BODOR Péter művei

Magyar Tudóslexikon A-tól Z-ig.
Bp. 1997 188-190.

útépítő vagy magasépítő céggel szeretne üzletet kötni. A cél az, hogy a kartell juson munkákhoz.

– Ebben részt vesz a Vegyépszer is?

– Nem vesz részt. A másik probléma, hogy a beruházásokra szánt pénzt úgynevezett portfóliókban kezelik, saját embereiket ültetik be a különböző közgyűlésekre a főváros részvényeinek képviseletében, s itt a cél az, hogy sokan ebédelgessenek, háromszázmillió forint az egyik szállodában, kétszázmillió a másik szállodában… De minek? Ehhez képest a Fidesznek és pártszövetségeseinek, valamint nekem kellett megmondanom, ne-

szúságot tesznek ki. Nem oldották meg a hajléktalanok problémáját, csak beszélnek róla. Azt találta mondani a közgyűlésen Demszky Gábor főpolgármester, ha nem tetszik a képviselőknek, hogy a Városház utcában és a szomszéd belvárosi utcákban alszanak a hajléktalanok, akkor majd behozza őket a Főpolgármesteri Hivatal folyosóira. Ez a gondolkodás jellemző tizenkét éve Demszky Gáborra: szellemeskedik, de a problémát nem oldja meg. Azóta mennyi éjszakai melegedőt lehetett volna létesíteni! Helyette az emberek télen, a hideg és a havazás elől a kapualjakba, a metró előcsarnokaiba húzódnak.

vagy romlott a helyzet ebben az időszakban?

– A polgármesteri hivatal munkájának a szervezettsége és arculata romlott. Ugyanakkor a polgári kormányzás idején a parlamentben sikerült elérnem, hogy mintegy tízmilliárd forintot kapjanak a főváros kerületei a földutak aszfaltozására. A forrásmegosztásra tett javaslataimból több mint egymilliárd forinttal járt jobban Pesterzsébet, s ennek van is látszatja. Ezt a törvényjavaslatot úgy alakítottam ki, hogy a pénzt ne lehessen másra költeni, sőt, ne is tudja elvenni a kerületektől a szilárd burkolatra szánt

vatalban azonban nyersen bánnak az ügyfelekkel, várakoztatják őket, udvariatlanul elküldik a kerület lakóit, ha nincs ügyfélfogadási idő. A lakossági igények megvalósítására hónapokat, sőt éveket kell várni. Épült egy sétálóutca, amely párját ritkítja, mert nem lehet rajta rendesen járni. Rajta hagyták a kőzúzalékot, hepehupás a kétszázmillió forint feletti költséggel megépült út. Hiába jeleztem időben, hogy szakmailag, építéstechnikailag erősen kifogásolható és drága az út, mégsem figyeltek oda, s a lakossági fórumokon elhangzott véleményeket is semmibe vették. Összességében azt lehet

kerület – személyében s konkrétan is meg méretteti magát.

– A XX. kerületben ismert vagyok, és talán sokan szeretnek is. Amikor én vezettem a polgármesteri hivatalt, akkor határozottabb volt a vezetés, és erősebben ellenőriztem a közpénzek felhasználását. Ez volt jellemző például az útépítésre, a telefon, a kábeltévé bevezetésére. Ezt a magatartást, ezt a szemléletet szeretném újra bevezetni. Nem véletlen, hogy kétszer már megválasztottak Pesterzsébet polgármesterévé. Ha 2002 őszén újra rám bízzák a kerület vezetését, akkor ismét nagyot fogunk előre lépni és haladni.

LEVELEK PESTRŐL ÉS BUDÁRÓL

Boór Vilmos (Budapest): Tegyük föl – mert könnyen elképzelhető –, hogy a Budapestre látogató magas rangú külföldi vendég arra kéri az őt kalauzoló főpolgármestert, hogy elsősorban a két városrész centrumát szeretné látni, hisz – tapasztalata szerint – az európai fővárosok vezetői többnyire városuk központjával szoktak büszkélkedni.

Ezek után képzeljük el, amikor megáll a nyitott fedelű Mercedes a Madách térnél, s a magas rangú vendég körülnéz.

– Az ott szemben a régi városfal? – kérdezheti joggal.

– Nem, kérem – feleli a főpolgármester. – Régi házak maradéka, de évtizedek óta képtelenek vagyunk megszabadulni a bérlőktől, hogy beépítsük.

– És a maradványfal végében az a hodályszerű épület?

– Az egy evangélikus templom.

– Templom, harangtorony nélkül?

– Volt tornya, de lebontották, és újat még nem építettek.

– Szomorú. Hogyan szólítja akkor ez a templom a híveket, miként szelídíti a villámokat, és siratja el a halottakat?

– Fogalmam sincs – így a főpolgármester. – A padlástérben van néhány harang.

– Különös. Még ilyet sem pipáltam – szól a vendég, majd még egyszer körülnéz. – Meg kell őszintén mondanom, főpolgármester úr, hogy én még ilyen lapos, sivár városközpontot életemben nem láttam.

A Mercedes ezután fölkapaszkodik a Várhegyre, és megáll a polgárvárost a palotától elválasztó hepehupás síkságon. A magas rangú vendég itt is körülnéz, majd némi habozás után kérdez.

– Azok a gödrök ott a hegyoldalban netán a világháborús ostrom maradványai?

– Nem, kérem – feleli a főpolgármester. – Azok ásatások maradékai.

– És mögöttünk az a nagy kiterjedésű épületmaradvány?

– Az a lebombázott volt Honvédelmi Minisztérium alapfala.

– Tulajdonképpen hol vagyunk? Mi ennek a területnek a neve?

– Szent György tér.

– Tér? Ez minden, csak nem tér. És nem méltó ám egy szent nevéhez – mondja fejcsóválva, majd, miután kigyönyörködte magát a budai hegyek látványában, még hozzáfűzi: – Mondja, kedves főpolgármester úr, hogyan tudták megállni, hogy nem mindjárt ennek a csodálatos helynek a méltó beépítésével kezdték a budai Vár helyreállítását?

A főpolgármester lesüti szemét, és nem válaszol. Aztán gyorsan másra tereli a beszélgetést, mert attól tart, hogy a magas rangú vendég esetleg az elmaradt világkiállítás helyszíneire is kíváncsi lehet…

Mindez csak egy elképzelt párbeszéd, ám az már tény, hogy én már évekkel ezelőtt javasoltam a fenti szégyenfoltoknak méltó épületek emelésével, szolgáltató jellegű beépítését, de sajnos mindeddig hiába. Kizártnak tartom, hogy e két értékes központ méltó beépítésére ne vállalkozna szívesen egy tőkeerős beruházó, csak a kormány és a főváros összefogása és egyetértő megbízása hiányzik hozzá. Vajon megérünk végre egy ilyen, építő időszakot is? *(Móricz Zsigmond:* „Ne politizálj! Építkezz!")

Puskás Lajos (Budapest): Érdeklődéssel olvastam a július 11-i Magyar Nemzet Pest-Buda mellékletében *Zsohár Melinda* cikkét a Royal Szállóról. Szerintem egy nagyon lényeges tény kimaradt az egyébként érdekes ismertetőből. 1956-ban a forradalom és szabadságharc idején itt, a körúti Royal Szállóban volt a szabadságharcosok egyik központja, illetve alközpontja. Én 1956. november 4-én jártam ott. A szovjet csapatok november 7-én reggel kezdték lőni aknavetőkkel a szállodát. Sokan talán nem is tudják, hogy akkor égett le az épület tetőszerkezete.

Gartner Vilmos (Budapest): Az augusztus 2-i Pest-Buda mellékletben G. R. a Mária Terézia laktanyáról ír. Az áttekintésből kimaradt, hogy az Üllői úti épület, amelyben ma a Magyar Nemzet szerkesztősége is található, 1940-es években a Szent László laktanya nevet viselte. Kérem közöljék ezt pótlólag a nagy érdeklődésre számot tartó melléklet olvasóival.

Szmodits László (Budapest): Nagy örömmel vettem a Pest-Buda mellékletben „Az első óbudai patikák"-ról megjelent fényképes írást, amely utalt a többgenerációs Zboray gyógyszerész családra. Itt a család két gyógyszerészéről emlékezem meg. *Zboray Béla* (1844–1914) 1875-től vezette az óbudai Angyal-gyógyszertárat, amely előbb a Magyar Korona patika fiókgyógyszertára volt, s 1871-ben lett önálló. Zboray a Magyarországi Gyógyszerész Egyesület elnökeként 1890 és 1904 között jelentős szakmai-közéleti munkát végzett. Működése alatt nyílt meg a fővárosi gyógyszerész-gyakornoki tanfolyam. *Albert* bátyjának unokája volt *Zboray Bertalan* (1899–2001) gránitdiplomás gyógyszerész. Az Országos Közegészségügyi Intézet kémiai osztályán *Schulek Elemér,* a későbbi professzor kérésére bevezette az új rendszerű gyógyszertárvizsgálatokat. Ezt a munkát később főfelügyelőként irányította. A Phylaxia Oltóanyagtermelő Intézetben 1946-tól működött. A Semmelweis Orvostörténeti Múzeum munkatársa volt a nyugdíjas éveiben. Ő leltározta fel a múzeum 1968-ban megnyílt *Ernyey József* Gyógyszertörténeti Könyvtárának köteteit. A Magyar Gyógyszerészeti Társaság könyvtárosi tisztségét is ellátta. A három évszázadot is megélt kiváló tudós a saját emlékeire támaszkodva írta meg a több mint 60 közleményét. Századik születésnapján kitüntették, köztársasági elnöki aranyéremmel jutalmazták sokrétű munkásságát.

KEDVES OLVASÓK!

Név- és címhiányos, valamint nyílt leveleket nem közlünk. Leveleiket szerkesztett formában adjuk közre. Kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza. A levelek tartalma nem feltétlenül azonos a szerkesztőség álláspontjával.

Címünk: 1450 Bp. 9., Pf. 74,
e-mail: pest-buda@magyarnemzet.hu.

Egy székely mester kútmása a Margitszigeten

Bodor Péter marosvásárhelyi zenélő vízadójáról mintázták · Az eredeti hangját a környező falvakban is hallani lehetett

A margitszigeti zenélő kút eredetijét, a vízi hajtóerővel működő szerkezetet Bodor Péter székely ezermester készítette 1820–22 között Marosvásárhelyen, ahol 1911-ig állt. Páll Andor erdélyi születésű gépészmérnök javaslatára 1935-ben Budapest vezetősége a Margitszigeten felépíttette a Bodor-kút pontos mását, amelynek zenélőszerkezetét már villanyorgona helyettesítette. A második világháború után restaurált kút hosszú ideig néma volt, az utóbbi években felújították, s ma újra zenél.

Tamáska Máté

Pest belvárosából valahogy hiányzik a romantika. Ez a szinte minden utcájában világvárosias, kimért és földhözragadt Duna-parti „királynő" nem sok teret enged az álmodozásnak. Meghitt sétákra a pestieknek már régóta szokásuk volt átruccanni a hegyes-völgyes Budára, de még inkább a Margitsziget ligetei közé menekültek. 1928. április 28-án itt, a Margitszigeten indult útjára a Közúti Lóvasút Társaság utolsó fogata. Ám a romantikára mindig szomjas kirándulókat hamarosan egy másik szerkezet kárpótolta. *Bodor Péter* székely ezermester marosvásárhelyi zenélő kútjának pontos mását építették fel a park északi csücskében.

Az eredeti akkor már majd húsz éve nem állt, és egy évszázada nem csendültek fel vízzel hajtott orgonasípjai. Maga a mester is örök álmát aludta, a legenda szerint a magyar szabadságharc mártírjaként. Az emberek sokfélét beszéltek akkortájt Bodor Péterről. Egyesek úgy vélték, hogy a „mindenhez értő" székely legény egy lengyel hercegnőbe lett szerelmes. A zenélő kút pedig az epedő szív szerenádja gyanánt készült. A tanult emberek azonban nem érték be ezzel az együgyű mesével. Szerintük az elmés kút megálmodója Bécsben tanult, „ingenírnek" (mérnöknek). Később, mint egy titkos *Gábor Áron,* pénzt hamisított a magyar függetlenség ügyét elősegítendő.

Tulajdonképpen e pénzhamisítás kapcsán tudhatjuk meg a legtöbbet Bodor Péterről, hiszen a precíz jurátusok igyekeztek mindent feljegyezni elítéltjükről. Erdőszentgyörgyön született 1788. június 22-én, s 61 évesen, 1849. augusztus 6-án hunyt el Kolozsvárott.

Remek műszaki érzékét biztosan nem édesanyjától örökölte, hiszen szegény *Karanka Lídiának* papírosa volt gyengeelméjűségéről. A felcseperedő fiatal ezermester a környező kastélyokban vállalt javítási munkákat. Sokszor tényleg csak vállalt. Szintén a periratokból tudjuk, hogy a *Teleki* családtól elvitt egy zongorát és egy üvegharangjátékot, amiket össze akart építeni. Nemcsak a csodás masinából nem lett semmi, de a zeneszerszámok sem kerültek vissza eredeti tulajdonosukhoz. Mindez azonban apró hiba nagyszerű ténykedéseinek sorában. Függőleges tengelyű malmokkal, automatákkal, szélhárfákkal, elvarázsolt barlanggal felszerelt díszkerttel és még ki tudja, miféle csodaszerkezetekkel kápráztatta a hosszú álmát alvó erdélyi közvéleményt. Valójában azonban nagyon is jól tudjuk, hogy a legjobban mivel: egy pénzhamisító géppel. Ez sem lehetett akármilyen munka, hiszen évekig nem fedezték fel a csalást. Azután azonban annál szigorúbban büntették, nevezetesen halálra ítélték. Kegyelmi kérvényéhez csatolta a városnak felajánlott, mesés zenélő kút tervét. A nevezetességekben nem bővelkedő székely városka kapva kapott az alkalmon, hét évre csökkentette büntetését, és az ajánlatot egyéb megbízásokkal is kiegészítette. Börtönévei alatt freskókat festett, hidat épített a Marosra egyetlen szög felhasználása nélkül, s fafeljárót szerkesztett a vártemplomhoz.

Maga a kút valóban megszolgálta a város kegyelmi ajándékát. A tetején lévő Neptun-szobor huszonnégy óránként körbefordult, hatóránként pedig olyan hangos zene szólt, hogy a három kilométerre lévő falvakban is lehetett hallani. Csodájára járt az egész világ, legalábbis az a része, amit akkoriban a marosvásárhelyiek világnak tartottak.

Az elfogatásakor lefoglalt tárgyak közt akad egy technikatörténetileg érdekes megjegyzés „a hamis 10 Rf. Antizipationscheintzédulák csinálása miatt raboskodó szerencsétlen Bodor Péter magától menő szekeréről". Sajnos nem tudunk semmi egyebet erről a masináról, csupán annyit, hogy néhány év múlva tönkrement, mint Bodor szinte minden találmánya. Marosvásárhely zenélő kútja is csak másfél évtizedig muzsikált, utána hallgatott, mint a pénzhamisításért másodszor is börtönbe zárt építője.

Ezúttal tíz évre ítélték, és mint visszaesőt a hírhedt Szamosújvárra szállították. Szabadulása után felhagyott a bűvös szerkezetek készítésével, előbb orgonasípokat, majd gyutacsokat gyártott. Neve a meglehetősen mulatságos hangzású Csíki Gyutacs, a Csíki Hadilapok mellékletében bukkan fel mint csíkszeredai „gyártulajdonos". Az üzletvitelben azonban nem bizonyult olyan ötletesnek, és hamarosan tönkrement. Kolozsvárra költözött, ahol inni kezdett, és 1849 augusztusában szélütés érte. Az életét színes tintákkal megszépítő közhit szerint azonban egy nagyszerű hadi találmányát kívánta átadni a honvéd parancsnokoknak. Amolyan csodafegyverfélét, amellyel a harc kimenetele még megfordítható lett volna…

Szőcs István, Bodor Péter életének egyetlen kutatója, néhány évvel ezelőtt ifjúsági regényt írt a zenélő kút készítőjéről. Megjelentetését azonban egyetlen kiadó sem vállalta. A székely mesterember munkáiból mára minden elpusztult, csupán alakjának mesehőssé átalakult képe él tovább. Ki merné lerombolni még ezt is? A történelem csupán egyetlen emléket állított neki, távol otthonától, a budapesti Margitszigeten.

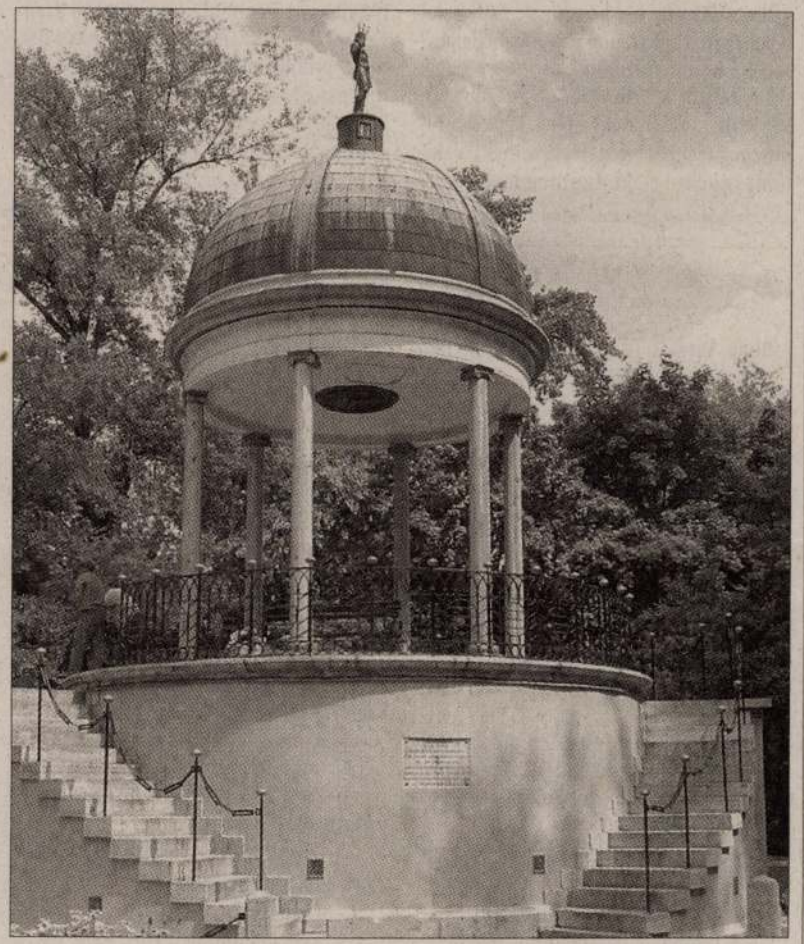

A kút sokáig nem zenélt, felújítása óta azonban ismét a látogatók kedvence FOTÓ: VÁNYI ÁKOS

Bodor
Bodosi

Színház Zene. film Művészet

Kántorné születésének 150-ik évfordulójára

Irta: Pataki József

Német családból származott és mégis magyar színésznő lett!

Most már talán meg sem tudjuk mérni, mekkora áldozatot jelentett ez akkor! Hiszen ha a német múzsa zászlaja alá esküszik, világhíresség lett volna belőle. Fényben, pompában és gazdagságban élhetett volna. A vándor magyar színpad pedig az elismerésen kívül legfeljebb csak száraz kenyeret nyujthatott neki. „Előtte volt a dúsan terített fejedelmi asztal — írja róla Szigligeti — és ő mégis a száraz kenyér után nyúlt".

Küzdelmes gyermekkora feltűnően hasonlít a Jászai Mariéhoz. Korai árvaságra jut és cselédsorba kerül ő is. Gazdájával, egy Gérsik nevű német színésszel kerül fel Nagyszebenből Pestre. Itt ismerkedik meg a házukhoz járó Láng Ádám magyar színésszel, aki írni-olvasni tanítja. A gyermekleány bámulatosan halad. Hamarosan megtanulja Láng bácsitól a magyar nyelvet is. Néhány év mulva pedig fellép Pesten a magyar színpadon s nyomban rá férjhez megy Kántor Gerzson komikus aktorhoz és a fiatal Engelhardt Annából Kántorné asszony lesz.

A ház, ahol először lépett színpadra — a Károly-király-út 7-ik számú háza — még ma is megvan. Az akkor egyemeletes ház emeletén volt egy nagy terem, az úgynevezett „Hacker-szála". Itt játszottak Vida László áldozatkész főigazgatása alatt 1809-től 1812-ig a magyar színészek.

Bizony emléktáblával kellene megjelölni ezt a házat s a fehér márványlapra rá kellene vésetni Katona József, Kántorné és Déryné nevét.

Katona József, Bánk bán halhatatlan költője itt veszi kezébe a drámairói tollat. Itt kerülnek színre első művei. Déryné itt énekli első színpadi áriáját. És innen indul tövises útjára Kántorné.

Első útja Debrecen. Itt nagy csapás éri. Az ura meghal — és ő egyedül marad. Többé nem is megy férjhez. Csak hivatásának él és vándorol a színészapostolokkal. Nagyvárad, Székesfehérvár, Pest és Pozsony a nagyobb állomásai.

Pozsonyban 1825-ben már teljesen kiforrott művésznő. Híre Bécsbe is eljut, ahonnan nagynevű pályatársa, a híres Schröder Zsófia is átjön Pozsonyba, hogy remek „Sapphó"-ját végignézze.

Itt látja őt először Bajza József is és azt írja róla, hogy „Makbeth-ben Istenesen játszott". Majd meg arról ad hírt, hogy „Kántorné és Megyeri még a külföldről ide jöttek előtt is tetszést nyernek és valóban jól is játszanak".

Következő nagyobb állomása Kassa. Itt játssza először — 1833 február 16-án — „Bánk bán"-ban Gertrúdisz királyné szerepét. Ez volt különben a remekmű első előadása.

A kassai Dal- és Színjátszó Társaság egy része 1833 nyarán Budára érkezett. Velök jött Kántorné is.

A derék aktorok a legjobbkor jöttek. Szinte várták már őket. Pest-Budán ekkor már teljesen megérett az állandó magyar színház eszméje. Könyvek és röpiratok jelentek meg róla. És megindult a „Honművész" című folyóirat, a honi művészetek lapja és a magyar játékszín szócsöve.

Kántornéről eleinte csak éppen hogy elismeréssel ir a Honművész, de amikor igazi nagy szerepeit kezdi játszani, a bíráló (vagy inkább csak tudósító) urak valósággal rádöbbennek a nagyságára és megirják, hogy a „tragikai nemben ő az egyetlen nemzeti színészetünk világában".

A kritika hangja egyre magasztalóbb. Lady Makbeth-jéről például igy emlékszik meg a Honművész: „Kántorné asszony újabb repkény fűzött művészi koszorújába s azon jelenésben, midőn mint álomjáró a későn felébredt lelki vád egész dühétől kinzatva lépett le a színről, minden nagyítás nélkül mondhatjuk: remekül játszott".

De nemcsak a Honművész cikkei magasztalják ennyire, hanem pályatársai is a legnagyobb elismeréssel nyilatkoznak róla. Szilágyi Pál egyenesen a németek nagy Schröder Zsófiája mellé helyezi. Lendvayné Hivatal Anikó azt mondta, hogy ő négy nagy színpadi lángészt látott: Kántornét, Schröder Zsófiát, az olasz Ristorit és a francia Rachelt. Prielle Kornélia nagy művésznőnek és mesterének vallotta. Déryné különösen Grillparzer „Sapphó"-jában tartja utólérhetetlennek. Szigligeti pedig hosszabb tanulmányban méltatja kiváló művészetét:

*

Kántornénak Buda volt az egyetlen állandó állomáshelye. Innen nem kellett utazgatnia. Itt Pestvármegye védő szárnyai alatt huzamosan megültek ekkor az aktorok.

De azért itt is volt baj elég, különösen télen, amikor az egyetlen hajóhidat szét kellett szedni. Ilyenkor már csak a jégen, vagy esetleg csónakon lehetett a két város közt közlekedni. Elég veszedelmes közlekedés volt mind a kettő.

Télen bizony nagyon megcsappant a Várszínház jövedelme. A jó budaiak nem nagyon jártak az előadásokra, a pestieknek pedig nem volt kedvük a jégen, vagy a zajló Dunán Budára átrándulgatni.

De a színészek mégis csak segítettek magukon.

— Ha a pesti közönség nem jön át Budára, mondották, majd mi megyünk át hozzájuk Pestre!

Úgy is lett. A társaság vezértagjai megegyeztek a német színigazgatóval, hogy a téli hónapokban hetenkint egyszer a pesti német színházban játszhassanak.

A színészek tehát utazgathattak a két város között, hol a jégen, hol meg dereglyékkel a Dunán.

Mindenki megsinylette a dunai átkeléseket, de senki sem annyira, mint szegény Kántorné. Mert neki a lába fagyott meg a Dunán és ez a baj végzetes lett egész pályájára.

Ekkor már épült Pesten a Nemzeti Színház s az emelkedő falakkal együtt nőtt a remény, hogy végre állandó magyar színház lesz a fővárosban...

Mindenki örült az épülő színháznak, de senki sem örült jobban, mint Kántorné asszony, mert ő lelkesedésében nem egyszer téglát is hordott a színház falaira.

— Ez az én házam lesz!... Az én templomom lesz! — mondotta ilyenkor a nagyasszony és könnyei peregtek örömében.

Ki hitte volna ekkor, hogy ez a templom éppen őt nem fogadja majd be falai közé!?

A képtelenségnek látszó sors-tragédia a maga rideg rövidségében igy pergett le:

A beteg Kántorné a színháznyitás előtti nyarat a Püspök-fürdőben töltötte, ahol megfagyott lábára keresett gyógyulást. Időközönkint azonban — mert a pénzre szüksége volt — Nagyváradon és Debrecenben vendégszerepelgetett. Valószínűleg a sok helyváltoztatás miatt nem kapta meg idejében Pestvármegye hívó leveleit s mire Pestre érkezett, a színház már meg is nyilt. S e pár napi késésért, anélkül, hogy mentségeit meghallgatták volna, a vármegye urai Magyarország legnagyobb tragikai művésznőjét egy hozzá intézett goromba levélben egyszerűen elcsapták a játszótársaságtól, mint valami rossz cselédet.

Az önérzetében mélyen megsértett Kántorné megfogadta ekkor, hogy a Nemzeti Színházhoz sohasem szerződik. És fogadását megállotta.

Más ellenfelek közt a Kántorné úgy valószínűleg nem élesedett volna ki ennyire. Csakhogy hát itt két hajlithatatlan penge került egymással szembe. Földváry Gábor Pestvármegye alispánja s a színház teljhatalmú ura, dacos keménységű magyar karakter volt; valóságos kiskirály a maga birodalmában; Kántorné szintén büszke, hajlithatatlan és rendkivül szenvedélyes jellem, aki keményen összeszoritott ajkait sohasem tudta könyörgésre felnyitni. Ez a párbaj tehát csak tragikusan végződhetett. A hatalom Földváry kezében volt, ő lett a győztes, de nem csekély erkölcsi diadal jutott Kántornénak is. A lobogó vérű kemény nagyasszonyt megalázhatták, nyomorba dönthették, de meghajlitani, megtörni a pestmegyei kiskirály sem tudta. Egy világ omlott benne össze, de azért emelt fővel forditott hátat Pestmegyének és Pest-Budának, hogy ide soha többé vissza ne térjen!

Hívták, többször is hivták aztán a Nemzeti Színházhoz, de nem jött. Inkább nyomorgott a vidéken.

Elsorvadt, mint büszke tölgy a sivatagban...

Utoljára Marosvásárhelyt játszott s ott is telepedett meg. Nyomorban élt, de a nyomort is büszkén viselte.

Élete vége felé még egyszer hivták a Nemzeti Színházhoz. Hiába. Szigligeti hivó levelére a válasza ez volt:

„Tisztelt Titoknok Úr! Nem akarok hold lenni ott, ahol valamikor nap voltam!"

És nyomorgott tovább. Büszkén, emelt fővel.

Ez volt Kántorné.

Évadnyitás a Nemzeti Színházban

A szezon első premierje a jövő héten lesz a Nemzeti Színházban, ahol szeptember 6-án, szombaton este mutatják be *Marjay* Ödön „Győri kaland" című történelmi szinjátékát. A megelőző napon, pénteken este lesz a nyitó előadás. Vörösmarty Mihály „Csongor és Tündé"-je, a gyönyörű álomjáték kerül színre *Szörényi* Évával, *Ungváry* Lászlóval, *Naszódy* Sándorral, *Somogyi* Erzsivel, *Otty* Magdával, *Gobbi* Hildával a főszerepekben. Az előadás előtt a színház zenekara *Turay* Mihály karnagy vezényletével a Himnuszt intonálja, majd *Németh* Antal dr. igazgató köszönti az új szezon első közönségét. Mariay Ödön ujdonságából a szokástól eltérőleg ezúttal nem délelőtt, hanem este tartják meg a főpróbát: a „Győri kaland" nyilvános főpróbája szeptember 4-én, csütörtökön este fél 8 órakor lesz a Nemzeti Színházban.

Mégis engedélyezték az uj Karády-filmet

Karády Katalin „Ne kérdezd, ki voltam" című új filmjét mint ismeretes, a cenzurabizottság néhány nappal ezelőtt betiltotta, illetve nem adta meg a játszási engedélyét. A film témája ugyanis egy elesett leány történetéről szól, aki azonban vezekel bünelért és ismét az egyenes útra tér. A cenzurabizottság néhány jelenetet morális szempontokból kifogásolhatónak itélt. Balogh Béla, a film rendezője, aki egyúttal a film producere is, a bizottság döntését megfellebbezte, amire Folyovits József dr. belügyminiszteri osztályfőnök elnöklésével újabb bizottság tekintette meg a filmet, amely megváltoztatta az előző ítéletet és az ujdonság bemutatását minden kihagyás és változtatás nélkül engedélyezte. Az új Karády-filmet a Forum-filmszínház mutatja be.

*** Világhirű dirigensek a székesfővárosi zenekar műsorán.** A székesfővárosi zenekar vezetősége most dolgozta ki a hangversenyek programját. Ezek szerint a zenekar a tél folyamán húsz nagy hangversenyt rendez, közöttük tíz a mesterbérletsorozatban kerül előadásra, világhirű karmesterek és előadóművészek közreműködésével. A mesterbérlet-hangversenyeket a Magyar Művelődés Házában rendezik, az elsőt október 31-én, amelyen Mengelberg vezényel. Ezen a hangversenyen Végh Sándor hegedűművész Beethoven hegedűversenyét adja elő. A második hangversenyt november 7-én tartják meg, ugyancsak Mengelberg vezényelésével. A további műsorokon Weissbach, a híres német karnagy, Sirio Piovesan, a világhirű olasz hegedűművész, Elly Ney, a nagynevű zongoraművésznő, Brevitali olasz dirigens, Molinari, Schuricht, Ansermet karnagyok és Oskar Sala, az elektromos hullámok hangszerének feltalálója szerepel. A magyar dirigensek közül Csilléry Béla és Ferencsik János vezényel, művészeink közül többek között Böszörményi Nagy Béla, Károlyi Gyula, Zathureczky Ede és mások szerepelnek a zenekar különböző hangversenyein.

*** A debreceni és pécsi stagionénál befejezték a szerződtetéseket.** A fővárosi színigazgatók késedelmes kijelölése természetesen a vidéki stagionék megalakulását is akadályozta. Ennek lehet tulajdonitani azt, hogy a vidéki társulatok közül még csak alig egy-kettő tudott teljesen elkészülni a szerződtetésekkel. Beleznay Unger István a debreceni és a pécsi színházat kapta és az igazgató azt tervezi, hogy a szezon nagyobbik részét Debrecenben tölti el. Társulata október elején kezdi meg az új szezont a debreceni Csokonai-színházban. A társulat tagjai között van Lantos Ica, Kovács Terus, Fogarassy Mária, vitéz Hajmássy Lajos, Kompóthy Gyula, Budaházy Magda, Nagy Csilla, Hortobágyi Artur, Ladányi Ferenc és Szücs László. A társulat új karnagya Bakonyi Ödön.

*** Adorjánné M. Frida balett- és táncintézete** (Erzsébet-krt 44.) 1941 szeptember 7-én vasárnap este 7 órakor nyilik meg, összтánc keretben. Balett, akrobatika-, stepptánc-tanfolyamok szeptember 15-én délután, szalontánctanfolyamok szeptember 29-én, hétfőn kezdődnek. Beiratások és felvilágositások szeptember 1-től délelőtt 11-től. Tel.: 422-104.

ISKOLASZEREK:

4 iv kék bekötőpapir + 20 drb enyv. cimke összesen 25 f.

25 filléres M. O. Sz. szabványfüzetek:

6 drb elemi irófüzet M. O. SZ. 401. — össz. 25 fill.
6 drb elemi irófüzet M. O. SZ. 437. — össz. 25 fill.
6 drb elemi számt. füzet M.O.SZ. 402. össz. 25 fill.
4 drb gyakorlófüzet M.O.SZ. 405. — — össz. 25 fill.
3 drb számolófüzet M.O.SZ. 406. — — össz. 25 fill.
1 drb 80 lapos pepita irófüzet M. O. SZ. 401. össz. 25 fill.
1 drb 80 lapos pepita számtanfüzet M. O. SZ. 402. — — — össz. 25 fill.
1 drb 40 lapos pepita jegyzetfüzet M. O. SZ. 412/P. — — össz. 25 fill.
1 drb 60 lapos pepita spirálfüzet M. O. SZ. 401/P. — — össz. 25 fill.
1 drb 40 lapos pepita spiráljegyzet M. O. SZ. 412. — — — össz. 25 fill.

Az összes egyéb M. O. SZ. szabványfüzetek dus választékban kaphatók.

25 filléres irószerek:

4 drb iskola-irón „Uniprix" 6 szegl. barna fényezett fogl. — — — — — össz. 25 fill.
3 drb Diák-irón — — — — össz. 25 fill.
2 drb Székely-irón nemzetiszinü véggel — össz. 25 fill.
1 drb finom „Mahagoni-irón" össz 25 fill.
1 drb „Rapid" tinta-irón — — össz. 25 fill.
1 drb Diák-irón körzővel — össz. 25 fill.
1 drb irónhegyező, acél késsel — 25 fill.
20 drb nemzeti-toll, aluminium — 25 fill.
10 drb reform-toll zsinóríráshoz — 25 fill.
10 drb vágott hegyü toll — — — — 25 fill.
1 drb reform tollszár zsinóríráshoz M. O. SZ. 10 fill.
1 drb vastag, fényezett tollszár tollal együtt össz. 25 fill.
3 drb fényezett tollszár fémvéggel össz. 25 fill.
2 drb „Uniprix" radirgumi össz. 25 fill.
1 üv. „Uniprix" Anthracen tinta alum. kupakkal 1/32 — — 25 fill.
1 üv. „Uniprix" töltötoll-tinta alum. kupakkal, minden szinben 25 fill.
1 drb festék-paletta 6 drb gombfestékkel 25 fill.
1 üv. mézga csav. dugós, ecsettel — 25 fill.
2 doboz vázlatkréta M. O. SZ. 18 drb — össz. 25 fill.
Tolltartó 3 rekeszes, fényezett fából 25 fill.
7 drb rajzlap M. O. SZ 422/C ¼ íves — — — össz. 25 fill.

a Párisi 25 filléres osztályán!

PÁRISI NAGY ÁRUHÁZ
Andrássy-út 39.
Vidéki megrendeléseket azonnal eszközlünk.

PRINCE of WALES Bárban
hétfő este 10 órai kezdettel először lépnek fel
Medgyánszky Henriette és Agi
énekelnek
Szabó Ica ◆ Salamon Csöppy ◆ Tihanyi Éva
Zene: Kisfalvi trió

Évadnyitás a Vigszinházban

Szombaton, szeptember 6-án **először**
Hunyady Sándor új vigjátéka

Nyári zápor

Mezey Mária, Zsilley Margit, Lacomérszky Margit, Kiszely Ilona, Baiogh Klári, Ajtay, Bihary, Dénes Gy., Puskás, Lontay és Gonda fellépével

Szeleczky Zita mondja:

— Egy-két nap mulva hosszabb időre távol leszek Magyarországtól: szeptember 2-án indulok Olaszországba, hogy eleget tegyek a Luce-filmvállalattal kötött szerződésemnek, amely az olasz-magyar filmkapcsolatok kiépítésével vált valóra. Előbb Rómába utazom, körülbelül két hetet töltök ott, majd Torinóba, ahol a felvételek készülnek. Az előjelek szerint október közepén érkezem vissza és akkor valószínűleg a Madách Színházban kezdem meg az új szezónt. Pünkösti Andortól már megkaptam azt a darabot, amelynek női főszerepét rámbízták, Maugham „Szuez" című drámája ez a darab és a feladat számomra nagyon érdekes: egy fiatal kinai lányt alakitok, aki nem tudja megtalálni a boldogságot, holott életének egyetlen vágya, hogy boldog legyen. Olaszországi utamon tanulom meg a „Szuez" szerepét.

A filharmoniai társaság

bérleteit szept. 1—14-ig az **Operaház alsó ruhatárában** d. e. 10—1-ig és d. u. 5—7-ig árusítja. A régi bérlők helyeit **14-ig** fenntartjuk.

Budapesti hangversenyzenekar

klasszikus bérleti ciklusa (6 est a Vigadóban) **okt. 8—nov. 10-ig.** Bach, Haydn—Händel, Mozart- és 3 Beethoven-est (I., III., V., VII. és IX. szimf.). **Vez.: Josef Krips, Vaszy, Országh, Rajter, Berg, Fleischer.** Közr.: **Anday** Piroska, Wanda **Luzzato, Lengyel** Gabriella, **Faragó** György, **Végh, Országh. Bérletek** 10—36 P-ig hétfőtől **Koncertnél** (IV. Váci-u. 23.)

Troyanoff balettakadémia

tanítás megkezdődött, beiratkozás 11—1, 3—6-ig Hajós-utca 15. Tel.: 123—755.

Kedden Csajkovszky est

½7. Károlyi-kert, vez.: Csilléry, műsoron: VI. Pathetikus és V. szimf.

Schubert—Mozart est

Csütörtök ½7. Károlyi-kert.

* **Beiratások a Fodor-zeneiskolában** szept. 1—2 és 3-án d. u. 4—5-ig lesznek Andrássy-út 40. szám alatt. Tájékoztatót díjtalanul küld az igazgatóság.

* **Bodor Péter, a székely ezermester.** Körülbelül azon a helyen, ahol most a görögkeleti templom emelkedik, állt a régi Marosvásárhely egyik híres, neves különlegessége, a Bodor-kút. A maga korában világhírű zenélőkutat a székelység egyik romantikus alakja alkotta meg a mult század negyvenes éveiben. A zenélő szerkezet aztán hirtelen elromlott. A vizet azonban a kút még a jelen század elején is szolgáltatta. Bodor Péternek ez az érdekes alkotása később egy városfejlesztési program végrehajtásának esett áldozatul, de eredeti mását a Margitszigeten ma is láthatjuk. A híres kút megalkotójának életét most regényes feldolgozásban megírta Gergelyffy Gábor. A kitünő szerző színes tollal rajzolta meg az akkori Marosvásárhely társadalmát és a regény hősének, Bodor Péternek kalandokban bővelkedő életét, amelyet egy fiatal lengyel hercegnő regényes szerelme gazdagít. Bodor Péter, a székely „ezermester" a Nemzeti Könyvtár egyik legszínesebb és legérdekfeszítőbb füzete. A borítólapot Szalmás Béla készítette. A 60 oldalas kis regény ára 24 fillér és minden könyvkereskedésben, Ibusz-pavillonban és ujságárusnál kapható.

* **A Brada balettakadémiáján** a beiratások megkezdődtek. Naponta délután 2—6-ig Jókai-tér 8. Tel.: 116-810.

* **Beiratás a budai zeneakadémián.** A budai zeneakadémián szeptember 1-től 9-ig délután 4—6 óra közötti időben történnek a beiratások. Az intézetben a zeneoktatás a kultuszminisztérium által kiadott és előírt tanterv szerint történik. A zongora, hegedü, ének, orgona, hárfa, cimbalom tanszakokon egy órán három növendék részesül oktatásban. A zenetörténeti előadásokat az intézet növendékei díjtalanul hallgathatják. Általában az elméleti tárgyak tanítása díjtalan. Az akadémia a zongorával nem rendelkezők részére átmenetileg gyakorlati lehetőséget nyujt.

Az ülő életmód következtében jelentkező bajoknál, különösen renyhe bélmüködésnél, alhasi vérpangásnál és aranyeres bántalmaknál a természetes **„Ferenc József"** keserüvíz rendszeres használata által gyakran igen jó eredményeket lehet elérni. Kérdezze meg orvosát!

A „Végre" az Átriumban, Décsiben és Casinoban

Már közel egy féléve, hogy *Daróczy* József elkészitette a „Végre!" című „vidám játékot a szerelemmel". A közönség a sok nagysikerű Daróczy-film után fokozott igénnyel és várakozással tekint az ujdonság elé, amelyen a szakmabeliek szerint meglátszik az európai ízlésü és hozzáértő filmgyártó keze, továbbá az átlagoson túlmenő áldozatkészség. Bármely külföldi gyár büszkén vallhatná magáénak a kitünő tempóju és szellemes vígjátékot, amelynek stílusát talán „Ez történt egy éjszaka" című Capra-filmhez lehetne hasonlítani. Sok apró megfigyelés, új rendezői ötlet és beretvaélen járó meglepő fordulat sorakozik egymásután a Daróczy József művészi vezetése alatt készült filmben, amelynek főszerepeit a magyar színjátszás kitünőségei alakítják. *Muráti* Lili játssza a női főszerepet, akit *Eiben* István, a neves operatőr kitünően fényképezett. *Páger* Antal is kitünő szerepet kapott, amelyben mulatságos és egyben férfias is. Rajtuk kívül *Turay* Ida, *Bilicsi* Tivadar, *Somlay* Arthur, *Mály* Gerő, *Pethes* Sándor és a kis *Makkay* Laci játszanak *Vaszary* János darabjában, melyhez *Buday* Dénes írt kísérőzenét. A sikeresnek ígérkező filmet a Décsi, Casino és Átrium filmszínházak mutatják be a hét közepén.

* **Elmaradt a szigeten a szombati előadás.** A margitszigeti szabadtéri színpadon a kedvezőtlen időjárás miatt a szombati előadást nem tartották meg. Kedvező idő esetén még vasárnap és hétfőn este lesz a szigeten előadás, a szombatra megváltott jegyek hétfőre érvényesek.

* **M. Utassy Gizi** táncstudiójában (Terézkrt 6. T: 22-42-70) a tanítás megkezdődött. Beiratás egész nap.

Az Ufa következő ujdonságai

Az Ufa, mint ismeretes, az idén huszonhat szebbnél-szebb gazdag kiállítású filmet mutat be Budapesten. Ezek között az alábbi érdekes alkotások szerepelnek:

Hüség. Heinrich *George* nagy filmje. Cselekménye a bolgár háborúutáni forradalom izzó atmoszférájában játszódik. Rendezője *Bolváry* Géza s főszerepeit Heinrich *George* mellett Gisela *Uhlen* és Will *Quadflieg* játsszák.

Oroszlánkölykök. Fiatal kadettiskolások a hősei, akik Nagy Frigyes korában a betörő orosz hordák ellen harcoltak, hogy az európai kultúra győzelmét Ázsia felett biztosítsák. A filmnek az aktualitás ad különös érdekességet.

Lueger. A mult század végén élő híres bécsi polgármester életét mutatja be. A „Jud Süss"-hez hasonlítják. Főszereplője Rudolf *Forster,* rendezője pedig E. W. *Emo.*

Tavaszi álom. Zeneszerzők és költők életéről szól. Az „Operett" című pazar kiállítású filmnek a párja, de cselekménye berlini miliőben játszódik. Rendezője A. M. *Rabenalt,* főszerepeit Willy *Fritsch,* Adelheid *Seeck,* Jakob *Tiedtke* és Willy *Rose* játsszák.

NEMZETI ZENEDE

Az új tanévi *beiratások szeptember 1-9-ig* tartanak mindenkor *9—1* és *4—6-ig.* Részletes tájékoztatás falragaszokon és az irodában *Semmelweis-u. 12.*

* **Nádasy,** a m. kir. **Opera** balettiskola vezetőjének magán balettstudiójában a beiratások megkezdődtek. Andrássy-út 25. T. 426-179.

* **Kislány, nagy kaland.** A newyorki Brodway káprázatosan szines, zajos életét a filmekből már többé-kevésbé ismeri a budapesti közönség. Egy filmújdonság most új oldaláról mutatja be az ezerfényü körút gazdag életét, szórakozásait, embertípusait: a milliomos papát fosztogató fiatalembert, a jazz és tánc rabjait, az alkohol jegyeseit és a Brodway csábító örömeit. A „Kisleány, nagy kaland" című amerikai film megnyitja a néző előtt a sokmilliós Newyork felső négyszázának különös életét minden szépségével és könnyelmüségével. Az újdonságot, amelynek főszerepeit Joan Blondell és Melvyn Douglas alakítják, rövidesen egyik belvárosi filmszínház mutatja be.

* **László dr. énektanár** szept. **11-én** kezd **tanítani. II. Kapás-utca 23. Tel.: 166-522.**

Sportversenyek

Gamma—WMFC és Nagyvárad—Szolnok

A nemzeti futbalbajnokság vasárnapi harmadik fordulójának mérkőzései közül *kiemelkedik a Gamma—WMFC találkozó, amelyet a BEAC-pályán bonyolítanak le.* Az összecsapás főleg azért igérkezik érdekesnek, mert az eddigi eredmények alapján ez a két csapat vezet a bajnokságban. A *Ferencváros* bajnokcsapata a Bihari-utcába látogat, ahol a *Lampart* ujoncegyüttese látja vendégül a zöld-fehéreket. *Ujpesten a salgótarjániak* vendégszerepelnek, az *Elektromos* pedig *Kispestre* látogat el.. A fővárosi és pestkörnyéki mérkőzések közül *a Ferencváros és az Ujpest előreláthatólag nagy gólaránnyal győz,* a Gamma—WMFC összecsapás *döntetlent ígér,* míg *Kispesten* egészen valószínütlen eredmény születhetik. *Lehet, hogy az Elektromos legázolja a Kispestet, de megtörténhet, hogy a piros-feketék fiatal tehetségeikkel meglepetést okoznak.*

A vidéki találkozók közül *a legnagyobb érdeklődés a szolnoki mérkőzés felé irányul.* A veretlen nagyváradi csapat mutatkozik be a Zagyva partján. Nem lesz könnyü dolga a Nagyváradnak, ha győzni akar. *A diósgyöri csapat Kolozsváron vendégszerepel és szerencsésnek mondhatja magát, ha kis gólarányban győzni tud.* Ujvidéken a helyi csapat a Mávagot látja vendégül és *talán első győzelmét szerzi meg.* Szegeden két helyi csapat ütközik meg és valószínü a piros-fehérek könnyü győzelme.

Vadas László nyerte a repülő-csillagturát

Balatonkiliti, augusztus 30.

A müegyetemi sportrepülőegyesület a magyar aeroszövetség megbízásából a nemzeti repülőalap támogatásával nagysikerü nemzeti repülő-csillagturát rendezett, amelyen a müegyetemi SE részéről 5, a BSE részéről 4, a Beszkárt SE repülőszakosztálya részéről 3, a Máv SE részéről 2 gép vett részt és versenyen kívül indult még *Zichy* Nándor gróf országgyülési képviselő is. A müegyetemi SE részéről *egy vitorlázó repülőgép is berepülte az egész távot.* A versenyzők pénteken reggel hét órakor indultak a budapestkörnyéki repülőterekről. A legnagyobb távolságot, 2371 kilométert kilenc gép tette meg, a legkisebb távolság 997 km volt. A csillagtura befutója a balatonkiliti repülőtér volt, ahol már jóval a beérkezés előtt nagyszámú érdeklődő közönség gyült egybe. Az előkelőségek között jelen volt *Albrecht* főherceg, vitéz *Grosschmidt* István, a Malert elnökigazgatója, vitéz *Háry* László ezredes, valamint a repülőélet számos más kiválósága. A repülőtérre déli háromnegyed 12 és 12 óra között egymásután érkeztek a versenyzők, akik átadták útellenőrző lapjaikat az ítélőbizottságnak, amely későn délután hirdette ki a következő eredményt: 1. *Vadas* László MSE „M. 25" *tiszta magyar készitésü géppel,* 2. *Jenik* Máv SE, 3. *Tasnády* MSE, 4. *Bollmann* MSE, 5. *Kovács* Beszkárt, 6. *Örsy-Nagy MSE.* A verseny egyébként a legnagyobb rendben folyt le.

Sporthirek

() **Kezdenek formába jönni a magyar úszók Svédországban.** A magyar úszóválogatott északi portyája során pénteken Norköpingben állott rajthoz. A svédországi hidegebb uszodavizet, úgylátszik, már megszokták a magyar versenyzők, mert ezúttal eredményesebben szerepeltek. Tátos két ízben is győzött s az egyik eredménye Európa-rekord. A 440 yardos gyorsúszásban 1. Tátos 4:47.4 p., 2. Jörn Borg (svéd) 4:50 p. (svéd csúcs), 3. Gróf 5:03.8 p. Ebben a versenyben a 400 m-es eredményt külön is mérték és itt Tátos 4:46.4 p-es idővel új Európa-rekordot ért el. A 100 m-es gyorsúszásban Tátos 1:00.5 p-es időeredménnyel lett első a svéd Borg előtt. A 400 m-es gyorsúszásban az Európa-rekordot a francia Taris tartotta 4:46.8 p-cel.

() **Baldur von Schirach** birodalmi ifjúsági vezető pénteken Boroszlóban a Hitler-ifjak és a megjelent különböző nemzetek fiatal versenyzőinek vezetőivel értekezletet tartott. Örömének adott kifejezést, hogy a külföldi versenyzők oly nagy számban jelentek meg a Hitler-ifjak nemzetközi versenyén. Nem egyedül a versenyzés a fontos, mondotta többek közt, hanem az, hogy a külföldi ifjak ugyanazokat a magasabb erkölcsi elveket vallják, amelyek a német fiatalságot lelkesítik. Az összejövetelnek is ez a célja, hogy Európa ifjúságát nemzetközi ifjúsági szervezetben egyesítsék. Az európai ifjúsági szervezetek nevében az olasz Sedani köszönte meg a német vendéglátást.

() **Danholdt revánsra készül.** A magyar kerékpársport kiváló dán vendége, aki mult vasárnap fáradtan állt rajthoz, most vasárnap a Millenárison revánsot akar venni a motorvezetéses verseny 15 és 50 km-es futamában Patakitól. Kettőjük küzdelmét Szekeres, a régi bajnok és a most bukósisakossá vált Nagy részvétele teszi színesebbé. A kiegészítő müsorban az olaszok ellen készülő válogatottak küzdenek egymással.

() **Uj köszöntés a labdarugó mérkőzések előtt.** A labdarugó szövetség rendelkezése értelmében vasárnaptól kezdve új köszöntést vezetnek be a labdarúgómérkőzések előtt. A mérkőzések előtt ezután egymást és a közönséget „Szebb jövőt! Adjon Isten!" köszöntéssel üdvözlik a csapatok.

() **A magyar teniszszövetség** szeptember 2 és 6 között Balatonföldváron rendezi meg a vidéki kerületek válogatott csapatainak körmérkőzését, amelyre hét kerület férfi és négy kerület női csapata nevezett. Szeptember 7-én és 8-án ugyancsak Balatonföldváron bonyolítja le a szövetség az országos vidéki egyéni bajnoki versenyt, amelynek küzdelmeiben első ízben vesznek részt a visszacsatolt erdélyi kerület teniszezői is. A két nagyszabásu versenyre eddig 96 nevezés érkezett.

Vasárnapi sportmüsor

Labdarugás

Gamma—WMFC, Lágymányos d. u. fél 6. — Lampart—Ferencváros, Bihari-út d. u. fél 6. — Kispest—Elektromos, Kispest d. u. fél 6. — Ujpest—SBTC, Megyeri-út d. u. fél 6.

Kerékpár

Nemzetközi verseny, Millenáris d. u. 4.

Atlétika

Gyalogló bajnokság, Pasaréti-út d. e. 9. — Csurgay-díjas verseny, Margitsziget d. u. 4.

Tenisz

Bankbajnokság, BLKE-pálya d. e. 9-től estig.

A szombati lóversenyek eredménye

I. Kétévesek versenye. (1100 méter.) 1. Daruvári istálló, 2 éves sötétpejkanca *Borka* (Alt, 8), 2. Dr. Friedl L. *Délibáb* (Weissbach, 2½), 3. Ilvai K. *Szekler* (Klimscha, pari). Fm.: Tátika, Pietrosz. Fejhossz, félhossz. Tot.: 10:86, helyre: 37, 23, befutó: 394.

II. Kelenhegyi-díj. (1200 méter.) 1. Fenéki ménes, 4 éves sárgamén *Parittya* (Klimscha, 3), 2. Erdömajori ménes *Lim-lom* (Gutai, 2½), 3. Hajnal B. *Évike* (Schjebal, 4). Fm.: Földesúr, Mitugrálsz, Divination, Quebeck, Sweetload. Egy és félhossz, ötnegyedhossz. Tot.: 10:49, helyre: 14, 16, 16, befutó: 211.

III. Nyeretlen kétévesek versenye. (1000 méter.) 1. Horthy J., 2 éves pejmén *Dividenda* (Szokolai, 5), 2. Erdömajori ménes *Flanc* (Gutai, 2), 3. Lesvári ménes *Almaviva* (Szentgyörgyi, 10). Fm.: Uzsorás, Bohém, Princess-Twilight. Félhossz, két és félhossz. Tot.: 10: 87, helyre: 25, 18, befutó: 230.

IV. Őszi-díj. (2000 méter.) 1. Kominik F., 5 éves sárgamén *Simonel* (Klimscha, 4), 2. Erdömajori ménes *Lancelot* (Gutai, 1½), 3. Rubin S. *Csongor* (Weissbach, 4). Fm.: Blue Boy, Eaton Boy. Háromhossz, félhossz. Tot.: 10:40, helyre: 17, 16, befutó: 94.

V. Nyeretlen kétévesek hendikepje. (900 méter.) 1. Dióspusztai ménes, 2 éves pejkanca *Adu* (Pfendler, 1¼), 2. Szerémi istálló *Dulcinea* (Kupai K., 4), 3. Horthy J. *Wadi Bum* (Kolonics, 8). Fm.: Diadalittas, Párom, Bajadér, Szejke, Kismiska, Csalafinta, Amon, Tombola, Cinema, Jeton, Trilla. Fejhossz, nyakhossz. Tot.: 10:22, helyre: 15, 17, 21, befutó: Adu—Dulcinea 50, Adu—Wadi Bum 73.

VI. Eladók hendikepje. (1000 méter.) 1. Papolczi istálló, 3 éves pejkanca *Jó reggelt!* (Kajári, 6), 2. Zangen A. *Minek?* (Horváth K., II., 6), 3. Gróf Erdödi R. *Daru* (Gutai, 4). Fm.: Aratás, Tenor, Hortobágy, Sári, Pir, Witchcraft, Móka, Gordonka, Ne lásd, Dixie, Buzavirág II., Babvirág. Félhossz, egyhossz. Tot.: 10:124, helyre: 54, 30, 28, befutó: Jó reggelt!—Minek? 702, Jó reggelt!—Daru 697.

VII. Welter-hendikep. (2400 méter.) I. rész. 1. Dunántúli istálló, 3 éves pejmén *Ruszinszkó* (Weissbach, 4), 2. Borbényi I. *Hü barát* (Keszthelyi, 1½), 3. Issekutz Gy. *Ezresbankó* (Gill, 2). Fm.: Garam, Lökötő II., Láncos. Ötnegyedhossz, háromnegyedhossz. Tot.: 10: 71, helyre: 23, 17, befutó: 184.

VIII. Welter-hendikep. (2400 méter.) II. rész. 1. Szentmihályi istálló, 3 éves fehérmén *Darabont* (Schejbal, 4), 2. Issekutz Gy. *Göre Gábor* (Novák, 8), 3. Deák S. *Krasznahorka* (Klimscha, 2). Fm.: Ferkó, Adoma, Kapd le, Obálka, Fruska, Kongó, Harcias. Háromnegyedhossz, nyakhossz. Tot.: 10:58, helyre: 22, 41, 14, befutó: Darabont—Göre Gábor 528, Darabont—Krasznahorka 106.

Kozma Ferenc emlékverseny

A vasárnapi versenyprogramból kiemelkedik a húszezer pengővel díjazott *Kozma Ferenc*-emlékverseny. *Claudius* és *Top Weight* küzdenek az elsőségért. Érdekesnek ígérkezik a kiegészítő müsor is. Jelöltjeink:

I. futam. *Verpelét — Balga.*

II. futam. *Piccador — True Wonder.*

III. futam. *Csóri — Mameluk — Marus.*

IV. futam. *Top weight — Claudius — Mahout.*

V. futam. *Soros — Évike — Corso.*

VI. futam. *Maharadzsa — Rajta hát! — Ukulélé.*

VII. futam. *Kaláris — Veritas — Dampierre.*

VIII. futam. *Fiumára — Jónás — Névtelen.*

A versenyek vasárnap délután **3 órakor** kezdődnek.

Kiállítások.

A bodenbachi Regio-
nalausstellung.

Kr. V. 1028/1897.
1897. jun. 14.

BODOR Pál

A KBK vezetősége

A KBK munkabizottságának üléséről

Miként már hírt adtunk róla, a Keresztyén Békekonferencia VI. Béke-világgyűlésén újjáválasztott munkabizottság első ízben ülésezett a Bolgár Ortodox Egyház meghívására Szófiában, március 3-tól 7-ig. A mozgalom növekedését mutatja, hogy az új munkabizottság ülésén 36 országból több mint száztízen vettek részt, köztük számosan a harmadik világ országainak egyházaiból.

A munkabizottság feladata az volt, hogy a keresztyén békemunka lelki-teológiai motivációit továbbmélyítse és az ökumenikus nemzetközi helyzetet elemezze. Elnöki beszámolójában *dr. Tóth Károly* püspök átfogóan elemezte a nemzetközi helyzet alakulását. A kelet—nyugati kapcsolatokról szólva rámutatott a párbeszéd legmagasabb szinten történt újbóli megindulásának jelentőségére, és reményét fejezte ki, hogy az konkrét leszerelési eredményekhez vezet majd a nukleáris fegyverek teljes felszámolását célzó szovjet békejavaslatok értelmében.

A KBK elnöke teológiai fejtegetéseiben részletesen kitért a felszabadítás teológiájának értékelésére, valamint méltatta a keresztyén egyházak körében egyre nagyobb figyelmet keltő ökumenikus békezsinat gondolatát és javaslatokat tett az előkészítés gyakorlati megvalósítását illetően.

A munkabizottság kiemelkedő eseménye volt, hogy a Koreai NDK-beli Keresztyén Szövetséget felvették a KBK-ba, és ezzel első ízben lett nemzetközi egyházi szervezetnek tagja. A Koreai Keresztyén Szövetség látogatásra hívta meg a KBK vezetőségét. A látogatásra előreláthatólag ez év őszén kerül sor.

Bizottságokat alakított a munkabizottság: teológiait, a nemzetközi válsággócokkal foglalkozó bizottságot, a felszabadítás, a szolidaritás és a gazdasági igazságosság kérdéseivel foglalkozó bizottságot, ifjúsági és női bizottságot, a világvallásokkal, valamint más békeszervezetekkel való együttműködési bizottságot.

A munkabizottság három fontos határozatot hozott: állást foglalt a balkáni országok atom- és kémiai fegyverektől mentes övezetté nyilvánításáról; nyilatkozatban méltatta a legújabb szovjet leszerelési javaslatokat és felhívásban fordult az egyházakhoz, hogy támogassák azokat; valamint felemelte szavát a dél-afrikai, közel-keleti és közép-amerikai válsággócok ügyében. A munkabizottság elfogadta a szervezetnek a Nemzetközi Békeévre kialakított programját, melynek során a kontinentális szervezetek külön rendezvényeket is szerveznek: az ázsiai Bombayben, az afrikai Tanzániában, a dél-amerikai Peruban, az európai az NSZK-ban.

A vendéglátó Bolgár Ortodox Egyház, amelyik egyik alapító tagja a mozgalomnak, ősi hagyománya, lelkülete nagymértékben elősegítette az ülés sikeres munkáját. A sajtó, a rádió, a televízió nagy figyelmet szentelt az ülésnek.

A KBK vezetőségét fogadta *Mitko Grigorov*, a Bolgár Népköztársaság Államtanácsának alelnöke. A szívélyes hangú találkozón az alelnök átadta az akkor Moszkvában tartózkodó *Todor Zsivkov* államfő köszöntését.

Elhunyt dr. Heinz Kloppenburg

Február 18-án, életének 83. évében elhunyt *dr. Heinz Kloppenburg*, NSZK-beli egyházi főtanácsos.

Dr. Heinz Kloppenburg a Keresztyén Békekonferencia egyik alapító tagja volt, aki tevékenyen részt vett a KBK munkabizottságának szolgálatában, előbb mint annak tagja, majd alelnöke. Elmélyült teológiai munkásságot fejtett ki a béke és a megbékélés kérdéskörében, ami mellett hitet tett úgy nemzetközi fórumokon, mint hazájában is. Évek óta a Junge Kirche című egyházi folyóirat főszerkesztőjeként tevékenykedett.

ÖKUMENIKUS HÍREK

A FÜLÖP-SZIGETEKEN lezajlott február 7-i választásokat megelőzően az Egyházak Világtanácsa nemzetközi ügyekkel foglalkozó bizottsága jelentést hozott nyilvánosságra, amely szemtanúk vallomásai alapján 81 olyan esetről számol be, amikor embereket brutális módon megkínoztak. (Intervox)

A BRIT EGYHÁZAK TANÁCSA felhívta a figyelmet arra, hogy a Nagy-Britanniában található, nagy számú, nem keresztyén felekezethez tartozó népesség jelenlétét Isten kegyelmének jeleként kell értelmezni. A Tanács felhívta az egyházakat, hogy a sokféle valláshoz tartozó lakosság tényében nem fenyegető erőt kell látni, hanem sokkal inkább lehetőséget. Nagyon sok ember számára ugyanis a más vallású emberek jelenléte fenyegetést jelent és sokan nem mernek kapcsolatot teremteni más etnikumú, kulturális hátterű emberekkel. (Intervox)

AZ AFRIKAI EGYHÁZAK Konferenciájának vezetője, *Maxime Rafransoa* kijelentette, hogy erősíteni kell a hagyományos értékeket, mert csak így lehet megőrizni Afrika kulturális identitását. Ha Afrika nem foglal határozottan állást szociális-gazdasági kérdésekben, a külső befolyás uralkodik el Afrikán. (EPS)

Világkép és keresztyén hit

A keresztyén közösségi erkölcs válaszai

Elkezdődött tehát a párbeszéd a természettudományok és a keresztyén hit képviselői között. A téma azonban már nem a világkép szerkezete, hanem a világ veszélyeztetettsége, a gyógyítás módjának közös keresése volt. A legnagyobb fenyegetés nyilvánvalóan az, hogy a fejlett haditechnika katonai alkalmazása (azaz egy esetleges világháború) következtében az emberiségnek legfeljebb csak töredékei maradnának meg a Földön. A haditechnika előállítása pedig nagymértékben elveszi az anyagi erőforrásokat, lehetetlenné teszi a nélkülözés és szegénység megszüntetését a Harmadik Világban; a fejlett társadalmakban a környezet szennyezését, nyersanyag- és energiahiányt idéz elő. Vagy egy másik példa: bizonyos biotechnológiai eljárások (főként az élet mesterséges továbbplántálására és új fajták előállítására) — kellő ellenőrzés nélkül — beláthatatlan következményekkel alakítanák át az élet eddigi „természetes" folyamatát.

Nyilvánvalóvá vált, hogy a technikai fejlődést nemcsak a technika lehetőségeinek, de az emberi közösséget fenntartó értékrendnek kell irányítania. Kiderült, hogy az árucikknél értékesebb lehet a nyersanyag és az energia, melyből az áru készül, sőt az is, hogy a természet és annak egyensúlya — mely nélkül az ember nem élhet — több, mint a Föld nyersanyag- és energiakészletének összege. A keresztyén hit úgy tanítja, hogy a természet = teremtettség, abban Isten munkája van az ember javára. „Mit használ az embernek, ha . . .?" (Máté 16:26). Jézusnak ez a 2000 éve feltett kérdése ezen a téren is időszerűbb, mint valaha. A keresztyén hit értékrendszere szerint az ember nagyobb érték az állatoknál és a növényeknél (Máté 6:26 és 30), sőt az egész világnál (Mk. 8:36), ugyanakkor tudatos őrizője kell legyen Isten megbízásából ennek a világnak (I. Móz. 1:28).

Nem elég azonban felismerni és elméletileg helyeselni az értékek említett rangsorát. Szükség van az értékelés, értelem és meggyőződés közösségi méretű gyökeres megváltozására, amit az Újszövetség megtérésnek nevez. Ehhez hozzátartozik azoknak az erkölcsi szabályoknak: normáknak elismerése, melyek az értékeket adják, sőt azokat rangsorolják. Végül szükség van egy olyan „csúcs-érték" elismerésére, melyből minden más érték levezethető. Ez a keresztyén erkölcs szerint nem más, mint a világosan látó és áldozatra kész szeretet. Ez azonban elválaszthatatlan annak forrásától: „Isten szeretetétől, mely van a Krisztus Jézusban" (Róma 8:39)

Nem nyugodhatunk bele abba az ellentmondásba, hogy a tudás és a technika képessége az embereknek azért adatott, hogy a természetben rejlő veszélyeket elhárítsa, ajándékait használja, azaz „uralkodjék" azon, — s akkor éppen a tudás és a technika eredményei hozzanak új minden eddiginél nagyobb veszélyeket. A tudomány és a technika csupán eszközök, rossz vagy jó hatásuk attól függ, hogy milyen az az ember, aki működteti őket. A keresztyén hitnek pedig nemcsak arra a kérdésre van felelete, hogy „Milyen az ember?", hanem Jézus Krisztus megjelenése óta arra is, hogy „Milyenné lehet az ember?". Így érkezhet el a keresztyén hit a világképpel való párbeszédje során a maga központi témájához: a Krisztusról szóló tanításhoz, és onnan erőt merítve térhet vissza megújult közösségi erkölcsével a veszélyeztetett világ másokkal együtt való szolgálatára.

Dr. Bolyki János

A lábmosás

Jézus szenvedéstörténetében, a nagyheti — egyre szomorúbbá váló — események sorában találunk szép és kedves jelenetet is: Jézus megmossa a tanítványok lábait. A szokás általános volt Izraelben. A gazdag emberek lábát, mielőtt beléptek volna a házba, szolga mosta meg, a szegény ember pedig maga végezte ezt a hagyományos műveletet. A lábmosás annyira öntevékenységnek számított, hogy amikor az Úr három angyal képében meglátogatta Ábrahámot, ezt mondta a mennyei követeknek: „Mindjárt hozok egy kis vizet, mossátok meg a lábatokat." (I. Móz. 18:4.) A kánai menyegzőnél a hat kővedernyi víz arra szolgált, hogy a zsidók tisztálkodási rendje szerint mindenki megmossa a lábát. (Jn. 2:6.) Erre azért volt szükség, mert a zsidók bőrsarut viseltek, és a láb hamar poros lett.

A lábmosás történetét csak János evangéliumában olvashatjuk. A húsvétot megelőző csütörtökön Jézus együtt van a tanítványokkal, de vacsora közben felkel az asztaltól, és mindnyájuk őszinte csodálkozására nekilát a szolgamunkának: elkezdi mosni a tanítványok lábait. Péterből azonban kitör a méltatlankodás: „Az én lábamat nem mosod meg soha." Jézusnak végül sikerül meggyőznie Pétert, és magyarázatképpen kijelenti: „Értitek, hogy mit tettem veletek? Ti így hívtok engem: Mester, és Uram, és jól mondjátok, mert az vagyok. Ha tehát megmostam a ti lábaitokat, én, az Úr és mester, nektek is meg kell mosnotok egymás lábát. Mert példát adtam nektek, hogy amint én tettem veletek, ti is úgy tegyetek." (Jn. 13:1—15.)

Jézus a lábmosással az alázatra, a felebaráti szeretetre akarta a tanítványokat ránevelni, még Júdást is, mert az ő lábát szintén megmosta. Jézus cselekedete példa: nem a lábmosás a lényeg, hanem az alázat, a szolgálat. Ha Ő nem szégyellte, a tanítványok sem szégyellhetik; ha Ő haláláig elment a szolgálatban, a tanítványok sem lehetnek ez alól felmentve. A hívő keresztyén élet tehát praktikus, gyakorlati: úgy szeretni az embert, ahogy Krisztus szeret bennünket. Ahol hiányzik a diakónia, ott nincs Krisztussal való kapcsolat sem. Jézus csak egyszer mosta meg a tanítványok lábát, de nekünk a Krisztus halálában való megtisztíttatásunk ellenére is folytonos bűnbocsánatra van szükségünk. Erre a megtisztulásra utal a keresztség vize, a bűnbocsánatra az úrvacsora. Pál apostol azt írja Timótheusnak, hogy csak az az özvegyasszony szolgálhat a gyülekezetben, aki végzi a szeretetszolgálat, a diakónia munkáját el egészen odáig, hogy a „szentek lábát megmossa". (I. Tim. 5:10.) Az őskeresztyénség életében a lábmosás gyakorlata tehát megvolt, Águsztinusz egyházatya (Kr. u. 354—450.) is említi ezt a szokást, mint a bűnből való megtisztulás jelképét.

A pápaság kialakulásával a lábmosás istentiszteleti rendtartás, liturgiai cselekmény lett, amennyiben áldozócsütörtökön a pápának, a püspököknek kötelességük volt tizenhárom koldus lábát megmosni. Miért éppen tizenháromnak? Azért, mert a tizenkét tanítványhoz Pál apostolt is hozzászámították, és így alakult ki a szám. A Kr. u. 694-ben Toledóban — Spanyolország — tartott zsinat rendelte el ezt a szertartást, ami később tartalmatlan látványossággá fajult, hiszen az egyházfők között volt olyan, aki nem volt se szelíd, se alázatos, de a tizenhárom koldusnak sem volt szüksége a lábmosásra, mert a szertartás előtt alaposan tisztára sikálták őket.

Magyarországon a királyok „apostoli" címet viseltek, tehát a lábmosás ceremóniáját az uralkodók is végezhették vagy végezték. Utoljára Ferenc József császár és király valamikor az 1910-es években mosta meg a koldusok lábát, pontosabban egy arany kancsóból vizet csorgatott a kiszemelt „szegények" lábára, fényes főpapi kísérettel. Tudomásunk szerint hazánkban ilyen ünnepségre nem került sor, mert a királyunk ritkán, áldozócsütörtökön pedig pláne nem tartózkodott Budán.

A testi-lelki tisztaság a keresztyén ember egyik jellemvonása. Az előbbi könnyen megoldható, mert egyre több lakásban ott van a fürdőszoba, válogathatunk a szappanokban, habfürdőkben, de a lelki tisztasághoz akaraterő, és legfőképpen Jézus segítsége kell. Ezért énekeltük a régi dicséretet:

Egyetlen forrása minden kegynek,
Egyetlen mentsvára a lelkemnek,
Jézus, te Megváltó s üdvöt hozó,
Mossál meg s tégy fehérré, mint a hó.
Tiszta fehérré, miként a hó,
Mossál meg engem, s leszek fehér,
miként a hó.

(Debrecen) **Dr. Takács Béla**

TERÍTSD ELÉBE!

Pompázó kertek illata árad,
— hagyd magadon még felsőruhádat,
jöjj ki az útra velem!
Szellő bújkál a pálmafák között,
a város éled, fénybe öltözött,
válaszúton van az értelem ...

Zörren a zárja ősi tekercsnek,
ki hitte volna: el mégse vesztek
próféták szavai régen:
„Örvendj, örvendezz, Sion leánya!"
Közeleg hozzád élted királya!
Jön, jön az Úr nevében!

Paripák patkós zaja nem csattog,
vezénylő szavak éle nem pattog,
— egy szamár kocog szépen.
AKI rajta ül, fény abból árad,
— terítsd Elébe felsőruhádat!
Áldott az Úr nevében!

Lukátsi Vilma

FENYVES MÁRIA GRAFIKÁJA

Bodor Péter és a zenélő kutak

Amint a sajtó múlt év végén hírül adta, „több évtizedes hallgatás után ismét megszólalt a Margitszigeten az újjávarázsolt zenélő kút". Ünnepélyes felavatása — a karácsonyi ünnepekre készülő fővárosiak nagy örömére — december 21-én, szombaton délután volt. A szigeti zenélő kút épülete a múlt század elején Marosvásárhelyen felállított — és 1911-ben lebontott — eredeti élethű mása, melynek fennmaradt leírásai és ábrái alapján 1935—36-ban a Fővárosi Közmunkák Tanácsa építtette fel, *Jankó Gyula* mérnöki közreműködésével.

Az eredeti kút Bodor Péter-készítette zenélő szerkezetéről azonban — sajnos — semmiféle hiteles információ nem maradt fenn; máig sem tudjuk, hogy miként működött és mit játszott. (A Révai Lexikon még úgy tudta — lásd XXI. kötet 163. oldal —, hogy „a város szülöttének, *Páll Andor* budapesti gépészmérnöknek sikerült a gr. Teleki Domonkos gernyeszegi kastélyának levéltárában megtalált és 1821-ből származó eredeti rajz, továbbá széleskörű kutatások alapján összegyűjtött adatokból a kút titkának lényegét megfejteni".) Nem ismervén az eredeti szerkezetet, a margitszigeti kút felépültekor elektromos orgonát helyeztek a belsejébe, s pénzbedobás ellenében ez „zenélt". A második világháború alatt a kút megsérült, teljesen elnémult, s az azóta eltelt négy évtized alatt kitartóan hallgatott. Több sikertelen próbálkozás után a Budapesti Városszépítő Egyesület kezdeményezése most sikerre vezetett. Az Idegenforgalmi Alap anyagi támogatásával a felújításra fordított mintegy kétmillió forintnak köszönhetően ismét zenél a kút. Belsejébe számítógép vezérelte elektronikus szintetizátor került, mely minden egész órakor hat percen keresztül, félóránként pedig három percig játssza a fülbemászó muzsikát. *Gábori György* zenetörténész választása nyomán a felcsendülő dallamok *Bengráf József* XVIII. században komponált *Magyar Tánczok* c. művéből valók.

Most, hogy oly hosszú szünet után fővárosunk e nevezetessége ismét hírnevének megfelelően üzemel, talán nem felesleges felidéznünk az ős-kút zenélő szerkezetét készítő székely ezermester alakját.

Bodor Péter 1788. június 22-én született Erdőszentgyörgyön, református lelkészi családban. Már gyermekkorában kitűnt kézügyessége. A szülői házban szekeret, ekét, malmot fabrikált, a marosvásárhelyi református kollégiumban pedig, ahol az alsóbb osztályokat végezte, időmérő szerkezeteket. Volt asztalosinas és kertész (gr. Toldalagi Pálnál), tanult a bécsi politechnikumban. Éveken keresztül külföldön bolyongott, s csak 1815 körül tért haza, mikoris felajánlotta szolgálatait Marosvásárhely városának. Több eredeti gépet, szökőkutakat, önműködő guzsalyt, vízvezetékeket, malmokat szerkesztett, javított orgonákat. Elkészítette a városnak — kizárólag fából, vasszegek nélkül — a nyolc méter széles és hatvanhárom méter hosszú, a Maros folyón átívelő hidat. Legismertebb alkotása azonban a város piacterén a magisztrátus által 1810 körül emeltetett kút zenélő szerkezettel való felszerelése volt. (Maga az építmény kb. 10 méter átmérőjű, kör alakú kőalapon 3 méter magasságú kútmedencéből és az erre emelt felső teraszból állott. Erre kétoldalt kőlépcsők vezettek fel. A teraszon négy oszlop állt, ezek tartották a 6 méter átmérőjű, félgömb alakú, rézzel borított kupolát, tetején Neptun-szoborral.)

Az ún. Bodor-kút eredetileg kizárólagosan vízszolgáltatás céljára készült; a falazatból kiágazó négy csövön keresztül ontotta a Borsos Tamás-építette vásárhelyi vár oldalában fakadó forrás facsöveken levezetett vizét. Bodor Péter zenélő szerkezetéről a következőket írja *Szász Béla* az 1912-ben, *Szentgyörgyi Dénes* szerkesztésében megjelent „Maros-Vásárhely Lexikon" 65. oldalán: „A zenélő szerkezet készítésének és beállításának idejéről emlékeink hézagosak, annyi bizonyos, hogy 1816-ban már működésben volt s nemcsak erdélyiek jártak csodájára és nemcsak a magyar földrajzi tankönyvek, hanem a Maros-Vásárhelyen megfordult idegen utazók is megemlékeztek róla, mint ritkaságszámba menő nagy nevezetességről. A jegenyékkel körülvett kútnál, amint borosnyai Lukács János verseskönyvéből, a »Régi és Új Marosvásárhely«-ből tudjuk, mai nyelven valóságos korzó folyt, s amikor a szerkezet zenélni kezdett, még a szomszédos falvakba is elhallatszott éjnek idején muzsikájának harsogása."

Idők során a kút erősen megrongálódott, a zenélő szerkezet pedig tönkrement. Egy ideig még a város lakói reménykedtek majdani helyreállításában, ám mint tudjuk, ebből semmi sem lett.

Ezzel szemben az történt, hogy a város főterén színházat építenek, s az alaposan megrongálódott Bodor-kutat 1911 őszén emiatt teljesen lerombolják.

Bodor Péter sokoldalú tehetség volt, életrajzán azonban — tán éppen e sokoldalúság révén — végülis folt esett. Képességeit ui. a pénzhamisítés terén is próbára tette — és Lakatos Sámuel tordai puskaművessel és Böszörményi Józseffel — hamis bankókat készített. Előbb teljes sikerel. Később rajtakapták, elítélték s évekig raboskodott a szamosújvári börtönben. Kiszabadulása után szégyen és megvetés tárgya lett, munkát alig kapott. Teljesen lezüllött, részeges csavargó vált belőle. Hajdani dicsősége múltán búskomorságba esett, s visszavonultan tengette életét. Kolozsvárott, 1849. augusztus 17-én hunyt el, nagy nyomorúságában megváltás volt számára a halál. Itt is temették el, sírja azonban ismeretlen.

Ha utunk a megszépült, csengő hangú margitszigeti zenélő kúthoz vezet, jusson eszünkbe Bodor Péter, a tehetséges, de félresiklott életű és szerencsétlen sorsú ezermester.

Dr. Polgárdy Géza

A marosvásárhelyi főpiac a zenélő kúttal

KÖRKÉP

NEMRÉG LÁTTUK a tv képernyőjén a biológiai vetélkedőt. Középiskolások, „tizenévesek" felelgettek. Amit elméletben az egyetemen tudni kell, azt ők javarészt már most tudják. Kiválóak a genetika és a molekuláris biológia legkorszerűbb kérdéskörében.

De nem tudják egymástól megkülönböztetni az ölyvet, a vércsét, a karvalyt, a sast... Megdöbbenve néztem, hogy a legegyszerűbb növényfajokat és állatfajokat nem tudták fölismerni. Egyik kiváló versenyző elméletben mindent tudott az aggteleki nemzeti parkról, ugyanakkor nem tudta, hogy a térképen hol keresse a parkot. Két gondolat merült fel bennem. Egyik: az én gyermekeim is valahogy ezen az úton haladnak. Nem ismerik meg, melyik a cinke, melyik az őszapó, de számítógépes programot végigcsinálnak egy egysejtű nem-tudom-micsodájáról.

Vajon keresztyén életünkben nincs-e ilyen? Van! Egy régi tudós lelkipásztor, akiről mondják, hogy latinul meg görögül tudta ugyan az Újszövetséget, de haldokló nénjét „elfelejtette" meglátogatni. Akad presbiter, aki szinte szóról szóra ismeri az egyházi törvényeket és „ellenőrzi" a papot, de tíz fillért nem adakozik. Van családanya, aki állandóan idézi a Nők Lapját meg a Családi Lap cikkeit az elnyomott nőkről, de otthon nincs egy jó szava, csak csapkod, ordít és cselédnek érzi magát... Van férfi, aki a munkahelyén kioktatja a fiatalokat, hogy milyen az igazi családi élet, de otthon nem tesz odébb egy szalmaszálat sem.

Ezeket gondoltam. Gondoljuk tovább, magunkat sem kihagyva, tudván hol az orvosság.

Ifj. Hörömpő Gergely

KELET NÉPE. *Széchenyi István (1841-ben megjelent) korszakjelző könyvének ez volt a címe. De ez volt egy (másik reformkorszakunkat képviselő) havi folyóiratunknak is, amely 1935—1942 között működött, s amely többet akart szolgálni a reformnál: — egész magyar életünk gyökeres átalakítását; „új bort önteni új tömlőbe".*

Bihar-országban, a történelmi hadak útján a Tisza grófok, az „urakpapok földjén", — ahogy Ady írta, annak a tájhazának szülöttje —, s éppen a Sebes-Körös hídján, Komádi mellett, 1935-ben három egyszerű-nagyszerű ember határozta el, hogy „Kelet Népe" címmel folyóiratot létesítenek. Szabó Pál, az író-parasztember, Sinka István, a költő-juhász és Barsi Dénes, a Dobai-pusztai tanító. Barsi a kis havi fizetését és feleségének szerény hozományát áldozta a vállalkozásba: ennyi volt az alaptőke. A lap a harmincas évek anyagi-szellemi magyar sivatagában (hiába segítették sokan önzetlenül) 1940-ig csak tengődött. Akkor viszont váratlanul tőkés csoportok nagy-nagy pénzt ígértek a kiadási jogáért: — nyilván, hogy majd ők „leszerelik" a folyóirat fő- és mellékköveteléseit; a földreform igényét és a többit... Ám Szabó Pálék Móricz Zsigmondnak, a magyar írók akkori „törzsfőjének" adták oda a Kelet Népét. Móricz Zsigmond lényegében „Nyugat ellen Nyugatot hozz" értelmű programmal és „Hagyd a politikát, építkezz!" jelszóval bontotta ki a megújított Kelet Népe „zászlaját", s alá is álltak a kor legjobb szellemei, „szinte egy népfront alakult ki" (Czine M.). Móricz Zsigmond a haláláig (1942) nagy-nagy áldozatokkal mutatott elévülhetetlen tisztességet és példát. (Óh, de sok vallomással tartozunk mi, a máig 60—80 éveket megért nemzedék tagjai; miket köszönhetünk Móricz Zsigmondnak! S mit a nemzet!...)

Most, március 4-én, Budapesten, a Kossuth Klubban, a Magyar Rádió által is felvett műsor keretében mutatták be a szerkesztőik és a munkatársaik azt a szép, gazdag (ezzel szemben igen olcsó, 100 Ft-os árú) könyvet, amely a Kelet Népe 1935—1942. évfolyamaiból tartalmas válogatást ad. Mint a válogató szerkesztő, Medvigy Endre mondotta, azt tűzte ki célul, hogy a „népi mozgalom valamennyi törekvése képviselve legyen" a könyvben. (Földkérdés, társadalmi bajok, egyke, agrárpolitika, agrárgondok, művelődés, művészetek, népfőiskola, határokon túli magyarság stb.)

Örömünk ez a könyv. Öröm egyházunknak is, melytől nem volt, s ma sem idegen a népi irodalom és mozgalom. Ez az öröm akkor válna teljesebbé, ha a hiánytalanul már csak néhány hazai nagykönyvtárban fellelhető „Kelet Népe" folyóirat teljes egésze (mint pl. a Nyugat, a Korunk és más folyóiratok újbóli kiadásában tapasztaltuk), a Kelet Népe is reprintben jelenhetne meg.

Jakab Sándor

MASITS LÁSZLÓ művészettörténész, közíró művei közül említsük meg a következőket: Kismarja XVII. századi ezüst pecsétnyomója, 1971; Káplár Miklós művészi indulása, 1977; Műemlékek — Múzeumok Hajdú-Biharban, 1978. Mind a három kötet Debrecenben jelent meg. Ezeket az írásokat előtanulmányoknak lehet tekinteni az 1985-ben megjelent Szülőföldünk, a Tiszántúl I. című 432 lap terjedelmű, műgonddal megalkotott könyvhöz, amelyet írója Hajdúnánásnak, szülővárosának ajánl. A Művelődési Minisztérium az általános iskolai és a gimnáziumi tanulók fontos kézikönyvének minősíti a kiadványt, de a tiszántúli helységek templomait, irodalmi és más emlékeit szerető, minden érdeklődő élvezettel olvashatja. Nem hagyhatjuk említés nélkül a Hajdú-Bihar megye középkori egyházi épületeinek — templomainak — alaprajzát bemutató részletet a 36. és 37. lapon. A jelentős egyháztörténeti emlékek közül hadd említsem meg a Debreceni Református Kollégiumra vonatkozó részleteket, a partikuláris hálózatának — 40 közé fokú és 120 alapfokú iskolájának — 1743 és 1848 közötti bemutatását (8 lap) és a Kun Miatyánkra vonatkozó tanulmányt (148. lap). Ezt az imádságot nagy érdeklődés veszi körül a Kunságban és országszerte. Íme az imádság kun és magyar szövege: „Bezén attamaz kenze kikte = Mi Atyánk, aki vagy a mennyben / szenlészen szen adon = szentelődjék meg a te neved / dösön szen küklön = szálljon alá a te akaratod / nitziégen gérde ali kekt = mint a földön, úgy az égben is / bezén akomozne okne mezne bergezg pitbütörküngön = a mi kenyerünket add nekünk minden-minden napon / Il bézen méne mezne = vedd el a mi bűnünket / neszem bezde jermez bezge utrogergenge = mi is megbocsátunk az ellenünk kikelőknek / iltm bezne olgyamanga = ne vígy minket a gonoszhoz / kutkor bezne olgya manna = szabadíts meg minket a gonosztól / szen borson boka csalli bocso igyi tengere ammen = te vagy ez az erős, ez az igaz, jó Isten. Ámen". — A kötet tanulmányaiból megtudjuk, hogy a fordítás Magyarországon, a reformáció századában keletkezett, az eddig ismert nyolc „őspéldány" egyik torzult változata, és a Máté 6:9—13-ban található Miatyánkot tükrözi; bizonyára egy kunul megtanult prédikátor szabad átültetése. A Kun Miatyánkot 1740 körül Nánásy János kunsági táblabíró rendeletére a kun területek iskoláiban tanították. Tudjuk, hogy később is. Ez a becses nyelvemlék egyszerre a kunok népi vallásosságának is egyik emléke.

Dr. Ötvös László

Magyar Nemzet
CSÜTÖRTÖK, 1997. augusztus 14.

Elődjét egy székely pénzhamisító tervezte

Újra megszólal a margitszigeti zenélő kút

Mintegy nyolcmillió forintért újítják fel a margitszigeti zenélő kutat. *Kiss* Katalintól, a Fővárosi Hivatal települési és értékvédelmi osztályának vezetőjétől megtudtuk: Szent István ünnepén már óránként fog felhangzani a zene, amit az egykori dallamok töredékei alapján *Csányi* Attila zeneszerző állított össze.

A margitszigeti zenélő kút pontos mása a Marosvásárhely főterén épített dísz- és közkútnak. *Bodor* Péter, az erdélyi kút tervezője művelt műszaki ember volt, aki Bécsben végezte a műszaki főiskolát, és több évet töltött Európa különböző országaiban. A fennmaradt hagyományok szerint a székely ezermester pénzhamisító gép szerkesztése miatt a szamosújvári börtönben töltötte szigorú büntetését, amikor a város 1820 körül a már korábban is meglévő piactéri csorgókút helyére nagyobb hozamú, díszesebb „szökőkutat" kívánt építtetni közmunkák segítségével. A rab Bodor Pétert bízták meg a kút tervezésével, ezért némileg könnyítettek börtönkörülményein.

Megtekintésére, meghallgatására messze földről jöttek az érdeklődők, ugyanis saját korában a kút szinte megmagyarázhatatlan csodának számított. Gyomrában *háromezer vödör vizet tároltak* tűzoltás esetére. A környék lakói vízköpőiből mindig friss forrásvizet kaptak. A kupolában elhelyezett orgonasípok naponta háromszor szólaltak meg. Korabeli krónikások szerint a nyáresti szellő sokszor tíz kilométeres távolságban is hallhatóvá tette a muzsikát.

Az eredeti szerkezetre csak hiányos leírásokból, illetve elbeszélésekből következtethetünk, mivel azt 1839-ben egy hóvihar összerombolta. Az elpusztult mechanikát a millenniumi kiállítás idejére sem tudták helyreállítani.

A marosvásárhelyi csodakutat 1911-ben lebontották, mivel egy hatalmas szélvihar teljesen megrongálta, alkatrészei tönkrementek, és bonyolult szerkezetét már senki sem tudta megjavítani. A kút zenélő szerkezetéről hitelt érdemlő és használható információ nem maradt fenn. A korabeli, szűkszavú leírásokból megállapítható volt, hogy a zenét szolgáltató orgonát hatóránként automatikusan, a vízvezeték tizenöt méteres szintkülönbségében rejlő kinetikai energia működtette az úgynevezett súlymotoros szerkezettel. Az orgona sípjain áramló levegőt egy programvezérlő henger szabályozta, mely nyomtalanul elpusztult. Ugyancsak súlymotoros szerkezet mozgatta a Neptun-szobrot is, amely időjelző feladatot látott el. A szobor 1836-ben került le a kútról, és pusztult el, illetve tűnt el. Az eredetileg játszott dallamról emlék nem maradt fenn. Ilyen előzmények után, 1935-ben *Péll* Andor és *Jankó* Béla építészek rekonstruálták, és felépítették a marosvásárhelyi muzsikáló Bodor-kút mását és Margitszigeten. Akárcsak a marosvásárhelyi, a margitszigeti zenélő kút is egy rettenetes orkán után némult el. Bár 1945 után a háborús károkat Budapest város tanácsa helyrehozatta, az elmúlt esztendőkben sokáig nem hallgathattuk a kút muzsikáját.

(f.-r. l.)

Vászon és c

Pillanatkép a mai magyar f

Amikor pedig eljön a tökéletes, megszűnik, ami töredékes – idézi Pál apostol korinthosziakhoz írott levelének egyik mondatát az *Olaj/vászon – Mai magyar festészet* című kiállítás egyik résztvevője, akaratlanul is korunk művészetének negatív definícióját adva a szavakkal. A „tökéletestől" meglehetősen távol lévén ugyanis, a jelent a leghitelesebben a „töredékessel" azonosíthatjuk. Ami az élet sok más területére is igaz, különösen érvényes, ha művészetről, irodalomról és „más efféle lomról" van szó. Olyannyira, hogy nem egyszerűen a tökéletestől vagyunk távol, de annak megbízható ismeretétől is, ami létezik. Már csak azért is, mert a rendszerváltozás utáni években minden más összefüggések közé került, mint amilyenek között korábban létezett, ezzel más értelmezhetőségi lehetőséget kapott. A helyzet tehát akkor is tökéletesen más, mint volt mondjuk tíz évvel ezelőtt, ha a szereplők nagy része ugyanaz.

A helyzet felmérése két évvel ezelőtt kezdődött a Műcsarnokban a *Helyzetkép/Magyar szobrászat* című kiállítással, amelyen néhány kivételtől eltekintve minden olyan alkotó részt vett, aki a kortárs plasztika területén érdemlegese alkotott, akár azzal, hogy a legne mesebb hagyományok őrzésér vállalkozott, akár azzal, hogy műfaji határok tágításán fárado zott. Ami időszerű volt a szobrá szatban, még sürgetőbb feladat festészettel kapcsolatban, hiszer az elmúlt másfél évtizedben it volt nagyobb a mozgás, élénkebl a kísérletező kedv, a szobrászat tárlaton is számos olyan festő vet részt, aki szívesen kutatta a határ területeket.

A mostani kiállítás ezeknek kísérleteknek, kapcsolódási pon toknak a számbavételéről lemond Tudatosan, ami természetesen nem jelenti azt, hogy következetesen, hiszen, mint a rendezők fo galmaznak, *„a válogatás alapja korszerűség volt, közelebbről mindaz, ami új, beleillik a ma nemzetközi festészet kontextusá ba, legyen élő (akár fiatal, aká idős) festő mai (1994-nél nem ré gebbi) műve"*. A közönsége azonban nyilván nem a távolra vezető szakmai kérdések izgatják hanem a termekben látható mű vek, s ebből a szempontból aligha lehet panasz a tárlatra. A kivál mesterek és tehetséges fiatalok iz galmas alkotásai mellett itt is he lyet kapott ugyan az a középsze

A budafoki szimfonikus zenekar tervei

A *budafoki Dohnányi Ernő szimfonikus zenekar* az ősszel kezdődő évadtól új bérleti sorozatot indít *Megérthető zene* címmel. A *Pesti Vigadóban* szombat délutánonként négy előadáson karmesteri magyarázatok segítik a hallgatókat a zeneművek jobb megértésében. *Hollerung* Gábor vezető karcerttermében – rendezik meg. A budafoki városházán nyolc hangversenyt tartanak. Ugyanitt indítanak gyerekeknek szóló koncertsorozatokat is: különkülön a kicsiknek, a 8–12 éveseknek és a 12–16 éveseknek. A karmester a jövő évad kiemelkedő eseményének nevezte *Bartók Concertójának* két előadá

Szamosi Elza (Carmela) és Környei (Andrea) a «Carmela» operában.

Dalnoki (a gróf), Sándor Erzsi (a grófné) és Hegedüs (az inas) a «Susanne titká»-ban.

A tánczkar a «Tavasz» balletben.

A M. KIR. OPERAHÁZ UJDONSÁGAI. — Balogh Rudolf fölvételei.

A M. KIRÁLYI OPERAHÁZ ELSŐ UJDONSÁGAI.

— «Carmela.» «Susanne.» «Tavasz.» —

November 18-ikán állt elő a Királyi Opera idei első ujdonságaival. Legfőbb ideje volt: hiszen két héttel később már a magyar székesfőváros második operaháza nyílik meg, a Népopera — s az a kilátás, hogy ez az új intézet megosztja az opera-műfaj kedvelőinek táborát; a legfelső helyről támogatott Operaház tehát, mintha csak utolsó ütőkártyáit tette volna föl, épen olyan, könnyű fajsúlyú darabokat kinált, a minők az új intézet műsorát fogják kitölteni.

Még az első is, bibliai nyelven szólva: könnyűnek találtatik, noha tárgya tragikus, zenéje nagyhangú. «Carmela» egyfelvonásos dalmű; hősnője a nép leánya, a ki hűtlenné vált csábítóját, a középkori Velencze dogejének fiát, esküvőjén megöli. Az eléggé közönséges történetet egy olasz iró (Luigi Castaldo) nyomán egy német iró dolgozta át jelentéktelen dalműszöveggé, Várady Sándor fordította le; zenéje állítólag magyar szerző első kisérlete. A «Delmár Albert» művésznevet fölvett ifjú teljes tehetségét nem akarjuk megitélni; első operánál ez nem is könnyű feladat, mert «a kezdet nehézségei» zavarba hozzák és megnémítják sokszor a legnagyobbakat is. A «Carmela» épen csak fényes, többnyire túlságosan gazdag, erős hangszerelésével tud némi külső hatást elérni; dallamos olasz stilusra törekszik, rövidlélekzetű dallamocskáiban semmi új, semmi tűz, semmi báj és változatosság nincs, egyhangú (6/8 beosztású) ritmusuk mellett is össze nem illő részecskékből, mozaikszerű zene — sem nem művészi, sem nem érdekes. A darab sorsa hiába volt «jó kezekbe letéve»: Szamosi Elza és Hajdú Ilona, Környei, Szemere és Rózsa, Déri, Mihályi, a karnagyi pálczával Szikla — derekasan végezték munkájukat, de sikerről nem lehet szó.

Annál becsesebb zenei alkotás a «Suzanne titka», a félig olasz, félig német Ermanno Wolf-Ferrari víg operája. Öt operája után a hírneves szerző ezt a kis művét csak apróságnak («Intermezzo»), semmiségnek nevezi, pedig annyi zenei lelemény, annyi lágy érzés meg tűz, annyi művészi öntudatosság és finomság van az egyfelvonásos darabban, hogy mindez együttvéve mesterművé avatja. Nagy sikere is volt, de hogy ez hű marad-e hozzá? azt a mi közönségünknél nem merjük megjósolni. A szövegiró, Enrico Golisciani,* csak egy fiatal házaspárt szerepeltet: a kis grófnő titokban czigarettázni szokott, férje az áruló illatból férfilátogatóra gyanakszik, féltékenyen leskelődik, s boldogan födözi föl csalódását — ez az egész. De a hangulatváltozások, az egymást kergető gondolatok természete, csupa jó ötletre, jellemző groteszk összhangkeverésre, meg édes dallamra, Cimarosa, Carafa, sőt Gluck és Mozart stilusának művészi utánzására ihlették a zeneköltőt; a nagy közönség és a kényes zeneértők egyaránt élvezettel hallgatták. Előadása is kitünő volt: Bosnyákné Sándor Erzsi, a koloratúr-énekesnő, meglepett a modern mű stiljában fesztelen, közvetlen előadásával; Takáts (és a főpróbán Dalnoki) művészi természetessége nem lepett meg. Van a kis operának néma szereplője is: a hatvérű grófi inas, a kinek mulatságos viselkedését Hegedüs pompás grandezzával ábrázolta. A rendesnél kisebb létszámú zenekar — ez is művészi tapintat volt — Kerner karnagygyal élén végezte nehéz, de igen szép feladatát.

Utolsónak egy kis tánczegyveleg maradt: «Tavasz» czimet adott neki szerzője, Nicola Guerra balletmesterünk. A középkorban játszik; meséje végtelenül csekély, mindössze az, hogy egy úri kisasszony megszereti a kertjében gyönyörködő vándor költőt és szomorúan látja, hogy emez egy barátnőjével megy tova. A kis szivtörténet mozzanataihoz Beethoven, Schubert, Chopin, Mendelssohn egy-egy lüktető zongoradarabját irta át zenekarra Benkő Henrik, az Operaház érdemes karnagya; a szivhezszóló utolsó számmal, egy Schumann-dallal, valóban remekelt. Az ábrázoló Nirschy Emilia és Kranner Rózsi k. a., elsőrangú alakításukkal, a darabnak is sikert szereztek.

Az est tehát nem veszett el. *K. I.*

* A szövegkönyv czímlapjáról és a szinlapról az egész sajtóba az olaszban elképzelhetetlen hangzású «Golitliani» név került.

A MAROSVÁSÁRHELYI BODOR-KÚT.

Marosvásárhely főterét a múlt század eleje óta diszitette egy ovális kőfalalapzatú, bádogkupolás alkotmány, melyet 1810 körül a városi magisztrátus a lakosság vizszükségletének fedezésére építtetett, de a mely az idők folyamán országos, sőt európai hírességre tett szert, — a híres-nevezetes, muzsikáló Bodor-kút.

A magyar kutaknak talán leghiresebbike nem nevezetességnek épült, születésekor nem lépett fel a műalkotás igényeivel. A vízszolgáltatás feladatának teljesítésére emeltetett s a köröndalakú falazatából kiágazó nagy csövén szürke városi vízmű gyanánt ontotta a Borsos Tamás építette várból levezetett forrás nedűjét, sőt valószinű, hogy a kupoláján díszlett Apollószobor, ez az érdekes, de sajnos elpusztult műtörténeti emlék is eredetileg hiányzott róla. Hírét-nevét arról a muzsikáló szerkezetről vette, a melylyel építése után néhány évvel látta el egy különös tehetségű, «furfangos» székely ember, Bodor Péter.

A MAROSVÁSÁRHELYI ZENÉLŐ BODOR-KÚT, MELYET MOST LEBONTOTTAK.

Ez a kétségkivül tehetséges, de elzüllött és szerencsétlen magyar zseni kortársai szemében szinte csodával határos dolgot produkált a később róla nevezett kútban elhelyezett zenélő szerkezettel, melyet a víz ereje hajtott s a mely naponta négyszer, hat-hat óránként muzsikált, — abban az időben, a mikor Kempelen Farkas automatáiról egész Európában mint heted-hét országra szóló boszorkánymesterségről beszéltek. A zenélő szerkezet készítésének és beállításának idejéről emlékeink hézagosak, annyi bizonyos, hogy 1816-ban már működésben volt s nemcsak erdélyiek jártak csodájára és nemcsak a magyar földrajzi tankönyvek, hanem a Marosvásárhelyen megfordult idegen utazók is megemlékeztek róla, mint ritkaságszámba menő nagy nevezetességtől. A jegenyékkel körülültetett kútnál, a mint borosnyai Lukács János verseskönyvéből, a «Régi és Új Marosvásárhely»-ből tudjuk, mai nyelven valóságos korzó folyt s a mikor a szerkezet zenélni kezdett, még a szomszédos falvakba is elhallatszott éjnek idején a muzsikája harsogása. Sajátságos, hogy sehol, semmiféle feljegyzésben nyoma nem maradt annak, hogy mit zenélt a víz ereje által hajtott szerkezet s magáról a szerkezetről se lehet tudni semmi bizonyosat. 1836-ban a kutat egy nagy vihar megrongálta, elpusztult a kupolán díszlett Apollo-szobor s valószinűleg ekkor ment tönkre Bodor Péter zenegépe is, melyet sok ideig a régi városháza padlásán őriztek. Fel akarták küldeni annak idején az ezredéves kiállításra, de ekkorra már elkallódott, csak roncsokat és szögeket találtak belőle. A Teleki-nemzetség levéltárában fenmaradt Mikolai István táblai irnoknak kitünő pontossággal festett és rajzolt képsorozata a régi Vásárhelyről, ezen látható a Bodor-kút külsejének és szerkezetének képmása (1821-ből) s erről szakértők véleménye szerint talán lehetne némileg rekonstruálni az elkallódott és legendás homályba burkolt gépezetet. — A nélkül, hogy Bodor Péter eredetiségének és feltalálói érdemének értékét csökkenteni akarnók, felemlítjük, hogy a marosvásárhelyi városi könyvtár tulajdonába nemrég került egy Bodor Péter aláirásával ellátott és kétségtelenül hagyatékából maradt német architektoniai képeskönyv, melynek illusztrációi a világépitészet híres kútjait, — közte zenélő kutakat is — ábrázolnak.

Bodor Péter, a kinek életfolyása szomorúan érdekes, külföldön is megfordult. Hogy hol, az ismeretlen, de életrajzi adatai szerint 1809-től 1815-ig nem volt Magyarországon. Született 1788-ban Erdőszentgyörgyön, atyja református pap volt s mint gyermek odahaza ekét, szekeret, malmot csinált, később a marosvásárhelyi kollegiumban töltött diákévei alatt órákat. A kollégiumból hamarosan megszökött, két évig kertészetet tanult, s valószinüleg ezután került külföldre, a honnan hazatérve, felajánlotta szolgálatait Marosvásárhely városának. A hiressé vált zenélő szerkezeten kivül ő épitette a róla elnevezett Bodor-hidat a Maroson, mely a legújabb időkig használatban volt s több református templom máig is meglevő orgonája az ő alkotása. Sokoldalú tehetsége azonban bűnre vitte s pénzhamisitásért elitélték. Kiszabadúlva a börtönből, otthon megvetés és szégyen várt reá. Nem kapott munkát, züllött, részeges csavargó lett belőle, a kétségtelenül tehetséges, nagyra hivatott emberből.

Marosvásárhely városa főterére szinházat épit s az idők viszontagságai által siralmasan megviselt Bodor-kutat e miatt a napokban leromboltatta. A vásárhelyi nép nem felejtette el Bodor Pétert. Legendás alak lett belőle, a kiről elmesélik, hogy a mikor kivégzése előtt (a mi persze nem igaz), — teljesitették volna azt az utolsó kivánságát, hogy híres alkotásában gyönyörködhessen, — mint vett ki a muzsikáló gépből egy csavart s mint tette azt tönkre örökre, mondván, hogy ha ő nem élhet, az se muzsikáljon.

Bodor Péter 1849-ben halt meg Kolozsváron, a hol a magyar honvédségnek valami új találmányú gyutacsát akarta felajánlani, sirja ismeretlen. *Szász Béla.*

Szamosi Elza (Carmela) és Környei (Andrea) a «Carmela» operában.

Dalnoki (a gróf), Sándor Erzsi (a grófné) és Hegedűs (az inas) a «Susanne titká»-ban.

A tánczkar a «Tavasz» balletben.

A M. KIR. OPERAHÁZ UJDONSÁGAI. — Balogh Rudolf fölvételei.

A M. KIRÁLYI OPERAHÁZ ELSŐ UJDONSÁGAI.

— «Carmela.» «Susanne.» «Tavasz.» —

November 18-ikán állt elő a Királyi Opera idei első ujdonságaival. Legfőbb ideje volt: hiszen két héttel később már a magyar székesfőváros második operaháza nyílik meg, a Népopera — s az a kilátás, hogy ez az új intézet megosztja az opera-műfaj kedvelőinek táborát; a legfelső helyről támogatott Operaház tehát, mintha csak utolsó ütőkártyáit tette volna föl, épen olyan, könnyű fajsúlyú darabokat kinált, a minők az új intézet műsorát fogják kitölteni.

Még az első is, bibliai nyelven szólva: könnyűnek találtatik, noha tárgya tragikus, zenéje nagyhangú. «Carmela» egyfelvonásos dalmű; hősnője a nép leánya, a ki hűtlenné vált csábítóját, a középkori Velencze dogejének fiát, esküvőjén megöli. Az eléggé közönséges történetet egy olasz iró (Luigi Castaldo) nyomán egy német iró dolgozta át jelentéktelen dalműszöveggé, Várady Sándor fordította le; zenéje állítólag magyar szerző első kisérlete. A «Delmár Albert» művésznevet fölvett ifjú teljes tehetségét nem akarjuk megitélni; első operánál ez nem is könnyű feladat, mert «a kezdet nehézségei» zavarba hozzák és megnémítják sokszor a legnagyobbakat is. A «Carmela» épen csak fényes, többnyire túlságosan gazdag, erős hangszerelésével tud némi külső hatást elérni; dallamos olasz stilusra törekszik, rövidlélekzetű dallamocskáiban semmi új, semmi tűz, semmi báj és változatosság nincs, egyhangú (6/8 beosztású) ritmusuk mellett is össze nem illő részecskékből, mozaikszerű zene — sem nem művészi, sem nem érdekes. A darab sorsa hiába volt «jó kezekbe letéve»: Szamosi Elza és Hajdú Ilona, Környei, Szemere és Rózsa, Déri, Mihályi, a karnagyi pálczával Szikla — derekasan végezték munkájukat, de sikerről nem lehet szó.

Annál becsesebb zenei alkotás a «Suzanne titka», a félig olasz, félig német Ermanno Wolf-Ferrari víg operája. Öt operája után a hírneves szerző ezt a kis művét csak apróságnak («Intermezzo»), semmiségnek nevezi, pedig annyi zenei lelemény, annyi lágy érzés meg tűz, annyi művészi öntudatosság és finomság van az egyfelvonásos darabban, hogy mindez együttvéve mesterművé avatja. Nagy sikere is volt, de hogy ez hű marad-e hozzá? azt a mi közönségünknél nem merjük megjósolni. A szövegiró, Enrico Golisciani,* csak egy fiatal házaspárt szerepeltet: a kis grófnő titokban czigarettázni szokott, férje az áruló illatból férfilátogatóra gyanakszik, féltékenyen leskelődik, s boldogan födözi föl csalódását — ez az egész. De a hangulatváltozások, az egymást kergető gondolatok természete, csupa jó ötletre, jellemző groteszk összhangkeverésre, meg édes dallamra, Cimarosa, Carafa, sőt Gluck és Mozart stilusának művészi utánzására ihlették a zeneköltőt; a nagy közönség és a kényes zeneértők egyaránt élvezettel hallgatták. Előadása is kitünő volt: Bosnyákné Sándor Erzsi, a koloratúr-énekesnő, meglepett a modern mű stiljában fesztelen, közvetlen előadásával; Takáts (és a főpróbán Dalnoki) művészi természetessége nem lepett meg. Van a kis operának néma szereplője is: a hatvérű grófi inas, a kinek mulatságos viselkedését Hegedüs pompás grandezzával ábrázolta. A rendesnél kisebb létszámú zenekar — ez is művészi tapintat volt — Kerner karnagygyal élén végezte nehéz, de igen szép feladatát.

Utolsónak egy kis tánczegyveleg maradt: «Tavasz» czímet adott neki szerzője, Nicola Guerra balletmesterünk. A középkorban játszik; meséje végtelenül csekély, mindössze az, hogy egy úri kisasszony megszereti a kertjében gyönyörködő vándor költőt és szomorúan látja, hogy emez egy barátnőjével megy tova. A kis szivtörténet mozzanataihoz Beethoven, Schubert, Chopin, Mendelssohn egy-egy lüktető zongoradarabját irta át zenekarra Benkő Henrik, az Operaház érdemes karnagya; a szivhezszóló utolsó számmal, egy Schumann-dallal, valóban remekelt. Az ábrázoló Nirschy Emilia és Kranner Rózsi k. a., elsőrangú alakításukkal, a darabnak is sikert szereztek.

Az est tehát nem veszett el. *K. I.*

* A szövegkönyv czímlapjáról és a szinlapról az egész sajtóba az olaszban elképzelhetetlen hangzású «Golitliani» név került.

A MAROSVÁSÁRHELYI BODOR-KÚT.

A MAROSVÁSÁRHELYI ZENÉLŐ BODOR-KÚT, MELYET MOST LEBONTOTTAK.

Marosvásárhely főterét a múlt század eleje óta diszítette egy ovális kőfalalapzatú, bádogkupolás alkotmány, melyet 1810 körül a városi magisztrátus a lakosság vízszükségletének fedezésére építtetett, de a mely az idők folyamán országos, sőt európai hirességre tett szert, — a híres-nevezetes, muzsikáló Bodor-kút.

A magyar kutaknak talán leghiresebbike nem nevezetességnek épült, születésekor nem lépett fel a műalkotás igényeivel. A vízszolgáltatás feladatának teljesítésére emeltetett s a köröndalakú falazatából kiágazó nagy csövén szürke városi vízmű gyanánt ontotta a Borsos Tamás építette várból levezetett forrás nedűjét, sőt valószinű, hogy a kupoláján díszlett Apollószobor, ez az érdekes, de sajnos elpusztult műtörténeti emlék is eredetileg hiányzott róla. Hirét-nevét arról a muzsikáló szerkezetről vette, a melylyel építése után néhány évvel látta el egy különös tehetségű, «furfangos» székely ember, Bodor Péter.

Ez a kétségkivül tehetséges, de elzüllött és szerencsétlen magyar zseni kortársai szemében szinte csodával határos dolgot produkált a később róla nevezett kútban elhelyezett zenélő szerkezettel, melyet a víz ereje hajtott s a mely naponta négyszer, hat-hat óránként muzsikált, — abban az időben, a mikor Kempelen Farkas automatáiról egész Európában mint heted-hét országra szóló boszorkánymesterségről beszéltek. A zenélő szerkezet készítésének és beállításának idejéről emlékeink hézagosak, annyi bizonyos, hogy 1816-ban már működésben volt s nemcsak erdélyiek jártak csodájára és nemcsak a magyar földrajzi tankönyvek, hanem a Marosvásárhelyen megfordult idegen utazók is megemlékeztek róla, mint ritkaságszámba menő nagy nevezetességtől. A jegenyékkel körülültetett kútnál, a mint borosnyai Lukács János verseskönyvéből, a «Régi és Új Marosvásárhely»-ből tudjuk, mai nyelven valóságos korzó folyt s a mikor a szerkezet zenélni kezdett, még a szomszédos falvakba is elhallatszott éjnek idején a muzsikája harsogása. Sajátságos, hogy sehol, semmiféle feljegyzésben nyoma nem maradt annak, hogy mit zenélt a víz ereje által hajtott szerkezet s magáról a szerkezetről se lehet tudni semmi bizonyosat. 1836-ban a kutat egy nagy vihar megrongálta, elpusztult a kupolán díszlett Apollo-szobor s valószinűleg ekkor ment tönkre Bodor Péter zenegépe is, melyet sok ideig a régi városháza padlásán őriztek. Fel akarták küldeni annak idején az ezredéves kiállításra, de ekkorra már elkallódott, csak roncsokat és szögeket találtak belőle. A Teleki-nemzetség levéltárában fenmaradt Mikolai István táblai irnoknak kitünő pontossággal festett és rajzolt képsorozata a régi Vásárhelyről, ezen látható a Bodor-kút külsejének és szerkezetének képmása (1821-ből) s erről szakértők véleménye szerint talán lehetne némileg rekonstruálni az elkallódott és legendás homályba burkolt gépezetet. — A nélkül, hogy Bodor Péter eredetiségének és feltalálói érdemének értékét csökkenteni akarnók, felemlítjük, hogy a marosvásárhelyi városi könyvtár tulajdonába nemrég került egy Bodor Péter aláirásával ellátott és kétségtelenül hagyatékából maradt német architektoniai képeskönyv, melynek illusztrációi a világépitészet híres kútjait, — közte zenélő kutakat is — ábrázolnak.

Bodor Péter, a kinek életfolyása szomorúan érdekes, külföldön is megfordult. Hogy hol, az ismeretlen, de életrajzi adatai szerint 1809-től 1815-ig nem volt Magyarországon. Született 1788-ban Erdőszentgyörgyön, atyja református pap volt s mint gyermek odahaza ekét, szekeret, malmot csinált, később a marosvásárhelyi kollegiumban töltött diákévei alatt órákat. A kollégiumból hamarosan megszökött, két évig kertészetet tanult, s valószinüleg ezután került külföldre, a honnan hazatérve, felajánlotta szolgálatait Marosvásárhely városának. A híressé vált zenélő szerkezeten kívül ő építette a róla elnevezett Bodor-hidat a Maroson, mely a legújabb időkig használatban volt s több református templom máig is meglevő orgonája az ő alkotása. Sokoldalú tehetsége azonban bűnre vitte s pénzhamisitásért elitélték. Kiszabadúlva a börtönből, otthon megvetés és szégyen várt reá. Nem kapott munkát, züllött, részeges csavargó lett belőle, a kétségtelenül tehetséges, nagyra hivatott emberből.

Marosvásárhely városa főterére szinházat épit s az idők viszontagságai által siralmasan megviselt Bodor-kutat e miatt a napokban leromboltatta. A vásárhelyi nép nem felejtette el Bodor Pétert. Legendás alak lett belőle, a kiről elmesélik, hogy a mikor kivégzése előtt (a mi persze nem igaz), — teljesitették volna azt az utolsó kivánságát, hogy híres alkotásában gyönyörködhessen, — mint vett ki a muzsikáló gépből egy csavart s mint tette azt tönkre örökre, mondván, hogy ha ő nem élhet, az se muzsikáljon.

Bodor Péter 1849-ben halt meg Kolozsváron, a hol a magyar honvédségnek valami új találmányú gyutacsát akarta felajánlani, sirja ismeretlen. *Szász Béla.*

A Margitsziget északi végén különös építmény vonja magára a figyelmet. Hat ión oszlopa, félgömb alakú kupolája révén messziről antik szentély benyomását kelti. Ez az építmény 1935–1936 között készült egy régi elődje pontos másaként, Jankó Gyula tanár és Páll Andor mérnök tervei szerint. A második világháborúban a kút megsérült, és 1954-ben Pfannl Egon tervei alapján állították helyre. A kút eredetijének születéséről felvilágosítást ad az építmény falán elhelyezett márványtábla: „E kút hű mása Bodor Péter székely ezermester 1820–22-ben Marosvásárhelyt épített és 1911-ben lebontott kútjának."
Bodor Péterről keveset tudunk. Benkő Károly szerint 1778-ban született Erdőszentgyörgyön, de ez nem igazolható, mert az ottani parókia leégett.

Marosvásárhey, Széchényi tér

Hamisító ezermester

A kút Marosvásárhelyen, L. Rohbock metszete

Bizonyos viszont, hogy már kora ifjúságában kitűnt bámulatos kézügyességével. Hatévesen olyan oltárt faragott, hogy mindenki csodájára járt. Szülőfaluja iskolájában kezdte meg tanulmányait a Zeyk család támogatásával, de nehezen viselte az iskolai fegyelmet. Gyakran kiszökött a „Kalandos" patakhoz, ahol a lejtősen folydogáló víz medrében épített egy kis malmot, mely valóban őrölt gabonát. Később beíratták a vásárhelyi Református Főtanodába, ahonnan három esztendő múltán elszegődött asztalosinasnak. A műhelyben elsajátította az órakészítés tudományát is, és kizárólag fából készítette el kiváló óraszerkezeteit, de nem sokáig maradt mesterénél, rövidesen már Bécsben tanult, a Politechnikum mérnökhallgatójaként. 1815-ben tért vissza Erdélybe, és sokféle

álma

Mohamed és Leila (Bajor Gizi, Uray Tivadar)

Márk Lajos és a Bajor Gizi-portré

éjszaka társalognak a csillagok alatt, mikor mi alszunk. Beszél. Azt az álmodat hallod, amire nem tudsz emlékezni." Márk Lajos Bajor Gizit Leilaként ábrázoló képén a színésznőt kevés motívum őrzi. Ruhája nem igazán Leila-jelmez, de bizonyos fokig mégis felhasználja azt. Ami földi és színésznős benne, az a fejdísz nélküli, egyszerűen fésült haj, az alig látható fülbevaló, a gyöngysor, aminek a segítségével a jobb kéz finom tartását hangsúlyozza. A test szándékosan hangsúlytalan, mégis aktszerűen felsejlik a comb és a mell vonala. Szintén csak a figyelmes szemlélőnek tűnik fel az öltöző, a színház világát idéző, bal oldalra helyezett szék is. A kecses mozdulatú, impresszionisztikusan ábrázolt művésznőt valamilyen lágy meseszerűség veszi körül. A tónusok tompák: ezüstös, szürkés, rózsaszínes árnyalatok és fények láthatók. Bajor Gizi arca sokkal szebb, mint a valóságban: álomszerű. A testszín egyenletesen olvad bele a rózsaszín ruhába, noha a dekoltázs mély, nem gondolunk földi asszonyra. A Leila-köpeny ezüstös tüll, szinte megfoghatatlan. „Nem is a földön akartalak én, nem is azt a Leilát vártam én" – mondja a kábítószer világában járó rabszolga. Ő is az abszolút szépet keresi, mint a festő Márk Lajos, az író-költő Szép Ernő. Nemcsak Szép Ernő volt poéta, hanem Márk Lajos is: „a női szépség poétája".

NAGY ADRIENNE

HÓREB HEGYÉN

Az Egyiptom északkeleti sarkában fekvő Színai-félszigeten Afrika és Ázsia földje fonódik egymásba. A hídként a Földközi- és a Vörös-tenger közé ékelődő terméketlen kő- és sziklasivatagot évezredek óta fontos útvonalak szelik át. Keresztülhaladt a félszigeten a mohamedánok szent városát, Mekkát a kalifák székhelyével, Kairóval összekötő Darb el-Hadzs éppúgy, mint korábban az ókor két nagy folyami oáziskultúrája, az Egyiptom és Mezopotámia között vezető Via Maris is. És a Színai kietlen pusztaságában vándorolt egy emberöltőn át – a fáraó birodalma és az Ígéret földje között – a Mózes vezette kiválasztott nép. A háromszög alakú félsziget déli részén ma is nevét viseli a csaknem 2300 méter magas Dzsebel Musza, a Mózes-hegy. Kopár, szikláş csúcsán augusztusban is hűvös a hajnal. A Dzsebel Muszát a zsidó-keresztény-mohamedán hagyomány a bibliai Hóreb hegyével azonosítja, ahol Isten kinyilatkoztatta Mózesnek a Törvényt. Az egyre magasabbra kúszó napkorong kulisszaszerű, hullámzó tarajú vonulatokra tagolja a környező hegytömeget. A húsvörös gránitsziklákat ezernyi feketéllő repedés szaggatja, a lejtőre mély árnyékot rajzol a csúcson az ősi kövekből emelt kápolna. A kibontakozó táj a teremtés harmadik napjának hajnalát idézi. A kételyeket oszlató éles reggeli fényben egyértelműen elkülönül egymástól világosság és sötétség. Alig lehet ráismerni az előző napi tájra, amikor még az árnyékos hajlatokba is szóródott a fátyolos napsütésből. Az éjszaka feltámadt szél, ha nem is a bibliai leírás hegyeket tépő, sziklákat sodró szélvésze, de szétkergeti a Hóreb-hegy körüli felhőket. Lent, több száz méterrel alább, egy onnan már-már dombnak tűnő sziklatetőn fehér falú épület bukkan elő: a Jetró-kápolna. A történet ott kezdődött valahol a völgyben.

Mózes, aki negyven évesen menekült a pusztába a fáraó udvarából, apósa, Jetró juhait legeltette, amikor lánggal égő, de a tűzben el nem emésztődő csipkebokorra lett figyelmes. A bokorból az Úr hangja szólt hozzá, és küldte vissza Egyiptomba, hogy kivezesse onnan Izrael fiait, akik a kivonulás után három hónappal érkeztek a Hóreb-hegy környékére. A völgyben táborozó népet hátrahagyva indult Mózes – félútig, a ma is a Hetven vén fennsíkjának nevezett katlanig, még Izrael véneinek kíséretében – a Hóreb felhőkbe vesző csúcsára, ahol átvette a kőtáblákat, melyekkel az Úr megpecsételte szövetségét népével. A Hetven vén fennsíkján ma beduinok tanyáznak tevéikkel, Mózes lába nyomán pedig középkori szerzetesek vágta ösvények hálózzák be a Hóreb-hegy lejtőit. Nem tudni, mikor azonosították a Színai, az eseményekhez méltón fenséges, magányos sziklavilágát az ószövetségi helyszínekkel, de remeték már a Krisztus utáni III. században is meghúzódtak a hegyvidék barlangüregeiben. A csipkebokor közelében Nagy Konstantin anyja, Heléna császárné építtette az első kápolnát és lakótornyot 325 táján, amidőn Jeruzsálemben tartózkodván hírét vette, hogy a színai remetéket martalócok sanyargatják. A lángoló, de el nem égő csipkebokor a korai keresztények jelképrendszerében Mária, az érintetlen, ám mégis gyermeket szülő Istenanya szimbólumaként nyert új értelmet.

Az ily módon újszövetségi jelképpel gazdagított szent helyen Justinianus császár alapította a napjainkban is csak görög származású szerzeteseket tagjai közé fogadó kolostort, amely 1966-ban ünnepelhette fennállásának 1400. évfordulóját. A kolostor Szent Katalin nevét viseli, akinek legendáktól övezett tisztelete teljesítette ki a Színai vallásos kultuszát. A Maxentius császár uralkodása alatti utolsó nagy keresztényüldözés idején vértanúságot szenvedett alexandriai születésű szent tetemét a legenda szerint angyalok rejtették el a félsziget azóta Dzsebel Katharinának nevezett legmagasabb csúcsán, ahonnan a kolostor szerzetesei kísérték díszes menetben templombéli végső nyughelyére. A zarándoklatok központja azonban továbbra is a Mózes-hegy maradt, amelynek piramisszerű csúcsát 3750 fokból álló,

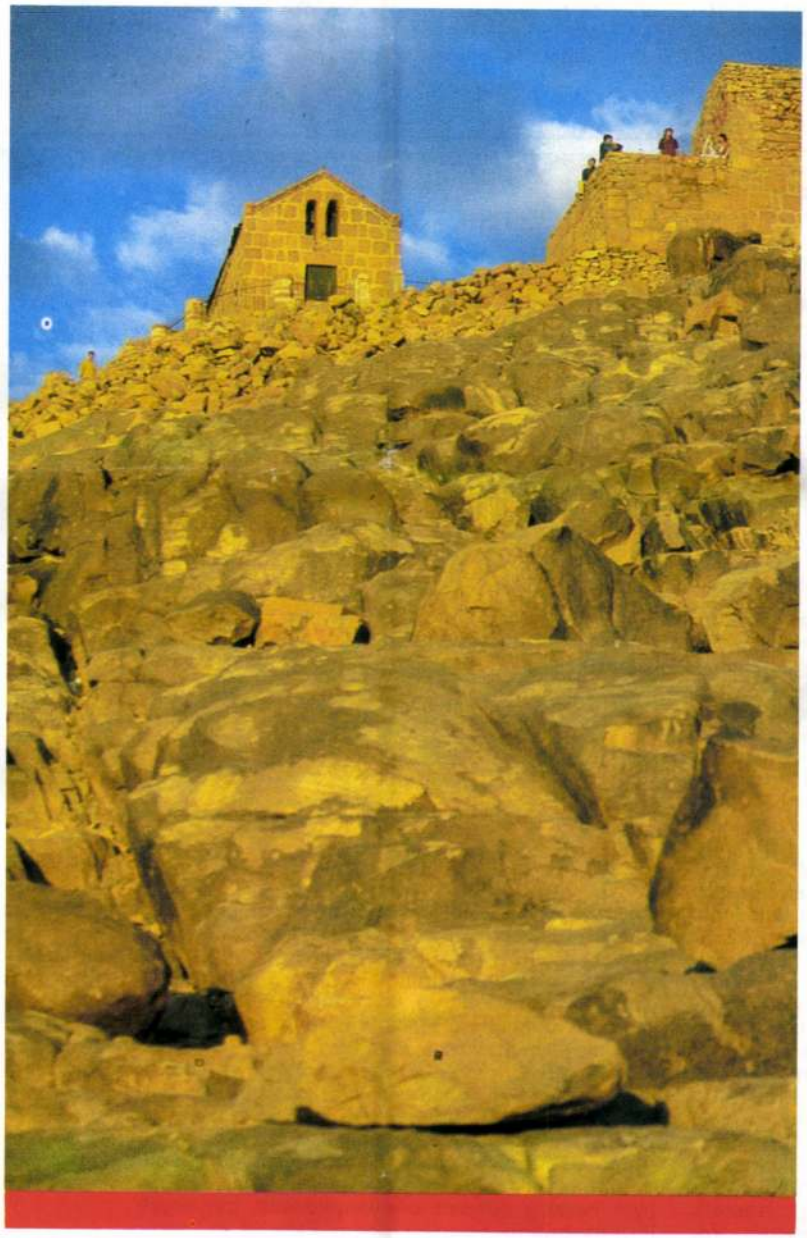

A Dzsebel Musza csúcsa közelében

munkát végzett főúri megrendelésre, hol vízimalmot, hol órákat készített. Néhány éven át gróf Bethlen Lajos udvarában is dolgozott gépészként és műszerészként. 1818-ban Vásárhelyen telepedett le, s rövidesen nélkülözhetetlen ember lett. Messze földön híressé vált a Maroson épült híd-ja, melyet tisztán fából, csapok és ékek felhasználásával rótt össze. A hetven méter hosszú és nyolc méter széles Bodor-híd egészen a századfordulóig állott.

A napóleoni háborúk után Európa-szerte elharapózott a bankóhamisítás. Éppen erről esett szó egy baráti társaságban, amikor valaki megjegyezte, hogy „Hidat csinálni az kismiska, bankópénzt csinálni az kunszt". Bodor erre mosolyogva jegyezte meg, hogy számára ez sem jelentene különösebben nagy feladatot. Hazament és néhány hét leforgása alatt megrajzolta és rézbe metszette egy tízforintos bankó negatív képét, majd összeállította a nyomtatógépet. A szerkezet mindig akkor jött működésbe, amikor valaki belépett a házba, ugyanis a küszöbre nehezedő ember súlya indította el. Bodor úgy okoskodott, hogy ily módon a belépő nyomtatja a tízforintosokat, és ezzel kibújhat a felelősség alól. A tréfásan indult pénzhamisításnak azonban súlyos következményei lettek. Rövidesen perbe fogták, 1819-ben a városi tanács vizsgálati fogságba vetette. Eközben megbízták azzal, hogy építse újjá a piactéren elromlott közkutat. Így készítette el a később híressé vált zenélő kút tervét, amelyet a „Nemes Magistrátus" egyhangúlag el is fogadott. A vizet egy háromszáz méternyire lévő, a Várhegy oldalából fakadó bővizű forrásból nyerte, s cserfából készült csatornában érkezett a kúthoz. „Olyan sürgés-forgás volt látható a nagypiaci építkezésen – írja az egykori krónika –, mintha a bibliai Bábel tornyát emelték volna. A város minden szakmabeli céhe kivette részét a közmunkából."

Bodor a kútépítmény kupola alakú fedélrészében olyan szerkezetet helyezett el, mely hatóránként zenélt. A szerkezet óramű vezérelte orgona lehetett. A korabeli feljegyzések szerint olyan erősen szólt, hogy éjszakánként a környék falvainak lakói is hallották a hangját. Az Edinburgh Review 1825-ben így írt róla: „Három ezer vödör vizet tartalmazó gyűjtőmedencéje volt. Középső teraszára hat faragott oszlopon álló, templomszerű kupola borult, s ennek belsejében rejtőzött a csodálatos zenélő szerkezet." A tűzoltóságot is ez a kút látta el vízzel, alapépítményében helyezték el a tűzoltószertárt. A kupola tetején a Neptun-szobor egy nap alatt fordult meg a tengelye körül. Ha hinni lehet a feljegyzéseknek, a kút a következő szövegű dalt szólaltatta meg: „Marosszéki piros Párizs / Olyan piros a rózsám is. / Oda megyek, felkeresem, / Hol eprész az én kedvesem." A szerkezetről pontos ábrázolás nem maradt fenn, de Mikolai Tóth István „Királyi táblai kancellista" vázlataiból rekonstruálható a szerkezet alapelve. Az erdélyi főiskolák Heidelbergben, Utrechtben, Edinburgh-ban és más híres egyetemeken tanuló növendékei külföldre is elvitték Bodor kútjának a hírét. Rövidesen Európa minden részéről jöttek az érdeklődők, hogy lássák-hallják Vásárhely e nevezetességét. Bodor azt remélte, hogy zseniális alkotásával kiengeszteli a szigorú bíróságot. Vásárhely előkelőségei elkövettek mindent, hogy a bankóhamisítási per kedvezően végződjék. Ennek ellenére a Királyi Tábla 1822 őszén Bodort halálra ítélte három-négyszáz hamis tízforintosa miatt. Bolyai Farkas közbenjárására Peielle Vencel főbíró kérvényt intézett az Erdélyi Felséges Főigazgató Tanácshoz, melyben ez olvasható: „Mechanikus Bodor Péter, aki papirospénz hamisításért elfogatott, hibája helyrehozására több hasznos, nevezetes munkát tett, anélkül, hogy a város előmenetelére tett fáradságáért az allodiális kasszából jutalmat kívánt vagy vett volna. Bátorkodunk alázatos tisztelettel Excellenciátoknak könyörögni, hogy feladott okainkat fontolásra venni és Bodor Pétert feltételesen itten meghagyni s a Felséges Udvar előtt itten leendő hagyattatását kegyesen kieszközölni méltóztassék. Örökös tisztelettel maradván Peielle Vencel főbíró."

I. Ferenc császár és király feloldotta a halálos ítéletet, és Bodor Péter a szamosújvári várbörtönbe került. A büntetés évei alatt is dolgozott. Felkérték, hogy készítse el a nemrég felépült görögkeleti templom freskóit. Bodor örömmel vállalta a megbízást, s így napközben kijárhatott a városba. Sok kellemetlenséget okozott neki a várbörtön német származású parancsnoka, báró Sosinczky Antal. Ezért az Utolsó vacsorát ábrázoló freskón a báróról mintázta meg Júdás arcképét. A környék hetekig nevetett a várkapitányon, aki végül is lekapartatta portréját Bodor Péterrel és meghagyta neki, hogy nyomban mást fessen helyébe. Egyben egyhetes sötétzárkát szabott ki a nem éppen humortalan mesterre. Bodort nagyon megviselte a vele szemben elkövetett sok igazságtalanság. 1827-ben testben-lélekben összetörve szabadult és tért vissza Vásárhelyre. 1836. december 8-án nagy hóvihar vonult végig a székely város felett, amely ledöntötte a kút Neptun-szobrát, és tönkretette a zenélő szerkezetet is. Ezután végleg megszűnt zenélni a kút, s létrehozója nem volt hajlandó megjavítani.

Idős korában Bodor Péter orgonákat készített, többek között a vámosgátfalvi és a kibédi orgonát. Ez utóbbit 1847 húsvétján adta át a kibédi református egyháznak. Az átadási jegyzőkönyvben ez olvasható: „Én nem haszonkeresésből építettem meg a Kibédi orgonát, hanem meg akartam mutatni, hogy a magyar ember is tud, s más nemzet is tanulhat tőle!" A szabadságharc idején a városi tanács megbízta az idős mestert a város védelmével. Ekkor találta fel a „halálorgonát", a sokcsövű fegyvert. Az ágyúk elsütéséhez egyfajta gyutacsot is készített, melyet a honvédségnek akart felajánlani. Ezért Kolozsvárra utazott 1849. augusztus 6-án, s éppen Bem tábornok hadiszállásának előszobájában várakozott, amikor szívroham következtében meghalt. Hamvait a házsongárdi temető jeltelen sírja őrzi.

A kút mása a Margitszigeten, 1935

PAPP ZOLTÁN

Bodor Péter

Bodor *Péter*, székely ezermester, mechanikus és technikus, *1778, †1849. Már gyermekkorában nagy hajlamot mutatott a technika iránt. A marosvásárhelyi kollégium alsó osztályainak elvégzése után eleinte erdélyi mágnások udvaraiban, később önállóan dolgozott és sok, eredeti elgondolású gépet és műszaki létesítményt hozott létre. Órát, orgonát, szétszedhető részekből összeállított gitárt készített; malmokat, vízvezetéket, szökőkutakat épített. Volt magától fonó guzsalya, önmozgó szekere; kitűnő kertész és parkrendező is volt. Különösen híressé vált B.-nak a marosvásárhelyi piactéren 1820—22 között felállított (később lebontott) *zenélőkútja*. Hű mását 1936-ban a Margitszigeten újból fel építették.

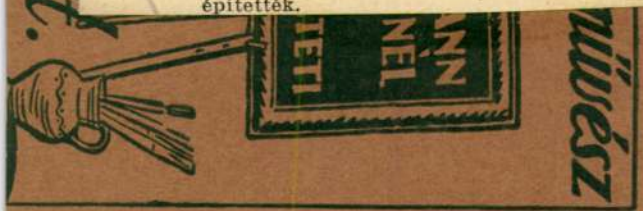

Lépjen
az Országos Magyar Iparm
tagjai sorá
A Társulat hazánk els
egyesüle
Kiadvány,
Magyar Ipar
című folyóirat, mely a Társulat t
tagsági díj ellenében ille
Előfizetési ára egés

Zy 2 dok Lex. IV. K. 973. l.

A

PZŐMŰVÉSZET

VEZMÉNYES UTAZÁSAI:

olvasóinknak, hogy sikerült Középeurópa egyik legnagyobb utazási egállapodást létesitenünk. E megállapodás értelmében előfizetőinknek vezményeket tudunk nyujtani a legnagyszerűbb társas- és egyéni utazásokra. máris közölhetjük utazási programunkat február, március, április és május z utazás díját még csak február 9-iki párisi utunkra közölhetjük, az összes ról most készülő utazási prospektusunk ad felvilágositást. Az érdeklődőknek

Bodor Péter, építő és mechanikus; szül. 1788-ban Erdőszentgyörgyön, megh. 1849-ben Kolozsvárt. Atyja református pap volt. Már gyermekkorában jelét adta sokoldalú tehetségének. Diákéveit a marosvásárhelyi kollegiumban töltötte, mielőtt azonban tanulmányait elvégezte volna, megszökött az intézetből. Ezután két évig a kertészetet tanulta, 1809-ben pedig külföldre ment. 1815-ben jött haza és Marosvásárhely városának ajánlotta fel szolgálatait. Ez időben készítette a város főterén ovál alakú kőtalapzaton állt, bádogkupolás kút (Bodor-kút) legendás hírűvé vált muzsikáló szerkezetét, melyet a víz ereje hajtott, s amely naponta négyszer, hat-hat óránként muzsikált. 1836-ban a kútat egy nagy vihar megrongálta, s valószínűleg ekkor ment tönkre B. zenegépe is, melyet sokáig a városháza padlásán őriztek, ahonnan idővel elkallódott. A kútat 1911-ben bontották le. A híressé vált zenélő gépen kívül ő építette a Bodor-hídat a Maroson, mely a legújabb időkig használatban volt, s több református templom ma is meglévő orgonáját. A nyomorúság utóbb bűnbe vitte, pénzt hamisított, amiért hosszabb börtönbüntetést kellett elszenvednie. A börtönből való szabadulása után teljesen elzüllött.

Szentgyörgyi Dénes: Marosvásárhelyi Lexikon. Maros-Vásárhely, 1912. 64—66. l. — *Vas. Ujs.* 1911. 972. l. (A marosvásárhelyi Bodor kútról; képpel.)

Sz-Sz. 217. l.

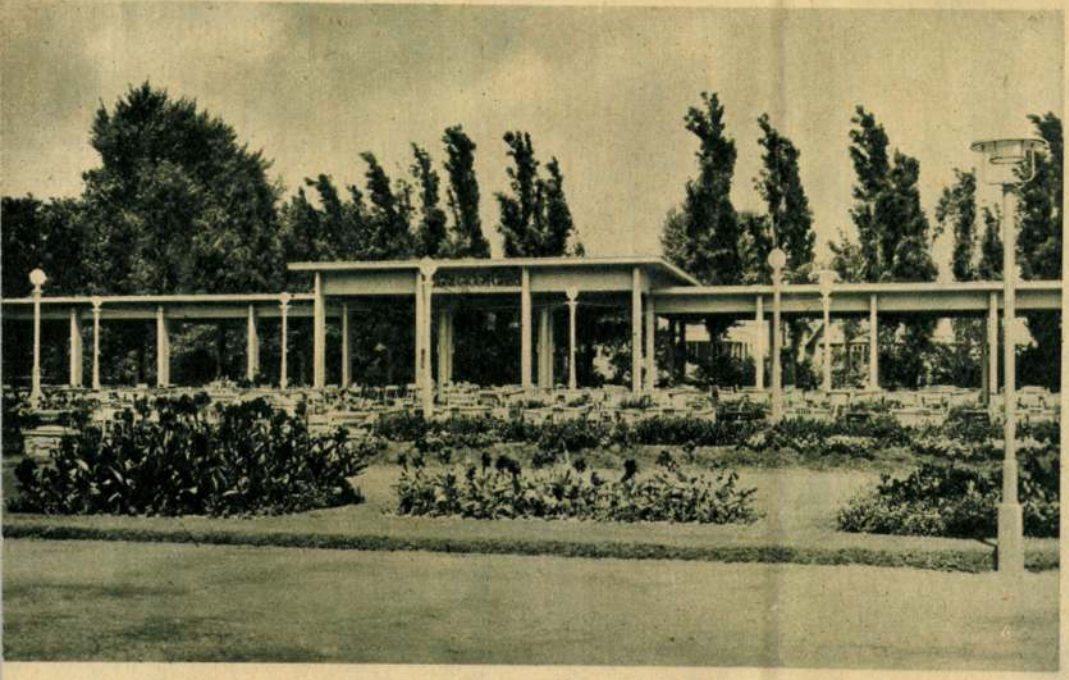

Az ivócsarnok.

A Palatinus strandfürdő.

amelybe igy nem vegyülhet a város pora és zaja. A sziget klimája minden évszakban kellemes. Nyáron a Duna és a növényzet hüti le a levegőt, mig télen ment minden zordságtól. Amilyen gyönyörü a Margitsziget tavaszi köntösében, nyári szinpompájában, olyan költőien szép, ha ősszel rozsdavörösre barnul a fák lombja, vagy ha télen hótakaró födi be.

És ez a kis budapesti paradicsom napról napra, évről évre szemmelláthatólag fejlődik, szépül, tökéletesedik. Minden vágya, törekvése, hogy a nyugati hasonló természeti csodák kényelmét, előnyét, ragyogását, civilizációját és kulturáját nyujtsa.

Valamikor réges-régen a sziget királyi hercegek, főpapok és főnemesek szórakozóhelye volt. Később szerzetesek és apácák kolostoraival népesült. Közbe-közbe ellenség kezére jutott, hol a tatár, hol a török dulta föl ezt a csendes szép kis helyet. Egykét évszázad óta semmi sem zavarja meg békéjét. De annál lüktetőbb az idegenforgalmi élet a szigeten. Igen, a budapesti idegenforgalom legnagyobb vonzóereje a Szent Margitsziget, amely a gyógyulást keresők, az üdülők menhelye lett.

A sok apró gyermek, a boldogabb jövő reményének tündérkertje.

A felnőttek nyári üdülőhelye a *Palatinus* strandfürdő, amely ujjáépitve hatalmas tömegeket fogad be. Az erdélyi mult emléke a *marosvásárhelyi zenélő kut* s a főváros nyári életének egyik legnagyobb látványossága: a *Szabad szinpad.*

A Margitszigeten felépitett marosvásárhelyi zenélő kut.

A SZENT MARGITSZIGET

A *Fővárosi Közmunkák Tanácsa* viseli gondját annak a csodálatosan szép szigetnek, amely Buda és Pest közé ékelt szépsége a Dunának, az egész fővárosnak s az idegenforgalom egyik leghatalmasabb erőforrása. Páratlan fekvése, pormentes, ózondus levegője a csönd, a vadregényes sétányok egyuttal a kimerült, üdülést kereső emberek kedvenc Mekkájává varázsolja a Margitszigetet. Ennek a kis tündérkertnek egyik s nem utolsó értéke abban is rejlik, hogy talajából kénes, szénsavas rádióaktiv hévvizforrás tör fel, amely kiváló gyógyhatása miatt évszázadok óta világhires. Hőmérséklete 43.3 C és 118 méteres mélységből tör elő, jelentékeny kéntartalmu és óriási bőségben ömlik a föld felszinére. Különösen rheumás betegségben, izületi bajban szenvedők látogatják nagyszámban a Margitsziget gyógytényezőit és az elért eredmények százszorosan megerősitik a gyógyviz világraszóló régi jó hirnevét.

A Margitsziget fejlődésében a szanatórium és a *Palatinus strandfürdő* létesitése korszakot jelentett, mert lehetővé tette, hogy olyan betegek is élvezhessék a szigetnek és forrásainak áldásait, akiknek fokozott orvosi felügyeletre volt szükségük. A szanatóriumba bevezették a forrásvizet és igy sulyos betegek is használhatják a fürdőket.

De gazdag változatosságot nyujt a Margitsziget szórakozásban és sportolási lehetőségekben is. Van óriási, 15.000 négyzetméter kiterjedésü strandfürdője s a szabad Dunában 50 méteres uszodája. Otthont nyujt a különböző sportegyesületeknek s kluboknak. A zöld pázsitot tenniszpályák tarkitják, egyik hatalmas gyepterület a lovospóló-játéknak van fenntartva. Tavasztól késő őszig egymást követik az atlétikai versenyek, lovasmérkőzések a legcsodásabb angol park kellős közepén szórakoztatják a közönséget.

Olyan keret ez, amiért bizvást megirigyelheti Budapestet bármelyik európai nagyváros. Ezt a csodás parkot sürü fákkal árnyékolt csöndes, gondozott utak szelik keresztül. Hatalmas, smaragdzöld pázsitok, amelyeknek szinéhez hasonlót csak Anglia különös klimája termel; az utak, ligetek, berkek csöndjét nem zavarja sem a kocsik, sem az autók lármája, ezek csak a sziget egyik partján közlekedhetnek. A Duna két ölelő karja védi és tisztitja a sziget levegőjét,

Az ezeréves Magyarország
(Pesti Hirlap) 1938. dec. 18.

Az uj Máv-menetrend május 15-én lép életbe

Gyorsítás és jobb csatlakozás az egész vonalon

Május 15-én — mint Európa minden vasútján — a magyar államvasutakon is új menetrend lép életbe. Az új menetrend az egy esztendeig érvényben volt menetrenddel szemben egyrészt a vonatok gyorsitása, másrészt a csatlakozások javitása révén mintegy hetven viszonylatban 20 perctől két, sőt három óráig terjedő idővel fog csökkenni az utazás tartama. A jelenleg érvényes menetrenddel szemben az új menetrend igen sok, lényeges változást tartalmaz úgy a külföldi, mint belföldi viszonylatokban. Majdnem az összes fővonalakon megváltozik a vonatok indulása és csatlakozása.

Lényeges változtatások történnek május 15-től kezdődően a balatoni forgalomban is, ahol gyorsabb lesz a közlekedés és speciális vonatokat állítanak be, úgynevezett „Balaton-expressz" járatokat. Végül megváltozik a MÁV autóbuszjáratainak menetrendje is, ugyancsak május 15-től.

Az új menetrendről a „hivatalos menetrendkönyv" és az állomásokon kifüggesztett hirdetmények nyujtanak részletes tájékoztatást.

Sportbalesetek többnyire a tulságos fáradtság következményei. Ez ellen a KOBONA véd, mert fokozza az idegerőt és teljesitőképességet.
Gyógyszertárban P 1.40

— **Zenélőkút a Margitszigeten.** A fővárosi közmunkák tanácsa elhatározta, hogy újra megcsináltatja és felállittatja a Margitszigeten *Bodor* Péter multszázadbeli székely ezermester remekművének mását: a marosvásárhelyi zenélőkutat. *Teleki* Domokos gróf kezdeményezésére *Paál* Andor gépészmérnök tervei szerint állitják fel a csodakutat a szigeten. Már helyszini szemlét is tartottak és úgy döntöttek, hogy a felső sziget budai oldalára helyezik a kutat, a vizesés és a Duna közé. A kut zenedarabjai, amelyek óránkint ismétlődnek, most állnak válogatás alatt, lehetőleg székely eredetű dallamokat akarnak megszólaltatni. Egyszerű pénzbedobásra működésbe kezd a kut és igy majd bárki megszólaltathatja.

Filléres gyorsvonatok

Az államvasutak igazgatósága közli, hogy legalább ötszáz utas jelentkezése esetén május 19-én a következő filléres gyorsvonatokat indítja.

1. *Budapestről Tapolcára.* (Lakáskereső vonat). Indul Budapest déli p.-u.ról reggel 6.05-kor, Tapolcára érkezik d. e. 10.53-kor, vissza Tapolcáról indul 18.30-kor és Budapest déli p.-u.ra érkezik 23.16-kor. Ez a vonat Balatonakarattyától kezdve a balatonmenti állomásokon és megállóhelyeken megáll. A menettérti jegy ára 4.30 pengő.

2. *Budapestről Keszthelyre.* (Lakáskereső vonat). Indul Budapest déli p.-u.-ról 5.50-kor, Keszthelyre érkezik d. e. 10.40-kor. Vissza indul d. u. 19-kor, Budapest déli p. u.-ra érkezik 0.08-kor. Ez a vonat Balatonaligától kezdve a balatonmenti állomásokon és megállóhelyeken megáll. A menettérti jegy ára 4.30 pengő.

3. *Budapestről Sopronba.* Indul Budapest keleti p.-u.-ról 6.10-kor, Sopronba érkezik d. e. 10.17-kor. Vissza Sopronból indul d. u. 18.35-kor és Budapest keleti p.-u.-ra érkezik 22.25-kor. A menettérti jegy ára 5.— pengő.

4. *Budapestről Miskolcra és Sátoraljaujhelyre.* Indul Budapest keleti p.-u.-ról reggel 5.30-kor, érkezik Miskolcra d. e. 8.54-kor, Sátoraljaújhelyre 10.54-kor, vissza indul Sátoraljaújhelyről d. u. 18.50-kor. Miskolcról 20.52-kor és Budapest keleti p.-u.-ra érkezik 0.19-kor. Ennél a vonatnál odamenet a le- és visszajövet a felszállás Szerencs és Sárospatak állomásckon is meg van engedve. A menettérti jegy ára Miskolcra 4.— P, a többi állomásra 5.30 pengő.

5. *Debrecenből és Nyiregyházáról Sátoraljaujhelyre.* A menettérti jegy ára Debrecenből 3.30 pengő, Nyiregyházáról 2.20 pengő.

6. *Esztergomból Pécsre.* A menettérti jegy ára 5.80 pengő.

E vonatoknál a kedvezményes, vagy szabadjegyek nem érvényesek. Közelebbi felvilágositást a menetjegyirodák adnak, amelyek a jegyeket is árusitják.

A Budapestről kora reggel induló és oda késő éjjel érkező vonatokhoz a Beszkárt csatlakozó járatokat indit.

Sebészeti-Plasztikai Gyógyintézet
Mindennemü plasztikai-, kozmetikai-, rekonstrukciós-, regeneratiós mütétek. Csont-, izületbajok részére kórházi osztály. Felvilágositással, prospektussal az igazg. szolgál. VII., Thököly-út 86. T. 96-2-63

Junius közepén megkezdik a Margithid átalakitási munkálatait

A kereskedelemügyi minisztérium a héten tartotta meg a Margithid kiszélesitési munkálatainak versenytárgyalását, amelyen kilenc cég vett részt. A vállalkozók által ajánlott összegek nagyjából 1,700.000—2 millió pengő között mozognak.

A híd átépitése nemcsak a megváltozott forgalom torlódása miatt vált sürgőssé, hanem azért is, mert a híd vasszerkezetében a megengedettnél sok helyen hétszeresen is nagyobb terhelés erős rongálásokat végzett. A Duna-hídépitési szakosztály *a mai állapotok további fenntartásáért a felelősséget elhárította magától s igy a legsürgősebben hozzá kell fogni az épitéshez.*

Bornemisza Géza kereskedelemügyi miniszter halogatást nem tűrő módon szándékozik a munkát vállalatba adni, úgyhogy *legkésőbb junius 15-én már hozzá is fognak a Margithid átalakitásához.* Ezzel kapcsolatban időszerű a kereskedelemügyi miniszter figyelmét felhivni a közelmult hasonló munkálatainál tapasztalt visszásságokra, a Boráros-téri híd, a Vízművek alagútjának sokáig napirenden volt botrányaira s a sokszor érthetetlen munkaodaitélésekre, amelyekben nyilvánvalóan különféle befolyások érvényesültek. Azt hiszszük, hogy a reformminiszter fiát is megtalálja a kellő erélyt és nem tekint a biztosan már forrásban lévő befolyásolásokra, hanem tartja magát az új közszállitási szabályrendelethez, amely módot ad a munkának a legolcsóbb ajánlattevő cégek között való megosztására.

— **A Szent Vince szeretetegyesületek második világkongresszusa Budapesten.** A háromszázötven esztendővel ezelőtt alapitott Szent Vince szeretetegyesületek május 21-én tartják második világkongresszusukat, amelynek színhelye ezúttal Budapest lesz. A világ minden tájáról összegyülnek a delgátusok, akik előtt a Szent István bazilikában *Serédi* Jusztinián hercegprimás mond Veni Sanctet. A megnyitó nagygyülés a Vigadóban lesz délután 5 órakor. Itt a hercegprimás üdvözlő szavai után *Szendy* Károly polgármester, *Hunyady* Józsefné grófné mond beszédet s felszólal *Souvay* Leo lazarista atya is. A kongresszus hat napon át tart és részletes programját annak idején közölni fogjuk. Részletes információt nyujtanak az irgalmas nővérek intézetében és a kongresszus központi irodájában, Ferenciek-tere 7. szám alatt.

— **A szabálytalanul alkalmazottakért felelőssé teszi a polgármester a vezetőtisztviselőket.** Szendy Károly polgármester szigorú rendeletet adott ki, amelyben figyelmeztette az összes közigazgatási, üzemi és vállalati vezetőket, hogy sehol senkit sem alkalmazhatnak, csak a polgármester engedélyével, ezt a jogot továbbra is fenntartja magának és anyagilag is felelőssé teszi az összes vezetőket a szabálytalanul alkalmazott egyénekért. Megállapitja a polgármester, hogy a fizikai munkások névjegyzékén díjnokokat, hetijegyzékeseket vettek föl, ezeknek fizetését, amennyiben valóban szabálytalanul kerültek a városhoz: az illető főtisztviselők fizetéséből le fogják vonni. Figyelmezteti a polgármester a hivatalok és üzemek vezetőit, hogy a jövőben ilyen ne forduljon elő, mert a legszigorúbb fegyelmi eljárással torolja meg a szabálytalanságokat.

Nyugodtan aludhat, mert **200 pengőre biztositjuk rádiókészülékét** villámcsapás ellen, ha **ROYS NEON** automatikus villámhárítót vesz. Ara P **2.60**
BARTA és TÁRSA
PODMANICZKY-UTCA 39. SZÁM
Fióküzlet: RAKÓCZI-UT 30. (Nagydiófa-utca sarok)
112 oldalas képes árjegyzékünket számos legmodernebb kapcsolási rajzzal díjtalanul küldjük.

— **Üdvözölték a Beszkárt új vezérigazgatóját.** A Beszkárt és az érdekkörébe tartozó közlekedési vállalatok, valamint a HÉV tisztviselői és alkalmazottai szombaton délben ünnepélyes keretek között üdvözölték az új vezérigazgatót, *Perczel* György dr. kormányfőtanácsost. A tisztikar ünnepélyes összejövetelét *Verebély* Jenő felsőházi tag, a Beszkárt alelnöke nyitotta meg magasszárnyalású, meleghangú beszédben üdvözölve Perczel György vezérigazgatót, akit a tisztikar és a személyzet nevében *Márkus* Jenő dr. miniszteri tanácsos, vezérigazgatóhelyettes köszöntött. *Perczel* György dr, vezérigazgató meghatott hangon mondott köszönetet az ünneplésért és az üdvözlőbeszédekre adott válaszában kifejtette, hogy jövő működésében is a főváros, annak közönsége és az alkalmazottak érdekeit kívánja megvédeni és az érdekeket igyekszik összhangba hozni.

— **Beiratkozás a debreceni nyári egyetemre.** A magyar idegenforgalom egyik diadala a debreceni nyári egyetem nagyarányú fejlődése. A kora tavasszal szétküldött izléses modern prospektusok csaknem valamennyi európai nemzet érdeklődését felkeltették, úgyhogy már eddig is nagy számmal jelentkeztek németek, olaszok, angolok, franciák, lengyelek, bolgárok, svédek, finek és belgák. De nemcsak az idegenek, hanem a magyar intelligencia számára is páratlan üdülési és müvelődési lehetőséget nyujt a debreceni nyári egyetem. A magyar, német, francia, angol és olasz nyelven tartandó előadásokat hangversenyek, kirándulások, nyelvórák, szórakozási és sportolási alkalmak egészitik ki. A hallgatóság a nagyerdei fürdőtelep közvetlen szomszédságában nyer elhelyezést. A beiratkozás május 15-én veszi kezdetét. Tandij 8 pengő, lakás és elsőrendü ellátás három hétre 50 pengő. A résztvevők vasúti és vizumkedvezményeket kapnak. Részletes felvilágositást ad a debreceni nyári egyetem titkársága, Debrecen 10.

Esőkabát müselyem Crepe de Chine..... P **23.—**
angol ballonkabát, férfi és női... P **45.—**
Károly-körút 30. Dentária Rt. ◆ **Szervita-tér 10.** Geiger Testvérek

Halálozás

König Andor ny. uradalmi intéző, v. jószágigazgató, május 10-én, életének 61-ik évében meghalt. Vasárnap, f. hó 12-én, délután fél 4 órakor temetik a farkasréti temető halottasházából. Az engesztelő szent miseáldozatot f. hó 16-án, délelőtt 9 órakor a krisztinavárosi plébániatemplomban mutatják be.

Nagy részvét mellett, katonai gyászpompával temették el Szegeden *Lobinger* Viktor nyugalmazott tüzértábornokot. A temetési szertartást *Stenczel* Lajos tábori esperes végezte. Megjelent a temetésen *Nagyszombathy* Miksa altábornagy, vegyesdandárparancsnok és vitéz *Shvoy* Kálmán dr. nyugalmazott altábornagy, országgyülési képviselő és számos más előkelőség.

Szili János dr. adonyi kir. közjegyző harminckétévi tiszteletreméltó közjegyzői és közéleti működés után, május 10-én elhúnyt. Temetése május 12-én, vasárnap délután fél 5 órakor lesz a budapesti farkasréti temető halottasházából.

— **Szomorú a székely sors...** Kolozsvárról jelentik: A háromszéki Kovászna mellett a székely gazdák tulajdonában lévő bevetett földekre a román juhosgazdák juhnyájakat bocsátottak. A juhok a fiatal vetéseket teljesen lelegelték. Csutak János székely földmívest, aki tiltakozott a román juhosgazdák eljárása ellen fejszével félholtra verték azzal, hogy „ez a föld a mienk, ami rajta van azt vidd magaddal, ha tudod".

— **Deák Ferenc emlékezete.** Deák Ferenc, a haza bölcse, az 1813/14. tanévet mint tanuló a pápai bencésgimnáziumban töltötte. Pápán most emléktáblával jelölik meg azt a nemesi kuriát, ahol Deák Ferenc diákkorában lakott. Az emléktábla ünnepélyes leleplezése junius 2-án lesz.

Próbáljon szerencsét!
VEGYEN M. Kir. Államsorsjegyet
A sorsjegy ára:
Egész ar. P 3.— Fél ar. P 1.50
Főnyeremény
40.000
ar. pengő
A sorsjáték közhasznú és jótékonycélú. A sorsjegyek kaphatók a pénz előzetes beküldése ellenében a Székesfőváros M. Kir. Pénzügyigazgatóságnál, Budapest, V., Szalay-utca 10, az összes dohánytőzsdékben, főárusitóknál, sorsjegyárusitóknál és bankokban.

Kinos botrány Budapest teniszbajnokságain

Napok óta folynak már a Budapest teniszbajnokságaiért a küzdelmek. Szombaton délután olyan kellemetlen eseménye volt a versenynek, melyre még nem volt példa a magyar teniszsport történetében. Az egyik pályán *Drjetomszky—Ferenczy*-pár folytatta a péntek este abbamaradt mérkőzéseket, mikor a közönség legnagyobb meglepetésére valaki azt kiáltotta Drjetomszky felé: *„Majd még számolunk egymással!"* A közbekiáltó *Straub* Elek volt, a magyar ranglista második helyezettje, aki később is folytatta a játék menetét zavaró megjegyzéseit. Straub Elek viselkedése láthatólag idegesitette a fiatal játékost, aki el is vesztette a játékot. A mérkőzés után Drjetomszky Straub Elekhez ment és kérdőre vonta viselkedése miatt. Egy odasietö rendező figyelmeztette őket, hogy az ilyen ügyeket ne a nyilvánosság előtt intézzék el, ők azonban a tribünlépcsők előtt ismét szóváltásba keveredtek egymással, majd Straub meglökte Drjetomszkyt, hogy az elesett. Mindenki nagy megdöbbenéssel figyelte a különös jelenetet és az odarohanó rendezők már nem tudták megakadályozni az érthető módon felháborodott Drjetomszkyt, hogy tettleg ne inzultálja Straubot. Az ügynek valószinűleg lovagias folytatása lesz, de maga a teniszszövetség is fegyelmi bizottság elé utalja az ügyet.

SOMOGYI patent pamlag mübutor tervezés ülőbutorok ■
Apponyi-tér 4, ½ emelet

— **Uj plébános Szolnokon.** A váci megyéspüspök a szolnoki vártemplomi adminisztrátor plébánosává Pesthy Frigyes dr.-t nevezte ki, aki állását június 1-én foglalja el.

— **Fej-, váll- és ágyékrheumánál,** ischiásnál, idegfájdalmaknál, szaggatásnál és zsábánál a természetes **„Ferenc József"** keserüvíz rendkivül hasznos háziszer, mert korán reggel egy pohárral bevéve, az emésztőcsatornát alaposan kitisztitja és méregteleniti.

— **A távolbalátás.** E hó 18-án, délután 17.25 órakor *Schuk* István, a Philips és Vatea gyárak ügyvezető igazgatója „A távolbalátás mai helyzete és fejlődése" címmel előadást tart a Rádióban. A nagyipar ezen közérdekü megnyilatkozását kivánesian várja a közönség.

DR. KAJDACSY SZAKORVOS rendel 10—4-i és 7—8-ig férfi é női betegekne VIII., József-k 2. szám

— **Erős, vérbő, kövér emberek igyanak** naponként, reggel éhgyomorra egy kis pohár természetes **„Ferenc József"** keserüvizet, mert ez rendes gyomor- és bélmüködést biztosit. számottevően előmozditja az emésztést és kitünően szabályozza a vérkeringést.

Férfiak a tükör előtt

Szemléltető tabellákon gyakorta találkozunk olyan ábrázolatokkal, hogy például egy átlagoskorú ember, míg bébiből öreg nyugdíjas lesz, mondjuk, felsálból hét és fél marhára-valót fogyaszt el, borocskából nyolcvan akót kortyol le, az elfogyasztott kenyere pedig egy sütetben akkora lenne, mint egy bútorszállító kocsi, aminek a bakja a sercli.

Hát az ilyen érdekes és gondolkodásra késztető statisztikának se vége, se hossza. Közöttük mégis van egy, egy nagyon elhanyagolt rubrika, ami kizárólag a férfinemre vonatkozik, az, hogy évente két és fél napot kell eltöltenünk borotválkozással, napi á tíz percet, ami hetven éves korban, ötven éven át, kerek százhuszonöt napnak felel meg. Nos, százhuszonöt napig tartózkodni a faragókés alatt egy emberöltőben, bocsánat, épp elegendő.

Különösen, ha ez olyan sima müvelet lenne, mint például dióstortát enni, vagy margarétát szedni. De nem ilyen. Gyakorta velejárója a fogak csikorgatása és más gyehennai tünemények.

Házi kivitelben nem öröm a borotválkozás. Sokan ugyan szívesen regélnek arról, hogy mennyire kellemes és pillanat müve leszedni Allah csapadékát, de az őszintébb elemek nyiltan panaszkodnak a pengékre, bevallják, hogy gyakorta látnak csillagokat, friss érzéssel kilépve, a lépcsőházban veszik észre, hogy gallérjuk tájékán szép Kossuth-szakálluk maradt, söt, máshelyen is apró zsombékok, pemzlik, ami aztán úgy zsenírozza öket, mint a frissenfestett padról föllelt egyént a szórakozottsága. Ennek okából tehát számosan frekventálják a borbélymühelyeket, ama bizonyos relatív ötpercek tükrös birodalmát.

A borbélyhoz járó férfitársadalom két táborra oszlik. Az egyik rész híven, söt, szinte bogarasan kitart kipróbált és megkedvelt figárója mellett. Ami odavezet, hogy a költözések folytán egyes várbeli urak a Thökölyútra, a ferencvárosiak pedig Ó-Budára járnak borotválkozni, megszokásuk és elveik alapján. Nem is hinné az ember, hogy milyen sokan vannak így. A másik csoport akkor is vált mütermet, ha erre oka alapjában véve nincs is. Vonzza öket az új hely, únják az ismerös hely harsogó köszönéseit, doktor úr így, igazgató úr úgy, a sok, olvatag szóbeszédet, változnak a segédek is, szóval beretváról-beretvára jár az a jó vendég, mint a méh virágról-virágra.

A mütermi szakállvesztés legtipikusabb velejárója, ha a segéd bemondása szerint „a hör kicsit kipattant." Ez egy udvariassági kifejezés, ennél messzebb sohasem megy a fodrászi megállapitás, akkor sem, ha a leesett fél füllel elszalad a borbély kutyája, söt, lefejezés esetében sem, amikor is egy kis timsóval rögtön elállítható a dolog. De ezek a fodrászipar kezdö századainak veszedelmei voltak csak...

Számos beretvált egyén hátán futkároz a hideg, ha az úgynevezett cirpelö borotvával veszik munkába. A homorú borotvát hívják így a tájékozatlanok, mert annak széles, vékony a pengéje és munkája közben valósággal muzsikál. Nem tudni miért, de csaknem merölegesen tartják a képre, úgy, hogy cirpelésén kívül kapar, mint az elkésett cica a konyhaajtón.

Minden bántó — él nélkül mondva, a borotvát, mint rendeltetett képgyalút, nagyon sokféle, egyénien elágazó módon kezelik a pengevonás mesterei. Vannak sietösek, komótosak, pepecselök, futuristák, akik, néha hámozzák a fejet, mint a karalábét, néha minden szálra rámennek, szörhasogató módon, és vannak esetek, amikor a penge vonalvezetésével egyéniségükhöz, kedvükhöz mérten szelik az ellenhajat. Esetleg mint a ballábára bicegö ... füredi, falusi borbélymester, aki a rossz nyelvek szerint a borotvás kezével egyensúlyozza ki bicegö lényét a vendég képén.

Persze ezek derüs túlzások itten, lévén borbélyiparunk fejlett és kitünö. Mégis áll, hogy az a napi tíz perc nem öröm sem itthon a tükör elött, sem a müterem hanyatt-székén. Hát még az emberöltöre eső százhuszonöt nap... Nagyon tudjuk irigyelni Rip van Winklét, az integer szakállzat apostolát, mondjuk, mint Csillag Andort, álláspontjában.

Nincs az a propaganda, amit elvei népszerüsítése érdekében sajnálni lehetne töle.

(u.)

Jégszekrények villamos hütökészülékek sörkimérö készülékek, fagylaltgépek
HENNEFELD jégszekrénygyár VI., O-utca 6.
Árjegyzék ingyen és bérmentve

ÖTVENMILLIÓ RÁDIÓ

A Genfben székelö nemzetközi rádióiroda most adta ki statisztikai jelentését, amely szerint majdnem ötven, pontosan 48,300.000 rádió van a világon. Európában 23.5 millió, Amerikában 20.7 millió rádiókészülék van. Az európai államok közül elsö helyen áll Anglia 6,780.560, azután Németország 6,142.921 készülékkel. Százalékosan a legtöbb rádióhallgató van Dániában, mert 160 vevökészülék jut ezer lakosra. A számítások szerint 193 millió ember hallgat rádiót a földön, tehát az emberiség egytized része. Valóban tekintélyes számok ezek és mutatják, milyen hatalmas méretekben élvezzük a rádióhullámokat, vagy, amint nálunk a vidéken mondják: „szürjük a levegöt".

HATALMAS EREJÜ TIGRIS EGY EGÉSZ FALUT KI AKAR IRTANI

Simlai jelentés szerint Heiderabad hercegség Arikela nevü falujának környékén hatalmas erejü emberevö tigris garázdálkodik. A vadállat az elmult napokban egy asszonyt, három férfit és két gyermeket falt fel. A tigris merészségében már fényes nappal is behatolt a faluba, amelynek lakosai rémületükben nem merik házaikat elhagyni. A rendörség hajtóvadászatot kezdett a tigris elejtésére.

A TENGER USZÓ LÁMPÁSA

Az Adriában gyakori állat egy gyönyörüszép medúza-fajta, amely arról nevezetes, hogy éjszakánként világít. Tündéri fénye itt-ott feldereng a csendes víztükörböl s amint tovalebben, olyan, mintha lidérc bolyongana a habokban. Általában a medúzák minden fajtája igen érdekes szerzet. Testük minden része külön, mintegy a maga szakállára cselekszik s csak meghatározott munkát végez, akárcsak az amerikai Ford-gyár munkás-személyzete. Például a tapogatók, még akkor is, ha levágjuk a testről, az odavetödö zsákmány köré csavarodnak, megrövidülnek és arra felé görbülnek, amerre a testtel összefüggésben a száj volt. Vagyis minden résznek saját reflexberendezése van. Egyébként mérgezett nyilakkal lövöldöznek ezek az állatok, ha ellenség közeledik. Csalánzó-szerveik nyilzápora még a fürdözö emberre is veszélyt jelent, ha történetesen valami malomkö nagyságú medúza-fajtával tüz össze véletlenül valaki. Némely ravasz halfajta hatalmas pártfogóra lel ezekben a nyilazó „esernyökben"; mikor veszély közelit, egyszerüen a medúza ernyője alá surrannak, a gyanutlan támadót pedig olyan nyilzápor fogadja, hogy elmegy a kedve a további halászattól.

LAVAL VARSÓBAN

(A francia külügyminiszternek nem nyilt alkalma Pilsudszki tábornaggyal találkozni)

(Pintér Jenö rajza)

— Vagy alusznak, vagy nem hallják, vagy ha hallják, nem akarják...

EGYRE TÖBB BORT ISZNAK AMERIKÁBAN

Newyorkból jelentik: Az Egyesült Államok borfogyasztása 1935. év elsö negyedében húsz százalékkal volt nagyobb, mint az elözö év hasonló időszakában. Kaliforniára az összfogyasztás hatvankét százaléka, vagyis tizenhétmillió liter, Newyork államra huszonhárom, Newyerseyre háromszázalék esik. A többi államok borfogyasztása jelentéktelen.

ZÁRGONDNOK ÜLT BE A FÖLDMIVELÉSÜGYI MINISZÉRIUM BORPINCÉJÉBE

Danos István útépitési vállalkozó perbe keveredett a kincstárral, mert kétezer pengös kaucióját, amelyet útépitési munka előtt letétbe helyezett, egy év mulva sem fizették neki vissza. A pert megnyerte s ügyvédje fel is szólította a kincstárt a követelés kifizetésére, felhívására azonban választ sem kapott. Megbizója utasítására a végrehajtások egész sorát foganatosította ezután az ügyvéd a kincstár ellen, s először a dohánybeváltóban próbált foglalni itt azonban csak nyers dohányt talált. Késöbb a földmivelésügyi minisztériumban, ahol az egyik pincetraktusban a minisztérium borpincéje van, ötezer palack különböző bort foglalt le a végrehajtó és az ügyvéd kívánságára zárgondnokot is vezetett be a követelés biztosítására. Az ügyvéd még folytatni akarja a végrehajtásokat és legközelebb a jogügyi igazgatóságon, továbbá a budafoki állami borpincében szándékszik foglalásokat rendezni.

EGY DÁN IRÓ ÉRDEKES VÉGRENDELETE

Bang Hermann, a híres dán iró végrendeletében úgy intézkedett, hogy 23 évvel az elhunyta után házmesterének fia, kivel a kertben gyakran játszogatott, egyetemes örököse legyen. Ez az időpont most következett be. Az akkori kisfiú, aki közben fodrász lett, megkapta az iró egész vagyonát, azonfelül müvei után a szerzői jog alapján befolyó jövedelmeket.

HETVENHÁROMÉVES VÖLEGÉNY, HATVANEGYÉVES MENYASSZONY

Pestszenterzsébeten Szettner Mihály kömüvessegéd hetvenharmadik születésnapján házasságot kötött a hatvanegyéves Wéber Bertával. Az „ifjú" párt lelkesen ünnepelték, amikor a házasságkötés után az anyakönyvi hivatalból távoztak.

A madár és a repülőgép versenye

A gyorsaság századában természetesen módfelett érdekli az embereket az, milyen sebességet tudnak kifejteni a madarak és milyen magasságra tudnak emelkedni, tehát mennyiben lehetnek versenytársai a napról-napra tökéletesedö repülögépnek. Két angol madártudós: Ingram és Meinertzhagen ezredes sok évig tartó megfigyeléseket végeztek ebben az irányban. Az ő megállapitásaik szerint a bibic 2800 méterig száll, míg a vadkacsa a 3000, a varjú pedig a 3700 méteres magasságot is eléri. A fecskék is szállnak nem egyszer 3000 méternél magasabban, míg a seregély megelégszik az 1000 méterrel. A Himalája vidékének híres madártudósa: Wallaston megállapította, hogy a pirosfarkúnak nevezett madár, továbbá a himalájai szalonka előszeretettel repül 5500 6500 méter magasan. Ezek a madarak távoli vidékekre is elszállnak, úgy, mint a vándormadarak.

Eddig az a nézet, hogy a vándormadarak idősebb vezért választanak a nagy költözködés idejére és az állitja be a repülés sebességét és irányát. Egy híres ornitológus, von Lucanus, így azt állította eddig, hogy az öreg madarak óvatosan elkerülik az Alpok hegyvidékét. Az újabb kutatások azonban megállapitották, hogy a madarak számára nem akadály az Alpok magassága, mert mint az említett példák bizonyítják, még a Himaláját is átrepülik.

A madarak sebessége nagyon különböző. Az először említett két tudós megállapította, hogy a holló mindössze ötven kilométert repül óránként, a seregély pedig hetvenötöt. Ezzel szemben az esömadarak 345 kilométer sebességet érnek el és a fecskék röpte is nagyon gyors. Egy angol pilóta megkisérelte a versenyrepülést a vonuló fecskékkel, de nem tudta elhagyni öket, annak ellenére, hogy gépe 250 kilométeres sebességgel repült. Az ilyen nagy sebesség természetesen lehetetlenné teszi, hogy a teljes repülésben levő madarak hirtelen kikerüljék a felbukkanó akadályt. A tengeri világitótornyok őrei sokat beszélhetnek arról, hogy a madarak vonulása idején milyen tömegszerencsétlenségek történnek, különösen alkonyatkor.

AKI KÖRÜLKÖTÖTTE A VILÁGOT

Brooke angol repülö új rekordot akart felállítani Anglia és Ausztrália között. Az odarepülés nem hozta meg a kivánt eredményt, mert 27 napig tartott. A visszarepülés alkalmával azonban 7 nap és 19 óra alatt valóban sikerült az új rekord. A két rendkívül eltérő időtartam természetesen nagy csodálkozást keltett és meg is kérdezték a repülőt, hogy miért tartott az odavivő út olyan sokáig? A felelet ez volt:

— Pokoli volt arrafelé az egész repülés! Mellettem ült ugyanis a 70 éves Miss Lay, aki a repülögépet fizette. A missz kötött. Kötött Európa felett, kötött Perzsia és India felett, kötött az Indiai-óceán felett és kötött Ausztrália felett, úgyhogy a kötötük zaja félig megörjített engem. A tük folytonos összeütödésének hangja még most is a fülemben van és azt hiszem, sohasem fogom elfelejteni. Viszszafelé már egyedül repültem: ezért sikerült a rekord!

TANKOK A VIZBEN

Párisból jelentik: A Maubeuge-ban állomásozó 509-ik számú harcikocsi-ezred egy hét óta kisérleteket folytat újfajta harcikocsikkal, amelyek teljesen vízmentesen zárhatók el, oly módon, hogy 1.40 méter mély vizen minden nehézség nélkül áthaladhatnak. Az eddigi harcikocsik a motor veszélyeztetése nélkül legfeljebb negyedóra hosszat tartózkodhattak vízben. Ezzel szemben az új harcikocsik száz percnél tovább voltak a folyóban és aztán minden nehézség nélkül kusztak fel a partra.

HOTEL URÁNIA, Venezia Lidó
Tavaszi szezonra a legmérsékeltebb árak
„ÚJ MAGYARSÁG" ut. ir. Rákóczi-út 30. Tel.: 46-4-20.

SZENT MARGITSZIGET BODOR-KÚT

Pesti Hirlap Naptára 1941.

Gyógy- és üdülőhely

a magyar főváros szívében

Budapest legelőkelőbb kirándulóhelye.
Autóbusz-, hajó-, villamos- és mótorcsónakközlekedés.
160 holdas, madárdaltól hangos őspark, rózsaligettel, nagy virágoskerttel, sziklakerttel, középkori romokkal.

Nagy gyógyerejű, bővízű alkalikus-kénes hőforrások (43° és 70° C).

Reumatikus, stb. betegségek gyógyító helye.
Kádfürdők, ivókúrák.

Strandfürdőtelep

nagy, langyosvizű medencével, hullámfürdővel, szabad thermálmedencével és Dunafürdővel.

Szállodák. Szanatórium. Éttermek. Vízgyógyintézet. Sporttelepek.

PALATINUS STRANDFÜRDŐ

MÁJUS KÖZEPÉN
Kolozsvárott tartják meg a Nemzeti Képzőművészeti Kiállítást

A vallás- és közoktatásügyi miniszter intézkedése alapján a VI. Nemzeti Képzőművészeti Kiállítást folyó év tavaszán, még pedig május közepe táján Kolozsvárott fogják megtartani.

A kiállításon résztvehet bármely magyar festő-, grafikus- és szobrászművész, akinek a művét a bíráló bizottság elfogadta. Az állami aranyérmet nyert művészeknek, a Corvin-lánc és Corvin-koszorú tulajdonosainak alkotásai a bírálat alól mentesek. Mindegyik művész három, eddig még ki nem állított alkotását küldheti be.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter annak a legkiválóbb festőművészeti alkotásnak díjazására, amely Erdélyből meríti tárgyát, vagy melyben alkotója erdélyi tárgykört dolgozott fel, egy 2000 pengős díjat, a legjobbnak ítélt fából faragott szobormű díjazására egy 1000 pengős díjat és olyan kőből készült kiváló szobrászati alkotásra pedig, amely feltétlen művészi értékei mellett az illető kőfajta sajátos követelményeinek leginkább megfelel, ugyancsak egy 1000 pengős díjat tűzött ki.

A kiállításra szánt műtárgyak beküldési ideje előreláthatólag április második felében lesz; annak napját, helyét és módozatait később fogják közzétenni.

Ezen a kiállításon történik az állami aranyérmek kiadása és ugyanekkor állami vásárlások is fognak történni.

A TEMPLOMI HANGVERSENYEK

A *Magyar Kurir* jelenti: Dr. *Glattfelder* Gyula csanádi megyéspüspök most megjelent I. sz. körlevelében rámutat arra, hogy sok olyan templomi egyházzenei hangversenyt tartottak, amelyek műsorán nem egyházzenei számok is szerepeltek. Ezért a püspöki konferencia határozatából kifolyólag *elrendeli, hogy templomi egyházzenei hangversenyt csak az egyházmegyei hatóság előzetes engedélyével szabad rendezni.*

KASSA VÁROS még tavaly elhatározta, hogy az erdei lopások megakadályozása céljából csak az erdei termékek jogos szerzését jogosító igazolvány mellett szabad erdei faterméket eladni, venni, vagy szállítani. Kassa város kérelmére most Abaujtorna vármegye közigazgatási bizottságának albizottsága is hasonló értelmű határozatot hozott.

BODOR PÉTERNEK,
a székely ezermester unokájának költségén újraépítik Marosvásárhelyen a híres zenélő kutat

Egy magyar karrier és egy nagy szerelem regénye

Marosvásárhely, jan. 13.

(Az Esti Kurir tudósítójától.) Az esztendőkkel ezelőtt lerombolt *Bodor-kút* nemsokára újraépül *Marosvásárhelyen.* Ez a kút, mely a *Széchenyi-téren,* a mostani görögkeleti katedrális helyén állott, egyik nevezetessége volt Marosvásárhelynek, nemcsak azért, mert *Marostorda* megye szülötte: *Bodor* Péter építette, hanem *mert ez a kút volt a világ első zenélő kútja.*

Bodor Péter, a híres székely ezermester 1778-ban született a marosmegyei *Erdőszentgyörgyön,* mint *Zeyk* Dániel báró egyik távoli rokona. *Zeyk,* az erdőszentgyörgyi hitbizomány ura gyermektelen ember volt, aki jólétben neveltette a különös észjárású, szeszélyes modorú gyereket.

Tizesztendős volt *Bodor* Péter, amikor megszökött a *Zeyk-családtól,* kimaradt az iskolából és beállt *inasnak egy mechanikai műhelybe.*

Ettől kezdve kizárólag iparosokkal, műszerészekkel barátkozott s még nem volt tizenhat éves, amikor a Marosvásárhely melletti Koronkán egy malmot, majd modern típusú hidat konstruált és neve egyik napról a másikra ismert lett a megyében.

Csodás *japán-kertjéről* is megemlékezik a krónika, amelyet egyedül épített, minden segítség nélkül.

Huszonöt esztendős korában azután több erdélyi mágnás költségén *a bécsi politechnikumra ment s tíz évet töltött külföldön.*

Harmincöt esztendős volt *Bodor* Péter, amikor visszakerült városába, ünnepelt, ismert emberként. A megye összes hidait vele építtették s *nem volt egyetlen* épület sem, amelynek építésénél legalább a tanácsát ki ne kérték volna.

Poptawska hercegnő

Egy nap azután meghívót kapott *Széky* Mihály gróf földbirtokos házába. A gróf is hozzájárult *Bodor* külföldi útjának költségeihez és kíváncsi volt a székely fiúra.

Ebben az időben a Széky-családnál tartózkodott a gróf feleségének húga: Poptawska Marja hercegnő, akit apja erdélyi rokonainál helyezett biztonságba, mivel Napoleon feltartóztathatatlanul haladt előre Varsó felé...

Bodor Péter és a lengyel hercegnő órák alatt egymásba szerettek. S mert a lengyel hercegnő még sohasem kapott *éjjeli zenét, Bodor* elhatározta, hogy megismerteti ezzel *a magyar különlegességgel..*

Így született meg a zenélő kút eszméje.

Bodor beadvánnyal fordult a marosvásárhelyi Nemes Magistrátushoz és azt javasolta, hogy építtessen a város a piac terén, szemben az Apolló-palotával egy kutat, amely egyrészt a központból kitűnő vízzel látja el a lakosságot, másrészt díszre lehet a Székelyföldnek.

A beadványban *Bodor* kilátásba helyezte, *hogy a kút kupolájában olyan szerkezetet helyez el, amely csodálatba ejti majd a világot.*

A *Magistrátus* először sokallotta a kút építésére a *30.000 forintot,* de végül is *Bodor* négyszerűsége győzött és néhány hét alatt ott állott a csodálatos kút a marosvásárhelyi Piac-téren.

A meglepetés akkor érte el csúcspontját, amikor a kút megszólalt és egymásután három zenedarabot játszott.

A kupolába beépített orgonaszerű építményben ugyanis az emelkedő és süllyedő vízsípok játéka mozgásba hozta a zenegépszerkezetet, amely három dalt játszott el, minden hat órában: éjjelkor, reggel, délben és este.

Bodor úgy állította be a gépet, hogy először a lengyel hercegnő születésnapján éjjelén szóljon meg s a hercegnő, aki az Apolló-palotában, tehát a kút szomszédságában lakott, éjjeli zenét kapjon.

Az összerom bolt zenélő kút

Természetesen az arisztokrácia — bármennyire is tisztában volt *Bodor* értékével — nem látta szívesen az egyszerű székely legény és a lengyel hercegnő szerelmét, ami azonban a szerelmeseket nem nagyon zavarta. Bodor szinte csak akkor élt, mikor együtt lehetett *Marjával.*

A boldog szerelem mindezek ellenére — vagy talán éppen ezért — gyorsan véget ért.

Az Európán áthullámzó forradalmi megmozdulások *Magyarországon* s így a Székelyföldön is megmozgatták a lelkeket.

Ferenc császár minden erejével elnyomta az Erdélyben észlelt nemzeti megmozdulásokat és a fogházak megteltek rebellisekkel.

Egy éjszaka azután három közismert magyar ember állított be *Bodorhoz* és elmondotta, *hogy 150.000 forintra lenne szüksége az erdélyi magyarságnak, hogy fegyvereket tudjon beszerezni és minden erejével a zsarnokság ellen fordulhasson.* A látogatók elmondották, *hogy csak Bodor bocsáthatja ezt az összeget rendelkezésükre, méghozzá úgy, hogy sürgősen egy bankóprést konstruál.*

Bodor vállalta is a megbízatást és nemsokára tökéletes bankók kerültek ki a prés alól.

Az egyik összeesküvő azonban elárulta a tervet és *Bodort* rövidesen a kolozsvári *Guber-nium* politikai fogházába szállították.

Hosszú hónapok multán — tekintélyes barátai közbelépésére — szabadult csak ki *Bodor.*

Időközben azonban Napoleont leverték és Marja a sürgős apai utasításra hazatért Varsóba.

A legenda szerint a rabságból szabadult *Bodor,* mikor megtudta, hogy *Marját* — aki közben *Alexej herceg felesége lett* — végleg elvesztette, *egy éjszaka szétzúzta a zenélő kút szerkezetét.* A város vezetősége azóta több világhírű szakembert hivatott, de *a zenélő kút szerkezetét soha senki nem tudta megszólaltani.*

Bodor újszerű gyutacs találmányával a magyar tüzérség fölényét biztosította az osztrák ágyúkkal szemben. Azután egy nap agyvérrést kapott és meghalt anélkül, hogy *bárkinek is elmondta volna a csodálatos zenélő kút gépezetének titkát.*

A zenélő kutat azóta *lerombolták,* de az eredeti tervrajz *Páli* Andor marosvásárhelyi születésű technológiai igazgató kezébe került és e tervek alapján *építtette újra a Margitszigeten a zenélő kutat.* A székely lángész iránti kegyelet legszebb megnyilatkozása lesz, ha *most Marosvásárhely városa az unokaz Bodor* Pálma hangversenyénekesnő támogatásával — aki hír szerint nagyobb összeget bocsát *Marosvásárhely* rendelkezésére — újraépítteti a híres kutat.

HÉTHÓNAPI BÖRTÖNRE ÍTÉLTEK egy szélhámos szabósegédet

Máramarossziget, jan. 13.

(Az Esti Kurir tudósítójától.) Vundele György székesfehérvári illetőségű, állítása szerint érettségizett szabósegéd a mult év májusában letelepedett a máramarosmegyei Rahón azzal, hogy ott önállósítsa magát.

Első dolga volt, hogy elhíresztelje a városkában: ötezer pengő önállósítási kölcsönt fog kapni.

Addig is hozzákezdett a berendezkedéshez: üzlethelyiséget bérelt, amelyért nem fizetett, Székesfehérvárról hozott segédet, akinek a bérét szintén nem adta ki, kisebb-nagyobb kölcsönöket, munkákra előlegeket vett fel, Nasztanyák László, szegény szabómesteriől pedig kicsalta 800 pengő megtakarított pénzét azzal, hogy társul veszi.

Amikor Vundele érezte, hogy az érdekeltek erősen gyanakodnak, megszökött Rahóról. Székesfehérvárott fogták el és onnan hozták vissza a máramarossziget ügyészség fogházába.

Dr. Malina Lajos egyesbíró most tartott az ügyben főtárgyalást.

Vundele Györgyöt csalás hűntette miatt a bíróság hét-hónapi börtönre ítélte.

Egyben elrendelte szabadlábra helyezését azzal, hogy a jogerős döntésig minden második napon jelentkeznie kell állandó lakhelyén, Székesfehérvárott, az ottani rendőrségnél.

MILÁNÓBÓL JELENTIK: Mint a lapok Rio de Janeiróból jelentik Pickard svájci tanár, aki egyideig Belgiumban élt és most ismét Svájcban működik, Coszyszyns belga tanárral spanyol gőzösön Rio de Janeiróba érkezett. Mindketten Argentinából kiindulva repülőutat tervéznek a levegőtúli rétegbe. Ebben a vállalkozásban Oliveiro olasz mérnök-őrnagy is részt-vesz. A terv az, hogy a repülőgéppel harmincezer méter magasságba szállnának fel. Pickard tanár eddigi repülőútjain kipróbált műszereit bocsátja a vállalkozás számára rendelkezésre.

KISHIRDETÉS
10 milliméter ára 4 P
Állás — oktatás 2 P

KIS-KERESKEDŐK! FELDOLGOZÓK! DÚFTIN-, FLANELL- ÉS KARTON-IMPORTÁRU KAPHATÓ. BODONYI J. V., Vadász-utca 34.

FREUND fizet legtöbbet használt férfi, női és egyen-**RUHÁKÉRT** CIPŐKÉRT, fehérneműért, tollért, feloszlatott háztartásért, fürdőberendezésekért, szőnyegért. Hívásra megy. Dobozi-u. 27 TELEFON: 143-073

SZÍNES DIAVETÍTŐK ÚJBÓL KAPHATÓK. VERES fotó-optika, V., Vörösmarty-tér 6. szám

Használt férfi-, női és **egyenruhákért** egész háztartásért SZENZÁCIÓS ÁRAT fizetek. Gersi, István-út 28 Telefon: 426-547

DARASZÉN KAPHATÓ központi fűtéshez és üzemeknek. POGÁNYNÉ és ÉDER RÓZSA tüzelőanyag-nagykereskedők. II., Török-utca 2. Tel.: 357-822, 143-292

Törött fogsorát 2 óra alatt 3 P-ért megjavítom. Műfog P 3, fehér fémfog P 8. Foghúzás, fogtömés. Trautmann, áll. vizsg. fogász. Podmaniczky-u. 18. I. em 5. Telefon: 128—101

BUTORÉRT ruháért, tollért, háztartásért, régiségért legtöbbet fizet: Steinginger, Dobozi-u. 17. T.-hívó: 336-735

Őskeresztény tisztviselőnő AZONNALI elhelyezkedést keres. «20 éves» jeligére a kiadóba.

Közvetlen egyéni módszerrel eredményesen tanítok **németül, olaszul és franciául. T.: 312—777.**

Utcára nyíló **varrodai műhely** rezsitársnak kiadó. Telefon d. u. 7-től: 112—633

TAXIGÉPÍRÁS gyorsan, olcsóbban, magyar és német nyelven minden időben. **Turkovits. T: 493-984**

Lódenkabát BALLONKABÁT SÍ-MELLÉNY és VIHARKABÁT **Salamenovits Manó** ESŐKÖPENYGYÁR. V., SAS-UTCA 25.

Használt ruhát, cipőt bútort, szőnyeget tollat, hagyatékot szenzációs áron **VESZEK** PFEIFER, Kálvária-tér 16. f. 9. Telefon: 134-807

Januárra szép válogatott TÉLI ALMA I. oszt., 70 kg-os kosárban 26 P, 10 kg-os kosár 13.50 P. II. oszt. 20 kg-os kosár 19 P. Bruttó nettóért ab Posta Irhóc. Utánvéttel szállít Csonka István, Irhóc.

20—40 ezerrel keres finanszírozót esetenkénti gyors lebonyolítású áruüzlethez, teljes biztosítékkal, ősker. nagykeresk. «Szőrme» jeligére Aratóhoz, Erzsébet-körút 14.

Fotelágy 58 P-től Recamie 168 P-től A KÉSZITŐNÉL, Nagymező-u 21. Kárpitosnál

Prima perzsalábbunda olcsón eladó. GROSZ SZUCS Király-utca 24 I emelet 8

Perzsaszőnyeget STERNBERG Dob-u. 2. Tel.: 342—937 VESZ legmagasabb árban

KÁRPITOS házakhoz ajánlkozik, vidékre is megyek. IX. ker., Szvetenay-u. 7. fszt. 8. Angély.

Francia kisasszony TÁRSALGÁSRA AJÁNLKOZIK. «Eredmény» jeligére a kiadóba.

Izletesebéd menü P 1.36. HÁZHOZ IS SZÁLLITOK! SAS-UTCA 4. I em. 3. Telefon: 381—153.

BEJÁRÓNŐT 1-éves gyermek mellé azonnal felveszek. Soóky, Maros-utca 22., földszint 4.

Német, francia, angol órákat, konverzációt vállal délelőtt egyetemet végzett úrinő. Werthelm Klári, Nádor-u. 28, Eden-penzió. Tel.: 112-480.

Vennék pianinót vagy ZONGORÁT sürgősen, készpénzért. Telefon: 115-934. Erzsébet-körút 2., tőszde. Vidékről is.

ELVESZETT gyémánt madár brossú. Megtaláló magas jutalmat kap. Magyar-Olasz Bank fiókjában, József-körút 2.

Bécsi izr. nevelőnő hosszú gyakorlattal, kitűnő referenciákkal, délutáni állást keres ebéddel. «Csak németül beszél» jel. Balogh hirdetőbe, Szt István-krt. 9.

Férfiruhákért legtöbbet fizet Rottenberg, Akácfa-utca 65. üzlet. Telefon 428—244 Lev hivás

Mindenfajta SZŐNYEGET magas árban veszek. Vogel I. Erzsébet-krt. 35. T.: 422—148.

Bőrdiszművés erszények, levéltárcák készítését vállalja. «Becsületes» jeligére a kiadóba.

ÜGYNÖKSÉGNÉL (árja) komoly képviseletekkel rendelkező utazó elhelyezkedne «Cipőszakma» jel. a kiadóba.

GYERMEKE EGÉSZSÉGÉT ÓVJA EZ A VIDÁM MESEKÖNYV! Dr. Losonczy — dr. Gerlóczy: Figyeljétek Gyerekek! **Doktor Bácsi mesél** A legszebb mesekönyv 6—14 éves gyermekek részére. 384 oldal, 173 képpel, **kötve P 8.30** Kapható az Esti Kurir kiadóhivatalában: Vilmos császár-út 24. Telefon: 12-54-65

Külföldvevő RÁDIÓJÁT Budapest I-re átkapcsolja használt márkás rádiókat vesz és cserél BABISTA KFT Andrássy-út 6. sz. Telefon: 127—978.

SI ruhák sportmellény ballon, lódon és viharkabát **Márton és Szász** BÁLVÁNY-UTCA 3 CIMRE ÜGYELNI!

IRÓGÉPET és számológépet állandóan veszek. **Kovács Aladár** Nagyatádi Szabó-u. 46 (volt Kertész-u.). Telefon: 428-141

EXPRESS TAXIGÉPÍRÁST MÁSOLÁST, magyar és német nyelven, OLCSÓN VÁLLAL perfekt gépírónő. Telefon: 126—056.

BÉRHÁZ, alkalmi vétel. 8.300 bérjövedelem. 4-emeletes sarokház része, modern komfortos lakásokkal. Ára 88.000.— pengő. Telefon: 181—664.

MACH TAXIGÉPIRÓ óránként P 1.50 Tel.: 423—501, 223—338

FÉL ÜZLET-HELYISÉG KIADÓ. Vas-u. 3, cipész. Telefon van. (Rákóczi-út közvetlen közelében.)

Orosz nyelvre tanít kiváló eredménnyel, nagyképességű hölgy. Gárdosné, Aréna-út 108. Tel.: 121-126.

Perzsa- és másfajta szőnyeget VESZEK HIBÁSAT IS. Garay-tér 19. T.: 228-331

Veszek irodabútort, nagy garnitúrákat, lakberendezést. Friedmann Mór, Dobozi-u. 17. Tel.: 14-05-19.

TAKARITÁSÉRT üres szobát keres idősebb özvegyasszony, állásban lévő lányával. Özvegy Rezek Vencelné, Teréz-körút 3. II. 11.

AZ ESTI KURIR HIRDETÉSE EREDMÉNYES

Japán és a Szovjet viszonyát rendezettnek lehet tekinteni

Tokió, janáur 13.

(NST) **A japán sajtó feltűnő tálalásban jelenti, hogy Tatakava moszkvai japán nagykövet meglátogatta Visinszki helyettes külügyi népbiztost. Ezenkívül felkereste a nagykövet Lozovszkit, a külügyi népbiztosság tájékoztató hivatalának főnökét, valamint a népbiztosság távolkeleti osztályának vezetőjét.**

A lapok hangsúlyozott megállapítása szerint ezeknek a megbeszéléseknek alapján ismételten megállapítható, hogy a Szovjet-Unió és Japán kapcsolatait a semlegességi szerződés szabályozza s a két ország viszonyát rendezettnek lehet tekinteni.

AUSZTRÁLIAI MILICIÁT KÜLDENEK MALAJÁBA ÉS HOLLAND-INDIÁBA?

(NST) **A «Times» levelezőjének jelentése szerint Ausztráliában azt tervezik, hogy miliciát küldenek Malajába és Holland-Indiába.**

Hughes, volt ausztráliai tengerészeti miniszter szerint az ausztráliai haditanács megállapította, hogy a háborúnak Ausztráliától való távoltartása érdekében helyes lenne ausztráliai sormiliciát küldeni a fenyegetett csendesóceáni területekre.

Az Ausztrálián kívül harcba vetett ausztráliai egységekben eddig csak önkéntesek szolgáltak.

ROOSEVELT MUNKAÜGYI HIVATALT LÉTESÍTETT

Amszterdam, január 13.

(Német Távirati Iroda) **Mint a brit hírszolgálat jelenti, Roosevelt elnök rendeleti uton háborús munkaügyi hivatalt létesített. Vezetője William H. Davis, a hadiipar nemzeti közvetítő hivatalának elnöke lesz.**

A maláji ón és kaucsuk

Bern, január 13.

(Bud. Tud.) **A szingapuri rádió beismerte, hogy a japánok maláji félszigeti előnyomulása következtében a félsziget ónermelésének 60—70 százaléka nem áll rendelkezésre. A rádió ezzel szemben azzal vigasztalta hallgatóit, hogy az ón a japánoknak sem áll rendelkezésére az angolok által végzett pusztítás miatt. A kaucsuktermelés sines többé az angolok birtokában. A japánok azonban ezt is — mondotta a rádió — csak igen nagy nehézségek árán tudják a maguk javára fordítani.**

Különleges orvosi felügyelettel védik a keleti front katonáit

Basel, január 13.

(Bud. Tud.) **A „Nationalzeitung" jelenti Berlinből, hogy a szüntelenül abnormálisan alakuló orosz téli időjárás szükségessé tette a fronton lévő csapatok egészségi állapotának fokozott ellenőrzését. Miként katonaorvosi körökben kijelentik, elsősorban járvány ellen tesznek intézkedéseket. Sokszáz orvost és a járvány leküzdésére különlegesen kiképzett ápolót és ápolónőt küldtek a Keletre, hogy a már ott működő egészségügyi osztagok óriási táborának megerősítésével a járvány megelőzésében közreműködjenek.**

A járványveszély leküzdésének központját Varsóban rendezték be. Ezt az intézetet Kudike tanárnak, az állami egészségügyi intézet főnökének vezetése alá helyezték. A tanárt a német hadvezetőség a kiütéses láz leküzdésének külön biztosává nevezte ki. Kudike tanár olyan módszert fedezett fel, amely lehetővé teszi a betegség diagnózisának tíz pere alatt való megállapítását. A tanár egyébként a legismertebb szakértője a trópusi betegségeknek is és nagy eredményeket ért el a járványbetegségek leküzdésének elmélete és gyakorlata terén.

Argentinából tilos a gumi kivitele

Buenos Aires, január 13.

(Német Távirati Iroda) *Az argentin kormány azonnali hatállyal megtiltott mindenféle gumikivitelt, tekintettel arra, hogy a jövőben bizonytalanná válik a tengerentúlról jövő kaucsukbehozatal* (MTI)

A szerbiai bandaharcok

Belgrád, január 13.

(Bud. Tud.) **A mai szerb lapok Szerbia belsejében dúló bandaharcokról számolnak be. Az egyik erdős-hegyes vidéken, amely különösen alkalmas volt a szabad csapatok elrejtőzködésére, elkeseredett harcokra került sor, miután a kormány csapatoknak sikerült a szabadcsapatok búvóhelyeit felfedezni.**

A nagy hidegben, zuzmarában, két méteres hótorlaszok között, viharos időben lefolyt összeütközésben a szabadcsapatoknak 160 halottjuk volt. A kormánycsapatok 104 sebesültet szedtek össze a hóban és 171 sebesületlen foglyot ejtettek.

Bullitt indiai megbeszélései

Kanton, január 13.

(Német Távirati Iroda) **Mint a delhii rádió jelenti Teheránból, Bullitt indiai látogatásának az a fő célja, hogy megbeszélje a bérlet- és kölcsönlörvény alapján az Indiának nyujtandó északamerikai segítségre vonatkozó terveket.** *(MTI)*

Isztanbul, január 13.

(NST) **Teheránból jelentik, hogy Bullit, Roosevelt közelkeleti megbizottja megérkezett az iráni fővárosba. Megérkezése után azonnal felkereste Furugi miniszterelnököt, majd Nafisszi külügyminisztert. Hír szerint Bullittot még e héten kihallgatáson fogadja a sah.**

A SZOVJET TERVEI

Róma, január 13.

(Magyar Távirati Iroda) **A „Messaggero" szerint az angol és szovjet sajtójelentésekből egybehangzóan kitűnik, hogy Anglia teljes mértékben hozzájárult a szovjetorosz követelésekhez. Ezek nagyjából megegyeznek azokkal, amelyeket Molotov annakidején Berlinben előterjesztett s amelyeket a Führer visszautasított.**

E követelések között van az is, hogy Szovjet-Oroszország közvetlen érintkezést akar létrehozni Bulgáriával. Ez a követelés — írja a „Messaggero" — végeredményben arra irányul, hogy a Szovjet megszerezze az uralmat az egész Balkán-félszigeten és a Boszporusz, valamint a Dardanellák felett. Anglia e követelések elismerésével feladta tehát egész régi politikáját, ami azt célozta, hogy Konstantinápolyt megvédje a Szovjet-Unió ellen.

Brazilia lefoglalja a hadianyagot

Rio de Janeiro, jan. 13.

(Német Távirati Iroda) **Vargas elnök felhatalmazta a légügyi minisztériumot, hogy minden anyagot, amely a nemzetvédelem céljaira szükséges, valamint minden légi szállítási berendezést lefoglaltasson. Katonai bizottság fogja megállapítani a lefoglalt javakért fizetendő kártérítés összegét.** (MTI)

Rio de Janeiro, jan. 13.

(NST.) **Vargas elnök rendeletben arra hatalmazta fel a légügyi minisztert, hogy foglaljon le a braziliai nemzetvédelem számára fontos minden repülőtechnikai berendezést és eszközt. Hétfőn este hivatalosan közölték, hogy szakértői bizottságot jelölnek ki, s ez a bizottság határozza meg, milyen ellenszolgáltatást kapnak a lefoglalt tárgyak tulajdonosai. Beavatott körök véleménye szerint ennek az intézkedésnek az a célja, hogy jogi alapot teremtsen az Air France francia és Lati olasz légiforgalmi társaság tulajdonának elkobzásához.**

Ellenőrzés alá helyezik a portugál húskereskedelmet

Lisszabon, január 13.

(NST.) Az angol tengerzár és a japán-amerikai háború egyre nagyobb mértékben nehezíti Portugália tengerentúli árucseréjét. A portugál hivatalos lap erre való hivatkozással rendeletet közöl, amelynek értelmében most ellenőrzés alá helyezik az ország húskereskedelmét.

A mezőgazdasági és állattenyésztő szindikátusok képviseletei állapítják meg a jövőben, hogy mennyi hús áll a fogyasztás rendelkezésére és ennek milyen hányadát dolgozhatják fel kolbászárunak. A kormány az árakat is ellenőrzi.

A semleges országokban internált brit katonák

London, január 13.

(NST.) **Anglia azt kívánja, hogy a semleges országokban bocsássák szabadon az internált angol katonákat. Sir Albery konzervatív képviselő az alsóházban kérdést intézett a kormányhoz, milyen lépéseket tervez avégből, hogy megkönnyítse a brit légierőnek az ír szabadállamban internált tagjai hazatérését Angliába. A kérdésre Sir Archibald Sinclair légügyi miniszter válaszol majd. Politikai körökben feltételezik, hogy a kormány a jövőben maga kezdeményez majd ilyen kérdéseket.**

KIADJA A LIBERTAS IRODALMI ÉS LAPKIADÓ VÁLLALAT K. F. T.
Előfizetés: havonta P 3.20, negyedévre P 9.30.

Felelős szerkesztő: LOVÁSZY MÁRTON
Szerkesztő: DR. RÁTKAI KÁROLY
Felelős kiadó: DROZDY GYŐZŐ vezérigazgató

HUNGÁRIA HÍRLAPNYOMDA RÉSZVÉNYTÁRSASÁG. BUDAPEST, V. ker., Vilmos császár-út 34. sz. ○ Felelős: vitéz Bánó Lehel igazgató

A TŐZSDÉK

ÉRTÉKTŐZSDE

Az irányzat ma is barátságos volt a részvénypiacon, néhány forgalmasabb részvénynél áremelkedések is keletkeztek. Javultak egyes kötvénytípusok is. Néhány bankrészvény árfolyama is magasabban zárult.

A MAI HIVATALOS ÁRFOLYAMOK

	Előzőnapi kötések	Előfordult kötések	Záró kötések
Nemzeti Bank	390.—	395—390	394.—
Hazai Bank	55.—	54.5	54.5
Hitelbank	115.—	115.5—114.5	114.5
Magyar Bank	72.—	74	74.—
Leszámitoló	75.—	75	75.—
Magyar-Olasz	58.—	58	58.—
Kereskedelmi Bank	189.5	193—190.5	191.—
Budai Takarék	11.5	12	12.—
Kőbányai Takarék	59.—	—	60.—
MOKTÁR	63.—	—	61.—
Pesti Hazai	134.—	134.5	134.5
Első M. Biztositó	—	1340	1340.—
Békéscsabai	46.5	—	45.5
Első Bp. gőzmalom	52.—	53.5	53.—
Hungária malom	85.5	—	84.5
Bauxit	510.—	520	518.—
Beocsini	49.—	49—49.5	49.—
Borsodi szén	40.—	40	39.5
Drasche	64.—	—	66.—
Kőszén	944.—	1005—995	1000.—
Kerámia	—	55	55.—
Nagybátonyi	74.—	73—72	72.5
Salgó	85.5	85.9—85	85.5
Urikányi	69.5	70.75	70.5
Athenaeum	86.—	—	86.—
Fővárosi	12.—	—	12.5
Franklin	17.—	—	17.5
Rigler	142.—	—	142.—
Stephaneum	17.—	17.5	17.5
Fegyver	207.—	205—208	207.—
Ganz	79.75	80—81.25	81.—
Láng	245.—	242	242.—
Acél	196.—	188	188.—
Magyar vagón	123.—	—	123.—
Rima	273.—	275—272	274.—
Nasici	120.—	123.5—122.5	123.—
Nova	47.—	47.5—48.5	48.—
Trust	126.—	126.75—127.25	127.25
Ausztria	105.—	—	105.—
Déleukor	185.—	183—186	185.—
Magyar cukor	247.—	249.5—246.5	248.75
Georgia	55.5	56.4—57.25	56.75
Dreher-Haggenmacher	381.—	—	391.—
Gschwindt	2575.—	2625	2625.—
Királysör	33.—	—	34.—
Royal	26.5	—	26.5
Goldberger	138.5	140	140.—
Magyar kender	62.—	63—64	63.5
Pamutipar	77.5	—	75.5
Chinoin	47.—	47.5	48.—
Műtrágya	223.—	214—22	222.—
Gumi	103.—	100.5	100.5
Vasúti forgalmi	58.75	58.75	58.75
Pálfalvi	33.—	—	34.—

Államadósság, kötvények, záloglevelek:

Beszkárt-kötv. A (8.40), 8.40, 1914. évi főv. kötv. 4½% (512.5), 517.5, zárlat 517.5, 1927. évi főv. kötv. 6% (141%), 140%, zárlat 140%, 4%-os áll. nyer. kötv. (100%), 100%, zárlat 100%.

TERMÉNYTŐZSDE

Az országutakon való szállítás a legutóbbi havazás következtében természetesen nagyon nehéz mostanában. Megnyugvást kelt ezért, hogy a gabonafeleslegek felajánlására annakidején megállapított határidőig annyi különböző terményfélét szolgáltattak be, hogy készlethiányról sehol sem lehet beszélni és hogy a malmok korábbi átvételeik révén szintén hosszabb időre biztosítottnak láthatják üzemüket. A helybeli piac magforgalma ma is mérsékelt maradt.

A mai piaci árak

A mai hústalan napon csak a baromfifélék iránt volt érdeklődés. Élő tyúk 280—300, élő csirke 340—360, élő lúd 350, élő ruca 320, élő pulyka 280, tisztított tyúk 320—350, t. csirke 400—460, t. lúd 390—420, t. ruca 370—390, t. pulyka 340—350 fillér. *Az élő és tisztított baromfi minden nap árusítható.*

Burgonya, nyári rózsa 20, Gülbaba 19, őszi rózsa 18, Ella 17, karfiol 180—260, vöröshagyma 32, fejeskáposzta 40—52, kel 50—88, savanyúkáposzta 38, kalarábé 30—56, paraj 440—520 fillér.

A gyümölcsárak napok óta változatlanok.

Mexikó-északamerikai védelmi bizottság

Amsterdam, január 13.

(Német Távirati Iroda) **A brit hírszolgálat szerint a washingtoni Fehér Ház közölte, hogy egy közös mexikó—északamerikai védelmi bizottságot létesítenek.** *(MTI)*

Washington, január 13.

(NST) **A Fehér Ház a keddre virradó éjszaka közölte, hogy az Egyesült Államok és Mexikó közös védelmi szervet létesítettek. A közlemény szerint az új szerv feladata hasonló, mint az 1940-ben alakított egyesültállamok-beli-kanadai védelmi hivatalé.**

Hernandez tábornok lesz az új hivatal mexikói katonai tanácsadója. A tábornok jelenleg kormánya megbízásából Dél-Amerikában tartózkodik és résztvesz majd a rio-de-janeiroi értekezleten. Az értekezlet befejeztével azután elfoglalja új hivatalát.

Közel 110 évi némaság után ismét megszólal a Margitszigeten a tréfából bankóthamisító székely ezermester rekonstruált zenélő kútja

Június utolsó napjaiban egy újabb idegenforgalmi érdekességgel lesz gazdagabb szép Margitszigetünk. A boszorkányos ügyességű, zseniális székely ezermester, *Bodor* Péter egykori marosvásárhelyi zenélőkútjának rekontrukciója már teljes szépségében ott áll a margotszigeti japánkert közelében, de a kút egyelőre még néma. Most folynak lázasan az utolsó technikai munkálatok, hogy legkésőbb július 1-re át lehessen adni a rendeltetésének.

Napról napra egyre több bámulója akad az architektúra szempontjából is szemrevaló zenélőkútnak, melynek kis márványtáblája csak a legszükségesebbeket árulja el: *E kút hű mása Bodor Péter székely ezermester 1820—22-ben Marosvásárhelyt épített és 1911-ben lebontott kútjának.* Újraépíttette a Fővárosi Közmunkák Tanácsa 1935—36. években. Rekonstruálta: *Páll* Andor és *Jankó* Gyula.

Ez a kis márványtábla bizony nagyon kevés árul el Bodor Péterről, aki pedig annakidején kortársa és jóbarátja volt *Bólyai Farkasnak*, Erdélyben pedig nem volt nála kiválóbb mechanikus és sokoldalúbb ember.

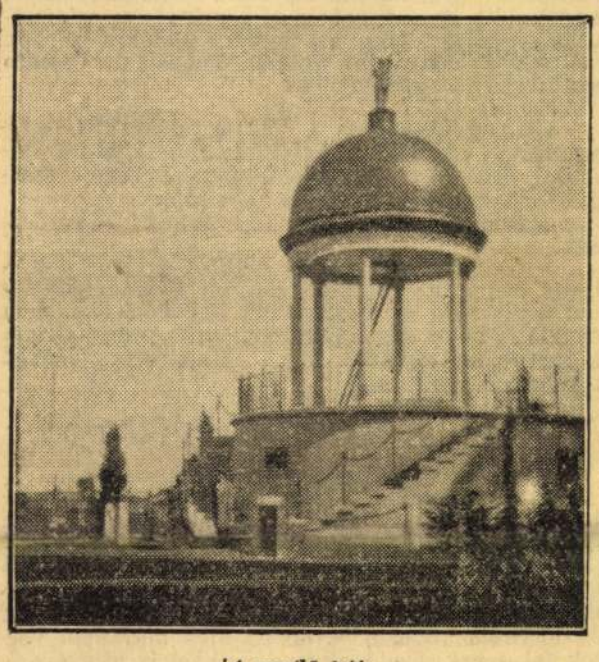

A zenélő kút

Amikor a minap kilátogattunk a Margitszigetre, a rekonstrukciós munkák két vezetője, *Páll* Andor gépészmérnök, ny. technológiai igazgató és *Jankó* Gyula tanár, festőművész ép kinn tartózkodtak. Jankó Gyula ott ült kis festőszékén, térdén a Bodor-kút készülő pasztellképével. Páll Andort kerestük fel a kút kupolájában, ahol most szerelik az orgonasípokat és a zenélő szerkezet ezernyi boszorkányos alkatrészeit. Őt kértük meg először, hogy mondjon valamit Bodor Péterről, a székely ezermester változatos életéről és arról, hogy mi adta az impulzust a zenélő kút rekonstruálására. Szavai nyomán színesen bontakozik ki egy zseniális székely ember élete.

Hatéves korában bicskával oltárokat és vízimalmokat farag a székely zseni

Páll Andor hosszú éveket szánt arra, hogy összegyüjtse Bodor Péter életére és az egykori híres zenélőkutra vonatkozó adatokat. Különösen az ezermester élettörténete állította nehéz feladat elé. Bodor Péterről ugyanis sikerült kétségtelenül megállapítania, hogy 1778-ban Erdőszentgyörgyön született és hogy 1849-ben Kolozsvárt halt meg, azonban, hogy kik voltak a szülei, ezt még máig sem sikerült teljesen tisztázni. Az egyik verzió szerint állítólag református pap volt az apja, a másik szerint azonban egy Bodor József nevű székely ember, aki az egyik főúri kastélynak állott a szolgálatában. Bodor Péter már kora ifjúságában kitünt bámulatos kézügyességével. Hatéves korában olyan oltárokat és vizimalmokat faragott bicskával, hogy mindenki megcsodálta. Talán ezért is ment először asztalosinasnak. Később már a marosvásárhelyi református kollégiumban tanult. Ennek ellenére a szíve inkább az alkotó mesterség, mint a szellemi területek felé hajtotta. Igy azután a tanulása alatt is tovább dolgozgatott egy marosvásárhelyi asztalosműhelyben, sőt megtanulta az órásmesterséget is. Gyorsfelfogású, találékony fiatalember volt, aki sokszor ejtette csodálatba a mestereit.

Bodor Péter bámulatos faragványai és ügyes kis mechanizmusai csakhamar felkeltették az akkori erdélyi főurak érdeklődését, akik felismerték a fiatal székely gyerek zsenialitását és elhatározták, nem hagyják parlagon heverni ezt az értékes kincset. Az erdélyi főurak 1806-ban a saját költségükön a bécsi Polytechnikumba küldték tanulni Bodor Pétert, aki ott szomjasan szívta magába mindazt a tudományt, amit az akkori oktatás nyujtani tudott. Univerzális mérnöki oktatásban részesült és kilenc esztendő alatt, mely időt állandóan külföldön, részben Bécsben, részben Németországban töltötte, olyan tudásra tett szert, amilyennel abban az időben nagyon kevesen rendelkeztek. Bodor Péter tudásához ugyanis a fiatalember zsenialitása is hozzájárult. Végre 1815-ben hazament ismét Erdélybe, ahol bámulatos széleskörű munkásságot fejtett ki az erdélyi főurak kastélyaiban.

Bodor Péter az építész, mechanikus, víz- és hídépítő, kertész, zeneértő és festő

Az erdélyi főurak egymással vetekedtek, hogy ki hívja meg kastélyába dolgozni a zseniális székely mérnököt. Igy azután *Bodor* Péter *majdnem minden erdélyi kastélyban otthagyta a kezenyomát.* Az egyik főúr részére vízimalmot épített, a másik számára viszont órát konstruált. Volt olyan is, aki jobb híján mezőgazdasági gépeket készíttetett vele. Cserhalom mellett, Kerlésen volt gróf Bethlen Lajos kastélya, aki szintén meghívta magához és olyan csodálatos tündérkertet létesíttetett Bodor Péterrel, hogy annak messze vidékről eljöttek a megtekintésére. Volt olyan főúr, aki fürdőházi berendezést is készíttetett ezzel a zseniális emberrel, akinek minden alkotását eredeti felfogás és újítás jellemezte. Ha kellett, éjjel-nappal dolgozott, hogy mielőbb elkészülhessen a vállalt munkával, mert az ígérete másnap már egy másik kastélyba szólította. Nagyon sok templomot és orgonát épített Erdélyben.

Három év mulva vége szakad ennek a vándorló életnek. Bodor Péter megelégelte, hogy mindig csak másoknak dolgozzék, most már egy kis pihenésre és arra vágyott, hogy a maga gyönyörűségére is alkothasson valami újat, valami érdekeset. Most már anyagilag eléggé független ember, van pénze bőven és igy 1818-ban végleg letelepszik Marosvásárhelyen. Megvásárol egy házat, hatalmas telekkel, amelyen villaszerű épületeket, szórakozóhelyeket létesít a saját költségén. Volt itt még mechanikai erőre berendezett körhinta is. Közben azonban más munkákon is dolgozik. Igy a marosvásárhelyi ősi református vártemplomnak ő faragja is a 70 m magas toronyba vezető falépcsőjét, amely még manapság is használatban van.

Bodor Péter rövid idő alatt nélkülözhetetlen ember lesz Marosvásárhelyen. Bekerül a legkitűnőbb társaságokba, mindenki vetekszik a barátságáért és a város is alkalmazza mint *»gcometrát«* (így hívták akkor a mérnököket.) Széleskörű munkásságot fejt ki a város és folyószabályozás terén. Megépíti a híres marosvásárhelyi Bodor-hidat, amely 34 öl (68—70 méter) hosszú és 4 öl széles volt. Ez a híd arról volt nevezetes, hogy egyetlen vasszeg sem volt benne. Egész Erdélyben ez volt az első nagyobb híd. Modellje ma is látható a budapesti Közlekedési Múzeumban. A híd 1900-ig volt használatban, akkor vashíddal cserélték fel, amelyet Rákóczi-hídnak neveztek el. II. Rákóczi Ferencet, az utolsó erdélyi fejedelmet ugyanis 1707 áprilisában a híd melletti mezőségen iktatták be a fejedelemségbe.

Bodor Péter azonban szabadidejében arra is ráér, hogy zenével és festészettel is foglalkozzék. Állítólag nagyon ügyesen kezelte az ecsetet. Egyes erdélyi kastélyban még ma is őrzik a festményeit.

Egy tréfás bankóhamisítás súlyos következményei

A napoleoni háborúk után Európaszerte járványszerűen lépett fel a bankóhamisítás. Erdélyben is sokat kísérleteztek a hamisbankókkal. Erről folyt ép a szó egy kisebb baráti társaságban, amikor valaki azt a megjegyzést tette, hogy sokkal nehezebb egy ilyen bankóprést megkonstruálni, mint a híres Bodor-hidat. Bodor Péter, aki jelen volt, mosolyogva jegyezte meg, hogy számára ez sem jelentene különösebb feladatot, sőt lefogadja, hogy két hét mulva olyan elsőrangú hamisbankót nyujt át a kétkedő barátjának, amelyről az még álmodni sem meri, hogy hamisítvány.

Bodor Péter valóban meg akarta tréfálni ezt a barátját és amint hazament, *nekállt egy bankóprés megkonstruálásának.* Két hét mulva valóban egy olyan kitűnően sikerült 10 forintost. ú. n. antitipations schein-t nyujtott át ennek a barátjának, hogy annak tátva maradt a szája a csodálkozástól.

Ennek a tréfás bankóhamisításnak azonban később igen súlyos következményei lettek. Néhány nap mulva ugyanis megjelent ez a barátja Bodor Péter lakásán és megfenyegette a székely ezermestert, hogy *ha ezentúl nem szállít neki rendszeresen ebből a hamis pénzből, akkor feljelenti bankóhamisításért.* Bodor Péter csak most látta, hogy milyen veszedelmes helyzetbe került a meggondolatlansága miatt. Hisz a barátja annál könnyebben beválthatta volna ezt a fenyegetést, mert a tréfából hamisított bankó a birtokában volt, ennél jobb bizonyíték pedig igazán nem kellett ahhoz, hogy az akkori judikatúra szerint halálraítéljék a hamisítót. Igy történt azután, hogy *Bodor Péter, aki jómódú, sőt gazdag ember volt, egy bűnszövetkezet hálójába kerülve, kénytelen volt rendszeresen hamis pénzt gyártani.* A hamis pénz terjesztőket azonban rövidesen leleplezték. Bodor Pétert és társait 1819 decemberében Marosvásárhely város tanácsa elfogatta és *vizsgálati detentióba (fogságba) vetette.*

Bodor Péter mint vizsgálati fogoly megépíti a híres marosvásárhelyi zenélőkutat

Bodor Péter, aki Marosvásárhelyen 1823-ig volt vizsgálati fogságban, fogsága idején sem maradt tétlen. A városi tanács mint rabnak is megengedte, hogy dolgozhasson a különféle tervein. Igy készítette el a híres zenélő kút tervét, amelyet a városi tanács el is fogadott és megbízta a vizsgálati foglyot, hogy építse meg a kutat. *Ez volt Bodor Péter életének a legnagyobb alkotása.* Marosvásárhely piacterén 1820—22. években építette meg ezt a csodálatos kutat, amely egyúttal az első szökőkút és vízvezeték volt egész Erdélyben. A Bodor-kút még a tűzoltóság részére is szolgáltatott vizet, ép ezért a tűzoltószertárt a kút alapépítményében helyezték el. A vizet egy 300 méternyi távolságban levő, a Várhegy oldalából fakadó bővízű forrásból nyerte. Ezt a forrást még 1802-ben fedezte fel Nemes György, aki judex primariusa, első főbírója volt akkor Marosvásárhelynek.

A forrás vizét Bodor Péter cserfacsatornákban vezette le a kúthoz és mivel kb. 15—20 méter volt a szintkülönbség, a víz igen nagy nyomással ömlött a kútba. A kút tetején egy felkutatott és 1821-ből származó rajz szerint, amely Mikolai Tóth István táblai kancellista vázlata, egy Neptun-szobor állott. Páll Andor is ezt vette alapul a margitszigeti rekonstrukciónál. Bodor Péter Neptun-szobra minden 24 órában megfordult egyszer a tengelye körül. A szoborórát óramű forgatta, amelyet időnként fel kellett húzni és amely egy zeneszerkezetet is hajtott. A zeneszerkezet minden hat órában egy rövidke dalt játszott. A zeneszerkezet tulajdonkép orgonamű volt, amelyet az óramű automatikus, ú. n. kintornahengerrel hozott működésbe azáltal, hogy a hengerre lekótázott dal szegei az orgonasípok szelepeit a dal kótái szerint megnyitották és elzárták. Az orgonához fúvó is kellett, amelyet szintén az óramű hozott működésbe.

Az óraszerkezet súlyának felhúzása vízhajtással történt, de az erre vonatkozó bővebb részletek hiányoznak, mert Bodor Péter, aki egyébként nagyon tartózkodó ember volt, ennek a titkát a sírba vitte magával. A kút szerkezetéről rajz, vagy természeti tárgy nem maradt fenn, azonban *Mikolai Tóth* István rajzából úgy hozzávetőlegesen meg lehetett állapítani a szerkezet alapelveit, amelyeket szintén felhasználtak a margitszigeti rekonstrukciónál. A margitszigeti kútnál természetesen egyes részeket modernizálni kellett a felhasznált anyag jósága, a szerkezet üzemképessége és tartóssága szempontjából.

Marosvásárhely tanácsa igen helyesen cselekedett, amikor a vizsgálati fogollyal megépíttette a híres zenélőkutat. Rövid néhány hónap alatt *Európaszerte ismertté vált,* hogy milyen csodálatos kút látható az erdélyi városkában. Az erdélyi református főiskolák ösztöndíjas növendékei ugyanis, akik Utrechtben, Edinburghban és más európai egyetemi városban tanultak, elvitték a csodakút hírét külföldre is. Igy történt, hogy **alig épült fel Bodor Péter híres kútja, már Lengyelországból, Romániából, Ausztriából, Németországból, Hollandiából és Skóciából jöttek tömegesen az idegenek, hogy megcsodálják.**

Szétfoszlik egy legenda: nem Bodor Péter rontotta el a kutat

Mint Páll Andortól megtudtuk, a Bodor-kut eredeti zeneszerkezete kb. öt évig volt működésben, azután *elromlott.* Maga a székely ezermester *nem vállalkozott többé a kijavítására.* Az a legenda, mely szerint Bodor Péter a bankóhamisításból kifolyólag történt elítéltetése után egy szöget, vagy egy csavart kivett volna a zenélő szerkezetből és így örökre elnémította a kutat, aligha lehet igaz. Ez inkább csak a népfantázia birodalmába tartozik, mert a működés megszűnése kizárólag a költségeken és azon múlott, hogy az akkori műhelyi viszonyok között a szerkezeti kivitel és az anyag meglehetős primitív volt.

Pozitív adatok vannak arra, hogy a városi tanács még Bodor Péter távozása után is kijavíttatta a zenélőszerkezetet. Ezt a javítást annakidején, 1824-ben *sárosberkeci Nagy József* órásmester végezte és a kút még évekig működött. Ez is bizonyítja, hogy a legenda nem lehet igaz.

Sötétzárka a várkapitány Judás-arcképéért

Marosvásárhely tanácsa mindent elkövetett, hogy Bodor Péter bankóhamisítási pere kedvezően végződjék a főkormányszék részéről. Mindenkép meg akarták menteni ezt a zseniális embert, aki az összes városi közmunkáknál nélkülözhetetlen volt. Ennek ellenére a kir. Tábla 1822 őszén Bodor Pétert az egyik társával együtt halálraítélte a forgalomba hozott 3—400 darab hamis 10 forintosért. Még az sem segített rajta, hogy a tanuvallomások szerint nem is annyira ő, mint inkább a társai voltak a hibásak. A mentőakciónak azonban mégis volt valami eredménye. Az erdélyi Főkormányszék felterjesztésére ugyanis I. Ferenc császár-király feloldotta a halálos ítéletet és Bodor Pétert a vizsgálati fogság beszámításával 7 évi várbörtönre, egyik társát pedig 4 évi várbörtönre ítélte, amelyet a szamosújvári várbörtönben töltöttek ki.

Amikor Szamosújváron megtudták, hogy milyen kiváló rabja van a várnak, nyomban felkérték Bodor Pétert, hogy fesse meg az akkor épült görögkeleti templom freskóit. Bodor Péter el is vállalta a megbizatást, mert örült, hogy naponta kiszabadulhatott a börtönből, ahol a várkapitány, egy báró, igen megnehezítette a helyzetét. *A német báró nem jó szemmel nézte a zseniális agyú székely tevékenységét* és ahol csak lehetett, igyekezett borsot törni a fogoly orra alá. Bodor Péter a sok bosszantásért úgy vett magának elégtételt, hogy az **egyik templomi freskón, amely az Utolsó vacsorát áb-**

rázolta, *a várkapitány bárót festette meg Júdásnak.* Egész Szamosújvár hetekig mulatott a várkapitányon, aki végül is arra kényszerítette Bodor Pétert, hogy vakarja le az ő arcképét Júdásról és fessen oda más arcot. Egyben egyhetes sötétzárkát szabott is a tréfáskedvű ezermesterre.

Bodor Péter 1827-ben testben-lélekben összetörve került vissza Marosvásárhelyre és meghasonolva az egész világgal, *ivásnak adta magát.* Ezután is sokat dolgozgatott még, de nagyon kedvetlenül, mert egész a haláláig ártatlannak tartotta magát a bankóhamisításban. A periratai mázsás kötegekben hevernek ma is a marosvásárhelyi levéltárban, ahol azok egyrészét gróf *Teleki* Domokos útján *Páll* Andor felkutatta.

A szabadságharc idején, 1849-ben a városi tanács megbízta Bodor Pétert Marosvásárhey védelmével, *Gedeon* osztrák altábornagy csapatai ellen. Bodor ekkor »*hat ágyúkat*« öntött és állított be a város védelmére. Közben 1849 tavaszán *ágyúgyutacsot (zündert) is feltalált*, amely a mainak lehetett az őse és felajánlotta találmányát a kolozsvári honvédhadparancsnokságnak. Találmánya kivitelét, sajnos, nem érhette meg, mert 1849 augusztusában Kolozsvárt szívszélhűdésben meghalt. *Bodor Péter a kolozsvári házsongárdi temetőben nyugszik ma is egy jeltelen sírban.*

Kortársa és barátja volt *Bólyai Farkasnak*, a világhírű professzornak is, akivel egy időben együtt csinálta meg *a kerékpár és az autó ősét, az úgynevezett »magától járni pretendált szekeret«. Bólyai* Farkas tudvalevően kitűnő technikus volt, aki körülbelül *kétszáz fajta különféle kályhát* épített az erdélyi kastélyokban. A két zseni egyik magánjáró gépét például *gőz hajtotta.* Az öreg Bólyai *lábhajtású hajtányát* pedig nagyon sokszor megdobálták a gyerekek, amikor lejárt rajta fürdeni a Marosba.

Elárverezik a Bodor-kút alkatrészeit

A marosvásárhelyi Bodor-kút 1911 szeptemberéig mint közkút volt használatban. A város újjáépítésével ekkor lebontották és a kikerült anyagot a város nyilvános árverésen értékesítette. Az árverési anyagból a díszes empir rácsot, hat Ion faragott faoszlopot és a kupolán levő, már a negyvenes években elhelyezett egy méter magas bádogurnát gróf Teleki Domokos vette meg, akinek gernyeszegi kastélyának múzeumában ezek ma is láthatók. (A Neptun-szobrot ugyanis 1836-ban egy nagy vihar ledöntötte és összetörte.

Az egykorú feljegyzések és rajzok alapján Páll Andornak teljesen sikerült rekonstruálnia az egykori Bodor-kutat, amelyet 1935 október 2-án kezdtek építeni a Margitsziget felső részén.

— E hó végén — folytatta Páll Andor — teljesen elkészül a kút. Munkatársaim voltak a művészeti és építészeti részletek kidolgozásában *Jankó* Gyula tanár, festőművész, a mechanikai részletek kivitelezésében *Babos* Sándor mechanikai ipari szakiskolai tanár, a zenei részt pedig a Nemzeti Múzeum 1802—25 közti kottatárából *Wehner* Géza és dr. *Major* Ervin zeneművészeti főiskolai tanárok, orgonaművészek írták át az eredeti kottagyüjteményekből orgonára. A mű kivitelénél *11 gyáros és ipari vállalkozó* működött közre.

Mentsük át az elszakított területek művészi és történelmi értékeit!

— A Bodor-kut rekonstruálásával az volt a célom, hogy az elszakított területek művészi és történelmi értékeiből megmentsek egy olyant, amely ezek mellett még szép látványosság, idegenforgalmi érdekesség, de amely a multra is emlékezteti a mai és későbbi generációt.

Értesülésünk szerint a főváros kiadásában, Páll Andor tollából rövidesen megjelenik egy monográfia is, amely két részből áll majd. Az első rész Bodor Péter életrajzát és a történeti részt ismerteti, a második rész pedig a rekonstruált műre és a forrásmunkákra vonatkozik. A monográfiát 35 kép is díszíti.

Közben Jankó Gyula is befejezte pasztellképét és most már ő veszi át a szót.

— A külföldieknek, akik megfordulnak a Margitszigeten, nagyon tetszik a kút. A kút órájának számlapját is átvilágítjuk, úgyhogy éjjel is lehet látni, hány óra van. A terrasz közepére, az oszlopok közé egy világító búrát tervezünk, amely érdekes centrális fényt sugározna esténként. Ez sokkal érdekesebb megvilágítást ad, mint a megszokott reflektorfény. Később, ha lesz rá pénz, egy színes szökővíz, ú. n. lüminőz is felszerelhető a terrasz közepére, amely a kút művészi hatását még fokozná és Óbudáról nézve is érdekes látványt nyujtana. A kupolán lévő Neptun-szobor bronzöntvény, amely Ohmann szobrászművész sikerült alkotása. Az egész mű 12 m magas. A 3.30 m magas alapzat átmérője 10.61 m, amelyre kétoldalt 17—17 lépcső vezet fel. A kupolában, amelyet hat fehér tölgyfaoszlop tart, van az óramű, az orgonafúvószerkezet hajtásához szükséges villanymótor, a sípok egy része.

Közben, míg beszélgetünk, két német lép hozzánk és az iránt érdeklődnek, hogy ugyebár thermálgyógyvíz folyik majd a vezetékből? A kérdés kissé zavarbaejtő, mert az eddigi tervek szerint vízvezetéki víz folyik majd a kútból. Az idegenek kérdése egyébként kézenfekvő, mert hiszen a melegforrás ott van a szomszédságban és minimális költséggel meg lehetne oldani a kúthoz való elvezetését. Ilymódon a bevételt is lehetne fokozni, mert bizonyára lennének, akik szívesen eljönnének ide reggelenkint ivókúrára.

A Közmunka Tanácsnak a Bodor-kúttal történt első, jólsikerült kísérlete további útirányt jelöl ki arra, hogy az elszakított területek történelmi és műbecsű objektumait megfelelő helyeken állítsák fel Budapesten. Ott van pl. a lőcsei városháza, az aradi Baross-kút, a hátszegi piactér kútja stb. Ezeknek mind megfelelő miliőt lehetne találni a rendezés alatt álló Tabánban.

Dávid Magyar József

LÁSZLÓ hölgyfodrász szalónja
most IV., Bécsi utca 5. félemelet alatt van.
Telefon 822—11
A Hölgyközönség szíves pártfogását kéri.
Olcsó árak. — Higiénikus kiszolgálás.

Kaszala Máriáék regénye a díszsírhelytől az eladó gyúródeszkáig

»Az én apám sas volt,
A magyarok sasa,
Én is vele szálltam
Sokszor a magasba.

Én nem féltem soha,
Nagyon boldog voltam,
Hogy lezuhanhatunk:
Arra nem gondoltam.«

(Kaszala Mária verse.)

1932 szeptember 4-én minden idők legnépszerűbb magyar pilótája, vitéz *Kaszala* Károly tiszteletkört írt le a kétútközi kastély fölött. Nem fejezte még be teljesen a kört, amikor hirtelen elvesztette a gép felett uralmát. Néhány közelben dolgozó napszámos, akik felnéztek a nagy berregésre, csak annyit látott, hogy a pilóta kilép az egyik szárnyra és le akar ugrani az ötvenméteres magasságból. Már késő volt: a következő pillanatban lezuhant a Dongó.

— Odarohantunk a géphez — mondta később az egyik szemtanu, *Borsos* Sándor béres. — En azt hittem, él még a tekintetes úr, hiszen alig látszott sérülés rajta. *Csak a feje volt úgy lehajtva, mint Jézus Krisztusé a kereszten.*

A magyar társadalom pompás temetésen bú-

Gugyika

csúztatta a világháború legendás hírű pilótáját. Díszsírhelyénél beszédek hangzottak el, a koranőszi nap csillogott kitüntetésein. Kétszer kapta meg a nagy arany vitézségi érmet, egyszer a német vaskeresztet.

Négy év sem kellett hozzá, hogy *Kaszala* életéből és halálából mindössze ennyi maradjon:

1. egy törött légcsavar,

2. a tizenkétéves Kaszala Máriának és anyjának csendes, keserves tragédiája.

(Mindkettő a legsötétebb Józsefvárosban, Tömő ucca 33/b-ben.)

A sötét kis földszinti szobába a konyhán át van a bejárás. A szobában *alig van valami mozgatható.* Az asztalról hiányzik a terítő, a lámpáról az ernyő. Egy kopott kis íróasztalról elvitték a könyveket, a falakon sincsenek képek, csak a törött légcsavar lóg le egy szegről.

Kártyázni lehet a zálogcédulákkal

Sajátságosan és folyton könnyező szemmel mondja *Kaszala* Mária édesanyja, *Dirner* Irma okl. tanítónő:

— A mi tragédiánk ott kezdődik, hogy *egykori szegény férjem betegesen babonás volt.* Soha, semmi körülmények közt nem akart biztosításról hallani, mindig azt hangoztatta, hogy addig nem éri semmi baj, míg nincs biztosítva. Aztán, amikor lezuhant, itt maradtam a kislányommal minden támasz nélkül. Eleinte igazán nagyon jók voltka hozzám az emberek, ismerősök és ismeretlenek segítettek rajtunk különböző összegekkel. Én már akkor éreztem, hogy ez nincs rendjén így, de rá voltunk szorulva, el kellett fogadni.

Aztán ritkultak az adományok, elmaradtak a rózsaszínű pénzesutalványok. És megkezdődött az egykori ünnepelt hős hátramaradottjainak küzdelme a létfenntartásért. Nevezzük ezt az egyszerűség kedvéért koldulásnak.

— Most egyedül vagyok itthon, Gugyikámat a Bakonyban nyaraltatja a Gyermekvédő Liga. Egész álló nap a négy falat nézem és *rettenetesen éhes vagyok.*

Mindenük a zálogban van, azért nincs semmi mozgatható a szobában. *A zálogjegyek dátuma külön regény.*

1936 januárjában kelt az első. A második február 15-én. A harmadik február 26-án. (Mária köhögött, orvosság kellett neki.) Márciusban két terítőt, két pár cipőt vittek be, áprilisban tovább szaporodik a zálogjegyek száma. Májusban 7-én, 12-én és 20-án jártak a Kinizsy uccában. Azóta nem történt újabb elzálogosítás. ***Már nincs mit bevinni.***

— Kártyázni lehet velük, annyi van — zokogja. Mária mamája a napokban töltötte be 40. életévét és 42 kilót nyom, ruhástól.

Van úgy, hogy reggeli nélkül kigyalogol Mátyásföldre, hátha valami segélyhez juthat. Ha pénz nélkül jön haza, a jószívű szomszédoktól kapnak valami ebédet. *Máriának farkasétvágya van* és minden ízlik neki, de az anyja evés közben is arra gondol, mi lesz holnap.

Cikornyás mondatok érkeznek

Régebben váratlan pénzadományok is jöttek idegen emberektől. Ma már csak kacskaringós, *kegyetlen mondatok érkeznek a Tömő uccába. Ilyenek:*

»Ügyfeleim nevében kénytelen vagyok felmondani az Ön által bérelt lakást azért, mert a havi bér összegét már harmadik hónapja nem fizeti. Kelt március 13-án.«

Azután:

»Igazgatóságunk, sajnos, nincs abban a helyzetben, hogy ezúttal újabb támogatást nyujthasson. Nekünk is az a felfogásunk, hogy az Önök létfenntartását biztosítani kell és az ügy gyökeres elintézését nem szabad elodázni. Hangsúlyozzuk, hogy eddig is csak abban a reményben nyujtottunk segítséget, hogy azt az arra illetékes szervek méltányos jóakarattal veszik tudomásul. Őszinte együttérzéssel köszöntjük.«

Végül:

»Utolsó felszólítás a VIII/b adókerületi adószámviteli osztálytól. Lefoglalt ingóságainak hatósági őrizetbevétele és elárverezése végett szerdán, idő hiányában csütörtökön stb.«

— Önöknek köztartozásaik vannak? — kérdezzük.

— *Gugyika* egy vidéki diáktól egyszer detektoros rádiót kapott karácsonyra. Kimondhatatlanul örült neki és előfizettünk egy hónapra. Nem akartam, hogy zugrádiózzunk. Aztán nem tudtam kifizetni az egyhavi díjat. Most ezért fogják transzferálni az asztalt.

Gugyika levelei a Bakonyból

Most a kis *Kaszala* Máriáról beszélünk.

Villogószemű, feketehajú kis ördög, »szakasztott az apja«. Jól tanul az iskolában, kifogástalan a magaviselete. Remekül úszik. Tavaly zongorázni kezdett tanulni, mert nagy kedve volt hozzá és anyja könyörgésére az egyik zeneiskola ingyen elvállalta a tanítást. Hét hónap alatt két év anyagát végezte el, de az idén már nem vették fel, mert »fizető növendékeikkel is alig érnek rá foglalkozni«. Máriának azóta könnyes a szeme, ha zongorára gondol.

Anyja a leveleit mutatja, amiket a Bakonyból ír. Beszámol róla, hogy milyen pompásan érzi magát, szamócát szednek és nagyon sok a cserebogár. Aztán ezt írja:

»Egészségem jó, amit én is kívánok neked, Anyukám. *Egyél sokat, úgyis olyan sovány vagy.* A kis szíved úgy-e már nem szokott fájni?«

(Délután három óra van. Mária mamája ma még nem evett sokat. Nem hallgat a kislányára. Még semmit sem evett. A házmesterné, akitől valamit kap, ma később jön haza.)

— Mégis, miből élnek?

— Minden hónap 29-én huszonöt pengő hatvan fillér kegydíjat kapunk. Ebből kifizetjük a legfontosabb kiadásokat, a többit szépen beosztjuk és — nagyot sóhajt — várjuk a következő hónap huszonkilencedikét.

— Nem lehetne a kislányt elhelyezni valahol? Rémülten rámnéz:

— Nem, azt nem lehet. Hiszen ő tartja bennem az életet és csak ő tart vissza a megőrüléstől. Gugyika sem tudna elszakadni tőlem és minden egyébtől eltekintve, a mi életünk akkor sem lenne megoldva, legfeljebb időlegesen.

Most a kis Mária szerzeményeit mutatja. Verseket és meséket ír. Egyik verse arról szól, hogy az ő apja a magyarok sasa volt és sosem gondolt arra, hogy lezuhanhasson.

(Az ablak alatt egy ószeres kezd kiabálni. *A Józsefvárosban kegyetlenek az ószeresek.* Recsegő hangon sorolja el, hogy vesz, cserél. Könyvekért ruhát ad és magas árat fizet, sok pénzt ad mindenért.)

A konyhában, kifeléjövet szomorú csomagra mutat *Kaszala* Mária édesanyja:

— Olyan éhes vagyok, hogy el kell adnom a gyúródeszkát és két lábost. Csak azt nem tudom, hogy *mit fog hozzá Gugyika szólni,* mert karácsonykor mindig együtt gyúrtuk a deszkán az ünnepi mákoskalácsot.

Dirner Irma nemrégen levelet kapott. A debreceni kollégium VII. osztályú tanulója, *Szeles* János írta. Elmondotta benne, hogy ők mint negyedikes diákok a katasztrófa után Kaszala-kört alapítottak. Elhatározták, hogy havonként egyszer összejönnek és megemlékeznek a világháború győztes, hősi magyar pilótájáról. Most egy képet kér a kör számára, hogy annál élénkebben éljen közöttük a lezuhant hős emléke.

A debreceni hetedikesek nem felejtették el vitéz *Kaszala* Károlyt.

No és a felnőttek?...

Konkoly Kálmán

Művészet

Európa egyik legmodernebb rádióstudiója épült a Bródy Sándor-utcában

Egymás mellett működik: rendező, hangkeverő, bemondó, lemezforgató, szereplő — és technikailag kifogástalan az adás

Hétszáz köbméteres terem; parafába, vattába, viaszosvászonba, nemezbe és egy sereg egyéb, a hangot szépítgető, simogató, éltető és ápolgató anyagba zárt titokzatos és puha világ. Ajtaja felett felírás: *XI. STUDIO.* Most épült. Egy ping-pongtermet és három szobácskát vágtak egybe, hogy elkészülhessen. Hogy mekkora szükség volt rá, arról csak a szakemberek tudnak igazán beszélni. S most, hogy elkészült, a Rádióban mindenki igen büszkén és szíves szavakkal csak róla beszél — *az új hangjátékstudióról.*

Csoda?

Dehogy csoda. Nem csoda ez a büszkélkedő szeretet, mert

Európa egyik legkorszerűbb építménye

áll a *Bródy Sándor*-utcában, Budapesten.

Vastag gumiszőnyeggel fedett folyosó vezet hozzá. Kísérőm, *Gellért Endre* sajtófőnök, közben elmondja, hogy az új studió *a hároméves terv* keretében épült. Jelentőségét csak akkor lehet igazán felmérni, ha tudjuk, hogy a kettős nagyműsor (Kossuth és Petőfi adó) lebonyolításában mekkora nehézségeket okozott *a studióhiány.* A nehézségek most, *a rövidhullámú adás megindulásának küszöbén,* még fokozódtak volna.

Tökéletes hang, színes hanghatások

A munka négyfázisban készült: tervezés, építés, technikai beszerelés és kipróbálás. Az utóbbi alkalmával aztán kiderült:

az akusztikai számítások pontosságát mindenben igazolta a gyakorlat.

Olyan együttműködő adás, olyan tökéletes hang és annyira változatos, élethű hanghatások keltésére alkalmas az új studió, ami ezideig — nálunk, — csupán az álmok világába tartozott.

Nos, és most milyen is a Rádió újszülöttje?

Nagyságra csak a második legnagyobb magyar studió, de modernek olyan modern,

hogy párját keresni kell Európában.

Mikor duplafalú ajtaján belép az ember *ízléses kiképzésű, karzatos, tágas* teremben találja magát. A vászonhuzatos falakat barnalécekkel határolt kockák díszítik, fejmagasságig perforált barna faborítás takarja, a láb pedig süpped a padló *sokrétű nemezborításában.* Felületesen még csak annyi látható, hogy a terem közepén *ékalakú, mély folyosó* fut végig a mennyezeten, hogy *három mikrofon* van a teremben, továbbá, hogy egy *lépcső* fut a fal mellett, mely a karzatra vezet. Ezenkívül barnahuzatos székek és fotelek sorakoznak, látható továbbá két asztal, egy faburkolattal takart radiátor, a mennyezeten fényes lemezbúrás világítás, az egyik asztalon három telefonkészülék, különféle jelzőlámpák és egy üvegkancsóban víz, körülötte néhány pohár. Rövid percek mulva azt tapasztalja az ember, hogy

a terem simogató, meghitt csendjében igen jól érzi magát.

Aztán alaposabban szemügyre veszi azt a három hatalmas, hármas üvegezésű ablakot, amelyet a terem egyik keresztfalát alkotja. Kiderül róluk: a *rendező*, a *bemondó*, és a *hanglemezforgató* fülkéjének ablakai. Ennyi az, ami külsőleg látszik.

De nem ennyi, ami beépítve, kidolgozva, felszerelve, *tökéletesen láthatatlanul rejtőzik* a finom, sőt tartózkodóan pompásnak is mondható külső alatt. Sejtem, hogy ennek a *puhatapintatú világnak* a mélyét bonyolult berendezések hálózzák keresztül-kasul, mégis meglepően hangzik, amikor megtudom:

Perforált falemezek és visszhangtér

A Studió 700 köbméteres terének mennyezetét, oldalfalait, ajtóit, padlóját, pontosan kiszámított arányban különféle hangelnyelő anyagok,

perforált falemezekkel vattarétegek, viaszosvászon membránok, inzulit lemezek, nemez, stb. borítja.

Ezeknek együttes hatása biztosítja *a legmegfelelőbb hangszínt.* A Studióban található a magyar studióknál elsőízben alkalmazott különleges formájú

visszhangtér

— arra szolgál a mennyezet ékalakú folyosója. Segítségével minden hanghatás: *kapualj, nagytér,* stb. kitűnően érzékeltethető. A studió karzatán egyetlen nagy hangszóró van, kettős lépcsőzetű pódiumán egy *25—30 tagú zenekar kényelmesen elfér.* A karzaton általában a tömegszereplőket helyezik el.

Megtudom, hogy a Studióhoz csatlakozó hangszigetelő falakkal és többrétegű üvegfelülettel elválasztott helyiségekben, *a rendező mellett* ott ül a *hangkeverő* is. A rendező fülkéjéből az egész studiót áttekintheti. A szükséges hanghatások elérésére megfelelő utasítást adhat a szereplőknek, továbbá a közvetenül mellette, önálló erősítővel dolgozó hangkeverőnek, vagy a rendező fülkének oldalán elhelyezett *műsorbemondónak,* illetve a három lemezforgató készülékkel felszerelt fülkébe a *lemezforgatóknak,* akik az előadáshoz a zenei aláfestést szolgáltatják. Bár a felsorolt személyek valamennyien szükségesek egy előadáshoz, mégis ezideig sokan közülük a *studió különböző helyein* működtek. Nem ritkán *emeletek választották el őket* egymástól. Az új studióban olyan

eszményi közelségben

vannak és együttműködésük annyira tökéletes, közvetlen és gyors, hogy munkájuk gyümölcse a *technikailag kifogástalan előadás lehet.*

És megtudom azt is, hogy a studióhoz tartozó valamennyi helyiség a

klímaberendezés

segítségével télen-nyáron, friss és azonkívül *szűrt* meleg, vagy hideg levegőt kap. A célszerűen elhelyezett különleges világítótestek pedig, a *fémbúrába szerelt krypton égők,* a legjobb világítást biztosítják.

Ennek az egész *ragadó és tényesen összecsiszolt technikai tökéletességnek* hallatára a tervező ember jut eszembe. Arra az imponáló munkára gondolok, amely mindezt *kiszámította* és arra a fáradságos munkára, mely mindezt *életre is hívta.* S az ország valamennyi dolgozójára, akiknek *önfeláldozó munkája nyomán* a Rádió új, XI. Studiója megépülhetett.

A studiót *szerdán délután 4 órakor* ünnepélyesen felavatják. Ezt az avatást azoknak az újabb és újabb építkezéseknek az avatása követi majd, amelyekkel az ötéves terv során, *Európa egyik legmodernebb studiójává épül a magyar Rádió.*

—ói—

A közönség szolgálatában!

A HIRLAP főkiadóhivatala (V., Bajcsy-Zsilinszky-út 78.) minden este 8 óráig van nyitva.

Előfizetés * Hirdetésfeladás * Jeligés levelek * Reklamáció * Felvilágosítás (telefonon is). Telefon: 129—480 (este 7 után: 129—487).

Régi és új előfizetőinknek a magánjellegű (nem üzleti) apróhirdetések díjából fő- és fiókkiadóhivatalaink útján **10% engedményt nyujtunk.** (Előfizetési nyugta felmutatandó). **A kiadóhivatal**

FIÓKKIADÓHIVATALAINK.

BUDÁN		PESTEN	
Bartók Béla-út 32. (T. 469—590)	Endresz György-tér 2. (T. 456—932)	Erzsébet-körút 15. (T. 423—060)	Kossuth Lajos-utca 4. (T. 189—210)

A hét uj filmjei

A NAGY MÉRKŐZÉS (szovjet). Sportfilm, de nemcsak a sportról szól. Egy 10 menetes boxmérkőzés mellett, melyen a szerényebb képességü, de oroszlánszívvel küzdő szovjet ökölvívó küzdi a francia Európa-bajnokot, azt mutatja meg, hogy a szovjet sportoló nem primadonna. Még akkor sem lehet az, ha — történetesen — sokszorosan győztes bajnok. Ezenkívül azt is példázza hogy a szovjetember „a sportban is a haza dicsőségéért küzd". Rendező: Goncsukov; főszereplők: Doronyin, Szagal, Gele. (Átrium, Fórum, Lloyd, Royal Apollo, Táncsics, Alja, Adria, Kispest, Pestszenterzsébet, Ujpest.) —ó

VÁRJUK A VILÁG IFJUSÁGÁT, — ez a címe a Híradó Mozi magyar filmujdonságnak. Rendkivül ügyesen összeállitva, a képek mindazt felölelik, amit Magyarország — a béke erős bástyájaként — a felszabadulás óta elért. A műsorból kiemelkedik a rendkivül változatos filmhiradó és egy szines szovjet rajzfilm.

b.

A nivójutalmakat kiosztotta a Rádió

A „Rádió a kultúráért" című májusi és júniusi nivódíjáról döntött a szakszervezetek és rádió delegáltjaiból összeállított zsüri. Különböző összegü nivójutalomban részesültek az alábbi szerzők és közreműködők: Székely Julia, dr. Cserés Miklós, Képes Géza, Rátkai Márton, Kárpáti Zoltán, Szász Péter, Nagy Olivér, Sárközi István, Majláth Julia, Fischer Sándor, Bágya András, Tamássy Zdenkó, a „Budapest zenekar", Manek Gyula, Koroknai István, Nemeskéri István, Szalay Sándor, Schöpflin Endre, Balogh Endre.

Július 1-én újabb hathónapos jutalmazási szakasz kezdődött.

A súgó súgja:

„Utánunk mások jönnek" című film képviseli Lengyelországot a Marianszke-Lazne-i filmversenyen. A történet a német megszállás alatt játszódik

A Szovjetunióban időző csehszlovák küldöttség tiszteletére fogadást rendeztek Moszkvában és Leningrádban. Megjelentek: Bolsakov filmminiszter, továbbá Pudovkin, Geraszimov, Romm és Alexander rendezők is.

A Beszkárt sporttelep színpadán is színre kerül a „Három a kislány", természetesen a Közlekedési Alkalmazottak Szakszervezete kultúrcsoportjának előadásában. Az Állatkerti Szabadszinpad előadárával együtt most két helyen játsszák tehát Schubert dalmüvét a fővárosban.

Marton Endre főrendezőn kivül Sivó Máriát is szerződtette a Nemzeti Színház, a volt Vigszínház tagjai közül.

Állatkerti Színpad:

Ma: Három a kislány. **Svéd,** Honthy, Sárdy, Gencsy, Solthy.

Kedden: **HOFFMANN MESÉI.** Svéd, Orosz, Szilvássy, Gencsy, Nagypál, Fekete.

28-án: **DON JUAN.** Svéd, Székely, Osváth Júlia, Báthy, Rösler, Raskó. Vez.: Ferencsik.

29-én: **RIGOLETTÓ** — Svéd.

A székely ezermester

Beszélgetés Bodor Péter leszármazottjával az ezermester halálának századik évfordulóján

Száz esztendővel ezelőtt: 1849-ben halt meg a székelység egyik legzseniálisabb fúrfaragója: Bodor Péter ezermester, akinek emlékét még ma is őrzi a margitszigeti zenélő kút. Ki volt Bodor Péter? Erről beszélgetünk egy Andrássy-úti bérház előemeleti lakásában Bodor Andrással, az ezermester leszármazottjával.

Alacsony, sovány emberke, apró szeméből sugárzik az értelem. Tágas, hűs konyhába tessékel. A tűzhelynél mongolosarcú, középkorú asszony: a felesége.

— Az ősi Bodrok — mondja, miközben hellyel kínál és cigarettát sodor. — Lécfalváról származnak, onnan szóródtak szét, mint Péter bátyám is Erdőszentgyörgyre.

— Úgy mondja, mintha édes bátyja lenne!

— Odaha' mindig úgy hívtuk. Öregapám még beszélt vele személyesen, de akkor már megtört, öreg ember volt.

— De valaha a félvilág odafordult, hogy munkáját megcsodálja!

— Már gyerekkorában kezdte. Nem volt annak sohasem nyugovása, mindig tett-vett, fúrt-faragott. Szépanyám sokszor mondogatta: „nem lesz ebből a Péterből ember". De mégis ember lett. Először csak fából faragott vizimalmot, fából épített tornyot, később téglából. Kitanulta az asztalos- és órásmesterséget. Bejárta a félvilágot. *A bécsi Polytechnikum legelső tanulója lett.* Csinált az kérem orgonát, órát, szökőkutat, vízvezetéket, önmozgó szekeret, amelyet gőz hajtott és kétszer olyan sebesen ment, mint az ember.

A pénzhamisítás

— És hogy volt a dolog a pénzcsináló-géppel?

— Úgy volt az kérem, hogy a székelység le akarta rázni az osztrák igát. De a szervezkedéshez pénz kellett. Péter bátyámat keresték hát fel és arra kérték, állítson össze egy pénzcsináló gépet, amellyel a tizforintos bankó másolata szokszorosítható. Erősen vonakodott, de amikor meggyőzték, hogy a haza sorsa forog kockán, mégis belement. El is készítette hamarosan, aztán egy osztrák tiszttel próbáltatta ki elsőnek, hogy jól működik-e — hunyorít ravaszkásan apró, fekete szemével.

— Merész vállalkozás volt!

— A gépet a küszöb alá helyezte úgy, hogy valahányszor valaki belépett, lenyomott egy bankjegyet. Úgy rendezte a dolgot, hogy az első bankót egy osztrák tiszt nyomja ki.

— Aztán mégis csak rájöttek a dologra.

— Igen, mert valamelyik barátja részegségében kibeszélte. Másnap aztán elvitték a pandurok. Életfogytiglanra ítélték... Hát a marosvásárhelyi kútról tetszett-e már hallani? — kérdi büszkén.

— Hogyne hallottam volna, technikai szerkezetével európai látványosság. A Margitszigeten megvan a másа.

— Csakhogy az ostrom alatt eléggé tönkrement. Pedig de szépen zenélt! Péter bátyám a börtönben vetette papírra a zenélő kút tervét. Ez volt Erdélyben az első szökőkút. Amikor elfogták, az volt a kívánsága, hogy a marosvásárhelyi zenélő kútat mégegyszer láthassa. Teljesítették a kérését. Erre kivett valamit a szerkezetéből és a kút örökre megnémult. Hiába hívták azután a világhírű szakértőket, egyik sem tudta megszólaltatni.

Az örökégő lámpás

— És a marosvásárhelyi kollégium toronylépcsője, amely hetven méter magasságba visz fel, meg a híres Bodor-híd, amelyben egyetlen vasszeg sem volt; ezeket is megcsodálta a világ!

— Az semmi! — legyint. — Az örökégő lámpás, az volt az igazi. Öregapámnak is volt belőle egy. Ha rátette a kezét, meggyulladt, ha ésmént rátette, kialudt. Sokszor megtréfálta vele öreganyámat.

— Tréfakedvelő ember volt?

— Mindent megverselt, ami a határban történt. A bátyja, Bodor Ferenc meg olyan erős ember volt, hogy huszan sem bírtak vele. Értett az építéshez, mindenki tőle kért tanácsot.

— Nem hiába a „Bodrokból" származtak.

— Székelyek vagyunk — mondja mindent megmagyarázón, aztán még hozzáfűzi, — mert amikor Kolumbusz Amerika földjére lépett, már egy székely ember jött vele szembe. Igaz-e, Alexandra — fordul kékszemű, szökehajú feleségéhez, akit a messze orosz földről hozott magával.

— Mindig megvolt nagy tréfacsináló ez az András — mondja az orosz asszony, — de bankója nyomni csak Péter bátya tudja.

— Az asszonyoknak sohasem tud kedvére tenni az ember — állapítja meg az ura, — nem hiába okos ember volt Péter bátyám, nem is szerette az asszonyokat soha életében.

Autóstráda a „világ tetejére"

Szovjet mérnökök autóstrádát építettek a Pamir-hegység lejtőin. A „világ teteje" — ahogyan a Pamir-fennsíkot hívni szokták — még nem is olyan régen teljesen el volt zárva a világtól. Ma virágzó mezőgazdaság és népes települések pezsgő élete hirdeti a kultura és civilizáció folytonos előrehaladását. A forradalom előtt a Pamir-fennsíkon egyetlen iskola sem volt — ma sok elemi iskolán kívül hét középiskola, egy tanítóképző és egy szakiskola neveli a telepesek gyermekeit. A gyors hegyi folyókon erőművek egész sorát építették, amelyek villamosenergiával látják el a vadregényes tájat.

Színházak heti műsora

A HIRLAP jegyirodája gondoskodik jegyéről

ÁLLATKERTI SZÍNPAD: Vas.: Három a kislány (½9). Hétfő: Nincs előadás. Kedd: Hoffman meséi (½9). Szerda: Nincs előadás. Cs.: Don Juan (½9). P.: Rigoletto (½9). Szo.: Három a kislány (½9). V.: Petőfi ünnepély (½9). **ROYAL:** V.: Nyaraljunk Pesten (8). H., k.: Nincs előadás. Sze., cs., p., szo., v.: Revü sétahajó (8). **KAMARA VARIETÉ:** Minden este: Majd holnap (8). **FŐVÁROSI NAGYCIRKUSZ:** Minden nap: Júliusi műsor (4, ¾9). **VÁROSI:** Június péntekig nincs előadás. Szo.: Petőfi ünnepély. V.: Nincs előadás.

Mozik műsora

ADRIA (Pszilőrine): A nagy mérkőzés ½7, ½9, v. ½5. **ALFA** (Kőbánya): A nagy mérkőzés 6, 8, v. 4. **ATRIUM** (160-955): A nagy mérkőzés ½5, ½7, ½9. **CORSO** (Újpest): A nagy mérkőzés 6, 8, v. 4. **DÉCSI** (121-343): Harc a sínekért 5, 7, 9. **FORUM** (189-707): A nagy mérkőzés 5, 7, 9. **KÖRÚTI HIRADÓ** (222-499): Magyar híradó, Szovjet híradó, Várjuk a világ ifjúságát, A meleg tó, Vigad az erdő. Előadások: 9—23 óráig. **LLOYD** (123-043): A nagy mérkőzés 5, 7, 9. **OMNIA** (139-693): Harc a sínekért ½5, ½7, ½9. **ROYAL APOLLO** (222-656): A nagy mérkőzés 4, 7, 9. **ROYAL** (Kispest): A nagy mérkőzés 6, 8, v. 4. **TANCSICS** (Csepel): A nagy mérkőzés 6, ½9, v. ¾4. **TATRA** (Pszterzsébet): A nagy mérkőzés ½7, ¾9, v. ¼5. **URANIA** (136-886): Harc a sínekért 4, 6, 8.

—

Admirál: Tűz ½5, ½7, ½9. **Alkotás:** Hajléktalan nászutasok ½5, ½7, ½9. **Capitol:** Két út 11, 1, 3, 5, 7, 9. **Homeros** (Kertmozi): Kalózok kincse ¼6, ¼8, ¼10. **Kamara:** Csibészek ½5, ½7, ½9. Nyitott tető. **Kossuth:** Csibészek ½5, ½7, ½9. **Palace:** Krisztina hadnagy 11, 1, 3, 5, 7, 9. **Pátria:** A papa bogaras 4, 6, 8. **Savoy:** Csibészek ½5, ½7, ½9. **Szabadság:** Két út ½5, ½7, ½9. **Tinódi:** Égi szekér ½5, ½7, ½9.

A világhírű magyar házikonyha kincsestára

a Hirlap Szakácskönyve

12 forintért kapható a HIRLAP könyvosztályán.

A kis óvatos

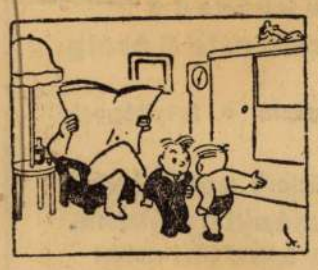

— Ha tudnám, hogy a papa semleges marad, tyűh, de nagy pofont kapnál tőlem!

Magyar rigmusok

A MAKÓI HAGYMA:

— Napsugár simogat,
Langy eső csókol,
Ügyel rám
A gazda
S leszakít jókor.
Híremet illatom
Növeli nagyra,
A nevem, ha kérded:
Makói hagyma!

A VESZPRÉMI SZŰR:

— Messzeszáll híre a
Döröcköltszövetnek,
Amit varrott hímmel
Szépen díszítettek,
Hideg ellen megvéd,
Tűző napban tűröd, —
Betakar, kitakar
Jó veszprémi szűröd.

A KECSKEMÉTI BARACK:

— Süssétek el azt az
Ünnepi tarackot:
Hírös Kecskemétről
Jövünk mi, barackok!
Illatunk és ízünk
Ámít, csábít, kábít,
Gurulunk a világ
Minden piacáig.

e. b.

Jean-Gaspard Lavater

a híres fiziognomus, egész rendszert dolgozott ki, amely szerint a jellemet a koponya méreteiből és az arcvonások után meg lehet állapítani. Kedvenc szokása volt, hogy teljesen idegen emberek foglalkozását leolvassa arcukról. Ezzel néha alaposan felsült.

Egyszer postakocsin utazott. Nagyon rokonszenves ember mellett kapott helyett. Lavaternek megtetszett az utitárs nyilt, becsületes arca és megszólította:

— Hol van az ön nyája, uram?

— Nincs nekem nyájam — felelt az idegen —, nem vagyok én pásztor.

Lavater maga pap volt, ezért így felelt:

— Természetesen nem a szó közönséges értelmében gondoltam, hogy ön pásztor, hanem, mint én is, lelkipásztor.

Az utitárs kissé elhúzódott a különös ember mellől, aztán megsértődve, röviden csak ennyit mondott:

— Nem, biztosíthatom semilyen értelemben sem vagyok pásztor, én a zürichi hóhér vagyok.

A kék szilva

Az apa sétál kisfiával a kertjükben, s mindegyik gyümölcsfánál hosszasabban magyarázza az illető fa gyümölcsének minőségét.

Megállva a kékszilvafánál, így szól fiához:

— Látod, fiam, ezt a szilvát úgy hívják, hogy kékszilva.

— De hiszen ez, papa, nem kék, hanem piros.

— Hát persze, mert még zöld, — feleli a papa.

Mi óbudaiak

V. Ferdinánd előtt valami kérelem tárgyában megjelent az óbudaiak küldöttsége. Kérelmük meghallgatása után V. Ferdinánd így szólt a küldöttség tagjaihoz:

— Ugyebár, Önök magyarok?

— Nem, felség, — válaszolták a küldöttség tagjai, — mi óbudaiak vagyunk.

Ami csavarható

Csecsotkáné megvágja az ujját és idegesen kiáltja a mindenesnek:

— Juliska, hozzon azonnal valamit, amit az ujjam köré csavarhatok!

Juliska készségesen feleli:

— Azonnal hozom a Csecsotka urat.

Asszonyi logika

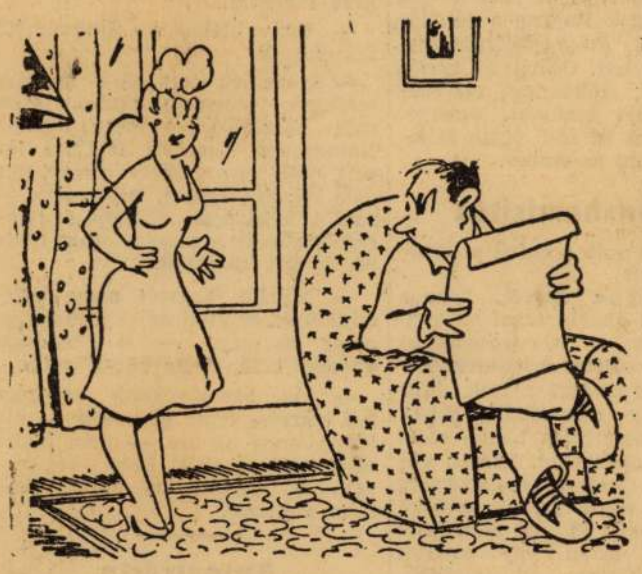

— Leó, elutazom, hogy kipihenjem magamat.
— De hiszen nem is vagy fáradt!
— De mire becsomagolok, bizonyosan elfáradok.

Vigyázat, mázolva!

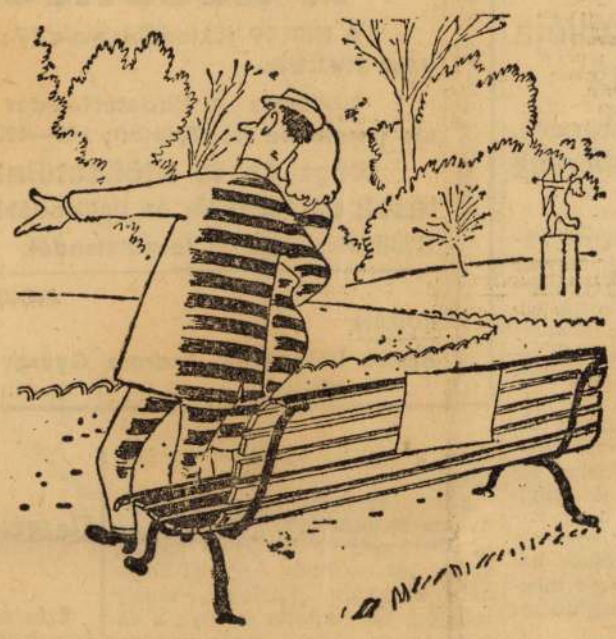

— Nézd ezeket a csodálatos tavaszi színeket, mintha a természet, a nagy mester, mindent befestett volna!

Óvatosság

Két öreg korhely találkozik az utcán. Az egyik ezt kérdezi a másiktól:

— Mondja, szomszéd, maga sohasem iszik?

— Manapság már nem — hangzik a válasz —, mert óvatosnak kell lennem. Tudniillik utána mindig orrvérzést kapok.

A másik lemondóan legyint:

— Nekem mondja! Azt hiszi, az én orromat nem verik be?

Utolsó vonat

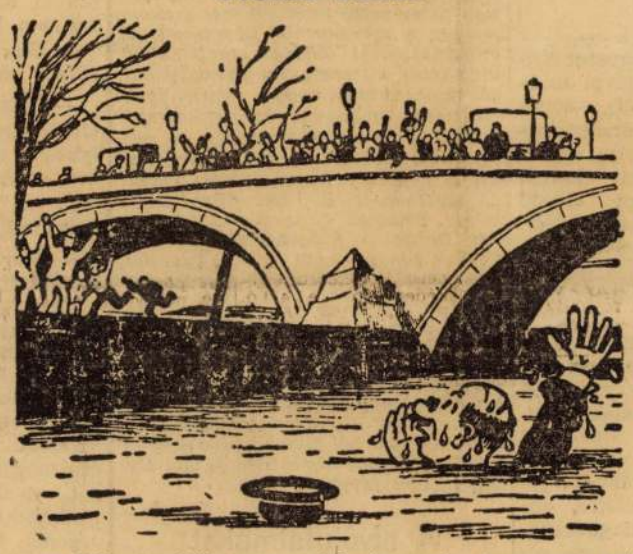

— Hé, mondják meg a feleségemnek, hogy ma este nem vacsorázom otthon!

Hangváltozás

— Hallottad, Mici hangváltozáson esett át.

— Ostobaság! Ebben a korban?

— Igen. Szakított a tenorral és most a baritonistával jár.

Gyermekszáj

— Nagypapa, te mikor lettél nagypapa?

— Amikor te születtél, Pistike.

— És azelőtt sohasem voltál nagypapa?

— Nem.

— És akkor mit kapok én ezért?

Fricike kíváncsi

A hároméves Fricikét különös pózban találja édesanyja a tükör előtt. A kisfiú szorosan zárva tartja a szemét és mozdulatlanul áll. Az anya gyanakodva és kétségbeesetten kérdezi:

— Fricikém, mit művelsz?

— Semmit, mami — hangzik a felelet, — csak meg akarom nézni, milyen vagyok, ha alszom.

Giacomo Puccini

olasz zeneszerző egy alkalommal Lucca egyik terén odament egy utcai muzsikushoz, aki harmonikán játszott a „Toscá"-ból.

— Nem így játsszák a „Toscá"-t — szólt a muzsikushoz.

Elvette tőle a hangszert és folytatta:

— Figyelje meg, hogyan kell játszani ezt az operát.

Mialatt Puccini a harmonikán operáját játszotta, a vándormuzsikus felkiáltott:

— Pompás! De mondja csak, kicsoda maga?

— Puccini vagyok.

A harmonikás ember elcsodálkozott, de Puccini csodálkozása még nagyobb volt, midőn ugyanazon a téren két nap mulva ismét megpillantotta a vándorzenészt, hátán a következő felirással:

„Giacomo Puccini tanítványa."

Hátsó gondolat

— Pista mindig azt mondja, hogy én vagyok minden gondolata.

— Úgy? Akkor én vasárnap a moziban egy hátsó gondolattal láttam.

Az emlékezőtehetség csodája

Öregem, nekem olyan az emlékezőtehetségem, hogyha kinyitok egy telefonkönyvet, egy egész oldalnyi nevet kívülről elmondok.

— Lehetetlenség.

— Fogadjunk.

A fogadás megtörténik, az emlékezőtehetségéről ismert férfiú kinyitja a telefonkönyvet és elkezdi a neveket felsorolni:

— Kovács... Kovács... Kovács... Kovács...

Jövedelmező foglalkozás

A színházi zenész hatalmas trombitával a hóna alatt siet az utcán. Egy barátja megállítja és megkérdezi tőle:

— Mondd, jövedelmező az állásod?

— Mi az hogy — csillan fel a trombitás szeme! — Ebben a hónapban már négy lakásban laktam, mindenütt összeadtak száz-száz forintot, csakhogy költözzem máshová...

Mozlban

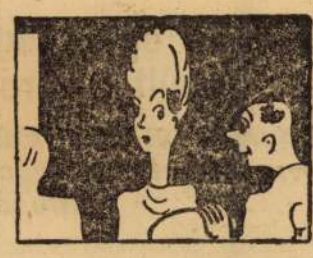

— Kedves hölgyem, nem engedné le a haját?

Méltóságteljes kijelentés

Két ügyvéd alaposan összeszólalkozik a bíróság előtt. Veszekednek, veszekednek, egyszerre csak az egyik elveszti türelmét és ráordít a kollégájára:

— Jegyezze meg magának, hogy maga a legnagyobb hólyag, akit valaha is háján hordozott a föld.

— Csendet kérek! — kopog a bíró, majd méltóságteljesen hozzáteszi: — Ugylátszik, ön elfeledkezik arról, hogy én is a teremben vagyok...

Ósdi gyógymód

Az öreg orvos sokat boszszantja betegeit azzal, hogy végigpróbálja rajtuk a legkülönbözőbb elavult gyógymódokat.

— Használt a pióca? — kérdezi egy reggel egyik betegét.

— Sok bajom volt miattuk — feleli savanyú képpel a páciens. — kettőt mégcsak lenyeltem valahogy, de a harmadikat előbb meg kellett főzni...

Öröm a házban

— Miért van olyan jó kedved, Ficere?

— Képzeld, nagyszerű napom van: a fogorvosom azt mondta, nem ér rá, mert fogorvoshoz kell mennie.

Rajtacsípték

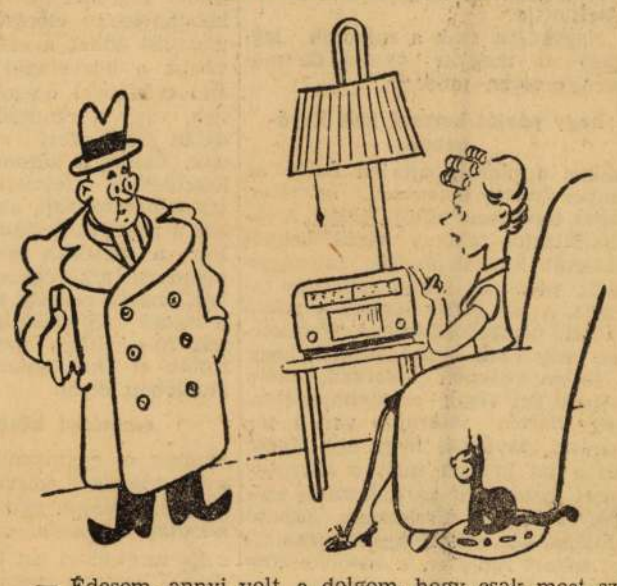

— Édesem, annyi volt a dolgom, hogy csak most szabadultam a hivatalból.

— Akkor te aszbesztből lehetsz, Oszkár, mert két órával ezelőtt azt telefonálták, hogy a hivatalod leégett.

NAPOS OLDAL

Szunyog

Egyike a legcsodálatosabb teremtményeknek e földön.

Bátrabb, mint az oroszlán, vérengzőbb, mint a tigris és kitartóbb, mint az őszvér. Egyedül, egy szál törékeny szívókával áll ki a gépesített emberiség egész hatalmas ereje, félelmes fegyverzete ellen és felőle csinálhatnak az emberek, amit akarnak, ő él, szaporodik és csíp.

Szúnyoghálót alkalmaznak ellene, ablakokra. Olyan sűrű szitát, hogy a levegő se jön át rajta. A levegő nem, de a szúnyog igen. Kitenyészt magából egy olyan apró példányt, amely ott is átmegy, ahol a levegő se megy át.

A szúnyog átmegy és csíp.

Becsukják az ablakot, a szellőzőt, minden legapróbb nyílást, ahol becsempészheti magát. Erre megvárja, amíg valamit kinyitnak, azon át beszökken és csíp.

Eloltanak a szobában minden világosságot, tudva-tudván, hogy a szúnyog, mint minden röpködő állat, a fény felé igyekszik. Ezenkívül a szoba előtt, a szabadban, vakító fényeket gyujtanak, abban a reményben, hogy a szúnyog majd arrafelé igyekszik. De ezt a műveletet csupán félsiker koronázza, mert azt, aki a szabadban fényforrást gyujt, a szúnyog azonnal megcsípi. Ám abban a pillanatban, amint a lámpagyujtó a világos szabadból a koromsötét szobába lép — ott vár rá már egy tartalékszúnyog, aki szintén megcsípi.

Pusztítják intézményesen. Nádakat irtanak és nedveket szárítanak ki, mert a szunyog a nádas és nedves helyeken tenyészik. Mérföldeket szórnak tele száraz homokkal és építenek ki kemény betonnal. A szunyog befészkeli magát a homokba, lesbeáll a betonon és csíp.

Gáztámadást indítanak ellene. Füstölik cigarettával és szivarral, apró udvarokon nagy örömüzeket gyújtanak a tiszteletére, zöldelő gallyakból, amelyek olyan keserű füstöt árasztanak, hogy annak közelében egy lelkes állat se tud megmaradni. De a szunyog, mint lelkeltlen állat, a legnagyobb nyugalommal szív mellre mindenféle füstöket és csíp.

Mechanikai hadjárattal irtják ki a világból. Másszóval: agyonverik. És az ember azt hinné, hogy ez — ha kissé kezdetleges is — de legalább gyökeres megoldás. Mit tehet az olyan élőlény, akit már agyonütöttek? Mire képes a kimult kígyó vagy a döglött oroszlán?

A szunyog még akkor is képes valamire,

A halála előtt csíp és a halála után viszket.

Ha lássz — ó vándor — csillagos nyári estén, szabadtéri tánchelyeken, egy-egy hosszúruhás fiatalasszonyt vagy jól nevelt kislányt, aki hirtelen, kacagva csap egyet a térdére — tudd meg, ó vándor, hogy ez a kacagás és csapás kizárólag azt jelenti csak, hogy az illető helyet meg kéne vakarni, de nem illik és a lány, meg az asszony ezt a vakarást pótlandó vág oda egyet, mert így a megcsapkodott hely egy kis ideig fáj és azalatt nem viszket, de aztán nem fáj és tovább viszket.

És azt is tudd meg, — ó vándor — hogy mikor ugyanezeken a helyeken ugyanezek a lányok és asszonyok apró asztaloknál ülnek és hirtelen az asztalok alá hajolva úgy tesznek, mintha a leejtett retiküljüket kaparásznák fel a földről — korántsem a retikült kaparásszák, hanem a bokájukat kaparásszák.

És amikor végül mindeme illendőségszabta korlátozásokkal szakítva, letépik kultúrláncaikat és kaparnak térdet és bokát és nyakat és karokat-rendeket, elkeseredetten, harsogó körömmel, félig nyitott szájjal és lehunyt szemekkel — olyankor halalmasodott el rajtuk rég agyonvert szúnyogok ma is élő, feledhetetlen emléke.

Két teremtménye van csak a Jóistennek, aki túléli halálát.

A költő és a szúnyog.

És néha, csendes és mélabús nyári estéken talán azon töprengenék magamban, hogy ha mát nem lehettem költő, miért nem lettem legalább szúnyog?

De nem érek rá ezen töprengeni, mert közben jön egy-két szúnyog és csíp.

Zágon István

Páll Andor felfedezte a marosvásárhelyi zenélő kut titkát

Bodor Péternek, a hires székely ezermesternek hires müvét Budapesten akarják felállitani

Negyvenkét esztendővel ezelőtt szép nyáreleji napon jártam először Marosvásárhelyt, a székely fővárosban. Apámék ültek meg huszonötéves érettségi jubileumukat, az első összejövetelt a marosvásárhelyi ősi kollégiumban letett *első* érettségi vizsgálat után, s a nagy napra sokan elvitték gyermekeiket is. Első látogatásunk a megérkezéskor Páll Károly tanárhoz, egyik helyi jubilánshoz vezetett. A szülők a viszontlátás örömeinek első lezajlása után elzavartak minket gyermekeket, hogy a házigazda fia mutassa meg nekem, a becsöppent idegennek, a város nevezetességeit. Hol kezdhettük volna másutt, mint a *Bodor-kutnál*, melyről a régi erdélyiek mint *a világ nyolcadik csodájáról* beszéltek, a várnál és a marosi nagyhidnál. Kalauzom, *Páll* Andor, nyurga, de jó markos tizenötéves fiu, a kollégium ötödik osztályának növendéke, egészen dühbe hozott azzal a kérdésével, hogy hallottam-e már a Bodor-kutról. Uram Isten! Hát lehetett volna erről a kutról nem hallani, amelynek megtekintésére még Lengyelországból is jártak annak idején látogatók a székely fővárosba. Csakhamar ott voltunk a Főtér sarkán, az irtózatos sártengert árasztó kut mellett. Áhitatosan szemlélgettem sárbafulladt lépcsőit, a terrasz lehullt vakolatát, a megzöldült, földgömbalaku réztetőt, a négyoldalt kiálló vastag csöveket, amelyekből csak ugy özönlött ki a kristálytiszta ivóviz, de ami az igazi csoda-jellegét adta meg ennek a régi közkutnak: az egykori *„török muzsikát“* természetesen nem hallottuk, mert hiszen még 1836-ban elnémult egy nagy vihar után a kut muzsikáló-szerkezete; le is szedték, mig akad valaki, aki szerkezetének nyitjára jut és ujra összeállitja. Páll Andor lelkesülten magyarázgatta el a látnivalókat és mindazt, amit hozzájuk kell gondolni, hogy a látogató kellően meg legyen elégedve, aztán kijelentette, hogy ő lesz az a valaki, aki ennek az elnémult zenének nyomára jut és ujra megszólaltatja.

Ezeken a régi emlékeken merengek a szerkesztőségi szobában, amint itt ül velem szemben Páll Andor, az egykori nyurga diák, most hatalmas szál őszülő haju, meglett ember, 1892 óta nem láttam és azóta bizony sok mindenfélét csinálhatott. Igy többek között végzett jogot és müegyetemet, okleveles gépészmérnök s az állami technologia nyugalmazott igazgató tanára, de engem most nem ezek a részletek érdekelnek, hanem az, amit csillogó szemmel lelkesen magyaráz: beváltotta negyvenkét esztendővel ezelőtt tett igéretét, *felfedezte az elnémult egykori Bodor-kut hangjának titkát* és meg akarja ujra szólaltatni a világ nyolcadik csodáját. Nem olyan egyszerü dolog ez most már, mint 1892-ben volt; kissé elkésett a felfedezéssel, mert ma már egy hosszu évek óta *befejezetlenül álló oláh székesegyház falai emelkedtek a néhai Bodor-kut helyén,* a meggyalázott székely főváros nagy piacán. Most már nem lenne elég a harminckétcsöves naprendszer és forgószobor visszahelyezése a zöld kupola alá és fölé, hanem meg kell ujra épiteni alapjától kezdve azt a kutat, még pedig az elszakitott székely főváros helyett itt, a magyar főváros valamelyik jól hozzáférhető pontján, talán a Tabánban, ahol viz is van bőven s egyuttal *gyógykutként szerepelhetne a rég poruladó székely ezermester zseniális találmánya,* hogy egy mai székely ezermestertől összeállitva, hirdesse a magyar technika fejlettségét Budapest külföldi látogatóinak. A tabánból olyan fürdővárost lehetne és kell csinálni, hogy ez magában is csoda, miért ne tetőznők ezt a csodát még a zenélő kuttal!

Ki volt Bodor Péter

Páll Andor összegyüjtött fáradságos kutatással minden irott szót, amihez csak erről a Bodor-kutról hozzájuthatott. De meritett a élőszó hagyományából is: nagyapja, Páll Balázs, hosszu éveken át Vásárhelyt lakott, mig végezte az akkor még főiskola jellegü kollégiumot és pedig éppen *Bólyai* Farkas tanárnak, a hires matematikusnak, házánál. Jól ismerte Bodor Pétert még a kut megtervezése előtt és szemtanuja volt az épitkezésnek és a muzsikáló közkut fénykorának. Az ő elbeszélései vezették az unokát elsősorban erre a kutató munkára, mely kiterjedt Marosvásárhely levéltárára, az egész helyi és kolozsvári irodalomra, Budapest lapjaira, a Teleki-levéltárra s egykoruak leveleire. De ekkora kutatással is csak nagyon hézagos képet tud megfesteni a székely ezermester életéről.

Annyi bizonyos, hogy Bodor Péter 1788 április 15. előtt született Erdőszentgyörgyön, mert neve nincs meg az attól a naptól kezdve vezetett egyházi anyakönyvekben. Az azelőtti anyakönyvek az egyház egész régi levéltárával tüz áldozatául estek. Apja a háromszéki *Lécfalváról* vetődött a *Zeyk*-család szentgyörgyi udvarházához. Anyja *Zilahi Sebess* Józsefnek, a helybeli református papnak, volt leánya. Mindkét szülő elmeállapota terhelt volt és ebből a viszonyból született a magyar Biedermayer-kor egyik legnagyobb technikai lángesze. Mi minden lehetett volna belőle, ha olyan helyen és körülmények között kerül az élet szinpadára, ahol tehetségének megfelelő kiképzéshez juthatott volna! Igy azonban jól-rosszul végzi a helybeli elemi iskolát, aztán *asztalosinasnak* adják a falusi mesterhez, hogy mulathassa magát hivatalból a faragással. *Mert még mint elemista gyermek bugyki kicsiben,* felállitotta a Küküllőbe futó egyik patakon és a zsebében hordott gabonát örölgette rajta.

A Székelyföldön ez a kézi ügyesség nem is olyan magábanálló: az udvarhelyszéki Etéden, az én ősi falumban, nem sokkal ezután, Napoleon császár korában, *egy székely gazdalegény feltalálta a biciklit,* aminek Nyugaton még hire-hamva sem volt akkor. Fából kifaragta, összeállitotta, ráült és elkerekezett rajta a huszonkét kilométer távolra fekvő *Székelykeresztúrra.* Aztán felrakta a padlásra, vagy ahogy székelyül nevezik, a *„hiuba“*, s ott maradt örökre. Az öregembereknek akkor jutott eszükbe ez a találmány, amikor vilągrengető ujságként jelent meg vagy hatvan esztendő mulva, mint nyugati találmány, az *első velocipéd* Erdélyben. Vagy ott volt az a makkfalvi gazda, aki 1871-ben, amikor az első vasut megindult Erdélyben, elgyalogolt kétnapi járóföldre, hogy megnézze ezt a hires találmányt. A kocsárdi állomáson félszemmel rá is pislantott, aztán haza gyalogolt, *fából kifaragta a mozdonyt, szerkocsit, a sineket,* felállitotta szérüjében s azzal szórakozott a gyermekek nagy örömére, hogy valami furfangos szerkezettel ott járatta is. Vagy talán még most it ott van *Szovátán a „székely örökmozgó“, Veress* József egykori találmánya, mely az alsó sósfürdőbe magától szivattyuzza be a hetvenes évek óta a patak vizét zuhanyozásra.

A tizforintost gyártó küszöb

Bodor Péter, mint asztalosinas, olyan ekéket és szekereket talált fel, amelyek a régi szerkezetekhez képest hasznos gyakorlati ujitásokat tartalmaztak. Hogy hogy és mint került be Marosvásárhelyre, ma már nem lehet kideriteni. Az 1800-as évek elején jelent ott meg, asztaloskodott, de kitanulta szabad idejében az *órásmesterséget* is és bámulatos ujszerü összeállitásu és szerkezetü faliórák készitésével lepte meg mesterét. Nemsokára a szomszédos *Koronka* községben bukkant fel *Toldalaghy* József gróf kastélyában és itt *parkot rendez.* 1805-ben *Gerendkeresztúron* találjuk, ahonnan a környékbeli mágnáskastélyokat látja el órákkal, malmokkal, gazdasági eszközökkel és gépeket is gyárt. A főurak érdeklődnek a csodás tehetségü székely legény iránt és kiküldik külföldre, hogy tovább képezze magát. *Tiz évi vándorlás* után 1816-ban került vissza Marosvásárhelyre. Hogy hol, merre gyarapitotta ismereteit az akkor annyira mozgalmas háborus Középeurópában, nem lehet nem lehet kideriteni. Egy régi szakkönyvet hozott haza *Nürnbergből,* beleirta nevét is; ez az egyetlen megmaradt emlék tizévi vándorlásából. De hire csakhamar akkora, hogy 1918-ban rábizzák a Marosvásárhelyt *Hidvéggel* összekötő mezőségi nagy hid épitését a Maroson. Nevéről nevezték el ezt a kilencszázas évek elejéig állandóan használatban volt 34 öl hosszu, 4 öl széles, fedeles tölgyfahidat, amely egyik legnépesebb erdélyi országut forgalmát bonyolitotta le és arról volt hires, hogy egyetlen darab vasszeg nem volt benne. Fából volt és kizáróan fa-eresztékek tartották. Aztán megépiti a vásárhelyi református vártemplom tornyába a nyolcvan méteres lépcsőt. Máig is használják, éppen ugy, mint a kibédi templom orgonáját, melyet szintén ő állitott fel. Kenyérkeresetből végezte ezeket a munkákat, hirt és polgári jólétet szerzett is velük, de igazi öröme csak a mindenféle különleges zárak és lakatok kitalálásában volt.

Ez még veszélytelen kedvtelés maradt, de csakhamar végzetessé vált egy másik találmánya. Csinált egy olyan prést, amely zajtalanul egy-egy tizforintos bankót készitett el, mihelyt valaki rálépett a műhelye küszbén egy láthatatlan nyomógombra. Bodor Péter soha rá nem lépett ettől kezdve saját küszöbére, csak ugy lépett be a szobába. A városi főbiró és más előkelő látogatói azonban mind ki- és belépéskor hamisitottak egy-egy tizforintost. A bankók a küszöb alatti présből egy asztalra hullott a pincébe s onnan egy-két beavatott iparostársa forgalomba hozta. Bodor nem osztozott a pénzen, neki csak a dicsőség kellett, hogy magától talált ki éppen olyan banknyomó gépet, mint amilyen Bécsben müködik. A városban azonban igen elterjedtek már ezek a hamisitványok és nyomozni kezdtek utánuk. Bodor minden látogatóját azzal a vidám köszöntéssel fogadta:

— Isten hozta, ugy örvendek, mintha tiz forintot hozott volna.

Ez a köszöntési formula terelte rá a gyanut és a házkutatásnál meg is találták a titkos banknyomó prést, negyvenkét elkészitett bankóval együtt. Husz esztendei börtönre itélték a találmányért a mestert, de valami sokat nem ülhetett ki belőle, mert 1820 február 9-én tartóztatták le, de ugyanannak az évnek augusztusában már megbizta a városi tanács a saját találmányu zenélőkut felállitásával.

A város főterén a városlalból háromszáz méter távolságról vezetett szökőkut látta el a népet vizzel 1803 óta. Egy nagy kőpiramisból álltak ki a csövek. A kőpiramis azonban lassankint elsülyedt. Bodor csinált helyére egy olyan kutat ,hogy alól háromezer veder vizet tartalmazó gyüjtőmedence volt, efölött emelkedett a terraszos kőalap; erre felállitott hat faragott oszlop tartotta a réztetejü kupolát, melynek belsejében rejtőzött a „török muzsikát“ szolgáltató szerkezet, a tetején pedig egy szigonyos Neptun-szobor forgott körül. Határónként megszólalt a zene és tartott 8—10 percig. Oly erős hangja volt, hogy a szomszédfalvakba, tehát tübb, mint hat kilométerre elhangzott.

Az elnémult kut

Amikor 1836-ban egy szélvihar ledöntötte a Neptun-szobrot, megszünt örkre a zene. Bodor nem volt hajlandó ujra megcsinálni, különben is ebben az időben Bethlen Lajos gróf világhirü parkját és kastélyát rendezte be a Szolnokdoboka megyei Kerlésen. Azután vénségére visszaköltözött Vásárhelyre. 1847-ben még innen irt üdvözlő verset Bethlen Lajos grófnak és „erőmüvésznek“ irja alá magát benne. A nyelvujitás korában ez nem dijbirkózót jelentett, hanem mechanikust. 1849-ben Forró honvéd alezredes hat ágyut adott önvédelemre Marosvásárhelynek. A már aggastyán Bodor Péter vállalta ezek felszerelését s egyben feltalált egy uj gyutacsot, amellyel gyorsabbá lehetett volna tenni az ágyutüzelést. Elutazott Kolozsvárra, hogy ott gyárthatni kezdje, de a halál kivette kezéből ennek a találmánynak gyakorlati megvalósitását. Ott nyugszik a sokat hányódott ember a házsongárdi temetőben.

Páll Andor hozzájutott Teleki Domokos gróftól a Bodor-kut terveinek valami hiányos másolatához, amelyet még a kut müködésének megkezdése előtt készitett el Mikolay táblai jegyző. Ezekből a rajzokból tudta megoldani a nagyképzettségü székely mérnök székely ezermester elődjének gondosan őrzött és sirba vitt titkát. Erről a technikai kérdésről készül most megfelelő helyen üsszefoglaló előadást tartani, de addig is más szakemberekkel együtt már költségvetést készitett arról, milyen összegből lehetne ujjáépiteni Budapesten a régi alakban és zeneszerkezettel Bodor Péter legendás kutját: 20—25 ezer pengőből kitelnék az egész, ezt az összeget pedig könnyen kiteremtheti akár a főváros, akár a közmunkatanács, hiszen nemcsak kegyeletről van szó, hanem idegenforgalmi szempontból kamatozó befektetésről is. Páll Andornál nemcsak a költségvetés van meg, hanem a részletes tervrajzokat is kidolgozta s s csak hozzá kell fogni a munkához. A magyar főváros sajtója 114 esztendeig teljesen hallgatott erről az erdélyi csodáról, s most itt van az alkalom, hogy ezt a mulasztását pótolja.

Reméljük, Páll Andor egyaránt gyakorlati és költői terve minél hamarább kivitelre kerül s egy speciális magyjar eredetiséggel várhatja a Tabán a külföldi látogatókat.

Etédi

A Bánság és a Szászföld városaiban tiz magyar gyermek közül csak három járhat magyar iskolába

Erdély legkevertebb lakosságu városaiban, amelyek a Bánságban és a szászföldön vannak, a magyar gyermekeknek anyanyelvükön való oktatása éppen olyan siralmas, mint a többi román kézre került városokban.

Ezeknek a vidékeknek 11 városa között háromban sem felekezeti, sem állami magyar tannyelvü elemi iskola nincs. E három város Karánsebes, Oravicabánya és Orsova, melyekben az 1910. évi népszámlálás együttesen 3798 magyar lakost talált, az 1920. évi román számbavétel pedig 1191 magyart. E többezer főnyi magyar városlakónak tehát semmiképpen nincs módjában gyermekeit anyanyelvén iskoláztatni. Hangsulyozzuk a *városlakó* jelzőt, mert ha eldugott falvakban szétszórt egy-két magyar családról volna szó, ahol az anyagi erő szétforgácsolódása s az egymástól való esetleges nagyobb távolság az iskolafenntartást nehézzé teszi, talán nem volna a hiány annyira kiáltó. De hiszen magán Orsován 1910-ben 1870 magyar lakos volt, akik a népességnek 32.3 százalékát tették; itt igazán méltányos volna a magyar elemi iskolaállitás; ha a román népszámlálás adatait vesszük, akkor is minimálisan 93 elemi iskolás korban lévő magyar tanköteles volt 1932—33. évben e városban.

E 11 városban az állam összesen 42 elemi iskolát tart fenn s ezek között *mindössze egyetlenegy akad, amelyben a tanitási nyelv a magyar.* Van azonban nyolc olyan iskola, melyekben magyar tagozat is müködik. De ezek közül hét az egyetlen Temesváron, mig

416-55, 54 és 53
— Drámát Sekszpir, —
— Poloskát Ditrichstein
— Legjobban irt.
VII., Kertész-u. 37.

Bednay testvérek műasztalosok, — kárpitosoknál. — Bútorterem: Budapest, VII., István-ut 20. Hernád-utca sarok. — Telefon: 32-8-76.

kilenc városban az állam sem magyar tannyelvü iskolát, sem magyar tagozatot nem tart fenn.

Felekezeti magyar elemi iskola mindössze 17 van: 11 római katolikus és 6 református. Tanulóik száma 2254.

A 11 városban 1910-ben 202.432, 1920-ban 208.506 lakos élt, közülük 1910-ben 58.370 volt magyar (28.8 százalék), az 1920-as román népszámlálás számukat 43.387-re (20.8 százalék) csökkentette; 1932/33-ban 32.199 elemi iskolás korban lévő tanköteles gyermeket mutat ki ezekben az iskolaügyi statisztika. A két legutóbbi népszámlálás arányszámai átlagában 25 százaléknak véve a magyarság arányát, 8050 magyar tanköteles gyermeket kapunk e városokban. Ezek közül felekezeti magyar elemi iskolába mindössze 2254 jár, állami magyar tannyelvü elemi iskolába 424; ez együtt 2478, a többi 69.2 százalék tehát nem magyar iskolába jár. A magyar tagozatokkal biró iskolák magyar párhuzamos osztályaiba járó gyermekek számát a statisztikák nem mutatják ki, de ez valószinüen nem sokat javitana a szomoru képen.

Uj francia várrendszer a német határon

Sokan azt hitték a nagy háboru után, hogy a jövő háboruiban az erődrendszerek nem fognak többé kimagasló szerepet játszani. Ennek a felfogásnak cáfolatául, a vezérkar szorgalmazására, a győztes Franciaország, azonnal a békekötés után, belefogott a német határ megerősítésébe. Csak a tervek kidolgozása 1925-ig tartott, az erődrendszer pedig, amelyről a *Magyarság* ezidei évkönyve is közölt néhány érdekes részletet, nemrég el is készült.

Kiszivárgott hirek szerint, Franciaországban nagy az izgalom a bevehetetlennek szánt erődítmények épitésénél utólag felfedezett szabálytalanságok miatt. Akadnak pesszimisták, akik, mielőtt a katonai bizottság befejezte volna a különféle suttogások és hiresztelések jogos vagy jogtalan voltának kivizsgálását, máris kétségbevonják Mr. *Lamoreux*-nek, a francia büdzsé előadójának a sajtó képviselői előtt tett büszke nyilatkozatát, amely szerint: „Az a munka, amelyet Franciaország itt teljesitett, példa nélkül áll a nemzetek történetében, nemcsak a munka hatalmas voltát, hanem a technikai akadályokat legyőző készséget illetően is. Bármily hatalmas, hősies és szervezett volna is a német hadsereg, ilyen védelmi rendszer előtt össze kell törnie".

Valószinü, hogy ha történtek is szabálytalanságok, azokról a nyilvánosság nem fog megtudni részleteket. De ezek a hirek ismét az érdeklődés központjába helyezték a legendás várrendszert, amelyet a francia sajtó, kiemelve azt, hogy ez a gigászi teljesitmény mindenféle váratlan invázió ellen tökéletes védelmet nyujt, mint a nemzeti géniusz egyik legnagyobb teljesitményét emlegetett.

Örök verseny a páncél és a lövedék között

Franciaországban nagyon jól tudják azt, hogy a nehéz tüzérségétől megfosztott Németország ma nem gondolhat még sokkal gyengébb várak megvivására sem, de azzal is tisztában vannak, hogy ez a mai állapot nem örökéletü. A francia határerődítmények megépitésének éppen az volt a célja, hogy legalább évtizedekre elébevágjon annak a versenynek, amely a francia páncél és vasbeton, illetve a német lövedékek átütőképessége között meg fog majd indulni, belátható időn belül.

Ez a verseny, akárhogy alakul is a német-francia viszony, elkerülhetetlen, mert papirszerződésekkel senkisem biztosithatja magát az ellenséges invázió ellen. A mostani helyzet pedig az, hogy éppen Németországnak van oka ilyentől tartania, mert nemcsak nehéz tüzérsége és várai hiányoznak, hanem a demilitarizált határzóna valóságos tárt kapu az ellenséges invázió számára. Hiába fogja Németország fejleszteni — egyenjoguságának elismerése esetén — mozgó tábori hadseregét, nem lesz egyenrangu ellenfél minaddig, amig nem gondolhat az államerődítésre, saját erődrendszerének felállitására és támadó fegyvereit nem tökéletesitheti addig a fokig, amelyet politikai és hadászati követelmények szabnak meg. Ezeknél a legfőbb szempont pedig az, hogy a háboru szinterét az ellenséges állam területére lehessen áttenni. A mai erőviszonyok mellett Németország, amelynek sem várai, sem ostromló tüzérsége nincsenek, még saját mozgósitása és felvonulása biztonságának elemi feltételeit sem tudja megnyugtató módon biztositani.

Mit teljesitettek a francia várak a mult háborukban

Franciaország a multban is, szinte mértéken felül, sokat áldozott erődrendszerére, de ezt az 1870/71-i háboru előtt, részben az ostromló tüzérség fejlődésének számításba vétele, részben pedig a francia hadseregben a támadó szellemnek uralomrajutása folytán, eléggé elhanyagolta. Ennek ellenére, amikor 1870-ben a németek, ugyszólván egy hónap alatt, ártalmatlanná tették a francia tábori seregeket, a békekötést megelőző fegyverszünetet csak hónapok mulva lehetett megkötni, mert előbb még 2 nagyobb és 22 kisebb erődöt kellett megtámadniok a németeknek. A végső eredményt az elhanyagolt erődrendszer nem tudta ugyan megakadályozni, de módot és alkalmat adott a franciáknak még egy erőfeszitésre, amely esetleg jobb eredményekre is vezethetett volna.

Okulva ezeken a tapasztalatokon, a franciák 1914-ben már olyan erődrendszerrel rendelkeztek, amelynek ellenállóképessége, a békeévek katonái előtt, szinte a képzelő erő határán mozgott. A német ágyucsodák azonban óriási meglepetéseket hoztak. A belga erődök csaknem komoly ellenállás nélkül estek el és hiába volt Belfort és Verdun között hatalmasan kiépitve a Mosel- és Maas-vonal, hiába volt a Belfort-Besançon-Epinal-Langres-Dijon várötszög, hiába az erődcsoport Nancy és Lunéville mellett, a meglepetésszerü gyorsasággal Belgiumon át átkaroló német haderők, mindjárt a kezdet kezdetén, váratlan sikereket értek el, de mindenesetre elérték azt, hogy a további háboru ellenséges földön folyt. A német ostromágyuk könnyüszerrel bántak el a felülmulhatatlannak vélt francia várakkal és csak Verdun ostrománál torpant meg a német ostromló tüzérségnek addig mindent letipró ereje. Itt a védőmüvek ereje maradt győztes az ostromágyuval szemben, aminek azután nagy, sőt döntő befolyása volt a háboru további sorsára is.

A mostani erődvonal vezetésének alapgondolata

A német-francia határral párhuzamosan huzódó dombláncon a franciák három támpontvonalat épitettek ki akként, hogy a telepitett erődök ugy arcban, mint az oldalak felé megsemmisitő tüzhatást fejthessenek ki. Az első a *Belfort-Strassburg-Diedenhofen* vonal, megtüzdelve az erődmüvek sokaságával. A második vonal *Besançontól Metzig*, a harmadik *Dijontól Verdunig* halad. Az erődök csoportositása egy nagy háromszög, amelynek keleti csucsa Strassburg, Hochwald, Bitsch, déli csucsa Belfort, Besançon és Dijon, északi csucsa, Metz központtal, Hackenberg, Diedenhofen, Verdun. Ezeken felül a megerősitett Páris mint főközpont a belga határ felé előretolt négy erőddel, valamint a belga határ mentén 10 kisebb-nagyobb erőd állja el a német támadás utját.

1925-től 1930-ig, a felvonulás megkönnyitésére, megsürüsitették a határra vezető vasuthálózatot, ami által az erődmüvek emberrel és anyaggal táplálásának kérdését is megkönnyitették.

Azzal a főkövetelménnyel, hogy az erődök láthatatlanok legyenek és a lövedékekkel szemben maximális biztonságot nyujtsanak, azáltal számoltak, hogy az egyes erődök alakja és telepitési módja szigoruan a terephez igazodik, azokat mélyen a földbe ássák be és acél-, valamint cementpáncéllal erősitik. A beásás, természetesen, különféle problémákhoz vezet. Egyik főkérdés annak megoldása, hogy az élő erők, a szabad levegőtől és fénytől tartósan elzárva, a föld alatt sokáig kibirják. Amennyire csak lehetséges, az embert mindenütt gépekkel pótolják.

Kaszárnyák hetven méternyire a föld alatt

Az ellenállási központok — erődök — felületének tipikus formája a leghosszabb oldalával a várható ellenséges támadás felé forditott *háromszög*. Az előterep tele van tüzdelve, körülbelül 5—6 km mélységben, akadályövekkel és harckocsi-csapdákkal. A környező terep növényzete által elrejtett és kellőképpen álcázott *árok* szigeteli el az erődöt és akadályozza meg a tankok előnyomulását, ha ezeknek sikerülne idáig eljutniok. Az árkok belső csucsaiban automatikus fegyverek vannak elhelyezve. A vasbetonból és páncélból készült háromszög csucsaiban különféle, oldalozó hatásu géppuskák és ágyuk vannak. A háromszög felületén szabálytalanul elhelyezett, lapos és meredek röppályáju lövegekkel felszerelt páncéltornyok, légvédelmi géppuskákkal és géppuskákkal ellátott légvédelmi tornyok, a háromszög oldalain páncélozott megfigyelő tornyok sorakoznak. Ezeken a harceszközökön kivül számtalan optikai segéd- és jelzőeszköz van müködésben, amelyek az összeköttetést könnyitik meg az egyes részek között, valamint a sötétben való harcot is.

Az erődmü felületrésze alatt levő berendezések egyik része alá van vetve a rázkódtatásoknak és ide be is hallatszanak a lövedékek robbanásának idegölő dübörgései. Azok a helyiségek, amelyekbe a harci zaj nem juthat el és ahol a földalatti élettől amugyis nagyon megviselt katonák viszonylagosan csendes pihenőhelyet találnak, legalul, *sokszor 70 méteri is elérő mélységben vannak*. Szóval a legfelső emeleten vannak az ágyuk és más harceszközök, a középsőn a raktárak, mühelyek és gépházak, a legalsón az irodák és laktanyák. A közlekedést széles folyosók és aknák biztositják, ahol a mozgást szigoruan szabályozzák azért, mert ebben a földalatti utvesztőben a legkisebb rendetlenség vagy torlódás pánikhoz vezethet. Egyébként tökéletes közlekedési eszközök, mint felvonók, kisvasut stb. bonyolitják le a legénység, a sebesültek és a lőszer szállitását.

Mesterségesen fokozott légnyomás a gázok ellen

Egyik legfontosabb probléma a *szellőztetés*. A levegőt a környező terep olyan részéről szivattyuzzák be, ahol mérges gázok nehezen ülepedhetnek meg. A levegő először egy szürőberendezésen megy át, innen az elosztóba kerül, majd vezetékek utján az egyes helyiségekbe. Mérges gázok ellen ugy védekeznek, hogy gépek segitségével olyan légnyomást állitanak elő az erőd belsejében, amely nagyobb a légköri nyomásnál. A gázok igy nem nyomulhatnak be a lövedékek által ütött réseken.

Másik fontos probléma az, hogy az erődök mindegyike önmaga is képes legyen minden kárt kijavitani és a fegyverek harcképességét helyreállitani. Erről mühelyek, laboratóriumok gondoskodnak és ezekben a főleg villanyerőre berendezett gépeké a főszerep. A villanyközpont szolgál az optikai jelzőeszközök, fényszórók és a rádió üzembentartására is. A sok gép ellenére, egy-egy erőd védőrsége mégis 500—1000 emberből áll.

A támadó fél gondjai

Az egész határon végigvonuló védőmürendszer erődjeinek vázlatos leirásából is lehet következtetni arra, hogy egy ilyen ultramodern erőd megvivása még a nehéz tüzérséggel bőségesen rendelkező támadó számára is kemény dió. Magával a tüzérségi tüzzel nem lehet egy területet birtokba venni és bármennyire romboljon, hasson is a támadó tüzérsége, az erődökbe végül mégiscsak az élő erőnek, az embernek kell bejutnia.

Még a legnehezebb tüzérséget feltételező előkészités után sem veszélytelen az ut és az ember szerepe nemcsak egyszerü besétálás. Hiszen már az erőd előterepe csupa nehéz akadály, kezdve az egyszerü drótakadálytól a mesterséges tavakig és mocsarakig. Az akadályok vasbetonnal vannak a földhöz erősitve. 30—40 méter széles akadályövek, mély, merőleges falu, vasbetonnal bélelt árkok képezik azt az utat, amelyet a támodónak meg kell tennie, amig céljáig, a tulajdonképpeni erődig eljut. Ahhoz pedig, hogy mindent szétlőjjenek, sok tüzérség, sok lőszer és sok idő kell.

Ezért a modern tehnikának valóban minden vivmányával felépitett és felszerelt francia határerődrendszer egyelőre még akkor is tökéletes biztonságot nyujt, ha a nagy izgalmat és megbotránkozást keltő panamahirek nem is bizonyulnak teljesen alaptalannak. Hogy a vasbetonfalak néhány centiméterrel vékonyabbak-e az előirányzottnál és hogy a cement keverése teljesen megfelelt-e az előirásnak, Németország mai lefegyverzett állapotában még akkor sem játszana nagyobb szerepet, ha a németek Franciaország megtámadására gondolhatnának. Nem lehet tudni, mit hoz a holnap, de ha a francia határerődökről eddig nyilvánosságra jutott adatok, mint valószinü, a tényekkel mindenben egyeznek, akkor Franciaország nyugodtan várhatja a jövő kialakulását a „sécurité" betonsáncai és páncéltornyai mögött.

BUTORAINK, SZŐNYEGEINK

jók, olcsók, megbizhatóak. Nálunk mindenki vásárolhat. Fizetési kedvezmény.

Köztisztviselők Szövetkezete butor- és szőnyegáruháza, IX., Mester-utca 15. szám

KOMÁROMI JÁNOS feljegyzései

Egy boldog ember

Megy a villamos az Üllői-uton s közben az Orczy-térnek fordul. Hárman ülünk már csak a kocsiban: magam oldalt s szemközt egymással egy már fehérhaju, megnyerő arcu uriasszony és egy harminc esztendő körüli, még fiatalabb ember.

A fiatalabb ember folytatja:

— Én valóban elmondhatom, nagyságos asszonyom, hogy meg vagyok elégedve...

A már korosabb, de jóságos tekintetü nő a magyar uriasszonyok ama rendjéből való, akik közül ma már olyan keveset látni ezen az árva magyar földön. Simogató tekintettel néz a fiatalemberre s bólintva mondja:

— Nagyon jól van ez igy, fiam...

A fiatalabb ember, aki egyszerüen, de tisztán volt öltözve, folytatja az önvallomása:

— Csak annyi pénzre van szükségem, hogy kijöjjek belőle... Ha, mondjuk, kevés összeggel rendelkezem, egyszerüen veszek tizért juhturót, hozzá kevés hagymát és némi kenyeret. Ha bevacsoráztam igy, miután nincsenek különösebb igényeim, előveszem a naplómat s beleirom aznapi élményeimet...

— Helyes, fiam, helyes, — bólint az idősebb asszony.

A fiatalember tovább beszél:

Avagy Jókait olvasom ... Eddigi életemmel sikerült elérnem, hogy hivatali főnököm nem egyszer mondja nekem: „Sok kedvem telik magában, ifju barátom!" Higyje el, nagyságos asszonyom, boldog ember vagyok...

A kocsi a Rezső-tér sarkára ért s le kellet szállnom. Eltünődve mentem tovább, némi szégyenkezéssel... Egy derék fiatalemberrel találkoztam, aki beéri juhtúróval is, ha ugy fordul, de meg van elégedve magával. Őszintén irigyelni kezdtem...

Bodor Péter

Zenélőkútja.

lásd

Révai XXI. 162,

163. l.

Ha Önt ez a kiadványunk érdekelte,

reméljük, hogy az Officina képeskönyvek újabb munkaterve is érdekelni fogja. Kérjük, írja meg címét és ismerőseinek címét ezen a levelezőlapon és készségesen fogjuk a jövőben terveinkről és új kiadványainkról értesíteni.

Kiadványaink minden könyvkereskedésben kaphatók.

Rexa Dezső: Marginalia
Ksp 1940. Officina 39. l.

Sorozatunkat illető tanácsait és megjegyzéseit előre is köszönjük.

Az

OFFICINA-KIADÓVÁLLALATNAK

BUDAPEST, VI.
Nagymező-u. 26.

Bodor Péter

marosvásárhelyi rendőrkapitány kutyája a Margit szigeten.

Képes Pesti Hírlap
1936. ápr. 26.

amely irányithatta volna a kibontako
zást és fejlődést.Hogy egy ilyen köz
pontnak milyen fontos szerepe lehete
volna,azt misem bizonyitja jobban,mi
az,hogy a pozsonyi diéták mellett,ah
az ország minden vidéke képviselve v
ában az időben nezsgőnek mondható m
vészi élet alakult ki.Ez azonban csa
alkalmi kultura volt,az ország natá
Bécs közvetlen közelségében,amit tö
re az onna kirandulgató müvészek nas
náltak ki.A magyar genius kisugárzá
ra,az egységes,a korszerü,magyar sz
lem ujjászülésére az ország központ
ban fekvő Buda és Pest volt hivatva
Kárman adta ki először a jelszót: B
és Pestet kell az ország irodalmi k

Bodor Péter

wód

—

Kádár Szol Dob

IV. k. 319. l.

(Kádár J.: Szolnok-Doboka vm. monographiája. IV. k. Dés, 1901. 319. l.

z az óvatosság is tet-
lakásainkat, tárgyain-
ok, sőt jobban modva
indig valami veszélyt
lni, hogy valaki egy
ikemeleti lakásán gya-
y kerékpár, rajta egy
rajta... Más cédulá-
,...Tisztességes fiatal-
yik cédula. Láttam is
netet. Egy kuszaruhás
cédula előtt, elolvasta,
nyilván nem volt tisz-
ltónak a szobára. Más
zt hiszem, valami régi-
szellemi munkára.

am azokon a tereken,
ompoziciókat, például
munkaasztala mellett,
és dalol. Vagy: gyere-
részeg, dülöngve, egy-

st tartottak. A szónok
got vezető hatalmassá-
tt el, az egész fennálló
lta, még pedig ugyan-
lett ember — röstellem
gütközéssel hallgattam
an csoportosított tény-
em ugyan vele, hanem
állt s többször élénken
káig nem vitatkozhat-
deje, a rendőrnek visz-
nban megkért, hogy a
— adjak neki találkát,
gó kérdésekről részlete-

— Mucsára? —
mosolygott.

Zavaromban ne
vítottam így:

— Nem, Harpa

Egy kávéház,
uzsonnáztam Sokáig
járókelőkben. Persz
csak a nőkben, azok
hatom, sok szép nő
úgy mondjam, hajl
rám s mosolygott. E
csodálkozom. Tőlem
sőt annál rosszabb,
ember s arra is m
vetlenül mellettem
szott öregebbnek, d
volt, akire szigorú
mondhatták, hogy
idős hölgy rászólt a

— Te! Ne nézd

— Nem neked
dekezett az öregúr.

— Úgy? Talán
semmi kifogásom ell

— Tudod, hog
férfi bölcs nyugalo

— Pardon, erről
ízűen kacagott.

Este megnézten
telmes darab volt,
hiszem máris közis
lán még jóideig fog
Szegény János törté
kívül tetszett a da
János a Gazdag Oli
Mariskát tőle viss

Bodor Péter

l. Harrer Közm. F.

204, 205. l.
Képpel

Y-rlt
Harrer F.: A Fővárosi
Közmunkák Tanácsa.
1930-1940. Bp. 1941.
204, 205. l. (Képpel.)

rétegekre települt diluviális lösz és neogén lerakódások alkotják.

Az úszólápok birodalma ez a vidék. Tehát jelentékeny részben olyan terület, melynek nincs szoros kapcsolata az alsóbb földrétegekkel, hanem a térszínt alkotó 1—2 méter vastag tőzeg és iszapréteg, csekélyebb-mélyebb víz fölött lebeg.

Érdekes visszagondolni arra, miként alakul ki egy ilyen lápvidék. A lassú mozgású vízben elhatalmasodnak a tőzegképző növények és mind sűrűbbre, vastagabbra szövögetik indáikat, gyökereiket. Az elhalt, korhadásnak indult részekre új növényzet települ, hogy rövid idő mulva ezt is a vízszín alá szorítsa egy még fiatalabb nemzedék és elhalásával egyre vastagítsa a vizet lepelként, majd tutajként borító szövevényt, mely hovatovább megbírja már az embert és állatot is.

A nád, káka, rekettye, gyékény, zsombék, százféle savanyúfű, uszony, süllő- és csillaghínár, hidőr, békabuzogány, boglárka keserűfű és szittyó, szinte átjárhatatlan szövevényét helyenkint nyár-, fűz-, éger-, kőris- erdőségek váltják, árnyékaikban a sulánokkal, hajnalkákkal, lápszövő fodorkákkal, mannakásával s az 1—2 méter magasra is megnövő nádtermészetű fodorsással.

A lápvilág növényi életénél talán csak a vizet kedvelő madarak élete élénkebb. A vadludak, rucák, sirályok, szalonkák, lilék, vízityúkok, szár-

Bodor Péter

nagyszerű gyutacsgyá-
rából naponta 50-60
gyutacsot szállított a
magyar táborba (1849
január, Bem tüzérei-
nek. Marosvásárhelyt.)

KiP 80. l.

Kiss P.: Marosvasár-
hely tört. Marosvasár-
hely, 1942. 80, 101,
102. l.

Bodor Péter

irod

KiP. 101, 102. l.

1911-ben tünsették el végleg a kutat, a nagy lendülettel folyó városrendezéssel kapcsolatban. (Tehát nem a románok bontották le.) A zenélő szerkezetet még 1836-ban egy hóvihar elpusztította.

Bodor Péter

cród
→

M. Kiss Pál: Marosvásárhely művelődés története. Marosvásárhely 1943. 14, 15. l. képpel

~~7.76~~

Bodor Péter

rod

Molnár Gábor:
A régi Marosvásárhely.
Marosvásárhely, 1911.
13. n.

1913. Vízj. álló kereszt. Tévnyomás 35 fill. az 50 fill.-es ív

MDK

Bodor Sándor

szerepelt a "Tatabánya a fejlődés utján" c. rendezvénysorozat keretében rendezett kiállitáson.

Győrky Zoltán: Egy kiállitás vendégkönyvébe. Komárom Megyei Dolgozók Lapja 1963/~~vas.~~ szept. 7.

Bodor Sándor

MDK

Szerepelt a tatabányán rendezett kiállitáson.

Pedagógusok Lapja 1963. jun. 20.

magánya Bodor Tamás

l.

LykaMagyműI000-50

388, l.

4.

3

Bodor T a m á s, építő. A XIX. század elején Kassán élt.

Tudományos Gyűjtemény. 1817. XII. 144. l.

Bodor Zoltán, festő

A pesterzsébeti Csili Művelődési Ház képzőművész körének tagjaia Csili Galériában látható kiállításon az egymásról festett, portrékat állították az érdeklődők elé. A kiállítás máj. 25.-ig tekinthető meg. A képzőművészeti kör tagjai-többek között — Fejes Gábor, Bodor Zoltán.

-b-: Gondolatok két kiállításról.

Magyar Papír, 1981. máj. 23.

Bodor Zoltán.

Fiatal képzőmův. stúdiója

M. Lenszet
1987. I. 21.

Valamivel este nyolc előtt ^
40x50 cm, olaj, vászon

... és kevéssel utána >
63x83.5 cm, olaj, vászon

BODOR ZOLTÁN

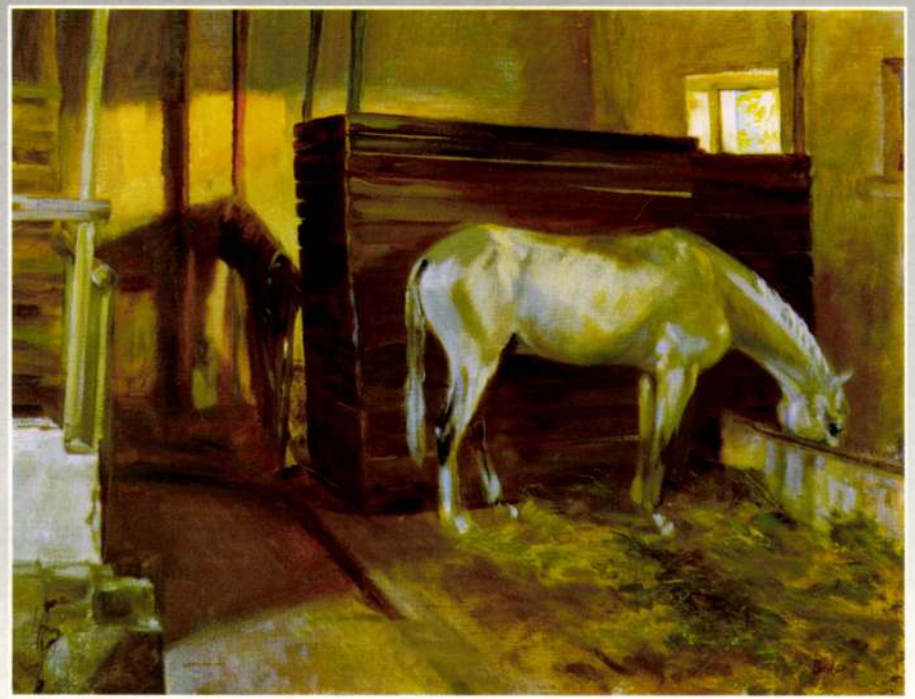

Bodor Zoltán
festőművész

Zsuzsi fest
50x40 cm, olaj, vászon

... Attól fogva, hogy az istállóba besütött a lemenő nyári nap, már nem a lovak érdekeltek. Persze jobb volt, hogy egy idősödő lipicai („Dollár"), szóval egy szürke állt ott, színe érzékenyen követte a fényváltozásokat. Így két kép készült. „Valamivel este nyolc előtt " talán öt - tíz percig volt hasonló karakterű a látvány, ilyenkor legtöbbször nem is festettem, csak néztem, próbáltam magamban rögzíteni a színviszonyokat. „ ... és kevéssel utána " minden megváltozott. A ló fejét már nem festette zöldre a kinti lombok reflexe, a nap fénye a falon mélyebb és erőtlenebb lett, a környezet kihűlt, viszont a ló tomporán jelentek meg érdekes fények a távoli égboltról. Aztán minden elcsendesedett, csak a megmaradt kórószárakat ropogtatták a derék jószágok.

Bodor Zoltán 6721 Szeged, Tisza Lajos krt. 17. Tel.: 62/322-505

1957- ben születtem Budapesten. Rajzolni és festeni 1976 és '83 között Balogh Gyulától tanultam, élményeitől átfűtött korrektúrája mindennél többet ért. Rákosligeten ismerkedtem meg Tóth Tiborral, tanácsaival sok fölösleges kerülőúttól óvott meg. 1978 - tól a Gyulai Nyári Művésztelepen dolgozom. 1984 óta vagyok „alaptag ". 1989 és '91 között barátaimmal a kunszentmártoni katolikus templom szekkóit rekonstruáltuk. 1992-ben Rákospalotán 30 m^2 es szekkót festettem. '94-ben Szegeden a Magyar Ortodox Plébániának „Pantokrátor" mozaikot készítettem.

1983-ban volt legutóbb önálló kiállításom. Rendszeresen szerepelek országos és egyéb csoportos kiállításokon. 1995 decemberében a hódmezővásárhelyi Tornyai János Múzeumban rendezek önálló kiállítást.

A Móra Ferenc Múzeum
tisztelettel meghívja Önt és barátait
a képtárba (Szeged, Horváth M. u. 5.)

Bodor Zoltán

festőművész

kiállítására,
melyet 1996. március 22-én, pénteken
délután 1/2 5 órakor

Szalay Ferenc
festőművész
nyit meg

Közreműködik:
Farkas Béla
és
Lang János
hegedű

A kiállítás április 21-ig tart nyitva

BODOR Zoltán

Officina Nyomda 96-317

BODOR Zoltán festő

Élehagyi

Irodalom és művezettőténeli tanulmányok. 1. 1997

145-146.

Reluxa nevelő.

Introglu Ottavia

mém, hogy Péntelenem meg

kaman szombaton 12-14ᵒᵒ

között

A VIGYÁZÓ FERENC MŰVELŐDÉSI TÁRSASÁG ÉS
A BUDAPEST XVII. KERÜLETI ÖNKORMÁNYZAT
meghívja Önt és kedves ismerőseit

BODOR ZOLTÁN

festőművész

kiállításának megnyitójára
az ERDŐS RENÉE-HÁZBA (Budapest- Rákoshegy, Báthori u. 31.)
1996. május 11-én - szombaton - délután 6 órára.

A tárlatot BÁTORFI ANDREA művészettörténész nyitja meg.

Megközelíthető:
Kőbánya-Kispesttől a 98-as, az Örs vez. tértől a 61/E,
majd a rákoskeresztúri végállomástól a 98-as,
vagy szintén az Örs vez. tértől a 168-as busszal a Rákoshegy vasútállomásig.

A kiállítás megtekinthető 1996. június 5-ig naponta
- hétfő kivételével - 15 és 18 óra között.

További kiállításaink: 1996. június 8., július 6.

ERDŐS RENÉE-HÁZ

Bodor Péter orgonája Kibéden

A székely leleményesség ezermestere: Bodor Péter (1787–1849), Marosvásárhelyen élt és alkotott. Állandó konfliktusban a helyi és országos hatalmasokkal, lázadozva a kultúrát és technikát importáló német-párti körökkel. Bár sikeres ember volt, sohasem volt boldog. Nem a saját dicsőségére alkotott, hanem elkötelezetten Erdély felemelkedése végett, technikai csodákkal látta el a Maros és Küküllő mentét. Ő maga Marosvásárhelyen élt, ahol saját építésű házában lakott, melynek misztikumáról legendák keringenek. Az tény, hogy ő építette a városnak a Maros-hidat, melyet az 1960-as években bontottak le. A híd több mint százötven évig szolgálta Marosvásárhelyt anélkül, hogy egyetlen fémszeget ütött volna bele a mester. A híd alapanyagán, a fán kívül semmilyen más anyagot nem ácsolt a szerkezetébe. Az elmúlt század elején ő építette a marosvásárhelyi Fő térre a Zenélő Kutat, mely minden szomjazónak zenélt, amikor vizet mert belőle. Állítólag ismerte a kút a bohém, a szegény, a szász, a román, természetesen a székely, de a kereskedő és katona igényeit is. És ízlésüknek megfelelő dalokat énekelt nekik. (Nagyapámnak, aki Ferenc József katonája volt, háromszor is katonanótát énekelt). Az 1820-as évek derekán kacsintgatott a mester a gőzgépek világa felé is, amit az akkori feudális Marosvásárhely természetesen nem tudott elfogadni.

A fennálló osztrák–magyar királyság pedig ferde szemekkel tekintett a század géniuszára és nem ismerte el, hogy Bécs és Budapest után Marosvásárhelyről is származhat valami jó. A legenda szerint bizonyítási szándékkal pénzverőgépet épített a saját házküszöbe alá, melyre mikor a város parancsnoka rálépett, pénzt dobott elé. Megtette a gép-küszöb ugyanezt a királyi biztossal is, aki azonnal letartóztatási parancsot adott ki a mester ellen. Már lebilincselve kísérték ki a katonák, amikor utoljára megsimogatta a kútját. A kutat többé sem tudósok, sem mesterek, sem senki megszólaltatni nem tudta. Trianon után a teret átrendezték, a kutat lebontották. 1936-ban a kút hű mását a Margitszigeten felépítették, mely ma is áll. A pénzhamisítás vádjával hosszú ideig várbörtönre ítélt ezermester korának szabadságigényű polgára volt, akit a hét évi várrabság az élet minden illúziójától megrabolt. 1827-ben szabadult, búskomorrá válva és a világtól távol kerülve. Több esztendő is eltelt az életéből mindaddig, amíg a hitrejutása fantasztikus energiával felbuzgott benne, és szép felismerésévé vált a 135. zsoltár: „Áldjátok az Úr nevét, akik néki szolgáltok". A 12. vers: „Kik az Urat félitek, szent nevét dicsérjétek!"

Ekkor elhatározta, hogy Isten szolgájává válik azáltal, hogy templomi orgonákat készít. Az 1848-as szabadságharc előszele csapta meg Európát és ő, az Isten által megérintett székely-ezermester, ismét dolgozni kezdett. Az egyik legértékesebb és legszebb orgonát a kibédi református templomnak készítette el 1846–47 között. A felső Kis-Küküllő mentének ez az ékszere ma is áll, és ritkaságszámba menő fasípjaival ma is az Isten dicsőségét hirdeti. És a Küküllő-mentének e csodálatos alkotása alkotóját is kimozdította a depresszió állóvizeiből és hozzácsapta a szabadság meginduló seregeihez. A kibédi protocollumba ezt írja: „Én nem haszonkereséséből építettem meg a kibédi orgonát, hanem meg akartam mutatni, hogy a magyar ember is tud, s más nemzeti is tanulhat tőle". Állítólag ő építette a sajnos már elpusztult templomkaput is Kibéden. Végül élete célját visszanyerve a szabadságharc „mesterévé" vált és Bem tábornok egyik legmegbízhatóbb *ágyúgolyóöntője* lett. Bem főhadiszállásán halt meg 1849. augusztus 6-án. A szabadságharc elveszett, pedig volt a székelységnek ágyú- és ágyúgolyóöntő mestere Gábor Áron és az elég homályban élt és alkotott Bodor Péter személyében. Már csak ezért is ki kell ásni nevét a feledés homályából, hogy tisztábban szólhasson a zsoltár hangja Kibéden az orgonán, a Bodor Péter emlékezetére.

György Horváth László

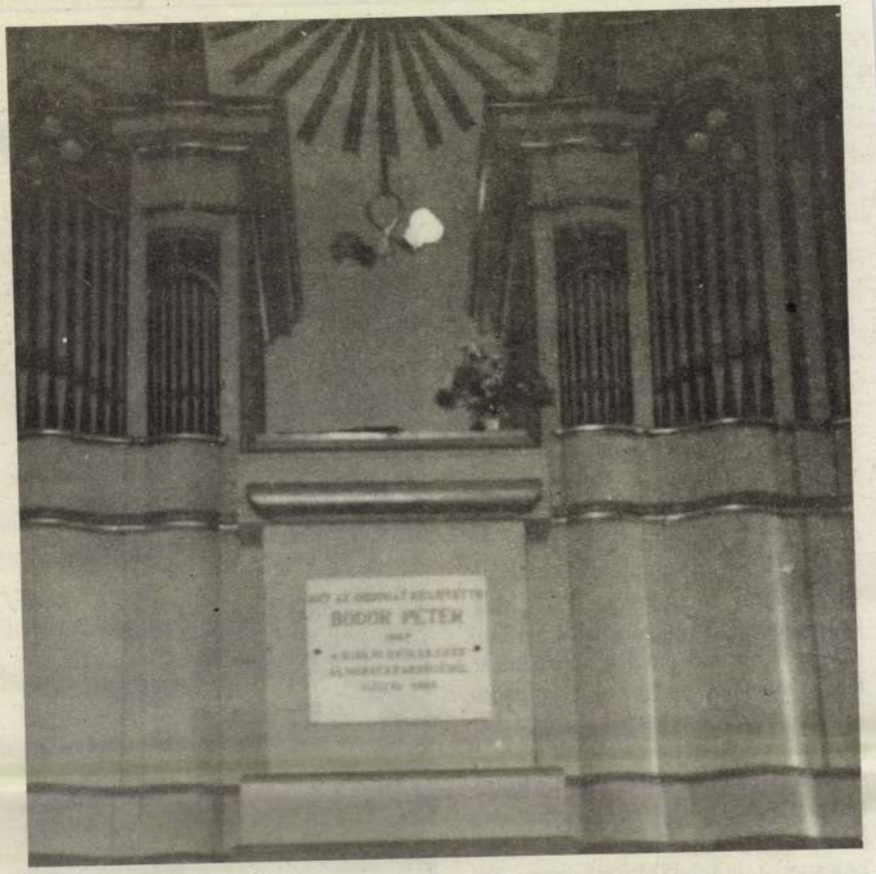

Bodor Péter orgonája

A kibédi templom kapuja ma

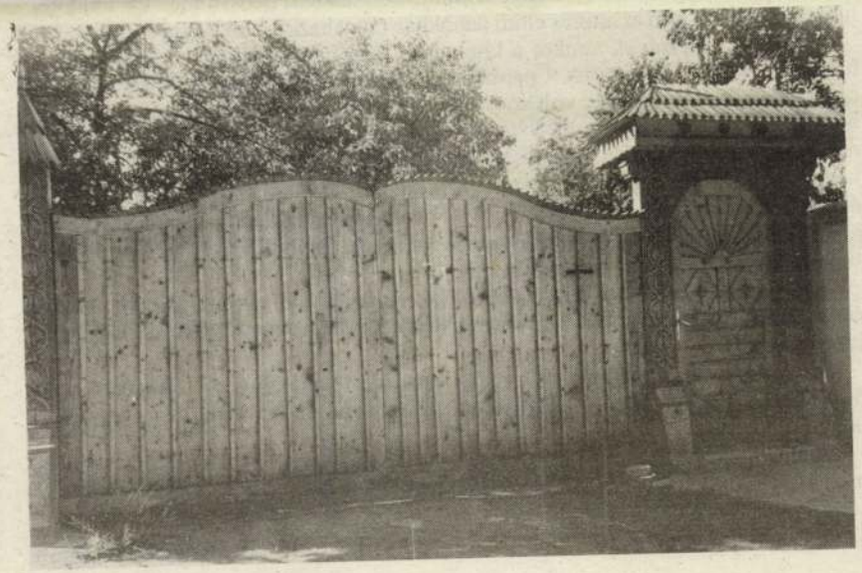

Reformátusok Lapja, XXXVI. évf.11.sz. 1992.márc.15. 5.p.

BODOR Péter (1787-1849)

„Hálával áldozzál az Istennek”

Február 27-én bensőséges „családi” körben ünnepelte a dunamelléki püspöki hivatal *Mező Ferencné* nagytiszteletű asszonyt, Margitkát – vagy az ifjabb generáció Margit nénijét –, aki 50 esztendeje dolgozik a püspöki hivatalban. Az öt évtized alatt *öt püspök* váltotta egymást, változtak a hivatal munkatársai is, Mező Ferencné maradt és hűséggel végezte szolgálatát.

Az egyházkerület jelenlegi püspöke, *dr. Hegedűs Loránt* az 50. zsoltár 14. versével köszöntötte a jubilánst: „Hálával áldozzál az Istennek…” – „Megköszönjük az 50 évi szolgálatot, azt a sok áldozatos, alázatos munkát, amit láthatatlanul láthatóan elvégzett” – mondta. „Talán nincs is a református egyházban még valaki, aki ennyi püspököt szolgált volna a kiszolgálás lelke nélkül, a szeretet lelkületével” – folytatta köszöntését a püspök. Az 50. zsoltárral rímel Áprily Lajosnak, az erdélyi költőnek verse: „Túl a rétnek nagy a csendje S zúg mögöttem ötven erdő, Ötven évem rengetegje”. – „Isten tartsa meg sokáig, hogy *még legalább annyi püspököt szolgálhasson* a szeretet lelkületével, mint eddig” – fejezte be jókívánságait az egyházkerület püspöke.

A jubiláns meghatottan köszönte meg a szeretetet, az ünneplést, és mint mondta: „Isten nagy kegyelme, hogy ötven évig szolgálhattam itt”.

Milyen is volt az ötven év rengetegje? – kérdezgettük az ünnepeltet.

1942-ben kezdte munkáját a püspöki hivatalban, azonnal érettségi után. Mesél

arról, hogy milyen sokirányú volt itt a munka, hisz akkor 16 iskolánk volt. 1944-ben házasságot köt Mező Ferenc lelkésszel, és ettől kezdve élete még szorosabban fonódik össze az egyházi szolgálattal. Napközben a sok hivatali teendő, azután a papné-élet. Házasságukat Isten két gyermekkel áldotta meg. Több évi budapesti segédlelkészség után, 1957-ben férjét a vecsési gyülekezet választja meg lelkipásztorául. Erről az időről úgy vall, hogy élete legszebb időszaka. Bár fizikailag talán még nehezebb, hisz naponta Vecsés–Budapest között közlekedik, de mégis csodaszép. Együtt a párjával a gyülekezet szolgálatában. 13 boldog esztendő! 1970-ben férje megbetegszik, és 7 éven keresztül fekszik bénán a kórházban. El kell hagyni a vecsési gyülekezetet, a parókiát, és kezdődik egy reménytelen harc az egyre jobban elhatalmasodó betegséggel. Súlyos próba volt ez a hét esztendő. 1977-ben özvegység. Ettől kezdve még inkább a hivatali munka tölti ki életét, hisz a gyerekek lassan szárnyrakelnek. És egyre jobban ragaszkodik mind a mai napig a „hivatali családhoz”, ahogy ő munkatársait nevezi. Visszanézve mégis úgy tűnik, gyorsan elrepült az 50 esztendő! Margitka kedves dicsérete: „Áldjad, én lelkem, a dicsőség erős Királyát!” Igen, ez tölti be szívét, az Úr dicsérete.

Mi, munkatársak is szívből köszöntjük Margitkát, kérjük a mindenek Urát: áldja meg jó egészséggel, hogy még számos éven át dolgozhassunk együtt – reménységünk és vágyunk szerint anyaszentegyházunk javára, és együtt énekelhessük kedves dicsérete további részét hitvallásként: „Áldjad őt, mert az Úr mindent oly szépen intézett, Sasszárnyon hordozott, vezérelt, bajodban védett. Nagy irgalmát naponként tölti ki rád: Áldását mindenben érzed”.

T. Kathona Zsuzsanna

[illegible] beszáll, aztán eltűnik a kocsi belsejében. Én pedig elindulok a másik folyosóra, ahonnan majd én megyek az Örs vezér tér felé. Mosolyogva búcsúztunk egymástól, de az én szívemet nyomja az az érzés, ami az utolsó időkben mindig elfog minden búcsúzásnál: Nem most láttuk-e egymást utoljára? Még fiatalon is, hát még a mi korunkban minden nap ajándék Istentől.

Amikor beáll az én szerelvényem, beszállok, és lehunyt szemmel húzódom meg az egyik sarokban. Édesanyám utolsó, hozzám intézett szavai csengenek a fülemben, amit a kórházi ágyon mondott kezemet simogatva, halála előtti utolsó találkozásunkkor: *„Édes fiam, szeressétek egymást akkor is, ha már én nem leszek”*. És ott a lágyan ringató metrókocsiban, majd a rázós HÉV-en Gödöllőig emlékek sora idéződik fel bennem.

A kaposvári boldog gyermekkor. A házakat, ahol felnőttünk, rég lebontották, sőt egy kivételével az utcák is eltűntek az utóbbi évek városrendezései során. De az emlékek megmaradtak. A Berzsenyi utcai otthon, ahol kisgyerekek voltunk, ahonnan egymás kezét fogva mentünk naponta az óvodába az „apácákhoz”. A vasárnap délutáni látogatások a Dűlő utcában lakó anyai nagyapáméknál, ahova mi elől mentünk egymás kezét fogva, utánunk édesanyám és édesapám.

Nagyon ragaszkodtunk egymáshoz, pedig két különböző természet voltunk. Én nehezen barátkoztam, neki sok barátja volt. Én a könyveket bújtam, otthonülő voltam, ő cserkész volt, nyaranta járt táborozni. Egyszer Mohácsnál táborozva virtusból átúszott a megáradt, sebes Dunán a mohácsi szigetre.

Egyszerre voltunk kint a fronton is. Őt már 1942 nyarán kivitték. Útközben légitámadást kapott a szerelvényük. Ő légnyomást szenvedett. Azt hitték, meghalt. De hála Istennek, életben maradt. Én decemberben kerültem ki. Attól kezdve hónapokig nem tudtam róla, mert a tábori posta lassan vagy egyáltalán nem működött. A doni áttörés után minden Harkovon átmenő – menekülteket hozó – szerelvényhez kimentem, hogy megtudjam, mi van a pécsi tüzérekkel, ahol öcsém szolgált. Csak amikor már mi is visszavonultunk Kievbe, ott találkoztam néhány bajtársával, akiket abba a kórházba hoztak, ahova engem mint tábori lelkészt beosztottak. Ők mondták, hogy az öcsém éppen az áttörés előtti napokban ment haza szabadságra és otthon van.

A háború végeztével, amikor a kitelepítés után hazatérhettünk, a romokat és a háború szennyét takarítottuk a parókián. A pince, amit a katonák is óvóhelyként használtak, vastagon terítve volt szalmával. Gondoltam, nem cipelek annyi szalmát, inkább meggyújtom ott a pincében. Azon a reggelen, amikor ezt a balgaságot el akartam végezni, megjött az öcsém gyalog Kaposvárról, mert vonat még nem közlekedett. Nem engedte a szalmát meggyújtani. Ki tudja, mi van közte? Amikor együtt kihordtuk a szalmát, közte annyi robbanóanyagot találtunk, hogy ha meggyújtom a szalmát és a lövedékek felrobbannak, sem a parókiából, se belőlünk nem marad semmi. Isten küldte őt az utolsó percben.

Aztán messze kerültünk egymástól. Csak ritkán találkozunk. Ő gondozta beteg édesapámat. Évekig úgy ápolta ágyban fekvő édesanyámat, ahogy egy nő sem csinálná jobban.

Ó, mennyi mindenről lehetne még írni, amit elemlegetünk, ha néha-néha összejövünk. Öregen, sokat csalódva is tele van tervvel, amit szeretne még megvalósítani.

A HÉV közben a gödöllői Szabadság térre ér. Kiszállok. Az emlékezés véget ér, mint ahogy véget ért ez a találkozásunk. De a liftben is édesanyám szavaira gondolok: *„Édes fiam, szeressétek egymást”*.

Dr. Körpöly Kálmán

Bodor /B/ Pál, Compactor MDK

1777-ben " A' Turennius Dissertatioinak két darab Frntz bandba való kötéséért" kap 1frt. 60 dénárt.

271.o.

Farczády Elek: A marosvásárhelyi Bolyai tudományos könyvtár.

KelemenEml. 265-278.o.

megírva

Bodor Pál,
lécfalvi

Kolozsvári könyvkötő

Szül. 1741 körül, megh. Kolozsvárt 1793. jan. 26-án Felesége Monai József kolozsvári ötvös leánya, Mária volt, kitől gyermeke született

Az 1787. nov. 25 megtartott konzisztoriumi gyűlésen kolozsvár-i belvárosi egyházifinak választották meg.

Herepei János: Az erdélyi könyvkötészet történetéhez. Erdélyi Muzeum 1942 257. l.

Művelődési Ház. Bizottsága úrnak
úrnőnek
Szerkesztőségének

Budapest

IX. Közraktár utca 10 sz. e.
út
tér
körút

U. p. .....

..... megye.

BODOR Péter

GYÖRGY Horváth László: Bodor Péter orgonája Kibéden. = Reformátusok Lapja, XXXVI.évf. 11.sz. 1992. március 15. 5. p. ill.

Kibéd (erdély) ref.templom ,orgona 1846/1847

nak két alternatív tervét kaphatta meg.

Ugyancsak szeptember 6-án tájékoztatta Törös a királyt: „a szent királyi felség Philibertus Luchesi architectus deline-

JEGYZET

1 *Garas K.:* Az olasz mesterek és a magyarországi barokk térhódítása. Magyarországi reneszánsz és barokk. Művészettörténeti tanulmányok. Szerk. Galavics G. Budapest 1975, 201–229. Függelékben: Adatok Filiberto Luchese munkásságához (226–229.).; *Koppány T.:* Batthyány I. Ádám építkezései 1629–1659. Történelmi Szemle 27 (1984) 539–555. Lucheséről 548–551. és 28–38. jegyzet.; *Koppány T.:* Építési gyakorlat a 17. sz.-i Magyarországon a tervezéstől a megvalósulásig. Építés- Építészettudomány 19 (1987/88) 449–488. Lucheséről főleg 457–458.

2 *Garas K.:* i.m. Adatok Filiberto Luchese munkásságához.

3 Bécs, Haus-, Hof- u. Staatsarchiv (HHStA), Hungarica fasc. 424. Transsylvanica fasc. 3. Ad Num. 12. Anni 1648.

4 U.o., Transs. fasc. 2. No. 59. A. 1645. Törös J.–III. Ferdinánd. 1645. jun. 30.

5 Magyar Országos levéltár (MOL) M.Kanc.Lvt. A 98. Transsylvanica fasc. 3. (most 15/b), Ad 12 Anni 648. Törös J.–III. Ferd. Pozsony, 1648. ápr. 8.

BODOR Péter székely ezérmester

A margitszigeti-szerelő kut (repr.)

G. J.: Ujjáépítettés a szerelő kutat

Művelt Nép 1955 VI. évf. 30 s. julius 29

8 l.

M. D. U.

BODOR Péter
szül, 1788.–
erdélyi születésű czermester

Marosvásárhely, rencélőkút 1820.,
Másolata (1936) a Margitszigeten
Isebben hordozható vízimalom
a bécsi Politechnikumon tanul

Tenerné Tóth Rózsa: Margitsziget Bp. 1955.
32. l.

Bodor Péter M.D.K

~~dilettans~~ ezermester

a marosvásárhelyi ~~[illegible]~~ egyhori zenélő kut alkotója (1822) nül. 1778. v. 1788. A Maros folyón hidat készített. Megh. 1849.

Fodor István: Bodor Péter a/mérely ezermester Tanya kures 1936 1-11.

MDK

Bodor Péter fafaragó és orgonaépítő

Marosvásárhelyi zenélő kútjáról tényzép repr.

Bodor Péter építén M.D.K.

A marosvásárhelyi várbeli tyrlom toronyba vezető lépcsőzetét építette. Neve 1830-as tüzeset kapcsán fordul elő.

Fodor István: A várbeli ref. nemtegyháza. Tarcza Mures 1936 9

Bodor Péter

MDK

marosvásárhelyi kutjának mása a Margitszigeten.

144.o.

Székely László /szerk / : Budapesti zsebkalauz.

Bp. 1959.

Bodor Péter

székely ezermester készítette 1820-22-ben a maros-vásárhelyi szenélő kutat, melynek mását 1936-ban építették fel a Margitszigeten.

Császár Ottó: Budapesti diszkutak. –
Budapest, 1970. 9.sz. 48. 1.

mulgrova

Bodor Péter

teljes életrajza
1778 – 1849.

lásd okv

Benkő Károly:

Marosszék ismertetése.
Kolozsvár 1868–69.

42, 43. l.

A csekkszámla neve és száma
Közszolgálati alkalmazottak
segélyezése Budapest 114.000

e k

.....

..... postahivatalnak

.....

rma érté be- ek ma	A beváltott szelvények egyenkinti értéke	A felvett összeg

Bodor Péter

~~László~~

A Pesti Városháza

1934. 12. sz. 32-l.

(Zenélő kút a Margitszigeten.

	Egységár		Pengő	f	Pengő	f
	p	f				
[illegible]rint [illegible]ssiaérkezett						
			P 7		Ke	

781

Bodor Péter

Benkő Károly: Marosszék ismertetése. Kolozsvár, 1868-69.

42, 43 l.

Sz. 1778. Erdőszentgyörgön, mint törvénytelen ugyerek, Zilari Lidiától, a ref. pap lányától. Atyja, B. József, zavarodott elméjű ember volt. B.P. iskoláit Léczfalván kezdte, a marosvásárhelyi ref. tanodában folytatta, 3 osztályon keresztül. Aztán asztalos inas lett és szabad idejében ./.

fali órát készitett, aminek
láttáre mestere rajzol-
ni is tanította.
Később Tholdalaji József gr.
kertjét renderte Koronkán.
1805-6. Gerend-Keresztúron
2 frt-os bankót hamisított,
de nem jöttek rá, oly tö-
kéletes volt a hami-
sítvány ./.

l. köv.
lapot

2) Bodor Péter

Egután erdélyi magnásoknak készített gépeket, malmokat, kerteket ékesített. 1816. Lakatos Sámuel tordai puskaművessel és Pál Sámuel orással 10 frt-os bankót hamisított, amiért börtönbe kerültek.

Remekművei maradtak Kerlésden, Betzlen lajos udvarában, s másutt is az országban. Legkitünöbbek a marosvásárhelyiek: a Fenelő kút, a Maros-híd, a ref. egház

tornyába vezető lépcsők;
több orgonát is készített,
a legnagyobbat Kibédén,
ahol vénségére műhelyt
alapított.

1849. ugyűtacsokat
csinált, azokat Kolozs-
várre vitte. Itt érte a
Szélütés u. ez év augusz-
tusában. Nyomban meg-
halt, Házsongárdon
temették el.

Bodrogkeresztúr, nagyközség Zemplén vm. tokaji j.-ában, (1920) 2174 lak. Vasútállomása, posta- és távíróhivatala van. Határában bronzkori leletekre találtak. Az 1849 jan. 22—23-án itt elesett honvédek sírját 1896-ban emlékkővel jelölték meg. P. ORMÓS J.

Bodrogkeresztúri konvent, a helvét hitvallású világi vezető egyének 1734 nov. 5-én tartott gyűlése, mely az egyházkerületeket a politikai négy kerületnek megfelelően szervezte, mely szervezet nagyjában a mai napig megmaradt. ROHOSKA J.

Bodrogkisfalud, kisközség Zemplén vm. tokaji j.-ában, (1920) 936 lak. U. p. és u. t. Bodrogkeresztúr. Határában az 1849-ben vívott csata emlékére emlékoszlopot állítottak. P. ORMÓS J.

Bodrogköz, a Tisza, Latorca és Bodrog folyók közt elterülő síkság, 67 km. hosszú, 7—27 km. széles. Csapnál a Latorca és Tisza 2 km-nyire folynak egymástól, itt veszi kezdetét a Bodrogköz és tart Tokajig. Legnagyobb része 100 m-nél alacsonyabb, csak a Királyhelmeci (160 m) és Nagykövesdi hegy (279 m) emelkedik ki szigetszerűen.

Bodrogközi Tiszaszabályozó társulat. Ármentesítésre és belvízrendezésre 1846-ban alakult. Székhelye Sátoraljaújhely. A világháború előtt ártere 157.082 kat. hold, árvédelmi töltéseinek hossza 185·1 km, csatornáinak hossza 211·3 km volt. Trianon a társulatot ketté osztotta, egyrésze cseh fennhatóság alá került. Magyar uralom alatt maradt 94.763 kat. hold ártér, 112·7 km védtöltés és 114 km belvízcsatorna. KENESSEY GY.

Bodrogközy *Zoltán,* író, szül. 1895-ben Valkányban. Minisz. titk., miniszterelnökségi sajtóelőadó. Művei: *Ködfoszlányok* (versek, 1920), *A magyar agrármozgalmak története* (1929).

Bodrogmező, most *Lelesz-Polyan* néven Csehszlovákiához tartozó község Zemplén vm. elcsatolt részében.

Bodrogmonostor, e néven két kolostor ismeretes, mindkettő a mai Monostorszeg bácsbodrogmegyei helység határában. Az első Sz. Péterről nevezett ciszterci-apátság volt az eltünt Bodrog város határában. Alapítása a tatárjárás utáni időre tehető. A második Szent Keresztről nevezett pálos-rendház a XIII. sz. végén keletkezett a monostorszegi Dunaszigeten. A török hódítás idején pusztultak el. VARJÚ E.

Bodrogolaszi, kisközség Zemplén vm. sárospataki j.-ában, (1920) 1205 lak. Vasútállomása, posta- és távíróhivatala van. A gr. Lónyay-családnak uradalma és gyönyörű kastélya van a községben. P. ORMÓS J.

Bodrogszentes *(Bodrogsentes),* most Csehszlovákiához tartozó régi zemplénvm.-i község.

Bodrogszentmária *(Bodrogsentmaria),* most Csehszlovákiához tartozó régi zemplénvm.-i község.

Bodrogszerdahely, most Csehszlovákiához tartozó régi zemplénvm.-i község.

Bodrogszög, most Csehszlovákiához tartozó régi zemplénvm.-i község.

Bodrogul nou, a most Romániához tartozó *Újbodrog* régi temesvármegyei község mai neve.

Bodrogvеč, a most Csehszlovákiához tartozó *Bodrogvécs* régi zemplénvm.-i község mai neve.

Bodrogzsadány, kisközség Zemplén vm. sárospataki j.-ában, (1920) 585 l. U. p. és u. t. Bodrogolaszi.

Bodroskel, lásd: *Fodroskel.*

Bodružal, a most Csehszlovákiához tartozó *Rózsadomb* régi sárosvármegyei község mai neve.

Bódvalenke, kisközség Abaúj-Torna vm. bódvaszilasi j.-ában, (1920) 301 lak. U. p. és u. t. Hídvégardó.

Bódvarákó, kisközség Abaúj-Torna vm. bódvaszilasi j.-ában, (1920) 332 lak. U. p. és u. t. Bódvaszilas.

Bódvaszilas, kisközség Abaúj-Torna vm. bódvaszilasi j.-ában (1920) 876 lak. Vasútállomása, posta- és távíróhivatala van.

Bódvavendégi, most *Vendig* néven Csehszlovákiához tartozó község Abaúj-Torna vm. elcsatolt részében. Vasuti állomása a trianoni határon innen maradt. P. ORMÓS J.

Bodvica, kisközség Somogy vm. nagyatádi j.-ában, (1920) 561 lak. U. p. és u. t. Nagyatád.

Bódy *Tivadar,* felsőházi tag, szül. 1868 jún. 2-án Budapesten. A főváros szolgálatában állt 1886-tól 1920-ig. 1906 után, mint a pénzügyi és gazdasági ügyosztály vezetőjének, nagy része volt a főváros pénzügyi egyensúlyának helyreállításában s több üzem megteremtésében. 1911-ben alpolgármester lett, 1917-től 1920-ig a főváros polgármestere volt. Nyugalombavonulása után a Budapesti Városi Villamos vasút vezérigazgatója lett, majd a Helyiérdekű vasutak elnökévé, 1930-ban a Nova elnökévé választották. A felsőházban a székesfőváros törvényhatóságát képviseli. BALLA M.

Bodza *(Sambucus L.),* a Caprifoliaceae család génusza, 20 faja közül nálunk 3 honos. Fás növények, fejlett béllel, ritkán évelő füvek. A levelek szárnyasan összetettek, a virágzat többszörösen elágazó, sátorozó, vagy fürtös. A virág aktinomorf, a termés csonthéjas, vagy bogyó. A *Sambucus ebulus* L. *(gyalog bodza, földi bodza)* Európán keresztül Északafrikáig, Perzsiáig található, évelő kóró; a levelek 5—9 levél-

elnyerése után hosszú külföldi tanulmányútra indult, négy és félévet töltött az edinburghi, londoni, párisi, strassburgi, bonni, berlini, drezdai, müncheni és bécsi klinikákon. Egyik nagyobbszabású tanulmányával a francia akadémián pályadíjat nyert, magyar műveinek egyrészét a Magy. Tud. Akadémia adta ki. Igen nagy tudományos irodalmi működést fejt ki. E lexikon munkatársa. ANTAL J.

Bodonhely, kisközség Sopron vm. csornai j.-ában, (1920) 656 lak. U. p. Rábaszovát, u. t. Rábapordány.

Bodonici, amost Jugoszláviához tartozó *Bodóhegy* község mai neve Vas vm. elcsatolt részében.

Bodonkút, *Buda-veche* néven most Romániához tartozó régi kolozsvm.-i község.

Bodonlaka, most *Bodolak* néven Csehszlovákiához tartozó község a régi Sáros vm.-ben.

Bodonos, most *Budoiu* néven Romániához tartozó község a régi Bihar vm.-ben. Lignitbányái vannak.

Bodony, kisközség Heves vm. pétervásári j.-ában, (1920) 1872 lak. Postai ügynöksége van, u. t. Parád. Régi község.

Bodor *Aladár*, tanár, költő, szül. 1880 jan. 29-én Alvincen (Alsófehér vm.). Középiskolai tanár volt több vidéki városban, 1918 óta Budapesten. Vidéken több lapot szerkesztett, Budapesten a *Nemzeti Ujság*, majd a *Magyarság* munkatársa lett. Kitünő tanulmányokon, cikkeken és pompás aktuális gúnyverseken kívül (ezek jórészt *Alagya Dalár* néven jelentek meg), Bodor irodalmi jelentősége költészetében van: *Versek* (1906), *Zátonyon* (1910), *Töredelem* (1925). A nyugati kultúrát ismerő, de tőle meg nem tántorított ősi magyarságnak hősi hangú költője. Erő, bibliai zamat és méltóság jellemzik stílusát. RUBINYI M.

Bodor *Antal* (Lécfalvi), egyet. m.-tanár, gazdasági főtanácsos, szül. 1878 jan. 8-án Kolozsvárott. 1928-ig, mint a Faluszövetség igazgatója, szerkesztette a *Falu könyvtára* s a *Nyitott könyv* c. könyvsorozatot. Megelőzőleg az *Alföldi Gazda*, *Magyar Föld* s a *Kolozsvári Egyetemi Lapok* szerkesztője volt. Cikkeiben és tanulmányaiban birtok-, hitel- és községpolitikával foglalkozik. Több munkája francia és angol nyelven is megjelent. Önálló művei: *Erdélyrészi pénzintézetek* (1904); *Délmagyarország leírása* (1908); *Délmagyarországi telepítések története* (1914); *Tessedik Sámuel élete és működése* (1924); *The Model village* (1926); *Száztíz község fejlesztési és kultúrkiállítása* (1927); *Magyarország termőföldjének értéke és terhei* (1927); *Le village hongrois* (1929); *Falufejlesztés alapvetése* (1930). E lexikonnak is munkatársa.

Bodor *Péter*, gépész, szül. 1778-ban Erdőszentgyörgyön, megh. 1849-ben Kolozsvárott. Csak néhány osztályt járt, azután gr. Tholdalagi Józsefnél asztalos volt; zseniális mechanikus elme. Több csodálatos szerkezetű találmánya elkallódott. 1816-ban bankóprést csinált, emiatt börtönbe került. Innen kikerülve, csinálta Marosvásárhelyen a főtéren híres zenélő kútját, melynek kupoláján forgó Apollón szobra állott, belsejében volt a zenélő szerkezet, mely 6 órakor és 12 órakor automatikusan muzsikált. Ő építette a marosvásárhelyi Maros-hidat. PÁLL A.

Bodorfa, kisközség Zala vm. sümegi j.-ában, (1920) 317 lak. U. p. Káptalanfa, u. t. Tüskevár.

Bodorfalva, most *Bodorová* néven Csehszlovákiához tartozó község a régi Turóc vm.-ben.

Bodorka, lásd: *Asplenium.*

Bodorová, a most Csehszlovákiához tartozó *Bodorfalva* régi turócvm.-i község mai neve.

Bodos *(Bodoş)*, most Romániához tartozó község a régi Háromszék vm.-ben.

Bodovice, a most Csehszlovákiához tartozó *Bodófalva* régi turócvármegyei község mai neve.

Bodrog, a Tisza jobboldali mellékfolyója, az északkeleti felvidék legnagyobb részének (kb. 5000 km²) vízgyüjtője. A Tapoly, Ondava, Laborc, Ung és Latorca egyesüléséből keletkezik. A Tapoly és Ondava Parnónál egyesül, Szürnyegnél az Unggal bővült Laborcot, Zempléntől É-ra a Latorcát veszi fel. Innen kezdve Bodrog a neve. Hossza 115 km. Nagy kanyarulatokkal lassan hömpölyögve éri el Tokajnál a Tiszát. Árvizeinek levezetése céljából két ármentesítő társulat alakult. P. ORMÓS J.

Bodrog, kisközség Somogy vm. kaposvári j.-ában, (1920) 710 lak. U. p. és u. t. Hetes.

Bodroghalász, kisközség Zemplén vm. sárospataki j.-ában, (1920) 613 lak. U. p. és u. t. Sárospatak.

Bodroghalom (1927 előtt *Luka)*, kisközség Zemplén vm. sárospataki j.-ában, (1920) 1329 lak. U. p. és u. t. Alsóberecki.

Bodroghy *József*, jogi iró, szül. 1900-ban Budapesten. A közgazdasági egyetemen a pénzügyi jog magántanára. Pénzügyi jogi munkái: *Az általános forgalmi adó* (1921); *Adózás* (1922); *Az általános kereseti adó* (1922); *A felértékelés* (1925); *A magyar pénzügyi jog* (1928).

Bodrogi *Zsigmond*, költő és dalszerző, szül. 1874-ben. Művei versek és dalok, amelyek *Szántok-vetek*, *A mozgalom útján*, *Magyar rögön*, *Virradóra*, *Siratás* című kötetekben jelentek meg. Költeményei közül többet ő maga zenésített meg. Részt vett a szociáldemokrata párt mozgalmaiban is, innen azonban később kivált.

Gutenberg Lex. M. K.

Bodor Péter

Wód

Biró József = A Koronkai Toldalaghi-kastély. Pásztortűz. 1938. 71. l.

A fenti a Toldalaghi ezalád kertésze is volt, es ezaládi hagyomány szerint ő terverte a Toldalaghi kastély angolparkjának egy részét.

ALAPÍTÁSI ÉVE 1577

KIRÁLYI MAGYAR EGYETEMI NYOMDA KÖNYVESBOLTJA

BUCHHANDLUNG DER KÖNIGL. UNG. UNIVERSITÄTSDRUCKEREI

LIBRAIRIE DE LA PRESSE DE L'UNIVERSITÉ ROYALE HONGROISE

BOOK-SHOP OF THE ROYAL HUNGARIAN UNIVERSITY PRESS

GEGRÜNDET 1577

BUDAPEST IV,
KOSSUTH LAJOS-UTCA 18
TELEFON: 1-89-5-40

247787.

Nagyméltóságú
Méltóságos
Nagyságos

Tek.

Műemlékek Országos
Bizottságának

Budapest

IX., Rákos-u. 14.

Bodor Péter

l.

Bíró Erdmann

148. l.

(Bíró József: Erdély
művészete. Bp.
1941. 148 l.

700/9
900
700/3

Bodor Péter

l.

Bíró Erdőkert

95, 113, 114. l.

Bíró József: Erdélyi kastélyok. Bp. 1943. 95, 113, 114. l.

Bodor Péter

nehány emléktárgya a
marosvásárhelyi r. cf.
kollégium muzeumában

Erdélyi Figyelő
1937: 9–10 sz. 15 l.

1740

82

Lárm?

Bodor Péter

Lásd

Gáspár Gyula

A vinzatért Erdély utikönyvel.

Bp [1941] 32, 33 l

23.401/1941. szám.

BUDAPEST 941 FEB. 12 N 3 IV AC

A Miemlékek Országos Bizottsága tek.Elnökségének.

Budapest.
IX. Hőgyes Endre-utca 10.s

Hivatalból.
Közszolgálati ügyben.
Dij átalányozva.

< Bodor Péter >

lásd

Gergelyffy Gábor

< > a székely ezer-
mester. Bp 1941.
Nemzeti Könyvtár
51. sz.

Könyvtáramban

Bodor Péter

l.

A Pesti Városháza

1935. 5 sz.

16 l.

(Keppel)

Berend Pál: Zenélőkút a Margitszigeten.

k Ur!

renderésének határideje
ázatos tisztelettel kérem, hogy
velében említett összeg kin-
ssék irányítani, hogy fennti
g megérkezzék, mert külön-
rba jönnénk.

márc 7.

alázatos tisztelettel

Bodor Péter

1847-ben készítette a Kibédi ref. templom csinos és jó orgonáját 1400 pengő fornitért.

Benkő Károly

Marosszék ismertetése. Kolozsvár 1868-69.

228. l.

é.

jobbrafordult. Középütt el-
szemöldöde fekete, szeme
íját csipkefodrok diszítik és
köves aranykereszt lóg.
cm. — Lelt. sz. 683. — Értéke
eith-féle ereklyemúzeumból. —
datokat l. a 62. lapon az 593
prilis 23-án (107–95). — Átvételi
tudomásul vette az 1896 április
)

Bodor Péter

érd

Benkő K.: Maros-
szék leírása. 68. l.

megnézni

Szinugeit!

BODOR Péter mérnök

Zenélő kút

Kerentes Gyula: Marosvásárhely régi épületei. MVh, 1998 72-74. ill

monogramja és Isten szeme; a czikkelyek köz
cartoucheokben gyümölcs festonok és postamens
virágok. A hatalmas teremben végig ölnyi magassá
falburkolat barnára pácolt fából.

Balfelől a középső ablakban lépcsős, kiugró p
művű korláttal. Az öt ablakos terem keskenyebb
egy-egy korintizáló pilaszter ajtókeret fából, az eg
ajtó, a másikon festett vakajtó. utóbbi felett st
Lippay olajfestésű arczképe, melyet szárnyas s
géniusok tartanak. utóbbi felirata: Fundatio Col
Prob. Soc. Je. trenchin. A. 1642. - Celissimus
Lippay Ar: Episco: Strigoniensis Fundator col
Prob. J. J. Trenchiny. Ezzel szemben hasonló stu
három-három géniusoktól tartott keretben le
kalocsai érsek arczképe, ezzel a felirattal: Cessio

Bodor Péter

irod.

Gronovszky Iván

Zenélőóra és egyéb mechanikus hangszer.

Buvár. 1941. ~~106~~

108. l.

Bodor Péter

Orbán Balázs:

Marosvásárhely város
leírása. Pest. 1870.
47. l.

Bodor Péter

1778 — 1849 u.

laid

Revai XX. 27. l.

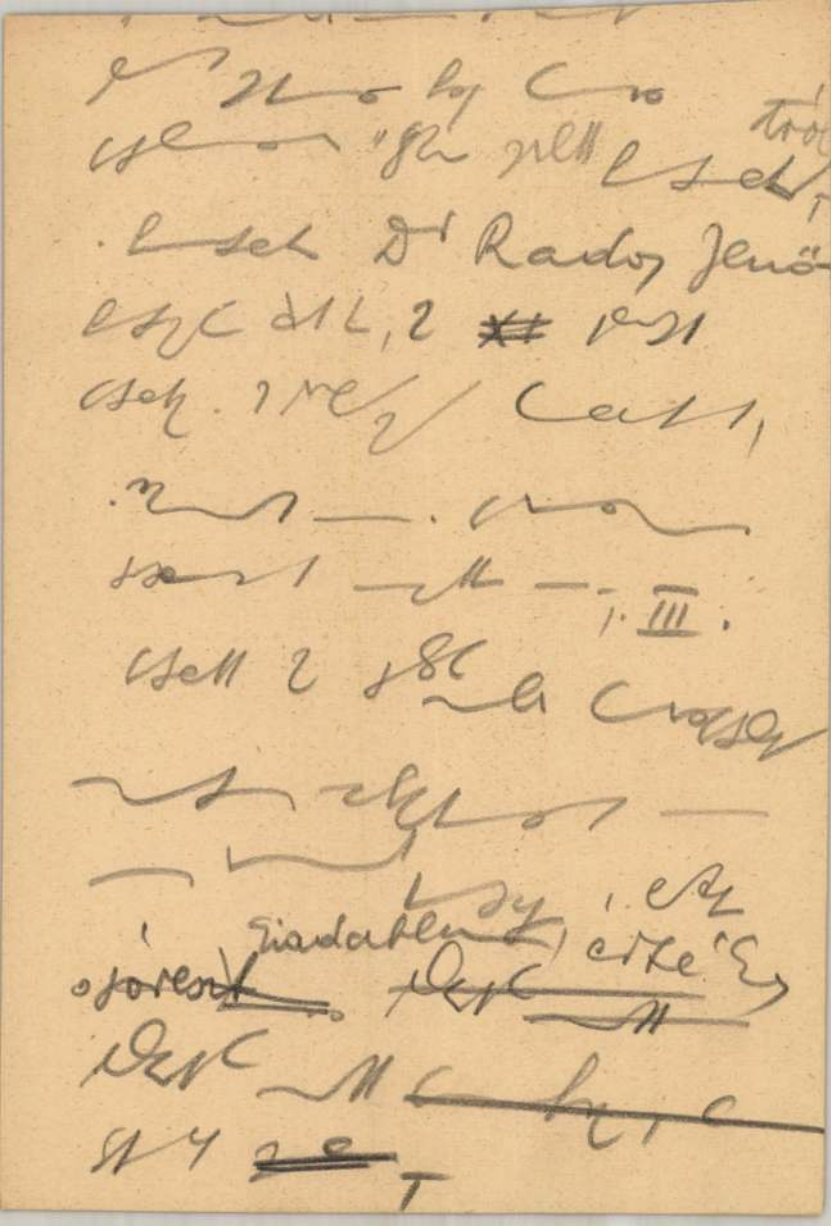

Bodor Péter

székely czermester
1820 - 22.

ivód
Rexa Dezső:
Margitsziget. Bp.
1940. Officina kiadás
39. l.
40. l.

ssa.

november hó 11-én.

vember hó 14-é n.

ba Bajára.

ber hó 10-én.

p. f.

Turesány nyomda kft. Budapest. — 8800.

Bodor Péter

cród

Trózner Lajos: Elkallódott marosvásárhelyi zseni - Ellenzék 50. évf. 222. sz.

1926. Tévnyomás 600-800 a 600 K-ás aratós ívben egyszer

Bodor Péter

l.

Zádor – Rados

241, 324. l –

A klasszicizmus építé-
szete Magyarországon.
Bp. 1943. 241.324.l.

Ács könyvkötésekért
Rapaics I.
Lantos
Magyar Jenő
Körmendi füzetek
Rapaics II.

IV. Felmérések Rendelkezésre áll
Lux Gé a nyugtája kassa

Fodor Péter

O. l. 1817

Művészeti halom

1927. I. évf. 12. f.

6. l.

Kelemen Lajos

cikke

Könyvtárunkban

het követni. Mivel ehelyt csak a
zempontunkból tökéletesen mindegy,
zü alkotása, ahogy ezt Supino fel-
zében Fra Guglielmo domonkosrendü
mit Adolfo Venturi javasol 2., vagy
volt a főmester, mely feltevésben

lkozunk többek között a mi fiatal,
sőt a benyomás szerint hurcoló em-

Bodor Péter

lásd okv.

A Pesti Vásoshará

1935. 5. 7. 16. l.

jd

HAZAI BANK
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

VATERLÄNDISCHE BANK
ACTIENGESELLSCHAFT

BANQUE DE LA PATRIE
SOCIÉTÉ ANONYME

Sürgönycim — Telegramm-Adresse:
HAZAIBANK.

Telefon { számos / Nummern
61—01, 61—02, 61—03, 61—04, 61—21, 61—22
Interurban telefon B—41

R

Nagyságos Szent-

Szives tudomására ho

mervény ellen

25/huszonöt/drb. Nova közleke

Bodor Péter

1788—1849

Lkáb. IV. 148.

Bodor Péter

u. 1741.

l.

Vas. Ujs

1911. 972. l.

tok, lépcsők, erkélyek készítése; az kön apró karapacsütések nyomai észlelhet-
t (contignationes) is faoszlopok tar- jük, mely tükrözik. A római trébelésnél mindig
hajóácsok
ik ki, vag
talosmunk
ntős szere
kából kés
szíthettek
fém-, br
hálták az
kat, ládák
l a fába c
ebbe azut
kateknő, s
lgozzák ki
tergapado
A bogn
tórészek e
alakban
és korong
ékony pe
kára fölha
-, czédrus-, tölgy-, kőris-, éger-, kisebb mintákból állítják össze a főmintát és

A bútorokat is voltak használatban a római házban. Ezek közt első helyen kell említeni a tripost, melynek alakja vagy architektonikus, vagy növényi díszítésű, ha a láb stilizált (acanthus motivumok); a nyugvó ágy (cline) hajlított támlával; a kandeláber, mely rendszerint 1 méter magas és teteje lapos, erre került a mécses, ez szintén lehetett növényi vagy architektonikus díszítésű. A leletekben sűrűn fordulnak elő azután a mécsek különböző fajai.

A fémművesség körébe tartozik ezenkívül a butorok, a kocsik díszítése és minden alkotórésze. A butorok díszítése bronzzal, ezüsttel, elefántcsonttal történt. Bronzból készültek a súlyok is (rendesen azonban kőből), harangok, csengetyűk és más apróbb tárgyak.

Vasból készültek az összes szerszámok és fegyverek. Minderre nagyon kimerítő tájékoztatót nyujtanak az említett és megnevezett limes-füzetek, hol a leletek földolgozása és ismertetése ezeknek bő teret szentel.

A római üvegmüvesség a technika igen magas fokán állott. Az első üvegtárgyakat

változatai állottak elő a romai
anyagokkal.

Az előállítás módja elsősorban a
amit Egyptomból sajátítottak el. Ez
hosszú vas vagy bronz fújócsővel tö
edényeket hosszú csiptetőkkel vaslaj
lyezték; az edények fülét külön ön
edényhez forrasztják. A szines üv
készítik, hogy a színező pasztát b
a felületbe, vagy pedig a különbö
üveganyagokat egy golyóba nyomj
meglágyítják a tűzön és az egész
fújják.

Szerették a filigrán üvegmunkát
kony üvegszálakat húztak folyéko
ből és azt egymás mellé rakták, isn
tették és ezután spirális alakban foly
más mellé. Vagy a színtelen üvegs
közé szineseket tettek, melyeket tű
olvasztva, vékony fonalakká nyujto
készültek a különböző szines gyöng

Az előállítás második módja az ö
A folyékony anyagot kő- vagy v
öntik. Így tükröket is állítanak el

Bodor Péter

A kút feletti kupolába egy a vízfol mozgásba hozott olyan gépezet volt elhelyezve, mely a minden hatodik órában önmagától zenélt. A ~~[illegible]~~ szerzezetet az 1836-ki vihar tette tönkre sekkor pusztult el az az Apolló szobor is, mely a kupolát díszítette.

Órban Bálint A Kőhely föld leírása TV. K. Pest 1870. 157. l.

Marosvásárhelyi problémák

Bonyodalmak az ivóviz, a földgáz, a zenélő kut, a fedeles hid és a zöldkupolás templom körül

Marosvásárhely, okt. 17. *(A Pesti Hirlap kiküldött munkatársának telefonjelentése.)* Most, hogy Marosvásárhelyen is javában folyik a rendcsinálás, vitéz *Vida Gyula* tábornok és *Szigyártó Gábor*, a város volt magyar alpolgármestere, egymásután hozzák nyilvánosságra közérdekü intézkedéseiket; a román ajku lakosság is ráébredt arra, hogy a román megszállás alatt menynyire elhanyagolt életet éltek. Például Marosvásárhelynek *az ivóvize öt év óta ihatatlan.* Öt év előtt kitünő vizük volt. A vizzel, kuttal, forrással, vezetékkel nem is volt baj, csak a városi vizmüveknek nagyszerü vizszürőberendezését vitték el a románok öt évvel ezelőtt Bukarestbe. A legjobb székelyföldi ivóvizből igy azután a legrosszabb ivóviz lett. Most már vizvezetéki szakértők foglalkoznak a kérdéssel, és minden remény megvan, hogy Marosvásárhelynek ujra jó ivóvize lesz.

Érdekes ivet köröznek a polgárság között. Arról van szó, hogy Marosvásárhely legpompásabb terén, a Széchenyi-téren *pár év előtt felépült, zöldkupolás görögkeleti templomot a város sürgősen bontassa le* és ha ezt a területet be akarná építtetni, akkor a templom helyén a marosvásárhelyi Nemzeti Szinház épüljön fel.

A Széchenyi-téren áll a Bodor-kutja. Hires zenélőkut, amelynek mását Budapesten, a Margitszigeten állitották fel. Csakhogy a Marosvásárhelyi Bodor-kut hosszu idő óta nem muzsikál. Bodor János uramat pénzhamisitás miatt halálra itélték. A siralomházban az volt a kivánsága, hogy mégegyszer felkereshesse a furfangos zenélőkut szerkezetét. Kivánsága teljesült, Bodor János pedig az alkalmat megragadva, óvatatlan pillanatban egy alkatrészt emelt ki a zenélőkut szerkezetéből. A zenélőkut némává lett. Mérnökök, műszerészek, ezermesterek nem találták meg a hibát. A néma kutat a város halálra itélte. Megindult a gyüjtés, hogy a kut helyén Nemzeti Szinházat épitsenek. Jelentős összeg gyült össze erre a célra. Mikor azonban kitört a világháboru, illetve Marosvásárhely román megszállás alá került, a románok az összegyüjtött pénzből szinház helyett cifra görögkeleti bazilikát épitettek. Illetve az épitéssel is sok baj volt. Az összegyüjtött pénz mindég kevesebb lett, majd pedig a forrás fölé épitett templomfal süllyedni kezdett. A falak nedvessége miatt eltünt az uj görögkeleti bazilika mennyezetére festett hatalmas freskó is. A megszállás ideje alatt a románok tizszer adóztatták meg a templom érdekében a szegény marosvásárhelyieket, mig végre át lehetett lépni a templom küszöbét. De hát kevesen járnak ebbe a templomba. Maguk a románok is elkerülik. Ezért most sok marosvásárhelyi román ajku polgár is aláirta azt az ivet, amelyen azt kérik a város vezetőségétől, hogy a zöldkupolás templomot mielőbb bontsák le Marosvásárhely főterén.

Bodor János furcsa hidat is épitett a Maros felett. A partra emelt pilléreken nyugvó olyan lánchid volt, amelynek teteje is volt. A tetővel biró öreg hidat kellőképpen nem világitották ki, a sötétben egymást érték a botrányok. A marosvásárhelyi közönség a fedeles Bodor-hidra megharagudott. Senki sem akart keresztül menni rajta. Át kellett épiteni Bodor János hidját is.

Egyébként üres lakás, üres ház adódik bőven Marosvásárhelyen is. Sokan voltak a románok között, akik nem akartak a magyar hatóságokkal találkozni. Különösen az alsóbbrendü hivatalnokok közül azok, akik az elmult huszonkét év alatt máról-holnapra gazdagodtak meg, hirtelen elköltöztek Marosvásárhelyről. A Hunyadi János-uton, közel a katonai reáliskolához, egy román őrmester pompás villát épittetett magának. A villa berendezéséhez hatalmas magyar kuvasz-kutya is tartozott. Az őrmester elmenekült Marosvásárhelyről, de a kuvasz ott maradt a villában. Négy hét óta az ajtó előtt hever. A szomszédok etetik, amig uj gazdát kap.

Kelemen Ernő.

Pesti Hírlap 1940. okt. 12.

problémája a legnehezebb. *Az érdekképviseletnek kötelezőnek kell lennie.* Foglalkozom ezzel a kérdéssel munkatársaimmal. Nem fogom magamat sohasem politikailag odáig hajszoltatni, hogy valami rosszat, a közre ártalmasat csináljak a sietség érdekében. Tökéleteset senki sem csinál.

A közigazgatási reform alapelvei

— Nem szeretem az „alkotmányreform" szót használni, mert az emberek mindig alkotmányfelforgatást értenek alatta, pedig ez alkotmányfejlődés a modern kívánalmaknak megfelelően. Ez az alkotmányfejlődés nem megy *az egész közigazgatás megreformálása nélkül.* Az az elképzelés áll előttem, hogy azokat a problémákat, amelyek ujak, amelyeknek alapelvei nincsenek egészen tisztázva, meg kell különböztetni azoktól a kérdésektől, amelyek már sablonmunkákká váltak. A közigazgatás reformjának az volna a helyes iránya, hogy különböztessük meg a sablonost a nem sablonos munkától, amely azonban szintén egyszerüsitendő. Az egyszerüsités nevelés dolga, a felelősségre való nevelés. Ha egy aktát az első ember, aki intézi és a második, aki ellenőrzi, felelősséggel irja alá, akkor a többi aláírás felesleges.

A magángazdaság szabadabb

A mai körülmények között politikai szempontból nem tartanám helyesnek, hogy a Mérnöki Kamara kérdéseivel foglalkozzunk, mielőtt *a munkásság szociális kérdéseire vonatkozó legfontosabb intézkedéseket meg nem tesszük.* Programomként tüztem ki, hogy elsősorban megvalósitom a munkaközvetités *államositását.* Hosszu, szivós küzdelem után ez a törekvésem megvalósult; a jelenlegi költségvetésben ennek az intézménynek továbbfejlesztésére 780.000 pengő van felvéve. Második törekvésem az, hogy méltó székházat emeljünk ennek az intézménynek. Örömmel jelenthetem ki, hogy a telket már megszereztük és az épület felépitéséhez szükséges pénz is rendelkezésre áll. Programként tüztem magam elé azt is, hogy ezzel az intézménynyel karöltve, a kor szellemének megfelelően *a munkakamara* intézményét is megvalósitom s örömmel jelenthetem ki, hogy az emelendő épületben a munkakamara is elhelyezésre fog találni. A mérnökkamarai kötelező tagságról szóló törvényjavaslatot a munkakamarai javaslattal egyidőben terjesztem be a képviselőházba. Módot adunk majd a hozzáértőknek arra, hogy hozzászólhassanak és azután a leggyorsabb ütemben megvalósitjuk ezt a szociális szempontból igen fontos intézményt.

— *A mérnökségben olyan hatalmas tudásu és akaratu társadalmi réteget látok.*

Bodos Péter

A margitsigeti Zenélő kutat terverte (1820)

- bozóky - : Fountains of Budapest

Daily News 1970 VIII. 7

(élet és művészet szempontjából) egyike a legtragikusabb nagymestereknek.

És újra (Boldog Margit varázskertjének rózsafűzérként pergő, szakadatlan ajándékai...) lelkes honfiú lettem: Schubert 1818-ban és 1824-ben Esterházy János gróf Bars-megyei kastélyában a két fiatal grófkisasszonyt tanította a Musica billentő és daloló titkaira. A cigányzene nem „a" magyar zene, tudjuk, tudjuk, de? — az *a-moll* vonósnégyes (egyik legszebb lemezem) finálé ja: mégiscsak Magyarország!

Gyermekkoromban vagy tán később is kukorékolva büszkélkedtem: nekem legszemélyesebb, benső családi kapcsolatom van a Margitszigettel, mely 1796 óta József nádor, a Nagy Palatinus tulajdona volt, ő varázsolta paradicsomkertté, ő épített nyaralókastélyt rózsái és tölgyei közé. Nagyapám nagyapja vagy annak is apja az időkben Protomedicus Hungariae volt, a Szent Lipót-rend III. fokozatának tulajdonosa, a Palatinus kedves barátja, akit József nádor (amint ezt kiadott Naplóiból pontról pontra olvashatjuk) azzal bízott meg, hogy a napóleoni háborúk után, mint egyetemi rektor és „egészségügyi miniszter", a magyarországi teljesen zilált és züllött kórházi állapotokon legsürgősebben és legradikálisabban változtasson.

Szigeti sétáimon gyermeki áhítattal néztem a nádori villa ablakait, halványzöld zsalugátereit (azt hiszem, az eredeti terasz is megvolt) — ezek előtt és itt beszélgetett Pfisterer András, Protomedicus a nádorral a pokolnak nevezhető medicinális káoszról.

És ugyanitt beszélgetett önmagával, több mint egy évszázaddal később a szigeten remetéskedő, betegeskedő Krúdy Gyula (de kiolthatatlan képzeletének lobogásával), emlékezve a magyar szecesszió társaságának, társadalmának legvalóságosabban és leglidércesebb világára (la belle époque...): megyebálok, operabálok, forgatagos fehér harangszoknyák, keleti kéjpárnáknál dúsabb óriás-frizurák, kocsikorzó, cilinderes lóverseny, első autók, uzsonnák struccos, kócsagos felhőkarcoló kalapokban, rózsalovag vagy kopott kéjenc flörtök szeparékban, függönyös páholyokban vagy hangfojtó, félhomályos budoárokban (... izgalmas Proust-közelség). Efféle társaságokkal, ha nem is minden csillogásukban, én is találkoztam a legnagyobb örömet jelentő margitszigeti *lóvasúton:* fülem ereklyetartó kagylójában megmaradt a vaskerekek zsongítón zenéje a síneken és a lovak patáinak puha puffanása a földben.

Alig telt el tíz esztendő és a bölcsészkari pesti Egyetemen, barokk angol költők könyvei között, megismertem a tiszta, romantikus, égi Dante-Beatricés, szent-trubadur szerelmet: egyetlen *kézcsók* elegendő volt, hogy túlvilági, imádságos mámorban olyan amor sanctusnak legyek ámokfutója, mint Boldog immár szent királyi Margit a domonkos kolostor kerengőjén, Égi Jegyese, Keresztfa-szilánkos ereklyetartó feszületét szívéhez szorítva.

Értelmes szerelmünkben („reason and passion!" — tanultuk az Egyetemen) nem találtunk ellentétet a Beata Beatrix-világ és a Palatinus strand tarka úszótrikós, bikinis „modern" nimfa és nimfetta-világa között, Ráskai Lea Margit-legendája és francia, német, angol, olasz divatlapok merészen evilágias, fényképes reklámjai között, — ahogy? ahogy:

nagy úszások, költői, modén „frivolitások" után (semmi nyugtalanító ellentét ifjú lelkünkben és testünkben...), a „tölgyek alatt", talán éppen Arany János helyére ülve, színes, bolond-mintás, vállszíjas strand-táskából előhúztuk Arany János összes költeményeit (a *Kapcsos Könyv* fac-simile kiadását 1962-ben egymagamban zsoltároztam végig ama Fák alatt...) és csókos, tudóskodó, bölcs öreget játszó, Margit-„imádó" és (hallod, ugye, Németh László, legkedvesebb barátom?) magyar honleányként és honfiúként megállapítanánk, hogy:

Arany János „A tölgyek alatt" c. versét 1877. augusztus 5-én írta, a „Kozmopolita Költészet"-et pedig *rögvest* utána, augusztus 8-án. Tehát magyarság, magyar történelem, magyar irodalom legtragikusabb és leggyőzedelmesebb vállalását és vallomását — tán Szent Margit varázskertje sugalmazta...

Budapest XXIV. évf. 5. sz. 1986
BODOR Péter

1985. december 21-én délután két órakor ismét felcsendült a zene a Margitszigeten a zenélő kútból. A téli napsütésben budapestiek vették körül a megújult épületet. A lépcsők alján elhelyezett emléktáblák szövegéből sok mindent megtudhatni az építményről. A régebbin ez áll:

E KÚT HŰ MÁSA
BODOR PÉTER
SZÉKELY EZERMESTER
1820-22-BEN MAROSVÁSÁRHELYT
ÉPÍTETET ÉS
1911-BEN LEBONTOTT KÚTJÁNAK
ÚJRAÉPÍTETTE A
FŐVÁROSI KÖZMUNKA TANÁCSA
1935-36. ÉVEKBEN
REKONSTRUÁLTÁK
PÁLL ANDOR ÉS JANKÓ GYULA

BODOR-KÚT A SZIGETEN

A Közmunka Tanácsnak Teleki Domonkos sugallotta, hogy a szigeten kutat építsen, s hogy ez másolata legyen egy immár régen elpusztult marosvásárhelyi közkútnak.

Kutatásai során keltette fel Teleki figyelmét az egykori vásárhelyi Bodor-kút s annak kalandos sorsú alkotója, Bodor Péter. Tudta, hogy az 1836-ban megrongálódott, s egy ideig a városháza padlásán őrzött zenélő szerkezetet az ezredéves kiállításra Budapestre akarták hozni, de alkatrészei már elkallódtak. Teleki Domonkos az általa összegyűjtött történeti adat, leírás, korabeli ábrázolás alapján reálisnak tartotta, hogy a székely ezermester emlékének megőrzésére a kutat rekonstruálják. Budapesten akarta ezt megvalósítani, s e célra 35.000 pengőt ajánlott fel a fővárosnak. A Közmunka Tanács előbb a Palatinus strand területén kereste az építmény helyét, majd hosszadalmas szemlézések után a japánkert és a vízesés közelében lévő tisztást találta megfelelőnek. Mire a zenélő kút építése 1936 júniusában befejeződött, bizony alaposan ki kellett egészíteni Teleki gróf adományát, hiszen a költségek ekkorra már meghaladták az 50.000 pengőt. Az építmény a szigeten járóknak azonnal kedves célpontjává vált, és sokan hallgatták a pénzbedobással is megszólaltatható zenét, melyet külön e célra válogatott ki 19. századi magyar művekből Wehner Géza zeneművészeti főiskolai tanár. A háború alatti sérüléseket 1954-ben Pfannl Egon építész gondos vezetésével helyreállították, sőt a Fővárosi Kertészeti Vállalat még ideiglenes zenélő berendezést is szerelt fel; mégis napjainkra ismét alapos tatarozásra szorult. Erre került sor 1985-ben.

A szigeti zenélő kút számára példaképül szolgáló eredeti, marosvásárhelyi Bodor-kútról, s főleg annak mesteréről általában nagyon keveset lehet tudni. Bodor Péternek a származása is, de még születése időpontja is bizonytalan, illetve vitatott. A vele foglalkozó irodalomban hol 1778, hol 1788 szerepel születése dátumaként; az utóbbi tetszik valószínű-

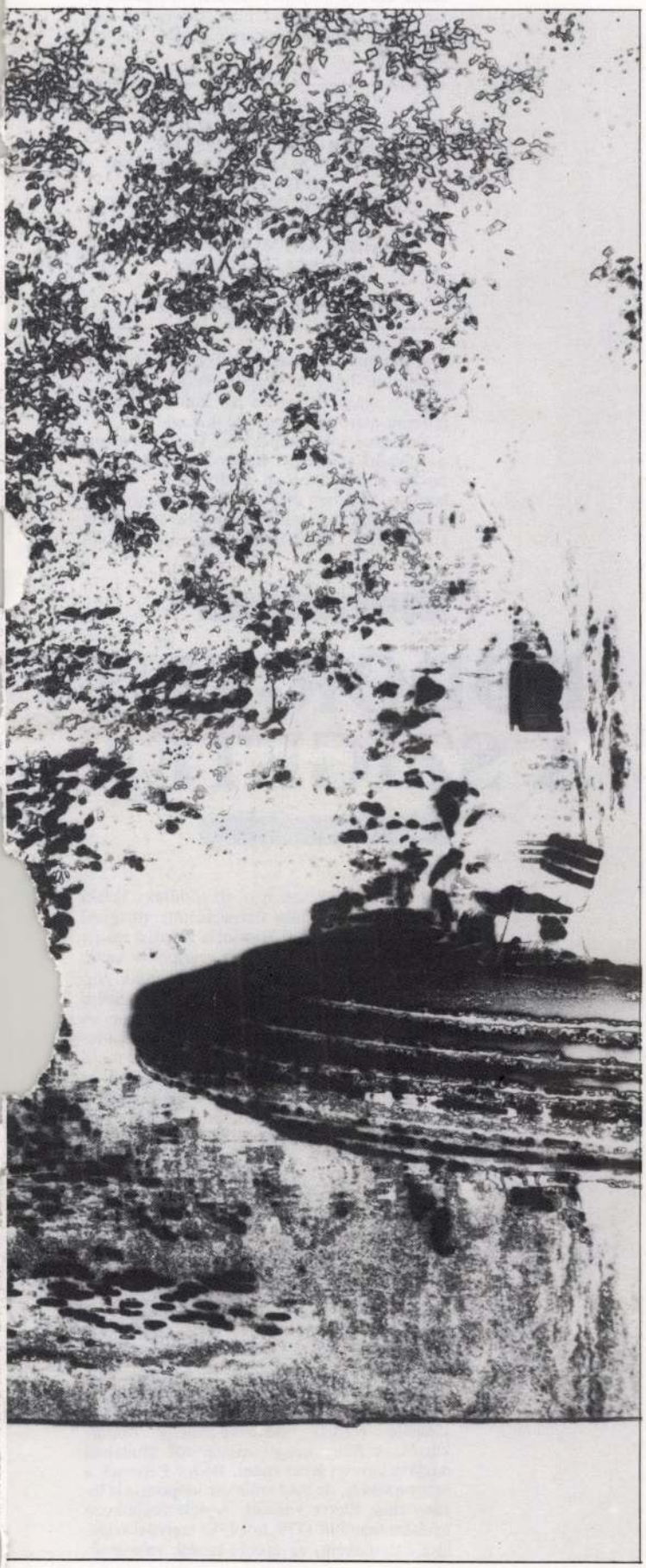

lánkságának nem elég. Legyen szentháromság! A margitszigeti, ékes-édes magyar nyelvre lefordított angliai parkok mellé (vérrokon!) a Radványi kastélyszálló hatalmas ,,díszkertje'', Sátoraljaújhely közelében, görög kórusként feketéllő fenyővonulatok és (távolabbi bolyongások) sűrűlevelű vagy ritka-erezetű kocsánytalan meg csertölgyek, fantázia-frizurás mezei szil, magyar gótika templom-oszlopaihoz hasonló szagos mügés bükkös.

Szilaj és huncut kontrasztok és kontrapunktok mindig szívesen látott művészeti fogás, annál is inkább, mert a Valóság gyakran kínálja félig-kész ételünkként. Tehát: magyar kőris, mézgás éger és boróka (azok a bizonyos ,,távolabbi bolyongások''...) után jöjjön a margitszigeti egzotikum a hatalmas *gingo bibola* fa, melynek kétszárnyú leveleit ma is őrzöm Goethe összes versei közé préselve (,,Dieses Baums Blatt, der von Osten meinen Garten anvertraut...''). És miközben kamaszfővel a fa alatt ugyancsak goethei gondolatok hevítettek (,,Im Grenzenlosen... sich aufzugeben ist Gewiss''), magas filozófiák felhőin működvelő vitorlázó nagynénim, Kati néni krákogni és fuldokolni kezdett, mert ásítás közben, zúgó sárkányként, óriás-szúnyog repült a szájába.

Második legszebb és legtragikusabb egzotikum: a sziget felső végében japán tündérkert, driád-tenyérbe férő tavacska, hónaljhajlatú játék vagy félkarperec híd, rikító sárga rudbeckiák fekete-barna kúpszemükkel és honi flóra, hungár-virágok: sárgaviolák, hírharang, szellőrózsa (...ha megbuktam botanikából, tán még pótvizsgázhatom...). 1939 ősze vénasszonyok legaranyabb nyara volt: a második világháború kitörése. Ez a legszínesebb, legcsendesebb, legbékésebb világ (Boldog Margit szentáldozása után...) — és német és lengyel hullahegyek, tankok és aknák vér-részeg, istenkáromló, emberkáromló delíriuma... ,,Párhuzamos Életrajzok''...

Ez a gyötrelmes párhuzam Sátán világa és napsugaras sárgaliliom-csókok között *nem* volt újdonság számomra 1939 Margit-szelíd margitszigeti őszén! Apám, tartalékos tüzérszázados az első világháborúban, 1915-16 táján elvitt a Margitszigetre, hogy lássak egy ott kiállított fertelmes német ágyúkolosszust: ilyenekkel nyerjük meg a háborút! Akkor nem, de 1939-ben már tudtam Dante sorsáról: boldog Magyarország, csak ne hagyja félrevezettetni magát! Hagyta. Kétszer.

József nádor margitszigeti ,,rosariuma'', napsütötte és számomra sivár rózsakertje, rózsa-,,múzeuma'' csalódást okozott buksi fejemnek. Ezeregyéjszakai rózsa-ágyakat, rózsa-párnákat, kábító illatú, selyemszirom nászkatafalkokat vártam, Flóra téboly-háremét — és? csontváznál csupaszabb, szinte madárijesztő karókat találtam, rideg mértani sorokban, tárulkozó Vénusz-ajkak helyett koszos pitty-petty, fakó korcs-bimbókat. Apám nagyelőkelő, nagyminiszteriális barátja azzal vigasztalt, hogy a Rózsakert melleti fán kopácsoló papagály-tarka *harkályt* megfogja nekem, és otthon örök játszótársam lesz a madárka.

Később, — ó jóval később! — megszerettem (mint afféle literátor) elébb a rózsák *neveit*, béke szimfóniája, tavak királynője, déli sark lángja, bagatell, balett és maszkerád... És még később, elmerülten (máig se buktam fel!) a rózsák imádatában, szigorúan töprengve: *millió* virág milljószor fantasztikusabb kreációja a természetnek, mint a rózsa — és? és? *mégis* a Rosa Mystica a virágok megdönthetetlen királynője.

A beígért harkályt természetesen nem kaptam meg a nagy szent kultuszminisztérium képviselőjétől, de majd fél évszázad múlva ,,Dame Nature'' (Hungária vendége) megajándékozott vele. Teraszom mellett égig érő vadgesztenyefa terebélyeskedik, esti lámpafényben is beláthatatlan lombjai alatt írok, olvasok, beszélgetek, szerelmezek. *Ezen* a fán kúszik, kalapál, szinte naponta karnevál toll-klepetusban egy harkály, még rám is kacsint cinkosan. Lámpán megvilágítja a magasságokban susogó leveleket — miként: a margitszigeti nyári szabadtéri színpadot körülölelő fákat a reflektorok. Nincs szebb, mint zöld lomb-baldachinok villanyfényben.

Azon a színpadon egyszer a Schubert-dalokból összeeszkábált ,,Három a kislány''-t játszották, de a vendég-karmester a szünetben a töredék h-moll szimfóniát is vezényelte, melyből kiderülhetett, hogy Schubert nem afféle bécsi kocsma-sanzonőr, hanem

Bodor-kút, Marosvásárhely

nek. Születési helyéül minden szerző Erdőszentgyörgyöt jelöli meg. A származását illető közlések közt van, amely református pap, másik valami ,,ispánféle'' gyermekének sejti, de volt, aki főúri zabigyereknek tartotta.

Az életleírások abban megegyeznek, hogy Bodor Péter már apró gyermekkorában kitűnt kézügyességével. Bizonyára e tehetsége révén jutott el a bécsi Polytechnikumba, hogy ottani tanulmányai befejeztével néhány évet még tapasztalatszerző külhoni munkával töltsön. Erdélybe visszatérve, 1815-ben Bethlen Lajosnál mezőgazdasági gépeket, öntözőberendezéseket, vízi- és szélmalmokat készített. Hírnevét pompás hangú orgonái is elterjesztették. Munkáját megbecsülik, leleményes eszközei, szerkezetei messze földön keresettek voltak. Rövidesen vagyonos embernek számított: 1818-ban Marosvásárhelyen már nagy háza s jelentős földvagyona volt. Hírnevét olyan alkotások is öregbítik, mint a vásárhelyi 68 méter hosszú, 8 méter széles, fából készített Maros-híd, (mely 1900-ig állott a helyén) vagy a református kollégium tornyába szerkesztett különleges falépcső. Emberi tulajdonságairól Benkő Károly történetíró — személyes ismeretség alapján — írta: ,,... termetére nézve magas, szőke, piros, ép és illedelmes alkatú, jellemére csendes, jószívű, tanulságos beszédű (!) volt.''

Furcsa fordulata sorsának: a csendes, jószívű ember, a város rendkívüli tehetségű, megbecsült, gazdag polgára börtönbe került. A körülmények, amelyek között pénzt kezdett hamisítani, ma már aligha deríthetőek ki, van, aki úgy tartja, virtusból szerkesztett olyan gépet, melyet a küszöbére lépők hoztak működésbe, s így nyomtatta a 10 forintos bankókat. A városi tanács jegyzőkönyvei szerint 1820-22-ben vizsgálati fogságban ült, a Tábla halálra ítélte, és csak a vásárhelyi polgárok — köztük barátja, Bolyai Farkas — közbenjárására kért számára kegyelmet Peielle Vencel főbíró. I. Ferenc császár az ítéletet 7 évi börtönre változtatta; 1827-ben szabadult. Bodor Péter a tömlöcben sem volt rest. Különböző szerkezeteket fundált ki, s készített el. Levelezéséből megtudható, hogy 1824-ben például 500 forintot kapott ,,muzsikáló szekrény'' készítéséért gróf Bethlen Pálnétól. Börtönben töltött évei alatt készítette el a vásárhelyi főtéren felépített híres-neves kútja végleges terveit is. Bodor Péter megtört emberként szabadult. Dolgozott ugyan, de iszákossá vált, és életunt ember lett belőle. A megkeseredett Bodor 1849-ben ismét elemében volt: sikeresen védte városát Gedeon osztrák altábornagy hadai ellen, ágyúkat öntött, sokcsövű ,,orgona-ágyút'' készített és ehhez különleges gyutacsot. Hadi szervezkedés közben érte a halál: 1849. augusztus 6-án (a Magyar Életrajzi Lexikon szerint 17-én) Kolozsvárott, Bem tábornok főtéri hadiszállásának előszobájában szívroham végzett vele. A házsongárdi temetőben nyugszik, ma már ismeretlen sírban.

Bodor Pétert sokféle alkotása tette már életében is ismertté, mégis a legtöbb elismerést a piactéri szökőkúttal szerezte, hiszen ennek nemcsak a szomszédos falvakba jutott el a hangja, hanem külföldre is elszállt a híre: az Edinburgh Rewiew 1825-ben részletesen ismertette cikkében, de eljöttek a kíváncsiak a híres kút látására Olaszországból, Hollandiából, Svédországból is. A vásárhelyi híres kútról fellelhető ábrázolások közül válasszunk ki egy levelezőlapot, mely minden jel szerint századunk első évtizede elején készülhetett a vásárhelyi Széchenyi-téren álló zenélő kútról. A kép alapján jól megítélhető a Bodor-kút elhelyezkedése a városközpontban. A város főterének tengelyében, a tér felső, magasabban fekvő részén, az oda torkolló utcákból is jól láthatóan helyezték el. A tér végét a kép bal szélére eső, egykori Szent György utca torkolata és a vár irányába vezető utca irányába eső házak zárják le. A kút mellett a vártemplom (református templom) és az egyik várbástya is látszik; előtte, a mai Bernády téren csinálták a múlt század elején a forrásfoglalást, s a vizet keményfa csöveken vezették le a későbbi zenélő kút elődjéhez. Magáról a kútépítményről a kép alapján is megállapítható, hogy hengeres alépítményére ívesen vezető lépcsőkön lehetett feljutni, s hogy erre épült a hat oszlopon álló, rézzel fedett félgömbkupola. A kút körül volt kerítve s tűzoltók lajtjai állanak körülötte. Az is szembeötlő, hogy ez időre már legalábbis elhanyagolt állapotú.

Megállapítható, hogy a szigeti másolatot készítő Páll Andor és Jankó Gyula lelkiismeretes munkát végeztek; lényegi, bántó eltérés nincsen a két építmény között. Mind méreteik és az arányok, mind a részletképzés, továbbá a választott anyagok tekintetében hűnek tekinthető a másolat. Tudjuk a leírásokból, hogy a kút tetején eredetileg Apolló-szobor állott, mely 24 óra alatt körbefordulva az időt is jelezte; ez volt az a szobor, amelyet az 1836. december 8-i hatalmas szélvihar a zenélő szerkezettel együtt megrongált, s magát a szobrot a kupoláról ,,...messze levetette...''. A margitszigeti kúton ott áll a kupola csúcsán az Apolló-szobor: Ohmann Béla alkotta újra. A szigeti másolaton azonban van eltérés is: a szobor alatti hengeres részen digitális óraszámlapot készítettek, ilyen az eredetin nem lehetett. A megoldás vitatható értékű. Szintén többletnek tekinthetők az eredetihez képest a szigeti kút hátfalastálas csorgói, melyeket — mind a többi kő részletet — piszkei vörös márványból faragtak.

Elkészült tehát 1985 decemberére az újabb helyreállítása annak az építménynek, mely emléket állít egy hajdani istenáldotta tehetségnek, a marosvásárhelyi Bodor Péternek. A helyreállítók emlékét, munkájuk, áldozatvállalásuk példáját a másik emléktábla örökítette meg a kút falán:

BODOR-KÚT
A BUDAPESTI VÁROSSZÉPÍTŐ EGYESÜLET KEZDEMÉNYEZÉSÉRE ÉS VÉDNÖKSÉGÉVEL TÁRSADALMI MUNKÁBAN FELÚJÍTOTTÁK AZ ÁRPÁD—HÍD—FLÓRIÁN TÉR ÉPÍTŐI:
FŐVÁROSI MÉLYÉPÍTÉSI TERVEZŐ VÁLLALAT
FŐVÁROSI 2. SZ. ÉPÍTŐIPARI VÁLLALAT, HÍDÉPÍTŐ VÁLLALAT
ORSZÁGOS SZAKIPARI VÁLLALAT, KÖZÚTI GÉPELLÁTÓ VÁLLALAT
VÁROSÉPÍTÉSI TUDOMÁNYOS ÉS TERVEZŐ INTÉZET
FŐVÁROSI KERTÉSZETI VÁLLALAT
VILLANYSZERELŐIPARI VÁLLALAT
DOLGOZÓI
1985

ÁGOSTHÁZI LÁSZLÓ

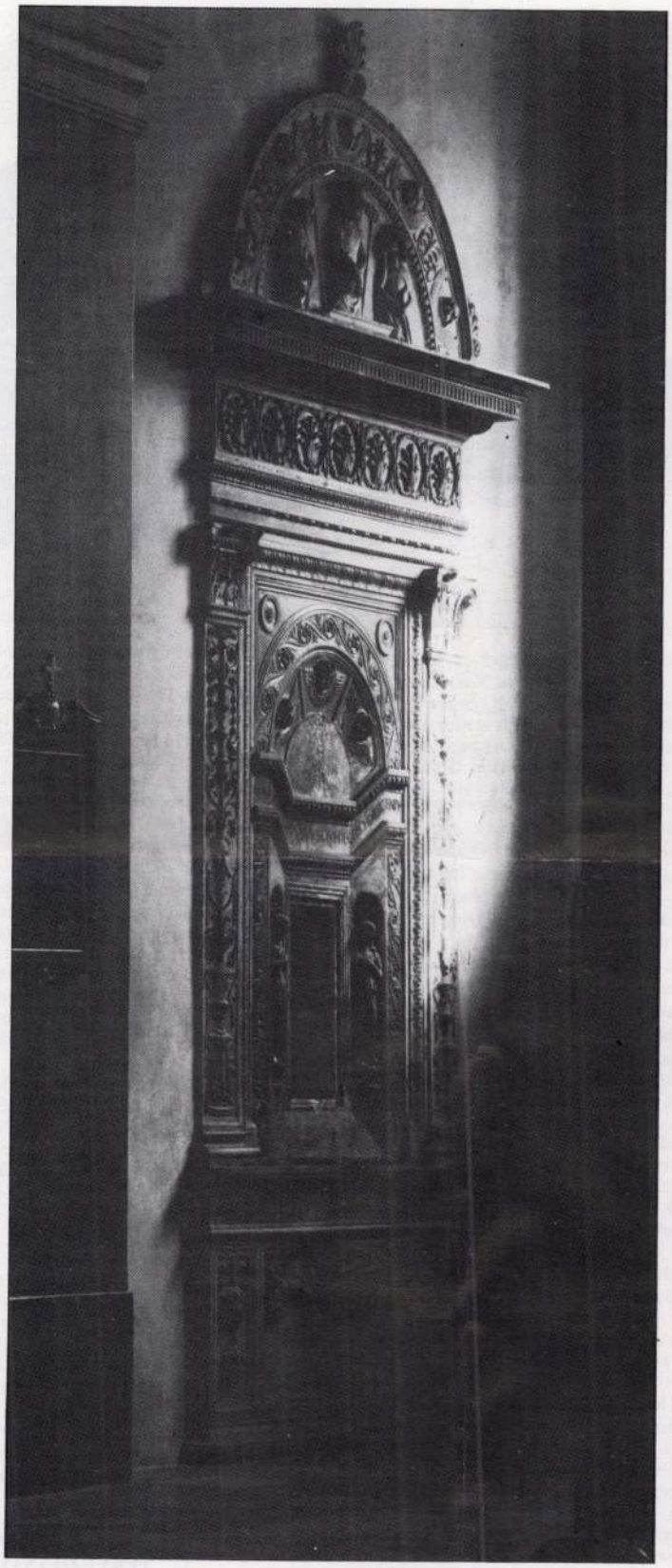

VÁNDOROK

MDK

Bódosi Dániel, Erdély
Csorda, olaj
A mezőben, olaj

Visszatért területek képzőműv. főisk. ifjusága
kiáll. 1942. dec.

Bodor Péter MDK

Repr.

A zenélő kut másolata a Margitszigeten.

56.o. I. kép.

Szöllősi Ernő /szerk/: Budapest - Guide illustré.

Bp. é.n.

MDK

Bodor Péter

1788 körül született Erdőszentgyörgyön. Már gyermekkorában kitűnt barkácsoló, tafaragó tehetségével. 1806-ban a bécsi Politechnikumba került, megszerezte a mérnöki diplomát, majd néhány évi külföldi barangolás után visszatért Erdélybe.

Pap János: Így született meg s így enyészett el a Bodor-kút.
Ország-Világ, Bp. 1958. március 19. 17. l.

OMK

Bodor Péter

Erdélybe visszatérve gépeket szerkesztett, orgonát épített. Műszaki alkotásai a marosvásárhelyi református kollégium 70 méter magasba vezető toronylépcsője és a vásárhelyi Bodor-híd. Tehetséges festő és muzsikus is volt.

Pap János: Így született meg s így enyészett el a Bodor-kút.

Ország-Világ, Bp. 1958. március 19. 17. l.

MDK

Bodor Péter

Barátai bankjegyhamisításra csábították. A hamisítás kiderült; Bodort letartóztatták. 1819-1823-ig volt a vizsgálati fogságban. A vizsgálati fogságban készítette el híres kutját, amelyet Marosvásárhely főterén állítottak fel. (A cikk közli a kút részletes adatait.)

Pap János: Így született meg s így enyészett el a Bodor-kút.

Ország-Világ, Bp. 1958. március 19. 17. l.

MD4

Bodor Péter fafaragó és orgonaépítő

1822 őszén halálra ítélték. I. Ferenc császár két évi várbörtönre enyhítette a büntetést. Bodor 1827-ben szabadult; 1849. augusztus 6-án szívszélhüdésben meghalt. A [redacted] Bodor-kút másolatát a Margitszigeten állították fel.

Pap János: Így született meg s így enyészett el a Bodor-kút.

Országos Világ, Bp. 1955. március 19. 17. l.

Bodor Péter

Székely ezermester építette pl.: a maros-vásárhelyi ref. vártemplom faragott torony-lépcsőjét, a Marosvidat, a Bodor-kutat stb.

Dr. Lévai Lajos: Bodor Péter, a székely ezermester

Élet és Tudomány 1963 jún. 811.l.

Bodor Péter

Sokoly vezmester épitelle pl. a maros-
vásárhelyi vel. vártemplom faragott horony-
lépcsőjét, a Maros-tidat, a Bodor-tidat ill.

Dr. Lévai Jenő: Bodor Péter, a sokoly
vezmester

Élet és Tudomány 1963 jun. 8 11.

Bodor Péter, [népmüvén? / ezermester?] M Oh

A margitszigeti zenélő kút egy régi maros-vásárhelyi kút pontos mása. Az eredetit Bodor Péter készítette. (B. P. 1778-ban született.) A szerkezet egy oszlopokon nyugvó kupolában volt elhelyezve. A kupola telején egy Neptunus-szobor állt.

–: Ezt olvastuk
(Bodor Péter zenélő kútjáz) G. C

Bp. lyki. jül. 14. [Vidéki]

NÉPSZABADSÁG

MDK

Bodor Péter

zenélő kut

M.Kiss P: Marosvásárhely. Szépmüvészet, 1943, 161-164 l.

MDK

Bodor Péter

marosvásárhelyi zenélő kutjának másolatát 1936-ban Jankó Gyula és Páll Andor készitették el s a Margitszigeten állitáttoák fel

Magyar Épitőművészet 1943. ~~évi~~ számainak boritéklapján.

MDK

Bodor Péter

Marosvásárhelyt 1820-22-ben épitett és 1911-ben lebontott kutját 1935-36-ban Jankó Gyula és Páll Andor rekonstruálták a Margitszigeten

Rexa Dezső: Margitsziget. Bp. 1940. Officina. 39.l.

Bodor Péter

kéjivó

Bodor Péter készítette az Ottszemi freskókat.

Banner Zoltán: Mohi Sándor, Kolozsvár.
Műveszet, 1972. junius – 31 oldal

Bodor Péter, építész

MDK

Világhírű székely ezermester. Építész-ként is tevékenykedett (Bethlen Lajosnál) 1849. aug. 17-én halt meg.
A monoszásárhelyi zenélőkút alkotója.
Ennek másolata a margitszigeti zenélőkút.

— : Zenélőkút

6.

ESTI HIRLAP, Bp. 1969. aug. 18.

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György út 41.

Bodor Péter
építén

~ műve egy kút Marosvásárhelyen. Má-
solata a Margitszigeten.

Rados: Magyar építészettört. 278.
Műszaki kiadó 1971.

SODOR PÉTER / székely ezermester ①

Marosvásárhelyen pénzhamisítását börtönbe ráták. Hogy kiszabaduljon, felajánlotta Nemes György városi szenátornak, hogy a marosvásárhelyi vár melletti forrás ~~[illegible]~~ 1803-ban épített piramis-alakú foglalása fölé „világrasztó szenés kutat épít". A kutat 1821-ben felavatták. 1836-ban egy szélvihar (folyt.)

Pest Mezei Kúlap, 1968. aug. 1.

/4

BODOR PÉTER / ②

tönkretette, 1911-ben lebontották. ~~Páll Andor~~ 1936-ban a budapesti Margitsziget énaki részén az eredeti tervek szerint felépítették. A hábonús pusztításokat a felszabadulás után Pfannl Egon építész vezetésével állították helyre a kutat, mely a rajta látható felirat tanúsága szerint (folyt.)

Pest Megyei Hírlap, 1968. aug. 1.

/4

BODOR PÉTER / ③

„Kű mása Bodor Péter székely ezermester 1820-ban Marosvásárhelyen épített és 1911-ben lebontott kútjának"
a kút 1968 óta ismét renél is

Pest Megyei Hírlap, 1968. aug. 1.

/4

BODOR Péter

Vajda Pál: Elhalgatott Bodor Zúttja.
= Interpress, Magazin 10. évf. 2. sz. 1984 41-42. p.ll

Bodor Péter XVIII. sz

Bp. Mangtsriget

előadási módjában a fejlődés rendkívül gazdag és folyton emelkedő vonalát mutatja. Legelső képein *(Thüringiai paraszt)* a naturalizmus minden eszközét megragadja, majd a Benczúr-iskolába kerülve «nagy kompozíciók»-at *(Pletyka; Civódás)* fest, ezeken belül érvényesítve naturalista hajlamait. Az 1898. év jelzi az iskolától való szabadulást. Munkásokat és szegény emberek életéből vett képeket fest széles impresszionisztikus előadásban, sötét színekkel. *(Család,* mely az 1900-iki párisi kiállításon díjat nyert; *Az özvegy; Öreg ember*, valamennyi a Szépműv. Múz.-ban; *Anya és gyermeke; Napszámos; Anyaság)*. 1903-tól kezdve színei megvilágosodnak, melyeket nagy felületekben rak egymás mellé *(Csöndes boldogság; Egy legény és egy leány)*. Ez a világosodás még inkább megnyilvánul már erősen stilizált kisvárosi utcaképein *(Kisvárosi délelőtt Vácott; Kisvárosi csönd; Szent Endrei utca)*. Ettől kezdve folytonosan egyszerűsödik: ez jut kifejezésre 1907 körül festett néhány kevés eszközzel kifejező arcképén *(Kohner Adolf báró; Jakab Dezső; Sarbo Jenő)*, világos színekben stilizált egyszerű csendéletein *(Falusi virágok; Paraszt csendélet)* és templom-enteriőrjein *(Szolnoki nagytemplom; Falusi templom; Budai szerb templom)*. A színességre és stilizálásra való törekvés hírja gazdag enteriőrök *(Madame de Maintenon szalonja Fontainebleauban; A firenzei gobelin-múzeum-*

Bodor Miklós

1021

Félegyházi képzőművészek Szentendrén

November 10-én a Hazafias Népfront szentendrei elnöke megnyitotta a félegyházi Szakszervezeti Művelődési Ház Képzőművész Köre 17 tagjának tárlatát. A kiállításon 47 alkotás szerepel; ebből 10 fafaragás, 4 olajfestmény, 12 akvarell, 2 collage, valamint 19 szénrajz, vázlat és egyéb grafika.

A hír röviden ennyi. Az ember felfigyel, örül, hogy félegyháziak szerepelnek igényes szakmai környezetben, de valljuk be, az 1961. óta folyó munkáról keveset tudunk.

Bodor Miklós festőművész vezetésével 7 éve alakult meg a baráti közösség, amelynek tagjai közt éppúgy találunk címfestőt, bérelszámolót, könyvelőt, segédmunkást, pedagógust, lakatost, mint ipari tanulót, vagy nyomdászt. A közös ügy szeretete kovácsolta őket családdá, s példamutatóan jó légkörben, őszinte és segítő bírálattal egyengetik egymás útját, sikereit. Minden héten egy alkalommal kötött foglalkozásuk van, míg két nap a szabadfoglalkozásé, vasárnaponként pedig együtt mennek kirándulni, vagy tárlatlátogatásra.

A kört az otthont adó művelődési házon kívül az SZMT kulturális munkabizottságának vezetője, Urbán Pálné is patronálja. Eddig 5 kiállítás van mögöttük, s a művészetkedvelők lassan kezdik megtanulni a jeles alkotók nevét is: Seres Éva, Molnár Péter, Keserű László, Csenki Tibor és a többiek nevét.

A kapcsolat Szentendrével onnan ered, hogy félegyházi születésű az ottani képzőművész-kör tagja, Kiss Ernő, valamint Szántó Piroska is. Vajda Lajosnak, az Európaszerte ismert művésznek alkotásai pedig igen nagy hatással voltak a félegyházi fiatalokra. A meghívást Pirk János Munkácsy-díjas festőművésztől, a szentendrei művészkör vezetőjétől kapták, akinek műveiből Félegyházán nyitottak cserekiállítást.

A félegyházi kör 19 tagja jövő nyárra egyhetes meghívást kapott a szentendrei művésztelepre. Ennek jelentőségét, úgy hiszem, nem kell hangsúlyozni.

Furcsa dolog ez: mellettünk élnek, velünk élnek, nekünk alkotnak, s mégis az kell a megismeréshez és a figyelemhez, hogy valahol, idegenben ismerjék el tehetségüket. Jó lenne, ha ez a lelkes és céltudatos kis alkotócsoport próféta lenne a saját hazájában.

Kovács Mária temetésén részt vettek és fájdalmunkat enyhíteni igyekeztek. Kovács család. 17291

Köszönetnyilvánítás. Köszönetet mondunk mindazon rokonoknak, ismerősöknek, jó barátoknak és a Vegyes Ktsz dolgozóinak, akik szeretett édesapánk, nagyapánk id. Varga István temetésén megjelentek, sírjára koszorút és virágot helyeztek és ezáltal nagy fájdalmunkat enyhíteni igyekeztek. Gyászoló család. 10236

Fizetés megegyezés szerint.
Jelentkezés:
a munkaügyön.

10247

Fizessen elő a Petőfi Népére!

AUTÓSOK ITT A TÉL!!!

Most töltesse fel kocsija hűtőjét, különleges hűtőfolyadékkal

...ARANTÁLTAN BIZTOS!

...Rt.
...kkumulátorüzeme,
...20.

CENTRUM ÁRUH...
KECSKEMÉT

Termelősz...
állami ga...

A Rozmaring, Buda...
Kübekháza rovar-...
együttműködése

garanciáv...

patkány, egér, sváb, ... stb irtását, valamint ... molyirtást, cianozást.

Patkányirtást 12 fillér/m².
rovarírtás 0,30—1,— Ft/m².
Éves szerződés esetén 10—20%-os kedvezmény.
Próbairtás díjtalan.
Cím: Sarló Kalapács MgTsz. Kübekháza.

10202

Értesítjük kedves vevőinket, hogy

1968. december 27-től 1969. január 10-ig

leltározunk

Magyar Hirdető
SAJTÓHIRGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

PETŐFI NÉPE

BODOR Péter

Budapest

A sziget kérésére

Megújul a zenélő kút

A tervek szerint még az idén helyreállítják a margitszigeti Bodor Péter kútját, a közismert zenélő kutat, amelyet Budapest kedvelt pihenőhelyén 1936 júniusában állíttatott föl a Fővárosi Közmunkák Tanácsa. A munka megszervezését, összehangolását — a Budapesti Városszépítő Egyesület felkérésére — a Metró Közlekedésfejlesztési és Beruházási Vállalat intézi.

A margitszigeti tó mellett álló zenélő kutat — amelynek eredetijét Bodor Péter székely ezermester 1820—22-ben készítette el, és lebontásáig, 1911-ig Marosvásárhelyen állt — leírások alapján Páll Andor és Jankó Gyula rekonstruálta 1935—36-ban.

Magyar Hirlap 1985. I. 24.

BODORKÓS András

AS

Szombathelyen született.	**1956**	Born in Szombathely.
Diplomázott a szombathelyi Berzsenyi Dániel Tanárképző Főiskola matematika-rajz szakán.	**1979**	Degree in Mathematics and Graphic Arts at the Berzsenyi Dániel Teachers' Training College, Szombathely.
Diplomázott a pécsi Janus Pannonius Tudományegyetemen.	**1985**	Graduated at the Janus Pannonius University, Pécs.
A Vas Népe napilap újságírója.	**1990**	Journalist of "Vas Népe".

KIÁLLÍTÁSOK — EXHIBITIONS

Szombathely - Vasi Műhely	**1981**	Szombathely - "Vas" Workshop
Vasvár, Művelődési Ház	**1985**	Vasvár, Community Center
Vasvár, Művelődési Ház	**1990**	Vasvár, Community Center
Szombathely, Médium Galéria	**1990**	Szombathely, Medium Gallery
Vasvár, Művelődési Ház	**1992**	Vasvár, Community Center

Geboren in Szombathely.	**1956**	Nato a Szombathely.
Absolvierte er die Pädagogische Hochschule Berzsenyi Dániel in Szombathely als Mathematik- und Zeichenlehrer.	**1979**	Diplomato nell' Istituto di pedagogia Berzsenyi Dániel di Szombathely nella facoltà del disegno e matematica.
Absolvierte er die Janus Pannonius Universität in Pécs.	**1985**	Diplomato nell' Università Janus Pannonius di Pécs.
Er is Journalist der Tageszeitung Vas Népe.	**1990**	Giornalista del quotialiano Vas Népe.

AUSSTELLUNGEN — ESPOSIZIONI

Szombathely, Werkstatt von Vas	**1981**	Szombathely, Bottega di Vas
Vasvár, Kulturhaus	**1985**	Vasvár, Centro di cultura
Vasvár, Kulturhaus	**1990**	Vasvár, Centro di cultura
Szombathely, Medium-Galerie	**1990**	Szombathely, Galleria Medium
Vasvár, Kulturhaus	**1992**	Vasvár, Centro di cultura

"Az ember sorsa gyakran már születése pillanatában eldől. A gyermekkor élményeit meghatározónak érzem. Ahogyan a hegyháton, egervölgyi éveim alatt eltöltött fél évtizedet is, az ott élők nyitott jószívűségének köszönhetően. Tájképeim és grafikáim is zömmel ebből az élményvilágól táplálkoznak, Az utóbbi évek figurális kompozicióiban azok a sorsfordulók foglalkoztatnak, melyek leginkább a vándorlással, az elvágyódással és a viharral mutatnak rokonságot.

"The man's fate is determined in the moment of birth. I feel childhood experience is determining. I spent five years in "Hegyhát", in "Egervölgy" where country peaple are oopen and good at heart. My landscapes and drawings are based on this world. Lately I deal with Wandering longing and storming in my figural compositions.

"Das Schicksal des Menschen entscheidet sich oft schon im Augenblick seiner Geburt. Die Erlebnisse der Kindheit empfinde ich als bestimmend. Sowie das halbe Jahrzehnt das ich in Egervölgy, in dem Hegyhát verbrachte, der Offenherzigkeit der Leute von dort zu verdanken, Meine Landschaftsbilder und Grafiken ernähren sich überwiegend auch aus dieser Erlebniswelt. In den figuralen Kompositionen der letzteren Jahre beschäftigen mich die Schicksalswenden, die hauptsächlich mit der Wanderung dem Hinwegsehen und dem Sturm verwandt sind.

"La sorte dell' nomo è determinata spesso già nel momento della sua nascita. Le espressioni dell' infanzia secondo me sono determinanti. Cinque anni passati nel villaggio Egervölgy di Hegyhát, dove abitavo, sono stati fondamentali per da bontà degli abitanti del paese. I temi dei miei paesaggi e le grafiche reppresentano le emozioni che mi suscitarvano quei luoghi.Nelle composizioni figurali degli ultimi tempi descrivo le peripezie che mi sono capitate nei miei viaggi e durante le tempeste."

FELSŐBEJCI HARANGLÁB
1990. 32 X 38 CM OLAJ, FAROST

BELFRY IN FELSŐBEJC
1990. 32 X 38 CM OIL, WOOD-FIBRE

GLOCKENSTUHL IN FELSŐBEJC
1990. 32 X 38 CM ÖL, HOLZFASER

CAMPINALE DI FELSŐBEJC
1990. 32 X 38 CM OLIO, LEGNO COMPRESSO

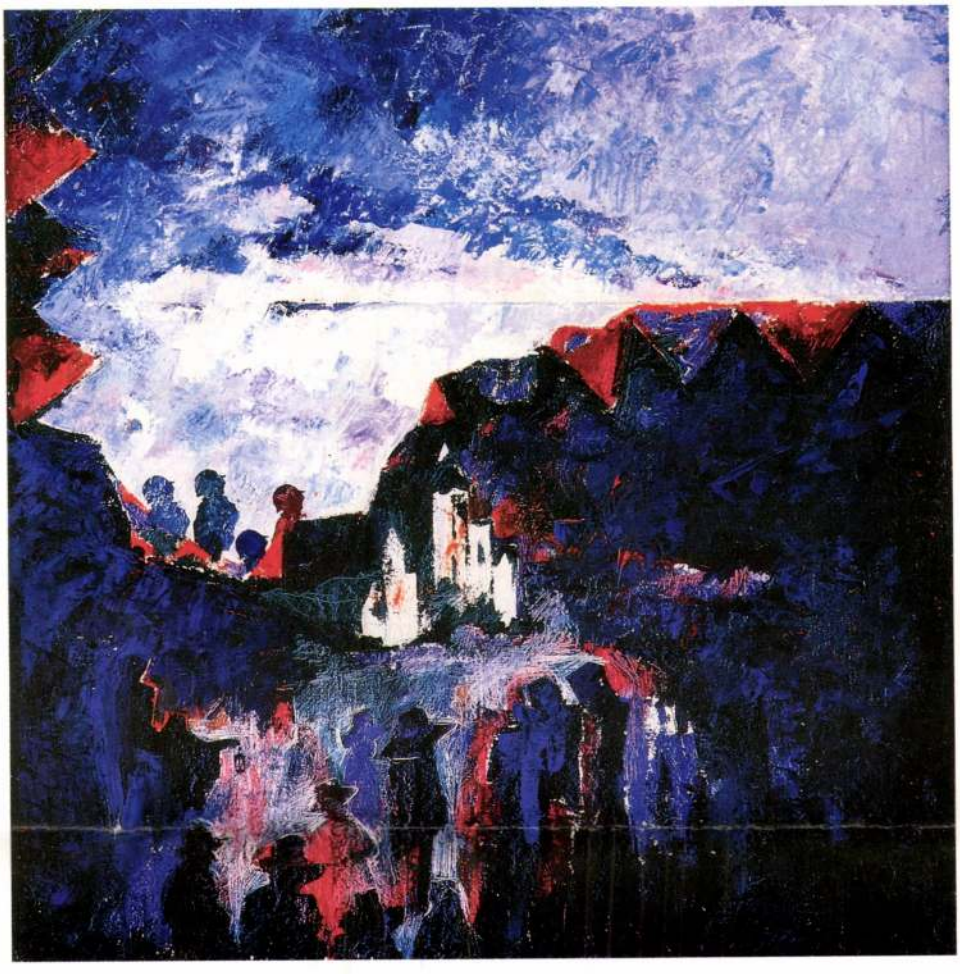

BEVONULÁS SENKI FÖLDJÉRE
1992. 51 X 50 CM OLAJ, FAROST

ENTRY TO NOBODY'S LAND
1992. 51 X 50 CM OIL, WOOD-FIBRE

EINMARSCH INS NIEMANDSLAND
1992. 51 X 50 CM ÖL, HOLZFASER

ENTRATA NELLA TERRA DI NESSUNO
1992. 51 X 50 CM OLIO, LEGNO COMPRESSO

RÉG-KÉP
1989. 20 X 30 CM TUSRAJZ

OLD-PICTURE
1989. 20 X 30 CM INK, PAPER

ALT-BILD
1989. 20 X 30 CM TUSCHE, PAPIER

QUADRO-VECCHIO
1989. 20 X 30 INCHIOSTRO DI CINA, CARTA

Bodorkós András

1021

A nyár ajándéka

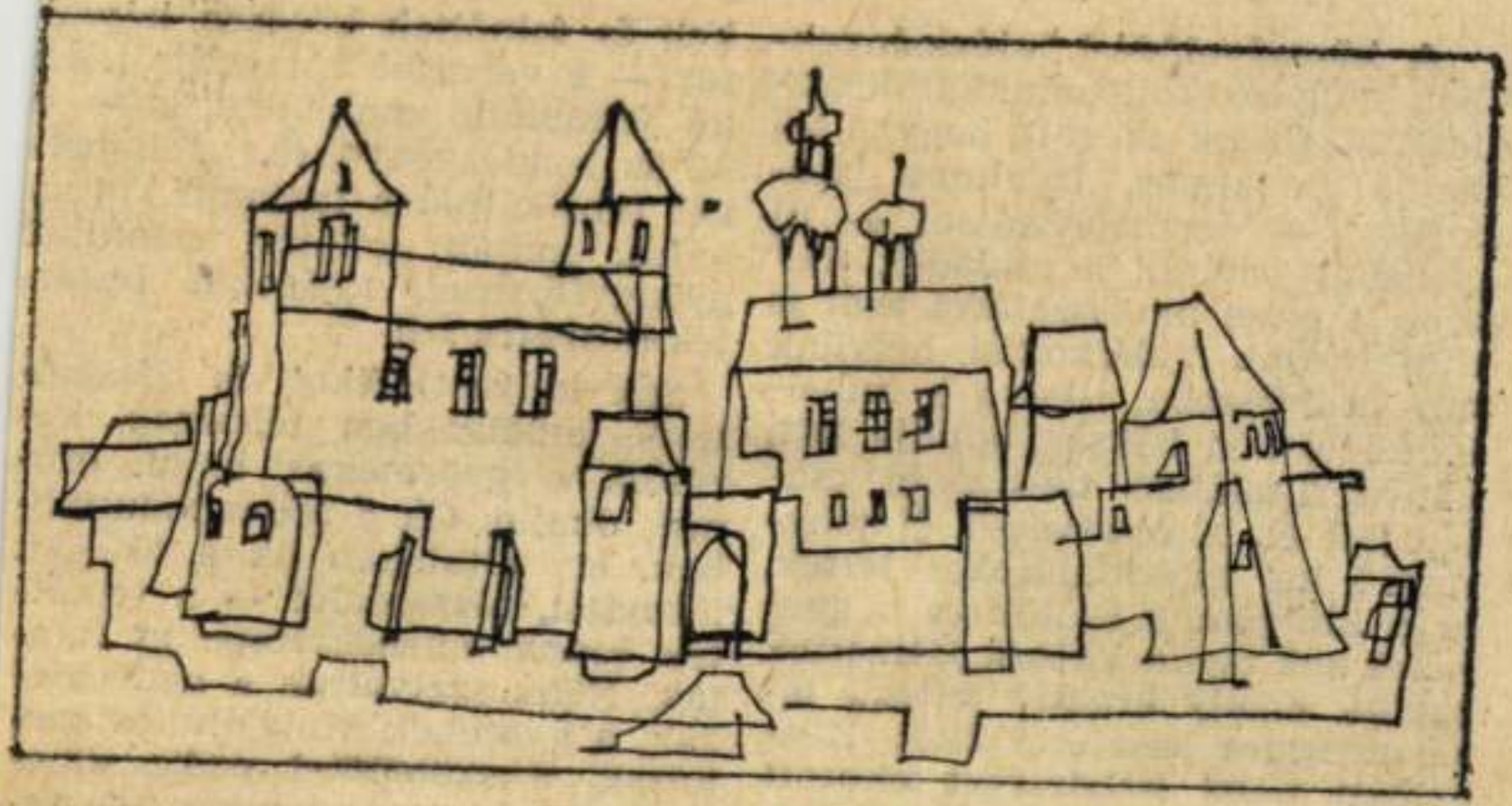

Bodorkós András: Kőszegi részlet

1981 SEP 1 0

PEDAGÓGUSOK LAPJA

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Családi

A közm… …észül
ben dolgo… …jelle-
letet kezdt… … — a
hetne tar… …meze-
kokkal — … …karne-
színeket b… …náltak
tébe, s ez… …festet-
megnövel…
egy úttöröszoba, … …átszot-
lődési otthon ifjúsági klubja lett, ahova általában tíz-tizenöt család jött el. A résztvevők élményszerző kis kirándulásokat tettek, és a klubban a szülők és a gyerekek sok olyan játékot játszottak együtt, amely kreatív jellegű tevékenységre késztette őket. Kezdetben némi nehézséget okozott a felnőttek és gyermekeik együttjátszása, illetve a felnőttek, a

…tunk, amely… …e kerültek a gyermekek bajai, örömei, óhajai. Ők a felszabadultabbak, így általában ők a játékok irányítói, főszereplői — a felnőttek csupa epizódszerepeket kaptak. Néha szétváltak a nemzedékek, a gyerekek klubdélutánt tartottak, a szüleikkel pedig elbeszélgettünk a mindennapi — nevelési, családi, egyéb — problé-

1021

MŰTEREM

Bodosi Dániel-Baróton

Művelődéstörténeti és balladai tény: ha hét fiú közül hatnak a második világháború (akármilyen háború) tűzvonalaiban kell harcolnia, akkor a hetediket hívják haza a művészeti főiskoláról, megművelni a földet, mert a hetediket csak azért nem küldték ki a frontra, mivel azok az ujjai, amelyekkel meg kellene húznia a fegyver ravaszát — hiányzanak.

Bodosi Dániel asztalossegéd ujjait a cirkula tépte le 1938-ban, egy brassói asztalosműhelyben. Ekkor már huszonöt éves (született 1913-ban), s mikor felkötött karral, munka nélkül sétál a brassói utcákon, akkor lát életében először festőt, a szatmári Litteczky Endrét, aki a többi zarándok-festőhöz hasonlóan, a város főterén ütötte fel az állványát. Hazatér Barótra, s reprodukciók nyomán Benczúr-képeket másol. 1939-ben felkeresi Nagy Imrét Zsögödön, aki magánál tartja, rajzoltatja, s korrigál neki. Az ő bátorítására jelentkezik felvételi vizsgára 1941 augusztusában a budapesti Képzőművészeti Főiskola festészeti szakára, s Rudnay Gyula osztályába iratkozik.

— Abban az évben halt meg Aba-Novák. Az első éven Szőnyi István tanított krokizni, s gyakran vezette alakrajzi gyakorlatainkat. Rudnay azonban egy éven át meg sem szólított, hogy mit is keresek én az Epreskertben. A másodéven éppen ezért át akartam iratkozni más tanárhoz, Rudnay tanársegéde azonban azzal vigasztalt: az jó, ha a Mester nem szól magához, mert akit tart valamire, azt hagyja gyötrődni...

Három évig gyötrődik hát Rudnay osztályában, aztán 1944-ben...

— ...a háború rekesztett haza. Heten vagyunk testvérek. Mind elmentek katonának, s apám könyörgött, hogy jöjjek haza a földre. Azóta: májusban leteszem az ecsetet, s októberben veszem fel újra. Van 20 család méhem Uzonkában. (Mert itt nincs húzás.) Ott behordanak elegendő mézet. A festészetet csak úgy üzöm, mint a szivaros a szivarát, vagy az iszákos az italt: szenvedélyből... Csak az a baj, hogy amikor már belejönnék, abba kell hagynom, s futni a kenyér után...

Szikár, konok, sebzettségében is ép érzékű művész. Nagy Imre nemcsak az első, önálló rajzig vezette el, hanem úgy ráirányította a szemét, az akaratát, a gondolkodását a mesterségbeli tudás normáira, hogy a folyamatos alkotói munka hiányától főként azért szenved, mert...

— ...mindig az az érzésem, hogy még mindig nem tudok az anyag fölé kerülni. Az anyag visz és gátol...

Azt viszont jól megtanulta saját tapasztalatából, hogy ne várjon a festés vagy fametszés alkalmaira hiába; ilyenkor bútort ácsol, mozaik faliképet vagy működő-domborművet komponál, hajdan, amikor még javában működött a színjátszócsoport, díszletet festett, sőt néptanácsi képviselőnek és bank-alelnöknek is megválasztották... Elkészítette a művelődési ház freskójának a kartonjait is. Mozgalmas, sok alakos élet- és munkakép-jelenetekből összefűzött táblakép-sor. Falon természetesen összefogottabbnak hatna. De sajnos megrendelést nem kapott a kivitelezésre. Mennyi dolga lenne (lehetne) egy (egyetlen) művésznek valamely, valamennyi tízezres kisvárosban! Ő keresi is a helyét, hiszen lassanként ezermesterként cserélgeti az iparművészeti asztalosságot a monumentális műfajokkal, a tollrajzzal, a fametszettel és a táblaképfestéssel. De 1944-től 1969-ig például egyetlen képet adott el helyben, azt is egy máshonnan jött orvosnak. A kisvárosi elszigeteltség csakis a művészi alkotás új meg új funkcióinak, alkalmazási területeinek a feltárásával szüntethető meg, nemcsak Baróton, hanem máshol is. E a feltáró tevékenységet viszont művésznek és környezetének azonos szükségérzettel kell végeznie. Nem elég a művész által landó szellemi készenléte (Bodosi könyvtárából nem hiányzanak a legutolsó kiadású művészeti albumok sem), a tudatosság, amellyel Nagy Imre, Márton Ferenc, Bordi András és Bene József táj- és emberábrázoló hagyományába kapcsolódik (s az általuk kiművelt festőgrafikai láttatás, pontosabban a vízfestés eszközeivel fejezi ki ő is a legőszintébben önmagát); elszigeteltségében gyakran vesz erőt rajta (s munkáin) a kifáradás, s ilyenkor csak a részletekben ragyog fel az eredeti duktus, a kivételes tónusérzékenység, a fogalmazás természetes festőisége — az összefoglalás mozzanata azonban elmarad. De még serkentő impulzusok nélkül is néha olyan friss, erőteljes akvarellek születnek a keze alatt (nagy, keményen kezelt síkok, expresszív mozgások és arcok, lazúros, fényteli felületek), amelyek méltán mérhetőek e súlyos táj és kristálytiszta atmoszféra első felfedezőinek a munkáihoz.

— ...márpedig festeni úgy nem lehet, hogy májusban leteszem az ecsetet, s októberben veszem fel újra...

Vagy mégis? Az utolsó három esztendőben egymásután két egyéni kiállítást is nyitott: 1973-ban Sepsiszentgyörgyön, 1974-ben Székelyudvarhelyen, s a többnyire 1973—74-ben festett olajképek sorozatában a korábbi vízfestmények és fametszetek érzelmi, illetve hangulati gazdagsága, ösztönös, formailag olykor bizonytalanul tolmácsolt telítettsége mintha új látásmóddá, végre személyes formanyelvvé minősülne át. Boglyák, sziklák, fák elemei barlangboltozatos képzelt terekké szerveződnek új képein, s ez a tér olyan súlyos, hogy szinte agyonnyomja, ezért valósággal mitikus erőfeszítésekre serkenti alakjait. Idilliből drámaivá színeződött a hangja, levegő és perspektíva nélküli felületei fullasztó beépítettséget sugallnak. A *Furulyaszó* (1974) pásztorfigurája oly monumentálisan emelkedik ki ebből a neokubisztikus kőmustráből, mint aki valamely kataklizma túlélésének egyetlen lehetőségét testesíti meg.

Bodosi Dániel e maga-festette pásztor példáját szemlélteti és követi Baróton. Barót sem mehet el figyelmetlenül e hősies erőfeszítés mellett.

BANNER ZOLTÁN

Bodosi Dániel: Furulyaszó

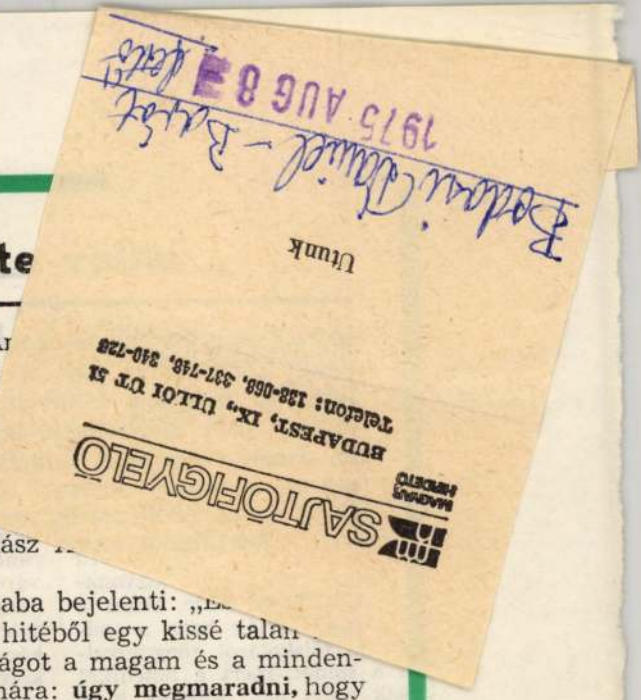

szer úgy jött, / báltam a le-, nem is em-rsre felfigyel-elfigyelek. De t foglalkoztat, ha félálomban **n a mélyből,** egy darab pa-mmit nem ér-am, érdemes-e m?" — Ön új mi válaszunk tre takarékos-).

„Vízben meg-egszületett ha-ned, / idő len-olna hát a víz-

az aranyten-meghajol / Le-A nap tündö-ör triőröz. / A — Csodálatos,

: „Mondd, mit szembe üldögél, És ha kell, ha erset garmadá-n se, / Ha nem sokat... egyet túlbecsüli ké-

a kapuba / s meg csalfa ba-/ Ha azt hitte zeret / Megüze-n tévedett. // mindegyik ut-tudok / az is ölel / másikon szédülten jár / bor az asztalon

/ poharam színültig / Ölelkezem a lányokkal / reggeltől napestig..." — Lásd az előbbi választ.

P. Gy. — Marosvásárhely: „Álmom volt egy ég-kék tó, / Kristálytiszta, csillogó. / Zöld erdőben ég-kék folt. / Nem kék tó, / a szemed volt. // Álmomban egy dallamot / Halottam, vigasztalót. / Így, zengve csak szél dalol. / Nem a szél, a hangod volt. // Hintaszéket álmodtam. / Ringatott, elaludtam. / A karfája átkarolt, / Nem karfa, / a kezed volt." — Utóbbi álom kissé lidércesnek tűnik.

J. C. — Kolozsvár-Napoca: „Nyomasztó csend / Körülöttem, / Éveken át csak ezt kerestem: / A boldogságot, / A csendet, a hideg mozdulatlanságot. / A nap még nem kelt fel, / Nem ontja a dús meleget. / Hajnalban, / Az illatözönben / Sétálok a gondolat árokjában." — Reméljük sikerül kikászálódnia.

D. Z. — Székelyudvarhely: „Nem szeretem a régi verseim! / Túlságos nagy bennük az ifjúság, / Dölyfös az erő, féktelen a vágy! / S a kellő napon és a nyugvó napon / Ugyanaz a fény, ugyanaz a szín! / Mindenütt vörös mámor ég lobogva, / Miként tikkasztó láz perzsel agyon! / Nincs egy karaj (?) mely hangos ne volna, / Nincs csók, mely rejtőzködve félne! / Sehol titok! Mindenütt a lény / Merész, dicsekvő, nagy őszintesége! // Mintha egy napsütéses kertben járnék, / Hol mindenütt fény, sehol semmi árnyék, / Színes virágok, mik a naptól égnek, / Színes pillangók, részegek, ledérek. / S e forró színes, kábult környezetben / Nem találom többé a lelkem! // Érzem, hogy nemsokára dalt írok, / Dalt, melyben nem lesz ujjongás, se vágy, / dalt, melyben nem lesz könny, se szerelem! / De nagy titok, de szentséges titok! / Összeboruló sok fehér virág, / Mely illatát az éjben ontja szét. / Szelíden álmodom, rejtelmesen. / Nem tudni, honnan jő és hova visz el, / Olyan, mint egy puha lélegzetvétel, / Egy hullámcsobbanás, de benne lesz a lelkem, / S mind, mit álmodott, s mind, mit szenvedett." — Várjuk tehát az érett férfikor dalait.

K. JAKAB ANTAL

Ki hitte

■ hogy Halász A... **Lófürdetőiről** pereg... gyöngyöző vize, mi... zető képsor szom... imádságos pillana... valakinek mégisc... hogy Tompa Lász... kat, amelyeket Halász ...

■ hogy Tőke Csaba bejelenti: „... a két távolmaradó hitéből egy kissé talán csán hangzó tanulságot a magam és a mindenkori találkozók számára: **úgy megmaradni,** hogy **közben menni valamire."** Vagy valami, vagy megy valahova.

Ki hitte volna ...

Új haza

Szemlér Ferenc verséből idézünk: „Ha hangosan vagy csöndesen / évfordulóján éltetem, / köszöntöm a Köztársaságot, / a múltra hadd emlékezem, / jövőnkre tisztábban hadd látok!"... A vers befejező szakaszát rejtik a vízszintes 1., függőleges 22., 15., 60. és 20. számú sorok.

VÍZSZINTES: 1. Az idézet első sora (zárt betűk: STSÉE) 15. Kilencfejű, mondabeli vízi szörny. 16. Trója másik neve. 17. Megfelelően helyettesít. 18. Régi római pénz. 19. Rövid harisnya. 21. Folyamodj. 22. Az otthonába szalad. 24. Az emberiség történetének legrégibb szakasza. 26. Ellenértéke. 28. ...futó: féktelen, beszámíthatatlanul viselkedő személy. 29. Afrikai folyó. 30. Az ismeretlen betűjele. 31. A gerincesek egyik osztálya. 33. Valamely ok következtében. 34. Kinek a tulajdona? 35. Fémhuzal. 36. Elől megy! 37. Csak félig dőre! 38. Nobel-békedíjas amerikai volt külügyminiszter és szenátor. 39. Kuruzslásban járatos férfi. 41. Jelfogó. 44. A régi északi germánok főistene. 45. Padlizsán, tojásgyümölcs — románul. 47. Á, á, á. 48. Vércsatorna. 51. Indíték. 53. Rádium vegyjele. 54. Virágzik. 55. Kortárs francia kommunista író (André). 58. Innivaló. 59. Légáramlata. 60. Orrunkkal érzékeljük. 61. Vágóeszköz fontos része. 63. Napszak. 64. Szép táj jelzője. 65. Sötét kis szoba. 66. Tetőpont. ... ja. 6. Balatoni üdülőhely. 7. A piacon folynak. 8. Miként. 9. Tais-...: hallgass, franciául. 10. Izomrögzítő szalag. 11. ZP. 12. Olyan termés, amelynek burka van. 13. Keresztüljut. 14. Felhő, románul. 15. Az idézet harmadik sora (zárt betűk: ZGSRM). 19. Kellemes íz. 20. Az idézet ötödik sora (zárt betűk: KÜEÜGZ). 22. Az idézet második sora (zárt betűk: GR). 23. Pontosan megszabott határidő jelzője. 24. Pénzt elkölt. 25. Vizesgödör. 27. Heyerdahl papiruszhajója. 29. Nikkel vegyjele. 30. A halott gyermekeit siratő anya jelképe az ókori görög mitológiában. 32. Természetes állapotban talált tiszta nemes fémdarab. 33. A hőmérséklet folyamatos emelése. 34. Csak félig komoly! 36. Milyen sok. 38. Elkülönített részekre osztott. 40. A jószívű igéje. 41. Állóvíz jege recsegő robajjal megreped. 42. Élelmiszer. 45. Hőemelkedés. 45. Vanádium és hidrogén vegyjele. 46. Racovița személyneve. 49. Egyiptomi Arab Köztársaság. 50. Saját kezével. 52. Itt bonyolódik le a járműforgalom. 56. Római negyvenkilences. 57. Szótoldalék. 59. Acélkalap. 60. Az idézet negyedik sora (zárt betűk: LLÉRT). 62. Spanyol férfinév. 64. A fej tréfás neve. 66. Régi orosz uralkodói cím. 67. Kettős mássalhangzó. 68. Hangos mulatság. 69. Befőzött gyümölcs. 71. Végküzdelem. 72. A levegőben sebesen visz. 74. Magyar színész (Pál). 75. ... 76

Dumitru Radu
ény Fodor Sán-lek: *Arany me-*; Majtényi Erik: kversek, Unipán j: *Művészet és* ításában és be-*Manhattani ka-*an, Szász János *építőművésze-*ázta Balogh Fe-

*mányi Közleme-*ölapteste: Kele-trovici munkás-airól, Murádin

● Jean-Paul Sartre, akinek jobb szeme már hároméves korában meggyengült, 70. születésnapja előtt most bejelentette, hogy majdnem teljesen elvesztette látását, ezért felhagy az írással. Ezzel szemben feleségével, Simone de Beauvoirral együtt televíziójátékokat készít a XX. század eddigi történéseiről.

● Jean-Pierre Alessandri felhívására a francia televízió sok ezer nézője összesen 250 kilométer hosszúságú filmtekercset küldött be 1925 és 1955 közt készített amatőrfilm-felvételekből. A francia televízió most filmsorozatot vág össze ebből az anyagból, amelyet hét héten át *A megfilmesített élet* címmel mutatnak be.

● Július 13-án Marbach am Neckerban elhunyt Kurt Pinthus, a német expresszionista líra egykori híressége, akinek *Menschheitsdämmerung* című 1919-es kötete egy egész korszakot meghatároz a német irodalom történetében.

● 1976-ban tartják meg Bayreuth városában a századik Wagner fesztivált. A fesztivál ...

Figyeljünk az Erdővidékre!

A felszíni formákban, erdőkben, vizekben (ásványvizekben), népművészetben — és sokféle tehetségben oly gazdag Székelyföldnek talán legkevésbé ismert sarka az Erdővidék. Távol a főútvonalaktól, a Hargita délnyugati lejtőjén, az Olt völgyében kell keresni ezt a lombos erdővel borított szép tájat. Hogy miért érdemes megkeresni? Nem csupán a teljesség vágyától hajtva. Kisvárosai, falvai kevésbé festőiek ugyan, mint az Olt vagy a Maros felső folyása mentiek; nincsenek olyan neves fürdőhelyei, mint Tusnád vagy Szováta; műemlékekben, kultúrában, annyit jelentő központjai, mint Sepsiszentgyörgy vagy Székelyudvarhely. De a vargyasi Dániel-kastély s a helybeli fafaragók és népi bútorfestők igencsak megérdemelnek bár egy futó látogatást, Kisbaconban múzeum őrzi a Benedek Elek-emlékeket, és Barót — Erdővidék központja — ugyancsak tartogat meglepetést a művészetek iránt érdeklődő számára. (Baróti Szabó Dávid született itt, amint ezt neve is őrzi.)

Falun

A bedekkerek nem jelzik ugyan és mostanáig jószerivel csak a barótiak meg talán a mai megyeszékhely, Sepsiszentgyörgy képzőművészei tartották számon: Baróton, az egyik mellékutca kertes házában, gyümölcsfái és méhei között egy jelentős festőművész él — Bodosi Dániel, a székely népélet magas szintű művészi ábrázolója. „Névtelenségéből" és életkorából ítélve (hiszen betöltötte már a hetvenedik évét), azt hihetnénk, hogy amolyan autodidakta, naiv festő Olajképeinek, akvarelljeinek szemlélője azonban azonnal meggyőződhetik Bodosi kiművelt tehetségéről, kompozíciós eredményekkel társult színgazdagságáról. És természetesen nem csodálkozik már, ha megtud néhány életrajzi adatot is: az ifjú baróti asztalost ért baleset egy művészpályát indított el (mint Tamási Áron esetében). A neves csíkzsögödi mester, Nagy Imre biztatta, bátorította a már harminc körül járó fiatalembert, hogy jelentkezzék a budapesti Képzőművészeti Főiskolára; így lett Bodosi Dániel, e század negyvenes éveinek elején, Rudnay Gyula tanítványa, majd — anélkül, hogy befejezhette volna tanulmányait — festő. Aki azóta is, vagyis négy évtizede elsődleges munkájának, szenvedélyének a festészetet vallja, anyagi függetlenségét viszont a gazdaság, a méhészkedés biztosítja.

Ó, anyám (Eminescu-témára)

Bodosi Dániel rendkívül szerény ember — van mire szerénynek lennie. A szakirodalomból, reprodukciókból ismeri a század modern művészeti törekvéseit (könyvtárában meglepő módon sorakoznak az idevágó munkák), egyik-másik hatott is rá, ám úgy, hogy közben mindvégig megőrizte a maga egyéniségét — és a szülőföld tájainak, Erdővidéknek a hangulatát. Egyik-másik festményét nézve: mintha Egryt, a Balaton festőjét honosította volna a Hargita alján. Mindenesetre az ő piktúrájának erővonalai sajátosan a hegyvidékhez s a székely népélethez kapcsolódnak.

Bodosi Dánielt érdemes a műkritikának s a kortársi művészettörténetnek is felfedeznie ...

KÁNTOR LAJOS

KÁNTOR LÁSZLÓ REPRODUKCIÓI

Szeretet

BODOSI DÁNIEL festő

Uj Tükör, 1984.14.

a kegyetlen terror nemegyszer adott a munka folytatására effajta „felhatalmazást".

Különben az ő esetében ezt el is lehetett hinni. Mindig az a hír keringett róla, hogy kapcsolatai megbízhatóak, a keze nagyon messzire ér.

Természetesen jómagam is elég türelmetlen voltam, s szívből kívántam, hogy a német megszállás és a nyilas uralom rémnapjai után mielőbb feledhessük a háború szörnyűségeit. Nagyon vártam, hogy megéljem a felszabadulás napját. Vártam, hogy legális körülmények között találkozhassam az elvtársakkal, s hozzáfoghassak, amire annyira vágytam, az új élet építéséhez.

Nem volt tehát túl nehéz dolga Haraszti Sándornak, hogy meggyőzzön az általa emlegetett kapcsolatfelvétel sürgősségéről.

Elhagyott lövészárkok, agyonbombázott házak romjai, kilőtt vagy bedöglött tankok és katyúsák között indultunk el Rákospalota felé. A felszabadított területeken már megkezdődött a járőrözés. Az utcán járó-kelő férfiakat meginvitálták egy kis munkára, „malenkij robot"-ra.

Ha ilyen járőröket és csoportokat láttunk, lázas tevékenységet imitálva azt a látszatot igyekeztünk kelteni, hogy mi már megkezdtük az újjáépítés nehéz teendőit, vagy legalábbis javában végezzük a romeltakarítást.

Ez a taktika egy darabig fényesen bevált. Szorgalmas munkánk jutalmaként az egyik kiskatona még cigarettával is megkínált bennünket, udvariasan tüzet adott, s mi fuldokló köhögések közepette szívtuk a torokmardosó mahorkát, egyikünk sem volt dohányos. Nyögésünket, nyelésünket a kiskatona annak tulajdonította, hogy nem vagyunk hozzászokva erős füstölnivalójukhoz. Nevetve hátba is veregetett bennünket, hogy könnyítsen fuldoklásunkon.

Jó hangulatunknak azonban hamarosan vége szakadt. Észre sem vettük, hogy olyan zónába kerültünk, ahol már a román hadsereg gyakorolta az ellenőrzést. Egy ilyen patruj szólított magához bennünket, s nyomban le is tartóztatott. Már vagy harminc embert kísértek Sashalom irányába. Sorstársainktól tudtuk meg: az éjszaka folyamán orvlövészek agyonlőtték a román hadsereg egyik katonáját. Reggel óta keresik a tettest. A környező községekben razziákat rendeznek, s minden katonasorban levő férfit igazoltatnak.

Mindenképpen kellemetlen eset! Ki tud itt alibit igazolni? Felötlött előttem, hogy a fasiszta hadijog szerint az ilyen cselekmények megtorlásához még hadbírósági eljárásra sincs szükség. Hadműveleti területen a csapatparancsnokok önállóan intézkedhetnek a saját maguk belátása szerint. Ezt tették a németek Norvégiában, Belgiumban, Franciaországban s az általuk megszállt minden területen. Szerintük a túszok szedése, kivégzése, jobb esetben megtizedelése a hadijog ősidők óta „bevált" és „elfogadott" szabálya.

Bár tudtam, hogy a szovjet és az oldalukra átállt román hadsereg ezt a barbár módszert nem alkalmazza, sőt elítéli, a lidicei, az oradouri és az újvidéki mészárlás képei mégis felrémlettek előttem. Nem is csoda. A háború alatt mint újságírónak nap mint nap foglalkoznom kellett ezekkel a szörnyű eseményekkel. A német megszállás tíz hónapjának feszültsége most tört ki rajtam.

De e reménytelennek látszó helyzetben ismét rám köszöntött a szerencse. Vagy nem is tudom, hogy minek nevezzem. Valami, aminek kimenetelét ebben a pillanatban még nem lehetett látni. Valami, ami azonban mégis reményt keltett bennem.

A román járőrök kíséretében Sashalom felé meneteltünk. Nemsokára kiértünk az országútra s ott összetalálkoztunk egy még nagyobb csoporttal, amelyet azonban szovjet katonák kísértek. Meglátva bennünket, „Bisztro! Bisztro!" felkiáltással sürgetni kezdtek, hogy minél gyorsabban csatlakozzunk hozzájuk. Pillanatok alatt beolvadtunk egy nagyobb alakulatba.

Ezt jó jelnek tekintettem. Úgy éreztem: a nagyobb létszám önmagában nagyobb biztonság. Hamarosan kiderült az is, hogy a nagyobb csoport tagjai nem tudtak semmiféle orvlövészek által elkövetett gyilkosságról. Őket egy kis munkálkodásra gyűjtötték össze.

Sashalmon az elemi iskola kis földszintes épületébe kísértek bennünket. Mire odaértünk, jócskán beesteledett. Vacsorára nem is gondolhattunk. Örültünk, hogy élünk. De azért a szovjet katonák néhány kosár fekete kenyeret szétosztottak közöttünk s ez bizony nagyon jólesett. Erre nagyobb szükségünk is volt, mint az előző éjszaka kapott nyakkendőre vagy keménygallérra.

Nem mondom, töltöttem már kényelmesebb helyen és jobb körülmények között is az éjszakát, mint itt. Álldogáltunk és beszélgettünk, vagy az iskolai padokban szunyókáltunk. Így köszöntött ránk a reggel.

Hét-nyolc óra tájt sorakozót rendeltek el az udvaron. Sokáig toporogtunk a hóban, találgatva, hogy mi lesz. De nem sokáig élvezhettük ezt a hajnali csendet, hamarosan munkára osztottak be bennünket.

Mi Harasztival úgy helyezkedtünk, hogy lehetőleg mindig egymás mellé kerüljünk, ám azt a látszatot igyekeztünk kelteni, mintha semmi közünk sem volna egymáshoz. Így akartuk elérni, hogy egy munkacsoportba kerüljünk. Taktikánk bevált. Én ásót kaptam, ő lapátot. Kivittek bennünket a határba, hogy az elesett szovjet katonákat eltemessük.

Nem tudom, ki mit érzett volna ilyen esetben, mi Harasztival megrendültünk e feladattól. Ezek a fiatal harcosok hazájuktól ezer kilométerekre, immár a biztos győzelem és a közeli hazatérés reményében, Sashalom és Rákospalota határában fejezték be fiatal életüket. S most ránk várt a feladat, hogy gondoskodjunk végső nyughelyükről.

Egész nap ástunk, temettünk. Nem találtunk sok halottat, de a sziklává fagyott föld kemény próbára tett bennünket. Tudtuk, hogy a sírhely nem végleges. Hogy a magunk munkáját meggyorsítsuk, a majdani áthelyezésüket is megkönnyítsük, csak közepes mélységű sírokat ástunk, s abba helyeztük el — fejjel Moszkva felé — az elhunytakat.

Harasztival nagyon szorgalmasan végeztük a munkánkat. A csoport tagjai szétszóródtak, s a végén csak kettesben maradtunk. Már az ellenőrzésünkkel megbízott kiskatona is eltűnt látóhatárunkból. Ez nem bátorított fel bennünket semmiféle lazaságra. Elföldeltük az utolsó kiskatonát is, akit Rákospalota szélső házának közvetlen közelében találtunk.

Az alkony ott ért Rákospalota határában. Több helyre bekopogtattunk, hogy éjszakai szállást kérjünk. Ez bizony nem ment könnyen. Megjelenésünk, főleg így ásóval és kapával, nem kis gyanakvást keltett. Ki tudja, mit követtünk el és milyenek a szándékaink. Érthető, hogy mindenki szerette volna ép bőrrel megúszni a háborút, s az utolsó pillanatban nem szívesen vállalták a kockázatot. A gyanút keltő szerszámoktól viszont nem akartunk megszabadulni, mert azt tapasztaltuk, hogy tiszteletet parancsoló védelmük alatt könnyen visszatérhetünk az Újvidék utcába. Végül egy idős asszony, akinek a fia elpusztult a Don-kanyarban, hitelt adott szavainknak, s mosókonyháját rendelkezésünkre bocsátotta. Még szerény vacsorával is megkínált. Azt mondhatnám: áldott legyen érte a neve, de azt, sajnos, akkor nem jegyeztem meg.

Hősöket temettünk, akik elhozták számunkra a felszabadulás várvavárt pillanatát. Ők meghaltak, mi életben maradtunk. Minden elhantolás után, minden összebeszélés nélkül, ásó és kapanyélre támaszkodva, némán tisztelegtünk dicső tetteik előtt.

Így kezdődött az én felszabadulásom — temetéssel.

(Folytatjuk)

Bódosi Dániel

festő (Erdély)

Csorda, olaj.

A mezőben, olaj.

Kat F. E. D.

A vizzatért területek képzőművészeti főiskolai ifjúságának kiáll. 1942. dec. A fenti két kép kiállítva.

Ellenrék (Kolozsvár)

1893. jan. 28. z. (Erdélyi képzőművészek akadémikus növendékek kiállítása.)

A bpesti képzőművészeti főiskola növendéke volt 1942-ben

BODOSI Dániel
Barót, 1913. július 27.
Képz. Főisk. Bpest, festő

Banner Erdély

Banner Erdély

BODOSI Dániel

Kántor Lajos

Figyeljünk az Erdővidékre!
[Bodosi Dániel felvő]

Új Tükör 1984. ápr. 1. XXI. évf. 14. sz. 22.

Nietzsche, Friedrich: A tragédia eredete vagy görögség és pesszimizmus
zetéssel ellátta Fülep Lajos. Bp. 1910. Franklin VIII, 261. Filozófiai I
Fülep I/II. 443–600. (Csak a bevezető tanulmány.)
41., 44., 52., 55., 61., 66., 93., 97., 98., 102., 116., 117., 125., 126.,
153., 190.
Novellák.
Kéziratuk nem maradt fenn.
86., 87., 97., 155.
Paul Cézanne.
Szerda, 1906. I. évf. 5. sz. X. 31. 254–256.
Fülep I/I. 425–428.
28., 39.

Bodrási
Bodri F

Bodosi Dániel /Barót,1913.júl.27. -- /: festő. --
Sz:Bodosi Dániel,Sass Anna gazdálkodók. -- Nagy Imre biztatására iratkozott be a Budapesti Képzőművészeti Főiskolára,ahol 1941/44-ben tanult Rudnay Gyula osztályán. Hazatérve gazdálkodott,és a hatvanas évekig csak igen keveset festett. Egyéni kiállításokon idősebb korában jelentkezett: 1973:Sepsiszentgyörgy,1974:Székelyudvarhely,1983:Kolozsvár,Bukarest. -- Allegorikus kpmpozíciókat és tájképeket fest,olajban és akvarellben.Készít fametszeteket is.
C.Ro. -- 4o23 Baraolt,Str,Budai Nagy Antal Nr.19. -- T.77-759.
Banner Zoltán:Bodosi Dániel - Baród. Utunk 1975/32.

1021

(*Bodri Ferenc festménye*)

KERÉK IMRE:
Apám

Fűszálak periszkópjain
apám a földből kifigyel,
kémli az eget: küld-e új
esőt, szemléli a határt:
nő-e a búza, szólogatja
Tejúton csatangoló lovait,
a szétgurult kerekeket
visszailleszti a szekérbe,
hív engem, kölyköt, feltesz a
bakra, indulunk fütyörészve, várnak
csillagvirágos kék mezők.

Bodri Ferenc

kesztő, tech
előadó és
továbbá
munkakörö
zés a „Fémmunkás”
méti Gyár Munkaü
Kecskemét, Izsáki út

KÖMŰVES szak- é
állandó munkára fel
kezni lehet: Kecske
u. 12.

VILLANYSZERELŐ
talt és tanulót vesze
ni: Kecskemét, Csal
(Felsőszéktó).

AZ IGV Sokszorosí
vételre keres szakm
lalókat, forgácsoló
lító, kompresszorke
marós, géplakatos,
mechanikai műszer
szító és kőműves n
gédmunkás munka
mozgató, raktári r
lalókat. Minőségelle
be: Gépipari vagy
középiskolai vég
éves gyakorlattal
vállalókat. Kecskemét, Mátyá

2538 szám alatt.

1981 JUN 2 1

PETŐFI NÉPE

MHSAJTÓFIGYELŐ

1091 BUDAPEST, IX., TŰZOLTÓ UTCA 51.
Telefon: 337-748, 340-126

A PRÓHIRDETÉSE

Ingatlan

KÜLÖNPORTAS családi ház eladó. Kiskunfelegyháza, Mikszáth Kálmán u. 34/a. 1925

ELADÓ 3 szobás, 2 csaladnak is alkalmas családi ház gazdasági épületekkel. Kecskemét, Kalasz u. 12. (Volkertelep IV. utca 12.) 2479

HÁZ eladó. Érdeklődni lehet 14 órától. Kecskemét, Csokonai u. 2. 45889

3 ÉS fél éves családi ház, beköltözhetően eladó, garázsokkal, mezőgazdasági épü-

EGY szoba, összkomfortos lakást vennék OTP-hitelatvállalással, Kecskeméten. Leveleket „Sürgős 45 110” jeligére a kiadóba kérek. 45110

KISKUNHALASON a strand mellett, OTP-hitelátvállalással a forgalmi árnál alacsonyabb áron, négylakásos társasházban háromszobás lakás, garázzsal együtt eladó. (Azonnali beköltözéssel.) Versenytárgyalás: 1981. VII. hó 13. 10 óra. Érdeklődni: dr. Letoha, Sziklai tér 9. 1469

ELADÓ 3 szoba, összkom-

MULTICAR kéth
zelmotorok új
állapotban, sel
val eladók. Na
Izsák, Ady E. u

JÓ állapotban 1
pótkocsival, eké
képes állapotb
Daróczi Feren
Ságvári E. u. 1

RS szivattyú p
lyok, 3,5 tonná
pótkocsi, talajm
szivattyú eladó.
ni: este 6 óra u
tó, Árpád u. 26

3011-ES Zetor i

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-176

EGÉSZSÉGÜGYI DOLGOZÓK
LAPJA
Budapest

1972 FEB - 1

Bodosi György
1021

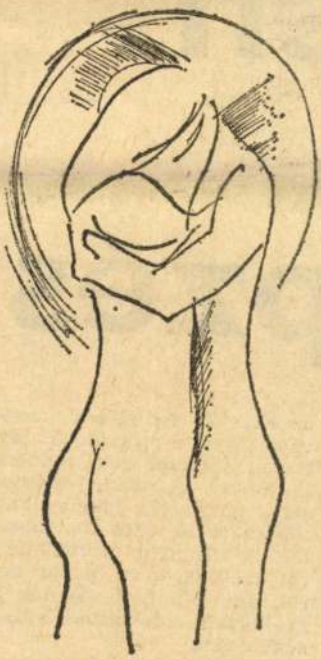

BODOSI GYÖRGY

A NAP HIÁNYA

en

pzés

az előadás. Az előadók megválasztása is roppant fontos. Neves szakemberek, tudósok bármilyen vonzóan, izgalmasan tárgyalják anyagukat, többnyire az őket foglalkoztató tudományos problémákról szólnak, nem pedig arról, amire a hallgatóknak a gyakorlati orvoslásban szükségük van.

Rodé Iván professzor megint más szemszögből szólt a témáról. Alkalmazkodnunk kell a továbbképzésben részvevők munkahelyének lehetőségeihez, adottságaihoz is. A hallgatók nálunk azt kí-

[illegible] hogy ne foglalkoz-

Bodri Ferenc

ákke:

Bodri Ferenc: Kassák és Moholy-Nagy képantológiája a kortársakról. - Magyar Épitőművészet, 1970.5.sz. 55-56. l.

Fénykép. Milgné

Sparmúrészeti Főiskola: 101 tk

Fém-szelep (táncoló figurákkal) Bodói diplomamunka

Magyar Fotó (te 2252/3a

6 kocs

Negatív nincs.

Bodri Ferenc MDK

Bodocsky István Bodri Ferenc festőt és Lipytes István zabrány kőpős kiállítása a hecskeméti művésztelepen.

Hernády Gyula: „Három ~~Fiatal~~ főiskolás bemutatózáról"

Petőfi Nepe 1964 máj 31

Paris le 31 Mars 1894

Monsieur le Président

Je vous prie de vouloir bien me faire connaître
par retour du courrier si la Société accepte
ma démission de membre.

Veuillez agréer, Monsieur le Président,
l'assurance de mes sentiments
les plus distingués.

[signature]

MDK.

Bodri Ferenc

Kiállitási hiradás

Szocialista Müvészetért 1966 okt.

Bodoi ferenc, grafikus

M Dk

Szinvonalas alkotásokkal szerepel.

Tamás István: Táclat a stúdióban

8. l.

NÉPSZABADSÁG

Bp. 1962. máj. 24.

Bodri Ferenc MDK.

Képzőművészeti krónika c. cikke

Jelenkor 1967 máj.p.45o-453.

Bodri Ferenc

cikke

Bodri Ferenc: Gropius postai főnytépe. - Magyar Építőművészet, 1970.1.sz. 54. l.

Bodri Ferenc

Végvári János festőművész kiállitása. Esztergom,Balassa Bálint Múzeum. - Veszprém, képcsarnok, 1967. - Ism: Bodri Ferenc, Rajztanitás,1968.1.sz.26.l. - Fehér Zsuzsa,D., Művészet,1968.7.sz.37.l. - Heitler László, Jel Jelenkor,1968.2.sz.172-175.l.

Az 1968.évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája. Művtört.Ért.1971.2.sz.149-182.l.

17o.l.

Bodri Ferenc

festő-tanár a Képzőművészeti Főiskolán
szakmai tanulmányát 1970/71 tanévben
fejezte be.

M. Képzőművészeti Főiskola, Budapest,
1971. kőzlése.

Le. D. K

BODRI Ferenc

Részvétel a kiállitáson

Zay László: Egy kiállitás igéretei Fiatalok a rjzfilm müteremben

Magyar Nemzet 1962. junius 2. 4.l.

Bodri Ferenc, grafikus

festő

L: Mátis K.

75-89.

Goór J. Művészteleje ...

Forrás, Kecskemét, 1980 marc

XII/3

Bodri Ferenc, grafikus

Rajz: Repr.

Bodri Ferenc: József Attila vers illusztr. Boríló 4.

Forrás, Kustemét, 1980. ápr. XII. 4.

Bodri Ferenc, grafikus

Rajz, Rejz.

Bodri Ferenc: József Attila-versillusztráció Borító 3

Forrás, Kecskemét, 1980. Vipr. XII/4.

Bodri Ferenc; grafikus

A „Bodri Ferenc grafikáihoz" alcímet viselő alig egy oldal terjedelmű írás erősen alanyi, élmény mozzanatokhoz kötődő.

[V.ö.: Rohn

Pintér Lajos. J. A. – képzetek 77.

Forrás, Kecskemét, 1980. cápr. XII/4.

Bodri Ferenc, grafikus

J.A. illusztráció:

Rejz

[Vö: Rohn.]

Bodri Ferenc: Rejz

77

Forrás, Kecskemét, 1980 ápr.

XII/4.

Bodri Terem, grafikus

B ... ácis 25.

XII/4.

Nem szólnak. Megnémulnak ők is? Értük feketül az ég is.

Bodri Terézia grafikus

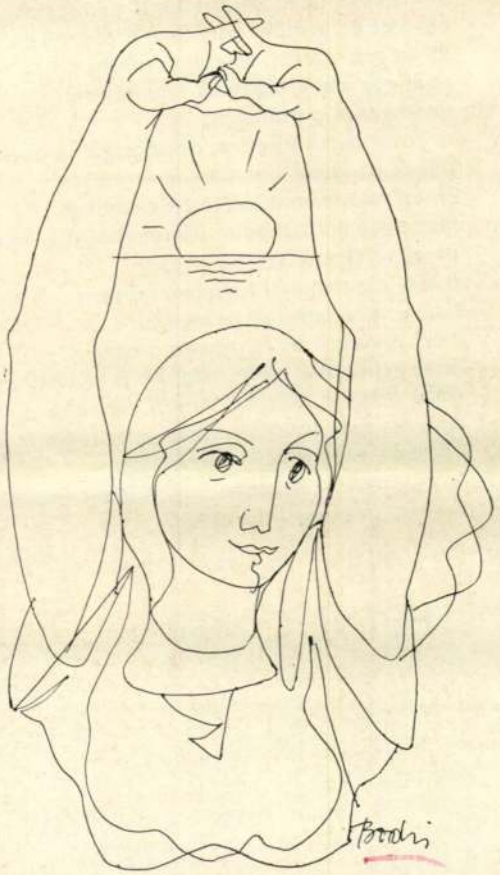

11

S most
a legdrágább évszak,
a legcsillogóbb, a leggazdagabb.
Látástól vakulásig vásár.
Egy összekötözött fenyőfába kapaszkodom,
és a gyerekekbe, de ők gyönge fogódzók,
ők angyalok.

1021 Bodri Ferenc

Bodri Ferenc: Hárman az asztalnál

PETŐFI NÉPE
Kecskemét

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1971 SEP 2 6

197

A
ötö
cikl
és
jus
munkanel
délután hazatér, ugyan-
azzal a járművel, mellyel
reggel elindult.

Így megy ez már évek
óta.

Csaknem ezren ingáz-
nak. S ez csak lélekszám
szerint egyötödrész. Mint
„munkaerő", jóval nagyobb
hányadot képvisel. Harma-
dot, felet? Valahol ekö-
zött.

Helyben munkaalkalmat
mindössze a Béke Szak-
szövetkezet közös területe
nyújt — összesen százhúsz
embernek. Ez éppen ele-
gendő, több személy fog-
lalkoztatására pillanatnyi-
lag nem is volna mód.
Közülük is mindössze öten
állnak tagsági viszonyban
a szakszövetkezettel, a
többiek szerződött alkal-

e-
zet
sa:
a 15 ... Az
50 hold szőlő termésehez
képest ez jócskán túlmére-
tezettnek látszik. Ám nem
is annyira a közös, hanem
az 1200 holdnyi tagsági
szőlő termésének tárolásá-
ra szolgál majd. Ez ége-
tően fontos feladat. A tag-
ságnak ugyanis legfeljebb
6—7 ezer hektó bor táro-
lására van módja, mint-
hogy itt Akasztón soha
nem volt nagy a pince-
kultusz, a termést must
formájában értékesítették,
azaz olcsó áron. Ezért van
az, hogy a tagsági szőlő
egészében — 20—25 má-
zsás átlaggal számolva —
nem rentábilis. Jó eset-
ben épp fedezi a költsége-
ket. És így a parlag szőlő
területe máris eléri a 80
holdat. Jövő

Kecskemet

Bodri Ferenc

1972 JAN 1

1091

Bodri Ferenc: Beszélgetők.

linka pezsgő bólé... bármit, bármit! A háziasszda

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

PETŐFI NÉPE

emberekét.
kisebbség,
kocsijával
s meg sem
igénytelen
művelődés
italboltot v

Régente
volt a fa
lényeges o
dagógusnő
gyelmem: Évente tucat-
számra maradtak odahaza
tehetséges, érdeklődő, to-
vábbtanulásra érdemes fia-
talok. Ha mások nem is, de
ezek megkeresték és meg-
találták egymást.

De hosszú évek óta azok
maradnak odahaza, akik
nem éreznek magukban
sem hajlamot, sem szellemi
és életerőt, hogy a község
határain túl is helyt állja-
nak, vagy hagy úgy tet-
szik: szerencsét próbálja-
nak. Észre kell végre ven-
nünk, hogy Csikériát, s a
hozzá hasonló falvakat két
évtized óta fojtogatja a
kontraszelekció!

■ ■ ■ ■

Ilyen okok miatt ritkult
meg a falusi közművelődés
ben a falusi értelmiségiek
hajlamosabbak az egymás-
sal való szembefordulásra,
mint az összefogásra. Ezzel
is magyarázható a csikériai
művelődési ház vezetőnője
és a pedagógusok közötti
elmérgesedett viszony. Még
csak kísérlet sem történik
a „hídverésre" — egyik
részről sem. A tantestület
afféle szellemi beltenyészet-
té vált, tagjai egymás kö-
zött még jól érzik magukat.
Ehhez azonban nem kell
kimozdulniuk a nevelői
szobából. Ily módon maguk
is hozzájárulnak a szellemi
légritkuláshoz.

Ablaknyitásra volna szük-
ség. Mert az elviselhetőség
határán túl már az elvisel-
hetetlenség kezdődik.

Hatvani Dániel

A legszélsőségesebb indulatoka
mészetesen a tudósok, elsősorban
ben váltotta ki. Elkeseredett utó
azok, akiknek hosszú évtizedek

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Bodri Ferenc

PETŐFI NÉPE
1972 AUG 13

Ugyan mi lehet vele? Azóta se volt olyan cimborája,

1021

Bodri Ferenc: Idős asszony

10.56: Tarta
12.10: Az
felvét
12.45: Művés
14.00: Jancsi
letek
rájáb
14.40: Medit
14.50: Hände
tórium
17.22: Épül
17.37: A dzs
18.05: Kancs
diót:
brácsa
Közben:
18.45: Illyés
19.40: Hét v
20.11: Csak
21.41: Zenek

TELEVÍZIÓ

9.30: Félidő 0:1. Magyarul beszélő lengyel ifjúsági rövidjátékfilm-sorozat. 6. rész: Keserű győzelem.
10.00: Ki lesz a győztes? Játékos sportvetélkedő a zánkai úttörővárosból.
11.00: Egy nap a Magyar Rádió és Televízió gyermekkarával. (Ism.)
14.08: Nótaszó.
14.30: Tenisz Európa-bajnokság. Közvetítés a Margitszigetről.
16.10: Világjárók. Magyarul beszélő francia rövidjátékfilm-sorozat. VI. rész: Törökországból Burmába.
16.40: Döntő előtt... A Táncdalfesztivál döntőjébe jutott dalok ismertetése.
17.20: Delta. Tudományos híradó.
17.45: Kell a jó könyv!
18.45: Esti mese.
19.00: A „Hét".
20.00: Hírek — sporthírek.
20.10: Beumarchais: Figaró házassága. A József Attila Színház előadása, felvételről.
22.10: Hírek.
22.15: Telesport.
22.45: Jó éjszakát, felnőttek!

MOZIMŰSOR

Augusztus 13:

KECSKEMÉT VÁROSI

fél 4, háromnegyed 6 és 8 órakor

A PAP FELESÉGE

14 éven aluliaknak nem ajánlott!

KECSKEMÉT ÁRPÁD

fél 4 órakor

VADÓLÓ

háromnegyed 6 és 8 órakor

A SIRÁLY ÉJSZAKÁJA

16 éven felülieknek!

Augusztus 14:

KECSKEMÉT VÁROSI

fél 4, háromnegyed 6 és 8 órakor

A PAP FELESÉGE

14 éven aluliaknak nem ajánlott!

KECSKEMÉT ÁRPÁD

fél 4, háromnegyed 6 és 8 órakor

MEGLEPŐ FORDULAT

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 136-068, 337-748, 340-776

Bodri Ferenc

PETŐFI NÉPE

Kecskemét

1021

Bodri Ferenc rajza

A 6 n
keny, ön
majd vi

egy hor
végén. I
sors ezz
volt, és
gya, ho
Szász
Szája l
mennyi
apró tű
csurom
Nem bírom. Most már igazán [illegible]

Frisch is erre gondolt. Mit kezdjen ezzel az őrülttel? Nem esik le. Ha leállítaná a motort és fejbe csapná hirtelen valamivel? De mivel?...

A szigetet, amely csupa éles és hatalmas sziklából állt, csak később vette észre. De amikor észrevette, terve már készen volt. Teljes sebességgel olyan közel rohan el a szikla mellett, hogy az lesodorja majd a potyautast. Csak az a fontos, hogy pontosan vezesse a csónakot. Frisch boldogan állapította meg, éjjel, sötétben, egy olyan átjárón is elvezetné ezt a nagyszerű motort, ahol egy-egy ujjnyi távolság van csak a két part és a csónak pereme között.

Szász észrevette, hogy Frisch a csónakot a sziget felé kormányozza. Abból a szögből, ahogyan a sziklák felé fordult, Dániel újabb fortélyt sejtett... A sziklák rohamosan közeledtek. Olyan érzése volt, mintha ők egy helyben állnának és a sziklák rohannának feléjük. Alig harminc méterre lehettek, amikor Szász rájött Frisch tervére. „Jaj, végem!" Döbbent agyába a fel-

1969 NOV 3 0

102

Bodri Ferenc

Bodri Ferenc: Ketten

A

Napjai
kibontak
zonyítja:
azoknak,
népdal
nek, akik
manapsá
hat, nem
szévé a népi művészet.

A Röpülj páva-vetélkedő a televízióban ugyancsak ráirányította a figyelmet erre a — valljuk be — sokáig eléggé elhanyagolt területre. Ezért kell dicsérni a művelődési központ vezetőit, hogy Kodály városában pénteken este a Komszomol téri díszteremben nagyszabású rendezvény keretében megrendezték a népdal ünnepét.

Dr. Ortutay Gyula akadémikus értékes előadásban ismertette a népdalok szövegében és dallamvilágában tükröződő népi életmódot, kimutatta a nép sorsának, életérzésének je-

PETŐFI NÉPE
Kecskemét
SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAPKIADÓ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

kívüli
rgetőleg
hívta fel a figyelmet a népdallal való fokozottabb megismerkedésre. Ebben nagyobb szerepet szánhatnánk — jelentette ki nyomatékkal — a rádiónak és a televíziónak. Utalt arra a fontos tényre is, hogy legjobb költőink a múltban is és a jelenben is mindig áldásos, termékenyítő forrásként fordultak a népdalok világához.

Az előadás után az Ének-Zenei Általános Iskola és Gimnázium tanárai és diákjai adtak hangversenyt, amelynek tartalmas, jól felépített műsorát Vörös János tanár állította össze. Az ének- és hangszerszólókból, kórusokból álló szereplőgárda sokoldalúan

1021

Bodri Ferenc

Bodri Ferenc: Vasárnap délután.

volt, erthető, hogy Cuza fejedelem nem akart ujjat húzni vele. Klapka még bukaresti magyar emigránsok előtt i titkolózott, bár egyről-másról tájékoztat ta a vezetőket, de nem fedte fel előttü a teljes igazságot. Bizonyára várni akar addig, amíg a Cuzával történt megálla podáshoz Kossuth Lajos jóváhagyását i megnyeri. Kettőjük közt egyébként ser volt zavartalan a viszony. Kossuth francia akció megvalósulásának esetér fenntartotta magának a magyar hadse reg főparancsnoki tisztségét, és Klap kának csupán a vezérkari főnökségé ajánlotta fel.

Később egy Loland nevű kiküldött ér kezett Bukarestbe. Érintkezést kereset a magyar emigránsokkal, s mindenek előtt Seres Lajossal, aki abban az idő ben a Bukarestben élő magyarok köz a legtevékenyebb volt. Loland kapitány kinevezést hozott magával Seres számá ra és megbízta azzal, hogy kezdje me a menekült magyarok toborzását.

A kiküldött azt is közölte, hogy a szervezendő magyar csapatok parancsnoka, Czecz tábornok lesz, aki Olaszországból rövidesen elindul Románia felé. Cuza fejedelem és a román hatóságok tartották magukat a Klapkával létrejött megállapodáshoz és nem zavarták a készülődést. A számításba azonba hiba csúszott. A törökök felfedezték és feltartóztatták a fegyverszállítmányt. Rézett, már nem volt mihez kezdenie. Del

1969 NOV 16

PETŐFI NÉPE
Kecskemét

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRKÖZTÖ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-046, 337-748, 340-776

egyenruhákat pedig a lovas csendőrök kapták. Ilyen lovas csendőr egyenruhát, amely vörös zsinórzatú, sötétkék attilából, ugyancsak vörös zsinórzatú, fehér nadrágból és fekete kalpagból állt, ma is lehet látni még a bukaresti városi múzeumban.

(Megjelent a romániai Előre című napilapban.)

Bodri Terenc

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRKÖZLŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

1970 FEB 8

PETŐFI NÉPE
Kecskemét

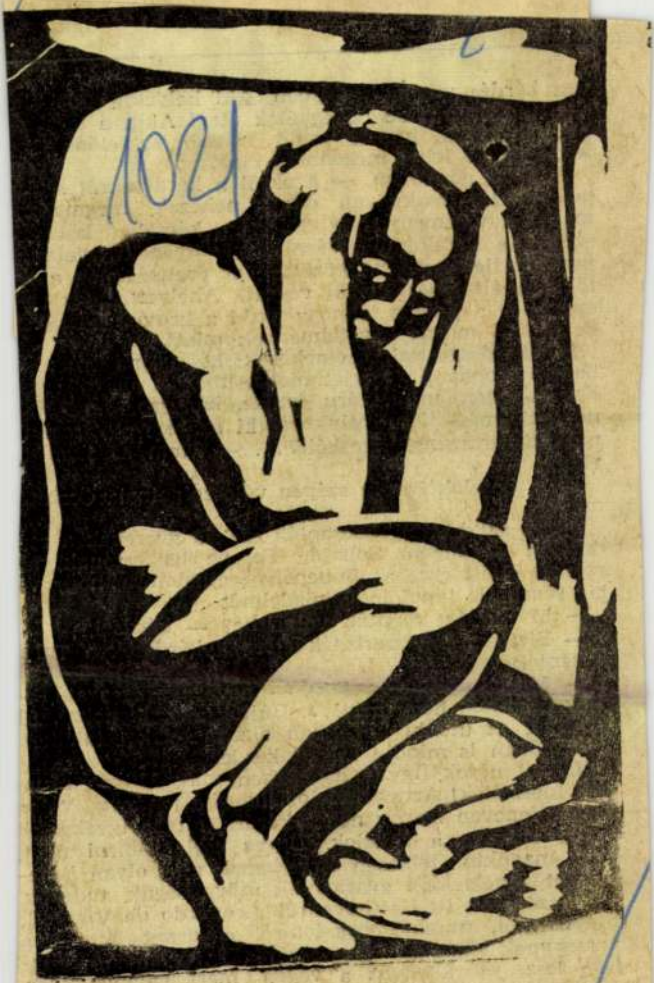

Bodri Ferenc: Férfi akt (linó).

S a kérdések valóban nehezek: Mikor indult az el barátságvonat a Szovjetunióba, melyik űrhajós já Kecskeméten, mi az áru értéke, hányszor járt Mal novszkij marsall megyénkben, ki festette a városi t nács dísztermének freskóit?... — Nem sorolom t vább.

De a fiatalok igazán szépen válaszolgatnak. Őszinté meglep.

— Én azt hiszem, becsapták ezek a gyerekek a ren dezőket — súgom Sohajda Ferenc igazgatónak, ak szintén eljött erre az ünnepélyes alkalomra, hogy vé gig szurkolja tanulóinak küzdelmét.

— Már miért csapták volna be? — kérdezi.

— Biztosan megszerezték előre a kérdéseket. Talá elcsenték valakitől.

— Mi adtuk oda nekik! — nevet az igazgató. — Úgy tanultak, hogy még!... Bújták a lexikonokat, új ságokat, az utóbbi napokban akármelyikkel találkoz tam, tőlem is mindig ezeket kérdezték.

Nagyot nézek. Így már egészen más. Milyen rava szul kieszelték! Arra gondolok, hogyha tananyag volna ez a kilencven igazán nehéz kérdés, aligha igyekeztek volna ennyire a fiatalok. Ügyes csel: rábírni őket, hogy maguktól, lelkesen szerezzenek meg olyan isme reteket, amelyekkel gyarapodik műveltségük, tudásuk. Mert szó esett itt Beethovenről Leonardo da Vinciről, irodalomról, munkásmozgalomról egyaránt. Ennek a versenynek tehát az ügyes szervezés folytán 120 nyer tese lesz, akárki győz a végén, mert valamennyien gazdagodtak általa.

Bodri Ferenc, grafikus

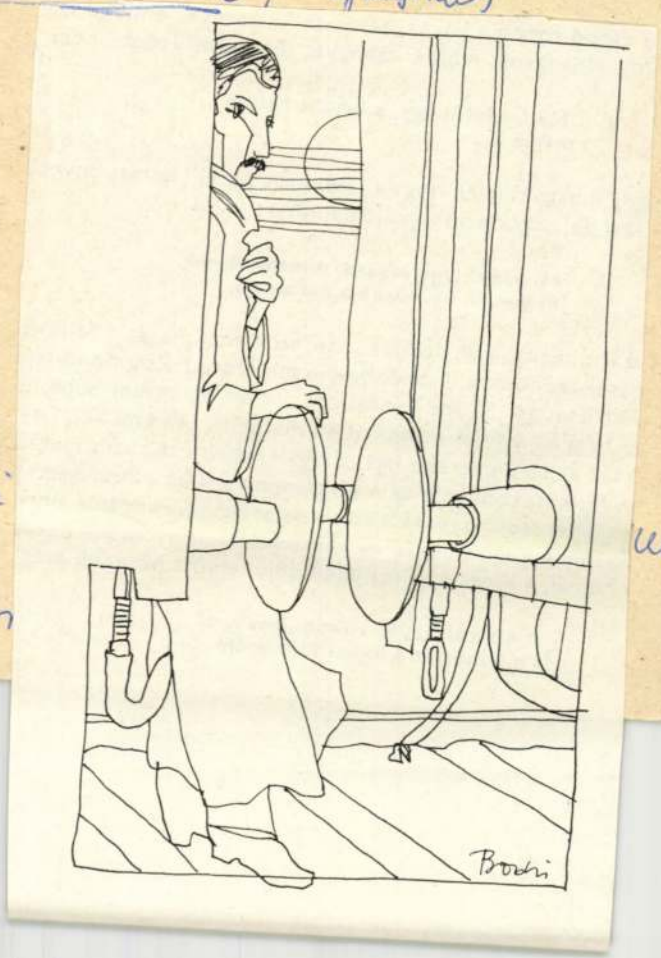

Bodri

Fon

Muscle. 64.

XY/B
H.

Bodri Ferenc, grafikus

...ersillesztt – 56.

Bo...

XII/4.

For...

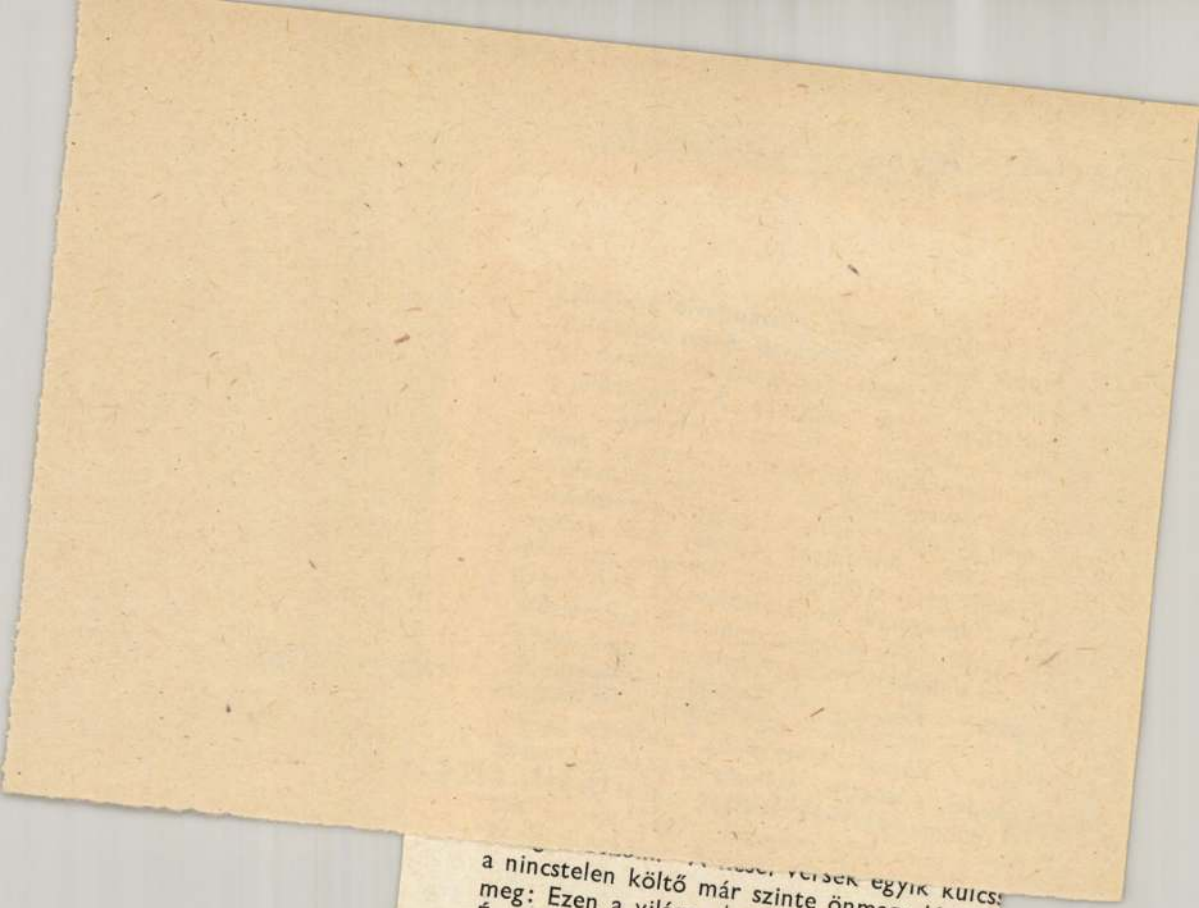

a nincstelen költő már szinte önmaga létét s
meg: Ezen a világon | nincs senkim, semmim
És: „A semmiből vissza ne rántsatok" (Ki-be
tanulmányában József Attila költészetének az
vonásaira mutat rá: „A szeretet Sziszüphosza
valósítására, megtalálására, s amikor már úgy
tett nő mosolyában, hogy megragadta — se
elől . . ." Bori Imre megfigyeli, hogy a költő

Bodri Ferenc, kiáll.

● *BODRI FERENC festőművész alkotásaiból nyílik ma délután kiállítás Kecskeméten. A képeket a megyei művelődési központban tekinthetik meg az érdeklődők.*

– O Bodri Ferenc,
Esti Hírlap, Bp. 1981 jan. 14.

8.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

Bodri Ferenc,
festő — PETŐFI NÉPE
és grafikus művész

1979 JUN 1

1021

Bodri Ferenc grafikája.

KERTES családi ház eladó 300 négyszögöl szőlővel. Ágasegyháza, Kossuth L. u 5. Érdeklődni: egész nap. 46911

ELADÓ deklödn Kecsker 28.

Munkaalkalom

A HAJÓSI Nevelőotthon értesíti a volt növendékeit, hogy rendkívüli akadály miatt a nevelőotthon jubileumi találkozója elmarad. Később lesz megtartva. 820

CÍMFESTŐT dekorációs munkára felvesz a kecskeméti Centrum Áruház. 2359

SEGÉDMUNKÁST felvesz a kecskeméti Centrum Áruház. 2364

Bodri Ferenc, festő- és grafikusművész

IRODALOM

Élet és Nevelés, 1979. febr. 25.

E K

apá-
ését
RS
óth,
17.
7495

upé
zaki
otor
két-
ista-
ösen
Kos-
att.
22979

Lada
tvad-
ercz.
22981

rme-
vagy
ısztó,

672

mo-
tel-
tező
Bé-
u.
197

0-as
el-
nap
ske-
m.
22962

ladó.
Cím:
95.
210

MŰANYAG horgászladik négy méter hosszú újszerű állapotban eladó. Érdeklődni munkaidőben. Kiskörös, telefon: 17. Vándor. 22961

NAGY mennyiségű sertéstrágya eladó. Kecskemét, Máriahegy 91/20. Halasi Józsefné. 22928

DUNA TV jó állapotban eladó. Kecskemét, Csáky utca 5. 682

ELADÓ prima kétszemélyes rekamié. Kecskemét, Széchenyiváros, Forradalom u. 24. II. 19. 23001

2 DB FIAS előhasi üsző eladó. Kecskemét, Ceglédi út 200. Mészáros János. 23010

2 DB 4 hónapos, vörös-tarka bikaborjú eladó. Kunszentmiklós, Vorosilov út 37/a. 240

Vegyes

NYÍLT árusítású boltnak megfelelő, vagy annak átalakítható helyiséget keresünk Kecskemét belvárosában, bérleményként vagy ingatlanvásárlással. Ajánlatokat kérünk. BRK Kirendeltség, Kecskemét, Széchenyi tér 19. 218

A KISKUNHALASI Városi Tanács V. B. Pénzügyi,

SPORT •

RÖPLABDA

A legjobb hat közöt a KSC

Kecskeméti SC—Ú. Dózsa 3 : (3; —14, 13, 12)

NB I férfi. Kecskemét, 1000 né Kiss, Zsille.

KSC: Kocsis, Demeter, Szabó Z., di, Járosi. Csere: Lantos, Nusser, Beregszászi Szabolcs.

Újpesti Dózsa: Szalai, Dvorák, Melkvi, Varga. Csere: Daróczi, Szabó. Edző: Járosi Ferenc.

A játszmák alakulása:

I. játszma: 3:0, 3:1, 3:2, 13:2, 14:3, *ma:* 0:3, 3:3, 3:4, 4:4, 4:5, 6:5, 6:8, 1 14:16; *III. játszma:* 2:0, 2:2, 7:2, 13:9, 14:9, 14:13, 15:13; *IV. játszma*

● Bodri Ferenc grafikája.

Bodri Terese, grafikus 1

BÁNSZKY PÁL

A GRAFIKA ÚJ MINŐSÉGE

Téli tárlat, 1978

Arra a kérdésre, hogy merre tartanak a Bács-Kiskun megyében élő képzőművészek, mi foglalkoztatja leginkább őket — a tavalyinál valamivel teljesebb választ tartalmaz az idei esztendő kollektív kiállítása. A tárlat megközelítő keresztmetszetre vállalkozhat, mivel „aki él és mozog", tehát az alkotók nagy többsége jelen van. Mennyiségi tekintetben különösen sokatmondó, sőt némileg túlzónak is tűnő a negyvenkilenc alkotó százharmincöt munkája. Nem maradtak távol az idősebb mesterek, és a szokásosnál mintha nagyobb számban mutatkoznának be a fiatalok. A pályázat szerencsére nyitott volt. Túllépte a „képzőművészeti céh" kereteit, s így nemcsak az alap-tagoknak hanem az amatőröknek is lehetővé tette a beküldést. A választott alapelv azért is elismerésre méltó, mivel művészet dolgában nem szabad abszolutizálni a tagsági igazolványt és a főiskolai oklevelet. Ezzel az állásponttal korántsem a tanulás ellen, hanem a máshol tanulás lehetőségének a meghagyása, és a tehetség támogatásának helyes volta mellett teszünk hitet. Hiba lenne kínai falat emelni alkotó és alkotó közé. E helyett évente legalább egyszer — adott esetben a Téli Tárlaton — célszerűnek látszik biztosítani az értékek szabad áramlását, a természetes szelekciót, amely elv ugyanakkor az amatőr alkotókkal szemben sem jelenthet — minthogy ez alkalommal sem jelentett — külön engedményt. Ebben a nyitott szisztémában tehát nem az a döntő, hogy ki a beküldő, hanem, hogy színvonalban és szemléletben mit képvisel a mű! S ha egyszer elérhetővé válik az előítélet mentes válogatás, egy valósabb értékorientáció jobban segítheti a közönséget, valamint az állami és a társadalmi mecenatúrát is a különböző kvalitást képviselő művek közötti eligazodásban.

Az idei Téli Tárlat képanyaga sokszínű, változatos és érdekes. Nem hiányzik a „fundamentum", a mesterségbeli megalapozottság. A válogatás értékskálája ugyanakkor szélesre nyitott. A kiállításon találkozhatunk jelentős művekkel, és a hozzájuk vezető utat jelölő munkákkal is. S az utóbbiak inkább elérhető közelségbe hozzák, realizálják a csúcsteljesítményeket.

Tóth Menyhért ez alkalommal is önmagát adja, két festményéhez a hajósi pincesorok szolgáltatták ugyan a természeti inspirációt, de ő a valóság látványát tóth-

Dóczy Gábortól származott gyermekek kezébe jutott. Később pert indítottak a birtokért Anna gyermekei, és hosszadalmas pereskedés után hozzájuk került a kecskeméti rész. Még az 1600-as évek végén Anna fiai Wesselényi Ferenc (az összeesküvő nádor apja) és Wesselényi Pál (a Thököly-féle szabadságharc egyik vezére) ténylegesen birtokolták a Szárkándy részt. Később viszont, mivel mindketten Habsburg-ellenes, kurucpárti lázadók voltak, kecskeméti birtokukat elkobozták, és azt a királyi fiscus a Habsburg-hű Kohároknak adományozta. Ettől kezdve a család kapcsolata megszűnt Kecskeméttel.

Coeliáról nem maradtak fenn bővebb feljegyzések. Amit róla tudunk azt búvárkodó történészeink munkájának köszönhetjük, de mégis a maga valóságában áll előttünk ma is alakja, mert Balassi Bálint verseiben örökítette meg az utókornak. Nem is zárhatnánk sorainkat méltóbban, mint a Mely keservesen kiáltok c. vers egyik versszakával, amelyben a költő Coeliát, annak bánatát, szomorúságát természeti képekkel kiszélesített hasonlattal szemlélteti: „Mint szép liliomszál, / Ha félben metszve áll, / Fejét földhez bocsájtja. / Úgy Coelia feje / Vagyon lefüggesztve, / Mert vagyon nagy bánatja, / Drágalátos könnye / Hull mint gyöngy pörögve / Vagy mint tavasz harmatja."

FOLYÓIRATUNK SZERKESZTÉSÉBEN KÖZREMŰKÖDNEK

BUDA FERENC (főmunkatárs)
GOÓR IMRE
KOVÁCS ISTVÁN
PINTÉR LAJOS
ZÁM TIBOR

Bodri Ferenc, grafikus (2

menyhértivé; egyszerűekké és mélyekké, minden külsőségtől és sallangtól mentessé, és fehér izzásúvá formálta. S kétségtelen, hogy a hagyományos ábrázoláshoz szokott szem nehezebben, csak személyes erőfeszítés útján fogadhatja be ezt az elvontabb poézist. B. Mikli Ferenc Tokaj tüzes-melegét és himnuszba foglalt nektár-eszenciáját a hó alól is elővillantja. S ezzel ellentétben a borongósabb életérzés, és egy másik táj, a Duna-parti kőhányás karaktere koloritban és szerkezetben talál nála érett megfogalmazásra. Kalmárné Horóczi Margit művészete több szempontból is mutat megújulást. Gazdagodott technikája és festményeinek belső rajzossága. A pasztellt — ha átmenetileg is — kiszorította az olaj és az acryl. Alkotásai forrásaként még egyértelműbben vállalja a gyermekművészet ösztönösen-gyámoltalan vágyakozással teli világát. Kovács László — kissé túlméretezett, de egyre több eredeti jegyet felmutató — festményeinél és Goór Imre falusi házainál is a gyermekségükből megőrzött mesék ízét, egyéni vizuális feldolgozását élvezzük.

Minden kezdeményezésnek és megtett lépésnek örülni lehet, ami vizuális-esztétikai értékeket hordoz és szellemében nemcsak hogy kifejezi korának igényeit, hanem előtte is jár. Ebből a szempontból, ha az alkotó megmarad a reprodukálás szintjén, az alföldi reminiszcencia — mégpedig az elődök által közvetített változatban — beszűküléshez, valami szellemi végvárban való hadakozáshoz hasonlít, mintha fél évszázada ott felejtették volna a világba szerte portyázó előőrsök. S ez esetben sem mesterségbeli fogyatékosságról, hanem szemléleti kérdésről van szó. A fejlődés természetes megnyilatkozás, ami érvényes a művészetre is, hiszen a művészet-teremtésben sincs megállás. S ezt a törvényt a hagyományőrzés sem kérdőjelezheti meg, s különösen nem azon az áron, hogy egyesek a kétezredév forduló közelségében is a századelő ragacsos, barna-olajtócsájában tapodnak, hozzáadagolva némi „alföldi fehéret". Az üres artisztikumot és a földhöz ragadt szemléletet nem mentheti a túlhangsúlyozott topográfiai szempont, s ezt a szemléletet kiszolgáló „geo-esztétikai" magatartás. Az alföldi iskolához szorosabban kapcsolódó művészek pedig lényegében ma is ugyanazt csinálják, amit tegnap. A növény élete kétségtelenül a talajhoz van kötve. Az ember is kötődik, de képes az oldásra is. Őrzi a hagyományt, de övé a világ minden hagyománya. Az alföldi etnikumhoz kötődik Diószegi Balázs művészete is, de — zenei hasonlattal élve — ő nem magyar nótát játszik, hanem bartóki értelemben hoz létre egy-két főtételre felépített nagyzenekari művet.

A Téli Tárlaton látszólag még a festészeté a vezető szerep. Szellemi frissesség tekintetében viszont — és az elmúlt évhez képest mennyiségileg is — mérföldjáró léptekkel tör előre a grafika. Az illusztrációtól a plakátig, a hagyományos tollrajztól a szitanyomatig és kollázsig a maga sokoldalúságában mutatkozik meg ez a mozgékony műfaj. Borbély Ferenc robbanó vitalitása a szitanyomat expresszív vibrálásában nyer vizuális formát. Bodri Ferenc és Csáky Lajos az irodalmi illusztrációnak azt az útját keresi, amely az írói gondolathoz és még inkább az életérzéshez, vagy világlátáshoz való alkalmazkodáson túl nem a béklyót, hanem az autonom vizuális lehetőséget villantja fel. Klossy Irén érzékeny tollrajzai; rövidre szaggatott, és egy-egy tájrészt kihatároló hosszabb vonalai, ritkuló és sűrűsödő vonal-erdői felszabadultabb kegyeleti állapotban a polocki-gesztusig eljuthatnak. Pócs Péter a modern lengyel grafika tanulságait integrálva, az „utca művészetén", egyes tervein az archaizáló karaktert hordozó stílus, más tervein a tisztán vizuális eszközökkel; vonallal, színnel, tipográfiával jellemezhető plakát kialakításán munkálkodik. A modern grafika kifejezési eszközeinek és szemléletének a sajátos alkalmazásában e tárlaton talán leginkább Hegedűs László és Zalatnai Pál ment el a legmesszebbre. Grafikai lapjaik nemcsak tartalmi jegyekben, hanem mívességben is gazdagok és színvonalasak.

A beküldött, és még a falra került grafikák egy részénél is kísért viszont az artisztikum,

Az év képzőművészeti termését a különböző [illegible] nya, Kárász-Köblény), továbbá az állami és társadalmi szervek, üzemek ösztöndíjai is segítették. Ez a támogatás is hozzájárult Bács-Kiskun megye képzőművészeti életének fejlesztéséhez, a Téli Tárlat mérhető eredményeihez.

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Bodri Ferenc

PETŐFI NÉPE

grafi munkáris

1979 AUG 19

MŰVELŐDÉS

10.21

● Bodri Ferenc grafikája.

m Áruházban
nénnyel vásárolhatnak

Az Élelmiszer Nagykereskedelmi Vállalat ajánlata:

A maradék pörkölt felhasználásával készült ételek ízletesek, és változatossá teszik a család étrendjét, ezért javasoljuk:

készítsen húsos csőtésztát!

HOZZÁVALÓK:

A maradék sertéspörkölt, egy doboz csőtészta vagy spagetti, egy-két paradicsom, 4—5 dkg reszelt sajt, zsír és só.

A pörkölthúst apróra vágjuk és ledaráljuk. A pörkölt levét egy-két paradicsommal felfőzzük, majd összekeverjük a hússal. Közben kifőzzük és egy kevés zsírral megkeverjük a csőtésztát, melyre aztán az imént mondottak szerint előkészített pörköltet ráöntjük. Az egészet kis lángon felforrósítjuk, végül reszelt sajttal meghintjük.

A jövő héten újabb receptünkkel jelentkezünk!

Vásároljon csőtésztát, spagettit!

1063

MÁRCIUSI SZÁMUNK TARTALMÁBÓL

RAFFAI SAROLTA, UTASSY JÓZSEF és GOÓR IMRE versei

MOLNÁR GÉZA: Párizsi vakáció (Elbeszélés)

KOVÁCS JÁNOS: Szekták a Duna-Tisza közén (Szociográfia)

PÁSKÁNDI GÉZA: Modernség és hagyomány viszonyának fogalmi, értelmező kifejtése (Tanulmány)

BODOR GYÖRGY: Székely honfoglalás 1945-ben, I. rész. (Dokumentum)

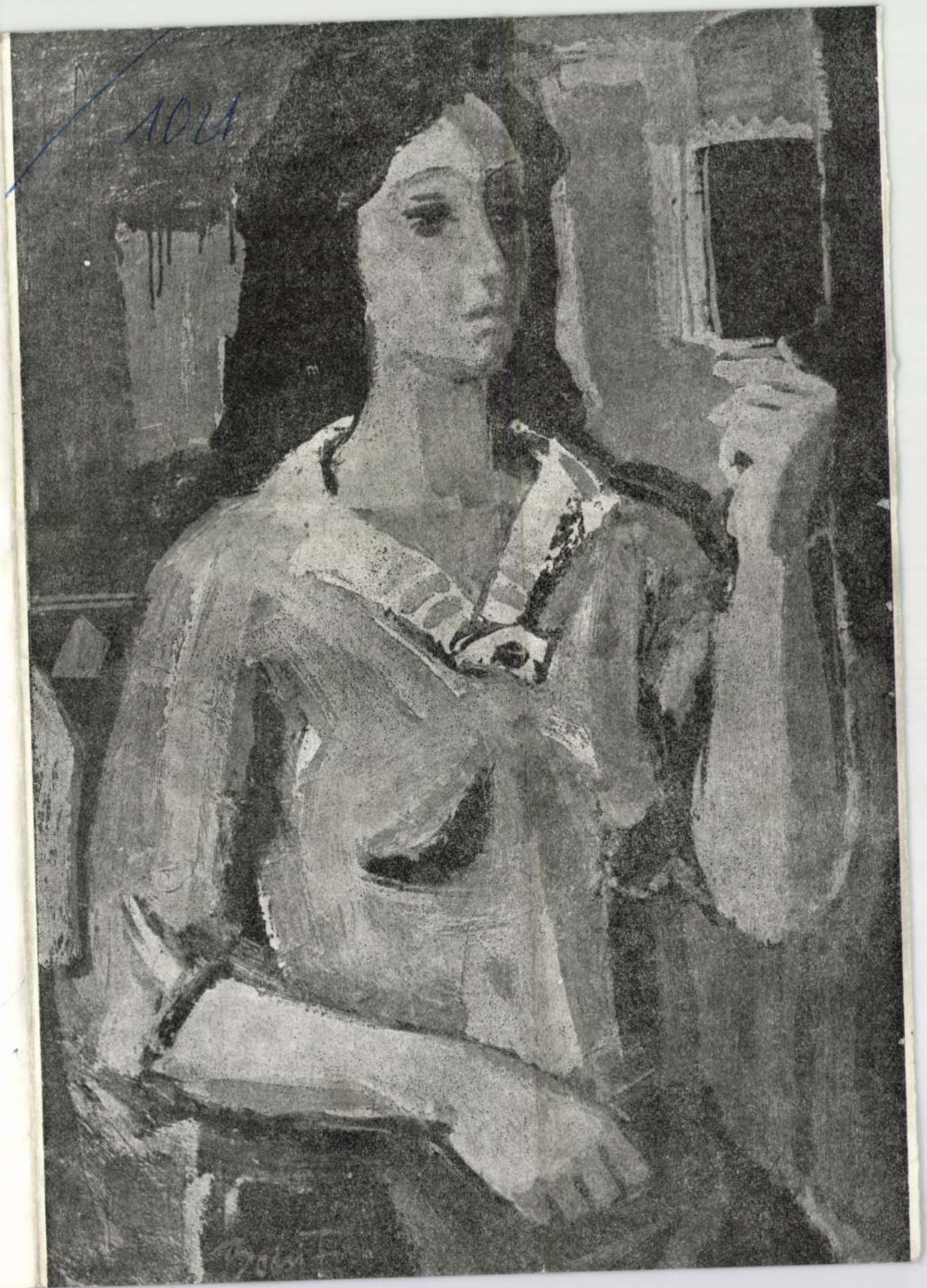

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1975 FFR

Forrás (oldalfestmény)

Bodni Ferenc

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

19/5 APR 13

Petőfi Népe

Bodri Ferenc

1021

● **Bodri Ferenc grafikája József Attila: Észmélet című költeményéhez.**

Tiszaújfalu,
36345

eladó. Erdek-
alva, Jász út
László-nál.
36315

ak fűtési és
rveinek ké-
om. Kecske-
k 11. III 64.
36298

galambtartó-
figyelmét,
eméti Török-
Kecskemét,
és Kisfái)
kezdte borsó
ett vetőmag-
galambriasz-
a galamb-
ét, hogy ga-
ják el, 1975.
V. hó 30-ig,
ásból eredő
séget vállal-
1054

Jelentkezés a személyzeti és oktatási osztályon.

Kecskemét, Csáktornyai u. 4—6.

és Baján Nagy István úton.

Átvételre vagy megvételre keresünk

2 db MARABU III öntöttvas-tagos vagy ehhez hasonló széntüzelésű kazánt amelynek hőteljesítménye 45 000 kcal óra, fűtőfelülete 4,5 m².

Ajánlatokat:
BME Vízgazdálkodási

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

1974 DEC 2 9

Petőfi Népe

Bodri Ferenc

1021

Bodri Ferenc grafikája József Attila: Medáliák című versfűzéréhez

tünk. Jelentkezés: Közép-magyarországi Pincegazdaság Palackozó Kombinát vezetőjénél, Kecskemét, Kiskőrösi út 14. 2316

GÉPKOCSIVEZETŐT, gépkocsikísérőket és darukezelőt keres felvételre az AGROKER Vállalat. Jelentkezés Kecskemét, Halasi út 29, az üzemeltetési osztályon. 5368

fémmunkás

FÉMMUNKÁS Vállalat kecskeméti gyára felvételre keres kiemelt bérezéssel gyors- és gépírót a programcsoport gépelési feladatainak ellátására. Jelentkezni a gyár személyzeti osztályán lehet. út 2—6. 5491

Bo

vag

Cín

fémmunkás

Kecskeméti Gyára

Kecskemét, Izsáki u. 2—6.

regényéből készült szines, magyar kala

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

1977 JAN 1

PETŐFI NÉPE

Bodri Ferenc

MŰVÉSZET

1021

Bodri Ferenc grafikája.

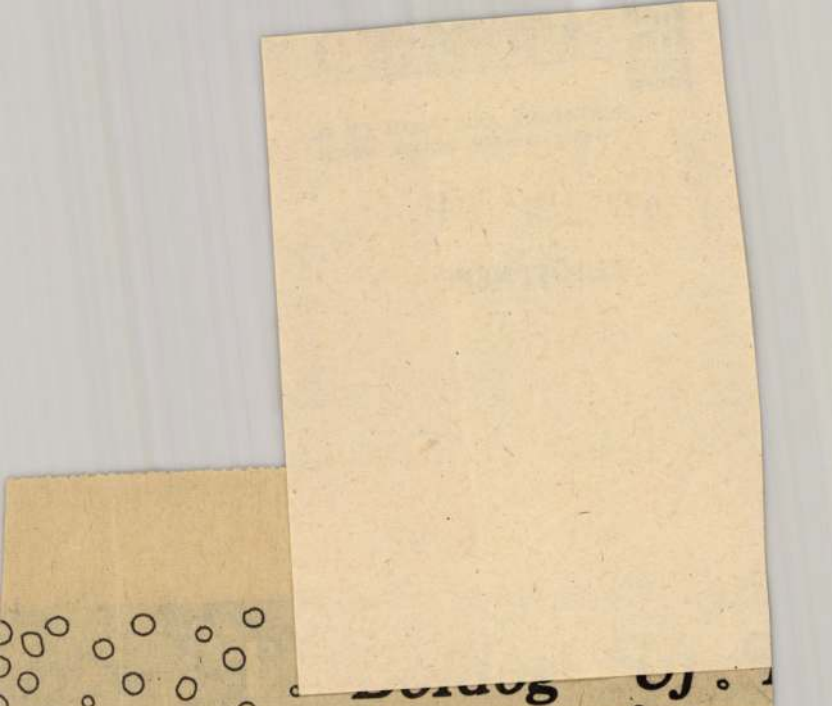

APRÓHIRDETÉS

ingatlan

ELADÓ Soltvadkert, Felső-sábor dűlőben 4000 négy-zögöl szőlő 3 tanyával. Külön-külön is. Villany megoldható. Érdeklődni le-het: Soltvadkert, Zrínyi u. 45319

TELEK építési engedéllyel eladó. Helvécia, Szabó Sán-dor-telep 22. Szemerédi. 5401

KISSZÁLLÁS község határ-ában, Kunfehértóhoz és Balotaszálláshoz 4 km-re eladó 4 hold szántó, 800 négyszögöl szőlővel. Érdek-lődni lehet: Nagy Jánosné, Kinoshalma, Kálvária 22. 6

ELADÓ Kecskeméten, Ár-pád krt. 13. I. em. alatti fél-szobás szövetkezeti la-kás. Érdeklődni 18-490-es telefonon. 5433

lakás

KÁROM szoba hallos, összkomfortos öröklakás megosztásra is alkalmas laja központjában elköltö-zés miatt méltányos felté-telekkel eladó. Érdeklődni: laja, 560-as telefonon. 864

SZÉCHENYIVÁROSBAN azonnal beköltözhető 2+2 félszobás, OTP-s lakás el-adó. Érdeklődni 18 óra után. Kecskemét, Akadémia krt. 34. II. em. 4. 45347

Gépek és alkatrészek

4 DB szegelt téli gumi, 175 SR 14 M+S eladó. Kecske-mét II. ker. Fürdő u. 3/b. 45352

ÚJ Trabantot veszek. Kecs-kemét, Hitel utca 7. I. eme-let 31. 5404

NÉGYKERÉK meghajtású, jó állapotban levő, munka-gép eladó. Honti János, Soltvadkert, Dózsa Gy. 46. 45344

POLSKI Fiat 126-os, új ál-lapotban eladó. Érdeklődni: délelőtt, Kecskemét 13-880 telefonon. 5420

BÁRMILYEN típusú garan-ciális Zsigulit veszek. Dr. Szekeres, Kecskemét, Hon-védkórház. 5408

Egyéb adásvétel

BÖTEJELŐ, gyengefias te-hén eladó. Kecskemét, Kő-rösihegy 72. (Ceglédi út, Bangó-kocsma köz). Gálék. 5403

8 HÓNAPOS sodrott kancacsikó eladó. Du-taj, Hartai u. 24.

TEXÁN és king gala túlszaporulat miatt e fiatalok és költőpárok aránt. Novák Sándor Kalocsa, Hunyadi u

ELADÓ 2 hízott nagyobb süldők: Györgyné, Városföl rület 6.

ELADÓ: tégla, cse deszka, gerendák, l mozaiklap, ajtó, ab ketta. Kecskemét Ciril utca 3. (Piaci szemben.)

Vegyes

BÚTOROZOTT szoba kiadó. Ugyan ránybéléses férfi k adó. Érdeklődni: Kecskemét, Vörösm ca 4.

MENYASSZONYI ru csön kapható. Kec Lánchíd utca 9/a. I let 26. (Széchenyivá

SAJÁT kocsival áll lalok, vidéken is, maszeknál is. Ajá „Minden érdekel" a kiadóba kérem.

● **Bodri Ferenc grafikája.**

...adenna krt. 17127

...agen 1300-as. ...tváros. Ma... ...arkó. 5253

...el Mercédes ...ske. Rákóczi ... vasárnap. 5256

...vétel

...olcsó áron helyszínre ...vábbá ajtók, garázskapu, ...dák, cserép. Faanyagot ...retre fűré... ...ődni: Kecs... ... u. 11. 16539

...lek, székek ...mét. Damja... 17105

... bunda, új ...özéptermetre ...mét. Reisz... ...u. 4. 5213

...govány 1. kerület 102. Sárga József. 5250

ELADÓ 170 kg körüli hízott sertés. Kecskemét, Árok u. 29. Megtekinthető 10—5 óráig. 17121

ELADÓ 70 db anyabirka és 70 db jerke bárány. Cím: Bácsborsód, József A. u. 9. sz. 1093

Vegyes

BÚTOROZOTT szoba külön bejárattal kiadó. Kiskunhalas, Kilián Gy. u. 26. sz. 16556

KÜLÖN bejáratú bútorozott kétszobás, fürdőszobás lakrész munkásszállásnak, vagy 3 férfi részére kiadó. Kecskemét, I. kerület, Esze Tamás u. 7. (6-os autóbusszal.) 5212

GONDOZÓNŐT keresünk napi néhány órára. Özv. Kovács Ferencné, Kecskemét, Hosszú u. 7. 5241

...tanyán élő lánnyal ...vált asszonnyal h... céljából. Egy gyerm... akadály. Ajánlatoka... vaszi esküvő" jeli... Magyar Hirdető ... Kirendeltségébe kér...

FÉRJHEZADNÁM 2... filigrán termetű, diplomás kolléganőm... rekt férfihoz. L... „Harmónia" jeligére... kunhalasi Hirdető ... kérem. (Magyar u.)

23 173 CM. magas, elvált asszony 4 év... fiammal megismer... korban hozzámillő ... ségi, művelt, termés... vidámságot kedvelő emberrel, 30 éves házasság céljából, a... fiamnak szerető a... nekem pedig hűség... jem lenne. Aján... „Nehéz egyedül" jel... Magyar Hirdető ... Kirendeltségébe kér...

...OM

...UTÓ- és Alkatrészkereskedelmi ...t (AUTÓKER) felvesz az ez év... ...egnyíló, újonnan épített kecs... szaküzletébe jármű- és jár... ...atrész-kereskedelemben, vagy ...avító iparban jártas, középfo... ...gzettségű, szakmai gyakorlattal ...kező üzletvezetőt és helyettest,

NAGYALFÖLDI Kőolaj- és ... termelő Vállalat szanki üzem... telt hirdet: mérlegképes k... vizsgázott SZTK-ügyintéző, b... moló, gép-gyorsíró és vegyés... kusi munkakörökre. Jelentkez... az NKFV szanki üzem mu... csoportjánál személyesen.

Bodri Ferenc
2). Folytatás

● Bodri Ferenc: Anya gyermekével.

Gáky L. György: Téli tárlat, 1977.

Petőfi Népe, 1977. dec. 18.

Bodri Ferenc

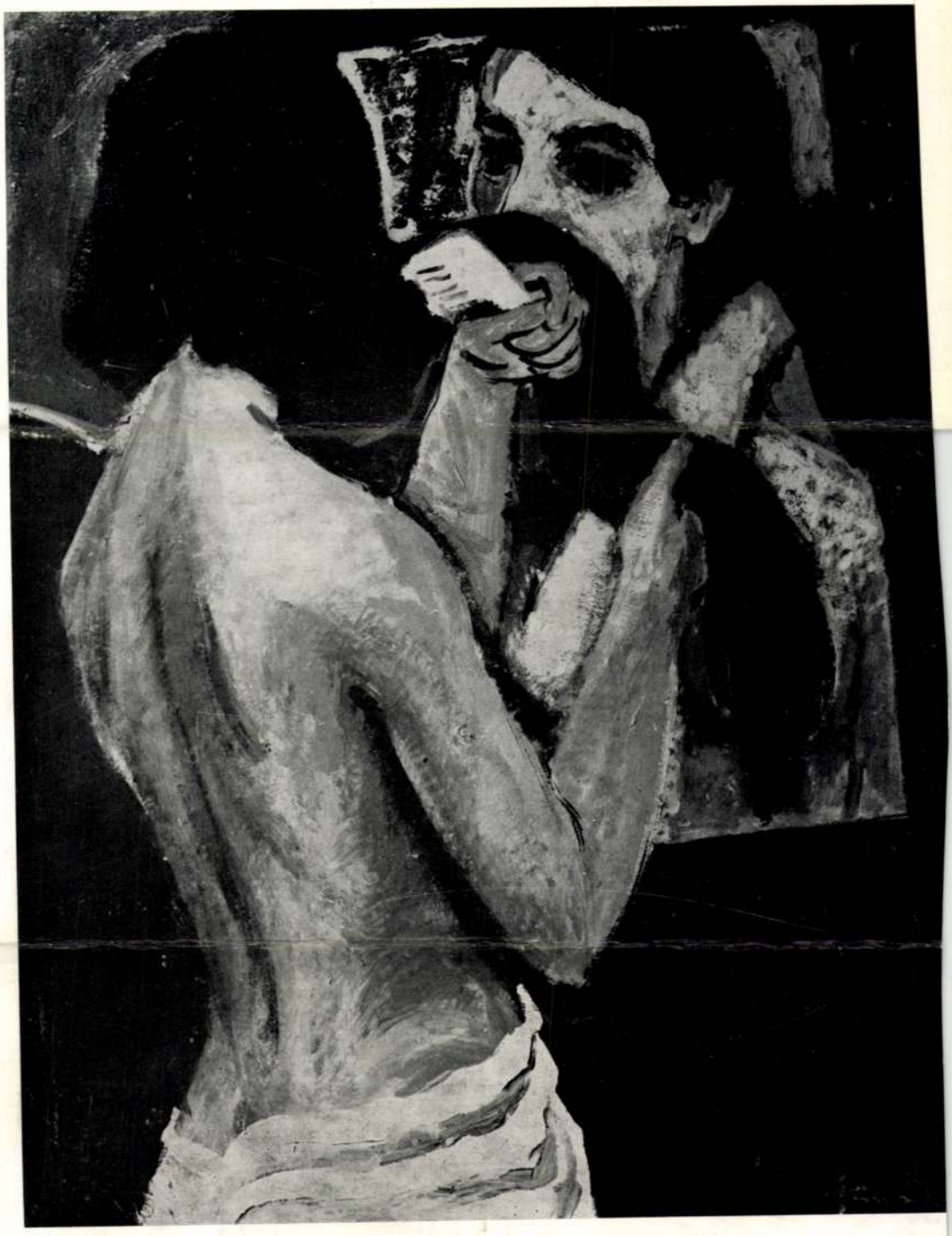

Ára: 6,— Ft

VÁD

de el nem érhetem soha?
miért, hogy ennek ez a sora?
és hogy utolsó vacsora
minden, de minden étkezésem,
és hogy sétálnék mintha késen,
s a csatlakozást mind lekésem,
s hogy égnem kell másfél-egészen
és készülőben, sose-készen;
és izzanom, mint csak az izzik,
aki már magában se bízik,
és ha asztalhoz ül vele
akárki édes hávere,
nincs ott a lelke, csak a teste;
s mért engedem meg, hogy kilesse
lesetlen magányom az este,
és miért fáj a más eleste
és miért fáj a magamé,
s agyam, e rongy, ez a gané
miért, hogy őröl folyvást-folyton,
csak hogyha alkoholba fojtom,
csak akkor, akkor, akkor áll el;
s miért hogy szívem rendre ráver-
rádobban minden éles hangra,
és elmémre, e szent-bitangra
sosem tudhatni, hogy mikor
számíthatok; s belém tipor
minden-egy talp, mely mást tapos;
s mért látom szürkének, lapos-
unalmasnak a harmatos
virágmezőt is olykor-olykor,
s miért nincs oly pilula, oly por,
hogy költöztessen vak közönyt
belém, midőn reám köszönt
a frontátvonulásos hiszti,
s miért nem nyugtattok meg, hisz ti,
mégis csak ti, ti vagytok én.

Ó, békélést e jaj-tekén!

Anyám, midőn világra hoztál,
apolgatva is megátkoztál!
Dühös bömbölésem hallgatva
meg-elátkoztál apolgatva!
Fülem zenére mért hegyezted!
hogy ne ülhessek sose veszteg!
s miért, miért kell hogy szeressek!
mért nem születtem impotensnek!
én, a pucér életre-tárt!

S miért szültél velem halált!

Bodri Ferenc
1021 grafikus

Kilencven éve született Áprily Lajos

Áprily Lajos november tizennegyedikén töltené be kilencvenedik évét. Egy évtizede befejezett életművéről illenék mindent tudnunk, hiszen már első verseskönyveiről érvényesen állapította meg a húszas években méltatója, Németh László: „Előbb mondta ki, hogy elvégeztetett, s aztán kezdte el fűzni tiszta és szomorúan-telt rímeit". S mintha kezdettől ez volna költői jelmondata: „Tiszta legyen az ember és befejezett."

Nemcsak az időben hátrafelé lelhetjük föl szellemi társait: ami örök dolgok képzetét kelti bennünk, az a jövőben is meghosszabbítható. Rejtőző, sohasem hangsúlyozottan szubjektív kifejezésmódja olyan poéták irányába mutat, akik a felszabadulás utáni évtizedekben dolgozták ki a lírai nyelvteremtés új módszereit. A természettel egész életében testvéries költő sokszor eljut ember és tárgy „személyiségcseréjéig", s ily módon az úgynevezett objektív szemléletig. Olyan remeklések bizonyítják ezt a programmentes előfutárságát, mint A februári hó dalol, a turgenyeves című Tavaszi vizek, vagy a Fűzfa-zsongás.

A jelzői erősen éreztetik a Nyugat első nemzedékével majdnem egy időben föllépő költő ízlésbeli kötődését; ám ez már a filmfelvevővel dolgozó ornitológuson túlnövő teljesítménye a természet-megfigyelésnek, hogy a darázs-ölyv, lecsapás előtt, szárnyával „szitálva áll" a levegőben. Az a föltételes mód pedig, hogy a személyiségcsere esélyét latolgatja a fűzzel „Ha fűz lehetnék, barkás fűz-liget, lelkem, hogy zsonganál. Hogy zsonganál" — mérhetetlenül több, mint a régi költők szokásos megszemélyesítő eljárása. Nem pusztán szemlélet ez, hanem filozófia. Olyan problémalátás és érzékenység, amilyenre csak a huszadik század rengetegében élő ember képes.

Szókapcsolásai is modernek. „Kinéztem a vihar-borús világba" — mondja egy erősen archaikus nyelvű — Ilosvai Selymes Péterre emlékező — versében. Kitől is olvastunk valami hasonlót? Pilinszkytől. „Mintha viharokra emelt nyárderű..." Igen: viharború — nyárderű. Egyetlen szóösszetételben micsoda feszültség, mennyi tömény sötétség, mennyi fény.

Ahhoz a nemzedékhez tartozott, amelyből líránk történetében először adatott meg néhány kiváló költőnek a magas életkor: Kassák, Füst, Áprily... Aggastyán-verseik a hatvanöt évesen meghalt Aranyhoz képest is másfél évtizednyi többletet hoztak az élet, a létezés tapasztalatában. Áprily verses életútja nagy emberi példa: a legszebb ifjúságversek egyikével, a Márciussal vált híressé mintegy hat évtizede, s fél évszázad múltával ilyen epikuroszi bölcsességgel búcsúzott az élettől: „Csak bukdácsoló patakok csevegnek, / folyók a torkolatnál csendesednek". S egyetlen, „gyökeres szó"-val válaszol a közelgő vég ama kérdésére, hogy „Készen vagy?": — „Készen."

A. J.

ÁPRILY LAJOS

Kérés az öregséghez

Öregség, bölcs fegyelmezője vérnek,
taníts meg, hogy Csendemhez csendben érjek.

Ne ingerelj panaszra vagy haragra,
hangoskodóból halkíts hallgatagra.

Ne legyek csacska fecskéhez hasonló,
ritkán hallassam hangom, mint a holló.

A közlékenység kútját tömd be bennem,
karthauzi legyek a cella-csendben.

Csak bukdácsoló patakok csevegnek,
folyók a torkolatnál csendesednek.

Ments meg zuhatag-szájú emberektől,
könyvekbe plántált szó-rengetegektől.

Csak gyökeres szót adj. S közel a véghez
egy pátosztalan, kurta szó elég lesz,

a túlsó partot látó révülésben
a „Készen vagy?"-ra ezt felelni: — Készen.

RAFFAI SAROLTA

Fáj nagyon

Nyomunkban lépked eltökélten
a sugaras, a fényes ősz:
köddel, halállal viselős.

Tenyerén szelek magvai,
nyakán hófodrok, hullani.

De vakítón, mintha az ég
ami volt, az lehetne még,
s mintha az ember semmi más:
születés, múlás, újulás.

Pedig a kéz, amint lehull
megnyíló arcára borul,
gyönyörűséges önmagát
elverdesni sincs pusztaság,
se türelem, se csöpp magány.

Beletörődtünk?
Nem tudom.

De folyton-folyvást okosan!
Élni, tenni, várni, szeretni,
fegyelmezetten ölni, életni,
hogy mindig, mindent okosan —

Talán csak ennyi fáj nagyon.

De ez nagyon. Nagyon-nagyon.

Szilas János

ILLYÉS GYULA

A költői nyelvről

Az emberek általában azt hiszik, hogy szépen, „művészien" írni azt jelenti, hogy egyszerű gondolatait is az ember jól fölcifrázva, bonyolultan adja elő. Ennek éppen az ellenkezője igaz. Szépen az ír és beszél, akinek sikerül még a bonyolult dolgokat is egyszerűen és világosan előadni. A művészet pedig ott kezdődik, ahol az ember az ilyen előadással még élvezetet is szerez hallgatóinak.

*

Nem jut be a művészet területére az az írásmű, amelynek mondataiban nincs mozgás, olyanféle izommozgás, mint annak az arcán, de még tekintetében is, aki szemtől szembe, élőszóval tudat velünk valamit. Nem írásmű az, amelynek a fölszíne, mondhatnám, a bőre alól nem villog ki alkotójának homlokráncolása, szemszűkítése, de még karlendítése, lépésrakása is. Vagyis a személyes hitele; a jelleme. Úgy van, valóban: nem stílus az, amely mögött nincs ember. Eleven és mozgó; méghozzá nekünk tetszőn mozgó.

Természetes hát, hogy az írónak, ha prózát ír, ha verset — jó ismernie — még jobb ösztönösen tudnia — a stílus mozgási törvényét.

Annyira kell tudnia mégpedig, hogy már eszébe se jusson, hogy tudja. Azaz magáévá kell tennie, ösztönébe kell fogadnia. Mert különben itt is megesik — mint a művészet annyi más ágazatában —, hogy épp a „tudás" gátolja a lényegnek, a személyes hitelnek varázsos megjelenését. Mert alkotni csak természetes folyamatképp lehet jót.

Megtanulva persze előzően a mesterség teljesítményeit is.

A költészetben pedig az addig élt költők munkásságát.

*

A művészet minden ágában veszélyes a magakelletés. Sehol annyira, mint az írásos művészetben. Mert sehol nem olyan első föltétel a személyes hitel, mint ott. Márpedig hogy hihetünk, olyannak, aki riszál? Aki nek az a gondja, hogy mit ér el, s nem az, hogy mit hoz.

Százszorosan érvényes ez a verssel való tényközlésre. Nincs félreértés nyilván, mit értek versbeli tényen. Nem először idézem ezt a mondást: a költészetnek egy az ellensége: az irodalom. Vagyis a másodlagos érzés-átvitel.

*

A fiatal Babits igazán mesteri kezelője volt mindannak, amivel az olvasó a formaművészt fölruházta. Élete vége felé mégis akadozik, botlik, dadog. Miért nem használja, amit a kisujjából kirázhat? Mert — nem ismételhetjük elégszer — a költő a verset a szívével, az egész testével írja. Amíg a csengés-bongás a szívben van, tessék, jöjjön, elragad. De mikor a szívben már őszi ágrecsegés van? Értjük, nyilván.

Hadd mondom el mégis erre a klasszikus, a számomra is megborzongató példát.

Két nagy költőnk is rákban halt meg, évekig tartó, iszonyatos, megalázó szenvedés után. Erről írtak verset. Az egyiknek (Kosztolányi) a címe: Száz sor a testi szenvedésről. Ez száz remekül lejtő, mesteri rímekkel csengő olyan sor, amelyekből csak úgy árad a frisseség a még mutatványra is képes erő.

A másik (Babits) versének a címe: Beteg klapancia. Ennek a sorai botlanak, dülöngélnek, úgy ejtik a lépést, mint a gyerekek, oly kezdetlegesen, oly klapanciaszerűen. Az elsőben tán több az elszánt szembenézés, a fölény, vagy — annak hősi fitogtatása. A fájdalmat hitelesebben mégis Babitsé fejezi ki. Kifejezve egyben azt az igazságot, hogy a forma mestere nem az, aki a „formaművészet" minden fogását bármikor alkalmazza. Az, aki a kifejezendő tárgyhoz csalhatatlanul megleli a megfelelő formát. Vagyis szükséges esetben magáról a formaművészetről is le tud mondani.

Jó verset írni tehát azért roppant nehéz, mert alapjában roppant egyszerűnek kell lennünk. Rengeteg az olyan nagy vers, aminek az elolvasása után sok olvasó azt gondolja: mi volt ebben a — kunszt? És mikor már betéve tudja, csak akkor ébred rá, mi is lopakodott a szívébe.

Szabó Péter megy a rétre,
vele megy a felesége.
Volnék én a felesége,
én mennék vele a rétre.

Ez az egyszerű vers mégis költői; régi magyar népdal; egyszerű parasztok csinálták, a után írni sem tudtak.

Színházi élmény és képzőművészet

Az elmúlt színházi évadban figyelemre méltó vállalkozásba kezdett a Katona József Színház. Kecskeméten élő fiatal grafikusokat kértek fel egy-egy előadás grafikai illusztrálására. A tízhúsz lapból álló sorozatok nem a szövegkönyvek irodalmi anyagát dolgozták fel, hanem a színpadra állítás műhelymunkájának gondolati-képi ihletésére születtek. Legalábbis szándékukban. Megpróbálták a dramaturgia oldaláról felfogni a színpadi művek értelmét, egy kicsit a színész szerepét magukra öltve, eljátszhatóvá tenni a nyelvi szöveget. A színházi előterekben vidéken és a fővárosban eddig is próbálkoztak kiállítások rendezésével.

● Bodri Fe

Többnyire a két felvonás közti időt felhasználva, mintegy kényszerhelyzetbe hozva a nézőt, szendvicsezés, kávézás helyett (vagy mellett) el ne lankadjon, vessen egy pillantást más teremtő művészek alkotásaira is. Papírforma szerint igazán nemes közművelődési vállalkozás, de nem biztos, hogy elég értelmes. A néző, ha nem birkózik a színdarabbal, legalább ne trivialitásokba meneküljön értetlenségével. De mennyivel jobb (és főként egészségesebb), ha a felvonás közi szünetben frissen szerzett élményeit vizuális „segédanyaggal" idézheti. A szünet nem csupán nagyobb színpadkép-változás ürügyén következik egy tapsra érdemes, kihegyezett fordulat után.

A néző, a *„vérbeli színházdrukker"* talán észre sem veszi a szünet ceruzáit. Még ha a darab felől az egy gondolati vagy cselekménysor lezárásának, tagolásának belső ritmusa is. A verstanban nemcsak a sorvégi és sorfelező ütem- és gondolathatár létezik, de ismeri az enjambementokat is. És ugyanúgy létezik az egyik felvonásról a másikra történő gondolatátvitel. A nézőnek, ha nem is jut eszébe az egyes felvonások végén összefoglalni benyomásainak részleteit, *a kecskeméti színház folyosóján sétálva az édeskés-giccses színészfotók helyett a kiállított grafikai lapokon rálelhet a színpadi mű visszapörgethető „állóképeire".* A színpadi cselekmény változásában, egy kis segítséggel, felismerheti a gondolati magot: előkészítést, útmutatót találhat a további történésekhez. (Hozzátehetjük, ha valakinek a látott színdarabról az égvilágon semmi nem jutna eszébe, a grafikák láttán némi remény van arra, hogy legalább valami eszébe jusson, vagy ezen fönnakadjon.)

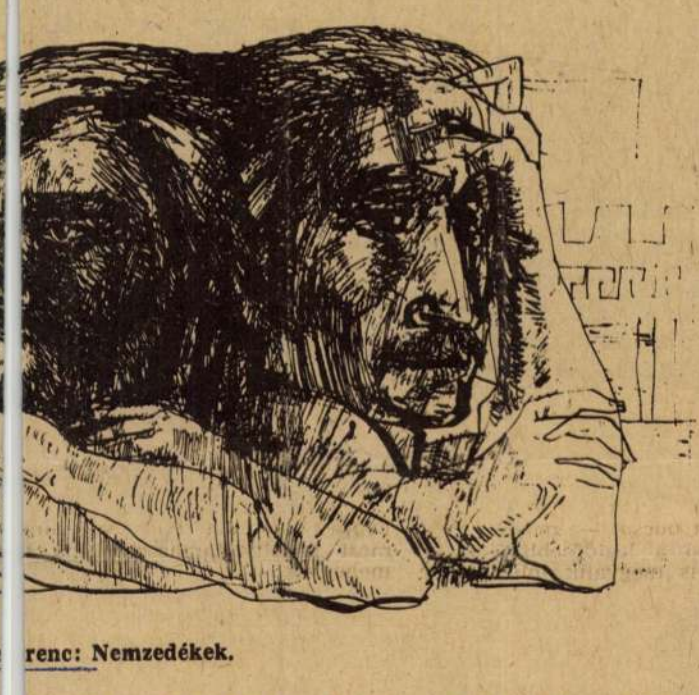

● Bodri Ferenc: Nemzedékek.

● Bodri Ferenc: Az ismétlődés.

De nem túlbecsülni akarom a szünet lehetőségeit, (a szünet mégiscsak szünet), bármilyen grafikákkal vagy szendvicsekkel van teletűzdelve.

Bodri Ferenc Pavlovits: Aigisztoszához, *Borbély Ferenc* Stein Verziójához írt grafikai jegyzeteket. Látszólag két ellentétes szövetű drámai gondolatról van szó. A történeti színtér is más-más.

Az egyik a görögség nagy mítoszát idézi, a másik Oroszországot. Stein a Verziónak Fantáziajáték Alekszandr Blok témáira alcímet adta. Az Aigisztosz alá pedig odaírhatnánk: Fantáziajáték Aiszkhülosz témáira.

Mindkettő az ember megméretetésének, a kritikus lélekcserélő időkben mutatott magatartásoknak drámáját adja. Az emberi szenvedélyek polarizálódnak. A humánum sorsa kérdésessé válik. Alapvető erkölcsi kérdések vetődnek fel; a meggyőzés, a hit, az elhatározás és kitartás, az adott társadalmi viszonyok között az egyetlen lehetséges forradalmi magatartás. Mindkét dráma gazdag gondolati tartalmú, állásfoglalásra kényszerítő. A színház alig találhatnak alkalmasabb „társművészetet", mint éppen a fekete-fehérrel ellenpontozó grafikát. „Dramaturgiája" hasonló szerkezetű a drámáéhoz. Kiélezett, végletesen redukált világ. Sötétség és fény ellentétéből felépülő dráma. Mozgató ereje a vonal, drámában a szerkezetet jelenti. A vonal hol kristálytisztán kontúrozza a formát, hol zűrzavaros expresszivitásban vagy tragikomikus kúszaságban vergődik, a formát éppenhogy sejteti.

A grafikát szokás gondolati műfajnak nevezni, de ekkor eszszé vagy értekezés lesz belőle. Maga alá temeti az emberi szenvedélyeket.

Bodri Ferenc és Borbély Ferenc fiatal alkotók. Nemcsak a gondolattal, de az anyaggal is küszködők. A harmincévesek legszebb birkózásai. Bodri kiforrottabb. Mélyebb értelemmel nyúl az Aigisztosz szövegéhez.

Borbély kapkodóbb, idegesebb vénájú. Helyenként megbicsaklik rajztollának gondolati ereje, ügyetlenné teszi szenvedélye. A Stein-i Verzió bármilyen forradalmi is, a fekete tushoz használt vörös tintája közhely. Ott a legjobb, amikor indulatai iróniku ssá, szatírikusan kihegyezetté válnak, amikor megtalálja a fennkölt és groteszk egyensúlyát. *Bodri megtanulta a befeléfigyelést, a lírai meditációt, a gondolat lapról lapra történő kifejtését.* Hiszen egy grafikai sorozat nem akkor válik sorozattá, ha több lapból áll.

Borbélynál éreztem a szétdarabolódást, az egység hiányát. Kevesebb lappal talán összefogottabbá tehette volna sorozatát.

Bodri „csak" 8 lapot mutatott be elkészült munkáiból, szigorúbban válogatott. Két-három lapja *igazi remeklés.* Felidézi a görög drámák végzetszerűségét, az elrendelt sors beteljesedésének jóslatát, de egyben önmaga tragikus jellemzését is adja. Lapjainak igazi főszereplője az önmaga sorsát kereső lírai én.

Csáky L. György

tom, miként kell az ilyesmit egy jól irányzott huszárvágással elintézni! Kemény leszek, mint a jégverés, határozta el magában Jegenye kartárs.

A Főnök gondterhelten törölgette patyolattisztán villogó szemüvegét. Egyetlen pillantással végigmérte beosztottját, majd kissé zavartan beszélni kezdett.

— Hm... szóval bizonyos szempontok miatt magára esett a választásunk. Egy komoly, nagy jelentőségű feladatot bíznánk ön-

NYARALÁS UTÁN

— Miért sózod a vizet?
— Tudod drágám, meg szoktam a tengert...
(Kallus karikatúrája.)

Bodri Ferenc

A Téli Tárlat 76 melyet Kecskeméten rendeztek meg részt vett. , 4 festményével/Fésülködő, Alvó, Nő könyvvel,Csendélet

Forrás 1977/1/87

A Szabó :Jelenségek és furcsaságok Kecskemét művészeti életében

Bodrů Ferenc

grafikusművész

grafikái a kecskeméti Katona József Múzeumban.

Petőfi Népe
1983 jan. 16.

Bodri Ferenc: Nemes Endre - Stockholm

Müvészet 197o. december 19.l.

MTA MKCS

Bodri Ferenc: Theo van Doesburg kontúrjai

Magyar Épitőművészet 197o/1. 56-57 l.

MTA MKCS

Bodri Ferenc, festő 1) Folytatás

Kecskeméten látható két hét óta a Téli tárlat 1977. — A művész művei szerepelnek a kiállításon: „Gendelet citrommal" c. (említve) nagyobb méretű képe egyre világosabbá teszi alkotói törekvéseit.

Csáky L. György: Téli tárlat, 1977.
Petőfi Népe, 1977. dec. 18.

Bodri Ferenc

Volt olyan évfolyama a képzőművészeti Főiskolának, amikor egyszerre négy hallgatója évkezett Kecskeméttől, — a művész is.

á. sz. j.: Három szakkör bemutatkozik. Petőfi Népe, 1977. jan. 4.

Bodri Ferenc

festménye

Forrás 1974/2/ hátsó boritó

Bodri Ferenc

festménye

Forrás 1973/2/7

Bodri Ferenc

A Bács Kiskun megyei képzőművészek téli tárlatán szerepelt Bodri Ferenc, Diószegi Balázs, Bagi Béla pasztellel, Tóth Dezső rézdomboritással, Szappanos István festménnyel és grafikával, Balanyi Károly.

Forrás 1973/2/63

Szabó J: Hagyományőrzés és kutatókedv

Bodri Ferenc

alkotásai

Forrás 1975-4-8,35

Bodri Ferenc

József Attila illusztráció

Forrás 1975-4- hátsó boritó

Bodri Ferenc

A Bács Kiskun megyei művészek ,lol téli tárlatán kiállitott Probstner János keramikus és Bodri Ferenc ösztöndijas.

Forrás 1973-2-83

HGF: Jubileumi tárlat

Bodri Ferenc

A Bács Kiskun megyei képzőművészek téli tárlatán Kiskunfélegyházán a Kiskun Muzeumban részt vett Bodri Ferenc Olvasó nővel, Turi Endre pasztellel, Kovács László tájképpel, Bodor Miklós konturrajzzal, Lisztes Cser Éva népmüvészeti hatásu alkotással, Klossy Irén tusrajzzal.

Forrás 1974-2-71
Sümegi: Bács Kiskun megyei képzőm. tárlata

Bodri Ferenc

festménye

Forrás 1973/2

Bodri Ferenc

festménye

Forrás 1975-2- hátsó boritó

Bodor Ferenc, festő

L.: Bodor Miklós

— : Kiállítás . . . . 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1975. szept. 15.

Bodri Ferenc (Kecskemét)

festő

Bács-Kiskun megye képzőművészei körébe tartozik.

Pap Gábor: Kincsek és műkincsek a Barbaricumból

Művészet, 1975. június – 7 oldal.

Bodri Ferenc

„Nő tükörrel"

Pap Gábor: Kincsek és műkincsek...
Művészet, 1975. jún. – 9 oldal

Bodri Ferenc festő

a kecskeméten megrendezett Téli Tárlaton szerepelnek a művész művei: a hónapokat jelképező öt tusrajza (említve, – négy festménye: „Alvó", – „Ülő nő" – „Csendélet" (említve) és „Fésülködő" (említve és repr.)

Á. Szabó János: Téli tárlat '76.

Petőfi Népe, 1976. dec. 12.

Bodri Ferenc, grafikus

Illusztrációi:

Regr.

Bodri Ferenc: József Attila illusztrációi 72.

Forrai, Kecskemét, 1979. jan. XI/1.

Bodri Ferenc, festő- és grafikusművész

Műveit kiállitják a Megyei (Bács-Kiskun) téli Tárlaton

Repr.: „József Attila" c. műve

cikket l. „Tóth Menyhért festőművész" cimszó alatt

Hatvani Dániel: „Grafikai megújhodás a megyei téli tárlaton" c. cikke

Petőfi Népe 1978. XII. 10

Bodri Ferenc, festő- és grafikusművész

Nemrégiben nyílt meg Kecskeméten a téli tárlat, melyen a művész csendélete szerepel. (említve).

Varga Mihály: Sorok a téli tárlatról. Petőfi Népe, 1980. jan. 6.

Bodri Ferenc, grafikus

Rajz: Repr.

Bodri Ferenc: József Attila nos illusztr. 51.

Forrás, Kecskemét, 1981. ápr. XII/3

Bodri Terence, festő

a cikk írója

L. Fajó János

Bodri F. Művészeti könyvnemle 1109-1112

Jelenkor, Pécs, 1980. dec. XXIII/12

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1975 JUN 1

Petőfi Népe

Bodri Ferenc

1021

● **Bodri Ferenc grafikája József Attila Eszmélet című verséhez.**

ÉPÍTÉSZ
állandó ke
veszünk. J
Építési Kö
mét, Reisz

A KISKUN
Szolgáltató
kőműves,
lanyszerelő
kásokat,
és építőipa
lítás Kisk
zetből meg
kerület k
Középső-Ip

„Bács-Kiskun megyei Gabonafelvásárló és Feldo
lat

molnár

ipari tanulónak beiskolá

az 1975/76-os tanulmányi évre 8 általános iskolá
zett vagy most végző tanulókat.

A 3 év tanulmányi idő alatt biztosítunk díjmente
tanszerellátást, munkaruhát, diákotthoni elhelye
szeri étkezéssel. A tanulmányi eredményektől
Ft-tól 1 100 Ft-ig terjedő ösztöndíjat adományozu
munkásvizsga letétele után kizárólagosan szakm
kakörben foglalkoztatást biztosítunk.

Jelentkezni lehet a vállalat központjában és a
levő üzemeink vezetőinél.

Bodri F.
/1021

MÁJUSI—JÚNIUSI SZÁMUNK TARTALMÁBÓL

Szerelmi líra: TORNAI JÓZSEF és VERESS MIKLÓS versei.

Fiatal költők: BENKE LÁSZLÓ, HORVAI MIKLÓS, GULYÁS IMRE, SZILÁGYI ZOLTÁN, BESZE IMRE és KATONA JUDIT versei.

Cigány költők. SZEGŐ LÁSZLÓ tanulmánya a cigány nyelvű irodalom történetéről.

SÁRKÖZI GYÖRGY ismeretlen regénytöredéke, Gályarabok címmel.

VERES PÉTER hagyatékából: esszé Juhász Gyuláról.

BAKOS RÓZSA szociográfiája az iskolai versenyekről és versengésekről.

Bodri F.

APÁM

Ezegyszer tán fölös borultad,
érvényest megváltjuk sorsunkat,
sok viszonság ezer bajából
köz-sorunk véglegest kilábol,
mi járand nékünk ősidőktől,
isten se veszi ki kezünkből,
eleddig kiváltat szolgált jog
vetteti nyakunkról a jármot,
vetteti, zúzza — ország lássa;
milyen ez népnek országlása!

1021

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1975 4

Forrás

Bodri Ferenc

1021

Petőfi Népe, 1974. okt. 14.

● **Bodri Ferenc rajza.**

gépírót azonnali belépés-
az AGROKER Vállalat,
Halasi út 29. Jelentkezés
munkaügyi osztályán. 1799

RE keresünk portás dolgo-
inisztratív munkavégzéssel
háromműszakos munka-
k-részleghez lemezmunkák-
iltalános lakatost, elszívó
zítéséhez és karbantartásá-
os szakmunkásokat, segéd-
t, segédfűtőket állandó
re. Jelentkezni lehet: Szék-
sipari Vállalat Kecskemét,
59. Telefon: 13-758. munka-
1804

TÉNYBÉRES vagonrakót és
édmunkást felvesz a VIDIA
mi Vállalat Bács-Kiskun
rendeltsége Kecskemét, Ha-
1806

z felvételre: a Műszaki
építőmérnöki, közlekedés-
rán végzett mérnököket,
sztályvezetői, főtechnológu-
vezetői beosztásba. A Mű-
ola Útépítési és Fenntartá-
Hídépítési és Fenntartási
zett üzemmérnököket épí-
illetve munka- és üzem-
eosztásba. Kezdő vagy még
orlati idővel rendelkezők
rspektivikusan is: biztosít-
torlat megszerzését. Jelent-
úti Építő Vállalat személy-
ván. Kecskemét, Bocskai
mélyesen vagy írásban.
1753

udó adminisztrátort felve-
yes Ktsz Kecskemét, Má-
ám. 5942

szolgálatunknak eleget tett
felveszünk őri beosztásba.
felvilágosítás, Kecskemét,
2. szám alatt. 5926

közötti férfit ügyfélszerző-
ali belépéssel felveszünk.
: érettségi, kecskeméti la-
éles körű ismerettség, jó
érvényes gépjárművezetői
Állami Biztosító Városi
kemét, Rákóczi út 14. 1818

részlegünkhöz állandó jel-
ára, magasnyomású gáz-
vizsgával rendelkező fű-
t fűtésszerelő szakmun-
nk felvételre. Jelentkezés:
Ingatlankezelő Vállalat
Villám István u. 2—4. sz.
csoport. 1808

S férfit üvegfelmérői bi-
ba azonnali belépéssel al-
Előfeltételek: kecskeméti
éles körű ismerettség, ke-
tudás. Állami Biztosító Vá-
Kecskemét, Rákóczi út 14.
1819

ZERELŐKET, betanított
lőket, segédmunkásokat
os munkahelyre, valamint
kecskeméti munkahelyre
lépéssel felveszünk. Fize-
ényberes elszámolás alap-
ezés: MEZŐGÉP Vállalat,
Külső-Szegedi út 136. Vil-
vezetőnél. 722

munkakörbe: üzemmérnököt, gépészmérnököt, elektrotechnikust. — Gyártmányfejlesztői munkakörbe: gépészmérnököt, üzemmérnököt. Szerszámszerkesztői munkakörbe: üzemmérnököt, gépészmérnököt. Termelésirányítói munkakörbe: üzemmérnököt, gépészmérnököt. Irodagépipari és Finommechanikai Vállalat, Sokszorosítógép Gyára. Kecskemét, Matkói út 2. Jelentkezés: a személyzeti vezetőnél. 1216

SAJTOLÓ, daraboló üzemünkbe segédmunkásokat, présgépekre betanított munkásokat felveszünk, kétműszakos munkaidő beosztással. Jelentkezni lehet az üzem főművezetőjénél. MEZŐGÉP Kecskemét, Külső-Szegedi út 136. 1591

LAKATOST tmk-munkakörbe felveszünk. UNIVER Szövetkezet konzervüzeme, Hetényegyháza. 738

ESZTERGÁLYOSOKAT keres felvételre a Magyar—Szovjet Barátság Mg. Tsz. Bérezés megegyezés szerint. Jelentkezés Kecskemét, Városföld 127. sz. Balogh üzemvezetőnél. 1641

GÉPJÁRMŰ villamossági szerelőt és lakatost felvesz a Törekvés Mg. Tsz. Kecskemét, Talfája 27. Telefon: 11-500. 1684

A MAGYAR Hűtőipar Kecskeméti Gyára portás munkakörbe férfi munkaerőt keres, fizetés megállapodás szerint. 745

ASZTALOS, bádogos, kőműves szakmunkásokat, fűtésszerelő szakmunkást, kőművesek mellé segédmunkásokat, valamint rakodókat keres felvételre a Kecskeméti Ingatlankezelő Vállalat. Jelentkezés: Kecskemét, Villám I. u. 2—4. sz. Munkaügyi csoport. 1650

KÖZPONTI Statisztikai Hivatal Kiskőrösi Járási Felügyelősége azonnali belépéssel · érettségizett statisztikai előadót alkalmaz. Jelentkezés: Kiskőrös, Petőfi tér 4, a felügyelőség-vezetőnél. 748

KISKUNFÉLEGYHÁZI Építőipari Szövetkezet kőműveseket, segédmunkásokat, villanyszerelőket felvesz helyi munkára. Magas kereseti lehetőség, 44 órás munkahét, szociális, kulturális juttatások. Jelentkezés: Kiskunfélegyháza, Szabadság tér 7. 761

Ugyanitt ga
tást is végz
tennák készí
lését, régi a
vítását, kát
laljuk. Szol
lefon 7.
autójavítás
Telef

KISK
VEGY
ÉPÍT
SZÖVE

Értesítjük a Tőserdőben üdülőket és kir
hogy az

újságárusító pavilonunk m
a Birkacsárdánál meg

Kaphatók napilapok, hetilapok, színes
Postahivatal, Lakitelek.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Petőfi Népe

1974 AUG 25

Bodri Ferenc

1021

● **Bodri Ferenc: Olvasó nő (olaj)**

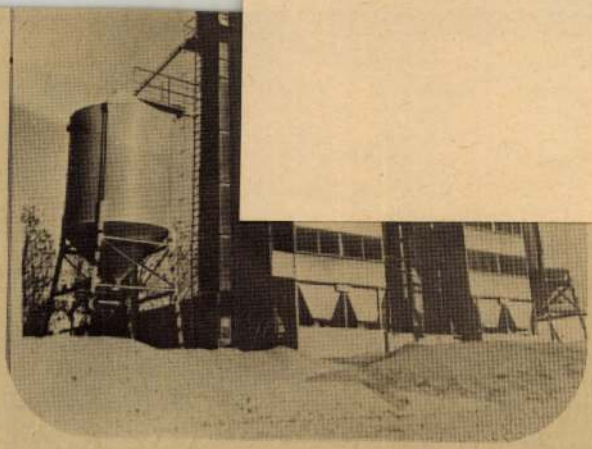

Teljesítmény: 15 tonna/óra.

Megrendelhető hathónapos szállításra a Mezőgazdasági Kombinát kereskedelmi osztályán, Bábolnán.

Forgalomba hozzák:
az AGROTRÖSZT
MEGYEI
AGROKER VÁLLALATAI.

BÁBOLNAI ÁLLAMI GAZDASÁG
1789

1531

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

Petőfi Népe

1974 AUG 2

Bodri Ferenc

1021

Bodri Ferenc: Olvasó nő (olaj)

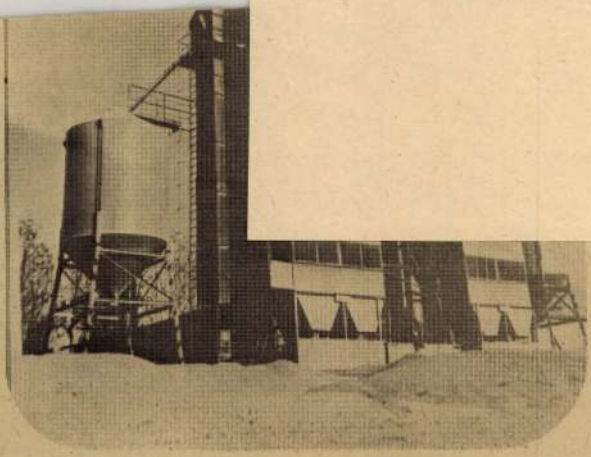

Teljesítmény: 15 tonna/óra.

Megrendelhető hathónapos szállításra a Mezőgazdasági Kombinát kereskedelmi osztályán, Bábolnán.

Forgalomba hozzák:
az AGROTRÖSZT
MEGYEI
AGROKER VÁLLALATAI.

BÁBOLNAI ÁLLAMI GAZDASÁG
1789

1531

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1973 JUL 8
Petőfi Népe

Bodri Ferenc

Bemutatjuk Bodri Ferencet

1021

Megyénkben viszonylag kevés képzőművész él. Örülünk minden új alkotó jelentkezésének. Különösen, ha olyan tehetséges és — ha úgy tetszik — kitűnő papírokkal rendelkező emberről van szó, mint a tanulmányait a Képzőművészeti Főiskolán néhány esztendeje eredményesen befejező Bodri Ferenc.

A diploma megszerzése után hazatért Kecskemétre és itt lakik, dolgozik nagyon szűkös körülmények között. Nyilván gondjaival is magyarázható, hogy eddig sajnálatosan keveset hallottunk róla. Ritkán jelentkezik kiállításokon, megbízatást is keveset kapott. Nem titkoljuk, kicsit nehéz természetű, mint más művészember. De — nagy érdeme — nem tör könnyű sikerekre, magasra tette a mércét, igényes saját alkotásaival szemben, művészeti kérdésekben nem ismer megalkuvást.

Örömmel közöljük — mint már korábban is — markáns grafikáit, abban bízva, hogy tehetségével felelősséggel, jól sáfárkodva, környezetétől, a kulturális élet helyi vezetőitől segítve, buzdítva a jövőben aktívabban jelen lesz Kecskemét, a megye közművelődésében.

Érdeklődő figyelemmel kísérjük remélhetően szépen ívelő pályáját.

H. N.

erzsébet, XX., Csokonai utca 9. 1066

BEKÖLTÖZHETŐEN eladó Kecskemét, Miklovicsfalu III. utca 13. számú ház. 1056

ELADÓ családi ház, két családnak, vagy üzlethéznak is alkalmas. Vétel esetén beköltözhető. Kecskemét, Dózsa Gy. u. 15. 3277

500 NÉGYSZÖGÖL szőlő terméssel Felsőszéktóban eladó. Városhoz, autóbuszhoz közel. Érdeklődni: Kecskemét, Lenin tér 14., földszint 1. 1095

KECSKEMÉT, Kerkápoly utca 14. számú ikervillarész eladó. Érdeklődni: szombat, vasárnap 15—18 óráig. 1099

VILLANYSZERELŐ tanulót felveszek. Kecskemét, Erdős Imre u. 6. Mányoki Ferenc. 3178

ELVESZETT június 29-én, rövidszőrű foxi kutya. Becsületes megtalálót vagy nyomravezetőt megjutalmazom. Kecskemét, Bánffy u. 21. 3280

KÜLÖN bejáratú albérleti szobát keresek, konyhafürdőszobahasználattal. Leveleket „Igényes 208 530" jeligére a Kecskeméti Magyar Hirdetőbe kérek. 3263

GARÁZST vagy garázsnak alkalmas helyet veszek vagy bérelek szalagház környékén. Dr. Tiborcz, Kecskemét, Kada Elek utca 11., IV. emelet 61., telefon: 13-527. 1091

eladó. Kecskemét, Zsinór utca 92. 3237

NYOLC darab választási malac eladó. Kecskemét, Szélmalom utca 6/a. 1068

PERZSA bunda igényesnek eladó. Soltvadkert, Tanács utca 9. Szagmeisterné. 1038

Házasság

25/190 hivatalban dolgozó fiatalember megismerkedne házasság céljából nem dohányzó pedagógusnővel. „Belső értékek" jeligére a Kiskőrösi Hirdetőbe. 1050

CENTRUM HÉTFŐ 20%

1973. július 9-én.

Női ruhaanyagok, női blúzok, hálóingek, baby-dollok,
Férfiöltönyök, -ingek és férficipők,
Egyes háztartási cikkek.

CSAK KECSKEMÉTEN: fiúingek, béby-kocsikabátok, rugdalódzók, lányka fehérneműk.

3155

KECSKEMÉTI ÉS KISKUNFÉLEGYHÁZI CENTRUM ÁRUHÁZBAN

EGI

Energiagazdálkodási Intézet Szegedi Kirendeltsége

SZEGED, Bajcsy-Zs. u. 9—11.
Tel.: 14-255.

Gáztüzelés, olajtüzelés

— GAZDASÁGOSSÁG.

ÉRTESÍTÉS

A Közép-magyarországi

MÉH Vállalat kecskeméti telepe

értesíti a vállalatokat, üzemeket, állami gazdaságokat, tsz-eket és a lakosságot, hogy

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1973 NOV - 4
Bódri Ferenc
Petőfi Népe
1021

● Bodri Ferenc rajza.

M

er 5.

ek, kötö

ak,

n, Kecsl

k.

5365

UM ÁRUHÁZBAN

ZHÍR

negtört szívvel szeretett fér- apósunk, test- nk

or Antal

z. alatti lakos, évében hosszú elhunyt.

hó 5-én, hétfőn or lesz a kecs- etőben.

Gyászoló család.

5499

HIRDETMÉNY. Kecskemét város Tanácsa V. B. Kereskedelmi Csoportja közli, hogy **1973. november 11-én vasárnap állatvásár** lesz Kecskeméten. A vásárra csak Bács-Kiskun megye területéről, vészmentes helyről hajthatók fel állatok (szabályszerű járlatlevéllel.) 1748

ORVOSI HÍR. Dr. LADÁNYI LAJOS szül.-nőgyógyász szakorvos magánrendelését megkezdte. Rendel: kedd: 16—19 óráig, péntek. 19—21 óráig. Kecskemét, Rákóczi út 8. sz. alatt.

5376

ORVOSI HÍR. DR. TÓTH GYÖRGY megyei gyermekgyógyász szakfőorvos magánrendelését megkezdte. Rendel: hétfőn, kedden, pénteken 17—19 óráig. Kecskemét, Rákóczi út 8. sz. alatt.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1974 FEB 2
Forrás

Ára 6—, Ft

Bochkor Ferenc

1974

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

PETŐFI NÉPE
Kecskemét

Bodri Ferenc

1021

Bodri Ferenc: Fiatal nő

11.05: A [illegible]
Pap Károly reg
dióra.
12.10: Csak fiatalokna
13.40: Árak — kérdő
14.00: Beethoven műv
15.00: A dzsessz ke
15.15: Régi magyar
adások Kassá
16.07: Herbert von
vezényel.
18.05: Német Alice
18.40: Paul Celan k
20.05: Donizetti: La
Lucia.
21.36: Hét város Európában.

TELEVÍZIÓ

8.40: Felsőfokú matematika.
9.20: Alapfokú angol nyelvtanfolyam.
9.35: Német nyelvtanfolyam.
10.00: Hókusz-pókusz. Vidám esztrádműsor a Kakaóbárban.
10.30: Csak gyerekeknek! Vaszjukovkai torreádorok.
11.25: Tv-mintaboit.
15.00: Pedagógusok fóruma.
15.35: Régi orosz városok.
15.55: Déryné. Magyar film.
17.50: Népművészet — népszokások. VII. Az agyag és a varázslók. Bevezeti: dr. Ortutay Gyula.
18.10: Delta.
18.35: Sporthírek.
18.45: Esti mese.
19.00: A Hét...
20.00: Hírek.
20.05: Budapesti Művészeti Hetek. Világló éjszaka. Tv-film Tamási Áron elbeszéléséből (14 éven felülieknek!)
21.30: Muzsikus fiatalok.
22.40: Hírek — sporthírek.
22.55: Jó éjszakát, felnőttek! Casanova kontra Kékszakáll. 13 (befejező) rész: Utolsó kaland.

18.20: Huszonöt [illegible]
18.45: Diáktükör.
19.05: A varázsfuvola. Részletek Mozart operájából.
20.05: Láttuk, hallottuk...
20.28: Szimfonikus könnyűzene.
21.03: Új lemezeinkből.
22.04: Századunk zenéjéből.

MOZIMŰSOR

Október 1:

KECSKEMÉT VÁROSI
fél 4, háromnegyed 6 és 8 órakor
LÉPJ OLAJRA

KECSKEMÉT ÁRPÁD
fél 4, háromnegyed 6 és 8 órakor
MELODY

Október 2:

KECSKEMÉT VÁROSI
fél 4, háromnegyed 6 és 8 órakor
MURPHY HÁBORÚJA
Háromnegyed 6 órakor a Gyermekmegőrző Mesemozi is tart előadást!

KECSKEMÉT ÁRPÁD
fél 4, háromnegyed 6 és 8 órakor
LÉPJ OLAJRA

1021

SUB PONDERE...

Két, Kecskeméten élő fiatal képzőművészt látogattam meg, részben azért, mert tehetségük megköveteli a velük való foglalkozást, részben, mert a közelmúltban mindketten kiállításon mutatták be újabb műveiket. A művész ünnepe nyilvános; és a társadalom vezetőinek és vezetettjeinek, az alkotások értőinek és élvezőinek, halk véleménymondóinak és az írott betű hatalmával élőknek az ünnepe is egyben. S ha jó műveket láthatunk, akkor különösen az.

MEDÁLIÁK III.

József Attila-soroknak és nem alakulnak át rögeszmés Nagy Gáspár verssé; másodsorban egy nagygáspári rögeszme hiánya miatt: az összerántotta volna az idegen sorokat s egy, egyetlen vers-cél felé hajtotta volna. Így, sajnos, szétesnek, meghalnak a levágott vers-testrészek. Az ötlet azonban nagyon is vonzó; örülnék' ha Nagy Gáspár mégegyszer nekirugaszkodna — s ezúttal nagyobb agyafúrtsággal, elszántsággal — valami effélének.

Nagy Gáspárban elevenebbnek látszanak a gyerekkor paraszti megélései, mint Pintér Lajosban, ez sokszor megóvja az irodalmiasságtól, de nem Nagy László kedvenc, ismert szavaitól, képeitől: ,,De mihelyt a szívemig behatol—döndülhet orgona, cimbalom, — foszforeszkál vérünk porhavon. . . stb" ,,Orgona-árulásban, odakünt a betlehemi angyal". A Kit az álmokba beléfogtak egész lélegzésében, mondatszerkesztésében jellegzetes Nagy László-vers. Le kell modania Nagy Gáspárnak versei csikó- és ló-motívumának szintén a mestere ízlésére való megjelentetéséről. Ugyanígy Nagy László keresztvize van a gyakori apa-, s főként anya-glórián; — kifogásomra azt mondhatja a költő: ezek saját odaadásból született versek, képek. Elhiszem, a példa, a mód, ahogyan föltűnnek, mégis árulkodóak. Más utat kell keresnie, hogy származásának megrázkódtatása Nagy Gásparos és ne Nagy-Lászlós csóvákat vessen. A Birtokom című versnek magasra száll a befejező szakasza: ,,Az űrt hová akasztom, ha az Istent nem találom. — Az életet ha túl is élem, a halált csak kiérdemlem. — A szerelmből odébbálltam, a csókokat elherdáltam. — Most mégis jön mögöttem, vagy egy lány, vagy az Isten." De éppen ez figyelmeztet néhány elsietett, odadobott verse befejezésére, melyeket még akkor sem lehet igazi totalizálásnak tekinteni, ha éppen az aszimmetria volt a kifejezés célja: ,,halálhajó — után úszik — az erdeinkben — csorbult fejsze" (Utána úszik) ,,Gyönyörű bűnt hagytam rátok, — a lázadást, mely több, mint Dózsa György: — mit bánom, ha több az áruló, — de lázadót is teremjen a föld!" (Gyönyörű bűnt) ,,riadót csörög júdások bőezüstje, — meg kéne maradni, túlélni őket — s dobog az urnák csendje: — sürgetik egyetlen életünket!" Utolsó sorával a vers elhalványodik, eltűnik, pedig az Egyetlen életünk, melynek ez a befejezése, Nagy Gáspár alapversei közé tartozik, azok közé, melyeket szeretek, költői eredménynek, ténynek tartok, s amelyek közé elsősorban az Anyámmal hófehérülök-et, a Huszonnegyedik évemre pecsétet, s főként az Aranyharmonikát soroltam be a magam erős verséléményeként. Ez a hosszú, sűrű, elragadtatott dallamú vers látszólag megcáfolja eddig elmondott elméleteimet, de mit bánom? Fő, hogy Nagy Gáspár ebben megmutatta, mire képes, sikerült neki a mutatvány, a vallomás, a gondolkodás, a költői kinyilatkoztatás. Pedig van ebben is valami Nagy László hosszú verseinek vajákosságából, ez mégis Nagy Gáspár remeklése, s annál jobban örülök neki.

Végülis mik a tanulságaim a két rokon, két azonos eszményképeket föltartó költő könyveinek fölmérése után? Eszményképeiket nem akarom elvenni tőlük, nem is tudnám, ízlésüket másfelé terelni szintén hiábavalónak érzem. Ráadásul, a látszat ellenére nagyon is elütő természetük, úgy gondolom, következő köteteikből egyre jobban kiderül majd. Azt hiszem, elég, ha önmaguk keresésére, a példaképeik iránti, egész életre szóló odaadással és szeretettel egyszerre, az **éles** különbözésre, saját arcvonásaik rögeszmés megfaragására biztatom őket. Olyan fegyverzetben érkező költőknek, amilyen Nagy Gáspár és Pintér Lajos, biztos vagyok benne, ez se lesz lehetetlen. (Nagy Gáspár: Koronatűz, Kozmosz, 1975. 120 old;. Pintér Lajos: Fehéringes folyók Kozmosz, 1975. 110 old.)

Bodri Ferenc, grafikus

ESZMÉLET IV.

ESZMÉLET IX.

BODRI FERENC

Kecskemétről indulva végezte el a Képző- és Iparművészeti Gimnáziumot Budapesten. Három éven át képzőművészeti körben képezte magát tovább, miközben a Pannónia Rajzfilmstúdióban vállalt munkát. A további tanulmányok, viták, a részeredmények örömeinek és a sikertelen próbálkozások keserűségének a kezdetét jelentette számára a főiskolai felvétel. Társakat keresett s talált, akik belső küzdelmeit éltették, hiszen maguk is hasonló utat jártak. A közös műtermek szellemi légköre egyik hasznos sarkantyúja volt a festőnövendéknek.

A diploma megszerzése után hazatér szülővárosába. Nyomdai grafikai állást vállal, hogy megéljen; de nem sokáig bírja az alkotói képességeket nem igénylő munkát. Édesanyjával egyszobás lakásukban élve próbál műveket teremteni. Ránehezedik a megélhetés, a hivatás, s a vidéken élő képzőművész magányosságának gondja. Jókor érkezik a Bács-Kiskun megyei Tanács támogató-vásárlása, mely által egy évre csökkennek anyagi gondjai. Aztán ismét az előbbi élet következik.

Kiállítási anyagának grafikái vonják magukra figyelmünket. A drámai erejű megnyilatkozások egyszerű eszközökkel készülnek. A lavírozott tusrajz a legalkalmasabb technika arra, hogy gazdag érzelemvilága a figurák beszédes mozgásában, arcok jelentésbeli változataiban megnyilatkozzék. Bodri művészi egyénisége — a külső tárgyi és a belső, alkati hasonlóság folytán is — rokona a József Attiláénak. Természetszerű, hogy a

proletárköltő verseinek átélése illusztrációk készítésére ösztönzi. „Otthon" van ebben a világban annyira, hogy művei inkább tovább **mondják** a versek anyagát, mintsem magyarázzák. Nézésük közben az a gondolata támad az embernek, hogy ürügyet keresett — s alkalmasabbat nem találhatott volna — saját világa **lényegének** kifejezésére.

Metszeteinek nagy fekete-fehér foltjai az ellentétek nyelvén áttételesebben, de hasonló drámai intenzitással beszélnek. Elemzésük közben — a tematikai, de a formai megoldások miatt is — Derkovits Dózsa-lapjai tolakodnak csukott szemünk elé; ami a művészi eszközök alkalmazásában való fejlettség tekintetében nem kis eredmény.

Mit várhatunk a továbbiak során a nagyon tehetséges fiatal művésztől?

Sokrétűbb munkát, gondolati gazdagodást, tágabb területen való kísérletezést.

Ehhez azonban jelenlegi élet- és munkakörülményei nem megfelelőek: rajzolni — művészi alkatához illő alkalmazkodással — valahogyan csak lehet; de festeni, amire gyermekkora óta készül, semmiképpen. Néhány festménye — a sorstól kikényszerített zavartalan órák eredménye — bár kompozíciós és színbeli erényeket csillogtat; mégsem kelti bennünk azt az érzést, amit a rajzok és grafikák minőségének látványa nyújt. Így természetes.

Bodri Ferenc fiatal művész. Hisszük, hogy tehetsége megtalálja társadalmunkban az ígéretes kiteljesedéshez vezető utat.

MOLNÁR PÉTER

is a Budapesti Képző- és Iparművészeti Gimnáziumban végzett. Ő a magányosok fajtájából való, aki inkább támaszkodott mindig saját magára, tanulmányaira és tapasz-

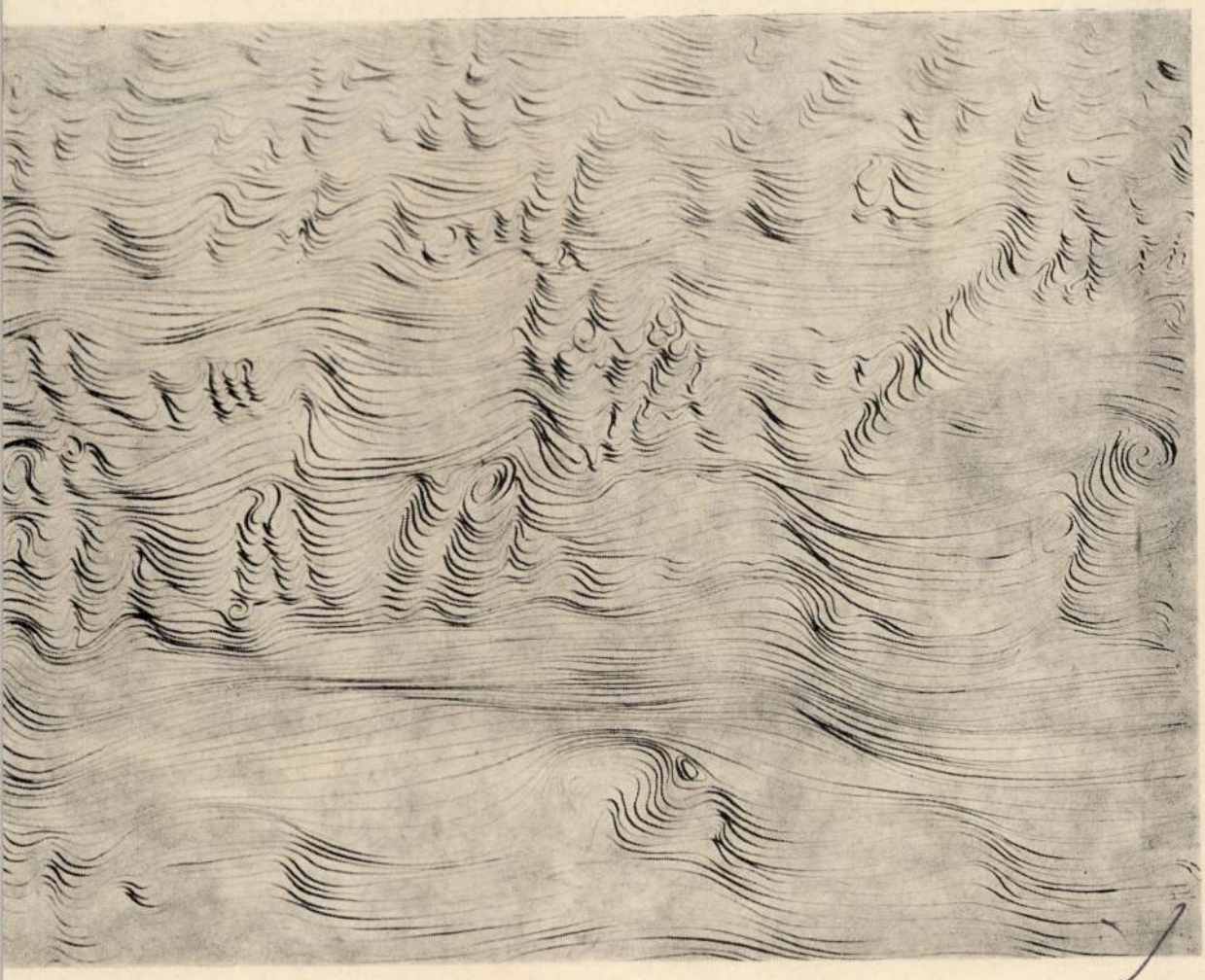

Bodri Ferenc
festőművész

Katonatelepen kiállításon mutatják be József Attila - illusztrációit a képzőművészeti világhét alkalmából.

Népszava, 1976. szeptember 19.
12. oldal.

— **A képzőművészeti világhét** alkalmából Bács-Kiskunban tárlatokat rendeztek az üzemekben, iskolákban sőt, a tanyaközpontokban is. A dolgozók így a képzőművészeti alkotásokat saját munkahelyeiken tekinthetik meg. Matkópusztán és Méntelepen a fafaragók munkáit, a Katonatelepen pedig Bodri Ferenc festőművész József Attila-illusztrációit mutatták be.

BODRI FERENC

BODRI FERENC MŰVEI

Kecskeméten, a művelődési központban első önálló kiállításával mutatkozott be Bodri Ferenc festőművész. A fiatal Bács-Kiskun megyei művész József Attila verseihez készített illusztrációival tűnt fel. Most legsikeresebb grafikai sorozatait és tíz olajfestményét mutatja be.

43.

tett gondolák és a lampionkoszo
val övezett hidak pompás látván
val Federico Fellini örvendezte
meg az utókort, *Casanova* cí
filmje egyik jelenetében.

Az álarc, az álruha, pontosabb
a jelmez ma is divat. Mint ahogy
vat februárban bálokat rendezni,
bálba menni. Aki mégsem ölt don
nót, nem vesz fel rokokó ruhát, va
nem ékeskedik

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

Forrás

1976 APR

Bodri Ferenc
1021

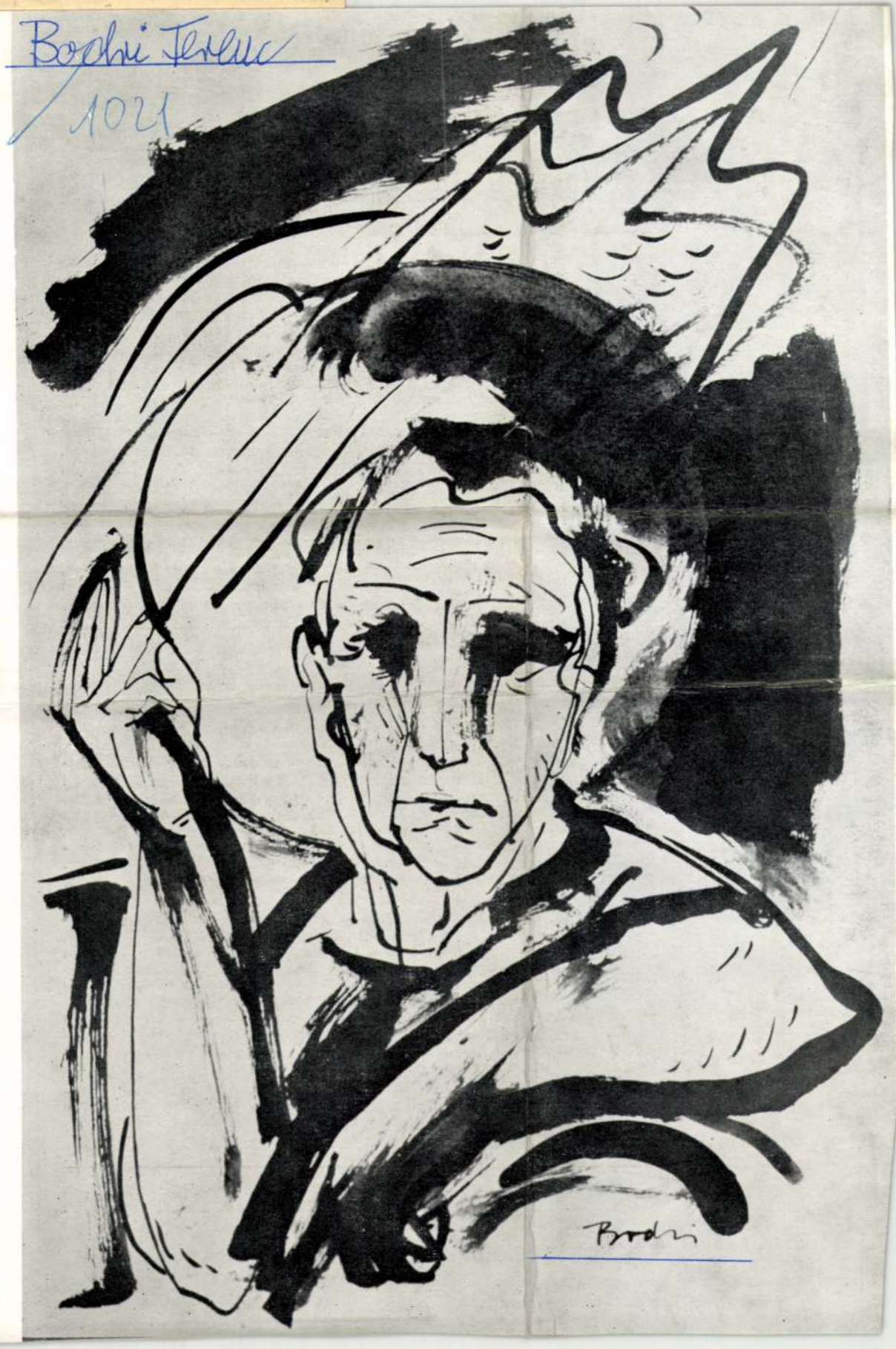

A FORRÁS ÚJ NÍVÓDÍJASAI

Az 1975. évi 5000,— Ft-os Forrás-nívódíjat a Szerkesztőség BALÁZS JÓZSEF-nek — Koportos című kisregényéért (1975/1) — és OROSZ LÁSZLÓ-nak — Kecskeméti kis irodalomtörténet című, tíz folytatásban közreadott tanulmányáért — megosztva ítélte oda és adta át részükre 1976. február 10-én.

Nívódíjas szerzőink önvallomását ez alkalomból közöljük.

Amióta az embert megérintette a gondolkodásra való képességének rettenetes-csodálatos lehetősége, azóta lényegében hasonló gondjai vannak: a születés, a halál, a barátság, a szerelem, egyszóval önmaga létének-életének az értelmét kutatja . . . S ahogy az ember nem léphet ki magából — nem bújhat ki a bőréből, nem futhat ki a világegyetemből — élnie kell a saját sorsát; gondjai többnyire a régiek. Mindenekelőtt önmagát szeretné jól ismerni, önmaga útját szeretné úgy látni, hogy nyugodt legyen a lelkiismerete. Tisztáznia kellene: milyen az az élet, amelyet érdemes vállalni, amelyet érdemes — ha éppenséggel regényírással foglalkozik — sorsokban, történetekben felmutatni.

Jó lenne olyan regényeket írni, amelyekben az ember átéli, megéli ezt a kényszert: mindenáron, mindenképpen kutassa sorsának értelmét, cselekedeteinek, gondolatainak, indulatainak ősi-mai rétegeit, egymásba kapaszkodó gyökérzetét . . . Úgy gondolom, minden életnek van „titka", s az ember nem halhat meg anélkül, hogy életében legalább egyszer ne élné át, ne szenvedné meg az emberi lét közös nagy élményeit, szorongatottságát, védtelenségét, s a közösség felszabadító erejét, nélkülözhetetlenségét . . .

Mindezek után az én feladatom: elegendő bátorságom legyen ahhoz, hogy a felsorolt — eléggé általános és ismert „eszméket" — a század hetvenes éveiben játszódó írásokban érzékeltessem. A Koportos ennek a próbálkozásnak az eredménye, s ezeket a kísérleteket a közeljövőben is szeretném folytatni.

Az egyetemen Horváth János, az Eötvös Kollégiumban Keresztúry Dezső tanítványaként szerettem meg az irodalomtörténetet. Nem adatott meg számomra, hogy hivatásszerűen művelhettem volna, de tanári, iskolai könyvtárosi munkám mellett évtizedeken át legfőbb kedvtelésem volt, s az ma is az irodalomtörténeti kutatásokkal, problémákkal való bíbelődés. Megnyugvással tölt el, hogy ami számomra szórakozás volt, járt némi tudományos eredménnyel is: gondolok mindenekelőtt olyan kevésbé látványos, de hasznos munkákban való részvételemre, mint Jókai Mór kritikai kiadása vagy az Ady-bibliográfia. Érdeklődésemben nagy helyet foglalnak el Kecskemét gazdag irodalmi hagyományai, különösen Katona József életműve. Jó egy évtizede az a megtiszteltetés ért, hogy én írhattam a róla szóló fejezetet az Akadémiai Kiadó irodalomtörténeti kézikönyvébe, jelenleg pedig a nagy drámaíró műveinek kritikai kiadásán dolgozom — hadd tegyem hozzá örömmel: életemben először némi szabad időt is kapva a folyamatos munkához. A Forrás múlt évi számaiban közreadott Kecskeméti kis irodalomtörténetet vázlatnak tekintem: nem annyira összegezésnek, inkább további kutatásokra való ösztönzésnek a magam számára is, de remélem másoknak is, akik részt kérnek ebből a szép munkából. Az irodalomtörténetet a nemzeti kultúra lényeges alkotórészének, fontos tudatformáló tényezőnek tartom, ezért örülök, hogy az olvasók széles köréhez szóló Nagy magyar írók sorozatban jelenhetett meg Katonáról írt könyvem, s jelenik meg nemsokára Berzsenyi-kismonográfiám. Terveimben további Katona-kutatások mellett a felvilágosodás korának verstani kérdéseivel foglalkozó tanulmányom befejezése s több kecskeméti irodalom-, ill. tágabban vett művelődéstörténeti téma szerepel.

A Forrás korábbi nívódíjasai: 1969: Hatvani Dániel; 1970: Goór Imre, Hatvani Dániel, Kunszabó Ferenc, Szekér Endre és Zám Tibor; 1971: Buda Ferenc és Zám Tibor; 1973: Zám Tibor; 1974: Raffai Sarolta.

Bodri Ferenc

Petőfi Népe, 1976. IX. 16

SIMAI MIHÁLY

Két vers

SZERELEM

Szerelem gyönyörű síkság
hegyoldal fenyvesek anyja
források remegő fürtje
kihúnyó sugarak hamva

szerelem lehúnyt hazugság
ölelés két-testű egység
a századon fakasztott hajnal
a szádról szakasztott esték

A VÁRANDÓS

sápadtan csillagosodik
s emelkedik mennyei kékkel
duzzad dombozza titkait

vetekszik már a mindenséggel

halandó a hegy a horizont
de végtelent rúg a Harmadik
érzi az asszony, s mosolyog

sápadtan csillagosodik.

● Bodri Ferenc tusrajza.

ca 67 b. 1788

KÉTSZOBÁS kertes családi ház, melléképületekkel eladó. Kecskemét, Ojtozi u. 8. Érdeklődni: szombat, vasárnap 3—6-ig. 1871

KÉTSZOBÁS, konyhás ház több mellékhelyiséggel, kertészetre kiválóan alkalmas területtel eladó. Villany van. Ballószög, V. ker. 107. 1986

CSALÁDI ház eladó, Kecskemét, Hosszú u. 38. Érdeklődni: mindennap. 31113

321 NÉGYSZÖGÖL gyümölcsös, melléképülettel eladó. Érdeklődni: Kecskemét, Talfáiköz, Rét u. 6. 31109

ELADÓ Balatonszemesen 150 négyszögöl, közművesített vízparti telek. Érdeklődni: Kecskemét, Kúkullő u. 4/15. Kmeló. Tel.: 182-37. 31122

BUDAPESTHEZ 40 km-re, Monori-erdőn 342 négyszögöl telek, építési engedéllyel, kúttal, faházzal eladó. Érdeklődni: Kecskemét, Akadémia krt. 30. X. 59. Nagy. Este 6 óra után. 31124

TANYA 1 hold szőlővel, 1 hold földdel 95 000,—Ft-ért eladó. Villany van. Méhészetre alkalmas. Nagybugac, 310. Hudoba Jenő. 1905

PÉCSI háromszobás összkomfortos villámat 300 négyszögöl gyümölcsöskerttel elcserélem hasonló kecskemétire, lehetőleg Hunyadivárosira. Érdeklődni: Kecskemét, Mátyás király

HÁZ eladó. Felsőszéktóban. Érdeklődni: Kecskemét, Cédulaház u. 41/a., hétköznap délután 4 órától. 31145

Lakás

KECSKEMÉTEN színházzal szemben, négyszobás lakás eladó. Budapesti csere is érdekel. Leveleket „Nyárra 85 692" jeligére a Felszabadulás téri Hirdetőbe. 639

MOHÁCSON kettő és fél szobás OTP-öröklakás, szőnyegpadlós, garázzsal eladó. Cím: Mohács, Perényi Tb. 1 a. III. 18. 641

KÉT szoba, összkomfortos, szövetkezeti lakásomat eladom, vagy szövetkezeti garzonra cserélem. Kecskemét, Kada E. 9. VIII. em. 159. 31132

ELCSERÉLEM Kecskemét, Széchenyivárosban levő első emeleti szövetkezeti garzonlakásomat kétszobás szövetkezeti lakásra megegyezéssel. Leveleket „Nyári költözés 522033" jeligére a kecskeméti Magyar hirdetőbe kérek. 1724

ELCSERÉLEM Budapesti VI. kerületi tanácsi 1 szoba komfortos lakásomat kecskeméti vagy kiskunfélegyházi hasonlóra. Leveleket: „Nyári csere 522317" jeligére a kecskeméti Magyar Hirdetőbe kérek. 1983

BUDAI két szoba, hallos, étkezős, 60 m²-es VII. emeleti öröklakás eladó. 480 ezer Kp + 60 ezer OTP hitel-átvállalással. Telefon: 858-566. 31144

burg Tourist elad
kemét, Jókai u. 31.

IR-ES, fehér Wartl
mousine eladó. Ke
Lőcsey út 4. sz. É
ni hétköznap 17 ó
szombat, vasárnap
nap.

MIA Diesel felújít
lanymotor és 2
szivattyú külön-kül
adó. Érdeklődni le
vács Ferenc, Miske
u. 40. egész nap.

SZŐLŐ és fa pern
hez, magánjáró kis
új állapotban eladó
széles szőlősorokho
kalmas). Dudás Fer
kitelek, Kisalpár 6
lagyárral szemben).

12 LE-S Diesel-ma
600-as szalagfűrésszé
letten, jó állapotbar
Ugyánott 175-ös Sp
wa is Váczity.
Széchenyi utca 37.

WARTBURG de Lu
Kecskemét, Sem
u. 20. Érdeklődni:
ben 17 órától, szomb
sárnap egész nap.

VADONATÚJ 250-es
va csónakmotor kec
nyes áron eladó. Ér
ni: Dallos László.
16-304. 7622. Pécs,
Zs. tér 3. sz. 19 óra

IX 24—71 rendszámú
110-es gépkocsi elad
deklődni: Kecskemé
lomköz 11 sz. Szom
vasárnap délután.

POLSKI Fiat 1300-a
vizsgázott eladó. K
mét, Semmelweis u
Érdeklődni: hétközbe
órától, szombat, va

Bodri Ferenc, grafikus.

Bodri Ferenc illusztrációs sorozatai

A grafikai tárlat résztvevői közül kivált egy fiatal kecskeméti festőművész, hogy önállóan mutatkozzon be ugyanabban az épületben, a művelődési központ művészklubjában.

Nem dörgölődzik sült lapocka számhoz s szivemhez kisgyerek — ügyeskedhet, nem fog a macska egyszerre kint s bent egeret —

Akár ezeket a József Attila-sorokat is választhatta volna mottóul *Bodri Ferenc* a kiállítására. Nemcsak azért, mert 24 illusztrációt láthatunk a költő két verséhez: az Eszmélethez és a Medáliákhoz. Hanem azért, mert sikerült ráhangolódnia a lírai gondolkodás képalkotó módszerére. Az alap természetesen a biztos szakmai tudás és a jó felkészültség.

Mi lehet a sajátos oka, hogy Bodri alkotásait nézve József Attila költészetének képi megfogalmazásával találkozunk? Hogy létrejött a találkozás a csaknem 40 évi távolság, a más-más társadalmi rendszer különbsége ellenére? Talán a hasonló egyéni életsors is előmozdította a rátalálást: az apa nélküli gyermekkor, a társakat kereső ifjúkor, a gyakori egyedüllét, az édesanya tisztelete és szeretete, a feldolgozandó anyaggal és az önnönmagával vívott küzdelem. A kiállításon ennek a küzdelemnek a művészi eredményei tárulnak fel meggyőzően. Bodri nem tolakszik a vers elé, mást sem akar mondani, csak másként — a grafika eszközével. Akik megnézik a kiállítást és utána bármikor fellapozzák József Attila költeményeit, most már aligha tehetik meg anélkül, hogy ne idéződnének fel egyúttal a 33 éves kecskeméti művész drámai feszültséggel teli vagy megejtően tiszta, nyílt alkotásai is.

Komáromi Attila

● **Bodri Ferenc illusztrációja.**

Petőfi Népe, 1976. márc. 14.

válóan alkalmas.

FABULON ARCTONIK

Száraz és érzékeny /kék színű/, illetve normál és zsíros bőrre /rózsaszínű/. Az arcbőr frissítésére szolgál. Élénkíti a bőr vérkeringését, rugalmassá teszi, fokozza a tónusát, összehúzza a kitágult pórusokat.

331

Kezdete: 1976. április 5. T
Feltétel: 8 általános iskol
A tanfolyam vizsgája **orsz**
A tanfolyamokra jelentke
férfi és női dolgozók.

A jelentkezőkkel a viz
szerződést kötünk.
A tanfolyam ideje alatt
biztosítunk.
Munkásszállást, üzemi étk
munkaruhát, a kollektív
biztosítunk.

Jelentkezés: személyesen
Bács megyei
Kecskemét,

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

1976 I.C 8

Petőfi Népe

Bodri Ferenc

1029

● **Bodri Ferenc grafikája.**

Utasellátó Vállalat értesíti a kedves vendégeket, hogy

a máriavárosi állomáson a büfé újra megnyílt

Igazgatóság

143

Bodri Jerenc, Jestő

L.: Gyór Imre

—: Tárlatok .... 4.

Esti Hirlap, Bp. 1976 szept. 18.

Bodri Ferenc festő

a Bács-Kiskun m.-i kilencedik Téli Tárlaton művei szerepelnek: „Olvasó nő" c. (emlitve)

Sümegi György: Bács-Kiskun megyei képzőművészeti kiállítás.

Forrás, 1974. febr. 2.

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRDETŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1974 MÁJ – 5

Petőfi Népe

Bodri Ferenc

1021

van jelen, s nem bánt
Emlékszel, Anyám, V
mindig, mindig, de —

● **Bodri Ferenc: Anyánk.**

DÉLMAGYARORSZÁGI VAS- ÉS MŰSZAKI
VIDIA
KERESKEDELMI VÁLLALAT
2060
5 műveletre alkalmas).

Bodri Ferenc

A Kecskeméti Katona József Múzeumban megnyílt megyei téli tárlaton meghitt csendéletei szerepettek. (ecsetre)

Sümegi György: A megyei tárlatról.
Petőfi Népe, 1973. jan. 4.

Bodri Ferenc

A XI Bács-Kiskun megyei Téli Tárlaton szerepelt többek között Tóth Menyhért Őrzséje, Bodri Ferenc, Bozsó János Kék alkonya, Diózsegi Balázs festménye,

Forrás 1976/2/86

Halász :Seregszemle

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726
1977 APR 10

PETŐFI NÉPE

Bodri Ferenc

1021.

● Bodri Ferenc illusztrációja József Attila: Kései sirató című verséhez.

A Volán
„D" K
AUTÓB
TANF
SZ
2 éves gép
korlattal rendelkező, 21. életévét betöltött jelentkezők részére.

Jelentkezés:

a vállalat személyzeti és oktatási osztályán. Kecskemét, Csáktornyai u. 4—6. Baján, Nagy István út 39. személyzeti és oktatási csoportnál. 1400

IMPORTBÓL VISSZAMARADT HŐ- ÉS HANGSZIGETELŐ ÁSVÁNYI GYAPOT

45x1000x2000 mm-es táblákban eladó!

Ganz-MÁVAG Kiskunhalasi Gyáregysége
6401 Kiskunhalas, Pf. 60.

A KIOSZ B
ADÓKÖZÖSSÉ
A JÖVE
FORGAI
ELKÉSZ
Megtekinthetők
tanácsok
a megye
A közsze
takról 1
KIOSZ f
Csokonai

Felhívjuk az é
mezőgazdasági
és egyéb intéz

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

1976 JUN 27

PETŐFI NÉPE

Bodri Ferenc

ezényel
ıc tize-

● Pogány László honvéd ma még irányzó, de holnap már a műszaki egyetem hallgatója.

● Skultéti László honvéd testnevelési főiskolás töltő kezelő.

● Bodri Ferenc: Lovas.

Bodri Ferenc

BODRI FERENC: ESZMÉLET V.

orrá

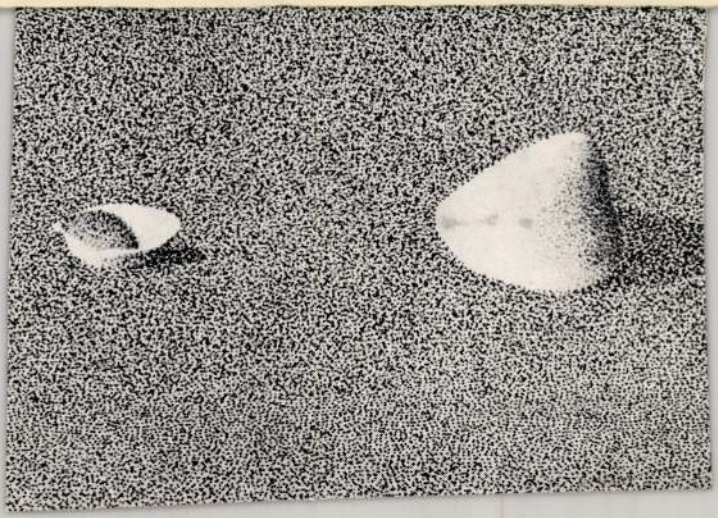

Bodri Ferenc

Medáliák I

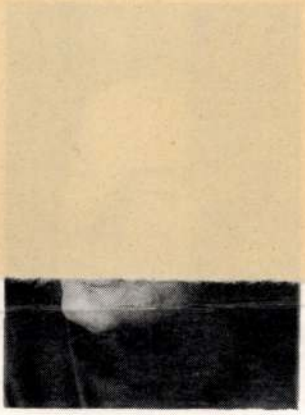

cselekedeteinek, gondolatainak, indulatainak ősi-mai rétegeit, egymásba kapaszkodó gyökérzetét . . . Úgy gondolom, minden életnek van „titka", s az ember nem halhat meg anélkül, hogy életében legalább egyszer ne élné át, ne szenvedné meg az emberi lét közös nagy élményeit, szorongatottságát, védtelenségét, s a közösség felszabadító erejét, nélkülözhetetlenségét . . .

Mindezek után az én feladatom: elegendő bátorságom legyen ahhoz, hogy a felsorolt — eléggé általános és ismert „eszméket" — a század hetvenes éveiben játszódó írásokban érzékeltessem. A Koporsos ennek a próbálkozásnak az eredménye, s ezeket a kísérleteket a közeljövőben is szeretném folytatni.

Az egyetemen Horváth János, az Eötvös Kollégiumban Keresztúry Dezső tanítványaként szerettem meg az irodalomtörténetet. Nem adatott meg számomra, hogy hivatásszerűen művelhettem volna, de tanári, iskolai könyvtárosi munkám mellett évtizedeken át legfőbb kedvtelésem volt, s az ma is az irodalomtörténeti kutatásokkal, problémákkal való bíbelődés. Megnyugvással tölt el, hogy ami számomra szórakozás volt, járt némi tudományos eredménnyel is: gondolok mindenekelőtt olyan kevésbé látványos, de hasznos munkákban való részvételemre, mint Jókai Mór kritikai kiadása vagy az Ady-bibliográfia. Érdeklődésemben nagy helyet foglalnak el Kecskemét gazdag irodalmi hagyományai, különösen Katona József életműve. Jó egy évtizede az a megtiszteltetés ért, hogy én írhattam a róla szóló fejezetet az Akadémiai Kiadó irodalomtörténeti kézikönyvébe, jelenleg pedig a nagy drámaíró műveinek kritikai kiadásán dolgozom — hadd tegyem hozzá örömmel: életemben először némi szabad időt is kapva a folyamatos munkához. A Forrás múlt évi számaiban közreadott Kecskeméti kis irodalomtörténetet vázlatnak tekintem: nem annyira összegezésnek, inkább további kutatásokra való ösztönzésnek a magam számára is, de remélem másoknak is, akik részt kérnek ebből a szép munkából. Az irodalomtörténetet a nemzeti kultúra lényeges alkotórészének, fontos tudatformáló tényezőnek tartom, ezért örülök, hogy az olvasók széles köréhez szóló Nagy magyar írók sorozatban jelenhetett meg Katonáról írt könyvem, s jelenik meg nemsokára Berzsenyi-kismonográfiám. Terveimben további Katona-kutatások mellett a felvilágosodás korának verstani kérdéseivel foglalkozó tanulmányom befejezése s több kecskeméti irodalom-, ill. tágabban vett művelődéstörténeti téma szerepel.

A Forrás korábbi nívódíjasai: 1969: Hatvani Dániel; 1970: Goór Imre, Hatvani Dániel, Kunszabó Ferenc, Szekér Endre és Zám Tibor; 1971: Buda Ferenc és Zám Tibor; 1973: Zám Tibor; 1974: Raffai Sarolta.

1975 DEC 14
SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726
1975 DEC

Petőfi Népe

Bodri Ferenc

1024

● Bodri Ferenc: József Attila-illusztráció.

Munkaalkalom

AZONNALI belépéssel felveszünk női betanított munkásokat gyógyszerüveg gyártáshoz, két- és háromműszakos munkakörbe, segédmunkásokat, liftkezelőt, oxigénkezelőt, lakatosokat, konyhalányokat, takarítónőket, fűtőket. Bölcsőde, óvoda és munkásszállás van. Jelentkezni lehet: Budapesti Ampullagyár, Budapest, XIII., Váci út 99. Munkaügyi osztályán. Telefon: 408-330/21. mellék. 1853

ÁLLATORVOST keres 1—2 éves üzemi gyakorlattal az Izsáki Állami Gazdaság. Fizetés, kategória határon belül, megegyezés szerint. Jelentkezni lehet a gazdaság személyzeti vezetőjénél írásban vagy személyesen. Cím: Izsák, Kossuth Lajos u. 49. 1961

Bodri Ferenc, grafikus.
1921

Gondok és törekvések

Képzőművészeti ankét a szerkesztőségben

Egy tavalyi nekifutás, abbamaradt próbálkozás után az idén gazdag eseménysorozatot hozott a hazánkban először megrendezett képzőművészeti világhét. Most pedig a múzeumi hónap kedvez a kiállításoknak. A képzőművészet esetében nem kell félni a konkurrenciától.

A rendezvénysorozatok érdekes tapasztalata, hogy jó együttműködés bontakozik ki a művészek, népművelők és pedagógusok között. A képzőművészeti alkotások — a közművelődési szakemberek szervezésében — eljutottak a Kecskemét és Kiskunhalas környéki tanyai iskolákba; grafikusok, festők találkoztak ifjabb és idősebb közönségükkel. Nem lenne teljes a kör az üzemek nélkül. Még nem is lehetünk elégedettek, de biztató, hogy egyre több vállalati központ kultúrterme látja vendégül a képzőművészeket és alkotásaikat.

Az egyensúly esélyei

Mind határozottabbak annak a jelei, hogy Bács-Kiskunban létrejön a különböző művészeti ágak egyensúlya. Az irodalom mellé fölzárkózott a zene a nemzetközi jellegű Kodály-intézettel. A színház rangos előadásai igazi alkotóműhelyek formálódásáról vallanak, és van olyan vélemény is, amely szerint több új létesítményével az építészet vált vezető ágazattá a Duna—Tisza közének ezen a területén. További lépéseket épp a képzőművészetnek kellene tennie, hogy ne maradjon el mezőnytől.

A Bács-Kiskun megyei pártbizottság helyi feladatokat figyelembe vevő közművelődési határozata szerint az elmúlt években nem kívánatos arányeltolódás ment végbe a festészeti kiállítások javára. A lakáskultúra, környezetesztétika helyi feladatai nagyobb számban igényelnének iparművészeti és például szobrászati bemutatókat. Hiányként jelentkezik, hogy máig sincs üzlethelyisége Kecskeméten a Képcsarnok Vállalatnak „ahol a magyar kortársi képzőművészet terjesztése megoldható lenne". A képzőművészeti nevelés fontos előfeltételeként jött számításba „a megyében élő művészek támogatása és letelepítése. Anyagi támogatásuk terhét csak a tanácsok vállalják magukra, a megye ipari és mezőgazdasági üzemei egyáltalán nem — vagy csak elvétve — támogatják a képzőművészetet... A korszerű közművelődés feltételeinek megteremtése igényli, hogy a községek gazdasági egységei — elsősorban a téeszek — gazdasági eredményeik fejlődésével párhuzamosan vállaljanak nagyobb anyagi áldozatot a közművelődés fejlesztésében."

Vajon mi történt azóta, alig, több mint egy esztendő leforgása alatt? Az emberi és tárgyi feltételekről, a segítés lehetőségeiről rendeztünk ankétot a sajtóház épületében.

Mecénási szerep

— Nem elég csupán hívni a művészeket hanem törődni is kell velük — fogalmazta meg véleményét kiindulásként *Komáromi Attila*, a megyei pártbizottság munkatársa. — S még a letelepítés sem arányos a különböző városokban vagy nagyközségekben. Nem vagy csak alig élnek képzőművészek például Kiskunfélegyházán, Kalocsán és Kiskőrösön. Bár sok jel mutatja, hogy javult a tanácsi támogatás, az eddiginél több alkotónak kellene részesülnie az élet- és munkakörülmények javításából. A mecénás szerep természetesen nem csak állami feladat. A termelőszövetkezetek közül másoknak is példát mutattak a kalocsai járás közös gazdaságai, amikor megvásárolták a pedagógus képzőművészek legutóbbi tárlatának valamennyi művét. A másféle törődés pedig ott kamatozódik, ahol városesztétikai, fejlesztési kérdésekhez kikérik a képzőművészek véleményét is, mielőtt valamilyen döntés születne.

— Az elkészült városrendezési tervek megvalósulása gyakran sérti az esztétikumot — tette hozzá *dr. Szabó Miklós*, a kiskunhalasi városi pártbizottság első titkára. — Sőt, ha az egyébként is zsúfolt lakónegyedeket tovább zsúfoljuk garázsokkal, vagy rossz helyre tett transzformátorokkal, előbb-utóbb elviselhetetlenné válik otthonaink környezete. Kiskunhalas — miközben országosan figyelemreméltó kezdeményezést valósított meg az oktatást és közművelődést összekapcsoló festészeti és szobrászati galériában a Szilády Gimnáziumban — továbbra is szegény például közteri plasztikákban. A gondok enyhítésére két képzőművészt is meghívunk a városunkba.

— A mecénási szerepre csak korlátozott mértékben van lehetőségünk — folytatta *Kincses Ferenc*, a Bajai Városi Tanács elnöke. — Tervszerűen és a különféle támogatási forrásokat egyesítve lenne célszerű törődni a képzőművészettel. A Bács-Kiskunban élő alkotóknak még mindig kevés módjuk adódik a szereplésre. A kiállítási alkalmakat a Rudnay-ház tervezett átalakítása fogja növelni a Dunaparti városban.

A műalkotások megjelenése

— Amit Baján elértek az utcáról is látható Kirakat Galériával, az Kecskeméten még várat magára — vette át a szót *Bodri Ferenc* grafikus. — Egy olyan kisebb teremre gondolok, amely hozzászoktatná az embereket, hogy mindig láthatnak valami újat. A téli tárlataink ugyanis szép és békés, szabályosan ismétlődő seregszemlékké váltak, egyre jobban érezhető fáradt jellegük.

— Egy ilyen kisgaléria lehetősége továbbra is adott Kecskemét sétáló utcájában, a Kéttemplom közben, amiről nem szabad lemondani, annál is kevésbé, mert kapcsolódnak a tervezett szabadtéri szobor- és kőtárhoz — jegyezte meg *Kerényi József*, Ybl-díjas építész. — És sokban segítheti majd a képzőművészeti kultúra terjesztését, ha jövőre megnyitja végre kecskeméti üzletét a Képcsarnok Vállalat, a központban épülő sorházak egyikében.

● **Pálfy Gusztáv kisplasztikája: A sárkány.**

● **Bodri Ferenc grafikája.**

— A képzőművészetnek nemcsak a múzeumokban vagy a kiállítótermekben van a helye — kapcsolódott a beszélgetésbe *Urbán Pálné*, az SZMT kulturális bizottságának elnöke. — Ezért a KISZ-szel együtt nemrég szabadtéri kiállítást rendeztünk. A műalkotásokat üzemekben is bemutatjuk, hogy minél többen gyönyörködhessenek bennük. A vállalati kiállításokon főképp a népi és díszítőművészetek váltottak ki jó visszhangot, s több helyütt vásároltak is. A patronálás elsősorban azon múlik, hogy felismerik-e a munkahelyek vezetői ennek társadalmi jelentőségét. A Szakszervezetek Megyei Tanácsa egyebek között művészeti díjakkal és képvásárlásokkal ösztönzi az alkotókat.

— Kár, hogy abbamaradtak a mozitárlatok és a színházi kamarakiállítások — vette át a szót *Pálfy Gusztáv* szobrász. — A propaganda hatását pedig fokozná, ha például a hangos mozireklámok, amelyek a szünetben hangzanak el, nem csak a mosóporokra, hanem tárlatokra is felhívná a figyelmet.

— Valóban baj van a propagandával — helyesel *H. Tóth Elvira*, a Katona József Múzeum főmunkatársa. — Hiába küldjük ki a plakátokat, meghívókat az üzemekbe, iskolákba, ha ott nyomuk vész, mielőtt kikerülnének a faliújságokra, hirdetőtáblákra.

— Alapvetően meghatározza az esztétikai nevelést, hogy még feleannyi rajzszakos nevelő sincs Bács-Kiskunban, mint amennyi kellene — mutatott rá az elmaradás okára *Lisztes Cser Éva* szakfelügyelő. — A művész-tanárok pedig nem biztos, hogy ott és olyan munkát végeznek, ahol a legtöbbet tehetnek a jövő nemzedékei látáskultúrájának a fejlődéséért.

Gila János, a megyei művelődési központ igazgatója elmondta, hogy a fiatal intézmény rögtön bekapcsolódott a mai magyar képzőművészet terjesztésébe a kicsikhez és felnőttekhez szóló rendezvényekkel. Fél év alatt 27 kiállítást szerveztek. Az elképzelések között szerepel, hogy előkészítik a kecskeméti művésztelepen rendszeresen megjelenő alkotók bemutatkozását és közös tárlaton vonultatják fel a Bács-Kiskunban élő műgyűjtők kincseit.

Zománctelep, kerámia-stúdió

A szerkesztőségi ankét végén *Kiss Márta*, a megyei tanács művelődésügyi osztályának főelőadója érzékeltette a Bács-Kiskunban végbement változásokat. Ilyen újdonságként említette az idén létrejött Zománcművészeti Alkotótelepet, ahol a zománcművészet városkép-formáló felhasználásával is foglalkoznak. Készül Kecskeméten a kerámia-stúdió. Itt két-három művész dolgozhat egész évben keresztül. Újabb műtermeket is kialakítanak a hírös városban. A megyei tanács százezer forinttal ismerte el a folklórpályázat nyerteseinek munkáit, s ugyanennyiért vásárol évente képeket, a Bács-Kiskunban élő alkotóktól. Valamivel nagyobb összeggel pedig ösztöndíjas támogatási rendszert vezettek be.

Nagyon fontos — tesszük hozzá most már mi —, hogy az állami, társadalmi és üzemi mecénásság váljon rendszeres folyamattá, amely mindazokat érinti, akik rászolgálnak a munkásságukkal. És csakis azzal.

Halász Ferenc

BÁCSKA Építő és Ipari Szövetkezet felvételre keres azonnali belépéssel kőműveseket és segédmunkásokat, kecskeméti építésvezetőségére. Jó kereseti lehetőség, vidékieknek utazást térítünk, esetleg szállás megoldható. Jelentkezés helye: Kecskemét, Hunyadiváros Czollner köz 20. 3809

rdetések

motorral, bíró War- kunfélegy- ı. 21. 2468

imousine-t, ét keresek kunfélegy- u. 26. 2450

Jáwa el- yháza, Le- 2445

vizsgázott 125-ös MZ, új üléshu- éklődni 18 nfélegyhá- ıs u. 69. 2444

Kiskunfél- nyi János 2433

4-ben mű- notorhibás ıe, Fő út 40718

iat eladó. ců u. 27. 40707

ıélygépko- ıdni: Kecs- r 35. 40703

elfogadha- ajosmizse. 4015

futott, ol- Cecskemét, 4021

elre keres állapotban ygépkocsit elszerelés- ar Állami Geofizikai apest. Ho- Telefon: ukács Já- 1636

Luxe ke- adó, igé- elel. Kis- erczei u. 2477

g-vétel

ės 2 fotel t, Kandó 3892

es pero- szőlőfaj- bor) kap- endelhető y Csong- u. 42. 3974

ár eladó. ózтársaság 40723

hér suba. paplanké- tétel mo- Kiskun- álmán u. r. 2385

hathetes szülőktől Kiskun- h Zoltán 2390

ılykök és kW-os) mázsáig umis ko- ién. Cím: 40550

ÓL el- ndák, vá- gedi cse- zkák. Er- mét. Bu- (Árvaház 4064

favázas ıajópadló- tetővel új Kecske- u. 3. Ko- 3954

eladó. Kis- ossuth u. 2416

ermekko- nfélegyhá- e u. 3. II. 2466

lb) és mű- adó. Kis- óra tér 16. rolyék. 2464

NÉMET gyártmányú villanytűzhely eladó. Kiskunfélegyháza, Kazinczy u. 10 —12. I. 5. 2434

MÉLY gyermekkocsi eladó. Kiskunfélegyháza, Vörös Hadsereg u. 15. 2424

KUKORICAGÓRÉ (5 méteres) eladó. Kiskunfélegyháza, Árpád u. 17. 2422

KISMÉRETŰ páncéltőkés, kereszthúros zongora eladó. Érdeklődni: Kecskemét, 13-235-ös telefonon. 4012

SZÉP hálószobabútor eladó. Kecskemét, Hoffmann János u. 4. 40658

ELADÓ jó állapotban levő, mély NDK babakocsi. Kecskemét, Külső-Szegedi út 17. 40722

ELADÓ kisebb méretű, középszínű kombinált szekrény. Kecskemét, Cimbalmos u. 22. Érdeklődni: du. 2 óra után. 40713

HORDÓK, kádak, gumik, csapok, rezsó, madárkalitka eladó. Kecskemét, Erkel u. 5. 40706

VÉNUS rekamié, 2 forgófotel eladó. Érdeklődni: Kecskemét, Botond u. 2/B. III. 12. 40731

ELADÓ 2 db heverő, konyhabútor, szelon, vitrin, ruhásszekrény Kecskemét, Csongrádi út 20/a. 4023

HÁLÓSZOBABÚTOR ágybetéttel, jó állapotban eladó. Kecskemét. Fehér u. 7. Érdeklődni: 5 óra után. 40747

ELADÓK: szép hálóbútorok, konyhabútorok, rekamiék, szelon. Kecskemét, Vak Bottyán u. 9. (Rákóczi út végénél.) 4089

KIFOGÁSTALAN 2 aknás, vegyes tüzelésű, csempézett kályha eladó. Kecskemét, Baross u. 27. (Aluljáró mellett.) 4100

Vegyes

SZEPTEMBER 16-án, az állatpiac területén elvesztettem 3 db féléves sertés járulatlevelét. Becsületes megtaláló Kiskunfélegyháza, III. ker, 150. alatt Andrási Istvánnál adja le. 2475

BÚTOROZOTT szoba kiadó. Kiskunfélegyháza, Holló Lajos u. 4. 2448

SZOBA kiadó. Kiskunfélegyháza, Jókai u. 53. sz. 2461

BÚTOROZOTT szoba kiadó, gázhasználattal is. Kiskunfélegyháza, Illésházy u. 16. 2429

FIATAL házaspár idős személy eltartását vállalná lakásért. Kiskunfélegyháza, Hámán Kató u. 8. 2430

KERTÉSZETRE alkalmas 400 négyszögöl kert kiadó. Érdeklődni Kiskunfélegyháza, Bessenyei u. 18. 2421

BÚTOROZOTT szoba különbejárattal, munkásszállásnak is kiadó. Kiskunfélegyháza, Damjanich u. 31. 2420

FIATAL orvos, igényes, albérletet keres a Megyei Kórház közelében. Dr. Molnár Gábor István, Megyei Kórház I. sz. szülészeti osztály, Kecskemét. 40714

KUTYÁT találtam. Átvehető Kiskunfélegyháza, I. ker. 130. sz. alatt. 2449

ELVESZETT október 6-án vörös szőrű, tacskó kan kutya. Kérem a becsületes megtalálót vagy nyomravezetőt jutalom ellenében szíveskedjék értesíteni. Egerszegiék. Kecskemét, Volkert-telep X. u. 3. 40817

GARÁZS kiadó. Érdeklődni: Kecskemét, Forrás szerkesztősége, Sajtóház. 40808

MÉRLEGEK javításra — hitelesítésre leadhatók Kalocsán, mérlegek eladók. Nádorné, Kossuth u. 44. Krammer mérlekészítő. 241

Házasság

PÁLYÁZATOT hirdetünk Dunakeszin üzemelő termelői borkimérésünk vezetői állására. Csak szakképzettséggel rendelkezők jelentkezzenek! Jelentkezni lehet: bócsai Szőlőskert Mg. Szakszövetkezet elnökénél. 6235. Bócsa, Rákóczi u. 13. Telefon: 14. 1617

A KECSKEMÉTI Törekvés Mg. Tsz felvételre keres: mg. gépszerelőket, autószerelőket, gépjármű-villamossági szerelőt, tehergépkocsi-vezetőket, autóbuszvezetői jogosítvánnyal, valamint mezőgazdasági gépésztechnikust, üzemmérnököt és mérnököt. Jelentkezni lehet: Törekvés Mg. Tsz Kecskemét, Talfájapuszta 27. Telefon: 11-500. 4005

HÁZGYÁRHOZ portásokat (lehetőleg középiskolai végzettséggel), éjjeliőröket azonnali belépéssel felveszünk. Felveszünk továbbá villanyszerelőket, vasbetonszerelőket, géplakatosokat, asztalosokat, marást, esztergályost, gyalust és férfi segédmunkásokat. Fizetés megegyezés szerint. Jelentkezés: Bács megyei Állami Építőipari Vállalat Kecskemét, Klapka u. 34, vagy a Házgyár munkaügyi csoportnál. 4010

I. SZ. Széchenyivárosi óvodába (Akadémia krt. 48.) dajkai munkakörbe alkalmazunk 18 évet betöltött nődolgozót. Jelentkezni 21-én 8 órától 17 óráig. Telefonon érdeklődni: mindennap de. 10 órától du. 17 óráig. Tel.: 13-879. 40823

GABONAFELVÁSÁRLÓ és Feldolgozó Vállalat felvételre keres munka- és üzemszervezőt főiskolai végzettséggel, vagy középfokú végzettséggel, de hasonló munkakörben több éves gyakorlattal rendelkezőt. Jelentkezéseket kérjük a vállalat Villám István utcai központjában a személyzeti vezetőhöz eljuttatni. 1641

IPARI épületek tervezésében jártas A- vagy B-kategóriás tervezési jogosultsággal rendelkező építészmérnököket és a fentiekben jártas 10 év feletti tervezési gyakorlattal rendelkező építésztechnikusokat felveszünk. Fizetés megegyezés szerint. AGROBER Vállalat Bács-Kiskun megyei Kirendeltség 6001 Kecskemét, Széchenyi krt. 12. Pf. 65. Telefon: 13-825. 1644

TITKÁRNŐI beosztásba érettségizett gép-gyorsírót, SZTK-ügyintézőket, számlázókat, belsőellenőrt felveszünk. Jelentkezés helye: ÉBKM. Vízmű Vállalat. Munkaügyi osztálya, Kecskemét, Izsáki út 13. 4108

FÉRFI segédmunkásokat egyműszakos beosztásba, valamint nyugdíjas dolgozót éjjeliőrnek felvesz a Kiskunfélegyházi Asztalosipari Szövetkezet, Jókai u. 29. sz. 2417

AZONNALI belépéssel felveszünk közgazdasági érettségivel rendelkező, női dolgozókat, számlázó munkakörbe. Jelentkezni lehet: Gyógyszertári Központ Gyógyszerraktárában, Kecskemét, Izsáki út 8. szám alatt a raktárvezetőnél. Felveszünk továbbá kecskeméti gyógyszertárakba takarítónőket. Jelentkezni lehet: Gyógyszertári Központ, Kecskemét, Jókai u. 14. sz. alatt a munkaügyi előadónál. 4035

FELSŐFOKÚ végzettségű, legalább 5 éves gyakorlattal rendelkező gépészüzemmérnököt keresünk kertészeti-géptan gyakorlati oktatásához. Pedagógiai képesítésűek előnyben. Jelentkezés írásban vagy személyesen az intézet igazgatójánál. Mg. Szakmunkásképző Intézet 6000 Kecskemét, Kisfái 14. Pf. 32. 1639

Volán 9. sz. Vállalat hivatásos tehergépjárművezetői tanfolyamot, és 2 éves gépjárművezetői gyakorlattal rendelkezőknek

autóbusz-gépjárművezetői tanfolyamot szervez

Jelentkezés: Kecskeméten, Csáktornyai u. 4—6. Személyzeti és oktatási osztályon. Baján: Nagy István u. 39. Személyzeti csoportnál.

3825

ALACSONYNYOMÁSÚ gáz- fűtőket, nyugdíjast is, felvesz Nyomda, Kecskemét, K.-Szeg

AZ ÚJONNAN megnyíló (Szalagház) felveszünk ela- zilányokat, edényleszedőket tókat, takarítókat. Jelentk a helyszínen az üzletvezet kemét, Szalagház.

GÉPÍRÓNŐT gyakorlattal Bács-Kiskun megyei Ipar kedelmi V. Jelentkezés a vezetőnél a vállalat központja kunfélegyháza, Wesselényi u. 1. 2481

ASZTALOS, villanyszerelő, vízvezeték-szerelő szakmunkásokat felvesz a Bács-Kiskun megyei Iparcikk Kereskedelmi Vállalat, karbantartó részlegéhez. Jelentkezés a vállalat központjában, a személyzeti vezetőnél, Kiskunfélegyháza, Wesselényi u. 1. 2482

LŐRINCI Fonó felvételt hirdet 16 éven felüli lányok részére. Betanulási idő: egy hónap. Vidéki lányok részére szállást és kedvezményes hazautazást biztosítunk. Felvétel esetén az útiköltséget visszatérítjük. Cím: PFV. Lőrinci Gyár. 1183 Budapest, Gyömrői út 85—91. Kérésére részletes tájékoztatót küldünk. 1616

TEHERGÉPKOCSIRA, kocsikísérőket azonnali belépéssel felvesz az AGROKER Vállalat. Jelentkezés: Kecskemét, Halasi út 29. 4104

KÖZGAZDASÁGI érettségivel rendelkezőket, valamint gyors-gépírókat felvételre keres a Villamosszigetelő és Műanyaggyár 2. sz. Gyáregysége, Kiskunfélegyháza. Jelentkezni lehet a vállalat személyzeti osztályán. 1591

KISKUNFÉLEGYHÁZI ÁFÉSZ Szikvízüzeme női és férfi segédmunkásokat felvesz töltőnek kétműszakos munkához. Érdeklődni lehet a szikvízüzemben, a Rózsakert vendéglő mellett. 2282

A FÉMMUNKÁS Vállalat Kiskunhalasi Gyára azonnali belépéssel felvételre keres férfi és nő szak- és betanított munkásokat lakatos és hegesztő munkakörökbe, továbbá segédmunkásokat. Bérezés megegyezés szerint. Vidékieknek útiköltséget térítünk. Jelentkezés Kiskunhalas, Középsőlpartelep 8. sz. 1038

ÉRETTSÉGIZETT adminisztrátort azonnal felvesz az Állami Biztosító Járási Fiókja. Kecskemét, Villám I. u. 2. 4. II. em. 214. 4036

A KSZV. Szegedi Kenderfonógyára felvesz 18. évüket betöltött női munkavállalókat fonodába, kiszerelő üzemrészbe betanított és segédmunkás munkakörökbe. Bejáróknak utazási költségtérítést, albérletben lakóknak havi 300,— Ft albérleti hozzájárulást fizetünk. Jelentkezés a gyár munkaerő-gazdálkodásán, Szeged, Londoni krt. 3. 1488

GEPESZTECHNIKUST szerelésben jártast felveszünk. UNIVER Szövetkezet Konzervüzem, Hetényegyháza. 1590

AZONNALI belépéssel alkalmazunk parkfenntartáshoz segédmunkásokat, szemétbegyűjtéshez rakodó és úttisztító munkásokat. Rakodómunkások részére külön bérpótlékot fizetünk. Jelentkezni lehet: Kommunális Költségvetési Üzem Kecskemét, Bagi László u. 4. sz. 8—12-ig. Munkaügynél. 3808

GÉPIPARI mérnököt vagy üzemmérnököt gyártmányfejlesztői, szerszámszerkesztői munkakörbe, közgazdasági érettségivel rendelkező bérszámfejtő, tervstatisztikus, gyors- és gépíró munkakörbe gyakorlattal rendelkező dolgozókat felveszünk. Jelentkezés: IGV Sokszorosítógép Gyára, személyzeti vezetőnél, Kecskemét, Matkói út 2. (2-es autóbusszal megközelíthető.) 3751

Október 13-tól — október 25-ig

ALMAVÁSÁR

a megye egész területén levő

MEZŐTERMÉK VÁLLALAT

szakboltjaiban.

4047

PETŐFI NÉPE

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-148, 340-726

19/SOKI 17

SAJTÓFIGYELŐ

Köszönetnyilvánítás

Köszönetet mondunk mindazon rokonoknak, ismerősöknek, szomszédoknak, barátoknak, a Petőfi Nyomda vezetőjének és dolgozóinak, akik szeretett férjem, édesapánk, apósunk és nagyapánk

SZLÁVIK JÁNOS

temetésén megjelentek, részvétükkel, virágaikkal fájdalmunkban osztoztak. Gyászoló felesége és családja, Kiskunfélegyháza. 2430

* * *

Hálás szívvel mondunk köszönetet mindazon rokonoknak, ismerősöknek, Cipőgyár E-tüződe dolgozóinak, honvédség ÉM dolgozóinak, akik felejthetetlen férjem, édesapánk, nagyapánk

TÓTH JÁNOS

temetésén részt vettek, sírjára koszorút, virágot helyeztek, részvétükkel fájdalmunkat enyhíteni igyekeztek. Gyászoló család, Kiskunfélegyháza. 2456

* * *

Hálás szívvel mondok köszönetet a rokonoknak, ismerősöknek, a Petőfi Tsz vezetőségének, akik felejthetetlen férjem

TÁBI LÁSZLÓ

temetésén megjelentek, sírjára koszorút, virágot helyeztek és részvétükkel, nagy fájdalmamat enyhíteni igyekeztek. Gyászoló felesége, Kiskunfélegyháza. 2454

* * *

Ezúton mondunk köszönetet a rokonoknak, ismerősöknek, szomszédoknak, a 608. sz. MÜM. tanári karának, a Ruhaipari Vállalat 4. sz. dolgozóinak, akik felejthetetlen édesapánk, nagyapánk

ID. TERJÉK JÁNOS

temetésén megjelentek, sírjára koszorút, virágot helyeztek, részvétükkel fájdalmunkat enyhíteni igyekeztek. A gyászoló család, Kiskunfélegyháza. 2446

* * *

Köszönetet mondunk mindazon rokonoknak, ismerősöknek, akik felejthetetlen férjem, édesapánk, nagyapánk

KIRÁLY ANDRÁS

temetésén részt vettek, sírjára koszorút, virágot helyeztek, részvétükkel fájdalmunkat enyhíteni igyekeztek. A gyászoló család, Bugac. 2435

Munkaalkalom

JÓ kereseti lehetőséggel női dolgozókat fizikai munkára, váltó műszakra felveszünk. Gabona Trőszt Szolgáltató Vállalata, Kecskemét, Dunaföldvári út 4. Iván-malom. 40671

NŐI segédmunkásokat keresünk felvételre. Jelentkezés az Alföldi Cipőgyár munkaügyi osztályán, Kecskemét, László Károly u. 16. 4019

VOLÁN 9. szám Vállalat felvesz betanított segédmunkásokat olajregeneráló munkakörbe és anyagraktári kiadókat központi telephelyre. Jelentkezés: Kecskemét, Csáktornyai utca 4—6. Személyzeti és oktatási osztályon. 4008

ÉPÜLETASZTALOST felvesz a Helvéciai Állami Gazdaság építőrészlege. Fizetés és egyéb juttatások rendelkezések, megbeszélés szerint. Motorkerékpár szükséges. Jelentkezés a gazdaság központjában az építésvezetőnél a reggeli órákban. 3989

KÖNYVELŐT és számlázót azonnali felvétellel is keresünk. AGROKER

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1975 DEC 2

BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG

Bodri Ferenc festőművész

— SZABADSZÁLLÁSON, József Attila gyermekkori kedves tartózkodási helyén vasárnap egésznapos megemlékezésre került sor a költő halálának közelgő 38. évfordulója alkalmából. Ifjúsági irodalmi vetélkedőt és ünnepi műsort rendeztek. Bodri Ferenc festőművész József Attila versillusztrációit kiállításon mutatják be.

— A LEVEGŐBEN ÖSSZEÜTKÖZÖTT vasárnap az Arab

Bodri Ferenc grafikus

a Bács-Kiskun m.-i képzőművészek téli Tárlatán szerepel a művész „Merengő" (repr.) „Arcok" c. műve (említve)

Halász Ferenc: Egy kiállítás leltára
1975. dec. 21.

Bodri Ferenc

1021

BODRI FERENC: ESZMÉLET V.

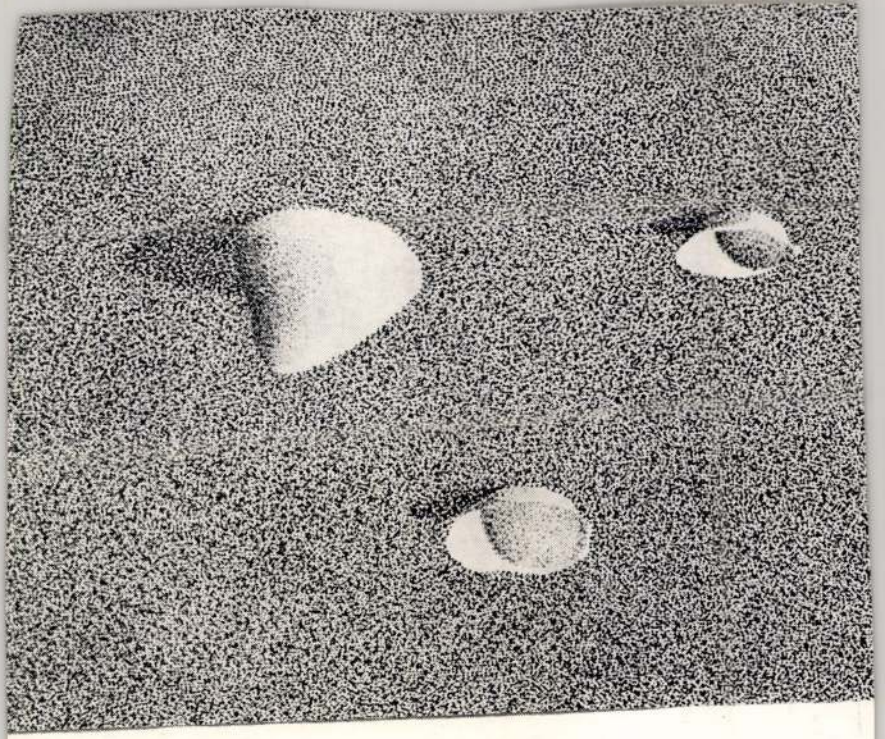

ORM

DALOM, SZOCIOGR

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

Forrás

1976 APR

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726
1976 MÁR 28
PETŐFI NÉPE

Bodri Ferenc

1021

TARNAI LÁSZLÓ:

Nézlek rajzos földgömb

— Bodri Ferenc grafikái alá —

Kezek mellek
merednek
lehajtott asszonyi fej
ökölbe szorított kezekkel
Rád zuhantam cipőtalpastul
Ne árulj el engem
kérlek
jaj ne árulj el engem
íme a tükör
Gyertyát égetek
élek lásd
élek élek élek
Fölém rakj
napot kezeim takarását
rakhatsz elmebajt
nyugtalan öregséget
Lásd fölfelé röptömben
kispadon ülök
megjegesedik az arcom
nem bánom
hogy elalszol fölöttem
Nézlek
rajzos földgömb
te jutottál

● **Bodri Ferenc: Illusztráció.**

FABULO

Száraz és érzékeny /kék
bőrre /rózsaszínű/. Az a
Élénkíti a bőr vérkeringé
fokozza a tónusát, össze
kitágult pórusokat.

ARCLEN

Össze

A
arc
nélkü
arctisz
készítmé
púder, a
festék el
válóan a

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

Forrás
Bodnár Ferenc
1976 APR

1021

atlan utak
város, ég
sóízű dalo

HOI

Felszakadtak bennem a halálfa gyökerei
rothadás angyal-dög ágai zuhannak
szemüreg-óceánjaimat
benövik az éjfél zsurlói
sóvirágai szomorú holdjaimnak

Megtapasztalt idő kristályosodik héjaimban
balzsamoznak földtörténeti fagyok
merülök megcsúfolt igéreteimbe
s nyálas iszap lepi el mindörökre
a felfejtetlen örömöket

E vattacukorrá robbanó félhomályban
nyesett szárnyakkal röpdös a fekete madár
nincs miért meghalnom e télben
rózsás ujjakkal markolok havat
egekre pörgő lombot

SAJTOFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

Forrás

Bodri Ferenc

1976 APR

BODRI FERENC: MEDÁLIÁK II.

1021

,,Tunya álmainkat jég v
S még a Templomot se

És ma mégis — az ,,öröm napján" — Katona Jó
:meklő Kecskemét beteljesíti az Írást: megnyílik
ıeklő világ magyar temploma. Ahol egybegyűltün
ım ékeskedik. De ez a ,,monumentum" régi római értelemben annyi, mint **Nagy ıtő jel:** figyelmeztet, rámutat valamire — kultúránk egy valóban monumentális je-
ınségére. Kodály Zoltán nevének megidézésétől ezen a helyen erőt, biztatást remé-
ink: az igazi emberiesség, a becsületes humanizmus győzelmét, hasznát reméljük.
Hiszen ő példás, produktív élet törvénye szerint élt, s ez az élet már önmagában is
gy magasabb rendbe tartozik". Ezért van úgy, hogy Kodály legegyszerűbb szavai
s nagy alkotásai ugyanabból a forrásból fakadnak: mind az élet melegét sugározzák.
Mint a Reformáció hőskorában a Magyarországról elszármazott Ajtósi Dürer, mint
otterdami Erazmus, vagy akár Melanchton — a mi Kodály Zoltánunk is művész volt
; a kultúra harcosa egyszemélyben. Azzá kellett válnia, hogy ültetője és gondozója
hessen a muzsika termő gyümölcsfáinak, virágzó bokrainak, homoki szőlőjének
- S VÉDELMÜKBEN: KONOK ELHÁRÍTÓJA A ,,CSAK-ELVONTNAK", A CINIKUS-
IAK VAGY BRUTÁLISNAK. KÜZDELMEI SORÁN ELÉGSZER TAPASZTALHAT-
A, HOGY A MŰVÉSZETBEN A ,,CSAK-ELVONT" ÉS A CINIKUSAN BRUTÁLIS
- ROKONOK: KÖNNYEN EGYMÁSRA TALÁLNAK.
Az én számomra Kodály alakját megidézni itt és most, az Ő monumentuma előtt:
agy felelősség. Mintha élők és halottak tábora közeledne az emlékmű felé. S a halottak
én ott a harminc éve nem élő, lángeszű Bartók Béla, aki tiszta tekintetével talán néz
ost bennünket. Aki Kodályt ,,egyetlen barátjának" nevezte, mert — Bartók szavá-
ıl — ,,KODÁLY ZOLTÁN A LEGJOBB MAGYAR ZENÉSZ". Ezt a rangot Kodálytól
›ha senki nem veheti el — ez fénylik felejthetetlen homlokán az idők végezetéig.
De vajon mikor és miért határozta el Kodály, hogy alkotó életét egészen a tanítás-
ık szenteli?

Elhangzott a kecskeméti Kodály-emlékmű avatásakor, 1975. szeptemberében.

BODRI FERENC

Kecskemétről indulva végezte el a Képző- és Iparművészeti Gimnáziumot Budapesten. Három éven át képzőművészeti körben képezte magát tovább, miközben a Pannónia Rajzfilmstúdióban vállalt munkát. A további tanulmányok, viták, a részeredmények örömeinek és a sikertelen próbálkozások keserűségének a kezdetét jelentette számára a főiskolai felvétel. Társakat keresett s talált, akik belső küzdelmeit élték, hiszen maguk is hasonló utat jártak. A közös műtermek szellemi légköre egyik hasznos sarkantyúja volt a festőnövendéknek.

Forrás 1976/4/79
Goór Imre: Sub pondere

A diploma megszerzése utan nazater szülővárosába. Nyomdai grafikai állást vállal, hogy megéljen; de nem sokáig bírja az alkotói képességeket nem igénylő munkát. Édesanyjával egyszobás lakásukban élve próbál műveket teremteni. Ránehezedik a megélhetés, a hivatás, s a vidéken élő képzőművész magányosságának gondja. Jókor érkezik a Bács-Kiskun megyei Tanács támogató-vásárlása, mely által egy évre csökkennek anyagi gondjai. Aztán ismét az előbbi élet következik.

Kiállítási anyagának grafikái vonják magukra figyelmünket. A drámai erejű megnyilatkozások egyszerű eszközökkel készülnek. A lavírozott tusrajz a legalkalmasabb technika arra, hogy gazdag érzelemvilága a figurák beszédes mozgásában, arcok jelentésbeli változataiban megnyilatkozzék. Bodri művészi egyénisége — a külső tárgyi és a belső, alkati hasonlóság folytán is — rokona a József Attiláénak. Természetszerű, hogy a

Forrás 1976/4/79
Goór Imre:Sub pondere

proletárköltő verseinek átélése illusztrációk készítésére ösztönzi. „Otthon" van ebben a világban annyira, hogy művei inkább tovább **mondják** a versek anyagát, mintsem magyarázzák. Nézésük közben az a gondolata támad az embernek, hogy ürügyet keresett — s alkalmasabbat nem találhatott volna — saját világa **lényegének** kifejezésére.

Metszeteinek nagy fekete-fehér foltjai az ellentétek nyelvén áttételesebben, de hasonló drámai intenzitással beszélnek. Elemzésük közben — a tematikai, de a formai megoldások miatt is — Derkovits Dózsa-lapjai tolakodnak csukott szemünk elé; ami a művészi eszközök alkalmazásában való fejlettség tekintetében nem kis eredmény.

Mit várhatunk a továbbiak során a nagyon tehetséges fiatal művésztől?

Forrás 1976/4/80

Goór: Sub pondere

sokrétűbb munkát, gondolati gazdagodást, tágabb területen való kísérletezést.

Ehhez azonban jelenlegi élet- és munkakörülményei nem megfelelőek: rajzolni — művészi alkatához illő alkalmazkodással — valahogyan csak lehet; de festeni, amire gyermekkora óta készül, semmiképpen. Néhány festménye — a sorstól kikényszerített zavartalan órák eredménye — bár kompozíciós és színbeli erényeket csillogtat; mégsem kelti bennünk azt az érzést, amit a rajzok és grafikák minőségének látványa nyújt. Így természetes.

Bodri Ferenc fiatal művész. Hisszük, hogy tehetsége megtalálja társadalmunkban az ígéretes kiteljesedéshez vezető utat.

Forrás 1976/4/80
Goór: Sub pondere

Bodri Ferenc

Eszmélet IX

Forrás 1976/4/79

Bodri Ferenc

Eszmélet IV.

Forrás 1976/4/79

Bodri Ferenc

,mint Molnár Péter legtöbbször kisméretü
képeken dolgozik,nert tudomásul veszik
külső lehe tőségeiket

Forrás 1976/4/82
Goór:Sub pondere

Bodri Ferenc

MEDÁLIÁK III.

yharmonikát soroltam be a magam erős verséléményeként. Ez a hossz
atott dallamú vers látszólag megcáfolja eddig elmondott elméleteimet
Fő, hogy Nagy Gáspár ebben megmutatta, mire képes, sikerült neki a
vallomás, a gondolkodás, a költői kinyilatkoztatás. Pedig van ebben i
szló hosszú verseinek vajákosságából, ez mégis Nagy Gáspár remeklé
an örülök neki.

is mik a tanulságaim a két rokon, két azonos eszményképeket föltar
nek fölmérése után? Eszményképeiket nem akarom elvenni tőlük,
ízlésüket másfelé terelni szintén hiábavalónak érzem. Ráadásul, a láts
yon is elütő természetük, úgy gondolom, következő köteteikből egyre
majd. Azt hiszem, elég, ha önmaguk keresésére, a példaképeik iránti, eg
odaadással és szeretettel egyszerre, az **éles** különbözésre, saját arc
és megfaragására biztatom őket. Olyan fegyverzetben érkező költőkn
gy Gáspár és Pintér Lajos, biztos vagyok benne, ez se lesz lehetetler

Koronatűz, Kozmosz, 1975. 120 old;. Pintér Lajos: Fehéringes folyc
975. 110 old.)

Bodri Ferenc

BODRI FERENC: MEDÁLIÁK II.

nagy felelősség. Mintha élők és halottak tábora közeledne az emlékmű felé. S a halottak élén ott a harminc éve nem élő, lángeszű Bartók Béla, aki tiszta tekintetével talán néz most bennünket. Aki Kodályt „egyetlen barátjának" nevezte, mert — Bartók szavával — „KODÁLY ZOLTÁN A LEGJOBB MAGYAR ZENÉSZ". Ezt a rangot Kodálytól soha senki nem veheti el — ez fénylik felejthetetlen homlokán az idők végezetéig.

De vajon mikor és miért határozta el Kodály, hogy alkotó életét egészen a tanításnak szenteli?

* Elhangzott a kecskeméti Kodály-emlékmű avatásakor, 1975. szeptemberében.

Bodri Ferenc

BODRI FERENC:
MEDÁLIÁK V.

Bodri Ferenc, festő

— BODRI FERENC festőművész grafikáiból nyílt tárlat vasárnap Kecskeméten. Huszonnégy olyan képet mutatnak be, amelyek megalkotására József Attila-versek ihlették a művészt.

— : Hír

8.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1976. márc. 9.

MAGYAR HÍRLAP
SAJTÓFIGYELŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

CSONGRÁD MEGYEI HÍRLAP

1976 JUL 2 5

1021 Bodri Ferenc

TUNODÉS
Bodri Ferenc rajza

GHERASIM EMIL:

Paradox párbeszéd

– Lám, ide írtam:
szeretem,
pedig csak van,
de még nem láttam.
Mutassátok már meg
nekem!

– Öreg fiú!
Viselkedj bátran.

– Szabad sírni
vénülő szemmel?
– Az a gyáva,
ki sírni sem mer...

PARDI ANNA:

Idő

Bizony elkél,
elkél a vigasz
mindenkinek.

A dél nagy
hanggyűjtő bokrán
szól a Nap-madár;
este lesz.

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1973 MÁJ 27

Petőfi Népe

Bodri Ferenc

1021

● Bodri Ferenc rajza.

GYÁSZHÍR

Fájdalomtól megtört szívvel tudatjuk mindazokkal, akik ismerték és szerették, hogy

Tapolcsányi Károly

Kecskemét, Irányi u. 3. sz. alatti lakos 1973. május hó 24-én, életének 62. évében, hosszú szenvedés után elhunyt. 1973. május 29-én du. fél 4 órakor helyezzük örök nyugalomra, a hetényegyházi köztemetőben.

Gyászoló család.

166

Miháltz Pál, Szántó Piroska, Vecsési Sándor, Mészáros Dezső, Gorka Lívia) egy-egy művét vonultatta föl, de most ismét visszatért a régi gyakorlat: kizárólag az esztergomiaké a Vármúzeum hangulatos rondellája.

A képjegyzék tizenegy művészt és huszonnégy alkotást sorol fel ezúttal. A tizenegy művész közül (státusa szerint is) kettő amatőr, a huszonnégy alkotás közül pedig huszonnégy a táblakép. Grafikus, szobrász vagy iparművész csak a hiányzók listáján lenne tehát fellelhető, ha valaki keresné is őket. De nem keresi sem a katalógus bevezetőjének írója, sem a megnyitó beszéd illetékese, nem keresték maguk a táblaképfestők, s talán a közönség sem. A helyi művészeti élet ismerői tudhatják: a páros esztendőkben grafikai kiállításokra is rendszeresen sor kerül – ahol ugyanezek a festők mutatják be egyedi rajzaikat. Talán attól esztergomi akkor hát az esztergomi tárlat, hogy csak táblaképek kerültek most a kiállítóteremben? Nehezen eldönthető kérdés. Azt viszont mindenképpen megállapíthatjuk, hogy az *Andrásko István* és *Barcsai Tibor* képének címében szereplő városnévtől aligha körvonalazódik a tárlat jellege, és azt is, hogy *Novák Lajos* vásárhelyi reminiszcenciákat őrző képeitől semmiképpen sem.

Harsányan naiv szemlélettel, megformált művei révén *Prunkl János* és ez idei mérsékeltebb teljesítménye alapján *Kaposi Endre* és *Vincze László* is csak – bár

Bodri Ferenc
Kiskun Múzeum, Kiskunfélegyháza
1981. IV. 12–V. 31.

A középgenerációhoz tartozó Bodri Ferenc (1943-ban született Kecskeméten) neve és művei eddig alig terjedtek túl Kecskemét és Bács-Kiskun megye határain. Pedig éppen tíz éve annak, hogy diplomázott a Képzőművészeti Főiskolán, Fónyi Géza növendékeként. Azóta csendes visszavonultságban dolgozik szülővárosában. A főiskola utáni években főleg meghitt, bensőséges, harmonikus színvilágú táblaképek kerültek le festőállványáról. Olvasó és fésülködő magányos nőalakok, „anya gyermekével" kompozíciók, asztallapra helyezett rálátásos csendéletek jelölik témaválasztásban és eszközhasználatban egyaránt hagyományosnak és mestere által befolyásoltnak mondható képi világát. Legújabban azonban fölerősödnek a színek, s általuk a művek kifejezőereje, expresszivitása is fokozódik, anélkül hogy a formákat és figurákat jelentősen megváltoztatná, nyújtaná vagy torzítaná. Festészetének e belső, lassú módosulását, átalakulását jelzik a *Menekülők* és a *Kóstoló* című alkotások. Ezeken a harmónia – a festő számára is vágyott léthelyzet – megfogalmazásától a diszharmonikus jelenségeknek egyéniségéhez, hétköznapjaihoz adekvátabb kifejezéséig jut el.

BODRI FERENC

Művészet 1981/9

Ennek tudható be, hogy a tavasszal Budapesten bemutatott anyag hűen tükrözte Ciprus belső társadalmi ellentmondásait és a vizuális megnyilatkozások szükségszerűen heterogén volták. A húsz kiállító kereken ötven alkotása több nagyobb csoportba sorolható aszerint, hogy az ország valóságos és egyre nyíltabb társadalmi problémáját – a több oldalú függőséget – megoldandó milyen nézeteket vall. E gondolatok talán legfestőibb kifejeződése *Tassos Stephanides* triptichonja az *Itt egy sziget I–III*, amely az archaikus harmóniából vezet át napjaink feldaraboltságába, ahol a dolgok a fel-

Constantine Yiannikouris: Cím nélkül, olaj, 130x130 cm, 1981

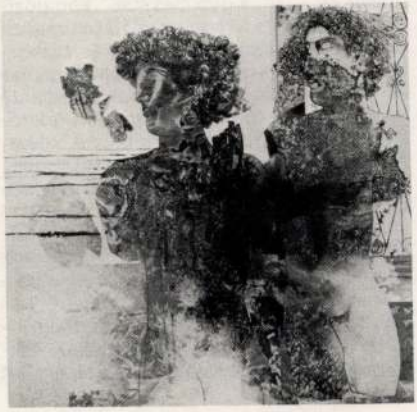

pellengérre állítani, amikor geometrikus rendben megrajzolt kockákat tölt meg színes fonallal (*Cím nélkül*, 1979).

Nyíltan archaizáló modorban fest *Constantine Yiannikouris*, mintegy a letűnt kultúrákra utalva. Képén (*Cím nélkül*, 1981) a korai görög vázarajzokról és mozaikokról, szobrokról ismert alakok néznek vissza a szemlélőre, és csak később eszmélünk rá, hogy valójában e figurák már ezer darabra széthullottak. Izgalmas festésmódja folytán szinte létrejön az az illúzió, mintha valóban most feltárt lelettel volna dolgunk, amelyet vaskos rétegekben ellepett több ezredév penésze.

E tematikához kapcsolhatók *Andreas Charalambides* festményei is, aki hármas képén (*Profil, Művész és modellje, Fuvolás*, 1981) a szabadon hagyott vászon durva textúrája és a domináns vörös figurák kontrasztjával tud erőteljes hatást kiváltani. Ciprus jelenére rezonálnak a fiatal *Rhea Bailey* képei (*Trimorphon, Történelem*, 1981), amelyek szürreális, filmre utaló megoldások.

Érdekes rendezési koncepció jegyében kerülhetett ebbe a válogatásba *Lefteris Economou* két fotónaturalista munkája, mely az embertől megfosztott – a mediterrán vidékekre nem jellemző – utcarészleten a fény-árnyék problémáit igyekszik kifejezni.

Gazdagabb mondanivalót hordoznak *Andreas Karayian* hasonló felfogásban készült képei, amelyben aktuális falragaszokat, plakátokat, választások előtt be-

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Bodri Ferenc festő- és grafikusművész

PETŐFI NÉPE

1980 ÁPR 20

1021

(Bodri Ferenc grafikája)

ELADÓ Ballószögben 860 négyszögöl gyümölcsös, kis házzal. Megosztva is. Érdeklődni: Kecskemét, 11-558 39-es telefonon. Fazekasnénál. 9409

ELADÓ tanya 2 hold szőlővel, gyümölcsössel. Villany van. Helvécia, Matkó 193. Rozsi-tanya. 9345

3 SZOBÁS családi ház eladó. Kecskemét, Kertváros, Jácint u. 9. 2-es lakás. Egész nap. 9416

ELADÓ sürgősen ház. 295

5 ÉVES Trabant
Izsák, Cegerét sor 4

MOST vizsgázott
mikrobusz és Zsiguli
bi eladó. Erdeklődni:
vadkert. Grätzer u.

ZH-S Lada Combi v
roggal eladó. Duda
Dunavecse, Bocskai

412-ES Moszkvicshoz

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Bodri Ferenc, festő- és grafikusművész

PETŐFI NÉPE
1981 JAN 16

K—1

1021

● Szerdán este a Megyei Művelődési Központban nyílt kiállítás a kecskeméti Bodri Ferenc festményeiből és grafikáiból. A tárlatot Kerényi József Ybl-díjas építész nyitotta meg. A kiállított munkák az utóbbi öt évben született alkotások, közöttük a nagy sikerű József Attila-sorozat és a fenti, Anyám című festmény.

második khelyen végzett.

Befejeződtek a küzdelmek az országos korcsoportos ifjúsági sakkbajnokság hat csoportjában. Az első ízben megrendezésre kerülő ifjú sakkozók seregszemlélére Debrecenben került sor, ahol a városi sportfelügyelőség a Debreceni Universitas SE. és a helyet biztosító Agrártudományi Egyetemmel karöltve kitűnő szervező munkát végzett, kifogástalan körülményeket teremtett az igen színvonalas küzdelmeket hozó versenynek.

Fölényben a vidékiek

A versenyen harmincnégy leány — köztük egy cseh versenyző Bátorkesziről — és harminchat fiú indult. Örvendetes volt a vi-

1021

Emberközpontú művészet

Bodri Ferenc kiállítása

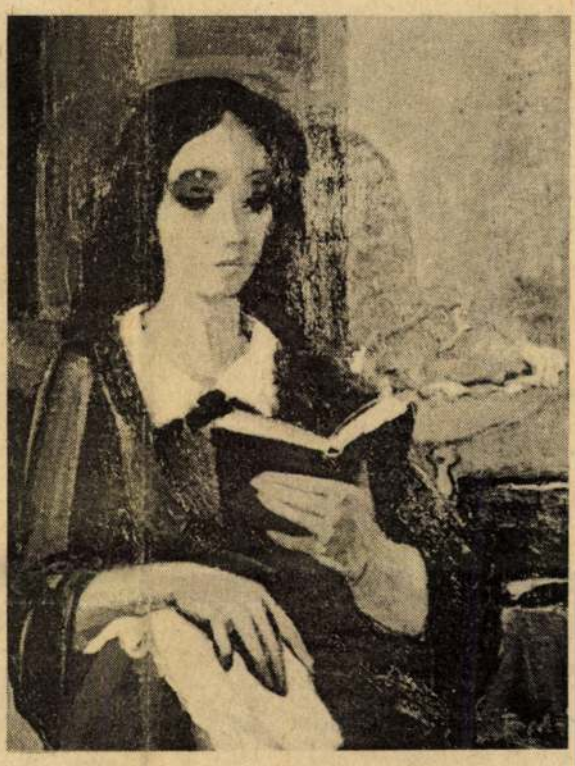

● Olvasó nő.

Nagyon egyéni sorsú s törekvésű, jószerével senkihez sem hasonlítható, megszállott és elhivatottságát mindenkor érző alkotó a kecskeméti Bodri Ferenc; a festő, a grafikus. Akik ismerik, megkérdőjelezhetik életformáját, sajátos életvitelét, ám nem vonhatják kétségbe a tehetségét. Akik valamikor is kapcsolatba kerültek a képeivel, rajzaival, azok a későbbiek során egyre inkább — vagy teljes egészében — csupán a műre figyeltek, s figyelnek. Mert — s ebben ma már szinte mindenki egyetért —, ez a kivételes tehetségű képzőművész a jelek szerint sok mindent képes lesz felmutatni még, a gyorsan múló időben.

Amikor a jelenleg látható tárlatát legelőször szemügyre veszi az igényes látogató — a Megyei Művelődési Központ földszinti bemutatótermében —, akkor gyorsan a szemébe villan valami: az, hogy ez a lényegét tekintve kamarakiállítás a rendezői tudatosságról árulkodik. Miért? Mert jó érzékkel csoportosították a műveket. A két egymással szembenéző falon a fekete-fehér grafikák, s közéjük ékelődnek a középső falon elhelyezett színes olajképek.

Ugyanakkor egy másik gyors észrevétele is van a látogatónak. Az, hogy Bodri Ferenc alkotói törekvéseinek középpontjában az emberábrázolás áll. Portrék és egész alakos figurák beszédesen árulkodnak erről. Más kérdés, de egyáltalán nem mellékes, hogy ezek a képek bármelyik lakásnak, otthonnak a díszére válnának. Egyrészt kellemes hatásúak, dekoratívak, másrészt életszerűek, művészien kifejezőek.

A kamarajellegű kiállításon összesen harmincnégy festmény és garfika látható. Ezt fontos hangsúlyozni, mert a kézzelfogható tehetség jelenlétéről árulkodni elegendő, ám kevés ahhoz, hogy egy adott alkotó — ebben az esetben Bodri Ferenc — művészi pályafutását reprezentálja, meggyőzően bemutassa. Önmagában persze ez nem lenne baj; ám jelen esetben arról van szó, hogy a most látható képeknek a zöme bizony jó néhány évvel ezelőtt készült. (A kamara jelleg akkor lenne indokolt, ha mondjuk a legutóbbi egy-két esztendő termését lenne hivatva bemutatni.)

A fentebb említett első benyomások mellé egy dolog még idekívánkozik. Az, hogy ennek a tárlatnak egyik fő erőssége a József Attila-i ihletésű illusztrációk együttese. Azok a grafikák, amelyek a híres Medáliák-sorozat sokszorosan átélt versélményeinek hatására születtek. Van ezekben a művekben valami megrendítő, valami magávalragadóan drámai. (Mint a versekben.) Bodri keresetlen festői-grafikai eszközökkel, a tónusos és a vonalas elemek összhangjának megteremtésével, lényegre törő leegyszerűsítéssel emeli ki, támasztja alá a költői mondanivalót. Miközben tudatosan arra törekszik, hogy az érthetőség határain belül absztraháljon.

Bevalljuk, szívesebben írnánk Bodri Ferenc művészetéről, alkotói törekvéseiről egy mostaninál nagyobb, átfogóbb önálló kiállítás alapján. Ezt annál is inkább hangsúlyozzuk, mivel pontos tudomásunk van róla, hogy a különféle munkahelyeken és magánlakásokban milyen sok értékes, színvonalas Bodri-kép látható. S csupa olyan, melyek mindegyikét kölcsön lehetett volna kérni egy színvonalas tárlat reményében. Mégis: ez a mostani, egyébként jól megrendezett kiállítás is sokat elárul a bemutatkozó kecskeméti alkotóról. Ezekre néhány példa:

Az emberi alakok, mozdulatok nem maradnak el szinte egyetlen művéről sem. S különösen nem a kezek. Azok ott vannak a képeken, uralkodnak, és sok mindent kifejeznek. S ugyanez mondható el az emberalakoknak és a különféle tárgyaknak a viszonyáról, a környezettel való kapcsolatáról. Ehhez társul, hogy a tekintetekben szorongás és félelem, de legjobb esetben az eltűnődő befeléfordulás van jelen; s valami különös és sejtelmes mélabú. Érdekes ellentét, hogy a csendéletek színesek, derűt sugárzanak. Ugyanakkor a portrék súlyosabb mondanivalót hordoznak. Az arcok a végsőkig leegyszerűsítettek; inkább a színek és a formák összhangja, mintsem a konkrétság — s a felismerhetőség — van jelen rajtuk.

A fentiekhez társul, hogy Bodri Ferenc alkotásain valósággal kiabál a szomorúság, a mindenütt jelenvaló fájdalom. Az egyén, a lélek önmagára maradása. Aki kicsit is ismeri az alkotó vergődését-hányódását, aki ugyanakkor tudja róla, hogy mennyire él benne a szeretetvágy, a valahová tartozás igénye, az különös együttérzéssel és megértéssel szemléli a képeket, s bizonyára jóckán azonosul is azokkal, ami a legfőbb mondanivalót illeti.

Van persze kifogásunk is. Elmaradhattak volna a kevésbé kvalitásos, a „vérszegényebbre" sikerült képek. Mert míg az Anyám portréja a megszenvedett szigorúságot és a nehéz küzdelemmel kivívott emberi tisztaságot sugallja, miközben a büszke tartásnak is jó példája, addig a felszínesebb Merengés, a közhelyszerű Emberpár, és a hamis romantikájú Régi dal elmaradhatott volna ezúttal. Ugyancsak ezt mondhatjuk el arról a néhány színes portréjáról, melyek szerintünk nem erősítik az összhatást, a művész tehetségéről vallott nézetünket.

● Fésülködő nő.

● Balra: Medáliák. (részlet)

● A művész képei előtt

Varga Mihály

19421

ELADÓ Kecskemét, Szolnokihegy 206. számú ház, 750 négyszögöl telekkel. Érdeklődni: Kecskemét, Melinda u. 2. 261

KALOCSA mellett, Foktő központjában, 4 szobás családi ház eladó. Érdeklődni lehet: 6331 Foktő, Kossuth u. 6. 22

A KORHÁNKÖZI úton közvetlen a Szeleifalu mellett, 600 négyszögöl szőlő, zöldséges, hobbinak alkalmas, kert eladó. Villany, víz megoldható. Érdeklődni: Kecskemét, Kertész u. 14/1. 15 óra után. Hullám Vendéglő mögött. 19188

BEKÖLTÖZHETŐ lakóház, melléképületekkel, kertészkedésre alkalmas 850 négyszögöl telekkel eladó. Kecel, Táncsics u. 8. (Sertéspiacnál) 103

KALOCSÁN, I. István út 23. szám alatt, 2 és fél szobás, komfortos családi házrész, megegyezéssel beköltözhetően eladó. Érdeklődni lehet: a fenti címen, valamint 2730 Albertirsa, Dózsa Gy. u. 23. 28

ELADÓ családi ház, 400 négyszögöl kerttel, várostól 3 km-re. Villany van, autóbuszmegálló 10 perc járásra. Érdeklődni: mindennap, Kecskemét, Ballószög 378. Bajakiék. 19374

KECSKEMÉTEN 2, vagy 3 szobás, összkomfortos családi házat keresek 400 ezer Ft készpénz, esetleg plusz OTP-hitelátvállalással. Leveleket „Tavaszi költözés 19 401" jeligére a kiadóba kérek. 19401

ELADÓ tanya azonnal beköltözhetően, 450 négyszögöl területtel. Érdeklődni: Kecskemét, Máriahegy 48. Bene Sándornál. 19407

ELADÓ Szultán u. 12. számú családi ház, részben beköltözhetően. Érdeklődni: szombaton egész nap, vasárnap 13—18 óráig. Kecskemét, Károlyi u. 5. Dr. Kovács. 19411

[illegible] hasonló, vagy egy plusz kettő és fél szobás most átadott, vagy közeljövőben átadásra kerülő kecskeméti tanácsi lakásra. Érdeklődni: Kecskemét, Zöldfa u. 59. Kasza József. 239

KISKUNFÉLEGYHÁZI 2 szoba és egyszobás, összkomfortos, tanácsi lakásokat elcserélnénk kecskeméti hasonlóakra. Ajánlatokat „Mielőbbi költözés" jeligére a kiadóba kérek. 19255

SZÉCHENYIVÁROSBAN 2 szobás, OTP-lakás készpénz plusz hitelátvállalással eladó. Érdeklődni 17 óra után. Cím: Kecskemét, Stádium u. 3. III. em. 24. Szabó. 19305

2 DARAB kecskeméti, 2 szobás, összkomfortos, szalagházi lakást adnék központban lévő nagyobb házért. Leveleket „Központ" jeligére a kiadóba kérek. 19399

BUDAPEST, XI. kerületi, két szoba, étkezőfülkés, összkomfortos, hitelmentes OTP-öröklakásomat kecskeméti széchenyivárosi garzonlakásra cserélném. Leveleket „Megegyezés" jeligére a kiadóba kérek. 19419

Gépek és alkatrészek

ÜZEMKÉPES Gaz 69-es lejárt műszakival eladó. (Esetleg alkatrészenként is.) Vörös János, Kecel, Gárdonyi G. u. 25. 97

OMÉK 1968-ból visszamaradt, nyugatnémet gyártmányú, 12 lóerős Diesel kerti traktor eladó. Bíró, Tápiószőlős 501. 19389

UK-S Skoda 110-es friss műszaki vizsgával eladó. Érdeklődni: Kiskunmajsa, Kálvária u. 10. Mindennap 16 óra után. 19410

127-ES Fiatot, vagy Renault 4-est vennék, árajánlattal, maximum 4 évesig. 6200 Kiskőrös, Ligeti u. 2. sz. I. em. 3. 19426

1981 JAN 25

PETŐFI NÉPE

1091 BUDAPEST, IX., Üllői út 51.
Telefon: 337-248, 340-726

MAHIR
SAJTÓFIGYELŐ

ELADÓ bontásból ajtó, ablak, deszka, léc, cserép, tégla, gerendák, horogfák. Baja, Szabadság u. 126. Érdeklődni szombaton. 259

BONTÁSBÓL eladó tégla, cserép, léc, gerendák, horogfák, deszka, ajtó, ablak. Kiskunfélegyháza, Vak-Bottyán u. 2. 260

24 DARAB liba eladó. Özv. Jakus Ferencné, Szeremle, Munkástelep 22. 126

VÁLLALATOKNAK vagyonőr, vagy éjjeliőr mellé szolgálati célra kiképzett két németjuhász kutya eladó. Kecskemét, Alsószéktó 101. sz. 52-es út, Kullai-megállónál, Héjjas. 288

3 DB, egyéves és 1 db, 2 hetes bika eladó. Cím: Helvécia, Matkó, A Petőfi Tsz mellett. 19341

KETTŐ darab gyengefias tehén borjúkkal (egyik üsző, a másik bika), vagy a borjúk külön is eladók. Érdeklődni: Agócs Istvánnál, 6440 Jánoshalma, Bíró Béla u. 74. szám, Egész nap. 95

SAJÁTGYÖKERŰ csemege- és borszőlővessző tavaszi szállításra megrendelhető. Kérjen árlapot. Szőlővessző-lerakat, Csongrád, Felszabadulás u. 42. 122

HI-FI hangtorony eladó. Kecskemét, Petőfi Sándor u. 2. IX. 17. 308

KECSKEMÉT, Széchenyivárosban idős anyánknak különálló szobát és ebédellátást keresünk. Egyedülállók előnyben. Leveleket „Szeretet" jeligére a kiadóba kérünk. 19418

FARMER- és bársonynadrágok festése mindenféle színben, Németh vegytisztítónál. Nagykörös, Derkovics u. 9. Autóbusz végállomásánál. 19162

Házasság

43 ÉVES, vidéken élő 14 éve elvált értelmiségi férfi vagyok, 4 éves korától egyedül fölneveltem fiamat, aki most 18 éves, és már vidéken dolgozik. Szeretném ezután a saját életemet is rendbe tenni. Ezúton keresem annak az elvált, vagy özvegyasszonynak ismeretségét, aki megértő társam lenne. Egy gyermek nem akadály. Válaszokat: „Előttünk a jövő, mögöttünk a múlt" jeligére a bajai Magyar Hirdetőbe kérem küldeni. 80

Magyar Posta

ÚJ BELFÖLDI POSTAI DÍJAK
február 1-től

LEVÉL	SZABVÁNY	UTALVÁNY
	2 Ft	500 Ft-ig 6 Ft 1000 Ft-ig 10 Ft 5000 Ft-ig 16 Ft 10 000 Ft-ig 20 Ft
	EGYÉB	AZ UTÁNVÉTEL DÍJA
	250 g-ig 4 Ft 500 g-ig 8 Ft	2 Ft-tal több, mint a megfelelő utalványdíj
LEVELEZŐLAP KÉPES LEVELEZŐLAP	1 Ft	
HÍRLAP NYOMTATOTT FÜZET	20 g-ig 1 Ft 250 g-ig 2 Ft 500 g-ig 4 Ft 1000 g-ig 6 Ft 2000 g-ig 8 Ft	CSOMAG
KÖNYV	250 g-tól 2000 g-ig azonos a hírlap díjával 3000 g-ig 10 Ft	5 kg-ig 12 Ft 10 kg-ig 16 Ft 20 kg-ig 20 Ft A csomag házhoz kézbesítési díja 8 Ft Biztosítási díj 1000 Ft-onként 2 Ft
AJÁNLÁSI DÍJ	4 Ft	TÁVIRAT
EXPRESSZ DÍJ	8 Ft	A címzés díjmentes. A szöveg és az aláírás: – az első 5 szóig 12 Ft – a további 5 szavanként 6 Ft
TÉRTIVEVÉNY DÍJ	4 Ft	
TÁVBESZÉLŐ	HELYI BESZÉLGETÉS	TÁVOLSÁGI BESZÉLGETÉS
	nyilvános állomásról 2,– Ft előfizetői állomásról 1,50 Ft	Nem távhívásos, 3 perces az I. díjövben 7,50 Ft a II. díjövben 13,50 Ft a III. díjövben 21,– Ft A távhívásos 50%-kal emelkedik
	Este 6 óra és reggel 7 óra között díjmérséklés	

MTI SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Bodri Ferenc festő- és grafikusművész

NÉPÚJSÁG (TOLNA)

1981 MÁR 2 91

1021

1981. március 29.

Bodri Ferenc illusztrációja

1981. márciu

Közlekedés a föld alatt

A városiasodás, a városok lélekszámának és területének, a városlakók mozgékonyságának növekedése, a motorizálódás és kísérőjelenségei olyan közlekedéspolitikai elvek kialakulását segítették elő a világ nagyvárosaiban, amelyek közül a legfontosabb a teljesítőképesség megőrzése, illetve megteremtése és fejlesztése. Ott, ahol az autóbuszok, a trolibuszok és a villamos vasút szállítóképessége már elégtelennek bizonyul, a városi gyorsvasutak — a metrók — ígérnek megoldást. A metró szinte közelebb hozza egymáshoz az egyes városnegyedeket, és utasai jelentős időnyereségre lesznek szert gyors és zavartalan munkája révén. Ahol a metróépítést komplex városformáló feladatnak tekintik, nemcsak a tömegközlekedés szerkezeti változását hajtják végre, hanem korszerűsítik a közúti és a gyalogos közlekedést, a közmű- és a keresni, mint a Szovjetunió közel öt évtizedes, céltudatos közlekedési politikáját, amely a nagyvárosok tömegközlekedését a föld alá terelte. A moszkvai metró első szakaszát 1935-ben nyitották meg. A föld alatti vonalak hossza már 193 kilométernyi a szovjet fővárosban és 115 állomása van, amelyeken keresztül naponta közel 6 millió utas lép ki vagy be a metróba. Moszkván kívül Leningrádban, Kijevben, Bakuban, Tbilisziben, Harkovban és Taskentben van még metró. Épülőfélben van Jerevánban, Gorkijban és Minszkben is a föld alatti vasút, s tervbe vették a novoszibirszki, szverdlovszki, kujbisevi és más városokbeli metró építését is.

Az egyik legnehezebb feladat a taskenti metró építése volt, ahol a földfelszíni és

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Bodri Ferenc, festő- és grafikusművész

SZOLNOK MEGYEI NÉPLAP

1981 MÁJ 10

1024

Bodri Ferenc illusztrációja

dos járásban levő községben adottak a feltételek a színházi előadások rendezésére, hangversenyek tartására, akkor oda kell járni színházba, hangversenyre.

Rendek Sándor igaza a kétszerkettőnél is világosabb. Felmérte, hogy a kunhegyesi művelődési központ

negyesi Nagyközségi — nagyon áldozatkés több mint félmillió fo lami támogatást ad a lődési központnak, an 1,2 millió forint a köl tése. A helyi szövetk vállalatok 100 ezer fo rül járulnak hozzá ben" a fenntartáshoz,

Heti két alkalommal, 5+3 órás oktatás keretében 90 hallgató tanul Jászapátiban a Szakmunkások Szakközépiskolájának levelező tagozatán. Negyedévenkénti beszámolóik — mint a legutóbbi is — általában sikeresen zajlanak le. A tanulás éveken át tartó kettőzött erőfeszítést kíván a tanuló dolgozóktól, munkahelyeiktől és a pedagógusoktól egyaránt

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 31.
Telefon: 337-748, 340-726

Bodri Ferenc festő- és grafikusművész

PETŐFI NÉPE
1980 SEP 7

1021

Ősz.

Tél.

(Bodri Ferenc grafikái)

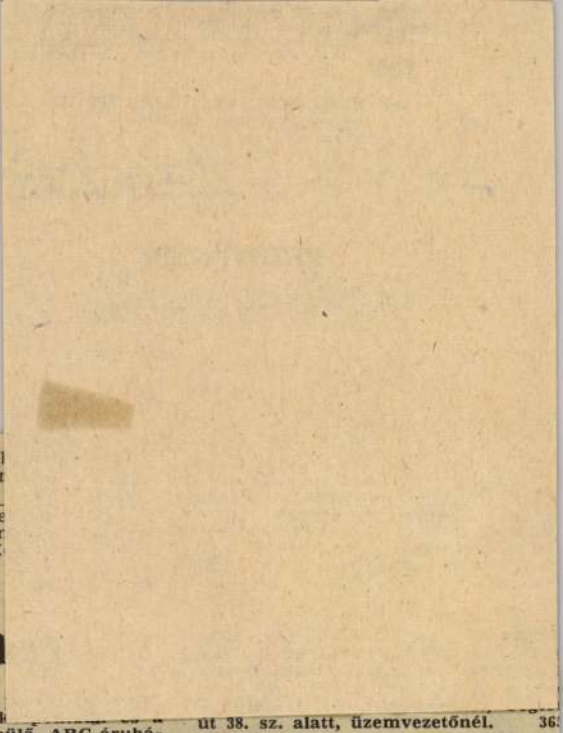

uvárosi kertes
éképülettel. Kecsl
csköztársaság tér

OMSZOBÁS kerte
ház eladó Hétér
n. Érdeklődni: K
Világ u. 8. fsz.

unkaalkal

UNIVER ÁFÉSZ
Kecskemét városk
nenyivárosban épülő ABC-áruhá-
osztályvezető-helyettesi, reszort-
si, pénztárosi és eladói állás be-
ére. Az alkalmazás feltételei: az
. (III. 16.) BKM sz. rendeletet
sító 1/1976. (I. 16.) rendeletben
osztályvezető-helyetteseknek
fokú, reszortfelelősöknek, pénz-
oknak és eladóknak szakmunkás
ítés. Büntetlen előélet, érvényes
ági erkölcsi bizonyítvány. Mű-
i bizonyítvány, két éven belüli
lysértési bírság nélküli, leltárhi-
nélküli, fegyelmi határozat men-
, érvényes egészségügyi könyv.
lyázatot írásban kell az UNIVER
Z kereskedelmi főosztályára be-
1980. szeptember 15-ig ahol to-
részletes információt tudunk ad-
2956

út 38. sz. alatt, üzemvezetőnél. 36

AZ ÉPFA Kiskunhalasi Gyára gyako
lattal rendelkező faipari mérnököt é
épületgépész-mérnököt felvesz. Je
lentkezés a helyszínen Kiskunhala
Felsőipartelep 1. 365

FELVÉTELRE keresünk közgazdasá
érettségivel rendelkező adminisztrátor
és érettségizett fiatal fiúkat. Irodagép
technika Vállalat kecskeméti szervi
Szilárdi K. u. 3—5. 132

KECSKEMÉTI Magyar—Szovjet Barát
ság Mg. Tsz tehenészeti telepére gépi
fejős szakmunkásokat illetve betan
tott gépifejősöket keres. Munkásszál
lás, lakás megoldható. Jelentkezés
tsz központjában Lőrincz József ága
zatvezetőnél. 365

Kedvezményes őszi utazási ajánlatunk:

Kirándulás a lengyel Tátrába, Zakopánéba 4 nap

Utazás: autóbusszal.

Részvételi díj: 1000 Ft-tól—1200-ig.

Időpont: októbertől—decemberig.

Jelentkezés és bővebb felvilágosítás az IBUSZ Bács-Kiskun megyei irodáiban: Kecskemét, Kiskunfélegyháza, Kiskunhalas, Baja, Kalocsa és Kiskőrös.

IBUSZ

3411

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

1981 SEP

MŰVÉSZET

Budapest

Bodri Ferenc, festő- és grafikusművész

Bodri Ferenc: József Attila: Medáliák VI., papír, tusrajz, 40x30 cm, 1976 (fotó Kiss B.)

Balla Demeter

„A művészetben a »mozgás« legfőbb modellje a körülöttünk feszülő univerzum ... A látvány felszíne alatt a feszültség tüstént irányt és helyet is cserél, méghozzá örökösen és kifogyhatatlanul, akár egy láthatatlan mérleg két nyelve, mintha egyedül a kibékíthetetlen ellentmondásban létezne egység és egyensúly ... Minél tudatosabb egy művész, annál inkább kegyeli őt a véletlen kényelme ..." – írta Pilinszky János Balla Demeter Schaár Erzsébetet ábrázoló fényképéről a kiállítás katalógusában. A szobrász barát akkor már rég halott volt, a költő barát néhány

SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726
Bodri Ferenc festő- és grafikusművésze
PETŐFI NÉPE
1982 MÁR 7

BODRI FERENC MŰHELYÉBEN

1021

Hiszek abban, hogy megértenek

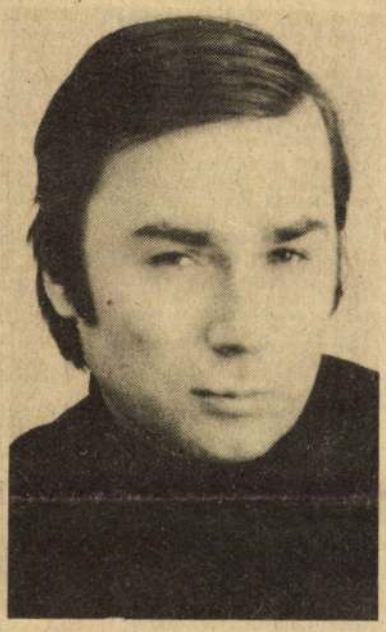

Akik ismerik őt, tudják, mennyire szerény. Amikor társaságban az kerül szóba, hogy miként fest, rajzol, alkot, akkor legtöbbször ideges mosollyal, de szerényen hárítja el a kérdést. Kecskeméten, a László Károly utcai otthonában életéről, munkáiról beszélgetünk vele. Hozzáteszem: hosszú időn át nem akart „kötélnek állni".

— Nem zavarja ez a beszélgetés?

— Nem akarok, soha nem is akartam szerepelni. De az értelmes beszélgetéseknek mindig is híve voltam.

— Szokott töprengeni a saját hivatásán?

— Sokszor van furcsa érzésem. Elgondolom, hogy egyáltalán minek ez az egész? Hogy kell-e vajon az, amit én csinálok...

— Kell valami különös hangulat, körülmény ahhoz, hogy alkotni tudjon?

Nehéz eltalálni azt a számomra fontos és derűs hangulatot, amely nélkül nekem nem megy a munka. És csak akkor tudok dolgozni igazán, ha valami igazi örömet okoz.

— Mi lehet ez?

— Nekem olykor elég az is, ha mondjuk a villanyszerelő vagy a postás, vagy az úgynevezett „szürke" járókelő mond egy-egy számomra kedves mondatot. Én ilyenkor mindig szívesen beszélek a művészetről, és az sem zavar, ha megmosolyognak. Mindig hiszek abban, hogy végül is egyszer megértenek engem, és talán kicsit befogadnak. Egyébként itt jegyzem meg, hogy sokan a művészetet csupán kedvtelésnek, szórakozásnak tekintik.

— Ez hiba?

— Nem tudom, hogy tulajdonképpen ezt minek nevezzem, hogyan értékeljem. Egy bizonyos, hogy a magam részéről azt szeretném, ha mindenki életszükségletnek tartaná a művészetet.

— Ahhoz, hogy Bodri Ferenc így gondolkozik, hozzájárult a képzőművészeti főiskola?

— Azt hiszem, igen. Művészetcentrikus lett az ember. József Attila írta annak idején, hogy ha nem írna verset, „elgörbülne a világ gyémánttengelye". Nos, én ezt a mondást igaznak érzem minden művészetre. Ugyanakkor el kell mondanom azt is, hogy a fentebbi mondás minden művészre vonatkozik; ám ne higgyük, hogy általában ilyen a világ. Sajnos, nem ilyen. Ahhoz, hogy így legyen, eléggé át kell még rendeződnünk. Legalábbis akkor, ha el akarjuk kerülni, hogy amolyan futóbolondnak nézzenek bennünket.

● **József Attila-illusztráció.**

— Mit tart fontosnak ahhoz, hogy mint művész képes legyen megtalálni életében és alkotói munkásságában a helyes arányokat?

— Legelőször is ehhez nagyon sokat kell töprengeni. Nagyon sok belátás és beleérzés szükséges ehhez. Nem szabad egysíkúnak lenni, sőt nem szabad csupán művészeti régiókban gondolkodni. Nemcsak a művészetekre, de azon túl a mindenféle életvalóságokra kell gondolnunk. Amikor az arányok kialakításáról beszélünk, nem hagyhatjuk figyelmen kívül az egyéni művészeti törekvéseink és a mindenkori társadalmi valóság közötti összefüggéseket. Szerintem a nagy társadalmi-gazdasági—filozófiai folyamatokba kell beilleszkednünk.

— Minden jel szerint eddigi tanulmányai során megtanulta a szükséges technikai tudást, elsajátította a kellő színérzékenységet, a korszerű szemléletet. Mi az, ami még hiányzik?

—A saját életművem főbb vonalainak a kirajzolódása. Úgy érzem, hogy ezért meg nagyon meg kell küzdenem. Szerintem minden alkotónak kutyakötelessége, hogy megszenvedjen a mesterségbeli tudásért, az eredményes kifejezés módozataiért.

— Mi az, ami ilyen tekintetben hiányzik még?

— Elsősorban a szellemi műhely. Az a lehetőség, hogy másokkal együtt naponta tudjam ellenőrizni önmagamat, sőt, ha szükség van rá, akkor korrigálni is a munkáimat. Ezt egyelőre nélkülözöm, remélem, hogy már nem sokáig.

— Mi az, ami festésre, rajzolásra, alkotásra ösztönzi?

— Elsősorban az, hogy én soha nem tudom elmondani egy munkámra, hogy ez már készen van. Mindig azt hiszem, hogy van még mit alakítani rajta.

— Hogyan, milyen módszerrel dolgozik?

— Lehet, hogy ezt sokan furcsának tartják, de én soha nem egyetlen képemen dolgozom egyidőben. Több féligkész képem van a szemem előtt, és a látványuk mindenkor újabb munkára ösztönöz. Furcsa ez, de engem az ilyesmi jórészt pihentet is.

— Szeret beszélni a műveiről?

— Én nem hiszek a jóbeszédű alkotóknak. Mondjon el mindent önmagáról a kép.

— Gyakran rosszkedvű?

— Meglehetősen sokszor lelombozódok. Az ujjaim közt szétfolyik az idő. Ilyen tekintetben az anyámnak sokat köszönhetek, aki értő gondoskodással nyomon követi lépteimet.

— Mi az, ami a legfőbb örömet jelenti?

— Ha kissé jobban meg tudom szervezni az életemet. Vagy ha nagy-nagy magányosságaim után jó szívvel az emberek közé mehetek. Ilyenkor azonban sokszor fájlalom, hogy a nagy rohanásban kevés idejük jut egymásra társaimnak.

— Mit mondana el önmagáról még?

— Erre válaszként legszívesebben Delacroix naplójából idézek, mely így hangzik: *„Nincs olyan ember, akiben erősebb lenne a társas-érzés, mint bennem. Ha olyan emberek közt vagyok, akik tetszenek, általában örömmel teremtek kapcsolatot velük. Mindenkit barátomnak érzek, a jóakarat vesérel, tetszeni vágyom, azt akarom, hogy szeressenek."*

A Kecskeméten élő művész most 38 éves. Kecskeméten született, az édesapja konzervgyári munkás volt valamikor, és az édesanyja házmester egy kicsi bérházban. A képzőművészeti gimnázium és a főiskola után rendszeresen szerepelt és szerepel jelenleg is egyéni és csoportos tárlatokon. Munkájával többek között kiérdemelte a tanács ösztöndíját. Tagja a Magyar Népköztársaság Képzőművészeti Alapjának, valamint a Képzőművészeti Szövetség középmagyarországi területi csoportjának. Sok egyéb mellett különösen kitűnt az általa elkészített József Attila-illusztrációkkal.

Varga Mihály

APRÓHIRDETÉS

Ingatlan

A VÁROS központi részén felújított kettőszobás, komfortos ház, beköltözhetően eladó. Megtekinthető mindennap a helyszínen, Ifj. Hatvani Mihály, Kecskemét, Boldog u. 7. Czollner térrel szemben. 1099

ELADÓ és átírható Máriahegyben a kis benzinkút mellett 400 négyszögöl területű szőlő. Érdeklődni: Kecskemét, Martinovics u. 8. szám. 41525

240 NÉGYSZÖGÖL hobbikert eladó. Kút van, villany megoldható. Érdeklődni: Kecskemét, Szeleifalu, Mozsár u. 12. délután. 41542

ELADÓ kétszobás, családi ház, 500 négyszögöl területtel, részben szőlő és kert. Érdeklődni: Kecskemét, Budaihegy 180., Kis-Hegedüs köz. 1177

IGÉNYESNEK eladó 4 szobás nyaraló Kerekdomb, Nyár u. 1. szám alatt. Érdeklődni lehet: Kecskemét, Csáky u. 12. szám alatt. Tel.: 24-319. 41 708

KÉTSZOBÁS összkomfortos, garázsos külön bejáratú házrész OTP-hiteláttvállalással eladó. Kecskemét, Malom köz 20. 1202

KECSKEMÉTEN, Máriahegyben 400 négyszögöl hobbitelek, bekerítve, gyümölcsfákkal, csőkúttal, pincével, szerszámos bódéval eladó. Leveleket: „Villany közelben 136 817" jeligére a kecskeméti Magyar Hirdetőbe kérek. 1148

ELADÓ kertes családi ház beköltözhetően 500 négyszögöl telekkel Alsószéktóban. Érdeklődni lehet: Kecskemét, Kossuth krt. 42. szám alatt egész nap. 40932

KECSKEMÉT, Máriahegyben 320 négyszögöl hobbikert faházzal eladó. Érdeklődni: Suba József, Zója u. 4 a. 41703

200 NÉGYSZÖGÖL építési telek eladó Heténygyházán. 40 köbméter söderral, fúrott kúttal. Villany van. Érdeklődni: 6000 Kecskemét, Árpád krt. 21. II. em. 8. Lajos István. 15—18 óráig.

KÉTSZOBÁS kertes ház eladó, cserelakást beszámítok. Kecskemét, Kisdobos utca 5. Szeleifalu, új osztás. Érdeklődni: délutáni órákban. 1180

ELADÓ Szolnokihegyben, Kőolajipari Vállalat mögött 770 négyszögöl szőlő fiatal gyümölcsfákkal, megosztva is. Érdeklődni: Rigóéknál, Kecskemét, Tabán u. 2. 17 óra után. 1158

ORGOVÁNY, I. ker. 122. szám alatti ház melléképületekkel és 6 hold földdel, vagy anélkül eladó. Azonnal beköltözhető. Érdeklődni: Halász Imre, Kecskemét, Kadafalva, Pécsvárad u. 1. 41584

Lakás

AZONNAL beköltözhető szalagházi, 2 szoba, összkomfortos lakás eladó. Kecskemét, Petőfi S. u. 11. VII. em. 152. alatt. Érdeklődni: VII. em. 149. szám alatt. 41832

SZOBA, konyha, fürdőszobás társasházi lakás eladó. Szurovék. Kecskemét, Kaszap u. 4. Piac mellett. Ugyanott tégla, új ajtó, ablak is eladó. 1130

LAJOSMIZSE központjában 4 lakásos társasházhoz 2 társat keresünk. Érdeklődni: Lajosmizse, Ifjúság út 12. Telefon: 103. 1232

ELADÓ 2 és félszobás loggiás, pincerekeszes, gázfűtéses OTP-s öröklakás, társasházban. Érdeklődni: Kecskemét, Ady Endre u. 20. II. em. II. lh. 13. Sántha. 1178

KERTES társasházban nagyméretű 3 szobás, garázsos lakást másfél, vagy kétszobás lakásra cserélnék Kecskeméten, esetleg eladnánk. Leveleket: „Szép lakás 136643" jeligére a kecskeméti Magyar Hirdetőbe kérek. 1184

Gépek és alkatrészek

JÓ állapotban levő, fehér, 1500-as Polski Fiat eladó. Kiskunfélegyháza, Platán u. 5. alatt. Érdeklődni 5 óra után. Miklós Károlynál. 41897

10 ÉV [illegible] nék. A bolos [illegible] kiadóba IR ren[illegible] megkír[illegible] adó. Érdeklődni 6440 Jánoshalmá Bajai út 68. naponta 14 óra után. (Brenner). 419

NDK gyártmányú Camtourist 6 típusú, 6 személyes lakósátras utánfutó, extrákkal, sürgősen eladó. Szentes, Tóth József u. 31. Tel.: 524. 367

WARTBURG személygépkocsi 15 ezer kilométerrel, RS markoló, fűkasza, eke és egy Axiál eladó. Kiskőrös, Lehel u. 24. 459

US rendszámú Trabant eladó. Soltvadkert, Bocskai u. 114. 441

ROBI—50-ES rotációskapa tartozékaival eladó. Érdeklődni: Kecskemét, Katona József tér 8. Portán. 1162

UTB traktor 4 tonnás pótkocsi és fűrészgép hozzávaló tartozékokkal eladó. Tóth Ferenc, Izsák, Mező Imre u. 111. 1200

ALIG használt Babetta eladó. Kecskemét, Matkói út 29. Czeglédi. 1239

PI-S 120-as Lada eladó. Kecskemét, Melinda u. 2. (Szeleifalu). 1204

ZX rendszámú Wartburg de Luxe személygépkocsi érvényes műszaki vizsgával, jó állapotban megegyezéssel sürgősen eladó. Érdeklődni lehet: Ferenc István 6300 Kalocsa, Kökény köz 11. sz. alatt, minden vasárnap egész nap. 73

6 ÉVES Trabant Speciál friss műszakival eladó. Kecskemét, Budaihegy 71. Szabó Pál. (10-es autóbusz végállomásánál jobbra). 1227

SIMSON Schwalbe eladó, új állapotban. Kecskemét, Felsőszéktó 215. Pogány. 1229

Egyéb adásvétel

ZSIGULI, Fiat, Moszkvics, Trabant, Wartburg, RS-motorok hengerfúrását, csapágyazását, dugattyú készítését vállalom. Tóth, Kiskőrös, Lenin u. 17. 323

[illegible] adó. Érdeklődni: [illegible] más, Lenin út 25. sz. alatt. (Húsbolt) 312

ELADÓK németöves 70—80 kg-os hússertések. Kecskemét, Liszt F. u. 42. 1110

TÖRZSKÖNYVEZETT Németjuhász szuka 2 éves, és kölykei eladó. Kecskemét, Matkói út 81. 1183

ELŐNEVELT sárga és fehér csibe állandóan kapható. Szijjártó Attila Kerekegyháza, Hunyadi u. 12 a. Tejcsárdával szemben. 41734

200 MÁZSA réti széna eladó. Endre László, Bugac, Alsómonostor 172. szám alatt. 1237

Vegyes

PÓTMAMÁT keresek 5 hónapos fiamhoz. Dr. Serényi, Kecskemét, Juhar u. 19. IV. em. 12. 1165

LAKÁSMEGOLDÁST keresek idős néni eltartásával Kecskeméten. Ajánlatokat: „Megbecsülés 136 599" jeligére a kecskeméti Magyar Hirdetőbe kérek. 1131

IDŐS ágyhoz kötött asszony mellé ápolót keresek független megbízható nő személyében. Lakást biztosítok, fizetés megegyezés szerint. Ajánlatot levélben „Soltvadkert" jeligére kérem a Kiskunhalasi Hirdetőbe, Magyar u. 2. 580

KECSKEMÉTEN másfélszobás, összkomfortos lakást keresünk albérletbe egy gyerekkel. Leveleket: „Fiatal házaspár 136 626" jeligére a kecskeméti Magyar Hirdetőbe. 1157

ELTARTÁSI szerződést kötnék egy szoba, összkomfortos kecskeméti lakásomra. Érdeklődni: Budapest 582-371-es telefonon, reggel 8—10 óra között. 41733

ELVESZETT 3 hónapos 49502-re tetovált németjuhász kan, fekete-sárga kölyökkutyánk. A megtaláló jutalomban részesül. Kecskemét, Kandó Kálmán u. 8. 1327

SZOBA, konyha, albérletbe kiadó. Kecskemét, Mátyás király krt. 20. 1238

MUNKAALKALOM

FÉMMUNKÁS Vállalat Kecskeméti Gyára felvételre keres nagy gyakorlattal rendelkező gép-gyorsírót. Jelentkezés és bővebb felvilágosítás a gyár munkaügyi osztályán, Kecskemét, Izsáki út 2—6. 1057

BÁCS-KISKUN megyei Gabonaforgalmi és Malomipari Vállalat kiemelt bérezéssel, a magas technikai színvonalú koncentrátum gyárába keres felvételre az alábbi munkakörökbe dolgozókat: lakatos karbantartó, asztalos karbantartó, villanyszerelő, akkumulátortöltő és -javító, targoncavezető, elektromos targoncaszerelő. Lakatos és villanyszerelő szakmunkásokat átképzünk koncentrátumgyári vezető beosztásokba. Targoncavezetői képzést biztosítunk. Csak a fegyelmezett munkavégzést vállaló férfiak és nők jelentkezését várjuk gyárunkba Kecskemét, Halasi út 27. szám alatt. 777

PÁLYÁZATOT hirdetünk üzemgazdasági osztályvezetői munkakör betöltésére. Pályázati feltételeink: közgazdasági egyetemi végzettség, vagy számviteli főiskolai és legalább 2—3 éves üzemi gyakorlat. Jelentkezés egy pld. önéletrajzzal együtt kérjük az alábbi címre megküldeni. 6000 Kecskemét, Matkói út 2. sz. IGV. Sokszorosítógép Gyára. 835

AZ ALFÖLDI Mezőkémiai Közös Vállalat Kiskörös, Izsáki út, telefon: 187. Munkatársakat keres az alábbi munkakörök betöltésére: agrármérnök szaktanácsadói munkakörben — vegyészmérnököt (okleveles biológust), — vegyésztechnikust — vegyipari szakközépiskolai végzettséggel rendelkezőt laboratóriumi munkára. Fizetés megegyezés szerint. Jelentkezés a vállalat igazgatójánál, előzetes bejelentkezés alapján. Megegyezés esetén a munkakör azonnal betölthető. 361

ÉBKM Vízmű Vállalat felvesz gyakorlattal rendelkező traktorost, valamint férfi kertészeti segédmunkásokat. Felvétel esetén a gyermekének bölcsődei, vagy óvodai férőhelyet tudunk biztosítani a vállalati gyermekintézményeinkben. Jelentkezés helye: ÉBKM Vízmű Vállalat, Kecskemét, Izsáki út 13. 776

„FOLYAMATOS üzemhez vizsgázott kazánfűtőket keresünk gázüzemű kazánokhoz. Heti két szabadnap biztosított. Jelentkezési hely: Magyar—Szovjet Barátság Mgtsz Szeszfőzdéje Kecskemét, Ballószög 329., Korhánkőzi úton 4. km-nél, munkanapokon 8-tól 16-ig. Felveszünk továbbá szeszfőzdei dolgozókat ugyanott". 391

KECSKEMÉTI Parkettagyártó Vállalat felvételt hirdet az alábbi munkakörökre: géplakatos, csőszerelő (víz-, gőz-, gáz munkához), esztergályos, marós, villanyszerelő, erősáramú műszerész, kazánfűtő, vagonrakó, valamint faipari szakmunkás (szárítókezelő) munkavállalókat. Jelentkezni lehet: Kecskemét, Halasi út 10. Munkaügyi osztály. 1055

Húsvéti szőnyegvásár

március 8-tól április 3-ig

ÓRIÁSI VÁLASZTÉK!

500 forint feletti vásárlás esetén tombolajegyet adunk.
Értékes nyeremények.
Főnyeremény 5000 Ft-os vásárlási utalvány.
Sorsolás április 8-án 16 órakor.
Szép szőnyeg... szép otthon!
Cseh padlószőnyeg reklámáron
(300 cm széles, 690 Ft)

MAHIR SAJTOFIGYELO
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 345-726

1982 JUN 5

VAS NÉPE

Bodri Ferenc festő- és grafikusmuvesz

1021

Bodri Ferenc illusztrációja

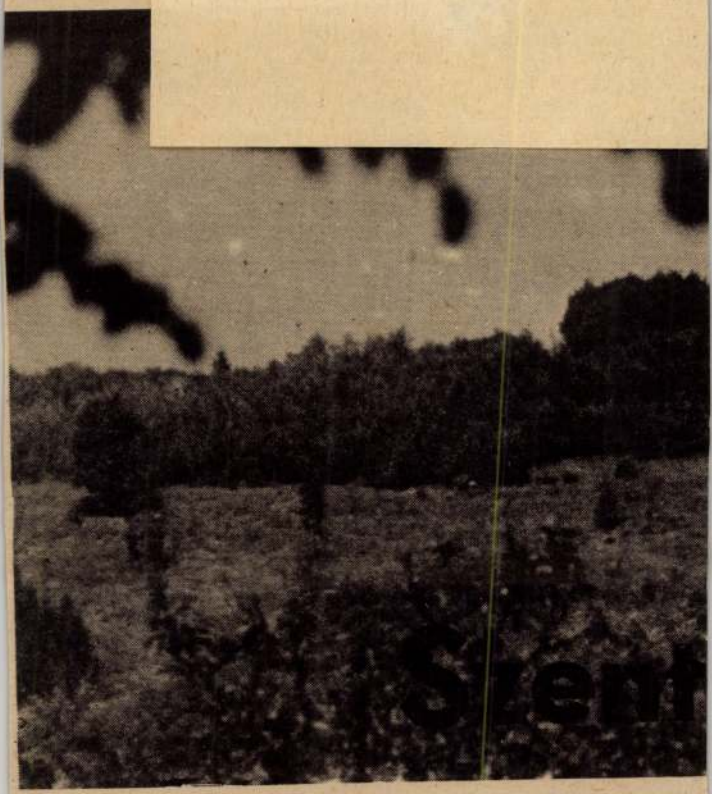

Bodri Ferenc, grafikus

1 db rajz : repr.

Bodri Ferenc : Grafika B/IV/

Forrás, Kecskemét, 1982. febr. XIV/2

MAHIR
MAGYAR HIRDETŐ
SAJTÓFIGYELŐ
LEVÉLREKLÁM
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Bodri Ferenc, festő- és grafikusművész

PETŐFI NÉPE

1984 AUG 19

1021

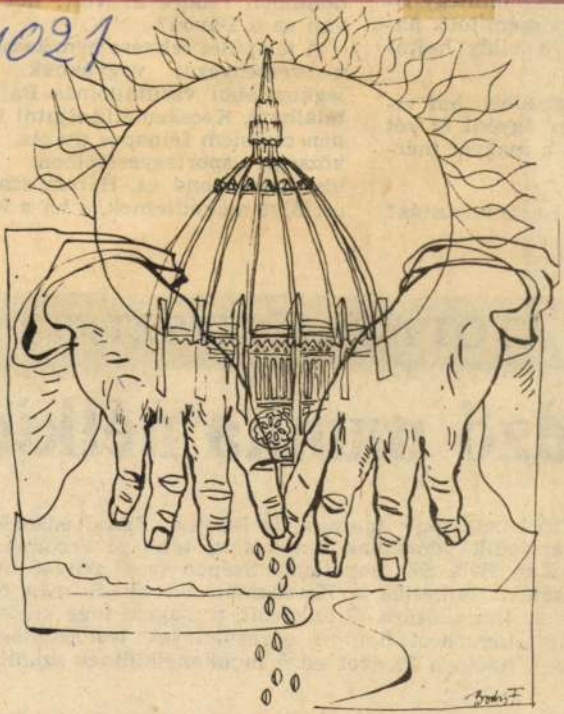

Bodri Fe

jutott, s ez
ésnek is sz
előre a

ő az összes
ág, négy e
nyérem a r

ilyen lesz

T, LÁ

edző munka nélkül

István története akár tanmese is lehetne. Fiatal edzőként
ország harmadik vonalában ténykedett, több jó eredményt
Honvéd Kun Béla SE csapatával. Szépen ívelő pályafutása
állomásaként felkérték a Kecskeméti SC akkor még NB
ttesének az irányítására. Ő felkerült, a csapata meg kiesett!
tán pedig szerződést bontott egyesületével, természetesen
egyezéssel. Azóta a 34 éves edző munkanélkülinek számít...

dolom nem így képzel- kozott a csapattal. Egyik sem

Bodri Ferenc, festő- és grafikusművész

Bodri Ferenc Kecskeméten élő grafikus művész a város szellemi közéletének ismert személyisége. Képei, illusztrációi sajátos drámai természetü világot teremtenek.
A Megyei Művelődési Központ nagytermében most gyüjteményes kiállitása látható.
Festményei mellett ezuttal is a legnagyobb sikert grafikáival aratta, amelyek közül kitüntek József Attila Medáliák c.versé-hez készitett illusztrációi. Alkotásait Kecskemét után március végétől Kiskunfélegyházán is bemutatják.

Dél-Alföldi krónika.

1981. II. 3. TV. 18.30 (Kisné).

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 343-726

Bodri Ferenc festő- és grafikusművész

PETŐFI NÉPE

1984 APR 1 5

1021

● József Attila: Eszmélet. Bodri Ferenc rajza

központifűtés-szerelő kat, IFA autódarura is rendelkező gépkocs veszünk. Jelentkezés: zi Állami Építőipari mét, Klapka u. 34. fs

KAV

A KECSKI vító Vállal péssel felv ba pénztá autószerelőt, kaross lentkezni lehet a K javító Vállalatnál, K szenti u. 1. sz.

A BÁCS-KISKUN Megyei Állategészségügyi és Élelmiszer Ellenőrző Állomás érettségivel vagy szakmunkásképző bizonyítvánnyal rendelkező munkavállalót felvesz húsvizsgáló szaksegéd munkakörbe. Fizetés megegyezés szerint. Jelentkezés: Kecskemét, Halasi út 34. Telefon: 22-333". 776

ÉRETTSÉGIVEL és gyakorlattal rendelkező pénzügyi előadót, központi pénztárba pénztárost és gyors- és gépírót felveszünk. Jelentkezni lehet: KONZUM Kereskedelmi Vállalat ügyviteli-információs főosztály. Kecskemét, Bánffy u. 26. 649

be, valamint takarítónőket. Vidéki do gozóink beszállítását saját autóbussz Kecel—Soltvadkert—Tázlár útvonalo tudjuk biztosítani. Jelentkezni leh a gyár munkaügyi előadójánál, Ki kunhalas, Kőrösi út 19. reggel fél 7—óráig. 4

BÁCS-KISKUN megy Vendéglátó Vállalat újo nan nyíló árpádvárosi s rözőbe konyhai dolgozók felvesz. Jelentkezni lehe szalagházi ételbár vezet jénél. Kecskemét, Petőfi S. u. 1/3. 7

RD ETÉSEK

YSZÖGÖLÉS közt telek gazdasági eladó. Érdeklődni inen, Tóth István-ényegyháza. Kos-98. 1456

ÉN eladó Hetény-1 253 négyszögöl tési engedéllyel, só-betontörmelékkel. ni: Hetényegyhá-nyvezér u. 72. volt u. 16560

AS, gázfűtéses, ker-aládi ház eladó. ét, Petőfiváros, Bi-0. Érdeklődni Víz-. Telefon: 24-404. 17731

Gépek és alkatrészek

PG-S 1600-as Lada rubinvörös színben sürgősen eladó, igen jó állapotban, 1987. márciusig érvényes műszakival. Érdeklődni: Garzó Sándor, 6000 Kecskemét, Pásztor u. 25. 1922

UZ 1200-as piros Lada friss műszakival eladó. Érdeklődni lehet: Kiskőrös, Széchenyi u. 35. du. 17 óra után. 1872

ELADÓ 0 kilométeres 1500 S Lada. Kecskemét, Széchenyiváros, Balaton u. 17. 17734

FIGYELEM! Felhívjuk ke ves vásárlóink figyelmé hogy nagy választékba kaphatók különböző típus gázkészülékek: F—8—12-e F—15-ös, F—19-es, Lampa 30, Lampart 45-ös, FG—3 ös, paropetes és kémén beköthetős gázkonvekt rok, valamint 28 000 C gázkonvektorok, tovább gáztűzhelyek és vízmeleg tők. Keressék fel az Alföl TÜZÉP Vállalat 106-os mi taboltját. Kecskemét, Nag kőrösi u. 34. 17

OLCSÓN eladó 30 darab méteres, 6/4-es, húzott, ho ganyzott acélcső. Cím: G ri Imre, 6311 Öregcsert Pásztor u. 2. 7

Vegyes

IDŐS ember gondozót ke res. Lakás biztosítva

Bodri Ferenc

MH SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR

1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Festőművész

PETŐFI NÉPE

1982 OKT 07.

1021

● Gertrudis: „Az én öcsém félénk gyilkossá leve?!"

● Tiborc: „Szép pénz, de adhatsz-é hát mindenik szűkölködőnek?"

Bánk bán-illusztrációk

A Bánk bán műsorra tűzésekor a Katona József Színház igazgatósága fölkérte Bodri Ferenc festőművészt, mutassa be az előadások látogatóinak, hogy ő milyennek látja nemzeti drámánk szereplőit, milyen kép alakult ki benne a tragédia legizzóbb pillanatairól.

A színház előcsarnokában kiállított rajzokból nemcsak azért közlünk néhányat, hogy ezáltal is az előadás és a kis tárlat megtekintésére ösztönözzük a nézőket. Ezek a grafikák széles nyilvánosságot érdemelnek!

● Bánk: „Örökre átkozott légyen, átkozott."

művezető (F kateg.), acélzsalu-szerelő. A kiküldetést megelőzően kb. hat hónapig vállalatunk munkáin kell dolgozni, mely időtartam alatt az egészségügyi vizsgálatok és az útlevél-engedélyezések lebonyolódnak. Az itthoni tartózkodás alatt munkásszállást, étkezést, szakmába vágó munkát és a többi dolgozónkéhoz hasonló szintű keresetet biztosítunk. Külföldön kiemelkedően magas jövedelem, továbbá (havonként 600 Ft térítés ellenében) a teljes ellátás biztosított. Részletes tájékoztatás és a felvételi ügyek intézése naponta 8—11 óráig a vállalat munkaügyi osztályán: Budapest, V., Belgrád rakpart 17. Telefon: 186-884. Irányítószám: 1056. Levélbeni érdeklődésre is válaszolunk. 2064

PEGAZUS
TENYÉSZ- ÉS SPORTLÓ ÉRTÉKESÍTŐ IRODA

Póniló-árverést

tartunk október 16-án de. 11 órai kezdettel SZÁNTÓDPUSZTÁN. Az árverés előtt a pónilovak reggel 8 órától megtekinthetők. 2044

szerc. Továbbá felvesz ter munkavállalókat betanított mun ra. Női munkavállalókat taka munkakörbe. Felvétel esetén igé nek megfelelően gyermekeik rész óvodai férőhelyet biztosítunk. lentkezni lehet: Kecskemét, Szol ki u. 20. Munkaügyi csoport.

GÁZ- és Olajszállító Vállalat Kecs méti Üzeme (Kecskemét, Szolnc hegy 232.) felvételre keres villa szerelő és híradástechnikai mű rész szakmunkásokat, illetve tecl kust, kijáró szerelői munkakö Jelentkezni az üzem villamos rés génél lehet a reggeli órákban. 5288

KECSKEMÉTI Tejüzem felvételt hirdet az alábbi munkakörökben: érettségizett férfi dolgozó göngyölegnyilvántartó és áruelszámoltatónak, villanyszerelőt, műszerészeket, TMK-lakatosokat, víz- és fűtésszerelőket, valamint festőket felveszünk kiemelt bérezéssel. Jelentkezés: Tejüzem, Kecskemét, Róbert Károly körút 6. 5319

A VOLÁN 9. sz. Vállalat pályázatot hirdet, beruházási gyakorlattal rendelkező építész végzettségű szakember részére. Fizetés megegyezés szerint. A pályázatokat a személyzeti és oktatási osztályra (Kecskemét, Csáktornyai u. 4—6.) kérjük beküldeni. 5328

A KECSKEMÉTI, a bajai, a bácsalmási, a kiskunhalasi és a szabadszállási mentőállomásra mentőápolókat veszünk fel. Érdeklődni személyesen, vagy írásban a fenti mentőállomásokon lehet. 2077

A DUTÉP Vállalat felvesz érettségizett bérelszámolókat és sztk-ügyintézőt. Jelentkezni lehet a vállalat személyzeti osztályán, Kecskemét, Klapka u. 34. I. em. 113. 2025

FIGYELEM! Kistermelők, állattartók!

A Hosszúhegyi Állami Gazdaság saját tenyésztésű sertésállományából korlátozott számban

BÉRHIZLALÁSRA

kihelyez 15—35 kg közötti súlyban levő

MALACOKAT.

Érdeklődni, jelentkezni a gazdaság központjában lehet.

Sükösd, Dózsa György u. 168. — Telefon: 10, 11 Sükösd.
Ügyintéző: Buzási András

5449

VÁRJUK
KEDVES VENDÉGEINKET

a SASFÉSZEK
Vendéglőbe

(Csalánosi parkerdő)

Magyaros ételek, tájjellegű italok. Esküvők, bankettek lebonyolítását vállaljuk.

Este 6 órától cigányzene.

Nyitva: 10—24 óráig.

36028

keméti Köztemetőben. Gyászoló család. 5533

Köszönetnyilvánítás

Köszönetet mondunk a rokonoknak, ismerősöknek, szomszédoknak, akik felejthetetlen édesapánk, apósunk

ID. SZÉLES FERENC

sírjára koszorút, virágot helyeztek és fájdalmunkban velünk együtt éreztek. Gyászoló család. 5467

Hálás szívvel mondunk köszönetet mindazon rokonoknak, ismerősöknek, szomszédoknak, akik édesanyánk, nagymamánk, testvérünk

KOVÁCS KÁROLYNÉ
Kéri Julianna

búcsúztatásán részt vettek és fájdalmunkat enyhíteni igyekeztek. Gyászoló család. 5421

Hálás szívvel mondunk köszönetet mindazon rokonoknak, ismerősöknek, a ház lakóinak, szomszédoknak, akik szeretett édesanyám, anyósom, nagymamám, dédiként

KEMENCZEI SÁNDORNÉ
Tóbi Lídia

temetésén részt vettek, sírjára koszorút, virágot helyeztek, mély fájdalmunkat enyhíteni igyekeztek. Gyászoló család. 36 056

Hálás szívvel mondunk köszönetet mindazon rokonoknak, ismerősöknek, jó barátoknak, a fodrász ktsz dolgozóinak, akik drága halottunk

KONCZ TIBÉRIUSZ

hamvasztás előtti búcsúztatásán megjelentek, ezzel fájdalmunkat enyhíteni igyekeztek. Gyászoló család. 36 055

Köszönetet mondunk mindazon rokonoknak, ismerősöknek, szomszédoknak, munkatársaknak, akik felejthetetlen halottunk

BARCZA FERENC

temetésén megjelentek, sírjára koszorút, virágot helyeztek és mindazoknak, akik táviratban fejezték ki részvétüket, fájdalmunkat enyhíteni igyekeztek. Gyászoló család. 36 047

Ezúton mondunk köszönetet mindazon rokonoknak, ismerősöknek, barátoknak, az ÉBKM Vízmű Vállalat vezetőségének, a szennyvíztisztító telep vezetőségének és dolgozóinak, akik felejthetetlen halottunk

FÜZES MÁRTON

temetésén megjelentek, sírjára koszorút, virágot helyeztek, fájdalmunkat enyhíteni igyekeztek. Gyászoló család, Kecskemét. 5371

Mély gyászunkban köszönetet mondunk mindazoknak, akik

STEIXNER JÓZSEFNÉ
Szigeti Karolina

temetésén részt vettek, részvétnyilvánításukkal és együttérzésükkel fájdalmunkat enyhítették. Gyászoló család. 5344

Bodri Ferenc

festőművén

Töprengés a kiskúnfélegyházi téli tárlatról.

Petőfi Néve
1981 jan. 6.

Vargalikáli
ciNe

Bodri Ferenc

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Grafi Tamás

PETŐFI NÉPE

1980 DEC 25

1021

● Bodri Ferenc rajza.

„Kedden délután 3 órakor, 22 órás utazás után Potenzába érkeztünk, megyénk 54 ajándékautójával és lakókocsikkal, százegyvenen. Csapatokra osztva: voltak egészségügyiek, romeltakarítók; az első helyreállító munkákhoz, közellátás, víz, áram, gáz helyreállításához értő emberek.

— *Mit gondoltatok, mit találtok ott?*

„A földrengés hatása olyan volt, mintha egy hatalmas óriás kettészelte volna és elsöpörte volna a házakat, maga után hagyva a romhalmazt végig, Basento partjain. Emilie-Romagna-ra, vagyis ránk kilenc község jutott, körülbelül 35 ezer lakossal. Vedd figyelembe, hogy Potentinóban ezek a legtöbb kárt szenvedett községek. Néhány kis falu teljesen elpusztult, az épületeknek 90

Bodri Ferenc

102

Bodri Ferenc illusztrációi

nyolc zöldség
működtetésére
volna szerző
csupán kettő
lőlük. Közülük
az Egri Doh
pavilont öt
után visszaadt

— *Mi a ku*

— Elsősorba
galmuk megl
Ugyanakkor
ben ugyancsal
tek a szállít
ez pedig nyilv
vezőtlenül ha
kedvre. De
gyénkre jellen
ség, például
sem volt túl nagy az érdeklődés.

— *A háziboltok viszont megfeleltek az elvárásoknak. De ezt a megoldást is a kényszer szülte...*

— Valóban, hiszen a ZÖLDÉRT-nek arra nincs elég pénze, hogy a kisebb településeken üzleteket alakítson ki. Ugyanakkor az is előfordul, hogy a helyi tanács nem tud megfelelő helyszolgálnak segítségül. Mindenekelőtt az igények helyes felmérésében. Az sem fordulhat elő, hogy valakinek azért marad meg az áruja, mert esetleg túl drágán értékesít. A termékek ugyanis nem szabadárasak, amit értük kell fizetni, azt mi határozzuk meg.

— *A jövő útja tehát a házibolt...*

1982 JUL 13

NÉPÚJSÁG (HEVES)

SAJTÓFIGYELŐ

1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Forrás XXII. évf. 3. sz. 1990

Bodri Ferenc műfajai

„Nappal hold kél bennem s ha kinn van
az éj — egy nap süt idebenn."
(József Attila: Eszmélet)

Már-már leszoktatott bennünket Bodri Ferenc arról, hogy festőművészként emlegessük. Éveken át szinte kizárólagos műfajává vált a rajz. Eszmetársakat keresett, s e közben szerelmese lett a jó költészetnek, így vált állandóan visszatérő modelljévé József Attila és Nagy László. A költői gondolathoz a legkifejezőbben szegődött a rajz. Igaz, az eltérő kifejezési eszközzel úgysem lehet azonosulni egy másik művészeti ág világának minden részletével, de a vonalak érzelmi görbéi, a folt és a vizuális tömeg drámai hangoltsága képes közelítő atmoszféra teremtésére. A modellválasztás a szemlélet és színvonal tekintetében olyan igényű vállalkozás, amely mércévé válhat az alkotó művész számára.

Bodri Ferenc igazából sohasem verseket illusztrált, hanem ösztönzést merített önmaga megismeréséhez és kifejezéséhez, ösztönzést a meditációra és az útkeresésre. Rajzai ennek a kutatásnak az eredményei. Most azonban lezárulni látszik az az alkotói periódus, amelyben a rajz játszotta a fő szerepet, mivel jól érzékelhető elmozdulás történt a festészet javára. Bodri Ferenc 1989 nyarán a hajósi művésztelepen megszállottként kezdett festeni. Az ott festett képek nagy részét a Képcsarnok Vállalat kecskeméti kiállító termében ősszel bemutatta. A jó színvonalú festmények közül is kitűnt karakteres, kemény metszésű önarcképe. Egyértelműen kiderült, hogy témája nem tolakszik festőisége elé, nem a gondolatiság, hanem a vizuális kifejezési eszközök megszólaltatását tekinti legfontosabb feladatának. Világossá vált az is, hogy nem skatulyázza be magát az „alföldi festők" történelmileg túlhaladott kategóriájába. A Telihold c. kép tanyai környezetével látszólag kapcsolódik a tradícióhoz, de ezektől lényegesen eltér a festés módja. A grafikák után mindenképpen meglepetésnek számít Bodri Ferenc erőteljes festőisége. Kortárs képzőművészetünk fő vonulatához kapcsolódik a Töprengő c. kép alakjának a belső nyugalma, a Csendélet citrommal c. festmény gazdag koloritja.

Ebben az évben festői bemutatkozásának újabb ígéretes eredményeit várjuk az Erdei Ferenc Művelődési Központban tervezett kiállításán.

Bánszky Pál

Ceruzavonások László Gyula arcképéhez

(A 80 éves professzor úr köszöntése)

„Szegény emberek gyermekeként nőttem fel, s azt határoztam, hogy a múlt szegényeinek régésze leszek, a magyar nép őstörténetét, mindennapját kutatom majd. Ebben áldott segítségemre volt, hogy gyermekkoromban a nagy néprajzos nemzedék nevelt engem (Bátky, Györffy, Viski, Madarassy, Lajtha). Mint gyermeket tanítottak arra, hogy ha nyaranta hazamegyünk a Székelyföldre, mit gyűjtsek és hogyan . . . Ez a tanítás tudatosította, hogy amit gyermekkoromban a falun átéltem, abból tudomány is lehet. Valóban, munkásságomra véges-végig jellemző az erős néprajzi érdeklődés, az «egykorú élet» kutatása, sohasem lettem a leletek fétisimádója. A lelet az élet vetülete volt számomra, amelyből ki lehet bontani egykori mestere s gazdája mindennapját." Így summázza életútját László Gyula egy kései vallomásában, s ehhez bizony hozzátenni valónk alig van, legfeljebb kibonthatunk egyes mozzanatokat; megkísérelhetjük szavak, színek, gesztusok morzsáiban tetten érni a valószínűtlent, érzékletes pontossá fogalmazni a múlás törvénye alá rendelt múlhatatlant-foghatatlant.

Áldása a sorsnak, hogy éppen ő volt a mesterünk, mert nemcsak tudására nézhettünk fel, hanem emberségére is. Mind a mai napig kísér az az ismeretanyag, amit nála szereztünk, de nem hiszem, hogy vádolható a tanítvány azért, ha ösztönösen is tanára nyomdokain jár. Magamról tudom, nehéz érzékelni, gondolkodásom hol válik el a professzor úrétól, mi az, amire magam is hajoltam, és mi az, amit ő tudatosított bennem. Szellemdús, mégis közvetlen előadását nem lehetett megereszkedett figyelemmel hallgatni. Sohase tartott közönséges módon felolvasást, vagy örök érvényűnek vélt törvényekkel teletűzdelt kinyilatkoztatásokat, hanem mindig úgy csalta ki tanítványaiból a fölismerés sejtelmét. Előadásában volt valami lebilincselő sugárzás, ami csak nagyon értékes, belső emigrációban élő emberből eredhet. A részletek kétségbe vonható tárgyi igazsága helyett a látás és láttatás sugallatos ereje adott egységes, következetes képet mondandójának. Ízes, fordulatos, hajlékony nyelve mentes volt — minden látszat ellenére — felesleges sallangtól, szorosan rátapadt a tárgyra és kizárólag a megértést szolgálta. A bonyolultságnak nem okvetlenül szükséges érthetetlenséggel párosulnia. Mennyit töprenghetett pedig egyes kérdéseken, s milyen közvetlenül tudott róluk szólni. Úgy vezetett végig a népvándorláskori népek, legfőképpen pedig a szeretett magyarok történetének minden egyes szakaszán, hogy az eligazodás, elmélyülés, távlatba helyezés élményét elfelejteni nem lehet.

A kétkedés kiválasztottja volt, annak minden prófétai megszenvedésével. A kinyilatkoztatásokat eleve gyanakvással fogadta, hiszen tudta, hogy semmilyen munkamódszer sem biztosít egyetlen tudományban sem tévedhetetlenséget. Előadásainak vonalvezetésével, szellemével tiltakozott kimondatlanul is a mindent megismerhetés csalóka látszata ellen. Csak a gyarló ember keresi a csalhatatlannak hitt tudást, a tévedhetetlen meggyőződést a homályban, és minden áron, elvei feladásával is igazolni akarja mámoros felismeréseit. Az igazi tudós viszont jónéhányszor rákényszerül, hogy kiegészítse, helyesbítse saját eredményeit, de ez az alkotói vajúdás nem okvetlenül emberi válság. Ezért hirdette szakadatlan szóval és cselekedettel az ész nevében a kételkedés jogát, és nem fáradt el soha a gondolkodói készenlétben.

A tisztaszavú, nagy tudású tanárban teremtő erő lakott, melyet tanítványaiba igyekezett átplántálni, hogy ott jó talajra hullva kicsírázzon és szárba szökkenjen a termés. Élete,

(Tegyük még hozzá: gyermek királynők, a párizsi Gavroche, gyermek filmcsillagok, pl. a híres Shirley Temple, az Atlanti-óceánt átrepülő 11 éves fiú stb.)

A Föld lakossága naponta mintegy 220 ezer fővel gyarapszik. Az ezredfordulóra meghaladhatjuk a hatmilliárdot.

Dortmundban már hozzáláttak a 2000. év szilveszterének előkészítéséhez.

Vége

Fordította: Szenyán Erzsébet

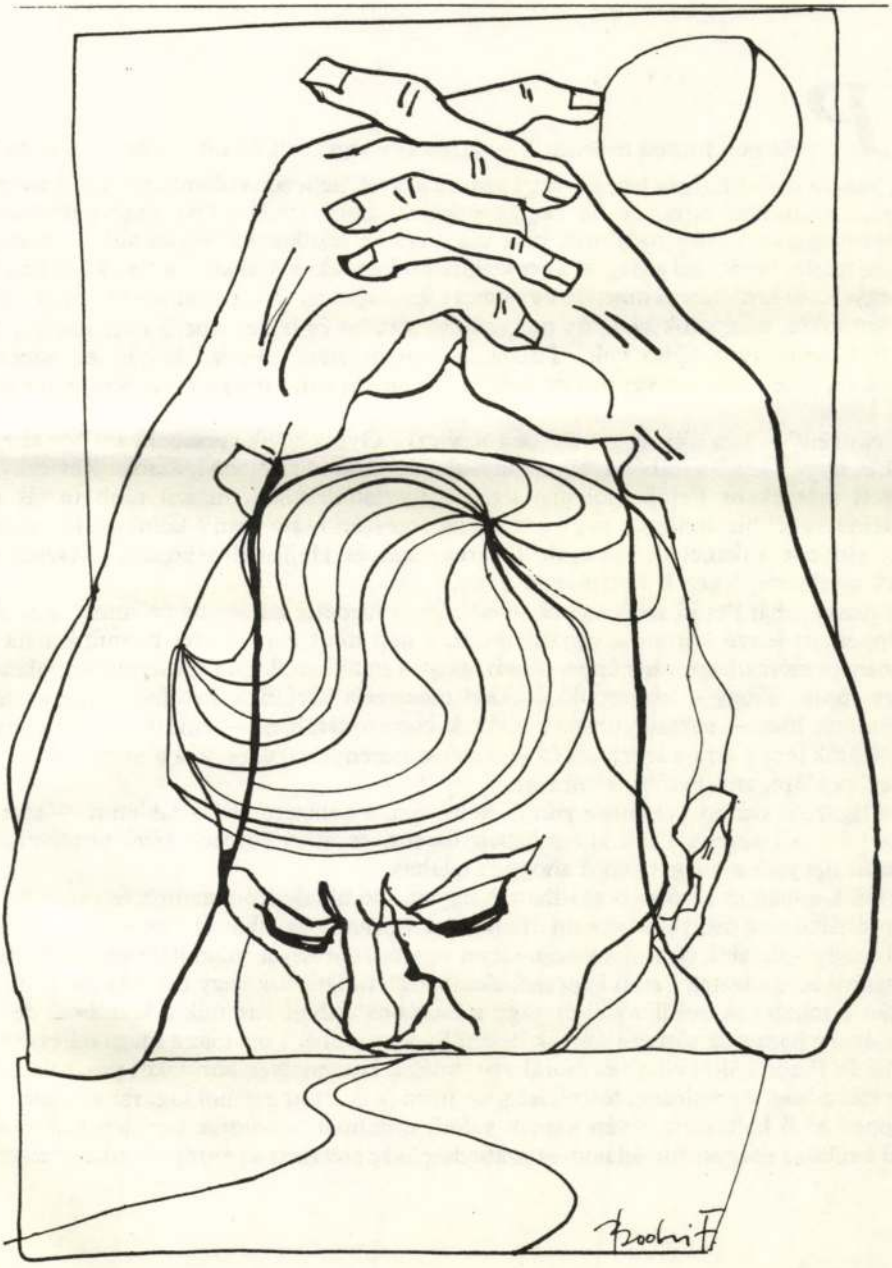

Araczki László

Egy eszménykép színváltozásai

(A Petőfi-kép módosulása a költő szülőházának vendégkönyvi bejegyzései alapján)

„Poeta non fit, sed nascitur!" — tartja egy régi latin mondás; vagyis: a költő nem lesz, hanem születik. Igaz lehet-e vagy sem ez a tétel, nehezen eldönthető, mindenképpen érdemes eltűnődni rajta, de ha végiggondoljuk, hogy évszázadnyi vagy emberöltőnyi léptékkel mérve a világirodalmat, csak nagy ritkán találkozunk olyan költőóriással, aki messze túlélte korát, aki áthágott az országhatárokon, aki kiszakadva a tér és idő hatalmából, egyszerre hirdetett nemzeti és egyetemes igazságokat, akkor az állítást igaznak véljük.

Számunkra, magyarok számára megrendítő a tudat és lelket emelő a felismerés, hogy Petőfi Sándor ilyen költő volt. Torzóban maradt élete ellenére költői testamentuma hibátlanul kerek egész, ezért tudott az idők folyamán, s tud ma is, hidat feszíteni múlt és jelen között.

„Petőfi él!" — írta róla még 1877-ben Reviczky Gyula egyik versében, amikor elterjedt az a hír, hogy a költő a szibériai ólombányákban raboskodik. Noha igazában Reviczky sem hihetett már ekkor Petőfi biológiai létének folytatódásában, hiszen több forrás nagy valószínűséggel bizonyította, hogy a tragikus segesvári csata után a költő madársuhanású testét elnyelte valamelyik tömegsír Fejéregyháza és Héjjasfalva között. (Magam nem hiszek a szibériai legenda feltámasztásában.)

Reviczky tehát Petőfi szellemének továbbélését hirdette euforikus örömmel, s az általa felröppentett jelszó korunkig visszhangzott, s nap mint nap késztet bennünket most is hétköznapi számadásra vagy éppen önvizsgálatra Petőfi szellemi örökségének ápolásakor. S úgy tűnik, ahogy a tovarepülő évekkel messzebb kerülünk Petőfitől, ahogy időben távolodunk tőle — sokszor utak és tévutak csavarodásában —, mintha egyre nagyobb szükségünk lenne arra a letisztult és szilárd eszmerendszerre, és arra a megindítóan szép emberi példára, ami Petőfit jellemezte.

Csillagszülő század gyermeke volt ő, költészete a nemzetté válás zaklatott — meredélyekkel és mélységekkel teli korszakában fogant, és azon kevesek közé tartozott, akik másként hagyták a világot, mint ahogyan találták.

Petőfi korában és később is akadhattak ugyan finomkodó irodalmárok és esztéták, akik megpróbálták őt a magyar irodalom dűlőútjaira szorítani, akadhattak önvédő és magyarkodó „hazaffy"-ak, akik tyúkröpte magasában verdeső pátosszal valamiféle sorsszerű mártíromságról zengedeztek Petőfi kapcsán, akadhattak tudatlanok vagy tudatos torzítók, akik csupán a románcok holdfényiróját vagy a bordalos duhajt láttatták a költőben, de évek múlásával a hamis dicsőségre vágyók belehulltak az időbe, s ma már a maga teljességében fénylik fel Petőfi költői világa és morális tisztasága. Hiszen ilyen korszakos posztulátumok, mint szabadság, egyenlőség, testvériség, de ilyenek is, mint zsarnokság, rabság, szolgaság — éppen az ő költészete révén kaptak valódi tartalmat, s ívódtak nemzeti tudatunkba. Majd amikor a magyar forradalom és szabadságharc elvérzett az európai reakció fejszecsa-

a kisebbségi kérdés; az újnacionalizmusok a mai Kelet-Közép-Európában; aztán a Bánk bán esszé (vagy könyv), amolyan historiai és mentalitás-vizsgálat: mi az oka annak, hogy egy dráma, amely a sötét diktatúra mélypontján vergődő lelkekről, széttöredezettségekről, kiúttalanságokról szól (korról, melyben 1815-ben megszületett), másfél évszázada a nemzeti önmagára ébredés, kiegyenesedés, a tetterő dicsőségeként megy át a köztudatba, érzületbe, irodalmi szemléletbe; és milyen következményekkel jár ez?

Ugyanezt a Naplót szeretném folytatni, de más témákban, műnemekben keresném életünk közös kérdését. Nem is találok jobb befejező sorokat Borghes Okok című versének sorainál, amelyeket mottóul választottam a Naplóval egyidőben befejezett *Arabeszk*hez. Ezért, amivel a regényt kezdtem, azzal zárom a krónikát:

„A naplementék és a nemzedékek . . .
A Kaleidoszkóp minden arabeszkje.
Minden sírás és lelkifurdalás
Mindezeknek valahogy lenni kellett . . ."

1989. december

(Az összefoglaló fejezet következik májusi számunkban)

Sándor Iván köszöntése — hatvanadik születésnapján

Olvasóink immár egy éve olvashatják lapunkban Sándor Iván esszésorozatát a nyolvankilences esztendőről. A véletlen hozta úgy, hogy éppen a tizenkettedik (de nem az utolsó, hiszen az összefoglaló tanulmány még megjelenésre vár) részt közreadó számunkban köszönthetjük a 60 éves szerzőt. Ilyenkor a pálya egészéről illene szólni, s hogy most mégsem ezt tesszük, azt éppen az említett véletlen magyarázza. Számunkra van annyira fontos ez az egy esztendőn át megjelentetett sorozat, hogy az ünnepi pillanatban erre figyeljünk. Annál is inkább, mert ez a nagy-esszé az életút alaptörekvéseit is pontosan jelzi.

Arról talán nem kell szólnunk, hogy a nyolcvankilences esztendő milyen sorsfordító szerepet játszott a magyarság és Kelet-Közép-Európa népeinek életében. Azt viszont meg kell említenünk, hogy Sándor Iván mennyire felkészülten érkezett az esztendő küszöbére, amikor is vállalkozásába belekezdett. „Mi ma a legfontosabb? — kérdezte A múlt megvilágítatlan jelenetei című írásában. — Az — válaszolta —, hogy a történelem átvilágítatlan »képeinek« egymásra rétegződési folyamatát egyszer végre meg kellene szakítani. . . . az újabb nemzedékek számára — jó ideje ők jelentik a többséget — meg kellene találni azt a jelen idejű pontot, ahonnan úgy lehet a feloldatlanságok és megvilágítatlanságok kétes örökségét a mába »beemelni«, hogy minden tisztázó erő a mostra irányuljon." Az elmúlt években, az idézett mondatok leírása óta Sándor Iván Németh László és Bibó István gondolkodását vizsgálta, azt, amit az ő gondolkodásuk a ma számára tanulságként tartalmaz; számba vette a lepergő nyolcvanas évek sajátosságait, a változás döntő évének kezdetén pedig elkezdte az esztendő történéseinek elemzését. Sokszor éreztük úgy az elmúlt év során, hogy a gyors változások a kéthónapos átfutással megjelenő részek érvényességét is megkérdőjelezhetik. Nem történt így, ez az elemző legfőbb érdeme, aki pedig újraolvassa a sorozat egészét, az érezheti az elemzések hitelességét is. Ez a munka nem az aktualitások felől nézve nyeri el az értelmét, jelentőségét az adja, hogy a folyamatokat, a mélymozgásokat tárta fel. (Zárójelben itt jegyezzük meg, éppen ez indított bennünket arra, hogy Sándor Iván munkáját a Gondolat Kiadóval közösen könyv alakban is megjelentessük. A könyv várhatóan a könyvhétre lát napvilágot.)

Sándor Iván hatvanadik születésnapján szólnunk kellene még szépírói munkásságáról is, arról a szerepről, amelyet regényei a modern magyar próza kialakításában betöltenek. Most nem tesszük ezt — bizonnyal lesz még alkalmunk rá. A 60 éves Sándor Ivánnak közös munkánkra emlékezve kívánunk erőt, kedvező közállapotokat, s új, sikeres vállalkozásokat.

Füzi László

Ebben a házban élt
hatvanegy éjszaka
minthogyha élne még
ezeregy éjszaka

E ház a hegytetőn
zúzódott éjszaka
ha élt se élt midőn
zúzta a zúzmara

Gyújtósát törte és
vágta a vastagát
télire mintha rés
nem ütné át meg át

A hegytetőn akác
süvített éjszaka
és távolabb Madách
falankszter távlata

És azóta akác
süvít és éjszaka
minden ház ez a ház
minden kő cédula

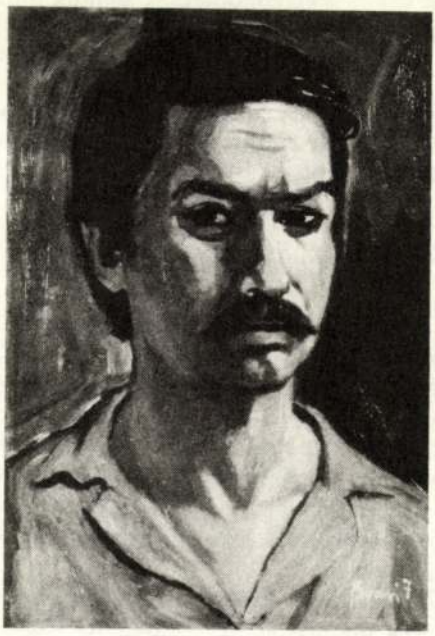

Önarckép

Páskándi Géza

PATVAROV vagy: a nemzeti költő avagy: a Nagy Kompromisszum

Fantáziajáték három felvonásban elő- és utóképpel

Mítoszok ellen küzdve az igazságot keresvén megteremtjük a mítosz elleni harc s az igazságkutatás új mítoszait.

A szerző egyéb intelmei

Eme „tragigroteszk" fantáziajáték szereplői kitalált, vagyis képzelt — tehát: elképzelhető! — személyek. A gondolata jóval kevésbé „légbőlkapott", hiszen ha ideáinkat kitaláljuk, azok már valóságos eszmék, gondolatok lesznek.

E komédiának nincs szándékában állást foglalni egyetlen *időszerű régészeti-antropológiai* vagy irodalmi, társadalmi, közéleti vitában sem, nem időállapotrajz, noha nemzetünk olykor hisztériás.

Dehát akkor van-e célja mégis?

Van.

Töprengésre késztetni: vajon végiggondolunk-e mindig minden lehetséges változatot vagy megelégszünk az éppen felkínálkozókkal?

Az *igen-nem,* a kétféle sarkított — régről ismerős — észjárás ellen küldöm e szatíra vén fegyvereit.

E fantáziajáték lappangó paródiája, kesernyés-fanyarkás „boldog-vége" utolsó irodalmi vöröskeresztes csomagunk, amelyet a kómában fekvő derűlátásnak megküldhetünk. Mulatságosan színes pántlikával átalkötve.

Budapest, 1989 nyara

A szerző

Szereplő személyek

PATVARI PÉTER nemzeti költő, a játék elején túl van a húszon, jelleme titok,
ARTJONOV IVÁN özvegy postamester, ötven körüli, jólelkű cári titkosrendőr,
NATASA, ARTJONOVA a lánya, tizennyolc, később Patvari neje, ő is *par excellence* emberies lélek,
NYINOCSKA előbbi nővére, özvegy, huszonöt éves, szintén igen derék,
DROSZIDA iméntiek nénje, megözvegyült, huszonnyolc, az ő lelke is igen szép,
PJOTRUSKA a ház szolgája, öreg muzsikivadék, olyan, mint rendszerint,
KUZNYECOV, ALEKSZANDR özvegy, postahivatalnok, idős, ravasz és gonosz, lehetőleg a velejéig,
MARUSZJA KUZNYECOVA vénkisasszony, harminc esztendős, „apja lánya",
MITROFA Kuznyecovék mindenese, ő is férjenincs vagy férjevesztett, a harmincat elrúgta, ivós,

Megérti mit beszélek, mert még csak hároméves

Gyermek vagy? gyertyaláng? Neked még elárulhatom: „Hallod? Fecsegnek a fák! Nem szeretik a szelet." Makrancos a sárga málna: „Le ne szakíts, mert belédharapok!" A vizitündér megértően bólogat: „Lefröcskölhetsz, úgysem ébred fel a király, mélyen alszik a mélységes tó medrében." És tudod-e, mért hajol feléd az orgonabokor? Napfényes titkait szeretné megosztani veled. Ámde ne higgy a bodzavirágnak! Káprázfató, viszont szeszélyes. Fűt-fát ígérget, aztán lábad elé dob egy recsegő, tanulatlan fűzfaágat. Szóba se állj vele, múlandó gyertyaláng, gyermek vagy még, de amikor felnőtté butítanak, úgysem hallod meg, miként beszéli el éjszakai kalandját a nyárfalevél — — —

József Attila: Eszmélet, III.

József Attila: Eszmélet, X.

Győri László

Kannibáletetők

Csak élek, csak épphogyan, itt-ott,
s merengve nézlek titeket:
gürcöltök, roppantok, csont törik,
a tiétek reped, dobódik szerteszét.
Készítitek a leletet,
a titokzatosat, a titkot,
amelyről egyszer majd kérdezik:
— Úristen, ennyi csontszilánk?
És akkor egy majd fölkiált:
— Hol van a hús, amely összefogta,
az ín, amely kínnal nyikorogva
kínálta a csont mozdulatát?!

Nem a csontjaitok, ti törtök szerteszét,
kannibáletetők!
Csak élek szikáran, s merengek: ezért,
ezért a semmiért
adni hát a velőt,
etetni a kannibálidőt?
A roppant tűzhely hamujába
ezért kotorni értetek?

Emléktábla

Ebben a házban élt
hatvanegy éjszaka
a napja buborék
mennyboltüvegszoba

Hatvanegy éjszaka
kuporgott benne mint
fölhúzott térddel a
palackban árva dzsinn

24 L' OBJECTION DE CONSCIENCE AU SERVICE MILITAIRE (E/CN. 4/Sub. 2/1983/30/ Rev. 1.) Nations Unies New York, 1985.
25 CONSCIENTIOUS OBJECTION TO MILITARY SERVICE Amnesty International, February 1988.
26 Id. m. 17. o.
27 A polgári szolgálat bevezetéséről az Országgyűlés 1989. VI. 26—30-i ülésén döntött és VII. 7-én hatályosult az erről szóló jogszabály. A Jehova Tanúi Gyülekezetet, Jehova Tanúi Vallási Közösség név alatt VI. 28-án nyilvánította törvényesen elismert vallásfelekezetté az ÁEH.
28 1989. szeptember 29-ig, a bevonulást megelőzően, 234-en nyújtottak be polgári szolgálat iránti kérelmet.
29 Köszönet Z. Jánosnak, M. Lacinak a Jehova Tanúi Gyülekezet tagjainak, valamint a Bokor katolikus bázisközösség katonai szolgálatmegtagadóinak: Fehér Józsefnek és Tódor Jánosnak, Z. P. jogásznak, akik tanulmányom megírásához minden segítséget megadtak.

Telihold

egész világot behálózó Jehova Tanúi Gyülekezeten belül? Nem lehet pontosan tudni, mi is van a megosztottság, a húzódozás mögött. Csak remélni lehet, hogy a *magyar* katonai szolgálatmegtagadók egyszer és mindenkorra kimaradnak az Amnesty Internationale börtönjelentéséből, hogy a *magyar* szabályozás mintaértékű lesz Kelet-Európában és az egész világon, hogy Magyarországon nem kell senkinek üldöztetést szenvednie azért, mert lelkiismereti alapon megtagadja a szolgálat valamilyen formáját. Ehhez viszont az általános hadkötelezettség eltörlésére, de addig is a huszonnyolc hónapos polgári szolgálat lényeges csökkentésére (azaz a diszkrimináció megszüntetésére) van szükség. A Jehova Tanúi Gyülekezet részéről pedig valamivel nagyobb nyitottság és rugalmasság szükségeltetik ahhoz, hogy tagjai ne csak feltételesen, hanem véglegesen nyerjék vissza szabadságukat. Másként megfogalmazva, a megváltozott hazai körülmények között lehetségessé vált, hogy már itt a Földön megvalósuljon valami Jehova tanításából.

IRODALOM — JEGYZET

1 Jehova tanúi a huszadik században. Watchower Bible and Tract Society. New York, 1983. 5. o.
2 Id. m. 13. o.
3 6200/1929. VII. sz.-ú belügyminiszteri rendelet bizalmas függeléke.
4 Dr. Hargitai Gábor: A Jehova-tanúi szekta és a hadköteles korú tagjainak előfordulási gyakorisága a Debreceni Katonai ügyészség illetékességi területén. Katonai Jog- és Igazságszolgáltatás. 1983/2. 89. o.
5 Id. m. 90. o.
6 Id. m. 90. o.
7 1976. I. tv. (Honvédelmi törvény) végrehajtására vonatkozó 6/1976. (III. 31.) MT. sz. rendelet 4. §; 1977. február 1-én lépett hatályba. Ezt a rendeletet mind a mai napig nem hozták nyilvánosságra, nem hozzáférhető, teljes szövege csak a katonai szervek előtt ismert.
8 Magyar Hírlap 1989. VI. 15.
9 Dr. Erdész László: Néhány probléma a honvédelmi kötelezettség elleni bűntettekkel kapcsolatban. Katonai Jog- és Igazságszolgáltatás. 1970/1. 74. o.
10 Lásd 4./Id. m. 90. o.
11 Be. 404. §. (1) a. A büntetőjogi reform során ez a jogszabály is megváltozik.
12 Egy esetben súlyosító körülménynek értékelte a bíróság, hogy a megtagadó a bevonulás után egy héttel lett a Jehova Tanúi Gyülekezet tagja.
13 Lásd. 9./Id. m. 75. o.
14 Lásd. 4./Id. m. 91. o. Budapesti K. B. 3,8%, Debreceni K. B. 11%, Győri K. B. 0,6%, Kaposvári K. B. 3,3%, Szegedi K. B. 6,9%. Ez egyben a Gyülekezet elterjedésének gyakoriságát is jelzi.
15 A Baracskai Fogház és Börtön elnevezése a börtönargó szerint.
16 A következőkben a börtön elnevezést általában használom, az intézményre magára. Ha fokozatként használom, akkor azt külön jelzem, pl. börtön fokozat.
17 A Jehova tanúinak elnevezése a börtönargó szerint.
18 A bíróság az elítéltet feltételes szabadságra bocsáthatja — a fogház fokozatban a végrehajtandó büntetésnek legalább kétharmad részének kitöltése után —, „ha — különösen a büntetés végrehajtása alatt tanúsított kifogástalan magatartására és arra készségre tekintettel, hogy törvénytisztelő életmódot fog — folytatni, alaposan feltehető, hogy a büntetés célja további szabadságelvonás nélkül is elérhető." Btk. 47. § (1).
19 Lásd 4./Id m. 93. o.
20 1988. III. 14. Az állami és egyházi vezetők találkozóján Paskai László érsekprímás felvetésére Grósz Károly ígéretet tett a kérdés rendezésére.
21 Európa csendes? ELTE Jogász Társadalomtudományi Szakkollégium kiadványa (Szerk.: Fodor Gábor és Molnár Péter) Bp., 1988. 221—225. o.
22 A katonai szolgálatmegtagadók elnevezése a börtönargó szerint.
23 1989. IV. 7—8-án Budapesten került megrendezésre az „Alternatív szolgálat; elmélet és gyakorlat" c. tanácskozás. Az idézett levél (címzettje: Barabás Miklós OBT főtitkára; kelt 1989. IV. 6-án) teljes szövege olvasható a Fegyver nélkül a hazáért c. kiadványban (Országos Béketanács Bp., 1989.).

csak olyan az egész, mint egy „kicsi város", mintha „makettek" lennének az építményei, pedig nagyon is szervesen összefüggenek a lakott településsel. A könyv jól érzékelteti, hogy a kripták, mauzóleumok, családi sírboltok hogyan ismétlik meg és viszik át a temetőkertekbe azokat a megoldásokat, amelyek egy részét a köz- és lakóépületeken megismertünk.

A könyvet nem sajátíthatja ki egyetlen szakma sem: sem a néprajz, sem az építészet, vagy a társtudományok. Fölhalmozott hatalmas adatkészlete a nagytáj egy fajta „lexikona" is, és mindent összevetve, egyetemes kultúrtörténeti olvasmányként kezelhető.

Szenti Tibor

Csendélet citrommal

Az új határokat az elemző kutatási eredmények hozzák meg, amelyek épp a „mélyfúrásokkal" világítanak rá a különbözőségre és sokszínűségre. Ennek a szemléletnek úttörője volt Bálint Sándor, aki egyetlen, polgáriasodott egykori mezővárost, majd szabad királyi várost: Szegedet és nagy határát nevezte el nagytájnak. Talán túlzás volt (netán egy fajta mítoszteremtés?) „Szögedi Nemzetről" beszélni, de monográfiáiban, különösen az azonos című, több kötetes munkájában megcáfolhatatlanul igazolta, hogy Szeged a Dél-Alföldön belül is nagytájat alkot.

Novák László nem teóriát állított föl, hanem kutatott. Jól tudjuk, hogy gyűjtőmunkája nagyobb területet érint, mint a „Három város". Ebből a gyűjtésből születtek a monográfiák, és ezek a témák, az elvégzett alapos föltárások bizonyították; maguk a talált tudományos tények rajzolták körül a valós nagytáj körvonalát, amely a Szeged és vidéke területénél nagyobb földrajzi egységet, de hasonlóan karakteres és összefüggő régiót alkot. Ennek a perdöntő, bizonyító munkának egyik legutóbbi kötete „A három város építészete." (Nagykőrös, 1989.)

A kötet 784 számozott lapból áll. 545 kép, 8 térkép, 30 színes felvétel, 306 archív és jelenkori rajz egészíti ki. A rajzokat a szerző és Sabján Tibor, a fotókat 11 fős kollektíva készítette. A 70 íves könyvet 8 és fél oldal irodalomjegyzék, valamint két idegennyelvű összefoglalás egészíti ki. Gunda Béla és Sztrinkó István lektorálták.

A könyv világosan tagolt, és már az első részében két nagyon fontos elvi kérdést rendez. Először is történelmi áttekintéssel igazolja, hogy a *mezővárosi kultúra*, annak egyik legmarkánsabb ága az építészet, különálló értéket képvisel, és ez az érték nem marad el a polgári-, kereskedő-, bánya- stb. városok értékei mögött. Novák László könyvének szelleme sugallja: már a fölvetés ellen is tiltakoznunk kell, hogy például „melyik az értékesebb; egy rotundás középkori vidéki templom, barokk udvarház, vagy a dualizmus korában épült mezeikertes tanya?"

Mit jelent az „érték"? Az építés bonyolult és finom szakmai megoldását, a fölhasznált építőanyag minőségét, a használhatóság módját? Hol van, és melyik a valódi értékmérő, amelynek alapján egyik vagy másik kor, avagy stílus leminősíthető, illetve fölmagasztalható? Ahogy könyvében Novák László sorraveszi a történelmi, társadalmi, településrendszeri tényezőket, az építkezés táji és személyi adottságait, egyértelműen kiderül, hogy a mezővárosban egymásra rakódó korok építészetét is csak együtt szabad vizsgálni és értékelni. Egyik forma és tartalom következik a másikból. Nem külön-külön, hanem együtt alakítják ki a mezőváros jellegét és értékét. (Minden más típusú városnál a korok és építészetük különbségei jóval markánsabban válnak külön. Más kérdés, hogy ezt a történelmi kronológiát a mezővárosok esetében a hagyományos paraszti életmód végéig szabad nyomon követni, mert ahogy megjelenik az „egyen", az internacionális, a „modern" építkezés, ennek értékeit már külön kell vizsgálni!)

Másodsorban Novák László nagyívű tablója nagyon is ésszerűen beleágyazza a „Három város" építészetét az általánosabb alföldi mezővárosi építészeti hagyományokba. Megmutatja az összefüggéseket, rokonságokat, de „mélyfúrásával" a különbségeket is jelzi, és épp ezzel tudja meghatározni a nagytáj körvonalait.

A könyv igen egységes építkezési kultúráról árulkodik. Az alap-, metszet- és axonometriás rajzok a szerkezetet, a méreteket és az elhelyezkedést hűen tükrözik. Novák László kiterjedt levéltári kutatással gyűjtötte össze a régi építkezések műszaki rajzait. Ezek nem egyszer esztétikailag is megragadóak, valóságos „iparművészeti" munkának számítanak.

Novák László eleget tett a szakmai ínyencek elvárásának is. Olyan fotók sokaságát közölte, amelyek egyrészt apró és finom építészeti részleteket mutatnak be, másrészt dokumentálják a társművészeteket. A mezővárosi kultúra ékkövei a fűrészelt díszes és esztergályozott elemeket tartalmazó deszkakapuk, a stukkó- és kovácsoltvasrácsdíszítés. A szakipari munkák között minduntalan föltűnik a bádogosok díszítőkészsége, és az épületek oromdíszítése.

A mezővárosi kultúra fejlődése együtt haladt a hagyományos parasztkultúra változásával. Ez a folyamat az építészeten, elsősorban a stílusváltásokkal jól követhető. A két világháború között kiteljesedő városképet zömében a barokk, klaszszicista, eklektikus és szecessziós jellegű épületek határozták meg. Megfigyelhetjük, hogy a művészeti stílusok a nagytáj népét leginkább meghatározó parasztpolgárság magánházain milyen rusztikus bájjal jelennek meg, mert nem csupán a réteg ízlését tükrözik, hanem a vagyonosodást, a fölfelé törekvést és az új minőség kialakításának igényét is. Az egyetlen, ami visszás és elkeserítő, hogy ezeket a szép homlokzatokat miként csúfították el az utóbbi 40 év feliratos cégtáblái, a neonreklámok, a gázkályhák kivezető csövei, a modern kor szemlélethiánya.

Végül meg kell említenünk még egy fontos szempontot, amely a legtöbb, hasonló témájú monográfiából kimarad vagy nem olyan hangsúlyos, mint Novák László könyvében, holott ez is meghatározó jelentőségű. Ez a temetőkertek építészete, amely minden nép valamennyi rétegére jellemző eltéréseket mutat. A nekropoliszok a holtak városai. Amit a lakóvárosban az ember megalkotott, a temetőkben is mindaz előkerül,

BODRI Ferenc grafikus

Forrás, 1987.6.sz. 96. p.

BODRI-GRAFIKÁK

Bodri Ferenc Kecskeméten élő grafikus-művész kiállítását rendezték meg az SZMT Művelődési Központban április 9-én. A tárlatot Buda Ferenc költő, folyóiratunk főmunkatársa nyitotta meg.

	Nyilvántartott fogyóeszköz jellege:		Elszámolási mód:	Főkönyvi számla száma:
Legkisebb készlet	Legnagyobb		Elszámolóár:	Oldalszám:

Mennyiség		Érték			Nap hiva közz
Kiadás	Készlet	Bevétel	Kiadás	Készlet	

Bodri Ferenc
MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726
Irodalmi

PETŐFI NÉPE

1979 DEC 24

1021

MŰVELŐI

● Bodri Ferenc festménye.

● **Romantikus, vagy nehéz?**

● **Bal oldali képünkön: Marika.**

ság elvesztése sírva fakasztott volna bárkit is. Tudomásul vették.

Ma már nyilvánvaló, hogy csak nyertek az üzleten. A közös vállalkozás (azóta vállalat) hajdani gyermekmegőrzőjéből óvoda lett.

Gyermekkori mérgezések

Milyen őszinte és nagy riadalmat okoz a felnőttek számára, ha észreveszik, hogy gyermekük egy óvatlan pillanatban gyógyszert szedett be. Ma a világon a gyermekmérgezések között a leggyakoribb a gyógyszermérgezés, és ezekért túlnyomórészt éppen a szülők a felelősek. Egyedül hagyják otthon a gyermeket, elől hagyják a színes vagy jó ízű gyógyszereket, szirupokat. Az sem ritka, hogy a szülő túladagolja az orvos által előírt mennyiséget, nem gondolván arra, hogy ez káros lehet. Gyakran találkoznak az egészségügyi szakemberek olyan esetekkel, amikor a felnőttek gyógyszerét adják be a szülők a gyermekeknek, ezzel megspórolva a recept kiváltását, az orvosi vizsgálatot. Ez azonban tragikus következményekkel járhat, hiszen a felnőttszervezet számára hatásos gyógyszer a gyermek számára mérgező lehet.

A régebben nagyon gyakori marószermérgezések (sósav, nátronlúg) szerencsére a kémiai tudományok fejlődésével szinte teljesen eltűntek, ám a helyükre léptek a növényvédőszer-mérgezések. Ez Bács-Kiskunban elég gyakori, csakúgy, mint az alkoholmérgezés, amely a felnőttek felelőtlensége, és gondatlansága miatt szedi áldozatait. Nem ritka, hogy a családi rossz példa miatt kamaszkorban kialakulhat az alkoholfüggőség. Az Egészségügyi Világszervezet ezekre a szomorú tényekre hívja fel a figyelmet azzal, hogy ez évi jelmondatául az alábbiakat választotta: Vigyázz az életre, kerüld az erőszakot és a felelőtlenséget! A megyei tisztiorvosi szolgálat munkatársai az egészségügyi világnap előtt különös hangsúllyal hívják fel a figyelmet gyermekeink egészségére és a szülői felelősségre.

Pályázat festőknek, grafikusoknak

A Prohászka József és Vujovich Irma művészetének megőrzésére elnevezésű alapítvány kuratóriuma pályázatot ír ki a 35. évüket be nem töltött fiatal festőművészek és grafikusok számára. Csak azok jelentkezhetnek, akik Kecskeméten születtek, vagy Kecskeméten élnek. A pályázat díja a Prohászka József kecskeméti festőről elnevezett Prohászka-díj, összege 50 000 Ft, odaítéléséről háromévente dönt az alapítvány kuratóriuma. A sikeres pályázó lehetőséget kap arra is, hogy 1993 őszén a Vujovich Irma-emlékkiállításhoz kapcsolódva műveivel bemutatkozzon a Kecskeméti Képtárban. Az alapítvány kuratóriuma 1993. április 30-áig kéri eljuttatni a pályaműveket a Kecskeméti Képtárba, Cifrapalotába. A díj átadása, valamint a kiállítás megnyitója 1993. szeptemben 22-én lesz.

Egészségnevelés '93

Kötelezővé kellene tenni az iskolákban az egészségtan órákat, — fogalmazták meg véleményüket a Bács-Kiskun megyében egészségneveléssel foglalkozó szakemberek a napokban összehívott munkaértekezletükön. A magyar lakosság rossz egészségi állapotban van, ezen még óriási pénzügyi ráfordítással sem tud változtatni az egészségügy gyógyító ágazata, ha a polgárok nem változtatnak megrögzött egészségromboló magatartásukon, hangsúlyozta dr. Molnár Ilona megyei tisztifőorvos megnyitójában. Ezért rendkívül fontos az állandó és ifjúkorban elkezdett egészséges életmódra nevelés, a meggyőzés.

A munkaértekezleten szóltak a század pusztító népbetegségéről, az AIDS-ről, majd érdekes előadás hangzott el a reformtáplálkozásról és az életmód táborokról. Ezután dr. Szabó Vera megyei sportszakfőorvos ismertette annak a többéves vizsgálatnak az eredményét, amelyet az általános tartási rendellenességeinek felmérésére (gerincferdülés, lúdtalp) végeztek. Az eredmények igazolták a testnevelők véleményét: a gyermekek keveset mozognak, több testnevelés órára volna szükség. Fontos, hogy az általános iskolák és az egészségneveléssel foglalkozó szakemberek együtt működjenek ezen a területen is.

NYILVÁNOSSÁGOT AZ OKTATÁSBAN!

A munkaerőpiac alapanyag-termelős

A társadalmi, politikai változásokkal egy időben az oktatás arculatának is módosulnia kell. Valószínűleg tavasszal, vagy a nyár elején a parlament elé kerül az oktatási törvény tervezete, amely — az elképzelések szerint — már a jövő évezred pedagógiai módszereit, követelményeit ötvözi. Április végén a művelődési tárca támogatásával országos tanácskozást rendeznek Nyilvánosság az oktatásban címmel.

— *Miért van szükség a törvény vitájának előestéjén erre a konferenciára?* — kérdeztük **Gerő Pétert** a Real-Contakt Kft. ügyvezető igazgatóját, a konferencia szervezőjét.

— A szülők elégedetlensége miatt. A család szempontjából ugyanis nem sok minden változott az oktatás rendszerében az 1950-es évekhez képest. Nem találták meg a korszerű finanszírozási formákat, a terhek nagy része az állam, illetve az önkormányzatok vállán maradt. Az iskolák „gyűjtögetik" a működésükhöz szükséges pénzeket, s ez nem vezet sehová. Sokkal többre jutnának, ha ehelyett partnereket, tőkéstársakat keresnének.

— *A konferencia címében a nyilvánosság szerepel. Mire gondolnak?*

— Ez többoldalú probléma. Nyilvánosan kell intézni az iskola ügyeit, hogy érett, hozzáértő munkavállalók kerüljenek ki a falak közül, másrészt az iskolának kell hírnevet szereznie a falain kívül. Szó lesz a pedagógus-gyerek, a tanár-tanár, a nevelő-szülő kapcsolatáról is.

— *Kimondva-kimondatlanul szerepel az előadások között a társadalom és az iskola megannyi feszültségének ügye. Hogyan lehet kezelni ezeket a konfliktusokat?*

— Nem az iskolák és a társadalom között van konfliktus, hanem a menedzselés és az oktatás között akadoznak a kapcsolatok. Azok az iskolák, amelyek nem vártak az oktatási törvényre, előbbre járnak, mint a többiek, anyagilag, szellemileg egyaránt felkészültek az új helyzetre. Nem a pedagógusok feladata lesz ezután sem az iskola menedzselése, de menedzserek nélkül az iskolák is zsákutcába kerülhetnek, mint a gazdaság bármely más szereplői. Vannak, lenniük kell olyan szervezeteknek, amelyeknek érdekükben áll a munkaerőpiac „alapanyagtermelőinek" fenntartása, az ő feladatuk lesz a jövőben a menedzselés megszervezése is.

— *Kié a kezdeményezés felelőssége? Az igazgatóé, vagy a fenntartásért felelős önkormányzaté?*

— Szerintem kölcsönös. Az önkormányzat gondja például a munkanélküliség kezelése, az iskoláé, hogy azt nyújtsa a környéken élő szülőknek, amit a gyerekek érdekében elvárhatnak a képzéstől.

— *Kik kaptak meghívót?*

— Minden önkormányzati szakembert és pedagógust szívesen látunk. A gondolkodás szabadságát szeretnénk meghirdetni az iskolák világában is.

(somfai)

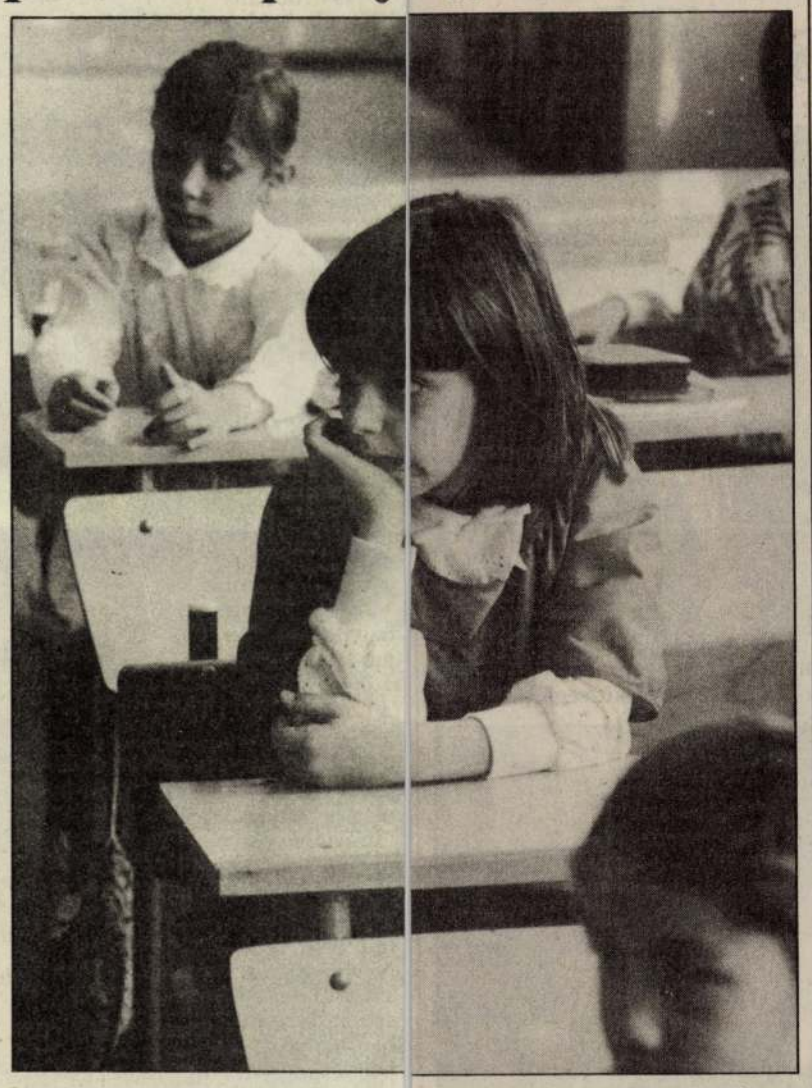

Nyilvánosan kell intézni az iskola ügyeit. Képünk a kecskeméti Tóth László Általános Iskolában készült.

A létező kultúra

Nem igaz, amit az egyik tekintélyes művészeti vezető a minap nyilatkozott, hogy úgymond „ma nem kell a művészet, s ma nem támogatják a kulturális értékeket". Nos, íme három ellenpélda, kapásból:

A postafiókomból előszedek egy ajánló jegyzéket. A szekszárdi Babits Kiadó megjelenteti a Magyar Klasszikusok könyvsorozatot. A terv szerint öt év alatt összesen húsz kötet lát napvilágot. Csupa maradandó szellemi érték. Kár, hogy helyszűke miatt csupán néhányat említhetek meg: Jókai: Fekete gyémántok, Krúdy: A vörös postakocsi, Mikszáth: Különös házasság, Móricz: Erdély-trilógia, Gárdonyi: Isten rabjai, Móra: Aranykoporsó. (Kell-e szívet melengetőbb névsor ennél ma?)

Nézem az Erdei Ferenc Művelődési Központban a Grafikák és tűzzománcok című tárlatot. Az értékelés, igazi méltatás másra vár. De a tény, hogy van — s hogy ottjártamkor legalább ötven iskolás gyerek és jó néhány felnőtt gyönyörködött a nyilvánosság elé tárt művekben —, az igazán felemelő érzés. Újra látni Bodri Ferenc, Probstner János, Balanyi Károly, Goór Imre, Szappanos István, Csáky Lajos és mások munkáit, igazi öröm volt.

Iskolások szavalóversenyét hirdeti ismételten a kecskeméti Ifjúsági Otthon. Derül a lelkem. Innen, ebből a városból indult két évtizedes diadalútjára az egykori rangos, országos szavalóverseny, amelynek két lelkes tanár, Tóth László és Leviczky József volt a kezdeményezője, fáradhatatlan szervezője. Az egykori ipari tanulók, akikkel megszerettették a verset, az irodalmat, ma is szívesen mesélnek találkozásaikkor a régi élményekről.

Íme a bizonyítékok közül néhány, hogy a művészetet, a kultúrát nem öli, nem sorvasztja az aszály.

V. M.

TIZENHARMADIKKÉNT

Az idén is jönnek a németek

A turizmus világszerte ismét fellendülőben van, annak ellenére, hogy a válságövezetek riasztóan hatnak. Az elmúlt évek mélypontja 1991 volt, amikor az Öböl-háború miatt az utazási irodák pangtak, mert az emberek szívesebben maradtak otthon.

Két német turisztikai vállalat — a Neckermann, amelynek Budapesten is van irodája, és a TUI — közzétette a legnépszerűbb úti célok toplistáját és az idei várakozásokat. Elemzők szerint csökken Kenya népszerűsége, és alig nő az érdeklődés Olaszország iránt. Egyiptomi, török és tunéziai utakra azonban egyre több a jelentkező. A takarékos németek számára fontos szempont, hogy az árak milyen szolgáltatásokat tartalmaznak: mennyire tiszta a strand, milyenek a szállodai szobák. Bulgária mind kedveltebb, ami azzal magyarázható, hogy az ex-Jugoszláviát igyekeznek elkerülni a németek. Dominikába pedig azért szervez Neckermann és a TUI mind több kirándulást, mert kedvezőbbek az árak, mint a Kanári-szigeteken.

A TURISTA TOP-LISTÁN

Egyre hódít az aktív pihenés „filozófiája" is, vagyis a szabadság eltöltésének ismeretszerzéssel kombinált vállfaja. A „zöld mozgalom" keretében egyre többen vágnak neki a világnak kerékpárral, vagy választják a vízi utat. Az utazási irodák szolgáltatása ilyenkor a szállás, valamint a járművek szállításának megszervezésére szorítkozik.

Érdekes megfigyelés, hogy a volt NDK polgárai szívesebben indulnak el autóval, a gazdagabb nyugati tartományokból viszont inkább a repülőutat választják. A keletnémetek egyébként változatlanul nagy tömegekben keresik fel Ausztriát, Csehországot, Szlovákiát és Magyarországot. Ennek köszönhetően is szerepelhet a közzétett toplistán hazánk a 13. helyen: közvetlenül Bulgária (11.) és Svájc (12.) után, valamint Marokkó (14.) és Kenya (15.) előtt. Az említett rangsor első három helyezettje egyébként: Spanyolország, Görögország és Tunézia.

Ferenczy Europress

Mégis Petőfi?

Amint az a szibériai Petőfi-expedíció óta lenni szokott, ha megszólal az egyik vitapartner, azonnal válaszol a másik fél is. Tavaly decemberben látott napvilágot a több éve ígérgetett *Nem Petőfi!* című kiadvány, melyet a Magyar Tudományos Akadémia Petőfi-bizottságának tagjai írtak. E könyvben — mely hatszáz példányban került a boltokba — az ügyben végzett vizsgálatok jelentései lapozhatók fel.

És itt az újabb kiadvány, melynek sajtóbemutatóját a március 15-e előtti napokban tartották Budapesten. *Dr. Kiszely István*, a barguzini ásatások szakmai vezetője *Mégis Petőfi?* címmel adja közre a témára vonatkozó sajtóbibliográfiát, bővített annotációval. Az első adat 1846. augusztus 22-ei dátummal, az utolsó pedig 1992. decemberéből származik. Aki figyelmesen végigolvassa ezeket, rájöhet az ügy mozgatórugójára is, valamint arra, miért nem sikerült mindmáig elfogadtatni a szibériai leletre vonatkozó adatokat, eredményeket. A könyv lapjain nincs vádaskodás, nem erőlteti a szerző senkire sem véleményét, miszerint az általa elsőként megvizsgált csontok Petőfié lehetnek. Megtalálható a vaskos kötetben Petőfi eltűnésére, az expedícióra vonatkozó eseménynaptár. *Nehéz Mihály* közreadja azokat a néprajzi gyűjtésből származó verseket, melyeket Petőfiének tulajdonítanak. A kutatásról készült fotók zárják az összeállítást. Kiszely István a sajtóbemutatón is elmondta, valószínűleg ő már nem éri meg, hogy a Petőfi-ügy végére pont kerüljön. Abban azonban bízik, az utána következők, az egyetemen tanított fiatalok, továbbviszik a kutatásokat. A könyv céljai között pedig az is szerepel, gondolkozzanak el az olvasói, vajon mi a nehezebb: hősi halált halni egy csatatéren, vagy nyomorultul, eltaposva és megalázva életben maradni? *(Extra Kiadó, 1993.)*

(borz)

MAI MŰSOR

TV I. MŰSOR

5.40: Falutévé — adótippel
6.00: A Reggel
8.10: Alternatív gyógyászat
8.30: Közjáték
8.35—12.05: Napközi — *Benne:*
39.00: Pokoli paradicsom — *Brazil kalandfilmsorozat*
10.00: Friderikusz-show *(ism.)*
11.20: Játék
12.00: Hírek
12.05: Képújság
16.00: Délutáni egyenleg
16.10: Sztravinszkij: Menyegző — *Balettfilm*
16.40: Képújság
16.45: Cimbória — *Telefonos vetélkedő*
17.00: Macedónia, a Balkán fekete báránya — *Dokumentumfilm*
17.50: Pénzvilág
18.00: Napközi — *Az Oscar-díjra jelöltekről*
18.40: Derű és ború — *Angol rajzfilmsorozat, XIII/8. rész* **A köd**
19.05: Szerencsekerék
19.35: „Veletek vagyok mindennap . . ."
20.00: Híradó
20.30: Telesport
20.40: AKTuális
21.05: Oscar-díj-átadás
22.40: Közjáték *(ism.)*
22.45: Sportvarázs
0.25: Híradó
0.30: BBC-híradó

TV II. MŰSOR

6.00—10.00: Napkelte — *Reggeli információs magazin*
10.00: Parlamenti Napló
16.05: Műsorismertetés
16.10: Korforduló
17.00: Híradó — Időjárás
17.05: Civil kurázsi — *Bayer Ilona műsora*
17.30: Szombathelyi virtuózok
17.39: Pif és Herkules — *Francia rajzfilmsorozat* **Az örökség**
17.50: Elektor kalandor — *Logikai videojáték*
18.00: Híradó
18.10: Regionális híradó
18.25: Műsorajánlat — Időjárás
18.30: Zöldpont — *A szabadidősportok magazinja*
19.05: A zöld brigád — *Francia—NSZK tévéfilmsorozat — VII/2. rész:* **A Leonard-kódex** *55'*
20.05: Stúdió '93
20.55: Virágok
21.00: Szokolay Sándor szerzői estje a Mátyás-templomban
21.50: Műsorajánlat
22.00: Esti egyenleg
22.20: Időjárás
22.25: A Független Színpad. Egy lázadás anatómiája

KOSSUTH

KÖZÉPHULLÁMON. Óránként: Hírek — Időjárás — Útközben. **4.30:** Reggeli Krónika. **8.20:** Mindennapi tudomány. **8.30:** Hangszemle. **9.05:** Napközben. **11.05:** Válogatott perceink. **11.30:** Szegények — *novella*. **12.00:** Déli Krónika. **12.30:** Vendég a háznál. **12.50:** Külpolitikai figyelő. **13.05:** Ki nyer ma? **13.15:** Falurádió *(ism.)*. **13.30:** A római katolikus egyház félórája. **14.05:** Klasszikusok mindenkinek. **14.55:** Első közlés. **15.05:** Kossuth-klub *(ism.)*. **16.00:** Délutáni Krónika. **16.15:** Mindennapi gazdaság. **16.30:** Zenefórum. **17.05:** Magyarországról jövök . . . **18.00:** Esti Krónika. **18.30:** Ráadás. **19.05:** Sportvilág. **19.25:** Jó éjszakát, gyerekek! **19.35:** Összeállította: Parancs János. **20.05:** Népi táncmuzsika. **20.30:** Határok nélkül. **21.05:** Kossuth-klub. **22.00:** Késő esti Krónika. **22.30:** Fórum — a kultúráról. **23.05:** Nagy mesterek — világhírű előadóművészek. **URH-ADÓN. 6.55:** Körzeti információs magazinok. **90.00—18.30:** Országgyűlés. *A szünetben:* **13.00—14.00:** Az Amerika Hangja műsora. **18.30:** V materinskom jazyku. **19.00:** În limba maternă. **19.30:** In der Muttersprache. **20.00:** Na materinjem jeziku (horvát). **20.30:** Na maternjem jeziku (szerb). **23.00:** A BBC magyar műsora. **23.45:** Auf Deutsch gesagt. **4.25—6.55, 9.00—10.00, 21.00—23.00, 24.00—0.10:** Azonos a középhullámú műsorral.

PETŐFI

4.30: Napindító. **8.05:** Sportreggel. **8.20:** Rivaldafényben. **8.50:** Helykereső. **9.00:** Hírek. Időjárás. **9.05:** Zene-szó. **10.55:** Gordiusz plusz. **11.00:** Hírek. Időjárás. **11.05:** Napóra. **12.00:** Nóta-só. **12.45:** Időjárás- és vízállásjelentés. **13.00:** Hírek. **13.05:** Iránytű. **13.30:** Örökzöld filmmelódiák. **14.00:** „Mindenki másképp csinálja . . ." *Közben:* **15.00:** Hírek. Időjárás. **15.30:** Gratulálunk. **16.00:** Csúcsforgalom. **17.00:** Hírek. Időjárás. **17.05:** Napóra. **17.55:** Gordiusz plusz. **18.00:** A magyar rock archívumában. **18.30:** Helykereső. **19.00:** Hírek. Időjárás. **19.05:** Kamaszpanasz. **19.35:** Magyar nóták, csárdások a rádióhallgatók kívánságaiból. **20.00:** Műfordítva. **20.40:** Hangpárbaj. **21.00:** Hírek. Időjárás. **21.05:** Blues-plusz. **21.35:** Mit üzen a Rádió? **22.00:** Rockpanoráma. **22.30:** John McLaughlin triója játszik. **23.00:** Hírek. Időjárás. **23.03:** Sporthíradó. **23.10:** Napforduló — éjfél előtt. Jazzshow. **0.10—4.20:** Napforduló — éjfél után. **0.10—4.20:** *Kossuth kh, Petőfi URH. — Benne:* **4.03—4.20:** Cigánynóták.

RTL PLUS

6.00: Híradó. **7.00:** Halló, Európa — jó reggelt, Németország! **9.00:** A főnök *(am. sor.)*. Jog és igazság. **10.00:** Gazdag és szép *(am. sor.)*. **10.30:** Forró nyeremény. **11.00:** Rizikó — *játék*. **11.30:** Családi párbaj — *játék*. **12.00:** Magazin. **12.30:** A Springfield-sztori *am. sor.)*. **13.20:** Kalifornia klán *(am. sor.)*. **14.10:** Baleseti osztály *(am. sor.)*. Félelem. **15.00:** Gyilkosság a hobbija *(am. sor.)*. Sherlock Holmes gyilkosa 2. **16.00:** Beszélgetés. **17.00:** Ki itt a főnök? *(am. sor.)*. Frankie és Tony. **17.30:** Borzasztó kedves család *(am. sor.)*. Én vagyok a legjobb vevőm. **18.00:** Fiatalok magazinja. **18.45:** Híradó. **19.15:** Robbanékony — *magazin*. **19.45:** Jó idők, rossz idők *(német sor.)*. **20.15:** Hegylakó *(am. sor.)*. Álarc. **21.15:** Krimimagazin. **22.15:** Oscar-díj, 1993. **23.15:** Gottschalk-show. **24.00:** Törvény és rend *(am. sor.)*. A vallomás. **1.05:** Borzasztó kedves család *(ism.)*. **1.40:** Ki itt a főnök? **2.10:** Beszélgetés. *(ism.)*. **3.10:** Robbanékony *(ism.)*. **3.35:** Gyilkosság a hobbija *(ism.)*. **4.20:** Jó idők, rossz idők *(ism.)*. **5.15:** Fiatalok magazinja *(ism.)*.

SAT 1

6.00: Jó reggelt a SAT 1-gyel! **8.30:** Kaliforniai nap alatt *(ism.)*. **9.20:** Fiatal és nyugtalan *(ism.)*. **10.05:** Mindenki szereti *(német film)*. **11.45:** Szomszédok *(ism.)*. **12.10:** Szerencsekerék *(ism.)*. **12.50:** Halli Galli *(ism.)*. **13.40:** Fiatal és nyugtalan *(am. sor.)*. Paul és Lauren. **14.30:** Szomszédok *(ausztrál sor.)*. Vissza a természetbe. **14.55:** Kaliforniai nap alatt *(am. sor.)*. Veszélyes sebesülés. **15.50:** A négyöklű trió *(am. sor.)*. Elsüllyedt kincs. **16.45:** 5 × 5. **17.20:** Mindent vagy semmit — *játék*. **18.30:** Sport. **18.45:** Híradó. **19.00:** Klip-klub. **19.30:** Szerencsekerék. **20.15:** Népdalok. **21.10:** Mentők *(sor.)*. **22.00:** Tiltakozás. **23.00:** Tévétükör — *riport*. **23.40:** Forró ágyak *(sor.)*.

PRO 7

5.20: Űrhajótörőttek *(ism.)*. **6.10:** Vicki *(am. sor.)*. Biliárdzseni. **6.35:** Rajzfilmek *(ism.)*. Heathcliff — Alvin és a mókusok — Garfield — Flintstone család. **8.25:** Parker Lewis *(ism.)*. **8.55:** Harttól Hartig *(ism.)*. **9.50:** A bébi és a csatahajó *(ism.)*. **11.30:** San Francisco utcáin *(ism.)*. **12.30:** Bill Cosby-show *(ism.)*. **13.05:** Harry Fox esetei *(am. sor.)*. Szomszédok. **13.55:** Szászok ostroma *(am. sor.)*. Gyilkos kamera. **16.15:** Heathcliff — Repülő macik — Garfield — Flintstone család. **18.00:** Parker Lewis *(am. sor.)*. Esélyek. **18.30:** Bill Cosby-show *(am. sor.)*. Theo szennyese. **19.00:** San Francisco utcáin *(am. sor.)*. Bírák napja. **20.00:** Híradó. **20.15:** Cirkálórakéta *(német—olasz—amerikai—spanyol thriller)*. **22.15:** Minden lében két kanál *(angol sor.)*. Örökség. **23.20:** Kabaré és szatíra. **0.10:** Rémület a panoptikumban *(am. film)*. **1.50:** Hírek. **2.00:** Fekete farkasok *(ism.)*. **2.45:** Hírek. **2.55:** Jövendölés *(ism.)*. **4.40:** Hírek.

SUPER CHANNEL

13.30: Belföldi tudósítások. **14.00:** Videodivat. **14.30:** Arcképcsarnok. **15.00:** Dzsem. **16.30:** Élő videoshow. **18.30:** Bonanza *(am. sor.)*. **19.30:** Dante *(sor.)*. **20.00:** Eco-rekord. **20.30:** Helyszín. **21.00:** Belföldi tudósítások. **21.30:** Média televízió. **22.00:** Hírek. **22.30:** Üzleti hét. **22.48:** Piacgazdaság. **23.00:** Késői találkozás *(film)*.

SZÍNHÁZ, MOZI

KECSKEMÉT, KATONA JÓZSEF SZÍNHÁZ: este 7 óra: ROKONOK. Gózon Gyula-bérlet. **A mozik műsora: VÁROSI mozi:** fél 4, 3/4 6 és 8 órakor: AZ UTOLSÓ MOHIKÁN. Sz., amerikai film. 14 éven aluliaknak nem ajánlott! **ÁRPÁD mozi:** 3/4 6 és 8 órakor: FRIVOL VALLOMÁSOK. Sz., amerikai film. 14 éven aluliaknak nem ajánlott! **Stúdiómozi:** 7 órakor. A VILÁG VÉGÉIG. Sz., amerikai film. 14 éven aluliaknak nem ajánlott! **KISKUNFÉLEGYHÁZA. PETŐFI mozi:** 5 és 7 órakor: DRAKULA. Sz., amerikai film. Csak 16 éven felülieknek! **Stúdiómozi:** 6 órakor: A SZERELEM HARLEY DAVIDSONON ÉRKEZIK. Sz., amerikai film. 14 éven aluliaknak nem ajánlott! **KTV:** 06.00—10.00: KÉPÚJSÁG. 10.00—10.30: A hétfő esti Mezőgazdasági Magazin ismétlése. 10.30—11.40: A hétfő esti Kecskeméti Magazin ismétlése. 14.00—15.00: KÉPÚJSÁG. 15.00—15.30: A hétfő esti Mezőgazdasági Magazin ismétlése. 15.30—16.40: A hétfő esti Kecskeméti Magazin ismétlése. 18.00—22.00: SZÍV-TV (I.) produkció. **IKTV:** 9.30: KÉPÚJSÁG — REKLÁM. 10.00: Ők is a fejükre estek. USA, szinkr. 11.30: KÉPÚJSÁG — REKLÁM 12.00-ig. 18.30: KÉPÚJSÁG — REKLÁM. 19.00: SZÍV-TV I. 23.00: KÉPÚJSÁG — REKLÁM. 23.30-ig.

Bodri Ferenc

Lesz-e tartályos gázszolgáltatás Bácsszőlősön

Bácsszőlős a térség legkisebb lélekszámú települése, mindössze 600-an laknak a faluban. Az önkormányzat mindent megtesz annak érdekében, hogy a lakók ennek ellenére ne kerüljenek hátrányba más nagyobb települések lakóival szemben. Bácsszőlős bekapcsolódott a telefonprogramba, minden utcába kövesút vezet. Mégis úgy látszott, hogy a vezetékes földgáz faluba való bevezetése egy jó ideig nem kivitelezhető. A településen sok idős ember él, akiknek telente nagyon nagy gondot okoz a fűtés megoldása. Jánoshalmáról a vezetékes földgáz Bácsszőlősre vitele 60 millió forintba kerülne, amit nem bír el a község kasszája. Ekkor jelentkezett a Primagáz Rt. egy nagyon kedvező ajánlattal, és a legutóbbi falugyűlésen Kozma Béla, az rt. képviseletében tájékoztatót tartott a jelenlévőknek a tartályos propán-bután energiaszolgáltató rendszerről. A Primagáz olyan 5 és 2,7 köbméteres tartályokat forgalmaz, amely akár több család gázszolgáltatását biztosítja. A tartályokat 6 naponként utántöltik, így gyakorlatilag egész évben zavarmentes a gázszolgáltatás. Ha legalább 36 család belépne a programba, akkor 2 darab tartály telepítésével az egész falut el lehetne látni gázzal. Az önkormányzat a költségvetéséből 1 millió forinttal járulna a költségekhez. A szakemberek elvégezték a számításokat, körülbelül háztartásonként 100 ezer forintból lehet megoldani a tartályok telepítését, a különböző szerelési munkákat. Ebből az összegből a lakásokban bent lesz a gáz, csapokkal, mérőórával felszerelve, s a pénz nagyobb hányada kedvezményes hitelből teremthető elő.

● A bácsszőlősi falugyűlésen azon morfondíroznak az emberek, hogy tartályos gázellátásra kiépítsék-e a hálózatot a községben.

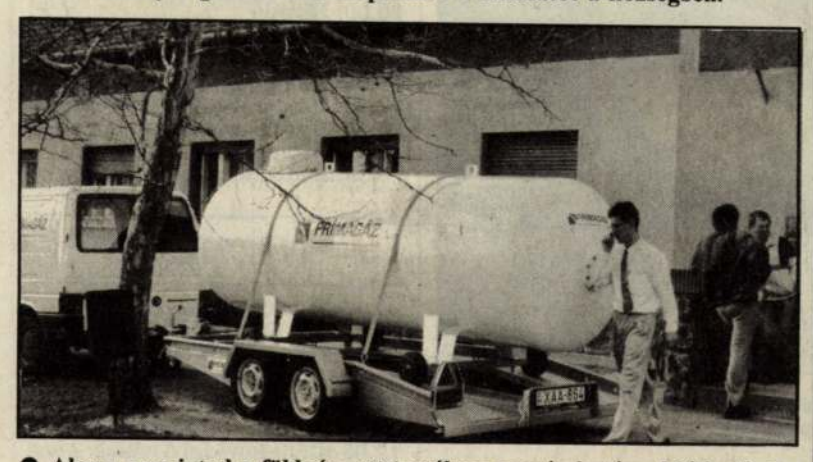

● Ahova nem jut el a földgáz, ott tartályos propán-butánnal látható el a község. (Balai F. István felvételei)

Nothoff Ingrid

Hercegszántói telefonbővítés

1991 decemberének első napjaiban 260 hercegszántói családnak szerzett örömet a telefon bekötése. Ahhoz, hogy ennyi előfizető legyen, akkor komoly szervezőmunkájára volt szüksége a község vezetésének.

Azóta eltelt hónapokban — tapasztalva a telefon előnyeit — egyre többen ostromolták a Magyar Távközlési Vállalatot és a helyi polgármesteri hivatalt igényükkel. A napokban 268 személy jelentkezése alapján kezdték meg a hálózat bővítésének ügyintézését, de a központ csak 200 új vonalat tud biztosítani. Néhányan viszszavonták kérésüket, de az már szinte biztos, többen hiába iratkoztak fel az igénylők névsorába. Hogy velük mi lesz, az pillanatnyilag rejtély.

● Általában pontosan, jól végzi munkáját a Matáv. Ezért nem értik a hercegszántóiak, hogyan tűrheti meg a vállalat a felvételen látható bekötést, ami a helyi postahivatal előtt álló nyilvános telefonfülkének tetejéről vezet át a szomszédos épületbe.

Különben, a Matáv ígérete szerint, legkésőbb szeptember végén minden új előfizetőnél megszólal majd a telefon.

Figyelmeztető sztrájk a villamosenergia-iparban

— Kétórás figyelmeztető sztrájkot hirdet április 7-ére a Villamosenergia-ipari Dolgozók Szakszervezeti Szövetsége és a Villamosenergiaipari Ágazati Munkástanács Szövetség — tájékoztatta hétfőn az MTI-t a két érdekvédelmi szervezet. Ezzel kapcsolatos nyilatkozatuk szerint a sztrájkkal a háztartási villamosenergia-tarifa módosítására vonatkozó ipari minisztériumi javaslat ellen tiltakoznak.

Latorcai János ipari és kereskedelmi miniszter március 23-án terjesztette az Országos Érdekegyeztető Tanács elé a tervezetet, amely — kifogásolják a szakszervezetek — újabb lakossági villanyáram-áremeléssel és a villamosenergia-iparban dolgozók kedvezményes tarifájának megszüntetésével jár. A szakszervezetek ezért kompromisszumos javaslatot tettek, amely azonban elutasításra talált. A munkaadók és a munkavállalók az IKM koordinálásával újabb egyeztető tárgyalást tartanak április 1-jén, és ha nem születik megállapodás, a szakszervezetek sztrájkot tartanak. A tárgyalások sikeressége esetén az érdekvédelmi szervezetek elállnak a figyelmeztető sztrájktól — állítja a közlemény.

A szakszervezetek nyilatkozatukban kimondják: a tervezett munkabeszüntetés ideje alatt nem kívánják sem veszélyeztetni, sem korlátozni a villamosenergia-közszolgáltatást. (MTI)

MINDENKI TÁMOGATÁSRA SZÁMÍT

Pénz nélkül nem megy

A pénzhiány általános kísérőjelensége az agrárágazatnak — derül ki a Földművelésügyi Minisztérium most kiadott jelentéséből. A mezőgazdasági üzemek jelentős része súlyos anyagi gondokkal kezdte ezt az esztendőt is. A tavaszi vetések pénzügyi ösztönzésére meghirdetett kormányrendelet sem enyhített ezeken a gondokon, mivel a bankok — ez ősszel is tapasztalható volt — a számlák megnyitásának fedezetéül csak a már elvégzett munkát fogadták el. Így tehát továbbra is országos gond az üzemanyag, a vetőmag, a műtrágya beszerzése.

A pénzintézetek nemigen hajlandóak kockáztatni: a hiteligénylést minden esetben termékértékesítési szerződéshez kötik, ezenkívül árbevételhez kötődő feltételeket is szabnak. Ez azt jelenti, hogy a tavaszi munkálatokra felvett hitel az üzem bármely árbevételéből lehívható, amennyiben a termelő az esedékes részleteket nem akarná befizetni.

Az FM legfrissebb jelentése arról is beszámol, hogy igen élénk az érdeklődés a földművelésügyi alapokból igényelhető támogatások iránt. Az érdeklődők többsége minimális saját anyagi erővel sem rendelkező, földhöz juttatott mezőgazdasági kistermelő, aki a támogatást gépek, termelőeszközök vásárlására szeretné fordítani. Várhatóan ez a réteg lesz a legkevésbé képes eleget tenni a pályázati feltételeknek, mivel a vállalkozni szándékozók jelentős része nem rendelkezik elegendő pénzzel ahhoz, hogy az utólag igényelhető támogatás összegét megelőlegezzék.

A tájékoztatóból az is kiderül, hogy a csődeljárásokon egyezséggel túljutott szövetkezetek az egyezség teljesítése érdekében általában még akkor is túladnak piacképes eszközeiken és ingatlanaikon, ha azokra a további gazdálkodásuk során szükségük lenne. Ez a vagyonfelélés különösen veszélyes, mivel csak igen rövid idejű túlélésre ad lehetőséget. **(FEB)**

Klub a Duna-partért

Egy héttel ezelőtt a dunavecsei művelődési házban gyűlt össze a helyi lokálpatrióták egy csoportja. A meghívón ez állt: „A klub célja, hogy összefogja azokat az erőket, melyek akarnak még tenni a szebb Duna-partért, az új strandért."

A helybeliek számára ismeretes, hogy a Paksi Atomerőmű üzembe helyezését megelőző folyamszabályozás részeként, a község mellett egy keresztgátat építettek. A folyó sodorvonalának megváltozása egyben a falu korábbi szabadstrandjának megszűnését is jelentette, mert a partszakasz eliszaposodott, és szúnyogfészekké vált. Azóta ha valaki a nyári kánikulában hűsítő fürdőre vágyik, inkább a szomszédos települések közelében létesített strandok valamelyikét keresi fel.

A klub megjelent tagjai felidézték a hajdan volt, festői szépségű Duna-part emlékét, azután elemezték a jelenlegi helyzetét. Nincs már kishajójárat, ellopták a padokat, a sportpálya elgazosodott, engedély nélkül vágják az ártéri erdő fáit, szaporodnak az alkalmi szemétlerakodó helyek, stb. A problémákra késlekedés nélkül kell megoldást találni, hogy Dunavecsén ismét legyen csónakkikötő, hogy Vecse újra kedvelt pihenő- és kirándulóhellyé váljék, hogy ne pusztuljon tovább a természeti környezet. Felmerült egy csónakház és egy kemping létrehozásának gondolata is. Végezetül az egybegyűltek elhatározták, hogy a klubot egyesületté kell alakítani, s céljaik megvalósításához pályázati úton próbálják elnyerni a Környezetvédelmi és Területfejlesztési Minisztérium támogatását.

H. J.

Ki ölte meg az idős asszonyt?

Jogerős határozat a nyomozás megszüntetéséről

A közelmúltban emelkedett jogerőre a Bács-Kiskun Megyei Főügyészség határozata, amellyel megszüntette a nyomozást M.T. kecskeméti lakos ellen.

Olvasóink előtt ismeretes, hogy 1992. május 28-án, a reggeli órákban Kecskeméten, a Reiszmann Sándor utcában (amelynek nevét azóta Fecske utcára változtatták), a 40. szám alatti lakásban holtan találták Boros Andrásné 82 éves, egyedül élő aszszonyt. A nyomozás azonnal nagy erőkkel megindult, ugyanis az nem volt kétséges, hogy az asszony bűncselekmény áldozata lett. Az első vizsgálatok alapján a szakértők azt is valószínűsítették, hogy az áldozatot május 27-én éjszaka, este kilenc és a reggeli órák között ölte meg a tettes. A nyomozás során azt is megállapították, hogy az áldozat halálát fulladás okozta. Nagy volt a valószínűsége annak, hogy az idős asszony arcára puha tárgyat szorítottak törülközővel és ez okozta a fulladást, a sértett halálát.

A nyomozás során a gyanú M. T.-re terelődött, aki építkezett és 1988-tól összesen 86 ezer forintot vett fel kölcsönképpen Borosnétól. Időközben M. T.-nek anyagi nehézségei támadtak, s adósságát nem tudta időben visszafizetni. Közöttük egyre feszültebbé vált a kapcsolat s ennek során Boros Andrásné 1991 őszén egy ismerősét bízta meg azzal, hogy kintlévőségét M. T.-től hajtsa be. Az adós azonban csak 1992 áprilisában — tehát késedelemmel — tudott törleszteni, de a májusi részletet már egyáltalában nem fizette.

M. T. a rendőrségi kihallgatás során mindvégig tagadta a terhére rótt cselekmény elkövetését, vallomásának lényege szerint ugyanis a kérdéses éjszakán a lakásában tartózkodott, tehát a tettes ő nem lehetett.

A nyomozás során a hatóság széles körű bizonyítási eljárást folytatott le, sor került szakértők bevonására, tanúkat hallgattak ki és más nyomozati cselekményeket is végeztek. Az így beszerzett bizonyítékok eredményeként azonban nem sikerült egyértelműen és kétséget kizáróan bizonyítani azt, hogy a bűncselekményt M. T. követte el Boros Andrásné sérelmére. Mivel ilyen eredmény a nyomozás folytatásától sem várható, ezért a megyei főügyészség a gyanúsítottal szembeni nyomozást megszüntette.

G. S.

A Kiskun Sütőipari RT.
igazgatósága értesíti részvényeseit, hogy
1993. április 30-án, 10 órai kezdettel Kiskunhalas, Szabadkai u. 90. szám alatti székhelyén
KÖZGYŰLÉST hív össze.
Napirend:
— igazgatóság jelentése az előző évi üzleti tevékenységről, tárgyévi üzletpolitikai koncepció;
— felügyelőbizottság jelentése a számadás-, mérleg- és eredményfelosztási indítvány megvizsgálásáról;
— könyvvizsgáló jelentése;
— mérleg megállapítása, nyereség felosztása;
— igazgatósági és felügyelőbizottsági tagok választása.
30216

UGYE TUDJA, HOGYHA KEDD, MEGÍRJA A KISKEGYED!

A 13. szám tartalmából:

— *Gyógyító csalfaság — a hűtlenség megmentheti a házasságot?*
— Körök a kocsisoron
— **Kekec nők mondják**
— *A lányát majd Lajosnak hívják*
— Gilisztákkal kezdte, csigákkal folytatta
— **Mit írna a falvédőre?**
— és persze kozmetika, divat, ötletek, sztárok, pletykák, mindez, mint minden kedden, olvasható a Kiskegyedben!

7

Kunszállás Vadkerten

Soltvadkert képviselő-testülete március 31-én, szerdán tartja soron következő ülését, ahol bemutatkozó látogatáson fogadják a kunszállási önkormányzat képviselőit. Ezt követően a közügyek kerülnek sorra, mint például az elmúlt évről szóló zárszámadás. Elbírálják a négy tanterem építésére benyújtott pályázatokat, a lakáscélú támogatási kérelmeket, s döntenek a földfelajánlások elfogadásáról is.

Bár még a márciusi hó hull, de a honatyák arra is gondolnak, hogy előbb-utóbb bekövetkezik a jó idő, s akkorra — a lehetőségekhez képest — minden előkészített legyen a Vadkerti-tavon. Éppen ezért a napirend között szerepel az üdülési szezonra történő felkészülés is.

Egyesületek szaktanácsadóknak

A vidékfejlesztést, ezen belül a mezőgazdasági és élelmiszer-ipari termelést támogató szaktanácsadó szervezetek és szakemberek összefogására hivatott egyesületeket hoztak létre Bács-Kiskun megyében. A Kiskunsági, valamint a Dunamelléki Vidékfejlesztési Szaktanácsadó és Informatikai Egyesület feladatai közé sorolja a szaktanácsadók folyamatos tájékoztatását, tanfolyamok, képzések továbbképzések szervezését is. Az alapító tagok közgyűlése elfogadta az alapszabályt és azt, hogy a kiskunsági egyesület székhelye Kecskeméten, a Duna mellékié pedig Baján legyen.

Taxióra bizottság

Várhatóan májusra hozza meg döntését az e hónapban megalakult pénztárgép és taxióra bizottság a taxiórák engedélyezéséhez szükséges paraméterekről. A nyugtaadó órákat ez év végéig kell majd üzembe helyezniük a személyszállításra vállalkozóknak.

Eddig 10 típust nyújtottak be minősítésre a hazai és külföldi gyártócégek. A prototípusokat előzetesen az Országos Mérésügyi Hivatal vizsgálja meg. Az a vállalkozó, aki az adattárolós, nyugtaadó taxiórát szeptember 30-áig üzembe helyezi 30 ezer, aki ez után, 20 ezer forint kedvezményt kaphat az árból. A fennmaradó részt a vállalkozók költségként számolhatják el. Bár döntés még nem született, az biztos, hogy a műszernek legalább 8-féle — éjszakai, nappali, hegymenet stb. — tarifát kell majd „ismernie".

Géderlakon az öregekért

A géderlaki önkormányzat a közelmúltban megrendezte az öregek napját. Óvodások, iskolások köszöntötték a falu idős embereit, majd fővárosi művészek adtak ajándékműsort. Az önkormányzat valamennyi nyugdíjast ezer forinttal ajándékozott meg.

KÖZÉLETI HÍREK

● Komáromi István, a szocialisták képviselőjelöltje, és Horn Gyula pártelnök találkozóra hívja és várja a kerekegyházi polgárokat ma, a helyi művelődési házba, 17.30-tól. A rendezvény előtt 14 órától a művelődési ház előtti parkban Választási vidám fánk címmel rendez választási ünnepet sok meglepetéssel és fánkkal az MSZP és a BIT.

● Komáromi István, a Szocialista Párt képviselőjelöltje, valamint Kósáné Kovács Magda és Filló Pál, a párt parlamenti képviselői A munkanélküliek kiszolgáltatottsága címmel ma 14 órakor előadást tartanak a kunszentmiklósi ÁMK klubtermében.

Bodri L.
Bodvavendég.

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT
Budapest, XIV., Dózsa György út 41

szövarch.131.II.tész.1.ó

Bodri László az Ötvösművészek Alkotóközösségének tagja.

Major István
kikérdezés e.
kikérdező:Kéry Bertalan

Müv.Tört.Dok.

Kis Kovács Gyula /kikérdezés

szövarch.130

Bodri László, ötvös M.D.K.

Sümegi Saroltával és Tóth Elvirával együtt a „Major István vezetésével dolgozó brigád" tagja volt és mestere gépesített eljárásu és sokszorosító technikájával „próbálkozott a dolgozók által anyagilag is könnyen hozzáférhető ötvösmunkákat készíteni. Kellő támogatás hijján e kísérletek nem fejlődhettek megújuló: nemzeti művészetté."

Művészettörténeti Értesitő, Bp. 1963. XII.évf.

1. sz. 9. old. Mihalik Sándor:

Magyar zománcmüvészeti törekvések.

Bodri László - Tóth Elvira MDK

Goethe-plakett, halálának 12o é. ford.

Béke és Szabadság 1952 12.sz.márc.23. 2.l.

Bodri László szobrász.

Béke és Szabadság. 1952. 12. sz. márc. 23. 2. l

Bodri László
Övcsat

Ernst Museum. I. Iparművészeti kiállítás. 1932.
lo 1.

rtsoru, k,a,a,a,a, tengely. /Ablakok
/ Az ablakok és a volutás konzoltól
közötti mezőben gyermekfej és abból
ó.

z.

t sorban épitett. 6 tengellyel. Aj-
lutás konzoloktól tartott ives szem-
rozették. Fekvő ereszcsatorna. Ré-
tó.

öldszintes lakóházak, ma csak a
eg eredeti állapotukban.

z.

MDK

Bodri László, II.éves fém és ötvöshallg.

Ifjusági képzőm.és iparm.miáll. M.Szol.1950. jun.
5 l.

Bodrog vára

Iványi István:

Bodrog városa és vaváról. Századok 1881. 582. l.

T.Bodrog Erzsébet

138-14o Tülhimzés

Ernst Museum. I. iparművészeti kiállítás. 1952.

7 l.

Romhány /Aggházy/ 2

Irodalom: Mocsáry I. 354
A romhányi plébánia tört
történeti névtára. I.köt

Termelő Szövetkezeti ház
Története: Épittette a I
Jellege: Későbarokk.
Külseje: Főhomlokzat föl
szélü zsindelytetővel. A
ablak felett fekvő ablak
melyen régebben a Prónay-
tengellyel. Hátsó homlok
lit itt háromszögü oromz
Belseje: Kétmenetes, bol
Irodalom: Vályi András:
Buda, 1799, 2o5 l. - Moc
/képe 1o6 l/ - Rados Jer

T. Bodrog Erzsébet
textilművész

Az Ipaművészeti Iskola elvégzése után a textilművészet minden ágában tevékenyhedett. Egy ideig oktatot is.

f.a.: Ezeregyöltés
Nők Lapja, 1970. julius - 28 szám

T. Bodrog Erzsébet
textilterverő

T. Bodrog Erzsébet készítette a
pittsburghi egyetem magyar dis-
termének dekorativ elemeit,
függönyüt.

f.a.: Ezvegyöltés.
Nőkhapja, 1970. julius – 28 szám

T. Bodrog Erzsébet
Textilszerző

Textiljei a nagytétényi múzeum-
ban vagyognak. Ő tervezte, kimerte
egy kádár János vezette küldöttség
ajándékzászlóját.

f. a.: Ezeregyöltés
Nőkhasya, 1970. julius – 28 szám

MDK

T. Bodrog Erzsébet, iparm.

Uj magy. otthon kiáll. Iparm. Társ. 1940.

22 l.

MDK

Bodrog Erzsébet, iparm.

Uj magy.otthon kiáll. Iparm.Társ. 1940.

28 l.

MDK

T. Bodrog Erzsébet, iparm.

UUj Magy. Otthon kiáll. Iparm. Társ. 1940.

38 l.

MD K

T.Bodrog Erzsébet, textip.müv.

A kiáll.-t rendezte:OMTI és a Magy.Iparmüv.Orsz.

Egyes.

"Magyarország" 1940. márc 16. 8.1.
Mária Valéria u. helység. "Uj Magyar Otthon" kiáll.

MDK

T. Bodrogh Erzsébet

Lakatos A.: Az első országos magyar iparmüvészeti tárlat. Müvészet 1938. III. 22. sz. 158.l.

MDK

T.Bodrogh Erzsébet ip.

Nők az Ipm.Társ. jub. kiállitásán. Magyar Női Szem
le, 1936, márc. sz. 78 r.

MDK

T. Bodrog Erzsébet

Ruzicska I. cikke a Müvészet az Iparban. A Képzőm. Társ. karácsonyi kiáll. Magyar Iparmüvészet, 1941, képek: 142 l.

MDK

T.Bodrog Erzsébet,ip.müv.

modern függönyei és tüllhimzései kiválóak.

Dr.Ruziczka Ilona: "Művészet az iparban".Ipazm. Társ. karácsonyi kiállitása. 1941.dec. Magyar Iparművészet. 12.sz.133-36.l. 1941.

T.Bodrog Erzsébet
ablakfüggöny

Uj Magyar Otthon Kiállitás, 1940.katalogusa
. 42 lap

T.Bodrog Erzsébet

függöny

Uj Magyar Otthon Kiállitás, 1940. katalogusa
38 lap

T.Bodrog Erzsébet

párnák

Uj Magyar Otthon Kiállitás, 1940. katalogusa
lap

T.Bodrog Erzsébet

függöny

Uj Magyar Otthon Kiállitás, 194o. katalogusa
38 lap

T.Bodrog Erzsébet

függöny

Uj Magyar Otthon kiállitás, 194o. katalogusa
28 lap

T.Bodrog Erzsébet

Padpárnázat és támlapárnák

Uj Magyar Otthon Kiállitás, 1940.Budapest
katalogusa 2 lap

1970 JUL 11
1021

Lehet a kézimunka — művészet?

Egykori drága osztályfőnöknőmnek, akinek matematika-fizika szakos létére nyakába varrták kézimunka oktatásunkat is, nem sikerült róla meggyőzni. A gobelinről elhittem később — a régi flamandoknak és Ferenczy Noéminek hála. De a hímzés művészetének, különösen a mi korunkban

Antik-ezüst terítő

NÁDOR ILONA FELVÉTELEI

NYÁRN

A mini marad mi volt – nadrággal már tunikának hívják

E két ruhamodell alapja l

Ezeregy öltés

— a közvélemény nagy részével együtt — sem a népművészeten túl, sem azon innen nem sejtettem az útját.

T. Bodrog Erzsébetnek a nevét sem tudtam. Csak a kirakatát ismertem, azt az aprócska belvárosi ablakot, amely együtt őrzi a kézimunka művészetének kézés védjegyét. De még ha becsaltak is a kapu alá a különleges terítők, párnák, akkor sem kapcsoltam össze a műhely gazdájának nevét azzal a művésszel, akinek textiljei a nagytétényi múzeumban ragyognak. Hogy sejthettem volna munkásságának „politikus" arcát, amely Moszkvába is elvitte a pesti tű becsületét, hogy ő tervezte, hímezte egy Kádár János vezette küldöttség ajándék zászlaját, s a pittsburghi egyetem magyar dísztermének dekoratív elemeit, függönyeit.

Életrajza: négy évtized munka. Valaha, az Iparművészeti Iskola elvégzése után, a textilművészet minden ágában tevékenykedett. Csipkét vert, lámpaernyőt, művirágot készített, s főként — mindezekre oktatott. De a pedagógia csak rövidke epizód volt az életében. Több mint négy évtizede már, hogy Bodrog Erzsébet leült ahhoz az asztalhoz a műtermében, amelynél azóta is dolgozik. Kifogyhatatlan szekrényéből — micsoda látványosan szép, maga tervezte intarziás darab — rakja, szórja elém a terítőket. A tüllhímzéseket, brokátstólákat, nylonfüggönyt és bársonypárnát. Leveles, halas, fehér és színes a szálló textil, az egyiken barokk minta, a másikon biedermeier, s a frissen elkészült textilképen vadonatúj, már-már absztrakt formák.

Számokról, munkája mérhető eredményéről faggatom a tű művészét, de hiába. Hány terítőt varrt már ki, nála is szerényebb, évtizedes tapasztalattal rendelkező munkatársaival együtt, hányat rajzolt, tervezett? Hány országba kerültek el a munkái? Hány öltés van egy arasznyi széles stólán, hány öltéstípussal dolgozik? Mitől domborodnak ilyen szép magasra a hímzett levelek? De T. Bodrog Erzsébetnek nem kenyere a szó, kérdéseimre újabb munkákkal válaszol.

Minden darab — rajz után ihletett kézimunka, minden darab más. (Ez egyébként az árakban is tükröződik.)

Vannak művészek — szobrászok és szubrettek, alanyi költők és táncos komikusok —, akik egy életen keresztül nem találták meg a maguk műfaját. T. Bodrog Erzsébetnek, a tüll, a csipke, a bársony költőjének, nemcsak tehetségének, de talán munkás szerénységének, szorgalmának is hála — sikerült.

f. a.

Klasszikus, stílbútorra illő párna — modern lakásban is szép

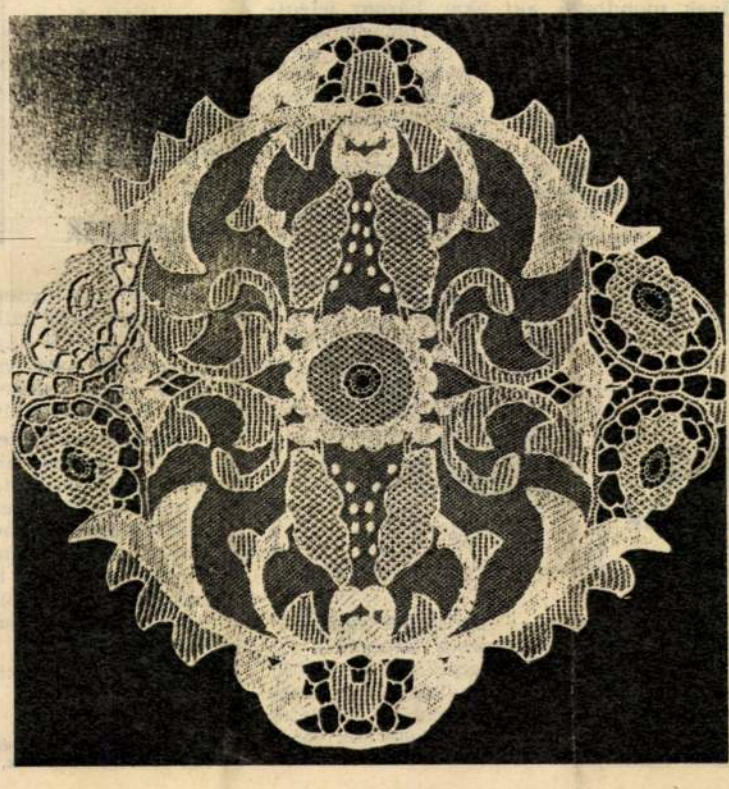

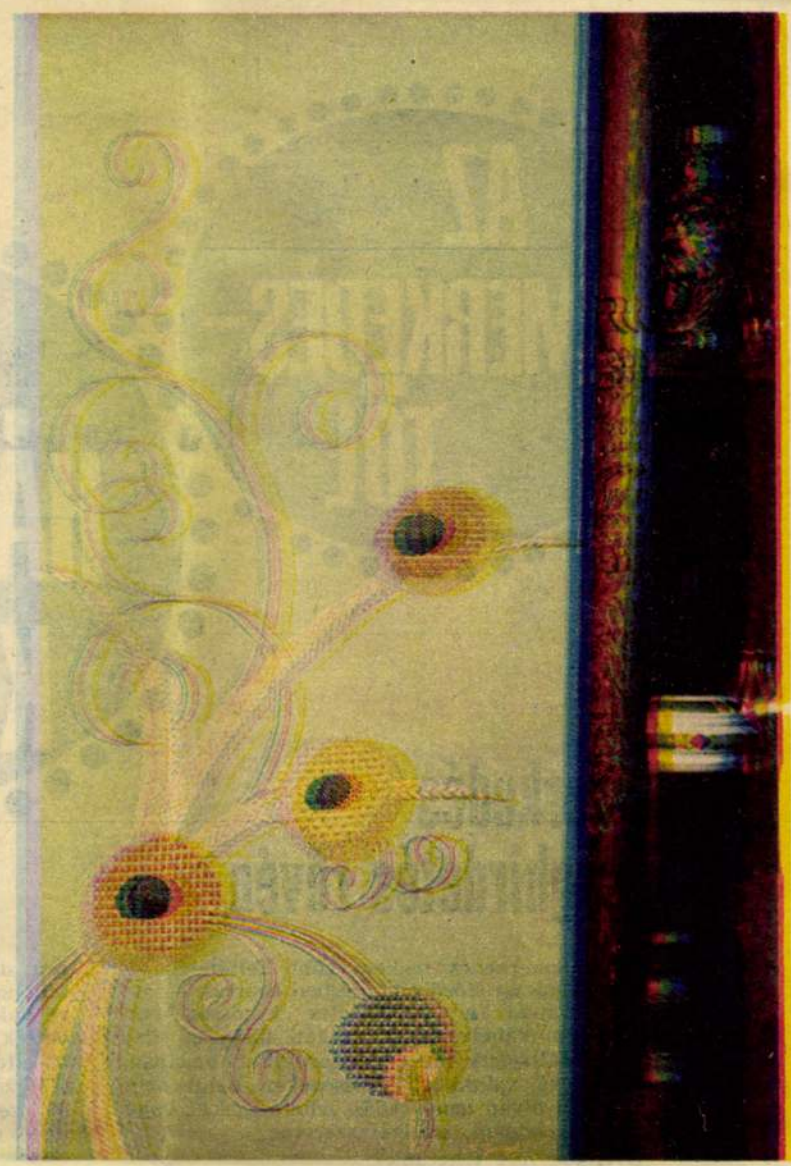

Új lehetőség a kézimunkában: modern textil falikép

Terülj asztalkám
— ilyen szép aranyhímzéses, pirosbársony stólával.
A középen a kézimunka
T. Bodrog Erzsébet
egyik jellegzetes,
kedves, rácsos mintája

Elég egy pillantás a terítőre, hogy tudjuk:
a kézimunka is lehet művészet

RÉDNER MÁRTA FELVÉTELEI

AZ ISMERKEDÉS-TŐL A HÁZASSÁG-KÖTÉSIG

2. Ismerkedés újsághirdetés révén

Az ismerkedés legkedvezőbb feltételeit — ahogyan előző cikkünkben is írtuk — általában a természetes közösségekben (munkahely, iskola, baráti társaság stb.) találhatjuk meg. Előfordulhat azonban, hogy valaki e közösségeken belül nem tud találni olyan ismerkedési lehetőségeket, vagy olyan választékot, amilyet szeretne.

Ilyenkor mit tehetünk?

Mindenekelőtt pontosabban fel kell mérnünk a lehetőségeket. Rendszerint van mód arra, hogy éppen az adott közösség segítségével kibővíthessük ismeretségi körünket vagy bekapcsolódjunk más, elképzeléseinknek jobban megfelelő közösség életébe. Az ifjúsági mozgalom, a különböző kulturális vagy sportegyesületek, klubok, szakkörök, továbbképző tanfolyamok stb. megannyi újabb lehetőséget kínálnak hasonló érdeklődésű és életkorú emberek megismerésére, a baráti társaság kibővítésére.

Ha mindez mégsem vezetne eredményre, esetleg valamilyen oknál fogva nem állna módunkban vagy sürgősnek érezzük egy megfelelő partner, élettárs megtalálását, úgy másfajta, kevésbé szokványos, de gyakran célravezető ismerkedési módokkal is próbálkozhatunk. Ilyenek: az újsághirdetés és a házasságközvetítés.

„HÁZASSÁGPIAC" ÉS APRÓHIRDETÉS

Nem a legtökéletesebb, de mindenki számára elérhető párválasztási lehetőség az újsághirdetés. Ezzel a módszerrel természetesen főleg olyanok próbálkozhatnak, akiknek nincsenek romantikus illúziói és konzervatív előítéletei az ismerkedés módját illetően.

Bizonyára kevesen tudják, hogy a házassági újsághirdetésnek mintegy 200 éves múltja van már: csaknem együtt született az újsággal. Az első ilyen hirdetés, amelyet egy XVIII. századi angol hölgy tett közzé, óriási felháborodást keltett, de a 279 jelentkező között a hölgy minden különösebb nehézség nélkül megtalálta a kedvére való férjet. Példáját aztán egyre többen követték, s a társkeresésnek ez a módja világszerte elterjedt.

Hazánkban az utóbbi évtizedben évente 10—20 ezer magányos nő és férfi — többségükben a 40 éven felüli korosztályok tagjai — próbál társra találni újsághirdetés révén. Sajnos, nem rendelkezünk pontos adatokkal arról, hogy hánynak sikerül így a párválasztás. E téren gyűjtött tapasztalataink azonban azt mutatják, hogy sokkal többnek sikerül, mint általában gondolják.

Persze nem mindenkinek. Íme egy 32 éves elvált asszony véleménye: „Úgy látom, elég körülményes módja a választásnak az apróhirdetés. Nagyjából kiszűri azt, hogy kivel nem érdemes megismerkedni, de bizonytalanságban hagy afelől, hogy kivel érdemes. Szerencsés természetűnek mondható, aki akár három jelentkezőből ki tudja választani a párját, de én itt állok a hirdetésekből — és egyéb úton — szerzett 50—60 ismeretséggel a hátam mögött anélkül, hogy legalább férfi-nő vagy más, őszinte, baráti kapcsolatot tudtam volna létesíteni valakivel."

A hiba azonban ez esetben valószínűleg nem annyira az újsághirdetés módszerében van, mint inkább a szóban forgó hölgy „természetében", pontosabban neurotikus kapcsolatképtelenségében.

MIRŐL ÁRULKODIK A HIRDETÉSEK SZÖVEGE?

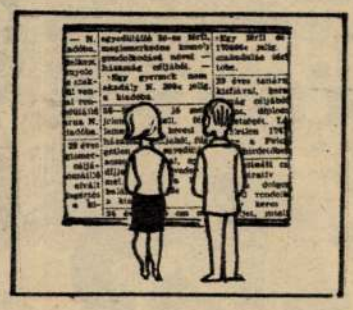

Némi emberismerettel — önmagunk ismeretét is beleértve — az újsághirdetések tömegéből viszonylag könnyen kiválaszthatjuk azt a néhányat, amely elképzeléseinknek leginkább megfelel. Általában ugyanis már maga a hirdetés vagy az arra érkezett válasz szövege sok mindent elárul feladójáról.

NŐK LAPJA
Budapest
SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

A példá
látsze
nyeke
vann

Sa
hang
sek is
kívül el
körülmény
szituált" stb.
zik a „lakás s
tel sem — ami
log, ám a házassá
folyásolja.

A házassági újsághirdetésekkel szemben felhozott ellenvetések rendszerint a hirdetések üzletszerűségét kifogásolják. Valóban, az apróhirdetések jelentős részének a tömörség és az anyagiak hangsúlyozása bizonyos üzletszerű jelleget kölcsönöz. A hirdető mintegy ajánlatot tesz: felsorolja, hogy mit tud nyújtani és mit kér cserébe. Ne feledjük azonban, hogy a saját (külső és belső) értékek kidomborítása és a partnerrel kapcsolatos igények közlése a más módon létrejött párkapcsolatokban is alapvető szerepet játszik. Az újsághirdetés csak annyiban különbözik, hogy itt mindez sokkal tömörebben és nyíltabban történik.

De épp ezért a házassági újsághirdetésben többnyire könnyebben „tetten érhető" a hirdetők életfelfogása, beállítottsága. Nézzük pl. az alábbi hirdetést:*

„27 éves, diplomás, elismerten csinos, teltkarcsú, reprezentatív megjelenésű nő, nagy összegű készpénzzel, igényes, magas, hasonló adottságú, vezető állású férfi ismeretségét keresi... Lakás, kocsi előnyben. „Opel Kadett" jeligére..."

Ez a fiatal nő nyilvánvalóan a pénz, az autó és a karrier bűvöletébe került. Azt hiszi, ezek a fontosak a jó házassághoz és hogy egy „jó parti" lényege az anyagiak gyarapítása és a magas pozíció. Jellegzetesen polgári mentalitású, mintha nem is egy szocialista országban, hanem valahol Nyugaton vagy a harmincas évek Magyarországában élne. Sajnos, elég sok efféle hirdetéssel találkozhatunk. Tipikusan nyárspolgári gondolkodásról tanúskodik ez a hirdetés is: „Vígkedélyű özvegyasszony, kellemes lakással, jómenetelű üzlettel keres jó megjelenésű férjet, aki anyagiakkal is rendelkezik és az üzletben is szívesen segít."

NYÁRS-POLGÁROK ÉS IDEALISTÁK

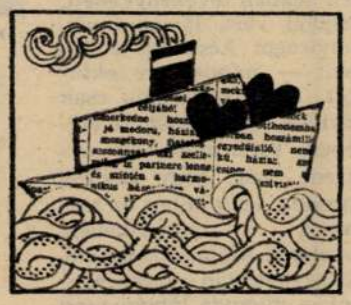

Az effajta hirdetésekben nemcsak az a megdöbbentő, hogy milyen magától értetődően kapcsolják össze a házasságot és az üzletet, hanem az is, hogy az anyagiakon és a jó megjelenésen kívül szinte semmilyen egyéb igényük sincs, amit említésre méltónak tartanának.

Azonban helytelen volna ezek alapján általánosítani, hiszen akad másféle hirdetés is. Pl. ilyen: „Költészetet, zenét nagyon szerető, irodalmi, filozófiai, pszichológiai érdeklődésű, idealista világnézetű, nem dohányzó, 28 éves, magas, sovány, dolgozó fiatalember vagyok. Fentiekben hozzám hasonló, becsületes, optimista, alkotói ambíciójú, elmélyült érzésű, gondolkodású fiatal nő levelét várom „Gondolkodás, együttérzés" jeligére..."

Ebből a hirdetésből eléggé szemléletesen bon-

** A cikkünkben idézett hirdetések nem a Nők Lapjában és nem ebben az évben jelentek meg. — A szerző.*

T. Bodrog Erzsébet

O T. Bodrog Erzsébet

l.

Magy. Iparm.

1938. 326 l.

az első M. Orsz. Iparmüvészeti Tárlaton

Függönyeit o MIT

czüstérmeről ~~tüntettek~~

~~ki~~ kapta.

(Jelentés a M. Orsz. Iparmüvészeti Tárlat ünnepi díjkiosztó üléséről.)

nyon 104 Korona 17 fil
ségnek s tisztelettel ke
ismeretét.

Budapest, 19

T. Bodrog Erzsébet

t.

a 1

MAGYAR IPARMUVESZET

1940. 39. l.

(Az „Uj M. Otthon" kiállítása)

T. Bodrog Erzsébet

l.

u'

MAGYAR IPARMUVESZET

1940. 57. 1.

Szablya János: A VII. Triennale.

Rezit vett a VII. milanói triennalen.

T. Bodrog Erzsébet

moder függenyei és
tüllkimzései az
alabbi kiállításon.

Ruzicska Ilona:
„Művészet az ipar-
ban". Az Iparmű-
vészeti Társulat
karácsonyi kiálli-
tása. Magyar Ipar-
művészet. 1941.
136 l.

1941. dec.

Bodon Károly

d.

MAGYAR IPARMŰVESZET

1937 - 18. l.

Bodrog Erzsébet

Bodrog Erzsébet iparművész,
Boder tüllkülönlegességek, lakása
és mintaterme., IV. Váci-u. 9.
182-485

Bptavb. 1940. sept.

1942. jan.

M.D.K.

Bodroghy

Az "Irodalom és Müvészet" c. rovat "A festészeti pályadijak" cimmel közli a pályázó müvészek nevét. Közöttük szerepel a müvész is, aki a Ráth György-féle loo /száz/ aranyx festészeti dijra pályázik.

Képes Családi Lapok. Bp. 1882. aug. 2o.
4. évf. 47. sz. 749. lap

BODROGI Corina festő

M.D.K

1913.-ban Nagybányán dolgozott a Szabadiskolában

Réti: Nagybánya... Bp., 1954. 330.l.

MDK

Bodroghy Erzsébet, iparművész túlhimrései a sok nemes kézimunka között is fölbűnnek.

Mária Valéria-u.-i termek. - „Művészet a Iparban" kaz. kiáll.
Ujmagyars. 1941 XII-5.

119 Bodrogtalom templom

Nagykomktól 6 km

Ref. templom

Épült 1806.

Nyirségi utam 1938

átalános tárlat volt, melyen a világ meggyő
hogy Róma és Athene helyét Páris foglalt
az angoloknak, majd utánok egész Európ
lettek a franczia ötvösök, a franczia agy
franczia szövészek; Európa minden ország
francziáktól kapta a mintákat és Francziao
zatta a munkavezetőket, a munkásokat, a s
a czizelálókat, innét elégítették ki fényűz
leteiket, csillapították ujságszomjukat, inn
szikrát, mely világot gyújtott az elmékben
egymást követték, pályázatok irattak ki és
ben új divatot találtak ki. A császárság al
lom kevésbbé volt művészi és finom érzé
mely megelőzte. de járatosabb volt a tőzsdei
könnyen költötte el a pénzt, melyet könny
ha valamit megrendelt, ahhoz nem kívánt b
mányokat és azért az ötvösségnek ez időb
szett alkotásaiból alig fog valami fönmarad
söket arra kényszerítették, hogy legyene
rómaiak, egyiptomiak vagy chinaiak, úgy a

Bodrogi Frigyes

Szerepelt a dél-dunántúli képzőművészek tárlatán.

Dunántúli Napló 1967. jul. 23

Bodrogi Lajos

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR

1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

vézműves

CSONGRÁD MEGYEI HÍRLAP

1984 OKT 17

1021

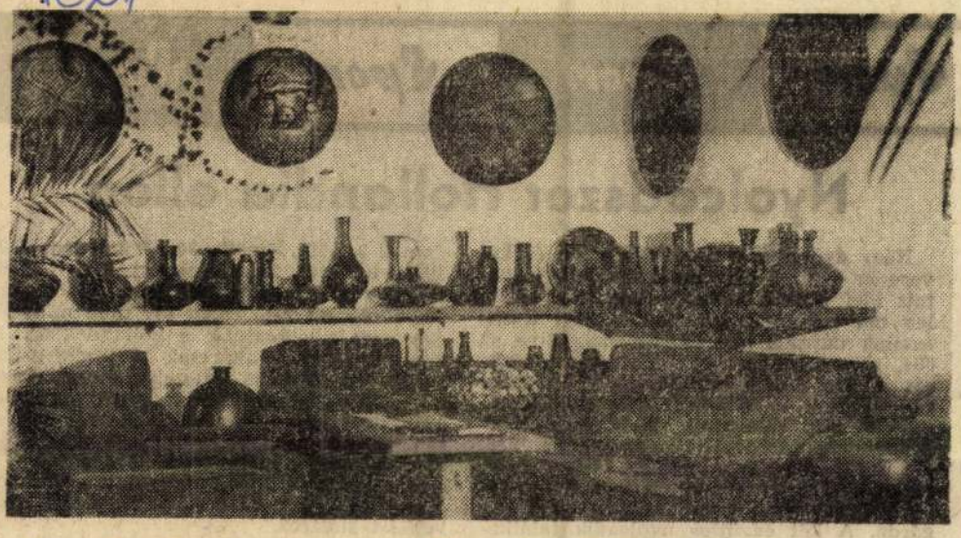

A réz ölelésében

Hiányzik a 69-es szám a Szántó Kovács János utca szép, új házának kapujáról; néhai lakója, *Bodrogi Lajos* rézműves már nem készíthette el...

„Szándékában volt pedig a kapun is láttatni szeretett anyagának, a réznek csillogását, de erre már nem kerülhetett sor, sajnos..." — mondja a felesége, *Licuska* néni, miközben betessékel a lakásba.

Már az előszobában megállásra késztet a látvány: a bejárattal szemben, a polcokon remekmívű kupák, vázák, a falakon hatalmas, állatfigurákkal díszített tálak sorakoznak, s a polcon legalul, a mester valódi szakmájának „cégére", egy pálinkafőző makettje. A mini készülék mindössze 2 literes űrtartalmú, szabadalmazott, üzemelésre alkalmas berendezés. Olyan aranyos, hogy kedve támad az embernek játszani vele... Pedig az eredetije — az általában 3—4 ezer literes pálinkafőző — nagyon is komoly munkaeszköz, elkészítése is hasonlóképpen nehéz feladat. Emellett alapos és ritka szakmai tudást igényel.

Bodrogi Lajos ezzel a ritka szakmai ismerettel rendelkezett, és 40 esztendőn keresztül gyártotta, javította Vásárhelyen és az ország különböző megyéiben, városaiban ezeket a berendezéseket. Lajos bácsi — mert csak így hívta mindenki — messze vidéken híres volt precíz és becsületes munkájáról. No és munkaszeretetéről, amely elsősorban a réz szeretetéből fakadt. Ez ösztönözte később arra, hogy mind többet foglalkozzon ezzel az anyaggal, és „műhelybe zárt" tehetsége, valamint szorgalmas keze munkája nyomán szebbnél szebb alkotásokkal örvendeztesse meg családját.

„Minden szabad idejét a műhelyben töltötte, igazi kikapcsolódás volt számára ez a munka. De csak nekünk dolgozott, mindig újabb és újabb meglepetést készítve a családnak. Később, amikor már híre ment szép munkáinak, és néhány szakember is elismeréssel szólt alkotásairól, alig lehetett elcsalogatni egy-egy kiállításra. Mindig azt mondta: ő nem művész, ő nem való oda. De aztán mindig nagyon örült a sikernek..." — emlékezik Licuska néni.

Az elismerést, a csodálatot meg most is élvezhetné, hiszen alkotásai mind kiforrottabbak lettek, egytől egyig gyönyörködtetőek. A Szántó Kovács János utcai lakásban a társalgó, mint egy kiállítóterem mutatja, őrzi a rézműves mester ötletességének bizonyítékait. Egyelőre csak a család örömére. De az érdeklődők számára mindig nyitva áll a kapu — mondta búcsúzóul a ház asszonya, aki a férje által felépíttetett otthonban a réz ölelésében él...

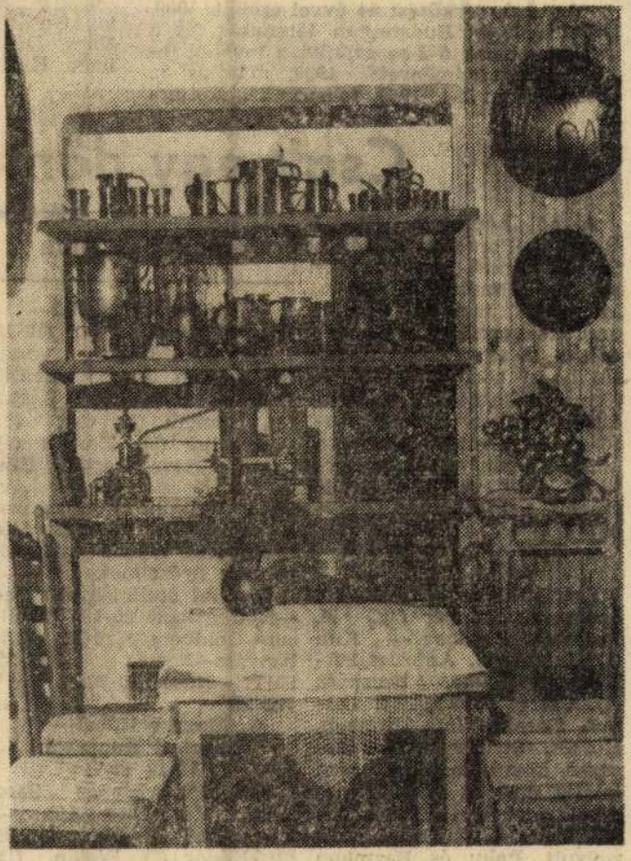

(Fotó: Szanda István)

JOÓ ERZSÉBET

Sport Sport S

Nyolcadszor Hollandia ellen

Négy győzelem, három döntetlen és két vereség — ez a magyar labdarúgó-válogatott idei bizonvítványa. De a fenti mérleg ma este megváltozik. Nemzeti tizenegyünk ugyanis idei tizedik, összesítve az 584. hivatalos, országok közötti mérkőzését játssza. Tehát mindössze 16 találkozó hiányzik a világviszonylatban egyedülálló 600. válogatott mérkőzésig. Hogy ez mikorra várható, talán éppen az 1986. évi mexikói világbajnokság 24-es döntőjében... Ezért a részvételért küzd ma este Rotterdamban a holland és a magyar gárda. A két együttes nyolcadik találkozóját vívia, s a korábbi hét összecsapáson négy magyar, egy holland siker született, s kétszer döntetlen lett. A gólkülönbség 20-12, a mieink javára.

Az első mérkőzést 54 évvel ezelőtt 1930. június 30-án Budapesten játszották, és a válogatottunk 6-2-re győzött, a további találkozók eredményei: 1933. március 5., Amsterdam 2-1, 1939. február 26., Rotterdam 2-3, 1961. április 30., Rotterdam 3-0, 1961. október 22., Budapest 3-3, 1966. szeptember 7., Rotterdam 2-2, 1967. május 10., Budapest 2-1. Tehát így több mint 17 éve nem találkoztunk a hollandokkal. A két válogatottat, akárcsak 1961-ben ezúttal is VB-selejtező keretében hozta össze a sorsolás szeszélye. Mi már túl vagyunk az osztrákok legyőzésével, a bemutatkozáson, a hollandok viszont ma lépnek először pályára a csoportselejtező során.

A sorsdöntő összecsapásról a Magyar Televízió 19 óra 50 perckor helyszíni közvetítést sugároz.

⊙

Kedden reggel a Ferihegyi repülőtérről elutazott Hollandiába a magyar labdarúgó-válogatott. A következő játékosok keltek útra: Andrusch, Szendrei, Csuhay, Sallai, Garaba, Varga, Róth, Kárdos, Péter, Nagy, Détári, Csongrádi, Bodonyi, Esterházy, Kiprich, Plotár, Nyilasi, Szokolai.

— vitos —

Csak egy döntetlen

A női kézilabda NB I B-ben a Porcelán SK és a Szegedi Textil is pályára lépett az elmúlt hét végén. Mindkét Csongrád megyei együttes vereséget szenvedett — a szegediek ráadásul hazai környezetben. A Nemzeti Bajnokság második vonalában a Tanárképző és a Szentesi Kontakta közül csupán a Kurca partiaknak sikerült a pontszerzés a fővárosban.

NB I B

Eger—H. Porcelán 24-14 (12-6)

Eger, 200 néző, vezette: Jancsurák, Jónyer Gy. H. Porcelán: Barducz — Kun (1), Luczó (1), Anbruzs, PAKU (9), Csuka, Breznyik (1). Csere: ROZMANN (kapus, Darabos (2), Borsodi, Korsós, Strifler. Az idegesen játszó Porcelán nem találta meg az egri támadások ellenszerét. Ezúttal a lelkesedés is kevésnek bizonyult. Paku és Rozmann játszott kiemelkedően.

Kézilabda, nők

Jászberényi Lehel—Szegedi Textil 23-22 (12-12)

Szeged, 400 néző, vezette: Kaszap, Papp. Textil: Biró — Fári (5), Kispál (2), Németh (1), Gát (2), Gyimesiné (5), Karkus (4). Csere: Sipter (kapus), Utasi (3), Kocsis, Gajdácsi. A helyzeteit nagy hibaszázalékkal értékesítő textiles lányok nem tudták megszerezni a győzelmet.

További eredmények: Ózd—Nyíregyháza 20-18, Medicor—Goldberger 20-14, Olajbányász—Postás 23-25, PBTC—Húsos 18-20.

NB II.

Magyar Kábel—Szentesi Kontakta 13-13 (4-7)

Budapest, vezette: Sass, Szikra. Kontakta: Oláh — Kőtelekiné (4), Marozsán E. (3), Kádár (2), Fórián (1), Marozsán M., Papp. Csere: Juhász (kapus), Tihanyi (2) Bodrogi (1), Kukovecz, Fodor. Alacsony színvonalú találkozón —, gyenge játékvezetés mellett — igazságos döntetlen született.

VOSE—Tanárképző 17-15 (10-10)

Budapest, vezette: Géczi, Péntek. Tanárképző: Aradszki — Mészáros (5), Agócs (4), Csizmadia (1), Laczó (1), Bisján (1), Malek (3). Csere: Benyó — Neducza, Horváth, Bartyik, Szőke. A második felidei gyenge támadójátéka miatt nem tudott meglepetést okozni a főiskolás csapat.

⊙

A férfi kézilabda-együttesek közül még 16 csapat érdekelt a Magyar Népköztársasági Kupa idei küzdelmeiben. Kedden délután sorsoltak, így a következő párosításban mérik össze tudásukat az együttesek: PMSC—DÉLÉP, Veszprémi Építők—Dunaújvárosi Kohász, FTC—Pemü (Solymár), Tatabányai Bányász—Bólyi Medosz, Rába ETO—Debreceni Dózsa, Hódiköt—Ózdi Kohász, Bp. Honvéd—Ü. Dózsa, Szegedi Volán—Elektromos.

Szoros az élmezőny

A megyei II. osztályú labdarúgó-bajnokság 9. fordulójában a megyei I-ből kiesett csapatok közül a Kinizsi Húsos hazai pályán, míg a Sándorfalva Ásottalmon szerezte meg a győzelmet. Továbbra is tartja jó formáját az Apátfalva és a Röszke. Érdekességként említhetjük, hogy mindössze az Apátfalva, az Árpádha-

Megyei II. osztály

pályaválasztók, egyet a vendégek értékesíthettek — a Sándorfalva nyerte meg.

Apátfalva—Szegedi Postás 4-1 (1-0). Apátfalva, 200 néző, vezette: Aczél. A hazaiak tartalékosan álltak fel, mégis biztosan győzzetés mellett megérdemelt a vendégek győzelme. Gólszerző: Székeres (2), ill. Vízhányó.

Csanádpalota—Nagymágocs 1-1 (1-0). Csanádpalota, 150 néző, vezette: Bába. A vendégegyüttesnek tizenegyesből sikerült az egyenlítés.

Árpádhalom—Székkutas 4-2 (2-0). Árpádhalom, 200 néző, vezette: Gyuris. Kö-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

CSONGRÁD MEGYEI HÍRLAP
Bodrogi Lajos
1978 MÁJ. 11
rézműves.

1021

LIGAMBUSZ ÉS TÁRSAI — NEHÉZ ÜSTÖK ÉS LEMEZEK — MAGA GYÖNYÖRŰSÉGÉRE

Rézműves a kapu mögött

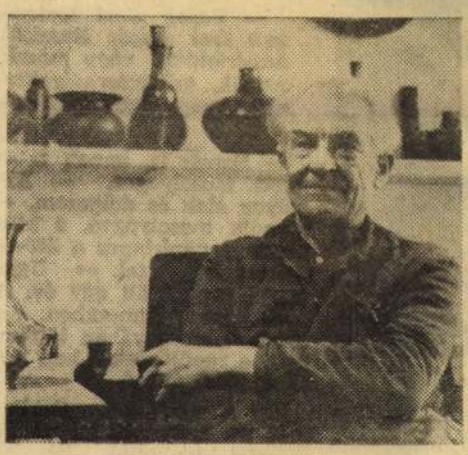

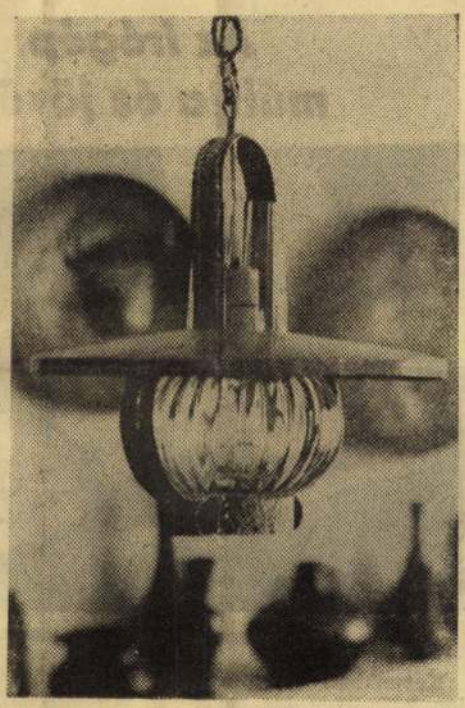

Az alkotó és egy általa készített szép lámpa. (Fotó: Enyedi Zoltán)

A vásárhelyi Bajcsy-Zsilinszky utcán, szemközt a mérleggyárral, egy ház kapuján tábla hirdeti: itt lakik a rézműves. Amikor fölkeresem, tágas szobába invitál a mester. A falon egy hatméteres polc, rajta kancsók, vázák, különleges formájú korsók és edények sorakoznak. Alatta pedig hatalmas méretű padlóvázák állnak. Mindmind rézből, finoman kimunkált remekmű. A mester továbbvezet, újabb rézcsodákat tár elém. Réztálakat és tányérokat látok a falon, különleges mintázatú és ábrájú díszeket, itt egy rézsast, amott egy rézpávát, majd egy szeszfőzde berendezésének kicsinyített mását.

— Ez az én szórakozásom — mondja *Bodrogi* Lajos és körbemutat —, kocsmázás helyett.

Vajon csak szórakozás?

— Nem vagyok iparművész — tiltakozik, amikor ezzel a szóval illetem. — De hogy vagyok! Szeretem a szakmámat, és annyit tudok a rézművességről, amennyit 51 év alatt megtanulhattam.

A lakást megtöltő rézremekek azonban egyértelműen azt bizonyítják, mégis csak az ipar, a szakma művésze Bodrogi Lajos.

Megfizethetetlenek

A lakás valóságos kiállítóterem. Az itteni rézművek azonban valódi kiállítótermet is megjártak: három éve Szegeden, a Móra Ferenc Múzeum Horváth Mihály utcai kiállítótermében rendezték meg a bemutatót. Bodrogi Lajos föllapozza a vendégkönyvet:

— Látja, csak szépet, jót írtak bele. De sokan megsértődtek. Meg, mert egyetlen darabtól sem voltam hajlandó megválni. Unszoltak pedig, kértek, ígértek, jártak a nyakamra... Nem és nem. Mind egyedi darab, nincs köztük két egyforma sem. Amíg élek, nem válok meg tőlük. Mondta már a feleségem is, adjunk el belőle néhányat. Azt feleltem: rendben van, mutass rá arra, amelyik nem tetszik, azt eladjuk. Nem tudott mutatni egyet sem.

Sokan biztatták: meggazdagodhatnak ezekből; rázta a fejét. A szakmája megadta a megélhetést eddig is; a használati tárgyak készítése mindennapi munkája, a dísztárgyakat maga gyönyörűségére formázta, kalapálta. Megfizethetetlenek. Elgondolkodtató ars poetica.

Szeszfőzdék és üstök

A műhelyében szerszámok, gépek és nyersanyagok összezsúfolt sokasága. Itt egy fúrógép, amott egy lemezvágó, a falra akasztva hatalmas körző, irdatlan tuskóba illesztve nikkelfényes üllő, és kalapácsok hosszú sora: mindegyik valamilyen „hammer". A ligambusz is valamiféle üllő — sosem láttam hasonló formájút —, ezen kalapálja ki a rézlemezt a mester. Most éppen egy szállodának liftajtó burkolatához készít díszlemezt. A legfőbb „profilja" azonban a rézüst. Szeszfőzdéknek.

— Korábban 20 szeszfőzdének javítottam. Úgy értem: az üstöket, a berendezési tárgyakat hoztam helyre, vagy cseréltem ki újra. Most már csak tízet tudok ellátni. Hiába, elmúltam hatvanéves, nemrégiben kórházba is kerültem, nem bírom már azt a tempót, mint régen. Mondta is egyik-másik szeszfőzdevezető: „Legalább addig csinálja még Lajos bácsi, míg én is nyugdíjba nem megyek."

Két tetszetős rézdomborítás a gazdag kollekcióból

Érthető aggodalom, hiszen nemcsak a megyében, de a tágabb környéken is csak ő műveli már ezt a nemes szakmát. S hogy meddig?

— Ameddig bírom. Nyugdíjba azért nem megyek, mert az iparengedélyt csak lakossági szolgáltatásra kapnám meg a továbbiakban. Ilyen apró-cseprő munkákra pedig nincs különösebben szükség a városban. Meg aztán nem is holmi „szusztero-lásra" rendezkedtem be.

Így aztán emelgeti a 70 kilós rézlemezeket, a 120 literes üstöket, hajlítja a rézcsöveket Bodrogi Lajos — továbbra is, ameddig bírja.

Mozgékony, fáradhatatlan

Büszke rá, hogy sosem dolgoztatott más embereket, hogy két keze munkája eddigi élete. Igaz, nem is nevelt utánpótlást, nincs tanítványa, aki nyomdokába szegődjék. „Amikor inast fogadhattam volna — magyarázza —, amikor erőm teljében voltam, akkoriban nehéz volt űzni az ipart, olyan idő járta. Később meg már boldogultam magam, ahogy tudtam."

Búcsúzóban, különleges műhelyének ajtajában még azt mondja:

— Jó lenne, ha mostani tudásomat és tapasztalatomat negyvenéves emberként hasznosíthatnám.

De hiszen mozgékony, fáradhatatlan ember, s minden bizonnyal sok-sok hasznos és szép mestermunka kerül még ki keze alól.

TAMÁSI ISTVÁN

Az írógép múltja és jövője

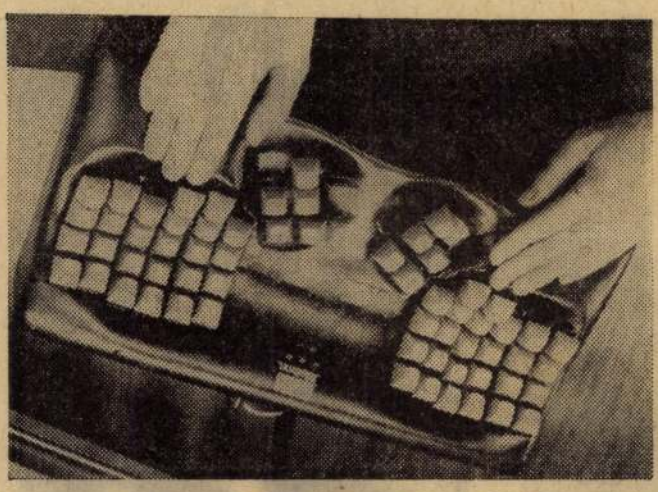

Képünkön: Az új típusú billentyűzet

Korunkban elképzelhetetlen bármilyen kis iroda is írógép nélkül.

Az írás gépesítésének a kezdetén az író kéz mozgását akarták utánozni. Ilyen gép szerkesztéséről 1760-ból van adat: egy írórudat két egymásra merőleges irányban egy-egy mechanizmus vezérelt görbe vezérlőpályákkal. A szerkezetet erős rugók hajtották. A nyomtatás felfedezésekor alakultak ki a különféle nyomtatóírógépek, amikor például gömbfelületre vitték fel a betűket és a megfelelő betűt ráfordítva a papírra, érték el a kívánt hatást. Ezek a gépek nagyon lassan működtek. Az első maihoz hasonló írógépet egy dél-tiroli asztalosmesternek tulajdonítják (1867), az ő szerkezetéhez teljesen hasonló elvi felépítésű gépeket kezdtek gyártani Amerikában, és az ő kezdeményezésükből fejlődött ki a Remington néven ismert írógépmárka is. Az első üzemileg gyártott írógépek 1870-ben készültek. Az írógépek szerkezeti fejlődésével a gépek könnyebbé, egyszerűbben kezelhetőkké váltak. Az első világháború idején jelentek meg az utazó írógépek, amelyekből a mai táskaírógépek alakultak ki.

Az írógép legfontosabb alkatrészei: a váz, a billentyűzet, az összekötő karok, a betűk, a festékszalag, a papírvivő kocsi és a henger. A betűkarokat olyan mechanizmussal mozgatják, hogy az írás egyenletessége a kézi leütés erősségétől többé-kevésbé független legyen. A villamos hajtású írógépeken az egyenletes leütéserősséget maga a szerkezet biztosítja, az író személy csupán érintkezőket zár a betűgombok megnyomásával.

A szakemberek megállapítása szerint egy átlagos minőségű írógép mintegy 180 millió betűleütés után szorul generáljavításra. Napi 8 órai használatot feltételezve ez körülbelül 10 éves élettartamnak felel meg. A német nyelvben leggyakrabban előforduló „e" betűt 10 év alatt 30 milliószor írja le a gép. Ha ezeket az „e" betűket egymás mellé írnánk, 75 kilométer hosszú sor lenne az eredmény.

Sokak véleménye szerint azonban a hagyományos írógép már kiszolgált. A nyelv állandóan fejlődik, s az egyes betűk előfordulásának a gyakorisága is változik. A mai írógépek billentyűzete, betűelrendezése pedig semmit sem változott 100 év óta. A két kéz terhelése íráskor ma már közelítően sem egyforma. Ezenfelül a hagyományos írógép egészségügyi szempontból sem kifogástalan: elősegíti a gerincoszlop meggörbülését.

Új típusú, a kéz formájához alkalmazkodó billentyűzetet alakítottak ki a P. C. D. angol gyár elektromos műszerészei. A légépelt szöveget a billentyűzethez kapcsolt képernyőn lehet elolvasni. A javítások elvégeztével, a mágneses szalagon rögzített helyes szöveget egy automata írógépbe táplálják be.

A-vitamint termelő gomba

Az A-vitamin nélkülözhetetlen anyag az állati — és így természetesen az emberi — szervezet fejlődéséhez. Az állattenyésztés tehát nagy mennyiséget igényel ebből az anyagból. Az A-vitamin a szervezetben képződik karotinból. Karotint bizonyos növények — sárgarépa, tök stb. — tartalmaznak. Ezekből állították elő az állattenyésztéshez szükséges karotint. Krasznodáriban moszkvai tudósok által kidolgozott módszerrel ezt a fontos anyagot most biológiai úton állítják elő. A módszer egyszerű: a gombatörzset nagy tartályokban megfelelő tápoldaton tenyésztik. Amikor elérték a kívánt mennyiséget, a gombatelepet megszárítják és porrá őrlik. Az így előállított vörös színű port közvetlenül adagolják az állatok takarmányához. A karotintermelést az új módszer segítségével — minden beruházás nélkül — a 20-szorosára le-

A karotint egy különleges gombafaj állítja elő. A módszer egyszerű: a gombatörzset nagy tartályokban megfelelő tápoldaton tenyésztik. Amikor elérték a kívánt mennyiséget, a gombatelepet megszárítják és porrá őrlik. Az így előállított vörös színű port közvetlenül adagolják az állatok takarmányához. A karotintermelést az új módszer segítségével — minden beruházás nélkül — a 20-szorosára le-

egy találkozót Moszkvában Mihail Busziginnak, a Szovjetunió Fa- cellulóz- és papíripari miniszterhelyettesének, a cellulózkombinát vezérigazgatójának irodájában. Miniszterhelyettes és igazgató? — ez is jelzi a szibériai építkezés jelentőségét és egyedülálló voltát!

— *Vajon hová tartozónak érzi magát Buszigin, szibériainak vagy moszkvainak, miniszterhelyettesnek, vagy vezérigazgatónak?*

— Ennek is, annak is — felelt mosolyogva. — Két helyen élek és dolgozom, — mondja mosolyogva, s közben egy papírlapra a 365-ös számot írta fel. — Ugye ennyi napból áll egy év. A felét Uszty-Ilimszkben, a másikat Moszkvában töltöm, csak a repülőutakat kell belőlük leszámítani.

Ezt a nyugtalan életformát az építkezés jellege és méretei indokolják. Feladatunk igen nagy, a legrövidebb idő alatt kell felépítenünk a kombinátot. Ez az ütem a mi ágazatunkban példa nélkül áll. Abból is képet alkothat róla, hogy csupán idén akkori összeget építünk be a cellulózgyárba, mint amennyi tíz évvel ezelőtt az egész ágazatnak jutott.

Egész számoszlop rajzolódik ki a miniszterhelyettes asztalán levő papírlapon. Nem kell dossziékban lapoznia ahhoz, hogy az idei év vagy az elmúlt esztendők adatait felidézze. Ez nem is csoda, hiszen Mihail Buszigin, a minisztériumi kollégium tagjaként hosszú éveken át a beruházási igazgatóság élén állt.

— Beruházási ügyekben már nem sok újat tudnak nekem mondani — nevette el magát.

Buszigin arckifejezése is megváltozik, amikor a városról beszél. Összkomfortos

Mikro

A hírközlés egyik legfiatalabb ágazata a mikrohullámú hírközlés, amely 25 év alatt olyan nagy mértékben elterjedt világszerte, hogy nélküle valószínűleg megbénulna a nemzetközi telefonforgalom, és nem lehetne a televízió-adóhálózatokat sem működtetni. Elterjedésének oka nagy kapacitása és megbízhatósága.

A földi, pont-pont közötti mikrohullámú összeköttetésnél az adó bemenetelére adott jel mikrohullámú rádiófrekvencián továbbítódik a vevőhöz. Mikrohullámú csatornának nevezik azt az átviteli lehetőséget, amit egy adó-vevő pár teremt.

A mikrohullámú rendszer abban az esetben biztosít

Bodrogi Lajos vérdomborító

Szegeden, a Móra Ferenc Múzeumban Körtvélyesi Magda festőművész és Bodrogi Lajos vérdomborító kiállítása látható.

Láttuk, hallottuk...

1975. XI. 30. 20.48 Petőfi.

BODROGI LAJOS iparmüvész

Hevesi Szemle XVI. évf. 2.sz. 90.p.

A Hatvani Galériában, májusban, Balázs Imre festőművész alkotásait, valamint Bodrogi Lajos rézműves iparművészeti munkái láthatók. Júniusban húsz Komárom megyei képzőművész mutatkozik be ugyanitt.

a havi újságpénzt háromszáz forintra. Ikszipszilon megkapja a maga két újságját, a többit pedig zé. És erről nem tud senki. Zé megkapja az újságjait, én viszont ezért kapok tőle havonta ötszáz bont. Ez a bon a benti pénzegység, amiért vásárolhatunk a boltban. Úgy néz ki, mint a játékpénz, el van látva sorszámmal.

Na, amikor júniusban szabadultam Sátoraljaújhelyről, nem vártam nagy dolgokat. Hazudnék, ha azt mondanám, igen. Tudtam, hogy ha hazajövök, a bátyám az, aki örül nekem, senki más. A rendőrség, az úgy nem örül nekem, mint én neki. Olyan gyerekkel szabadultam, aki szintén visszaeső bűnöző, a Sanyi. Az öccse, a Zolika is velem ült együtt, de már előbb kiengedték. Tudtuk, hogy jön elénk, közben refes volt a csávó. Mind a ketten csórók voltunk a Sanyival, én ezerhétszáznyolcvan forinttal jöttem ki, ő meg ezerrel. A kapunál egyeztették a papírokat. Ma már nincsen olyan, hogy tévedés, még két teljesen azonos nevűt sem cserélnének össze, akkor se, ha egy zárkában voltak. Nem megy már az a dolog, hogy na, lépjél ki helyettem, mert neked még öt éved van hátra. Aztán ha majd eltűntél, akkor fellázadok, hogy hát én mikor szabadulok ki. Itthagynak, vagy mi a rosseb? Mindenkiről fényképes karton van. Különben gyorsan lejátszódnak a dolgok. Leszámolják a pénzt, de neked is meg kell számolnod. Addig nem engednek ki. Az ügyeletes tiszt megkérdezi: Hogy hívják, anyja neve, mennyit ült stb. Leegyeztet. Utána meg, hogy remélem, már nem találkozunk magával, Isten önnel vagy minden jót... A csavargók is úgy vannak, hogy ami rossz volt, elfelejtik. Én is, amikor bent ülök, nem foglalkozok annyira a kinti dolgokkal. Tudom, hogy le vagyok államosítva harminc hónapra. De odakint már nem érdekelnek a sittes ügyek. Ezt nagyon kevés ember képes megcsinálni, hogy a két világot így elkülönítse egymástól. Azt nem mondom, hogy nem vágyok a kinti életre. S az is biztos, hogy mindig csinálok valamit azért, hogy visszakerüljek. Ám ez nem annyi, hogy nekem kényszerem lenne a verekedésre, betörésre. Megcsinálhatnám azt is, hogy holnap elmegyek kaszálni, kapálni. Akkor viszont hogyan tudnám élni

Vásárhely iparosai az agyaggal és a fával tudtak legjobban bánni, a fazekasság és a bútorkészítés emelkedett országosan is elismert szintre. A vas és fém nemigen hordozott itt esztétikai értéket, egészen Bodrogi Lajos rézműves munkáinak megjelenéséig.

A Hódmezővásárhelyen 1912-ben született Bodrogi Lajos életútja azonban sajnos lezárult 1981-ben anélkül, hogy művészete méltó elismerést kapott volna. Életében, 1975-ben szerepeltek munkái Szegeden a Móra Ferenc Múzeum képtárában. Ezután kilenc évvel Szentes tárlatlátogatói láthatták munkáit.

A Hatvan és Vásárhely közötti évtizedes gyümölcsöző kulturális, művészeti kapcsolat Bodrogi Lajos rézműves munkája által egy új, nagyon érdekes műfajjal, színfolttal gazdagodik. S ez a tárlat egyben adósságtörlesztés is az iparművészet e jeles alkotója életműve iránt. (Az etikai kötelezettség a jövő évben a Tornyai János Múzeumban folytatódik majd.)

Bodrogi Lajos munkáinak kisebb része használati (italkészlet, váza), nagyobb része dísztárgy. Életművéhez ezenkívül néhány rézdomborítással megoldott szobor is tartozik. Mindegyik mű jellemzője azonban az anyag tökéletes ismerete, a megmunkálás biztonsága, könnyedsége. Szinte valamennyi mű legmeghatározóbb esztétikai értéke az egyszerűség, tömörség, tisztaság. A testesebb edényeken egy-egy tisztavonalú, klasszikus formákból táplálkozó szalag ornamentikát helyezett el, amely azonban sohasem zavarja az edényforma tömegét.

A vonalak, formák nagyobb bőségére vállalkozott a zodiákus jegyek nagy tálakban történt megalkotásánál. Ezeket a műveit a részletgazdagság, finom rajzosság és a körforma harmonikus kitöltése egyaránt jellemzik, hosszúnyakú edényei, vázái ugyanakkor lendületességükkel, dinamikájukkal hívják fel magukra figyelmünket.

Plasztikáiban az állatvilág vonzotta Bodrogi Lajost olyannyira, hogy a formák természetessége és esztétikuma a nézőt önkéntelenül simogatásra készteti. Ennél nagyobb „elismerést" alig kaphatnak a bronzlemez által megformált kócsagok, ózek.

A fentiek a kiállítás iránti figyelemfelkeltést szolgálják. További kézfogásra a tárlatlátogatónak nincs szüksége, mert Bodrogi Lajos munkái az első rápillantás után örömet okoznak a nézőnek.

Dömötör János

BODROGI LAJOS

HATVANI GALÉRIA
földszinti terme

BODROGI LAJOS
rézműves

EMLÉKKIÁLLÍTÁSA

Nyitva: május 27.–július 3.

BNy

HATVANI GALÉRIA
emeleti terme

BALÁZS IMRE
festőművész

KIÁLLÍTÁSA

Nyitva: 1988. május 27.–július 3.

MAGAMRÓL

1931-ben születtem Máréfalván, Udvarhely megyében. Iskoláimat Nagyszebenben, 1940-től Marosvásárhelyen, Budapesten, majd 1945-től ismét Marosvásárhelyen végeztem. Itt, a városi festőiskolában kezdtem rajzot, festészetet tanulni Bordi Andrástól. Főiskolai tanulmányokat előbb Bukarestben (1951–52), majd 1956-ig Kolozsváron végeztem festészeti szakon Miklóssy Gábornál. 1960-tól állítok ki rendszeresen tartományi, megyei, valamint országos tárlatokon Romániában. Egyéni tárlatom Erdély sok városát követően 1980-ban Jeruzsálemben, 1982-ben az NSZK-ban, 1984-ben New Yorkban volt, miközben kiállítottam a makói, hajdúböszörményi művésztelepek tárlatain, 1987-ben pedig az erdélyi képzőművészek budapesti szemléjén.

Egyébként 1970-től a marosvásárhelyi Új Élet című képeslap grafikai, majd művészeti rovatának is szerkesztője voltam, s jómagam sok tanulmányt, képzőművészeti szakcikket publikáltam. Vonzott továbbá a monumentális művészet. Ennek eredményeként sgrafittót készítettem 1961-ben a kovásznai művelődési ház külső falára, Nagy Pál festőművésszel együtt pedig a marosvásárhelyi Népművészeti Üzletház belső szekkóit oldottuk meg.

Műveim megtalálhatók romániai – Kovászna, Csíkszereda, Sepsiszentgyörgy, Udvarhely, Gyergyószentmiklós, Székelykeresztúr, Marosvásárhely – képtárakban, Magyarországon a makói, böszörményi képtárakban, a Magyar Nemzeti Galériában, továbbá az USA, Izrael, Svédország, Franciaország, Olaszország, NSZK, Szovjetunió közgyűjteményeiben. Tanulmányúton ugyanezen országokban jártam. 1984-ben időközben elnyertem Romániában az országos képzőművészeti tárlat portré díját Kodály Zoltánról festett munkámmal. Tevékenységemről több tanulmány, riportfilm készült, a Kriterion pedig kismonográfiát jelentetett meg rólam . . .

Balázs Imre

**Katalógus 1. oldalon: Balázs Imre (balról)
marosvásárhelyi műtermének ajtajában
Kusztos Endre és Datu Victor társaságában (1987)**

FESTMÉNYEK

ÖNARCKÉP (1975) olaj, farost 24x25 cm
APÁM ÁLMA (1977) olaj, vászon 70x80 cm
IZRAELI TÁJ (1981) olaj, farost 46x61 cm
IZRAELI TÁJ (1986) olaj, vászon 70x60 cm
TÁJKÉP (1986) olaj, vászon 40x47 cm
FÉRFI ÉS NŐ (1979) vegyes technika 85x65 cm
KETTŐS (1973) olaj, vászon 50x40 cm
TÉKOZLÓ FIÚ (1988) olaj, vászon 70x100 cm
FEJ (1980) olaj, préselt lemez 70x50 cm
FEJ (1981) olaj, préselt lemez 70x42 cm
ŐSZI HANGULAT (1988) karton 34x44 cm
FENYŐK (1988) tempera-akryl 50x70 cm
GYÖKÉR ÉS KÖVEK (1988) olaj, vászon 110x125 cm
APÁM, ANYÁM (1988) olaj, vászon 110x125 cm
RÉKA (1988) olaj, vászon 100x70 cm
ÁRON (1988) olaj, vászon 45x42 cm
LILI (1988) olaj, vászon 45x42 cm
KÁNYÁDI SÁNDOR (1981) pasztel 63,2x49 cm
KEMÉNY FERENC (1982) pasztel 61x43 cm
VITA ZSIGMOND (1980) pasztel 51x39,5 cm
TÖRÖK ISTVÁN SZÍNMŰVÉSZ (1984) pasztel 43x57,8 cm
SZÉCSI ANDRÁS FESTŐMŰVÉSZ (1984) pasztel 50x42,5 cm
LIBÁNI TÁJ (1986) pasztel 61x45 cm
LIBÁNI TÁJ (1986) pasztel 45x61 cm
LIBÁNI TÁJ (1986) pasztel 45x61 cm
LIBÁNI TÁJ (1986) pasztel 45x61 cm
TÖVISKORONÁVAL (1988) olaj, vászon 45x42 cm
VERESS ZOLTÁN ÍRÓ (1985) pasztel 40x58,5 cm
GYURI (1981) pasztel 64,8x48 cm

Bodrogi Sándor népművész

A budai Várpalota újjáépített A épületében ma megnyílt a II. Országos Népművészeti kiállítás. Bodrogi Sándor lőszerből készít aprólékos, finom munkával nyakláncokat és karkötőket, melyek itt szerepelnek.

TV-híradó.

1975. X. 11. 19.30 N. |11|

Bodrogi Sándor nagykátai

lószörből készült ékszereiért

A Népművelési Intézet és Nyíregyháza Város

Tanácsa Országalma nívódíját kapta.

Magyar Hirlap 1977/105/6

Bodrogi Sándor

Péterffi Gizella és
Kő Pál a Velencei Galériában julius 24.-ig,
Lóránt Zsuzsa szobrász a Helikon Galériában
julius 27.-től,
Bodrogi Sándor
Bolyos Sándor és
Bolyos Sándorné népi iparművészek az ózdi
Kisgalériában augusztus 3.-ig mutatják be
alkotásaikat, mint a lap közli a kulturális
eseményeket tudósító rovatában.

Élet és Irodalom, Bp. 1978. julius 22.
XXII. évf. 29. sz. 8. lap.

Bodrogi Sándor népi iparmüvész

A kőszegi Zwingerben augusztus 26.-tól Gecser Lujza textilmüvész, a hódmezővásárhelyi Medgyessy Teremben Holler László festőmüvész aug. 26.-tól, a szentendrei Vajda Studióban Agócs Attila, Csajka Cyprián és Ef Zámbó István aug. 27.-től, a Magyar Nemzeti Galéria Mühely-sorozatában Helényi Tibor grafikus aug. 29.-től, az ujpalotai Lila Iskolában Matyófalvi Gábor szobrász aug. 28.-ig, az egri Kisgalériában Bodrogi Sándor és Koch Árpád iparmüvészek aug. 31.-ig, Halgass Jenő Zoltán /Olaszország/ a Kulturális Kapcsolatok Intézetének Kiállitótermében szeptember 1o.-ig, Buna Konstantin a szolnoki Damjanich Muzeumban mutatja be müveit szept.1o-ig

Élet és Irodalom, Bp. 1978. aug. 26. XXII. évf. 34. sz. 8. lap.

Bodrogi Sándor, lószőr ékszer-készítő

L: Király Anna

– : Közművelők és népművészek kitüntetése 5.

Népszabadság, Bp. 1977 aug. 19

Вр.1977 aug.

Bodrogi Sándor
népmüvész

A III.orsz.népmüvészeti kiállitás
alkalmából a müvész nivódijat
kapott.

NÉPSZAVA, 1977.augusztus 7.
5.oldal.

A közleményt lásd
Császi Ferenc cimszó
alatt

Bodrogi Sándor, lószőrékszer - készítő

L.:Király Anna

-:Kitüntetések a Parlamentben 2.

Esti Hírlap Bp. 1977 aug. 18.

Bodrogi Sándor, népművész, lószőrékszer készítő.

Kiskőrösön az őszi programban szerepel Bodrogi Sándor lószőrékszer-készítő és Tekér Anna gyöngyfűző kiállítása.

Kiállítási tervek.

Petőfi Népe, 1983, febr. 9. 5. old.

1971 MÁRC

1021

Bodrogi Sándor

Parasztasszony volt a körtefában...

„Kunfajta, nagyszemű legény volt,
Kínzottja sok-sok méla vágynak,
Csordát őrzött és nekivágott
A híres magyar Hortobágynak..."

A nagykátai Kossuth utcában kerékagyig ér a dágvány. Míg túrázó motorral keresgélünk parkolóhely után, kitárul a 16-os számú ház kapuja: *Bodrogi Sándor* elibénk jön az autózúgásra. Igazolványa szerint a Zöldség- Gyümölcsfeldolgozó Vállalat karbantartó villanyszerelője. Napi nyolc órán át kapcsolókat javít, áramköröket ellenőriz. Aztán hazamegy, kézbe veszi a pengeéles faragókést, és szobrokat, domborműveket, dísztárgyakat készít.

Keresem a műhelyét, de csak egy munkaasztalt látok a nappalinak is beillő, tágas konyhában.

— Ez itt a „műhelyem" — mutat az asztalra —, ez meg a „nyersanyagraktáram" — húz ki az asztal alól egy jókora nylonzsákot. A zsákban különböző méretű fadarabok — rózsa-, éger-, körte-, szilvafából —, vékonyra kopott ezüstkanalak, hulladékbőrök, a szivárvány minden színében.

— Sokszor valósággal „lenézem" a színes bőrszandált a szembejövők lábáról. Alig várom, hogy megúnja a gazdája, megyek és elkérem. Cifra sallang lesz belőle, karikásostorra. Olyanra, mint ez itt — mutat egy csodálatosan faragott nyelű, dúsan díszített karikást.

— Több is van?

— Sajnos, nincs. Ahogy egyet megcsinálok, valaki mindig elkunyerálja — mondja Bodrogi Sándor.

Nyolcesztendős libapásztor korában kapott rá a faragásra a ceglédi tanyavilágban.

— Vittek már a munkáiból kiállításra?

— Kiállításra?! — legyint. — Fiatal koromban a kutya sem törődött velem, most pedig már öreg vagyok ahhoz, hogy „felfedezzenek".

Egyszer... Egyetlen egyszer azt hitte, felfigyelnek rá. Elvetődött a pusztára egy vidéki újságíró, a jászberényi hírlap munkatársa. Cikket írt a fafaragó pásztorról, le is fényképezték néhány munkáját: képkeretet, fakanalat, fatányért. Aztán — nem történt semmi.

— Azt mondták akkor, nem ezt kéne csinálnom. Faragjam ki híres emberek portréit, azzal „befuthatok". Kifaragtam egy főméltóságos urat, olyan élethű volt, kishíján megszólalt. Amikor elküldtem neki, napokig aludni sem tudtam az izgalomtól. Tudja mi volt a válasz? Huszonöt pengőt küldött postán. Huszonöt pengő! Annyit ért az nekem, mint koldusnak az alamizsna. Inkább tanulni küldtek volna...

„...Ezerszer gondolt csodaszépet,
Gondolt halálra, borra, nőre,
Minden más táján a világnak
Szent dalnok lett volna belőle..."

A szekrény aljából kis méretű domborművet vesz elő. Az alján felirat: „Lukács Irén szobrászművésznő. 1932".

Sosem hallottam a művésznő hírét. Talán ez minden, ami róla fennmaradt...

A háziasszony harapnivalóval kínál bennünket:

— Kóstolják, ha meg nem vetik. Görhemálé, frissen darált kukoricából. Töpörtyűvel gyúrtam, úgy szereti a párom.

Bodrogi Sándor bort tölt hozzá a poharakba:

— Ez meg amolyan „hatemberes": egy issza, öt lefogja, hogy el ne fusson.

A bor tényleg savanykás, de azért egyikőnket sem kell lefogni.

Innen-onnan előkerül egyké[t] faragvány. Készülő sétabot, fogantyúja finoman kimunkált agárfej, szárán már kisejlik a vésett minták ornamentikája. Arasznyi szobrocska, parasztasszonyt ábrázol. Öreg parasztanyókát. Bogra kötött kendője a szemébe húzva.

— Előtte apró kislány áll majd: Múlt és jövendő, ez lesz a címe. Ez volt *benne* a fában. Amikor kézbe veszek egy fadarabot, mindig *belekképzelek* valamit. Egy ember alakot, állatfigurát, mikor mi van benne a fába. Mert benne van, csak szé kell hozzá.

Nézegetem a szerszám Valamennyit maga csin van, amit még gyermekk ban. A bőrsallangok ci szerszámait, a bőrgyal faragó kést. Az ostor ezüst betűket rakott, ból kalapálta hozzá lemezkéket. Kézírás hibátlan. Állatfi Brehm kötetét tanuln köti

Beszélgetés közben Aranyverseket idéz, csiszoltan, szépen fejezi ki magát.

— Talán a lányom...: Neki majd sikerül. Műszaki rajzoló, ügyes keze van. Belőle még művész is lehet, ha tanul... Én rosszkor születtem, túl korán. Mire tanulhattam volna, már családot kellett eltartanom.

„...De ha a piszkos, gatyás, bamba
Társakra s a csordára nézett,
Eltemette rögtön a nótát:
Káromkodott, vagy fütyörészett."

(Ady: A Hortobágy poétája.)

Egymáshoz illeszti egy faragott képráma darabjait, — lehet vagy negyvenöt esztendeje, hogy csinálta —, koccintásra emeli a karcost, s derűsen ránk hunyorít:

Egészségünkre, a görhe nálé úszni akar...

Nyíri Éva

Bírlap

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
PESTMEGYEI HIRLAP

Fock Jenő Tolna megyében

Fock Jenő, a Minisztertanács elnöke pénteken Tolna megyébe látogatott. A kormány elnökét Szekszárdon, a megyei pártbizottság székházában *K. Papp József*, a Tolna megyei Pártbizottság első titkára és a megye vezetői fogadták. K. Papp József ismertette Tolna megye helyzetét, majd Fock Jenő tájékoztatót tartott az időszerű bel- és külpolitikai kérdésekről. Ezt követően a kormány elnöke felkereste a Mechanikai Mérőműszerek Gyára szekszárdi gyáregységét.

Délután Fock Jenő a megye vezetőinek társaságában megtekintette a szekszárdi Babits Mihály művelődési központot, majd a szekszárdi Állami Gazdaság korszerű sertéskombinátját. A kormány elnöke elismeréssel nyilatkozott a látottakról.

Apró Antal Hajdú-Biharban

Apró Antal, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, a Minisztertanács elnökhelyettese kétnapos látogatást tett Hajdú-Bihar megyében. Csütörtökön délután Debrecenben, a megyei pártbizottság székházában a megye és Debrecen város párt- és állami vezetői fogadták, majd *Karakas László*, a megyei pártbizottság első titkára tartott tájékoztatót a megye politikai, gazdasági és társadalmi helyzetéről. Este megtekintették a Debrecen város fejlődéséről készült filmet.

Pénteken délelőtt *Apró Antal* a Magyar Gördülőcsapág Művek debreceni gyárába l[illegible] togatott, délután az MSZM Hajdú-Bihar megyei Bizotts[illegible] gának aktívaülésén vett rés[illegible] [illegible] szocialista ország[illegible]

A

A Magya[illegible] káspárt X. [illegible] jegyzőkönyv[illegible] Kossuth Ki[illegible] A kötet tart[illegible] ti bizottság [illegible] KEB jelentése[illegible]

—

Otthon — távol a családtól

A családi tűzhely melegét, a szülői szeretetet pótolni távol az otthontól — ez a nevelőintézetek tiszteletre méltó, nehéz feladata. Az állami gondozottak életéről villant fel néhány képet fotoriporterünk, aki a Fővárosi Tanács pilisi leánynevelő otthonában járt.

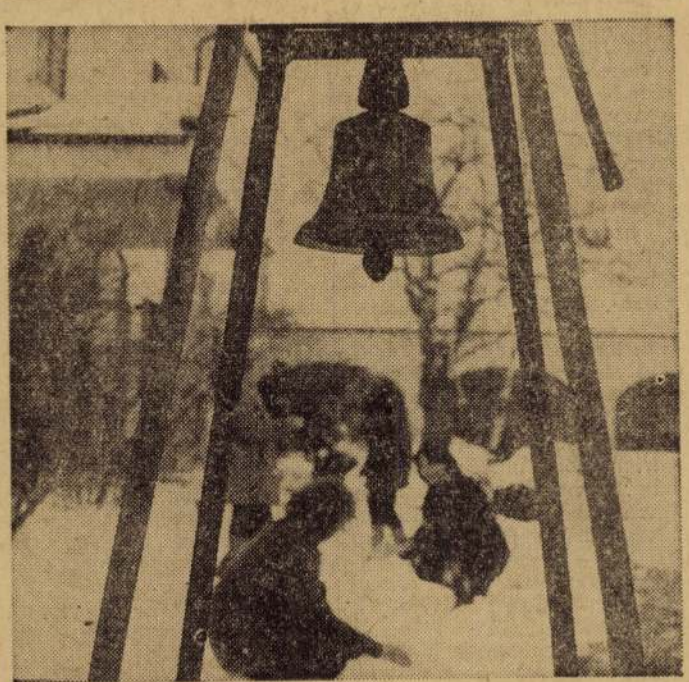

Ez a harang hív tanulásra, egyébre vagy a politechnikai műhely szövőgépei mellé. A munka és a tanulás szüneteiben a legjobb frissítő e napokban: a hócsata.

A kapu mindig nyitva áll. A legerősebb kapocs, ami ide- a lányokat: az újra megtalált otthon.

Bodrogi Sándor

MTI SAJTÓFIGYELŐ

1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

a művészetét méltatja

SZOLNOK MEGYEI NÉPLAP

1979 DEC 9.

Gyönyörködjünk!

Bodrogi Sándor lószőr ékszereinek kiállítása

1021

Pénteken este — szép csöndben, különösebb közönség — érdeklődés nélkül — megnyílt egy kiállítás Szolnokon, a Megyei Művelődési és Ifjúsági Központ első emeleti társalgójában. A vitrinekben kiállított tárgyak — lószőrből font ékszerek — Bodrogi Sándornak, a népművészet mesterének munkái. Aki megnézte a kiállítást, vagy bárhol, valaha látta már Bodrogi Sándor alkotásait, nem kételkedik a következő kijelentésben: szenzáció, amit Bodrogi Sándor csinál. Ámul, aki az adatok vagy számok jelentőségében bízik: némelyik nyakékbe 100 méter lószőr van belefonva, szőve, 14—16 000 hurokkal. De ámulhatunk a finom színek harmóniáján: négy-öt különböző színű, árnyalatú, fényű szőrt használ egyetlen vízcseppnyi részlet elkészítéséhez. A néprajzban, népművészetben jártasok azt is tudják: egy ősi, immár száz éve kihalt díszítő művészet született újjá a nagykátai nyugdíjas villanyszerelő keze nyomán — méghozzá példátlanul hagas színvonalon.

Apropó — a kezek, amelyek a lószőrt fonják! Mackókezek, kisebbfajta péklapát nagyságúak, bütykösek, kemények. De mindent tudnak, amire gazdájuk „parancsolja" őket. Bútort faragnak, míves csanakokat, ötletes gyereksípokat, a marhacsont és a szaru keménységét lágyítják virágos formákká.

Mint bűvös dobozból kipattanó mesebeli óriások ezek a kezek. „Mit parancsolsz kedves gazdánk?" — és hűségesen végrehajtanak minden utasítást. Mindent — olyan magától értetődő egyszerűséggel, ahogy a patak csobog, a fák susognak, a madarak énekelnek ...

—szabó—

kapu
gy sö-
a föl,
zzel a
m el
en, és
k.

ék és
on saj-

annak
kpárja
állójá-
csak

vállát
a sö-
keltek,

kit. A
ott az
nem
e. Aki

altozott utánuk.

Ment az öreglegény, könyökével kilökte a kiskaput, vitte a lucernát.

A másik meg vihogott.

A mit beszél a brigádvezető. Hogyan haladnak tovább a munkával. Közelebb jönnek a gyerekek is. Magukról elfeledkezve nézik a brigádvezetőt, aki nyugodtan, alaposan elmagyarázza a munkamenetet. A gyerekek figyelik, gondolom magamban, hogy mit játszanak a felnőttek.

Mi lenne, ha megkérdezném a gyerekeket: „Mondjátok, ez a Tyúkpiac tér 2.?"

---

erlékeny madárral az ete-
óknél. A pacsirták fürödtek
homokban. Két fiatal pinty
- hím és nőstény: egy pár
az egyik ülőrudról lök-
öste le nagy hancúrozással
gymást. A nyitott kalickák-
an tartott erdei pintyek és
oszáták légyre vadásztak,
a gerendafalhoz lapulva
ókot kerestek a repedések-
en.

Kazimir Sztaniszlavovics
vorsan megmosdott, majd
oszogó lépteit szaporázva,
ment a konyhába regge-
zni.

— Mit gondolsz? — kér-
ezte élete hű társát —,
em kéne Bajánnak még
y rudacskát betenni? Vagy
y több helye van? Hm?

Olimpiáda Vasziljevna ki-
ltötte a teát, és szokása
erint hallgatott; Kazimir
tanyiszlavovics folytatta:
— Vadóc valamiért elen-
dte magát... Még két he-
is hogy énekelt. Iste-
m... Igazi tehetség...
em kéne vászonnal behú-
tni a kalickáját? Talán
aga akar maradni?

— Nem tartok én szövödét, apus. Honnan szerezzek vásznat? Nincs egy fölösleges rongy, de még arra sincs, hogy az asztalt letöröljem.

— De bökős vagy. Hát hogy visz rá az Isten, hogy ilyet mondj! Szakítsd le az ingem ujját, mosd ki, és tessék, már van is... Minek nekem az ujja, megvagyok én anélkül is. — Mondta az öreg ragyogva, és megkönnyebbülten heherészett.

— Na, jól van, te sátán — hagyta rá bánatosan, ősz fejét csóválva az öregasszony.

Gazdájuk hívó füttyére hozzáröppentek a pirókok, cinkék, kékcinegék; karjára, vállára, fejére telepedtek, és morzsát csipegetve az asztalon zsinatoltak.

Néha borízű hangon rázendített valaki az ablak alatt:

— Drótozni, fótozni! Lavórt, vödröt, szamovárt javítok!

Az meg aztán végképp istencsapása volt, ha vándorkovács ütötte fel a közelben a tanyáját. Kazimir Sztanyiszlavovicsnak ráncba szaladt a homloka; a kalapács szapora csengése és a vas csörömpölése sértette a madarak finom hallását.

— Sztyepan Perfiljev az, vagy a Gorbil... Látni sem bírom ezeket a részeg disznókat. Hallod-e, Olimpiáduska, adj neki tíz kopekot, hadd vedeljen be, aztán majd csak elhever valahol.

Olimpiáda Vasziljevna isten hírével túladott a kovácson, egy füst alatt a gombozó, snúrozó gyerekeket is elzavarta a ház elől.

Még egy korty híg kávé, és vége a reggelinek.

Az Uracs rigó felrebbent gazdája válláról, de aztán megint nekibátorodik, az ujjára telepszik és kezdi kiszedni bajszából a morzsát. Kazimir Sztanyiszlavovics gyengéden megcsippenti Uracs lábát, és átviszi a szobába.

Ilyen törődéssel, gonddal teltek a napok, múltak az évek.

Az öreg táplálta, fürdette

Bodrogi Sándor
népművész

- Bodrogi Sándor azt mondta nekem az imént, hogy Csipke Rózsika álmából próbálják feltámasztani a lószőr-ékszerkészítést.

- Most már fel van ébresztve Csipke Rózsika álmából, talán a sors engem szemelt ki arra, hogy őseinknek ezt a szép népművészeti ágát felelevenitsem. Faragok is, bőrt és csontot is, szóval nagyon szépen, és ez volt életem legszebb és leg-...

- Legérdekesebb foglalkozása?

- Nemcsak foglalkozása, hanem az az érzése, hogy valakit meg tudtam boldogitani a szomorut megvigasztalni, a bujakodót felviditani, akkor csináltam mindig valamit, odaadtam neki és igy sikerült. Ez a lószőrékszer, egy darabig nálam is szunyókált, mert jött a háboru ugye, akkor az ország ujjáépitésében keményen részt kellett venni, és '75-ben Bánszky Pál és Galánffy András biztatására indultam tulajdonképpen lószőrrel.

1980. X. 19. URH 20.36 /Anél/.
Akotótáborban.

Faragással indultam, és azt mondta nekem a Bánszky, hogy te ne faragjál Sanyi bácsi, mert ezt sok százan csinálják rajtad kivül, de lószőrt, ezt a csodálatos szép dolgot nem csinálja senki. En meg meglepődtem, hogy ez már szép? Hát nem volt szép, mert kezdetlegesen, de már akkor ugy kedvet kaptak az emberek és dicsértek, és ez adta nekem a nagy lendületet, és igyekeztem olyan magas müvészi fokra emelni, fáradhatatlan törekvéssel, mintha évtizedek mulasztását kellene behoznom.

- Sándor bácsi mit lehet csinálni, milyen ékszereket lehet lószőrből előállitani?

- Van vagy 100 db gyürüm, abból nincs egyforma egy sem. Van nyakláncom, van karkötőm, diszgomb, pipaszár szépen befonva.

- Ezek nagyon aprólékos munkák, nagyon nagy kézügyességet igényelnek.

- Ezt nagy alázattal lehet csak csinálni, nagy szeretettel, anyagismerettel, bő fantáziával, ki kell találni, hogy mit és hogyan lehet csinálni. A képzeletben megszületik egy valami, akkor azt nyomon kell követni addig, amig valóságban meg nem tudjuk mutatni, most ki kell faragni a fát, a formát megadni, arra rászőni szépen, akkor arról levenni, összerakni, szóval ez elég bonyodalmas munka, de akkor minden ütött seb begyógyul, mikor leveszi az ember a fáról, és szépen, na ez sikerült ugy, ahogy én azt elképzeltem.

Bogdány Jakab festőművész
Tárlatvezetések:

5. Mányoki Ádám és Bogdány Jakab
Vezető: Ecsery Elemér.

a Magyar Nemzeti Galéria programja.
1981. július.

Bogdány Jakab festőművész

Tárlatvezetések:

1. Mányoki Ádám és Bogdány Jakab művészete.
XIX. századi tájképfestészet.
Vezető: Ecsery Elemér.

A Magyar Nemzeti Galéria programja, 1981. február

1021

Bodrogi Sándor népművész

198o. augusztus 31. Televizió 19.oo M.

A H É T.

- Végezetül, hogy valami szépr l is essen szó, Európában egyedül álló ősi mesterséget mutatunk be most következő riportunkban, melyet a Pest megyei Tápiószelén és Nagykátán készítettek munkatársaink Csurgay Judit és Janovich Sándor.

- A meghívó, amely szerkesztőségünkbe érkezett a tápiószelei Blaskovics Múzeumba invitált minket. Induláskor csak annyit tudtunk, hogy itt állították ki Bodrogi Sándor népművész Európában egyedülálló lószőrből készült ékszereit és néhány fafaragását.
A lószőrből font nyakékeket, gyürüket, karkötőket, fülbevalókat és gombokat csont, fa, kagyló és csiga díszíti.
Azaz csupa természetes anyag és csak ritkábban színes gyöngy.
A látvány meglepő, hiszen teljesen kihalt ősi mesterség ez, melynek ősi nyomai a honfoglaló magyarság. nomád pásztoraihoz vezetnek vissza. Ők készítettek az ittenihez hasonló lószőr ékszereket. Ezek 3- 4 máig fennmaradt példányát féltve őrzi Budapesten a Néprajzi Múzeum.
Természetes, hogy ezek után kíváncsiak lettünk arra az emberre aki mindezt felfedezte és az országban, sőt talán Európában is egyedül müveli ezt az ősi művészetet.

- Ez az én nyersanyagom, ez a lószőr.

- Szabad megnézni?

- Itt vannak a különböző színü lószőrök.

- Na most ez a lónak a sörénye?

- Ez a farka. A farkszőr, ez a jó, a sörénynek nincs tartása.

- Tulajdonképpen engem az érdekelne a legjobban, hogy hogyan lehet eljutni a lótól az ékszerig? Tehát pl. egy ilyen gyürü amiből látom, hogy itt nem is egy van, ez például hogyan készül?

- Ugy csinálom, hogy egy szállal haldok körül, mindig körül,

- Talán a legjobb az lenne, hogyha ezt megmutatná. Megkérhetem, hogy üljünk le?

- Igen, igen.

- Nézzük meg hogy történik ez?

- Ehhez nem sok szerszám kell egy tü, van egy tüs párnám és ezt a tüt arra alkalmazom, arra használom csak, hogy emelgetem, mert erre a fára rásímul és hogy alatta el tudjam dúgni a saját anyagát, azért meg kell emelni egy kicsikét. Igy csinálok egy hurkot.

- Tulajdonképpen ez a hurok egyben a díszítés is.

- Egyuttal, úgy van.

- A gyürünek a mintája. És amikor ilyen kúp, meg henger alakú ékszereket csinál?

- Ugyanezzel a technikával készül az is, csak a formája, azt is mutatom rögtön, a formához olyán fát kell kifaragnom amilyen formát, hozom, itt vannak, pl. idáig ez a fele ez itt készült ezen a részen, ez pedig ezen a részen készült ls a kettő össze van dolgozva.

- El nem tudom képzelni, hogy pl. egy ilyen nyaklánchoz hány centiméter, vagy hány méter lószőr kell.

- Körülbelül, ahogy összeszámoltam egy láncon, ebbe kb. 5o-6o méter lószőr van, ez egy egyszerü, karikákból van,

- Ez elég sok és honnan vesz ennyi lószőrt?

- Hát én azt figyelem, hogy az országúton meglátok egy lovat, milyen a farka. Nem azt, hogy rakja a lábát, hogy tartja a fejét, milyen a farka. Akkor azt kifigyelém és akkor megkörnyékezem a gazdát és kérek tőle. Adnak.

- Ez egy olyan ősi mesterség, vagy müvészet, bármelynek mondhatjuk, amelynek sem hazai szakirodalma nem volt, sem pedig müvelője maga előtt. Honnan jött az a gondolat, hogy lószőrből ékszert készítsen?

- Hajtottam az uraság lovát és a saroglya vasába ahogy be volt egy kicsit lapulva beleakadt a farka a lónak a szőr, kiszakadt egy jópár is és ahogy a lovak bandukoltak az országúton, az újjamra csavartam, megcsináltam kettőt, mondom, ebből jó lenne egy lánc.

- Hány éves volt akkor?

- Hát olyan lo- ll éves lehettem ahogy visszaemlékszem.

- Az viszont már elgondolkoztató, hogy Párizsban, vagy Skóciában előbb látták a tárgyait kiállítva mint idehaza.

Vagy hogy pl. itt Nagykátán, ahol egyébként művelődési ház lenne, még soha nem volt kiállítása. Vagy mást mondok, elég nehezen találtuk meg itt a házát Nagykátán és érdeklődtünk, hogy merre jöjjünk, akkor csak annyit tudtak magáról, hogy a nyugdíjas villanyszerelő. Hogy lehetséges?

- Igen ez nekem is fájó pont. Az is, hogy az illetékesek a néprajzosoknak kötelességük volna, nem sokat törődnek vele. Emlegették ugyan, hogy lesz egy állandó kiállításom, nagyon szerettem volna, de még mindég nem jelentkeztek és ennek már több mint egy éve. Minden erőmmel azon vagyok, hogy ez minél szélesebb körben elterjedjen, megismerjék az emberek. Én úgy gondolom, hogy lesz méltó utód,

- Tehát akkor vannak tanítványai?

- Vannak, igen, igen. Mondják, hogy Sanyi bácsi kifogytam tessék föltölteni valami úton, módon, fogom magam és elmegyek, mert ha én rajzolgatok, írok, az már nem olyan. Ott kérdeznek és ott tudok élőben mutatni nekik, tehát minden erőmmel azon vagyok, hogy ez maradjon élő, szaporodjon.

- És hadd toldjam meg ezt a riportot egy jámbor óhajjal, milyen jó lenne ha a "souvenir" boltokban a magyaros giccses ajándék tárgyak helyett inkább a Bodrogi Sándoréhoz hasonló valóban értékes magyar népi művészet alkotásaival találkozhatnánk. Még csak annyit, hogy az említett kiállítás szeptember 7-ig látható a tápiószelei Blaskovics Múzeumban.

- És ezzél müsorunk végére értünk. Ma a H É T XI. évfolyamának 35. adását látták nézőink. Köszönöm a figyelmüket. Viszont látásra!

. . . . . .

..-.-.-.-.-..

Bodrogi Tibor, a történelemtudomány kandidátusa

Mészáros Dezső szobrászművész szabadtéri kiállítása Dömösön nyílt meg a művelődési ház melletti parkban. A kiállítást Bodrogi Tibor kandidátus nyitotta meg.

Csnl: Múzsák a Duna-kanyarban.
Dolgozók Lapja, 1982. aug. 3.

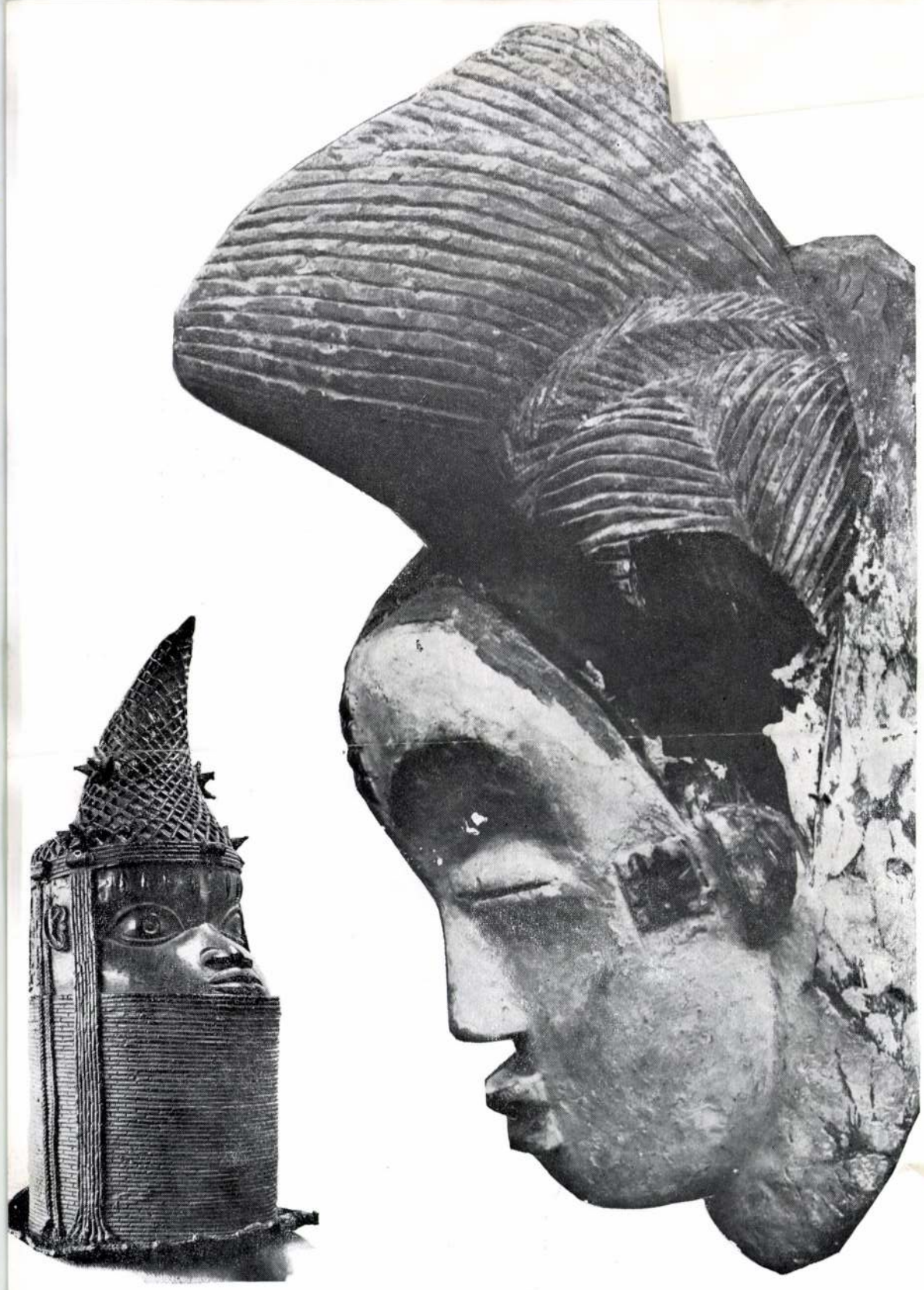

1021

AFRIKA MŰVÉSZETE

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.

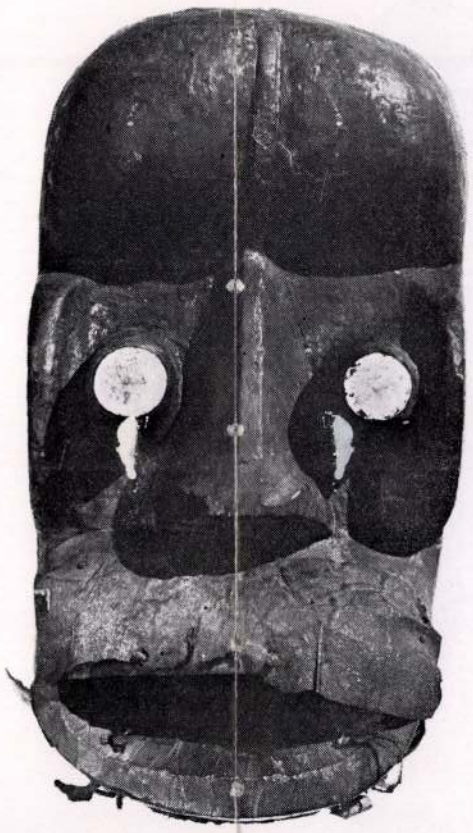

Bodrogi Tibor **Afrika művészete** című albuma az utóbbi idők egyik legérdekesebb művészeti kiadványa. Az album mindenekelőtt hatalmas képanyagával kelt lenyűgöző hatást. **Koffán Károly** csaknem kétszáz fényképe betekintést nyújt Fekete-Afrika különböző, ún. etnológiai társadalmainak művészetébe, a szudáni, az atlanti partvidéki, a guineai, a nigériai és a kongói népek plasztikájának világába. Az afrikai művészetet már a század elején fölfedezték az európai művészet forradalmárai. Bodrogi Tibor kitűnő bevezető tanulmánya arra is emlékeztet, hogy **Hevesy Iván** 1929-ben megjelent **Primitív művészete** a magyar érdeklődés változását is jelezte, sőt az etnológiai és esztétikai megközelítés összekapcsolásával az európai kutatás élén járt.

Az **Afrika művészete** mindenekelőtt a vizuális szemlélet alakításában működhet közre, — de a bevezető tanulmány gondolatmenete és számos következtetése is figyelmet érdemel. Hol a művészet határa, hol kezdődik a művészet; beszélhetünk-e „primitív", „természeti népi" és „egzotikus" művészetről, vagy mindarra, amit egyelőre „nem európai" megjelöléssel illetünk, más megnevezést kell találnunk? Az afrikai művészet tanulmányozása — írja Bodrogi Tibor — arról is meggyőz, hogy a stílussajátosságok szerinti osztályozás sem megoldható feladat, s ezért „a megnevezéseknek a kialakító etnikumokhoz kell kapcsolódniuk".

A különlegesen szép kiadványt **Kass János** tervezte.
(Corvina, 1968)

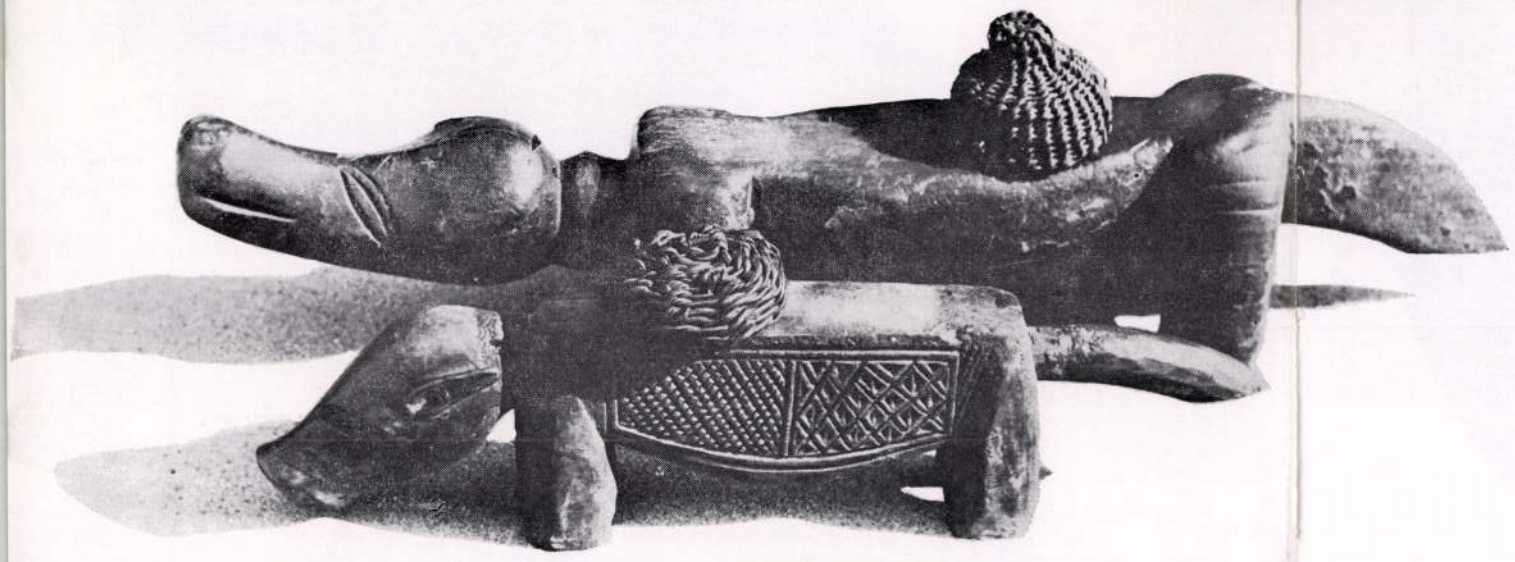

Bodrogi Tibor

Az esztergomi Vármúzeumban megnyílt Mészáros Dezső szabrászművész kiállítás: a katalógus, bevezetőt Bodrogi Tibor írta és mondta.

(Jenkei): Kőbe vésett jelek.
Dalgozók Lapja, 1976. okt. 2.

Bodrogkeresztúri
rk. (templom
kléb.)
Zemplén vm.
Gotikus
képe repr.
Emlkassaiegyhm
II. 682. l. után

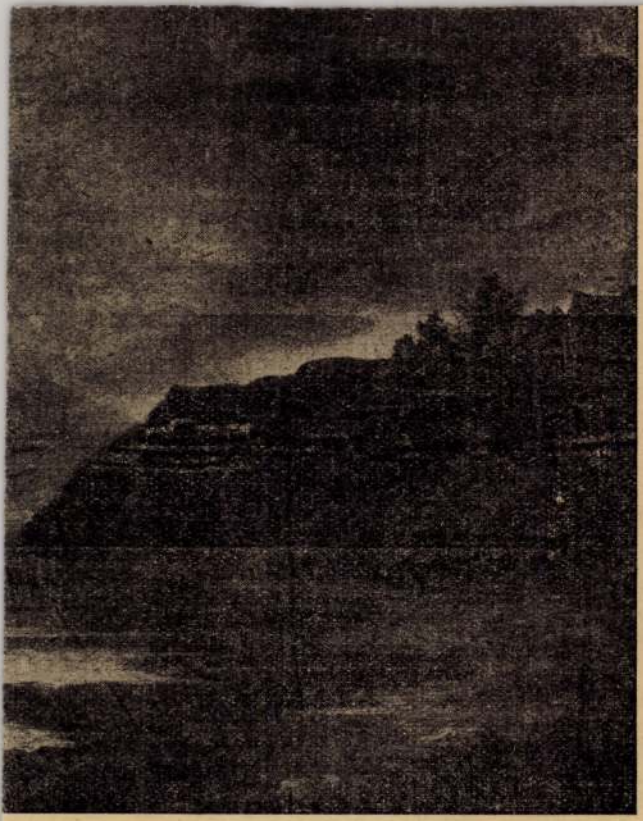

GER. — 2. LOTZ KÁROLY: TÁJKÉP.
Carlo Kisfaludy: Mare tempestoso. — 2. Carlo Lotz: Paessaggio.

Bodrogkeresztúri ref. templom

Pohár ezüstből, talpas, XVII. sz.

a bodrogkeresztúri ref. egyházé

VI. 29, 30,

Muz és Kst. Ert

Bodrogkeresztúri gótikus templom

Bodrogkeresztur, nk. Zemplén vm. tokaji j.-ában, a miskolc-sátoraljaujhelyi vasútvonalon. Az ezredéves emlékünnepek alkalmával B.-on emlékművet állítottak a szabadságharcban itt elesett honvédeknek. Régi gótikus temploma van, egyes magánépületei a XVI—XVII. sz.-ból valók. (1930) 2279 lak. A *B.-i sírmező* 50 feltárt sírja a rézkor elejéről, azaz a Kr. e. III. évezred derekáról származik. Fontos adatokkal gyarapítja Magyarország őskori történetére vonatkozó ismereteinket. A leletek által képviselt művelődésnek, úgy látszik, itt volt a középpontja, s innen sugárzott szét K. felé egészen Trójáig. Testvérei a B.-i sírmezőnek a pusztaistvánházai, kiskőrösi és konyári temetők. A temetkezés „zsugorított": a férfiak jobb-, a nők baloldalon fekszenek, felhúzott térddel. Amazokkal kova- és réztárgyakat (kések), emezekkel márványgyöngyöket és agyagedényeket temettek el.

A Fővárosi Képtár megalkotói

Sipőcz Jenő, Liber Endre, Némethy Károly, Csánky Dén

Új Idők Lex.
IV. k.
973 l.
1 66. SZ.

„	„	Hungária	221	*Szilvéy Margit:* Tanulmány
„	„	Magyar Madonna	222	*Baksa-Soós György:* Gyerm
„	„	A kaánai menyegző . . .	223	*Vitéz Szereda Béla:* Falu sz
„	„	Kisleányom	224	*Fenyves és Fried:* Szemere u

A Gyulai Képkeret

natur képkeretei, függönytartói kivitelben és í
rendüek, árban jutányosak – Specialitásaink p
tes naturblondel, modern színezésű és formáj

Budapest, VII., Dohány-u. 36. Telefon: 30-1-95. Gyár: Gy

Bodrogkisfaludi vár

Bodrogkisfalud, kk. Zemplén vm. tokaji j.-ában, u. p. és u. t. Bodrogkeresztur. Gőzmalom, várrom. (1930) 1154 lak.

Uj adók Lex.
IV. K. 973. P.

Magyar Mérnök- és Építész-Egylet Közlönye.

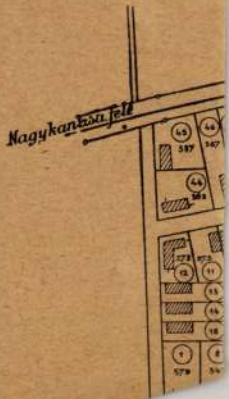

Bodrogolaszi

Lónyay-kastély

Bodrogolaszi, kk. Zemplén vm. sárospataki j.-ában, a miskolc—sátoraljaujhelyi vasútvonalon. Hg. Lónyay Elemér uradalma és kastélya. (1930) 1323 lak.

Uj Idők Lex.
IV. 974. l.

I. Térképmelléklet.

Mérőeljárás rendezése, módszerei, munkarészei és költségei parcellázásoknál.
Házhelyosztás Érden. Bérparcellázás Sárbogárdon.

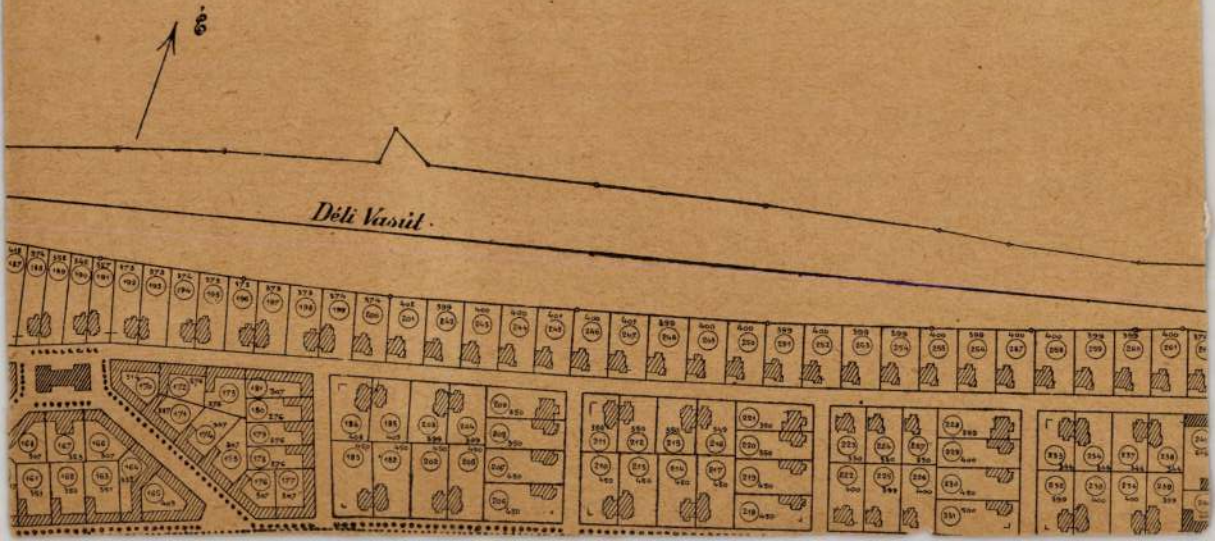

Bodrogolaszi

Templén m.

R. E. templom

Harang, 1700 előtti

Martonos, római cas
Madasér, a régi csúc
léja az ujabb
Rugonfalva, ref. tem
Szent-Demeter, várk
Szent-Erzsébet, tem
Szent-Lélek, templo
Szent-Miklós, templ
Székely-Keresztúr, t
Zsombor, várrom.

Bodrogszentesi ref.

templom -
romankori
kepe repr.

Magy. Müemlékei
III. 242. l.

372. J. F. Leybold.
Sz. Stuttgartban 1755. no

372. Ritter Antal.

393

Derékig, kissé jobbra n
me kék, bajusza és szakálla lebere
ingének álló gallérja kilátszik, m
begombolta. A háttér felhőzött égb

Elefántcsontminiature, m
Sz. 372 Festette J. F. Leybold
(L. 1838. nov. 13.) Kertbeny K. M. ajándéka 1

Bodrogszentes II

20. Lépcsőhármetnet és alapnyár másolat

21. hammetnet. 1:100. — másolat.

22. Északi hamlokrat és keresztmetnet 1:100

23 Északi hamlokrat. 1:50.

h. áll Sztehlo műveretése alatt.

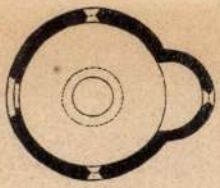

18.

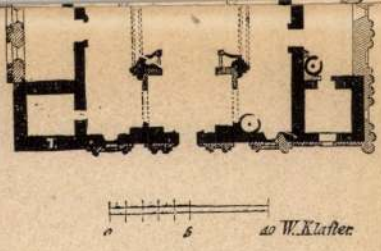

20.

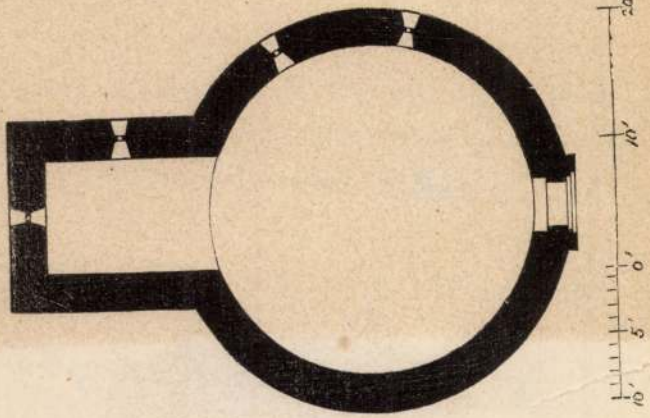

21.

Bodrogszentesi ref.

templom

(Szentes, elszk.
Templeum)

l. GerMRE

helyszér mulató

ɜretlen festő.

ízad végéről.

jobbrafordultan áll és szembe
bb kezében zsinórral össze-
át pedig az asztalra támasz-
yozott sarkú könyvön nyug-
nd jelvénye diszíti, a melyet
ɔ visel. Parókája rizsporos,
bajusza és szakálla leberet-
rt fehér nyakkendő, csipke
dolmány és szűk ujjú prémes

m. — Lelt. sz. 1377. — Vétetett
ovics Béláné sz. gróf Jankovich
912). — Kifizettetett 1912 no-
tt 1912 deczember 6-án (2281—

Bodrogszentes

ref. templom

l.

Korompay

32. l.

Leyden után.

-ben. † ugyanott 1533-ban.

ltan és arczélben van ábrá-
zú haja sötétbarna, szeme
za és szakálla leberetvált.
köntöse alól ingének álló

— Lelt. sz. 835. — Értéke
s kiállítás történeti főcsoportja
8-án (227–897). — Átvétetett
– Bejelentetett 1897 deczem-

adatok. 1907 : I. 42. *Luca*
ly.
nyről másolta Elia Volpi.

Bodrogszentesi

ref. templom

d. Korompay

18. l.

Keppel

Lanfranconi.

l

ény és török lovasok harczolnak. a kö- Körülök
ülő török, ki fehér turbánt, lila kabá-
csizmát hord, pajzsával fogja föl a
enfél dárdájának döfését. Kissé keresztény
sik keresztény vágtat előre, ki kezében
földön fekvő ~~sebesülteket támadná,~~ és
e fehér turbános törökök rontanak a
lesett lovak hevernek a földön. Jobb-
da és az ijjal telt puzdra mellett,
a vesztes hitetlenek vágtatnak a
. Az égbolt felhőzött.

m.

nyéből.
-án kelt 28402 sz. leirat alapján (140/95).

277
~~767~~

Bodrogszerdahelyi

Mariatemplom

(Streda nad Bodrokom, (Zemplm) elsz.

l.

GerMRE 99. l.

1377. Ism

A XVIII. szá

Jankovich Antal gróf.

Csaknem térdig, kissé
nézve van ábrázolva,. Jo
kötött iratköteget tart, balj
tott piros metszésű és aran
tatja. Mellét a szt. István re
zöld szegélyű piros szalago
szemöldöke és szeme barna,
vált. Öltözete: körülcsava
mellfodor, aranyzsinórzású
kék kabát.

Vászon, méretei 95·2 : 77 c
1912 november hó 1-jén Adam
Mária úrnőtől 500 K-án (2064–
vember 14-én. — Elszámoltato
912).

Bodrogszerdahely
Kat. templom

Bodrogszerdahely *(Streda nad Bodrokom)*, zemplénmegyei község, Tr. óta Csehszlovákiához tartozik, (1930) 2011 lak. Róm. kat. temploma 1774-ből való.

Uj Idők Lex.
IV. 974. l.

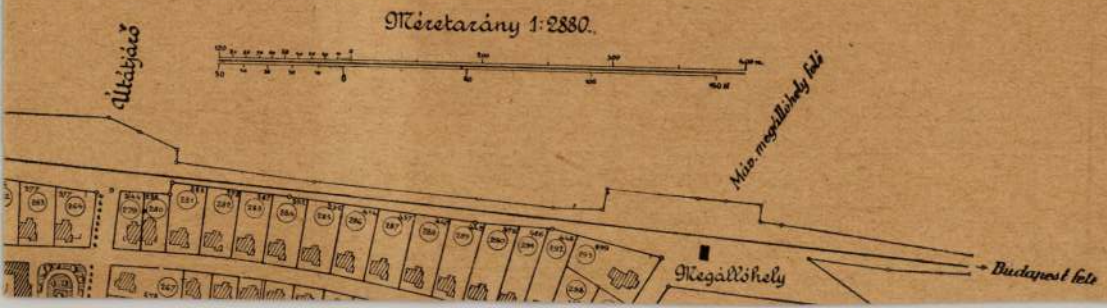
Méretarány 1:2880.
Útátjáró
Máv. megállóhely felé
Megállóhely
Budapest felé

Bodrog
Szerdahelyi báró Vécsey-
kastély

l.

Gulassa – Pintér:
Zemplénvármegye
évkönyve az 1940. évre.
Sátoraljaujhely – Kassa,
1940. 113 – 117. l.
képekkel –

< Bodrogszigeti

pálos-monostor

építészeti emlékei. >

Gubitza Kálmán:

A < >

Arch. Ért 1916.

56–62. l.

Bodrogszigeti pálos-
monostor

Gubitza Kálmán:
A bodrogh-szigeti Pálos-
monostor. (Két ábrával.)
Arch. Ért. 1902. 1-7. l.

Bodrogszigeti pálos
kolostor épitészeti
emlékei

A Bács-Bodrog vár-
megyei Tört. Társulat
Évkönyve. XXVII. évf.
10 és kör. ll.
képekkel

Bodrogsziget

Kisbán 21 l. István testvér alapította 1282. előtt a Szt. Keresztről n. kolostort remetéskedése szinhelyén a baranyai Kőszeg vára közelében, a drávamenti erdőségben. (Rupp. III. 30. Dudás Edön: Három eltünt bodrogmegyei helyi. Századok, 1871. V. évf. 271 l.)

Bodrogszigeti
pálos kolostor

fordítás

Bodrossy Attila

az alábbi pályázaton megvételben részesült 27. számú
terv egyik szerzője

Lehoczky Ödön: Országos vezető módszertani szociális
otthon tervpályázata, 1971.

Magyar Építőművészet, 1972. 1.sz. 2-7.l.

Tuesday Table

Bodrossy Attila

a miskolci Tiszai pályaudvar 1968-as tervpályázatán kiemelt megvételben részesült 17.sz. pályamű egyik építész – tervezője.

Molnár Péter: A miskolci Tiszai pályaudvar tervpályázata, 1968. – Magyar Építőművészet, 1969.2.sz. 3.l.

Bodrossy Attila –
Töreby Dezső – Kalcahosz Sztavrosz

Magyar Televizió Székház tervpályázata 1967.
III. díjat nyertek.

Magyar Építőművészet 1968. 6.sz.2.1.

Bodrossy Attila

Bodrossy Attila: 600 férőhelyes filmszinház, Veszprém. /Rövid életrajz + tervismertetés. Vezető építész: Lőrincz József./

Magy.Ép.műv. 1972.4.sz.
/Fiatal Építészek Köre-szám/ 23.1.

BODROSSY ATTILA, épitész

A Szombathely Köztársaság tér-Óperint utca közötti út áttörés re a VASITERV belső pályázatot hirdetett. Az 5-ös terv készitői Lőrincz József és Bodrossy Attila épitészek voltak. Gondos munkájukért 5-5 ezer forintos részvételi dijat kaptak. 35. jegyz. 61. old.

HECKENAST JÁNOS: Előtanulmányok az új szombathelyi városháza tervezéséhez 45. old

VASI SZEMLE, XXIV. évf. 1970. 1. szám, Szombathely

Bodrossy Attila, építész

h: Roth János

Timon h: Interarch '83

62

Magyar

Építőművészet Bp. 1983

83/6

Bodrossy Attila, épikész

L: Kóris János

—: Díjak, kitüntetések — 1985

8.

Élet és Irodalám, Bp. 1985 áp. 5. XXIX/14

Bodrossy Attila épít

ÉPÍTÉSZET

Harsányan sokszínű mer lenni

A Rába Quelle élmény- és termálfürdő Győrben

Az új, győri termálfürdőről nem árt tudni, hogy már rögtön, az őszi nyitásakor vaskos üzleti sikernek bizonyult. A népszerű wellnesshétvégék és az imponáló arányú szállodai helyfoglalások mögött persze meg kell látni a várost, a szűkebb és tágabb környezetet is: az osztrák–szlovák határ és egyben a főváros közelségét, a múltját és jelenkori jómódját megmutatni tudó, élénk nagyvárost és a történelmi óvárostól két percre ezt a holtág- és folyótorkolatokkal és ligetekkel szabdalt, egyszerre mondén és romantikus vízi övezetet, ahol az új fürdő áll. Aki idejön, az érzi csak igazán, mennyire képes egy ilyen háttér felértékelni az újat is – felértékelni, de sokkal szorosabban be is határolni. Az ismert győri építésznek, Bodrossy Attilának és kollégáinak a Dimenzió Építészirodából talán a legnagyobb fegyverténye az, hogy ebből a kötöttségből nem sok látszik, a várfalon túli barokktól ellépve, de annak derűjét továbbépítve sikerült a belváros határait kijjebb tolni.

Az új fürdő először is azzal lep meg, milyen harsányan sokszínű mer lenni. Mivel körbejárható, ahány oldal, annyi arc: szögleteset és gömbölyűt, levegősebbet és masszívat, szertelenebbet és jobban összefogottat egyszerre mutat, a Püspökvár és a folyóágak körüli park felé forduló szabadtéri részével, illetve a nagy üvegfalakkal például inkább a terepbe simulóbbat, alkalmazkodóbbat, a főbejáratnál viszont már olyan határozott saját karaktert, ami csak kisebb-nagyobb mellékszerepeket enged meg maga körül. Ha hozzátesszük, hogy építészeti értelemben ez korábban a senki földje volt, most pedig egy többfunkciós új placc, valódi tér kezd itt kialakulni, már ezért megérte.

Ez az új Fürdő tér azonban nem csupán vízszintes rávezetés vagy távlatot adó hatásszünet az épület fogadófrontja előtt, hanem olyan új vonatkozási pont lehet majd a városban, ami természetes közösségszervező szerepén túl szabadtéri rendezvényekre és koncertekre is alkalmas. Az utcakő, amin máshol szinte csak spórolni szoktak, itt azt is megmutatja, hogyan tehető hatásossá: a négyzethálós minta némi perspektivikus lendületet ad neki, továbbá mivel az üvegajtón túl is folytatódik, szinte bevezeti az érkezőt.

Hasonlóan az épület egészéhez, megformálásában ez a fogadófront is igen változatos: beugró, az emeleti szauna falsíkból kitüremkedő napozófolyosója, tégla, fém, kő, többféle fa, árnyékoló rátétek és felfüggesztések, a függőlegesek és vízszintesek, a feszültségkeltések és kiegyenlítések apró játékai. Időnként úgy érzi az ember, mintha már túlcsordulna ez a geometrikus burjánzás, de aztán mégsem, a könnyedség végül megóvja attól, hogy valami végül mégis nehézkesnek hasson. Mintha egy szupertrendi új étterem dizájnját idézné fel – és ez a laza, már-már ironikus közelítés egyáltalán nem tesz rosszat az új fürdő imidzsének.

A könnyed sokszínűség aztán belül is folytatódik. A fogadóépület tengelye mögé szervezett fürdőlepényben világosan válik szét az élmény- és termálfürdő, mindenhol a lehető legtöbb a ki-, illetve belátás, az anyagok, színek továbbra is gazdagon tobzódnak. A tervezők mindenhol nagy hangsúlyt helyeztek a különleges fényhatásokra, és kifejezetten elegáns formai megoldás például, ahogy a fogadó oldal „ruhás" étterme (Azúr) a fürdőtérben „vizes" változatban (Aquamarin) folytatódik, miközben mindkettőt ugyanaz a konyha szolgálja ki. (Ráadásul a somlói galuskájuk olyan, hogy én rögtön bejelöltem az országos gasztronómiai térképemen.)

A néhány éve épült magyarországi élményfürdőkben ugyan nagyon merész újítások egyelőre nincsenek – pezsgőfürdő, sodrató, a beltérben is a strandokról ismert műanyag csúszda –, de azért egy-két apró ötlettel lassan mindig bővül a választék. Itt, Győrben például a Gellért híres példáját követve a folyosóról ablakok nyílnak a medence víz alatti lebegő világába, továbbá az öltözőket nem az általánosan szigorú koedukáció szerint oldották meg – a családok akár kettéválás nélkül, együtt is öltözhetnek. A könnyedség tehát itt is kitart, számomra csupán a gyógyfürdő félkörívesre formált tömbje tűnik néhány megoldásával kissé túlbonyolítottnak.

A vízből persze minden tapasztalat egészen másképp hat. De csak utoljára, amikor már fürdővendégként jártam ott, tűnt fel az, hogy a medencetér tengelyének meghosszabbítása a főépületet képzeletben egészen a Püspökdombbal köti össze. Elegáns, apró gesztus, ebben a környezetben ugyanakkor úgy tűnik, jellegzetesen természetes is.

TORMA TAMÁS
az OCTOGON
Építészetkritikai Műhely tagja

■ www.nol.hu/octogon

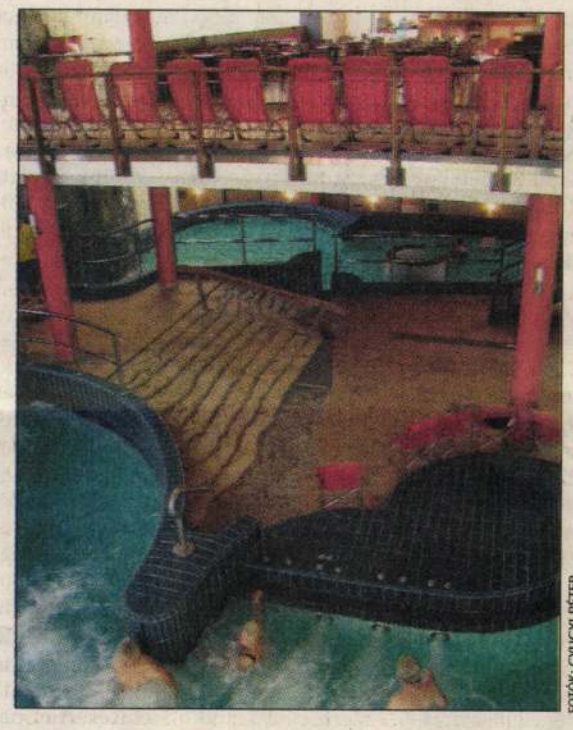

FOTÓK: GYUGYI PÉTER

Ahány oldal, annyi arc: szögletes és gömbölyű, levegős és masszív, szertelenebb és összefogottabb

Oscar-díjasok Prágában

Tenyerüket dörzsölik a csehek. Persze nem a kemény hidegtől, hanem mert úgy érzik: a barrandovi filmstúdiók továbbra is jól „termelnek". Már most, az év első heteiben tudják, „nagy fogások" várnak rájuk 2004-ben is. Híres rendezők és még híresebb színészek dolgoznak majd Prágában, a száztornyú város ugyanis újabb és újabb arcát adja különböző nyugat-európai és amerikai produkciókhoz. Legutóbb Terry Gilliam, a Gyalog-galopp, a Brazil és A halászkirály legendája londoni rendezője vette igénybe a cseh filmgyár nívós szolgáltatásait. A Grimm testvérekről forgatott filmjében Matt Damont egész nyáron olyan erősen lekötötte, hogy egyszerűen lehetetlenné tette számára a Gus van Santtel való találkozást, aki akkor az Elephant című cannes-i sikerfilmjével a „szomszédban", Karlovy Vary fesztiválján vendégeskedett.

Gilliam december közepén utazott el stábjával a cseh fővárosból, de Volker Schlöndorff, a Bádogdob Oscar-díjas német rendezője akkortájt már birtokba is vette a jól felszerelt barrandovi műtermeket. Még karácsonyi nagytakarításra sem nagyon maradt idejük a helybélieknek, az egyik stáb költözött, a másik már javában rendezkedett. Terry Gilliam forgatócsoportja nyolc hónapot töltött Prágában, tehát az egész film ott, helyben született. A mesebeli világ aztán hirtelen eltűnt, és felépült helyette egy másik, egy kegyetlen, embertelen valóság – Dachau pusztító tábora. Schlöndorff új filmje, A kilencedik nap, amelynek forgatókönyvét Eberhard Görner írta Jean Bernard abbé naplója alapján, egy második világháborús lágerben játszódik. Főhőse Henry Kremer világi pap, aki külön engedéllyel pár napra elhagyhatja a koncentrációs tábort, de ha meggondolná magát, és nem térne vissza, fogva tartott társait kivégeznék.

„Gyakran kérdezik tőlem, miért kell nekem újra és újra visszatérnem ugyanahhoz a témához – így a német rendező. – Magyarázatképp csak annyit: 1939-ben születtem. A háborús emlékek egész életemet megpecsételték. Az én nemzedékem egyszerűen képtelen más témához nyúlni. Én nem Németország lelkiismeretét vizsgálgatom ezekkel a filmekkel, hanem az emberi magatartást. A kilencedik nap is drámai kérdésre keresi a választ. Hogyan meneküljön meg az ember a halál torkából úgy, hogy tizenhét társát is visszahozhassa az életbe? Henry Kremer esetében egyetlen megoldás jöhet csak számításba: a nácikkal való látszólagos együttműködés. De hol a határ, meddig lehet elmenni, mennyit enged meg a becsület és mennyit a halálfélelem? A kettő ugyanis nem mindig fedi egymást."

Pontosság, megbízhatóság, gyorsaság – olcsóbban, mint Bécsben vagy Budapesten.

Magát a lágert a Prága közelében fekvő Nymburkban építették fel, a belső forgatásokhoz azonban a barrandovi stúdiók biztosítják a helyszínt. A forgatás túlontúl költséges, állítja a német producer, de sokkal olcsóbb Csehországban dolgozni, mint otthon.

Schlöndorff a következőképpen egészíti ki válaszát: „A színészek miatt is jobb, hogy Csehországban készül a film. Dachauban háromezer katolikust tartottak fogva. Körülbelül másfél ezer német volt köztük, nyolcszáz lengyel, hétszáz cseh, de magyarokat, franciákat és belgákat is odahurcoltak. Ha Németországban forgatnék, ennyi ember ellátása ott sokkal többe került volna. A felépített barakkok költségeiről nem is beszélve. Ez utóbbi persze mai szemmel nézve paradox helyzet: eljöttünk Németországból Prágába lágert építeni. Mintha egy negatív hagyományt folytatnánk. Még belegondolni is rossz!"

Élelődnek ezen a csehek is eleget, de hát az élet már csak ilyen: valamit valamiért. Jó pénzért újra megtapasztalható kegyetlenséget.

Roman Polanski, A zongorista Oscar-díjasa már túl van ezen a témakörön. Négy évvel ezelőtt „misztikus thrillerét" ódon kastélyokban, középkori romvárakban és vagyonokat érő bibliotékákban játszódó filmjét, A kilencedik kaput forgatta Prágában, Johnny Depp főszereplésével. Ez év júniusában – potom hatvanmillió dolláros költségvetéssel – a ma is népszerű Dickens-regény, a Twist Olivér új filmváltozatát rendezi majd a Barrandovon, az ugyancsak Oscar-díjas Ronald Harwood forgatókönyve alapján. Polanski szereti a cseheket. Közel állnak lengyel szívéhez. Párizsból nemegyszer átruccan Prágába, talán többször is, mint régi hazájába, Lengyelországba. A kilencedik kapu forgatása idején minden nyilatkozatában elismerően beszélt a cseh népről és a cseh filmiparról.

Ez pedig a Barrandov malmára hajtotta és hajtja azóta is a vizet. Pontosság, megbízhatóság, gyorsaság – és mindez lényegesen olcsóbban, mint Bécsben vagy Budapesten. Ennél többet pedig egyetlen producer sem kíván. S mivel csalódás semmiben sem éri őket, a forgatócsoportok jól érzik magukat, rendre vissza is jönnek.

Hogy a hazai filmesek közül hánynak jut mindabból, amit a Barrandov kínál? Tavaly három cseh produkció tudta igénybe venni a helyi szolgáltatásokat. A többi számára mindez elérhetetlen volt.

SZABÓ G. LÁSZLÓ

HIRDETÉS

A Teleki-szobor másik arca

A Teleki-szobor felállítása körüli vita ismét bebizonyította, hogy a magyar társadalom végzetesen megosztott – közös múltja megítélésében is. Magyarországon 1990 előtt – néhány rövid, „kegyelmi időszakot" leszámítva – egyáltalán nem volt demokrácia. Voltak viszont hosszan regnáló tekintélyuralmi rendszerek, amelyekben a dolgok rendje szerint a „főgonoszok" mellett akadtak rokonszenvesebb politikusok is, akik a diktatúra keretei között mérsékelni és reformálni igyekeztek a rendszert. A vita általában az ilyen személyek megítélése körül szokott fellángolni.

A legvadabb szélsőségeseket leszámítva senki sem akar szobrot állítani Szálasi Ferencnek vagy Rákosi Mátyásnak. Bethlen István és Kádár János életműve viszont már alkalmas arra, hogy megítélésüknél ne a terrorra, hanem a konszolidációra essen a hangsúly. Bethlen István mára Orbán Viktor külön bejáratú történelmi emlékcsarnokának díszhelyére került, Kádár János sírja pedig látványos politikai megemlékezések színhelye. Ha történelmünkben az idegen megszállás és a tekintélyuralom átmeneti és kivételes gyászkorszak lenne, akkor az efféle rendszerek vezető politikusait csak megvetés övezné. De mivel Magyarország – néhány forradalmat és szabadságharcot leszámítva – 1526-tól folyamatosan ilyen körülmények között élt, szükségszerűnek gondolom, hogy a történelmi emlékezet közülük is igyekszik vállalható elődöket találni. Nem élhetünk tartósan abban a hitben, hogy kizárólag a röpke forradalmak és bukott szabadságharcok vezetői voltak tisztességes emberek, rajtuk kívül mindenki gazember volt, aki közéleti szerepet vállalt. A Teleki-szobor körüli vita szerintem tehát hasznos. Persze csak akkor, ha egy ellentmondásos korszak ellentmondásos hősének pozitívumait és negatívumait ütközteti, s nem az „angyal" vagy „ördög" gyermeteg ellentétpárjába fut ki.

Teleki történelmi megítélését jelentősen árnyalja öngyilkossága és búcsúlevele, melyben „bűnösnek" nevezte magát. Leírta, hogy „a gazemberek oldalára álltunk". Mivel nagyon ritka, hogy vezető politikusok önként megvallják saját bűnösségüket és addigi politikájukat erkölcsi katasztrófaként ítéljék el, e gesztus mély nyomot hagyott a nemzeti emlékezetben. Teleki öngyilkossága utólag felerősítette tétova németellenességének hírét és felértékelte azt a tiszteletre méltó tettét, hogy 1939 őszén megtagadta a német csapatok átvonulásának engedélyezését Lengyelországba.

Önként vállalt halála figyelmeztetés volt, amelyet a következő évek tökéletesen vissza is igazoltak. A náci Németországgal kötött szövetség történelme mélypontjára juttatta Magyarországot. Egymillió halott, földig rombolt ország, kifosztott gazdaság és végzetesen negatív nemzetközi megítélés. Teleki felelőssége ebben sajátos, hiszen a zsidótörvényekben játszott dicstelen szerepével és sodródó külpolitikai vonalvezetésével maga is hozzájárult ahhoz, aminek végzetes veszélyére aztán maga figyelmeztette egy pisztolygolyó nyomatékával a magyar politikai elitet. Valóban bűnös volt. De bűnét önként megvallotta és saját vérével mosta le. Ez a gesztusa is kitörölhetetlen a történelemből.

A Teleki-szobor felállítása ellen tiltakozók korrekt módon sorolják fel mindazokat a rossz és esetenként bűnös intézkedéseket, amelyeket Teleki kétszeres miniszterelnökként meghozott. De nem beszélnek arról, hogy a szoborállítás kezdeményezői az antifasiszta ellenállás ma is köztünk élő hősei. Ezt a paradoxont akkor értjük meg, ha tudjuk, hogy Teleki Pál 1941 és 1945 között az izzó németellenesség jelképe lett Magyarországon. Fiatal tanítványai és munkatársai pedig nemcsak náciellenesek lettek, hanem jelentősen balra tolódva a szociális reformok és a nemzetiségek békés együttélése mellett is kiálltak.

– Helyezd oda te is nyugodtan a koszorúdat, csak lécci, ne mondd meg, hogy közben kire gondolsz.

Göncz Árpád érdemeit aligha kell e hasábokon méltatni. Egykori ellenálló társa, Horváth János mai fideszes képviselő, a Gestapo börtöneit megjárva lett 1945 után a Független Kisgazdapárt politikusa. Csicsery-Rónay István is részt vett az ellenállásban. Kosáry Domokos a Teleki Pál Tudományos Intézet egykori vezetőjeként a háborús időkben és utána is progresszív kezdeményezéseket támogatott a nagy halott gyászleplének védelme alatt. Teleki Pál közvetlen munkatársai közé tartozott az a Soos Géza, aki az auschwitzi jegyzőkönyv lefordításával és zárt terjesztésével sokat tett a zsidók deportálásának leállításáért. Szent-Iványi Domokos, Teleki egykori „jobbkeze" a Moszkvába utazó fegyverszüneti küldöttségnek is tagja lett. 1944 vérzivataros esztendejében a nemzeti függetlenségi bizottság részben Teleki egykori híveiből állt össze. Csicsery-Rónay szubjektív megítélése szerint Teleki Pál öröksége a liberális konzervativizmus, a társadalmi reformok és a német túlsúly ellensúlyozásának programja volt. A valóság ennél ellentmondásosabb, hiszen emellett antiszemitizmus, etnikai alapú németellenesség és erős nacionalizmus is jellemezte az egykor volt miniszterelnököt. De a történelemben gyakran előfordul, hogy egy ellentmondásos személyiség emlékéből utólag csak a jó vonásai maradnak meg az emlékezetben. Némi cinizmussal azt mondhatnám, még mindig jobb, ha egy ellentmondásos ember tetteiből utólag a jót hangsúlyozzák túl a tisztességes emberek, mintha bűneit állítják példaként a jövő nemzedékek elé gonosz emberek.

A mai Magyarországon a köztéri szobrok és az utcaelnevezések tekintetében egyfajta kanonizált, „hivatalos" álláspontot vár el a közvélemény. Köztéri szobrot az kaphat, akit az egységes történelemszemlélet minden tekintetben gáncs nélküli személynek ítél, vagy legalább mártírhalálában megtisztel (mint Nagy Imrét és társait). Nyugat-Európában a demokrácia fogalmába a többféle történelmi hagyomány együttélése is belefér. Berlinben megmaradt Marx és Engels szobra, a Potsdamer Platzon most állították újra a Német Kommunista Pártot megalakító Karl Liebknecht emlékművét, Rosa Luxemburg pedig a német progresszió hősének számít. De ugyanilyen tiszteletet kap a nyilvános emlékezésben a mélyen konzervatív Konrad Adenauer és a Wehrmacht több Hitler-ellenes katonatisztje is. Az angol és a francia történelemben pedig évszázadok óta egymással párhuzamosan él a két lefejezett király és gyilkosaik kultusza.

Amíg a magyar közvélemény számára egy köztéri szobor az állami „szentté avatás" jelképe, addig mindenkinek tiszteletben kell tartani a Teleki-szobor elleni tiltakozást. Én azonban inkább olyan Magyarországon szeretnék élni, ahol az elítélt háborús bűnösöket és a tömeggyilkosságok résztvevőit leszámítva köztéri szobrot kaphat mindenki, akit emberek jelentős csoportja szeretne ilyen módon megtisztelni. Ehhez nyilván tisztultabb és békésebb közéleti légkörre lesz szükség. Teleki Pál (vagy Kádár János) szerintem akkor kaphat köztéri szobrot Magyarországon, ha mindenki tudja, hogy az nem a demokrácia felszámolására buzdító jelkép, hanem az antidemokratikus múlt ellentmondásos, de nem eredendően gonosz hőseinek tűnődésre késztető mementója.

Ha soká élünk, ezt is megérjük.

HEGYI GYULA
országgyűlési képviselő (MSZP)

OLVASÓI LEVELEK

Nem rajtunk múlott

Mindenekelőtt le szeretném szögezni, hogy nem tartozik kompetenciáink közé ásatási engedélyek kiadása, így nem felel meg a valóságnak az, ami a *Múzeumi alkukra is épülnek az utak* címmel (január 30.) megjelent írásban olvasható, hogy „Pest megye ... nem engedélyezte a Magyar Nemzeti Múzeum régészeinek, hogy területén intézményesen ásatásokat folytasson".

A valóság viszont az, hogy az ország első múzeuma – velünk együttműködésben – ásatást végzett az M0-ás autópálya nyomvonalán, s a Gyál határában található Árpád-kori településen végzett kutatásaikról a napilapok is beszámoltak. A konstruktív együttműködésben bízva a Pest Megyei Múzeumok Igazgatóságának vezetése egy komplett megelőző ásatás (Szigetszentmiklós, bronzkori temető) elvégzését kínálta fel – a feltárt leletekkel együtt – a Magyar Nemzeti Múzeumnak, és egy másik munka (Abonyt elkerülő 4-es számú út területén) közös kivételezéséről is megkezdődtek a tárgyalások. Az előbbi esetben a MNM vezetősége elutasító választ adott, az utóbbi esetben pedig az együttműködés helyett külön úton járva, „megelőző tárgyalásokkal" szerződést kötött a Nemzeti Autópálya Rt.-vel a feltárásra.

A Kulturális Örökségvédelmi Hivatal a vonatkozó jogszabályra hivatkozva (ez előírja, hogy a beruházásokat megelőző feltárásokra a beruházónak a területi múzeumokkal kell szerződést kötni), nem adott engedélyt az ásatásra. Mi megpróbáltunk a jogszabályok adta keretek között együttműködni, nem rajtunk múlt, hogy nem sikerült! Ezt bizonyítandó: a jogszerűen megkötött szerződés aláírása után újra felajánlottuk az együttműködést, de a Magyar Nemzeti Múzeum feltételeit nem tudtuk elfogadni. (Az együttműködés más területen, például a műtárgykölcsönzésnél, nem okozott konfliktusokat.) A Pest megyei példa többek között (MTA Régészeti Intézetének szerepvállalása az M1-es, M7-es autópálya, az ELTE Régészettudományi Intézetének M3-as autópálya megelőző feltárásában vett részt) azt is bizonyítja, hogy nem szükséges jogszabály az együttműködéshez. A széttagoltságból eredő szakmai eltérések szinte jelentéktelenek: ma már minden nagyobb ásatáson (nemcsak autópályás feltáráson!) egyformán digitalizálásra kerülnek a felvett adatok. Ezek kvalitását jelentős mértékben befolyásolja az egyetemi régészképzés (ELTE és Szegedi Tudományegyetem) hatékonysága, és az adott szakember egyéni képessége.

Tizenhárom éve végzünk ilyen jellegű ásatásokat és valamennyi esetben (autópályás és más ásatásoknál is) kifogástalanul és határidőre elvégeztük a vállalt feladatot. Úgy gondoljuk, ezt jelent valamit!

SIMON LÁSZLÓ
megyei múzeumigazgató

Nem vitatom, hogy ma a Nemzeti Autópálya Rt. (valójában a magyar állam, hiszen az NA Rt. állami cég) a magyar régészet legnagyobb finanszírozója, de ezzel csak a törvényben előírt kötelezettségét teljesíti, mivel a megelőző régészeti feltárást annak kell finanszíroznia, akinek érdekében áll a régészeti lelőhely elpusztítása. Szó szerint idézve a törvényt: „A szakmailag szükséges mértékű megelőző feltárás, dokumentálás, elsődleges leletkonzerválás teljes, és a leletelhelyezés rendkívüli költségeit a fejlesztések, beruházások költségeiből kell fedezni...". Az azonban nagyon meglepte a magyar régészeket, hogy „a tudományos munkát is lényegében a gazdasági társaság mérnökei szervezik". Szakmánknak szerencsére még nem volt köze tudományos munkát szervező autópályás mérnökökhöz.

A vonatkozó törvények szerint az egyes megyék területén a megyei múzeumi szervezetek az illetékesek, a magyar közigazgatás a mai napig a megyerendszerre épül. Így nem lehet másként, mint hogy a régészek „vármegyei" rendszerben dolgoznak. De ezt a rendszert legkevésbé lehet az ő szemükre vetni, s ők igenis túllátnak a megyehatárokon, tudnak egymás munkájáról. Nem igaz, hogy az egyes szakaszokon más-más szempontrendszer szerint, eltérő tudományos módszerekkel és preferenciákkal folyik a munka. A feltárásnak megvannak a maguk szakmai szabályai, a dokumentálás, a feldolgozás nagyon szigorúan előírt szabályozással folyik. Eltérések csak annyiban vannak, mint minden más szakmában, tudományban, miszerint az egyes kutatóknak engedtessék meg, hogy saját módszereiket is belevigyék a munkába. Mert ha úgy kellene lenni, ahogy a cikk sugallja, akkor ez nem tudományos kutatás, hanem szabványtevékenység lenne.

A „19 tömítetlen csap" régészei kilenc-tíz hónapi, igen nehéz körülmények között végzett terepmunkával mindeddig – ha kisebb-nagyobb zökkenőkkel is – helytálltak, és nem okoztak nagyobb csúszásokat a beruházási programokban, mint ami egyéb (beruházási tervezési, kivitelezési) hibákból adódott. A magyar múzeumügy egészére nagyon jellemző gyenge infrastruktúra követelte meg, hogy a feladat elvégzéséhez ezt meg kellett teremteni. E nélkül senki nem tudta volna a munkát elvégezni, s azt sem hisszük, hogy bárki szemére lehetne vetni, hogy a megrendelő ajánlatát nem mindig fogadták el az első szóra és megpróbáltak alkudni. De nem kell hozzá nagy szakmai ismeret, hogy ezekben az alkukban ki volt az erősebb fél...

Azt, hogy voltak, vannak hibák, senki nem vitatja, de ennek nem az a módja, hogy valakik felülről központosítottan mindent eldöntsenek. Most, az EU csatlakozás küszöbén, a régiós feladatok kimunkálásának időszakában, amikor decentralizációnak kellene megtörténnie, a javaslat egy újabb pesti „vízfej" kiépítéseként értelmezhető. A szakemberek többsége valóban régóta szorgalmazza egy koordináló szervezet létrehozását, az építőiparihoz hasonló ajánló jellegű normarendszer kialakítását. Ebben a munkában azonban azoknak kell megfelelő arányban részt venni, akiknek ebben a sok év alatt megszerzett legnagyobb tapasztalata van.

A magyar múzeumügyben rejlő sajátos érdekek mentén 2003-ban megalakult a Megyei Múzeumok Szövetsége, amely kész konstruktív partnernek lenni minden olyan ügyben, ami előreviszi a magyar múzeumügyet, benne a magyar régészetet. A szövetséget a múzeumi szakma és a szakmát felügyelő Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma partnerként kezeli, reméljük, így lesz ez a beruházókkal, köztük a jelenlegi legnagyobbal, a Nemzeti Autópálya Rt.-vel is. Végezetül leszögezzük, hogy a szakmai problémák megoldását legkevésbé sajtópolémiáktól várjuk!

DR. VÁNDOR LÁSZLÓ
a Megyei Múzeumok Szövetségének elnöke

Fontosnak tartom leszögezni, hogy a megyei múzeumigazgatóknak természetesen nem velem van vitájuk, hanem a cikkemben meginterjúvolt Raczky Pál professzorral, illetve Varga Kálmánnal, a Kulturális Örökségvédelmi Hivatal elnökével.

Mélyen megértem elemi felháborodásukat, hiszen ha megvalósul a cikkben körüljárt átszervezés, az óhatatlan a megyék bizonyos fokú érdeksérelméhez vezet. Éppen ezért örülök, hogy az írás végre megindította a régóta halogatott vitát. Csak remélni tudom, hogy a szükséges egyeztetések után az illetékes kormánytag, Hiller István kulturális miniszter eldönti: kezdeményezi-e az átalakítást vagy nem nyúl a jól-rosszul működő rendszerhez.

N. KÓSA JUDIT

„Idő van"

Az utóbbi hónapokban vészes imbolygásba kezdett kulturális életünk. A „kereskedelmi álkultúra" rohamos térhódítása beláthatatlan következményekkel járhat. Sorvadásra ítéltetik, megkérdőjeleződik egy több évszázados értékrend minden hozadéka. Érzékeny és könnyen tönkretehető terület ez.

A veszteség nem mérhető. Az egészségügy és a mezőgazdaság nehéz helyzetével példálózni demagógia. Hisz átgondolt koncepcióval, a viszonylag kevés pénz ésszerű és igazságos felhasználásával elkerülhető lenne a jövendő generáció(k)ban maradandó és öröklődő károsodást okozó konzumálódás.

Lassan ellehetetlenül a kulturális intézmények nagy része – a jó és jól kommunikált „ügyek" ellenére is. A közüzemi díjak emelkedése, a kultúrára kivetett áfatörvény következményei, az inflláció, a „kényszervállalkozások" felszámolásának kényszere és az újabb megszorító csomag tovább nehezítik az eddig sem rózsás helyzetet.

Példaként álljon itt a hirtelen jött – a szakmát (és a szaktárcát is?) felkészületlenül ért – áfatörvény „hozománya". A színigazgatók kaptak először észbe. A kultúrafinanszírozást igen súlyosan érintő törvényt már nem lehetett megváltoztatni, de a költségvetés módosításáért esedező és lobbizó, ügyes igazgatók végül is eredménnyel jártak. Részeredménnyel, hisz a „kompenzáció" pótmegoldás, a jövőben újabb és újabb harcot kell majd vívni a színházak „szinten tartásáért". 1 milliárd 750 millió forintról van szó. (A 60-80 százalékos „kárpótlás" kifizetési módja, ideje, az elosztás szempontjai körül máig nagy a bizonytalanság. Az ügyintézés lassú és nehézkes.) Sajnos későn, a „Draskovics-csomag" bejelentésével egy időben készült el a különböző kulturális ágazatok veszteségének felmérése. Az adatok egy része becsült, a megoldási javaslatok improvizáltak. Senki nem készült fel a kényszerű feladat megoldására. A tárca sem. Pedig – ismétlem – viszonylag kevés pénz miatt történik mindez. A megyei, akadémiai, egyetemi és NKÖM-könyvtáraktól 452, a területi művelődési intézményektől 45, az állatkertektől 97, az országos közművelődési intézményektől 95, az állami pénzeket is felhasználó „közszolgálati" fesztiváloktól 120 milliót vonnak el. Ez katasztrofális következményekkel jár. Frusztrált igazgatók, művészeti és művelődési irányítók összegeznek, felmérnek, lobbiznak, sikoltoznak, keseregnek. Hát megéri? Megérte?

Lehetetlenné válik a tervezés, előtérbe kerülnek a kényszermegoldások és a kétes improvizációk.

Közben dolgozni is kellene, de lehetetlenné válik a tervezés, előtérbe kerülnek a kényszermegoldások és a kétes improvizációk.

Pedig az uniós csatlakozás idején a kultúra hídszerepének puszta hangsúlyozása nem elég. Biztonságra van szükség, hogy a kultúra valóban be tudja tölteni ezt a szerepet, hogy az igazi értékeket hordozó magyar közművelődés, művészet élni, álmodni, tervezni és működni tudjon.

MÁRTA ISTVÁN
színházigazgató
a Magyar Fesztivál Szövetség elnöke

A szerkesztőség fenntartja magának a jogot, hogy a beküldött leveleket és meg nem rendelt cikkeket a szerző mondanivalójának tiszteletben tartásával, rövidítve és szerkesztve, olvasói levélként közölje. Üzenetrögzítőnk telefonszáma: 436-4583; e-mail: level@nepszabadsag.hu.

Bodrossy Attila gyűjtése

Szarajevóban lőtték a stadiont

Egy labdarúgó-mérkőzés alatt tüzérségi lövedékek becsapódása következtében Szarajevóban életét vesztette tegnap délelőtt tizenegy szurkoló, köztük négy gyermek. Két lövedék robbant a közönség soraiban. Az AP jelentése szerint a hatvan néző közül negyven ember megsebesült a dobrinjai futballpályán. A pálya kormány ellenőrizte kerületben van. Egy évvel ezelőtt kenyérért sorban álló 16 polgári lakos életét oltották ki lövedékek Szarajevó belvárosában.

Jelcin alkotmányozó nemzetgyűlést akar?

Éles viták Moszkvában

Az orosz elnök elleni támadások uralták a különböző szintű tanácsi vezetők tegnapi moszkvai tanácskozását, amelyen *Ruszlan Haszbulatov* parlamenti elnök és *Alekszandr Ruckoj* alelnök egyaránt *Borisz Jelcin* ellen lépett fel. Haszbulatov egyebek között azzal vádolta az államfőt, hogy megpróbálja kireskeszteni a törvényhozókat az új alkotmány elfogadásának folyamatából, s igyekszik lejáratni a parlamentet. Ismét megfogalmazta azt a konzervatív aggodalmat, hogy a héten kezdődő alkotmányos tanácskozást, amelynek feladata az új alkotmány szövegének véglegesítése, Jelcin egyszerűen alkotmányozó nemzetgyűléssé változtatja. Ez a lépés egyet jelentene a nyílt hatalomátvételi kísérlettel – hangoztatta Haszbulatov.

Rendkívül éles hangvételű, a parlamentet a kormány leváltására felszólító beszédet mondott a tanácskozáson Ruckoj alelnök, aki szerint a kabinet egyenesen „népellenes bűntettet" követ el a jelenlegi gazdaságpolitika folytatásával. A Jelcinnel szembefordult politikus a Szovjetunió felbomlásához vezető gorbacsovi peresztrojka politikájával azonosította Jelcin irányvonalát. Ruckoj arra hívta fel a figyelmet, hogy az államfő politikája nyomán kialakult válság Oroszország felbomlását eredményezheti.

Osztrák lapvélemény az MDF belső vitájáról

A Die Presse budapesti tudósítója úgy véli, *Antall Józsefnek* el kell döntenie, kisebbségi kormányt vezet avagy előrehozott parlamenti választásokra törekszik – írja a bécsi lap. Antall József következményekkel járó intézkedések nem számíthatnak ellenzéki jóváhagyásra – írja, majd megállapítja: az MDF szétforgácsolódásáért jórészt Antallt terheli a fele-

Megtámadták a segélykonvojt

Két gépkocsivezető meghalt, két másik pedig megsebesült tegnap az észak-boszniai Maglaj város közelében, amikor tüzérségi támadás

Magyar származású főtanácsadó

Charles Gati, azaz *Gáti Károly* személyében a nyolcvanas évek óta először dolgozik majd vezető poszton magyar–amerikai az Egyesült Államok külügyminisztériumában: augusztus 1-jén veszi át posztját, a kelet-közép-európai kérdések főtanácsadójaként, a tárca politikatervező főosztályán – mondotta Gati az MTI-nek. A közvetlenül Warren Christopher külügyminiszter alá tartozó főosztályon Gati a három főtanácsadó egyike, munkaterületén a kelet-közép-európai és a balti országokat, valamint Oroszország európai politikáját kíséri figyelemmel. Az 59 éves Gati 1956-ban került az Egye-

TELEX

– **SZARAJEVÓ.** Alija Izetbegovic bosnyák elnök hétfőn kérte az Egyesült Nemzetek Szervezetét: segítsen megvédeni Gorazde városát a „szerb agressziótól és etnikai tisztogatástól". A szarajevói rádió szerint Izetbegovic az ENSZ Biztonsági Tanácsához küldött levelében leszögezte: Szerbiából újabb erők érkeztek a hónapok óta körbezárt, s a menekültekkel együtt immár 60 ezres lakosságú muzulmán településre ostromára.

– **TOKIÓ.** Kínának, mint a nukleáris hatalmak egyikének, felelősséget kell vállalnia az atomfegyverek elterjedésének megakadályozásáért – erre emlékeztette tegnap *Mijadzava Kiicsi* japán külügyminisztert *Li Hao* kínai nagykövet. Tokió gyelemre méltó válasz született arra a kérdésre, el kelle mozdítani helyükről a közintézmények olyan magas beosztású funkcionáriusait, akiket az előző kormány helyezett ilyen tisztségbe.

– **KIJEV.** Ukrajna biztonságát nem egy második NATO létrehozásával lehet megteremteni, amint azt *Leonyid Kravcsuk* javaslata feltételezi – jelentette ki tegnap a kijevi sajtóklubban tartott sajtóértekezletén *Zbigniew Brzezinski*. Az amerikai politológus előzőleg stratégiai kérdésekről tárgyalt az ukrán elnökkel. Brzezinski szerint irreális azt gondolni, hogy a kelet-közép-európai térségben megalakítandó biztonsági övezet, amely előbb-

KISALFÖLD

1993. június 2., szerda

A CSALÁD NAPILAPJA

XLVIII./126. szám • Ára: 13,80 Ft

Hirdessen színesen!

Kajárpéci harangtorony

Önkormányzati tükör

(5. oldal)

Közelképek a természetről

(12. oldal)

Clinton-kacsák Vancouverben

(15. oldal)

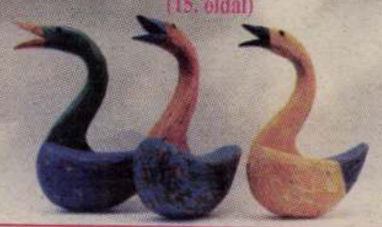

Holnapi számunkban:

Heti rádió- és tévéműsor

Forró napok előtt az FM

Embargó (ismét) van, ösztönző ár (talán) lesz

(Tudósítónktól.)

A meteorológiai nyarat, a mezőgazdaság oly fontos évszakát, kora délelőtti sajtótájékoztatóval „nyitották" hétfőn a Földművelésügyi Minisztériumban.

Dr. Szabó János miniszter az Erdészeti Hivatal létrehozásáról számolt be, melynek a jövő szempontjából nélkülözhetetlen szerepe lehet, hiszen az erdészeti munka hatékonyságát koordinálja (szektorsemlegesen, mert az 1,6 millió hektárnyi erdő 30–40 százaléka már magántulajdonban van), amihez a jogi eszközt a hamarosan tárgyalásra kerülő törvény fogja megteremteni.

(Folytatás a 4. oldalon.)

Kötelező lesz a szemétszállítás Kapuváron

Veszteséges

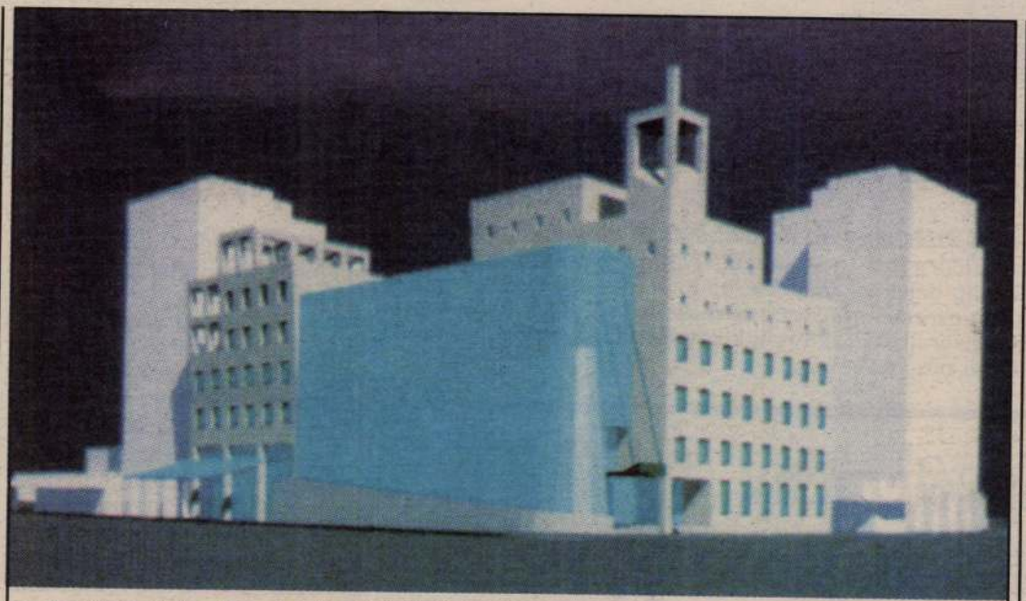

A győr-belvárosi irodaház zártkörű pályázaton nyertes számítógépes látványterve. Bodrossy Attila és Czigány Tamás épülete megvalósulása esetén a színház mögötti foghíjas telken áll majd.

Ötven év után – újra

A MOSZ az agrárválságról

Megrázó hangú, elkeseredett felhívást tett közzé a Mezőgazdasági Szövetkezők és Termelők Országos Szövetségének (MOSZ) közgyűlése. A május 25-i országos fórum záródokumentuma megállapítja, hogy a „kormányt elvitathatatlan felelősség terheli az agrárágazat tönkretételéért." A kiadott felhívás szövege szerint az országos gyűlésen *Szabó Tamás* és *Szabó Iván* miniszterek bejelentették, hogy „a kormány nem kezdeményezi és nem támogatja az új szövetkezeti törvény módosítását." (Az úgynevezett csoportos leválás intézményéről van szó. *A szerk.*)

BODROSSY ATTILA, dr.

Sugárzó kételyek

Aki szeretne kísérleti nyúl lenni egy világméretű tudományos kísérletben, használjon rádiótelefont.

Erre a megállapításra juthatott az, aki részt vett a Hírközlési és Informatikai Tudományos Egyesület (HITE) által A mobil távközlés élettani hatásai címmel megrendezett konferencián. Arról ma már teljesen felesleges vitatkozni, hogy az elektromágneses sugárzásnak, ezen belül a nem ionizáló sugárzásoknak (például a rádiófrekvenciásnak, amilyennel a rádiótelefonok is működnek) vannak-e élettani hatásai, mert a szakemberek sem vitatják, hogy vannak. Ezek az élettani hatások az ionizáló – például a radioaktív vagy a röntgen- – sugárzásokéinál összehasonlíthatalanul kisebbek. A HITE által kiadott Életünk és a mobiltelefon című 2001-es kiadvány legalábbis ezt állítja.

A konferencián sem tudtunk meg ennél sokkal többet. A világ számtalan kutatóhelyén folyó vizsgálatok egymásnak ellentmondó eredményeket hoztak. Nem csoda, hiszen még olyan általánosan elfogadott vizsgálati módszerek sincsenek, amelyek lehetővé tennék az eredmények összehasonlítását. Objektív tudományos kísérletek tulajdonképpen nincsenek is, hiszen nem tudjuk kikapcsolni a vizsgálatot végző ember személyiségét. Jól szemlélteti ezt a HITE kiadványának néhány idézete: „Ma már egyre többünknek lenne nehéz elképzelni az életünket a néhány dekás készülékek nélkül... Maga a mobiltelefónia a nemzetgazdaság egyik húzóágazata lett... A fejlett információs rendszer a gazdaság versenyképességének egyik feltétele... Az az ország vagy régió, amely információs rendszereit nem fejleszti, nem csupán ezen a területen marad le a többitől, hanem egész gazdasági és társadalmi fejlődése kárt szenved." És így tovább. Kérdezem: ezeknek az alapelveknek a terhével a vállán maradhat-e egy kutató teljesen független, és képes lehet-e abszolút objektív vizsgálatra? Hiszen a fentiek szerint egy esetleges kellemetlen vizsgálati eredménnyel tönkreteheti hazája nemzetgazdaságának fejlődését, romba döntheti az ország vagy az egész régió gazdasági, sőt társadalmi előrehaladását.

Veszélyérzetünket kikapcsolja az az akár kimondatlan, akár öntudatlan vélekedés, hogy ami ennyire a mindennapjaink részévé vált, aminek a reklámjaiba léptennyomon beleütközünk, aminek a nélkülözhetetlenségéről reggeltől estig győzköd minket a média, az nem lehet igazán káros az egészségre. Hajlamosak vagyunk megfeledkezni olyan magától értetődő példákról, mint amilyen az alkohol és a cigaretta.

A rádiótelefonok esete jól példázza, hogyan zajlanak napjaink tudományos-technikai folyamatai. Öldöklő küzdelem folyik a minél nagyobb piaci részesedés, a minél magasabb profit megszerzése érdekében. Ebben a kíméletlen küzdelemben a legfőbb – és igen gyakran már csak az egyetlen – elérendő cél az új termékek minél előbbi piacra dobása. Ez háttérbe szorítja az olyan szempontokat, mint például a környezet- vagy az egészségvédelem.

Ezt a folyamatot erősíti, hogy a rövid távú üzleti hasznot nem ígérő és ezért általában államilag finanszírozott alapkutatás háttérbe szorul, s gyakran a költségvetési szigor áldozatául esik. Így nem csoda, ha egy újonnan és tömegesen megjelenő technikai újdonság anélkül kerül piacra, hogy használatának minden hatását alapos és körültekintő kutatásokkal feltérképezték volna. Nem véletlen, hogy a szuperszonikus gyorsasággal terjedő mobiltelefónia egyre határozottabb lépésekre készteti a különböző országok kormányait, egészségügyi szervezeteit, s kutatások százait indítják be a maroktelefon hatásának vizsgálatára. Ha megkésve is, de csatasorba álltak olyan nagy nemzetközi intézmények is, mint az Európai Unió vagy a WHO (Egészségügyi Világszervezet). A kérdés az, hogy nem késtünk-e el. Előttünk van az autó példája. A klímakatasztrófa küszöbén tántorogva már nagyon jól tudjuk, hogy a motorizáció a környezeti problémák egyik legfőbb okozója, de csak széttárjuk a kezünket: autó nélkül már nem tudjuk elképzelni az életünket. De említhetném azt is, hogy az Egyesült Államokban a termőterület jelentős részén már génkezelt gabonát, kukoricát, szóját termeltek, mire megszülettek azok a kutatási eredmények, amelyek megkérdőjelezték a génmanipuláció módszerének veszélytelenségét.

Miközben az autót elfogadjuk, mint a mindennapi élet nélkülözhetetlen eszközét, hevesen tiltakozunk, ha közelünkben autópályát akarnak építeni. Ugyanígy: megszokott mozdulattal nyúlunk az életünk természetes részét képező rádiótelefonunkhoz, de idegesen kapjuk fel a fejünket, ha arról értesülünk, hogy a fejünk fölé vagy a szomszédságunkba rádiótelefon-átjátszó állomást szándékoznak elhelyezni. Mindez azt bizonyítja, mennyire nem vetettünk még számot a használatunkba kerülő, egyre szaporodó mesterséges eszközök tényleges veszélyeivel.

A konferencián a finn munka-egészségügyi intézet előadójának egy vizsgálati eredmény ismertetésekor, amely szerint a rádiótelefon-besugárzás hatására a vizsgált személyeknél csökkent a reakcióidő, az csúszott ki a száján,

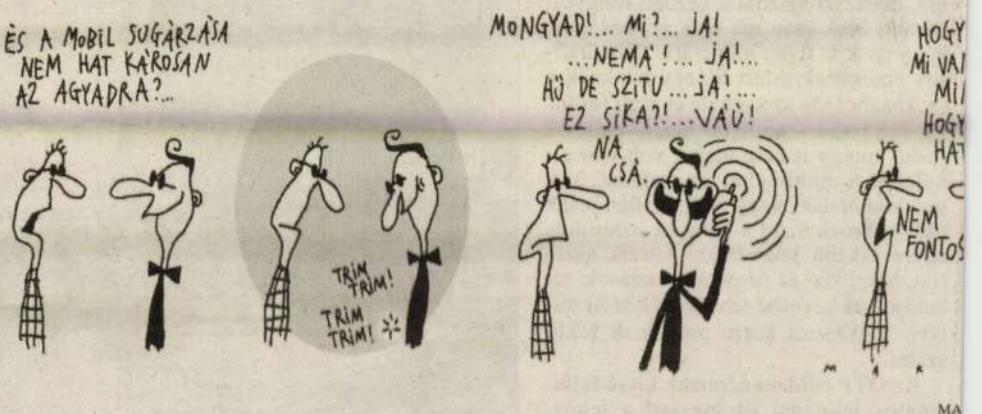

MA

Kamaradarabok

Csaknem négy évvel ezelőtt Körösényi András a hazai politikai rendszert bemutató könyvében ezt írta: „A parlament

Az 1989-es harcosok számos politikai és alkotmányos tervezetből válogathattak. Már akkor is többen szorgalmazták a kétka-

kai erők, amelyek úgy vélik, hogy a jelenleg funkcionáló berendezkedéssel szemben lehetséges más alter-

sukkal elárasszák a helyi pártirodákat. 12 év után egyre erőtlenebb az az érv, miszerint a ma-

lakosság az előző rendsz-

tikai részvétel lehetőségei csekélyek, és ily módon a pányidőszak erőszakolt, tú

tiolt hányniai jelentik a le

A pénz stílusa – a pénz temploma

Az OTP Rt. új központja Győrben

A pénz templomai.

A bankok, mint paloták, az elmúlt évek palotái.

Némiképp különböző, de voltaképp ugyanabba a formába öntve az, amiről mai világunk hol rejtve, hol nagyon is pőrén szól. Konzervatív zárkózottság, egy irányba átlátható füstszínű üveg, gránitpompa. Szentélyelegancia és tekintélyreprezentáció.

Újonnan épült bankszékházakat szóba hozni egyrészt unalmas témának tűnik, mert néhány év alatt annyi lett belőlük, másrészt viszont a kezdeti rongyrázósabb évek után ma már az sem igaz, hogy csak is ilyen monetáris katedrálisok épülnének. Mert ha egy banknak a székházból jön az üzenete és nem fordítva, rég rossz – az ilyen hibát vétőknek pedig amúgy is elég idejük volt már elhullani. A multik által átvetteknek, összeolvadóknak vagy egyszerűen csak működőknek mára a külcsíni stílusuk is egyre inkább különbözni látszik aszerint, hogy kis- és nagyvállalkozások, tehetősek és kevésbé tehetősek között milyen fogyasztói körre próbálnak fókuszálni.

Az OTP például népbank kissé félhivatalos jelleggel és messze a legnagyobb ügyfélkörrel. Zöldből és világos pasztellszínekből kikevert belső dizájnja már korábban kialakult, de e köré most Győrben olyan épületet is sikerült emelni, ami minden szándékosság nélkül is modell lehet a jövőben. Nem mintha egyen pénzkaszárnyákat tervezznének országszerte, hiszen a nyugatdunántúli regionális igazgatóság is helyi céget, a Dimenzió Kft.-t bízta meg a tervezéssel.

A banknak erről a régi saroktelkéről valószínűleg nem lógott volna ki egy a környezőkhöz hasonló magasház sem, de Bodrossy Attila (építész) és Z. Szabó Csaba (belsőépítész) épületét nézve mégis az az ember érzése: az optimális megoldást találták meg ide. A győri színház környéket uraló, méretes síugrósánc tömbje mögött vagyunk, ahol régi lakótelep ér össze a műemléki negyeddel, lakótelepi tízemeletesek találkoznak normális utcaképpel – azaz minden van itt, csak mérték nincs, sűrű, lüktető városi szövet, de harmonizáló ritmus nélkül.

Nem túlkiabálva akarja magára vonni a figyelmet

FOTÓ: MTI – MATUSZ KÁROLY

Az új OTP-fiók és irodaház sem túlkiabálva akarja magára vonni a figyelmet, látványa inkább nyugtató, hűsítő hatású: a sok felfelé törekvő betonhasáb között vízszintes tagolása visszafogott stabilitásként hat, amit csak továbberősít az okker-fekete párosítás, továbbá, ahogy ez a földből kinő. Az alap kiásásakor ugyanis az egykori várfal maradványaihoz és néhány kazamatanyíláshoz is alkalmazkodni kellett, ezért a gödör részben megmaradt, parkoló lett belőle, a telek két belső oldalán pedig rusztikus fal teszi az utcaszint alól kinövő épületet még kontúrosabbá.

Külön érdem, ahogy a tervezők a felső, második emeletet szinte eldugták benne – a bankfiók központi terébe lépve ferde napfénytető dereng fölöttünk, pedig ott elrejtve, szinte észrevétlenül működik egy plusz irodaszint is. Az a tér pedig, amit kívülről stabilnak, megnyugtatóan biztos lábakon állónak érzékelünk, belül kissé megbillen: mozgalmas lesz és izgalmas ritmusokkal teli. Az alaphangot ehhez az a bizonyos féllejtős tető adja, amihez (gondosan ahhoz szabva azért derékszögét) „hozzábillen" egy irodákat rejtő, belső üveghasáb, máshol viszont erős oszlopok, kiés beugrók próbálják kiegyensúlyozni. Ehhez jön az üveg- vagy olívazöld, a tojáshéj sárga, a világos keményfaszín és az alumetál divatosan élénk, de azért visszafogott változatai – mindez azért már elég távol áll a bankok rendszerváltásakor sejtelmes titkokkal, sárgarézzel és diófapatinával indító konzervatív parvenüeleganciától. Megbízhatóság, de különösebb faksznik nélkül, lehetőleg könnyed és átlátható módon – ma ez egy lakossági bank aktuálisan korhű olvasata.

Torma Tamás
az Octogon Építészetkritikai Műhely tagja

Boodrossy Attila épiter

Sugárzó kételyek

Aki szeretne kísérleti nyúl lenni egy világméretű tudományos kísérletben, használjon rádiótelefont.

Erre a megállapításra juthatott az, aki részt vett a Hírközlési és Informatikai Tudományos Egyesület (HITE) által A mobil távközlés élettani hatásai címmel megrendezett konferencián. Arról ma már teljesen felesleges vitatkozni, hogy az elektromágneses sugárzásnak, ezen belül a nem ionizáló sugárzásoknak (például a rádiófrekvenciásnak, amilyennel a rádiótelefonok is működnek) vannak-e élettani hatásai, mert a szakemberek sem vitatják, hogy vannak. Ezek az élettani hatások az ionizáló – például a radioaktív vagy a röntgen- – sugárzásokéinál összehasonlíthatalanul kisebbek. A HITE által kiadott Életünk és a mobiltelefon című 2001-es kiadvány legalábbis ezt állítja.

A konferencián sem tudtunk meg ennél sokkal többet. A világ számtalan kutatóhelyén folyó vizsgálatok egymásnak ellentmondó eredményeket hoztak. Nem csoda, hiszen még olyan általánosan elfogadott vizsgálati módszerek sincsenek, amelyek lehetővé tennék az eredmények összehasonlítását. Objektív tudományos kísérletek tulajdonképpen nincsenek is, hiszen nem tudjuk kikapcsolni a vizsgálatot végző ember személyiségét. Jól szemlélteti ezt a HITE kiadványának néhány idézete: „Ma már egyre többünknek lenne nehéz elképzelni az életünket a néhány dekás készülékek nélkül... Maga a mobiltelefónia a nemzetgazdaság egyik húzóágazata lett... A fejlett információs rendszer a gazdaság versenyképességének egyik feltétele... Az az ország vagy régió, amely információs rendszereit nem fejleszti, nem csupán ezen a területen marad le a többitől, hanem egész gazdasági és társadalmi fejlődése kárt szenved." És így tovább. Kérdezem: ezeknek az alapelveknek a terhével a vállán maradhat-e egy kutató teljesen független, és képes lehet-e abszolút objektív vizsgálatra? Hiszen a fentiek szerint egy esetleges kellemetlen vizsgálati eredménnyel tönkreteheti hazája nemzetgazdaságának fejlődését, romba döntheti az ország vagy az egész régió gazdasági, sőt társadalmi előrehaladását.

Veszélyérzetünket kikapcsolja az az akár kimondatlan, akár öntudatlan vélekedés, hogy ami ennyire a mindennapjaink részévé vált, aminek a reklámjaiba léptennyomon beleütközünk, aminek a nélkülözhetetlenségéről reggeltől estig győzköd minket a média, az nem lehet igazán káros az egészségre. Hajlamosak vagyunk megfeledkezni olyan magától értetődő példákról, mint amilyen az alkohol és a cigaretta.

A rádiótelefonok esete jól példázza, hogyan zajlanak napjaink tudományos-technikai folyamatai. Öldöklő küzdelem folyik a minél nagyobb piaci részesedés, a minél magasabb profit megszerzése érdekében. Ebben a kíméletlen küzdelemben a legfőbb – és igen gyakran már csak az egyetlen – elérendő cél az új termékek minél előbbi piacra dobása. Ez háttérbe szorítja az olyan szempontokat, mint például a környezet- vagy az egészségvédelem.

Ezt a folyamatot erősíti, hogy a rövid távú üzleti hasznot nem ígérő és ezért általában államilag finanszírozott alapkutatás háttérbe szorul, s gyakran a költségvetési szigor áldozatául esik. Így nem csoda, ha egy újonnan és tömegesen megjelenő technikai újdonság anélkül kerül piacra, hogy használatának minden hatását alapos és körültekintő kutatásokkal feltérképezték volna. Nem véletlen, hogy a szuperszonikus gyorsasággal terjedő mobiltelefónia egyre határozottabb lépésekre készteti a különböző országok kormányait, egészségügyi szervezeteit, s kutatások százait indítják be a maroktelefon hatásának vizsgálatára. Ha megkésve is, de csatasorba álltak olyan nagy nemzetközi intézmények is, mint az Európai Unió vagy a WHO (Egészségügyi Világszervezet). A kérdés az, hogy nem késtünk-e el. Előttünk van az autó példája. A klímakatasztrófa küszöbén tántorogva már nagyon jól tudjuk, hogy a motorizáció a környezeti problémák egyik legfőbb okozója, de csak széttárjuk a kezünket: autó nélkül már nem tudjuk elképzelni az életünket. De említhetném azt is, hogy az Egyesült Államokban a termőterület jelentős részén már génkezelt gabonát, kukoricát, szóját termeltek, mire megszülettek azok a kutatási eredmények, amelyek megkérdőjelezték a génmanipuláció módszerének veszélytelenségét.

Miközben az autót elfogadjuk, mint a mindennapi élet nélkülözhetetlen eszközét, hevesen tiltakozunk, ha közelünkben autópályát akarnak építeni. Ugyanígy: megszokott mozdulattal nyúlunk az életünk természetes részét képező rádiótelefonunkhoz, de idegesen kapjuk fel a fejünket, ha arról értesülünk, hogy a fejünk fölé vagy a szomszédságunkba rádiótelefon-átjátszó állomást szándékoznak elhelyezni. Mindez azt bizonyítja, mennyire nem vetettünk még számot a használatunkba kerülő, egyre szaporodó mesterséges eszközök tényleges veszélyeivel.

MARABU RAJZA

A konferencián a finn munka-egészségügyi intézet előadójának egy vizsgálati eredmény ismertetésekor, amely szerint a rádiótelefon-besugárzás hatására a vizsgált személyeknél csökkent a reakcióidő, az csúszott ki a száján, hogy a rádiótelefon-használat pozitív módon befolyásolta az agyműködést. Az állítással ellentétben ez inkább aggasztó hír, mert azt bizonyítja, hogy a sugárzás befolyásolja az agy normális működését, s mint tudjuk, minden beavatkozásnak – még a látszólag hasznosnak is – ára, mellékhatása van.

A konferencia üdítő eseménye volt a két külföldi szakember egyrészt-másrészt típusú felszólalása után Hernádi Istvánnak, a Pécsi Tudományegyetem fiatal neurobiológusának előadása. Az egyetem neurobiológiai intézetében egy szinte „saját szakállukra" végzett kísérletsorozat bebizonyította, hogy a rádiótelefon használata úgy befolyásolja az agyműködést, hogy a külső ingerekre adott válasz, azaz a reakcióidő a besugárzást követően először lerövidül, majd később mérhető mértékben meghosszabbodik. Az életkor előrehaladtával erősödik ez a hatás. Elhangzott egy gyakorlati példa is: Nagy-Britanniában egy baleset okozó gépjárművezetőnek kártérítést ítélt meg a bíróság, mert bizonyítottnak látta, hogy a vezető a baleset előtt használta a mobiltelefonját, ami után nem tudta időben észlelni a veszélyhelyzetet.

A konferencia óta motoszkál bennem az a kérdés, hogy vajon hasonló biztonságtechnikai feltételekkel, mint amilyenekről a rádiótelefonokkal kapcsolatban értesülünk, forgalomba lehetne-e hozni, mondjuk, egy hajszárítót.

Gellért Miklós
Személyes Környezetvédők Egyesülete (SZIKE)

Kamaradarabok

Csaknem négy évvel ezelőtt Körösényi András a hazai

Az 1989-es harcosok számos politikai és alkotmányos terve-

kai erők, amelyek úgy vélik, hogy a jelenleg funkcionáló be-

sukkal elárasszák a helyi pártirodákat. 12 év után egyre erőtlenebb az az érv, miszerint a magyar lakosság az előző rendszer

tikai részvétel lehetőségei igen csekélyek, és ily módon a kampányidőszak erőszakolt, túlpolitizált hónapjai jelentik a legszé-

elutasítás. A magyar pártok több mint egy évtizede ígérgetik – az önkéntes korlátozás jegyében – azt, hogy megfelelő képviselet-

RÁDIÓ

Miért Don Juan?

Kérdezhetnénk, miért éppen Don Juannak nevezi háborúból érkezett hősét Ödön von Horváth. Mert hát hol van ez a sebesült, majd a spanyolnáthán is átesett köznapi szélhámos a nagy filozófus nihilistától? A nem hit tragikus hősétől? Talán mert az első világháborúból megtérve meg szeretne tisztulni a bűnös lélek. Elvirát keresi, akit egykor megcsalt, és általa szeretne megváltódni. S miközben neki írogatja válasz nélkül maradó leveleit, újra elköveti az összes bűnt. Keserűen csábul és csábít, fanyar kedvetlenséggel játssza tovább a szerepét.

Az író alighanem a világirodalom bármely hősét vagy az élet bármely névtelenjét hasonló eredménnyel küldhetné be a világháború utáni német polgári életbe. Ugyanerre az eredményre jutna: felleltározná a kiábrándulás és az osztályharcos-forradalmi illúziók világát. Az anyagi nyomorúságot, a lelki-szellemi-erkölcsi kiüresedést. Don Juan amoralitása nem nőcsábászatban, nem gyilkolásban, nem merész, nyílt istentagadásban valósul meg. Csak abban, hogy a köznapok normái szerint él. Megözvegyült régi szeretőjénél vesz szállást, és csodálja az asszony tehetségesen korcsolyázó kiskorú lányának lábát. Egy iparművésszel kerül kapcsolatba, aki prostitúcióból él, Don Juan viszont rövidesen abból, hogy eladja a nő alkotásait. És nagyon csodálkozik, amikor az özvegy nagyobbik, munkásmozgalmár leánya kapitalistának mondja, s mint ilyentől kér segítséget egy illegalitásba kényszerülő elvtársnője számára. Ez a háborúból megtért Don Juan egyet tagad: hogy bármi köze lenne bármihez. Ennyiben persze a világ erkölcsi rendjét tagadja, s ennyiben talán mégis joggal viseli nagy elődje nevét.

Lehet, ezért is került éppen most a rádiószínház műsorára a Don Juan megjön a világháborúból. Simon László fordítása alapján Sultz Sándor írta rádióra a darabot, Solténszky Tibor rendezte, a címszerepet Mácsai Pál alakította. A hangok szemléletesen elképzelhetővé teszik a kort, a hangulatot, a mentalitást. A sok rövid jelenet tördelt, széthullott külső és belső világot érzékeltet, ahol a találkozások, az érzések, a kapcsolatok, a szenvedélyek is esetlegesek.

Zappe László

A pénz stílusa – a pénz temploma

Az OTP Rt. új központja Győrben

A pénz templomai.

A bankok, mint paloták, az elmúlt évek palotái.

Némiképp különböző, de voltaképp ugyanabba a formába öntve az, amiről mai világunk hol rejtve, hol nagyon is pőrén szól. Konzervatív zárkózottság, egy irányba átlátható füstszínű üveg, gránitpompa. Szentélyelegancia és tekintélyreprezentáció.

Újonnan épült bankszékházakat szóba hozni egyrészt unalmas témának tűnik, mert néhány év alatt annyi lett belőlük, másrészt viszont a kezdeti rongyrázósabb évek után ma már az sem igaz, hogy csak is ilyen monetáris katedrálisok épülnének. Mert ha egy banknak a székházból jön az üzenete és nem fordítva, rég rossz – az ilyen hibát vétőknek pedig amúgy is elég idejük volt már elhullani. A multik által átvetteknek, összeolvadóknak vagy egyszerűen csak működőknek mára a külcsíni stílusuk is egyre inkább különbözni látszik aszerint, hogy kis- és nagyvállalkozások, tehetősek és kevésbé tehetősek között milyen fogyasztói körre próbálnak fókuszálni.

Az OTP például népbank kissé félhivatalos jelleggel és messze a legnagyobb ügyfélkörrel. Zöldből és világos pasztellszínekből kikevert belső dizájnja már korábban kialakult, de e köré most Győrben olyan épületet is sikerült emelni, ami minden szándékosság nélkül is modell lehet a jövőben. Nem mintha egyen pénzkaszárnyákat terveznének országszerte, hiszen a nyugatdunántúli regionális igazgatóság is helyi céget, a Dimenzió Kft.-t bízta meg a tervezéssel.

A banknak erről a régi saroktelkéről valószínűleg nem lógott volna ki egy a környezőkhöz hasonló magasház sem, de Bodrossy Attila (építész) és Z. Szabó Csaba (belsőépítész) épületét nézve mégis az az ember érzése: az optimális megoldást találták meg ide. A győri színház környéket uraló, méretes síugrósánc tömbje mögött vagyunk, ahol régi lakótelep ér össze a műemléki negyeddel, lakótelepi tízemeletesek találkoznak normális utcaképpel – azaz minden van itt, csak mérték nincs, sűrű, lüktető városi szövet, de harmonizáló ritmus nélkül.

Nem túlkiabálva akarja magára vonni a figyelmet FOTÓ: MTI – MATUSZ KÁROLY

Az új OTP-fiók és irodaház sem túlkiabálva akarja magára vonni a figyelmet, látványa inkább nyugtató, hűsítő hatású: a sok felfelé törekvő betonhasáb között vízszintes tagolása visszafogott stabilitásként hat, amit csak továbberősít az okker-fekete párosítás, továbbá, ahogy ez a földből kinő. Az alap kiásásakor ugyanis az egykori várfal maradványaihoz és néhány kazamatanyíláshoz is alkalmazkodni kellett, ezért a gödör részben megmaradt, parkoló lett belőle, a telek két belső oldalán pedig rusztikus fal teszi az utcaszint alól kinövő épületet még kontúrosabbá.

Külön érdem, ahogy a tervezők a felső, második emeletet szinte eldugták benne – a bankfiók központi terébe lépve ferde napfénytető dereng fölöttünk, pedig ott elrejtve, szinte észrevétlenül működik egy plusz irodaszint is. Az a tér pedig, amit kívülről stabilnak, megnyugtatóan biztos lábakon állónak érzékelünk, belül kissé megbillen: mozgalmas lesz és izgalmas ritmusokkal teli. Az alaphangot ehhez az a bizonyos féllejtős tető adja, amihez (gondosan ahhoz szabva azért derékszögét) „hozzábillen" egy irodákat rejtő, belső üveghasáb, máshol viszont erős oszlopok, ki- és beugrók próbálják kiegyensúlyozni. Ehhez jön az üveg- vagy olívazöld, a tojáshéj sárga, a világos keményfaszín és az alumetál divatosan élénk, de azért visszafogott változatai – mindez azért már elég távol áll a bankok rendszerváltásakor sejtelmes titkokkal, sárgarézzel és diófapatinával indító konzervatív parvenüeleganciától. Megbízhatóság, de különösebb faksznik nélkül, lehetőleg könnyed és átlátható módon – ma ez egy lakossági bank aktuálisan korhű olvasata.

Torma Tamás

az Octogon Építészetkritikai Műhely tagja

Bodrossy M.

Pompeji 1993/1-2

Bodrossy M.: Valami elkezdődött '92 június

Elképzelésem kezdőpontjánál föltételezi a változó nyelvfogalom, azaz a nyelvben magában kihordott új fogalmi rendszer szükségszerű, determinisztikus hatását a kritika nyelvére. Sőt, megelőlegezi saját logikáját, mely szerint nyelv és kritikai nyelv ugyanaz, anélkül, hogy ezt a pontot (bármikor) — éppen saját előföltevéseinek kényszerítő ereje folytán — elméletileg és nyelvileg kifejthetné. Kizárólagossá teszi az értelmezés, az olvasás, az olvasó szerepét, jóllehet az értelmező stratégiák maguk is szövegszerűek (lásd a metanyelv kérdését), s így a redukció a másik irányba, a szöveg felé is elképzelhető volna. Ugyanígy elfedve tartja azt a tényt, hogy nyelv- és kritikafelfogásában (például a konstruktivitás, differencialitás, vagy a polifónia fogalmának kifejtésében) engedi, sőt elősegíti a "játék" logikájának metafizikálódását, s ezzel ellene dolgozik a kritika-mint-nyelv iménti explikációjának. Kényszerű választásaim egy részét ekképpen fölfedve nem marad más hátra, mint hogy — újabb rejtekhelyet keresve — átadjam a szót ...

Szeged

Kovács Sándor

BODROSSY Márk gróf

Árnyékkötők Vall. 1992. Újvidel

6. 70. p.

Új Mûr. 1993

im August", "Taugeruch und
nen" betitelt sind.

en sind in den Nebenräumen der
ständig Keramiken und Skulp-
Seidl zu besichtigen. Seit
ihrem Atelier in Maria Schutz
ichisch-steirischen Grenze.
von außergewöhnlicher Nähe
ignum dokumentiert, das seit

ßskulpturen und Reliefs -
nst am Bau, Kunst für den öf-
kt ihrer Arbeit geworden.

en ihre Steinschiffe, Inseln,
hische Faszination und eine
denkmäler sprechen in einer

Bodnar János belsőépítész

szerepel a Művész az iparban c.

Kiállításon

Magyar Nemzet
1969 febr. 4.

1750. COLERIDGE, SAM. TAYLOR, Cole. Boston, 1900. 4r. Ered. vl

1751. CRANE, WALTER, Von der de Leipzig, 1901. 8r. Ered. vkts. Be

1752. CROMER, M. Polonie. Libri XXX pinae offic. Birckmanniee, 1589.

1753. DEYERLSPERG JAC. GEORG tekkel (Mit sehr grossen Stiche (Gr. Fol. Lederband).

1754. DIRETTORIO per recitare il sa Bassano, Gio Ant. Remondini.

1755. DÓCZI LAJOS, Néhány vánko (Budapest, Hornyánszky, 1904.) Arany Lászlónénak ajánlott. *Rit*

1756. DOMUS SANCTA ALMAE sod Kézirással, beragasztott metszetek band).

1757. ECKHARTSHAUSEN, HOFRA Betrachtungen. Beragasztott mets hülle).

the longer poems. London, Dent. 1898. 12r. Ered. bőrkts.

Ein komisches Heldengedicht. Leipzig, Insel-Verlag, 1906. nnyomása (Nachdruck der Ausgabe 1799).

n (Französisch, deutsch, italienisch). Metszetekkel Johanna lit Stichen von). Augsburg. Sac. Lotter 1713. Félbőrkötés

; Mariae Theresiae etc. Nagy kétoldalas metszetekkel (Mit Vien, 1740. Nagy folio bőrkötés (Gr. Fol. Lederband).

lit 10 Radierungen von K. Walser (Berlin). Bruno Cassirer s. A 250 példányos kiadásból a 205-ik. Original Lederband.

Fametszetekkel (Mit Holzschnitten). Nürnberg. Szép préselt erband).

édiája. Második tetemesen javitott kiadás. Pest, 1863. 8r. ka kötetet különösen becsessé teszi, hogy Kossuth Lajosé ajátkezü aláirása: *L. Kossuth* igazol.

ilágosig. Emlékeimből. II. könyv. Arad, 1881. 8r.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 16
Telefon: 188-296, 188-307

Bodvai Gábor

1961. JAN. 5.

PETŐFI NÉPE

— *KÖRPLASZTIKÁT készít a kecskeméti Béke téri általános iskola részére Bodvai Gábor szobrászművész. A mű zsürizésére jövő pénteken kerül sor Budapesten, s utána hamarosan az épületre kerül.*

megírva

Bodvai Pál

szegedi rézmüves

lásd

a

Janurák Pál

alatt is megnéztem. Itt nincs semmi.

Az Árv. Csarnokban 1929. egy Cigányzenész c. bronzavolt kicillítva.

Árv. Közlöny

1929. 4. rk. 11

37. l.

A MÜEM

Vénné

3223
lzb. 1920.

Bodvai Pál

szegedi vézmüves eredeti neve Jancsurák. 1878-ban magyarosította nevét.

Jancsurák Gusztáv hires pesti vézmüves nála tanult.

Az 1879-es szegedi árvoz körüli tevekénységéért koronas aranyérdemkeresztet kapott.

Ifj. Jancsurák Gusztáv
Közlése 1949.
márc. 17

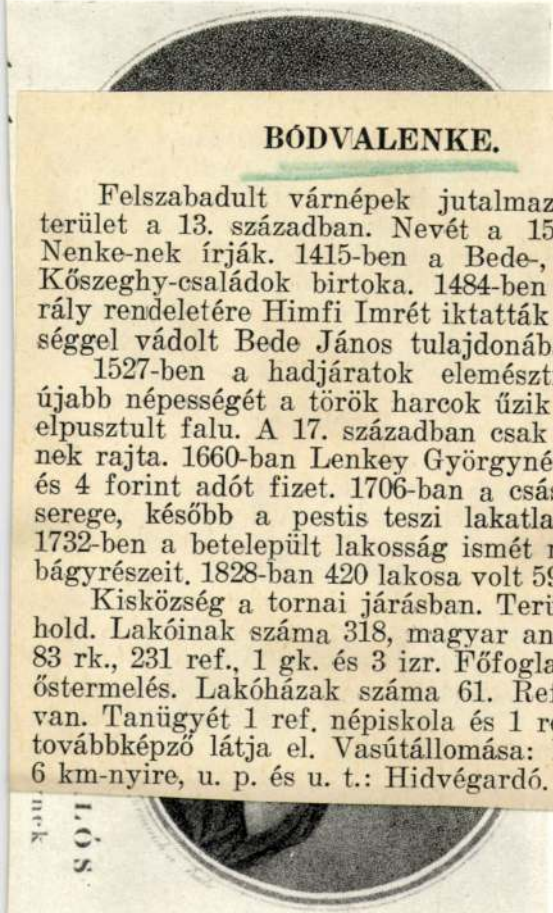

BÓDVALENKE.

Felszabadult várnépek jutalmazására adott terület a 13. században. Nevét a 15. században Nenke-nek írják. 1415-ben a Bede-, Lenkey- és Kőszeghy-családok birtoka. 1484-ben Mátyás király rendeletére Himfi Imrét iktatták be a hűtlenséggel vádolt Bede János tulajdonába.

1527-ben a hadjáratok elemésztik a falut, újabb népességét a török harcok űzik el. 1564-ben elpusztult falu. A 17. században csak nemesek élnek rajta. 1660-ban Lenkey Györgyné a birtokosa és 4 forint adót fizet. 1706-ban a császáriak hadserege, később a pestis teszi lakatlan pusztává. 1732-ben a betelepült lakosság ismét megülte jobbágyrészeit. 1828-ban 420 lakosa volt 59 lakóházzal.

Kisközség a tornai járásban. Területe 1146 k. hold. Lakóinak száma 318, magyar anyanyelvű és 83 rk., 231 ref., 1 gk. és 3 izr. Főfoglalkozásuk az őstermelés. Lakóházak száma 61. Ref. temploma van. Tanügyét 1 ref. népiskola és 1 ref. általános továbbképző látja el. Vasútállomása: Bódvaszilas, 6 km-nyire, u. p. és u. t.: Hidvégardó.

kapcsolatban a magyar verselésre, annak szokatlanul széleskörű lehetőségeire.

A magyar nyelv a finnel és az olasszal együtt a magánhangzók és mássalhangzók igen kedvező aránya folytán (viszonylag kevés mássalhangzóra esik egy-egy jól elhelyezett magánhangzó) a legzeneibb nyelvek egyike. Emellett változatossá teszi az is, hogy rövid és hosszú magánhangzók között a magyarban határozott különbség van. Ezzel válik lehetővé a görög-latin időmértékes verselés minden formájának pontos átvétele. A magyar költő, aki lelkileg is oly közel áll a szabadságának élő római életeszményéhez, teljes erejükben és szépségükben ültetheti át és utánozhatja a klasszikus szellemet híven kifejező versalakokat. De ugyanakkor a nyugati versformákat is változatosabbá és formásabbá teheti, mert kombinálni tudja a hangsúlyon alapuló s az időmértéken alapuló rendszert. Így *a magyar az egyetlen kultúrnyelv, amelyen mindenfajta verselés hamisítatlanul érvényesül.*

BÓDVARÁKÓ.

A tatárjárás után már a Tornay-család őseinek kezén van. 1340-ben Tornay János birtoka. 1406-ban Berencsi Sáfár István és Bessenyő Pál tulajdonába került adományozás útján. Sáfár utóbb Tornay Istvánnak, illetve birtokcsere kapcsán János esztergomi érseknek engedi át a tulajdonjogot. 1515-ben Szapolyai Imre és neje birtoka. János király harcaiban a császáriak elfoglalják. 1531-ben Forbáth Gáspár kapja Ferdinánd királytól, majd ennek özvegyétől vétel útján Mágocsy Gáspár kezére jut. 1621-ben Tornavár tartozéka, Móricz Mártoné. 1648-ban hódolt falu, állandóan fogyó lakossággal. Ekkor pusztul el a hajdani pálosok kolostora. A kuruc korban már nincs jobbágy-

Csikvári Abauj 169. l.

Vasutállomás Bodvarszilas

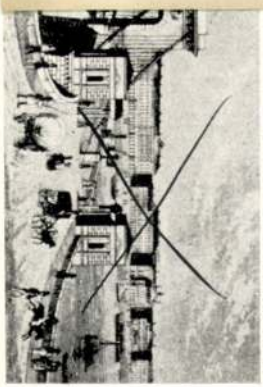

népessége és lakossága a XVIII. sz. elejen települt be a környező mezőkből – Mai nevét 1905-ben kapta. Keglevich István gróf kastélya ma üdülőtelep. Kiskösség a tornai járásban. Területe 1604 k. hold. Lakói magyarok 274 rk. 25 gk, 9 ref. 2 izr. Lakóház 61. 1 rk. elemi iskola 1 rk. alt. továbbképző

ércek már nem álltak oly zavartalanul rendelkezésére. S amikor a csöndes aprómunkát szinte lehetetlenné tette a nagy és fájdalmas események sora, amely lírát követelt . . .

De épen ekkor volt legnagyobb szükség, hogy az irodalom viharos lélekzete, lírai és drámai izgalma mellett el ne felejtődjék a műhelyben ülő mester csöndes és békés lélekzése, nyugalma, amely a vésőt vagy a forrasztóvasat, az ecsetet vagy a karcolótűt biztossá teszi akkor is, mikor a vihar csapkodja ablakát. Az élet és a halál viharában a műhely volt az elefántcsonttorony, a világítótorony. A harmadik dimenzió, amely biztosítja a földi életet. A harc és az áldozat mellett a művészet, amely megörökíti a harcos és a haldokló legfőbb mozdulatát. Békét ad a szívnek és halhatatlanságot a halandónak.

Bódvaszilas

l.

Csikvándbaný

170. l.

Viselet.

Női ruha.

A jobbra haladó hölgy f
Lorántfy bekecst prém szegély
sonyszalaggal visel, mig keze
az asztalon két könyv és szek
látszik. Felirata:

TÉLI-ÖLTÖZÉ
Melléklet a Divatcsarno
Alter Antal divatt

alól jobbra: Ny. Rohn és Grun

Kny., mér. 22.1

Bodvaszilasi

rk. templom

epüls 1774. Az egyház-
község 1737-ben már
fennállott, anyakönyvei
1727 óta. Leányegy-
házai Komjáti és
Tornanádaska

Csikvári Abauj

sz. a. 23. h.

Bódvavendégi

1.

Csikvári Ábrány

1701.

Viselet.

Női ruha.

A jobbra fordult hölgy
főkötő, ~~ruha~~ ruha popeline lain-
kötény hímzéssel; a Széchény
dig kalap, Tinódy-guba borit
jobbra függöny log. Felirata

ŐSZI-ÖLTÖZÉK
Alter Antal divatter
Melléklet a Divatcsarno

alól jobbra: Ny. Rohn és Gru
e fölött: rajz K.P.

Kny., mér. 26.3

Bodvavendégi
ref. templom
Építés 1791-ben.

Csikvári Károly
92.a.23.b.

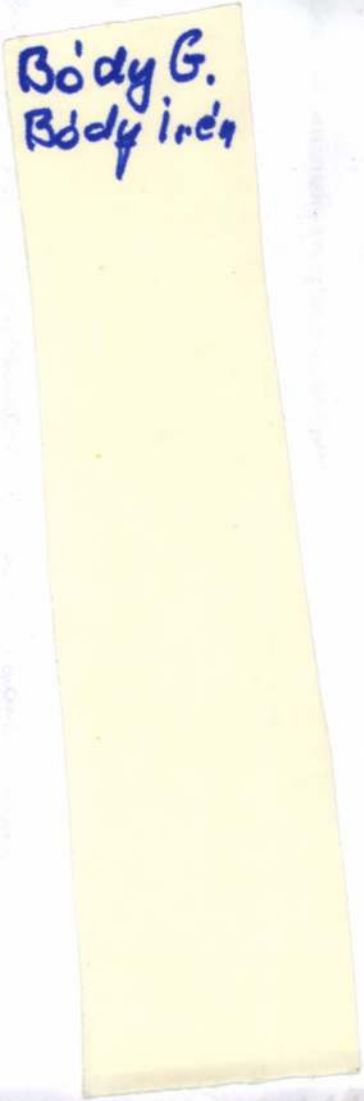
Body G.
Body ind

BÓDY, szobrász

A hazai balneológia numizmatikai emlékei között szerepel:
BÓDY érme:.-21.-PÖSTYÉN TERMIA PALOTA IRMA FÜRDŐ, 93+135 mm. AE. 52.old.

Dr. VARANNAI GYULA: A hazai balneológia numizmatikai emlékei 61.old.

AZ ÉRME, Közlemények az éremgyűjtés köréből.
-------- XIX. 196[illegible]. 25.sz. Bp.

megírva

Body András

1924. a Sárospataki mű-
vésztelepen dolgozott;
a Képzőművészeti fő-
iskolán Rudnay
Gyulánál tanult
1929. rajztanári
oklevelet kapott.
Arcképeket festett.
Kiállításokon nem
szerepelt.

Oláh György. Új mű-
vésztelep Sárospatakon.
Magyarság 1924. okt.
19.

Képzőmű. isk. cök
1928-29. 22. l.

Body Endre

Képzőmův. főiskola

1921 — 1929

Sz. Büsviz (Szepes)

1901 okt 13

Rudnay

Body Endre

1921/22 II. – 1924/25,
1927/28 – 1928/29.

Ferképzőmfőiskérk

1932-33. 69. l.

képes ábrázolások voltak, a Chou-dinasztia szertartási könyvében (Chou Li) már törvények vannak lefektetve a különböző színek jelképes alkalmazására. Ugyancsak a Chou-korszakból

Bódy Endre

festő Sárospatakon
évenként kiállításokat rendez

u.o.

Harsányi Iván:

Sárospataki Kalauz.
Sárospatak 1928. 107. l.

Bódy Endre.

festő.

Sárospatakon, a Kallégium tanácstermében volt kiállítása Bálint Józseffel egyidejűleg. Tájképei, portréi szerepeltek. A festő, Rudnay tanítványa volt.

Magyarság, 1928. jan. 1.

MDK

Bódy Endre

Uj müv.telep Sárospatakon. Nemz.Ujs. 1924.nov.1. 9.l.

Body Endre

1928/29. középiskolai rajztanári oklevelet kapott.

Képzőm. főisk. évk. 1928/29. 22 l.

Bódy Gábor, filmrendező 1.) Folytatás

Antal István:

Bódy Gábor Emlékkiállítás

Ernst Múzeum, Műcsarnok, Tinódi Mozi, Kossuth Klub

Művészet, 1987. augusztus, 34-old.

1–2 Bódy Gábor: Narcissus és Psyché, játékfilm, 1980, Bachman Gábor díszletterve

1

2

Művészünk az az alkotói típus, akinek den műve személyes élményből táp- ozik – legyen az gyermekkori emlék y akár néhány napos látványremi- cencia. Ilyen, a személyiségfejlődés ensőbb emlékeiből táplálkozó művei é tartoznak a „Család" és az „Otthon" ájában fogant festmények. Ez az etlen hatalmas, vissza-visszatérő ke- éma folyamként kezelhető, hiszen a vanas évek második felétől mind a napig fel-felbukkan az életműben n témájú kép. Az 1974-es *Otthon* ik főműnek tekinthető ebben a sor- is. Feleségének félalakos portréját ázolja egy szobabelsőben, ahol a hát- en látható tükör a művész rejtett ön- képét is tartalmazza. Az aranymetszés szabályait szerfölött agyafúrtan alkalmazó komponálási mód a színfelületek gondos egyensúlyával párosul. Visszatérő kerettémái még a házoromzatok és házfalak. Nyergesújfalui, dömsödi, Tolna megyei kis házak, parasztbarokk oromzatok, napsütötte verandák e képek témái. *Toldott ház* (1977) és *Házelő* (1985) című festményei csupán kiragadott példák e témakörből. Az életműből kimagasló és csak nagy ritkán ismétlődő szigeteket jelentenek fát ábrázoló képei: a *Petőfi-fa* (1985), valamint a rendkívüli gyermekkori élményt feldolgozó művek: a *Koronázás* (1981), a *Bakajános* (1982) és a *Hadaró* (1985).

Vecsési Sándor ars poeticáját úgy fogalmazta meg egy beszélgetés során,

hogy az emberről, a valóságról az igazat akarja festeni. Egyik kritikusa azt írta róla, hogy ő a „kiterített idő" festője, akinek képei „a múlt szépséges üzenete és kapaszkodás a holnap irányába". Hadd idézzem itt befejezésül *Tamás Menyhért Hozott s viendő világ* című írásának egy részletét a gyűjteményes kiállítás katalógusából: „Mit ígér a világ?" – „A jövendölés a látók dolga" – „Milyen látóké?" – „A mindenlátóké" – „Ma már nincsenek mindenlátók" – „Lehet, hogy vannak, csak nem hallik a beszédjük. Ha lármás a világ, ha egyenruhába öltözik a Föd, ki törődik avval, hogy mit mondanak?" – „Kend mit mond?" – „Erre a Födre már nincs orvosság" – „Ezt mondogatják, mióta világ a világ" – „Tudod jól, messze estem a képzelgéstől".

Mily igaz! Csak a valóság és az igazság ne bizonyuljon képzelgésnek!

Nagy Imre

Bódy Gábor, filmrendező, Emlékkiállítás 2.) Folytatás
Antal István: Ernst Múzeum, Miksámok, Tinódi Nori, Vásudh-klub.

3

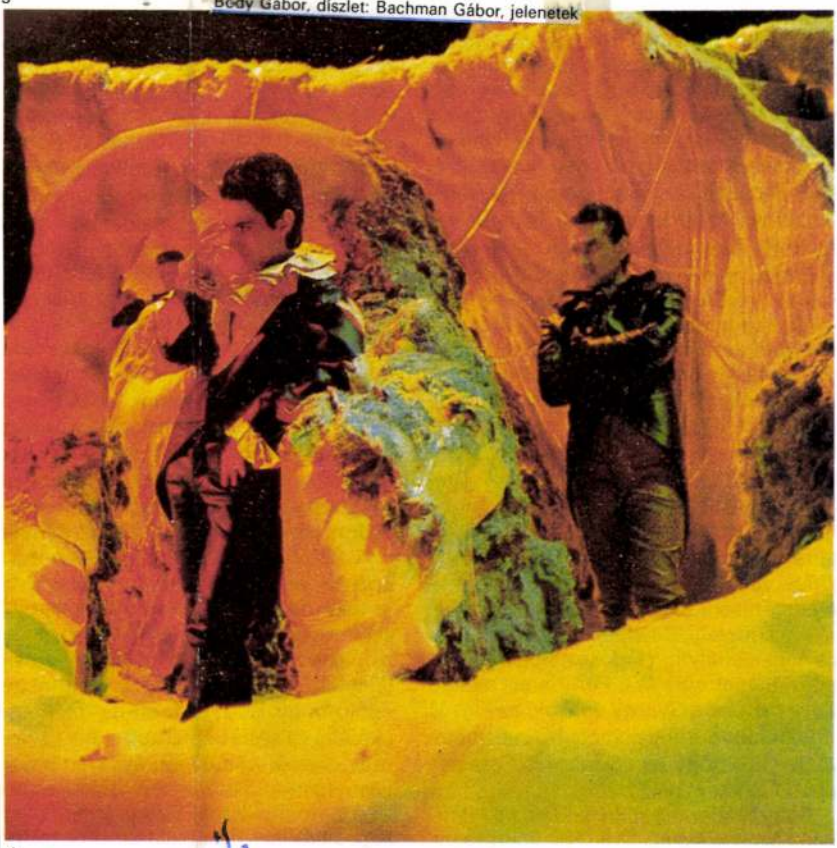

3–4 Hamlet, Győr..., rendezte:
Bódy Gábor, díszlet: Bachman Gábor, jelenetek

Művészet, 1984. augusztus, 35-old.

4

próféta, hanem hérosz, aki jó ideig nem tudja/nem akarja/nem képes/stb. vállalni küldetését, nem látja a helyét, és sorsának alakulása ennyiben közös a görög tragédiák héroszaival. Profán kifordítása a Bódy-előadás alcímének, de Hamlet társadalmi kasztját tekintve, sokkal inkább filozofáló fegyveres, mint fegyveres filozófus. Az ő kreativitása esetében a rendelkezésre álló idő alatt felgerjedő energiák minősége a meghatározó, és sokkal kevésbé az idő. Kreativitásának jellege ellentmond a Bódy-féle kreativitási definíció szellemének. Az a körülmény, hogy önmegvalósítása tragédiaként jelenik meg, az környezete tragédiája – a mi tragédiánk –, és nem az övé. Mivel hérosz, és nem próféta ő... Jól hangsúlyozzák ezt a törvényszerűséget Fortinbras szavai: „Négy százados / Emelje Hamletet, mint katonát, / A ravatalra: / Mert belőle, ha / Megéri, nagy király vált volna még." Ezek a szavak – értelmezésem szerint – minket gyászolnak – a mi lehetőségeinket gyászolják –, és nem a királyfit. (Érdekes, hogy az előadás dramaturgja és a Fortinbrast alakító színész Kozma György volt, aki az Élet és Irodalomban a legelemzőbb szellemben tárgyalta a Bódy „emlékfesztivál" eseményeit és hangulatát.)

Bódy Gábor heroikus kudarca a Hamlettel azért következhetett be, mert maga is hőséhez hasonló módon ingadozott alkatának heroikus és profétikus sajátosságai között, és éppen úgy „hérosz" volt, mint Hamlet.

Emblematikus kelléke lett annak az előadásnak Bachman Gábor egész színpadot betöltő, az emberi agy tekervényeit megjelenítő díszlettervé, amely már puszta méreteivel és a formájával is rep rezentálta az előadás egészének üzene tét.

Miközben ezeket a sorokat írom, i van mellettem a Filmvilágnak az a szám (86/2.), amelyben összeállítást szentel tek Bódy Gábor emlékének, benne Csap lár Vilmos magnetofonátiratával, amel az összeállítás legfontosabb darabja, hamleti sorsról töprengő Bódy dráma erejű bemutatásának köszönhetően. (Cs V.: ... „Lenni vagy nem lenni." – B. G Nem. A lenni. Elvégzetlen feladat a levé Lenni. – Cs. V.: Hol? Ki? Milyen értelem ben? – B. G.: Mindenkinek lenni. [Italtöl tés csorgása.) Ennek Hamlet a negati példája. Közben fejlődtem odáig, hog őbenne is negatív hőst látok.) Megrendl tő következtetés, mert saját, kreativitásr vallott elképzelései felett mond ítéletet.

A Bódy-kritikák és a Bódy-elemzése közhelyesen visszatérő fordulatai köz tartozik felsorolni mindazok neveit ha zánk és az avantgárd kultúra nagyjai kö zül, akik műveiben személyesen is meg jelentek, vagy legalábbis megihlettél Tény, hogy Bódy Gáborhoz mérhetőe aktuális és széles körű kulturális bázissa csak *Jancsó Miklós* rendelkezett a haz profi filmrendezők közül. Nála érzéke nyebb módon senki sem próbálta meg képzőművészeti áramlatok és általába művészeti-kulturális életünk, a civilizác ós trendváltások aktuális eredménye filmbe, filmekbe építeni. Talán pontosa ezt a vonalat figyelve lehet a leginkáb nyomon követni azt a tudatosan alka mazott nyelvi-szemiotikai apparátus amellyel elkészítettek Bódy filmjei.

5

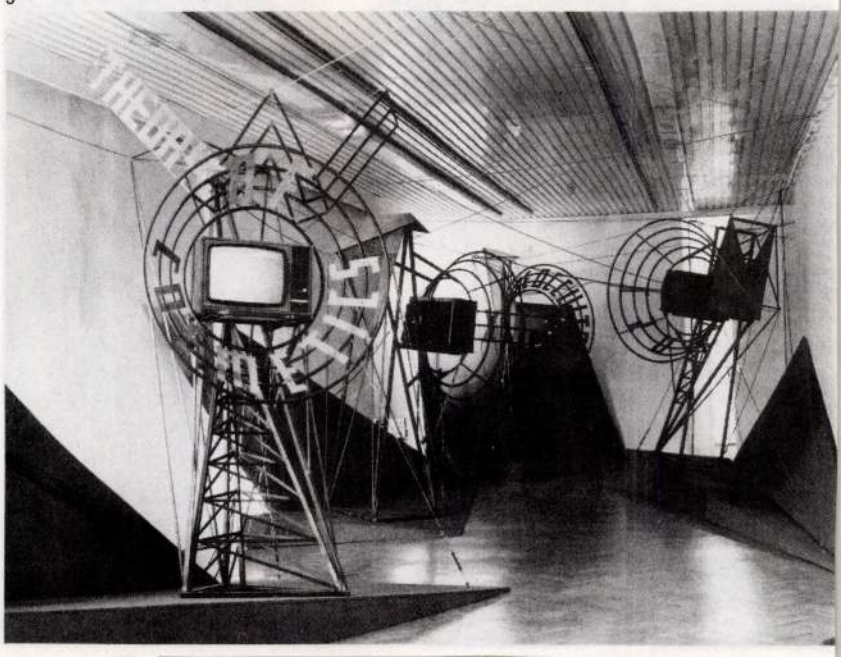

Bódy Gábor, filmrendező 3. Folytatás,

Antal István: Bódy Gábor emlékkiállítás, Ernst Múzeum, Műcsarnok, Tinódi Mozi, Kossuth Klub.

Művészet, 1987. augusztus, 36-old,

5 Kiállítási enteriőr: Bódy Gábor Emlékkiállítás, Ernst Múzeum, 1987. február

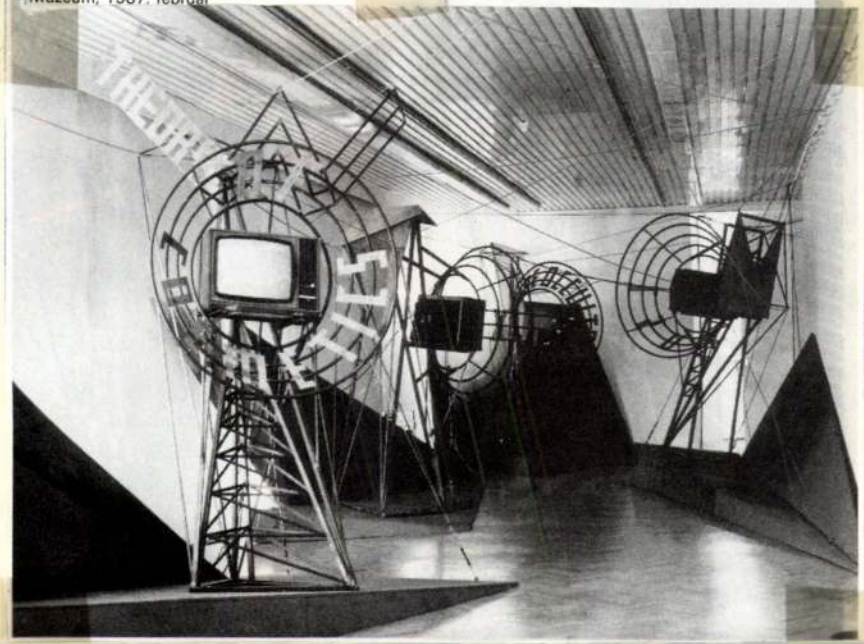

Bódy Gábor, filmrendező

4.) Folytatás

Antal István: Bódy Gábor emlékkiállítás, Ernst Múzeum, Műcsarnok, Tinódi Mozi, Kassák Klub.

6–7 Bódy Gábor: Euronyme tánca, videoklip, 1985

7

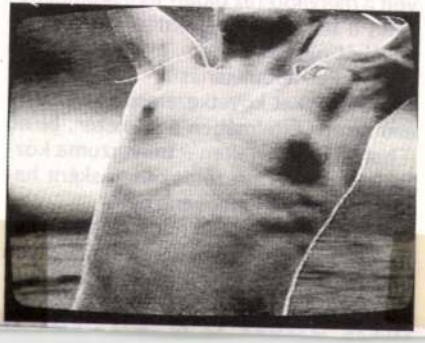

Művészet, 1984. augusztus, 37-old.

Bódy Gábor, filmrendező 5.) Folytatás

Antal Gábor: Bódy Gábor emlékkiállítás, Ernst Múzeum, Műcsarnok, Tavaszi Napok, Kossuth Klub.

8–9 Bódy Gábor: Vagy-vagy a Chinatownban, videoklip, 1985

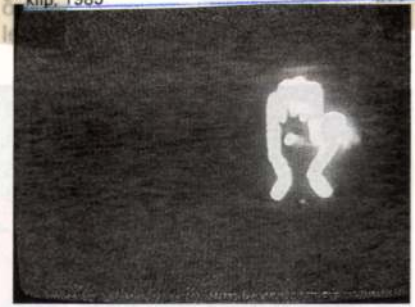

9

10 **10** Bódy Gábor: Novalis: Walzer, videoklip, 1985

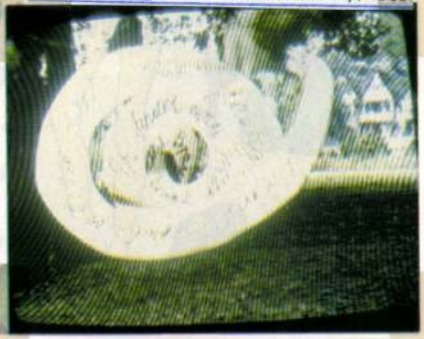

Művészet, 1984. augusztus, 37-old.

BÓDY GÁBOR (1946–1985)

film- és video-munkássága

1987. január 20–február 8. ERNST MUZEUM

A csábítás antológiája, Eurynomé mítosza, a Bauhaus – ezek a témák foglalkoztatták Bódy Gábort 1985-ben és ebben a szellemben tervezett egy video-installációt a Műcsarnokba. Erre a bemutatóra már nem került sor és halálával életművét lezárta. Ezért az aktuális bemutató helyett ezt az immár lezárt életművet mutatjuk be, retrospektíve, in memoriam.

Ennek az életműnek a fő műveit, nagy filmjeit, amelyeket a közönség ismer, s amelyek kijelölték Bódy Gábor helyét a magyar és az egyetemes filmtörténetben, az Ernst Múzeum mellett a Tinódi Mozi vetíti. Részben itt, részben a műcsarnoki ART KINO-ban láthatók mindazok a filmjei, amelyek eddig csak szűkkörű stúdió-vetítéseken szerepeltek, az első főiskolás filmektől az 1980-ban készült Mozgástanulmányokig.

Az Ernst Múzeumban pedig összes elkészült videoja és televíziós munkája látható, részben önálló vetítésen, részben az „Hommage á Bódy" video-installáció keretében, amelyet Bachman Gábor és Vidovszky László tervezett, illetve rendezett.

A Bódy Gábor kiállítását kísérő katalógus gazdag antológia a munkásságát elemző tanulmányokból, kritikákból, barátok és munkatársak visszaemlékezéseiből és Bódy Gábor írásaiból, amelyekből az is kiderül, hogy Bódy Gábor nemcsak mint filmes, hanem mint a filmelmélettel, a vizuális kommunikációval foglalkozó teoretikus is jelentőset alkotott. A bemutató részletes műsorából külön műsorfüzet is készült.

A kiállítást rendezte: Simon Zsuzsa

kulcsszám, megnevezés:

havi törv. munkaidőnek m

3. A dijazás számitásánál alapulvett m

4. A jogviszony tartama:

5. A feladat irányitója:

6. A szerződéshez szükséges előzetes

A kifizetésre kerülő dijból progresszív
levonásra.

Budapest, 197.....

.....
megbizott

a video-installation for the Palace of Exhibitions. But the plan could not materialize, his death put an end to his life's work. Therefore, instead of this exhibition, we present his now-complete oeuvre, retrospectively, in memoriam.

His chief works, the major films which are well-known by the audience and which determine Gábor Bódy's position in the Hungarian and universal history of film, are to be

Addig nézed, amíg beleőrülsz...

A kommunizmust a videó buktatta meg?

Még egy hétig tombol a Műcsarnokban a holland—magyar videóinstallációs kiállítás. Ezt az élő, lélegző, pillanatonként változó tárlatot — ahol különös objektek és videólények villognak, spriccelnek, robbannak, hörögnek, suttognak és sikoltoznak, s néha papírszalvétaként gyűrik össze megbízhatónak vélt térlátásunkat — azoknak is érdemes megnézni, (vagy ami elkerülhetetlen: átélni), akik ösztönösen irtóznak az elektronikus szobrászat és piktúra illékony látomásaitól. Legfeljebb a veretes kapuzaton kitámolyogva úgy érzi magát az ember, mintha központi idegrendszerét épp akkor kapta volna vissza egy pszichológiai gyorstisztítóból.

A legmegdöbbentőbb élményben mégis akkor lesz részünk, mikor kilépünk az utca forgatagába, és a „tapintható", reális világ néhány percig teljesen valószínűtlennek hat. Hisz a médiumok által teremtett képzetek mellett elhalványul a valóság. Talán nem véletlen, hogy egy francia videóteoretikus szerint a kommunista rendszerek összeomlásához részben az is hozzájárult, hogy nem volt eléggé „tévészerű", és halálra untatta a készülékek előtt tespedő alattvalókat. Ezzel szemben sokan úgy vélik, hogy a k a m e r a, amely ellenőrzés alatt tartotta az állampolgárokat, kileste legintimebb titkaikat, a totalitáriánus hatalom igazi szimbóluma.

Ebben az állításban körülbelül ugyanannyi a túlzás, mint az igazság. Mert a kiállító magyar művészek többsége a hetvenes években indult el pályáján. Bódy Gábor és Erdély Miklós intermediális törekvéseit követve. Gyanús „mássága" miatt a hatalom valóban rajtuk tartotta a szemét. (Bár meg kell jegyezni, hogy művészetükre az üldöztetés és a zaklatás — ma már „pótolhatatlan" — inspiráló erővel hatott.) Ahogy egykor ők álltak megfigyelés alatt, most a nézőt állítják a videóinstalláció látóterébe, aki saját arcával, testével, gesztusaival részévé válik a műalkotásnak. A képernyőn megjelenik saját átlényegített énje, s önmagát műtárgyként szemlélheti (narcisztikusan). A közönség személyes jelenléte és együttműködése tehát lényeges eleme a műnek. Ilyen interaktív munka például Árvay György rozsdás, olajszagú ipari ketrece, ahová a látogatónak be kell dolgoznia magát. Mindenki önmagára ismerhet Sugár János delejesen vonzó videótükrében (a Plusz—mínusz pátosz-ban). Felejthetetlenül taszító Almási László Killerje, a

ból álló „halálgép", amely könnyen megsebesítene bárkit, aki a közelébe merészkedik.

A közelmúlt kelet-európai forradalmai és lelki traumái nem tükröződnek a magyar anyagban, Galántai György ma is szorongást keltő (berlini) falának kivételével. A magyar értelmiségi (művészi) lét természetrajzához meggyőző adalék Szirtes János performance-a, aki addig veri a fejét egy tévékészülék sarkához, míg annak tetejéről egy kristálypohár le nem zuhan. Hasonlóan abszurd helyzetet jelenít meg Peternák Miklósnak (a képen látható) Műelemzés című installációja. Az almahalomba temetett monitor, s afölött a valóságos térben is egy körte kering. S a gyermekkorunkból ismert kérdés költői megfejtéséhez, hogy négy alma meg két körte az hány szilva, az időközben megrothadt gyümölcsök illata gerjeszt schilleri ihletet.A szerényebb technikával, de nem amatőri színvonalon bemutatott magyar interaktív munkákkal szemben — René Coelho tervei szerint fölépített — Imago című holland tárlat, elsősorban a teret és az időt „megcsavaró" objekteket és az elsötétített „oldalkápolnákban" varázslatosan sugárzó, narratív műveket mutat be. A félhomályban elrejtőzhet a néző, amíg tart a néhány perces hang- és fényrituálé. Ezek a „régi", két-három éves, klasszikussá érett alkotások, amelyeket már megvásároltak az európai kortárs művészeti múzeumok. Legtöbbjükben ott feszül a látszat és valóság, a múlt és a jelen ellentéte. Bert Schutter monitorokból összerakott monumentális szélmalomszárnyai stabilan állnak, de a képernyőn a lapátok méltóságteljesen forognak., Jeffrey Shaw „történelemgépe", amelynek karját a látogatók is forgathatják, fáradhatatlan malomkőként az emlékezetbe morzsolja az időt. Agyunkat ugyancsak megtornáztatja azzal, hogy plasztikusan érzékelteti: a

Ihlető illatot áraszt Peternák Miklós Műelemzése FOTÓ: RÓZSAHEGYI TIBOR

örök múlt. Különleges komputertechnika működteti Bill Spinhoven „időnyújtóját", amely pillanatok alatt megőrjít bennünket, mert problematikussá teszi számunkra az „itt és most" fogalmát. Jelen idejű mozdulatainkat a képernyőn messzi múltként látjuk viszont. A tér „beszívódik", minden visszafelé mozog, ha földre dobunk egy papírlapot, az legnagyobb meglepetésünkre az ég felé száll. A képernyők vibrálásában széthull az idő, a vadítóan kavargó képek egyszerre vonzanak és taszítanak bennünket. Ahogy Walter Benjamin mondja: addig nézed, amíg beleőrülsz, ugyanakkor, mintha a fáradtság felélesztené az elérhetetlen utáni vágyat.

Mészöly Suzanne, a Soros Alapítvány Képzőművészeti és Dokumentációs Központjának igazgatója a kiállítás egyik rendezője — miközben megmutatja az installációkat működtető „agyközpontot", amelyet Amszterdamból vezérelnek és kontrollálnak telefonon — elmondja,

ben rendeznek egy-egy tematikus tárlatot. Ezt megelőzően a magyar textilművészetet, az experimentális fotográfiát és az architektonikus műveket mutatták be. A német „videópápa", dr. Wulf Herzogenrath elnökletével összeült nemzetközi zsűri, amelynek munkájában Keiko Sei japán, René Coelho holland, Kathy Rea Huffman amerikai műkritikus és Néray Katalin, a Műcsarnok igazgatója is részt vett, a nyilvános pályázaton benyújtott művek közül 18 magyar művész munkáját fogadta el. A szponzorok — többek közt a Sony, az ITT Nokia, az Informatika kisszövetkezet és a Goethe Intézet — segítsége nélkül azonban aligha valósulhatott volna meg a magyar videóművészetet nemzetközi rangra emelő nagyszabású tárlat. A Soros Alapítvány ugyanis csak a kezdeti lépésekhez szükséges támogatást adta meg, hogy ne zárja ki teljesen a hazai mecénásokat a kortárs művészetek pártolásából...

Stark B. László

BÓDY Gábor

BODY Gábor

90 3 53

91. 12. 04, 74

Új Művészet

BÓDY Gábor

BOROS Géza - PATAKI Gábor: Fontosabb kortárs művészeti kiállitások, művészeti események, 1987.I.félév.= Művészettörténeti Értesitő, XXXVII.évf. 1(2.sz. 1988 89.p.

Bódy Gábor életműbemutatóját láthattuk az *Ernst Múzeumban* (I. 19—II. 8.). A kiállítás alapgondolata még Bódy Gábor (1946—1985) életében született meg. A terv szerint egy videoinstallációval („Eurynomé tánca") és hozzá kapcsolódva egy szerényebb retrospektív bemutatóval szerepelt volna a Műcsarnok valamelyik termében. Tragikus halála, kettétört pályájának töredékességében is imponáló gazdagsága és koherenciája arra sarkallta a munkásságát kezdettől figyelemmel kísérő Beke Lászlót és Peternák Miklóst, hogy a tervet reprezentatív életműkiállítás formájában valósítsa meg. Így került sor arra a rendezvénysorozatra, amelynek keretében az Ernst Múzeumban, a szomszédos Tinódi Moziban, valamint a Műcsarnok kamaratermében és a Kossuth Klubban levetítették Bódy összes film- és videomunkáját. Az Ernst múzeumbeli videovetítések keretéül Bachman Gábor és Vidovszky László tervezett installációt: egy produktivista-aktivista-posztkonstruktivista enteriőrt építettek a vastraverzekre helyezett monitorok közé, ezzel mintegy az életmű heroikus-avantgardisztikus pátoszát emelve ki.

Bódy elhivatottsággal és biztos kvalitásérzékkel törekedett arra, hogy a kortárs művészet forradalmi szemléletű alkotóinak a műveit felhasználja, szintetizálja munkáiban. Filmnyelvi kísérletei során így került kapcsolatba képzőművészekkel: Erdély Miklóssal, Maurer Dórával, Hajas Tiborral. Médiumkutatásai a vizuális kultúra egészére kiterjedtek, különösképpen az elektronikus kommunikáció új kreatív eszközére, a videora — ennek egyik ma is élő eredménye az INFERMENTAL című, nemzetközi videoperiodikum.

Elméleti, gyakorlati és szervezői munkásságának elemző értékeléséhez egy nagyszerű katalógus áll a rendelkezésünkre, amelybe a Beke—Peternák szerkesztőpáros igyekezett összegyűjteni minden használható információt és dokumentációt, — amellyel — ahogy írják utat szeretnének nyitni a Bódy-oeuvre-rel való méltó foglalkozásnak. A kötet kétnyelvű, magyar és angol, illetve magyar és német, plasztikusan érzékeltetve azt az európai közeget, amelyben Bódy élt és dolgozott. Egyedül talán a képanyagot lehetett volna jobban összeválogatni, hiszen Bódy filmjei tele vannak kiszámított, jobbnál-jobb állókép megkomponáltságú pillanatokkal.

Bódy ... grafikusművész

Újlaki Gabriella–Grinyifalvi Gábor: 1956 Pro Patria. Beszélgetés Molnár Tamás grafikussal.

Molnár Tamás az Inconnu csoport alapító tagja – 1978. máj. 1.-én alakult a csoport – lényegében klasszikus művészeti ágakban tevékenykedett. De a megyei szintű kultúrpolitika megakadályozta azokat a törekvéseket, amelyeket a csoport lehrállalt. Itt elsősorban az akkor divatos nyugat-európai irányzatokra gondolva, amelyeknek akkori magyar képviselői közül ma már egy sem él: Hajas, Erdély, Bódy.

Művészet, 1989., okt., 60-old.

BÓDY Gila

Ideológiai alapon soha nem utasítottam vissza írást

— beszélgetés Dérczy Péterrel, a Magyar Napló lemondott főszerkesztőjével —

— Az Írószövetség április 8-i választmányi ülésén bejelentetted lemondásodat a Napló főszerkesztői posztjáról...

— Azt hittem, szerződésem három évre szól, de papíron ez a három év, mint kiderült, csak két év és hét hónapot jelentett. Ennek praktikus okai voltak: Kis Pintér Imrével, a Kortárs főszerkesztőjével valóban három esztendőre kötöttek szerződést, s ez valóban 1994. március 31-én járt le. Ugyanúgy az enyém is, hogy könnyen és egy füst alatt lehessen elintézni a két főszerkesztő ügyét. De nem is ez a lényeg. Az az igazság, hogy én már tavaly föl akartam állni a főszerkesztői székből. Akkor még nem voltak anyagi gondjaink, de már láttam, hogy ebben az évben súlyos pénzügyi nehézségeink lesznek. Végül is úgy döntöttem, maradok, nem hagyom el a süllyedő hajót. Ha tényleg süllyedünk, nekem kell elhagynom utoljára. A segítség szinte az utolsó pillanatban érkezett: a Soros Alapítvány 1 millió forinttal, a Nemzeti Kulturális Alap pedig 6,5 millió forinttal támogatott bennünket. A lap anyagi helyzetének viszonylagos rendeződése és a szerződésem lejárta viszont végérvényesen eldöntötte bennem, hogy ezen a választmányi ülésen a lemondásom bejelentése után beszámolok az eddigi tevékenységünkről, és semmi esetre se kérem, hogy hosszabbítsák meg a szerződésemet.

Belefáradtam. Fizikailag is, de főleg szellemileg.

— Úgy tudom, a választmányi ülésen azt a kérdést is fölvetették, hogy szükség van-e egyáltalán a Naplóra?

— Maga az írószövegség elnöke vetett fel, hogy szüntessék meg a lapot, mert az írószövetség anyagi terhei szerinte már nem engedik meg a Napló kiadását.

Halott ez a támogatás nem jelentős. A lap más forrásokból tartja vagy nem tartja el magát. Érték a lapot bizonyos jogos és jogtalan támadások. Elvileg jogos kifogás volt az, hogy kis példányszámú lap vagyunk és nagyon nagy a remittendánk. Ezzel egyetértek, hiszen minden újságnak az a célja, ahány példányban kinyomják, annyi példányban keljen is el. Azzal viszont már nem értek egyet, hogy a Napló olyan irányzatot követ, amelyik nem fedi az írószövetség teljes spektrumát. Pontosabban: persze, hogy nem fedi, de hogyan is tehetné ezt meg. Az írószövetségnek van vagy 800 tagja. Már a probléma említése is nevetséges. És azzal sem tudok egyetérteni, hogy a lap abszolut nemzedéki lappá vált volna. Elhangzottak olyan vádak, hogy ide nemhogy az idős, de a középnemzedék írói sem „férnek" be, illetve nem hagyják őket bejutni. És föltették azt a kérdést is, hogy mitől írószövetségi lap ez, amikor sem ízlésében, sem pedig generációs értelemben nem fedi a szövetség teljes spektrumát. Így aztán legfeljebb a JAK-nak lehetne a lapja. (Az írószövetség József Attila Köre — a szerk.) Amit akár büszkén vállalhatnék is, hiszen a JAK az írószövetségnek a szerves része. Én nem készültem fel statisztikailag erre a beszélgetésre, de Nemes Nagy Ágnes Naplójától, Lengyel Balázson át Mándy Iváig rendszeresen közöltük az „idős", illetve a „középnemzedék" íróinak műveit. Bodor Ádám Sinistrájából például mi jelentettük meg a legtöbb részt, de említhetném Ágh István vagy Füzi László nevét is. Már hagyomány, hogy minden évben meghívunk kívülről néhány jeles személyiséget, akik elmondják véleményüket az előző évi munkánkról. Éppen tavaly kaptuk meg tőlük azt, nehogy azt higgyük, hogy olyan fiatalos lap vagyunk, hiszen a 30-40 év közötti írók jelentik nálunk a törzsgárdát. Ennek ellenére bizonyos körökben mégis az terjedt el az újságról, ami a választmányi ülésen ha nem is nyíltan, de mégis elhangzott, hogy kirekesztő, generációs lap vagyunk. Én ez ellen emeltem szót.

— Mi lehet emögött az ellenszenv mögött?

— Nem tudom, mi lehetett az oka, hogy bizonyos írók nem kerestek meg bennünket, bár kétségtelen, hogy a szerkesztőség esztétikai szempontokban nem ismert tréfát. Szigorúak voltunk. Ha egy nevesebb embernek visszaadtuk az írását, azért adtuk vissza, mert szerintünk rossz írás volt, nem pedig azért, mert ilyen vagy olyan szekértáborhoz tartozik. Nem egy olyan szerzőnk van, akit rendszeresen közlünk, noha az én irodalmi felfogásomtól, értésemtől, ízlésemtől távol áll. De mivel esztétikai szempontból egy megformált, jó műről van szó, természetesen nem teszek neki „keresztbe" ideológiai alapon. Ugyanakkor mégis valami sajátos ok miatt — gondolom, ennek többek között az lehet a magyarázata, hogy valóban sok fiatal mozog körülöttünk, akik természetesen az újabb irodalmi irányzatokat követik — vannak olyan írók, akik eleve meg sem próbálkoztak a közléssel. A másik része pedig — miközben az írószövetség igyekszik politikamentes szervezetként működni, ami tudjuk, hogy nem igaz, hiszen maga a választmány is abszolut megosztott politikailag — nem értett egyet azzal, hogy az újság bizonyos politikai, illetve társadalmi jelenségek megítélésében egyértelműen tette le a voksát.

— Például?

— Említhetném az október 23-i Göncz Árpád-beszéd megakadályozásával kapcsolatos véleményünket, vagy amikor címoldalon hoztuk, hogy kik tiltották le műveik sugárzását a rádióban. Ezek a dolgok az írótársadalom egy részét irritálják. Amikor átvettem a lapot, én is szerettem volna szélesebb sávban gondolkodni. Ezt végül is nem vonom vissza, csak a gyakorlatban egyszerűen nem volt működőképes. Ahogy az irodalomból nyitottunk más művészeti ágak felé, úgy nyitottunk más generáció, más ízlésbeli felfogások felé is. És ebből kimaradtak emberek. De még egyszer mondom: ideológiai alapon soha nem utasítottam vissza írást. Az más kérdés, hogy erőszakot a saját ízlésemen és személyemen nem tettem, vagyis az ízlésemtől távol álló írótól nem kértem anyagot. Ha mégis küldött, és úgy ítéltem meg, hogy jó, azt elfogadtam és közöltem. De gondolom, ezt minden főszerkesztő így csinálja.

— A Napló tehát újabb megújulás előtt áll...

— A napló első főszerkesztője Kulin Ferenc volt. Néhány hónap múlva Reményi József Tamás került erre a posztra, majd némi kényszerszünet után a kétheti számot Pályi András indította el. Azt már csak sajtótörténeti érdekességként említem, miközben a Napló immár a VI. évfolyamát jegyzi, valójában nem egészen négy évet élt ez idáig, s mindeközben elnyűtt négy főszerkesztőt.

— Szerinted az ötödik főszerkesztő megjelenésével mennyiben változik a lap arculata?

— Május 15-éig lehet megpályázni a főszerkesztői állást. A választmányhoz nekem az volt a kérésem, hogy technikai okok miatt május végéig jegyezhessem az újságot, hogy zökkenőmentesen történhessen meg a váltás. A szerkesztőségből úgy tudom, Németh Gábor is beadja majd a pályázatát. Ha ő nyerné el az állást, gondolom, az újság életében, formájában, szellemiségében nem történne különösebb változás. Ha viszont valaki más nyeri meg majd a pályázatot, biztos, hogy változások lesznek.

— A munkatársaidnak mi lesz a sorsa?

— Ez nagyban függ attól, hogy mi lesz június 1-je után. Adott esetben úgy gondolom, semmi probléma nem lesz, maradhatnak, és jó szívvel maradhatnak a munkatársaim. Úgy néz ki, szeptember végéig van pénze a lapnak. Az új főszerkesztőnek valóban össze kell kaparnia pár milliót, hogy a jövő tavaszig anyagi gondok nélkül vigye tovább a lapot.

— Miért pont jövő tavaszig?

— Általában akkor fizetnek a különböző alapítványok a pályázóknak.

— És te mihez kezdesz majd?

— Attól függetlenül, hogy május 31-én megválok a laptól, én a szellemi gyermekemnek tekintem, vagyis a szememet továbbra is rajta tartom. Megpróbálok majd kívülről segíteni. Nem a szerkesztésben, hanem a pénzszerzésben. Persze előfordulhat az is, hogy olyan főszerkesztő jön, aki hozza magával az embereit, mint ahogy az is előfordulhat, hogy a szerkesztőség nem várja meg, hogy a főszerkesztő hozza az embereit, hanem még előtte fölállnak.

Ami viszont biztos: én legalább egy hónapig pihenni fogok.

Szikszai Károly

Bódy Gábor és a királylány

Nemrégiben kaptam a hírt, hogy meghalt Bódy Gábor édesanyja. Alig egy évvel halála előtt készítettem vele egy riportot a Rádió számára. Filmrendezőink gyermekkora lett volna a tervezett műsor címe. A Műsor terv maradt, de van egy magnókazetta amely őrzi Bódy Gábor édesanyjának visszaemlékezését.

Régi fotóalbumok előtt üldögéltünk azon a hideg téli napon, pontosan 1992 január tizenötödikén a délelőtti órákban a „Napsugárházban", a Népstadion út 32-ben, ahol Bódy Gábor is sokáig lakott. (Azért hívták Napsugárháznak mert földszintjén található a Napsugár presszó.) Halála napján is járt itt édesanyja szerint. Látták a szomszédok. Csak nem volt jó a csengő.

Bódy Gábor édesanyja meséli:

A furcsa az, hogy Gábor nem akart megszületni. Egyedül voltam. A férjem vidéken volt. Este mentem be a Bakáts téren levő klinikára, és másnap délután négyig szenvedtem. Amikor meg végre megszületett, sárga volt, és szögletes volt a feje. 39O dekával jött a világra 1946 augusztus harmincadikán délután négykor.

Nagyon hízelgő kisfiú volt, és én imádtam. Volt egy kedvenc meséje. Azt már nem tudom mi volt a címe, de arra emlékszem, hogy a mese egy aranyszőke hajú királylányról szólt, aki be volt zárva egy toronyba, hosszú haja lelógott a torony ablakából, arra járt egy lovag, belekapaszkodott, felmászott rajta, és megmentette a királylány életét. Én kicsi korában hiába próbálkoztam más mesével, mindig csak ezt akarta hallani.

Óvodás korában írta első versét. Még jóval iskola előtt megtanult olvasni. Én sokat gépeltem otthon. Nem volt még hatéves, amikor ezt írta:

Anya ír az írógépnél
Magyar viseletet ír
Nem tudom elképzelni
Hogy ily sokat gépelni bír

És van ennek még sok strófája...Akkor sem volt még hatéves, amikor azzal szórakoztatott, hogy Thomas Mannt olvasott fel nekem. A címére már nem emlékszem annak a kis vékony könyvnek, de Thomas Mann volt, és az állatokról szólt.

Nem volt jó gyerek. Nagyon sokszor hívtak be az iskolába, hogy csúszkál a korláton, rosszalkodik. A Bakáts téri általánosba, járt, de nagyon gyakran ment iskola helyett moziba. Tízéves koráig a körfolyosós Ráday utcai házban laktunk. Az ott lakó gyerekek lettek az első barátai. Lementek az udvarra focizni, játszani. Nem volt még tévé. Este otthon voltak. Vasárnaponként nagy ebédek voltak, gyakran kirándultunk a hugomékkal Budakeszire, Csillaghegyre. Vagy lementünk a Balatonra. A hugoméknak is volt két gyerekük, két fiú, Anikó, a lányom, Gábor. Négy gyerek mindig együtt nyaralt 56-ig, amíg nem disszidáltak Kanadába a hugomék.

Írónak készült. Az érettségikép hátára ez van írva;

„Kedves édesanyámnak abból az alkalomból, hogy munkámat — ha néhány helyesírási hibával is — de legépelte, hogy ezzel elindítson az írói halhatatlanság útján".

1963. március 21.

Köszönettel az érett fiú: Gábor

Érettségi után kifutófiú volt. Annak ellenére, hogy tanulmányi versenyt nyert, először nem akarták felvenni az egyetemre. Politechnikára a Reonál gyárba járt. Oda felvették kifutófiúnak. Már három napja dolgozott, amikor váratlanul jött egy papír az egyetemről (ELTE), hogy mégis jelentkezzen. Zokogott a boldogságtól és azt mondta: Édesanyám, nem bírtam volna ki a gyárban.

— És szeretett egyetemre járni?

— Nem. Ő a Ligetbe szeretett járni. Olvasni szeretett, elküljönülni, visszavonulni szeretett. Írni szeretett. Filmrendező is azért lett, mert forgatókönyveket írt és azokat maga akarta megrendezni.

Állandó bűntudatban élt. Nagyon sokszor láttam a Psychét. Halála után különösen, milliószor. Amikor Tóth László, Nárcisz önmagát nézi a vízben, hogy saját magát szereti, nos, abban volt egy kicsi Gáborból. Sajnos.

— Szerette önmagát?

— Igen, bár állandó bűntudatban élt.

— Miért?

— Mert sokszor akarata ellenére is magbántott embereket. Például engem.

Nehéz volt vele beszélgetni az utolsó időkben.

Kicsi korában ministráns-fiú volt a Bakáts téri templomban. Emlékszem, egyszer egy piros tejeskannával — nem volt még zacskóstej — bementem a templomba és leültem az első sorba. Láttam ám, hogy Gábor ministránsruhában idegesen integet, hogy tűnjek el. Kiderült aztán, hogy elsőáldozáshoz hozták az ostyát, én meg útban voltam.

Mindig nagy lelki, érzelmi életet élt.

Az utolsó időkben zavart, zaklatott volt. Nagyon nehéz volt vele beszélgetni. Elkezdett misztikus dolgokkal foglalkozni, és túlzásba vitte az istenkeresést.

Kerékgyártó Erika

MÁS

Drozsnyik István

Április 29-én nyílik a salgótarjáni Nógrádi Történeti Múzeumban (Salgótarján, Múzeum tér 2.) Drozsnyik István kiállítása. A tárlat július 30-áig, vasárnap és hétfő kivételével naponta 9-16 óráig fogadja látogatóit.

Még élénken emlékezhetünk Drozsnyik István 1991-es Ernst Múzeumbeli kiállítására, azért is, mert vidéken élő alkotó ritkán mutatkozhat be a főváros e patináns kiállítóermében, de azért is, mert anyaga maga volt az elementáris képzőművészeti erő, a belső lángolásból eredő expresszív bemutatkozás. A művész azóta sem pihen babérain. Az a bizonyos belső tűz továbbra továbbra is állandó alkotásra sarkallja, s az alkotó olyan személyiség, aki indulatait, megfeszítteteseit, a világ széttöredezettségét mutató, drámákkal teli munkáit a közönségnek is szívesen mutatja be. Most Salgótarján következik, s reméljük, valóban lemérhető és tapasztalható ezen a kiállításon, hogy milyen különös utat jár be az alkotó a nonfiguralitásból a figuralitás, a gazdag anyaghasználatból most a rajz, az egyedi grafika felé.

Látható lesz itt az a monumentális olajképe is (mérete közel három méterszer közel négy méter), amely címéből eredően is („Labirintus") az ember, az alkotó feszültséggel, bizonytalanságokkal terhes helyzetére utal, ám képes egyfajta képzőművészeti totalitást teremteni.

(Feledy Balázs)

Gyermekrajzkiállítás és aszfaltrajzoló verseny

A Műcsarnok feladatának tekinti, hogy a gyermekek művészi önkifejező tevékenységével foglalkozzon, „beszéljen" róluk, kiállítások útján. Az idei majális lesz az első alkalom, hogy rajzkiállításra és aszfaltversenyre hívja az iskolás gyerekeket.

Az aszfaltrajzoló verseny május 1-én (vasárnap) kerül megrendezésre 10 órakor a Kiállítási Csarnok (Budapest XIV., Olof Palme sétány 1.) előtti téren.

Dorottya Galéria

Május 5- és 29-e között tekinthetik meg az érdeklődők a Dorottya Galériában (Budapest V., Dorottya utca 8.) Vida Zsuzsa üvegtervező iparművész kiállítását.

Vida Zsuzsa a prágai Iparművészeti Főiskolán, Sztaniszlav Libensky professzor tanítványaként öblösüveg formatervezéssel, építészeti üvegtervezéssel foglalkozott. 1969-ben diplomázott, s hazatérése óta a budapesti Képző- és Iparművészeti Gimnázium üvegszakosztályának tanára.

A prágai évek meghatározták művészi szmléletét, és megtanították a forma és az anyag magasfokú ismeretére. Az utóbbi években a tanítás lekötötte energiáját, most egy régen dédelgetett, erre a tárlatra készülő tervsorozatát mutatjuk be.

(Jerger Krisztina, a kiállítás rendezője)

Galéria 56

Június 5-éig látható a Galéria 56-ban (Budapest V., Falk Miksa utca 7.) Kiki Smith New York-i szobrászművész kiállítása.

A feminista művész alkotásait általában húsból formázza meg, majd azután önti végleges formába. A mostani kiállításon szobrai mellett festményei is láthatók.

Várfok 14 Műhelygaléria

Április 28 és május 22-e között állítja ki Regős István képzőművész legújabb alkotásait a Várfok 14 Műhelygalériában (Budapest, Várfok u. 14). Megtekinthető hétfő és kedd kivételével naponta 10-18 óráig.

Színházi plakátok

A Nemzetközi Színházi Plakát Biennálé anyagából látható válogatás a Pécsi Kisgalériában (Pécs, Szent István tér 4.). Az anyag május 1-jéig, kedd kivételével naponta 12-18 óráig, szombaton 10-18 óriág tekinthető meg.

Duna Galéria

Május 8-áig fogadja látogatóit Baksai József festőművész kiállítása a Duna Galériában (Budapest XIII., Pannónia u. 95.).

A BALKON Kortárs Művészeti Folyóirat májusi számából:

— Szombathy Bálint: A 70-es évek művészete a Vajdaságban

— Mintha a bestiárium képei közelednének (Attalai Gáborral beszélget Kelecsényi László Sámuel)

— Wilfried Dörstel: A távollévő kép — Tót Endre

— Nikolaus Gersewszki: A rendszer képei — A. R. Penck

— Hajdu István: Boltanski Keresztély — Avagy a láthatatlan ember

— Antal István: Alulexponált babfőzelék — emlékezés Gujdár Józsefre

— Szegő György: Tivoli színház

TRANSATEXPRESSZ

Pályázati felhívás

A XV. Diósgyőri Kaláka Folkfesztivál
idén is szeretettel várja a folkműfaj bármely körében
(versénéklők, népzene, blues stb.) tevékenykedő zenekark és szólisták jelentkezését a fesztivál versenyprogramjába.
(A jelentkezés első állmosa egy kazettapályázat.)
Pályázni egy 20 perces demo kazettával és az együttest bemutató rövid ismertetővel lehet
1994. május 15-ig
az alábbi címen:
1022 Budapest, Marcibányi tér 5/a.
Művelődési Központ
(Németh Katalin)
Telefonszám: 212-0803; 212-5789

A Nagy Cethal

A Parateátrális Műhely bemutató előadása az Egyetemi Színpadon (Budapest V., Szerb u. 3.) április 29-én.

Dialógusok (és improvizációk): Katona Imre. Az előadás szövegében egy-egy részlet hangzik Ady Endre, Babits Mihály, Michael krüger, Hamvas Béla és Szentkuthy Miklós írásaiból. Zene: BINDER KÁROLY.

Szerkesztői üzenetek E héten válaszol:

Kardos G. György

RITTER ANDREA, BUDAPEST — A Magyar Rádió alelnökének szénmonoxid illatú széke még mindig facsarja az érzékenyebbek orrát, s csupán a választások izgalma szorította egy irőre háttérbe a nem mindennapi eseményt, mely békésebb időkben a Parlamenttől bizonyára a Tudományos Akadémiáig gyűrűzött volna. A népmesei ihletésű jelenségről kedves olvasónk, Ritter Andrea pszichológus, „A széklet és tudattalan" címmel értékes tanulmányt küldött nekünk, melyet — bár egyetértünk vele — sajnos terjedelmi okokból nem tudunk teljes egészében közölni. Ritter Andrea a klasszikus lélektan eszközeivel próbálja megoldani a Csurka István által felröppentett hír: — „az elbocsátott rádiós dolgozók emberi fekáliával kenték be Csúcs László székét" — valódi hátterét.

„Kalandozzunk egy kicsit a pszichológia területére. Már Freud is sokat foglalkozott az emberi széklet különböző pszichés jelentésével. A Farkasember című esettanulmányában például szép egymásutánban legalább négyféle értelmét adja ennek a látszólag jelentéktelen dolognak, úgymint: ajándék, gyermek, pénz, pénisz. Kisgyermekeknél mindenesetre elsődlegesen az ajándék értelme dominál, mikor a bilire éppen rászoktatott gyerek megérti, mekkora örömet szerez édesanyjának azzal, ha feltétlen odaadása és szeretete jeléül eredményt produkál...

Freud azonban hozzáteszi, hogy az ajándék negatív jelentésbe fordulhat át, és a grumus merdae az ellenszegülés eszközeként használható fel. Kriminális személyeknél például a mai napig bevett szokás, hogy bűncselekményük helyszínét egy kupac emberi fekáliával jelölik meg távoztuk előtt. Ez számukra pszichoanalitikus értelemben egyszerre a megalázás és a kártérítés regresszív kifejeződési eszköze.

Ezek a gondolatok kavarogtak bennem e hír hallatán, és kicsit zavarba jöttem, mikor a megalázott rádiós dolgozókat mint kriminális személyeket képzeltem el.

Bár Csurka István e kijelentését a parlament plenáris ülésén is megismételte, Csúcs László már csak trágyás földről beszélt, de a takarítók, és a rendészek, akik pedig folyamatosan jelen voltak, határozottan cáfolták, hogy szennyezési esemény történt volna. A hír tehát nem igaz.

Ezen a ponton kell a pszichológiát segítségül hívnunk a történet valódi megértéséhez. Azon túlmenően, hogy önigazolásképpen rossz helyzetbe szerették volna hozni a rádiós dolgozókat, más üzenetet is tartogat számunkra ez a bejelentés.

Egyrészt, ha kivetítem a rosszat, és az ellenfélnek tulajdonítom a bajt, ezzel — ha igaz a történet, ha nem — az ő pozitív megítélése csökken. Ez szomorú, de sajnos a politikában bevett szokás...

Ez esetben például (és más esetben is) Csurka István mesterien érezte meg, hogy észérvek helyett — ahelyett, hogy logikusan, helytállóan megindokolja, miért kellett ennyi kiváló dolgozótól megválni — az emberek tudattalanjára kell hatni. Ha archaikus rétegeket érintünk, az mindenkit felizgat, és egy idő után kiüti még a legalaposabb észérvet is. A felizgatott tudattalant pedig sokkal nehezebb megnyugtatni, mint bármilyen logikus vitában meggyőzni partnerünket. Ha sár helyett faecest mondanak, amit teljesen vétlen emberek hagytak állítólag maguk után, ezzel mégis bűnözőkké teszik őket, akiket a társadalom jogosan közösít ki dühében. Előbb a rádióból, aztán mindenünnen..."

Ezek a megállapítások bölcsek és meggyőzőek. Mégsem tudok napirendre térni a magam aggályos, bár kétségkívül nem eléggé megalapozott feltételezésén. Hátha az a bizonyos emésztési végtermék mégis jelen volt a széken. Csakhogy nem egy rádiós dolgozó, hanem maga az alelnök hagyta ott, amikor meghallotta, hogy közeledik az elbocsájtott légió. Ez azt is megmagyarázza, hogy miért távozott oly hirtelenül a helyszínről — feltehetően az alelnöki illemhelyre... De ne vessük el a sulykot, hagyjuk a méltatlan képzelgéseket, bízzuk az ügyet a jövő elfogulatlan oknyomizóira...

Addig is szívleljük meg kedves olvasónk, Ritter Andrea írásának tanulságos zárszavait:

„Az üzenetek megértése szolgálja igazán a megnyugvást. Az ilyen eltolások nem a hírbehozott, hanem a hírbe hozó tudattalanjáról szólnak.

Szerintem ne engedjük garázdálkodni a rosszra buzdító, mélyből feltörő erőket, mert sötét örvényeket rejtenek magukban, amelyekből egy ponton túl nincs kiszállás."

Bódy Gabi

FÁK – katonai szövetség? A fekete-tengeri flotta orosz parancsnoka támogatja azt a gondolatot, hogy a NATO keleti terjeszkedése esetén „célszerű lenne", ha a Független Államok Közösségének országai katonai-politikai szövetséget hoznának létre. Eduard Baltyin tengernagy ugyanakkor kijelentette: Ukrajna aligha lehetne tagja ennek a védelmi szövetségnek, hiszen nemrég külön partnerségi programot írt alá a NATO-val. Baltyin szerint Washington amúgy is „óriási gazdasági és pénzügyi befolyással" rendelkezik Ukrajna felett, ám ez a támogatás nem igazán hatékony. Az orosz–ukrán flottamegosztási tárgyalásokról Baltyin közölte: a moszkvai politikai és katonai álláspont „kemény és következetes" marad, már csak azért is, mert Jelcin elnök szerint Oroszországnak kell rendelkeznie hadiflottával a Fekete-tengeren.

Kósáné egyelőre marad Bokros Lajos pénzügyminiszterrel való vitája miatt a legutóbbi kormányülésen lemondott tisztségéről Kósáné Kovács Magda munkaügyi miniszter. Horn Gyula azonban a lemondást nem fogadta el, s hétfőn a Parlamentben tartott megbeszélésükön abban állapodott meg a miniszter asszonnyal, hogy az december 1-jéig a helyén marad, azt követően pedig újra fognak tárgyalni. A miniszterelnök bizalmasaként számon tartott Kósáné döntését azzal indokolta, hogy a pénzügyminiszter nem fogadta el a munkaügyi tárca javaslatát, így a kormány elé kerülő javaslat szerint a munkaadóknak 25 napig kell fizetniük megbetegedett munkavállalóik után a betegszabadságot. A munkavállalók így csak a 25 nap elmúltával kérhetnek támogatást a tb-től. Kósáné lemondásával arra a veszélyre kívánta felhívni a figyelmet, hogy a munkaadók – megnövekedett járulékterheik miatt – esetleg megszabadulnának beteg munkavállalóiktól. A munkaügyi tárca javaslata ehelyett 15 napos munkaadói járulékfizetést tartalmazott. *(Lásd még: 17. oldal.)*

Fotó: Narancs

A MIÉP felkészül A MIÉP elnöksége szerint a párt pozíciói erősödni fognak az október 22-i tüntetés után, ezért szakértői stábot állítanak fel, amely egy előrehozott választás után mozgósítható – ezt a múlt szombati elnökségi és országos választmányi ülés után közölték. Csurka István elnök az MTI-nek elmondta: azért biztos a párt erősödésében, mert a nép „rettenetesen elégedetlen, és végre radikális, tiszta magyar vezetésre vágyik". A hét végén megalakult a MIÉP ifjúsági tagozata is, amely üdvözölte az egyetemisták tüntetését, de elítélte a „hatalommal megalkuvó" HÖKOSZ-t. A Pofosz részéről egyébként Fónay Jenő megerősítette: egyetértenek a 22-i Csurka-tüntetés céljaival, így tagjaik azon részt vesznek, de a hírekkel ellentétben nem tagjai a Nemzeti Ellenzéki Kerekasztalnak, nem osztogattak szélsőséges röpcédulákat a Kossuth téren, és nem szólítottak fel a kormány megbuktatására.

Marinko Magda: életfogytiglan **„Kilenc milliméteres fellebbezést" akar benyújtani a jugoszláv állampolgárságú Marinko Magda, akit Budapesten a Fővárosi Bíróság életfogytiglani fegyházbüntetésre ítélt, mert bűnösnek találta az orosházi és kecskeméti gyilkosságok elkövetésében; 25 letöltött év után kiutasítják az országból. Az ítélet szerint Magda előre megfontoltan, részben különös kegyetlenséggel, nyereségvágyból ölt. Bizonyítékok hiányában a bíróság felmentette Magdát a Szegeden meggyilkolt Z. Nagy cukrászcsalád ügyében. Tamasi Attila másodrendű vádlottat felmentették. A Magyar Narancs értesülése szerint egyébként nem kizárt, hogy Magda a magyar és a szerb titkosszolgálat ügynöke volt; a magyar kémszolgálat állítólag tudott Magda fegyvercsempészeti ügyeiről** *(Lásd még: 18. oldal.)*

AIDS-fórum Pécsett Még a HIV-fertőzöttek többsége sem ismeri azt a tényt, hogy a HIV-vírusnak több ezer változata létezik, s a HIV-pozitívok az egymás közti szexuális kapcsolat révén újabb vírusváltozatokkal fertőződhetnek, ami növeli korai megbetegedésük és haláluk esélyét – egyebek között erre figyelmeztettek az *AIDS, egészség, környezet* című pécsi regionális konferencia résztvevői. Az egy éve működő pécsi anonim AIDS-tanácsadó szolgálat kezdeményezésére szervezett fórumon hangsúlyozták, hogy a megelőzésben kulcsszerepe van a tanácsadásnak és az ismeretterjesztésnek. Ma Magyarországon hivatalosan 500 HIV-fertőzöttről tudnak (a közhiedelemmel ellentétben háromnegyedük heteroszexuális), s az AIDS eddig 150 halálos áldozatot követelt. A nemzetközi tapasztalatok azonban azt bizonyítják, hogy a tényleges fertőzöttek száma az ismertekének a tízszerese is lehet. *(Lásd még: 30. oldal.)*

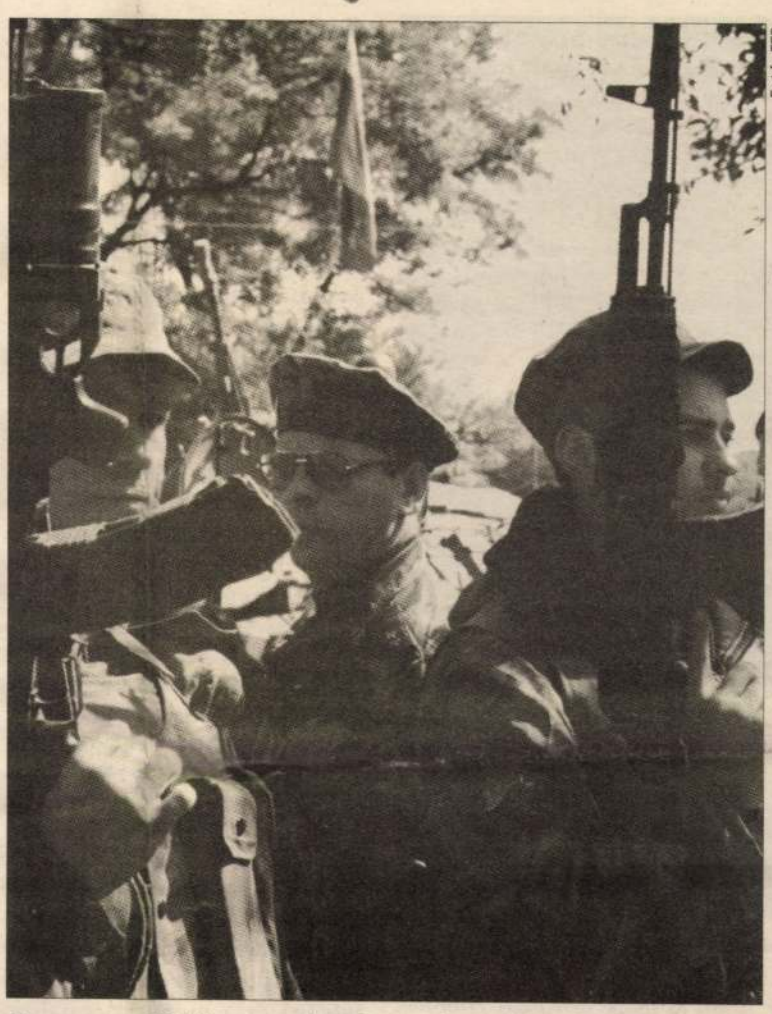

Fotó: FEB

Csecsenföld: merénylet, feszültség A rendkívüli állapot Csecsenföldön való bevezetését fontolgatja Borisz Jelcin orosz államfő, miután múlt pénteken merényletet kíséreltek meg a szövetségi erők parancsnoka, Anatalij Romanov tábornok ellen, aki életveszélyes sérüléseket szenvedett. Aszlan Maszhadov csecsen vezérkari főnök élesen elítélte a terrorakciót. Egy napra rá Groznijban ismeretlen tettes kézi gránátvetőből rálőtt a magyar vezetésű EBESZ-misszió épületére; személyi sérülés nem történt, csak a tető rongálódott meg. Mészáros Sándor képviseletvezető véleménye szerint a két merénylettel kiéleződött a helyzet a köztársaságban.

Fotó: FEB

Bosznia: tűzszünet? 24 órával a meghirdetett tűzszünet előtt még javában dörögtek a fegyverek Bosznia-Hercegovina északi és keleti részén. A bosnyák kormánycsapatok támadást indítottak a szerb kézen levő Doboj városa ellen, miközben valószínűleg szerb tüzérségi gránát csapódott be egy Tuzla melletti menekülttáborba; a támadás során tízen meghaltak, sokan megsebesültek. A NATO gépei ismét bombázták a Tuzla melletti szerb állásokat. A boszniai szerbek újra támadták a horvát–muzulmán föderáció által nemrég visszafoglalt Bihać városát is. A tűzszüneti megállapodást Richard Holbrooke, a térségben tárgyaló amerikai különmegbízott hozta tető alá, akárcsak azt a megállapodást, amely szerint október 25-től a bosnyák, a horvát és a szerb kormány képviselői – amerikai elnöklet mellett – béketárgyalásokat kezdenek az Egyesült Államokban. Megfigyelők szerint a mostani, elkeseredett harcok célja, hogy a gyors területszerzés javítsa a felek tárgyalási pozícióit.

MORZE

Borisz Jelcin leváltotta Alekszej Iljusenko megbízott főügyészt, mivel elvesztette iránta bizalmát. Iljusenko neve korábban felmerült egy orosz vállalatnál leleplezett visszaéléssel kapcsolatban.

✲

A NATO-főtitkár posztját immár másodszor fenyegeti komoly veszély. Willy Claest korrupcióval és okirat-hamisítással vádolják; Claes cáfolja, hogy köze lett volna az Augusta helikopterügyhöz.

✲

A kubai kormány véleménye szerint Clinton elnöknek fel kell oldania a szigetországot sújtó gazdasági blokádot, ha valóban elő akarja segíteni a Havanna és Washington közti kommunikációt. Alarcon parlamenti elnök szerint az USA 35 éve támogatja a szigeten a „felforgató tevékenységet".

✲

A Fényes Ösvény perui maoista gerillaszervezet harcosai legalább 18 parasztot megöltek Peru keleti, őserdőkkel borított térségében. A gerillák szerint az áldozatok együttműködtek Fujimori elnök kormányával.

✲

A GIA algériai iszlám terrorszervezet vállalta magára a nyár óta tartó párizsi merényletsorozatot. A GIA felszólította Chirac elnököt, hogy három héten belül térjen át az iszlám hitre.

✲

Török csapatok az idén harmadszor hatoltak be iraki területre, hogy újra lecsapjanak a saját államukért immár 11 éve harcoló kurdokra. A Kurd Munkapárt 32 fegyveresét megölték. Irak, amely maga is harcol a kurdok ellen, elítélte a török akciót.

✲

Szadizmusból ölt meg egy házaspár tíz lányt az angliai Gloucesterben. A vádirat szerint mindketten szexuális perverzióból kínozták és ölték meg a lányokat, akiket a házuk kertjében ástak el.

✲

Az Agriai Virradat című egri skinhead-kiadvány 17 éves szerkesztőjét közösség elleni izgatással vádolja a Heves Megyei Főügyészség. Az írások között ugyanis akadt a cigányságot ócsároló cikk, nyilas programidézet, valamint zsidóviccek.

✲

Csúcs László volt rádiós alelnök, a MIÉP budapesti képviselője egy bírósági döntés nyomán nyilvánosan visszavonta két évvel ezelőtti kijelentését, amely szerint az elbocsátás ellen tiltakozó FRÁSZ szakszervezet „hazaáruló" és „felforgató" lett volna.

✲

Több mint húsz hét után ismét volt ötös találat a lottón. A szerencsés nyertes abszolút rekordnyereményt, közel 579 millió forintot vihetett haza. E héten 55 millió forint a tét.

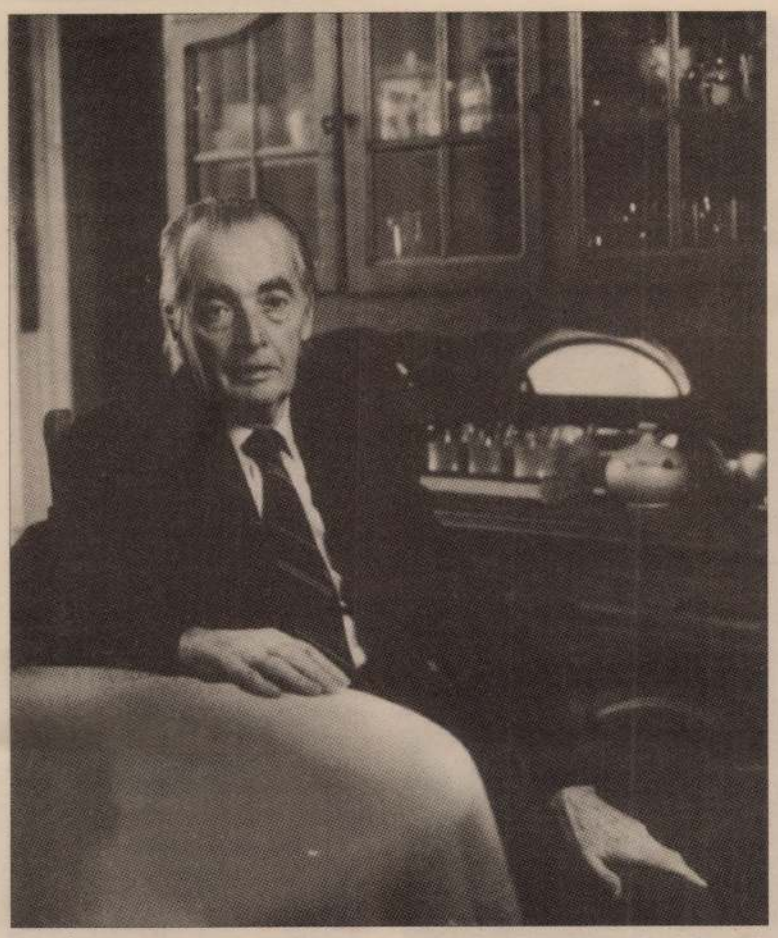

Gyász 77 éves korában elhunyt **Mándy Iván** Kossuth-díjas író. (*Megemlékező soraink a 32. oldalon.*)

Meghalt **Eiji Okada** japán színész, Alain Resnais *Szerelmem, Hirosima* című filmjének férfi főszereplője. 75 éves volt.

Őszi fotók Lőrinczy **György** 70-es években megjelent fotóalbuma New Yorkról soha addig nem látott módon mutatta be a várost, ahova aztán – mint kiderült: végleg – visszatért: 1982-ben hunyt el, Amerikában. Retrospektív kiállítása most (**Koncz Csaba** és **Nagy Zoltán** munkáival együtt) október 29-ig látható a Budapest Galériában. Az Őszi Fesztivál másik jelentős fotókiállításán a Kassák-körben indult **Lengyel Lajos** 1926–1977 között készült képeit gyűjtötték össze a Kassák Múzeumban, megtekinthető november 26-ig.

Bródy-díj Idén először adták át a Bródy Sándor Amerikában élő unokája által alapított díjat a legjobbnak tartott elsőköteteseknek. A nyertesek: **Simon Balázs**: *Minerva baglyát faggatom mégis* (vers) és a Narancsban rendszeresen publikáló **Szilassy Ferenc**: *Miért engedjük át az ácsnak az építkezés örömét* (próza). Az idén három évre visszamenőleg osztották ki a díjat – ezért sok arra érdemes szerző immár végleg kimaradt az elismerésből –, a továbbiakban évente akarják odaítélni.

Bódy-fesztivál Több eseményt rendeznek a Budapesti Őszi Fesztivál keretében a tíz éve halott **Bódy Gábor** emlékére: október 12-én kiállítás nyílik a Dorottya Galériában (a *Videó-síremlék* tervezője **Bachmann Gábor**), 23-án koncertet ad a – *Kutya éji dalá*ban is fellépett – **Vágtázó Halottkémek** a Rockszínházban, 24–28. között a Toldi moziban levetítik Bódy valamennyi filmjét és videóját.

Budapesten kívül is lesznek megemlékezések: Bódy-vetítések október és november folyamán több magyarországi városban, retrospektív Bódy-program október 25–29. között a svájci Luzern videófesztiválján, október végén Bódy-bemutatók a berlini Magyar Intézetben. Ugyanitt novemberben tanácskozást tartanak az életmű további nemzetközi terjesztéséről, szintén novemberben a párizsi Magyar Intézetben lesznek vetítések, ide költözik a Bachmann-kiállítás, és előadják **Vidovszky László** *Nárcisz és Echo* című operáját (Bódy rendezte tévére), amelyet decemberben a Merlinben láthatunk.

Bódy Gábor emlékének méltó ápolása céljából a Kép-Árnyék Mozgóképkészítő Társaság szeretne tökéletes minőségű kópiát készíttetni a rendező valamennyi filmes és videós munkájából, a Pesti Szalonnál (majd idegen nyelveken is) megjelentetni Bódy írásos hagyatékát, nemzetközi konferenciát szervezni munkásságáról, és interaktív CD-t készíteni életművéről. A társaság minden segítséget köszön. (1055 Bp., Bajcsy-Zs. u. 72., tel.: 153-3530)

Greenaway és Saporta Szombat este, miközben a Titanic Nemzetközi Filmjelenlét Fesztivál díszvendége, **Peter Greenaway** angol rendező a Toldi moziban találkozott a közönséggel, az általa rendezett *Prospero könyvei* mozgásanyagának kidolgozója, a francia **Karine Saporta** társulata a Petőfi Csarnokban mutatta be a film centenáriumára készített multimediális táncestjét, *Az évszázad bálját*.

Magyar olvasókönyv **Hans-Henning Paetzke** negyedszázados fordítói tevékenységének – és egyúttal a magyar irodalom utóbbi évtizedeinek – keresztmetszetét nyújtja az *Ungarisches Lesebuch* (Magyar olvasókönyv) című kötet, amely nemrég jelent meg **Dalos György** előszavával az Insel kiadónál. A németre fordított szerzők sora **Déry Tibor**tól és **Illyés Gyulá**tól **Mészöly Miklós**on, **Konrád György**ön, **Nádas Péter**en és **Esterházy Péter**en keresztül **Vas István**ig, **Petri György**ig, **Balla Zsófiá**ig és **Tóth Krisztiná**ig ível, de a szépirodalom mellett helyet kapott a könyvben az esszé (**Bibó István**) és a memoárirodalom (**Szász Béla**) is.

Evita: Madonna **Alan Parker** Madonnára osztotta Evita Perón szerepét az **Andrew Lloyd Webber** és **Tim Rice** rockoperájából forgatandó filmben. Fontos szerep jut még **Jonathan Pryce**-nak és **Antonio Banderas**nak is.

Filmes támogatások **Szász János** *A Wittman fiúk* és **Gyarmathy Lívia** *A szökés* című műve az Eurimages, az Európai Közösség audiovizuális alapja legfrissebb döntése értelmében 1,2 millió, illetve 800 millió frank koprodukciós támogatásban részesül.

A hamburgi székhelyű Európai Filmintézet összesen 6,52 millió márka filmkölcsönzési támogatásban részesít 110 filmforgalmazási kampányt 18 országban. A legnagyobb összeg, több mint egymillió márka a görög **Theo Angelopoulosz** *Odüsszeusz pillantása* című filmjéhez szegődött, 900 ezer márka segíti közönséghez a francia **Mathieu Kassovitz** *Gyűlöletét*, 410 ezer **Wim Wenders** *Lisszaboni történet*ét, 275 ezer márka jut **Sönke Wortmann** vígjátékára (*Der bewegte Mann* – A meghatott ember) és 230 ezer **Jacques Tati** eredeti, színes változatában feltámasztott *Kisvárosi ünnep*ére – többek között. Noha a felsoroltak közül többet nemsokára nálunk is bemutatnak, a forgalmazási támogatásból nem részesülünk – legalábbis sem a Budapest Filmnél, sem az Atlantic sajtóügynökségnél nem tudtak erről.

Nobel-díj: Heaney Az ír **Seamus Heaney**nek ítélték az idei irodalmi Nobel-díjat. Az 1939-ben, Londonderryben született író első verskötete (*Death of a Naturalist* – Egy naturalista halála) 1966-ban jelent meg; válogatott verseit 1980-ban adta ki az Európa, Tandori Dezső fordításában.

Zsang Ji-mou marad Bár *Shanghai Triad* (Sanghaji triász) című filmjét bemutatják az október 15-ig tartó New York-i filmfesztiválon, **Zsang Ji-mou** úgy döntött, nem utazik oda: a világhírű rendező szót fogadott a kínai hatóságoknak – megkérték, ne utazzon (idén már úgyis járt Cannes-ban), hát nem utazott, nem ellensége saját magának. A hatóságok azért találták jobbnak, ha otthon marad, mert így gondolták tiltakozni az ellen, hogy a fesztiválon október 14-én – a New York-i kínai konzul hivatalos kérése ellenére – levetítik a bostoni filmes házaspár, **Richard Gordon** és **Carmina Hinton** *The Gate of Heavenly Peace* – A Mennyei Béke Kapuja) című dokumentumfilmjét az 1989-es Tienanmen téri vérfürdőről, ahol ezernél is több, demokráciáért tüntető fiatalt öltek meg.

Hungaroton: ÁPV-vizsgálat Lapzártánkig nem indított bírósági eljárást a Hungaroton privatizációjára kiírt versenypályázat vesztese, a hollandiai központú PolyGram az eljárás szerintük szabálytalan volta miatt (*MaNcs, augusztus 24.*): valószínűleg megvárják annak a vizsgálatnak az eredményét, amelyet várhatóan két héten keresztül, elsősorban a tranzakció döntési folyamatát érintően folytat az ÁPV Rt. felügyelő bizottsága. Eközben a holland gazdasági miniszter levélben érdeklődött az ügyről Suchman Tamás privatizációs minisztertől. Folyt. köv.

Nemzeti pályázat: semmi Egyetlen munka sem érkezett a Nemzeti Színház főrendezői posztjára immár másodszor kiírt pályázatra. Jelenleg megbízottként **Iglódi István** – aki a minisztérium felkérése ellenére sem pályázott – látja el ezt a funkciót.

Újabb adó adók Két újabb közösségi rádió kezdte meg a rendszeres műsorszolgáltatást: a **Fiksz** Budapesten, a 98,0 FM-en, a Tilos és a Civil által szabadon hagyott időben, vasárnap 10–22, hétfőn és kedden 12–22 óráig sugároz.

Pécsett, a 101,2 FM-en mindennap 19 és 24 óra között fogható az **Ex-Szubjektív**: hirdetés nincs, hét közben műsoridőt adnak helyi civil szervezeteknek, hétvégén csak zene szól.

Angol könyves árharc Vége a brit könyvpiac évszázados rendjét rögzítő megállapodásnak: szeptember végén szinte valamennyi jelentősebb kiadó a maga részéről – többnyire kissé sajnálkozva, a kényszerre hivatkozva – felmondta a Net Book Agreementet, amelynek értelmében a kiadók eddig meghatározhatták azt a legalacsonyabb árat, amelyen könyveiket a kereskedők árusíthatták. Ez a rendszer némi biztonságot jelentett a kisebb kiadóknak, segítette az ismeretlen szerzők piaci bevezetését, de már évek óta támadták, több könyvkereskedőhálózat leszállított árakat alkalmazva meg is szegte. Most, hogy olyan patinás kiadók, mint a Murdoch érdekeltségű HarperCollins, az amerikai Random House brit leányvállalata és a Penguin, illetve a legnagyobb könyvforgalmazók közé tartozó Waterstone és WH Smith is bejelentette, hogy nem tartja be többé a hagyományt, árverseny kezdődött, lefelé. Az olvasók egyelőre örülhetnek az olcsóbbságnak, a várhatóan nagyobb forgalommal valószínűleg több jut a szerzőknek is, de sokan vélekednek úgy, hogy hosszabb távon csökkenni fog a választék, a diszkontálás inkább a szupermarketirodalomnak kedvez.

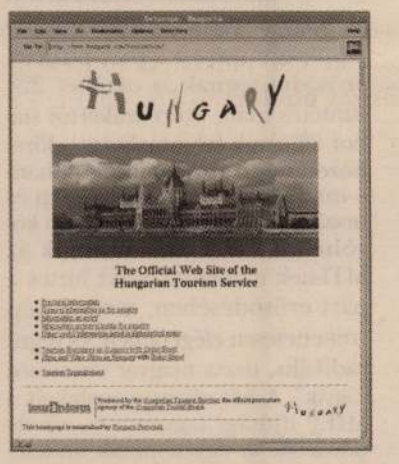

Tourinform az Interneten A Magyar Turisztikai Szolgálat a múlt héten a Hiltonban tartott sajtótájékoztatón mutatta be homepage-ét: a mintegy 80 oldalnyi angol nyelvű anyag általános információkat tartalmaz Magyarországról. Lehetőség van közvetlenül a Web-lapokon kiadványokat és videókazettákat rendelni az MTSZ-től. *Székely György* igazgató elmondta, már a hivatalos sajtóbejelentést megelőzően is átlagosan napi 2-3 ilyen megrendelés érkezett a *tourinform@hungary.com* email-címre. A site-ot elsősorban az angolszász szörfölők látogatják.

A Tourinform homepage, melyet az első WWW-megjelentetésre szakosodott magyar cég, a Hungary.Network tart fenn, a *http://www.hungary.com/tourinform/* címen érhető el.

A kinematográfus

Bódy Gábor filmművészeti írásai

HEGYI ZOLTÁN

Aligha ismer az egyetemes filmtörténet még egy alkotót, akinél olyan magától értetődő természetességgel ötvöződött volna a művészi érzékenység, a technikai-mesterségbeli tudás és a teoretikus elme sziporkázó ragyogása, mint *Bódy Gábornál.* Talán *Pasolini* ilyen még. Bódy a rock and roll, a sebesség, a szemiotika és a Gesamtkunstwerk megszállottja volt. Tragikus haláláig úgy száguldott végig rövid életén, hogy a doktor Zsivago-léptékű megalomániától a kis költségvetésű underground szcénáig mindent kipróbált. Filmköltő volt, filozófus és nyelvész. Ő kinematográfusnak nevezte magát. Marginális önpusztító – mondták sokan. Ezt ismerjük *Latinovitstól Huszárikig. Tarr Béla* remek megjelenítésében: „Többnyire részeg disznónak tartották még akkor is, amikor már hetek óta nem ivott semmit. Szép emlék, ahogyan a Mafilm kávézójában a gyökeret eresztett Kossuth- és egyéb Aczél György-díjasok és a hozzájuk tartozó stúdióbrigantik dermedt rémülettel nézték bevonulását. Szmoking volt rajta, sárga gombbal."

Lovag volt, az univerzum trubadúrja, naná, hogy nem tudtak vele mit kezdeni. Most sem tudnának, pedig már minden pojáca úgy néz ki, mintha egy konyhaművész csinálta volna tévedésből. Még egy ismeretterjesztő sorozatból (Filmiskola) is poézis vált a keze alatt, mert másként nem érdemes, ugye. Ebbe robbant bele, hogy ügynök, ugye. Besúgó, hogy az életmű megszülessen. Van erre bocsánat? Mivel zsarolták, élettel vagy halállal? Undor, mocsok, szemét. Illyés lánca. Láncos kutyák éji dala. Az életmű legjelentősebb részét a játékfilmek (Amerikai anziksz, Nárcisz és Psyché, Kutya éji dala) adják, de a hagyaték is zavarba ejtően gazdag. Az Egybegyűjtött filmművészeti írások című kötet többek között ebből tallóz. Tarr Béla előhangja hajszálpontosan elhelyezi a költőt korában, a felütést Bódy Vallomás az írásról és a filmről című önfeltárása és önéletrajza zárja. A vaskos kötet négy részre tagolódik: Elméleti írások, elemzések, javaslatok; Filmtervek, forgatókönyvvázlatok; Filmiskola; Amerikai anziksz. Ezek az alkotói műhely legbenső termei, ahol a meg nem valósult álmok álmodnak az alkotóról. Vágyak, képzeletzuhatagok, matematikai pontosság. Csak kettőt a tervekből kóstolónak: Bódy el akarta készíteni A hét szamuráj (*Kuroszava*), lásd később A hét mesterlövész (*John Sturges*) magyar verzióját 1976-ban (!). Helyszín a széttagolt, a török hódítás lepusztult csataterekénti agonizáló Magyarország a XVI–XVII. században. A szinopszisban még azt is megpróbálta lenyomni a döntéshozók torkán, hogy Kuroszava műve szocialista realista, hátha ettől jobb kedvük lesz. Nem lett. A Medvetor pedig dokumentum- és egyben játékfilm lett volna az Urál menti vadásznépek medvekultuszáról. 1977-ben.

Az első kötetet *Zalán Vince* szerkesztette, a gyönyörű borító *Romvári János* munkája.

(Bódy Gábor: Egybegyűjtött filmművészeti írások, 1. Akadémiai Kiadó, Budapest, 2006. Ára: 3880 forint)

M. Nemzet 2006. nov. 30. 34. old

t lát-

nsei

, a Balázs-show-ban, de a
ta magát. Köztük sokan a
ükben mernek csak autó-

n kellene – mondja Piros-
t házában.
három éves koráig irodá-
reflexológus segítségével
zírozni, majd hamarosan
s asztrológus, numeroló-
s. Járnak hozzá orvosok,
ogramozók húsztól het-

Tinnyéről jöttek. A férfi
egyszer a közreműködé-
vásról. Csodát nem tudok
íteni, a másik ötven rajta

erneten, az ő híre szájha-
ó jóslásban nem hisz, sze-
l a személyes kapcsolat.
nára, és tudom, hogy mire
többször csak a konkrétu-
iért következik be, mit je-

Talán egy jós.

Oroszlányban a már végzett, hivatalosan, vállalkozói igazolvánnyal működő jósok és természetgyógyászok a hatvanéves *Schiller Éva* köré tömörültek. Éva igazi cigány asszony, aki mély hanggal, élénk tekintettel és nagy szakmai tudással rendelkezik. Ez utóbbi alapjai erdélyi nagyanyjától származnak.

– „Te, Rozi – mondták az anyámnak –, a lányod nehogy mondjon nekem valamit. Mer' amit mond, minden úgy lesz. Nem akarom én tudni, mikor hullik el a Riska tehén. De azt se, mikor megy el János bátyánk" – emlékezik Éva. – Az emberek titkának kifürkészését, a növények gyógyító tudományát is a nagyanyámtól lestem el.

Schiller Éva Oroszlányban, a Bányász klubban gyógyító napokat szervezett, ahol az érdeklődők ezerkétszáz forint ellenében bármit kipróbálhattak. Mehettek kineziológushoz, kártyavetőhöz, angyallátóhoz, masszőrhöz, reflexológushoz, nézhettek hastáncot és jógát is.

– Mondtam neked, hogy ne ülj oda minden kineziológushoz, igaz? – szól erélyesen egy szőke hajú lányra Éva, aki a határozott utasításra fölpattan, hogy egy másik szőke azonnal a helyére ülhessen. A terem tömve gyógyulni vágyókkal, érdeklődőkkel, kíváncsiakkal. Egy hallgatag párról, a dadi *Hrubi Béláné Máriáról* és férjéről kiderül, hogy a négykor kezdődő jógán ők is bemutatnak ászanákat. Az asszony találkozott először a jogával egy kórházi kezelése kapcsán, megtetszett neki, azóta mindketten jógáznak. De megfordultak ők is természetgyógyásznál, és a férfi mélyrehatóan tanulmányozza az ezoterikus irodalmat.

– Minden pénzbe kerül, az ezotéria, a jóga is. Nekem megéri, mert lélekben fejlődöm. Nálam nagyon erős antidepresszáns szerefia. Akkoriban könyvtárban dolgozott, ahol észrevették az emberek, hogy Pöntyi közelében jobban érzik magukat.

– Félelmetes volt, annyira megijedtem, hogy olvasni kezdtem. Ki akartam deríteni, mi ez az egész.

Az asszony elvégezte a reflexológiát, a könyvtár időközben meg is szűnt, így ma már hivatalosan reflexológusként dolgozik. Több száz betege van.

Pöntyi szerint az emberek várják a csodát. Ám szerinte a csoda az, ha önmagunk megváltozunk, mert csak akkor változik meg körülöttünk a világ.

– Te félsz a jövőtől, állandóan agyalsz. A vesédre vigyázz. Pihenjél, nagyon ki vagy merülve – mondja Pöntyi hirtelen rám nézve. – Neked meg az a legnagyobb bajod – néz most fotós kollégámra –, hogy mindent ésszel akarsz megoldani. Nem lehet. Intuíció is van a világon. Megérzés.

Most Éva lép az asztalunkhoz.

– Nem az a bűn, amit beveszünk, hanem amit kiadunk – magyarázza Éva, miután köhögni kezdek a cigarettafüsttől. Az ebédlő egyben a dohányzó is, néhány munkatárs szemmel látható jó érzéssel szívja mélyre a füstöt.

– Ha egy szervezet jól működik, és egyensúlyban van, akkor mindent lehet. Én nem tudok a testtel bánni, nem vagyok gyógyító. De tudom, hogy nagyon kevesen látnak úgy jövőt és múltat, mint én. Ez nem nekem jó, én már tudom, ki vagyok, hanem nekik. Mélyül az önismeretük, megtudják, mit akarnak, mik a céljaik, hol a helyük a világban. Boldogabbak lesznek. És erre vágyik mindenki, nem igaz?

De igaz, hagyom jóvá magamban.

TELEVÍZIÓ- ÉS RÁDIÓMŰSOR

m1

5.42 Hajnali gondolatok
5.45 Agrárvilág
6.00 Ma reggel
8.30 Tau bácsi
9.40 Naprakész magazin
12.00 Híradó délben
13.00 Slovenski Utrinki
13.25 Együtt
13.55 A budapesti Operaház
14.15 Lurkó kupa
14.30 A kölyök
15.30 Iskola utca
16.30 Kolping családja
17.00 Érintő
17.30 Miss World Hungary 2001
18.00 Híradó hatkor
18.15 Zenepercek
18.25 Vízi zsaruk
19.15 Világhíradó
19.30 Híradó este
19.53 Sporthírek
20.05 A Bolsoj Cirkusz
21.20 Így készül a Hídember
21.30 Lendületben
22.00 Híradó este
22.10 Aktuális
22.30 THÉMA
22.45 Gyilkossági csoport

m2

5.42 Hajnali gondolatok
5.45 Agrárvilág
6.00 Ma reggel
8.35 112
9.25 Betűvető
9.50 Musica Historica
10.00 English 4U
10.30 Iskola utca
11.05 Alternatív Magyarország
11.30 Koffer
12.00 Vízi zsaruk
12.45 Zenelánc
13.00 Híradó délben
14.00 Főtér
15.30 Naprakész magazin
17.50 Néprajzi értékeink
18.00 Nem jogerős
18.30 Mi? Mennyi? Miért?
19.00 Beszélgetés Orbán Viktor miniszterelnökkel
19.30 Van öt perce?
19.35 Esti mese
20.00 Világhíradó
20.15 Híradó este
20.35 Sporthírek
20.45 Ez történt...
21.40 BBS-ábécé
22.35 Záróra
23.35 Az álom én vagyok
1.10 Éjszakai választék

Duna Tv

5.30 Indul a nap
8.40 Nyári matiné
9.15 Harisnyás Pippi kalandjai
9.50 Szatmár-Bereg református temploma
10.45 Isten kezében
11.50 Híradó. Váltó
12.15 Vers
12.20 Tér-Erő
12.50 Néptánc
13.05 Jugoszlávia
13.55 És akkor a pasas...
15.30 A 20. század száz híres fotója
15.35 „A magyarok nyilaitól...
16.05 A 2000. évi Odüsszeusz-expedíció
17.00 Kalendárium
17.50 Ezredforduló
18.00 Híradó, sport
18.30 Mese
18.55 Hej, hej helyes beszéd!
19.00 Határok fölött
19.35 Egy század emlékezetes pillanatai
20.00 A cenzor
20.40 Magyar emlékek az Adrián
21.00 Híradó, sport
21.35 A kémfőnök becsülete
22.35 Teljes merülés
0.10 Híradó. Vers

tv2

6.00 Jó reggelt, Magyarország!
9.00 Délelőtt a tv2-vel
12.20 A király kegyeltje
14.50 Egyről a kettőre
15.20 Álmok szigete
16.05 Pénzbetyár
16.10 Sebzett szívek
17.05 Pénzbetyár
17.10 Fiorella
17.55 Pénzbetyár
18.00 Lucecita
18.30 Tények
19.00 Nincs kegyelem
19.55 Vad angyal
20.20 Motoros zsaruk
21.20 Zuhanórepülés
22.55 Jó estét, Magyarország!
23.25 Balatoni napló
0.00 Virágot Algernonnak
1.40 Korridor Love
2.30 Magyar borok – magyar borvidékek
3.00 Jó estét, Magyarország!
3.35 Vers éjfél után

RTL Klub

6.30 Reggeli
8.55 Joker
9.05 Ismétlések
10.35 Top Shop
11.30 Delelő
13.25 Héléne és a fiúk
13.55 Babylon 5
14.45 Milagros
15.35 Joker
15.40 Terra Nostra
16.30 Joker
16.35 Híresek és gazdagok
17.25 Mónika
18.10 Találkozások
18.30 Híradó
18.55 Fókusz
19.25 Legyen ön is milliomos!
19.55 Barátok közt
20.25 Esti showder
21.20 Egy maréknyi aranyért
23.10 Sportvonal
23.15 Híradó
23.30 Antenna
0.00 Norm-show
0.25 Fókusz

Magyar ATV

5.50 Nap-kelte
9.00 Sajtóklub extra
10.00 Közvetlen ajánlat
10.10 Táncpanoráma
10.30 Vendég a Tv-11
12.05 Sztárbarangoló
12.40 Mezőgazdasági magazin
13.10 Emberközelben
14.10 Rendkívüli kiadás
14.40 Kulturális kalauz
15.00 Színházi látcső
15.40 Közvetlen ajánlat
16.00 Wobbler
16.30 Popvilág
17.00 Zenélő városok
17.15 Ormos-ság
18.05 Észnél légy!
18.30 Nap-nyugta
19.00 Híradó
19.30 Nap-nyugta
20.00 Ütköző
21.00 Ingatlanpiaci körkép
21.30 Turmix
22.00 Híradó
22.40 Színházi látcső
23.10 Feró korcsmája
23.35 Kulturális kalauz
0.15 Híradó
0.45 Ütköző
1.45 Színházi látcső

Viasat3

12.00 Ismétlések
15.45 Perla
16.30 Gyerekeknek!
17.50 Hazai pályán
18.15 Bár
18.45 Űrszekerek
19.35 Egy rém rendes család
20.00 Stingers
20.45 Taxisofőr
22.40 Egy rém rendes család
23.05 Édes vágyak
23.30 Űrszekerek
0.20 Stingers
1.05 Bár

Satelit

5.55 Hírtükör
6.00 Nap mint nap
8.10 Celeste
10.00 Zajlik az élet
11.15 Törzsasztal
11.45 Nap mint nap
15.00 Fémforrás
16.05 Mit szól hozzá?
17.00 Poirot
18.00 Zajlik az élet
19.05 Túl az Óperencián
19.30 Bruttó
20.00 Esti mérleg
20.20 Halálzóna
22.10 Mit szól hozzá?
23.05 Pár-beszéd
23.15 Autórevü
23.40 Valaki mondja meg
0.10 Nap mint nap

HBO

6.30 A szomszéd
8.25 Betti néni
10.15 Egy Muppet az űrből
11.45 Rövid pórázon
13.15 Briliáns csapda
15.05 Max Q Kényszerleszállás
16.35 A kék szörny
17.55 A szív dallamai
20.00 Bolond szerelem
21.55 South Park
22.20 Nyomozati jogkör
0.00 Az elveszett ártatlanság
1.35 Ember tervez
3.05 Farkaséhség
4.45 Gerjedek a vonalaidra

Kossuth rádió

5.00 Reggeli krónika
7.00 Krónika
8.00 és minden órakor Hírek. Időjárás
8.19 Mindennapi tudomány
9 .04 Napközben
11.05 Szabó család
11.35 Piszkos Fred, a kapitány
12.02 Déli krónika
12.40 Ki nyer ma?
12.50 Törvénykönyv
13.00 Vendég a háznál
13.30 A római katolikus egyház félórája
14.04 Klasszikusok mindenkinek
14.35 Irodalmi figyelő
15.05 Beszéljük meg!
16.00 Délutáni krónika
16.25 Felhang
17.05 Magyarországról jövök...
18.00 Esti krónika
19.05 Sportvilág
19.30 Jó éjszakát, gyerekek!
19.41 Rubruk Willelmus útleírása a tatárokról
20.04 Hagyományápolók
20.30 Határok nélkül
21.05 Gazdaságról mindenkinek
22.00 Késő esti krónika
22.30 Iskolapélda – csak felnőtteknek
23.04 Mikrofonnál Kroó György
0.10 Himnusz

Félbehagyott filmuniverzum

Bódy Gábor az 1983-as Kutya éji dala című filmben, amelynek nemcsak rendezője, hanem írója és főszereplője is volt egyben

Bódy Gábor ma lenne ötvenöt éves. Még csak. Harminckilenc volt, amikor meghalt. Még csak. Számos kísérleti rövidfilmet, dokumentumfilmet, tévéjátékot hagyott maga után. És az Amerikai anzixot, a Psychét, a Kutya éji dalát. Három óriáscsillagot a félbehagyott filmuniverzumban.

Fogalom lett a neve már életében.

Az a név, hogy Bódy Gábor, azt jelentette: kísérletezés, kutatás, a filmnyelv új lehetőségeinek mélyrehatoló megismerése. Azt jelentette: elvetni az unt konvenciókat, szétrobbantani az avult formát, nem elfogadni a kézenfekvőt. Azt jelentette: állhatatosan vizsgálni, mit mond a film, kinek, hogyan. Azt jelentette: karöltve a képzőművészet, a zene, az építészet avantgárd törekvéseivel feltárni, mire használható a film mint médium.

Mára mitikus alakja lett a magyar filmnek. Remekműveket hagyott maga után, életműve mégis torzóban maradt. Tragikus, érthetetlen, nyugtalanítóan tisztázatlan halála útközben szakított félbe egy pályát, és nem lehet tudni, az az út még milyen ismeretlen tájakon vágott volna új csapásokat. Utolsó [illegible] Azt biztosíthatjuk.

zője, írója és főszereplője is volt, a filmkritikusok nemzetközi testületétől megkapta a FIPRESCI életműdíjat. Kivédhetetlenül morbid és fájdalmas tény, hogy ez a kivételes elismerés egy olyan korú filmrendezőnek ítéltetett oda, amikor életművek épülni szoktak, Bódy azonban akkor már egy éve halott volt.

Történelem–filozófia szakon szerzett diplomát 1971-ben a budapesti bölcsészkaron, de ugyanebben az évben már megrendezte első rövidfilmjét a Balázs Béla Stúdióban. Beiratkozott a főiskolára, diplomafilmje volt az első nagyjátékfilmje is: az Amerikai anzixszal Mannheimben nagydíjat, itthon a kritikusok díját nyerte meg. A filmgyárban alapító tagja, vezéregyénisége és motorja a kísérleti „K" szekciónak, s a videoműfajok sajátos nyelvi lehetőségeit kutató Infermental csoportnak. Élete utolsó éveit jobbára Nyugat-Berlinben tölti, meghívott tanár a filmfőiskolán, de gyakorlatban sem fordít hátat az experimentális filmnek. Rövidfilmeket rendez kint, 1985-ben, halálának évében négyet. Négy árva csillagocska a félbehagyott univerzumban.

Bársony Éva

[illegible] Országos Képzési [illegible] egyén nagyobb foglalkoztatható-

A pedagógusok átlagkeresete az év végére 109 230 forintra növekszik

Húszszázalékos tanári béremelés szeptembertől

A közoktatásban foglalkoztatottak keresete négy év alatt körülbelül 38 százalékkal nőtt. A tárca elképzelései szerint a következő lépésben önálló pedagóguséletpálya-modell kialakítása a cél. A felsőoktatásban idén januártól kutatói-oktatói bértáblát vezettek be. Az új rendszer szerint az oktatók garantált illetménye a tudományos munkájának minőségétől – például ha docensből egyetemi tanárrá lép elő –, nem pedig életkorától függ.

NÉPSZAVA-információ

A kormány programjában évi 8-10 százalékos, több lépcsőben megvalósuló reálbéremelést ígért a pedagógusoknak. *Pokorni Zoltán* oktatási miniszter kezdeményezésére már az első költségvetési évben „fókuszba" került az oktatás: a közalkalmazottak közül kizárólag a tanárok kaptak garantált – 1999 januárjában 16, szeptemberben pedig további 3 százalékos – alapbéremelést. Mindez azt jelentette, hogy ebben az évben 7,6 százalékban növekedett reálbérük.

Tavaly a teljes közalkalmazotti szférára vonatkozó 8,25 százalékos emelés mellett a tanároknál érvényben maradt az 1,19-es szakmai szorzó, ősz elején pedig közel kétszeresére emelkedett a kiemelkedő munkavégzésért járó bérpótlék. A pedagógusok reálbére azonban – többek között az alultervezett infláció miatti rendkívüli béremelés következtében – csupán 3,3 százalékkal emelkedett 2000-ben.

Idén januárban a pedagógusok garantált illetménye 8,75 százalékkal növekedett. Ezzel egyidejűleg a pótlékalap 14 600-ról 15 900 forintra emelkedett. Szeptembertől a pedagógusok szakmai bérszorzója 1,19-ről 1,43-ra változik, a kiemelkedő munkavégzésért járó bér 3000 forintról 3600-ra növekszik, a pótlékok alsó és felső határa pedig húsz százalékkal emelkedik.

Idén januárban a pedagógusok garantált illetménye 8,75 százalékkal növekedett

A pedagógusok átlagkeresete az év végére 91 770 forintról 109 230 forintra emelkedik. Idén összességében átlagosan 16 százalékos keresetemelkedés valósul meg a közoktatás területén, amely 7-8 százalékos reálkereset-emelkedést jelent.

Jövőre az oktatási kormányzat 14-15 százalékos reálbéremelést ígér, így a pedagógusok bruttó átlagkeresete meghaladná a nemzetgazdasági átlagkeresetet. (Annak 112 százalékára nőne.)

A felsőoktatásban foglalkoztatott oktatók átlagkeresetének reálértéke 1999-ben 16,5, tavaly 6, idén 10,5 százalékkal emelkedett. Jövőre az emelkedés mértéke várhatóan 3,5 százalékos lesz.

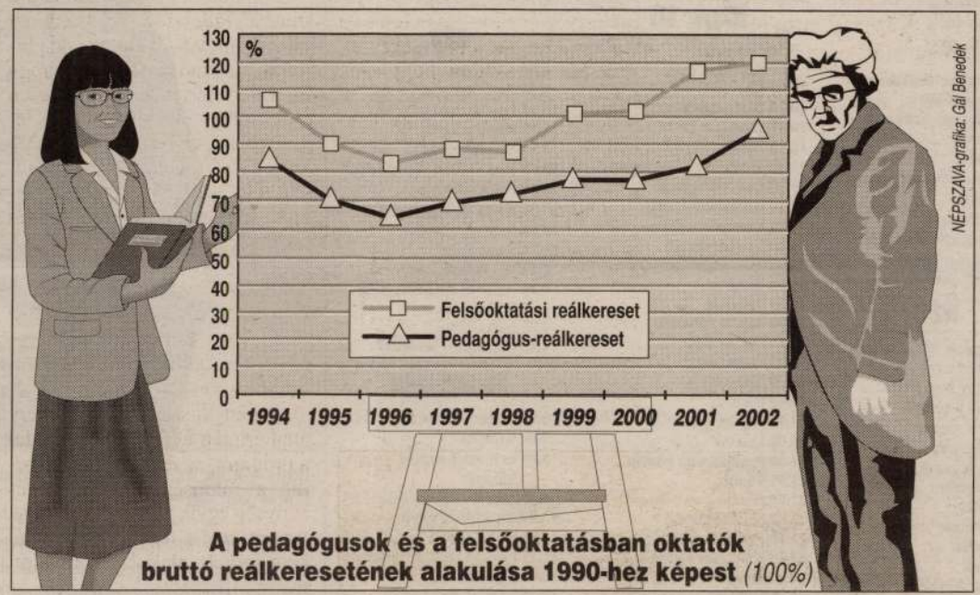

A pedagógusok és a felsőoktatásban oktatók bruttó reálkeresetének alakulása 1990-hez képest *(100%)*

(Ezzel a szférában foglalkoztatottak keresete négy év alatt körülbelül 38 százalékkal nőtt.)

A tárca elképzelései szerint a következő lépésben önálló pedagóguséletpálya-modell kialakítása a cél, amely figyelembe veszi, sőt ösztönzi a szakmai előrelépést, fokozottan elismeri a speciális feladatokat – pl. a hátrányos helyzetű fiatalok oktatását – és a nevelési feladatokat végző pedagógusok munkáját. Az új pedagógusi bérrendszer kialakításánál figyelmet fordítottak arra is, hogy lehetőség nyíljék a nem közvetlenül tanórákhoz kötött pedagógiai tevékenységeknek a kötelező óraszámba történő beépítésére, s így anyagi elismerésére. A tárca szakértői szerint ezzel erősödhet az iskola nevelő funkciója, több idő jut az egyéni foglalkozásokra, a szülőkkel való kapcsolattartásra, továbbá az olyan hagyományos pedagógiai feladatokra, mint az osztályfőnöki munka, a szabadidős tevékenységek pedagógiai szervezése.

A felsőoktatásban idén januártól kutatói-oktatói bértáblát vezettek be. Az új rendszer szerint az oktatók garantált illetménye a tudományos munkájának minőségétől – például ha docensből egyetemi tanárrá lép elő-, nem pedig életkorától függ.

Az új bérrendszerben a különböző oktatók bérét az egyetemi tanári minimumbér arányában határozzák meg. Ez idén 230 000 forint havonta, melynek 75 százalékát kapják a főiskolai tanárok, 70 százalékát az egyetemi docensek, 55 százalékára jogosultak az egyetemi adjunktusok és a főiskolai docensek, 45 százalékára a főiskolai adjunktusok, 40 százalékára pedig az egyetemi és főiskolai tanársegédek. (A bérrendszer bevezetése leginkább az oktatói kar többségét kitevő tanársegédi és adjunktusi kör bérhelyzetén javított. Egy kezdő tanársegéd fizetése például 50 ezer forintról 92 ezer forintra emelkedett.) Jövőre a professzori alapilletmény 245 ezer forintra nő.

Az új bérrendszert egészíti ki a fiatal oktatók részére kiírt Békésy György posztdoktori ösztöndíj – ennek összege a professzori alapdíj húsz százaléka, vagyis idén 46 ezer forint –, illetve a docensek számára elérhető Széchenyi István-ösztöndíj, melyre 150 oktató pályázhat ebben az évben.

Új szakmák az Országos Képzési Jegyzéken

Nyolc éve nem végzett fajátékkészítő, köszörűs és olvasztár szakmunkás

A magyar szakképzés piacgazdasági átmenetét kijelölő szakképzési törvény alapjá

tését teszik lehetővé, s ezzel az

szakmák esetében a különböző

kolai rendszerű szakképzésben

Mozgással az egészséges gyerekekért

A diákok fizikai állapota az

AFGIFTEKANTOOR
2000 ANTWERPEN 1

ELDORADO

CENTRUM VOOR BEELDCULTUUR
KONINKLIJK PALEIS | MEIR 50
B-2000 | ANTWERPEN

Maandblad, jaargang 1, nummer 5, oktober 1993

artwerpen 93

Culturele hoofdstad van Europa
Capitale culturelle de l'Europe
Kulturhauptstadt Europas
Cultural capital of Europe
Capital Europea de la cultura

DRUKWERK VERLAAGDE TAKS

OOST, WEST, ...

EEN FILMPROGRAMMA ROND NIET-WESTERSE CULTUREN

OOST, WEST, ...(thuis best): een filmprogramma rond niet-westerse culturen. Een niet zo evident programma, nu we met zijn allen leven in de 'global village' die de wereld is. Maar de wereld is slechts een dorp als men haar door een westerse bril kan bekijken. Wereldwijd worden via televisie, video en bioscopen immers dezelfde (Amerikaanse) beelden geconsumeerd die de grens tussen oost en west doen verdwijnen.

Wat Eldorado wil tonen is niet dit soort mondialisering, maar een variëteit aan beelden die we hier zelden te zien krijgen.

Aandacht wordt besteed aan de belangrijkste Aziatische commerciële filmproducenten: **INDIA** en **HONG KONG**. Een andere special is gericht op **VIETNAM**: films uit en over dit land dat door zijn strategische ligging en door de verschillende kolonisatoren een hybride cultuur bij uitstek is.

De **VIETNAMEES**-Amerikaanse **TRINH T. MINH-HA**, voorwerp van een volledige retrospectieve, is misschien de meest typische exponent van deze particuliere situatie. Verder aandacht voor de nieuwe niet-commerciële filmproduktie: recente films uit **TURKIJE**, **TADZJIKISTAN**, **BRAZILIË**, **KURDISTAN**, **CHINA EN INDIË** en meer 'anthropologisch' geïnspireerde films over **AFRIKA**.

PROJECTSPONSOR: GEVAERT N.V.

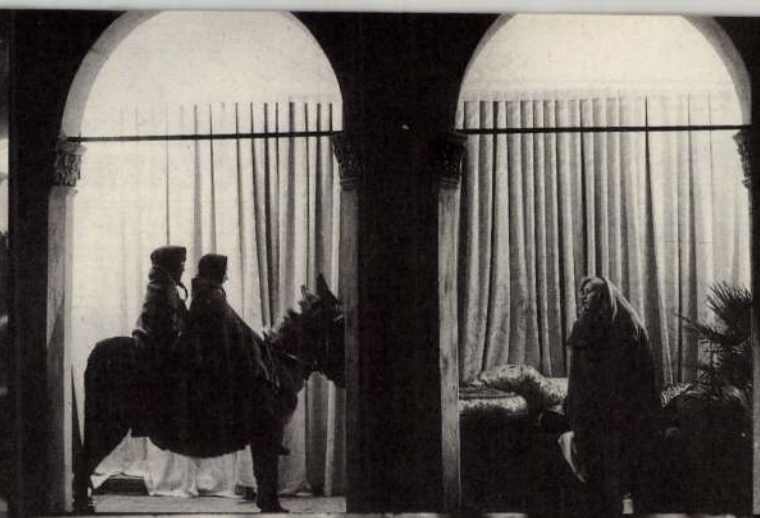

MAGYAR

HONGARIJE kan sinds de jaren twintig prat gaan op een lange en gevariëerde, hoewel af en toe onderbroken, traditie van onafhankelijke avant-garde filmproduktie. Wanneer we de woelige geschiedenis van het land in beschouwing nemen zien we makkelijk in dat deze filmactiviteiten vaak moesten vechten om overeind te blijven in de marge van de door de staat gesubsidiëerde officiële filmproduktie. Toch zien we dat ook die officiële organen, zoals de begin jaren zestig opgerichte *Bela Balasz* Studio of het FMS-atelier van de HONGAARSE televisie voor jonge filmmakers, erin slaagden een ruimte te creëren van buitengewone creativiteit en kritische reflectie binnen de audiovisuele media.

Alle veranderingen werden vaak voorafgegaan door het werk van deze instituten en van de onafhankelijke undergroundproduktie. Maar zelfs in het post-revolutionaire HONGARIJE is de taak van de onafhankelijke film- en videomakers verre van afgewerkt. Tegenover het episch werk van 'historiografen' als *Jancso* en *Szabo*, maakt de nieuwe generatie een opvallend persoonlijker, intimistisch soort cinema. De grote ideeën die teruggaan op de geschiedenis hebben plaats gemaakt voor meer psychologisch gerichte films. De nieuwe generatie cineasten schrijft geschiedenis vanuit het individu, niet langer vanuit de collectiviteit.
Het toegankelijker worden van de produktiefaciliteiten speelt hier zeker een rol in. Jonge cineasten krijgen de mogelijkheid te werken binnen speciale cellen van de hierboven genoemde studio's. Zij die het niet kunnen werken op video of zelfs Super 8.

De samenstelling van dit programma werd toevertrouwd aan *Miklos Peternak*, medewerker van de *Bela Balasz* Studio en, met meerdere publicaties over de HONGAARSE (experimentele) film op zijn naam, dé HONGAARSE filmspecialist bij uitstek.

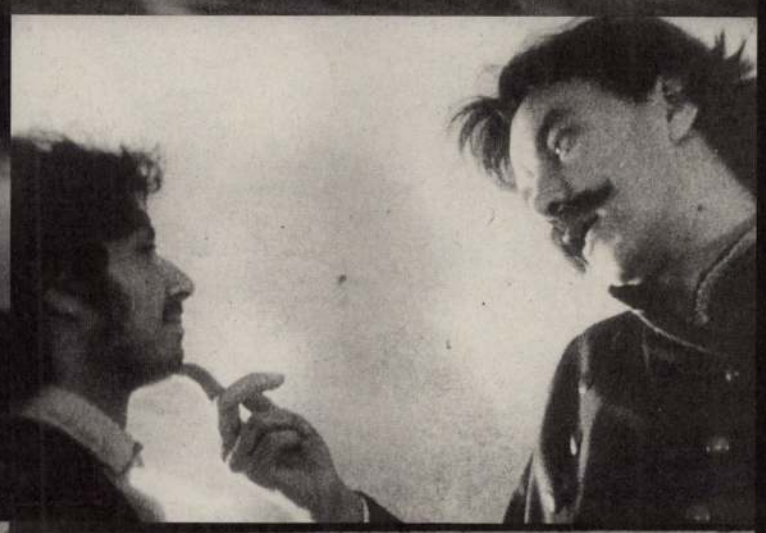

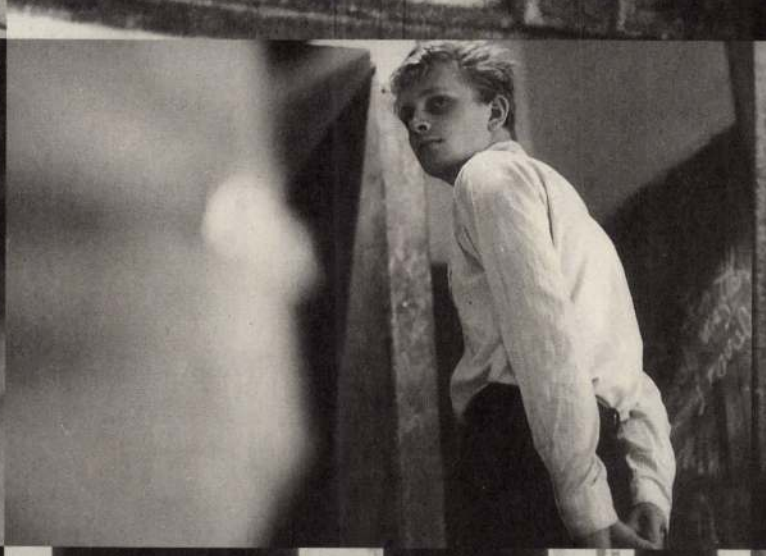

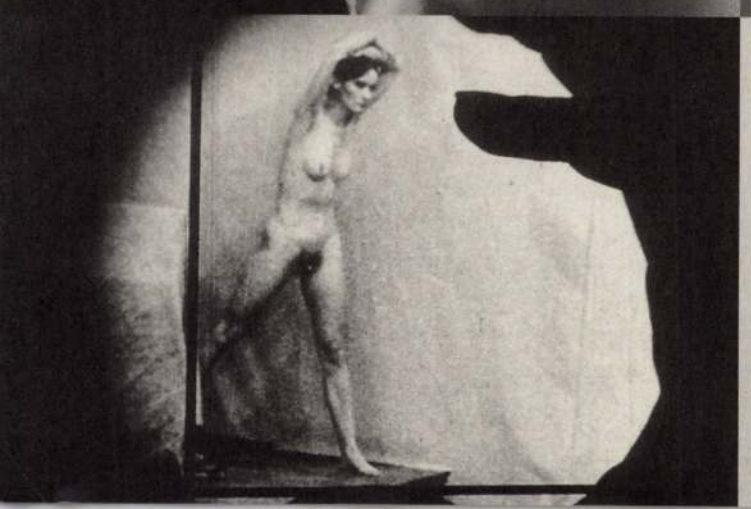

MAGYAR KINE MAG

KINE.

DE ANDERE KANT VAN DE ANDERE KANT.

DE HONGAARSE CINEMA : CONTINUÏTEIT OF VERANDERING.

DOOR MIKLOS PETERNAK

Nieuwe narrativiteit.
Gevolgen en achtergronden.

Nieuw en karakteristiek voor de HONGAARSE cinema van de afgelopen tien jaar is zijn zoektocht naar nieuwe manieren om verhalen te vertellen. *Gábor Bódy* beweerde later dat hij de term 'nieuwe narrativiteit' had uitgevonden toen hij trachtte te verklaren wat er nieuw was in zijn film **The Dog's Night Song**. Deze werd gedraaid in 1982 in Mátraszentimre, een klein dorpje in de bergen. Alhoewel men het nooit als dusdanig formuleerde, was het onderwerp van discussie niet alleen hoe je een verhaal moet vertellen, maar ook wat je allemaal zegt als je een verhaal vertelt. De verschillende films in dit programma bewijzen dat deze kwestie een sleutelelement in ons decennium werd, ongeacht de stijl of het genre van de film. Er zijn films die de geschiedenis of parabels vertellen en daarnaast zijn er ook die vanuit een reële gebeurtenis of misdaad de hedendaagse maatschappij belichten; de veranderde betekenis van het begrip 'vertellen' hebben ze echter met elkaar gemeen. *András Jeles* en *Ildikó Enyedi* gebruiken in hun films experimentele elementen. Gedurende het laatste communistische regime kon men het gebruik van experimenten enkel laten accepteren door te argumenteren dat deze resulteerden in een meer 'realistische' film.

Experimenteel classicisme?
Wanneer vernieuwing traditie of culturele recyclage wordt.

Alhoewel experimenten en vrij onderzoek niet verboden waren gedurende het communisme, beschouwden de autoriteiten deze activiteiten toch als een daad van oppositie. Daarom is het moeilijk de HONGAARSE avant-garde film eenduidig te beschrijven als een bepaalde internationaal gekende artistieke benadering, die teruggaat tot de jaren zestig. Het centrum was de *Bela Balázs* Studio, waar artiesten, musici en filmmakers de serie filmtaal realiseerden. Dezelfde studio was echter ook het centrum van de nieuwe documentaire stijl, van de kortfilm en van technologische vernieuwingen als het artistieke gebruik van video's.Deze jaren (vanaf ongeveer 1966 tot 1981/82) waren een unieke periode van samenwerking, van coöperatie, waarna individuen alleen konden verdergaan. *Miklós Erdély* speelde in dit perspectief een belangrijke rol. Hij was geen professioneel cineast, wel architect, dichter, schilder en filosoof en beweerde dat het maken van een film voor hem enkel zin had wanneer deze film significant was voor de filmgeschiedenis. Daarom probeerde hij in al zijn films alle denkbare uitvindingen te verwerken. Dit oneindig samengaan van vernieuwers en professionelen is de sleutel om de HONGAARSE filmscène te begrijpen.

RECENTE LANGSPEELFILMS

A KUTYA ÉJJI DALA

THE DOGS NIGHT SONG, *Body Gabor*, 1983, 147 min., e.o.

Niets lijkt wat het is. *Body* schetst een uiteengeslagen menselijke microkosmos, bevolkt door de meest uiteenlopende types. In zijn karikaturengalerij figureert o.a. een astronoom die in een punkband speelt; een invalide gepensioneerde communistische apparatchik die zelfmoord wil plegen; een officier die in zijn vrije tijd explosieven vervaardigt, een valse priester. *Body*'s meesterschap is dat een kosmische dimensie deze individuen verbindt.

Zaterdag 2 oktober, 20 uur

ÁLOMBRIGÁD

DREAM BRIGADE, *Jeles Andras*, 1983/89, 107 min., e.o.

Arbeiders besluiten een maatschappijkritisch theaterstuk te ensceneren en te adapteren aan hun eigen situatie. Hun bonzen weigeren alle medewerking. Bekende akteurs worden bereid gevonden de directie te portreteren.
Hoewel de enscenering realistisch lijkt, is alles irreëel. Een beetje zoals het leven zelf.

Zondag 3 oktober, 20 uur

AZ ÉN HUSZADIK SZAZADOM

MY 20TH CENTURY, *Enyedi Ildiko*, 1988, 104 min., n.o.

Een tweeling wordt geboren in Budapest in 1880, de nacht dat *Edison* aan de andere kant van de oceaan zijn uitvinding, de gloeilamp, demonstreert. *Enyedi*'s film staat in het teken van de universaliteit en betovering. De kinderen die weesjes worden en door een speling van het lot gescheiden worden, vinden elkaar na twintig jaar terug. Een mengeling van realisme en droom, klassiek verhaal en sprookje karakteriseert deze film.

Maandag 4 oktober, 20 uur

ELDORADO

THE MIDAS TOUCH, *Bereményi Géza*, 1989, 110 min. e.o.

Parabel over de betrekkelijkheid van al wat waarde heeft. Een marktkramer heeft een te blindelings vertrouwen in de materiële garantie die goud, voor hem vertegenwoordigt. In 1956, tijdens de HONGAARSE opstand, vlucht hij met zijn familie de grens over en overlijdt omdat het goud, door een speling van het lot, niet langer pasmunt blijkt. Opvallend is de losse verhaalstructuur die *Bereményi* hanteert en de ongewone camerabewegingen.

Dinsdag 5 oktober, 20 uur

CÉLLÖVÖLDE

THE SHOOTING GALLERY, *Sopsits Arpad*, 1990, 87 min., n/f.o.

Het verhaal van een ordinaire en onverklaarbare vadermoord, gepleegd door een ondoorgrondelijke maar engelachtige adolescent. *Sopsits* confronteert de kijker met vragen rond schuld, eenzaamheid, moraal, leven en dood. Fragmentarisch worden motieven van intellectuele en emotionele ontreddering geduid.

Woensdag 6 oktober, 20 uur

ÉLJEN ANYÁD!

LOVE, MOTHER, Acs Miklos, 1991, 90 min., e.o.

Derde speelfilm van Miklos Acs. De titel éljen anyád is een woordspeling. Éljen betekent zoveel als "lang leve...", de vertrouwde aanhef van veel communistische slogans. Anyád "je moeder" is evenzeer een verwensing. De combinatie van beide woorden is dus raar. Die vreemde samenhang (van toevalligheden, alledaagsheid in alliantie met het ongewone) kenmerkt ook Acs film.

Donderdag 7 oktober, 20 uur

BODY GABOR EXPERIMENTEEL WERK

NÉGY BAGATELLE

FOUR BAGATELLES, 1972/75, 28 min.

Vier dansstudies. Semiotisch geïnspireerd, onderzoekt *Body* het gebaar als begin van taal.

PSZICHOKOZMOSZOK

PSYCHOCOSMOSES, 1976, 12 min.

De computer wordt ingeschakeld bij de verhaalopbouw. Het verhaal, de personages, de plotsituatie zijn variabelen die door de computer telkens anders geordend kunnen worden.

MOZGÁSTANULMÁNYOK 1880-1980

MOTION STUDIES 1880-1980 - HOMMAGE TO EADWARD MUYBRIDGE, 1980, 18 min.

De overgang tussen beweging en rust wordt onderzocht. Stilistisch verwant met *Body*'s vroegere vormkritische-constructivistische periode verkent de film grafisch de dierlijk-menselijke gestalte.

PHILO-MYTHO-LYRIC-CLIPS

Body Gabor benutte de letterlijke betekenis van het woord clip (= kort) door zijn philo-mytho-lyric-clips elk een duurtijd van drie minuten mee te geven.

(I) DE OCCULTA PHILOSOPHIA

1983, video, 3 min.

Agrippa von Nettesheim (1486-1535), occultisch geleerde en wonderdokter, schreef omstreeks 1509 de 'De Occulta Philosophia'. Voor *Body* uiteraard een inspiratiebron.

(II) DANCING EURYNOME

1985, video, 3 min.

Eurynome, één van de allereerste godheden, werd geboren uit de verbintenis van *Oceanus* met *Tethys*. *Eurynome* voert een wervelende dans met een slang uit. Astrologische tekens vervolmaken dit zinnenstrelende schouwspel.

(III) NOVALIS, WALZER

1985, video, 3 min.

Het gedicht 'Walzer' van de romantische dichter *Novalis* (1772-1801) legt de nadruk op het ten volle genieten van de tijdelijke gelukzaligheid van de jeugd. *Body* brengt deze vliedende vreugde in beeld.

THE THEORY OF COSMETICS

1985, video, 12 min.

Een discussie over het Tibetaanse begrip 'De dood van de regenboog' staat centraal. Vanuit de esthetiek van de vergankelijkheid verwijst *Body* naar de verleidingsgeschiedenis van *Cordelia*.

Zaterdag 2 oktober, 22.30 uur

BALAZS BELA STUDIO EXPERIMENTEEL WERK

ELÉGIA

ELEGY, *Huszarik Zoltan*, 1965, 20 min.

Associatieve evocatie van het paard, zowel in de cultuurgeschiedenis en de folklore als in de industriële maatschappij. Dit filmgedicht is een voorbeeld van de zgn. 'lyrische montage'.

RELATIV LENGÉSEK

RELATIVE SWINGS, *Maurer Dora*, 1975, 11 min.

Structureel experiment dat de relativiteit van beweging die we filmisch ervaren analyseert.

MADARAK

Szirtes Andras, 1975/79, 8 min.

Vliegen, het symbool bij uitstek van vrijheid, blijft onbereikbaar voor al wie in maatschappelijk verband leeft.

ALDRIN

Vidovszky Laszlo, 1976, 14 min.

Drie componenten van communicatie (tekst, beeld, muziek) worden op ongewone manier gerecombineerd.

STUDY II

Toth Janos, 1976, 11 min.

Zoektocht naar synchroniciteit in opeenvolgende beelden van een kaarsvlam, gezien door een vergrotende lens.

ROUND

Jeney Zoltan, 1976, 12 min.

Structureel experiment dat het beeld in twaalf deelt. Telkens zijn slechts fragmenten van het volledige beeld te zien. Een dodecafonische compositie stuurt de beeldmaskeringen aan.

NAPLO - JAPAN MENISZKUSZ

DIARY - JAPANESE MENISCUS,
Szirtes Andras, 1983, 28 min.

Het achtste deel van Szirtes filmdagboek.

Zondag 3 oktober, 22 uur

ORÖKMOZI

Toth Janos, 1983, 80 min.

Compilatiefilm die een chronologisch overzicht geeft van *Toth*'s experimentele filmactiviteit. Tussen de bedrijven door citeert de regisseur aforismen van de Chinese wijsgeer *Lao Tse*.

Maandag 4 oktober, 22 uur

VERZIO

VERSION, *Erdély Miklos*, 1981/86, 54 min.

Deze film zit ergens tussen documentaire en droombeeld in. *Erdély* ensceneert een verhaal dat verborgen zit in het collectieve geheugen van de HONGAREN en van de HONGAARSE Joden. Het verhaal gaat terug naar halfweg de negentiende eeuw, wanneer in een dorp een meisje vermoord werd. De dorpsrabbi en zijn helpers worden vernoemd als de mogelijke daders. Het daaropvolgende proces doet denken aan de *Dreyfuss*-affaire in Frankrijk. Sommige details in de zaak blijven tot vandaag een mysterie. *Erdely* maakt zijn eigen 'versie' van de mogelijke interpretaties.

Dinsdag 5 oktober, 22 uur

CSASZARI GABOR

MISSURI

(co-regie *Rokob Magdolna*), 1980, 9 min.

BESCHREIBUNG DER LAGE DER GEFANGENE

1983, 11 min.

LULU

(co-regie *Zoltan Spirandelli*), 1986, 3 min.

LSD

ongeveer 50 min.

Gabor Csaszari is wellicht de eerste cineast die het begrip beweging op een niet-negentiende-eeuwse (niet-Newtoniaanse) manier gebruikt. Hij gebruikte nl. bij het draaien van zijn film een toestel dat met een heel ander doel gemaakt werd. De 'slot-camera' werd speciaal ontworpen voor paardenrennen, met het oog op een accuraat eindresultaat. Deze camera registreert enkel wat beweegt, geen stilstand, omdat de film binnenin constant beweegt. Normaal gezien is deze camera statisch, hij wordt ter hoogte van de finish geplaatst om deze te beoordelen. Wat gebeurt er als hij beweegt? Wat voor beelden krijgen we dan? Dit is te zien in LSD, opgenomen in de Lake District Drive in Los Angeles.

Woensdag 6 oktober, 22 uur.
Csaszari Gabor is aanwezig in Eldorado.

KOZJATEK INTERLUDE

De HONGAARSE nationale televisiezender produceert en presenteert opvallende 5 minuten interludia. Jonge film- en videomakers krijgen de kans zich creatief, maar vooral intellectueel te uiten. Uitgangspunt is steeds een filosofische of literaire tekst waarbij beelden gezocht worden. Doorgaans werken de regisseurs met found footage film, wat in het geval van *Enyedi Ildiko* en *Forgacs Peter* tot opmerkelijke produkties leidde .

MILAN FÜST: TÉLI HADJARAT

WINTER WAR, *Enyedi Ildiko*, 1991, 35 min.

Een tekst van *Milan Füst*, over de onoverbrugbare spanning tussen ontgoocheling/eindigheid en aspiratie/eeuwigheid, wordt door *Enyedi* versneden met oorlogsbeelden.

TRACTATUS

Forgacs Peter, 1992, 30 min.

Zinnen uit *Wittgensteins* Tractatus worden door *Forgacs* in een meditatieve configuratie samengebracht.

Donderdag 7 oktober, 22 uur

LEZING

THE HUNGARIAN ARTISTS AND THE TECHNICAL IMAGES

FILM, VIDEO, COMPUTER - IN THE LAST TWO DECADES
Peternak Miklos

Peternak Miklos is kunsthistoricus en film- en videomaker. Hij was geruime tijd verbonden aan de *Balazs Béla* Studio. Momenteel is hij directeur van het mediakunst-departement van de Academie voor Schone Kunsten (Budapest). Hij publiceerde diverse boeken o.a. over HONGAARSE computerkunst en avantgarde film.

Donderdag 7 oktober, 19 uur

MAGYAR KINE kwam tot stand met steun van de HONGAARSE Ambassade, Malev, Filmunio, Balazs Béla Studio.

Fotobijschriften, van linksboven naar rechtsonder:
AZ ÉN HUSZADIK SZAZADOM, AZ ÉN HUSZADIK SZAZADOM, AKUTYA ÉJJI DALA, ÁLOMBRIGÁD, ELEGIA, AZ ÉN HUSZADIK SZAZADOM, VERZIO, ELEGIA, MADARAK, CÉLLÖVÖLDE, NÉGY BAGATELLE, NÉGY BAGATELLE, ROUND, VERZIO.

Vilém Flusser Symposium

28-31 oktober 1993

Dit meerdaags symposium is gewijd aan de filosoof en schrijver *Vilém Flusser*. Vooral in het duitstalig gebied heeft *Flusser* de recente filosofische media-discussie in belangrijke mate beïnvloed en vorm gegeven. Hij werd in 1920 in Praag geboren, emigreerde in 1939 via Londen naar Sao Paolo (Brazilië) en werd daar later professor wetenschapsfilosofie en communicatietheorie. Nadat in 1957 zijn eerste publicaties i.v.m. taalfilosofie verschenen, publiceerde *Flusser* regelmatig in talrijke Braziliaanse, Amerikaanse en Europese kranten en tijdschriften. Hij schreef ook meerdere boeken (LINGUA E REALIDADE; A HISTORIA DO DIABO; PÓS-HISTORIA e.a.).

In 1972 keerde hij terug naar Europa en vestigde zich in een klein dorpje in de Provence. De publicatie van zijn boek FÜR EINE PHILOSOPHIE DER FOTOGRAFIE (1983) maakt van *Flusser* een veelgevraagd spreker en zijn provocerende stellingen worden het onderwerp van vele, controversiële discussies op talrijke symposia en congressen. *Flusser* analyseert de fotografie - het eerste, door een apparaat voortgebrachte, technische beeld. Vanuit deze analyse onderzoekt *Flusser* eigenlijk de hedendaagse cultuurcrisis en de nieuwe bestaans-en maatschappijvorm die zich hierin langzaam aftekent. *Flusser* is ervan overtuigd dat de toenemende verdringing van teksten en de geschreven cultuur onder invloed van de visuele media een cultuurrevolutie is, die ons be-grip van tijd en geschiedenis radicaal verandert. Hij ontwikkelt deze ideeën verder in INS UNIVERSUM DER TECHNISCHEN BILDER (1985) en in DIE SCHRIFT (1987) en ontwerpt een 'telematisch' toekomstbeeld. Onder telematiek verstaat *Flusser* de techniek die ons toestaat het huidige, discursieve schakelsysteem van de massamedia om te zetten in een dialogisch systeem :

"Bij getelematiseerde dialogen wisselen menselijke en kunstmatige gedachten informatie uit om tot nieuwe syntheses te komen, die kunstmatig bewaard blijven. Eigenlijk wil de telematiek ons onsterfelijk maken. Door haar wordt men er zich namelijk van bewust dat vrijheid gelijk is aan het voortbrengen van informatie en deze te beschermen voor het natuurlijk verval. Wij scheppen om niet te sterven."

De voortdurende wensdroom van dialoog als de weg naar de anderen is karakteristiek voor *Flussers* denken. De nieuwe me-dia ziet *Flusser* niet als een terugkeer van oude magie. In hen vindt hij mogelijkheden voor het ontwikkelen van een nieuwe menswording. Ondanks het doodvonnis dat hij uitsprak over het lineaire schrijven en de diachrone denkwijze van de europese cultuur, blijkt *Vilém Flusser* bij lezingen, interviews en in zijn talrijke fenomenologische essays een geestdriftig en boeiend verteller te zijn. In zijn werken VAMPYROTHEUTIS INFERNALIS (sa-menwerking met *Louis Bec*) en ANGENOMMEN ontwikkelt *Flusser* filosofische fictie en scenario's voor de toekomst, die het fictieve realiseren en het reële overstijgen.

In november 1991, kort na zijn eerste officiële bezoek aan Praag, sterft *Vilém Flusser* bij een verkeersongeval. Vrienden en medewerkers van *Vilém Flusser* stichtten in maart 1992 het "Netzwerk der Freunde *Vilém Flussers* - Angenommen/Supposé" in Straatsburg. Hier wil men het interdisciplinaire denken van *Flussers* behouden, steunen en verder ontwikkelen. In Den Haag wordt een *Flusser*-archief opgebouwd, waarin alle manuscripten beveiligd, herwerkt en voor publicatie klaargemaakt worden. Bovendien plant men vakoverschrijdende tentoonstellingen, symposia en manifestaties. In december 1992 vond in het Goethe-Instituut van Praag een eerste meerdaags symposium plaats. Met dit speciale media-programma komt het netwerk op-nieuw officieel samen. Het symposium is echter niet bedoeld als hommage, wel als een kritische discussie over vele verschillende thema's waarbij *Vilém Flussers* wellicht belangrijke en provocerende bedenkingen zou hebben gemaakt. Het spectrum van de deelnemende sprekers en kunstenaars werd bewust heel ruim gehouden. De variatie en heterogene samenstelling van dit programma en het ontbreken van een rechtlijnige, thematische structuur erin is echter slechts schijnbaar een gebrek aan samenhang. Het verduidelijkt veeleer hoe ver de vele gedachtenstromen van *Flussers* gaan en in welke vakgebieden ze weerklank vinden, gebruikt, in vraag gesteld en verder ontwikkeld worden.

Klaus Sander

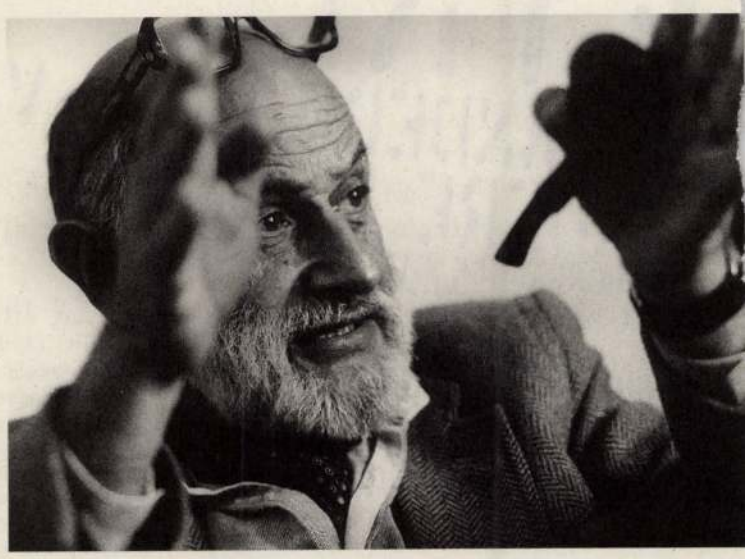

Vilém Flusser

Programma

De titel van elke lezing of discussie geeft aan in welke taal ze gehouden wordt.

Donderdag 28 oktober

17.00 uur

Video: Vilém Flusser - The philosopher of photography

(Miklós Peternák/András Sólyom, 1992), 45 min.

Registratie van het laatste interview met *Vilém Flusser*. Naar aanleiding van zijn werk rond de evolutie van het beeld, wordt in een vraaggesprek nader op zijn stellingen ingegaan.
De video kiest voor een zo integraal mogelijk weergeven van het gesprek en is daardoor opgebouwd als een lange monoloog van *Flusser*, incidenteel doorsneden met foto's en journaalbeelden uit o.a. de Golfoorlog.

20.00 uur

Florian Rötzer : "From simulation to simulation."

Na enkele bedenkingen bij de ietwat oubollige, maar toch vaak gestelde vraag, of er waarheid kan schuilen in filosofie en kunst, zal *Rötzer* een andere benaderingswijze van kunst voorstellen, gebaseerd op neurobiologie. Men mag zich niet laten afleiden door problemen als (re)presentatie, illusie of simulatie: men moet proberen kunst en andere ruimtelijke constructies te zien als een geestelijke stimulans. Dan wordt kunst een verrassende opeenvolging van processen die de menselijke geest manipuleren en veranderen. Dit herdefinieert kunst tot cybernetische ruimte of brein-stimulatie. Kunst is slechts één manier om het menselijk milieu om te vormen volgens de esthetica van het zichzelf organiserende brein. Bijgevolg zijn we niet langer bezig met het bouwen van materiële objecten maar proberen we steeds dichter bij en verder in ons wezen te komen.

Florian Rötzer, 1953, free-lance journalist en auteur. Schrijver en uitgever van talrijke geschriften betreffende kunst-en mediatheorie. Leeft in München.

21.30 uur

Performance: Fred Forest : "Tirer un fil entre le temps et l'espace à travers un écran de télévision"

Fred Forest, 1933, Dr. Phil., videokunstenaar, professor aan de Ecole Nationale d'Art Clergy. Docent esthetica, kunst en communicatie aan de Sorbonne. Leeft in Anserville bij Parijs.

Vrijdag 29 oktober

10.00 uur

Volker Rapsch : "Der Schein ist echt. Eine Polizeigeschichte."

"Seien wir Betrüger und Verschönerer der Menschheit." (Nietzsche)

Iemand wordt in een wasserette geconfronteerd met een onecht probleem, dat toch kan worden opgelost. Wat kan hem overkomen, waarom en met welke gevolgen. Hij heeft het niet eens gewild - helaas.

Volker Rapsch, 1949, Dr.Phil., gediplomeerd ontwerper, publicist, redacteur bij WDR. Werkt voor uitgeverijen, tijdschriften, radio, reclame. Leeft in Keulen.

11.30 uur

Bernd Wingert :"Die neue Lust am Lesen? Uberlegungen zur Lesbarkeit von Hypertexten."

Wanneer men beschikt over sterk vertakte en dus 'niet lineaire' netwerken van tekst, beeld en geluid (hypertekst), wordt niet alleen de inhoud op nieuwe manieren georganiseerd, maar ook het lezen geherdefinieerd. Aan de hand van concrete voorbeelden wordt de problematiek van de leesbaarheid van hyperteksten nagegaan. Eén van de problemen heeft te maken met het feit dat computerschermen, ondanks alle kwalitatieve verbeteringen, geen geschikt medium zijn voor het lezen. Een ander probleem heeft betrekking op de leesbaarheid van 'grafische Browser'.

Bernd Wingert, 1940, psycholoog. Sinds 1976 medewerker aan de afdeling voor toegepaste systeemanalyse van het Centrum voor Kernfysica te Karlsruhe; richtte in 1979 een werkgroep op die sociaal-wetenschappelijk onderzoek verricht naar informatie- en communicatietechnologieën; projecten rond Computer Aided Design, electronisch publiceren en electronische boeken.

14.30 uur

Günther Cyranek : "Technologic assessment in Virtual Reality: A Real Virtuality?"

Zal Virtuele Realiteit (VR) als toonbeeld van de wisselwerking tussen mens en machine een kunstwerk worden of (met een immense maar nog steeds onbekende bandbreedte) een geweldig en praktisch multimediaal speeltuig ? Indien het gebruik van computers een nieuwe dimensie opent, welke zijn dan de economische, sociale en psychologische gevolgen voor de gebruikers en voor de ontwikkelaars? Hoe kunnen we methodes ontwerpen die de gevolgen van VR inschatten voor omgeving, samenwerkingsverbanden en groepen? Is er kans op werk in netwerken en op het overbruggen van ruimte door het ontwikkelen van nieuwe VR-ontwerpen? We moeten ons niet richten op technologisch

gestuurde gebruikswijzen, maar eerder creatieve ideeën zoeken waarbij VR als omgeving voor visualisering werkt in architectuur, geneeskunde, produktie, opleiding.

Günther Cyranek, 1948, zelfstandig adviseur voor o.a. de Zwitserse Raad voor Wetenschap bij projecten waarin de gevolgen van techniek en informatica worden onderzocht. Publicaties betreffende Informatica en Opleiding, Communicatie tussen Mens en Computer, Informatica en de Derde Wereld en Technologie en Maatschappij. Leeft in Zürich.

16.30 uur

Stéphan Barron : "Art planétaire, écologie et technologie."

THAON/NEW YORK : Satellietverbinding tussen de middeleeuwse kerk van Thaon (Normandië) en het klooster in New York. Dit project had als concept het klooster dat door de Amerikanen steen voor steen naar New York overgebracht werd te reactiveren.

LIJNEN : *Stéphan Barron* en *Sylvia Hansmann* volgen met de autode lengtegraad van Greenwich in rechte lijn van het Kanaal totaan de Middellandse Zee. Met behulp van een auto-telefax sturen ze regelmatig beelden en teksten van hun reis door naar telefaxen, die in verschillende expositieruimtes in 9 verschillende landen opgesteld zijn. Zo willen zij op een nieuwe manier een lijn trekken - één van de eerste symbolen van de mensen.
"Een creatie die ruimte, tijd en de verbeeldingskracht van iedereen omvat."

DE PLANTEN UIT MIJN TUIN : *Stéphan Barron* stuurt dagelijks telefaxen met beelden uit zijn nietige tuin van Herouville (Frankrijk) naar Praag. De microkosmos van de tuin, het ontwaken na de winter; de macrokosmos van een Praag dat van zijn hervonden vrijheid geniet.

Stéphan Barron, 1961, Kunstenaar, Professor aan de Academie voor Schone Kunsten van Tourcoing.

20.00 uur

Martin Pawley : "The sandheap urbanism of the 21st century."

Deze voordracht onderzoekt of *Vilém Flussers* begrip van tijd gebruikt kan worden om de groei en het verval van historische steden te begrijpen alsook de latere groei van nieuwe niet-stedelijke nederzettingen. Het onderzoek is gebaseerd op netwerken van fysische en electronische communicatie. Er volgen enkele beschouwingen over het verband tussen temporele simultaneïteit en herkenbare patronen bij het afsluiten van contracten in Groot-Britannië.

Martin Pawley, architekt, leeft in Londen. Uitgever van het tijdschrift "World Architecture", auteur en uitgever van talrijke publicaties i.v.m. architectuur. Recente boektitels : Theory and Design in the second machine age, Design in Exile: The architecture of Eva Jiricna; Future systems : The story of tomorrow.

Zaterdag 30 oktober
10.00 uur

Fré Ilgen : "The extended self, the object,space and reality perception. On the importance of visual argumentation."

Waarom hebben we nood aan objecten om ons heen?
Waarom hebben we non-functionele dingen nodig?
Waarom is het belangrijk om visualisaties die we kunstwerken noemen in onze omgeving te hebben? De lezing wil een inleiding geven op een theorie die enkele antwoorden op deze fundamentele vragen aanbiedt. De voordracht zal aangevuld worden door ongeveer 160 dia's.

Fré Ilgen, 1956, kunstenares, leeft in Dordrecht.

14.30 uur

Gottfried Jäger : "Autogene Fotografie : Sich selbst zerstörend und sich selbst erneuernd."

De laatste tijd weerklinken steeds meer verwijzingen naar en waarschuwingen tegen een toenemende 'mediatisering' (Lischka) van individu en maatschappij. Het alledaagse leven wordt meer en meer door de media bepaald. Daarbij speelt het 'beeld', meer bepaald het fotografische beeld een grote rol. Zijn magie draagt

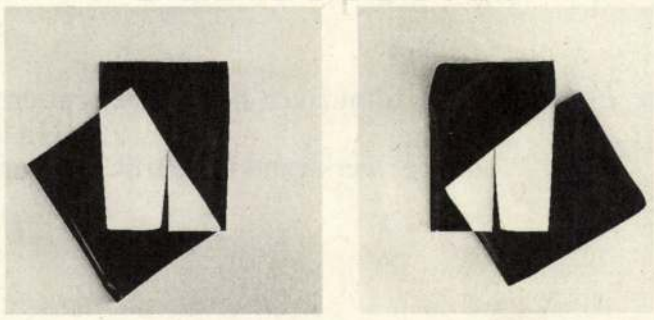

wezenlijk bij tot de fascinerende kracht van de media. Om de gevolgen daarvan niet onbewust te ondergaan, moeten we de interne structuren van de technische beelden herkennen, ze beschrijven en creatief en 'generatief' met hen omgaan. Een artistieke tegenstrategie moet ontwikkeld worden, die haar interne mechanismes (vorm,inhoud,uitstraling) onthult en overtuigend voorstelt. Aan de hand van voorbeelden afkomstig uit de Schule für Fotografie und Medien te Bielefeld wordt het werk in deze richting voorgesteld.

Gottfried Jäger, 1937, ingenieur, fotograaf. Professor artistieke grondslagen van fotografie aan de hogeschool van Bielefeld. Publiceerde talrijke boeken over fotografie. Leeft in Bielefeld.

15.00 uur

Stefan Bollmann : "Vilém Flussers Schriften."

Stefan Bollmann, Dr. Phil., 1958, Uitgever van de geschriften van Vilém Flusser. Assistent Hedendaagse Duitse Literatuurwetenschap aan de universiteit Mannheim. Leeft in Heppenheim.

16.15 uur

Crystal Woodward : "Art as visual language."

Crystal Woodward ontwikkelde een specifiek systeem van visuele taal, waarbij ze termen ontleende aan een wandeling in de natuur om de brug te slaan tussen woorden en beelden. Voorwerpen worden onderworpen aan een reeks gedaanteverwisselingen. Eerst worden ze grafisch voorgesteld, daarna ontstaan, door wisselende volgordes van deze objecten en door tekens in de ruimte, verschillende betekenissen. Zo ontstaat een georganiseerde wandeling. De voorbeelden worden bovendien met aspecten van het Zelf en van het lichaam geassocieerd, in een later stadium met het verlies of met de reïntegratie van delen ervan. Deze transformaties voeren uiteindelijk tot het basisformaat, waarin achtereenvolgende sequensen van ideeën, koncepten en nieuwe ervaringen samenkomen, wat opnieuw een nieuwe reeks tekeningen en schilderijen voor gevolg heeft. De regels van het systeem kanaliseren en verrijken associaties en fantasieën. Men vindt en schept als bij toeval visuele en semantische verbanden en ontdekt mogelijkheden om erover na te denken en ze te verdiepen.

Crystal Woodward, kunstenares, docente aan het Cleveland Institute of Art in Lacoste, Zuid-Frankrijk.

20.00 uur

Louis Bec : "Vie artificièle : De la machinerie à la machination du vivant."

Met behulp van de computer kunnen gefingeerde ecosystemen ontwikkeld worden waarbinnen levensvormen zich (schijnbaar) autonoom ontwikkelen. De kunstenaar licht zijn eigen werk toe.

Louis Bec, 1936, zoo-systematicus, voorzitter van het Institut Scientifique de Recherche Paranaturaliste in Marseille. Docent aan de Hogeschool voor Kunsten in Aix-en-Provence. Leeft in Sorgues bij Avignon.

Zondag 31 oktober
10.00 uur

Jeffrey Shaw : "Interactive Works."

Jeffrey Shaw, 1944, kunstenaar. Directeur van het Institut für Bildmedien van het centrum voor kunst-en mediatechnologie in Karlsruhe.

11.15 uur

Forumdiscussie : "Inszenierte Entgrenzung. Vilém Flussers Erfahrbarkeit der Welt."

Hoe ziet *Vilém Flusser* het verval van de lineaire code als een positief moment van ontdekking, als een doorbraak van de grenzen. De muren van het denken en van de (esthetische) ervaring worden doorzichtig; door de aanval van de tot dusver opgesloten verschillen kwijnen de gesloten systemen weg : nu is de "Ervaring van de wereld" slechts zwak gereglementeerd - de individuen zijn vrij. Flusser mobiliseert de nieuw opgedoken verbeeldingskracht om de zin-crisis in en rond ons te overwinnen ...

Forumgesprek : Leiding : Rainer Götz, professor kunstpedagogie aan de universiteit van Würzbürg. Deelnemers : Irmgard Zepf, professor esthetica aan de universiteit van Keulen. Jeffrey Shaw, direkteur van het Institut für Bildmedien van het centrum für kunst- en mediatechnologie in Karlsruhe. Michael Bielicky, oprichter en directeur van het Institut für Videokunst und neue Medien aan de Academie voor Schone Kunsten in Praag. Louis Bec, voorzitter van het Institut Scientifique de Recherche Paranaturaliste in Marseille, Docent aan de Hogeschool voor Kunsten in Aix-en-Provence. Gottfried Jäger, professor artistieke grondslagen van de fotografie aan de hogeschool van Bielefeld. Crystal Woodward, kunstenares, kunstpedagoge in Lacoste.

Tentoonstellingen

Jeffrey Shaw Installation

Bernd Wingert Flusser-Hypertext

De 'Flusser-hypertekst' is geen hypertekst 'over Flusser' maar baseert zich op een lezing van *Vilém Flusser* met als onderwerp : "Schrijven voor publicatie". De hypertekst biedt deze lezing aan als tekst, als de geschreven neerslag van gesproken taal en vervolledigt deze d.m.v. een becommentariërend apparaat dat via actieve tekens uit de lezing zelf toegankelijk wordt. Het werd ontwikkeld in het kader van het project 'Electronisch boek' van de afdeling voor toegepaste systeemanalyse van het centrum voor kernfysica te Karlsruhe.

Andreas Müller-Pohle Signa

Andreas Müller-Pohle, 1951, fotograaf en uitgever. Uitgever van het tijdschrift "European Photography". Hij publiceerde de eerste Duitse vertalingen van de geschriften van Vilém Flusser.

Markus Jäger Jenseits der Maschinen

Het werk JENSEITS DER MASCHINEN ontstond door een buitengewoon intense studie van teksten van *Vilém Flusser*. *Jäger* interesseert zich vooral voor zijn diepzinnige beschouwingen over apparaten, systemen, de leesbaarheid van beelden en de rol van de mens in relatie tot al deze dingen. Deze bedenkingen plaatsen zijn werk op een soort van theoretisch niveau, zich bewegend tussen de polen van manueel en technisch beeld. Van daaruit kan hij verdergaande en meer gerichte beeldende ideeën ontwikkelen. Het samenbrengen van schrift (lineaire tekens) en beeld (cirkels) was dan ook een belangrijke stap voor hem, omdat hij precies door het verbinden van deze tegenstrijdige informatie een meer complexe waarneming van zijn wereld bereikt.
De tekst, die de verhouding tussen mens en machine reflecteert, verklaart de samenhang van de wereld, waarin men als mens binnen een systeem van apparaten leeft. Door de informatie van de tekst wordt men bij wijze van spreken uit zijn voorstelling van de geschiedenis (geschiedenis als een progressief-lineaire vertaling van voorstellingen naar begrippen) opgetild naar een 'nageschiedenis', naar een 'onvoorstelbare situatie'. In deze situatie probeer *Jäger* zich als maker van beelden gepast te uiten. (Een beeld is een betekenisvol vlak, waarop beeldende elementen een magische verstandhouding met elkaar hebben.) *Flussers* portret is een foto of de kopie van een foto, die zich herhaalt en de bouwsteen van een plan wordt. 'Microscopisch' gezien is het beeld op zich een toestand, een in zichzelf gestaag voortgaand en zich ontwikkelend proces. 'Makroscopisch' gezien is het weer een bouwsteen, die zich opnieuw (op eendenkbeeldig niveau?) met anderen verbindt en zo tot een nieuw geheel zou kunnen komen. *Jäger*'s werk is een poging om niet alleen de hoofding van wat moet worden afgebeeld te duiden, maar ook de begrippen die *Vilém Flusser* gelanceerd heeft en die doorheen zijn geschriften duidelijk worden.

Markus Jäger, 1963, kunstenaar, leeft in Karlsruhe.

Het Flusser symposium kwam tot stand in samenwerking met het flusser-genootschap angenommen/supposé. Co-producent: Goethe institut

*

Peter Tscherkassky is filmmaker, filmtheoreticus en intendant van het filmfestival Diagonale (Salzbug).
Hij is tevens mede-oprichter van Sixpack Film (Wenen)
die het werk van Oostenrijkse experimentele filmmakers distribueert in het buitenland.

project eXperimentele FILM antwerpen 93

Die metamorphosen des Eros samengesteld en ingeleid door Peter Tscherkassky

*

Het **Project Experimentele film ANTWERPEN 93** is een co-produktie van het Stuc en ANTWERPEN 93

Drie overwegingen dienden mij als uitgangspunt bij het samenstellen van dit programma.

1. *de avant-garde film is inzake het voorstellen van lichamelijkheid en sexualiteit taboe-doorbrekend geweest*
2. *de avant-garde cinema heeft precies op dit vlak verschillende betekenisvolle ontwikkelingen doorgemaakt*
3. *de meest significante Oostenrijkse avant-garde films behandelen op één of andere manier dit thema*

Oostenrijk telt reeds drie generaties experimentele filmmakers.
Tot de eerste generatie of periode behoort het werk van Peter Kubelka, Ferry Radax, Marc Adrian en de eerste films van Kurt Kren.
Het betreft vooral filmwerk dat gemaakt werd tussen 1955 en 1965 en dat zich kenmerkt door een obsessief verlangen om van film een autonome kunstvorm te maken. Het belangrijkste esthetische paradigma van deze periode vormt dan ook het experimenteren met de filmische materie en apparatuur. Het was een tijd waarin men nog radicaal streefde naar nieuwe, ongekende visuele ervaringen. Vermits deze generatie van filmmakers de filmcamera bovendien niet langer als een registratiemiddel zag en gebruikte, waren de onderwerpen die ze filmden van ondergeschikt belang.

Zo is *Kubelka*'s film SCHWECHATER een reclamefilm voor bier. Maar op zich is dit niet belangrijk. Wel van belang zijn de seriële montage-experimenten die *Kubelka* in deze film uitprobeert.
De films die *Kurt Kren* tussen 1964 en 1967 maakte in opdracht van de 'Wiener Aktionisten' *Günter Brus* en *Otto Muehl* betekenden een eerste belangrijke evolutie voor de Oostenrijkse experimentele film. Deze films vormden de voornaamste katalysator voor een tweede generatie van Oostenrijkse experimentele filmmakers die een eigen, hoogst radicale vorm van 'Expanded Cinema' ontwikkelden. De filmografieën van *Peter Weibel, Valie Export, Hans Scheugl* en *Ernst Schmidt jr.* getuigen van een radicale verruiming van het begrip film. Zo betreedt in de 'Tapp- und Tastkino' van *Valie Export* de filmkijker niet enkel met zijn ogen, maar ook met zijn handen de bioscoop. D.w.z. de doos met gordijn die de filmmaakster voor haar naakte borsten houdt in de overtuiging dat "de taktiele waarneming de filmkijker beveiligt tegen het bedrog van het filmische voyeurisme" (*Valie Export*).
Maar niet enkel de vertrouwde filmzaal wordt het mikpunt van kritiek, ook de filmstrook zelf lijkt voor deze filmmakers niet langer essentieel voor het maken van een film. Zo vervangt *Hans Scheugl* in ZZZ: HAMBURG SPECIAL de filmpellicule in de projector door een garendraad. In feite is dit nog veel in vergelijking met de conceptuele films die *Ernst Schmidt jr.* tussen 1968 en 1971 maakte. UMWELTSCHUTZ bedacht hij niet om als film op een scherm geprojecteerd en bekeken te worden, maar om als een verbruikt object weggeworpen te worden. Om een 'film' te maken die 'Fernsehen' heet volstaat het voor *Scheugl* dat iemand zijn televisietoestel aanzet, vermits elk televisieprogramma dat uitgezonden wordt 'televisie' kan worden genoemd.

De derde generatie van Oostenrijkse experimentele filmmakers trad pas eind jaren zeventig op de voorgrond. Het is een generatie die op een sterk individuele en verschillende manier reageert op de radikale erfenis van de avant-garde. Maar hoe verschillend de films van *Lisl Ponger, Dietmar Brehm* of *Mara Mattuschka* onderling ook mogen zijn, ze schijnen een terugkeer naar het inhoudelijke met elkaar te delen. Met betrekking tot de voorstelling van het lichaam en de sexualiteit vertaalt de paradigmawissel van deze derde generatie zich als volgt: vermits het niet langer meer gaat om de voorstelling van het lichaam uit één of andere taboesfeer te halen, worden maatschappelijke beperkingen of taboes naar andere terreinen verplaatst; in de eerste plaats worden zij getoetst aan de eigen private ervaring van de wereld. Zo speelt *Mara Mattuschka* in bijna al haar films de zinnelijkheid of wellust van haar eigen lichaam uit tegen het dominante kulturele systeem van schrift en taal. Het werk van *Dietmar Brehm, Matthias Müller* en mijn eigen films situeren zich in eenzelfde contecst. De films die wij maken thematiseren onze persoonlijke ervaringswereld s rond dat lichamelijke. Bovendien zijn het meestal films waarin het lichamelijke zelf en niet enkel de mogelijkheid om het cinematografisch voor te stellen, als probleem wordt gesteld.

Peter Tscherkassky

VRIJDAG 1 OKTOBER OM 20.00 UUR:

Bodybuilding
Ernst Schmidt jr.
1965, 9 min., kleur, geluid.

Een vroeg werk van *Ernst Schmidt jr.* dat reeds de latere films van Kurt Kren en van de tweede generatie Oostenrijkse experimentele filmmakers aankondigt. Uitgangspunt vormt een performance van de 'Wiener Aktionist' *Otto Muehl*. De chaotische manier waarop *Schmidt jr.* de beelden en geluiden in de film organiseert, is een vroege uiting van een esthetisch programma dat een vernietiging nastreeft van elk traditioneel of gevestigd filmconcept.

6/64: Mama und Papa
Kurt Kren
1964, 4 min., kleur, stil.

Eerste van een reeks films die *Kurt Kren* maakte rond de performancekunsten van de 'Wiener Aktionisten' *Günter Brus* en *Otto Muehl*. Eerste film ook waarin *Kren* een seriële montagetechniek toepast.

9/64: O Tannenbaum
Kurt Kren
1964, 4 min., kleur, stil.

Performance film.

Es hat mich sehr gefreut
Mara Mattuschka
1987, 2 min., zwart/wit, geluid.

Deze film toont lichamelijke wellust op een relatief autonome manier. De taal en het schrift worden slechts ironisch gebruikt. Na zich gemasturbeerd te hebben, bedankt *Mara Mattuschka* de kijkers met de historische woorden die Keizer Franz Joseph II gebruikte bij de heropening van de Weense Staatsopera: "Danke, es hat mich sehr gefreut".

Aus der Ferne - The Memo Book
Matthias Müller
1989, 28 min., kleur, geluid.

Met deze film bewijst *Matthias Müller* dat het psycho-drama een nieuwe renaissance beleeft.
Niet langer een analytisch afstandelijke blik naar buiten kenmerkt deze film, maar een naar binnen gekeerde blik, gericht op het innerlijke leven.
Kijken is voor *Müller* niet louter een optische kwestie maar een gevoelsproces waarbij alle zintuigen betrokken zijn. De Aids-dood van een vriend vormde het uitgangspunt van de film.

Murder Mystery (2de versie)
Dietmar Brehm
1992, 18 min., kleur, geluid.

In deze film koppelt *Brehm* zijn eigen angsten voor erotiek, bedreiging en dood aan de collektieve angstfantasieën zoals die uitgedrukt worden in goedkope horror- en pornofilms. In tegenstelling tot andere found footage filmmakers is *Brehms* benadering van het geselecteerde materiaal evenwel niet speculatief of kritisch. Zoals *Andy Warhol* neemt *Brehm* wat hij ziet heel letterlijk.

Parallel Space: Inter-View
Peter Tscherkassky
1992, 18 min., zwart/wit, geluid.

Deze film werd gemaakt met een kleinbeeldfotocamera en situeert zich binnen een analytische traditie. Zowel inhoudelijk als formeel onderzoekt de film de communiceerbaarheid van twee ruimtelijk verschillende beelden, posities of standpunten.

Passage à l'acte
Martin Arnold
1993, 13min., zwart/wit, geluid.

Aan de hand van een insisterend heen- en terugspoelen van een fragment uit de Amerikaanse film "To Kill a Mockingbird" met *Gregory Peck*, onderzoekt "Passage à l'acte" de codes van lichamelijkheid die in het narratieve systeem van de klassieke Hollywoodfilm aanwezig zijn. Een schijnbaar onschuldige ontbijtscene uit een bijna willekeurig gekozen film blijkt op die manier een heel Oedipusverhaal te verbergen.

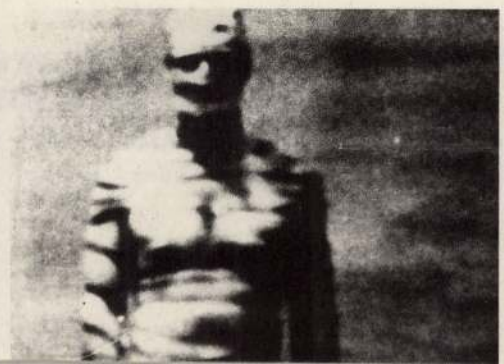

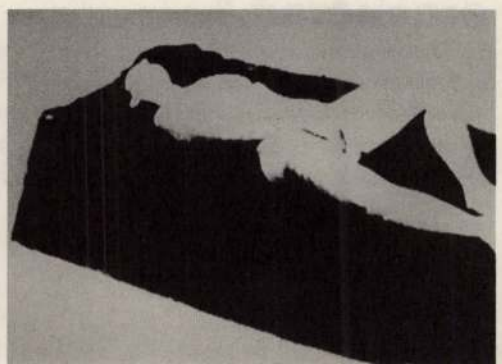

Links: Passage à l'acte, *Martin Arnold*
Midden: Es hat mich sehr gefreut, *Mara Mattuschka*
Rechts: Bodybuilding, *Ernst Schmidt jr.*

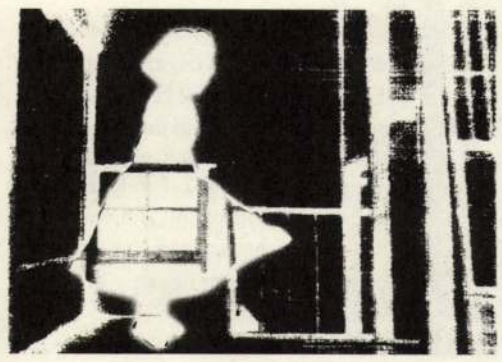

Links: Privat roman 5, *Nobuhiro Kawanaka*
Midden: Tokyo House, *Sumiaki Ishida*
Rechts: Adventure of Haruko, *Keita Kurosaka*

* *Hiroyuki Ikeda* is programma-directeur van Image Forum, Tokyo

Everyday Life en City Landscape. Japanse experimentele films, samengesteld en ingeleid door Hiroyuki Ikeda. *

Project Experimentele film ANTWERPEN 93

In beide Image Forum-programma's keren twee thema's steeds terug: het persoonlijke leven en het moderne stedelijke landschap van Japan. Beide thema's sluiten trouwens nauw bij elkaar aan. Hoewel het eerste programma 'Everyday Life' en het tweede 'City Landscapes' heet, gaan beiden in feite over dezelfde thema's. De stad (Tokyo) is trouwens in alle films, behalve in 'Irokaze' van Hiroyuki Ohki aanwezig.

Binnen de Japanse experimentele film bekleedt Hiroyuki Ohki dan ook een uitzonderlijke positie. Zijn positie biedt trouwens een interessante invalshoek om ook de films van de andere cineasten te bekijken. In tegenstelling tot de meeste jonge filmmakers in Japan leeft en werkt Ohki niet in een grote stad als Tokyo, Osaka, Kyoto, Fukuoka of Sapporo , maar in de middelgrote provinciestad Aichi. Hoewel hij geboren is in Tokyo en er architectuur studeerde, keerde hij zich doelbewust af van de grootstad. In de provinciestad waar hij nu woont, maakt hij in een hels tempo 4 à 5 films per jaar.

In feite kunnen de films van *Ohki* gezien worden als het werk van een rondtrekkend filmmaker. Naast regelmatige reizen naar Tokyo, het mekka van de Japanse film en de woonplaats van veel vrienden, familieleden en collega-filmmakers, trekt *Ohki* al vijf jaar, telkens op nieuwjaar, voor één of twee weken naar het kleine, landelijke dorp Hokkaido, Matsumae.
De films die hij hier maakt, vormen een serie die representatief is voor zijn werk.

In Japan is het niet iedereen gegeven om zoals *Ohki* te reizen wanneer men wil, naar waar men wil en dan ook nog te filmen. Dat *Ohki* dit toch kan is vooral te danken aan zijn compromisloze houding. Terwijl zijn collega-filmmakers verhuizen naar Tokyo, om er werk te zoeken en een deel van hun loon te gebruiken voor de financiering van eigen, persoonlijke films, trekt *Ohki* weg uit de grootstad, weigert hij een vaste job en leidt hij in een provinciestad een sober leven zonder telefoon. Geld om films te maken rijft hij met mondjesmaat bijeen door binnen- en buitenlandse sponsoring. In Japan wordt niet één yen gegeven aan subsidie voor de artistieke activiteiten van een individu.

De filmmakers die in Tokyo wonen en werken en die hun films financieren met een gedeelte van hun inkomsten, moeten, in tegenstelling tot *Ohki*, noodgewongen een gevecht aangaan met de grootstad. Zolang ze om één of andere reden Tokyo als woonplaats kiezen, zijn ze verplicht Tokyo te zien of ze er zich nu bewust van zijn of niet. De thematiek van hun werk beperkt zich natuurlijk niet tot de 'grootstad en haar problemen', maar in de draaikolk waarin ze zelf gevangen zitten kunnen ze de grootstad niet weren. *Ohki* keerde zijn rug naar Tokyo en verwierp daardoor bewust de grootstad als onderwerp. Door te verhuizen verviel de noodzaak om naar Tokyo te kijken.

De fixatie van de meeste filmmakers op het negatieve lijkt me een bewijs van het gevecht dat ze dagelijks met Tokyo moeten voeren. Dit wil niet zeggen dat deze fixatie op de grootstad een gelukkige relatie met het onderwerp uitsluit, maar het is één van de redenen waarom vele films 'de beperking van Tokyo' als invalshoek hebben. Of de filmmakers nu hun dagelijks leven of het stedelijk landschap filmen, in beide gevallen stellen ze zich vragen over hun eigen situatie. Het is een gegeven dat alle experimentele filmmakers in Japan delen.

Het eerste programma heeft het 'dagelijks leven' als uitgangspunt. Zo ontleedt 'Hi-hi' op een koele wijze het dagelijks leven, tracht 'Irokaze' het alledaagse landschap in poëtische beelden te vangen en tracht 'Satsueisha' door een praktijk van elke dag te filmen de eigen identiteit te achterhalen. 'Shi-shosetsu 5' daarentegen evolueert van realiteitsbeelden naar fictie. De films in het tweede programma richten, met uitzondering van 'Ai no Herunia', hun blik op de negatieve aspecten van Tokyo. Dit is niet verwonderlijk, vermits over het corpulente Tokyo zelden in positieve termen wordt gesproken. Dit vormt een contrast met *Ohki* die zich goed voelt op het platteland en een positieve blik richt op zijn onderwerp.

Hiroyuki Ikeda
(vertaling: Ineke Van Put)

VRIJDAG 22 OKTOBER OM 20.00 UUR:

Hi-hi
Kimiko Yoshida
1992, 45 min., Super 8.

Hi-hi bestaat uit close-ups van aspecten uit het dagelijks leven van de filmmaker. Het lijkt alsof *Yoshida* in dit werk vaak de spot drijft met zichzelf.

Irokaze (Kleurenwind)
Hiroyuki Ohki
1991, 10 min., Super 8.

In Irokaze worden het dagelijks leven en de landschappen heel rustig weergegeven. *Ohki* lijkt pas naar Aichi verhuisd te zijn en nog uit volle borst de frisse lucht in te ademen. Hij richt zijn camera op de jongens uit de stad. Zij vormen een deel van het landschap dat niet enkel iets reëels is maar ook iets waarnaar men verlangt. Een uniek werk in puré cinéma vérité-stijl.

Satsueisha (De Schutter)
Tsuyoshi Gushiken & Midori Matsuyama
1993, 29 min., Super 8.

Gushiken kwam uit Okinawa naar Tokyo en noemt zichzelf 'de schutter' omdat hij zijn dagelijkse wereld d.m.v. het oog van de camera wil veranderen tot een nieuwe wereld. Nadat men zich verbaast over de schoonheid van de beelden, komt men onder de indruk van de experimentele ambitie om de expressiemogelijkheden van film te onderzoeken. De monoloog "beelden bijten beelden en beginnen elkaar op te eten" is dan ook ironisch. De beelden worden immers steeds rijker i.p.v. te verdwijnen.

Shi-shosetsu 5 (Vijf privé-romances)
Nobuhiro Kawanaka
1991, 25 min., 16 mm.

De 'Privé-romances'-serie werd gedraaid op Super 8 en opgeblazen naar 16mm. *Kawanaka* loopt sinds 1984 dagelijks rond met een kleine Super 8 camera. Hij filmt alsof hij een dagboek bijhoudt. In zijn films diept hij zijn dagelijkse ervaringen uit door van de dagboekbeelden het dagboekachtige af te pellen en zijn subjectieve ervaringen te onderstrepen en de tijd-ruimtelijkheid ervan te reconstrueren.

ZATERDAG 23 OKTOBER OM 20.00 UUR:

Life as a Worker Ant
Yuki Asano
1992, 8 min, Super 8.

De meest narratieve film uit het programma en bovendien een sociaal geëngageerde film (wat uitzonderlijk is voor een hedendaagse Japanse Super 8 film). Life as a Worker Ant vertelt het verhaal van een bediende uit de grootstad die zichzelf identificeert met een mier.

Usuzumi no Mikyado (De Dwaze Stad)
Isao Yamada
1992, 33 min., 16 mm.

Het verhaal van een zoektocht naar een woning in Tokyo. Het hoofdpersonage is de filmmaker zelf.

Ai no Herunia (Extatische Melodieën)
Katsumi Aoi
1992, 10 min., 16 mm.

Een film die niet helemaal thuishoort in het programma maar die werd geselecteerd omdat het meest representatieve symbool van Tokyo, de Tokyo Tower, erin voorkomt. In deze film symboliseert de Tokyo Tower de nieuwsgierigheid van de filmmaker voor de nieuwe ongekende wereld die Tokyo voor hem betekende. Voor *Katsumi Aoi* die uit Kyoto kwam, was zelfs de taal die men in Tokyo spreekt vreemd. Het hoofdthema is een mislukte liefde.

Komorebi (Ontsnappend Licht)
Ippei Harada
1992, 12 min., 16 mm.

Een gevoelige film over het leven van mensen in de grootstad Tokyo. De film is opgebouwd rond prachtige scènes als het gedrang 's middags in een drukke straat, de gordel van avondlicht die de koplampen van de auto's en TL-lampen aan elkaar weeft, ...

Haruko no Bouken (De Avonturen van Haruko) *Keita Kurosaka*
1991, 15 min., 16 mm.

Een animatiefilm over de bouwwoede in Tokyo. Het is één van de zeldzame hedendaagse experimentele films die sociale problemen behandelen.

Tokio House
Sumiaki Ishida
1990, 7 min., 16 mm.

Ook Tokyo House heeft te maken met de bouwwoede. De aanleiding tot het maken van de film was de afbraak van het huis waar de grootmoeder van de filmmaker woonde. De film wil het voortkabbelen van de tijd in één beeld vastleggen en de 'herinneringen' en de 'tijd' die in de oude huizen van Tokyo bewaard is, laten zien. De droefheid van de maker om het neergehaalde huis staat in schril contrast met *Ohki*'s positieve instelling tegenover het platteland.

➢ *Met steun van de Culturele Dienst van de ambassade van Japan*

sfuc

De samenstelling van het Project Experimentele Film Antwerpen 93 gebeurt door Willem De Greef. De realisatie is in handen van Rony Vissers.

OOST, WEST, NIET-WESTERSE CULTUREN

EEN FILMPROGRAMMA ROND

CINEMA INDIA

De INDIAse cinema bestaat in 1993 precies tachtig jaar. Al die tijd ontwikkelde de grootste filmcultuur ter wereld zich buiten het westerse gezichtsveld. De INDIAse cinema kan nochthans rekenen op een miljoenenpubliek, niet alleen in INDIA maar ook in grote delen van Afrika, de Arabische wereld en de voormalige Sovjetunie. Jaarlijks produceert INDIA meer dan 800 films, een drievoud van wat in Hollywood wordt geproduceerd. Passionele films: hang naar romantiek, overdrijving en sterke morele tegenstellingen zijn de kenmerken van deze films waarin muziek en dans steeds een prominente plaats innemen. Een INDIAse film zonder liedjes is ondenkbaar en de INDIAse filmers zijn ware meesters in het integreren van liedjes en choreografieën in de verhaallijn. Décors, mise-en-scène, kleur en belichting blinken uit in overdaad. Dit is niet zomaar cinema, dit is spektakel.

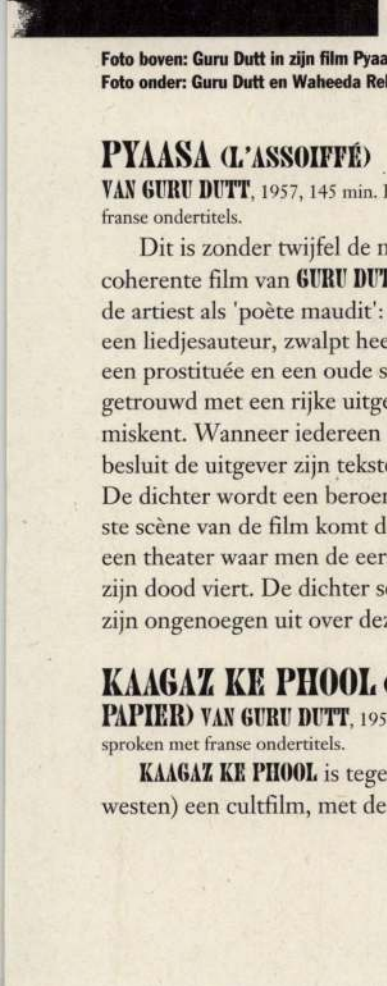

Foto boven: Guru Dutt in zijn film Pyaasa
Foto onder: Guru Dutt en Waheeda Rehman in Kaagaz Ke Phool

PYAASA (L'ASSOIFFÉ)

VAN GURU DUTT, 1957, 145 min. Hindi gesproken met franse ondertitels.

Dit is zonder twijfel de mooiste en meest coherente film van **GURU DUTT**. Een portret van de artiest als 'poète maudit': *Vijay* (**DUTT** zelf), een liedjesauteur, zwalpt heen en weer tussen een prostituée en een oude schoolvriendin, getrouwd met een rijke uitgever die zijn talent miskent. Wanneer iedereen *Vijay* dood waant besluit de uitgever zijn teksten te publiceren. De dichter wordt een beroemdheid. In de laatste scène van de film komt de dichter terug in een theater waar men de eerste verjaardag van zijn dood viert. De dichter schreeuwt en zingt zijn ongenoegen uit over deze lage wereld.

KAAGAZ KE PHOOL (FLEURS DE PAPIER) VAN GURU DUTT, 1959, 149 min. Hindi gesproken met franse ondertitels.

KAAGAZ KE PHOOL is tegenwoordig (in het westen) een cultfilm, met de allures van *Welles'* CITIZEN KANE. In eerste instantie echter flopte deze film over een oude man die zijn laatste film wil maken. Pers en publiek keerden zich af van **DUTT**s pessimistische kijk op de filmindustrie en de wereld. Geschokt door de slechte ontvangst van zijn film, is **DUTT** de teleurstelling nooit echt te boven gekomen. Bij zijn volgende films wilde hij nog slechts acteren en niet meer de verantwoordelijkheid voor de regie dragen.

PAKEEZAH (ZUIVERHEID)

VAN KAMAL AMROHI, 1972, 175 min. Urdu gesproken met Franse ondertitels.

Een gevoelig portret van het leven van Islamitische courtisanes. In dit sprookjesachtige kostuumdrama wordt de hypocrisie van de muta, het islamistische huwelijk-voor-één-nacht, aan de kaak gesteld. De film kent een rijkdom aan memorabele songs, poëtische dialogen en sierlijke choreografieën. Het kostte **AMROHI** zestien jaar om de film te maken. Met de opnames begonnen in 1956, ging hij in 1972 in première. Dubbele hoofdrolspeelster *Meena Kumari*, die wordt gezien als de grote tragedienne van de Indiase cinema, overleed een maand na de première van de film, volgens de geruchten aan een gebroken hart en een teveel aan alcohol.

HONG KONG CINEMA

HONG KONG is een cinemastad waar jaarlijks een honderdtal films worden gerealiseerd. **HONG KONG** is ook een stad zonder verleden en toekomst, een stukje China dat buiten elke tijd en ruimte wordt bewaard. Chinatown in China. Een hybride stad, met één voet in het traditionele China, met een andere in de kapitalistische maatschappij. Bij ons is het vooral via de films van *Bruce Lee* dat de Hong Kong cinema furore maakte (binnenkort wordt ENTER THE DRAGON opnieuw in roulatie gebracht: allen daarheen!). Maar sinds een paar jaren kennen we ook de mantel en degen film. We tonen twee klassiekers uit het genre.

XIA NÜ (TOUCH OF ZEN)

VAN KING HU, 1969, 165 min. Franse ondertitels.

Ku Sheng-chai is een jonge, vriendelijke kunstenaar die als portretschilder amper aan de kost kan komen. Zijn moeder ergert zich aan zijn gebrek aan ambitie. Zij wil haar zoon zo snel mogelijk zien trouwen en carrière maken als ambtenaar bij de keizerlijke administratie. Maar *Ku* wacht liever rustig op de Liefde en neemt intussen genoegen met het verwerven van kennis. **KING HU** is duidelijk niet enkel in de technische vaardigheid en de bravourestukjes van het 'martial arts'-genre geïnteresseerd, maar evenzeer in de filosofische en mystieke elementen ervan. Dit maakt van **XIA NÜ** een ongewone en verrassende cocktail van opwindend spektakel, flitsende actie, politieke statements en boeddhistische overpeinzingen.

Xia Nü (Touch of Zen), King Hu

Xia Nü (Touch of Zen), King Hu

QIAN NU YOUHUN (A CHINESE GHOST STORY) VAN CHING SIU-TUNG,

1987, 95 min. Franse en Nederlandse ondertitels.

Deze film, die zich afspeelt op de smalle grensstrook tussen de levenden en de doden, gaat over een jonge man, een Taoïstisch zwaardvechter, een mooie Chinese vrouwelijke geest en haar androgyne, monsterachtige meester die zich voedt met sterke mannen om haar/zijn lang leven te bewaren. Genoeg ingrediënten voor een humoristisch, macaber en visueel zeer opwindende variant op het klassieke Chinese spookverhaal. De lange ervaring die de regisseur heeft als instructeur in de krijgskunst staat garant voor adembenemende stunts en speciale effecten.

KIJK OP VIETNAM

Hoe belangrijk is het voor een volk om een eigen filmcultuur te ontwikkelen? Zeer belangrijk als je kijkt naar **VIETNAM**. Onder de meest barre omstandigheden worden er films geproduceerd. Veel films gaan over de oorlog en vertellen heroïsche verhalen over de **VIETNAM**ese guerillabeweging. De meeste films zijn in zwart-wit, gemaakt met extreem weinig middelen. In deze **VIETNAM**special wordt één van de meest oorspronkelijke **VIETNAM**ese cineastes voorgesteld: *Viet Linh*. Met haar films tracht ze binnen te treden in de verbeelding van de **VIETNAM**ezen. Haar allegorische films vertellen veel over de noden en gebruiken van het **VIETNAM**ese volk. Verder wordt het complete oeuvre getoond van de uitgeweken **VIETNAM**ese *Trinh T. Minh-Ha*, die het in haar SUR NAME VIET GIVEN NAME NAM heeft over haar geboorteland.

Tenslotte is er een programma rond de Amerikaanse *Robert Kramer* die in 1969 een eerste film maakte over **VIETNAM** en in 1992 terugkeerde om er opnieuw een film op te nemen. Tijdens het maken leidde hij een workshop voor jonge **VIETNAM**ese cineasten, waarvan het resultaat eveneens zal getoond worden in Eldorado.

GANH XIEC RONG (TROUPE DE CIRQUE AMBULANT) VAN VIET LINH, Vietnam, 1989, 80 min. Franse en duitse ondertitels.

Een Vietnamese LA STRADA? Net als in de film van *Fellini* is dit een verhaal over rondtrekkende

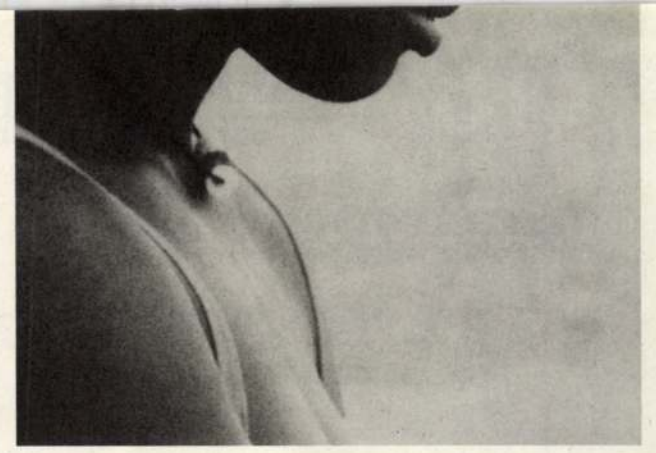

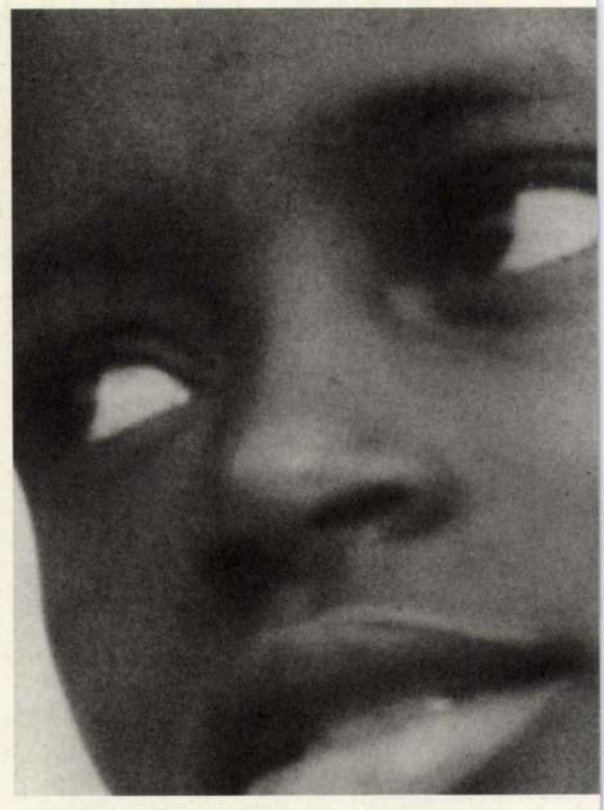

artiesten die met hun illusies het leven van de armen (en van zichzelf) draaglijk moeten maken. In deze allegorie zoeken de arme dorpsbewoners overdag goud in de bergen en 's avonds voedsel, tenzij het circus soelaas brengt.

PEOPLE'S WAR

VAN ROBERT KRAMER, USA/Vietnam, 1969, 40 min.

STARTING PLACE / POINT DE DEPART VAN ROBERT KRAMER

Frankrijk/Vietnam, 1993, 90 min.

In 1969 ging *Robert Kramer* voor het eerst naar Vietnam. Uit Hanoï bracht hij een halflange zwart-wit film mee: PEOPLE'S WAR. De film, gemaakt in de reeks militante Amerikaanse 'newsreels', kiest onomwonden de kant van het Vietnamese volk dat, gedreven door de hoop op een betere toekomst, zijn eigen oorlog vecht. Drieëntwintig jaar later keerde hij terug met zijn handcamera en zijn gezonde nieuwsgierigheid om te zien en te begrijpen hoe een land evolueert dat gewrongen zit tussen een communistische erfenis en de aantrekkingskracht van een markteconomie.

KIJK UIT VIETNAM
TRINH T. MINH-HA

"There is no such thing as documentary", luidt het niet mis te verstane statement van de Vietnamees-Amerikaanse filmmaakster **TRINH T. MINH-HA**. Haar films over West-Afrika (REASSEMBLAGE en NAKED SPACES - LIVING IS ROUND), over Vietnam (SUR NAME VIET GIVEN NAME NAM) en over China (SHOOT FOR THE CONTENTS) stellen keer op keer fundamentele vragen naar het beoefenen van de documentaire praktijk.
De politieke implicaties van de vraagstelling gaat ze niet uit de weg. **TRINH** legt graag de dynamiek tussen macht (van de filmmaker, van de intellectueel, van de man, van het Westen,...) en verandering, tussen politiek en cultuur bloot. **TRINH** weerlegt vanuit haar hybridische cultuur (Vietnam als kruispunt van verschillende aziatische culturen gekoppeld aan de opeenvolgende kolonisaties en invloeden van Frankrijk en de Verenigde Staten) elke éénduidige interpretatie van een cultuur.

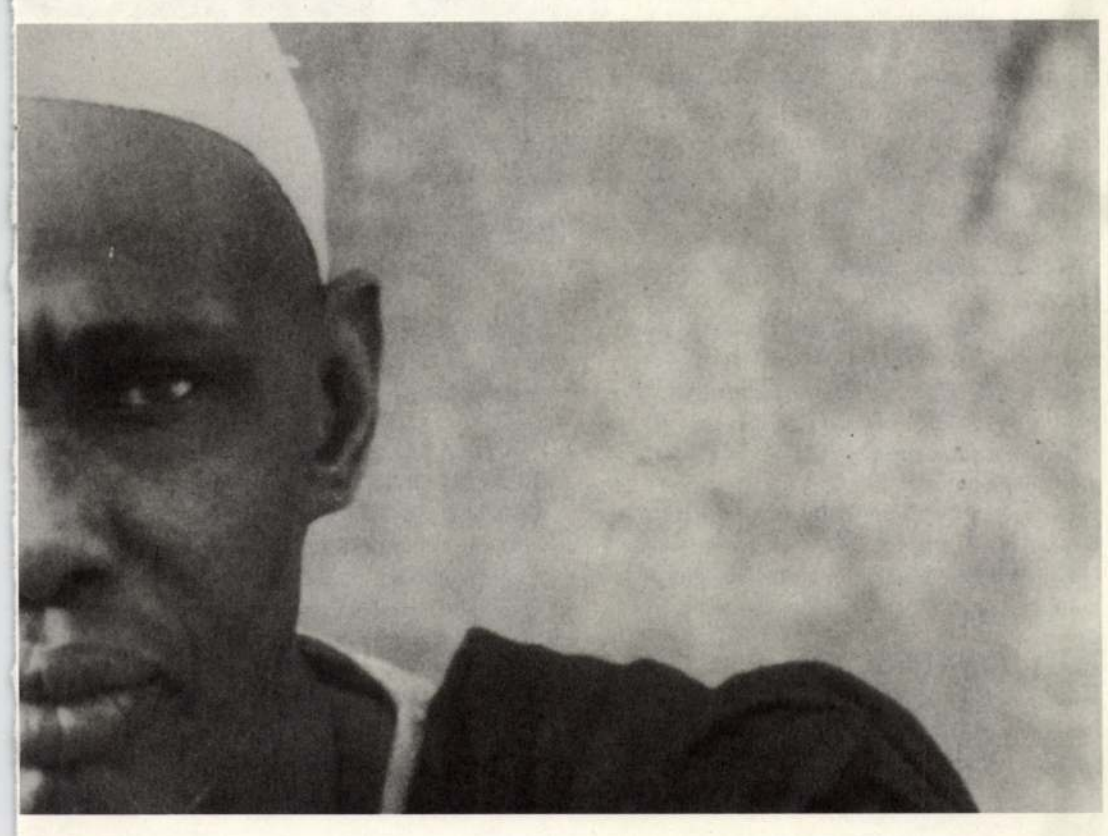

REASSEMBLAGE

Senegal, 1982, 40 min. Geen ondertitels.

"Ik maakte REASSEMBLAGE nadat ik voor een periode van drie jaar in Senegal leefde (1977-80) en er muziek doceerde aan het Institut National des Arts in Dakar; met andere woorden, na telkens weer met mijn neus op de hegemonie van het antropologische discours gedrukt te zijn geweest in elke poging van zowel outsiders als insiders om de geobserveerde cultuur te identificeren. (...) REASSEMBLAGE draait rond een 'leeg' onderwerp. Ik had geen vooropgezet idee voor deze film en was zeker niet op zoek naar een bepaald onderwerp dat me zou toelaten te spreken **over** Senegal. Dit betekent niet dat de ervaring van de film niet specifiek zou zijn voor Senegal. (...) Wat je ziet in de film zijn de dagelijkse activiteiten van de mensen: niets gewoons; niets exotisch; niets dat gewoonlijk het punt van aandacht is voor de fetisjistische benadering van de antropoloog, zoals de zogenaamde rituele objecten, artefacten, of in een meer beperkte zin, de rituele evenementen en religieuze praktijken."

NAKED SPACES - LIVING IS ROUND

West-Afrika, 1985, 135 min. Geen ondertitels.

"Wanneer je binnenkomt in de meeste Afrikaanse huizen op het platteland, kom je vanuit het felle zonlicht in een zeer donkere ruimte terecht waar je voor enkele ogenblikken volledig verblind bent. Je heb wat tijd nodig om je aan te passen aan de duisternis. Deze ervaring is één van de basisconcepten voor NAKED SPACES. Om in zichzelf binnen te dringen moet men ook tijdelijk blind willen lopen. Wanneer je andere mensen benadert moet je diezelfde sprong maken en je blindelings voortbewegen op bepaalde punten van je onderzoek."

SHOOT FOR THE CONTENTS

China, 1991, 102 min. Geen ondertitels.

"Het vertrekpunt voor elk van mijn films is een louter persoonlijke bekommernis die uiteindelijk toch specifiek met een cultuur gaat te maken hebben. Wanneer ik aan een film begin te schrijven heb ik geen vooropgestelde ideeën, maar wel een vertrekpunt van waaruit ik alle informatie tot mij neem en de film gaandeweg structureer. Voor SHOOT FOR THE CONTENTS was dat vertrekpunt een bepaald aspect van de Chinese samenleving: de allegorie van het teken van de draak. De draak behoort tot verschillende oude culturen, zowel tot de Japanse, de Chinese als de Vietnamese en spreekt in één keer tot al deze culturen."

SURNAME VIET GIVEN NAME NAM

Vietnam, 1989, 108 min. Geen ondertitels.

"Toen ik SURNAME VIET GIVEN NAME NAM maakte, vroegen velen mij waarom ik mijn aandacht op vrouwen toespitste. Kijken naar vrouwen betekent voor mij echter kijken naar de samenleving waarin ze leven en dat geeft mij de gelegenheid om na te gaan wat met de maatschappij gebeurt wanneer de vrouwen erin onderdrukt worden. Ik maak die films tenslotte om mijn eigen bewustzijn te veranderen.
Als Vietnamese immigrant van de eerste generatie maakt de Vietnamese cultuur onlosmakelijk deel uit van mijn geschiedenis. Zij is de plaats waar de Chinese en de Indische cultuur elkaar raken, de erfenis van twee culturen."

NIEUWE FILMS

AGANTUK

AGANTUK (LE VISITEUR)

VAN SATYAJIT RAY, Indië, 1991, 120 min. Franse ondertitels.

De laatste film van *Satyajit Ray* gaat over een bezoeker, een solitaire 'indringer', zonder bindingen, zacht en ondoordringbaar, discreet asociaal. Een man die los staat van elke conventie of 'culturele eenheid' en daardoor een verontrustende invloed uitoefent op de familie waarin hij terechtkomt. Een typische Ray-film ook, waarin Indische kinderen Kuifje lezen terwijl de moeder zich verdiept in *Agatha Christie*.

BRATAN

BRATAN (BROEDER)

VAN BAKHTIYAR KHUDOYNAZAROV, Tadzjikistan, 1991, 100 min. Nederlandse ondertitels.

Farruh en *Azamat*, twee broers van zeventien en zeven, leven bij hun grootmoeder in een klein Tadzjikstadje. Ze ondernemen een lange treinreis om hun vader te bezoeken, die als arts in een sanatorium werkt. *Farruh* wil zijn broertje bij zijn vader achterlaten. De treinreis voert ons door een onherbergzame streek in Kazachstan. Samen met de twee broers nemen we plaats in de locomotief van de trein en genieten mee van het afwisselende leven langs de rand van de spoorweg.

DE BENDE VAN ROUCH VAN JOOST VERHEY, STEEF MEYKNECHT EN DIRK NIJLAND

Nederland, 1992, 70 min. Geen ondertitels.

Het merendeel van zijn fictiefilms draaide *Jean Rouch* met vier Nigeriaanse vrienden: *Damouré Zika*, *Lam Ibrahim Dia* en *Tallou Mouzourane* als acteurs en *Moussa Hamidou* als geluidsman. *Rouch* is reeds meer dan veertig jaar met deze mensen bevriend, ondanks hun culturele en maatschappelijke verschillen. Deze multiculturele vriendschap is het onderliggende thema in **DE BENDE VAN ROUCH**. Een film over een frans cineast, medewerker van het CNRS, die films maakt met een landbouwer, een apotheker en een transporteur uit Niger. (zie ook MADAME L'EAU)

CONTES ET COMPTES DE LA COUR

CONTES ET COMPTES DE LA COUR VAN ELIANE DE LATOUR, Frankrijk, 1993, 96 min. Geen ondertitels.

"Mannen zijn niet als vrouwen. Onze littekens zijn niet dezelfde", zegt *Saha*, wiens moeder samenleeft met drie andere vrouwen in de harem van haar man. Cineaste en etnologe **ELIANE DE LATOUR** bracht negen weken door achter de muren van de harem van een Nigeriaanse 'Chef de Canton'. Als etnologe is ze vooral geïnteresseerd in de economische geschiedenis van de Afrikaanse vrouwen. In tegenstelling tot de andere Nigeriaanse vrouwen leven die van de 'chef' achter gesloten deuren en participeren slechts aan het normale (economische) leven via tussenpersonen. Op een zeer gevoelige manier weet **ELIANE DE LATOUR** ons binnen te leiden in de bijzondere leefwereld van de vrouwen.

MADAME L'EAU

MADAME L'EAU

VAN JEAN ROUCH, Nederland / Frankrijk/ Niger, 1992, 95 min. Nederlandse ondertitels.

Een geïmproviseerde speelfilm met sterke documentaire aspecten die zich naadloos in het 'etnologische' oeuvre van **ROUCH** laat inpassen. Het verhaal van *Damouré*, *Lam* en *Tallou*, drie mannen uit Niger die een oplossing zoeken voor de droogte in hun land. Hun zoektocht brengt hen uiteindelijk in Nederland, het land van water en molens. **ROUCH** werkt al sinds de veertiger jaren met het nigeriaanse drietal uit de film. In een aantal van zijn films speelden zij reeds hun dagelijkse situaties na. Met deze film probeert **ROUCH** ook iets van de dromen van zijn vrienden tot uitdrukking te brengen. (zie ook DE BENDE VAN ROUCH)

MEM U ZIN

MEM U ZIN (MEM ET ZIN - UN CONTE KURDE) VAN UMIT ELÇI, Kurdistan, 1992, 115 min. Franse en duitse ondertitels.

Een moderne parabel over de verscheurdheid van de Kurdische staat. Het tragische verhaal over de liefde, de scheiding en de dood van *Mem* en *Zin* wordt reeds meer dan tweeduizend jaar van generatie op generatie overgedragen. In 1695 werd het door *Ehmedê Xanî* op schrift gesteld. **MEM Û ZIN** is de eerste kurdische film, gedraaid in Kurdistan in de kurdische taal, op de tonen van kurdische muziek.

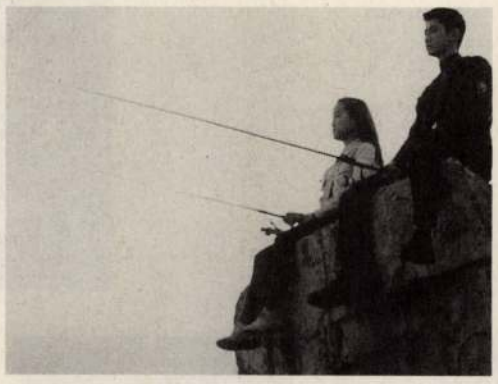

QIUYUE

QIUYUE (AUTUMN MOON)

VAN CLARA LAW, Hong Kong, 1992, 108 min. Franse en nederlandse ondertitels.

Een ontmoeting in Hong Kong. *Tokio* is een jonge Japanner die alles wat wat hij ziet vastlegt op video. Hij houdt nauwgezet zijn impressies bij van de verschillen van zijn land met Hong Kong. Bij het vissen ontmoet hij *Wai*, een jonge Chinese wiens familie op het punt staat te emigreren naar Canada. Samen spreken ze engels en gaan ze uit eten bij Mac Donald's. De film doet niet alleen door de keuze van de hoofdacteur (die eerder speelde in MYSTERY TRAIN) denken aan de films van *Jim Jarmusch*: de gelaten sfeer en de aandacht voor de (stads)omgeving maken dit tot voer voor *Jarmusch*-fans.

SENI SEVYORUM ROSA (ROSA, JE T'AIME) VAN ISIL ÖZGENTÜRK

Turkije, 1991, 90 min. Franse ondertitels.

Met deze film neemt **ISIL ÖZGENTURK** ons mee naar het oude Istanbul, een stad waar diverse culturen en religies naast elkaar bestaan in een sfeer van tolerantie. Het is de stad waarin *Rosa* opgroeit. In het statische herenhuis van haar ouders droomt ze, zoals alle meisjes van haar leeftijd, van een charmante prins. Maar het lot dat haar wacht is veel minder romantisch: het huwelijk, het huishouden, de kinderen, ... Tot het einde van haar leven zal *Rosa* zich hiertegen verzetten en steeds zichzelf blijven. Een strijd die haar gelukkig, maar soms ook triest of lachwekkend maakt.

SENI SEVYORUM ROSA

XUESE QUINGCHEN

XUESE QINGCHEN (A BLOODY MORNING) VAN LI SHAOHONG, China, 1990, 100 min. Franse en duitse ondertitels.

LI SHAOHONG maakt deel uit van de vijfde generatie Chinese cineasten. Ze werkte o.a. samen met *Chen Kaige* en *Zhang Yimou* alvorens ze haar eerste eigen film maakte: **XUESE QINGCHEN**. Deze adaptatie van Marquez' KRONIEK VAN EEN AANGEKONDIGDE DOOD werd lange tijd verboden buiten China omwille van het verpauperde beeld dat opgehangen werd van de Chinese plattelandsbevolking. De beslissing om de roman te adapteren naar een Chinese context werd genomen vlak na de gebeurtenissen op Tien An Men in 1989. Net zoals in de roman van Marquez lijkt deze passionele moordzaak simpel maar worden tijdens het onderzoek verschillende verborgen elementen van de dorpssamenleving blootgelegd.

KORTFILMS UIT BRAZILIE

Dankzij de doorbraak van de kortfilm beleeft de Braziliaanse cinema een wedergeboorte. Sinds het midden van de jaren tachtig vormen de kortfilms de Braziliaanse visuele avant-garde, die dankzij retrospectieven en internationale prijzen een stevige reputatie in het buitenland heeft opgebouwd. De herleving van de korte fictiefilm (waarvan we in het programma *Eduardo Carons* **PRKADEIA** tonen) valt samen met de vernieuwing van de korte documentaire. Een levendiger aanpak en een keuze voor kleinere, marginalere onderwerpen maken het verschil met de traditie van de vorige decennia. *Jorge Furtado's* **ILHA DOS FLORES** geldt als één van de meest sprekende vertegenwoordigers van deze nieuwe trend waartoe ook *Francisco Cesar Filho* behoort. De drie meest recente kortfilms van *Cesar Filho* vormen een duidelijke eenheid.
De films hebben als onderwerp de buitenwijken van Sao Paulo, gemonteerd op het ritme van de rap, de favoriete beat van de arme jeugd in de buitenwijken.

ZONA LESTA ALERTA

HIP HOP SP

VAN FRANCESCO CESAR FILHO, 1990, 11 min.

Portret van de jonge zwarte cultuur in Sao Paulo; het stadsgeweld verbeeld door de muziek, dans en graffiti van de hiphoppers.

ROTA ABC (SUBURBIAN ROUTE)

VAN FRANCESCO CESAR FILHO, 1991, 11 min.

Kijk op de overlevenden van het 'Braziliaanse wonder': de tweede en derde generatie die opgroeide na de beloftes en teleurstellingen van de grote industriële opleving in de jaren vijftig.

ZONA LESTA ALERTA (EAST SIDE ALERT) VAN FRANCESCO CESAR FILHO, 1992, 11 min.

ZONA LESTA ALERTA tekent de bewoners van de wijken in het arme oostelijke deel van Sao Paulo die trachten zelf initiatieven te ontplooien; centraal staan de activiteiten van de gemeenschappelijke radiozenders.

PRKADEIA VAN EDUARDO CARON, 1992, 15 min.

PRKadeia is de naam van een radiostation dat met gestolen apparatuur geïnstalleerd is door twee bandieten. Ze worden 'the talk of the town'.

ILHA DOS FLORES (ISLAND OF FLOWERS) VAN JORGE FURTADO, 1990, 11 min.

Hoe zitten de economisce wereldverhoudingen precies in elkaar? Of: de parabel van de tomaat.

ELDORADO

Jaargang 1, nummer 5, oktober 1993

ELDORADO is een initiatief van
Centrum voor Beeldcultuur vzw
Koninklijk Paleis
Meir 50
B-2000 Antwerpen
Tel (03) 233.85.71
Fax (03) 231.86.60

Programmatie
Pieter Van Bogaert
Paul Willemsen
Pers en promotie
Koen T'Sijen
Vormgeving
Joost Overbeek
Druk
Altiora, Averbode

Prijzen
Toegangsprijs 200 FR
Kortingsprijs 180 FR
Tienrittenkaart 1500 FR
Kortingsprijs voor studenten, werklozen, gewetensbezwaarden, CJP-houders. Voor het VilémFlusser symposium gelden extra voordelige prijzen: dagkaart 200 fr, passe-partout 500 fr.

De kassa gaat een half uur voor aanvang van elke voorstelling open. Informatie en reserveringen elke werkdag van 10.00 uur tot 17.00 uur op nummer (03)-233.85.71. Gereserveerde kaarten dienen uiterlijk 15 minuten voor de aanvang van de voorstelling worden afgehaald. Gereserveerde kaarten die niet tijdig zijn afgehaald worden verkocht.

Project sponsor
GEVAERT
Naamloze Vennootschap
Eldorado maakt deel uit van
artwerpen 93
Culturele hoofdstad van Europa
Capitale culturelle de l'Europe
Kulturhauptstadt Europas
Cultural capital of Europe
Capital Europea de la cultura

Op voorstel van burgemeester Cools heeft de Raad van Europese Cultuurministers de stad Antwerpen aangewezen als culturele hoofdstad van Europa in 1993.

ANTWERPEN 93 wordt mogelijk gemaakt met steun van de stad Antwerpen, de provincie Antwerpen, de Vlaamse Gemeenschap, de nationale overheid en de Europese Gemeenschap. Van de Vlaamse regering kreeg ANTWERPEN 93 de titel Culturele Ambassadeur van Vlaanderen.

Ook vele buitenlandse overheden en culturele instellingen verlenen hun medewerking, waaronder het Goethe Institut, de Association Française d'Action Artistique, de Service Culturel de l'ambassade de France, The British Council, de European Cultural Foundation, het Ministerie van WVC Nederland, het Theater Instituut Nederland, het Italiaans Instituut voor Buitenlandse Handel en het Ministerio de Cultura van Spanje. Als belangrijke institutionele partners noemen we het Vlaams Commissariaat Generaal voor Toerisme en de Nationale Loterij.

ANTWERPEN 93 kan ook rekenen op een aanzienlijke bijdrage van zijn sponsors/partners. De hoofdsponsors van ANTWERPEN 93 zijn: ASLK Bank + Verzekeringen, BELGACOM, Belgische Spoorwegen, De Lijn, Electrabel, IBM, Interbuild, General Motors Continental, noord natie, Petrofina NV, Gazet van Antwerpen, Radio 1 en TVTWEE.

Het project ANTWERPEN 93 staat onder de hoge bescherming van Hunne Majesteiten de Koning en de Koningin der Belgen.

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de betrokken auteurs en Centrum Voor Beeldcultuur vzw.

Oplage: 10000 ex.
V.U. Harry Eysakkers, Meir 50, B-2000 Antwerpen

het kwade oog

stelt voor: 2x Marcel Hanoun

In oktober zal de Franse cineast *Marcel Hanoun* op uitnodiging van Cinéclub Het Kwade Oog aanwezig zijn in Eldorado om enkele van zijn films voor te stellen. Deze uitzonderlijke gebeurtenis wordt gespreid over twee dagen. Zowel korte als lange films en video's staan op het programma.

Marcel Hanoun (op 26 oktober 1929 geboren in Tunis) is niet zo erg bekend. Maar wie met zijn films kan kennis maken grijpt wel eens naar de (apostolische) loftrompet. Zo riep *Jonas Mekas* ooit uit in The Village Voice: "*Marcel Hanoun* is the most important and the most interesting French filmmaker since *Bresson*. If you don't like *Hanoun*, you are against cinema!" En schreef *Noël Burch*: "*Marcel Hanoun*'s work has led to films of absolute originality (and) is endowed with genius!"

Hanoun draaide zijn eerste film in 1955; inmiddels is zijn oeuvre uitgegroeid tot 14 lange en 25 korte films die geregeld onderwerp zijn van retrospectieves in zowat de gehele wereld; dat neemt niet weg dat het haast onmogelijk blijft om de films van deze cineast te zien; ze frequenteren weliswaar alle 'interessante' festivals, maar worden daarna nauwelijks gedistribueerd en zelden op televisie vertoond. *Hanoun* draaide op alle formaten (van 35mm tot Super 8) maar de laatste jaren voornamelijk op video.

De manifestatie die Het Kwade Oog rond *Marcel Hanoun* organiseert begint uitzonderlijk op zondagnamiddag 24 oktober om 15 uur met **Une Histoire Simple** en **Otage**. Dit eerste programma zal ingeleid worden door *Marc Holthof*. *Hanoun* draaide zijn eerste speelfilm **Une Simple Histoire** in 1957. De film vertelt in zeventig minuten hoe een jonge vrouw, een ongehuwde moeder, met haar dochtertje probeert te overleven in Parijs. Een simpele historie waarmee *Hanoun* erin slaagde "een van de weinig echte meesterwerken in de filmgeschiedenis af te leveren" (*Noël Burch*).

De meest recente lange film van *Hanoun* is **Otage** uit 1989. Hierover schreef *Marc Holthof* in Andere Sinema: "De film toont de eenzame opsluiting van een gegijzelde. De man is niet alleen de gegijzelde van anonieme ontvoerders, maar bovendien (en vooral) de gegijzelde van een filmkader, van een blik: 56 minuten lang kijken we naar een man die gevangen zit in het kader, en die in de enge ruimte die getoond wordt tracht te overleven.

Hanoun doet geen toegevingen, hij toont niet de 'spannende' fictie van de ontvoering. Evenmin krijgen we meer te zien van de ruimte waarin de man gevangen zit. Het is enkel onze blik - dankzij *Hanouns* toepassing van de hem eigen 'jump cuts' - die de man gevangen houdt. Voor *Hanoun* is kijken geen onschuldige, ontspannende bezigheid."

Eveneens op 24 oktober wordt (in première) een portret voorgesteld met de titel: **A la rencontre de *Marcel Hanoun***. Het is een film die *Bert Beyens* draaide tijdens de opnamen van *Hanouns* meest recente speelfilm, **Loin-près de la mort, loin-près de l'amour.**

Op dinsdag 26 oktober volgt de eigenlijke 'Cinéclub-avond' met een programma van twee korte en twee lange films: **L'arbre qui gemit** (1980, 12 min.) over een jong (overspelig?) koppel dat ter dood wordt gebracht; **Boucherie fine** (1987, 13 min.), een komische film en dus een buitenbeentje in het werk van *Hanoun*; **Le regard** (1976, 75 min.), een complexe erotische film over o.a. de verhouding film-schilderkunst; **La nuit claire** (1978, 80 min.) tenslotte, is *Hanouns* versie van de Orpheusmythe.

Zowel zondagmiddag als dinsdagavond zal *Marcel Hanoun* persoonlijk aanwezig zijn. Een derde programma rond *Hanoun* wordt door *Willem Degreef* voorgesteld in het Filmmuseum te Brussel op 28 oktober.

colofon

(advertenties)

(advertentie)

DE MORGEN
houdt je wakker

(advertentie)

(advertentie)

HUNGARY - HEARTLAND OF EUROPE

BUDAPEST 7 TIMES A WEEK.
NON-STOP. BY MALEV.

with MALEV BRUSSELS as your partner you can comfortably make combined air and land arrangements for Budapest.

MALEV Hungarian Airlines
Cantersteen 49, 1000 Brussels - tel: 02/511 18 78 fax: 02/514 58 44
Cantersteen 49, 1000 Brussels - tel.: 02/511 18 78 fax: 02/514 58 44

éditions à voir
Postbus 53066
1007 RB Amsterdam
Nederland
Tel: (31) 20 620 25 86
Fax: (31) 20 638 8319

éditions à voir is het nieuwe Europese videolabel waaronder zes producenten uit vijf verschillende landen programma's uitbrengen:Argos (België), Arcanal (Frankrijk), the Arts Council of Great Britain (Groot Britanië), London Video Access (Groot Britanië), Orama Films (Griekenland) en C-Sales (Nederland).
De eerste catalogus, geproduceerd door het centrale kantoor in Amsterdam, is thans beschikbaar. De collectie bestaat uit programma's van en over Gilbert & George, Richard Long, (beeldende kunst); Helmut Newton, Elliott Erwitt (fotografie); Josette Baïz, Truus Bronkhorst, N+N Corsino, Roxane Huilmand, Michèle Anne De Mey (dans); Ancient Drama - Contemporary Views (theater); Bill Viola, David Larcher (videokunst).

Bent u geinteresseerd en wilt u meer weten over onze releases? Vul dan de bijgaande antwoordkaart in, stuur deze naar ons toe en wij zenden u de catalogus en een bestelformulier. U kunt ook telefonisch of per fax bestellen.

éditions à voir

JA,

stuur mij de complete éditions à voir catalogus en houd mij op de hoogte van de nieuwe éditions à voir releases. Gelieve de catalogus te sturen aan:

organisatie .....
naam .....
adres .....
postcode, stad .....
land .....
telefoon, fax .....

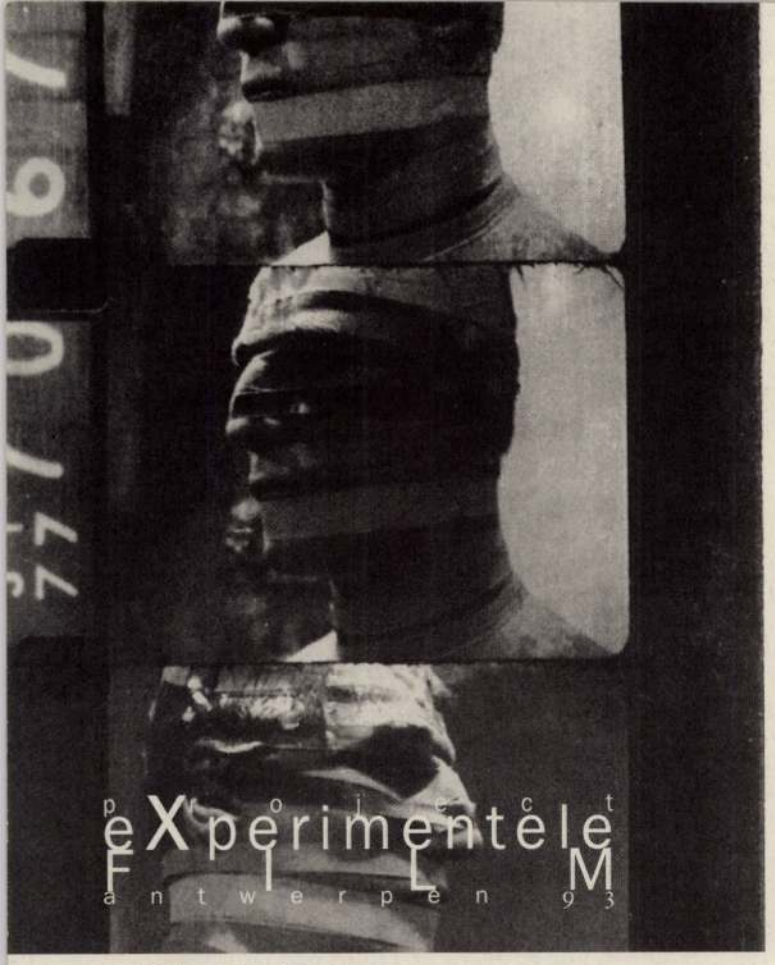

Vrijdag 1 oktober

20 uur DIE METAMORPHOSEN DES EROS
samengesteld en ingeleid door *Peter Tscherkassky*

MAGYAR KINE

Zaterdag 2 oktober

20 uur A KUTYA ÉJI DALA
Body Gabor, 1983, 147'

22.30 EXPERIMENTELE FILMS VAN BODY GABOR (1972 - 1985)

Zondag 3 oktober

20 uur ALOMBRIGAD
Jeles Andras, 1983/89, 107'

22 uur EXPERIMENTELE FILMS UIT DE BALAZS BÉLA STUDIO (1965 - 1983)

Maandag 4 oktober

20 uur AZ ÉN HUSZADIK SZAZADOM
Enyedi Ildiko, 1988, 104'

22 uur ORÖKMOZI
Toth Janos, 1983, 80'

Dinsdag 5 oktober

20 uur ELDORADO
Bereményi Géza, 1989, 110'

22 uur VERZIO
Erdély Miklos, 1981/86, 54'

Woensdag 6 oktober

20 uur CÉLLÖVÖLDE
Sopsits Arpad, 1990, 87'

22 uur LSD
+ korte films van *Csaszari Gabor* (1980 - 1990)

Donderdag 7 oktober

19 uur LEZING MIKLOS PETERNAK

20 uur ÉLJEN ANYÀD
Acs Miklos, 1991, 90'

22 uur KÖZJATÉK
Enyedi Ildeko / Forgacs Peter

OOST, WEST, ...
EEN FILMPROGRAMMA ROND
NIET-WESTERSE CULTUREN

Vrijdag 8 oktober

18 uur **TRINH (KIJK OP AFRIKA)** REASSAMBLAGE
+ videointerview

20 uur **KIJK OP AFRIKA** CONTES ET COMPTES DE LA COUR

AGENDA

22 uur **TRINH (KIJK OP AFRIKA)**
NAKED SPACES - LIVING IS ROUND

0.15 **HONG KONG** A CHINESE GHOST STORY

Zaterdag 9 oktober

18 uur **KIJK OP AFRIKA** CONTES ET COMPTES DE LA COUR

20 uur **NIEUW UIT CHINA** XUESE QINGCHEN

22 uur **NIEUW UIT BRAZILIE** BRAZILIAANS KORT

23 uur **HONG KONG** A TOUCH OF ZEN

Zondag 10 oktober

18 uur **NIEUW UIT CHINA** XUESE QINGCHEN

20 uur **NIEUW UIT TURKIJE** SENI SEVYORUM ROSA

22 uur **TRINH** SHOOT FOR THE CONTENTS

Maandag 11 oktober

18 uur **NIEUW UIT TURKIJE** SENI SEVYORUM ROSA

20 uur **INDISCHE MELODRAMA** PYAASA

Dinsdag 12 oktober

20 uur **INDISCHE MELODRAMA** KAAGAZ KE POOL

Woensdag 13 oktober

20 uur **INDISCHE MELODRAMA** PAKEEZAH

Donderdag 14 oktober

20 uur **JEAN ROUCH** MADAME L'EAU

22 uur **JEAN ROUCH** DE BENDE VAN ROUCH

Vrijdag 15 oktober

18 uur **JEAN ROUCH** MADAME L'EAU

20 uur **NIEUW UIT VIETNAM** TROUPE DE CIRQUE AMBULANT

22 uur **KIJK OP VIETNAM** SUR NAME VIET GIVEN NAME NAM

24 uur **HONG KONG** A CHINESE GHOST STORY

Zaterdag 16 oktober

18 uur **NIEUW UIT VIETNAM** TROUPE DE CIRQUE AMBULANT

20 uur **KIJK OP VIETNAM** PEOPLE'S WAR
+ STARTING PLACE
+ Vietnamese kortfilms

23.30 **HONG KONG** A TOUCH OF ZEN

Zondag 17 oktober

18 uur **KIJK OP VIETNAM** STARTING PLACE / POINT DE DEPART

20 uur **NIEUW UIT KURDISTAN** MEM U ZIN

22 uur **TRINH** SURNAME VIET GIVEN NAME NAM

Maandag 18 oktober

18 uur **NIEUW UIT KURDISTAN** MEM U ZIN

20 uur **NIEUW UIT TADJIKISTAN** BRATAN

22 uur **NIEUW UIT BRAZILIE** BRAZILIAANS KORT

Dinsdag 19 oktober

18 uur **NIEUW UIT TADJIKISTAN** BRATAN

20 uur **INDISCHE MELODRAMA** PYAASA

Woensdag 20 oktober

18 uur **SATYAJIT RAY** AGANTUK

20 uur **INDISCH MELODRAMA** KAAGAZ KE POOL

Donderdag 21 oktober

20 uur **NIEUW UIT HONG KONG** AUTUMN MOON

22 uur **SATYAJIT RAY** AGANTUK

project
eXperimentele
FILM
antwerpen 93

Vrijdag 22 oktober

20 uur EVERYDAY LIFE
samengesteld en ingeleid door *Hiroyuke Ikeda*

Zaterdag 23 oktober

20 uur CITY LANDSCAPE
samengesteld en ingeleid door *Hiroyuke Ikeda*

het kwade oog

Zondag 24 oktober

15 uur UNE SIMPLE HISTOIRE & OTAGE
Marcel Hanoun, 1957 & 1989
ingeleid door *Marc Holthof*, in aanwezigheid van de cineast
+ A LA RENCONTRE DE MARCEL HANOUN
Bert Beyens, 1993

Dinsdag 26 oktober

20 uur L'ARBRE QUI GEMIT (1980, 12')
BOUCHERIE FINE (1987, 13')
LE REGARD (1976, 75')
LA NUIT CLAIRE (1987, 80')
van *Marcel Hanoun*, in aanwezigheid van de cineast.

mediaspecial
Vilém Flusser Symposium

MEDIASPECIAL VII

Donderdag 28 oktober

17 uur VIDEO: VILÉM FLUSSER - THE PHILOSOPHER OF PHOTOGRAPHY
Miklos Peternak & Andras Solyom, Hongarije, 1992, 45'

20 uur FLORIAN RÖTZER: FROM SIMULATION TO SIMULATION (LEZING)

21.30 FRED FOREST: TIRER UN FIL ENTRE LE TEMPS ET L'ESPACE A TRAVERS UN ECRAN DE TELEVISION (PERFORMANCE)

Vrijdag 29 oktober

10 uur VOLKER RAPSCH: DER SCHEIN IST ECHT. EINE POLIZEIGESCHICHTE (LEZING)

11.30 BERND WINGERT: DIE NEUE LUST AM LESEN? UBERLEGUNGEN ZUR LESBARKEIT VON HYPERTEXTEN (LEZING)

14.30 GÜNTHER CYRANEK: TECHNOLOGIC ASSESSMENT IN VIRTUAL REALITY: A VIRTUEL REALITY? (LEZING)

16.30 STÉPHAN BARRON: ART PLANÉTAIRE, ÉCOLOGIE ET TECHNOLOGIE (VIDEOPRESENTATIE)

20 uur MARTIN PAWLEY: THE SAND-HEAP URBANISM OF THE 21ST CENTURY (LEZING)

Zaterdag 30 oktober

10 uur FRÉ ILGEN: THE EXTENDED SELF, THE OBJECT, SPACE AND REALITY PERCEPTION. ON THE IMPORTANCE OF VISUAL ARGUMENTATION (LEZING)

11.30 GOTTFRIED JÄGER: AUTOGENE FOTOGRAFIE: SICH SELBST ZERSTÖREND UND SICH SELBST ERNEUEREND (LEZING)

15 uur STEFAN BOLLMANN: VILÉM FLUSSERS SCHRIFTEN (LEZING)

16.15 CRYSTAL WOODWARD: ART AS VISUAL LANGUAGE (LEZING)

20 uur LOUIS BEC: VIE ARTIFICIELE: DE LA MACHINERIE A LA MACHINATION (PRESENTATIE)

Zondag 31 oktober

10 uur JEFFREY SHAW: INTERACTIVE WORKS (PRESENTATIE)

11.15 INSZENIERTE ENTGRENZUNG. VILEM FLUSSERS ERFAHRBARKEIT DES WELT (FORUMGESPREK)

BÓDY GÁBOR
1946-1985

A Műcsarnok meghívja Önt a

BÓDY GÁBOR

Videó síremlék

című kiállításának megnyitására
1995. október 12., csütörtök, 19 óra

•

A kiállítást megnyitják:
D. Udvary Ildikó, művészettörténész
Dr. Demszky Gábor, Budapest Főváros főpolgármestere
Cserhalmi György
Bachman Gábor

•

Dorottya Galéria, Budapest, V., Dorottya u. 8.

A kiállítás megtekinthető 1995. november 4-ig,
vasárnap kivételével 10-től 18 óráig.

•

A kiállítás fő támogatói: MAFILM Rt., YUGANSKORION Elektronikai Kft.

BÓDY GÁBOR

1946-1985

A Műcsarnok meghívja Önt a

BÓDY GÁBOR

Videó síremlék

című kiállításának megnyitására
1995. október 12., csütörtök, 19 óra

•

A kiállítást megnyitják:
D. Udvary Ildikó, művészettörténész
Dr. Demszky Gábor, Budapest Főváros főpolgármestere
Cserhalmi György
Bachman Gábor

•

Dorottya Galéria, Budapest, V., Dorottya u. 8.

A kiállítás megtekinthető 1995. november 4-ig,
vasárnap kivételével 10-től 18 óráig.

•

A kiállítás fő támogatói: MAFILM Rt., YUGANSKORION Elektronikai Kft.

BÓDY GÁBOR
1946-1985

"Minden szépség, amely nem szolgáló odaadás, vagy reveláció szülötte, a csábítás kategóriájába esik."
Bódy Gábor: Elméleti kozmetika és érzékléstan (humoresque)

A Műcsarnok Dorottya utcai kiállítótermében megrendezésre kerülő bemutató ideiglenes emlékhelyként szolgál: a Bachman Gábor tervezte fekete-fehér videó/sír/emlék/ installáció csupasz képcsövein Bódy Gábor videómunkái láthatók, folyamatosan.

A csábítás antológiából első és második része:

• A DÉMON BERLINBEN (DER DÄMON IN BERLIN), Lermontov költeménye nyomán (Berlin, 1982)

• VAGY-VAGY A CHINATOWNBAN (EITHER/OR IN CHINATOWN), Kierkegaard: A csábító naplója c. munkája alapján (Vancouver/Köln, 1984/85)

(A szerző műfaji meghatározásával:) "philo-mytho-lyric clips", vagyis filozófiai, mitológiai és vers-klipek:

• DE OCCULTA PHILOSOPHIA, kompjúteres vágás révén létrehozott kép-hang kompozíció, Heinrich Cornelius Agrippa von Nettesheim műve illusztrációinak felhasználásával (Berlin, 1983)

• EURYNOMÉ TÁNCA (DANCING EURYNOME), pelazg teremtésmítosz, egy tervezett, de meg nem valósult videóinstalláció fő témáinak szintézise (Köln, 1985)

• NOVALIS: KERINGŐ (NOVALIS: WALZER) a költemény videó-interpretációja (Köln, 1985)

valamint a

• KOZMETIKAELMÉLET (THEORY OF COSMETICS), mely a Vagy-vagy motívumait használja s készítője – posztumusz – elnyerte e munkával Marl város videó-díját.

E kiállítás nyitórendezvénye a Bódy-életművet bemutató eseménysorozatnak, mely lehetőséget nyújt arra, hogy munkásságával a közönség és a szakma újra szembenézzen. Találkozás egy lezárt életművel, mely nem vesztett aktualitásából: a kérdések és válaszok nem a művek, hanem a kontextus, a mai magyar kultúra állapotát tesztelhetik.

Beke László - Peternák Miklós

A BÓDY GÁBOR
évfordulós rendezvénysorozat őszi programja

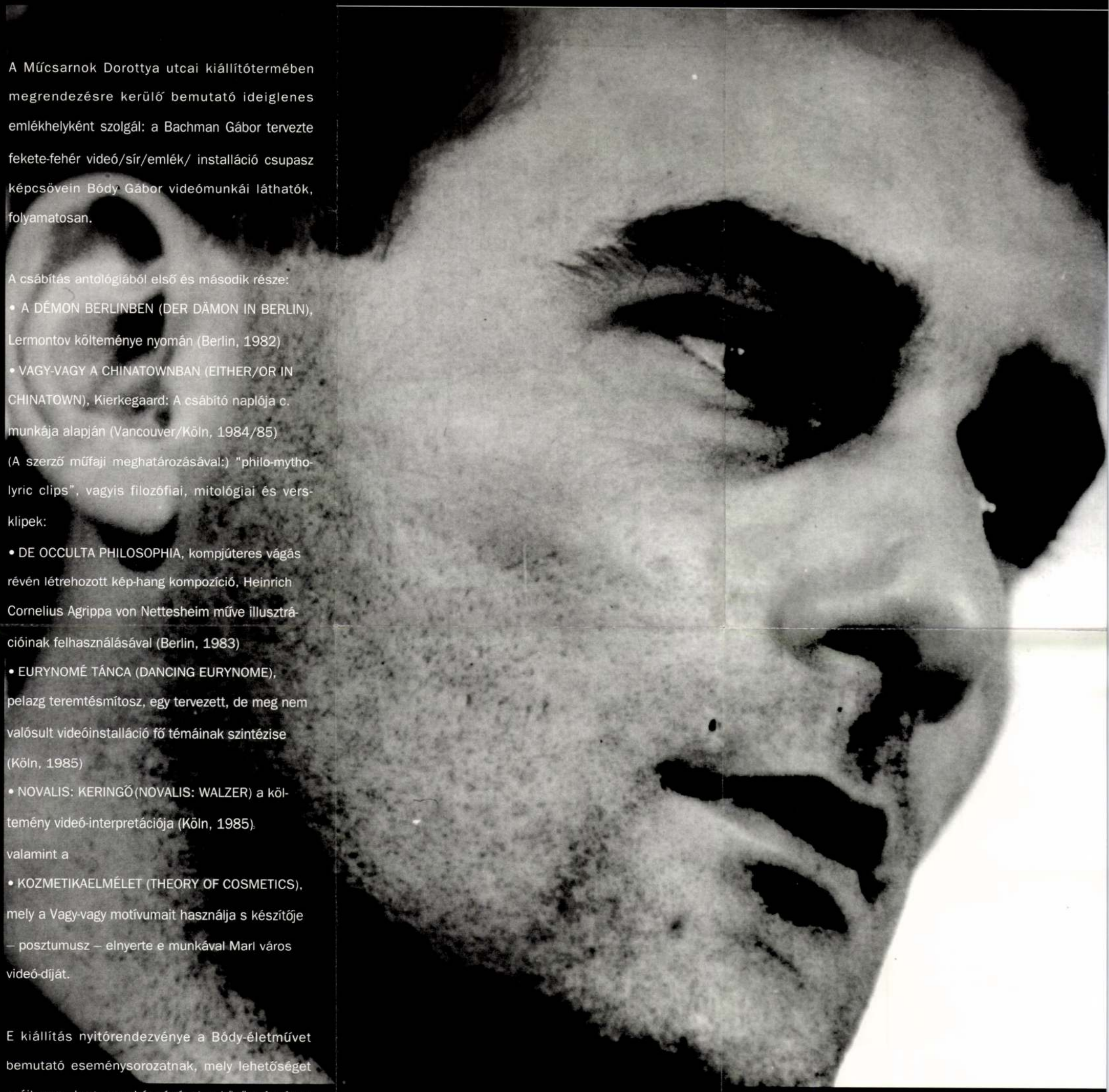

Bódy Gábor emlékkiállítás

Dorottya Galéria 1995 október 12 - november 4.

a kiállításon folyamatosan vetített videók:

A Démon Berlinben	28 perc
Vagy-vagy Chinatownban	37 perc
De Occulta Philosophia	3 perc
Eurynomé tánca	3 perc
Novalis: Walzer	3 perc
Kozmetika elmélet	12 perc
össz.:	86 perc

A RENDEZVÉNYEK TÁMOGATÓI:

Művelődési és Közoktatási Minisztérium • MTM Kommunikáció • Műcsarnok • Magyar Mozgókép Alapítvány • Fővárosi Közgyűlés Kulturális Bizottsága • Magyar Filmintézet • Magyar Filmlaboratórium • MAFILM Rt. • Magyar Televízió • MOKÉP • Duna Televízió • Magyar Filmklubok és Filmbarátok Szövetsége • Steadicam Bt. • Filmunió • Rock Színház • Pesti Est • Ravazdi Kerekasztal • Toldi mozi • Balázs Béla Stúdió • KODAK

VIPER

1995 október 25 - 29.

A LUZERN-i videófesztiválon külön programként Bódy Gábor retrospektív vetítéseket szervezünk "Hommage à Gábor Bódy" címmel.

TOVÁBBI PROGRAMOK

A berlini Magyar Intézet október végén Bódy Gábor munkáiból tart bemutatót.

Október végén és november elején több magyarországi városban lesznek bemutatók Bódy Gábor filmjeiből.

November közepén várhatóan Berlinben koordinációs tanácskozást szervezünk Bódy Gábor munkásságának nemzetközi bemutatása céljából.

November végén a párizsi Magyar Intézetben lesznek vetítések filmjeiből és videómunkáiból. A tervek szerint ugyanitt bemutatják a "BÓDY-SÍREMLÉK" kiállítást, valamint Vidovszky László "Nárcisz és Echo" című operáját.

December első heteiben a MERLIN Színház ad otthont a Vidovszky-darab bemutatójának.

BÓDY-SÍREMLÉK

"A VIDEÓ-SíREMLÉK projekt, vagy ha úgy tetszik, videó-sírfelirat, egyetlen művészi gesztus részemről, amelyet megvalósításra méltónak találok."

(a kiállítás tervezője, designere, Bachman Gábor)

A kiállítást megnyitja este 7-kor:
D. Udvary Ildikó, művészettörténész
Dr. Demszky Gábor, Budapest Főváros főpolgármestere
Cserhalmi György
Bachman Gábor

TOLDI MOZI

1995 október 24 - 28.

Bódy Gábor összes filmjének és videómunkájának vetítése.

Okt. 24.

Kisterem

3/4 5h Agitátorok (82')
3/4 7h A harmadik (50')
Ifivezetők (42')
Aldrin (8')
Négy bagatell (28')

Nagyterem

1/2 9h Amerikai anzix (90')
(nyitó előadás)

Megnyitja Dr. Fodor Gábor

Fk.:
Durst KÉP árnyék

Grafika: Yasar Meral

fotó: Fejér Zsuzsa

VHK koncert

Rock Színház 1995 október 23. 1/2 8h

A "Kutya éji dala" cím, vagy a prérifarkas vonítása abból az ismert jelenségből indul ki, hogy a kutyák megugatják a Holdat, amelyet nagyon fontos dolognak tartok, mert ez az emberi kulturkörből jól ismert kifejezése annak, hogy az animális és a kozmikus között van egy rendszeres kapcsolat. Az emberek is megugatják a Holdat, csak ők nem, illetve nem olyan egyértelműen adnak ennek hangot.

(beszélgetésrészlet a "Kutya éji dala"- című filmről)

A "Kutya éji dala" című film csillagász főszereplője Grandpierre Attila, az ismert együttes vezetője volt.

Megnyitja Dr. Schiffer János

Okt. 25.

Kisterem

3/4 5h Fogalmazvány a féltékenységről (20')
Tradicionális kábítószereink (21')
Privát történelem (20')
Mozgástanulmányok (15')
Ez a divat (10')
3/4 7h Katonák (90')

Nagyterem

1/2 9h Nárcisz és Psyché (210')

Okt. 26.

Kisterem

3/4 5h Lovagi fegyverzet (30')
Hogyan verekedett meg Jappe és Do Escobár után a világ? (40')
Pszichokozmoszok (12')
3/4 7h Krétakör (95')

Nagyterem

1/2 9h Kutya éji dala (147')

Okt. 27.

Kisterem

3/4 5h Beszélgetés Kelet és Nyugat között (3')
A túsz (22')
A Démon Berlinben (28')
Vagy-vagy a Chinatownban (37')
De Occulta Philosophia (3')
Eurynomé tánca (3')
Walzer (3')
Kozmetika elmélet (12')
Testvérek (27')
3/4 7h Hamlet (A fegyveres filozófus) (173')

Okt. 28.

Kisterem

3/4 5h Filmiskola (87')
6h INFERMENTAL III. (360')

SZÍNHÁZI ESTÉK

Néma Csehov

Murányi Tünde és Szervét Tibor — MTI-FOTÓ

Elindul a Pesti Színház *Ivanov*-előadása. Humora van, elegánsan és bölcsen utat enged a kisebb karaktereknek, kezd megtelni élettel. Aztán egyszer csak megroggyan, összeomlik és az utolsó órában teljesen megsemmisül. Komédia két részben – tragikus véggel.

Az előadás lassan kienged, veszni hagyja kezdeti iróniáját, azt, amiből erejét meríthetné, és végül még azt is elmulasztja, amiért pedig vélhetőleg megszületett: elmulasztja értelmezni Csehovot. Ez már azért is feltűnő, mivel a körülmények egyértelműen biztatóak. Spiró György fordítása rugalmas és szellemes, a darab két változatának egybedolgozása világos dramaturgi-rendezői szándékot sejtet, F. Kovács Attila díszlete következetes és finom, váltásai is csak az utolsó fekete-fehér verzióra fáradnak ki, és a főszereplőket leszámítva, a színészek jó része is pontosan és felszabadultan dolgozik.

Az előadás mégis kicsúszik Horvai István rendező kezéből. Mintha lassan-lassan elfogynának kezdeti invenciói és mintha észrevétlenül elsodorná őt az előírt Csehov-értelmezési konvenció.

Sietős ez az előadás. Az egy szünettel játszott darab első felében élvezettel kirakott részleteket a szünet után Horvai türelmetlenül lesöpri. Takarásba utasítja mindazokat, akiknek nincs az eseményeket továbbgördítő mondata. A színpad megtisztítása és a díszlet hangsúlyos stilizáltsága mintha valamiféle középpont felé mutatna. Azt várhatnánk, hogy ebből az első résztől olyannyira elütő színpadi hangulatból, csak a lényeges eseményekre koncentráló szituációkból megtudhatjuk, miért vette elő az *Ivanovot* Horvai. Várunk és csalódunk. A szünet után nem történik semmi. Az Ivanovot játszó Szervét Tibor egykedvűségben és takarékosságban tetszelgő alakítása és Murányi Tünde Szása szerepében kissé túlcifrázott játéka – rendezői szentesítéssel – egyértelműen mellékvágányra viszik az előadást. Egyébként is mintha átok ülne a címszereplő körüli nőkön: az Ivanov feleségét alakító Pap Vera is meglepően kapkodó és közhelyes.

Az előadás becsapja nézőit. Azt ígéri, hogy a humora felől jut el Csehovhoz, a köztesség és a tengődés nagy filozófusához, aztán egykedvűen irányt változtat, hogy végül ne lehessen tudni, hová is akart elérni. Csehov pedig ott tátog, magára hagyatottan, némán.

Szerencsére vannak a színpadon néhányan, akik színészi ösztöneiktől vezettetve igyekeznek kisebbíteni a méltánytalanságot, és megpróbálják szóhoz juttatni a fanyar, cinikus és bölcs humorú szerzőt. Börcsök Enikő, Lukács Sándor, Anger Zsolt, Rudolf Péter és a kiváló Tahi Tóth László előzékenyen áll Anton Pavlovics rendelkezésére.

Ők, amit tehettek, megtették. A többi nem rajtuk múlott.

Orsós László Jakab

GGK

Eduscho szelepjáték
Ők állhatnak rajthoz

Az **EDUSCHO** aromazáró szelepeket beküldők közül ötvenet sorsoltunk ki, akik kétperces, ingyenes nagybevásárláson vehetnek részt a Kínál áruházban:

Kékedi Éva, Sátoraljaújhely • ***Bende Attila Zoltán,*** *Budapest* • ***Fodor Irén,*** *Kapuvár* • ***Fidesz Jánosné,*** *Vác* • ***Kékedi Éva,*** *Sátoraljaújhely* • ***Kőrösi Istvánné,*** *Miskolc* • ***Jakab Ferencné,*** *Mezőszemere* • ***Császár Sándorné,*** *Miskolc* • ***Halmos Andrásné,*** *Budapest* • ***Farkas Józsefné,*** *Budapest* • ***Bodza Józsefné,*** *Polgárdi* • ***Vidács Anikó,*** *Szeged* • ***Berki József,*** *Budapest* • ***Varga Sándor,*** *Szolnok* • ***Molnár Marianna,*** *Jakabszállás* • ***Pap István,*** *Budapest* • ***Szilágyi Istvánné,*** *Tornyospálca* • ***Sramek Istvánné,*** *Iszkaszentgyörgy* • ***Stokker Katalin,*** *Füzesabony* • ***Rényi Lászlóné,*** *Budapest* • ***Ferenczi Józsefné*** *Balatonszabadi* • ***Bábelné Tóth Klára,*** *Rákócifalva* • ***Kubinyi Gyuláné,*** *Kecskemét* • ***Nagy Istvánné,*** *Vatta* • ***Rupp László,*** *Budapest* • ***Virgula Andrásné,*** *Paks* • ***Mráv Jánosné,*** *Pécs* • ***Szabó Gyuláné,*** *Budapest* • ***Csiszár Gyuláné,*** *Pápa* • ***Bereczki Szivia,*** *Kartal* • ***Turzóné V. Andrea,*** *Veszprém* • ***Dakó Ferencné,*** *Gátér* • ***Kovács Ildikó,*** *Dunaújváros* • ***Szabó Béláné,*** *Kecskemét* • ***Bajcsy Lászlóné,*** *Budapest* • ***Szántó Judit,*** *Adony* • ***Radics Istvánné,*** *Sopron* • ***Mizbrantner Zoltánné,*** *Budapest* • ***Dr. László Tibor,*** *Szolnok* • ***Piti Julianna,*** *Szentes* • ***Mátyás János,*** *Szolnok* • ***Mester Csaba,*** *Zalaegerszeg* • ***Piri Tibor,*** *Nemesvámos* • ***Dr. Kovács Margit,*** *Budapest* • ***Szemők Sándorné,*** *Vasad* • ***Horváth Éva,*** *Karád* • ***Kozárovics Sándorné,*** *Szigetcsép* • ***Bartha Mártonné,*** *Dunaújváros* • ***Csiky Györgyné,*** *Budapest* • ***Eperjesi Margit,*** *Budapest*

Az ingyenes nagybevásárlás pontos időpontjáról a nyerteseket postán is értesítjük.

EDUSCHO **Kínál** BEVÁSÁRLÓKÖZPONT RT.

Érdemes tovább gyűjteni az aromazáró szelepeket az Eduscho-termékek csomagolásáról, hiszen 1995. december 13-án újabb 50 nyertest sorsolunk ki.

Minden őrjítően kevés

Bódy Gáborról, a tíz éve meghalt rendezőről

November elején bezárt a Bódy Gábor-emlékkiállítás a Dorottya utcai galériában. Néhány visszaemlékezés, kiadatlan írás publikálása, emlékest, koncert, életművetítés után a következő kerek évfordulóig ismét csend lehet az immár tíz éve halott filmrendező körül.

„...esélyt látok rá, hogy Bódy világszemlélete itt, ma és a jövőben sokak által átérzett *intellektuális mítoszként* hasson" – írta Greskovits Béla 1986-ban a *Filmvilágban*. A rendező halála után hihetőnek látszott, hogy az erőteljes, lezárt, rendezetlenségében rendszeres életmű hatni fog. Hogy Bódy világlátása, életszemlélete legendává válik. Nem vált. Keserűen, de tudomásul kell venni, sem a szakma, sem a közönség nem tud mit kezdeni Bódy hagyatékával.

Nincs szemünk és fülünk Bódy munkásságához. Szinte tapintható volt ez, amikor a Műcsarnok egyik zsúfolásig megtelt termében valamit „perforáltak" Bódyról. Felolvasta például valami színinövendék a rendező 1981-es közismert, több helyütt publikált önéletrajzát. Naiv, lelkes passzusain, a régi rendszer intézményeire vonatkozó mondatain a közönség jókat derült, így a felolvasó még inkább rájátszott, mintha a külföldi ösztöndíjért folyamodó Bódy gúnyolódott volna. Mintha a hatvanas években filozófiát hallgató egyetemista nem gondolná komolyan, hogy a marxista gondolkodás befolyásolta eszmevilágát. Mintha ugyanakkor Magyar Dezső *Agitátorok* című filmjéhez nem Sinkó Ervinnek a Tanácsköztársaságról szóló regényéből, az *Optimistákból* írt volna forgatókönyvet, érzékeltetve benne az 1968-as ideológiai hullámzást. Mintha nem ő játszotta volna Bátit, a főszereplőt. A föl-fölkacagó ifjú közönség ott a Műcsarnokban – és sejthető, hogy még inkább az utánuk jövők – azt hiheti, vicc volt az egész. Vagy rosszabb esetben, mert efelé hat a hagyatékgondozók művészkedő, feltupírozó tevékenysége, hogy Bódy egy volt a hetvenes-nyolcvanas években kísérletezgető rendezők közül. Holott ő tényleg azért kísérletezett, mert keresett valamit. Meg akarta találni. Ezért filmjeiben hihetetlenül sokat akart elmondani és megmutatni. Talán túl sokat...

Az *Amerikai anzixban* az 1849-ben elbukott magyar szabadságharc emigránsairól beszélt, az emigrációról, amelybe időről időre a nemzet legjava, progressziója kényszerült. XIX. századi emlékiratokat vegyített Ambroise Bírce sötét novellájának történetével. És egy személyiség-lélektani tanmesét adott elő a két főhősről, a hadszínterek racionális mérnökéről és a fatalista, a halállal kacérkodó tisztről. A film pedig – mint valamennyi Bódy-mű – szól magáról a filmről. Az *Anzix* mintha archív tekercsek rekonstruálása lenne, amelyen ott a kereső szálkereszt.

Az 1975-ös film után az eredeti tehetségét és nagy formátumát már megmutató rendező hatalmas vállalkozásba fogott, mint önéletrajzában írja: „A *Psyché*-produkció (...) négy évet foglalt el az életemből, mint egy háború vagy mint egy iskola." Három verzió készült, kétórás, három és fél órás mozi és csaknem ötórás tévéváltozat. Weöres *Psychéjének* sztorijára elképesztő jelentésrétegeket hordott fel. Kultúrtörténeti utazást a XVIII. század végétől az első világháború utánig. Tóth László (Nárcisz) befutja e korszak valamennyi uralkodó szellemi irányzatát. Lónyai Erzsébet (Psyché) bejárja a szerelem és testiség stádiumait. Együtt az elvont test-szellem és férfi-nő, továbbá mindezek érzéki megjelenítése. Költészet, szerelem, történelem, szexualitás egyetlen nagy – széttöredezett – egész: a *Psyché* felejthetetlen képsorain váltja egymást és vetül egymásra szeretkező pár, csatajelenet, csillagos égbolt és a cél felé igyekvő spermiumok képe.

Mindehhez Vidovszky László filmművészetünkben azóta is páratlan zenét komponált. És a történet jelentésrétegeinek gazdagságánál, a csodálatos zenénél csak a képek pazarabbak. Lenyűgözőek, buják, festőiek a beállítások, a látványelemek, a pásztázó fények, a kavargó füst, az átszínezett tájak és az égbolt. Eredeti képi világ, eklekticizmus, esztétizmus, amit alkalmas fogalmak híján új narrativitásnak vagy bioradikalizmusnak neveztek. És minden kép mögött újra és újra ott a kérdés: hogy miért? Mi felé? Miért érdemes?

A *Psyché* történeti tablója, enciklopedikus gazdagsága után a következő és egyben utolsó nagy filmjével, *A kutya éji dalával* Bódy belerohan – szó szerint – a nyolcvanas évek éjszakájába. A film záró képsorain a maga játszotta álpap fut vég nélkül üldözői elől. A filmben anarchikusan összekuszálódik minden, munka és kedvtelés, szerelem és kötelesség. Megkérdőjeleződik a család, a házasság, a hivatás. Kétségbeejtő képet ad a sztálinista, suicid tanácselnökön keresztül a pártról, a hívők, a pap és az álpap-figurájában az egyházról, a katonaságról. „Minden őrjítően kevés. Az élet hullámverés a semmi közepén" – szűkölnek a Vágtázó Halottkémek. Csak ugatni lehet a holdat, hogy kitörjünk a kutyalét retteneteiből.

Nem hagyhatunk szó nélkül két színházi rendezést: 1972-ben a *Cselédeket*, amelyről azt írta az egyik felkért szereplőnek, Ruttkai Évának: „...a *Cselédek* magyar darab lesz. Magyarország cselédország, és mindinkább azzá válik, mert a helyzetünk megváltására rendelt energiáinkat egymás és önmagunk elpusztítására fordítjuk." Majd 1981–1982-ben Győrben a *Hamlet (A fegyveres filozófus)*, amelyről azt mondta Csaplár Vilmosnak: „A lenni. Elvégzetlen feladat a levés. Lenni. (...) Mindenkinek lenni."

Utolsó filmje előtt visszatérést ígért Bódy az „egyszerű igazságokhoz". Talán nem vezetett tovább sehová sem út. Nem volt visszatérés. Csak elszállás. A tüzes angyalon.

A sok kisfilmről, videomunkáról szót ejteni lehetetlen, egyik sem az egyszerű igazságokhoz vezetett. Egyre tágult és mélyült a szellemi horizont, a merítés. Kierkegaard, Lermontov, Novalis, Agrippa von Nettesheim. Jöttek a démonok, a sötét szennyáradat: mágia, misztika, spiritualizmus, okkultizmus. Születtek a philomytho-lyric- és a musicclipek. Dolgozott Bódy és jövendölte az új videoműfajokat, az új filmnyelvet. Munkáit szemlélve a galériában Bachman Gábor Bódy-video-síremlékénél egyrészt Peter Greenawaynek a nem létező filmnyelvről vallott nézetei jutnak a néző eszébe, a gyakori képi megfelelések, kutakodási irányazonosságok, a keretek, a szövegek a képen, a mozgástanulmányok, másrészt szomorú látni a ma már elavult videotechnikai erőlködéseket, tudni, hogy manapság valami hasonlóról fontmilliókból forgat Greenaway, Bódy pedig akkor pénztelenül (bár pályatársaihoz képest szinte kivételezetten), bürokratikus akadályok között kínlódott. És hol vannak az új videoműfajok? A zenei klipet leszámítva (amelyet életben tart, hogy kiválóan alkalmas lemezek reklámozására).

Nem vált Bódy intellektuális legendává, pedig erős mitoszteremtő erő tragikus halálának rejtélye. Utolsó kész munkáját a Novalis *Walcerére* forgatott lyric-clipet halála napján mutatták be a kölni televízióban. „Az út kanyarogva a mélybe vezet, / siessetek élni, míg élni lehet" – szól a kezdősor. Bódynak már nem lehetett.

Utolsó napja egyetlen metafora, szürrealista tett, felfoghatatlan kérdés. Az új videoműfajok állásáról írt levélterv vezetében pontokba szedte a műszaki feltételeket, a koprodukciós lehetőségeket, a gyártási struktúrát, a lehetséges forgalmazás körét. Összefoglalva azt írta: „kérem mindenekelőtt a működési vázlat írásos elfogadását, és a további, nem indokolt előforgatások leállítását, jelen feljegyzésem kiértékelését, és az előkészületek folytatását. Nov. 23-i hazatérésemig. Budapest, 1985. október 24. Bódy Gábor." Majd ugyanezen a napon véget vetett az életének.

Sós B. Péter

A Bódy-antológia címlapfotója

Felvegyük-e a kesztyűt?

Rokonszenvesen érvel Haraszti Miklós *Thürmer Gyula kesztyűje* című írásában (Népszabadság, 1995. november 6.). Azt ajánlja a parlamenti pártoknak, hogy az eléjük dobott kesztyűt bátran vegyék föl, győzzék meg az állampolgárokat arról, hogy a Munkáspárt kezdeményezte népszavazáson a NATO-tagság mellett voksoljanak. Szerinte a pártoknak nem lenne szabad kibúvókat keresniük, halogató politikát folytatniuk, érvénytelen népszavazásra játszaniuk, hanem bele kellene menniük az érdemi vitába, mert különben „maguk leszerepelnek, országunk pedig keletre csúszik a térképen". Feltéve persze, teszi hozzá, hogy jogilag egyáltalán megáll a korai NATO-szavazás.

Thürmer Gyula kérdése lefegyverzően egyszerű: „Akarja-e Ön, hogy Magyarország a NATO-tagja legyen?" Csakhogy a szavazásra jogosultak még nem tudják (nem tudhatják) a következőket:

1. A NATO akarja-e, hogy a kelet-közép-európai országok – köztük Magyarország – a szervezet tagjai legyenek? Ne tévesszenek meg bennünket egyes nyugati politikusok nyilatkozatai. Ezek általában kétoldalú találkozókon hangzanak el, ahol biztosítják a magyar államférfiakat arról, hogy melegen támogatják hazánk felvételét az észak-atlanti szövetségbe. Valójában egyetlen kormányzat sincs a NATO-ban, amelynek erről egységes álláspontja volna. A hazánkkal rokonszenvező Németországban Rühe nemzetvédelmi miniszter például eléggé határozott, Kinkel külügyminiszter álláspontja inkább bizonytalan. Az Egyesült Államokban egy idő óta számíthatunk Clinton elnök támogatására, miközben más politikai erők a felvétel ellen vannak.

2. Ha a felvételt nyélbe ütnék, mely államok csatlakoznának a NATO-hoz és milyen időpontban? A nemrég elkészült hivatalos NATO-tanulmány síkra száll a kibővítés mellett, de nem szól arról, hogy kikre, mikor kerülne sor. Van, aki Lengyelországot látja a legesélyesebbnek, van, aki Csehországot, esetleg a kettőt egyszerre. Hazánk többnyire a visegrádi országcsoport harmadik tagjaként említődik, de nem föltétlenül az előbbi kettővel azonos, hanem esetleg későbbi időpontban. A NATO-tanulmány a szervezet fokozatos kibővítéséről beszél, és leszögezi: „egyes államok hamarabb kerülhetnek a tagok közé, mint mások". A kibővítés folyamán a szövetség folyamatosan konzultál majd más érdekelt államokkal. Így Oroszországgal is, amely ellenzi a kibővítést. Az októberi williamsburgi NATO-értekezlet óta csupán abban lehetünk bizonyosak, hogy a tárgyalások megkezdésére – tehát nem a felvételre – a soron következő orosz és az amerikai elnökválasztás miatt 1997 előtt semmi esetre sem kerülhet sor. Az eredményesen befejezett tárgyalások után – tehát több év múlva – a tizenhat tagállam egyhangú határozatával bocsátható ki az a meghívás, amelynek elfogadásáról a Munkáspárt most akar megszavaztatni bennünket.

3. Milyen feltételekkel válhatnánk a NATO-tagjává? A NATO-tanulmány e téren számos alapvető kérdést nyitva hagy azzal, hogy ezekről majd a valamikori tárgyalásokon kellene az egyes országokkal külön-külön megállapodni. A NATO nem szabja előfeltételül szövetséges harci alakulatok tartós állomásoztatását az új tagállamokban. Fontosnak tartja, hogy az utóbbiak megteremtsék az idegen csapatok megjelenésének feltételeit, ha szükségessé válna. Valamilyen válsághelyzet kialakulására gondoltak, de elképzeléseiket nem részletezték. A Munkáspárt által különös nehezményezett atomfegyverek telepítését a tanulmány nem szabja előfeltételül. Megállapítja: a szervezet nukleáris politikáját nem kell módosítani, mert az a kibővített NATO védelmére is alkalmas marad. A belátható jövőben tehát nem kell az atomfegyverek telepítésének mai állapotán változtatni. Tudomásom szerint a magyar kormány – az utóbbi időben napvilágot látott hírekkel ellentétben – nem kívánja az atomfegyverek telepítését. Már csak azért sem, mert több európai NATO-tagállam – így Norvégia, Dánia, Spanyolország, Portugália, Luxemburg, Izland, valamint Németország keleti tartományainak – területén ma sincsenek nukleáris robbanófejek.

4. Mennyibe kerülne a NATO-felvétel? A magyar honvédséget alkalmassá kellene tenni a szövetséges erőkkel való együttműködésre és ez pénzbe kerül. A tárgyalások során derülne ki, hogy a szervezet mit vár el a jelöltektől, és hogy az mennyibe kerülne. A NATO-tanulmányban az olvasható, hogy a közös fejlesztési programokhoz való hozzájárulást az új tagállamok „fizetőképessége" határozná meg. Ez vigasztalóan hangzik. A tárgyalások megkezdése után a magyar félnek össze kellene majd vetnie a csatlakozás költségeit azokkal a megtakarításokkal, amelyeket éppen a csatlakozással lehetne elérni. Arra utalok, hogy a magyar honvédség elkerülhetetlen modernizációját belépés esetén nem kellene majd „autarchikus" módon, azaz teljes körű fejlesztéssel megoldani.

Mindezen bizonytalanságok tudatában miről óhajtja megkérdezni Thürmer Gyula a magyar szavazópolgárok véleményét?

A „vélemény" kifejezést nem véletlenül használom. Úgy gondolom, a NATO-hoz való csatlakozásról legfeljebb közvélemény-kutatást lehet végezni. A kérdést eldönteni azonban nem lehet, mert ma nem vagyunk és évekig nem is leszünk döntési helyzetben.

E körülmény nem közömbös akkor, amikor az ügy az Országgyűlés alkotmány- és igazságügyi bizottsága, majd pedig az Országgyűlés plénuma elé kerül. A népszavazást ugyanis az 1989. évi XVII. törvény értelmében két különböző célból lehet elrendelni: döntéshozatalra vagy véleménynyilvánításra. A törvény 10. paragrafusa szerint ugyan százezer hiteles aláírás megléte esetén az Országgyűlés köteles elrendelni a népszavazást, talán nem minden esetben. E ponton meg kell jegyeznem, hogy nem vagyok járatos alkotmányjogi ügyekben, ezért az alábbiakban inkább csak kérdéseimet merem óvatos formában megfogalmazni.

A törvény 10. paragrafusa értelmében az Országgyűlés a „4. § (2) bekezdésében meghatározott népszavazást" köteles elrendelni. Ez utóbbi bekezdés pedig csak „a döntéshozatal céljából elrendelt népszavazásról" szól. A „véleménynyilvánító" népszavazást csak a következő, (3) bekezdés említi, amelyre viszont a 10. paragrafus nem utal. A 11. paragrafus még visszatér a „véleménynyilvánító" népszavazásra: lehetővé teszi, hogy kevésbé jelentős, de ugyancsak döntést igénylő ügyekben az Országgyűlés akár az egyiket, akár a másikat rendelje el.

Első kérdésem: akkor is kötelező lenne-e a népszavazás elrendelése, ha a Munkáspárt beadványát az alkotmány- és igazságügyi bizottság előterjesztésére az Országgyűlés csupán véleménynyilvánító népszavazás kezdeményezésének minősítené?

Második kérdésem: mivel a törvény sehol, semmilyen formában nem határozza meg, hogy mi a különbség a két népszavazási fajta között, helyesen gondolom-e, hogy e fogalmak értelmezése egyedül a bizottság, illetőleg az Országgyűlés belátásán múlik?

A fenti okfejtéssel nem arra szeretném felhívni a figyelmet, amit a törvény maga is kimond, hogy a véleménynyilvánítás az Országgyűlésre nem kötelező. Egy érvényes és a NATO-csatlakozást elvető véleménynyilvánítás éppen olyan súlyos politikai következményekkel járna, és éppen úgy megkötné az Országgyűlés – és a kormány – kezét, mintha a népszavazást döntéshozatal céljából rendelnék el. A kérdés számomra az, hogy vajon mindenképpen fel kell-e vennünk Thürmer Gyula kesztyűjét, és kezdeményezésére az Országgyűlésnek valóban ki kellene-e írni a népszavazást?

Valki László
nemzetközi jogász

A NATO nem siet a segítségünkre

A híradást, hogy a Munkáspárt, hazánk a NATO-hoz való csatlakozása tárgyában augusztus 20-án aláírás-gyűjtési kampányt kezd népszavazás kiírása céljából a média nem sok figyelemre méltatta. Utólag úgy tűnik, a szerkesztők alig látták esélyét annak, hogy százezer érvényes aláírás erre összegyűjthető volna. Amikor viszont ismertté vált, hogy rövid két hónap alatt csaknem 180 ezer polgár írta alá a felhívást, akkor mind a kormányzati körökön, mind egyes újság- és közírókon valóságos pánikhangulat lett úrrá.

A pánik egyébként rossz tanácsadó. A csúcs viszont mégiscsak Haraszti Miklós közíró cikke *Thürmer Gyula kesztyűje* címmel a Népszabadság november 6-i számában. Ebben a 180 ezer aláírót nemes egyszerűséggel azonosítja Thürmer Gyulával, holott amint az aláírásgyűjtők elmondták az utcán, piacokon, baráti körben aláírók jó része nem is tudja, ki Thürmer Gyula, másrészről fel sem ötlött bennük, hogy aláírásukkal kesztyűt adnak fenti úr kezébe, hogy ő aztán azt a kormány (parlament?) képébe vágja.

Az aláírók egyszerűen nem akarják, hogy hazánk a NATO tagja legyen, nem akarnak idegen csapatokat, idegen támaszpontokat vagy pláne atomfegyvereket hazánk területén! Nem akarják, hogy csapatainkat, mint annyiszor történelmünk során, esetleg idegen országokban vessék harcba, hazánk idegen hadseregek hadszínterévé váljék!

Amennyiben emlékezetem nem csal, akkor éppen a Szabad Demokraták Szövetségének képviselői – így, gondolom, Haraszti Miklós is – voltak az 1990-es új Országgyűlésben Nagy Imre szellemében a semleges Magyarország élharcosai. Elsőként követelték, hogy hazánk lépjen ki a Varsói Szerződésből. Vagy mindez csak álca volt a NATO felé vezető úton?

Nem fenyegetünk senkit és minket sem fenyeget senki, nincsen ellenségképünk, ezt ma senki nem vitatja. Miért akkor ez a kétségbeesett kapaszkodás a NATO után?! Haraszti Miklós tényleg azt hiszi, hogy a NATO 16 tagországának nincs hőbb vágya, minthogy hazánk csatlakozzon hozzá? Az „orosz veszedelemmel" rémítget Haraszti Miklós. Az orosz fenyegetést, a nagy hatótávolságú hadászati atomtöltetű rakéták formájában, éppen az váltaná ki, ha a volt szovjet katonai repülőtérekre NATO-légikötelékek települnének. Azt senki sem gondolhatja, hogy a NATO azért fogadná be Magyarországot, hogy a szomszédaival való esetleges viszályában segítségére siessen...

Az meg egyszerűen nem felel meg a valóságnak, hogy csakis a NATO-tagság lehet a garancia bizonyos „társadalmi minőségek" érvényesítésére.

Egyetértek Haraszti Miklóssal, hogy ez olyan kérdés, amelyben mindenkinek színt kell (kellene) vallania – éppen ezt szolgálná a népszavazás is – és egyenlő eszközökkel érdemi vitát kell (kellene) folytatni, nem kellene a kormányzatnak kész tények elé állítania a magyar társadalmat.

Béres László
ny. ezredes, volt washingtoni és londoni katonai és légügyi attasé

Kulcs a kulcshoz!

Megdöbbentően alacsony törlesztőrészletek

Ön és egy remek Ford gépkocsi között a legrövidebb út a ***Kulcs Hitel****. Már minimum 20% indulórészlet befizetésével Ön kézbe kapja új Fordjának indítókulcsát. Az egyéves lejáratú* ***Kulcs Hitel*** *lehetővé teszi, hogy Ön a törlesztés első évére mindössze 20-23% kamattal vásárolja meg új Fordját. Így Ön minden eddiginél alacsonyabb törlesztőrészletekkel juthat a Ford bármely modelljéhez. Érdeklődjön a* ***Kulcs Hitel*** *nyújtotta lehetőségekről hivatalos Ford márkakereskedőjénél! A* ***Kulcs Hitellel*** *máris a kezében érezheti a kulcsot.*

20-23%
Kulcs Hitel kamat

Ford Leasing
Ford

Részletek a márkakereskedőknél

Bódy Gábor

Színészegyesület tegnap és ma

Hozzászólás Metz Katalin cikkéhez

„Egységes fellépést a színésztársadalom részéről. Lehet-e foganatja? Vagy lemorzsolódik a magyar színművészet?" – írja Metz Katalin szeptember 10-én megjelent, Könyörgés Kamaráért című cikkében.

Nem morzsolódhat le! Csak ott kellene kezdeni a megszilárdítást a színésztársadalom érdekében, ahol a bomlasztást kezdték el. Érdekes: az Árpád-sávot, mint nemzeti szimbólumunkat azért támadták, mert a nyilasok is használták. Az már senkit sem zavart, hogy a Színész Kamara utolsó jeles vezetője *Kiss Ferenc* volt. S hogy valamirevaló kapitalista társadalomban munkaadó nem áll szóba szakszervezet nélkül. Hogy a pártállami vergődésben a színészszervezet még megkötötte az igazgatók kezét a szerződtetési rendszer bevezetésénél, sok hálátlan színész (tisztelet a kivételnek) elfelejtette!

S hogy a megváltozott körülmények mellett tudtommal a szakszervezet vezetői is kicserélődtek, semmivel nincs több „ejtőernyős" a szakszervezetben, mint magukban a színházakban, a színészeket is beleértve. Nekünk színészeknek kell megszerezni a szakszervezet tekintélyét, bizalmat kellene szavazni. A régi Színészegyesület szellemében, amelynek a legnagyobb színésziskolája is volt. Ez senkinek nem jut eszébe? Helyette bomlasztanak, osztódnak egyesek, mint a szalmonella. Miért? Egy új hatalomért, ennyi az egész! Nincs ebben semmi különös. Egybevág a mai idő szellemével is: „Oszd meg, és uralkodj!"

Simor Ottó
színművész
Debreceni Csokonai Színház

Bódy Gábor filmrendező tiszteletére helyezett el emléktáblát tegnap délelőtt 10 órakor a Ferencvárosi Önkormányzat a Ráday utca 63. számú épület falán. A művész gyermekéveit töltötte a házban

Fehete Tamás műve

Kiművelt emberfőkkel Európába

Rubovszky András a Széchenyi Társaság terveiről

A Széchenyi Társaság 10 éves jubileumi emlékünnepségének meghívóján ott szerepel a mottó: „A magyarnak, hogy valami legyen Európában, egyedül magyarnak kell lennie." A valaha kozmopolitának nevezett Széchenyi István nyilatkozott így a maga korában; ma egy hasonló kijelentést sokan „magyarkodásnak" nyilvánítanának. Pedig talán sosem volt ez a szlogen ennyire időszerű. A Széchenyi Társaság megalakulásának tizedik évfordulóján, szeptember 21-én emlékülést tart a Gellért Szállóban. A társaság terveiről, az elmúlt tíz év mérlegéről Rubovszky András elnök nyilatkozott az Új Magyarországnak.

– Azért választottuk ezt az idézetet, mert annak a Széchenyinek a nyomdokain óhajtunk haladni, aki vezéralakja volt a XIX. század magyar reformtörekvéseinek, polgáritársadalom-fölépítésének és liberalizmusának. Az ő szellemét szeretnénk munkánkban korunk kihívásainak megfelelően kamatoztatni. Magyarországnak ugyanis létérdeke az európai csatlakozás, másrészt, miként egy századdal később a tragikus sorsú Teleki Pál, Széchenyi már akkor úgy vélte, hogy mi Európának akkor nyújtjuk a legtöbbet, ha a magyarságunkkal gazdagítjuk az európai értékeket. Mi ebben a szellemben munkálkodunk.

– Önök szeptember 21-én, a legnagyobb magyar születésének évfordulóján, emlékülést tartanak a Gellért Szállodában, mely egyúttal a Széchenyi Társaság alakulásának tizedik évfordulója is.

– 1986. szeptember 21-én koszorúztuk meg először a Széchenyi Társaság szervezőbizottsága nevében a Magyar Tudományos Akadémia előtti szobrot, amelynél ugyanazon a napon idén is elhelyezzük az emlékezés virágait. A következő évben formálódtunk társasággá.

–Milyen célokkal indultak?

– Célunk Széchenyi eszméinek, gondolkodásmódjának, törekvéseinek a valóra váltása, persze, a lehetőségekhez mérten. Hogy egyebet ne említsek, a kiművelt emberfők sokaságának a megteremtése, a magántulajdonon alapuló polgári gazdaság létrehozása, a társadalmi együttlét alkalmainak szaporítása. Evégett kisebb szekciókat létesítettünk, egyik a gazdasággal, pénzügyekkel foglalkozik, a másik a népegészségüggyel és szociális kérdésekkel, a harmadik pedig a határon túli magyarság ügyeivel. Külön munkabizottság foglalkozik névadónk életművével. Hadd mondom el, hogy eddig tíz Széchenyi-emléktáblát avattunk, a legutóbbit Brassóban.

– Az emlékülésen az ön főtitkári beszámolóján kívül mint „a kezdet tanúit" szólaltatják meg Pozsgay Imrét és Kunszabó Ferencet...

– Az 1986–87-es években, a legnagyobb mértékben *Kunszabó Ferenc* és *Pozsgay Imre* segítette elő munkájával a társaság létrejöttét. Előbbinek akkor jelent meg Az ég az oltár című, Széchenyi életéről és munkásságáról írott könyve, s egyébként is a motorja volt az egyesület létrehozásának, Pozsgay pedig eszmei, jogi és politikai segítséget nyújtott ahhoz, hogy a társaság megalakulhasson.

– Szeptember 21-én kiosztják a társaság díjait is. Milyen tevékenységet honorálnak vele?

– Alapító okiratunk szerint azok kaphatják, akik a kultúra, a gazdaság, az oktatás terén olyan teljesítményt nyújtottak, amely hozzájárult a határon belüli és túli összmagyarság értékeinek a megóvásához.

Metz Katalin

Jubileum két Bánk bánnal

A város jeles szülöttének és hajdani főügyészének drámájával, a Bánk bánnal nyitották meg 1896. október 14-én Kecskemét új színházát, melyet az ugyanabban az évben, május 1-jén felavatott budapesti Vígszínház kicsinyített másaként épített meg ugyanaz a cég, a bécsi híres Fellner és Helmer. A nyitó előadáson *Katona József* remekét a budapesti Nemzeti Színház társulata adta elő a hírös város közönségének, nem kisebb nevekkel, mint *Jászai Mari, Márkus Emília, Szacsvay Imre, Újházi Ede.*

Százéves tehát a kecskeméti színház, amely 1949., a színházak államosítása óta viseli Katona József nevét. A második évadját kezdő fiatal vezetés – *Bal József, Lendvai Zoltán* és *Harsányi Sulyom László* összesen szintén száz esztendős – reprezentatív tervekkel készül megünnepelni a jubileumot. Elsőnek is mindjárt két Bánk bán köszönti majd az ünnepi héten, október 7. és 14. között az évfordulót: az Operaház *Erkel* Bánk bánját adja elő a nagy színházban, a kassai Thália Színház pedig a Kelemen László Kamaraszínházban játssza Katona József Bánk bánját, *Verebes Istvánnak* a hagyományos felfogástól merőben eltérő rendezésében.

Része az ünnepi hétnek két erdélyi magyar társulat vendégszereplése is. Részint, mert határainkon túli magyar színház még sohasem lépett fel Kecskeméten, részint pedig azért, mert a kecskemétiek úgy gondolták: a határainkon túl működő magyar színházak szerves részei a magyar színházkultúrának. Így kapott helyet a programban a kolozsváriak két előadása: *Kárpáti Péter* Méhednek gyümölcse című mai tárgyú drámája (a Pesti Színházban ezt Az út végén a folyó címmel játszották), és *Ionesco* darabja, A kopasz énekesnő, valamint a szatmárnémeti színház produkciója, *Tamási Áron* játéka, a Csalóka szivárvány.

A város Helytörténeti Múzeumában a színház történetét bemutató kiállítás nyílik, és megjelentetnek egy könyvet is helyben, fotók, grafikák, korabeli

● *Szekszárd városa szeptember 19-től 22-ig rendezi meg szüreti fesztiválját, a korábbiaknál is gazdagabb kulturális és szakmai programmal, sok külföldi vendég részvételével. A hagyományoknak megfelelően írók, politikusok és nagykövetek is találkoznak ezekben a napokban a városban; tanácskozásuk témaköre: civil társadalom – demokratikus közösségek Közép-Európában.*

● A DunapART Művészeti Társaság és a Magyar Alkotóművészek Országos Egyesülete közös rendezésében kiállítás nyílik ma délután, 18 órakor, a városligeti Palme Házban (Olaf Palme sétány 1.) Az Együtt 1100 éve című nagyszabású tárlaton a DunapART Művészeti Társaság, a Kárpitművészek Egyesülete, valamint más, meghívott művészek monumentális alkotásai láthatók.

Életmű – díj nélkül

A napokban lenne hetvenegy éves, de már egy évtizede nincs közöttünk: 1984 őszén autóbaleset érte, 1985 húsvétján ment el, Ő, aki nagyon hitt a feltámadásban. *Kerényi Grácia,* aki 1945 után a lengyel irodalom magyarországi fordításának, közvetítésének legjelentősebb személyisége volt, hazájában díjat, kitüntetést soha nem kapott – a lengyelektől annál inkább.

Ki is volt Kerényi Grácia? Író? Költő? Műfordító? A lengyel–magyar ügy megtörhetetlen harcosa? Két hazájú költő? Nem érhette meg azokat a változásokat, melyek itthon vagy másik hazájában, Lengyelországban végbementek. Ő az, aki 1981-ben a lengyelek melletti szolidaritási tüntetés egyik szervezője Budapes-

állapot első évében – 1982 kora nyarán – megszervezi száz lengyel kisgyerek magyarországi nyaraltatását.

Kerényi Grációhoz a sors mindazonáltal kegyesebb volt – a megpróbáltatások, szenvedések ellenére is –, mint annyi más, az övéhez hasonló társadalmi környezetből jött írónőhöz. Saját írásainak nem volt olyan sima az útja, mint műfordításainak – csak 1968 után, túl a negyvenen jelentethette meg verseit, novelláit, kisregényeit, részben magánkiadásban.

Kár, hogy a lengyel–magyar kulturális kapcsolatokért 1945 után legtöbbet tévő írónő hazájában soha elismerést, kitüntetést nem kapott. A lengyelek, halála után, megalapították a Kerén-

Istenkeresők nyomában

Az idei Illyés Gyula-díjat *Szabó Ferenc* jezsuita teológus, költő, műfordító kapta. E sorok írója régen ismeri őt, még abból az időből, amikor a kitüntetett Rómából „irányította" a magyar keresztény gondolkodást nagyszerű könyveivel, amelyeknek java része a filozófiai buktatókból mutatott kijárást az elbizonytalanodó ifjúságnak és felnőtteknek, lelki táplálékot nyújtott a század nagyszerű spirituális szerzőitől, mert Szabó Ferenc főleg francia nyelvterületen minden fontos alkotót ismer, munkáit fordítja, interpretálja. A marxizmus–ateizmus elleni tanulmányát iskolapéldának tekinthetjük, versei belső titkokról énekelnek, bennük a szülőföld, az édesanya emlékéről, de mindig élő valóságként, hiszen a költő az örök élet távlatában éli meg az ihlet perceit.

Szabó Ferenc egyik legfontosabb kutatási területe az istenkereső XX. század. Költők, írók, filozófusok munkáiban keresi az egyetlen pontot, amely a lélek legmélyén archimédeszi pont, akár *J. P. Sartre*, akár *Malraux* (az agnosztikus író) pályájáról legyen szó. Mert ha valaki a szeretet, a szolidaritás elfogadásáig jut el, az a legérzékenyebb pontját érinti az emberi világnak, ahonnan elindul a kör és ahol bezáródik. Egyik legutóbbi könyve (a múlt évben jelent meg a Távlatok című folyóirat kiadásában) máris nélkülözhetetlen, ha arról beszélünk, meg kell ismerni a sokáig mellőzött keresztény eszmeiségű modern irodalmat. Babits verscímével él a szerző könyve címlapján: „Csillag után", és összeszedi azokat a szerzőket, akikről méltatlanul hallgattak, ha az igaz hitmegvallásról esett szó, vagy másként csűrték-csavarták a kérdést. (Ld. *Király István* Ady istenes verseiről írt „magyarázatát".) Magyar szerzők mellett kiemelt helyet a világirodalom kap, jogosan, mert mit tudunk mi a keresztény gondolkodás (filozófia) eszmei hatásáról az irodalomban, *Rónay György* kitűnő tanulmánya oly régen jelent meg erről (1970-ben); mivel senki sem beszélt erről a témáról méltóan az oktatásban, a szegény diák honnan tudná, hogy például Baudelaire vagy akár Camus vívódásai mögött micsoda transzcendentális erők működtek, s hogy a kétely sohasem istentagadás.

Szabó Ferenc könyve vezérlőkalauz századunk dzsungelében, amikor szent és profán úgy összekeveredett, hogy nem látni a kereszt kicsi csúcsát sem...

A szerzőt sokszorosan megilleti a kapott díj. Azt kívánjuk: tartson ki a nehézségekben, csak fokozza munkatempóját, hiszen számára a nehezebb még most következik: rendjében a keresztény szellemiséget úgy kell sugároznia, hogy a fiatalság fölismerje az igazság fényét, amely őt eddig is vezérelte. Még könyveket kell írnia, sok könyvet...

F. E.

● **Biblikus konferenciát tartottak. „Gyermekségtörténet és mariológia" címmel rendeztek biblikus konferenciát a Szegedi Hittudományi Főiskolán szeptember 2–5. között. Neves magyar és külföldi katolikus és protestáns bibliakutatók, teológusok, művészet- és irodalomtörténészek mellett előadást tartott Jakubinyi György gyulafehérvári érsek is. Jelentős kulturális események kapcsolódtak a rendezvényhez. (M.K.)**

● Veres András egri teológiai tanár személyében új rektor áll a Rómában működő Pápai Magyar Intézet élén.

Szeretjük a szép könyveket...

Akiről soha nem beszének – Vitéz Czitó Sándor Dávid tábornok regényes élete; igényes, kiváló kivitelben. (1800 Ft)

A Szent ikonfestő Andrej Rubljov (A nagyalakú, reprezentatív kiállítású színes könyv olvasmányosan dolgozza fel Rubljov különös életét. kb. 40 színes ikon-képpel; 860 Ft)

Az én igám (Egészen különle-

Szomorú dolog, ha valaki kirekesztett. Ám erre is van orvosság... 116 Ft)

Örökimádás – A háború előtt megjelent híres imakönyv gyönyörű, keménytáblás, nagybetűs újrakiadása. A gyönyörű, gazdag tartalmú szentórák közül mindenki könnyen talál magához közel álló elmélke-

dés. (350 Ft)

Fiatalok a modern világban

Pavel Krapak, az Ukrán Baptista Evangéliumi Keresztyén Szövetség ifjúsági szervezetének ügyvezető igazgatója szerint az ifjúsági munka jól halad és erősödik Ukrajnában. Sok fiatal van a gyülekezetben. A szövetségnek 1437 gyülekezete van és 110 ezer tagja. Az átlagéletkor 15 és 30 között van. Krapak most 35 éves. 1992-ben lett ügyvezető igazgató. Nős, négy gyermeke van. Nincs minden gyülekezetben szervezett ifjúsági csoport. Nem tudnak publikálni, mert erre nincs lehetőség. Annak ellenére, hogy sokan vannak, még mindig nincs saját lapjuk a fiataloknak. Krapak maga is nyugati lapokból merít anyagot. Vezetőképző tanfolyamokat rendez 25 körzetben. Némely gyülekezetben ifjúsági vezető is van. Az ukrán baptista fiataloknak bő választékuk van táborozásra, konferenciákra és tanfolyamokon való részvételre.

A szemináriumokon megbeszélik a modern társadalom ifjúsági problémáit,az alábbi témakörökben: Fiatalok a modern világban; Fiatalok a szolgálatban; Családalapítás; Lelki növekedés; Hogyan lehetünk hívők egy modern társadalomban?

Evangéliumi morzsaszedés

Református hívők dicsőítették az Urat Balatonszárszón, az ötödik értelmiségi konferencián (augusztus 23–25.). Hálát adtak az újabb találkozásért – Istennel, az Igével, egymással –, együtt örvendeztek a népes gyülekezetben, hiszen az öt tanácskozás közül az ideire érkeztek a legtöbben.

Millecentenáriumi megemlékezéseinkben föltűnően kevés hangsúlyt kap a *bűnbánat*. Vádolnak bennünket cselekedeteink – tévelygéseink a mögöttünk hagyott évtizedekben, tétovaságunk a közelmúlt zűrzavaraiban, összevisszaságaiban –, de még erősebben vádol mindaz, amit nem tettünk meg, noha meg kellett volna tennünk. Isten megváltó, mentő szeretete szabadíthat meg lelki terheinktől: megvallott bűneinkre megkaphatjuk a feloldozást. Arra épül a mi magyarságunk, kálvinizmusunk, az a forrása jövőtudatunknak, nemzeti jövőképünknek. (*Merétey Sándor* megnyitója nyomán)

Istenhez fordulásunk a leglényegesebb mozzanat a reformáció magyarországi történetében is. A megújuló keresztyénséggel találkozott akkor a magyarság. *A keresztyénség igazságai* szólaltak meg a kor embere számára. Kinek-kinek a saját nyelvén, *magyarul*. (*Mészáros István* áttekintése)

Társadalmi életünk átitatódott a protestantizmussal. *Szabó István* debreceni történészprofesszor adatközlése szerin 250 iskola közül 201 volt protestáns, 30 nyomdából pedig 29. Akkora volt a reformáció hatása, hogy még a katolikus egyház megújuja az elhivatás, a fölismert föladat és a teljesítés egységében fogant. A belső – azaz a lelki – élet elsődlegességét hangsúlyozza. A reformációban, a kálvinizmusban olyan lelki erőtartalékok halmozódtak fel, hogy napjainkban is azokból élünk. (*Albert Gábor* elmélete)

Egyik történeti létmódja a keresztyénségnek a kálvinizmus. Szolgálatunkat nem a történelmi kihívások szerint végezzük, hanem egyenesen *Isten megbízásából*. A Szentlélek így hozza létre és tartja meg az egyházat. Nincs semmiféle egyházi kényszer, de – miként az erdélyi *László Dezső* mondta – munkálkodásunk egyszersmind nemzeti szolgálat. A megszentelődés folyamatában az egyház bizonyos emberi-polgári értékeket is képvisel: tagjait erkölcsi szigor és élettisztaság jellemzi. *Makkai Sándornak* igaza volt, amikor úgy ítélte meg a kálvinizmus torzulásait, hogy *„elcsábíttatott, a világ szelleme felé fordult"*. (*Kozma Zsolt* előadásából)

Isten kijelentett igazsága, hogy Jézus Krisztus az egyedüli megváltó, akinek egyszerű és tökéletes áldozata elegendő az ember üdvözüléséhez. Alapkövetelmény, hogy tisztán hangozzék az *evangélium, örömhír* egyházunk igehirdetésében. Vajon mennyire élő a Krisztusról szóló bizonyságtétel a mi gyülekezeteinkben olyan korban, mely teret enged az okkultizmusnak, a sátáni erők működésének? (*Takaró Károly* kérdésfelvetése) Mit tettünk egyházunkért, országunkért? (*Berta Zsolt*)

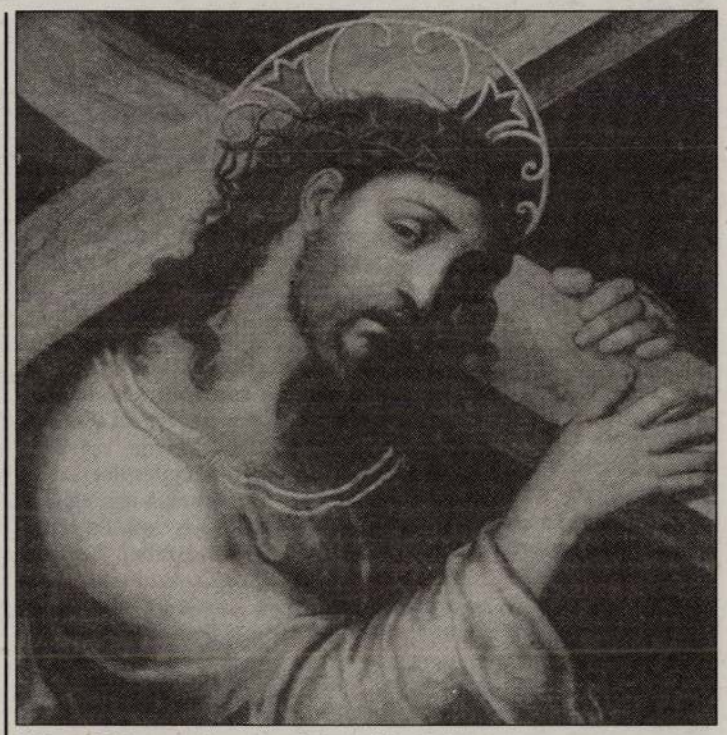

Tiziano: Krisztus a kereszttel, 1576 (részlet)

Köszönetnyilvánítás

Miután II. János Pál pápa 1996. szeptember 7-én befejezte kétnapos magyarországi lelkipásztori látogatását, a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia ezúton fejezi ki elismerő köszönetét mindazoknak, akik tevékeny részvételükkel hozzájárultak Őszentsége útjának sikeréhez.

Köszönetet mondunk elsősorban híveinknek, akik – vállalva a zord időjárással járó különleges áldozatot – nagy számban vettek részt a Szentatya budapesti és pannonhalmi fogadtatásán, különösen pedig a győri szentmisén. Köszönettel tartozunk a tömegtájékoztatási intézmények munkatársainak, hiszen nagyon sokan csak az ő munkájuk révén lehettek részesei a nagy eseménynek. Hisszük, hogy II. János Pál pápa üzenete mindnyájunkat megerősített a jövőbe vetett reménységben.

Elismerő köszönetünket fejezzük ki mindazon állami, kormányzati, önkormányzati és társadalmi szervezetek, intézményeknek, amelyek mindent megtettek azért, hogy a Szentatya látogatása zavartalan és mindenkit gazdagító legyen. A megkülönböztetett köszönet szavaival és a legnagyobb elismeréssel kell megemlékeznünk a rendőri és a biztonsági szervezetek, a honvédség, a tűzoltóság, az egészségügyi intézmények, a pannonhalmi és a győri önkormányzatok vezetőinek és munkatársainak fáradságot nem ismerő, igen szervezett munkájáról. Ez az összehangolt tevékenység biztosította alapvetően azt, hogy elsősorban a Szentatya – de mindenki, aki az ő látogatásán jelen volt – otthon érezhette magát. Őszentsége útjának befejeztével megerősödött hittel valljuk, hogy a nagy feladatok csakis összefogással és a cél közös akarásával hajthatók végre.

Adja Isten, hogy II. János Pál pápa tanítása egységesítse nemzetünk erejét a szebb, a boldogabb Magyarország megteremtéséért!

A Magyar Katolikus Püspöki Konferencia

A szentmisék rendje a

Magyar Szentek Templomában

(Petőfi-híd budai hídfő, a volt Expo területén)

Vasárnap:	**9 óra** (diákmise)	
	½12 óra	
Hétköznap:	**H, Cs:**	**17,30**
	K, Sz, P:	**7,00**
	Szombat:	**18,30**

Irodai ügyintézés: Urnahelyekkel

 1996. febr. 15.

Ázsiába készül a Sexepil

A közelmúltban véget ért harmincadik Midem fesztiválnak Cannes-ban egyetlen magyar meghívottja volt, a *Sexepil* együttes. A zenekar, amelynek lemezeit itthon a Warner Music Hungary adja ki, a nemzetközi zenei konferencia és fesztivál alkalmából az egész világra kiterjesztett zeneműkiadói szerződést írt alá az EMI Music Publishinggel. Utána a La Stadiumban adtak koncertet, s a szervezők meghívták őket a májusban, Hongkongban rendezendő Midem Asiára. Tavasszal Európában turnéznak majd egy – később megnevezendő – jól ismert együttes előzenekaraként. *Sugar For The Soul című*, tizenhat európai országban már terjesztett nagylemezük amerikai kiadásáról hamarosan döntés születik, az ottani Warner-illetékesek megnézték az együttes cannes-i koncertjét is.

Bódy Gábor-életmű CD-n

***Bódy Gábor* filmrendező az idén lenne ötvenéves. Ez alkalomból a Kép-Árnyék filmstúdió interaktív képlemezen elkezdte feldolgozni a tragikus körülmények között elhunyt, nemzetközileg elismert alkotó művészetét és életét. Az öt CD-ből álló sorozat első darabját az idei, 27. magyar filmszemlén már be is mutatták.**

A CD-ROM hatalmas kapacitása következtében kifogástalan minőségben képes álló és mozgó képet, hangot vagy szöveget közvetíteni, vagyis jelenleg a legalkalmasabb eszköz egy életmű feldolgozására. – *Egy forradalmi médiaközegben jelenik meg Bódy életműve, amely nemcsak róla szól, tőle idéz, összegez és elemez, hanem inspiratív módon adja közre a zseniális életmű döntő tényeit* – nyilatkozta a kiadványról *Durst György*, a Balázs Béla Stúdió egykori vezetője, filmproducer, az új keletű vállalkozás egyik fő szervezője. Rajta kívül a tanulmányokat, dokumentumokat, interjúkat, video- és filmrészleteket, elemzéseket, életrajzi adatokat, filmográfiát tartalmazó kiadványt *Peternák Miklós* művészettörténész, *Sugár János* képzőművész, volt BBS-filmes és *Szegedy Maszák Zoltán* irodalomtörténész, esztéta szerkeszti.

A tervezett öt lemezből álló sorozat mindegyike az életmű egy-egy nagyobb szakaszát ölelné föl, úgy, hogy az adott korszak munkáit, filmjeit lehetőleg teljes egészében bemutatná. A sorozat darabjai lehetővé teszik a fontosabb videoművek, mint például többek között a *Négy bagatell, A harmadik, A démon Berlinben, Aldrin* teljes hosszban történő lejátszását is. Az ötödik digitális képlemezen pedig Bódy három játékfilmje, az *Amerikai anzix*, a *Nárcisz és Psziché* és a *Kutya éji dala* teljes snittlistája, egy-egy motívum elemzésével lesz majd látható. A CD-sorozatot nyomtatásban megjelenő tanulmányokat, beszélgetéseket tartalmazó kiadvány is kíséri majd.

Bódy Gábor

futja többre

arország közbiztonságáról

A BŰNCSELEKMÉNYEK SZÁMA MEGYÉNKÉNT (1995-ben, 100 ezer lakosra számítva): 1. Csongrád: 14 175,7; 2. Baranya: 8917,2; 3. Budapest: 6406,0; 4. Győr-Moson-Sopron: 4789,2; 5. Komárom-Esztergom: 4680,2; 6. Somogy: 4575,7; 7. Fejér: 4488,3; 8. Pest: 4104,0; 9. Hajdú-Bihar: 3842,7; *10. Veszprém: 3793,4;* 11. Szabolcs-Szatmár-Bereg: 3630,5; 12. Zala: 3561,0; 13. Bács-Kiskun: 3545,7; 14. Jász-Nagykun-Szolnok: 3525,5; 15. Békés: 3499,3; 16. Borsod-Abaúj-Zemplén: 3276,1; 17. Nógrád: 3241,1; 18. Heves: 3053,3; 19. Tolna: 2742,8; 20. Vas: 2486,0.

A BŰNELKÖVETŐK SZÁMA MEGYÉNKÉNT (1995-ben, 100 ezer lakosra számítva): 1. Borsod-Abaúj-Zemplén: 1521,3; 2. Komárom-Esztergom: 1417,6; 3. Heves: 1291,5; 4. Szabolcs-Szatmár: 1253,2; 5. Nógrád: 1213,8; 6. Pest: 1184,7; 7. Baranya: 1182,5; 8. Hajdú-Bihar: 1182,5; 9. Somogy: 1160,4; 10. Jász-Nagykun-Szolnok: 1101,9; 11. Békés: 1093,1; *12. Veszprém: 1080,5;* 13. Zala: 1059,7; 14. Tolna: 1039,2; 15. Fejér: 1034,3; 16. Budapest: 1033,9; 17. Bács-Kiskun: 1023,3; 18. Csongrád: 945,3; 19. Győr-Moson-Sopron: 908,7; 20. Vas: 811,4.

A SZEMÉLYGÉPKOCSI-LOPÁSOK SZÁMA 1995-BEN MEGYÉNKÉNT: 1. Budapest: 8731; 2. Pest: 574; 3. Somogy: 322; 4. Hajdú-Bihar: 290; 5. Győr-Moson-Sopron: 275; *6. Veszprém: 275;* 7. Fejér: 262; 8. Bács-Kiskun: 192; 9. Borsod-Abaúj-Zemplén: 192; 10. Baranya: 186; 11. Csongrád: 138; 12. Komárom-Esztergom: 112; 13. Szabolcs-Szatmár: 107; 14. Zala: 107; 15. Heves: 82; 16. Jász-Nagykun-Szolnok: 80; 17. Békés: 71; 18. Vas: 50; 19. Tolna: 44; 20. Nógrád: 29.

(Forrás: Belügyminisztérium)

hogy az anyagi feltételek hiányossága, a fogyó létszám miatti terhelés, a technikai fejlesztések elmaradása, illetve a működési feltételek szigorodása folytán csökken e testület megtartóereje. A civil szektorban három-négy-ötszörös jövedelemmel kecsegtetik a rendőrségi szakembereket, s ez az elszívó hatás erősen közrejátszik a pályaelhagyásban. Ez a tendencia azonban megállítható.

– *Hogyan?*

– Olyan pályaképet fogunk kialakítani, ami arról győzi meg a kérdéses szakembert, hogy megbízható, a tudásának, a szakképzettségének megfelelő egzisztenciát talál a testületben, és az aktív kor után is biztos, tisztességes megélhetésre számíthat. Ez erősíti a hivatástudatot, amely nélkül aligha lehet ezen a pályán megmaradni. Ám a piac elszívó hatása is jelzi a követelményt: a jövedelmi viszonyokon radikálisan változtatni kellene. Némi javulást már felmutathatunk, de tisztában vagyunk azzal, hogy elmaradunk a jogos igényektől. De hát az idén még nem futja többre!

– *Hogyan segítik azokat a régiókat, területeket, ahol nem csökken, vagy éppenséggel nő a bűncselekmények száma?*

– A rendőrség őrsprogramjától sokat várunk. Tavaly 15 helyen avattunk rendőrőrsöt, legkorszerűbb eszközökkel felszerelve. Ez a fejlesztés része annak a széles körű közbiztonsági programnak, amelyet a bűnügyi „fertőzöttség" felmérése alapján dolgoztak ki a szakemberek és valósít meg a rendőrség. Ma már kétszáz rendőrőrsünk működik, és ahogyan a további fejlesztés feltételei megteremtődnek, újabbakat létesítünk ott, ahol az említett közbiztonsági program szerint szükséges.

Maris János

BÓDY Gábor

Képnabadság

Minden őrjítően kevés

Bódy Gáborról, a tíz éve meghalt rendezőről

November elején bezárt a Bódy Gábor-emlékkiállítás a Dorottya utcai galériában. Néhány visszaemlékezés, kiadatlan írás publikálása, emlékest, koncert, életművetítés után a következő kerek évfordulóig ismét csend lehet az immár tíz éve halott filmrendező körül.

„...esélyt látok rá, hogy Bódy világszemlélete itt, ma és a jövőben sokak által átérzett *intellektuális mítoszként* hasson" – írta Greskovits Béla 1986-ban a *Filmvilágban*. A rendező halála után hihetőnek látszott, hogy az erőteljes, lezárt, rendezetlenségében rendszeres életmű hatni fog. Hogy Bódy világlátása, életszemlélete legendává válik. Nem vált. Keserűen, de tudomásul kell venni, sem a szakma, sem a közönség nem tud mit kezdeni Bódy hagyatékával.

Nincs szemünk és fülünk Bódy munkásságához. Szinte tapintható volt ez, amikor a Műcsarnok egyik zsúfolásig megtelt termében valamit „perforáltak" Bódyról. Felolvasta például valami színinövendék a rendező 1981-es közismert, több helyütt publikált önéletrajzát. Naiv, lelkes passzusain, a régi rendszer intézményeire vonatkozó mondatain a közönség jókat derült, így a felolvasó még inkább rájátszott, mintha a külföldi ösztöndíjért folyamodó Bódy gúnyolódott volna. Mintha a hatvanas években filozófiát hallgató egyetemista nem gondolná komolyan, hogy a marxista gondolkodás befolyásolta esztmevilágát. Mintha ugyanakkor Magyar Dezső *Agitátorok* című filmjéhez nem Sinkó Ervinnek a Tanácsköztársaságról szóló regényéből, az *Optimistákból* írt volna forgatókönyvet, érzékeltetve benne az 1968-as ideológiai hullámzást. Mintha nem ő játszotta volna Bátit, a főszereplőt. A föl-fölkacagó ifjú közönség ott a Műcsarnokban – és sejthető, hogy még inkább az utánuk jövők – azt hiheti, vicc volt az egész. Vagy rosszabb esetben, mert efelé hat a hagyatékgondozók művészkedő, feltupírozó tevékenysége, hogy Bódy egy volt a hetvenes-nyolcvanas években kísérletezgető rendezők közül. Holott ő tényleg azért kísérletezett, mert keresett valamit. Meg akarta találni. Ezért filmjeiben hihetetlenül sokat akart elmondani és megmutatni. Talán túl sokat...

Az *Amerikai anzixban* az 1849-ben elbukott magyar szabadságharc emigránsairól beszélt, az emigrációról, amelybe időről időre a nemzet legjava, progressziója kényszerült. XIX. századi emlékiratokat vegyített Ambroise Birce sötét novellájának történetével. És egy személyiség-lélektani tanmesét adott elő a két főhősről, a hadszínterek racionális mérnökéről és a fatalista, a halállal kacérkodó tisztről. A film pedig – mint valamennyi Bódy-mű – szól magáról a filmről. Az *Anzix* mintha archív tekercsek rekonstruálása lenne, amelyen ott a kereső szálkereszt.

Az 1975-ös film után az eredeti tehetségét és nagy formátumát már megmutató rendező hatalmas vállalkozásba fogott, mint önéletrajzában írja: „A *Psyché*-produkció (...) négy évet foglalt el az életemből, mint egy háború vagy mint egy iskola." Három verzió készült, kétórás, három és fél órás mozi és csaknem ötórás tévéváltozat. Weöres *Psychéjének* sztorijára elképesztő jelentésrétegeket hordott fel. Kultúrtörténeti utazást a XVIII. század végétől az első világháború utánig. Tóth László (Nárcisz) befutja e korszak valamennyi uralkodó szellemi irányzatát. Lónyai Erzsébet (Psyché) bejárja a szerelem és testiség stádiumait. Együtt az elvont test-szellem és férfi-nő, továbbá mindezek érzéki megjelenítése. Költészet, szerelem, történelem, szexualitás egyetlen nagy – széttöredezett – egész: a *Psyché* felejthetetlen képsorain váltja egymást és vetül egymásra szeretkező pár, csatajelenet, csillagos égbolt és a cél felé igyekvő spermiumok képe.

Mindehhez Vidovszky László filmművészetünkben azóta is páratlan zenét komponált. És a történet jelentésrétegeinek gazdagságánál, a csodálatos zenénél csak a képek pazarabbak. Lenyűgözőek, buják, festőiek a beállítások, a látványelemek, a pásztázó fények, a kavargó füst, az átszínezett tájak és az égbolt. Eredeti képi világ, eklekticizmus, esztétizmus, amit alkalmas fogalmak hiján új narrativitásnak vagy bioradikalizmusnak neveztek. És minden kép mögött újra és újra ott a kérdés: hogy miért? Mi felé? Miért érdemes?

A *Psyché* történeti tablója, enciklopedikus gazdagsága után a következő és egyben utolsó nagy filmjével, *A kutya éji dalával* Bódy belerohan – szó szerint – a nyolcvanas évek éjszakájába. A film záró képsorain a maga játszotta álpap fut vég nélkül üldözői elől. A filmben anarchikusan összekuszálódik minden, munka és kedvtelés, szerelem és kötelesség. Megkérdőjeleződik a család, a házasság, a hivatás. Kétségbeejtő képet ad a sztálinista, suicid tanácselnökön keresztül a pártról, a hívők, a pap és az álpap figurájában az egyházról, a katonaságról. „Minden őrjítően kevés. Az élet hullámverés a semmi közepén" – szűkölnek a Vágtázó Halottkémek. Csak ugatni lehet a holdat, hogy kitörjünk a kutyalét retteneteiből.

Nem hagyhatunk szó nélkül két színházi rendezést: 1972-ben a *Cselédeket*, amelyről azt írta az egyik felkért szereplőnek, Ruttkai Évának: „...a *Cselédek* magyar darab lesz. Magyarország cselédország, és mindinkább azzá válik, mert a helyzetünk megváltására rendelt energiáinkat egymás és önmagunk elpusztítására fordítjuk." Majd 1981–1982-ben Győrben a *Hamlet (A fegyveres filozófus)*, amelyről azt mondta Csaplár Vilmosnak: „A lenni. Elvégzetlen feladat a levés. Lenni. (...) Mindenkinek lenni."

Utolsó filmje előtt visszatérést ígért Bódy az „egyszerű igazságokhoz". Talán nem vezetett tovább sehová sem út. Nem volt visszatérés. Csak elszállás. A tüzes angyalon.

A sok kisfilmről, videomunkáról szót ejteni lehetetlen, egyik sem az egyszerű igazságokhoz vezetett. Egyre tágult és mélyült a szellemi horizont, a merítés. Kierkegaard, Lermontov, Novalis, Agrippa von Nettesheim. Jöttek a démonok, a sötét szennyáradat: mágia, misztika, spiritualizmus, okkultizmus. Születtek a philomytho-lyric- és a musicclipek. Dolgozott Bódy és jövendölte az új videoműfajokat, az új filmnyelvet. Munkáit szemlélve a galériában Bachman Gábor Bódy-video-síremlékénél egy-

A Bódy-antológia címlapfotója

részt Peter Greenawaynek a nem létező filmnyelvről vallott nézetei jutnak a néző eszébe, a gyakori képi megfelelések, kutakodási irányazonosságok, a keretek, a szövegek a képen, a mozgástanulmányok, másrészt szomorú látni a ma már elavult videotechnikai erőlködéseket, tudni, hogy manapság valami hasonlóról fontmilliókból forgat Greenaway, Bódy pedig akkor pénztelenül (bár pályatársaihoz képest szinte kivételezetten), bürokratikus akadályok között kínlódott. És hol vannak az új videoműfajok? A zenei klipet leszámítva (amelyet életben tart, hogy kiválóan alkalmas lemezek reklámozására).

Nem vált Bódy intellektuális legendává, pedig erős mitoszteremtő erő tragikus halálának rejtélye. Utolsó kész munkáját a Novalis *Walcerére* forgatott lyric-clipet halála napján mutatták be a kölni televízióban. „Az út kanyarogva a mélybe vezet, / siessetek élni, míg élni lehet" – szól a kezdősor. Bódynak már nem lehetett.

Utolsó napja egyetlen metafora, szürrealista tett, felfoghatatlan kérdés. Az új videoműfajok állásáról írt levéltervezetében pontokba szedte a műszaki feltételeket, a koprodukciós lehetőségeket, a gyártási struktúrát, a lehetséges forgalmazás körét. Összefoglalva azt írta: „kérem mindenekelőtt a működési vázlat írásos elfogadását, és a további, nem indokolt előforgatások leállítását, jelen feljegyzésem kiértékelését, és az előkészületek folytatását. Nov. 23-i hazatérésemig. Budapest, 1985. október 24. Bódy Gábor." Majd ugyanezen a napon véget vetett az életének.

Sós B. Péter

Felvegyük-e a kesztyűt?

Rokonszenvesen érvel Haraszti Miklós *Thürmer Gyula kesztyűje* című írásában (Népszabadság, 1995. november 6.). Azt ajánlja a parlamenti pártoknak, hogy az eléjük dobott kesztyűt bátran vegyék föl, győzzék meg az állampolgárokat arról, hogy a Munkáspárt kezdeményezte népszavazáson a NATO-tagság mellett voksoljanak. Szerinte a pártoknak nem lenne szabad kibúvókat keresniük, halogató politikát folytatniuk, érvénytelen népszavazásra játszaniuk, hanem bele kellene menniük az érdemi vitába, mert különben „maguk leszerepelnek, országunk pedig keletre csúszik a térképen". Feltéve persze, teszi hozzá, hogy jogilag egyáltalán megáll a korai NATO-szavazás.

Thürmer Gyula kérdése lefegyverzően egyszerű: „Akarja-e Ön, hogy Magyarország a NATO-tagja legyen?" Csakhogy a szavazásra jogosultak még nem tudják (nem tudhatják) a következőket:

1. A NATO akarja-e, hogy a kelet-közép-európai országok – köztük Magyarország – a szervezet tagjai legyenek? Ne tévesszenek meg bennünket egyes nyugati politikusok nyilatkozatai. Ezek általában kétoldalú találkozókon hangzanak el, ahol biztosítják a magyar államférfiakat arról, hogy melegen támogatják hazánk felvételét az észak-atlanti szövetségbe. Valójában egyetlen kormányzat sincs a NATO-ban, amelynek erről egységes álláspontja volna. A hazánkkal rokonszenvező Németországban Rühe nemzetvédelmi miniszter például eléggé határozott, Kinkel külügyminiszter álláspontja inkább bizonytalan. Az Egyesült Államokban egy idő óta számíthatunk Clinton elnök támogatására, miközben más politikai erők a felvétel ellen vannak.

2. Ha a felvételt nyélbe ütnék, mely államok csatlakoznának a NATO-hoz és milyen időpontban? A nemrég elkészült hivatalos NATO-tanulmány síkra száll a kibővítés mellett, de nem szól arról, hogy kikre, mikor kerülne sor. Van, aki Lengyelországot látja a legesélyesebbnek, van, aki Csehországot, esetleg a kettőt egyszerre. Hazánk többnyire a visegrádi országcsoport harmadik tagjaként említődik, de nem föltétlenül az előbbi kettővel azonos, hanem esetleg későbbi időpontban. A NATO-tanulmány a szervezet fokozatos kibővítéséről beszél, és leszögezi: „egyes államok hamarabb kerülhetnek a tagok közé, mint mások". A kibővítés folyamán a szövetség folyamatosan konzultál majd más érdekelt államokkal. Így Oroszországgal is, amely ellenzi a kibővítést. Az októberi williamsburgi NATO-értekezlet óta csupán abban lehetünk bizonyosak, hogy a tárgyalások megkezdésére – tehát nem a felvételre – a soron következő orosz és az amerikai elnökválasztás miatt 1997 előtt semmi esetre sem kerülhet sor. Az eredményesen befejezett tárgyalások után – tehát több év múlva – a tizenhat tagállam egyhangú határozatával bocsátható ki az a meghívás, amelynek elfogadásáról a Munkáspárt most akar megszavaztatni bennünket.

3. Milyen feltételekkel válhatnánk a NATO-tagjává? A NATO-tanulmány e téren számos alapvető kérdést nyitva hagy azzal, hogy ezekről majd a valamikori tárgyalásokon kellene az egyes országokkal külön-külön megállapodni. A NATO nem szabja előfeltételül szövetséges harci alakulatok tartós állomásoztatását az új tagállamokban. Fontosnak tartja, hogy az utóbbiak megteremtsék az idegen csapatok megjelenésének feltételeit, ha szükségessé válna. Valamilyen válsághelyzet kialakulására gondoltak, de elképzeléseiket nem részletezték. A Munkáspárt által különös nehezményezett atomfegyverek telepítését a tanulmány nem szabja előfeltételül. Megállapítja: a szervezet nukleáris politikáját nem kell módosítani, mert az a kibővített NATO védelmére is alkalmas marad. A belátható jövőben tehát nem kell az atomfegyverek telepítésének mai állapotán változtatni. Tudomásom szerint a magyar kormány – az utóbbi időben napvilágot látott hírekkel ellentétben – nem kívánja az atomfegyverek telepítését. Már csak azért sem, mert több európai NATO-tagállam – így Norvégia, Dánia, Spanyolország, Portugália, Luxemburg, Izland, valamint Németország keleti tartományainak – területén ma sincsenek nukleáris robbanófejek.

4. Mennyibe kerülne a NATO-felvétel? A magyar honvédséget alkalmassá kellene tenni a szövetséges erőkkel való együttműködésre és ez pénzbe kerül. A tárgyalások során derülne ki, hogy a szervezet mit vár el a jelöltektől, és hogy az mennyibe kerülne. A NATO-tanulmányban az olvasható, hogy a közös fejlesztési programokhoz való hozzájárulást az új tagállamok „fizetőképessége" határozná meg. Ez vigasztalóan hangzik. A tárgyalások megkezdése után a magyar félnek össze kellene majd vetnie a csatlakozás költségeit azokkal a megtakarításokkal, amelyeket éppen a csatlakozással lehetne elérni. Arra utalok, hogy a magyar honvédség elkerülhetetlen modernizációját belépés esetén nem kellene majd „autarchikus" módon, azaz teljes körű fejlesztéssel megoldani.

Mindezen bizonytalanságok tudatában miről óhajtja megkérdezni Thürmer Gyula a magyar szavazópolgárok véleményét?

A „vélemény" kifejezést nem véletlenül használom. Úgy gondolom, a NATO-hoz való csatlakozásról legfeljebb közvélemény-kutatást lehet végezni. A kérdést eldönteni azonban nem lehet, mert ma nem vagyunk és évekig nem is leszünk döntési helyzetben.

E körülmény nem közömbös akkor, amikor az ügy az Országgyűlés alkotmány- és igazságügyi bizottsága, majd pedig az Országgyűlés plénuma elé kerül. A népszavazást ugyanis az 1989. évi XVII. törvény értelmében két különböző célból lehet elrendelni: döntéshozatalra vagy véleménynyilvánításra. A törvény 10. paragrafusa szerint ugyan százezer hiteles aláírás megléte esetén az Országgyűlés köteles elrendelni a népszavazást, talán nem minden esetben. E ponton meg kell jegyeznem, hogy nem vagyok járatos alkotmányjogi ügyekben, ezért az alábbiakban inkább csak kérdéseimet merem óvatos formában megfogalmazni.

A törvény 10. paragrafusa értelmében az Országgyűlés a „4. § (2) bekezdésében meghatározott népszavazást" köteles elrendelni. Ez utóbbi bekezdés pedig csak „a döntéshozatal céljából elrendelt népszavazásról" szól. A „véleménynyilvánító" népszavazást csak a következő, (3) bekezdés említi, amelyre viszont a 10. paragrafus nem utal. A 11. paragrafus még visszatér a „véleménynyilvánító" népszavazásra: lehetővé teszi, hogy kevésbé jelentős, de ugyancsak döntést igénylő ügyekben az Országgyűlés akár az egyiket, akár a másikat rendelje el.

Első kérdésem: akkor is kötelező lenne-e a népszavazás elrendelése, ha a Munkáspárt beadványát az alkotmány- és igazságügyi bizottság előterjesztésére az Országgyűlés csupán véleménynyilvánító népszavazás kezdeményezésének minősítené?

Második kérdésem: mivel a törvény sehol, semmilyen formában nem határozza meg, hogy mi a különbség a két népszavazási fajta között, helyesen gondolom-e, hogy e fogalmak értelmezése egyedül a bizottság, illetőleg az Országgyűlés belátásán múlik?

A fenti okfejtéssel nem arra szeretném felhívni a figyelmet, amit a törvény maga is kimond, hogy a véleménynyilvánítás az Országgyűlésre nem kötelező. Egy érvényes és a NATO-csatlakozást elvető véleménynyilvánítás éppen olyan súlyos politikai következményekkel járna, és éppen úgy megkötné az Országgyűlés – és a kormány – kezét, mintha a népszavazást döntéshozatal céljából rendelnék el. A kérdés számomra az, hogy vajon mindenképpen fel kell-e vennünk Thürmer Gyula kesztyűjét, és kezdeményezésére az Országgyűlésnek valóban ki kellene-e írni a népszavazást?

Valki László
nemzetközi jogász

A NATO

A híradást, hogy a Munkáspárt, hazánk a NATO-hoz való csatlakozása tárgyában augusztus 20-án aláírás-gyűjtési kampányt kezd népszavazás kiírása céljából a média nem sok figyelemre méltatta. Utólag úgy tűnik, a szerkesztők alig látták esélyét annak, hogy százezer érvényes aláírás erre összegyűjthető volna. Amikor viszont ismertté vált, hogy rövid két hónap alatt csaknem 180 ezer polgár írta alá a felhívást, akkor mind a kormányzati körökön, mind egyes újság- és közírókon valóságos pánikhangulat lett úrrá.

A pánik egyébként rossz tanácsadó. A csúcs viszont mégis csak Haraszti Miklós közíró cikke *Thürmer Gyula kesztyűje* címmel a Népszabadság november 6-i számában. Ebben a 180 ezer aláírót nemes egyszerűség-

Bódy Gábor

Külpolitika

Pozsonyi tudósítónk, Tornay István jelenti:

Kisebbségi büdzsé és államadósság

Szaporodó válságjelek a pozsonyi koalícióban

Ha a magyar képviselők nem szavaznák meg a szlovák parlamentben a kabinet idei költségvetési tervezetét, azt még a külföld is a kormánykoalíció válságaként értékelné. Márpedig a Magyar Koalíció Pártja leszögezte: arra a büdzsére, amely 140 helyett csupán 50 millió koronát irányoz elő a kisebbségi kultúrák támogatására, nem mondhat igent.

Nehéz helyzetben van az MKP; egyrészt már nincs hová hátrálnia, eddig is túl sok engedményt tett partnereinek, s ha ebben a kérdésben is meghátrál, elveszítheti a felvidéki magyarság bizalmát, hiszen intézményeik jelentős része a Meciar-korszak folyamatos leépítési taktikája következtében a csőd szélére került. Másrészt ha most következetes marad, a demokratikusnak tartott szlovák erők támadásainak teszi ki magát, az MKP lesz a bűnbak, a kormánykoalíció minden hibáját az ő nyakába akarják majd varrni. Tekintettel arra, hogy a parlament egy hét múlva tűzi napirendre a büdzsét, e hét végéig lehet keresni a kompromisszumot – a hiányzó 90 milliót. A koalíciós tanácsban olyan megállapodás született, hogy még ezen a héten minden tárca felméri, vannak-e költségvetési keretében olyan tételek, amelyek a kisebbségi kultúrára fordíthatók. Mindenesetre a sajtóban már megkezdődtek a támadások az MKP „túlzott követelései" miatt. Nem jó előjel ez a költségvetés parlamenti vitája előtt, igaz, vannak ennél rosszabb előjelek is.

Ivan Lexától, Meciar volt titkosszolgálati főnökétől ugyan megvonja majd a parlament a képviselői mentelmi jogot, de neki addig is sikerült lejáratnia a kabinetet. Lexa ugyanis bejelentette, hogy a Dzurinda-kormány három tagja is szerepel a pártállami titkosrendőrség (StB) besúgóinak listáján. A sajtó ráharapott, mindenki megszólalt, a hír igaznak bizonyult. A leghevesebben *Jozef Migas*, a baloldal (SDL) elnöke és egyben a parlament elnöke reagált, mondván: nem a múlt a fontos, hanem az, hogy ezek a miniszterek most jól végzik dolgukat. Természetesen – mint kiderült – az egyik balolali miniszter is érintett a dologban. A magyarok most érezhetnének némi káröröm öt, de nincs minek örülni. Tavaly a koalíciós tárgyalásokon egyedül az MKP javasolta, hogy a kijelölt kormánytagok vessék alá magukat valamiféle önátvilágításnak, nehogy olyanok is bekerülhessenek az új demokratikus kabinetbe, akikről később kiderül, hogy zsarolhatók. Az MKP javaslatát akkor is elsősorban az SDL ellenezte.

Még ennél is nagyobb horderejű konfliktus rajzolódik ki a szintén baloldali *Brigita Schmögnerova* pénzügyminiszter és *Ivan Miklos* gazdasági miniszterelnök-helyettes között. Korábban a Napi Magyarország is foglalkozott a Devin Bank (DB) furcsa üzelmeivel. Ez az orosz tőkerészesedésű bank kapott Meciartól megbízást arra, hogy intézze a Szlovákiával szembeni orosz államadósság törlesztését. Bár a pénzügyminisztérium és a DB szerződése tavaly lejárt, ennek ellenére Schmögnerova két hete levélben biztosította az orosz pénzügyminisztert arról, hogy a deblokációt továbbra is DB fogja intézni. Pontosabban: az energiahordozókat illetően a Szlovák Villamos Művek (SE) kapott erre felhatalmazást, s az SE fog megbízást adni a DB-nek. Az SE új vezérigazgatója az a *Stefan Kosovan*, aki korábban a Devin Bank felügyelőtanácsának elnöke volt, és szorosan együttműködött *Lubomir Kanisszal*, a DB akkori igazgatótanácsának alelnökével. Kanis jelenleg a bank vezérigazgatója. És még ezzel sem zárult be a kör, mert kiderült, hogy Kanis vezérigazgató nagyon jó barátságban van Jozef Migas baloldali vezérrel és házelnökkel, valamikor együtt tanultak a Szovjetunióban, 1996-ban pedig Kanis úr hathatós szponzorálásának köszönhetően választották meg Migast az SDL elnökévé.

Az orosz adósság volumenét tekintve többekben felmerül: mi ehhez képest a magyarok követelte 90 millió? És ki hiszi majd el Schmögnerovának, hogy a büdzséje tisztességes és a lehető legjobb?

Wachsler Tamás a közeljövő NATO-feladatairól

Tovább folytatni az integrációt

A napokban többször elhangzott a hazai politikai paletta minden oldaláról, hogy immár el kell szakadni attól az unalomig ismételgetett vitától, amely hazánk NATO-tagsága körül folyik, abból az egyszerű okból, hogy a belépés eldöntött tény, a hivatalos aktusra napokon belül sor kerül. *Wachsler Tamást*, a Honvédelmi Minisztérium közigazgatási államtitkárát ennek megfelelően azokról a feladatokról kérdeztük, amelyekkel újdonsült NATO-tagként szembesül a magyar honvédelem.

– Milyen feladatok várnak a magyar honvédelmi apparátusra közvetlenül a csatlakozási aktus után, és melyek azok a pontok, ahol nem sikerült teljesíteni a március 12-ig kitűzött célokat?

– A dátumig minden kitűzött célt sikerült teljesíteni. Alapvetően három dolgot vártak tőlünk, és mind a hármat megfelelően sikerült abszolválni. Legyünk képesek kommunikálni, mind nyelvileg, mind technikailag: ez elfogadható szinten teljesült. Másodszor azt várták tőlünk, hogy csatlakozzunk a NATO integrált légvédelmi rendszeréhez, ez a veszprémi ASOC központ átadásával „kipipálható". Harmadik pedig, hogy tudjuk garantálni: a nekünk átadott érzékeny – mondhatni, titkos – információk nem vesznek el, illetve „nem mennek tovább". Erre a jogi és technikai lépések megtörténtek. Tehát most már csak az embereken múlik, hogy megtartják-e a titkokat. Eljutottunk addig a minimális szintig, amit elvártak tőlünk a belépés napjáig.

– Ez egyébként nem volt egy könnyű „menet", hiszen egy hónappal hosszabb időt kalkuláltunk. Az utolsó pillanatokban – tudjuk, milyen az, ha az ember vizsgára készül, és a vizsga előtt két nappal bejelentik, hogy nem két nap múlva van a vizsga, hanem csak egy nap múlva – azért sikerült minden.

Biztonságban az információk

– Jönnek az „unalmas szürke hétköznapok". A NATO-nak több száz bizottsága van, amelyben fokozatosan nőtt a részvételünk, egyre több munkában vettünk részt. Idáig meg lehetett azt tenni, hogy ott voltak a magyar képviselők, és nem mondtak semmit, de innentől kezdve minden bizottságban, minden pillanatban előfordulhat olyan helyzet, hogy valakinek végleges magyar álláspontot kell ismertetnie. Ez azt jelenti, hogy az illetőnek minden kérdésnél kész magyar véleménnyel kell rendelkeznie, tehát itthon a honvédelmi tárcának és kisebb mértékben a Külügyminisztériumnak óriási munkát fog jelenteni, hogy döntésekkel álljunk kint dolgozó embereink mögött.

– A másik feladat pedig a lassú és fokozatos technikai modernizáció, a következetes haderőreform.

– Melyek azok a konkrét lépések, amelyek a következő egy évben sorra kerülnek?

– Az integráció, a törvényalkotási feladatok, tehát az úgynevezett második NATO-csomag előkészítésének befejezése és benyújtása, a nemzeti biztonsági stratégia elfogadása, amely a vége felé közeledik. Még az idén szeretnénk kidolgozni a haderőfejlesztés átfogó, 2013-ig szóló hosszú távú programját, és ezt beadni a kormánynak.

– A titokvédelemmel kapcsolatban szakmai körökben felmerültek bizonyos kérdések. Mivel teljes mértékben szovjet-orosz haditechnikát üzemeltetünk, így elkerülhetetlen, hogy orosz állampolgárságú tanácsadók legyenek Magyarországon. Mi lesz velük a csatlakozást követően?

– Nyílt társadalomban élünk, tehát nem tudunk totális elhárítást gyakorolni, ami azt jelenti, hogy nem általában kell lehetetlenné tenni, hogy rossz értelemben vett kíváncsi emberek kerüljenek az országba és itt próbáljanak tájékozódni, hanem magukat az információkat kell megvédeni attól, hogy hozzájuk lehessen férni. Önmagában az, hogy nem kifejezetten olyan környezetben tevékenykedünk, amely segít megoldani az információk biztonságát, még nem jelenti azt, hogy amit meg akarunk őrizni, azt ne tudnánk megőrizni.

– Ahol emberi rosszindulat van, ott természetesen nem lehet mit tenni. Nincs az a C típusú ellenőrzés, amely kiszűri azt, hogy valaki rosszindulatú, és nincs az az ablakra szerelt védőfólia, amely megakadályozná, hogy egy bizalmi munkatárs visszaéljen a bizalommal. Ami azonban ezen túlterjed, az ellen megtettük, amit lehet.

– Azzal, hogy most hivatalosan taggá válunk, mi változik a NATO-val fennálló kapcsolatokban? Mi az, amit korábban megtehettünk, de ezután már nem? Például amit tervezünk, azt komolyabban be kell tartanunk, mint előzőleg?

– Csak annyira kell, amennyire úriemberek betartják a szavukat. A NATO nem úgy működik, hogy akármilyen eljárásban kötelezettségeket fogalmaz meg, és ha ezeket valamelyik tagállam nem akarja megtartani, akkor kényszeríti. Nincsenek ilyen eszközök, tehát a NATO úgy van felépítve, hogy aki benne van, az maga akart tagja lenni és maga akar együttműködni, vagyis ha valamit megígér, akkor azt maga akarja megcsinálni. Nem fog a NATO minket semmire kényszeríteni, és nem születik olyan döntés, amellyel mi kifejezetten nem értünk egyet, hiszen ha ilyen döntés készül, akkor azt megakadályozhatjuk. Amit megígérünk, amiről magunk döntünk úgy, hogy képesek vagyunk megcsinálni, azt – finoman fogalmazva – nagyon nagy neveletlenség lenne nem megtartani. Azt hiszem, egyik ország sem engedheti meg magának, hogy nemzetközi presztízsét azzal tegye kockára, hogy a szuverén módon vállalt kötelezettségeket nem tartja be. Inkább az a kérdés, hogy mennyire megbízható a magyar védelmi tervezési rendszer, hiszen „a papír mindent elbír". A lényeg, hogy amit vállalunk a NATO felé, azok reálisan vállalhatók legyenek.

ZORD GÁBOR LÁSZLÓ

Szerb nem a meghívásra

FOLYTATÁS AZ 1. OLDALRÓL

A koszovói rendezés kérdéseiről tartott szombaton Moszkvában megbeszélést *Igor Szergejev* orosz védelmi miniszter és *Pavle Bulatovic* jugoszláv nemzetvédelmi miniszter.

A „munkatalálkozóról" kiadott szűkszavú közlemény szerint a koszovói válság kapcsán az orosz és a jugoszláv miniszter egybehangzóan úgy foglalt állást, hogy elfogadhatatlan a NATO erőszakos beavatkozása a konfliktus megoldásába. A találkozón szó esett a kétoldalú katonai együttműködés kérdéseiről is. Moszkva a rambouillet-i tárgyalásokon nem köti össze a politikai megállapodást a nemzetközi erők telepítésének kérdésével, s úgy véli, hogy előbb a politikai megegyezés kialakítása szükséges, majd ez követően lehet tárgyalni a végrehajtás szavatolásáról. Oroszország ugyanakkor hajlódó csapatokat küldeni a nemzetközi békeerőkbe, ha ezt maga Belgrád kéri, s ha az egységek ENSZ- vagy EBESZ-lobogók alatt tevékenykednének. Ezt erősítették meg az orosz vezetők Robin Cook brit külügyminiszternek is a csütörtökön Moszkvában, illetve pénteken Szocsiban folytatott tárgyalásokon. London pedig külön hangsúlyozta, hogy üdvözölnék az orosz egységek részvételét a koszovói misszióban, ha arra sor kerül. Robin Cook „nagyon közelinek" nevezte az orosz és a brit álláspontot a koszovói rendezés kérdéseiben. Moszkva pedig ígéretet tett, hogy elősegíti a rambouillet-i tárgyalások sikerét.

Valószínűleg ennek jegyében került sor Pavle Bulatovic váratlan, előre be nem jelentett moszkvai látogatására. A konzultációk célja minden jel szerint a koszovói békeerők kérdésével kapcsolatos egyeztetés volt, Moszkva és Belgrád álláspontjának összehangolása alig egy héttel a Párizsban folytatódó Koszovó-értekezlet előtt.

A belgrádi hatóságok nem válaszoltak a NATO pénteki meghívására, amelyben a szövetség monsi főhadiszállására invitálta őket a koszovói albánokkal együtt – közölték szövetségi források a belga hírügynökség szerint.

Javier Solana NATO-főtitkár pénteken hívta meg a feleket Belgiumba, és akkor úgy képzelték, hogy a megbeszélések már a hét végén, vasárnap megkezdődhetnek. A szerbek azonban eddig nem válaszoltak a meghívásra, márpedig az elsősorban nekik szólt.

A monsi bemutató célja az lenne, hogy meggyőzzék Belgrádot az esetleges koszovói NATO-küldetés helyességéről.

Feszültté vált Bosznia

Semlegessé vált a Brcko

Carlos Westendorp, a nemzetközi közösség boszniai főmegbízottja szombaton Banja Luka közelében találkozott *Milorad Dodik* boszniai szerb miniszterelnökkel, hogy megpróbálja rábírni lemondása visszavonására. A politikus azután jelentette be lépését, hogy az észak-boszniai Brcko várost a nemzetközi döntőbíróság szövetségi ellenőrzés alá helyezte.

Az AFP értesülését Westendorp szarajevói irodája közvetve megerősítette, mondván: a főmegbízott a Boszniai Szerb Köztársaság fővárosába utazott, ahol vezető politikusokkal tárgyalt. Előző nap elmozdította hivatalából *Nikola Poplasen* elnököt, és egy nemzetközi döntőbíróság megvonta a szerbektől a Brcko város feletti ellenőrzési jogot. Dodik tegnap a bírósági döntés miatti tiltakozásul jelentette be lemondását.

A francia hírügynökség úgy értesült, hogy *Zivko Radisic*, a boszniai kollektív államelnökség szerb tagja részt vett Westendorp és Dodik találkozóján, amelyet egy NATO-támaszponton tartottak Banja Luka határában.

Radisic néhány órával később tartott sajtótájékoztatóján bejelentette, hogy a Brckóról hozott döntés miatt tiltakozásul le fog mondani az államelnökségben elfoglalt tisztségéről.

Radisic szerint a döntés, amely semleges, önkormányzatú területnek nyilvánította a stratégiai fontosságú Brckót, a daytoni békemegállapodásra és a Boszniai Szerb Köztársaságra egyaránt veszélyt jelent. (A boszniai szerbek államalakulatuk nyugati és keleti része közötti létfontosságú kapocsnak tekintik a várost.)

A Reuters beszámolója szerint a boszniai szövetségi parlament alsóházában helyet foglaló boszniai szerb képviselők már ugyancsak bejelentették, hogy kivonulnak a testületből.

USA–EU konfliktus

Folytatódik a banánvita

Eredménytelenül végződtek szombaton este a magas szintű brit–amerikai tárgyalások az Egyesült Államok és az Európai Unió hét közepén elmérgesedett banánvitájának rendezéséről.

Robin Cook brit külügyminiszter szombaton délután vidéki rezidenciáján amerikai kollégájával, *Madeleine Albrighttal* sebtében megszervezett tanácskozásán hangot adott a brit kormány komoly aggodalmának Washington egyoldalú büntetőintézkedése miatt. Cook hangsúlyozta, hogy London a kereskedelmi háború mihamarabbi lezárásában érdekelt. Tolmácsolta viszont kormányának haragját amiatt, hogy Washington egyoldalúan – a Kereskedelmi Világszervezet (WTO) engedélye nélkül – 100 százalékos büntetővám bevezetését hirdette meg több mint félmilliárd dollár értékű európai importra, amiért az EU tagállamai a karibi térség országainak banánexportját részesítik előnyben Washington dél-amerikai szövetségeseivel szemben. Az amerikai feketelistán a francia divattermékektől az angol szöveteken át a skót gyapjúig leginkább luxusáruk szerepelnek, de a lépésekkel Washington több ezer kis- és közepes vállalkozás létét fenyegeti az EU-ban és Nagy-Britanniában.

A sors iróniája, hogy a büntetővámok leginkább Washington legszorosabb európai szövetségesét, Nagy-Britanniát érintik a skót gyapjútermékek széles köre miatt. London még a brit–amerikai külügyi tanácskozás előtt értetlenségét fejezte ki, hangsúlyozván, hogy az Egyesült Államok és az Unió már közel volt a megállapodáshoz a hosszú évek óta folyó banánvitában, és a WTO éppen a hét közepén jelezte Washingtonnak, hogy nem rendelkezik valós adatokkal a radikális amerikai lépések engedélyezéséhez, és elhalasztja döntését az ügyben. Albright érkezése előtt kétszer is a brit külügyminisztériumba kéretették az Egyesült Államok londoni nagykövetét, amire a szövetségesek között az utóbbi tíz évben csak egyetlen alkalommal volt példa. Bár Londonban hangsúlyozzák, hogy megértik az amerikai lépés okát, a szabadkereskedelem elvének kibontakoztatását, és támogatják is ez utóbbit, de úgy vélik, nem a kereskedelmi háború a járható út a probléma megoldásához, rámutatván, hogy számos érzékeny kérdés, a hormonkezelt marhahús, a génkezelt mezőgazdasági termékek körüli vita könnyen háborúhoz vezethet Washington és az Európai Unió között.

Robin Cook és Madeleine Albright egyetértettek abban, hogy az Egyesült Államoknak és az Európai Uniónak azonnal meg kell kezdenie az egyeztetéseket a gyors, tárgyalások útján elérendő megoldás érdekében.

Az Európai Unió kérésére hétfőn ismét a Kereskedelmi Világszervezet (WTO) elé kerül az Egyesült Államok és Brüsszel immár kereskedelmi háborúval fenyegető banánvitája. A WTO vitarendezési bizottsága most vizsgálja az EU év elején módosított új banánegyezményét. Kereskedelmi diplomaták Genfben arra számítanak, hogy az április elejére várható ítélet ismét az EU-t marasztalja el.

Korábban már több alkalommal előfordult, hogy az EU kereskedelmi politikáját az Egyesült Államok a szabadkereskedelem elveire hivatkozva támadta. Ebben az játszott megfigyelők szerint szerepet, hogy az Európai Unió többször protekcionista elképzeléseket valósított meg bizonyos piacok megszerzése, illetve megtartása érdekében.

Haider pártja előretört

Ausztria három tartományában tartottak tegnap önkormányzati választásokat.

Karintia tartományban a *Jörg Haider* vezette ellenzéki Osztrák Szabadságpárt (FPÖ) 7,1 százalékponttal növelte legutóbbi választási teljesítményét, de az előzetes eredmények szerint a 42 százalék nem elég ahhoz, hogy a pártelnök tartományi főnök legyen. Öt százalékpontot veszített, s a szavazatok 32,7 százalékát szerezte meg az Osztrák Szociáldemokrata Párt (SPÖ), mire le is mondott *Michael Ausserwinkler* tartományi SPÖ-elnök. Állítólag sem az SPÖ, sem a 2 százalékot vesztő és 21,4 százalékkal végző Osztrák Néppárt (ÖVP) nem akarja támogatni Haidert. A kormánypártok vezető politikusai első nyilatkozataikban azonban azt is hozzátették, hogy ezt nem a központból kell eldönteni, helyi ügyekben a tartományi parlamentnek kell döntenie. Haiderék viszont arra hivatkoznak, hogy Haidernek kell megkapnia a tartományi elnöki posztot, mert csak így érvényesül a választók akarata.

Politikai elemzők a választások előtt úgy vélekedtek, hogy ha a két kormánykoalíciós párt veszít Karintiában, akkor valószínűleg megszűnik a kacsingatás az előrehozott, esetleg június 13-i, az európai parlamenti választásokkal együtt megtartandó parlamenti választásokra. A karintiai FPÖ-győzelem esetén ugyanis az SPÖ és az ÖVP stratégái úgy ítélik, hogy Haider most túlságosan erős, tehát érdemes egy kicsit várni.

Tirol tartományban elsöprő fölénnyel győzött az Osztrák Néppárt. Az első, nem hivatalos eredmények szerint megszerezte a szavazatok 49,8 százalékát, a szociáldemokraták a voksok 20,2 százalékát kapták, a szabadságpártiak 19,4 százalékot, de itt is sikerült növelniük szavazóik számát. A Zöldek 7,4 százalékkal végeztek.

A húsz évvel ezelőtt forgatott alkotás jelentős állomás a film történetében

Nemcsak Psyché, hanem Nárcisz alakját is Weöres és Bódy teremtette

Éppen húsz évvel ezelőtt, 1979-ben forgatta Bódy Gábor a magyar filmtörténet alighanem legeredetibb alkotását, a Nárcisz és Psychét. A forgatókönyvet Weöres Sándor klasszikus műve alapján Csaplár Vilmos és Bódy Gábor írta. A film női főszereplője, Psyché (Patricia Adriani) Weöres alakja alapján újragondolt és zseniálisan életre keltett figura valós történelmi előzmények nélküli, ám egész élete történeti kontextusba ágyazott, Bódynál és Weöresnél is szinte „történetibb", mint a ténylegesen is élt, tehát „előzményekkel" rendelkező Nárcisz. Weöres Nárcisz alakját Ungvárnémeti Tóth Lászlóról (1788–1820) mintázta, ám a hiányos életrajzi adatokat a költő és a rendező szabadon egészítette ki. Így született újjá és kapott sok szempontból teljesen új életet a magyar irodalom egyik igen jelentős, ám korán elfelejtett költője.

Psyché és Nárcisz szerelme örökre beteljesületlen marad (jelenet a filmből)

Ungvárnémeti Tóth László költészetére napjainkban nemcsak az olvasóközönség, de még az irodalomtörténészek figyelmét is *Weöres Sándor* 1972-ben megjelent Psychéje irányította. Különös ez annál is inkább, mivel a korabeli magyar pályatársak, de még a külföld is nagy csodálattal tekintett *Kazinczy* pártfogoltjára, a Görög versek írójára.

Ungvárnémeti Tóth 1788-ban született a Miskolc közeli Kistokajban. Apja református lelkész volt, s a falu templomában ma már emléktábla hívja fel a figyelmet a helység szülöttére. A kistokaji tiszteletes fia maga is lelkésznek készült, Miskolcon, majd a hírneves sárospataki kollégiumban tanult. A történeti Tóth László pályája kezdetén *Csokonai* költészetéért lelkesedett, kadenciás verseket írt, és élénk figyelemmel kísérte kora politikai eseményeit. Csokonai lázadó szellem volt, életútja szinte kudarcok sorozata, szembeszegülések és megaláztatások története. Ungvárnémeti Tóth mellette talán kissé konformistának tűnhet. Oka lehet ennek a lelkészcsalád, a szülői házból hozott lelki-szellemi örökség. Okulhatott a jakobinusok példáján is, hiszen ő már a következő nemzedékhez tartozott, tizenöt év korkülönbség volt közte és Csokonai között; bár az ifjabbak, Tóth pályatársai, egyáltalán nem zárkóztak el kategorikusan a politikától, a közügyektől. *Döbrentei, Guzmics* mind fiatalabbak voltak Kazinczy nemzedékénél, de valamilyen formában részt vettek a nyilvános politikai szereplésekben. Persze lehet ez egyszerűen lelki alkat kérdése is, poeta innatus helyett poeta doctus volt – vagy szeretett volna lenni. „A nagy embert, ha meglátogatjuk, úgy fogjuk találni – írta Görög verseinek előszavában –, hogy őket nem a csupa természet szülte Nagyokká, hanem mindekutána annak hivatalát elismerték, 's magokkal számot vetettek, vas szorgalommal tördelék bé az ellentállás gátját."

Mintha önéletrajzi jellegű vallomás lenne ez a néhány sor saját pályájáról. Talán az „ellentállás gátjának" vélte a Csokonai-féle költészetet is, ezért tán volodott el tőle. Pedig Csokonai valószínűleg csak a kortársak vagy az időben hozzá közel állók számára volt ennyire egyszerűen értelmezhető.

Ungvárnémeti Tóth László mindenesetre – s talán nem minden alap nélkül – pályája egyengetése céljából később nem keresett Csokonaiban magának valót, inkább költői munkásságának második szakaszában mintha tudomást sem vett róla. Pálfordulása oly sikeres lett, hogy kizárólag ez utóbbi pályaszakasz képe rögzült az irodalomtörténet-írásban, majd az Ungvárnémeti-képben is: mintha Tóth szemben a kor magyarkodó, hazafias pátoszával és politikai érzékenységével kizárólag a hellén–római istenek tiszta auktoritásával foglalkozott volna, s az antikvitás világában érezte volna magát otthon. Weöresnek mind Psychéjéből, mind a Három veréb hat szemmel című antológiájából, de *Bódy* filmjéből is kimaradtak Ungvárnémeti nyomtatásban is megjelent hazafias témájú versei!

Ungvárnémeti Tóth már diákkorában hallhatott valamit Kazinczy és Csokonai ellentmondásokkal teli kapcsolatáról (valamint a rímes-időmértékes és metrumos verselők szembenállásáról); arról, hogy *Kölcsey* és a széphalmi kritikus milyen mélységesen elítélte Csokonai 1796-os diétai próbálkozását, s hogy ez az elhibázott lépés mennyire beárnyékolta későbbi kapcsolatukat is. Ráadásul Csokonai Kazinczy körével szemben később olyan írók társaságához csatlakozott – *Horváth Ádámhoz, Édes Gergelyhez, Dugonics Andráshoz* stb. –, akikről Kazinczynak, talán a kényes ízlésű *Ráday* hatására is, meglehetősen rossz véleménye volt. Bár Kazinczy kiszabadulása után, 1801-ben, Csokonai hódoló versével Regmecre utazott, ez mégsem javított túl sokat kapcsolatukon. Kazinczy ugyan kedvesen megjegyezte Csokonainak: Kár, hogy Debrecenben a zseniket elnyomni gyönyörködnek, de Csokonai és Kazinczy „békéje" mégsem lehetett tartós, mert a következő évben, a nagyváradi fürdőben mindketten ugyanannak az irodalompártoló szépaszszonynak, *Ilosvay Krisztinának* udvaroltak, és Csokonai neki írta a Lilla-kötetbe is felvett Eurydicéhez című verset, ami azért is elgondolkodtató, mert Kazinczy szabadkőműves neve köztudomásúlag Orpheus volt.

A fiatalasszony mindkettejükkel flörtölt, mélyen megsértve ezzel a meglehetősen hiú Kazinczyt. Később a Dayka-hagyaték kapcsán lángolt fel az ellentét Csokonai és Kazinczy között; majd a Csokonai sírköve körüli bonyodalmak, *Fazekas Mihály* és a debreceni írók szembeszegülése, az Árkádia-pör mutatta a két költő szemléletének vagy a két költői magatartásnak ellentéteit.

A törekvő, ám szegény Ungvárnémeti Tóth 1810-ben Eperjesen vállalt házitanítóságot. Itt ismerkedett meg a neves felvidéki orvossal, *Karlovszkyval,* akinek gazdag könyvtárának köteteit a fiatal poéta haszonnal forgatta.

A sárospataki diák 1814-ben Kazinczy ismeretségét kereste, levelet írt a széphalmi mesternek, s hamarosan rendszeresen levelet váltottak egymással. Az eperjesi évek és az orvos személyes hatása döntő fordulatot hoztak a huszonhat éves fiatalember életében: hátat fordított teológiai tanulmányainak, és Pestre utazott, hogy medicinát tanuljon.

Tóth először csak korábbi életétől és a rímes versektől távolodott el, majd lassanként a versírástól is. 1816. október 16-án odahagyta vallását, katolizált – alighanem *Fejér György* egyetemi tanár biztatására. Kazinczyék református köre némi iróniával, de nem ellenségesen vette tudomásul a változást, melynek tényleges okairól, előzményeiről, őszinteségéről úgyszólván semmit sem tudunk. Weöres Psychéje, és ennek nyomán Bódy filmje egy vallástalan (kereszténységet el nem fogadó) ember el nem ítélhető hasznossági szempontjait látja e változás mögött, és feltételezésük nem is kizárható, de semmi sem támasztja alá. Katolizálásának évében, 1816-ban jelent meg nyomtatásban Ungvárnémeti Tóth nyelvészeti polémiája *Czinke Ferenc* egyetemi tanárral. A Hazai Tudósítások segédszerkesztője lett, majd számos irodalom- és verselméleti munkát adott ki 1817–18-ban a Hasznos Mulatságokban. Talán Kölcsey kívánságára kezdett verselméleti kérdésekkel foglalkozni, aki úgy vélte, hogy a poétai lélekkel megáldott ifjú biztosan nagyobb sikerrel tudná ezt a feladatot ellátni, mint más; de az is lehet, hogy egyszerűen a nagy képzettségű poéta nem maradhatott ki kora általános verstani vitájának utolsó hullámából.

Orvosi tanulmányai mindinkább elvonták Ungvárnémeti Tóth figyelmét a poézistől. Magyar versei 1816-ban, a görögök 1818-ban jelentek meg Pesten. Ettől kezdve nem tudjuk, hogy foglalkozott-e még versírással. 1819-ben kiadott Bécsben egy recenziót Tibull magyar fordításának megvizsgáltatása címen, de utána már semmit, s orvossá avatása előtt, harminckét éves korában halt meg váratlanul és meglehetősen tisztázatlan körülmények között 1820-ban, ugyancsak Bécsben.

A kortársak (az őt élesen támadó *Terhes Sámuelt* és körét leszámítva), még Kazinczy is, minden kritikája ellenére, sokat várt tőle. Hogy a hozzá fűzött reményeiket mennyire teljesítette be, nem tudjuk. Halála után költészete is, életútja is szinte teljes feledésbe merült, egészen legutóbbi, Weöres Sándornak köszönhető újrafelfedezéséig. Kazinczy epigrammája kicsit mintha Ungvárnémeti költészetének későbbi sorsát is jósolná:

Énekelsz s hány érti magas dalod? Érti, nem érti,
Az neked egy, de te szállsz, ahova szaggat erőd.
Szólj, meglelkesedett ifjú, s kapkodj ki magunkból,
Im ez örök rekegést hallani elúnta fülünk.

Weöres Sándort e titokzatos költő életútja már a negyvenes évek elején foglalkoztatni kezdte. 1943-ban jelent meg a Diárium című folyóirat hasábjain tanulmánya, Egy ismeretlen nagy magyar költő címmel. Weörest azonban jobban érdekelte az az Ungvárnémeti Tóth, akinek életét ismert versei alapján maga építhette fel, mint a valóságos. Ez az elképzelt poéta lett egyik főszereplője kötetének, a Psychének, nem pedig a fiatalon elhunyt medikus-költő. És Weöres nemcsak maga kezelte művészi, a valóságot újraalkotó szabadsággal Ungvárnémeti Tóth amúgy meglehetősen nehezen kikutatható életét, hanem a könyvét megfilmesítő Bódy Gábortól is ezt várta el. „Nagyon sokat várok és remélek ettől a filmtől, annál is inkább, mert a film az egészet át kell hogy értékelje a maga nyelvére, és egyáltalán nem maradhat az, mint a kinyomtatott könyvbeli alak. A film nem lehet abszolút hűséges, millió okból mindig kénytelen kissé hűtlen lenni. Éppen ez a szükségszerű hűtlensége a filmnek, ami további aspektust tud adni, kell hogy adjon Psyché alakjához és a körülötte lévő férfi és nő alakokhoz" – mondta Weöres Bódy Gábornak. A rendező élt is a szabadsággal, és a film sajátos eszközeivel továbbmesélte a történetet. Az ő Ungvárnémeti Tóth Lászlójának (Udo Kier) már csak igen kevés köze van a költőhöz; szinte azt mindhatjuk, egyetlen kapcsolódási pont kettejük között a filmben elhangzó Ungvárnémeti-költészet. A film főhőse 1788-ban születik, de – Orlandóhoz hasonlóan – minden különösebb zökkenő, erőltetett magyarázatkeresés nélkül végigéli a magyar történelem közel kétszáz esztendejét; mígnem szinte teljes időtlenségben hull vissza a tiszta ideák világába. Életének kudarca talán még a valóságos Tóth Lászlóénál is nagyobb, hiszen a film főszereplője érzékel bizonyos érdeklődést versei és eszméi iránt, míg a Bécsben, 1820. augusztus 31-én meghalt harminckét esztendős költő még csak pályája legelején állt, s szinte kész csoda, hogy versei közül két kötetnyit sikerült egyáltalán megjelentetnie.

Ungvárnémeti Tóth sorsa kicsit hasonlít a film fiatalon meghalt rendezőjének életéhez. Bódy harminckilenc éves volt, amikor 1985-ben öngyilkos lett. A Nárcisz és Psyché alighanem legfontosabb alkotása életének, amelyben csodálatos egységben foglalja össze gondolatait az emberi élet a történelem természetéről és értelméről.

FÁY ZOLTÁN

XIII.

ETAIPOI KAI ETAIPAI.

Εἷς ἐμοὶ ἐστι φίλος, χίλιαι δὲ φιλοῦνται ἑταῖραι·
Ἓν γὰρ ἔχω ἦτορ, τῶν δὲ πόθων χιλίους.

XIII.

BARÁT, ÉS BARÁTNÉK.

Biztosom egy, de ezer szeretőm vagyon. A'ki nem érti,
Tudja meg: egy szivem, 's gerjedezésem ezer.

BÓDY GÁBOR-EMLÉKKIÁLLÍTÁS
IN MEMORIAM GÁBOR BÓDY

1995. október 12 – november 4. / 12 October – 4 November 1995

A Műcsarnok Bódy Gábor halála után két évvel 1987-ben kiállítást rendezett munkássága előtt tisztelegve, s azzal a szándékkal, hogy életben tartsa szellemi örökségét.
Ezzel a kiállítással Bódy halálának 10. évfordulójára kívánjuk felhívni a figyelmet, és egyben csatlakozunk ahhoz a programsorozathoz, amely az évforduló hiánypótló és hiányt teremtő akaratát igyekszik demonstrálni.

In 1987, two years after Gábor Bódy's death, the Palace of Art made an exhibition to pay hommage to his oeuvre and foster his spiritual legacy. With this show, we would like to call the attention to the 10th anniversary of Bódy's death and to join the series of events which tries to demonstrate the anniversary's wish to emphasize and at the same time to eclipse his absence.

Megnyitó: 1995. október 12-én, csütörtökön 17 órakor / Opening at 5 pm on Thursday 12 October 1995
A kiállítás rendezője: Bachman Gábor / Curator: Gábor Bachman

1995. október 19 – november 19. / 19 October – 19 November 1995

A Massachussetts államban élő amerikai fotóművész 1948-ban kezdte el fotográfusi pályáját. Leginkább a természet, az építészet és a különféle etnikai csoportok sajátos életmódjának, szokásainak megjelenítése vonzza.

The American photographer, living in Massachussetts, began his career in 1948. The themes that fascinates him most include nature, architecture and the special way of life and customs of various ethnic groups.

Megnyitó: 1995. október 19-én, csütörtökön 17 órakor / Opening 5 pm on Thursday 19 October 1995
A kiállítás rendezője: Gelencsér Rothman Éva / Curator: Éva Gelencsér Rothman

KORTÁRS SZLOVÉN MŰVÉSZET
CONTEMPORARY SLOVENE ART

1995. október 19 – november 19. / 19 October – 19 November 1995

BÓDY Gábor

Ifjú menedzserek

MH-információ

Néhány napja jelentették be, hogy megalakult a Budapesti Juventutis Zenei Társaság (BJZT), amely a jövőben „zenészközvetítő" menedzserirodaként kívánja segíteni a fiatal muzsikusok pályakezdését.

A társaság jogelődje, a Budapesti Juventutis Zenekar három éve működik. Presztoánszky András (23) alapító, művészeti vezető elmondta: a hivatalosan már április óta létező, de valójában néhány hete működő társaság anyagi bázisát egy kereskedelmi szolgáltató betéti társaság teremti meg, és a társasághoz – Vox Juventutis néven – önálló alapítvány is csatlakozik. A zenei társaság célja, hogy kezdetben nonprofit, később viszont már szigorúan üzleti alapon támogassa a fiatal muzsikusokat, akiknek a zenei élet „hagyományos" szférájában, a nagy szimfonikus zenekarokban mind kevesebb lehetőségük adódik. A BJZT koncertrendezéssel, illetve kottakereskedelemmel és hanglemezkiadással is foglalkozni kíván. A társaság koncertjein kisebb kamaraegyüttesek és nagyobb létszámú szimfonikus társulások egyaránt közreműködhetnek. Negyvenöt tagú fúvósegyüttesük – Budapesti Juventutis Symphonic Band néven – a tengerentúlon különösen népszerű koncert-fúvószenekarok példáját követi, s a klasszikus repertoár mellett musical-részleteket, szalon- és filmzenét is megszólaltat. A Marosi László művészeti tanácsadó irányításával működő Symphonic Band jelenleg amerikai turnéra készül, a társasághoz tartozó más együttesek pedig többek között a Mátyás-templomban, a Postások Szakszervezetének dísztermében és a Kempinski Hotelben terveznek koncerteket.

• Re. A.

Vásári könyvek és mulatságok

Sikermű Frankfurtból

Az elmúlt héten zárult – hivatalosan – a 47. Frankfurti Könyvvásár. A nemzetközi könyv- és multimédia piac jelesei idén rekordokat döntöttek a Majna-parti városban.

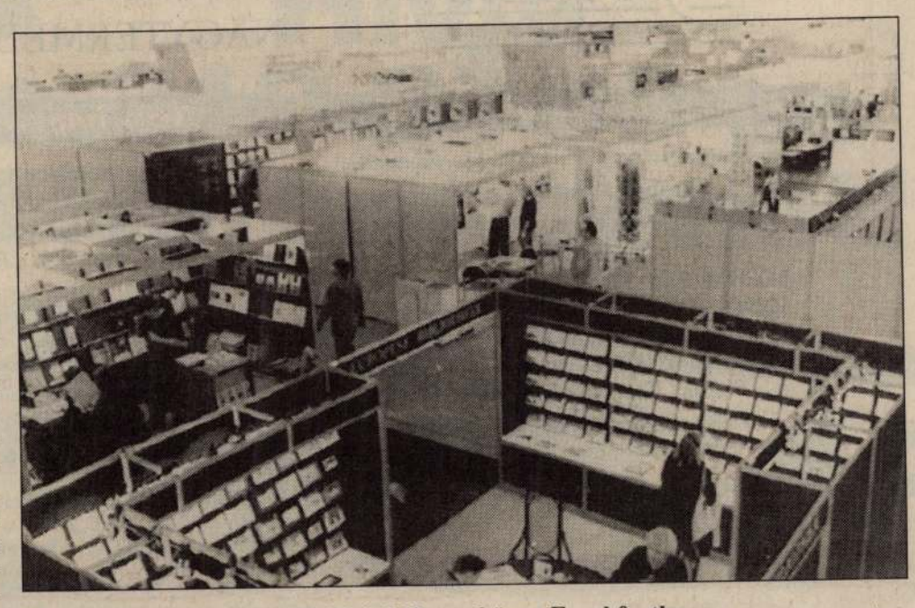

Megszámlálhatatlan CD-ROM és 328 ezer könyv Frankfurtban FOTÓ: MTI

Mainhattan – mondják a frankfurti őslakosok, amikor a házak közül égbe kúszó felhőkarcolókra néznek. Az egykor gyönyörű középkori városnak több mint a felét lebombázták a világháborúban – innen ez a törekvő modernség, az enyhe Amerika-hangulat. Ami hál' istennek még nem tudott teljesen eluralkodni a hely szellemén, a kultúra ugyanis errefelé nagy becsben van. Frankfurt nemcsak Goethe szülővárosa, hanem itt települt le Johann Gutenberg, ezért már a 15. század második felében virágzó könyvkiállítások voltak. A 47. Frankfurti Könyvvásár – amit az idén október 11–16. között tartottak – igazából nem is a negyvenhetedik, hanem ki tudja, hányadik a sorban.

Egy biztos: rekordok születtek – számok és izgalmak tekintetében is. A több mint 300 ezer látogató 131 ezer négyzetméter kiállítási területen bolyongott megrészegülten 8900 kiállító 328 ezer könyve és megszámlálhatatlan CD-ROM között, mint egy modern Rómában, ahová a világ minden kincsét összegyűjtötték. A mozgójárdákkal is bejárhatatlan épületek hatalmas teret öleltek körül; az „Agorát", amelynek közepén az idei vendégország, Ausztria Musil-idézetekkel díszített üvegpavilonja állt. A kör alakú kristályházban naponta többször irodalmi beszélgetések folytak, többek között Turinival, Mayröckerrel; miniatűr Sacher kávéház idézte a bécsi hangulatot; egy kiállítás pedig az osztrák irodalomtörténet relikviáit gyűjtötte egybe; Ingeborg Bachmann kéziratait, Thomas Bernhard útlevelét, Heidi Pataki levágott copfját. És természetesen könyvek garmada fogadta a belépőket, 1500 szerző segített eligazodni az osztrák kultúrában.

Ami pedig a kelet-európai helyzetről való tájékoztatást illeti, arról Ion Iliescu gondoskodott a megnyitón. A vásáron íróként szereplő elnököt a hallgatóság számára váratlanul hívták az emelvényre. Rögtönzött beszédében kitért Románia demokratizálódásának történetére, a balkáni válságra, az egységes Európa kérdésére és a kulturális sajátosságok megőrzésére, de szabadon szárnyaló szónoklatában ecsetelte a magyar–román viszonyt is. Eszerint amíg Románia a területén élő jelentős magyar kisebbségnek anyanyelvi iskolákat, számos szociális, kulturális és politikai jogot garantál, addig Magyarország nem tesz meg mindent a nemzeti kisebbségekért, például a románok számára csak egyetlen anyanyelvi iskolát működtet. Románia biztosítja a kisebbségek védelmét, csupán üres propaganda, amely az ellenkezőjét állítja. Iliescu könyvének címe mellesleg: Az Európába vezető út.

Idén a meglepetés Harry Wu megjelenése volt. Nem jött üres kézzel: két filmet is lejátszott a sajtó képviselőinek, amelyek a kínai hatóságok rémtetteit mutatták be. Az egyik a szervátültetések „önkéntes" donorjairól szólt – tarkólövés, így végzi minden egészséges elítélt. „Csak a szél szabad" – mondja könyvének címe. Kohl kancellár novemberben esedékes kínai látogatásához Harry Wu csak annyit fűzött: ne rázza meg a kezét Li Pengnek, mert az véres. Ne feledjék, Kínában hat évvel ezelőtt tömegmészárlás volt – kérte a hallgatóságot.

Az ég alatt szerencsére nemcsak elvtelen alkuk köttetnek. A Frankfurti Könyvvásár a magyar nyomdák, könyvkiadók és -terjesztők számára kommunikációs orvosságként szolgál: a riválisok itt együttműködnek, tisztázódnak a félreértések és az adósságok. Frankfurt egyfajta optimizmusra sarkalló akkumulátor is – ami a Budapesti Könyvvásárra nem jellemző –, lehetőséget ad a szétzilált viszonyok rendezésére és persze a nagy üzletre is. Dr. Szántó György Tibor, a Lex Copyright Iroda igazgatójának szerint a sikernek nemsokára a magyar olvasó is örülhet: a könyvvásár idei sztárkönyvének számító Jean-Yves Soucy: A család titka szerzői jogait – amelyre 19 ország három napig licitált – cége is megkapta. (Ez a könyv az első életben maradt kanadai ötösikrek megrázó történetét dolgozza fel.)

Kevésbé örömteli feladat összehasonlítani a magyar és a német könyvkiadás helyzetét. Amíg Magyarországon csökken az eladott könyvek példányszáma, addig Németországban soha nem látott virágkorát éli a könyvkereskedelem. A német szövetségi államnak és az egyes köztársaságoknak kialakult szponzorálási rendszere van, a könyvtári hálózatokat szintén támogatják; végül a szerzők ösztöndíjat, a kiadáshoz hozzájárulást kapnak, szemben a Magyarországon uralkodó akciószerű segélyekkel. A könyvkereskedelmet pedig szigorú etikai kódex szabályozza, kalózkodásra a német piaci vizek alkalmatlanok.

Ha már az összehasonlításnál és segélyeknél tartunk: a magyar kiállítókra szemmel láthatóan ráfért volna némi támogatás. Amíg a cseh és lengyel kiadók rendezett körülmények között tudták bemutatni országuk könyvtermésének a javát, addig a magyaroknak orosz–ukrán színvonallal kellett beérniük.

Azoknak a magyar szerzőknek, akik német könyvkiadóknál publikáltak, nem kellett pirulniuk: ilyen Esterházy, Nádas, Konrád, Eörsi, Petri, Krasznahorkay és Salamon Pál. De méltó tálalásban került a közönség elé Déry Tibor Nikije is. Nádas Péter és Eörsi István egyébként személyesen is részt vett a vásár programjain.

• Tölgyesi Gábor

Tárlatlátogató

Sírfal, videókkal

Csalódik, aki szabályos kiállítást vár a Dorottya utcában, Bachman Gábor ugyanis példás szerénységről tesz most tanúbizonyságot. Tanult szakmája szerint, azaz díszlettervezőként olyasmit cselekedett, ami a legnehezebb. Lemondott minden művész természetes exhibicionizmusáról, hogy installációjával teret adjon a főszereplő Bódy Gábornak. Akire – halála tizedik évfordulóján – egy egész rendezvénysorozat emlékezik.

Bódy Gábor-emlékkiállítás
Dorottya Galéria
Megtekinthető: november 4-éig

Bachman nem engedett a kísértéseknek. Megtehette volna, hogy besötétíti az egész helyiséget, s idehoz hét asztalt, hét tévékészülékkel. Ez lett volna a legegyszerűbb, s látszatra a legkézenfekvőbb. Ez azonban, jól érezte, méltatlan nemcsak az alkalomhoz, hanem stílustalan ahhoz is, amit látunk. Hiszen Bódy a magyar film talán legvadócabb fenegyereke volt, aki minden képtől hatást kívánt. Költészetet csiholt még a legprózaibb jelenetből is.

Ezért született meg az a fekete paraván, amelynek csupán annyi vonzereje – érdekessége – van, hogy szabálytalan. Kompozíciója átlós, méltóságteljesen emelkedik a magasba, mint egy monumentális emlékmű; s rajta a hét készülék sincs egy vonalban: ugyancsak szabálytalan mértani kompozíciót rajzol. Mint Bachman többi műve, ez is más dimenzióban, más anyagokkal, ezáltal mai értelmezésben idézi vissza húszas évek konstruktivizmusát. A képernyőkön pedig Bódy Gábor a harmincas évek szürrealista fotómontázsait kelti új életre videói jóvoltából.

Bódyra, akivel történetesen egy évfolyamra jártam a bölcsészkaron, úgy emlékszem, mint aki gyakran bolondozott a kötelezően unalmas vagy a protokollárisan felesleges alkalmakkor. A körülötte állók vagy ülők révén megjegyzéseivel végül az egész társaságot megkavarta. Bachman Gábor fekete sírfala mögül most a videóival kacsint ránk, s mint az ez alkalomra megjelent szórólap mondja, tesztel minket arról, hogyan reagálunk arra, amit immár nem a személye közvetlenül, hanem a művei váltanak ki bennünk.

• Vadas József

Színház

Cirkuszrózsika

A gyerekek jobban bírják hanggal, mint a színészek. Ezernél is többen zsibonganak a Fővárosi Nagycirkusz nézőterén, széket, cukorzacskót, csokoládépapírt zörgetnek, böködik egymást, beszélgetnek, látványosan unatkoznak. A színészek hősiesen mondják, sőt üvöltik a szövegüket, helyzetük azonban reménytelen. Nincsenek rendesen behangosítva, ezért akkor is csak mondatfoszlányok jutnának el hozzánk a közlendőjükből, ha mindenki dermedt érdeklődéssel figyelne. Különösen kínos, hogy a színészek hihetetlenül felkészületlenül töltenek órákat a porondon. Nem érzik a teret, nem tudnak „körbe" játszani. Egy közepes bohóc is képes úgy mozogni a manézsban, hogy valamennyi néző azt érezze, neki mókázik. A színészek azonban leginkább „dobozszínpadhoz" szokottan, a középen ülőket „célozzák meg". Bizonyos részek egyébként – az „előtől" teljesen eltérő hangminőségben – play backről szólnak, akadnak, kik még azt a fáradságot sem veszik, hogy tátogjanak. Csupán ajkakkal „mondják" a Tétestvérek átdolgozása alapján Bálint István által írt, helyenként a Grimm-fivérek Csipkerózsika meséjére emlékeztető szöveget.

Csipkerózsika
Fővárosi Nagycirkusz
R.: Magács László

A gyerekek a nézőtéren rendszeresen kérdezgetik a felnőttektől, hogy ki kicsoda, mit akar, egyáltalán miért jött be. A díszlettervező Takács Sándor – hogy legalább azt pontosan tudjuk, hol játszódik a cselekmény – egy hatalmas, többszintes palotát épített fel a porond bejáratához. Az egész drága díszlet fölösleges, elég lenne néhány jelzés és valódi játék. Be kellene „lakni" a porondot, ahogy erre tavaly a Kolibri Színház színészei a Szia, szia Szaurusz! című produkcióban képesek voltak. A produkció egyébként egy néhányszor néhány méteres dobogón is előadható lenne, teljesen fölösleges volt emiatt a cirkuszba kivonulni. Azért, hogy ez ne legyen ennyire feltűnő, némelyik szereplő trapézon érkezik a „tett helyszínére". És hogy ne érjen bennünket túl váratlanul a porondra lépése, már a jelenete előtt föltápászkodik a trapézra. Ül, ül, ücsörög, semmi dolga, de azért csak eljön az ő ideje és a cirkuszi dolgozó „működésbe" hozza. A királyfi már nem üzemel ilyen jól, számtalanszor beakad a köpenye – mindig sikerül kiszabadítania magát, innen látszik, hogy hős –, mire puszival felélesztheti Csipkerózsikát. A rendező Magács László érzi, hogy ennyi jó kevés, ezért az előadás végén, a taps után Csipkerózsika kezében egy tortával visszarohan és megkérdezi, ki szereti a tortát. Minden gyerek üvölt, hogy ő. Csipkerózsika kinéz magának egy gyerkőcöt az első sorban, odaadja neki a tortát, a többiek ott maradnak hoppon. Ehhez a teljesítményhez érdemes a szereplőgárdának, Nagy Zoltánnak, Gór Nagy Máriának, Vallai Péternek, Béres Ilonának, Puskás Tivadarnak, Incze Ildikónak, Magyar Évának, Téli Mártának, Venczel Verának, Csákányi Eszternek, Farkasházi Rékának, Lénárt Gábornak, Kovács Róbertnek, Nagy Balázsnak gratulálni.

A tervek szerint december tizenhetedikéig hetente hétszer élvezhetjük a produkciót.

• Bóta Gábor

Fonó – Budai Zeneház

MH-információ

Néhány civil összefogásából született meg a Fonó – Budai Zeneház. A XI. kerületi Sztregova utcában (a Fehérvári út egyik mellékutcájában) néhány lelkes ember megvásárolta a hajdani szerelőcsarnokot, amelyben koncerttermet, CD-boltot és kocsmát alakítottak ki. A közösségi házban mostantól autentikus népzenét, etnozenét, improvizatív és kortárs dzsesszt játszó zenekarok lépnek fel – mindennap.

A házat létrehozó Lukács József civilben orvosi műszergyártással foglalkozik, Balogh Tibor pénzügyi szaktanácsadó és egy brókercég tulajdonosa, Krulik Zoltán pedig a Makám együttes frontembere. Saját forrásból teremtették elő a Fonó megépítéséhez szükséges pénzt, és a jövőben sem kívánnak támogatást igénybe venni. Az igényes zenét a közösség életébe elhozó zenekarok műsorát minden alkalommal rögzítik, és a jobb koncerteket CD-n kiadják. Azt remélik, hogy a házban működő zeneműkiadó és a kocsma bevételeiből képesek lesznek finanszírozni a koncerteket.

Ahogy Lukács József mondta, vannak, akik hatszázas Mercedest vesznek a pénzükön, ők viszont úgy gondolták, inkább egy olyan helyre költenek, ahol „össze lehet jönni". Olyan zenei programokat szerveznek, amelyek igényes szórakozást nyújtanak. A Vujicsics-, a Muzsikás együttes, a Magyar Tekerőzenekar magyar népzenét ad majd elő, a Maskarades görög, a Bran ír és a Los Gringos dél-amerikai zenét játszik. (Utóbbiban több muzsikus is a Fonóházat életre hívó baráti körbe tartozik.) Kortárs zenével lép fel Szemző Tibor, és népzenei ihletésű freejazzt játszik a Dresch Quartet. A klasszikus és barokk zenei programok közül kiemelkedik az Auer Vonósnégyes és a Nagymarosi Kamarazenei Műhely. Az úgynevezett világzenei stílust a Rova Szaxophon Quartet és a Makám képviseli.

Balogh Tibor, az Adyton zeneműkiadó tulajdonosa most a Fonóban folytatja a korongok forgalmazását. Nemcsak a ház programjainak anyagai lesznek kaphatók a boltban, hanem külföldi kiadványok is, és persze szeretné, ha a saját koncertfelvételeik eljutnának más országokba. Mint Balogh mondta, a Fonót addig fogják üzemeltetni, amíg esély látnak rá, hogy valaha rentábilis lesz.

• Bihari László

A színházi építész a Nemzeti terveiről

Mekkora lehet a nézőtér?

MH-információ

Egyre nagyobb vitát kavar az elképzelés, amely szerint az új Nemzeti Színház a New York-palotában lelne átmeneti vagy végleges otthonra. A művelődési tárca által felkért háromtagú bizottság, mint arról korábban beszámoltunk, az elkészült építési tervek közül egyet elfogadott és azt továbbgondolva egy saját javaslattal állt elő. Arra kértük Siklós Mária építészt, akinek a nevéhez fűződik többek között az Opera, a Vígszínház és a Szolnoki Szigligeti Színház rekonstrukciója, mondja el véleményét az eddig nyilvánosságra hozott tervdokumentumokról.

Az elkészült vázlatterveket tovább kell gondolni, és csupán azok részletesebb kidolgozása után lehet elbírálni, hogy a New York-palota átépítését követően helyet adhat-e az új Nemzeti Színháznak vagy sem – összegezte a véleményét Siklós Mária.

A szakértő úgy vélte, hogy a két tervező (Bálint Imre és Kertész András) a műemlékvédelmi szempontokat figyelembe véve, kíméletesen bánik a New York-palotával. A bírálóbizottság azt az alternatívát fogadta el, amely szerint a háromemeletes reprezentatív nézőteret a jelenlegi épület belső udvarán alakítanák ki, úgy, hogy az eklektikus körfolyosók páholyokként szolgálnának a nézőtér fölött. Siklós Mária ehhez hozzáfűzte: „rendkívül izgalmas építészeti feladatról van szó, ám az adott körülmények között feltehetően meg kell elégedni a négyötszáz fős nézőtérrel, ez esetben viszont felvetődik a kérdés: érdemes-e egy kis befogadóképességű nézőtérhez nagy színpadot tervezni". A javaslatban az építészek 500-700 fős nézőteret említenek. Európai gyakorlat volt, hogy sok teátrum nézőterét és színpadát lakóházak belső udvaraiban alakították ki, persze ki számos kompromisszummal.

Siklós Mária a tervezőkkel együtt szükségesnek tartja, hogy az új Nemzeti kiszolgáló helyiségei az Athenaeum nyomda épületében kapjanak helyet. „Enélkül csupán csonka színház jöhetne létre". Ám megállapítható, hogy az emeletre tervezett színpadhoz kedvezőtlen a díszletszállítás szóba jöhető útvonala. Siklós Mária azzal egyetért, hogy nem kell akkora Nemzeti Színházat építeni, mint amekkorát korábban az Erzsébet térre terveztek. Megjegyezte: „Tisztában kell azzal lenni, hogy a drámai színház ma válságban van, a közönség szívesebben látogatja musical előadásokat. Nincs értelme, hogy tátongjon a nézőtér."

A vázlattanulmány megemlíti, hogy az erzsébetvárosi önkormányzat az Osváth utcából sétálóutcát hozna létre és parkolóházat építene. Siklós Mária úgy látta, ez a javaslat üdvözlendő. Elmondta továbbá, hogy jó lenne, ha a Nemzeti Színház végre új és méltó otthont kaphatna, de ennek gazdasági feltételei – jól érzékelhető – most nincsenek meg. Ám a kényszerű várakozás akár előnyös lehet, mert napjainkban az építészet ugyancsak stiláris problémákkal viaskodik és nagy dilemma, hogy egy újabb pályázat résztvevői az éppen divatos irányzatokon képesek lennének-e túllépni?

• B. Gy.

Ön is lehet az OLIMPIA nyertese!
OLIMPIA SORSJEGY
300 millió forint értékű össznyeremény.
KIKAPARHATJA SZERENCSÉJÉT!

A sorsjegy ára: 100 forint.
100.- forinttól
1.000.000.- forintig
pénznyeremény
2.000.000.- forint értékű
Volkswagen személygépkocsi
Megvásárolható:
a Szerencsejáték Rt.
valamennyi kirendeltségénél,
a Postahivatalokban, számos
takarékszövetkezetnél és
közel kétezer vállalkozó
partnerünknél.
SZERENCSEJÁTÉK RT.
AZ OLIMPIAI CSAPAT FŐ TÁMOGATÓJA!

1800 helyen 700 féle újság!
HÍRKER RT.
Újságok bizományosi árusítására budapesti üzlethelyiséggel rendelkező vállalkozókat keresünk.
-BIZTOS JÖVEDELEM KOCKÁZAT NÉLKÜL!
-MAGAS JUTALÉK!
-EGÉSZÍTSE KI VÁLASZTÉKÁT!
-KERESSEN MÉG TÖBB PÉNZT!
-MI BIZTOS PARTNEREI LESZÜNK!
Üzletkötőink készséggel állnak rendelkezésére, telefonhívását követően három napon belül felkeresik Önt.
Tel.: 134-1328

HIRDETÉSFELVÉTEL
Calypso Rádió 873
TEL.: 118-1820
FAX: 266-3866

DALLAS
Kíváncsi a sztori folytatására?

Már most hallgassa meg a következő rész tartalmát!
Hívjon!
06-90-333-331
© TELEMEDIA 2947-001, 77 FT + ÁFA / PERC

Egy nap a Britannicában

ifj. Johann Strauss

Strauss, Johann, ifj. (szül. 1825. okt. 25. Bécs, Ausztria — megh. 1899. jún. 3. Bécs), „valcerkirálynak" is nevezett zeneszerző, a bécsi keringők és operettek híres komponistája.

Apja, id. Johann Strauss szintén zeneszerző volt. Mivel ellenezte, hogy fia is zenei pályára lépjen, ifj. Johann Strauss banktisztviselőként kezdte pályafutását. Apja tudta nélkül azonban hegedülni tanult, és 1844-ben már saját tánczenekarát vezényelte az egyik bécsi étteremben. Amikor id. Johann Strauss meghalt (1849), a fiatalember egyesítette apja zenekarát a sajátjával. Hangversenykörútjai során Oroszországba (1865—66) és Angliába (1869) is eljutott, s nagy népszerűségre tett szert. 1870-ben átengedte a zenekar vezetését öccseinek, Josefnek és Eduardnak, hogy minden idejét a zeneszerzésnek szentelhesse. 1872-ben New Yorkban és Bostonban vezényelt koncerteket.

Strauss leghíresebb műve az „An den schönen blauen Donau" („Kék Duna keringő"; 1867), melynek fő témája a XIX. századi zeneirodalom egyik legismertebb melódiája lett. Számos dallamos, nagy sikerű keringője közül említést érdemel a „Morgenblätter" („Reggeli lapok"; 1864), a „Künstlerleben" („Művészélet"; 1867), a „Geschichten aus dem Wienerwald" („Mesék a bécsi erdőkből"; 1868), a „Wein, Weib und Gesang" („Bor, dal, asszony", 1869), a „Wiener Blut" („Bécsi vér"; 1871) és a „Kaiserwaltzer" („Császárkeringő"; 1888).

Csaknem 500 tánczenei databja között több mint 150 keringő volt. Színpadi művei közül a „Die Fledermaus" („Denevér"; 1874) a bécsi operett klasszikusa lett. Hasonló sikert ért el a „Der Zigeunerbaron" („A cigánybáró"; 1885) c. operettjével. További operettjei közül említést érdemel a „Karneval in Rom" („Római karnevál"; 1873) és az „Eine Nacht in Venedig" („Egy éj Velencében"; 1883).

Nyerjen Britannica Hungaricát! Vágjon ki és küldjön be 6 darab dátumos Britannica-emblémát a Magyar Hírlaphoz (1087 Bp., Kerepesi út 29/B); minden héten kisorsoljuk a nagyszerű enciklopédiasorozat első kötetét.

Október 25.

MH 13 614

Forrás
KAMARAZENEI MŰHELY

NYOLC HANGVERSENY
A ZENEAKADÉMIA
NAGYTERMÉBEN

„Csak tiszta forrásból"

Hangversenysorozat Bartók Béla halálának 50. évfordulójára

1995. október 1. – 1995. október 10.
1995. november 20. – 1995. december 6.

Közreműködnek:
a **MAGYAR RÁDIÓ ÉS TELEVÍZIÓ SZIMFONIKUS ZENEKARA VÁSÁRY TAMÁS** vezényletével,
a **LISZT FERENC KAMARAZENEKAR**,
a **BARTÓK VONÓSNÉGYES**, **KOCSIS ZOLTÁN**,
és a **FORRÁS KAMARAZENEI MŰHELY** tagjai.

A sorozat a Magyar Rádió közreműködésével jött létre a Nemzeti Filharmónia és a Forrás Art Office közös rendezésében.

Négy hangverseny

1995. november 4. *„Nyitány"*
1996. február 17. *„Farsangi koncert"*
1996. március 18. *„Ballada"*
1996. május 9. *„Fantázia"*

Bach, Mozart, Brahms, Schumann, Chopin, Rachmaninov, Debussy, Ravel, De Falla, Prokofjev, Janacek, Villa-Lobos, Albeniz, Dohnányi, Poulenc, Frank Martin, Boulez és *Johann Strauss* műveiből.

Szponzorok: ASK Kft., Soros Alapítvány, Országos Játék Alap, Nemzeti Kulturális Alap, dART studio

Valamennyi hangverseny este fél 8 órakor kezdődik.

Koncertjeinkre kedvezménnyel árusítunk bérleteket, melyek többféle változatban 4-4 koncertet tartalmaznak:
***A**: 4 koncert a Bartók sorozatra – **B**: 4 hagyományos Forrás koncert – **C**: 1995. okt. 1., nov. 20., 1996. febr. 17., máj. 9. – **D**: 1995. okt. 10., nov. 4., dec. 6., 1996. márc. 18.* (C és D bérlet: 2-2 Bartók és Forrás koncert.)
A bérletek ára: **1000,- / 1500,- / 2300,- / 3200,- Ft**, szólójegyek ára: **300,- / 500,- / 700,- / 1000,- Ft**, melyek megrendelhetők a Forrás Art Office **188-2253**-as telefonszámán, és a jegyirodákban.

FORRÁS Art Office

Előfizetne? Hívja a 210-3750-es telefonszámot!

„Igazából nekem egy olyan hordozható számítógép kellene, amelyiknek teljes méretű billentyűzete van."

„...persze akkora képernyővel, hogy ne essen ki a szemem..."

„Ez mind szép, de ne legyen olyan nehéz, mint az ólom..."

Mindez együtt: 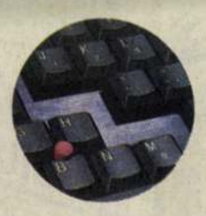 a ThinkPad® 701C.

Csak kevés olyan számítógép van a világon, amely mindenkinek egyformán a maximumot nyújtja. És ha mégis van egy ilyen notebook...

Az új IBM ThinkPad 701C.

Ötletesen szétnyíló TrackWrite billentyűzetével, 10,4"-os színes képernyőjével ez a notebook fantasztikus erőt és teljesítményt nyújt. És mindössze 2,2 kg-os tömegével bárhová magaddal viheted.

Maga a megtestesült ellentmondás!! Kicsi, amikor viszed, nagy, amikor dolgozol rajta. A ThinkPad 701C újabb bizonyítéka annak, hogy igenis *van különbség.*

- *TrackWrite szétnyíló billentyűzet*
- *10,4" aktív színes TFT képernyő*
- *486DX4 / 75MHz processzor*
- *360/540/720 MB háttérkapacitás*
- *infravörös adatátvitel*
- *SoundBlaster támogatás*
- *beépített mikrofon és hangszóró*
- *2,2 kg (akkuval együtt)*

IBM

További felvilágosítás: IBM Magyarország, a 165-4422 telefonszámon.

Megbízhatóan teljesítjük személyhez szóló küldemények célbajuttatását, fontos express iratok, csomagok azonnali kézbesítését.

267-4455

Hétköznap 9–17 óráig

Tájékoztatónk legjobb helye a faliújságon van!

NÁLUNK EGÉSZSÉGES ÉS CSINOS LEHET GYERMEKE, HA RENDSZERESEN RÉSZT VESZ RITMIKUS SPORTGIMNASZTIKA-TANFOLYAMUNKON!

3 éves kortól lányok jelentkezését várjuk.

A tanfolyam helye, ideje:
1076 Budapest, Százház utca 9—21.
(Erzsébetvárosi Sportcsarnok),
hétfő—szerda: 16—17 óráig,
hétfő—péntek: 18—19 óráig.

A tanfolyamokat egykori válogatott tornászok vezetik:
Afonyi Zsuzsa,
Gerencsér Ildikó,
Schluth Mónika.

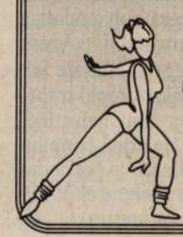

Jelentkezés, felvilágosítás:
a tanfolyam helyszínén edzésidőben,
vagy a
121-1889-es telefonon.

MH 11 779

PÁLYÁZATI FELHÍVÁS

A DUNAHOLDING Gyöngyös Kft.,
mint a ***SOPRONI ÁLLAMI GAZDASÁG***
f. a. (9400 Sopron, Ady E. u. 31.) felszámolója, pályázat útján értékesíti a társaság következőkben felsorolt vagyonelemeit:

Ingatlan megnevezése	Irányár (adatok eFt-ban) Nettó ár (ÁFA nélkül)
Ágfalvi u. 2. (telek, épületek)	24.000
Sopronpuszta (telek, épületek)	17.000
Sopronkőhida (hrsz.: 10103/1-6) földterület	600
(hrsz.: 0114) földterület	400

Az ajánlati feltételeket tartalmazó összeállítás, amely feltétele a pályázaton való részvételnek - díj ellenében - átvehető a DUNAHOLDING Sopron Kft.-nél (9400 Sopron, Ady E. u. 31.) 1995. október 24-től.

Az ajánlatokat 3 példányban 1995. november 20-án 14 óráig kérjük benyújtani zárt borítékban "Soproni Állami Gazdaság Pályázat" megjelöléssel a DUNAHOLDING Sopron Kft.-hez.

A pályázatban megjelölt vagyontárgy nettó irányárának 5%-át (bánatpénz) a pályázat benyújtása előtt a DUNAHOLDING Sopron Kft. pénztárába kell befizetni. Pályázni lehet a fenti ingatlanok egészére és az egyes vagyonelemekre. A felszámoló fenntartja a jogot, hogy a pályázatot eredménytelennek nyilvánítsa, illetve zárt körű nyilvános licitet folytasson a pályázók körében.

A pályázatok értékelésére 1995. november 24-én kerül sor. Az eredményről minden pályázót írásban értesítünk. Az értékesítés során a Soproni Állami Gazdaság (f.a.) hitelezői elővásárlási jogukkal élhetnek, a pályázati feltételek teljesítése esetén.

A pályázattal kapcsolatban felvilágosítást ad:
Hencz József felszámoló, DUNAHOLDING Sopron Kft.
Tel: 99/312-979
Dr. Derdák József szakértő Soproni Állami Gazdaság (f.a)
Tel: 99/311-065

Fk.: Köteles István

1653 67 FNyV 6 t

MEGHÍVÓ

A KÉPCSARNOK
MEGHÍVJA ÖNT

BÓDY IRÉN

TEXTILTERVEZŐ IPARMŰVÉSZ

KIÁLLÍTÁSÁNAK

ÜNNEPÉLYES MEGNYITÁSÁRA

1967. ÁPRILIS 21-ÉN,
PÉNTEKEN DÉLUTÁN ½ 6 ÓRAKOR

MEGNYITÓ BESZÉDET MOND:

Dr. SOLYMÁR ISTVÁN
MŰTÖRTÉNÉSZ

CSÓK ISTVÁN GALÉRIA
BUDAPEST, V., VÁCI UTCA 26.

Bódy Irén

A kékfestés művésze

Bódy Irén kiállítása Pápán

E tárlat — Bódy Irén akadémiai székfoglaló kiállítása — több, mint 40 éves alkotói pályájának nyújtja keresztmetszetét, bemutatva művészi kísérletezéseinek állomásait, eredményeit. Az indigós és indantren festéssel készült kékfestő méteráruk; a ruhaanyagok, s végül a hernyóselyem alapra kékfestő dúccal direkt nyomott kelmék képviselik egymástól jól elkülöníthető, de mindvégig a kékfestés keretein belül maradó stíluskorszakait.

A nyomott mintás textília, mint a színesen mintázott textíliák leggyorsabban és legolcsóbban előállítható változata sajátos helyet foglal el a textiltörténetben. Mint a szövött és hímzett kelmék divatos mintáit utánzó legolcsóbb textília, elsősorban a szegényebb rétegek körében volt használatos, s története során mindössze néhány alkalommal válhatott a mindenkori legdrágább selyemkelmékkel egyenrangúvá. Ezen pillanatok egyike volt a XVII. században a szinte divatőrületet kiváltó indiai nyomott mintás kelmék megjelenése Európában.

Ekkor vált ismertté a keleti kereskedelem révén a kékfestő eljárás (szaknyelven hideg indigócsávás rezervnyomás) is. Gyors térhódítását egyrészt az Európát elárasztó kínai kék-fehér porcelánok divatjának — innen kapta Porzellandruck elnevezését —, másrészt az ugyancsak Keletről, Indiából származó új növényi színezéknek, az indigónak köszönhette.

Hazánkban a kékfestés a XVIII. század folyamán honosodott meg, s hamarosan kedveltté vált előbb a nemesség, majd a polgári és falusi népesség körében. A többségében kék alapon fehéren mintázott kékfestős viseleti darabok, lakástextíliák mintakincse közt éppúgy megtaláljuk a hagyományos növényi, mint a damasztterítőkről átvett négy évszakot szimbolizáló motívumokat, bibliai jeleneteket, a kor stílusának megfelelően barokk, rokokó, klasszicista vagy szecessziós elemekkel tarkítva.

A hazai kékfestés történetével a téma kiváló szakemberének, Domonkos Ottónak *A magyarországi kékfestés* című munkájában ismerkedhetünk meg. Kutatásaiból tudjuk, hogy a XIX. század folyamán még nagyszámú, céhes kereteken belül működő kézi nyomású kékfestőműhely a XX. század elejétől kezdve a nagyobb termelékenységű, szakaszosan nyomó *perrotine* gépeket használó üzemek mögött fokozatosan háttérbe szorult. A gyáripar növekvő termelése, az 1930-as évektől kezdve alkalmazott, nagyobb színtartóságú *indantren* festés általánossá válása, valamint a színes kartonok divatja a kékfestő piacának fokozatos beszűküléséhez, a hagyományos kékfestőműhelyek számának rohamos csökkenéséhez vezetett, s a kékfestő használata csupán a népviseletre korlátozódott.

Ezzel egy időben — az '50-es években — a textilipar a tömegtermelésre állva a tömegízlés kielégítésére törekedett s olcsó, nagy mennyiségű, mindenféle stílust elegyítő áruival messze eltávolodott a textilnyomás hazai, többszáz éves hagyományaitól.

Ekkor, 1952-ben végzett Bódy Irén az Iparművészeti Főiskola textilnyomó szakán, majd gyári tervezőként helyezkedett el és dolgozott tíz éven át a Kispesti Textilgyárban, majd a textilmintagyártó-

ban és az Iparművészeti Vállalat stúdiójában. A piac- és termelésorientált gyáripari termelés nem kedvezett művészi ambícióinak, hogy sokszorosítható, gyorsan előállítható, szép, olcsó és mindenki számára hozzáférhető mindennapi textíliát tervezzen, így 1962 óta az ipartól függetlenül önállóan dolgozik. A '60-as években, a magyar textilművészet megújulásának korában, 1962-ben jelentkezik először a *Csók Galériában* rendezett egyéni kiállításán a hagyományos kékfestő technikát felélesztő és egyúttal megújító textíliáival. A kékfestés technológiájával az '50-es években ismerkedik meg Veszprémben *Húsvét Lajos* mester műhelyében, s a kékfestő színvilága, motívumkincse oly mélyen hatott rá, hogy későbbi pályafutását meghatározva a szakma múltjának és hagyományainak tanulmányozására ösztönözte, amiben épp az akkor megnyíló pápai *Kékfestő Múzeum* volt segítségére.

1967-ben, szintén a Csók Galériában bemutatott kollekciója már divatteremtő. Az indigóval festett sötétebb árnyalatú és középkék, indantren festésű kékfestői, méterárui felkeltették az érdeklődést e feledésbe merülő technika iránt, s termékenyítőleg hatottak az akkor még dolgozó kékfestőműhelyek számára. E kapcsolat a művész és a műhelyek között máig fennmaradt, hiszen a saját műtermében mintázott munkáinak technikai kivitelezésében, festésében sokan voltak segítségére: Húsvét Lajos pápai, *Jakker Sándor* jászapáti, *Gál Gyula* és *Tóth István* monori s legutóbb *Kovács Miklós* tiszakécskei „a népművészet mesterei" — akik közül sajnos már sokan nincsenek az élők sorában.

Az 1969-es Fészek Klubban rendezett kiállításán a régi mintakincs egyéni megfogalmazásban jelentkezik. A hagyományos kékfestők régi díszei közül kiragadott nagyobb motívumok önálló életre keltésével, képi megjelenítésével újat alkot a kékfestés történetében.

Pályájának következő szakaszát 1970-ben, az *Iparművészeti Múzeum* kamaratermeiben rendezett kiállításán összegzi. A technika keretein belül maradó, de önmagát újra és újra megújító műalkotásai, éreztetve, hogy mennyi lehetőség rejlik még a kékfestésben, lenyűgözik a látogatókat. A kékfestő kosztümök mellett a régi mintafák felhasználásával készült *Szőlőfürtös* című képe tűnik ki kiemelkedő művészi kompozíciójával. Ekkor készült textíliáira, mint az *Orgona, Szarkaláb, Ökörfarkkóró* vagy a *Királygyertya I. II.* a természetből vett növényi előképek apró, egy-egy motívumra egyszerűsített dúcokkal történő megformálása jellemző. Nagyméretű, szinte pointillista módon, de két színnel, pöttyökből komponált *Nyárfás* függönyével festői hatást ér el. Hol vagyunk már a pusztán dekoratív falképektől! Szemünket a képen pihentetve szinte halljuk a levelek susogását s látjuk a napsugarak fényében vibráló, szellőtől megremegő leveleket. A szakmai elismerés nem marad el, munkáit még ez évben *Munkácsy-díjjal* jutalmazzák.

Az Iparművészeti Múzeumbeli kiállítását vidéki kiállítások sora követi: 1971-ben *Cegléd*, 1973-ban *Nagykőrös*, 1974-ben *Szeged* és *Zalaegerszeg* ismerkedhet meg alkotásaival.

A kékfestő technika újszerű, forradalmi használata a külföld figyelmét is felkelti: 1974-ben *Varsó*, 1975-ben *Brest, Amiens, Calais*, 1976-ban *Párizs*, 1978-ban *Prága*, végül 1979-ben *Athén* városokban mutatkozik be nagy sikerű egyéni és a *Soproni Múzeum* anyagából rendezett közös kiállításaival.

Közben, 1972-ben, *Kék Paradicsom I/II/III.* című faliképeivel a szombathelyi *Savaria Múzeumban* rendezett 1., 2. Fal- és Tértextil Biennálén a Képzőművészeti Alap díját nyeri el. 1974-ben a *torontói* Iparművészeti Világkiállításon bemutatott *Huszár* című monumentális képével nemcsak nemzetközi, hazai elismerést is szerez: 1976-ban *SZOT-díjban* részesül.

Az a megállapítás, hogy Bódy Irén művészetének nem csupán egy kihaló technika felélesztését, újra tartalommal való megtöltését köszönhetjük, ma már szinte közhelynek számít, de hogy menynyire hatott ízlésvilágunkra s hogy alkotásra inspirált, a magam példájával is igazolhatom.

A '70-es évek végén, mint textiles pályára készülő gimnazista, lelkesen vettem részt *Katona Kata* iparművész textilstúdiójának munkájában, és élénk figyelői s jó értelemben vett követői voltunk az akkori textiles irányzatoknak, így nekünk is volt Bódy-korszakunk. A Kék Paradicsom, A huszár stb. olyan hatással voltak ránk, hogy egyébként batikolással foglalkozó csoportunk időszakosan áttért a magunk készítette, apró dúcokkal nyomott textíliák készítésére. Ez nem egyfajta másolás volt, hanem megihletett a nagy példakép.

A '70-es évek sikerszériáit a '80-as években újabbak követik. 1980-ban készül régi és új dúcok felhasználásával *Páva* című képe. Ugyanebben az évben *Helsinkiben, Budapesten*, '82-ben *Erfurtban* vesz részt csoportos kiállításon; egyéni kiállításainak sora 1981-ben *Kaposvárral* bővül.

A technika további lehetőségeit keresve a sima vászon s a mintás damaszt mellett újabb alapanyagokkal, pamutbársonnyal, majd hernyóselyemmel kísérletezik s az új, most már színes alapra a hagyományos kéfestődúcokkal direkt nyomott alkotásaival a textilnyomás történetének olyan csúcspontjára jut, melyre eddig mindössze két példát ismerünk a szakirodalomból. A XVII. századi indiai nyomott pamutszövetek és a XIX. század végi *William Morris*-féle nyomott textilek után Bódy Irén pasztellszínű selyemképei révén lesz ismét a textilnyomás a mindenkori legdrágább kelme, a selyemszövet méltó társa.

1984-ben a *Rózsa Anna*-díjat elsőként Bódy Irén *Zöld madár* című alkotásáért ítéli oda az alapítványi bizottság, s mint díjnyertes művészt 1985-ben a kőszegi *Jurisics Múzeum* önálló kiállításra hívja meg. Pozitív nyomású textíliáival 1992-ben másodszor is elnyeri e díjat.

1986-ban a budapesti *Műcsarnokban* rendezett életműkiállításán a korábbi kékfestők mellett újabb, bársonyra és selyemre nyomott textiljeivel mutatkozik be. 1987-ben az Iparművészeti Múzeum régi nyomott anyagából és Bódy Irén bársony és selyem textíliáiból *Sárváron* rendezett kiállítás alkalmával mint a kiállítás rendezője kerültem újra közel Bódy Irén alkotásaihoz.

Az ifjúkori rajongás és elragadtatás őszinte pozitív szakmai értékeléssé változott, s már nem mint újszerű divatirányzat hatott rám, hanem a textilnyomás több évszázados emlékeinek ismeretében textiljeinek mélyebb értelmét s valódi értékét is megértettem: ahogy William Morris, a múlt század végi Angliában az ipari civilizáció, a silánnyá és ízléstelenné vált iparcikkek áradata ellen fellépve a hagyományos kézművességet, köztük a textilnyomást újra a művészet színvonalára emelte s *Thomas Wardle* kelmefestőmester segítségével egy Angliában ma is élő stílust alkotott; úgy Bódy Irén a hazai kékfestés kézműves technikáját a mesterek szakmai segítségével megújította és művészi alkotásaival a szövetek és kárpitok rangjára emelte.

Pásztor Emese

Simon István a Kortárs élén

Adalék a közelmúlt pontosabb ismeretéhez

A *Kortárs* szerkesztését — történetének első öt éve után — 1962-ben Király István vette át. Attól kezdve egyre határozottabban rajzolódott ki, hogy az irodalmi eszményben arányeltolódások vannak a realizmus jelzői között (a kritikait felváltó szocialista helyére egyre erőteljesebben nyomult a *modern*). A lap kritikusai (leginkább a Lukács-tanítványok, Almási Miklós, Fehér Ferenc) ennek megfelelően tartottak szemlét az irodalmi termés fölött.

Két év múltán „Simon István kezébe ment át a folyóirat" — fogalmazta meg a váltás lényegét az irodalomtörténet. A félmondat sugallja a zökkenőmentességet. Látszat szerint nem is voltak gondok. De Fodor András naplója másról árulkodik. 1963 decemberének elején együtt volt Moszkvában Király István, Juhász Ferenc, Simon István és a naplóíró. 11-én az Írók Házában voltak: „Itt kerül Vinokurov Király mellé, velem pedig Juhász kezd érdekes diskurzust. Megvallja, fáj neki, hogy Simon nem áll vele szóba, pedig össze kéne fognunk most, hogy ő lesz a *Kortárs* főszerkesztője. Rendezni kéne a vitás ügyeket most, vagy soha." A feszültség akkor nem oldódott fel. De december utolsó napjaiban már „áradtak" az új főszerkesztőhöz a „magukat ajánló vizitelők".

Van másik verzió is. Molnár Géza bizonyos nagyvonalúsággal mondta el, hogy miként történt a váltás a *Kortárs* folyóirat élén 1964-től. A Király István szerkesztette lapban addig Simon István a versrovatot vezette. A beszámoló szerint a két alkotót szoros barátság és feltétlen bizalom kapcsolta egybe. Akkor is az volt a helyzet, amikor kiderült, hogy többen nem értenek egyet Király szerkesztői koncepciójával. A suttogás, majd a nyílt támadás érzékenyen érintette Király Istvánt, s baráti megerősítésért fordult Simonhoz. Meglepetésére a rovatvezető a laptól való megválás gondolatát természetesnek vette, mi több, ilyen mondatot kapott: „Hát, Pistám, azt hiszem, néked is ez a megoldás lesz a legjobb". A későbbi felidézés szerint ez a mondat taglóütésként hatott. Benyújtotta a lemondását és utódjának Simon Istvánt javasolta, aki friss buzgalommal és energiával ült be a főszerkesztői székbe.

Tegyük hozzá, nem tapasztalatok nélkül. S itt nemcsak a versrovat-vezetői évekre gondolok, hanem az *Új Hang*nál szerzett gyakorlatra is. Az 1956 októberében megszűnt lap irányításával vált olyan fórummá, amelyik frissességével tűnt ki. Elvárható volt, hogy a tapasztalatok birtokában alakítson a *Kortárs* arculatán. A tíz év előtti szerkesztői gárdához hasonlót nem sikerült itt összetoboroznia, de voltak olyan társai, akik jártasak a munkában, s ami nem közömbös, maguk is alkotók: Benjamin László, Gyurkó László, Somogyi Tóth Sándor. Ha az *Új Hang* esetében karaktert adó volt a „csapatmunka", akkor a *Kortárs* 1964 januári számától hasonlót kellett várni. Elsősorban azért, hogy a hatvanas évek elejének újrapezsdülő irodalmi életéből minél többet megmutathassanak. A szerkesztői koncepció már az ötvenes évek közepén is a *sokféleség* jegyeit mutatta. Hasonló törekvésekkel vette át a *Kortárs* irányítását. Munkájában a népi írók mozgalmának tagjaira, illetve a realista kifejezőeszközöket kedvelőkre számított. Önnön indíttatása és költői gyakorlata mellett a kapcsolatai is erre predesztinálták. 1964 első napjaiban nem kis büszkeséggel emlegethette, hogy Németh László támogatja és „levélben mindent megígért neki" (Fodor András: *Ezer este Fülep Lajossal*, II. köt.).

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1967 MÁJ 4.

MAGYAR NEMZET

Bódy Iréh

1021

Bódy Iréh textiltervező művész kiállítása a Csók Galériában

Érdekes és tanulságos kiállítás nyílt meg a Váci utcai *Csók István Galériában: Bódy* Irén textiltervező művész tárlata. Bemutatója tehetsége újabb színeit bontja ki, 1962 — előző kiállítása — óta megtett útjának állomásairól, eredményeiről tudósít.

A kitűnően rendezett tárlat első része a műhely titkaiba enged bepillantani. A fényképes tablók — egy-egy rajz felnagyított változatai — a vázlatkészítést, az élmények rögzítésének és feldolgozásának folyamatát mutatják be: egy bulgáriai utazáson lerajzolt házat, egy régi utca képét, egy évszázados szöges kaput — ahol a szögek ritmusa már »textilesedett«, transzponálódott az anyagában gondolkozó művész képzeletében és rajzasztalán.

A nagy terem falain elhelyezett műveket két cél, két elképzelés inspirálta. Egyik részük nyomott textil, függönyanyagnak, falkárpitnak szánta őket a tervező, s formájukat úgy dolgozta ki, hogy azok *nagyüzemi gyártás alapjául is szolgálhassanak.* Mellettük igen hangsúlyosak Bódy Irén tárlatán a kézzel festett, batikolt anyagok csoportjai is. Egy részük a régi kékfestő technikához hasonló eljárással készült, mint a kék, zöld, fehér árnyalatú kis falkárpitok sorozata; másik részük: a virágmintás — a szecesszió formai és kompozíciós vívmányaiból kiinduló, de azokon jóval túllépő — kárpitsorozat, a karosszék és a három hatalmas falikép kézifestéssel készült. Ebből a csoportból a nagyméretű faliképek sorozatát emelhetjük ki. Érett, átgondolt kompozíciójuk a valóság, a természet motívumaiból — az őszi levelek sokszínű világából, egy fa koronájából — indul ki, azt »fordítja le« a textil nyelvére.

Végül a negyedik csoportból emeljük ki a Budapest címerével, belső területének stilizált sziluettjével és térképével díszített aranyosbarna emlékkendőt, amely szinte kiált a tömeges gyártás után. Művészi kompozíciója, szépsége alkalmas — a jelenlegi, többségükben giccses darabokat végre helyettesítő — emléktárggyá tehetné. Csak gyártani kellene.

De ez már a tárlat tanulságához tartozik, ahhoz a kérdéshez, amelyet Bódy Irén saját munkájából és tapasztalataiból kiindulva, de azokon felülemelkedve, így fogalmazott meg katalógusának előszavában: »A kézzel festett és egyedi textilek nem elégíthetik ki a mennyiséget is jelentő lakástextil igényt. A tervező feladata az ilyen nagyarányú igény esztétikai megoldása, ezzel azonban még nem válik közszükségleti cikké. A tervező, a gyártó és a kereskedelem összmunkája szükséges ahhoz, hogy a közönség számára elérhető legyen.« Bódy Irén mondataiban a művészet és a közönség új kapcsolatának igényét fogalmazta meg. Szavai jelzik, hogy a művészek felkészültek feladatukra, tudják mit kell tenniük. *A következő lépést az iparnak és a kereskedelemnek kell megtennie,* s reméljük, élni fognak lehetőségeikkel, az új gazdaságirányítási rendszerben majd táguló jogkörükkel.

h. g.

gette — a különböző
szetek köréből vett pél
világítva meg az elmé
kalmazásának lehetősé

Szigeti József előad
elhangzása után három
ferátumot hallgattak vé
vitaülés részvevői: el
Köpeczi Béláét, az iro
tudományok doktoráét,
XX. század avantg
irányzatainak fejlődési jellegzetességeiről beszélt; Ujfalussy Józsefét, a zenetudományok kandidátusáét, aki a *hazai zenetudomány esztétikai kibontakozásáról és a tipikus kategóriájának zenei jelentőségéről szólt;* s Aradi Nóráét, a művészettörténeti tudományok kandidátusáét, aki *a történetiség, az ismeretelmélet és az esztétika komplex alkalmazásának fontosságát hangsúlyozta,* majd — a jelzett aspektusok figyelembe vételével — részletesen elemezte a képzőművészet szocialista törekvéseinek útját, fejlődését. A korreferátumokat számos hozzászólás követte.

A nyelv- és irodalomtudományok osztályának beszámolója azzal foglalkozott, hogy az elmúlt három év bizonyos értelemben fordulópontot jelent az intézet munkájában.

lyó összes és az ipari kutatóintézetekben folyó egyes műszaki alapkutatásokra is. A leendő feladatok kijelöléséről szólva a beszámoló megállapította: a műszaki tudományok területén az alapkutatásoknak — hosszabb távon — gazdaságilag is értékelhető eredményt kell adniuk. *A kutatóhelyek hasznosságának legfőbb fokmérője a népgazdaság számára hasznosítható eredmények bemutatása.*

A biológiai tudományok osztálya vezetőségének beszámolója elsősorban az osztályhoz tartozó tudományterületeken elért eredményeket ismertette. A tudománypolitikai munkát nagymértékben segítette a társaságok működése. Mind a Biológiai Társaság megfelelő szakosztályaival, kongresszusaival, mind a Biofizikai és Biokémiai Társaság működésével a kutatók széles körét vonta be a biológia legkorszerűbb kérdéseinek vizsgálatába.

Portugál-Guinea felszabadított területein

titkár beszámolója

mondott azoknak az országoknak, köztük hazánknak is, azért a segítségért, amelyet a fiatal guineai szakemberek képzésében nyújtanak.

A főtitkár a továbbiakban rámutatott, hogy a gyarmatosítók függetlenségi harcukat *szörnyű terrorcselekményekkel* bosszulták és bosszulják meg. A portugál katonai akciókat nyíltan támogatja az Egyesült Államok és főként a Német Szövetségi Köztársaság.

— Harcunk nagyon nehéz — mondotta a főtitkár —, de *nincs olyan erő, amely képes lenne feltartóztatni bennünket, küzdeni fogunk hazánk teljes felszabadításáért.* Ehhez erkölcsi segítséget kapunk történelmi szövetségeseinktől, a szocialista országoktól.

Bódy Irén otthonában, mögötte a pipacsos vászon

Növények, virágok csokorban és egyszál magukban, fölismerhetően és költői ihletéssel egyszerűsítve. Selymek és vásznak, függönyök és falikárpitok: a lakás hasznos díszei. Az ember önkéntelenül saját otthonára gondol Bódy Irén iparművész textiljeinek láttán: milyen meghitté tenne egy szobarészletet az a kézzel festett selyem, méltóságteljes nagy kamillavirágjával! Hogy megvidámítana egy falat, mennyire megnövelné a verandát egy

PIPACSOS VÁSZON, SZŐLŐHEGYES FÜGGÖNY

Részlet a kiállításról, melyet a Csók-galériában rendeztek nemrégen

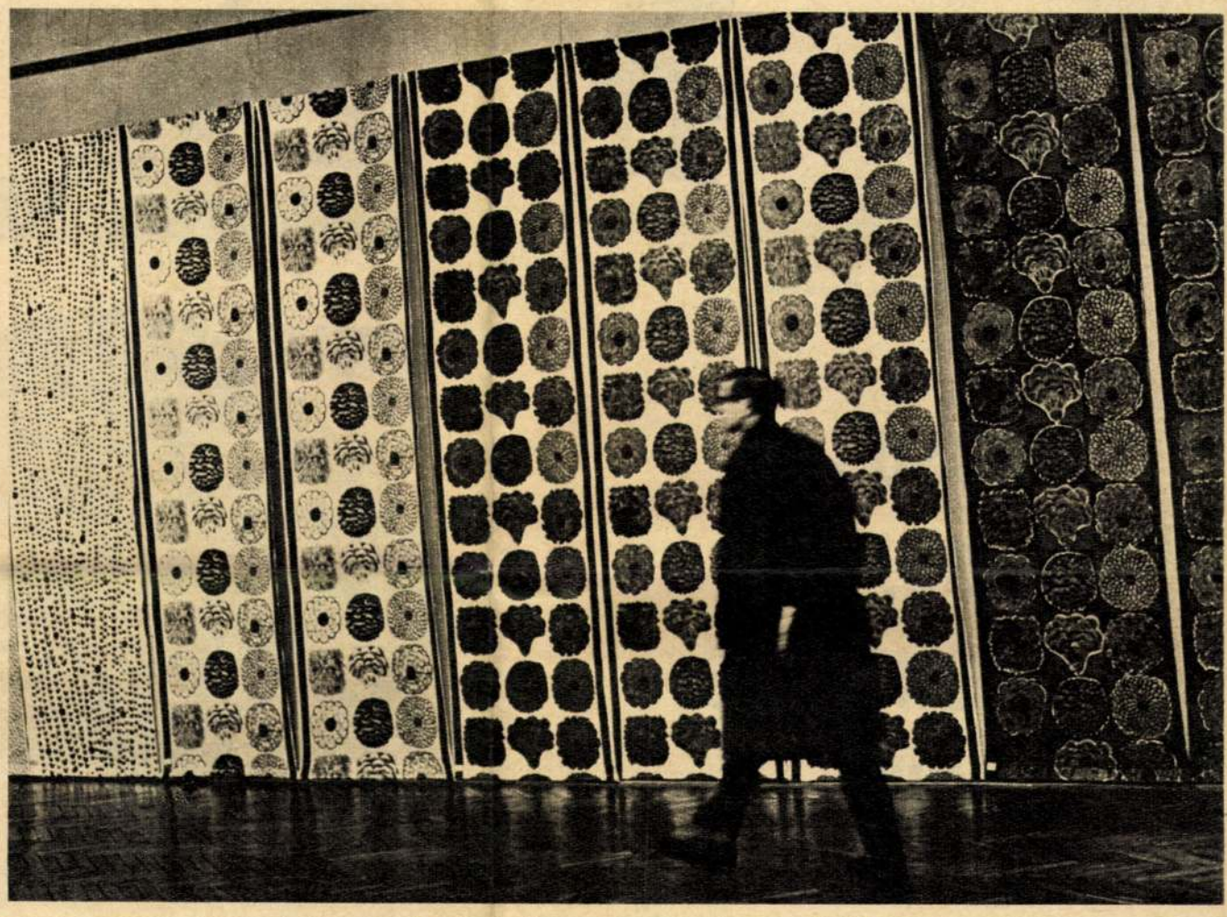

Fotós a szőlőhegy előtt

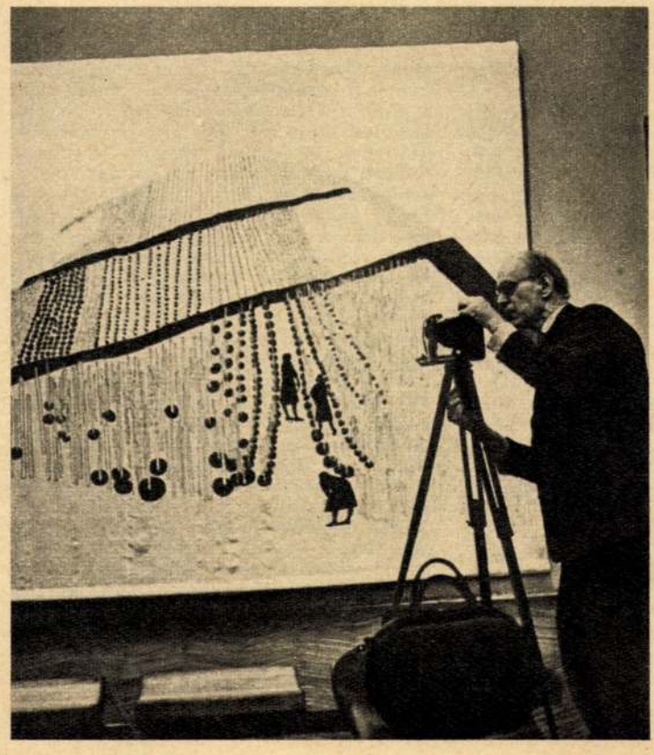

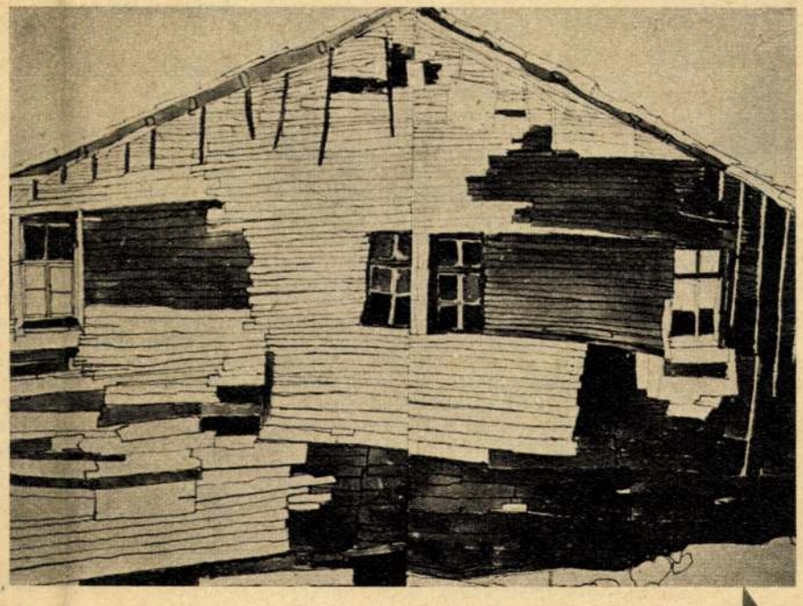

Egy függöny tervrajza

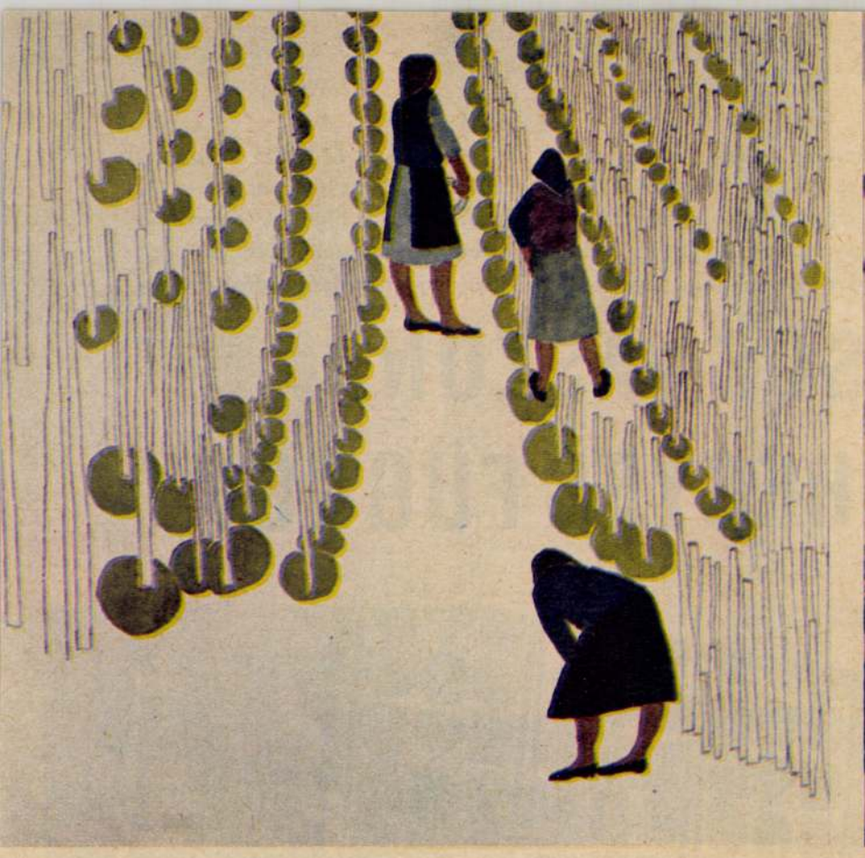

Részlet a nagy szőlőhegyes függönyből

Tervek és vázlatok

PIPACSOS VÁSZON, SZŐLŐHEGYES FÜGGÖNY

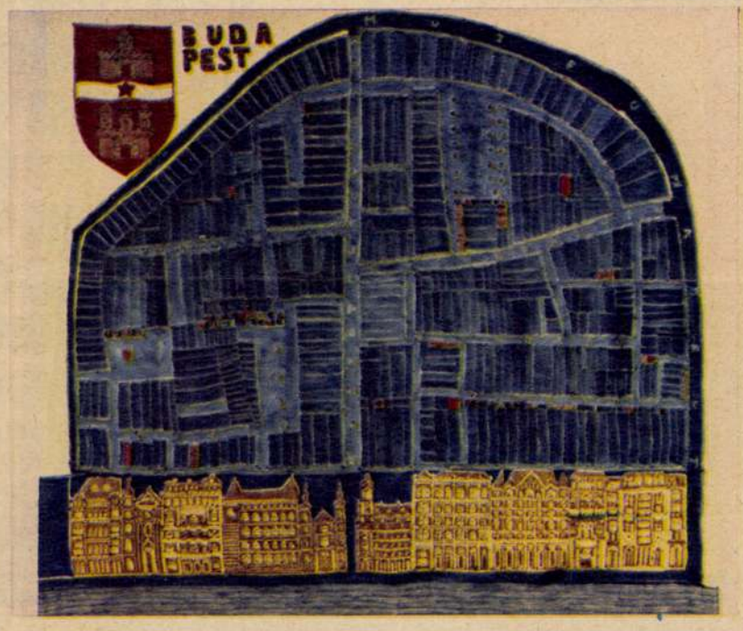

Egy mesebeli Budapest-térkép

Bódy Irén iparművész lakástextiljeinek egy része kézzel festett egyedi munka, másik része iparilag is sokszorosítható. De minden darabján a könnyed vonalakban, a színek finomságában és összhangjában van valami a meseköltő művészetéből. Jó érzés lehet ilyen függönyök és falikárpitok között tölteni egy estét, ilyen művészi használati tárgyakat látni magunk körül a lakásban. De hát lehet-e? Vagyis: hozzáférhetők-e a kézzel festett selymek és vásznak mindenki számára?

Mi még a falvédő-korszakban nőttünk föl. Gyermekkoromban szinte minden konyhában ott volt az előnyomás után kék vagy piros fonallal kivarrt falvédő, mereven bámuló macskákkal, pörgebajuszú férfiakkal, fakanalas menyecskékkel. És persze a versbeszedett intelmekkel, melyek takarékosságra és józanságra buzdítottak. Máig emlékszem arra a kisgyermeki csodálkozásra, mellyel fölfedeztem, hogy a falvédő menyecskéjének fakanalat tartó kezén mindössze négy ujj van. Hát ennyi volt a művészet ezekben a rajzocskákban.

A módosabb családoknál a belső szobában, a dívány fölött voltak festett falikárpitok is, az erdészeknél patakparttal és szarvasbikákkal, lányos házaknál díszes ruhájú francia hercegnők, várromok és lehetőleg naplemente.

Az emberek izlése lassan változik, de úgy tapasztalom, hogy az előnyomott falvédők lassan eltűnnek a konyhákból, a fiatalok már szebb holmikkal szeretnék díszíteni lakásukat. A rikító színnel festett szarvasbikák, patakpartok és naplementék viszont még makacsul tartják magukat. Ezeket a faliszőnyegeket ott lobogtatja a szél minden vásáron. Nem is olcsók, nem is szépek, de kelendők. Talán éppen azért, mert a mama vagy a nagymama hajdan éppen egy módosabb családnál látott hasonlót.

Az ember elszomorodik, ha meggondolja, hogy egy-egy lakodalmi ajándékozásnál a jószándékú rokonok annyit költenek ilyen értéktelen és tulajdonképpen ósdi divatú festett selymekre, amennyiből már igazi művésszel festethetnének a lakásukhoz illő és egyéni kívánság szerint készülő függönyt, falkárpitot, terítőt.

De nincs annyi jeles iparművészünk, hogy kézifestéssel egy példányban készülő lakástextillel ki tudnák elégíteni az igényeket. Különösen ha meggondoljuk, hogy közintézményeink – *művelődési otthonok*, éttermek, szállodák, hivatalok stb – is egyre gyakrabban fordulnak iparművészeinkhez. Marad tehát a gyári sokszorosítás, mely fejlett technikai eszközeivel ma már igen szép eredményeket tud elérni. Itt azonban fenyegető a nagy sorozatok egyhangúsága. Éppen úgy, mint a konfekcióiparban. Milyen boldog az a lány, aki az áruházban egy új szabású és új mintájú ruhára akadt s hogy elhervad az öröme, mikor vasárnap az utcán húsz másik lányt is lát ugyanabban a ruhában. A ruhatervezők megoldották a problémát: van vállalatunk, amelyik ugyanabból a ruhából csak kis szériát gyárt, negyven-ötven darabot. A lakástextil gyártásánál is érdemes volna próbálkozni a kis szériákkal. Növekedne a választék, több helyre eljutna az igazi művészi munka, jobban érvényesülne az otthon berendezésénél az egyéni izlés. Nem kellene félni, hogy az amúgyis olyan egyformára épített lakásokban még a belső díszek is egyformák lesznek.

Szép otthonban jobban érzi magát az ember. S hogy egyszerű használati tárgyaink is milyen díszei lehetnek a lakásnak – erre buzdító és igénykeltő példa Bódy Irén művészete.

Sipos Gyula

Faldisz. Nem kép helyett! Önmagáért

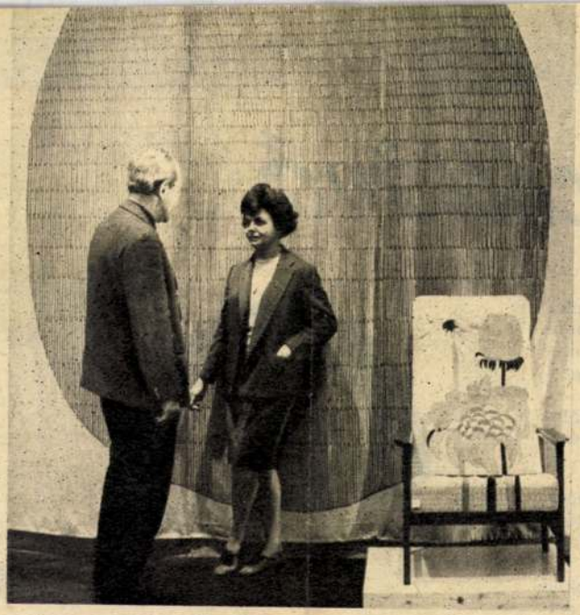

Bódy Irén egy látogatóval a kiállításon, a nyugalmat árasztó függöny és az izgalmas fotel társaságában

SIKER ÉS "?"

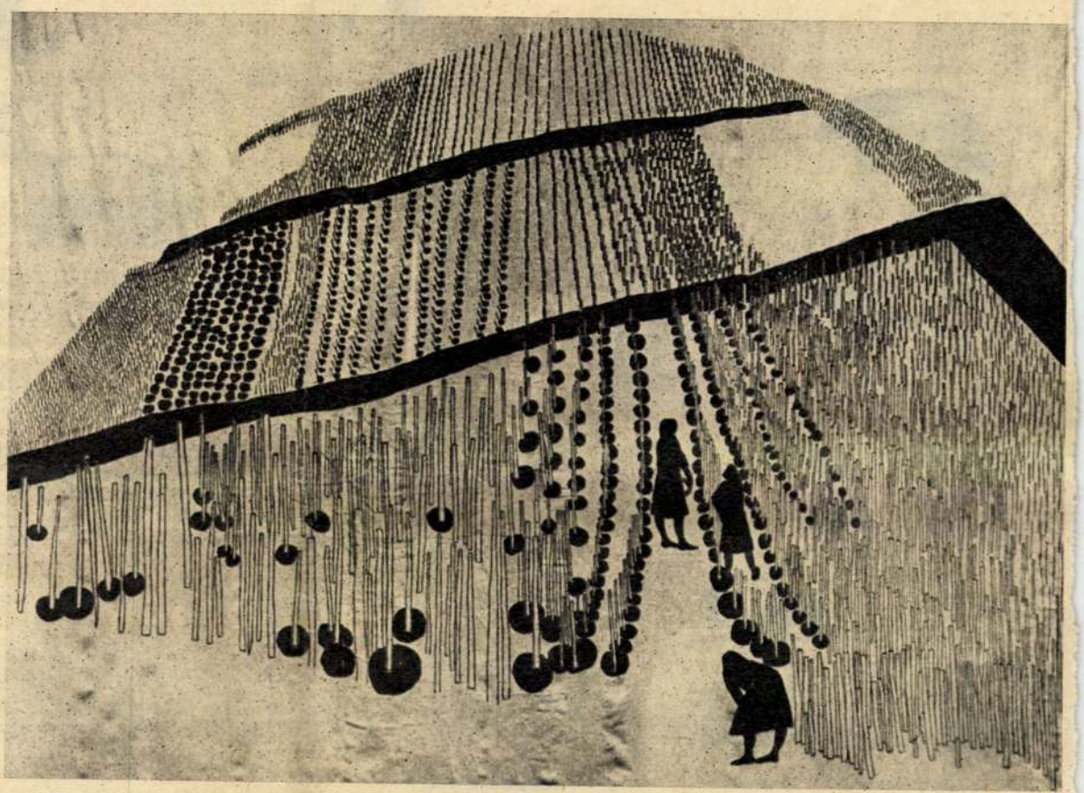

A hatalmas méretű, kézzel festett »Szőlőhegy«

(Ács Irén felvételei)

Megajándékozott bennünket a kék örömével.

Bódy Irén textiltervező művésznek kiállítása volt a Csók Galériában; ott, a nagyteremben mondtam ki gondolatban ezt a mondatot, s most jólesett leírnom, mert annyira igaz. Mert ezt érezte a sok-sok látogató is, amikor elsétált az első terem tájékoztató jellegű munkái – a jugoszláviai paraszthéz mintát sugalmazó gerendáinak rajza, a szürke-fekete foltos ritmus tanulmány, stb. – előtt, majd átlépve a nagyterembe az alkotó jóvoltából ezeregyedszer is felfedezte a kéket.

– Két évig készültem erre a kiállításra – mondta Bódy Irén – s nagyon sok megoldási módot elvetettem, míg ez a végső elképzelés kialakult. Határozottan és tudatosan törekedtem arra, hogy sok, egymástól színben és hangulatban eltérő munka helyett egy skála bemutatásával keltsem a teljesség érzetét. A kék? Valóban szívügyem. Szeretném feleleveníteni és folytatni a magyarországi kékfestők szép hagyományait.

Így jött létre a kiállítás egyik része, a „kék fal", a fehér alapon kék rajzolattól a kék alapon kékig. A végtelen tisztaság érzetét keltették ezek a nagyméretű, falra feszített textiliák.

És a virágok?

Milyenségüket Bódy Irén tárgyilagosan így fogalmazta meg: „Virág, lefordítva a textil nyelvére." Számomra azonban (elnézést művésznő!) van az egészben valami meseszerű. A mese így hangzik: egy lány virágot látott és elfelejtette. Aztán éveken át újra meg újra lerajzolta, száz és ezer alakban. Amit rajzolt, az virág is volt meg nem is, hasonlított is arra a régi virágra, meg nem is... „Okos" virág volt. Alkotója pedig – művész.

Szerepelt a kiállításon a többi között két nagyméretű, kézzel festett függöny és egy különleges, napsütötte, virágos fotel. Az a fotel a választóvíz szerepét töltötte be a közönség körében. Egy idős hölgy, dönteni nem tudván, megkérdezte: vajon milyen szerepet szánt a tervező ennek a bútordarabnak?

– Megfelelő környezetben érdekes színfoltja lehet a lakásnak, a mögötte látható függöny társaságában. Magában is állhat: jó helye egy sarok, vagy ablakmélyedés lenne.

*

A kollégák gratuláltak, a közönség tetszéssel fogadta a kiállítást. Egy pályatársnő félig tréfásan azt mondta: „Megpukkadok, hogy nem én csináltam!"

Azonban túl a tetszésnyilvánításon, jó lenne tudni, hogy a „hálás utókorra" – vagyis a vásárlókra áramlik-e majd valami jó a kiállítás sikeréből? Bódy Irén, kis műtermében természetesen nem tud mennyiségi termelésre berendezkedni, s az is nyilvánvaló, hogy a kézi festéssel készült munkák drágábbak, nem mindenki számára elérhetőek. Bódy Irén mintái között azonban van nem egy sokszorosítható, s ha nem is nagyüzemi, de kisüzemi gyártásra alkalmas. (Kis szériák...) Mivel a tervező művésznek sem az a célja, hogy kizárólag kevesek számára alkosson, érdemes lenne megvizsgálni ezt a dolgot illetékeseknek, úgy is, mint a választék gazdagításának lehetőségét. Kár lenne kihasználatlanul hagyni ennyi szépet.

Némethi Györgyi

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
1967 AUG. 2-
ORSZÁG VILÁG

A vak céllövő

Akármennyi baj is van az emberiséggel, mint tömeggel és az emberekkel egyénenként, néha mégis úgy tűnik, mintha mégiscsak az ember lenne a teremtés koronája.

Itt van mindjárt Per Andersen csodálatos élete. Ez a norvég férfi negyven esztendős és nagyszerűen siel. Díjakat is nyert ebben az ügyben.

De ez még semmi. Per kitűnő tornász, azonfelül egy énekkórusnak a vezetője. Szereti a zenét és ő maga is háromfajta hangszeren játszik.

De legjobban szeret — mint a képeken is láthatjuk — célba lőni, mert kitűnő céllövő. Saját céllövöldéje van saját, koromsötét pincéjében.

Normális körülmények között ezen még nem lenne semmi csodálatos, ami megdöbbentő és hihetetlen az egészben, csak annyi, hogy ez a norvég céllövő húsz esztendeje teljesen vak.

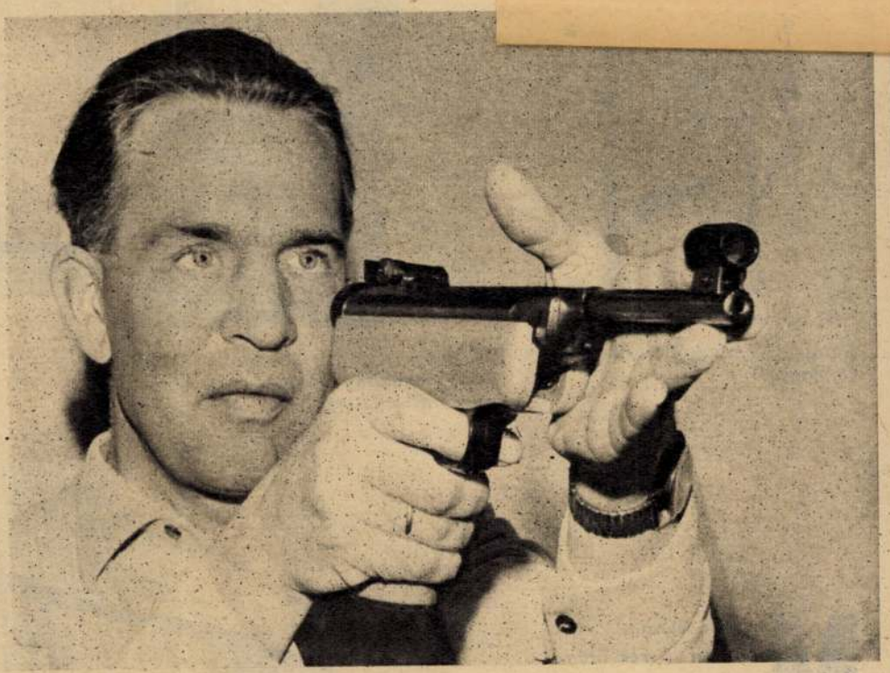

Anderson ellenőrzi találatait

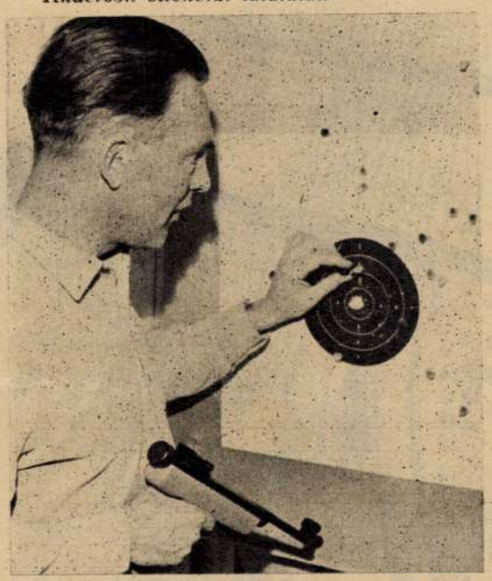

Kitalált magának egy olyan rendszert, hogy a céltábla csengetéssel jelzi, ha találatot ért el. Megérzi, merre kell lőni — ez kedvenc sportja.

Néhány héttel ezelőtt koromsötét pincéjében éppen fegyverét töltötte, amikor szokatlan neszt hallott. Betörő járt a házában, aki halálra volt rémülve, amikor a koromsötétben hirtelen felcsattant egy kemény férfihang:

— Fel a kezeket vagy lövök! —

A betörő nem hitte el, hogy valaki a sötétben eltalálhatja, de a következő pillanatban eldördült Anderson fegyvere, a vak ember a betörő lábába lőtt és így tette ártalmatlanná, amíg a rendőrség megérkezett. Valami csodálatos tehetsége van, megérzi, hova kell lőni és a rendőrségen elmondta, hogy a betörő lábára célzott, mert nem akart komoly kárt tenni benne.

Az átlagember nem tud örülni annak, ami van, mert természetesnek találja, hogy lába van, hogy szeme van, hogy füle van és más apró, érdektelen dolgok miatt boldogtalan.

Úgy látszik, nem a baj a fontos, hanem az, ahogy veszi az ember.

(Királyhegyi)

MOZAIK

TOKIÓ

A hatalmas Nippon Budokan csarnokban csaknem 15 ezer paraszt tartott nagygyűlést, amelyen követelték, hogy a kormány emelje fel a rizs hatósági felvásárlási árát

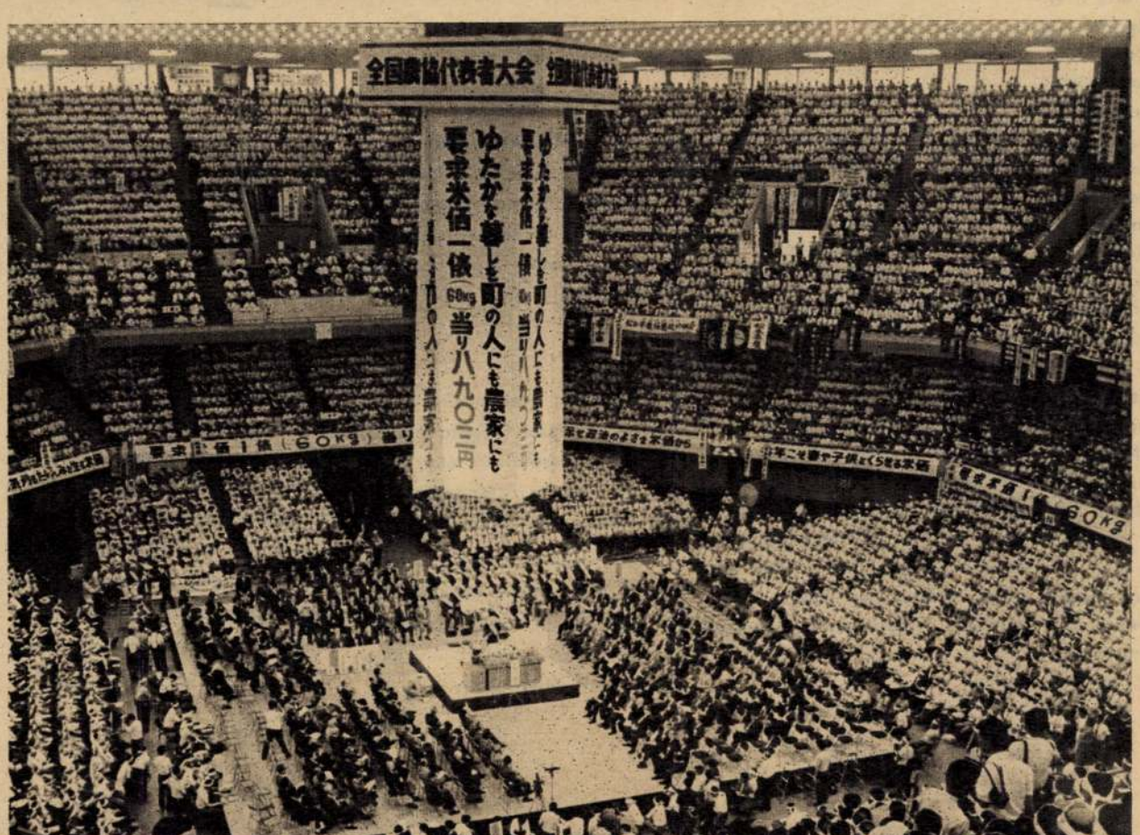

(MTI — Külföldi Képszolgálat)

Bódy Irén, Textilkevező

VADAS JÓZSEF:

Képzőművészet

A kékfestő színeváltozása

Ha azt mondom: *Bódy Irén*, mindenki, aki ismeri a nevét, azt gondolja magában: a kékfestő. Az elmúlt években kizárólag kékfestővásznakat láttunk tőle, amelyekkel rokonszenves divatot teremtett. Tudatunkban ezért eggyé vált az anyagával. A lehető legtermészetesebb, hogy a *Műcsarnok*ban nyílt gyűjteményes kiállításának katalógusa az első laptól az utolsóig kék színű. Mint ahogy azon sem csodálkozom, hogy a tárlatot a magyarországi kékfestő mesterség első számú szakembere, Domonkos Ottó múzeumigazgató nyitotta meg.

Mégis vitatkozom a fenti epitheton ornansszal.

Tudnunk kell: Bódy Irén nem volt mindig kékfestő. A tárlat, sajnos, nem szól az indulásról. Frank Jánosnak a művésszel folytatott 1968-as beszélgetéséből azonban tudjuk: Bódy Irén a főiskola után hosszú ideig nyomottanyag-tervezőként dolgozott. Miután otthagyta az ipart (ez más forrásokból rekonstruálható) kézi festéssel foglalkozott. Kész művészként, a hatvanas évek elején fedezte fel magának a kékfestést.

Szólnunk kell arról is: Bódy kékfestőiben nem a kékfestőség a lényeg. A már említett interjúban Frank János utal rá: a szecesszió akkor támadt népszerűsége fordította a művész figyelmét erre a népművészeti ágra, amely a lírailag gazdag ornamensfűzés csodás példáit hagyta ránk. Mint most a kiállításon láthatjuk: ez az örökség megújíthatónak bizonyult, mert Bódy Irén mindenekelőtt a bravúrtechnikát leste el a mesterség akkor még aktív idős képviselőjétől, Húsvét Lajostól. De amit csinált a tanultakból, az alapvetően különbözik az előzményektől. A kékfestő, egykor, vállkendő, terítő, ágynemű, más szóval használati tárgy volt. Ezzel szemben Bódy munkásságában mindenekelőtt par excellence képzőművészet lett, kárpit, azaz falikép. (Másodsorban függöny, még ritkábban — alig érzékelhetően — abrosz vagy ruhaanyag.) Innen adódik a stiláris változás. Ami Bódy Irén művészetének erénye, az nem a régi anyagokra jellemző puritanizmus. Épp ellenkezőleg: a finom mintákból az ő kezén hangsúlyos díszítőfestészet született. Leleményes fantáziája valósággal kihímezi az ide-oda kanyargó vonal segítségével a vászon felületét. Madarakat, fákat, huszárokat látunk; legjobb grafikusainkat megszégyenítő játékos bőségben, ami ugyanakkor elnehezíti a könnyű fajsúlyú és ezért könnyed előadásmódot igénylő anyagokat.

Látnunk kell végül: Bódy Irén mára túllépett a kékfestőn. A kékfehér darabok mellett már korábban is készített kék-vörös munkákat. (A kiállításon is szerepelnek.) A vászon mellett újabban feltűnik a selyem, a bársony. Van köztük zöld, halványsárga, szürke. De ami a döntő különbség: ezek az anyagok már nem kárpitok, hanem függönyök, ruha-, terítő- és ágytakaróanyagok. Ránézésre nem tudom megállapítani: vajon ugyanolyan módon — dúcnyomással — készülnek-e, mint a kékfestők. Az azonban tény: miközben ugyanannak a művésznek a munkái, rokonszenvesen különböznek kékfestő előzményeiktől. Festményre illő jelenetek helyett itt csupán stilizált jeleket és mintákat látunk. A jelzésszerű ábrázolás, ami a közönséges vásznon túldimenzionáltnak hatott, a tekintélyt parancsoló bársonyon már természetes. A minták pedig filigránok. Halványabbak és vékonyabbak, mint a kékfestő darabokon, amelyeknek szinte velejárója a fa nyomóformákból magától értetődően adódó rusztikusság. Gyönyörűen kígyóznak a selymeken.

Röviden és velősen: Bódy Irén csúcsra érkezett. A kékfestő közbeiktatásával, de nem a kékfestőivel.

Vadas Élet

12.

XXX/11

k? Még álmukban is menekülnek.

n. Földben lakik. Meg kéne láto-
kozik.

ról: „Amikor, mint a Brontëk, az
hatatlan a stilusától."

„Sajátos változata volt az őrültnek
y és Gulácsy."

hogy Twist Olivér taxit rendel.
jd. Keresem T. O.-t a telefonkönyv-
Szomorú Eszter, Tüzkő Jenő, és
egény-utcából.

die Liebe muss vergehen,
inst nicht machen sie ungeschehen.

thatatlan népdal-bája van.

m mint a birkák, mennyi fárasztó
magányos, a nem közösségi madár.

ok, e nagyszárnyú sirályok, hónalj-

kedni, viszont van, amiben egyez-

llsz, mint aki ijedtében felkiált.

ém lesz, én övé."

IRAT. Láttam a tegnapot, a hol-

egy sorsot, amely megküzdve a maga szörnyeivel, eljuthatott a harmóniáig. Nem „hazugul szép", hanem küzdelmesen szép, élő remekmű. Én, aki kritikusként Juhász költészetén nőttem fel, kapcsolódtam élő költészetünkhöz, úgy érzem, ez a mű *beteljesítése* az eddigi ívnek.

Vannak, akik fanyalognak, mondják: divatjamúlt? Hány divatot megértünk, hány érték esetében fanyalogtunk, csak az én életemben is. És idővel már senkit sem érdekel, mi volt a maga idejében divatos. Aránytévesztés? Az irodalom története a sajátos, szabálytalan művek története, mert minden új mű régi szabályokat, arányokat sért. Másképp szól az ének, mint folyt az élet? Ki tudhatja. És különben is: „az igazat mondd, ne csak a valódit." Ha egy műalkotás önmagában szuggesztív zárt egészet alkot — és szememben a *Halott feketerigó* ilyen mű —, ezzel már igazolta önmagát, megteremtette a megítéléséhez szükséges *új* mértékrendet. Ha már megidéztük Szabó Lőrincet, hadd zárjam épp ezért az ő szavaival: „S jogomat bár vitassa minden, / ha itt és most és én tekintem: / így forognak a csillagok!".

Frank János: Góra Bírt műtermek
Bp. Magvető 1975

BÓDY IRÉN

(Textiltervező iparművész, egyike a legtekintélyesebbeknek. Tíz éve, amióta kilépett a gyári műteremből, önállóan dolgozik. Kereső alkat, tudatos művész, aki – szinte fanatikusan – sohasem enged igényességből, aki elképzeléseiért hajlandó áldozatokat vállalni, aki szembe mer szállni a divattal, vagy éppen megelőzi a divatot. Valamennyi iparművészeti kiállításunkon részt vett, művei szerepeltek Prágában, Moszkvában, Belgrádban, Koppenhágában. Kiállításait nagyon komolyan veszi: 1962-ben és 1967-ben a Csók Galériában volt tárlata, most a Régiposta utcai terem tart kékfestő munkáiból állandó bemutatót.)

– Miért lett iparművész?

– Már gyermekkoromban éreztem, hogy a selymek, vásznak, kartonok mintáit csinálja valaki. Iparművésznek, csakis iparművésznek tartom magam.

– Én nem egészen. Bódy Irén olyan iparművész, aki gyakran téved át a képzőművészet és az iparművészet amúgy is elmosódott határain. Anélkül, hogy akarná és anélkül, hogy kilépne az iparművészet funkciójából. Vannak olyan tervei, melyeket táblaképnek is szívesen látnék. De talán erről majd máskor. Maradjunk az iparművészetnél, úgyis olyan keveset beszélünk róla. Az első kiállítása 1962-ben volt.

– Geometrikus szellemű anyagokat terveztem akkor. Olyan „angolos", kockás, csíkos mintákat.

– Hogy aztán a következő kiállításáig szakítson velük. Emlékszem. Maga volt az első magyar művész, akit izgatott a szecesszió

reneszánszának világáramlata, már csaknem egy évtized előtt. Úgy mondta, familiárisan, enyhe gúnnyal; a szeci.

– Először csak érdekelt, aztán már tudatosan vállaltam a szecessziót, leszámítva a valóban undorító részleteit. Nem a formavilága vonzott, hanem a szecesszió korának művészeti törvénye, az igényesség, művesség, ezek a már-már megkopott kategóriák.

(Bódy tavalyi kiállítása a kínai, japán selyemfestést és a szecesszió – eredetileg ugyancsak Távol-Keletről importált – növényornamentikáját, rózsaszín, szürke, lila színeit idézte. Csak nagy művészek sajátsága az ilyen szűkszavú előadás. Az ötlet nála csak mellékszereplő lehet a művészi mondanivaló mellett.)

– Látom, inspirálja a növényvilág. Hogyan lesz ebből kép, minta?

– Az előkészület a gyűjtés. Tavasztól őszig tart. Egy növény kezdeti vagy elvirágzó stádiuma egészen más. Ugyanazok a növények bizonyos időkihatással új élményt jelentenek. A munkámban tehát első a „natúrstúdium", utána következik a növény karakteréből adódó ritmus-játék, szín-játék. Ezek után az áttétel: a növény mint ornamentika. A kusza növény nem jelent összevisszaságot.

– A mostani – Régiposta utcai – kiállításának a kékfestő technika a témája.

– Ugyanúgy, mint a szecesszióban, itt is megfogott a művesség, az egyszerűség és az absztrahálásnak a tervező számára kimeríthetetlen lehetősége. Amikor – sok éve – elborzadtam a kommersz textilek háromszög-modernségétől, elkezdtem tanulmányozni a kékfestő ipart. A Néprajzi Múzeumban és – szülővárosom – Veszprém múzeumában. Nem vagyunk a kékfestő mesterség hazája, de a magyar kékfestő mégis más, mint az osztrák vagy a cseh. Megta-

láltam a kevés kékfestő mesterek közül egyet, a hetvenkét éves Jakkel Sándort Jászapátiban, aki még ma is a két évszázados technikával dolgozik. Még körben járó lóval – a Vilmával – mángorol. Úgy érzem, már megmaradok a kékfestés mellett. Meg akarom szerezni – tizenöt évvel a főiskolai diplomám után – a kékfestő mesteri képesítést. Egy nagyobb munkám már készül is. A siófoki Delta Étterem bárpultja fölötti, száz négyzetméteres, vadgesztenye virágjaiból komponált textil oromfal. A vendéglőnek fehérmárvány padlója lesz. A kékfestő kárpitot az isten is azért teremtette, hogy ott énekeljen.

– És miben különbözik a népművészettől az iparművész munkája?

– A régi kékfestő mintákat átkomponálom mai felhasználásra, új cikkekre. Ilyen a kékfestő abrosz, szalvéta, kárpit. A különböző klasszikus kékfestő dúcok mintáit harmóniába hozom. Új mintákat tervezek másképpen, nagyobb léptékben, de mindenkor megtartom a kékfestő szellemét, törvényeit, az egyszerűségét, dekorativitását, zártságát.

(1968)

BOLMÁNYI FERENC

B. F.

Mese és valóság vibráló játékát játszod;
mindazt, mi eddig csak égi látomásnak
látszott!

Berda József

(Ha valakire rámondhatjuk azt a már-már laposnak érződő megjelölést, hogy „iskolába nem sorolható festő", akkor Bolmányi az. Festészete a vonzás és a taszítás kölcsönhatásaiból kialakult színforgatag, az egész képfelületen állandó a dinamizmus. Először elvontnak érezzük a képeit, azonban a tárgyi világ egyes jelzéseihez való ragaszkodása, állandóan visszatérő szimbólumrendszere – elemei: madár, bárány, török basa, valamilyen busóféle ördögalak, sárkányszerű szörnyek – elkülöníti művészetét az absztrakttól. Festménye mindig nagyon színes, érzelmi töltésű művész, kísérletsorozatának mostani szakaszát majdnem két évtizede folytatja, fanatikusan, sőt makacssággal.)

– A modern Bolmányi képeinek közönsége talán el sem hinné, hogy valamikor sikeres portréfestő voltál.

– A megélhetés nehézségei szorítottak a portrézásra a húszas években. Akkoriban moziban hegedültem, a partnerem, a zongorista, szobrász volt. Tehát a létfenntartás vezetett az arcképfestéshez, ugyanakkor sohasem voltam hajlandó, hogy ezt mint felületi virtuózkodást fogjam fel. 1932-ben Bécsbe költöztem, gyakran voltak sikereim, lefestettem Beregi Oszkárt, Kálmán Imrénét (erről a képről olvastam az újságban, hogy most ötezer dollárért akarja visszavásárolni a zeneszerző özvegye egy nyugatnémet múzeumtól),

A kékfestészet reneszánsza?

Bódy Irén kiállítása az Iparművészeti Múzeumban

Egyszerre két hír is megörvendeztette szülővárosában, Veszprémben *Bódy Irén* textiltervező iparművész ismerőseit, barátait. Április 4-én a *Munkácsy Mihály-díj harmadik fokozatával tüntették ki a „kékfestésű textilfalképek és a nyomottmintás textiliák tervezéséért, valamint a kékfestő technika feleleventéséért".* Kékfestő munkáiból egy héttel ezelőtt kiállítást rendezett a Magyar Képzőművészek Szövetsége Budapesten, az Iparművészeti Múzeumban.

A látogatók sokasága a megnyitó ünnepségen és azóta is — *közönségsikert jelez.* Növekszik az érdeklődés a kékfestészet iránt? Vagy inkább egy csaknem elfeledett mesterség újjáélesztője és továbbfejlesztője — magas szinten egyedüli magyar művelője — kínál kuriózumot? „A kelmének, főként vászonnak indigóval történő *kékre festése*" — e meghatározás az értelmező szótárban túl egyszerűnek tűnik, ha végig-végig fürkészi az ember a kiállított ruhaanyagokat, függönyöket, kalapokat, párnahuzatokat, falképeket.

Sötétkék valamennyi alapja, és fehér, többnyire virágmotívummal díszített. Egyszerű, de nem egyhangú, s *megkapóan szép.* A modern, vagy annak mondott tarka, színes, olykor cifra textiliákhoz szokott szemünket gyönyörködteti a szinte puritán játék a kék-fehérrel. E két szín mennyi lehetőséget kínál a variációra! Gesztenye- és mezei virágok, székely motívumok, stilizált fenyőfák és népmesei figurák hangulatát idézi föl velük — *szerényen, művészi fokon, ötletesen válogatott ritmusban.* És nem utolsó sorban: *korszerűen.* Ezt hangsúlyozom, mert tűnt idők technikájával mai ízlés kielégítésére törekszik az iparművésznő, nagy mesterségbeli tudással, élénk fantáziával.

Létrehozásának részben kézműves, részben manufakturális módját megőrizte a kékfestészet, mely a korai kapitalizmus idején virágzott. Amikor életkérdés volt az osztrák ipartól való elszakadás, asszonyaink e — külföldi eredetű — „honi kelme" viselésével tüntettek a hazai ipar mellett. Később parasztasszonyok olcsó és praktikus öltözékévé vált a kékfestő ruha, kötény, kendő.

Veszprémben Bódy Irén gyermekkorában — lakásuk közelében — működött még az utolsó kékfestő műhely. Képzeletét elbűvölte, s a főiskola elvégzése után is hatott varázsa. Miközben a kispesti textilgyárban tervezett, haza-hazatért, jórészt a múzeumba, a feledett mesterséget tanulmányozni, meg felfrissülni a vén veszprémi házak derűs zugaiban. Öreg mestereket és szerszámokat keresett másutt is.

Mit menthet át évszázadnyi tapasztalatokból az iparművész jó szeme, ügyes keze, fejlett ízlése? Sikerült az értékes hagyományt újrafogalmazni, mégpedig művészi színvonalon. S a textiliák felhasználásának lehetősége igen sokféle. Napjaink igényeit aligha elégítheti azonban ki a kereskedelemmel való együttműködés nélkül. Ezt a kitűnő divattervező, *Soltész Nagy Anna* készítette elő.

Közös munkájuk a mostani kiállítás: *a divattervező érvényesíti funkciójukban a textiliákat.* Látva az anyagot és ami belőlük készíthető, nem oktalan a következtetés: új reneszánszát élheti a kékfestészet. De, hogy igazán divat legyen, nagytömegű gyártása mellett a kereskedelem igénye sem mellékes.

Reméljük, szülővárosa közönsége is mielőbb megismerheti Bódy Irén kékfestő munkáit. Évekkel ezelőtt szerepelt itt, rosszul előkészített kiállításon. A textiltervező iparművésznő kitüntetése alkalom újabb, s eredményeinek teljesebb bemutatására Veszprémben. **Raffai István.**

cal-menti tsz-szövetség.

Az agrárklub — a pápai és a keszthelyi után immár a harmadik a megyében — tartalmas programmal kezdte tevékenységét. *Horváth Lászlónak*, a tsz-szövetség közgazdászának előadása alapján értékelték a pápai és a devecseri járás termelőszövetkezeteinek tavalyi munkáját, áttekintették az idei terveket, és azt elemezték, hogy a közgazdasági szabályozók miként hatnak a közös gazdaságok jövedelmezőségére.

A megválasztott tisztségviselők munkatervet készítettek. Az év hátralevő részében rendezvények, tanulmányutak, tapasztalatcserék, szakmai megbeszélések szerepelnek a programban.

„Nagytakarítás" Pápán

(Tudósítónktól)

A rendkívül kemény és havas télen — részben az eltakarító gépkocsik mozgásakadályai miatt — Pápa különböző pontjain rengeteg szemét halmozódott fel. Az illetékes városi vállalat számos markolóval és szállító gépkocsival un. nagytakarítást végzett a városban.

S. G.

tak elégíteni a keresletet, ez pedig méginkább azt a látszatot keltheti, hogy elég csak a kapacitást bővíteni, s akkor hosszútávon kielégítő lesz az üzletmenet.

Műszaki bázis nélkül

Elméletben régen tisztázott kérdés, hogy csakis a korszerű, jó minőségű, olcsón és magas műszaki színvonalú technológiával gyártott termék lehet alapja, tartósan, a rentabilis gazdálkodásnak. A gyakorlatban azonban, ennek az alapnak a megteremtése, nem is egyszer, tüstént a kezdet-kezdetén megtorpan — a technológus és a konstruktőr között húzódó szakadék miatt. Ezt a szakadékot a fogyasztók is léptenyomon tapasztalhatják. Hányszor megesett már, hogy valamely kiállításon megcsodálható volt egy-egy konstruktőri elképzelés remekbeszabott laboratóriumi mintapéldánya. Ez a mestermunka azután odakerül a technológushoz, s kiderül, a laborpéldánynak nincs műszaki bázisa. Nincs olyan anyag, gép, szerszám, szakember, amelylyel a sorozatgyártás megindítható lenne. Elkezdődik a bütykölés, a kompromisszum keresése, amelynek azután vagy a külcsin, vagy az élettartam, vagy a termék tudománya látja a kárát.

A konstruktőri elképzelés

jóminőségű terméket, korszerűt, elavult technológiával nem lehet készíteni, csak toldozva-foltozva. A VBKM hősugárzói is azóta jók, élettartamuk, külsejük azóta kielégítő, amióta a gyár teljesen új technológiára tért át.

A fegyelem és a gondosság persze sok mindent rendbehozhat, bizonyos határig ellensúlyozhatja a korszerű konstrukció és a kevésbé korszerű technológia közti ellentmondást, de végül is mindig, vagy a konstruktőr visszakozik, vagy a fogyasztó bosszankodik sokat, s a gyár fizet ki garanciális költség és selejtkár címén tetemes összegeket. Akár új gyártmányok bevezetéséről, akár a futó termékek minőségéről van is szó, alapvető változást csakis a komplex műszaki fejlesztés hozhat.

„Szembesítés" a követelményekkel

A kohó- és gépipari tárca mindezek tanulságaként, a múlt év közepén, figyelemreméltó akciót kezdeményezett — figyelemreméltót a többi tárca számára — és 17 fogyasztási cikket gyártó vállalatát „szembesítette" a követelményekkel. A hazai rádiógyártás számára például előírta a készülékek haladéktalan tranzisztorizálását, s az integrált áramkörre való át-

Tav

Gyarmat határában 600 holdo közös gazdaságnak. A munká

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

NAPLÓ

Veszprém

1970 APR 25

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1959. NOV 11

MAGYAR NEMZET
Budapest

Bódy Irén

Bódy Irén kékfestő-kiállítása a Fészek Klubban

Bódy Irénnél makacsabb kísérletezőt keveset láthattunk eddig hazai kiállítótermeinkben. És bálszerencsésebbet is ritkán; mert valóban fatálisan rossz csillagzat kell ahhoz, hogy ennyi jó ötlet és értelmes tettvágy eddig ilyen kevés eredményt hozzon.

De nem szeretnék kritika helyett rejtvényt átnyújtani az olvasónak, így az általános szinten maradó füstölgés helyett inkább a tényekkel folytatnám.

Bódy Irénnek e mostani bemutatója előtt két — általános erkölcsi és kritikai sikert aratott — tárlata volt az utóbbi években. Mindkettővel (hasonlóan e mostanihoz) a népszerű, könnyen, tömegméretekben előállítható textilanyagok *új lehetőségeire* akarta felhívni a figyelmet: az elsőn gépi sokszorosításra, nyomásra kiválóan alkalmas tervsorozatokat mutatott be, a másodikon egy ősi textiltechnika, a *kékfestés* új életre keltésének lehetőségét csillantotta meg. Tervei süket fülekre leltek, erényeire nem figyeltek fel azok, akiknek kellett volna: a textilipar illetékesei, vezetői.

Bódy Irén azonban — mondtuk — makacs kísérletező. Nem adta fel a harcot és most *újabb „kékfestő-kollekcióval"* áll közönsége elé — ezúttal a *Fészek Klub* aprócska első emeleti bemutatótermében — fényesen bizonyítva, milyen széles alkalmazási tere lehetne (a függönyöktől a díszítő textíliák területein — a párnahuzatokon, falképeken stb. — keresztül az asztalneműkig, sőt, a mostani, a népművészet motívumkincsét felfedező divatáramlatok idején különösen hasznossá válható, *ruhaanyagokig*) ennek az ősi, nemesen egyszerű, ám végtelenül dekoratív textiltechnikának.

Bódy Irén bemutatott anyagsorozatai ezúttal is feltétlen figyelmet érdemelnek. Saját tervezésű, az ősi kékfestőmotívumokat tovább variáló, önálló ötletekkel gazdagító nyomódúcaival olyan változatos mintakincset állított elő, amely szellemével és frissességével bizonyosan sikert arathatna a közönség széles rétegei között, s így megújíthatná egyrészt a mai lakástextíliák egy kaptafára készült gyári világát, másrészt az öltözködés könnyebb anyagainak forma-, motívum- és anyagkonvencióit.

Kár lenne, ha azok a vállalatok és szervek, amelyek e területen működnek, ismét a „megszokott' részvétlenséggel mennének el e sokat ígérő, s most újra felkínált lehetőség mellett.

h. ev.

Korszerűsítik a szakmunkásképzést

Több érdekes előadás hangzott el azon a kétnapos tanácskozáson, amely hétfőn kezdődött az Országos Pedagógiai Intézetben az iskolai rendszerű szakképzésről. *Vendégh* Sándor, a Művelődésügyi Minisztérium szakoktatási főosztályának vezetője egyebek közt elmondotta, hogy jelenleg a szakképzést nyújtó iskolákban csupán nappali tagozaton több mint *300 ezer fiatal tanul.* Az utóbbi húsz esztendőben nappali, esti és levelező tagozaton együttesen mintegy másfél millióan szereztek szakképesítést. Az 1969—70-es oktatási évben már a 14—18 éves korosztály *több mint kétharmada* valamilyen szakmai képzést nyújtó iskolában tanul tovább. *Nádor* György, a Munkaügyi Minisztérium főosztályvezető-helyettese a szakmunkásképzés korszerűsítésének terveiről tájékoztatta a tanácskozás részvevőit. Közölte, hogy 285 szakmai tanterv közül *114 átdolgozásra szorul.* 278 tankönyvből elavult illetve 50 százaléknál nagyobb mérvű átdolgozást igényel 106. A képzés minőségi fejlesztése érdekében bizonyos szakmákat *megszüntetnek, másokat összevonnak.* A jelenlegi 285 szakma helyett a jövőben csak 186-ot oktatnak.

KÜLSŐ ÉS BELSŐ BU

10×15 cm

FALBURK

(pirogránit)

KAPHATÓK

A

FŐVÁROS

VAS- ÉS

SZAKÜZL

VI., Lenin

VI., Váci ú

I., Batthy

VII., Dohány

VII., Majak

IV., Kemén

X., Kőrösi

1967 MÁJ 12.

1021

SZABÓ GYÖRGY:

KÉPZŐMŰVÉSZET

GRAFIKAI VÁLTOZATOK

A mai magyar grafika színvonalára, kérem, ne az általam egyébként mindig nagyrabecsült *Rádió és Televízió Újság* e hétre érvényes (19.) számának címlapjáról következtessen az olvasó: ami azon — s közel hétszázezer példányban! — megjelent, legfeljebb arra jó, hogy újfent elgondolkoztassa az ízlésnevelésben sajtónkra váró feladatok nagyságáról. A *művészet* területén, szerencsére, sokkal biztatóbb kezdeményezéseket találni: a Dürer Teremben

Szász Endre kiállítása

például a nemzetközi élvonalhoz tartozó grafikánk összképét színesítette tovább. Mégpedig elsősorban a sejtelmesség, a mese szféráinak feltárásával: látomásos ereje képeinek naturalisztikus részletmotívumait könnyű szerrel emeli jelképes rendbe. Másféle „látomásosság" ez, mint — mondjuk — a fanyar-groteszk Gross Arnoldé; nem a játék, a felszabadult-irónikus humor, hanem általában a tragikum vagy legalábbis a komorság uralkodik benne. Ha Gross Arnold világa a mediterrán tájakat idézi, Szász Endréé inkább az Északi-tenger vidékét: holdfehér arcok, mélyen sötét szemüregek meredtek ránk színes „olajgrafikáin", az idő múlására, az enyészet könyörtelenségére figyelmeztetnek, s gondjaiktól a megváltást tőlünk várják. Merengésre késztető művészet ez, odaparancsol problematikája elé s közben mintha fürkészné is, vajon képesek vagyunk-e szembenézni vele; *értjük-e* panaszait a pergő hónapok illanásáról, a kék világegyetemben tovatűnő csodákról, az egyéni lét végességéről? Igen, ezeket a kérdéseket érteni lehet, még ha komor tónusuk arról árulkodik is, hogy végletes-romantikusan felvetett problémák ezek, a *közlés már-már örömteli állapotában* eldaolt fájdalmak inkább; más szóval fiatalosan egyoldalúak s tételszerűek is, de a századfordulói szimbolista grafika vagy az Odilon Redon-hagyaték szorongásos rettenetétől (bármilyen erős is a polgári világban most ennek divatja) távol állnak.

Szász Endre kifejezőereje tökéletesnek mondható. A látvány *fölé* emelt tájak és figurák pontosan, dadogás nélkül vallanak; s legfeljebb azon gondolkodhat el az ember, hogy *amiről* beszélnek, azt a művész nem túl magabiztosan mondatja-e velük? A képek mindenesetre „konstatálnak" inkább, egysíkúan „megállapítanak" valamit. Ami a kiállításról hiányzik, az a gondolati-érzelmi processzus tanúbizonysága; vagy — más szóval — az a hamleti „töprengés", mely a *vívódások* hitelével szolgálna. Nem a művek őszinteségét vitatom, félreértés ne essék; amúgy is olyan intenzitással merülnek el a révületben, hogy efféle gyanút még csak kockáztatni is igazságtalan dolog lenne. De a mély gondolatokkal való *küzdelem* jelei mintha mégiscsak hiányoznának; igaz viszont, hogy egy ilyen „birkózás" végeredménye is némiképpen más lenne, mint az, amit a képek most felmutatnak. Talán kevésbé lennének érzelmesek és homlokráncolón komorak? Azt hiszem, igen. Érdemes lesz Szász Endre megejtő tehetséggel felívelő pályáját tovább követni már csak e problematika további alakulása miatt is.

Érdekes volt az elmúlt napok tárlatai között az is, melyet egy fiatal, most induló grafikusnak rendezett a Fővárosi Művelődési Ház és a Csepeli Képzőművészek Baráti Klubja.

Mermeze Nóra

még az egyéni kifejező-nyelv elsajátításának kezdetén tart, műveinek tartalma is most tisztul csak. De már gyanítani lehet, mit fog közölni majd, ha a megismerés *alkotói* folyamatában kezdeti romantikáját, időnkénti affektív túlzásait leküzdve a valóban drámai erejű jelképrendszer birtokába jut. Hiszen (főleg komédiás-artista képein) az az ember sejlik elő, aki — hogy Picasso egyik emlékezetes figuráját idézzem — oly gyermeki derűvel egyensúlyoz az öröm és bánat nagy kerek labdáján; ennek az *egyensúlynak* a megtalálása pedig egész életre mélto művészi program lehet.

Végezetül legalább pár mondatot a Kulturális Kapcsolatok Intézetének termében megrendezett frappáns kiállításról hadd írjak ide, még akkor is, ha *itt* emlékezni róla majdhogynem fölösleges.

Csomagolási ötletek

— ez a címe *Balogh István, Darvas Árpád, Ernyei Sándor, Finta József, Görög Lajos, Hegedűs István, Konecsni György, Máthé András, Papp Gábor, Sinka Mátyás* és *Szilvásy Nándor* bemutatójának. Pontos megnevezés: üveg-, konzerv- és dobozosáruk „prezentálásának" korszerű tippjeit találhatja a polcokon az érdeklődő; egy sor szellemes invenciónak örülhet. Lehet, hogy a konzervatív hajlamú ítészek az ilyesmire elhúzzák a szájukat; én azonban csak gratulálni tudok ehhez a kiállításhoz. A tizenegy művész a grafika *legközvetlenebbül* gyakorlati területén jól megállja a helyét; rangot ad a sokszor lenézett s éppen hétköznapisága miatt fontos reklám- és csomagolástechnikának; apróbb fogyasztási tárgyaink megszépítésén szorgoskodnak — szinte minden ötletüket jó lenne mielőbb nemcsak javaslat formájában látni viszont. Az új gazdasági mechanizmus bevezetése előtt javasolni tudnám tapasztalatszerző *kiszállásra* az ipar és a kereskedelem illetékeseinek.

BÓDY IRÉN KIÁLLÍTÁSA

Csak jó művészek sajátsága az *ilyen* szűkszavú előadás. Bódy Irén textiltervező kiállítási anyagában jórészt két színt látunk, a kéket és zöldet, csak kétfajta — növényi — motívumot találunk, a cinia virágját és az ökörfarkkórót. Az *ötlet* ennél a művésznél csak mellékszereplő, sőt a mondanivaló magasrendűsége mellett csak statisztál. Pedig iparművészetünkben újdonság, vagy legalábbis még ritka vonás Bódy Irén annyira időszerű két alaptétele: a geometria gyökeres tagadása és a szecesszió — az iparművészet aranykorának! — felélesztése. A *trouvaille* nála éppen ellentmondásaiban van, amikor elutasítja a mértani formák szigorát, de olyan *rendet* teremt végül is, amilyent a geometrizmus ritkán ér el. Híve a szecesszió hagyományainak, de a műve mégsem szecessziós, hanem szuverén módon egyéni. Kell ennél több?

Kizárólag lakástextilt állított ki. Sokszorosítható (sajnos csak így feltételes módban, mert nem gyártják) falikárpitot és kézifestésű egyedi darabokat. A virágminták a régi kékfestők mustráira, vagy talán a porcelán kék díszeire utalnak. Ezek a méteres anyagok nagy virágaikkal mégis intim effektust adhatnak a lakásnak a sima bútorok mellett, de nem feltűnősködnek. A kisebb puplin, vagy selyemburett festések függőleges csíkjai a kínai, japán selyemfestést és a szecesszió növényornamentikáját, rózsaszín, szürke, lila színeit idézik. Láttuk, hogy a hasonló festésű pávaszín anyag karosszék-huzatnak is jó. Az óriási méretű fali textil, mintegy Bódy-féle neopointillista, pöttyösen megfestett kettős levele visszafogottságában is erőteljes. És a záradékul kiállított fekete-piros falikép — melyre a rendező *Kátai István* erős reflektorfényt vágott — a miseruha nehéz hímzésének, lazuros olajfestménynek, vagy a csillogó üvegzománc látványának az érzetét kelti bennünk. *(Csók István Galéria.)*

Frank János

ÉLET ÉS IRODALOM
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

lezuhan, s tehetetlenül

a mellemre, csak ült ott
núzódik, becsukódik —
írtam, az meg csak ül...
ob lett, s figyeli avval a
z arcomat... — Hirtelen,
kor köhögtem egyet —
s megtörli az arcát, kö-
oly; a köszönöm egészen
n kedves — akkor köhög-
görcsös erőlködés — de
ottam, mint a kutya...,
próbálgatja így, nem tet-
nétli az előző változatot
.... már nagyon messze
m... — riadtan körülnéz,
ra, akiknek majd ítélniük
pján. De a többiek még
pillantásra, a szövegre
t.

lal a Könyves néni. Hal-
, de hasonló érzékletesség-
yanis elhitte, amit a mű-
, azt hiszem, meg is saj-
sztalást érzek a hangjá-

... illetve a menyemhez,
g ők is ott laktak... egy-
ült egy galamb... egy na-
galamb, a fiam meg is
egy kis gyűrű... postaga-
mondja, de úgy, mintha ez
etlen és csodás dolog len-
ból jött, le is lehetett ol-

vasni, ami a
már mit jeler
rom a költés
s íme: — azta
mondta, hogy az ilyen
bad megfogni, mert üzenetet visz...
azt vitt... mert ahogy elengedtük, repült tovább, nem ült le sehová, csak ment... De nagyon szép madár volt... — teszi még hozzá, mert nehéz valamit jól befejezni.

Közben újra bekapcsolták a lámpákat, helyére került a fekete függöny, helyükre ültek a színésznők, s folyt tovább a felvétel, kint is zuhogott tovább az eső, én meg azon gondolkodtam, melyik történet kell a filmbe, a novellába, a fehér vagy a fekete madár története? A fekete madár története absztraháltabb, stilizáltabb, a másik valódibb. De „az ilyen madarakat nem szabad megfogni" — ez vonatkozhat mind a két madárra. Persze a postagalamb üzenetet visz, ha valóban postagalamb volt, konkrét céllal repül valahonnan valahová. Talán — gondoltam — repülnie kell még, míg elveszti a lábáról vagy a nyakáról a tényleges üzenetet, s mégis, ha berepül a házba, az anyókáknak rögtön látniuk kell rajta, hogy nem közönséges madár, s hogy az ilyen madarakat nem szabad megfogni.

Móra Péter

Kutassy Ferenc: Villon-illusztráció

ICS TIBOR:

Udvarház

ok ajándékokkal,
m alatta,
ha valaki tőlem
kenyeret elfogadna.

ha valakitől én
tnék egy rózsacsokrot,
nben rólam elég
at mondott.

m én is rózsával
on a füvet, a szobát,
a kedvesemet
t, húsz éven át.

nt neki adok,

nap a tóban,
töredezése a kövön,

fognak lógni
oszlop alatt,
om el
madarat.

A szekrényen ólomüveg lesz
és átdereng rajta a sok írás,
hogy lássa mindenki,
de ne olvassa más.

Odaadom, mit készítettem,
a hosszú, nagy vacsorát,
megmosom este a lábát,
arcomat szoritom rá.

És nézem körmei tükrét
és benne magam,
így fogok élni vele,
boldogan.

Nagy dunyhák közé szorítom majd,
hogy legyen elég melege,
s mit a szenvedés rakott rá,
azt mind vegye le,

ajándék lesz a szobában,
nagy üvegek, gazdag olaj,
s kitűnik az élet értelme
könnyű vonalaival.

S én ülök majd éjjel a széken
és várom a reggeleket,
és félek, ha megjön a reggel,
majd mindent visszaveszek.

Bódy Irén
SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRMONDÓ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

MAGYAR NEMZET
Budapest
1970 APR 30

4 1021

Bódy Irén kékfestő világa az Iparművészeti Múzeumban

Ilyen kékhangulatú szoba a régi minták is, szinte biomemcsak egy van és ilyen kék lógiai hűséggel másolva a hangulatot a valóságban is természetet. Bódy Irén stilikeltenek a tárgyak, növények, zálja a természetben talált egy órára vagy még rövidebb formákat, virágmintákat, de időre, sötétedés előtt. Mielőtt mindvégig megőrzi azok belső beleveszn ének, eltűnnének az törvényszerűségeit, az arányok estében, ilyen mélykék veszi és a formák eredeti váltakokörül a testeket, a fákat, a zását, ritmusát. Ezért nem virágzó gesztenyét, s a két unalmas, ezért nem egyhanegymás mellett álló nyárfát gú, amit csinál.
Szigligeten az alkotóház udvarán. Nem szokatlan és nem Üdítő élményt nyújt a kiállídegen ez a kék világ, ami tás (a remek modellek Sol-Bódy Irén Munkácsy-díjas tész Nagy Anna munkái), és iparművész kékfestő kiállítása fogadja az Iparművészeti Múzeumban a látogatót.
Kék-fehérből épült fel ez a kiállítás, kék-fehér mintás terítőkkel, függönyökkel, párnákkal „rendezték be" a szobát, ilyen textilképek díszítik a falakat. A másik terem még többet tesz: kék-fehér mintás ruhákba öltözteti az embereket is, fehér virágos ernyőt tart föléjük, s fejükre természetesen ugyanilyen kalap dukál. Ezzel a két színnel díszíti a tárgyakat, az embereket, ebből építi fel a világot ezen a kiállításán Bódy Irén.
Milyen ez a világ? Milyen is lenne, ha valami csoda történne és egy időre, egy órára kékből és fehérből kellene felépíteni környezetünket, szobánkat, ruhánkat, de még a nyitott ablakon is kék-fehér gesztenyefák néznének befelé? Vissza lehet-e adni, ki lehet-e fejezni ilyen szükszavúan a hangulatokat? Nemcsak az este, az alkonyat előtti hangulatot. Többet és mást. Lehet-e ilyen kevés szóval szólni komolyan és tréfásan? Szép lenne-e ez a világ, vagy csúnya, változatos, vagy sivár és unalmas?
Ezeket a kérdéseket vetik fel és ezekre válaszolnak Bódy Irén munkái. Nézem a két egymás mellett álló nyárfát, s mögöttük érzem a parkot, a Balaton felől feltámadó szelet, amitől a két fa koronája összeér. A gesztenyefa fehér gyertyavirágai ugyanolyan szépek a kék háttér előtt is, mint zöld levelek között. A szoba csupakék világa sem nyomaszt. Komolyszép hangulatot ébreszt egy Jukka felnagyított ismerős virága és az ovális, vaksi tükör nélkül is érezni a parasztszobák hűvös levegőjét az angyalokkal díszített fésű- és kefetartó láttán.
Színes és változatos a világ így kék-fehéren is — ez a legmegkapóbb élménye a kiállításnak. S mindezt nagyon egyszerű és tiszta nyelven mondja, tömören, szinte tömondatokban. Tud komolyan beszélni és tréfásan is: lesütött szemű, szende menyasszony pirul az egyik faliképpen. Nagy csokor virágot tart maga előtt, virágok alkotják a ruháját, alakját is, aprómintás viráglábakon áll. Odébb egy mintaszőnyegen egy másik mintakisasszony: pettyekből, virágokból, indákból és csillagokból. Ugyanazokból a mintákból születtek mindannyian, mint a kiállítás többi darabja, mint amiből az egész itt bemutatott kék-fehér világ.
A másik felfedezés: ez a kék-fehér környezet hangulatában, összhatásában képes arra, hogy *kifejezze a mát, beilleszkedjék a modern lakások környezetébe.* S teszi mindezt ugyanazzal a sok száz éves technikával, ugyanazokkal a nyomófákkal: a körtefából faragott mintafákkal, amelyeket száz év előtti ismeretlen mesterek faragtak tele csodálatosnál csodálatosabb virágokkal, csillagokkal, indákkal. Bódy Irén kiállítása túlnyomórészt ezeket a régi mintákat mutatja be, ezekből állította össze anyagát. Ezekkel díszítette párnáit, terítőit, a bemutatott ruhákat is. Hogy mégsem hatnak álmos, divatjamúlt daraboknak, és hogy jóval többet nyújtanak annál, amit az egykori kötények, ruhák, kendők nyújtottak, ennek külön titka van. Úgy használja ezeket a régi mintákat, hogy *átkölti, átfogalmazza* a bennük rejlő lehetőségeket.
Az arány, a forma, s a ritmus változásai, egysége érdekli, ezt kutatja a természetben. Ebből építi fel világát, ebből szerkeszti meg vázlatról vázlatra egyszerűsítve saját mintáit. Ebből készültek

Fekete Judit

séget, szocial

Módosítják az erdő- és a vadgazdálkodási törvényt

Ülést tartott az országgyűlés mezőgazdasági bizottsága

Bencsik István elnökletével szerdán a Parlament Gobelin-termében ülést tartott az országgyűlés mezőgazdasági bizottsága. Az ülésen a képviselők megvitatták az erdőkről és a vadgazdálkodásról szóló törvény módosítására vonatkozó irányelveket.

Földes László mezőgazdasági és élelmezésügyi miniszterhelyettes — kiegészítve az írásban közreadott munkaanyagot — egyebek között rámutatott: a legutóbbi években gazdasági életünk szerkezetében alapvető változások történtek. Megvalósult a termelőszövetkezeti földtulajdon, megváltozott az állami felügyelet tartalma, a gazdaságirányítás új rendszere megalapozta az önálló vállalati gazdálkodást, s feloldott számos, a termékforgalommal kapcsolatos megkötöttséget. A törvény ezekkel a változásokkal nem számolhatott, így több vonatkozásban már túlhaladott, nincs [illegible]

az erdők élőfa-készlete meghaladja a 170 millió köbmétert. Az elképzelések szerint 1985-re a fakitermelés jóval meghaladja majd a nyolcmillió köbmétert.

Az erdőkről és a vadgazdálkodásról szóló törvény módosításának irányelveiben felvetik egyebek közt, hogy a nem termelőszövetkezeti községekben jelenleg 87 erdőbirtokossági társulat van, s legalább harmadrészüknél vitatható a további fenntartás. Az irányelvek javasolják továbbá: a gazdaságirányítás új rendszerének megfelelően el kell hagyni az éves tervek kötelező jóváhagyására vonatkozó rendelkezést, fenntartva az erdőkezelőknek és használóknak azt a kötelezettségét, hogy hosszú távra szóló erdőgazdasági ütemterv szerint tevékenykedjenek. Az ipari fa felajánlásának eddigi kötelezettsége sem egyeztethető össze a termékforgalom új rendszerével, a nem fatermelést szolgáló erdőknél vissza kell állítani a tanácsi kezelés lehetőségét, s egyszerűsítésre, kiegészítésre szorul a vadászatra jogosultak törvényi szabályozása is.

Az előterjesztést követő vitában számos képviselő szólalt fel, majd Bencsik István zárszavában hangsúlyozta, hogy törvénymódosítás minden bizonnyal jól szolgálja majd erdő- és vadgazdálkodásunk céljait.

---

re érkezett nent küldöttsége

volt *Beresztóczy* Miklós, az országgyűlés alelnöke, *Kelen* Béla, az Interparlamentáris Unió magyar csoportjának alelnöke, *Esztergályos* Ferenc, a Külügyminisztérium főosztályvezetője, valamint Tancred *Ibsen*, a Norvég Királyság budapesti nagykövete.

---

ziai kulturális nkatervet írtak alá

Az okmányt magyar részről dr. *Pesta* László, a KKI elnökhelyettese, tunéziai részről Ezedine *Bachaouch*, a nemzeti kulturális bizottság alelnöke látta el kézjegyével.

A tunéziai delegációt magyarországi látogatása során fogadta dr. *Orbán* László, a művelődésügyi miniszter első helyettese, valamint dr. *Rosta* Endre, a Kulturális Kapcsolatok Intézetének elnöke.

A tunéziai küldöttség néhány napos magyarországi látogatás után szerdán este elutazott Budapestről.

---

k egy Meteort

árási mesterséges holdak

meteorológiai helyzetet rögzítő időjárási térképeket Moszkvából azonnal továbbítják Washington, Genf, Tokió, Sydney és más külföldi nagyvárosok meteorológiai intézményeihez. Golisev hozzáfűzte, hogy a Meteorok tudományos berendezésük képességeit tekintve, *száz százalékkal jobbak, mint az Egyesült Államok megfelelő meteorológiai* műholdjai. A Meteor-rendszer szputnyikjai a Földnek mind a nappali, mind az éjszakai oldaláról tájékoztatást adnak a légkör helyzetéről.

A szovjet tudósok, tervezők és mérnökök a Meteor-rendszer megteremtésével *megoldották az űrhajózás számos bonyolult tudományos és technikai problémáját.* A kozmikus kutatások fejlődéséhez való hozzájárulásukért ebben az évben kiérdemelték a Lenin-díjat — mondotta végezetül Golisev.

Bródy Irén
textilterverő

M.D.K.

Textilterverő, 10 éve lépett ki
a gyári műtermből azóta
önálló az dolgozik.

Frank János: Bródy Irénnel
Élet és Irodalom, 1968. jún. 15 - 8 kg.

Bódy Irén

Budapesten született 1929-ben. Iskolai végzettége: Magyar Iparművészeti Főiskola 1952. Kiállítások: Csók Galéria, Budapest, 1967; Fészek Klub Budapest 1969.

Katona László: II Fal- és Tértextil Bienndlé, Szombathely, 1972.

Bódy Irén

Iparművészeti Muzeum, Budapest 1970.; Veszprém 1970.; Dunaujváros 1970. Részvétel számos külföldi kiállitáson. Díj: Szot III. díj 1970.

Műve: „Kék paradicsom," kékfestő; reprodukció.

Katona László: II. Fal-és Tértextil Bienndlé, Szombathely, 1972.

Bódy Sven
Textiltervező

Méltatás

Péter Márta: I. Spanyolvesoli Vilaghi Alletás
Müvészet, 1974-pilius - 36 kop.

Bódy Irén textilművész

10 ezer forintos díjat kapott
a szombathelyi második fal- és
térfestő biennálén

Magyar Nemzet 1972 július 22
4. old.

Bódy Irén, textiltervező

a művészt SZOT díjjal tüntették ki.

Népszava, 1946. máj. 1.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

1976 MÁJ -
Bódy Irén, textiltervező
Közlekedés
Iparművész

1021

Az 1976. évi SZOT-díjasok

A Szakszervezetek Országos Tanácsának székházában április 30-án ünnepélyes keretek között adták át a SZOT-díjakat. A kitüntetettek tevékenységét, munkásságát *Simó Tibor*, a SZOT kulturális, agitációs és propagandaosztályának vezetője méltatta, majd *Gáspár Sándor*, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, a Szaktanács főtitkára átnyújtotta a díjakat a kitüntetetteknek.

Az 1976. évi SZOT-díjasok: *Asperján György* író, *Balázs József* író, *Bódy Irén* textiltervező iparművész, *Csongrády Kornél* karnagy, *Feledy Gyula* grafikusművész, *dr. Grétsy László* nyelvész, *Hermann István* kritikus, esztéta, irodalomtörténész, *Jákó Pál* színművész és rendező, *Kamarás István*, a Könyvtártudományi és Módszertani Központ osztályvezetője, *Kishegyi Árpád* operaénekes, *László Lajos*, a Magyar Rádió pécsi stúdiójának helyettes vezetője, *Magyar József* filmrendező és operatőr, *Magyar Józsefné*, az Újpesti Munkástovábbképző Intézet igazgatója, *Molnár Andrásné*, a Dunaújvárosi Munkásművelődési Központ igazgatója, *Sebő Ferenc* és *Halmos Béla* zenészek (megosztott díj), *Sipos Tamás*, a Magyar Televízió vezető dramaturgja, *Sütő Irén* színművésznő és *Zsombolyai János* operatőr.

Az ünnepségen részt vettek az állami és társadalmi élet vezető személyiségei, a kulturális és művészeti szervezetek neves képviselői, akik a SZOT-díjak átadása után kötetlen eszmecserét folytattak a kitüntetettekkel a Szaktanács elnöksége által adott fogadáson.

kötelező fékpróbái
Ugyancsak a s
fokozott biztonsá
szolgálja az az í
amelynek gyakorl
sítását harmadik
rázolja —, hogy
hátramenetben a
csakis irányító k
sével haladhatnak
Jártunk a n
ahol azt láttuk,
István és *Felvid*
harmadéves szakmunkástanulók ívhegesztést végeztek nagy szorgalommal és a munkavédelmi szabályok, előírások megtartásával. Látszik, hogy

E téma időszerűségét fokozottabb mértékben alátámasztja az a tény is, hogy a Minisztertanács egyik legutóbbi ülésén, május 6-án

Bódy Irén iparművész

SZOT-díjat kapott

– Átadták a SZOT-díjakat 1.

ESTI HIRLAP, Bp. 1976. ápr. 30.

Bódy Imre, iparművész

SZOT-díjat kapott

– : Kiosztották az 1976. évi SZOT-díjakat. 12.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1976. május 1.

Body Irén

A textil- és ötvöspályázat díjazott művészei között szerepel.

Dvorszky Hedvig: Ipar művészek a Csontváry Teremben; Ipari Művészet, 1972/6. sz. 20. l.

Bódy Irén
textiltervező

A művészmő fabikáysitja, a Paradicsom, a szombathelyi textil-biennalé nagydíjat kapta

Fehele Judit: A kikfeslő
Művészet, 1974 jennes - 21 lap.

Bódi Irén

A Munkásy-díj III. fokozatát kapta.

Magyar Hírlap, 1970. IV. 2. 6. l.

Bódi Hrén textiltervező

munkány díjat (III. fok) kapott

N.N.: Ábadták az idei művészeti díjakat

Esti Hírlap 1970 IV. 1

Bódy Imre, textilkevező

Történelmi oklevelet nyert.

— Magyar iparművészek nemzetközi elismerése

6.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1975. máj. 14.

Bódy Irén (iparművén)

1975-ben felszabadulásunk tisztelettére az Iparművészeti Vállalat pályázatot írt ki. A kiállítást a szovjet Kultúra Házában tartották, ahol a művén első díjat nyert.

Népszava, 1975. febr. 21. 103. elf. 44 sz. 4 p. I. díj.

Bódy Irén

"SZOT-dij 1976" cimmel közli a lap-a Szakszervezetek Országos Tanácsa-május elseje alkamával odaitélt müvészeti dijait. A képzőmüvészek közül Bódy Irén textiltervező müvészt és Feledy Gyula grafikust tüntették ki.

Élet és Irodalom, Bp. 1976. május 8.
XX. évf. 19. sz. 7. lap.

Bódi Irén textilművész 14

A Munkácsy díj III. fokozatával
tüntették ki

Pestmegyei Hírlap 1970 április 2
4. old.

Bódi Iván textilművész

Munkácsy díj III. fokozatot

kapta

Népszava 1970 április 2
4. old.

Bódi Iván textilművész

Munkácsy-díjat kapott

Magyar Nemzet 1970 április 2.
3. old.

BÓDY IRÉN

„VIRÁGZÓ FA" C. IPARMŰVÉSZETI ALKOTÁSA (EML) ELNYERTE A SZOT FELSZABADULÁSI PÁLYÁZAT 5000 FT-OS III. DÍJÁT.

MŰVÉSZET, 1970. SZEPT.

Bódy Irén ipakmüvész

Virágró fa- c. müve (emb.)
III. díjat kapott az alábbi
pályázaton

(r. g.): ha nyílik a szot
felszabadulási kép. müv.
pályázatánál kiállítása

Nagyszava 1970 VIII. 18

Bódi Irén

Díjat nyert a mezőfoszd-i pályázaton

F. L. Kiállításnál Kiállításra
Meyer Hírlap, Bp. 1970. sep. 1.

Body trén

Díjat nyert a SZOT-pályázaton
(5000 Ft)

Láng Éva: Művészet valland...
Egészségügyi Dolgozó, Jf. 1970. sep. 5.

Bódy Irén textiltervező iparmüvész

A Munkácsy Mihály-dij III. fokozatával tüntették ki.

Élet és Irodalom, Bp. 197o. ápr. 4.
XIV. évf. 14. sz. 2. lap

Bódi Imre
textilszerelő

1970-ben a Munkaérdemrend III. fokozatát kapta.

—: 1970 évi Munkaérdemrend díjazottak
listája, 1970. április - 30 lap.

Bódi Irén, iparművész

MDK

Munkácsy M.-díjat kapott. (M. f.)

–: Átadták az idei művészeti díjakat

2.

EST/ HIRLAP, Bp. 1970. ápr. 1.

Bódi Irén textilterverő

munkásy díjat (III. fok) kapott

N. N: Állami és Kossuth díjasok

Pestmegyei ~~[illegible]~~ Hirlap 1976 IV. 2

Bódi Irén textiltervező

munkány díjat (III. fok) kapott

N.N.: Hodalmi és művészeti díjat)

Élet és Hodalom 1970 II. 3

MDK

Bódi Irén, textiltervező

A Munkácsy M.- díj III. f.-t kapta.

-: Kiosztották az 1970. évi irodalmi és művészeti díjakat 8.

Népszabadság, Bp. 1970. ápr. 2.

BODY IRÉN, iparművész

1970 tavaszán iparművészeti munkásságáért Munkácsy-díjban részesült. Igen örvendetes, hogy a kékfestő-minták letűnőben levő divatját felújítani próbálta, a mai igényeknek megfelelő formában. 155.old. 49.jegyz

DOMOKOS OTTÓ: A csornai kékfestőműhely 109.old.

ARRABONA, Kantos János Múz.-A Győri Múz.Évkönyve. 1971.-Győr-Sopron Megyei Nyomdaváll.

BÓDY IRÉN

„Virágzó fa" c. műve (eml.) III. díjat nyert a SZOT Felszabadulási Képzőművészeti pályázatán.

Munka, 1970. jan. 10.

Bódy Iván felvét.

A Széchenyi Akadémia tagja lett. 1993. ápr.6.

kämmereramt,

ldigungen auszu-

.30

Bódy Irén

Falilépe szerepel a szombathelyi fal és téstextilbiennálén

Magyar Nemzet 1972 augusztus 20
11. old

A MŰCSARNOK MEGHÍVJA ÖNT

BÓDY IRÉN

IPARMŰVÉSZ KIÁLLÍTÁSÁRA
1986. MÁRCIUS 7-ÉN, PÉNTEKEN 17 ÓRÁRA
MEGNYITJA: DR. DOMOKOS OTTÓ
A SOPRONI LISZT FERENC MÚZEUM IGAZGATÓJA

MŰCSARNOK BUDAPEST, XIV., HŐSÖK TERE
NYITVA: ÁPRILIS 13-IG
HÉTFŐ KIVÉTELÉVEL 10–18 ÓRÁIG

MGKSZ Ny. – 86.070

Bódy Irén

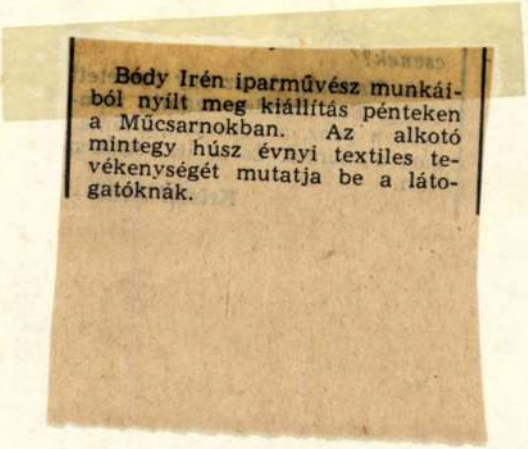

Bódy Irén iparművész munkáiból nyílt meg kiállítás pénteken a Műcsarnokban. Az alkotó mintegy húsz évnyi textiles tevékenységét mutatja be a látogatóknak.

Magyar Nemzet 1986. III. 8.

Bódy Irén

Pénteken a pápai Kékfestő Múzeumban megnyílt Bódy Irén textiltervező iparművész kiállítása.

◆

Magyar Nemzet 1986. V. 31.

BÓDY IRÉN

Kumposzt Évával közösen kláll. a szegedi Gulácsy lajos teremben.

Új Tükör 1982 XIX. évf 34 sz. 430

A kifizetésre kerülő dijból progressziv jöv.adó és községfejl. hozzájár. kerül levonásra.

Budapest, 197.....

.....
megbizott

.....
megbizó

Bódy Irén, textilkeverő

□ BÓDY IRÉN textiltervező és Eőry Miklós keramikusművész kiállítása október 2—11. között látható a Budavári Iparművészeti Boltban (I., Úri utca 26—28.) A művészek a megnyitó napján személyesen várják az érdeklődőket, vásárlókat és gyűjtőket.

– □ Bódy Irén

Esti Hírlap, Bp. 1981. okt. 2.

2

Bódy Irén, textiltervező iparművész

Falitextil Kiállítás. Fényes Adolf Terem.

1981. nov. 20-dec. 13-ig.

Esztétikailag magas színvonalú, de szándékoltan nem képi igényű falitextilt állítunk ki, olyan műveket, melyeknek valóban funkciója, hogy védje a falat a bútortól és az embert a kellemetlen hidegérzettől. —

Bódy Irén nyomott kékfestő anyagot hoz a kiállításra. (említve).

Műcsarnok és Kamaratermei, 1981. November.

Irén Bódy

Ungarische Künstler stellen zum dritten Mal auf der Handwerksmesse in München aus.

Textilien im Blaudruckverfahren von Irén Bódy (emlitve).

Gy. Fülep: Ungarische Kunst bei der Münchner Handwerksmesse.

Daily News, 1981. márc. 19.

Bódi Irén

"Szokatlan zászlók" cimmel Vadas József részletes beszámolót ad egy -a hagyományostól eltérő- ujszerü kiállitásról.
A budapesti Párizsi Udvarban most megrendezett u.n. "Utcatárlat"-ot, előzőleg Párisban mutatták be.
A tizennyolc kiállitó közül a kritika csupán öt nevet emlit meg:
Bódi Irén, Kele Judit, Keserü Ilona, Szenes Zsuzsa és Szilvitzky Margit müvészeket.
A fenti cimü beszámolót lásd: Szilvitzky Margit nevénél.

Élet és Irodalom, Bp. 1977. dec. 31.
XXI. évf. 53. sz. 6. lap.

Body Árén

Részt vett a Népmüvészet Szellemében cimmel, máj-izben Kecskeméten megrendezett tárlaton. Régi ducmintákat érzékeny izléssel továbbvariáló kékfestőket állitott ki.

Forrás 1977/9-57.
Á. Szabó János: Másodszor a Népmüvészet Szellemében

Bódy Irén, textilművész

Kékfestő, kerámiával

BÓDY IRÉN ÉS EŐRY MIKLÓS KIÁLLÍTÁSA

Nincsenek véletlenek. Amikor Bódy Irén először mutatkozott be közönség előtt a régi magyar kékfestőmesterséget megújító textiljeivel 1967—68-ban, akkor indult el a magyar textilművészet máig értékes eredményeket felmutató fejlődésének útjára.

Bódy Irén részese, markáns, tiszta arculatú művelője lett és maradt a textilművészetnek és a kékfestő mesterségnek.

Domonkos Ottó A magyarországi kékfestés című könyvében így ír munkásságáról: „A hatvanas évek elejétől múzeumokban és műhelyekben kutatta a kékfestő mintakincset és az elsők között tanulta meg a Jakkel-műhelyben a mesterséget is... Ekkor az említett, még működő néhány műhely már csak aprómintás gépi anyagokat kínált a vásárokon, de a legtöbbje meg is szűnt vagy átalakult vegytisztítóvá."

Az induláskor fennálló szomorú kép a kékfestőmesterség eltűnéséről éppen Bódy munkásságával változott meg. Nemcsak megnőtt a vásári és a bolti választék, de fiatal iparművészek kezdték el ugyanezt az utat járni.

Aki mostanában a Várban az Úri utcai Iparművészeti Bolt kiállításán Bódy kékfestőivel találkozik, aligha tudja mindezt: a kékfestő már nem hat rá a csodálkozás örömével. Nem, nem Bódy lett kisebb, a kékfestő lett népszerűbb és elterjedtebb.

Amit Bódy itt bemutat: lakástextilek, abroszok, faliképek, lakástextilként használható méteráru, lábasfogók — kitömött, posztótaréjos tyúkanyók, kékfestőből — kötények.

Abroszai sötétkék alapon nagy folthatású, virágmintás darabok; többnyire egy motívum különböző rendszerben lenyomva. Faliképein az apró nyomódúcok egy-egy kis mintájától a nagyobb fürtös motívumokig többféle geometrikus, növényi minta szerepel, hogy azután madárrá, pávává rendeződjék. Hordozza a népművészet esetlegességét, hangulatát. A méteráruként kirakott, egy-egy mintával lenyomott kékfestők még ezeknél is jobban illenek mai környezetünkbe.

Eőry Miklós, aki kerámiáit állította ki — feketés-, teáskészleteit — jól jelzi mai iparművészetünk legnagyobb gondját: a legegyszerűbb napi használati tárgyaknak a gyáriparban kellene készülniök, s díszesebb, mívesebb daraboknak kellene a kis szériát előállító iparművészműhelyekből kikerülniök. Most ugyanis fordítva áll a helyzet. A gyáripar gyártja a díszes — túldíszített! — készleteket, s meghagyja a magánműhelynek az egyszerűséget. Eőry kerámiái visszafogottak, célszerűek, a modern ember mai környezetébe valók. S mint Eőry egyéb munkái is bizonyítják — samott plasztikákat, falburkolatokat készít közintézmények számára (Amfora mintabolt, Olimpia mozi, stb.) — helye a gyáriparban lenne, nagy szériában is tudna gondolkodni.

A kortárs iparművészet sok mindent felvállalt; ez a kiállítás is bizonyítja, hogy nem tekinti tárgyától idegennek a népművészet újjáélesztését vagy a gyáripar hiányosságainak pótlását sem.

Torday Alíz

Torday A

Esti H

2.

az országg
őszi ülésszá

Ma délelőtt folytatta munkáját az országgyűlés őszi ülésszaka. Államéletünk kimagasló jelentőségű eseményén, a legfelsőbb törvényhozó testület tanácskozásán megjelent Losonczi Pál, az Elnöki Tanács elnöke, Kádár János, az MSZMP Központi Bizottságának első titkára, Lázár György, a Minisztertanács elnöke, ott v
kai Bizotts
ponti Bizo
Tanács és
emeleti pá
a Budapest
ciai képvis
tagja.

A mai tanácskozás kezdetén kedves vendégeket köszönthettek a képviselők: a hazánkban tartózkodó angolai küldöttséget, amelyet *José Eduardo dos Santos*, az MPLA-Munkapárt és az Angolai Népi Köztársaság elnöke vezet.

Amikor a környezetvédelmi törvény megszületett, még csak kisebb, üzemi méretű feladatok adódtak a veszélyes hulladékok káros hatásával kapcsolatban.

Becslések szerint ma már évente 300 ezer tonna

Bódy Irén

Textil Bicunáli Szombathelyen

Magyar Nemzet 1984. IX. 23.

Bródy Irén, kékfestő, iparművész

[Tévesen: Bródy]

● BÁBBARKÁCS. A Minerva Kiadó újdonsága Kisné Polyák Erzsébet munkája: Bábjátékalbum. 27 otthon elkészíthető állatfigura, mesealak szabásmintájához s „karakterük" kialakításához ad szakszerű tanácsadást.

● A PRÁGAI MAGYAR KULTURÁLIS központban kiállítás nyílik: Bródy Irén kékfestő iparművész díszes textíliáit, terítőit és faliszőnyegeit mutatják be. A tárlaton — amelynek megnyitásán a művésznő is részt vesz — elsősorban e régi díszítő eljárással készített anyagoknak a lakáskultúrában való hasznosítási lehetőségeit szeretnék érzékeltetni a rendezők.

8.

– :o A prágai

Esti Hirlap,

7.

Bódi Irén, textiltervező

BODI IRÉN TEXTILTERVEZŐ iparművész kékfestőmunkáiból nyitottak meg kiállítást csütörtökön Prágában, a Magyar Kulturális Központ székházában. A tárlaton a művész 30 alkotása látható, elsősorban lakástextiliák és nagyobb méretű falikárpitok.

—: Kl

8.

Népszabadság, Bp. 1978 dec. 8.

Bódy Irén, kékfestő

A nyári hónapokban *Siófokon* Radnay Gyula- és Kálmán Imre-emlékkiállítást, karikatúratárlatot rendeznek. *Földváron* a Somogyi Képtár gyűjteményeit, Bódy Irén kékfestő munkáit mutatják be, *Szárszón* a József Attila Emlékmúzeumban állandó, *Szemesen* a Postamúzeumban időszaki — májustól szeptemberig nyitva tartó — kiállítás lesz. *Lellén* a Kapoli Antal fafaragó pályázat munkáit, *Bogláron* Intcze Judit szobrait és Würtz Ádám grafikáit mutatják be. A déli parton az idei nyáron 25 kiállítást tekinthetnek meg az érdeklődők. Ugyanennyi kiállítástárlat nyílik az északi parton is. Közülük kiemelkedik a *Tihanyban* megrendezésre kerülő országos kisgrafikai biennálé, Somogyi József szobrászművész kiállítása. *Veszprémben* a XX. őszi tárlat mellett még kilenc kiállítás nyílik. *Balatonfüreden* nemzetközi gyermek-képzőművészeti kiállítást, lengyel plakátbemutatót rendeznek, *Badacsonyban* az irodalmi emlékmúzeumban Szegedy Róza, *Badacsonytomajon* Egry József állandó emlékkiállítása nyílik májusban.

7.

3

30.

–: Gazdapsak a Balaton-

Nénszabadság, B

ség és a [illegible]
a rendezői szobából egyidejűleg
négy külső vonallal tarthatja a

Bódy Irén, iparművész

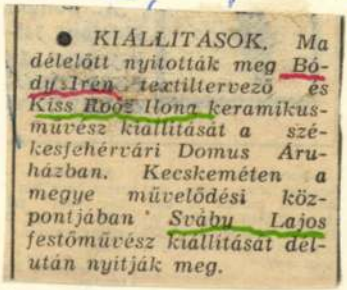

● KIÁLLÍTÁSOK. Ma délelőtt nyitották meg Bódy Irén textiltervező és Kiss Rózsa Ilona keramikusművész kiállítását a székesfehérvári Domus Áruházban. Kecskeméten a megye művelődési központjában Szabó Lajos festőművész kiállítását délután nyitják meg.

—:o Kiállítások

12.

ESTI HIRLAP, Bp. 1976. jún. 5.

Bódy Irén iparművész

A Nők Nemzetközi Éve alkalmából az Iparművészeti Múzeum az Iparművészeti Vállalattal közösen rendezett kiállítása szerepelt alkotása

Bajár Iván: Kitüntetett iparművésznők kiállítása

Tükör, Budapest, 1975. nov. 11.

Body Irén

BODY IRÉN textiltervező és Kiss Roóz Ilona keramikusművész tárlatát tegnap nyitották meg a székesfehérvári Domus Áruházban. VI. 8.

Magyar Hirlap 1976/133/13

Bódy Géza

1976 januárban lesz önálló kiállítása Bódy Gézának Párizsban a Galerie Sue-ban Párizsban.

-----: Hirek.

Művészet, 1976.január - 42.oldal.

Bódy Irén textiltervező

Kékfestő kiállítása a Bartók Béla Művelődési Központban júl. 30.-ig látható.

Szegedi Ünnepi Hetek, 1974.

Délmagyarország (Szeged), 1974. júl. 18.

Bódy Irén textiltervező iparmüvész

A Varsói Magyar Intézetben december hónapban nyitották meg a müvész kiállitását. A bemutatott textilek nagyrésze kékfestő eljárással készült. Munkái "teljes szobaenteriőrben"láthatók Varsóban: Kékfestő ágyhuzatok, abroszok, szalvéták, ruhák és ing valamint ruhaanyagok. Ezenkivül piros-fehér szinü anyagokat is bemutatott.
Kékfestő c. közlemény a Tájékozódás c. rovatban.
Élet és Irodalom, Bp. 1972. dec. 16.
XVI. évf. 51. sz. 6. lap.

Bódy Irén

Kékfestő textiliáit mutatta be az Iparművészeti Múzeum. Néhány éve a Csók-galériában állított ki. Most kék terítők, függönyszárnyak, párnahéjak, ruhaanyag-vásznak kerültek bemutatásra.

Bojár Ivan: Az iparművészet változó világa; Magyar Hírlap, 1970. IV. 26. 9. l.

Bódy Imre

Munkával szerepel a Mandragorában a Magyar Kulturális Hét keretében rendezendő kiállításon (okt. 8–13.).

Hírek; Nagyvilág, 1973/3. sz. 61. l.

Bédy Imre
iparművész

Nagybörzsönyben az Arany János Múzeumban április 28-án nyitották meg kiállítását Bédy Imre kárpitos iparművész.

—: Kiállítási naptár.
Művészet, 1974. május – 48 lap.

Bódy Irén
textiltervező

Veszprémben 1963-ban felszámolták. Hiszvét bácsi lehfestő műhelyét, a mester dúcait Bódy Irénre hagyta.

Fehete Judit: Ki lehfestő
Művészet, 1974. junius – 21 lap.

Bódy Irén, Munkácsy-díjas textiltervező iparművész

A 8. snombathelyi fal- és tértextil biennále a Savaria Múzeum-ban megnyílt. – A biennále ezúttal a „Textilrealitás-textilrealizmus" témakör megfogalmazásával próbálta ványítani a művészi törekvesekst. – Bódy Irén nagy felfedezése: a kérfestő ducok lenyomatának alkalmazása bársonyon. Pávás faliképe így kap valami némes, matt puhaságot, fennkölt szépséget. (említve).

Torday Aliz: Fal a falon.
Népszíjság (Heves), 1984. aug. 4. 8-old.

Bódy Irén
textiltervező

— Bódy Irén textiltervező és Kiss Roóz Ilona keramikusművész kiállítása nyílt meg szombaton a székesfehérvári Domus Áruházban.

A müvésznőnek kiállitása nyilt
a székesfehérvári DOMUS Áruházban

Népszava, 1976. junius 6.
12. oldal.

Bódy Irén
Sextel tervező -

Bódy Irén 1968-ban hapcsolatba
került a HISZÖV-vel. 1969-ben
pedig megrendelik az első hikfestő
ki alkotást amelyben tenszett mun-
káit is bemutatták.

Fekete Judit: A hikfestő
Művészet, 1974. junius – 21 lap.

Bódy Iréne.
Sexteltervenő

Bódy Iréne „Lovas huszárja"-t most Torontóban, az ipanművészeti világkiállításon állítottákki

Fehete Judit: A hikfeslő
Művészet, 1974. junius - 21 lap.

Body Irén kékfestő iparművész

Nagykőrösön, az Arany János múzeumba ápr. 28.-án nyílik meg kiállítása.

K. L.: Új kiállítások nyílnak a jövő vasárnap.
Pestmegyei Hírlap, 1974. ápr. 23.

Bódy Ivén textilművész

„Ádám-Éva" c. a szombathelyi biennálén szerepelt munkája emlékre

Magyar Nemzet 1973 augusztus 17
kold.

Bódy Irén textilművész

„Huszár" c. textilje szerepel az Iparművészeti Múzeum díszterében rendezett kiállításon, amelyen a torontói világkiállítás magyar iparművészeti anyagát mutatták be.

Magyar Nemzet 1973 augusztus 17
4. old.

Bódy Éva
textiltervező

„Huszár" című vászon lék-
festő falikárpitja a textilmű-
vészetünket képviseli az I. Spar-
művészeti Világki állitáson.

Péter Márta: I. Spartművészeti Világki állitás.
Művészet, 1974 július – 36 lap.

Bódy Irén iparművész

Hét alkotással szerepelnek a magyarok Torontában, az első Iparművész Világkiállításon. – Textil-munkája szerepel a kiállításon, kékfestője. (említve).

Koczogh ákos: Magyarok a torontói Iparművészeti Világkiállításon.
Magyar Hírek, 1974. máj. 25.

Bódy Imre, iparművész,
textiltervező

Kiállítása nyílik meg jül. 20-án
Balatonfüreden.

—:0 Bódy Imre ....

12.

ESTI HIRLAP, B. 1973. jül. 20.

75.

Bódy Irén, iparművész

Kékfestő textiliáitól kiállítása nyílt meg Balatonfüreden.

—: Hír

8.

Népszabadság, 1 Bp 1973. júl. 21.

Bódy Irén

Műve szerepel a szombathelyi
III.Fal-és tértextil biennálén

Népszava 1972 augusztus 24
2.old.

Bódy Irén

„Két paradícsom" c. műve szerepel a II. Gal és textilbiennálén Gombathelyen

Kritika 1972 október 38.old.

Bódy Éva
textilművész

Részt vett a tárlaton.

Molnár László: II.fal és tértextil biennálé.
MŰVÉSZET, 1972.augusztus - 38.oldal

Bodi Irén

textiltervező, Munkácsy-díjas ipar-
művész kékfestő kiállítását tegnap
nyitotta meg a pesterzsébeti Csili-
ben.

Magyar Hirlap 1971/162 8 old.

Bodi Irén

A Csontváry-teremben a közeli napokban nyílik meg a Képcsarnok Váll. és az Iparművészeti Váll. Közös pályázatán részt vett és díjazott textil és ötvösmunkák bemutatója, ahol a művész alkatása szerepel.

Festmények, gobelinek, Kerámiák.
1972. XI. 24. 21.20 Ka. |11|

Bódy Irén textiltervező

Kékfestő kiállítása a Bartók Béla Művelődési Központban júl. 30.-ig látható.

Szegedi Ünnepi Hetek, 1974.

Délmagyarország, /Szeged/ 1974. júl. 19.

Bódy Irén

A torontói iparművészeti világkiállításon rézt vett művével.

Népszava, 1974. aug. 29. 102. ef. 201 m. 4p

Bódy Irén, iparművész

Kiállítása nyílt meg
Sopronban. (Aug. 31.)

— : Hír 8.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1975. szept. 2.

Bódy Irén iparművész

a Műcsarnokban rendezett jubile-
umi iparművészeti kiállításon szere-
pel kékfestő terítéke.

A.M.: 30 év magyar iparművészete.
Szövetkezet, 1945. júl. 16.

Bódy Péter, iparművész

önálló kiállítása volt Szegeden.

Tandi Lajos: Kiállítások 88-90.

TISZATÁJ, Szeged, 1974. október XXVIII/10.

Bódy Irén textiltervező

A 16. szegedi fesztiválon több képzőmű-vészeti kiállítást rendeztek. A Bartók művelődési központban textiljeit lát-hatjuk.

N. i.: Vörösmarty-premier Szegeden.

Vas Népe, 1974. júl. 23.

Bódy Imre

Részt vesz a kiállításon

Jubileumi Iparművészeti Kiállítás
Budapest, 1975. jún – júl.

Kódy Irén

Részt vesz a kiállításon

Jubileumi Iparművészeti Kiállítás
1975. jún – júl.

Bódy Irén

Textiltervező, részt vesz a kiállítá-
son.

Jubileumi Iparművészeti Kiállítás
1975. Műcsarnok, jún – júl.

Body Imrén

Munkácsy dijad iparmüvész kékfestőtextil kiállitása nyilt meg julius 2o-án Balatonfüreden.

Magyar Hirlap 1973/199/8

Bódy Irén

1974-ben Torontóban megrendezett a Kezek dicsérete c. első iparművészeti világkiállításán résztvettek és az Iparművészeti Világszervezet oklevelet juttatott el Bódy Irén, Csánggoly Klára, Szilvitzky Margit textiltervezők, Bokor Kornélia, Engelsz József, Muharos Lajos ötvösművészek és Benkő Ilona keramikusnak.

Magyar Hirlap 1975 132/8

BÓDY IRÉN

BÓDY IRÉN Munkácsy-díjas iparművész kiállítása a soproni Festőteremben megnyílt. A neves iparművész a közelmúltban a franciaországi magyar heteken is nagy sikert aratott kékfestőmintáit mutatja be.

Magyar Hirlap 1975/237/9

Bódy Irén kékfestő iparművész

A nagykőrösi Arany János Muzeumban rendezett kiállitását április 28.-án nyitják meg, -közli a lap kulturális eseményekkel foglalkozó rovata.

Élet és Irodalom, Bp. 1974. ápr. 27.
XVIII. évf. 17. sz. 2. lap.

Bódy Imre, iparművész

A torontói világkiállításon Hunor c. falikárpitjával szerepel.

— : Holdvilág, ezüsthíd 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1973. szept. 25.

Bódi Irén, iparművész

Júl. 14-én nyílt meg kékfestő textíliáinak bemutatója. (Keged.)

– : Szabadtéri színház, nyári egyetem kegeden

7.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1974. júl. 16.

Bódy Imre, iparművész

Erfurtban szerepel.

—: Külföldi kiállítások Magyarországon, magyar kiállítások Külföldön 7.

NÉPSZABADSÁG, B. 1974. júl. 13.

Bódi Kén, iparmű vén,
kékfestő

Júl. 20-ig nyílik meg tárlata.
(Szeged.)

—: Két hét múlva nyílnak meg a szegedi
szabadtéri játékok J.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1974. júl. 7.

Bódi Irén iparművész

Júl. 20-án nyílik meg a művész kiállítása Szegeden az ünnepi hetek keretében. Kékfestő munkáinak bemutatóját ~~tartja~~ e kiállításon.

Népszabadság, Budapest, 1974. júl. 7.

Bódi Irén
kékfestő-technikás függönyanyagokkal.
Részt vett Textil és ötvösminkák bemutatóján a Csontváry-teremben.

Bojár Iván: Kiállításról kiállításra.

Magyar Hírlap 1972/282 10 old.

Body Irén

Kétszer állított ki a
műveszno-tárlaton
eddig.

Torday Alíz: Textilműveszünk motivumválasztása.
Művészet, 1980. május – 25. lap.

Bódy Irén

Résztvett a Fényes Adolf teremben rendezett falitextil tárlaton.

Magyar Hirlap 1981/nov.21/8

M.D.K.

Bódy Iván.

Iparmüvész kiállitja müveit a Csók Galériában

Négy iparmüvész a Csók Galériában.
Magyar Nemzet 1961. juni.9. 4.old.

MDK.

Bódy Irán

Kiállitási hiradás

Müvészet 1967 juni.p.47.

MDK.

Bódy Irán

Kiállítási hiradás

Művészet 1967 juni.p.47.

M.Dj

Bódy Sréu
textilterező

Kiállítása volt a Csók Galeriában

— : Kiállítások
Művészet, 1967. április - 97 lap

BÓDY Irén textiltervező M. N. K.

kiállitása a veszprémi Bakonyi Muzeumban

Napló

Magyar Nemzet 1962. szeptember 13. 4.l.

Bódy Géza
iparművész

M.D.K

A veszprémi Bakonyi Múzeumban
mutatta be új műveit.

Lázár Sándor: Tárlatokról
Művészet, 1963. március – 38 lap

MDK.

Bódi Irén

Kiállitásának hirdetése

Népszava 1965 ápr.29.lap -

MDK

Bódy Irén iparm.

Bódy I. kiáll. Csók István Gal. 1967.ápr.

Bódy Irén textiltervező

M.O.K.

kiállitása 1968-ban

Magyar Epitémüvészet 1968/1. 63.1.

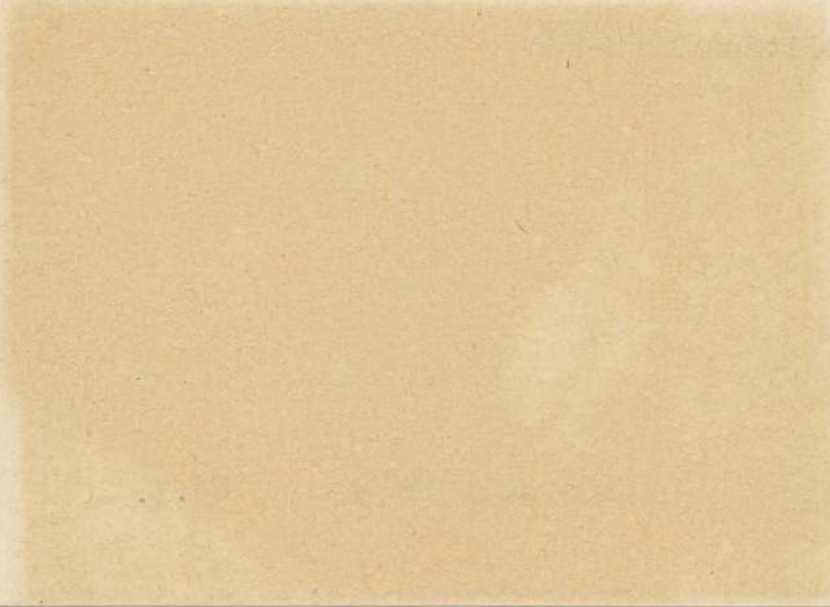

MDK

Bódy Irén
textilterező

A Régi pástai utcai terem
tart most állandó kiál-
lítást hékfestő munkáiból.

Frank János: Bródy Irénnél
Élet és Irodalom, 1968. jun. 15 - 8 lap

MK SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1972 SEP 17

Bódi Irén textiltervező

Magyar Nemzet

Bódi Irén textiltervező kék festőiből vasárnap délben nyílik meg kiállítás a ceglédi Kossuth Múzeumban.

∞

A miskolci galériában ...

MK SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

1974 SEP 24

Bódi Irén Munkácsy-díjas textiltervező

Zalai Hírlap

1021

— **Meghosszabbítják a kiállítását.** A nagy érdeklődés miatt meghosszabbítják Zalaegerszegen az Ifjúsági Házban Bódi Irén Munkácsy-díjas textiltervező kékfestő kiállítását. Az érdeklődők szombatig láthatják még az alkotásokat.

— **Diákok gyümölcsszüreten.** Nyolcnapos

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

Bódy Irén, Munkácsy

1974 SEP 9

Zalai Hirlap

díjas textiltervező

★

Bódy Irén Munkácsy-díjas textiltervező kékfestő kiállítása nyílik holnap délután öt órakor Zalaegerszegen, az Ifjúsági Házban. A kiállítást Németh János Munkácsy- és SZOT-díjas kerámikusművész nyitja meg. A tárlat szeptember 20-ig tart nyitva. Megtekinthető: naponta fél kilenctől este nyolcig.

★

majd lemorzsolódó
számának csökken
bevált kezdeményé
az elégtelenre álló t
szére *a tanévi munk*
tével pótló fogla
tartanak azzal a c
elsajátíttassák velü
meretminimumot, a
dő ahhoz, hogy a ta

1972 DEC 9

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP KIADÓ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 136-068, 337-748, 340-176

Bódi Irén, Munkácsy-díjas textiltervező iparművész

PETŐFI NÉPE
Kecskemét

Magyar művészek
kiállításai külföldön

Az év utolsó heteiben több jelentős magyar kiállítás ismerteti meg a külföldi közönséget a magyar képző- és iparművészet remekeivel. A hónap elején nyílt meg a varsói Magyar Intézetben Bódi Irén Munkácsy-díjas textiltervező iparművész több mint 100 alkotásából bemutató.

December 15-én a szófiai Magyar Intézetben a fiatal magyar képzőművészek stúdiójának munkáiból nyílik tárlat. December 16-án ugyancsak Szófiában fotódokumentációs kiállítás nyílik a Petőfi-évforduló alkalmából.

A kölni Glaub-galériában „Figurák a térben" címmel december 19-től január 12-ig látható az a bemutató, amelyen Schaár Erzsébet 21 kisplasztikája kerül az érdeklődők elé.

A magyar—csehszlovák kulturális munkaterv alapján Prágában már bemutatott kerámiai kiállítást Pozsonyban is megrendezik. A december 21-én nyíló tárlat a Szlovák Képzőművészek Szövetségének kiállítótermében több mint egy hónapig tart nyitva és 40 mai kerámikusművész 150 alkotását bocsátja közszemlére.

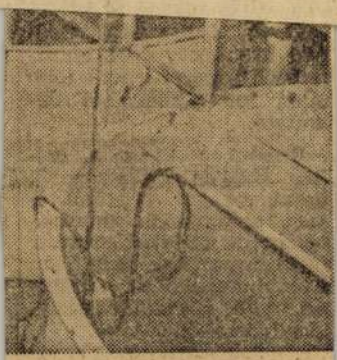

készítő keverőüzem, automata
érleggel.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307.

1968 ÁPR 3

MAGYAR NEMZET

Bódy Irén

Kékfestő és népi kerámia kiállítás nyílik meg április 3-án délelőtt 11 órakor Bódy Irén textilművész és Szabó Kinga kerámikus műveiből a Népi Iparművészeti Tanács Régiposta utcai mintatermében.

1021

ezredes, légügyi attasé helyezett el koszorút. A Honvédelmi Minisztérium virágait

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

1967 ÁPR 7 8.

MAGYAR NEMZET

Bódy Irén

Bódy Irén textiltervező iparművész kiállítása a Csók István Galériában (V., Váci u. 25.) április 21-én, pénteken délután fél 6 órakor nyílik meg.

MDK

Bódi Irén

textil

4. Orsz. Iparmüv. kiáll. Mücs. 1959. dec.

M.D.K.

Bódy Irén

Textilfestő iparművésznő kiállit a Csók galeriában.

Iparművészeti kisérletek.
Magyar Nemzet 1961. jan.14. 4.old.

Bódy Irén, iparművész

MDK

A Csók Galériában kiállítása

nyílik meg ápr. 21-én.

-: Hír

8

Népszabadság Bp. 1967 ápr. 14.

MDK

Bódy Irén, textiltervező

Ápr. 17-én nyílik meg tárlata a Csók Galériában.

-: Hi :-

8

Népszabadság, Bp. 1967 ápr. 18.

mOK

Body Szeli
iparművész

festett és nyomott fentiliái a Csok
Galeriában

(Lavos) Két iparművészeti kiállítás

Népszava 89 évf 9 z 1961, jan 11 in 2 l.

M.D.K.

Bódy Irén, textiltervező

Kiállitása a Vezsprémi Múzeumban 1962-ben. Önálló rendezésben.

Éri István: Beszámoló a Veszprém Megyei Múzeumi Igazgatóság 1962.évi munkájáról. 22.o.

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei. I. Veszprém 1963

M.D.K

Bódy Sven
Iparművész

Az iparművésznő bemutatta
nyomott textiliáit kék tonus sok-
ban. Az anyag miterázú, na-
gyobb méretekben gyártható.

Nadér Ilona: Kék-Zöld hangulat
Nők Lapja, 1967. jun. 10 – 19 kep.

Bódy Sren
textilterverő

M.D.6

A Csók István galériában
van kiállítása.

—: Kiállítások
Művészet, 1967. junius – 47 lap

MDK

Bódy Irén, textiltervező
iparművész

Kiállítása nyílt meg a
Czók Galériában.

–: Ezt ajánljuk 8.

ESTI TIRLAP Bp. 1967 ápr. 22.

Bódy Szén
iparművész

M.D.

A Csók Galériában rendezett
tárlatot. — Munkái mutatta
be repron.

Kenessei András: Bódy Szén kiállítása
Művészet 1967. julius - 35 lap.

Bódy Irén
iparművész

M.D.Y

Textilmunkával szerepelt a
tárlaton.

Szentes hajos. Néhány gondolat egy iparművészeti ..
Művészet, 1968. január - 32 lap.

M.D.L.

Bódig Imre
textiltervező

Tavaly szecessziós szellemű függönyöket és textileket mutatott be. Most kékfestő" népművészeti anyagát állította ki.

Lauer Sándor: Krónika
Művészet, 1968. július - 45 lap

M. Dy

Bódy Géza
textiltervező

Tavaly a Csók-Galériában mutatkozott be Bódy Géza most új kollekciójával a Népi Iparművészeti Tanács Régiposta utcai mintatermében.

Kaiser Sándor: Krónika
Művészet 1968. július - 45 lap

MDK

Bódy Irén, iparművész, textiltervező

Kiállítása nyílt meg a Fészek klubban.

Pöttyös a Fészekben
P. Zs.: A kékfestés lehetőségei 2

ESTI HIRLAP, Bp. 1969. nov. 14.

Bódy Irén

textilterező iparművész kiállítása a Csók István Galériában. Megnyitó: dr. Solymár István

Magyar Nemzet, 1967. IV. 18.

MDE

Bódy Irén

Textil falikép 68. Kiáll. az Ernst Múzeumban, 1968.

M.D.K.

Bódy Gréta
textilművész

Bemutatta műveit a tárlaton.

Perneczky Géza: Textil falikép 68
Élet és Irodalom, 1968. okt. 5 - 9 lap.

MDK

Bódy Irén

V. Orsz. Iparm. kiáll. Mücs. 1965.

Bódi Imre
festőművész

Falképpel versenyel

D.Fehér Zsuzsa: A SZOT kiállitás.
Művészet, 1971. január - 25.lap.

MDK

Bódy Irén

Kiállitási hir

Müvészet 1968 7.p.46.

SZETVÉDELMI HIVATAL
EGYETEM TÉR 5.
N: 385-179

Tárgy: _____

_____

_____

Ügyintézőjük: _____

Hiv. sz.: _____

Mell.: _____

Bódy Irén

Szerepelt az Ernst Múzeum-i kiállításon.

Textil folikép 68; Ipari Művészet, 1968. 5-6. sz. 62. l.

Bódy Iren

Zékfestő-Kiállítása nyílt a

Fürsch-Klubban

Magyar Nemzet 1969 november 11.

4. old.

Bódy Irén Zölfesti

munkáiból Kiállítás

nyílt szombaton az Iparművészeti

Múzeumban.

Magyar Nemzet 1970 április 19

9. old.

Bódy Iván

Munkácsy díjas Zölfestő.

Kiállítása nyílt az Iparművészeti Múzeumban

Magyar Nemzet 1970 április 30
4. old.

Bódy Jiém

Hályák i. mühe (ensl)

Szerepel az al ábbi Tarlatan

Horváth György: Textilbiennálé
Szombathelyen

Magyar Nemzet 1970 IX.9 4 old.

BÓDI IRÉN

KÉKFESTŐ IPARMŰVÉSZ. KIÁLLÍTÁSA NYÍLT VESZPRÉMBEN, A BAKONY-MÚZEUMBAN.

SZOCIALISTA MŰVÉSZETÉRT. 1970 OKT.

Bódy Iván

Kiállít az iparmüvészeti tárlatban.

Remeczky Géza. Az Iparmüvészeti Múzeum
Élet és Irodalom, 1970. máj. 2.

Bódy Irén

textilterező kiállítása. Bp, Csók István Galéria. - Ism.: Ernyey Gyula, Ipari Művészet, 1967.II.73.1. - h.gy. Magyar Nemzet, 1967.máj.4. - Kenessei András, Művészet, 1967.8.évf. 7.sz. 35. l.

Az 1967.évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört.Ért. 1970. 1.sz. 68-107. l./

89. l.

MDK

Bódy Irén, iparművész "textiltervező"

Kiállítása nyílt meg Veszprémben.

—: Hír

8.

Népszabadság, Bp. 1970. szept. 15.

Bódy Irén

Munkácsy díjas iparművész bemutatta
műveit a bp-i Iparművészeti Muzeumban.

-bozóky- Exhibition of Irén Bódy's designs.
Daily News, Budapest, 1970. május 14-.

21.

Bódy Zsén

Mályvák i. műve (emlj)

szerepel az alábbi Tárlaton

Szombathelyen

Perneczky Géza: Textil-biennálé

Élet És Irodalom 1970 VII. 25

Bódy Izén, iparművész

MDK

Szerepel az Iparmův. Múzeum Kiállításán.

Székely András: Huszonöt év iparművészete 7.

Népszabadság, Bp. 1970. jún. 6.

Bódy Irén

Textilekkel szerejnel az arabb. tárlaton

Horváth György: A szot felszabadulási képzőművészeti pályázatának kiállítása a Nemzeti galériában

Magyar Nemzet 1970 VIII. 23 12. old

Bódy Imre, ipari művész

Kékfestő iparművész.
Kiállítása Pestszentlőrincen
tekinthető meg.

—: A mai kulturális programból

8.

Népszabadság, Bp. 1971. jún. 13.

Bódy Imre
textilművész

Az Iparművészeti Múzeumban
volt kiállítása

Katona Imre: C.Hager Ritta és Borsi Gáborné....
Művészet, 1971.október - 45.oldal

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Bódy Imre

MAGYAR NEMZET

1971 JUN 8

(Hegedüs István rajza)

1021

— Bódy Imre kékfestő iparművész kiállítása június 11-én délután öt órakor nyílik meg a pesterzsébeti Vasas Művelődési Központban.

— **Szovjet és bolgár tengeri halat** javítják a halellátást. A Szovjetunióból 45 vagonnal, Bulgáriából 27 vagonnal vásárolt a Halért.

hétfőn Salgótarjánba látogatott. A vendéget a Nógrád me-

MDK

Bódi Irén, népművész

Kékfestő népművész. Nagy sikere volt veszprémi kiállításának.

-: Kétszázezer látogató – Új kiállítások

9.

Népszabadság, Bp. 1970. nov. 4.

Bárky Irén

Kiállítása nyílt Veszprémben

Kiállítás
Népszabadság, Tb. 1970. sep. 5.

Bóshy Iván

Résztvesz az Iparművész. Múz. Kiállításán

Bojár Iván: Az iparművészet változó világa

Magyar Hírlap, Bp. 1970. ápr. 26.

Bódi Irén textilterverő

Erévben kiállítása lesz a
TU Galériájában

Komposíció 70

TU 1970 I. 7

Bódy Irén, textilmű vén

szerepel a II. Fal- és Tértextil-biennálén.

Rózsa Gyula: A kettéhasadt kárpit M. 5.

Népszabadság, Bp. 1972. szept. 17.

Bódy Irén MDK

nyomott és kézifestő

Az Iparművészeti Vállalat Komplex Studiójának 1. textil kiáll. Csók István Galéria, 1961. aug. 25- szept. 10.

Bódi Irén, iparművész- MDK

Jan. 6-án Kiállítása nyílik a
Csók Galériában.

—: Ma hallottuk 2.l

ESTI HIRLAP, bn. 1961. jan. 5.

MDK

Bódy Irén nyomott és kézifestő

Az Iparmüv. Váll. Komplex Studiójának 1. textil kiállitása. Csók I. Gal. Budapest, 1961. aug.

MDK

Bódy Irén iparmüvész

Sálrészlet, repr.

Kiss Roóz I., Percz J., Bódy I., Csányi Árpádné
iparm, kiáll. Csók I. Gal. Budapest. 1961. jan.

Bódy Imre
Sparmüvész

MDK

Méltatás

Lauer Sándor: Az Sparmüvészeti Vállalat komplex stúdiója.
Élet és Irodalom, 1961 szept 9 – 10 l.

Bódy Irén

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

DUNAÚJVÁROSI HÍRLAP
Dunaújváros

1970 MÁJ 29.

Naptár

1021

Május 29 Péntek

— Az autóklub helyi csoportjának fogadódrája az Irodaház földszinti szobájában 17—19 óráig.

— Bódy Irén kékfestőművész kiállítása a Kiállítási Teremben.

— Kispályás labdarúgás: Zrínyi—Kórház II. PIV-pálya, 17 órakor, Építők—Pedagógus, Építők pálya, 18 órakor Nyomda—Arany Csillag, Ságvári iskola, 17 órakor.

Május 30 Szombat

— Az Országos Fotóművész Kiállítás nyilvános zsürizése a Bartók Béla Művelődési Központ I. emeleti balett-termében 10 órától.

— Kispályás labdarúgás: PIV—Vörös Meteor, PIV-pálya, 15 óra 30 perckor, L-Boys—Kék Fény, Makszimenko köz, 17 órakor,

Május 31 Vasárnap

— Matematika és fizika egyetemi előkészítő a Bartók Béla Művelődési Központban 8—12 óráig.

— Fotóklub programja: Filmesek műsora. Filmbemutató a Bartók Béla Művelődési Központban.

— Teenager vasárnap a Bartók Béla Művelődési Központban 15—21 óráig.

— Kézilabda: D. Kohász—Toldi SE megyebajnoki férfi mérkőzés a Központi sporttelepen 10 órakor.

— Kispályás labdarúgás: L-Boys—Internacionálé barátságos mérkőzés az árvízkárosultakért 10 órakor a Makszimenko közben.

— Labdarúgás: D. Kohász—Csepel NB I-es labdarúgó-mérkőzés a Központi sporttelepen 16 órakor, előtte 15 órakor a tartalékok mérkőzése.

... verbunkó-

Petőfi: 8.05: A Nyugat lánya. Részletek Puccini operájából. 8.50: Időszerű nemzetközi kérdések. (Ism.) 9.00: Ezeregy délelőtt. A Gyermekrádió órája. 10.00: Zenés műsor üdülőknek. Közben: 10.59: Lottóeredmények. 11.45: Legkedvesebb verseim. Elmondja Somogyvári Rudolf. 12.00: Kóté Tibor népi zenekara játszik. 12.20: Barokk muzsika. 13.03: A kérdés és a válaszadás nehézségeiről. Beszélgetés. 13.30: Fúvószene. 14.00: Mindenki kedvére kettőtől—hatig . . . 18.10: Hangverseny a stúdióban. Aldobolyai Nagy Katalin gordonkázik, Ábrahám Mariann és Hambalkó Edit zongorázik. 18.50: BNV — 1970. 19.00: A hanglemezbolt könnyűzenei újdonságai. 19.24: Magyarok a világ országútjain . . . II. rész. 19.54: Jó estét, gyerekek! 20.25: Jelentés a Magyarország—NDK kerékpáros pályaversenyről. 20.33: „Aki hazát cserél . . ." Az Ifjúsági Rádió dokumentumműsora. 21.33: Múzsák és lantok. 22.03: Magyarok Csehszlovákiában. Könyvismertetés. 22.16: Júniusi ajánlatunk a komolyzene barátainak. 23.15: Musicalekből.

URH: 18.10: Tánczenei koktél. (Ism.) 18.55: URH Zenei Kalauz. 19.27: Hegyek alján. Részletek D'Albert operájából. 20.27: Az 1969. évi Osztrák Amatőr Jazzfesztivál műsorából. II. rész. 21.07: Fúvósművek. 21.30: A Berlini Rádió szimfonikus zenekarának Sztravinszkij hangversenye a Berlini Fesztiválról.

SZOMBAT, május 30.

Kossuth: 7.45: Orvosi tanácsok. 8.20: Lányok, asszonyok. 8.43: A Japán Rádió szimfonikus zenekarának hangversenye a Tokiói Rádióból. 9.44: BNV — 1970. 11.11: Rádiószínház: Az örök gond — Leck Fischer rádiójátéka. 12.20: Zenei anyanyelvünk. 12.30: Melódiakoktél. 13.50: Mérnökök, szakmunkások a mezőgazdaságban. 14.00: Kóruspódium. Az Orosházi Madrigál együttes énekel. 14.13: Strauss: Indigo — nyitány. 14.20: Kis magyar néprajz. Szerkeszti: Ortutay Gyula. 14.25: Új zenei újság. 15.05: Hétvégi külpolitikai figyelő. 15.20: Csak fiataloknak! 16.10: A világirodalom humora: Nincs többé hétfő. Eric Knight novellájának rádióváltozata. 16.41: Szombat délután. 17.55: Új lemezeinkből: Otto Klemperer vezényel. 19.25: Dupla vagy semmi. A Magyar Rádió játéksorozata az opera-muzsika jegyében. 20.25: Közvetítés a Pesti Színházból: A csók. Zenés vígjáték két részben. 22.15: Forgács Marcell iraki útijegyzete V. rész. 22.25: Táncoljunk! 0.10: Melódiakoktél.

Petőfi: 8.05: Bach-művek. 8.43: Külpolitikai figyelő. (Ism.) 8.58: Nóták. 9.45: Válaszolunk hallgatóinknak! 10.00: Zenés műsor üdülőknek. 11.50: Koczkás Sándor könyvszemléje. 12.00: Kórushangverseny Bárdos Lajos műveiből. 13.37: Glinka: Keringőfantázia. 14.00: Napraforgó. A Gyermekrádió órája. 15.00: Mendelssohn: c-moll trió. 15.30: A Falurádió műsora. (Ism.) 16.05: Orvosok a mikrofon előtt. (Ism.) 16.10: A hét műsorából. 17.45: Mire jó a súlyfürdő. 18.10: Dalok Pálóczi Hor- ... Ötödfélszáz énekek" című

Bódy Irén

textiles

BÓDY IRÉN Munkácsy-díjas, SZOT-díjas textiltervező iparművész munkáiból nyílik kiállítás ma délután a nádudvari Ady Endre Művelődési Központban.

Népszabadság, 1988. nov. 4.

Bódy Irén

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

MAGYAR HIRLAP

1974 SEP 5

BODY IRÉN *Munkácsy-díjas kékfestő iparművész kiállítását pénteken megnyitották a veszprémi Bakonyi Múzeumban.*

4021

Bódy Irén

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRMONDÓ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

DUNAÚJVÁROSI HÍRLAP

Dunaújváros

1970 MÁJ 22

Május

22

Péntek

— Fotóklub programja: Filmesek foglalkozása. Május 1-i felvételek bemutatása.

— Bódy Irén kékfestőművész kiállítása a Kiállítási Teremben.

— Az autóklub helyi csoportjának fogadóórája az Irodaház földszinti szobában 15—17 óráig.

— Kispályás labdarúgás: Gelka—Vegyesipar Makszimenko köz, 17 órakor.

ro

készáru ra

Bódy Irén

MK SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

1970 MÁJ 2 6

DUNAÚJVÁROSI HÍRLAP

Dunaújváros

Naptár

1021

Május 26 Kedd

— Az autóklub helyi csoportjának fogadóórája az Irodaház földszinti irodájában 17—19 óráig.

— Bódy Irén kékfestőművész kiállítása a Kiállítási Teremben.

Május 27 Szerda

— A KISZ városi bizottságának vb ülése reggel 8 órakor a városi pártbizottságon.

— A Móricz Zsigmond Általános Iskola évzáró hangversenye a Bartók Béla Művelődési Központban 18 órakor.

— Kispályás labdarúgás: Flamengó—Posta, Makszimenkó köz, 17 óra 15 perckor, Kinizsi—Elemgyár, Építők pálya 17 órakor, Nyomda—Pedagógus, Ságvári iskola, 16 órakor.

Május 28 Csütörtök

— Szili Mihály és Horváth Dénes koncertje a Bartók Béla Művelődési Központban 19 órakor.

— Bódy Irén kékfestő művész kiállítása a Kiállítási Teremben.

— Kispályás labdarúgás: IKV—Olimpia IKV pálya (Újállomás) 17 órakor.

Beethoven-előadói. 21.14: Kozmosz. Tudományos magazin. 21.39: Kovács Apollónia és Domahidi László nótákat énekel. 22.15: Forgács Marcell iraki útijegyzete. 22.25: Bársony László (brácsa) és Szabóky Márta (csembaló) Bach-estje. 23.15: Ritmus és melódia. 0.10: Julian Bream lanton játszik.

Petőfi: 8.05: Verbunkosok, népdalok. 8.54: Külpolitikai figyelő. 9.09: Schirmer: Fekete arany — szvit. 9.23: Muzsikusok közelről. Fischer Péter összeállítása. 10.09: Zenés műsor üdülőknek. 11.45: Vallomások a tudományos növényábrázolásról. 12.09: Romantikus operafinálék. 13.06: Liszt-művek. 14.09: Tánczenei koktél. 16.33: Csúcsforgalom (élő). Riporter: Petress István. 18.10: Fiatalok hullámhosszán ... Irodalmi színpadok fóruma. 18.35: Szofari Kelet-Afrikában. 19.40: Vendégkönyvben. 19.54: Jóestét, gyerekek!

SZERDA, május 27.

Kossuth: 8.20: Grabocz Miklós fúvósműveiből. 9.33: Bellini: Norma. Kétfelvonásos opera. 10.05: Leiki nyugdíj. Kertész Erzsébet elbeszélése. 11.30: A Szabó-család. 12.20: Ki nyer ma? 12.30: Tánczenei koktél. 13.15: Boross Lajos népi zenekara játszik. 13.40: Vita a korszerű mezőgazdaságról. 14.00: Sosztakovics: IV. vonósnégyes. 14.25: Válaszolunk hallgatóinknak! 14.40: Knock-out! Részletek Lendvay Kamilló—Szenes Iván zenés játékából. 15.10: Juhász Frigyes—Szilágyi György: Az idő parancsa. — Kantáta a Munkásőrség fennállásának 10. évfordulójára. 15.20: Magyar századok Véres panorámák tavaszán. Írta: Hegedűs Géza. 16.05: Muzsikáról — fiataloknak. 16.37: Szép magyar novella. 17.05: Külpolitikai figyelő. 17.20: Peter Nero zongorázik. 17.35: BNV — 1970. Nemzetközi munkamegosztás. 17.50: A Magyar Rádió és Televízió népi zenekara játszik. 18.18: Mi újság az Operában? 19.25: Bruno Walter vezényel. 20.10: Kapcsoljuk a salgótarjáni József Attila Művelődési Házat ... 21.19: Gondolat. A Rádió irodalmi lapja. 21.19: A Suisse Romande zenekar hangversenye a Genfi Rádióban Vezényel: Dorati Antal. 0.10: Szabó Miklós olasz dalokat énekel.

Petőfi: 8.05: Schubert: H-dúr szonáta. 8.30: Oláh Kálmán népi zenekara játszik. [illegible] 9.10:

Bódy Irén

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 438-068, 337-748, 340-726

DUNAÚJVÁROSI HÍRLAP

Dunaújváros

1970 MAJ 19

1021

Tárlat

A Pentelei Molnár-tárlat zárását követően *Bódy Irén* kékfestő, iparművész mutatkozik be a dunaújvárosi közönségnek. Tárlatának megnyitására május 21-én 18 órakor kerül sor, s műveit június 15-ig lehet megtekinteni a kiállítási teremben.

berunázási osztálya

1970 APR 20

MTI SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Bódy Irén

ESTI HÍRLAP

1021

● KÉKFESTŐK. Az Iparművészeti Múzeumban Bódy Irén iparművész és Soltész Nagy Anna divattervező közös kiállításon mutatja be a kékfestőkelme felhasználásának változatait. Párnákat, faliképeket, terítőket, függönyöket, strandruhákat, virágmintás férfiinget, elegáns alkalmi ruhákat láthatunk a kiállításon.

bajnokság. Az élsőséget az Atletico Madrid szerezte

SAJTÓFIGYELŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Body Irén

1970 SEP 4

NAPLÓ

MA VESZPRÉMBEN
BODY IRÉN

1021

Munkácsi-díjas textilművész kékfestőkiállítását dr. Lukács Lászlóné, a Hazafias Népfront városi titkára nyitja meg, délután 5 órakor a Bakonyi Múzeumban. A veszprémi származású textilművész legutóbb az Iparművészeti Múzeumban szerepelt nagy sikerrel.

az iskolai sportkör életét,
akik az iskola igazgatójának

1970 APR 19

Bódy Irén

MTI SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

MAGYAR NEMZET

Budapest

#

Bódy Irén kékfestő munkáiból rendezett kiállítást az Iparművészeti Múzeumban a Magyar Képzőművészek Szövetsége. A kiállítást dr. Weiner Mihályné, az Iparművészeti Főiskola főigazgatója nyitotta meg szombaton délben.

1021

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRKÖZLŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

MAGYAR NEMZET

Budapest

1961 APR 20

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Bódy Irén

MAGYAR NEMZET

1021

Bódy Irén textiltervező iparművész kiállítását péntek délután nyitja meg dr. Solymár István műtörténész a Váci utcai Csók Galériában.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

1967 APR 1 8

NÉPSZABADSÁG

Bódy Irén

102

— **Bódy Irén textiltervező iparművész** kiállítása nyílik meg a Képcsarnok Csók István Galériájában (V. Váci u. 25.), péntek délután fél hatkor.

— A ZUGLÓI GYERMEKVÉDELMI HÉT befejezéseként vasárnap a Szabó Pál Művelődé

együttesből
Bozóky Ist
tékát, *Dem*
nyi László,
lettük *Falu*
ló, Kátay
Pagonyi N
tűnő munk
vező *Szék*

KÉPCSARNOK
CSÓK ISTVÁN GALÉRIA
Budapest, V., Váci utca 25.

BÓDY IRÉN

textiltervező iparművész

kiállítása

1957. április 21-től május 7-ig

Készült 500 példányban
Felelős kiadó: Köteles István
FMNYV d. t. 1652 — Magyar Hirdető

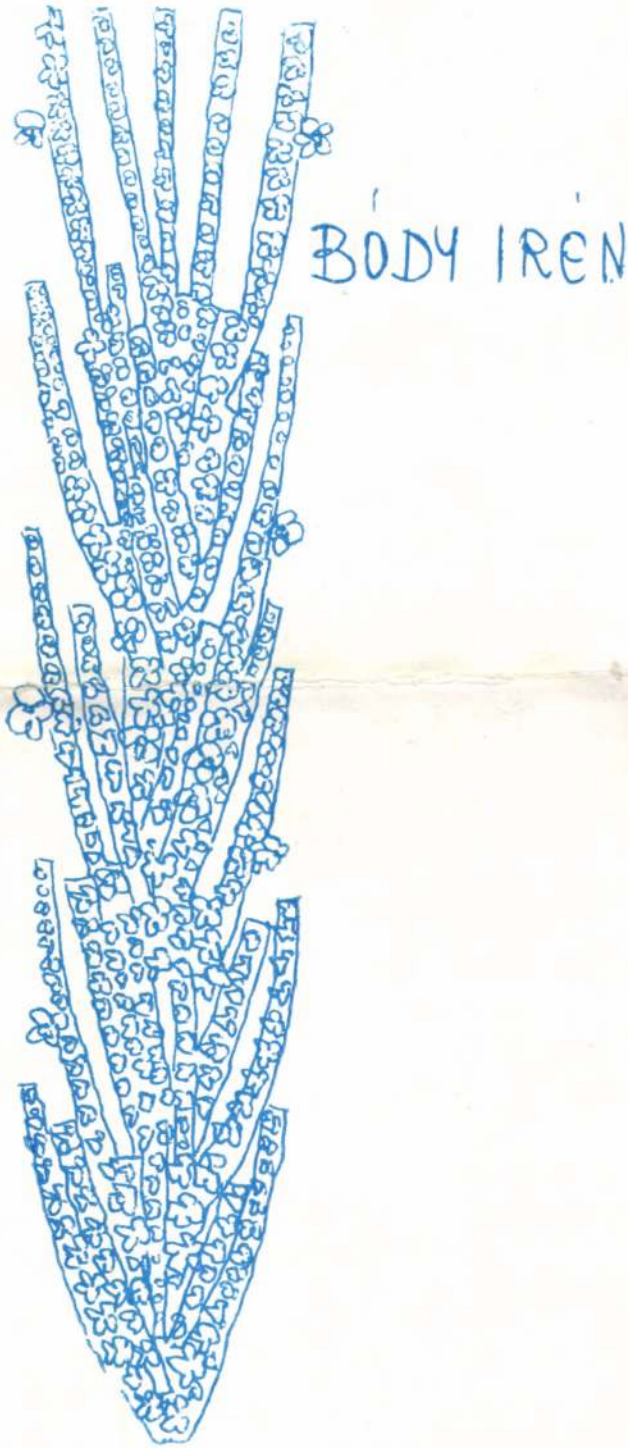

Az az időszak, mely 1962-ben rendezett kiállításom óta eltelt, nem volt zsúfolt megvalósítható nagy és kis feladatokkal. Mégis erről az időszakról szeretnék számot adni munkáimmal.

Egyik része a kézitechnikával készült, reprezentatív igényt és igényességet kielégítő egyedi alkotás, melynek mindenkor összhangban kell lennie az adott környezettel. Másik része a sokszorosítható lakástextil. A textil szükséges funkciója mellett fontos szerepet tölt be a lakás otthonná alakításában, ízlésünk szerinti formálásában. Hasonló jelentőségű a kommunális helyiségek hangulatának megteremtésében és reprezentatív jellegének fokozásában. Ez a tény és az igények ismerete képezik munkám alapját. Célom nem egyedül az alkotófolyamat és az alkotások öncélú kiállítása volt. Az ittlevő anyaggal szeretném a textil felhasználásának lehetőségét újból nemcsak bemutatni, de elérhetőségének kérdését is felvetni.

A kézzelfestett és egyedi textilek nem elégíthetik ki a mennyiséget is jelentő lakástextil igényt. A tervező feladata az ilyen nagyarányú igény esztétikai megoldása, ezzel azonban még nem válik közszükségleti cikké. A tervező, a gyártó és a kereskedelem összmunkája szükséges ahhoz, hogy a közönség számára tényleg elérhető legyen. A tervező felkészültsége, tevékenysége az igények ismerete mellett is csak szűk körben mozoghat, szinte öncélúvá válhat a kivitelező és a kereskedelem együttes munkája nélkül.

BÓDY IRÉN

A kiállítást rendezte: Kátai István

A kékfestés ősi, több ezer éves technikáját nálunk a vallásüldözés elől menekülő külföldi mesteremberek honosították meg a XVIII. sz. elején. A kék alapon fehér mintázatú len és pamuttextil csakhamar elterjedt és közkedveltté lett. Motívumkincsének alakulására a népművészet is jelentős hatást gyakorolt. Az ipari fejlődés következtében a kékfestés, mely manufakturális tevékenység – hanyatlásnak indult. A már-már kihalásban lévő hazai kékfestőmesterség feltámasztása, hagyományainak megőrzése és megújítása Bódy Irén iparművész kitartó, gyűjtő, rendszerező, s alkotó munkájának köszönhető. Műhelyében az ősi technika nemcsak tovább él, hanem új megfogalmazásban, eddig nem használatos alapanyagokon is bővül. Tevékenységének hatására a még meglevő manufakturák fellendültek.

Bódy Irén 1952-ben diplomázott az Iparművészeti Főiskolán. 1962-ig a textiliparban és az Iparművészeti Vállalat Stúdiójában dolgozott tervezőként. Azóta önállóan dolgozik, munkáit maga vitelezi ki Kovács Miklós kékfestő mester, a Népművészet Mestere technikai segítségével.

Első önálló tárlata 1967-ben volt a Csók István Galériában. Azóta számos hazai és külföldi önálló kiállítást rendezett, és szinte valamennyi iparművészetünket bemutató tárlaton szerepelnek munkái.

Jelentősebb kiállításai: Csók István Galéria, Iparművészeti Múzeum, Műcsarnok, Varsó, Prága, Párizs, Brest, Amiens, Calais, Athén, Kékfestő Múzeum Pápa.

Munkásságáért 1970-ben Munkácsy-díjjal, 1976-ban SZOT-díjjal tüntették ki. 1984-ben Rózsa Anna svájci alapítvány díját nyerte el.

Itt bemutatott textiljei kézi ducnyomással készültek vászon, pamutbársony és tisztaselyem alapanyagra, melyek az öltözködés és lakás esztétikai igényességét szolgálják.

A KÉPCSARNOK MEGHÍVJA ÖNT

BÓDY IRÉN

MUNKÁCSY-DÍJAS IPARMŰVÉSZ
TEXTIL KIÁLLÍTÁSÁNAK
ÜNNEPÉLYES MEGNYITÁSÁRA
1987. JÚNIUS 4-ÉN
CSÜTÖRTÖKÖN DÉLUTÁN 5 ÓRÁRA

MEGNYITJA
MADARÁSZNÉ KATHY MARGIT
TEXTILTERVEZŐ IPARMŰVÉSZ

A TÁRLAT MEGTEKINTHETŐ
1987. JÚNIUS 4–13.

MEDGYESSY TEREM
DEBRECEN,
VÖRÖS HADSEREG ÚTJA 31.

Fk.: Köteles István

Állami kitüntetések a Parlamentben

Mádl Ferenc, a Magyar Köztársaság elnöke, Orbán Viktor miniszterelnök előterjesztésére, augusztus 20-a, az államalapító Szent István király ünnepe alkalmából hétfőn délelőtt kitüntetéseket adott át a Parlamentben. Az eseményen jelen volt Áder János házelnök. Mádl Ferenc köztársasági elnök többek között elmondta: a millennium ünnepi esztendeje alkalmat ad arra, hogy emlékeztessük magunkat az állammal kapcsolatos Szent István-i üzenetnek egy különösen időszerű gondolatára: az állam a teljesítmények elismerése útján is minél inkább azonosuljon polgáraival, legyen mindenki hazája. Az államfő hangsúlyozta: a kitüntető tisztelet és méltánylás minden esetben az adott személyt illeti, aki önmagát a legteljesebben volt képes hasznosítani a köz javára.

Püski Sándorné Zoltán Ilona átveszi az elismerést a köztársasági elnöktől

FOTÓ: BURGER ZSOLT

A Magyar Köztársasági Érdemrend Középkeresztje a Csillaggal (polgári tagozat)

Kurtág György kétszeres Kossuth-díjas zeneszerző, kiváló művész, **Sir John Bourn,** a brit számvevőszék legfőbb számvevője.

A Magyar Köztársasági Érdemrend Középkeresztje (polgári tagozat)

Boda Domokos Széchenyi-díjas orvos, az orvostudomány doktora, professzor emeritus, a Szegedi Tudományegyetem Gyermekgyógyászati Klinika nyugalmazott tanszékvezető egyetemi tanára, **dr. Faller József,** az orvostudomány doktora, a Semmelweis Egyetem Általános Orvostudományi Kar II. sz. Sebészeti Klinika igazgatója, egyetemi tanár, **dr. Hámos László,** a Magyar Emberi Jogok Alapítvány elnöke, **dr. Kubovics Imre,** a földtudomány doktora, professzor emeritus, az Eötvös Loránd Tudományegyetem Természettudományi Kar kőzettan-geokémiai tanszék nyugalmazott egyetemi tanára, **Menczer Gusztáv,** a Központi Kárrendezési Iroda Társadalmi Kollégiuma elnöke, **prof. dr. Németh György,** az orvostudomány doktora, az Országos Onkológiai Intézet sugárterápiás osztálya vezetője, klinikaigazgató egyetemi tanár, **Polcz Alaine** író, pszichológus, **Pongor Ildikó** Kossuth-díjas balettművész, kiváló művész, **Püski Sándorné Zoltán Ilona, prof. dr. Ribári Ottó,** az orvostudomány doktora, a Semmelweis Egyetem Egészségtudományi Kar Fül-Orr-Gége Klinika, az Országos Fül-Orr-Gégészeti Intézet főigazgatója, egyetemi tanár, **Tellér Gyula** szociológus, József Attila-díjas műfordító.

A Magyar Köztársasági Érdemrend Tisztikeresztje (polgári tagozat)

Dr. Andrásofszky Barna, a Somogy Megyei Tüdő és Szívkórház nyugalmazott igazgató főorvosa, **dr. Barlay Ödön Szabolcs** pap, a történelemtudomány doktora, művelődéstörténész, **Engelmayer Ákos,** a Varsói Egyetem egyetemi tanára, **Eötvös Gábor** Jászai Mari-díjas artista, zenehumorista, érdemes művész, **dr. Faragó Tamás,** a Magyar Vízilabda Szövetség szövetségi kapitánya, **Hetényi Péter,** a Siemens Rt. igazgatósága elnöke, a Német-Magyar Kereskedelmi és Ipari Kamara elnöke, **prof. dr. Iván László,** a Semmelweis Egyetem Általános Orvostudományi Kar egyetemi tanára, tanszéki vezető oktató, **dr. Kanyar József** állami díjas levéltáros, a történettudomány doktora, **dr. Kecskés Mihály,** a biológiai tudomány doktora, professzor emeritus, a Szent István Egyetem egyetemi tanára, **dr. Kiss János,** az orvostudomány kandidátusa, a Semmelweis Egyetem Egészségtudományi Kar Sebészeti Klinika igazgatója, egyetemi tanár, **prof. dr. Köteles György,** az orvostudomány doktora, az Országos „Frédéric Joliot-Curie" Sugárbiológiai és Sugár-egészségügyi Kutató Intézet igazgató főorvosa, a Semmelweis Egyetem egyetemi tanára, **dr. Kovács Jenő** állami díjas erdőmérnök, a mezőgazdasági tudomány doktora, az Egererdő Rt. nyugalmazott vezérigazgatója, címzetes egyetemi tanár, **dr. Kováts Flórián,** a Magyar Millennium Kormánybiztos Hivatala vezetője, **dr. Kováts Jenő,** az állatorvos-tudomány kandidátusa, címzetes egyetemi tanár, **Lehel László,** a Magyar Ökumenikus Szeretetszolgálat igazgatója, **dr. Mesterházi Zsuzsanna,** a neveléstudomány kandidátusa, az Eötvös Loránd Tudományegyetem Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Főiskolai Kar főigazgató főiskolai tanára, **dr. Oláhné dr. Béládi Ilona,** az orvostudomány doktora, a Szegedi Tudományegyetem Orvosi Mikrobiológiai Intézet tanszékvezető egyetemi tanára, **Oszter Sándor** Jászai Mari-díjas színművész, érdemes művész, **dr. Rapcsányi László,** a Magyar Rádió Rt. nyugalmazott szerkesztő-riportere, **dr. Rudnay János,** a Reemtsma Debreceni Dohánygyár Kft. vezérigazgatója, a Nemzetközi Vállalatok Magyarországi Társasága elnöke, **Schubert Éva** színművész, érdemes művész, **dr. Scultéty Sándor** professzor emeritus, a Szegedi Tudományegyetem Urológiai Tanszék nyugalmazott tanszékvezető egyetemi tanára, **Szerafin Ernőné,** a Magyar Millennium Kormánybiztos Hivatala pénzügyi vezetője, **dr. Török József** teológus, a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Hittudományi Kar tanszékvezető egyetemi tanára, **dr. Veress Gábor,** a kémiai tudomány doktora, a Veszprémi Egyetem Gazdaságtudományi Önálló Intézet egyetemi tanára, **prof. dr. Vittay Pál,** az orvostudomány kandidátusa, az Országos Röntgen és Sugárfizikai Intézet főigazgató főorvosa, nyugalmazott egyetemi tanára.

A Magyar Köztársasági Érdemrend Lovagkeresztje (polgári tagozat)

Dr. Ablonczy Dániel lelkipásztor, **Árkosi Júlia** pedagógus, **Babitsné Berczik Mária,** a Nagycsaládosok Országos Egyesülete titkárságvezetője, **Balázs Ferenc** zeneszerző, előadóművész, **Bede Anna** József Attila-díjas költő, műfordító, **dr. Bedő Zoltán** növénynemesítő, a mezőgazdasági tudomány doktora, az Magyar Tudományos Akadémia Mezőgazdasági Kutatóintézete igazgatója, **dr. Benkő Viktorné dr. Gönczy Éva,** a Szépművészeti Múzeum Könyvtára nyugalmazott főmuzeológusa, **Béres János** furulyaművész, népzenekutató, **Birkás Lilian** Liszt Ferenc-díjas operaénekes, érdemes művész, **Bódy Irén** Munkácsy Mihály-díjas textilművész, érdemes művész, **dr. Bogyai Mária** pszichológus, **Csernyák Péter,** a Bárka Foglalkoztató Kézműves Műhely vezetője, **Csűrös Karola,** a Madách Színház színművésze, **Czeglédi Gyula,** a Hajdúszoboszlói Gyógyfürdő Rt. vezérigazgatója, **dr. Dobos Károly** lelkipásztor, **dr. Frajka J. Félix,** az Orsolya Rendi Szent Angéla Általános Iskola és Gimnázium igazgatója, **Galambos Lajos** előadóművész, producer, **Gál Tibor,** az egri GIA Pincészet főborásza, **Gere Attila** villányi borász, **Gémes Mihály** tiszakécskei plébános, címzetes prépost, **dr. Gerics József Béla,** a történelemtudomány doktora, az Eötvös Loránd Tudományegyetem BTK közép és kora újkori magyar történeti tanszék egyetemi tanára, **Harsányi Zsuzsanna,** a Fővárosi Iskolaszanatórium Általános Iskola tanára, **Hegedűs Csaba,** a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Állami Közútkezelő Közhasznú Társaság ügyvezető igazgatója, **Horváth Lajos,** a Magyar Millennium Kormánybiztos Hivatala irodavezetője, **Kállai Kis Ernő** Liszt Ferenc-díjas klarinét- és tárogatóművész, **Kathy-Horváth Lajos** hegedűművész, a Napház Kulturális Intézmény igazgatója, **dr. Kicsi Sándor** történész, az Akadémiai Kiadó Lexikon Szerkesztősége nyugalmazott vezetője, **Körmendi Vilmos** karmester, zeneszerző, **dr. Kulin Katalin** professzor emeritus, az Eötvös Loránd Tudományegyetem nyugalmazott egyetemi tanára, **Meszléry Judit,** a Veszprémi Petőfi Színház Jászai Mari-díjas színművésze, **dr. Münnich Iván,** az Országos Kriminológiai Intézet csoportvezetője, **dr. Novák Péter,** a Honvédelmi Minisztérium igazgatási és közjogi kodifikációs főosztály ügyfélszolgálati osztály osztályvezető-helyettese, **dr. Péter László** irodalomtörténész, az irodalomtudomány doktora, a Szegedi Egyetem nyugalmazott egyetemi tanára, **Pukler Irén,** a Magyar Millennium Kormánybiztos Hivatala titkárságvezetője, **dr. Rigó János,** az orvostudomány doktora, az Országos Dietetikai Intézet igazgatója, nyugalmazott főiskolai tanár, **Rózsás János** író, történész, **Rubovszky András,** az Országos Idegenforgalmi Bizottság alelnöke, **dr. Rupp András,** a Pénzügyminisztérium főosztályvezető-helyettese, **dr. Sándor Péter,** az orvostudomány doktora, a Semmelweis Egyetem Klinikai Intézet Kutató és Humán Élettani Intézet igazgatóhelyettese, egyetemi tanár, **dr. Schmidt Károly,** a Semmelweis Egyetem I. számú Gyermekklinika nyugalmazott gyermekorvosa, **Sipos István** maratoni távfutó, **Spindler Béla,** a Kaposvári Csiki Gergely Színház Jászai Mari-díjas színművésze, **prof. dr. Szendrei Kálmán** professzor emeritus, a Szegedi Tudományegyetem Szent-Györgyi Albert Orvostudományi és Gyógyszertudományi Centrum Farmakognóziai Intézet nyugalmazott professzora, **dr. Tamás András,** az állam- és jogtudomány doktora, a Budapesti Közgazdaság-tudományi és Államigazgatási Egyetem Államigazgatási Kar egyetemi tanára, **Tábori Nándor** újlengyeli plébános, **dr. Varga László,** a matematikai tudomány doktora, az Eötvös Loránd Tudományegyetem Természettudományi Kar általános számítástechnikai tanszék egyetemi tanára, **Viktorné Erdős Eszter,** a Magyarországi Református Egyház Kallódó Ifjúságot Mentő misszió lelkészvezetője, **Wagner Alajos Gusztáv,** a Wagner Szerszám és Préstechnikai Kft. ügyvezető igazgatója, **dr. Zimányi Vera,** a történelemtudomány doktora, a Pázmány Péter Katolikus Egyetem BTK Történelemtudományi Intézet egyetemi tanára, **Sárdy György** és **Szabó Lajos** (életút).

A Magyar Köztársasági Érdemrend Lovagkeresztje (katonai tagozat)

Bessenyei Gyula büntetés-végrehajtási alezredes, a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Büntetés-végrehajtási Intézet osztályvezetője.

REKTORI ÉS EGYETEMI TANÁRI KINEVEZÉSEK

Rektori megbízásokat és egyetemi tanári kinevezéseket adott át Mádl Ferenc köztársasági elnök vasárnap a budapesti Néprajzi Múzeumban rendezett ünnepségen.

A Magyar Köztársaság elnöke – az oktatási miniszter javaslatára – a rektori teendők ellátásával bízta meg: Detrekői Ákost, Győry Kálmánt, Fekete Károlyt, Szabó Lajost, Falvai Sándort és Székely Gábort. Egyetemi tanárrá nevezte ki: Balázs Pétert, Bod Péter Ákost, Horányi Özsébet, Tamás Andrást, Lőrincz Lajost, Rácz Attilát, Cságoly Ferencet, Bándi Gyulát, Femezelyi Sándort, Kroó Andrást, Schmidt Istvánt, Simonovits Andrást, Szirmay-Kalos Lászlót, Tarnai Gézát, Bereczki Dánielt, Dénes Iván Zoltánt, Dévai Györgyöt, Hámori Balázst, Kiss Árpád Zoltánt, Klein Sándort, Nagy Ágnest, Paragh Györgyöt, Stoyan Gisbertet, Szabó Katalint, Trócsányi Zoltánt, Németh Györgyöt, Horváth István Tamást, Járai Antalt, Kacsuk Pétert, Könczei Györgyöt, Michaleczky Györgyöt, Némedi Dénest, Nemes Nagy Józsefet, Orosz Lászlót, Perczel Andrást, Prokopp Máriát, Székely Gábort, Szűcs Andrást, Buday-Sántha Attilát, Gyenis Jánost, Tóth Tibort, Kiss Andrást, Pintér Örsné Kollár Évát, Kocsis Károlyt, Máthé Ákost, Bódis Józsefet, Gábriel Róbertet, Janszky Józsefet, Kassai Ilonát, Kispál Gyulát, Sulyok Endrét, Tóth Kálmánt, Alföldy Ferencet, Bőhm Ádámot, Csillag Andrást, Járay Jenőt, Losonczy Györgyöt, Matolcsy Andrást, Ondrejka Pált, Pajor Attilát, Boros Imre Miklóst, Engelhardt Józsefet, Horváth Andrea Ritát, Iványi Bélát, Wittmann Tibort, Bartha Tibort, Sótonyi Pétert, Gáborjányi Richárdot, Mihályi Pétert, Szolgay Pétert, Tarnay Katalint, Tuza Zsoltot, Holovács Józsefet, Bakó Andrást, Bihari Mihályt, Bőhm Antalt, Czinege Imrét, Ficzere Lajost, Szakály Sándort, Szabó Bélát, Várkonyi Ágnest, Maróth Miklósné Jeremiás Évát és Szabó Máriát.

...magyos római katolikus szentmisén és az azt követő körmeneten. A bazilikában található Szent Jobb-kápolnából a szentmise előtt díszkíséret hozta ki a térre a Szent Jobbot. Az egyházi ünnepségen megjelent *Mádl Ferenc* köztársasági elnök, *Orbán Viktor* miniszterelnök, *Áder János,* a parlament elnöke, valamint a parlamenti pártok és a diplomáciai testületek képviselői; a társegyházak nevében *Bölcskei Gusztáv,* a Református Zsinat lelkészi elnöke és *Szebik Imre,* az evangélikus egyház püspök-elnöke. A szentmisét *Paskai László* bíboros, prímás, esztergom–budapesti érsek, *Karl Jozef Rauber* vatikáni nuncius, valamint a Magyar Katolikus Püspöki Kar számos tagja koncelebrálta. *Seregély István* egri érsek, a főpapi testület elnöke szentbeszédében minden magyar ember nevében köszönetet mondott azért, hogy a jóisten elvezette erre a földre népünket. Mint fogalmazott: „Hálát adok a Gondviselésnek *Szent István* királyért, aki sziklára épített családot és nemzetet, valamint *II. Szilveszter* pápának, aki koronát küldött nekünk. Azért is, hogy Szent István pártfogónkul kérte Jézusunk Szent Anyját, hogy neki építjük az otthonainkat, hiszen mások is ezt teszik."

Seregély István szerint senki se féltse a magyar népet a fegyelemtől, az egyre magasabb erkölcsi követelményektől. Senki ne féljen embernek, kereszténynek és magyarnak lenni Magyarországon, a Kárpát-medencében és az egész világon. Az érsek szerint új, számban elegendő, nálunk értékesebb magyar nemzedékre van szüksége Szent István ezeréves magyar államának, népének és egyházának.

A szentmise után megtartották a hagyományos körmenetet, amelyen a Szent Jobbot több tízezer ember kísérte.

■

Ökumenikus istentisztelettel zárta le a Magyarországi Református Egyház és a Magyarországi Evangélikus Egyház a millenniumi ünnepségsorozatot szombaton. A szentmisén Orbán Viktor miniszterelnök és a kormány több tagja, valamint Paskai László bíboros, prímás, esztergom–budapesti érsek is megjelent. Szebik Imre, az evangélikus egyház elnök-püspöke igehirdetésében kifejtette: nemcsak az élőkért, hanem a meg nem született magzatokért is imádkozni kell. Bölcskei Gusztáv, a Reformá-

MDK.

Bédi Imre
iparművész

Fehér alapon fekete rácsos függőlege
az Iparművészeti Kiállításon is sze-
repelt

Urbach Zsuzsa: A textil stúdió
Művészet, 1961. október. – 13 l.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRMONDÓ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-796

1970 JAN 17

ÉLET ÉS IRODALOM

Budapest

1021

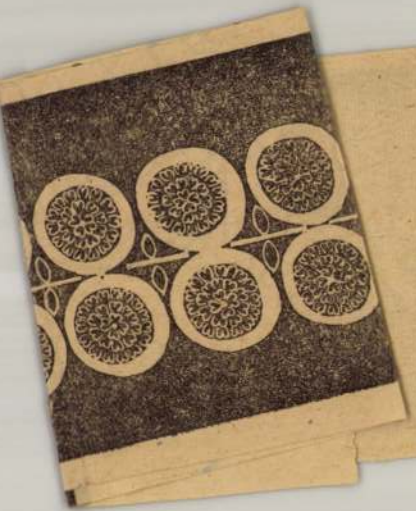

Bódi Ire'a

Bódi Irén, ipanművén [illegible]

Egyedi terveket kérit.

Fluczik Flóra: Kórsag a nekrény tetején 2

ESTI HIRLAP bp. 1964. szept. 24.

MDK

Bódi Irén, textil

4. Orsz. iparm. kiáll. Mücs. 1959.

Bódi Irén

textiltervező

M.D.K

A Magyar Képzőművészek Szövetségének választmányi tagja lett.

—: A Magyar Képzőművészek Szövetségének választmánya

Művészet, 1966. június - 12 lap

MDK

Bódi Irén

Repr.

IV.Országos Iparművészeti Kiállitás.Műcsarnok.
Budapest 1959.Dec.18 - 1960.Jan.31.Kat.

MDK

Bódi Irén

Bódi Irén /textil/ résztvett a IV.Orszg.Iparm. Kiáll.-on.

IV.Országos Iparművészeti Kiállitas.Műcsarn Budapest 1959. Dec. 18 - 1960. Jan. 31 Kat.

Bódi Irén iparművész

Dunaújvárosban nyílik

kiállítása

Pestmegyei Hírlap 1970 március 28

5. old.

Bódi Irén

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296. 188-307

MAGYAR NEMZET

1964 OKT 2

1021

Péntek, 1964. október 2.

„Művészet a lakásban"

Kiállítás a Mednyánszky-teremben

Figyelemre méltó új törekvésekkel találkozhatunk a »*Művészet a lakásban*« kamarakiállításon. A Mednyánszky-terem iparművészeti bemutatóján néhány ízlésesen berendezett lakó-sarokkal, szobarészlettel, enteriőrrel ismerkedhetünk meg, főleg kis, illetve kiegészítő bútorokkal, kerámia-, üveg-, ötvös-, dísz- és használati tárgyakkal. A korszerű berendezés harmonikus összhatása az egyik cél, és a képzőművészeti alkotások, festmény, grafika, kisplasztika megfelelő elhelyezése a modern lakótérben. Láthatunk itt színes figurális vagy geotermikus kompozíciójú kerámia faliképet is, nem feledkeztek meg a textil fontos szerepéről sem. Ablak- és térelválasztó függönnyel *Bódi Irén* jelentkezett. Jellegzetes atmoszférájú dekoratív falikép az »*Ősz Budapesten*«, Juris Ibolya munkája, érdekes megoldású *Szuppán Irén* »*Halászok*« című műve. A bútorszövetek közül kitűnik *Rett* Jolán nagymintázatú leveles és pöttyös anyaga. *Plesznivy* Károly főleg a szürkék variációjára tervezett racka-szőnyegei a korszerű lakás méltó dísze. Néhány szép és praktikus bútormodell egészíti ki az iparművészeti bemutatót.

Vajna Éva

Péntek, 19..

Az NDI

A külpoliti

1. A NATO FŐTITKÁRÁNA
látogatása kapcsolódik az
natkozó tervekhez, amelyekről
beszámoltunk. Manlio *Brosio* W
gyalt *Johnson* elnökkel, *McNa*
külügyminiszterrel és más am
a Pentagonban a NATO katona
son társaságában látogatást te
szállásán, s Washingtonból O
eszmecserét folytatott az elnök
jövendő reménységeiről«.

A washingtoni megbeszélé
legfőbb nehézségei: *de Gaulle*
letei, a görög—török viszony é
eltérései a szocialista országok
désében. A *TASZSZ washing*
NATO belső egységének javulá
rikai vezetők pedig azt, hogy a
amerikai irányzat mögé tömö
Johnson *Goldwater*rel szember
a Brosióval folytatott tanácsk
hogy kormánya a republikánu
ben, szívén viseli az Atlanti S

2. DE GAULLE LATIN-AME
szakasza kezdődött meg c
nök a Colbert-cirkálón töltött
chilei kikötőbe érkezett. Mint
a francia fővárosban az út e
ként *két motívumot* hangsúly
barátságos, lelkes fogadtatást,
szágok *lakossága* részesítette
Ez a szeretet, a lapok megítélé
forradalom eszméinek, és a

Bódi Irén MDK

Ablak- és térelválasztó függönnyel

szerepelt a "Müvészet a lakásban" c. kamarakiállitáson.

Vajna Éva: "Müvészet a lakásban" Kiállitás a Mednyánszky-teremben.

MAGYAR NEMZET 1964 okt. 2.

BÓDI IRÉN

TEXTILMŰVÉSZETÉRŐL KOCZOGH ÁKOS IR.

MEGJELENT A MŰGYŰJTŐ UJ SZÁMA.

HAJDÚ-BIHARI NAPLÓ, 1991. JÚL. 31

Bódy Irécz

Néhány éve Munkácsy-díjat kapott kékfestő munkái-ra. Zászapátiba jár le, Jakkel Sándorhoz; az ő kövel rakott mányorlójával görgeti fényesre a vászvait. Az ősi és népi hagyományt újjá teremtette.

Koczogh Ákos: Bódy Irécz; Mügyűjtő, 1971. 2. sz. 29. l.

Bódi Zsén

Kovaglt Ákos utkeli írt szóla a hüppujtő ez évi 2. számában

N.N.: A hüppujtő

Békésmegyei Nagyjság 1971 VII. 30

Bódi Irén textiltervező M.D.K.

Munkái a kiállitáson

~~"Őszx Budapesten" c. falikép~~ Ablak- és tér elválasztó

függönyök

Vajna Éva: "Müvészet a lakásban" Kiállitás a Mednyánszky-teremben

Magyar Nemzet 1964. ottóber 2. 4.1.

1021

Bódi Irén

őszinteségükhöz nem fér het kétség

1971.VII.16. Petőfi, 22.3o /6/ KJ
Láttuk, hallottuk

- Bódi Irén kiállitásáról a pesterzsébeti Művelődési Otthonban Szücsné, Brenner Klára jegyzetét hallják

- - Ismét szép kiállitással jelentkezett a pesterzsébeti Művelődési Otthon, a Csili. Legujabb tárlatán Bódi Irén kékfestői tárja a modern és képzőművészetet szerető közönsége elé. A kékfestő hosszu utat tett meg, amig eljutott a mai helyére. A mult gyükerei Indiába, Perzsiába nyulnak vissza. Hazai vonatkozásokban érdemes megemliteni, hogy levéltári adatok szerint a jáki Apátságról szóló feljegyzésekben már a kékfestőkre kivetett mesteradókról emlékeznek meg 1770 körül. Régi hagyomány hazánkban a kékfestőből készült viselet. A falusi asszonyok konyhaköténye, a babos lányruhák, sokk szoknyák készültek belőle. De ez a szép anyag, illetve technikája kihaló félben volt, amikor akadt lelkes művész invencióval teli vállalkozó, aki ujraélesztette. Bódi Irén 197o-ben ezért kapta a Munkácsi dijat. A feltámasztott, régi iparág művészi köntösben sorakozik a kiállitáson. Csodálatos mintadarabok mutatják a nagyszerü alkotót, aki a régi és uj motivumokat egységbe ötvözni képes a textilen. Perzsa és török, régi hagyományokat őrző magyar motivum kincs tárja elénk a

1021

- 11 -

őszintességükhöz nem férhet kétség

1971.VII.16. Fetőfi, 22.30 /6/ KJ
Láttuk, hallottuk

- Bódi Irén kiállításáról a pesterzsébeti Művelődési Otthonban Szücsné, Brenner Klára jegyzetét hallják

- - Ismét szép kiállításal jelentkezett a pesterzsébeti Művelődési Otthon, a Csili. Legujabb tárlatán Bódi Irén kékfestői tárja a modern és képzőművészetet szerető közönsége elé. A kékfestő hosszu utat tett meg, amig eljutott a mai helyére. A mult gyükerei Indiába, Perzsiába nyulnak vissza. Hazai vonatkozásokban érdemes megemliteni, hogy levéltári adatok szerint a jáki Apátságról szóló feljegyzésekben már a kékfestőkre kivetett mesteradókról emlékeznek meg 1770 körül. Régi hagyomány hazánkban a kékfestőből készült viselet. A falusi asszonyok konyhaköténye, a babos lányruhák, sokk szoknyák készültek belőle. De ez a szép anyag, illetve technikája kihaló félben volt, amikor akadt lelkes művész invencióval teli vállalkozó, aki ujraélesztette, Bódi Irén 1970-ben ezért kapta a Munkácsi dijat. A feltámasztott, régi iparág művészi köntösben sorakozik a kiállitáson. Csodálatos mintadarabok mutatják a nagyszerü alkotót, aki a régi és uj motivumokat egységbe ötvözi képes a textilen. Perzsa és török, régi hagyományokat őrző magyar motivum kincs tárja elénk a

kékfestőkről. Az életfa és tulipán, a pöttyös és barokk anyagok sokfélesége fehérlik elénk az anyagokon. Milyen nagy kár lett volna,ha a régi patinás nyomóipar eltünik nyomtalanul. Köszönet illeti Bódi Irén müvésznőt, hogy ezt nem hagyta és feltámasztotta ezt a müvészetet. Ebből az anyagból csaknem mindenki készithet valamit kedvére. Függöny, párna, asztalteritőt különböző alkalmakra csakugy készülhetnek belőle, mint ruhák, bluhok, szokhyák. Kár, hogy ez nem szerepel a kiállitáson. Érdemes megemliteni, hogy modern falikép gyanánt is kellemes müvészi hatásu a kékfestő akár figurális, akár geometrikus rajzolattal. Minden bemutatott darab disze lehet a modern lakásnak.

- Müvészetkritikai müsorunk hangzott el

Szerkeszti: Vajda Ferenc

kékfestőkről. Az életfa és tulipán, a pöttyös és barokk anyagok sokfélesége fehérlik elénk az anyagokon. Milyen nagy kár lett volna,ha a régi patinás nyomóipar eltünik nyomtalanul. Köszönet illeti Bódi Irén művésznőt, hogy ezt nem hagyta és feltámasztotta ezt a művészetet. Ebből az anyagból csaknem mindenki készithet valamit kedvére. Függöny, párna, asztalterítőt különböző alkalmakra csakugy készülhetnek belőle, mint ruhák, blubok, szokbyák. Kár, hogy ez nem szerepel a kiállitáson. Érdemes megemliteni, hogy modern falikép gyanánt is kellemes művészi hatásu a kékfestő akár figurális, akár geometrikus rajzolattal. Minden bemutatott darab disze lehet a modern lakásnak.

- Művészetkritikai műsorunk hangzott el

Szerkeszti: Vajda Ferenc

M. D. U

BÓDY Ivén Lentillerovező

Rissvitel a Riallitásban

(V. ..a) Fiatal jaramuvesek Riallitás

Magyar Nemzet 1961. szept. 5. 4. l.

Bódi Irén textilterező

Zékfestőiből szeptember 17-én
nyílik meg Zrállítás a ceglédi
Kossuth Múzeumban

Magyar Nemzet 1972 szeptember 17
12. oldal

Bódi Nén, [textiltervező]

Kiállít a szombathelyi múzeumban.

— : (— szöveg — fényképi —) 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1972. júl. 24.

Bódi Irén.

A szombathelyi Savaria Múzeum-ban megnyílt a II. fal- és tértextil-biennálé, melyen munkái szere-pelnek. (repr).

Esti Hírlap, 1972. júl. 24.

Bódi Irén

Szombathelyen a fal- és tértextil biennálén kékfestő képét díjazták.

Láttuk, hallottuk.

1972. aug. 11. 20.59 | 11 | V.

M. D. K.

BÓDY Irén Textilterverő

Függvényár, tolikéfek

Dutka Mária: Szarvmevészeti kisérle-
tek két kiállitáson

Magyar Nemzet 1961. (XVII.) jan. 14. 4. e

M. D. K.

BÓDY Irén textiltervező

Kiállítása a Csók I. Galériában

Magyar Nemzet 1961 (XVII.) jan. 4. 4. l

M.D.K.

Bódy Irén
iparművén

A Csók István galériában kiállította
függönyterveit. — Ruhaanyagfestésé-
ről. — Méretek.

Domanovszky György: Bódy Irén
Művészet, 1961. augustus. — 30 l

Pódy Irén
Szamuely

Bódy Imre
iparművész

M.D.K.

Textil terveiről.

Lauer Sándor: Élet iparművészeti kiállítás.
Élet és Irodalom, 1961. jan. 27. – 2 lap.

Bódy Iréń, iparművész

Iparművészeti kiállítás nyílik a Csók Galériában jan. 6-án Kiss Róza Ilona, Perez János, Bódy Iréń és Csányi Árpádné alkotásaiból.

—: Hír

10. l

Népszabadság, bp. 1961. jan. 5

Bódy Irén, iparművész, textilművész

17 Ok

A Csók Galériában szerepel finoman színezett függönyanyagaival és nagyvizágú faliképeivel.

Péter Imre: Két iparművészeti kiállításról

8. l

NÉPSZABADSÁG, Dr. 1961. január 28.

Bódy Imre
textilművész

M.D.K.

Részt vett a tárlaton.

Domanovszky György: Textil Falikép 68
Művészet, 1968. december 46 kép.

Bódy Iván

Textiltervekkel nerepelt,

Bútor- és lakásművészeti
kiállítás. Bp. 1956.

Az Iparművészeti Vállalat
és a Bakonyi Múzeum

BENKŐ ILONA és BÓDY IRÉN

kerámikus-művész textiltervező-művész
alkotásaiból

KIÁLLÍTÁST RENDEZ A MÚZEUMBAN

1962. szeptember 14 — október 1 között

A kiállítást 1962. szeptember 14-én, pénteken du. fél 6 órakor
SZIGETI ZSUZSA, a Képzőművész Szakszervezet
titkára nyitja meg

BAKONYI MÚZEUM
VESZPRÉM, LENIN LIGET 5.

MEGHÍVÓ

VESZPRÉM 1
962 SEP. 10.

Dr. David Katalin

Bpest XIV.

Dorsa György u. 41.

Veszprém megyei Nyomda

Bódi Irén

textilterverő

M.D.K.

Textilképeit és rőnyegeit az Sparnűvészeti Vállalat üzletei ajánlatjuk.

—: Hírek

Művészet, 1964. január – 47 lap.

MDK

Bódi Irén, III.éves nyomottanygaterv.

Ifjuságí képzőm.és iparm.xiáll. N.Szal.1950. jun.

5 l.

Bódi Irén
Müselyemterv, textilterv
Rozmaringos mintaterv, "
~~Flekon mintaterv, "~~
~~" " "~~

— Ernst Muzeum. I. iparművészeti kiállitás. 1952.
13 I.

Tolmács /Aggházy/ 2

Általános Iskola.

Története: Épült a Szenti
ban, ~~később a Hezfeld-csa~~
alakitva.

Jellege: Barokk, ~~erősen á~~

Külseje: Szabadon álló,
palával fedett. A tetőtér

Utcai homlokzat: kö
tos, vasrácsos terrasz. A
Az ablakoknak záróköves s
felett volutás ~~és~~ . . .
/A középső ablak eredetil
emeleti terraszra./ Ezek
öldökpárkány. Jobb oldalb
az ablakon. Udvari homlok
jobbra és balra, oldalsó

Belseje: Belül ~~két~~

Bódi Irén
Ruhaanyag
Müselyem ruhaanyag
Selyemsál.

Ernst Museum, I. iparművészeti kiállitás. 1952.
11 1.

Pásztó /Voit/ 26

= kan

Kehely, paténával, aranyo
jos talpán, hólyagos nódu
dailleonos, virágos, leve
gallérja ill. pártája szi
vágott trébelt pajzs, alá

MARETA C

Magyar, 17oo körüli. Maga
paténa átmérője 14.2 cm.

Kehely paténával, aranyoz
párkányos talpa hatkaréjo
tagolt, hatoldalu vázaido
körüli. Magassága 24.5 cm

Kehely paténával, vert, a
talapzaton, bütykös tárcs
jabb. Talpán ujabb bevés
XVIII. század első fele.
Paténa átm. 13.8 cm.

megirva

Bodi Irén

ipanmuvett

lásd a

kérvatban

Bódi Irén

sparmuvezeti isk.
1948 – tól

textil nyomó

Bp. 1925 nov 5

Rozs. Endre

megírva

Bódi Irén

BÓDI IRÉN Munkácsy- és SZOT-díjas textiltervező, iparművész kiállítása tegnap nyílt meg Kaposváron, a Somogyi Képtárban. Ezúttal mintegy félszáz nagyméretű faliképet, falikárpitot láthat a közönség.

Magyar Hirlap 1981/8/5/8

Bodi Irén

BODI IRÉN TEXTILTERVEZŐ iparművész kékfestőmunkáiból kiállitás nyílt csütörtökön Prágában, a Magyar Kulturális Központ székházában. A tárlaton a művész 30 válogatott, legjellegzetesebb alkotása látható, elsősorban lakástextíliák és nagyobb méretű falkárpitok, amelyek az ősi kékfestő eljárás modern és egyéni alkalmazásának sokféle lehetőségeit példázzák.

Magyar Hirlap 1978/289/8

Bódy Irén, textilművész

„Kék paradicsom," falikárpit triptichon, vyomott, 3×100×160 cm. 1974.

/repr./

Művészet, 1980. máj. 25. old.

Bódy Irén, kortárs művész

● BÓDY IRÉN textiltervező munkáiból nyílik kiállítás ma délután Kaposvárott, a somogyi képtárban.

– o Bódy Irén

Esti Hírlap Bp. 1981 aug. 4.

12

Bódy Irén, iparművész

*

BÓDY IRÉN textiltervező iparművész munkáit mutatták be augusztus 4-től a kaposvári Somogyi Képtárban.

*

—: A Jelenkor krónikája

Bori b 3.

Jelenkor, Pécs, 1981. szept.

XXIV/9

Bódi Irén, textiltervező iparművész

a Fényes Adolf teremben látható jelenleg „a történések" c. iparművészeti kiállítás. –

Nagyon gusztusos, mint mindig – akármilyen műfajról van szó – Bódi Irénnek a kékfestő munkái, hiszen olybatűnik föl, hogy ez a kékfestő anyag, ez a régi anyag, ez az asztalra is éppolyan alkalmas, mint mondjuk parasztasszonyoknak köténynek.

/említve/

Láttuk, hallottuk.

1982. I. 13. Petőfi 10.45 /Ané/.

Bódi Irén, textiltervező iparművész, Munkácsy-díjas

a Képcsarnok Gulácsy Lajos termében évek óta iparművészek vendégeskednek nyaranta. Aug. 5.-én két Munkácsy-díjas művész a kékfestő Bódi Irén és a keramikus Kumposzt Éva alkotásai láthatók.

Dél-Magyarország, 1982. júl. 24. 5. old.

BÓDY Irén textilip.

Rózsa Anna dijat kapott 1992-ben a szombathelyi textil biennálén. = Magyar Nemzet, 1992. julius 2. 11.p.

BÓDY IRÉN
iparművész

Pálpa

Kékfestő Múzeum

Bódy Irén, textilművész

Ütörő munkát végzett.

P. Brestyánszky Ilona: Dél-Dunántúli textilművészek kiállítása Szabadkán 438-439.

JELENKOR, Pécs, 1971. május XIV/5.

1979 APR 26
1021

MAGYAR HIRLAP KULTURA – MUVESZET

Az iparművészet változó világa

Az amit a „művész világa" néven szoktunk emlegetni, alapvető változáson megy át korunkban. Amint az irodalom fogalma erősen kitágult, s ma már nem csupán a „szépirodalmat" jelenti, *a művészet fogalma is átalakulóban van.* Különösen áll ez az *iparművészetre.* Ennek a sokféleképpen dokumentált — és helyes — elvnek gyakorlati megvalósítása azonban igen egyenetlen.

Az esztétikai megítélésnek a gyakorlati élet szükségleteiből eredő változása világosan jelentkezik például abban, hogy az Iparművészeti Főiskola tanmenetébe olyan tárgyakat is beiktattak, amelyek régebben nem szerepeltek, vagy amelyeknek oktatása átmenetileg szünetelt. Nemcsak textiltervezést, kerámia- és üvegművészetet, valamint ötvösséget tanítanak ma a főiskolán, hanem alkalmazott — más néven kereskedelmi — grafikát, díszlet- és jelmeztervezést, ipari formatervezést és belsőépítészetet, bútortervezést is.

Egészen másként jelentkezik azonban az elv a gyakorlatban, amikor nem az *iskoláról,* hanem a múzeumról van szó. Az Iparművészeti Múzeumban most megnyílt kiállítás azt tűzte ki céljául, hogy iparművészetünk elmúlt 25 évének fejlődését, illetve e fejlődés művészileg kiemelkedő darabjait mutassa be. A kiállításon azonban csupán kerámiákat, üvegtárgyakat, kisebb számban ötvösmunkákat, textíliákat — elsősorban faliszőnyegeket — láthatunk. Így tehát *az élő gyakorlat és a múzeumi szemlélet között alapvető törés mutatkozik;* a múzeum gyűjtőköréből kimarad számos olyan művészeti ág, amelynek művelésére pedig 25 éven át egész sereg fiatalt képeztek ki.

Mielőtt gondolatmenetünket tovább folytatnánk, néhány szót magáról a kiállításról. Először is azt, hogy a bemutatott munkák nem mindig az elmúlt negyedszázad *legjobb* alkotásainak javát képviselik; úgy tűnik, hogy e szűkre szabott anyagban nem annyira a *műtárgyak,* mint inkább a *nevek* kerültek kiállításra. A tárlaton egyébként — amely történeti áttekintést ígér — *a történeti szempontokból is vajmi kevés érvényesül.* Semmiféle áttekintést nem kapunk sem a korszakokon belüli komplex iparművészeti termelésről, sem a műfajonkénti történeti fejlődésről. A felszabadulás jubileuma méreteiben és átgondoltságában kielégítőbb reprezentatív seregszemlét érdemelt volna (amint ezt szeptemberben a műcsarnoki képzőművészeti kiállítással, és legutóbb a filmművészet mulasztásaival kapcsolatban is elmondottuk). Mindezt akkor is meg kellene említenünk, ha csupán egy kiállítás kritikáját írnánk — de itt sokkal *általánosabb és mélyrehatóbb problémáról* van szó. Arról az említett szakadékról, ami az élő és a „múzeumi" iparművészeti szemlélet között tátong.

A kiállításon két fotel árváskodik, s próbálja bizonygatni, hogy iparművészetünknek mennyire fontos területe a lakberendezés. Az asztal, a szekrény, s a többiek nem iparművészeti tárgyak-e? Nem is beszélve a bútorjellegű elektromos háztartási készülékekről, mint például a rádió, televízió stb., amelyeknek a kiállításon még fotókban dokumentált nyomát sem találjuk. Bizonyára túlzott igény lenne azt kívánni, hogy lakáskultúránk elmúlt negyedszázados fejlődését *teljes lakberendezések* képviseljék, erre a múzeumnak nyilván a költségvetése sem elegendő és szűk a helye is. (Más kérdés persze, hogy iparművészetünk 25 éves fejlődésének kiállítását — amely egyúttal *az életszínvonal általános emelkedését* is kellően dokumentálhatta volna — feltétlenül az Iparművészeti Múzeum szűk és ódon hangulatú épületében kellett-e megrendezni?)

Ismétlem, nem egy kiállításról beszélünk, hanem egy *szemléletmód* sajátosságairól. Ez a szemlélet idézi elő azt, hogy az iparművészeti kiállítás anyaga, s egyáltalán: *az iparművészetről alkotott fogalmunk elvont.* És erre az elvontságra az élet naponta cáfol rá. Távol álljon tőlünk, hogy az Iparművészeti Múzeum átszervezését kívánjuk, hiszen a múzeum az múzeum, azaz kincstár, ahol drága és ritka műtárgyakat gyűjtenek össze a látogatók gyönyörűségére, történeti tudatának fejlesztésére, valamint a tudományos kutatás segítésére. Ami a *múltat* illeti: teljes lakberendezéseket, sőt épületdíszeket és egész korszakokat jellemző komplett viseleteket is gyűjt a múzeum. *Régi* anyaga nem nélkülözi a „formatervezett", a régi korokból származó mechanikai eszközöket sem, mint amilyenek a fegyverek, az órák, a lakatok vagy a csillagászati eszközök. De hol marad *korunk?*

Mindezeket a gondolatokat konkrétumok, nevezetesen az említetten kívül több más kiállítás veti fel. Kezdjük egy negatív példával. Úgy tűnik, hogy az Iparművészeti Múzeumban a „hely szelleme" visszahat még az eleven művészetre is. *Bódy Irén* Munkácsy-díjas tervezőművész kékfestő textíliáinak kiállítása itt kapott helyet. Bódy néhány évvel ezelőtt a Csók-galériában még azt példázta: az általa művelt régi kézműves hagyomány felújítása olyan textíliákat eredményez, amelyek frissek, elevenek, és kitűnően illeszkednek a mai modern lakások forma- és színvilágához. Most viszont és itt ugyanennek a tervezőnek ugyanolyan jellegű és értékű anyaga homlokegyenest ellenkező előjelű hatást vált ki. Fülledt parasztszobák halotti csöndjét árasztják az egymásra zsúfolt kék terítők, függönyszárnyak és párnahéjak. És még a ruhaanyagként tervezett vásznak is úgy állnak a próbababákon, mintha régmúltból előtoppant panoptikumi figurákat borítanának be. Egyszóval: az anyag igazi *„muzeális" levegőt* áraszt.

De lépjünk csak ki a múzeumból; az élet és a napi szükséglet naponta cáfolja ezt a szemléletmódot. A *Fényes Adolf-teremben* például *Kende Judit* keramikusnő vázáit, tányérjait és szépen formált téragoló elemeit a kirakatrendezés kínálószerettető szokásainak és követelményeinek megfelelően állították ki. A derűs színű, okosan formázott, jól tagolt felületekkel ékes használati tárgyak *céljuknak és rendeltetésüknek megfelelően* úgy sorakoznak, mint olyan áruk, amelyek a kirakatüveg mögül *a vásárló kezébe, illetve lakásába kívánkoznak.*

Ugyancsak az élet és az iparművészet szoros összefüggéseit (sőt ez esetben a művészeti felsőoktatás és a gyakorlat kapcsolatait) példázza az *Iparművészeti Tanács Somogyi Béla utcai bemutatótermében* rendezett kiállítás. Itt azok a divattervezők állították ki a vizsgamunkáikat, akik már 10 éve dolgoznak az iparban, de utólag, most kapták meg az Iparművészeti Főiskola esti tagozatán művészi oklevelüket.

A *Ferencvárosi Pincetárlat* különösen érdekesen mutatja a díszítő jellegű iparművészet és a tárgyalkotó, formateremtő gyakorlati rendeltetésű tervezés problémáinak párhuzamait. Itt egy házaspár állított ki: *Vén Ildikó* keramikus, aki rendkívül munkaigényes dísztárgyakkal és belsőépítészeti vázlatokkal jelentkezett, valamint *Dudás István,* aki gépek és iparberendezések formaterveit, illetve az elkészült gépek fotóit állította ki. Az egyik gépi berendezés neve (PKG könyökcsuklós gumivulkanizáló prés-késztermék) igazán nem ábrándos, ha úgy tetszik, a széplelkek számára akár elriasztó is — maga a gép azonban a tervező jóvoltából olyan, hogy *egy nyelvet* beszél a modern lakások, vagy vendéglátó helyiségek berendezésével. Nevével ellentétben színes, derűs értelmes vonalú, *az emberhez szabott.* Mint ahogy egész iparművészetünk feladata a használati tárgyak s a környezet szépsége révén *az ember szolgálata.*

Bojár Iván

ború legnehezebb órája

Csatlakozz az én kis csapatomhoz és még a hajnalban megnyitjuk a frontszakaszt az oroszoknak.

Sipeki megrendülést mutatott és 4 órányi gondolkozási időt kért. Mikót meghatotta a katonalélekben folyó belső küzdelem, de a döntést kétségtelennek tartotta.

Meghatott férfiölelésekre nem került sor. A vívódási idő vége felé Bondor, Zsigmond, Hertelendy mentek a válaszért, a gyakorlati dolgok megkezdése végett. Sipeki letartóztatta őket, Hertelendy fegyvert fogott, majd menekülni próbált — lelőtték.

Mikó idejében értesült a közeledő túlerő szándékáról, embereit szétküldte, maga a török követségre menekült, majd később harmadmagával ment át a szovjet csapatokhoz, megközelítően sem olyankor, és úgy, amint ő akart.

Remélem, hogy az Egerszegi század nem vett részt a Bimbó utca 51. ostromában.

Mikó belső gondolatait elég híven követhetjük cselekedetei felsorolásával és az életben maradott Bimbó utcaiak emlékezetével. Röstelte, hogy a felsőbb parancsnokok csapat nélkül mentek át, ezért előbb a Gödöllő táján csoportosított 10. hadosztály parancsnokával egyezett meg. De a szovjet hadvezetés mit sem tudott erről a szándékról, gyors hadmozdulatokkal szétszórta a hadosztályt. Mikó csak Buda megmentésén töprengett január elsején.

Sipeki Balázs Lajos lelkivilágát csak népbírósági tárgyalások anyagából ismerjük. Civilbe öltözve ugyanis aránylag simán átvészelte az átállás nehéz napjait. S csak az elkeseredett mikóisták feljelentése folytán került vád alá. Mikó azonban Mikó eltűnt, a meglevő és egészséges Sipeki magatartása bizonyult helyesnek. Ez a körülmény volt magatartásának alapja. Azt állította, hetekkel előbb foglalkozott az átállás gondolatával, [illegible] s előbb a Vár pincéibe kerültek. Majd mikor ügyüket elkülönítve, katonai bűnözőkké minősültek, a Radeczky-laktanyába hurcolták őket.

A katonai börtön lazuló eresztékein aztán megtalálták azt a rést, amelyen kicsúszhattak, hogy nyomban következzék a legnehezebb óra. De akkor már igazán nem maradt számukra töprengeni való.

Sipeki Balázs lelkére érdemes még egy pillantást pazarolnunk. Miután felmentették a „helytelen" magatartás vádja alól, 1946-ban úgy kezdte érezni magát, hogy övé az ország. Tehát helyesen cselekedett, hogy nem kímélt vért és emberéletet, amíg a máséról volt szó, s nem adta át magát, amíg egy lépésnyi területet érzett háta mögött. Második peréből azután kiderült, hogy soha nem is gondolt ő átállásra. A legnehezebb óra gyötrelme őt nem izgatta, ha lőszere és egy háztömbje maradt volna a parancsnoklásra, máig tartaná magát egy katonai eskü tébolyult teljesítésében. Több ezren pusztultak miatta. De két év múltán a maradék, a hazatérő hadifoglyok vádoló szava megérdemelt helyére juttatta.

Sipekit nem ismertem, Mikó Zoltánt igen. Repülő századosból lett vezérkari. December másodikán az a gondolata támadt — miközben a katonai ellenállást szervezte —, hogy az írókat, művészeket mentesíti a félelemtől és a zaklatástól. Olyan írást, nyílt parancsot adott, amely elméletileg a háború végéig sérthetetlenséget biztosított számunkra. Asztalos Istvánra, Féja Gézára, Szabó Pálra, Tamási Áronra, Szabó Lőrincre emlékszem, kik szobájában találkoztunk, s még Nagy Imrére, a festőre. Bájos, fiatal felesége teával és keksszel kínálta a vendégeket s Mikó arról beszélt, milyen nagy a tényleges, hivatásos tisztek felelőssége éppen a háború utolsó idejében, amikor semmilyen korábbi kötelezettség nem érvényes és minden erőt és gondolatot a jövendő szolgálatába kell állítani.

Végül is (bizonyára nagyon szégyellte), januárban harmadmagával ment át a szovjet csapatokhoz. Fiatal felesége a közelben tartózkodott, de a számonkérő szék embereinek védőőrizetében, hátha férjét lépre csalhatják általa. Megnehezítette számára ezt az órát, hogy búcsút nem vehetett a fiatalasszonytól — de még csak nem is láthatták viszont egymást.

Asztalos István és Szabó Pál érintik ezeket a napokat emlékirataikban, s Mikó Zoltánt is név szerint és szándékával. Hadd emlékezzek a katonák legnehezebb órájának általánosítása közben őreá és társaira.

MAGYAR HÍRLAP
Budapest

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81.
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Faültető – Vincze András metszete

Ladányi Mihály:

Költészet

Mikor a szomorú ember
meghal egy röhögéstől

mikor a fázó igazságot
a hazugsághoz odabújva
éri a fagyhalál

mikor a fűrj
égnek álmodja a földet és
köveire zuhan

mi lassu jambusok imaszijait
tehetetlen öklünkre rácsavarva
ácsorgunk a világ
kidült-bedült
panaszfalainál

kényelmetlenségére volt, mindennap fél hétkor felkelni, hogy azt a lófarkat megfésülje és két hosszú copfba fonja. Ernő

Bódy Irén
textilterverő

Bódy Irén a Népi Iparművészeti Tanács terveője és szervődés köti a hevesi ktsz-hez Régipóstai utcai kiállításán pettyes slingelt abrosszokat, szetlehet mutatott be a művésznő.

F.Á.: Kikfestő 1968.
Nők Lapja, 1968. május 20 szám

Bódy Éva
textilfestő -

A Csók Galériában rendezett kiállítására a művésznő modern lakástextiljein kívül, kézfestő anyagát is bemutatta.

F.Á.: Kézfestő 1968.
Nők Lapja, 1968. május - 20 oldal

Bódy Irén
Textilfestő

Bódy Irén Veszprémben a Festő utcában gyerekeskedett és a szomszédkikfestő Huszvet Lajos műhelyében gyakran megfordult.

F.Á.: Kikfestő 1968.
Nők Lapja, 1968. május-20 szám

Body Irén
textilfestő

A Népi Iparművészeti Tanács
Régiposta utcai bemutatóter-
mében rendezett kiállítást Bó-
dy Irén kikfestő anyagából

F.Á.: Kikfestő 1968.
Nők Lapja, 1968. május - 20 szám

Bóshy Irén.

Rövid méltatás

Horváth György: A STOT felsőoktatási...
Magyar Nemzet, Bp. 1970. ~~[illegible]~~ aug. 23.

Bódy Irén 1.

1962 óta most nem önálló tárlata a Csók Galériában. A szerző idéz a katalógus előszavából, amelyben a textiltervező a textil felhasználásával kapcsolatos céljait fogalmazza meg.

Erdei Gyula: Bódy Irén lakástextil kiállítása. – Ipari Művészet, 1967.2.sz., 73.l

Bódy Irén

A kiállított anyag kézitechnikával készült, illetve sokszorosításra tervezett anyagra oszlik. A szerző kiemeli a kék-festéssel rokon, egyszerű faktúrális hatásokkal és növényi mintinumokkal játszó kékes-zöldes sorozatait, foliképeinek sikszerűségét. Funkcionális félreértésre is kaz példát.

Ernyei Gyula: Bódy Irén lakástextil kiállítása. — Ipari Művészet, 1967. 2. sz., 73. l.

Bódy Imre
textilművész

„Virágszőfa" c. művével a Szot
felszabadulási képzőművészeti és
iparművészeti pályázaton a III. díjat
nyerte el.

—:—

Művészet, 1970. szeptember – 24 lap

Újjászületett mesterség

Bódy Irén kékfestő iparművész kiállítása

A Kiállítási Intézmények a Fészek őszi tárlata és az Iparművészeti Múzeum tavaszi kiállítása után Dunaújvárosba hozta el *Bódy Irén* Munkácsy-díjas kékfestő iparművész munkáit.

Régi mesterséget elevenített fel Bódy Irén, amikor a laikus számára különösen hangzó kékfestés szakmai fogásait elsajátítva népi és modern nonfiguratív elemekből konstruált díszítő mintáival a nyilvánosság elé lépett. A természetes indigóval történő kékfestés — ismereteink szerint — Kelet-Ázsiában született, onnét származott be Európába a tizenhetedik században; Hollandiában és Németországban terjedt el először a Hanza-hajók jóvoltából, az ezerhétszázas években már Csehországban és Ausztriában is ismerik, és művelik ezt a háziipart, sőt, hogy a század végén már Magyarországon is voltak kékfestők, azt a jáki apátság 1770-ből fennmaradt mesteradó-lajstroma bizonyítja.

A kékfestő elgondolása megvalósításakor tulajdonképpen ugyanazt a munkát végzi, mint a fametsző: a mintát fába faragott dúcról kell nyomni, méghozzá a minta természete szerint vagy a negatív, vagy a pozitív forma kerül rá a dúcra. Maga a nyomás vagy primitív kézipréssel, vagy, modernebb formában hengerrel történik. A vérbeli kékfestő azonban mindig maga, sajátkezűleg préseli a nyers vászonra elgondolásait. Festéshez ma már természetesen nem indigó-cserje leveléből erjesztett festéket használ, hanem szintetikus, indigószínű festéket.

Azt gondolhatná valaki, hogy ezzel a technikával bármely más színt is vászonra lehet vinni, miért hívják hát ezt a módszert kékfestésnek? Azért, mert hagyományok is léteznek, s mert évszázadokkal ezelőtt csak az indigó volt mosásálló, színtartó, nem halványodó festék, az ember szépérzéke ehhez és szinte csakis ehhez a színhez illő díszítő elemeket alakított ki. S aki ma felújítja, újjáteremti ezt a szép mesterséget, annak igaza van, ha ragaszkodik a hagyományokhoz.

Bódy Irén anyaga a felhasználási mód ötletességével éri el, hogy a kiállítás kék-fehér kizárólagossága nem válik unalmassá. Függönyei, ágy- és asztalneműi, díszpárnái mellett kékfestő módszerrel készült képek is függnek a kiállítási terem falain, egy kék-fehér borítású heverő mellett ódivatú, — tehát ma újra divatos — paraplé kéklik, a hátsó falon egymás mellett négy-öt minta-mustra, s ugyanazon az anyagon ruhaterv, ami a tervező szerint ebből a mintából megvalósítható. Távolról úgy hat, mint egy nagyon aprólékos, fínom népi hímzés.

Az iparművész textilterveinek felhasználását a gyakorlatban is bemutatja: az orosz rubaskára emlékeztető férfiingek mellett két próbababán *Soltész Nagy Anna* megvalósításában két teljes női ruhát és kalapot láthatunk kék-fehérben.

A kiállítást tegnap este hat órakor *Birkás István* festőművész nyitotta meg.

DUNAÚJVÁROSI HÍRLAP
Dunaújváros
MAJ 22
Bódy Irén
SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRKÖZLŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 438-068, 337-748, 340-776

tottak túl a felpályán, az oss
pásokból rendre vesztesen ke
ki és hamar beletörődtek a
elvesztésébe.

Az első Kohász-lövés a 37.
ben ment Rapp kapujára: Jó
sorozat végén Csörgő Márth
játszott, akinek 15 méterről l
lövése alig suhant el Rapp ka
nak bal alsó sarka mellett.
utólag kiderült, ez volt a K
egyetlen gólhelyzete!).

**A negyvenedik percben góllá é
a pécsiek fölénye: Egy előreí
labdát röviden mentettek a véd
Bérczesi megszerezte, kicselezte
rárohanó Csehet és a kifutó Pa
mellett jobb külsővel a kapu köz
pébe perdített.**

1:0

A félidő utolsó eseménye Tüske felfutása és távolról leadott veszélyes lövése volt, mely a kapufa mellett került az alapvonalon túlra.

A második félidőt is pécsi támadássorozatok vezették be. Mindkét oldalon nagyon sok volt az eladott, céltalanul ellőtt labda. A 60. percben Bartók helyett Boromisszát küldte a pályára Szücs Gyula edző. Harangi húzódott ki a balszélre, Boromissza pedig középen, Harangi szerepkörét vette át.

A 65. percben esett a pécsiek második gólja: Somogyvári még szabálytalanul sem tudta szerelni a baloldalon felfutó Rádit, akinek beadását Bérczesi a jobb alsó sarokba vágta.

2:0

A Münnich Gimnázium női csapata az atlétikai ötpróba megyei bajnoka

Május 16—17-én Székesfehérváron rendezték meg a középiskolások „Barátság" atlétikai ötpróba megyei bajnokságát. Az újrendszerű verse-

...versége volt. A forduló másik nagy mérkőzésén az Alap—Nagykarácsony rangadón, a vendéglátó alapi csapat győzött.

ALAP—NAGYKARÁCSONY
3:1 (1:0)

Alap, 500 néző, vezette: Popovics.
Alap: Major — Németh, Hakstok, Vámosi, Garamvölgyi, Nagy, Katona, Lustyik, Varga, Kocsis József. Csere: Aranyos, Kovács.

Bódy Irén, kékfestő.

A Műgyűjtő új száma ad ismertetést róla.

— : Füst Milán hagyatéka 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1971. júl. 27.

1021

TRADITIONAL TEXTILE DYING AND DESIGN

EXHIBITION OF IRÉN BÓDY'S DESIGNS

Comb-holder, with angel figure

A design

Although this review of a current exhibition in Budapest's Museum of Arts and Crafts is being written in the last days of its duration, this exhibition is likely to leave a lasting imprint in the minds of people who had visited it.

To wit, the exhibition is that of a "blue-dye designer," a traditional line in Hungarian artistic textile craftsmanship. Working on materials designed by Irén Bódy. State Munkácsy Prize winner, Anna Nagy designed fashionable wear whose styles harmonize with the folk traditions of the "blue dyers." There are two exceptions, however: a long-stemmed sunshade, similar to the "parasols" worn by ladies at the turn of the century (shown with a fully-dressed tailor's dummy, clad in straight-laced ensemble complete with cape), while some steps farther a full "hippie outfit" is seen, (somewhat reminiscent of the turn of the century's fashions, though): broad sash, shirt-blouse, blue-dyed skirt, with multicoloured, multi-tiered bead necklace worn in the décolleté.

The "blue dying" craft is traditional in Hungary, and has been practiced for hundreds of years. Dutchmen imported the craft from India in the 16th century (it continues to be practised in India). In Europe, Germany and France were the first countries where such textiles became fashionable, while the fashion gradually spread eastwards—with the craftsmen—in the wake of the wars of religion.

In the 18th century, Austrian and Czech craftsmen found sanctuary in Hungary and the craft was widely practized, especially in the regions east of the river Tisza. The founded guilds and, for instance, records show that they paid "the tithe", to the Abbey of Ják.

The designs were printed from a pear-tree matrix, carved or nailed, on to cotton or linen textiles. The designs were applied in white paste, following which the materials were dipped in indigo or other fast non-running blue dye washes.

A 19th-century atmosphere overhangs Irén Bódy's exhibition: below a small oval wall-mirror, there is a blue-dyer's comb-holder, adorned by an angel figure. On the table, covered with blue cloth, there is a white-enamelled spirit lamp, while the couch is embellished with blue cushions.

Second room

There are blouses and tunics displayed on the walls, with the typical peasant shirt being the obvious model for designing. There are blue shirts with turquoise-green glass heads, similar to the folk wear of earlier vintage.

The designs are "classical," i.e. traditional in outline, as in all countries where "blue dying" was practised. Handled by the exhibiting artist's deft hands, this style—with its attractively archaic, unassumingly romantic effects—fits itself well into modern fashion trends.

—hegyky—

DA

from the wires of the News Agency
BUDAPEST

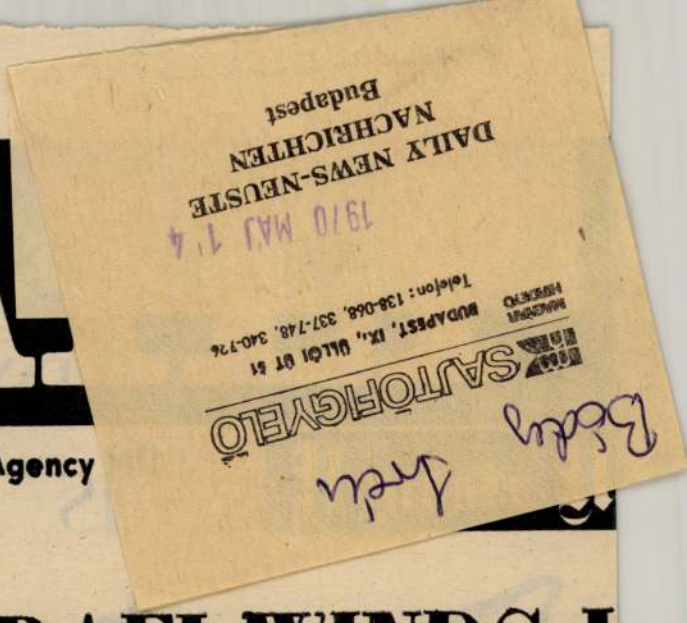

ITALIAN FM ARRIVES

Budapest, May 13 (MTI/APA) – Italian Foreign Minister Signor Aldo Moro arrived in Budapest on Wednesday, on an official visit at the invitation of Hungarian Foreign Minister János Péter.

Vienna – On his way to Budapest from Brussels, the Italian F. M. stopped over in Vienna. He met Austrian Foreign Minister Dr. Rudolf Kirchschläger, and held a cordial exchange of views with him about current international issues and relations between Italy and Austria.

Rome – Signor Aldo Moro is to make an official visit to Cairo May 21 to 24, it was announced here. He is to hold talks with UAR Foreign Minister Mahmoud Riad about developments in the Middle East conflict.

ISRAEL WINDS U
LEBANON OPER

Beirut/Tel Aviv, May 13 (Reuter) — The last of the I part in yesterday's big daylong raid on Arab guerrilla bas returned to their home bases today—32 hours after the fi border.

Security Council debate on Lebanon foray

United Nations, May 13 (Reuter/AP) — Britain told the UN Security Council today that the Big Four talks aimed at formulating a Middle East peace settlement should reach the report stage by the end of this month.

Lord Caradon of Britain told the Council he hoped for a report from the UN chief delegates of Britain, France, the Soviet Union and the United States to Thant this month on their year-long talks on how to settle the Middle East conflict and expected that Thant's special representative to that area, Swedish Ambassador Gunnar Jarring, could then go back to work promoting Arab-Israeli agreement.

After two emergency sessions yesterday, the Council made a unanimous demand for immediate withdrawal of Israeli forces from Lebanon.

Lord Caradon's expression of confidence that the Big Four would report this month drew no endorsement from Soviet deputy Foreign Minister Jacob Malik. He said that the US and Britain had frozen their positions and were preventing the Four from attaining agreement on a peaceful settlement.

He said that the US, supported by Britain, had stubbornly refused to agree that Israel should withdraw her troops to the pre-June 5, 1967 lines.

Mr. Malik reproached the British delegate for failing to condemn Israeli aggression against Lebanon. He termed the Israelis "lunatics" and "cut-throats" who practised "open arrogant military brigandage." If the Israelis were concerned about the activities of Arab guerrillas, then they had a

Yakubovsky on W
Pact

er) — Warsaw Pact member vigilance and battle-readiness mperialist attempts to destroy al Ivan Yakubovsky, Soviet ation alliance, said Wednes-

Imperialism still appeared as "an international force trying to solve basic controversies of the epoch to its own advantage by destroying the socialist system," he said in the Polish party newspaper Trybuna Ludu.

On the 15th anniversary of the signing of the Warsaw Pact, Hungarian Vice-Premier Lajos Fehér gave

1970 MAJ 31

Alföldi Erzsébet

1021

A MODERN KÉKFESTÉS

Modern változatú párnák székre, heverőre, amelyet nem sajnálunk a gyűrődéstől, a fejünk alá tenni, ha lepihenünk

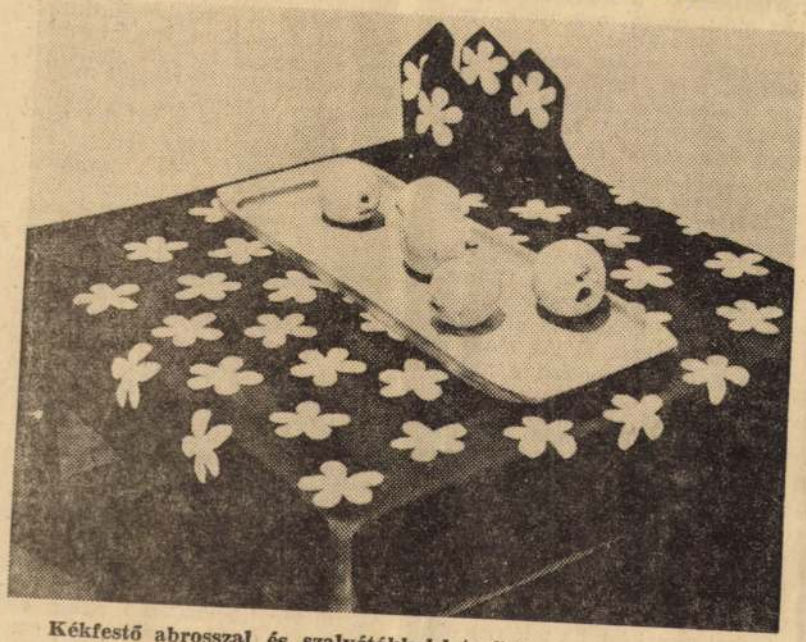

Kékfestő abrosszal és szalvétákkal leterített uzsonnaasztal

Habosan omló kékfestő függöny, ablaksötétítésre, vagy egész falfelület takarására

Egy lassan már kihalóban levő népi iparművészet — a kékfestő gazdag formakincseit gyűjtötte össze és korszerű formában felhasználva az eredeti technikával, újszerű formában, saját alkotó fantáziájával fejlesztve és gazdagítva, elevenítette fel ezt a sajátos népi művészetet Bódy Irén Munkácsy-díjas iparművész. Ezt láthattuk az Iparművészeti Múzeumban nemrégiben rendezett kiállításán, amelyből most néhány sorban és képpel ízelítőt adunk azoknak, akik nem láthatták.

Bemutatott anyaga két részből állt: kékfestő a lakásban és kékfestő az öltözködésben. Modern lakások, nyaralók, kerti házak díszítésére való fali drapériák, képek kisebb-nagyobb méretben, hagyományos és modernizált népművészeti motívumokkal díszített párnák, ajtó, ablak, vagy egész falfelület takarására szolgáló függönyök, asztalterítők, szalvéták, apróbb használati tárgyak. Bódy Irén keze nyomán a régi kékfestő díszítményvilága felfrissül, hangulatot teremt, amellett, hogy megmarad a mindták régies, kézműipari bája, a mai ember, a mai otthon kifejezőjévé válik. Olyan ízléses alkotások, amelyek hangulatossá tehetik a mai otthont, terített asztalt, sőt munkahelyet is.

A kékfestő kelme- és motívumkincs alkalmazása, s továbbfejlesztett változatai az öltözködésben a játékos variációkra is számtalan lehetőséget nyújtanak. Mi minden készülhet ebből az olcsó és mégis nagyon mutatós anyagból, amelyhez a kiállításra Soltész Nagy Anna készített divatos modelleket? Szoknya-mellény, vagy nadrág-mellény együttes, virágmintás férfiing, amit természetesen lányok is viselhetnek, könnyű nyári ruha, strandöltözék, strandkalap, ernyő, mini- és maxiszoknya, vállkendő, sőt alkalmi ruha is.

A kiállítás értékéből semmit sem vonhat le az az észrevételünk, hogy egy kérdés válasz nélkül maradt: hol kapható, hol vásárolható meg mindaz, amit a kiállításon láthattunk? Hiszen bizonyos, hogy bármelyik fiatal lány, s a felnőttebb korosztályhoz tartozó nő is szívesen viselné a hagyományos és modern változatú kedves kékfestő kelméből készült nyári holmikat és bizonyára sokan vásárolnának modern lakásukba, de főként nyaralójukba, hétvégi házukba függönyt, díszpárnát, és egyéb lakástextíliát. Egyelőre azonban a kiállítás rendezői sem tudtak választ adni arra, hogy művészetük mikor léphet ki a kiállítás keretéből és juthat el a lakásokba, avagy az üzletekbe, természetesen kézműipari jellegétől függően kis szériában. A lakástextileket ugyan már ebben az évben forgalomba hozza, árusítja az Iparművészeti Vállalat. De vajon csak különlegességként is, rendel-e a kereskedelem az öltözködésben felhasználható anyagokból is?

TURMI

Válóper

„Válasszon el a férjemtől", vetelte Cecile Leblanc ass könnytől fátyolozott hangon a lóperes bírótól. „Nemrég két jes napig nem kelt fel az á ból, mert egy érdekfeszítő kri olvasott.

Amikor a könyvet megnézte kiderült, hogy az egy angol ny vű bűnügyi regény. Tudni ke hogy a férjem egy szót sem tu angolul!" A bíró a válást a fé hibájából kimondta.

A nagy szomjúság

Jens Heland tromsői cipészt bíróság elé állították. Az ügyész lopásssal vádolta. Heland tiltakozott, és kitartott amellett, hogy csak ételopási kihágásban bűnös.

A szomjúság kínozta. Ezért éjjel fellopódzott a kikötőben horgonyzó egyik hajóra. Ott kiitta azt a tiszta alkoholt, amelyben az iránytű úszik. Heland emelkedett hangulatban fogadta az ítéletet.

Téves irány

Hiába várták a versenybírák a célban egy mezei futóverseny 43 résztvevőjét a malaysiai főváros, Kuala Lumpur mellett. Végül is a futók keresésére indultak. Kiderült, hogy valamennyi versenyző rossz irányba futott. A 11 kilométeres táv helyett már 16 kilométert futottak, amikor megtalálták őket.

139 Fő utca

A legújabban megjelent utcanévmutató adatai szerint az angol fővárosban 139 Fő utca, 111 Templom utca, 41 Templom tér, 91 Állomás utca, továbbá 67 Park utca, 51 Viktória utca, 48 Albert utca, 48 Királynő utca és 36 Király utca van.

Mesterműű

Az uruguayi igazságügy-minisztérium utasítására a montevideói fogház igazgatója szabadon bocsátott egy Gonzales nevű elítéltet. Gonzales okirathamisítás miatt töltötte büntetését, és szabadulását jó magaviseletének köszönhette. Csak később derült ki, hogy az igazságügy-minisztérium utasítása is hamisítvány volt. A fogoly mesterművét a szolgálati posta közé csempészte.

DÉLMAGYARORSZÁG
Szeged
SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Lődi Ferenc

A tűz izzó fehérsége vakít. A fehér szín az ártatlanságé. A virágba borult fákon a milliárdnyi sziromlevél színe a tavasz. Az utakon az embert védő jelzőtáblák alapszíne is fehér. A vak ember is ilyen színű bottal tapogat a világban. Fehér a tej és az abból készülő minden más termék. A boltosok is fehér köpenyben forgolódnak. Fehérségében terpeszkedik szét a köd meg a hó. A lepedő, a párna és a paplanhuzat is fehér, meg a vasúgy, a kórházi szobak fala, az ajtó, a folyosó, a szék és az asztal. Fehér a test színe is, amíg az ember egészséges.

— Meg a csattogó fogak is fehérek! — kiáltott fel délutáni álmából a szomszédos ágyon Laci, és forgolódott, nyöszörgött. — Átkozott fehérség! Mindenütt ez van. Már hányinger gyötör tőle. Nem baj, végül majd ráköpöm ezt az ócska tüdőm. Végül... — morzsolgatta a foga közt az utolsó szót kesernyésen.

— Befogod a szád, vagy befogjam én? Te hülye, gyerek! — szólt át a másik ágyról Rezső. — Rögtön leugrok, és megtaposlak.

— Maga csak ne ugráljon, apókám, mert eltöri a lábát, azt a két pipaszárat.

— Majd én megmutatom neked, hogy ki vagyok.

— Tudom én, ha nem is mondja, hogy ki van, ki bizony.

— Cipóra verem a szád, aztán kibelezlek, ha én egyszer megmozdulok.

— Ha... ha... hahahaha, hehehehe, vén majom. Majd én verek oda magának. Látja ezt a bányászöklöt? — emelte fel Laci vézna karját, amelynek végződésében keszeg, bágyadt ujjak kunkorodtak befelé a tenyérbe.

— Az csak volt ököl, kisapám. Arra még jó, hogy kiverd vele a kávéfőző szűrőjéből a zaccot. Apropó, erről jut eszembe: főzzél csak két kávét gyorsan, még kicsöpög a vizitig.

— Kár a belébe ez a drága ital — nyúlt az Omniás csomag után Laci, hogy megkezdje a szokásos szertartást, míg a fekete lé illata meg nem csapja az orrukat.

Mindig így évődtek egymással, ha valamelyikük nagyon beleérzett a sorsába. A szoba másik két betegével nem sokat törődtek. Azok alatt csak az ágy volt állandóan jelenlevő. A rajtuk fekvőket afféle „repülősök"-nek tekintette Laci és Rezső, rendszerint náluk könnyebb ve lábadozó betegek voltak, egymás után csukták be maguk mögött a kórház kapuját. Laci és Rezső viszont mindig maradtak. Éppen ezért az új pácienseket csak befogadták maguk közé. Ha akartak, osztottak nekik, ha nem, akkor átnéztek rajtuk, mint az üvegen. Az újaktól elvárták, hogy mindenben alkalmazkodjanak hozzájuk.

— Kölyökcském, addig elvághatnánk egy cigarettát, amíg beleszürcsölhetünk a kávéba — cirógatott a hangjával Rezső.

— El hát. A doktornő úgysem érzi meg a füstöt, mert náthás. Éppen ezért, akár be se jöjjön. A főorvos meg elhajtott már haza — simogatott vissza Laci, majd hozzátette: — Hanem jövő ilyenkor nem leszek ám a cselédje, apókám. Én ugyan nem főzőcskézek magának. Majd otthon pöffeszkedek a napsütésben, a ház előtt, maga meg itt kuksolhat az árnyékban.

— Tavaly is ezt mondtad, te csibész, meg tavalyelőtt. Négy éve bolondítasz ezzel a mesével. Vedd tudomásul, hogy én megyek haza előbb, és vissza se nézek rád. Csak még bekapkodom ezt a kevés micsodát az üvegből.

— Hahahaha. Azt se tudja, apókám, hogy milyen gyógyszert szed. Majd én megmondom. Ilyet potyogtat el a mezőn a vadnyúl. Nagyságra, alakra, színre pont ilyet. Majd küldök is otthonról, hogy szopogassa el. Az majd leviszi a nemes penészt a tüdejéről.

— Méghogy nemes? Érzem, hogy rágcsál. Éles, mint az a kés, amelyikkel téged már négyszer szabdaltak össze, kölyök. Ötödszörre már a tepsibe darabolnak, amelyben a hozzánk hasonlók távoznak innen a jégkamrába, onnan meg a sárgaföldbe. Az majd végképp meggyógyít.

— Ötödszörre csak szűz sakter foghat rám kést, ha találnak olyat — nevetett Laci a csöpögő kávé illatába.

— Majd elküldöm az illetőt, ott lakik egy ilyen a szomszédunkban. Biztosan liliom, mert még gyerekkorában kasztrálták eunuchnak, hogy mindig az istennők közelében lehessen — toldotta meg a nevetést Rezső.

— Apókám, válassza csak le az istent róluk, és csapjon közéjük engem.

— Inkább már magamat számítanám meg...

— Pont maga kell oda, a mindig fél hatra álló óramutatójával...

— Ki mit érdemel. Te se ugrálhatsz azzal a 32 esztendőddel már régen. De rám még azt mondják: békésmegyei....

— Azt hát, közel az öt ikszhez. No fogja ezt a bögrét, nincs benne bróm, mint a kajánkban. Még el talál repülni ebben a nagy hencegésben — vitte oda Laci az orrcsiklandozó feketét Rezsőnek, s aztán odaült elébe egy székre. Úgy szürcsölték, ízlelgették, forgolódtak, emelte fel [illegible] Rezső. Ilyet isznak a brazil [illegible] is, meg rengeteg napfényt, azért olyan fényes a bőrük, és mohó a szájuk, az ölük. Nekem aztán elhiheted, nekem el, aki öt ember helyett is éltem, és minden jót magamba szívtam, mint a húsevő virág. Azt mondják, van ilyen lepke is. Hát én olyan voltam.

— No, verje csak le a kezéről a maradék hímport, nehogy átmarja becses, fehér bőrét, amely maholnap a csontjára szárad. Aztán mit ért azzal a nagy életével. Szitává lyukadt tüdejéről a bacilusokat fölfalatták egy nemes penésszel, amely most a maradék tüdőt zabálja fel. Egyik kutya, másik eb. De mondja csak, mit tud maga a szénről? Annyit, hogy eltüzelik. Pedig mélyre kell érte szállni, hason kúszni, megfeszülve beleizzadni. Kitapogatni a szénfalat, s abba belefúrni, aztán beledurrantani, hogy leomoljon előttem, a kormos, maszatos pofám előtt, amely mögött mégis csak én vagyok, én, az ember. De maga mire lehet büszke, apókám? Rombolt, vagy épített? Fenét. Irkafirkált és utazgatott, mászkált a brazil nőkkel. Otthagyta maga a kezenyomát csak egyetlen téglafugán is? Nem. Csak a lepkeségét hajtogatja — zihálta szinte egyszuszra Laci.

— Te azt hiszed, kölyök, hogy én csak úgy leléptem a falvédőről? Az igaz, hogy az apámra vagyok a legbüszkébb. Kőműves volt szegény. Mikor kicsi voltam, vasárnaponként elvitt sétálni. Keresztül-kasul jártuk a várost. Olyankor mutogatta meg a házait, amelyeken dolgozott. Nekem azt mondta, hogy ő építette mind. A kertes villákat éppúgy, mint az öt-hat emeletes bérházakat. Látod, mekkorát hazudott. Csak egy-egy téglasor, néhány négyzetméter fal vakolása, netán egy kémény, cirádás homlokzat, egy-egy erkély, a padlás letapasztása, néhány vakablak berakása volt csak az övé, és nem az egész ház. Kölyökcském, hogy én akkor mennyire büszke voltam apámra, az óriásra, aki házakat vett a tenyerére, amelyen olyan érdes bütykök voltak, mint a fák kérgén a kiálló görcsök. A kétfilléres rézpénzek is csak úgy csillogtak abban a tenyérben, amelyet elém tartott, hogy markoljam ki belőle a fagylaltra valót. Az volt ám a kéz, a tenyér! Mert látod, kölyök, egyedeiben az emberiség is egy-egy tégla, téglasor, meztelen vagy vakolt fal, kémény, homlokzat, egyszem csempe, falimosdó, lépcsőfok vagy dugó a kádban, a világ építményeiben. Te ezt nem tudtad?

— Dumálni aztán megtanult! — kapta fel magát a székről az álmélkodásba feledkezett Laci. — Megyek is megmosdani, mert kicsapja finom arcomon a bőrt a sós könny, annyira meghatott, vén lator.

— Én meg utánad megborotválkozom, hátha jönnek vendégeim.

— Hogy oda ne rohanjak! Fél óra szappanozás, fél óra sercegtetés, aztán másfél óra lihegés, mert annyira kikészül. Hát érdemes ezért megmozdulnia? Talán brazil csajokat vár? — hahotázott Laci.

— Nem érdemes annyira rohanni, kölyök. Mert tudod ugye, mire intette a hegyen az öreg bika a fiatalt, mikor megpillantották a völgyben a szűz üszőket? A kicsi le akart rohanni, hogy összecsókoljon egy, a többitől elszakadt marhalányt. „Várjál — fogta meg az öreg —, majd szépen leballagunk, és összecsókoljuk mindet." Hát én ehhez tartom magam — kajánkodott Rezső.

— Elsőosztályú duma, osztályon aluli tehetség. Ez maga, apókám Majd, ha ráérek, adok a homlokára egy puszit. Most pedig zabálja meg ezt az olasz almát — dobott át Laci egy narancsot Rezsőnek, s addig hallgattak, amíg a délszaki gyümölcsöt hámozták.

Esztendők óta megszokták egymást, mint a testvérek, mint az egymásra utaltak a bajban. Hecceiődésük, ugratásuk játszadozva, ártatlanul repült föl, mint a szappanbuborék, amelyen ott ülnek a szivárvány színei is. A fekete örvény nem [illegible] keveredhet a szivárvány közé. A sötétnek még a tónusát is elűzik a színek, mielőtt a szappangolyócskák szétpattannának.

---

vagy, meg túlságosan önérzetes. Nem baj, öregem. Azért mi bízunk a szándékaid tisztaságában, különben másként beszélnénk. Tudunk mi másként is beszélni, öregem. Jó lesz vigyázni. Nem kell az asztalt verni, meg felugrálni, meg ordítozni. Az ilyesmit nem szeretjük. Örülj, hogy a mi emberünk vagy, mert aki szembe kerül velünk, az rosszul jár. Ez csak egy kis elvtársi elbeszélgetés öregem. Ne felejtsd el. Anyádnak volt valami problémája?

Anyámnak? — most már másodszor kérdezte Vili ugyanazt, és hirtelen megértettem mire gondol. — Igen, volt.

— Micsoda?

— Pártfegyelmit kapott. Dorgálást.

— Miért?

— Taggyülésen azt mondta, hogy emelkednek a piaci árak, és ez károsan befolyásolja az életszínvonal alakulását.

— Gyönyörű demagógia — mondta Marika, és az asztalra dobta a ceruzáját. Vili mosolygott.

— Ne használjunk erős szavakat. Megkapta a pártbüntetést és kész. Te pedig tanulj az esetből. Rendes, szorgalmas munkával visszaszerezheted a bizalmunkat.

Estig ültem a folyóparton. Erős sodrással folyt a víz lefelé és hangos cuppanással ugráltak bele a békák...

Bódy Irén

Frank János: Bódy Irénről.
Élet és Irodalom, 1968. 24. sz. 8. l.

Az 1968.évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája. - Művtört.Írt.1971.2.sz.149-182.l.

Kg3. l.

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068. 337-748. 340-726

MAGYAR NEMZET

1971 JUL 17

1021

Nemzet — Szombat, 1971. július 17.

Az egykori Csillag utcában

Tevékeny nyári élet egy művelődési központban

— Mitől Csili a Csili? — az első kérdésre *Pető* Kálmán, a Pesterzsébeti Vasas Művelődési Központ szakköri főelőadója elmosolyodik.

— Általában mindig ez az első kérdés. — Aztán elmagyarázza: — Valamikor a Nagy Győri István utcát *Csillag utcának* nevezték. Akik ide, a kultúrházba jártak, eleinte úgy mondták: *megyek a Csillagba;* aztán lassan megszületett becéző formája is: *megyek a Csilibe*...

Kiállítások

„Nagyon tetszett a kiállítás, mivel érdeklődöm ez iránt. A szakmám egyébként hasonló: kelmefestő-vegytisztító vagyok. Polónyi Ilona" — olvasható a kiállítási terem vendégkönyvében. *Bódy* Irén Munkácsy-díjas kékfestő iparművész alkotásait tisztelte meg a fönti bejegyzés. De azt bizonyítja: *általános az érdeklődés a Csili kiállításai iránt.* Az elmúlt időszakban volt itt *Samu* Géza fiatal szobrász tárlata, *„A karikatúra, mint fegyver..."* címmel NDK karikatúrákat mutattak be, a *„Két kongresszus között"* című fotókiállítás a Vasas Szakszervezet XXVI. kongresszusát köszöntötte, *„Románia képekben"* címmel a szomszédos ország mutatkozott be fényképeken, és végül a jelenleg is megtekinthető *„Plakát '70"* című kiállítás, művészi jellegű plakátokból.

Mi lesz látható itt a nyár folyamán? *Horváth* István, a Központ igazgatója válaszol:

— Két kiállítást tervezünk. Az egyik — július 27-től augusztus 11-ig — a *„Bolgár kőplasztikák"*, a másik — augusztus 12-től szeptember 12-ig — *„A technika szárnyán"* címet viseli.

Klubélet, könyvtár

Ilyenkor nyáron bezár az épületben működő zeneiskola, befejeződtek már a különböző tanfolyamok is, kiürül a kitűnően, modern eszközökkel fölszerelt természettudományi előadóterem, szünetelnek a színházi előadások, a gyermekszakkörök is vakációt tartanak. Mégsem lehet a nyár „uborkaszezon" egy művelődési központban. A Csili vezetői mondják is:

— Szó sincs erről! Nyáron is ugyanúgy dolgozunk, mint máskor, csak alkalmazkodunk az évszakhoz. A gyerekek ilyenkor nyaralni mennek, így csak a felnőtt szakköreink — bélyeggyűjtő, fotós, méhész és kaktuszkedvelők — tartanak összejöveteleket. Klubjaink azonban rendszeresen tartanak rendezvényeket, beszélgetéseket, találkozókat.

Nem zár be nyáron a több mint 27 ezer kötetes könyvtár sem, amely nemrégiben elnyerte a Kiváló könyvtár kitüntetést. A kétezerötszáz olvasó — ennek majdnem a fele gyermek — teljes létszámban természetesen nem látogatja, de azért hetvenennyolcvanan mindennap megfordulnak itt. Februárban nyílt meg a Csili folyóirat-olvasó terme — erre a legbüszkébb *Tomasovszky* Attiláné, a könyvtár vezetője —, ahol kétszáz külföldi és magyar napi- és hetilap, folyóirat található.

Készülődések

A Pesterzsébeti Vasas Művelődési Központ irodalmi színpada a Rádió *„Szóljatok, szép szavak"* vetélkedőjén negyedik helyezést ért el. Mire készülnek ők a nyáron?

— Augusztus közepén rendezik meg a *Dunakanyar-fesztivált*, erre irodalmi színpadunkat is meghívták. Ugyancsak ott lesznek a *Szekszárdi ünnepi hét* rendezvényein is. Ezenkívül a nyár folyamán a mátrai SZOT-üdülőkben turnéznak, tartanak előadásokat; ezt mintegy „edzőtáborozás"-nak lehet tekinteni.

A Csili másik művészeti csoportja az *Astra bábegyüttes.* Ők sem ismeretlenek a nagyközönség előtt: a legutóbbi *Ki mit tud?*-on előkelő helyen végeztek. Mi a legközelebbi tervük?

— Egész nyáron a *pécsi nemzetközi bábfesztiválra készülnek,* Haydn *Ember a Holdon* című operájának bábváltozatával.

Kirándulások

„Alkalmazkodunk az évszakhoz" — mondta az igazgató. Nyáron pedig nem jó a négy fal között ücsörögni. Vajon a Csili ezt is szem előtt tartja?

— Ez magától értetődik! Klubjaink különböző *kirándulásokat* szerveznek Visegrádra, Esztergomba, Szentendrére, és a környező helységekbe, hegyekbe.

A fiataloknak nyújtanak szórakozási lehetőséget a különböző táncos rendezvények. *„Nevessünk!"* címmel a filmklub nyári sorozata is szórakoztató időtöltés lesz. Viszont kevésbé szórakoztató, de hasznos lesz a *nyári korrepetálás,* amelyet a Csili idén is megrendez a javítóvizsgákra készülő általános és középiskolai tanulók számára.

Egy körzet szabad ideje

Végezetül még egy kérdés a Csilihez: hozzászoktunk ehhez az elnevezéshez: *„Pesterzsébeti Vasas Művelődési Ház"*. Most mégis az olvasható a plakátokon: *„Művelődési Központ". Mi a különbség a kettő között?*

— Nemcsak a szokványos, *házon belüli* kultúrház-munkát végezzük, hanem *területi* művelődési programunk is van: a körzetünkben élő emberek szabad idejét igyekszünk hasznosan kitölteni. És ennek a sokféle művelődési lehetőségnek *mi vagyunk a központja.*

Hozzá lehet tenni: kitűnően működő központja...

Gyulay Zoltán

Csak jó vásárokra van s

Nyers Rezső a szegedi ipari vásár m

Pénteken délelőtt Szegeden a Marx téren megnyitották a szegedi ipari vásárt. A korábbi évektől eltérően új helyen s a tavalyinál körülbelül kétszerte nagyobb területen helyezték el a pavilonokat. A fővárosból és 16 megyéből 115 hazai cég mutatja be termékeit, elsősorban közszükségleti cikkeket. Jugoszláviából — többségében a szomszédos Szabadkáról — 50 kiállító vesz részt a vásáron.

Az impozáns kiállítást dr. Biczó György, a szegedi városi tanács elnöke nyitotta meg. Ott volt az eseményen *Nyers* Rezső, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, a párt Központi Bizottságának titkára, Csongrád megye és Szeged város számos párt- és állami vezetője.

Nyers Rezső a vendéglátók társaságában megtekintett több kiállítási pavilont, meglátogatta a jugoszláviai cégek kiállító helyiségeit is. A vásár megtekintése után a sajtó munkatársainak kérdéseire válaszolva többek között elmondotta, hogy a vásárokat — köztük a vidéki vásárokat is — *a gazdasági élet szükséges, nélkülözhetetlen részének tartja.* Helytelen volna — mondotta —, ha a mai modern világ gyors műszaki, technikai fejlődése miatt — amely kicserélte a termelőeszközöket, megváltoztatta a termelés technikáját és a szocializmusban a társadalmi viszonyokat is — a kereskedelmi érintkezés hagyományos formáit — a vásárokat — elvetnénk. A régi formában már nem lehet megrendezni ezeket az eseményeket, modern változatuk azonban szükséges.

A műszaki, technikai fejlődés gyorsan változtatja a termékek anyagait. Az új anyagokból új termékek készülnek. Ezekkel meg kell ismerkedniük a kereskedőknek, a fogyasztóknak és a termelőknek egyaránt. E célt szolgálhatják s ugyanakkor bővíthetik a termelés, a kereskedelem, a fogyasztás kapcsolatát is a jól szervezett vásárok. Nem lehet azonban menlevelet adni mindenféle kezdeményezésnek az országban. Csak a jó vásár szükséges, az azonban a gazdasági irányítás mai rendszerében még inkább, mint korábban.

Belátható időn belül a vidéki vásárok nem lesznek nemzetköziek hazánkban, Szeged azonban abban a szerencsés helyzetben van, hogy három szocialista ország érintkezési pontjának körzetében fekszik, így bizonyos szerepet betölthet a nemzetközi kereskedelmi és ipari területek érintkezésében. A jugoszlávok részvétele már tanúsíthatja, hogy eredményesek lehetnek a „szomszédok" kapcsolatai. A szegedi vásár tovább erősödhet akkor, ha azon a későbbiekben a szomszédos romániai, Temes megyei és más román városok ipara is esetleg bemutatkozik — mondotta többek között Nyers Rezső.

A párt Központi Bizottságának titkára a délutáni órákban megtekintette a szegedi tarján-telepi új lakónegyed építkezéseit, majd az algyői olajmező néhány termelő berendezését, egyebek között az új gázüzemet.

A párizsi hét pont

A Hazafias Népfront Országos Tanácsa Elnökségének

[illegible]oglalása

kormánykörökben is. Ami a népeket illeti, mindenekelőtt a szocialista országok népeit, e javaslatban nagyszerű és talán sokáig vissza nem térő alkalmat látnak a vietnami háborúnak egyszer s mindenkorra való befejezésére. *A magyar*

[illegible], az Iraki Köztársaság budapesti nagykövete hazája nemzeti ünnepe alkalmából péntek este fogadást adott a nagykövetségen. A fogadáson megjelent *Cseterki* Lajos, az Elnöki Tanács titkára, dr. *Faluvégi* Lajos pénzügyminiszter, *Lázár* György munkaügyi miniszter, *Puja* Frigyes, a külügyminiszter első helyettese, *Kárpáti* Ferenc vezérőrnagy, a magyar néphadsereg politikai főcsoportfőnöke, honvédelmi miniszterhelyettes, dr. *Polinszky* Károly művelődésügyi miniszterhelyettes, *Nagy* Miklós, a KKI alelnöke, továbbá a politikai, gazdasági és társadalmi élet számos más, ismert személyisége. Ott volt a fogadáson a Budapesten akkreditált diplomáciai képviseletek több vezetője és tagja.

Budapestre érkezett a szudáni igazságügyminiszter

Dr. *Korom* Mihály igazságügy-miniszter meghívására pénteken Budapestre érkezett Babiker *Awadalla*, a Szudáni Demokratikus Köztársaság forradalmi parancsnoki tanácsának alelnöke, igazságügyminiszter. A magas rangú vendég igazságügyi kérdéseket kíván tanulmányozni hazánkban.

A Ferihegyi repülőtéren dr. Korom Mihály, továbbá az Igazságügyi Minisztérium és a Külügyminisztérium több vezető munkatársa, valamint Mustafa *Medani*, a Szudáni Demokratikus Köztársaság budapesti nagykövete fogadta.

Felmentés — kinevezés

A kormány dr. *Kovács* István, a kohó- és gépipari miniszter első helyettesét tisztségéből felmentette, egyidejűleg dr. *Kocsis* József miniszterhelyettest a kohó- és gépipari miniszter első helyettesévé kinevezte.

Magyar—szudáni tájékoztatási egyezmény

Pénteken a Parlamentben aláírták a Magyar Népköztársaság és a Szudáni Demokratikus Köztársaság közötti első

Bódy Irén

Kékfestő munkáinak külön kiállitása volt az Iparmüvészeti Muzeum emeletén, amely "..mintegy megkoronázza a jubilumi tárlatot.." -irja Perneczky Géza: Kiállitások" c. kritikájában, s mint megállapitja: a müvész "..megtartja a neoszecesszió virágos-leveles stilizáltságát, de elvegyiti, visszavezeti ahhoz a geometrikus elrendezésü, egyszerü elemekből álló mintához, ami a kékfestőtechnike ősi anyanyelve."

Élet és Irodalom, Bp. 197o. május 2.
XIV. évf. 18. sz. 12. lap

MDK

Bódy Irén, iparművész

Kékfestő holmiket tervezett.

— : o „Kékfestők." .... 8.

ESTI HIRLAP, Bp. 1970. ápr. 20.

Bárky Irén

Emlétve

Szekely András: Huszonöt év
egyszerűvészete

Népszabadság, Bp. 1970. jún. 6.

Bódi Irén, iparművész

- kékfestő technikával készült faliképe kapható az iparművészeti boltban.

- : Mit ajándékozzunk?
Magyar Ifjúság, 1970. XI. 27. 16. l.

Bódy Irén, iparművész

– Soltész Nagy Anna divattervezővel kékfestő anyagból ruhaterveket készít.
Kiállításuk ápr. 11-máj. 10-ig az Iparművészeti Múzeum Kamaratermében.

(alföldi): Kékfestő anyagok
Magyar Ifjúság, 1970. IV. 10. 16. l.

Bódy Irén, iparművész

– kiállításán függönyök, díszpárnák, terítők, nalvétak kékfestő anyagokból. Rendelt belőlük a chemolimpex, a Humanotex, a Ganz Műszergyár a külföldi partnerek ajándékozására.
(alföldi): Kékfestő anyagok
Magyar Hírlap, 1970. IV. 10. 16. l.

Bódy Irén, iparművész

-textiltervező. Kiállítása Soltész Nagy Annával. Kékfestő anyaggal dolgozik. Kiállított faliképek mécsekalács szívvel, sobri fóskával díszítve. A Debrecen 1570-es címerét ábrázoló falikép a Hotel Intercontinental megrendelésére készült.
(alföldi): Kékfestő anyagok
Magyar Ifjúság, 1970. IV. 10. 16. l.

Bódy Géza festőművész

Az 50-es években batikolással foglalkozott.

P. Breszlyánszky Ilona: Dél-Dunántúli festőművészek vándorkiállítása Szabadkán.

Jelenkor, Pécs, 1971. (2) 5.

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

BUDAPESTER RUNDSCHAU

1981 JUN 8

1021 Body Irén

Otto Domonkos

Blaudruckhandwerk in Ungarn

Domonkos Ottó
A magyarországi kékfestés,
Corvina Kiadó,
Budapest, 1981,
124 Seiten
ISBN 963 13 1161 9

Der Corvina-Band von Ottó Domonkos vermittelt ein umfassendes Bild vom ungarischen Blaudruckgewerbe und will damit zur Bewahrung dieser wertvollen Traditionen beitragen. Er führt in die Anfänge dieses Handwerks zurück, spannt den Bogen bis zu den Schöpfungen der heutigen „Meister der Volkskunst". Der Textteil wird mit Schwarzweiß- und Farbbildern sowie mit Mustern illustriert; Anmerkungen, Verzeichnisse und Literaturangaben erleichtern das Verständnis. Übersetzt wurde der Band von Hannelore Schmör-Weichenhain.

Die Kunst, Textilien zu mustern und zu färben ist in Indien, China und Ägypten schon jahrtausendealt, durch das Aufblühen des Handels und der Seefahrt im 16. und 17. Jahrhundert gelangte sie auch nach Europa. Im Laufe der Jahrzehnte entwickelte sich eine umfangreiche Textilproduktion — der Blaudruck war innerhalb deren ein vereinfachtes Verfahren, die orientalischen Stoffe nachzuahmen.

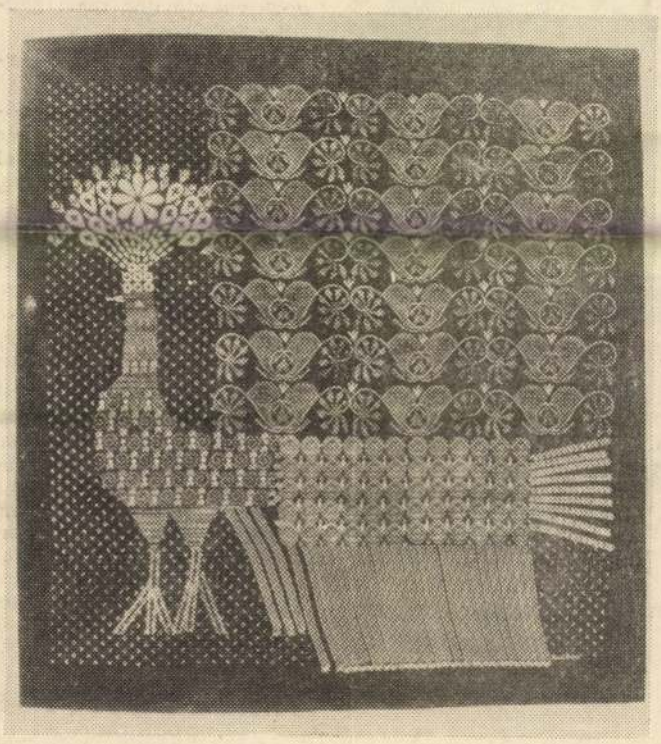

Irén Bódy: „Pfau", Wandbehang. Budapest, 1972

Auch in Ungarn waren immer mehr Färber tätig — ihre erste Zunft gründeten sie 1608 —, die Blaudruck im Reserveverfahren anfertigten. Wie überall in Europa gingen sie von dem herkömmlichen Farbstoff, dem Waid, zu dem wesentlich besseren aber auch dementsprechend teuren Indigo über.

Mitte des 18. Jahrhunderts eroberten sich die modischen blauweißgemusterten Stoffe die Gunst der Bevölkerung in Stadt und Land; der Bedarf stieg rasch an. Man arbeitete nach den verschiedensten Rezepten, die teilweise in Geheimschrift festgehalten wurden. Überhaupt war der Blaudruck stets ein wenig geheimnisumwoben.

Doch auch in Ungarn lösten kapitalistische Betriebe die Manufakturen ab, die Leinwand wurde nicht mehr von Hand gebeucht, gefärbt, gewachsen und nach dem Trocknen gemangelt. Vor allem die Blaudruckerei Goldberger in Altofen, die auch heute noch besteht, expandierte, sie bedruckte 1841 als erste im Lande Textilien mit der Perrotine-Maschine. Um 1930 wurde auch in Ungarn das neue Indanthren-Verfahren, das Färben mit künstlichem Indigo, populär.

Eine Arbeit für Spezialisten war das Schneiden der Formen, der Model. Dabei bedurfte es einer sicheren Hand und gründlicher Kenntnisse des Färbeverfahrens, denn die Muster- und Motiveinheiten mußten sich beim Druck genau aneinanderfügen. Die Model der einzelnen Gegenden und Nationalitäten bieten auch einen Überblick über das Mustergut in Ungarn. Die phantasievollen alten Muster wurden jedoch bei der Renaissance des Blaudrucks in den siebziger Jahren von der Textilindustrie nicht übernommen; die Stoffe waren mit unscheinbaren Dessins bedruckt. Dennoch hat sich in Stadt und Land eine gewisse Vorliebe für Erzeugnisse dieses uralten Handwerks erhalten.

js

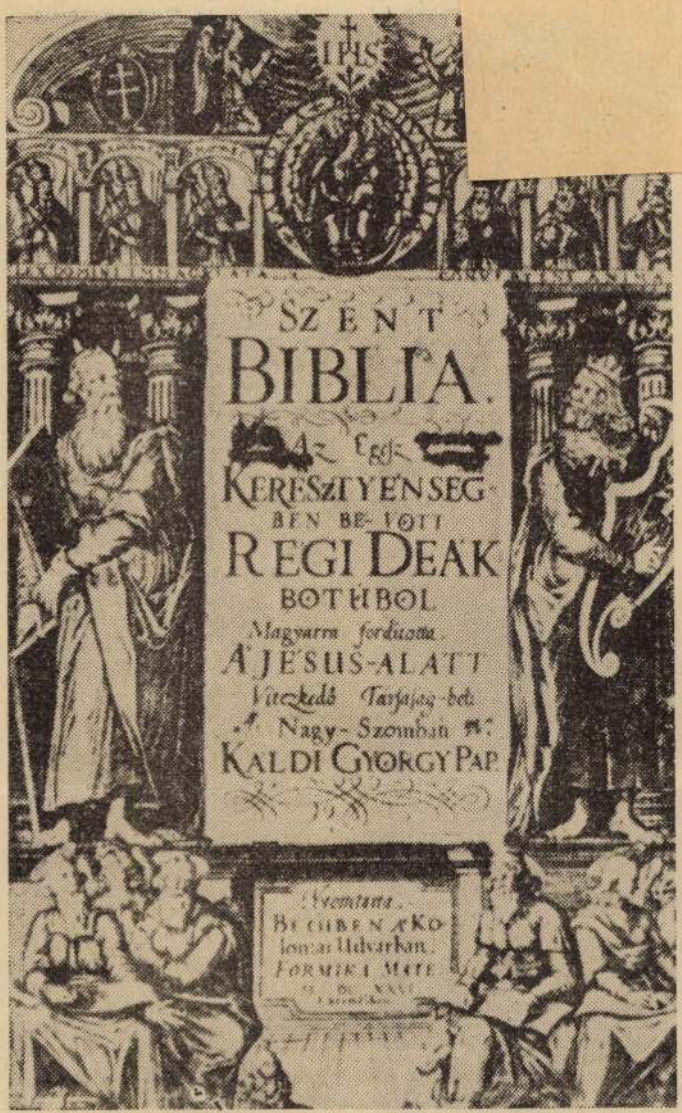

Titelblatt der ersten ungarischen Übersetzung der vollständigen katholischen Bibel

GUSZTÁV GECSE

Biblische Geschichten

Bibliai történetek
Kossuth Verlag, 1981,
406 S.
ISBN 963 09 1772 6

Die Bibel ist, wie auch der Autor in seinem Vorwort feststellt, in erster Linie eine Sammlung religiös inspirierter Schriften. Doch wenn man bedenkt, daß die Religion in einer langen hi-

Bibel auch auf die Kultur (vor allem auf die des Abendlandes) eine bleibende Wirkung aus. Ohne die Kenntnis der Heiligen Schrift wären nicht nur die allgemeine und die Religionsgeschichte, sondern auch die Literatur, die bildende Kunst und die Musik Europas unverständlich. Wer die Epen

Die alljährlich zur Festwoche des Buches erscheinende Sammlung „Irószemmel" (mit den Augen des Schriftstellers) enthält diesmal sechsundzwanzig Schriften von fünfundzwanzig Autoren. Die Reportagen wurden ursprünglich in literarischen Zeitschriften der Hauptstadt oder der Provinz veröffentlicht und vermitteln ein Bild über die verschiedenen gesellschaftlichen Schichten, über voneinander abweichende und doch ähnliche Probleme.

In der Auswahl sind Arbeiten junger Reporter und namhafter Schriftsteller gleichermaßen vertreten, aber entscheidend ist diesmal nicht das Protokollarische, sondern das Niveau.

Die sechsundzwanzig Reportagen lassen ein recht differenziertes Bild erstehen. In ihnen geht es um viele Themen, vom Arbeiter bis zum herumlungernden Stadtstreicher, vom Intelligenzler am Beginn seiner Laufbahn bis zur geschäftstüchtigen Person. Die Emotionen der Verfasser basieren zumeist auf der Gefühllosigkeit, dem Bürokratismus und dem Unvermögen jener Institutionen, die zur Lösung der Probleme berufen sind. Be-

TEKLA DÖMÖTÖR

Glaubenswel
des ungarisch

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

DOLGOZÓK LAPJA
Tatabánya

1970 JUN 14

2021

KÉKFESTŐ A LAKÁSBAN —KÉKFESTŐ AZ ÖLTÖZKÖDÉSBEN

Egy lassan már kihalóban lévő népi iparművészet — a kékfestő gazdag formakincseit gyűjtötte össze és korszerű formában felhasználva az eredeti technikával, újszerű formában, saját alkotó fantáziájával fejlesztve és gazdagítva elevenítette fel ezt a sajátos népi művészetet Bódy Irén Munkácsy-díjas iparművész. Ezt láthattuk az Iparművészeti Múzeumban nemrégiben rendezett kiállításán, amelyből most néhány sorban és képpel ízelítőt adunk azoknak, akik nem láthatták a kiállítást.

Bemutatott anyaga, két részből állt: kékfestő a lakásban és kékfestő az öltözködésben. Modern lakások, nyaralók, kerti házak díszítésére való fali drapériák, képek kisebb-nagyobb méretben, hagyományos és modernizált népművészeti motívumokkal díszített párnák, ajtó, ablak, vagy egész falfelület takarására szolgáló függönyök, asztalterítők, szalvéták, apróbb használati tárgyak. Bódy Irén keze nyomán a régi kékfestő díszítményvilága felfrissül hangulatot teremt, amellett, hogy megmarad a minták régies, kézműipari bája, a mai ember, a mai otthon kifejezőjévé válik. Olyan ízléses alkotások, amelyek hangulatossá tehetik a mai otthont, terített asztalt, sőt munkahelyet is.

A kékfestő kelme és motívumkincs alkalmazása, s továbbfejlesztett változatai az öltözködésben a játékos variációkra is számtalan lehetőséget nyújtanak. Mi minden készülhet ebből az olcsó és mégis nagyon mutatós anyagból, amelyhez a kiállításra Soltész Nagy Anna készített divatos modelleket? Szoknya-mellény, vagy nadrágmellény együttes, virágmintás férfiing, amit természetesen lányok is viselhetnek, könnyű nyári ruha, strandöltözék, strandkalap, ernyő és maxi-szoknya, vállkendő, sőt alkalmi ruha is.

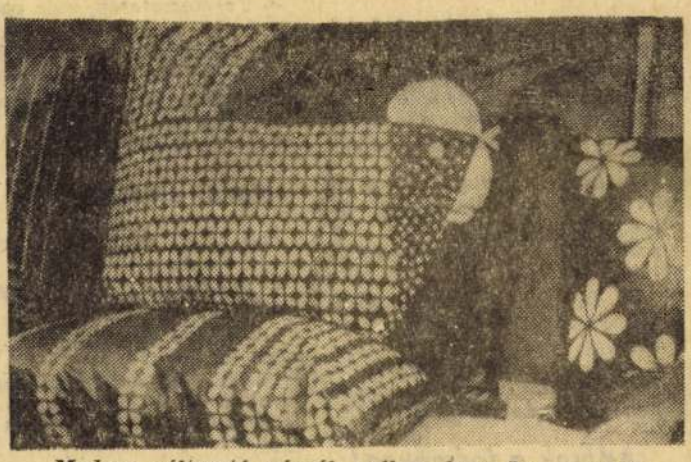

Modern változatú párnák székre, heverőre, amelyet nem sajnálunk a gyűrődéstől, a fejünk alá tenni, ha lepihenünk.

A kiállítás értékéből semmit sem vonhat le az az észrevételünk, hogy egy kérdés válasz nélkül maradt: hol kapható, hol vásárolható meg mindaz, amit a kiállításon láthattunk? Hiszen bizonyos, hogy bármelyik fiatal lány, s a felnőttebb korosztályhoz tartozó nő is szívesen viselné a hagyományos és modern változatú kedves kékfestő kelméből készült nyári holmikat és bizonyára sokan vásárolnának modern lakásukba, de főként nyaralójukba, hétvégi házukba függönyt, díszpárnát, és egyéb lakástextíliát. Egyelőre azonban a kiállítás rendezői sem tudtak választ adni arra, hogy művészetük mikor léphet ki a kiállítás keretéből és juthat el a lakásokba, avagy az üzletekbe.

A. E.

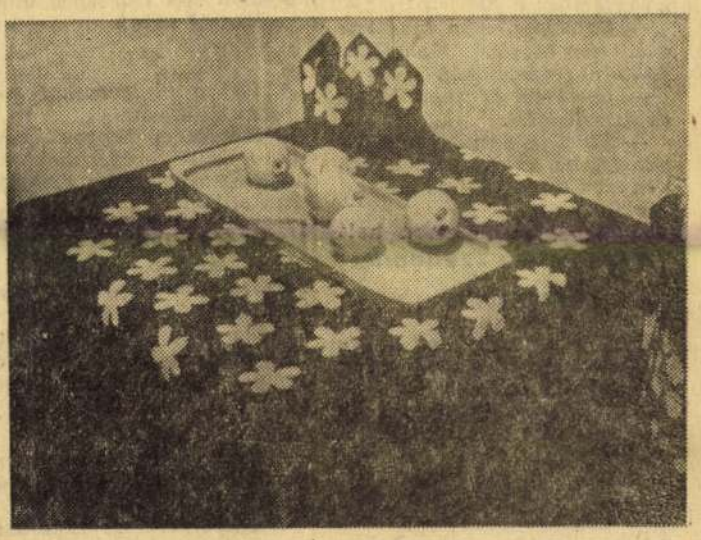

Kékfestő abrosszal és szalvétákkal leterített uzsonnaasztal.

Humorkokté

Ez nem igazság!

Az új, csinos titkárnő első munkanapja. Az első két órában az ifjú hölgy, akinek asztala a főnökéé mellett van, felveszi a szinte szünet nélkül csöngő telefon kagylóját, aztán átadja a főnökének. Egy idő múlva azonban már nem nyúl utána.

— Kisasszony! — ordít a főnök. Nem hallja a telefont? Vegye fel a kagylót!

— Óh, már elegem van belőle. Hozzá sem nyúlok többé: mindig csak Önt keresik!

Csalhatatlan ösztön

A férj kényelembe helyezi magát, és újságot olvas.

— Szervusz drágám — búcsúzik tőle a felesége és rácsatolja a kutyára a nyakörvét. — Elmegyek a kutyával.

A kutya azonban semmi hajlandóságot nem mutat elmenetelre, megveti lábát a szőnyegen. Az asszony hiába könyörög neki.

— De hát mi van ezzel a kutyával ma? — kiált fel az asszony.

— Szerintem — mondja a férj — látta, amikor magadhoz vetted az autókulcsot.

Adjunk a formákra!

Egy genovai új, kertes, tengerparti villatulajdonos bekopogtat a szomszéd villa ajtaján.

— Jó napot! — kiált vidáman, amikor a szomszéd ajtót nyit. Itt lakom a szomszédban. Lenne szíves kölcsönadni a fűnyíró gépét? Nagyon magas a kertemben a fű!

— Sajnálom, nem tehetem: a lányom a jövő honapban doktorál irodalomból.

— Bocsánat, de nem látom az összefüggést.

— Nincs is, de minden kifogás jó, ha valaki semmiképpen nem akarja kölcsönadni a fűnyíró gépét.

Vállalkozó szellemű házastárs

Egy New York-i férfi elvesz feleségül egy texasi özvegyet, és a nászút után az asszony tágas farmjára költözik. Az első este, levetkőzve, a férj négy rovátkát vesz észre a hitvesi ágy fejébe vésve.

— Mik ezek? — kérdezi.

— Óh, semmi különös — feleli a feleség. A negyedik rovátka te vagy.

Van rá orvosság

— Készek e a fényképeim? — kérdezi a hölgy a fényképésztől.

— Parancsoljon, asszonyom..

— Ez nem igaz! De hiszen ez szörnyű! Egészen bárgyú az arcom!

— Nyugodjék meg asszonyom, éppen azt akartam mondani, hogy ezek a képek még nincsenek retusálva.

Valami nem stimmel

A szállodaigazgató a szobalányhoz:

— Átadta a számlát az 52-esnek?

— Természetesen, már vagy egy órája.

— Különös... — mormolja gondterhelten az igazgató maga elé — egy perce, hogy elmentem az ajtaja előtt és torkaszakadtából énekelt...

Korai álmatlanság

Egy fiatal mexikói elmegy az orvoshoz.

— Doktor úr, ijesztő álmatlanságban szenvedek.

— Ugyan! Álmatlanság a maga korában!

— Pedig így van: éjjel nagyszerűen alszom, még reggel is, de délután csak forgolódom az ágyban!

Apróságok

A milánói vásáron egy javakorabeli hölgy így szól férjéhez, aki lehorgonyzott egy csodálatos mosogatógép előtt:

— Gyere csak Enzo, gyere csak, mi jut eszedbe! Tudod jól, hogy az orvos szerint mozgásra van szükséged minden étkezés után!

★

A férj a virágárushoz egy veronai üzletben:

— Kérek egy nagyon szép csokrot, olyan szépet, hogy ha a feleségem meglátja, elhiggye kétes alibimet!

★

Egy holland közlekedési szakértő megjegyzése egy nemzetközi konferencián:

— Az a baj, hogy a ma autóvezetői a holnap autóival tegnapi utakon száguldoznak.

★

— Amikor férjhez mentem hozzád, azt hittem, hogy bátor ember vagy.

— Akkoriban az ismerőseim is ugyanezt mondták rólam.

Villanyszerelő szakmunkástanulókat

1970/71. tanévre előjegyzésbe veszünk a MüM. tatabányai 314. sz. Szakmunkásképző Intézetben történő ok-

tatásra. Jelentkezhetnek

Bódy Irén
SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1970 JUN 14

HAJDU-BIHARI NAPLÓ
Debrecen

1021

KÉKFESTŐ

a lakásban

az öltözködésben

Egy lassan már kihalóban lévő népi iparművészet, a kékfestő gazdag formakincseit gyűjtötte össze és korszerű formában felhasználva az eredeti technikával, újszerű formában, saját alkotó fantáziájával fejlesztve és gazdagítva, elevenítette fel ezt a sajátos népi művészetet Bódy Irén Munkácsy-díjas iparművész. Ezt láthattuk az Iparművészeti Múzeumban nemrégiben rendezett kiállításán, amelyből most néhány sorban és képpel ízelítőt adunk azoknak, akik nem láthatták a kiállítást.

Habosan omló kékfestő függöny, ablaksötétítésre vagy egész falfelület takarására.

●

Modern változatú párnák székre, heverőre, amelyet nem sajnálunk a gyűrődéstől, a fejünk alá tenni, ha lepihenünk.

●

Kékfestő abrosszal és szalvétákkal leterített uzsonnaasztal.

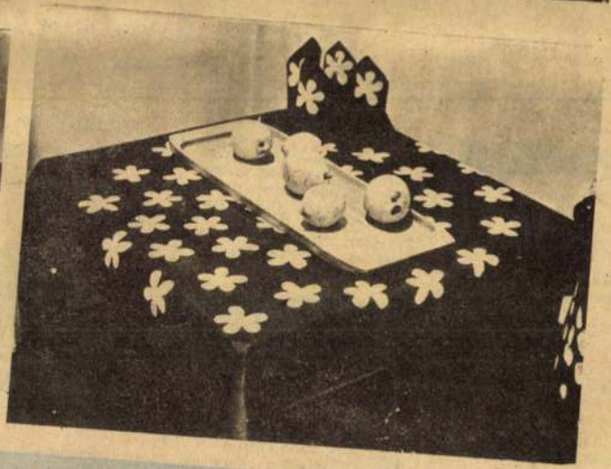

•OTTHON•OTTHON•OTTHON•

Bemutatott anyaga két részből állt: kékfestő a lakásban és kékfestő az öltözködésben. Modern lakások, nyaralók, kerti házak díszítésére való fali drapériák, képek kisebb-nagyobb méretben, hagyományos és modernizált népművészeti motívumokkal díszített párnák, ajtó, ablak, vagy egész felfelület takarására szolgáló függönyök, asztalterítők, szalvéták, apróbb használati tárgyak. Bódy Irén keze nyomán a régi kékfestő díszítményvilága felfrissül, hangulatot teremt, amellett, hogy megmarad a minták régies, kézműipari bája, a mai ember, a mai otthon kifejezőjévé válik. Olyan ízléses alkotások, amelyek hangulatossá tehetik a mai otthont, terített asztalt, sőt munkahelyet is.

A kékfestő kelme és motívumkincs alkalmazása, s továbbfejlesztett változatai az öltözködésben a játékos variációkra is számtalan lehetőséget nyújtanak. Mi minden készülhet ebből az olcsó és mégis nagyon mutatós anyagból, amelyhez a kiállításra Soltész Nagy Anna készített divatos modelleket? Szoknya-mellény vagy nadrág-mellény együttes, virágmintás férfiing, amit természetesen lányok is viselhetnek, könnyű nyári ruha, strandöltözék, strandkalap, ernyő mini és maxi szoknya, vállkendő, sőt, alkalmi ruha is.

A kiállítás értékéből semmit sem vonhat le az az észrevételünk, hogy egy kérdés válasz nélkül maradt: hol kapható, hol vásárolható meg mindaz, amit a kiállításon láthattunk? Hiszen bizonyos, hogy bármelyik fiatal lány, s a felnőttebb korosztályhoz tartozó nő is szívesen viselné a hagyományos és modern változatú kedves kékfestő kelméből készült nyári holmikat és bizonyára sokan vásárolnának modern lakásukba, de főként nyaralójukba, hétvégi házukba függönyt, díszpárnát és egyéb lakástextíliát. Egyelőre azonban a kiállítás rendezői sem tudtak választ adni arra, hogy művészetük mikor léphet ki a kiállítás keretéből és juthat el a lakásokba, avagy az üzletekbe, természetesen ...ipari jellegétől függően kis szé... A lakástextileket ugyan már ebben évben forgalomba hozza, árusítművészeti Vállalat. De vajon ...niegességként is, rendel-e a ...m az öltözködésben felhasználásukból is?

Alföldi Erzsébet

Javítóvizsgára eredményes előkészítés minden tárgyból. Címet a trafikba: Bajcsy-Zsilinszky u. 2.

Franciából, oroszból korrepetálást, egyetemi felkészítést, franciából, oroszból óraadást, fordítást, korrepetálást vállalunk. Telefon: 11-435.

Szabó tanulónak fiút felveszek. Kiss Sándor férfiszabó. Nyomtató u. 2.

KULTÚRCIKK

Kifogástalan Tavasz tv eladó. Csapó u. 63.

Kékes televízió kifogástalan állapotban eladó. Szabadság útja 95., I. 8. Magas.

GÉP ÉS SZERSZÁM

Eladó 1 db varrógép. Kadora u. 17. Kusai Tibor. (Széchenyi kertből nyílik).

Zetor K—25-re szerelt 650-es szalagfűrészgép olcsón eladó. Debrecen, Hajnal u. 23.

Lakatos műhely felszerelés, rövid zongora eladó. Csapó u. 87.

ÁLLAT

Június 15-én kelő naposcsibe előjegyzést felveszek. Hétfőn, kedden kaphatók. Luczi: Vasvári Pál u. 23. B.

Három darab hasas koca eladó. Boldogkert, Öreg János u. 18.

Törpepapagájt, beszédre taníthatót tenyésztőtől vegyen.

Pávák eladók (1 kakas, 2 tyúk). Pocsay Attila utca 14. Hamza.

Hathónapos süldők eladók. Mikszáth Kálmán u. 91.

Eladó 10 NB méhcsalád. Tegez u. 167.

Egy sertés kan, fehérhús jellegű, dánkeresztezésű eladó. Szarvas Gyula, Balmazújváros, Táncsics M. u. 81.

HÁZASSÁG

Nyugdíjas pedagógusnő diplomás, nyugdíjas férjet keres. „Lakás van" jeligére.

37 éves dolgozó nő korban hozzáillő élettársat keres. Lakás szükséges, lehetőleg helybelinek válaszolok, csak fényképes levelekre. „Örök hűség" jeligére a kiadóba kérem.

64 éves férfi házasság céljából korban hozzáillő, egyedülálló, nyugdíjas asszony ismeretségét keresi. Leveleket „Egyedül élek" jeligére a kiadóba.

Középkorú nő megismerkedne házasság céljából 50—60 éves férfivel. Lakás nem szükséges. „Búzavirág" jeligére a kiadóba.

Dolgozó nő házasság céljából megismerkedne jó-zanéletű, nyugdíjas férfivel, aki ért a kerti munkához. „Nyílik a búzavirág" jeligére a kiadóba.

Komoly, jó megjelenésű, 41 éves értelmiségi független nő szépen berendezett lakással és anyagiakkal keresi házasság céljából hasonló körülményekkel rendelkező magas, intelligens, dolgozó értelmiségi férfi ismeretségét 48 évesig. Kaland kizárva. Leveléket a Magyar Hirdetőbe „Szállnak az évek" jeligére kérem leadni.

EGYÉB

Sátor, campingágy eladó. Diószegi út 18., jobbra 1. ajtó.

Újdonság! Őtiásvirágú őszirózsa palántát azonnal szállítok. Teltvirágúak: hófehér, tejfehér, tűzpiros, halvány és sötét lila, rózsaszín, kínai csecsebecse. Boglyos virágúak: fénylő-rózsaszín, francia színkeverék. Tűszirmúak: hófehér, tűzpiros. Utánvéttel 30 fillér/db. Godóné, Szajol.

A Svetits Intézetben 1935-ben végzett tanítónőket találkozóra kérem június 21-én de. 9 órára, a régi iskolánkba. Bakos Jolán.

Eladó egy darab kétfelé nyíló üveges fehér szobaajtó 128—250 cm. Batthyány u. 12., I. em. Özv. Szabóné.

Egy 104 csempés, aranybarna cserépkályha és egy rádió eladó. Csonka u. 10.

Redőnyös, beüvegezett hármas ikerablak, táskaírógép, használt szezlon eladó. Lorántffy u. 38.

Egyedülálló személyt eltartanék. Leveleket „Egyedülálló" jeligére a kiadóba kérek.

4 köbméter fenyő deszka eladó. Szabolcska u. 13.

Eladó 1 db cserépkályha, 148. csempés, 1 db kétaknás vaskályha, 1 db fúrókút. Epreskert u. 7. B.

Daru u. 4. sz. [illegible] lek építőanyaggal Érdeklődni: Vargá[illegible] thy 17. sz. Szabads[illegible]

Alig használt Du[illegible] kocsi igényesnek Bezerédi u. 10.

Készméte szedők reggelre felveszek. u. 7. Medgyesi.

Készméteszedő nőket keresünk. Csigekert u. 23.

Tajtékpipát veszek. Ostrózsa kőz 8., fszt. 2.

Eladó cseh gyermek sportkocsi, gyermekágy matraccal. Érdeklődni: szombat, vasárnap. Majorosék, Maróthy Gy. u. 10.

Földgáz konvektor eladó. Dózsa Gy. u. 15., II. 11.

1 méteres gerenda, lécnek való, 3 méteres deszka 6 cm vastag, 2 méteres gerenda eladó. Vigkedvű M. u. 8. Érdeklődni szombat és vasárnap.

Betegtoló kocsi olcsón eladó. Vas Gereben u. 5. Hadháziból nyílik.

Termelőszövetkezetek, állami gazdaságok, közületek figyelmébe ajánljuk

Vállalatunknál nagyobb mennyiségű
1200 × 690 × 5,5 mm-es hullámpala
és 280 × 8 × 14-es vasbeton lugasoszlop,
valamint 220 × 8 × 10-es vasbeton lugasoszlop
raktárkészletünkből eladó.
Fenti építőanyagok magánszemélyek részére is kaphatók.

AGROKER VÁLLALAT
Debrecen,
Vágóhíd u. 7.
Telefon: 12-580, 6-os mellék

6 lakásos 2,5 és 3 szobás, garázsos társasház építéséhez társakat keresünk. Levelet: „Nagyerdő" jeligére a kiadóba.

Eladó igényesnek nagy öltöny, nagy kép („Utolsó vacsora"), hibás rekamié. Bajcsy-Zsilinszky u. 35., leghátul.

Garázs (szétszedhető) eladó. Érdeklődni a 12-004 telefonon.

Hegesztőtrafó eladó. Kincseshegy u. 40.

Agytoll tisztítás géppel gőzölve, megvárható. Kiss Ignácné, Debrecen, Pásti u. 8.

Stukatordeszka, léc eladó. Gáborjáni Szabó u. 21.

Eladó bontásból kikerült ablakok tokkal, és gyermek-heverő. Horváth Árpád u. 28.

munkakönyvi bejegyzé
függően.
Jelentkezés: Kálvin tér
a termelési osztályveze
nél.

Hirdesse

A BIOGAL Gyó
(Debrecen, Pallagi
megvételre felajáni
gépkocsi alkatr

Sorszám	Kartonszám	Megnevezés
1.	34130097	Adagoló elem Csepel
2.	34130267	Benzincsap Skoda
3.	34130277	Berúgó fogaskerék mkp-ho
4.	34130347	Bolygókerék Csepel
5.	34130357	Bolygótengely
6.	34130397	Bronzkefe mkp-hoz 25 × 1
7.	34130417	Bronzkefe Pobeda
8.	34130457	Csapszeg IFA
9.	34130477	Dugattyú csapszeg 18 × 57
10.	34130827	Dugattyú hengerhüvely benzines MOTA
11.	34130847	Nyers dugattyú Warsawa
12.	34130857	Dugattyúgyűrű mkp-hoz
13.	34130887	Dugóvilla 7 pólusú
	34130897	Dugóaljzat 7 pólusú
	34131037	Excenter tárcsa motorhoz
	34131107	Fenékszelep 1" IFA
	34131137	Mechanikus kapcsoló
		Bimetálos kapcsoló
	34131297	Fékkulcs bal (9011) Mota
	34131307	Fékpofa betéttel IFA
	34131427	Főtengely csapágy Warsav
		0,00 alapméret
	34131547	Gépháztető leszorítógum
	34131607	Gömbcsésze felső Warsa
	34131667	IFA kormányléc porvé
	34131677	Főtékhenger gumi po
	34131687	Csepel kerékfék mu
		porvédő
	34131697	Gumigyűrű (lökésg
	34131797	Gyertyakulcs 18 m
	34131827	Gyújtógyertya 14—

Bódy Irén

Sipos Gyula: Pipacsos vánon, nőlőkeszes függöny (Bódy Irén textilderverőről) - Képes újság, 1967. jún. 24.

Az 1967. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört. Ért. 1970. 1.sz. 68-107. l./

85. l.

Bódy Irén

"A kékfestő Bódy Irén most "pirosfestő" lett, ezt bizonyitja egyszerü és szép müve, a Mélyvák."-irja Perneczky Géza: "Textil-biennálé" cimmel a Szombathelyen rendezett kiállitásról.

Élet és Irodalom, Bp. 197o. juli. 25.
XIV. évf. 3o. sz. 12. lap

1971 SEP. 181

/1021

Van-e öröm az életben?

Az vesse rám az első követ, aki még soha nem tette fel magának ezt a kérdést, valahogy így: hát csak küszködés, keserűség ez az élet? — Mikor ad végre egy kis örömöt is? Hadd mondjam: nem ad. (Csak úgy magától nem!) De már folytatom is; téves logika, hogy a küzdéshez csak a keserűség, a kielégítetlenség, a permanens nyugtalanság kapcsolódik.

A Nemzeti Galériában egy nagyon szép és nagyon elgondolkoztató kiállítást láttam. A Szakszervezetek Országos Tanácsa jubileumi pályázatára beküldött művek előtt — amikor ott jártam — fiatalok, és öregek, munkások és diákok, fővárosiak és vidékiek szemlélődtek. A festmények, grafikák, gobelinek, szobrok, érmek — a pályázat célja szerint — szocialista építőmunkánk egy-egy mozzanatát, mindennapi életünk gondját, örömét, a közösségi ember külső és belső világának változásait, gazdagságát, problémáit igyekeztek megfogalmazni. A mondanivaló érthető formában öltött testet, ugyanakkor e művek távol álltak bármiféle sematizmustól, egysíkúságtól, leegyszerűsítéstől. Sőt, éppen a kifejezés, a megvalósítás gazdagsága, a színek, a formák, stílusok dinamikus sokfélesége, az egyéni látásmód bátorsága adta azt a harmónikus összképet, amely szükségtelen kozmetikázás nélkül fejezi ki 25 éves fejlődésünk lényegét: az ember, a társadalom gazdagodását, boldogulását, küzdelmét, örömét.

Írónak, művésznek a valóságról vallani (az igazat mondd, ne csak a valódit!) sohasem volt, és ma sem könnyű.

Egykori aszkétáink (azt is mondhatnám dogmatikusaink) annak idején előszeretettel fetisizálták a küzdelmet, a heroikus erőfeszítést, melynek célja mind távolabb került a realitástól, a megvalósíthatóságtól, a hangzatos szavak, felhívások, frázisok maradtak, s olykor még az értelmes munka öröme is megkeseredett. Már-már úgy tűnt: az élet lényegéhez tartozik a nadrágszíjhúzás a hurrá-optimizmussal, lakkozással együtt. Politikailag, államilag kötelezővé vált a rózsaszín szemüveg.

Emlékszünk erre az időre, s szerencsére — ezt ugyan nem a véletlenre bízzuk — a történelem nem ismétli önmagát. Olykor mégis eszünkbe jutnak az egykori aszkéták, amikor a mai aszkétákat hallgatjuk, akik most rózsaszín szemüveg helyett sötét szemüveget hordanak, s ezen át gyanúsan szemlélik mai cselekedeteinket, s kétkedve fogadják, megkérdőjelezik kétségtelen eredményeinket is. Ők azok, akik bármilyen jó szándékú cselekedetre azt mondják: nono; úgy fogadják a kezdeményezést már eleve; majd meglátjuk, mi lesz a vége, úgy kritizálnak, hogy közben tagadják azt, amit elértünk, s minden örömbe igyekeznek ürömöt csöpögtetni.

Ők azok, akikre az irányelvekben (V. Társadalmunk ideológiai, kulturális állapota, 27. oldal) ez vonatkoztatható: „Életünk, összetettsége nem lehet indok sem a társadalmi kérdésektől való elfordulásra, sem azok elvont, általánosító vagy negatívista ábrázolására".

Tudjuk: életünk nem gondok nélkül való, fejlődésünk során újabb és újabb ellentmondások keletkeznek (míg mások megszűnnek), de előre megyünk, újabb célokat tűzünk magunk elé, egészséges bizakodásunkat az egyének, a családok az ország gyarapodása támasztja alá. Hurrá-optimizmusra nincs szükség, de optimizmus nélkül élni sivár dolog.

Az idézett tárlat ezt a reális optimizmust sugallta, s művészeti, szellemi életünkről (vagy talán még pontosabban: az életről) juttatott eszembe néhány gondolatot.

Cserjés János

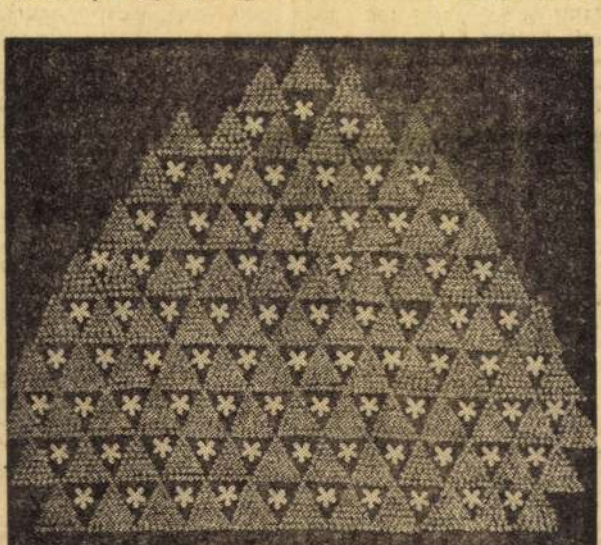

Bódy Irén: Virágzó fa

CSEPEL
BUDAPEST, IX., Üllői út 51.
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

A jöv

A párt n
szervezeté
lyik a X.
szítése. Az
már megv
zetőségeké
lés új szakasza kezdődött.

A taggyűléseken megtárgyalták a kongresszus dokumentumait, döntöttek arról, hogy az elkövetkező időszakban kik vezessék az alapszervezetek munkáját.

A jövő gondolata, a holnap formálása szinte vezérfonala volt a taggyűléseknek. Kimondva és kimondhatatlanul. Jövőnkről beszéltek azok a felszólalók, akik a jobb és eredményesebb gazdálkodásért emeltek szót; a holnapra gondoltak, akik az irányelvek egyes pontjaihoz fűzték megjegyzéseiket; s mi másra gondoltak volna azok, akik a fiatalok ügyéről beszéltek?

Végleges számokat még nem ismerünk, de az már csaknem bizonyosra vehető, hogy az üzemi pártalapszervezetekben jelentősen növekedett a mostani választásokon a fiatal tisztségviselők aránya. Számos alapszervezetben választottak vezetőségi taggá fiatalokat, sok helyen a titkári funkciót is az ifjabb generáció tagjaira bízták. Bizalommal tették és megfontoltan. Idős kommunisták adták le ilyen értelemben a voksukat, s azonnal magyarázattal is szolgáltak: „Mi sem voltunk sokkal idősebbek az új rend megszületésének első napjaiban, lám mégis jutottunk valamire. Formálják ők a jövőjüket." Egészséges folyamat ez. De voltak aggályoskodók, akik ellenezték ezt a bizalmat, a gyakorlatra, az élettapasztalatra hivatkozva, az idősebb korosztályok háttérbe szorításaként értelmezték e javaslatokat. A vitában győztek az érvek: az alapszervezetben dolgozó tapasztalt kommunisták segítik, vigyázzák majd a helyükbe lépők első lépteit.

A szervezeti szabályzat módosításáról, az irányelvekről folytatott vitában is szó esett a fiatalokról. A hozzászólók túlnyomó többsége helyeselte a tagfelvétel korhatárának leszállítását, szellemileg, politikailag egyaránt érettnek értékelve a párttagságra a fiatalokat. S ez azt jelenti, hogy a KISZ, a párt ifjúsági szervezete, betölti kommunistaformáló hivatását. De vannak további feladatok, miként azt az irányelvek is leszögezik: „Kívánatos, hogy a KISZ munkájában még jobban kifejeződjék a politikai, a kommunista jelleg. Ez szükségessé teszi a KISZ-tagsággal szemben támasztott erkölcsi, politikai követelmények növelését.

Akik figyelmesen tanulmányozták a X. kongresszust előkészítő dokumentumokat, tapasztalhatták, hogy nemcsak ott van szó a fiatalokról, ahol az „ifjúság" kifejezés szó szerint szerepel. A februárban megjelent ifjúságpolitikai állásfoglalás már sejteni engedte, mennyire előtérbe került a párt politikájában a fiatalokkal való fokozott törődés. Most tovább lépve, világossá vált, hogy az irányelvekben felvázolt társadalmi és gazdasági fejlődés távlatai, a mű-

A C
XXVI. ÉVFOLYAM, 37. SZA

AZ EGYEDI GÉPGYÁR

December 20

A csőhe

16 darab 100 köbméteres resszusi munkaversenyben az rövid időn belül nagy szüksé lephelyén kívánja felállítani munkát és a vállalt év végi

Rövidesen összeül a párt X. kongresszusa, amelynek tiszteletére vállalataink az árvízkárok pótlására erejükhöz mérten felajánlásokat tettek. Az elmúlt hét folyamán az Egyedi Gépgyárban értekezletet hívtak össze, ahol a műhelyek képviselői vettek részt. Itt született meg az az elhatározás, hogy 1970. december 20-ra az Egyedi Gépgyár befejezi az éves tervét. A felajánlás rendkívül jelentős, hiszen az 1970-es jubileumi évre az Egyedi Gépgyár nagyobb feladatokat tűzött ki maga elé a korábbi évekhez viszonyítva. A nagy jelentőségű felajánlás még sok egyébbel kiegészül. Elhatározták, hogy minden segítséget megadnak a társvállalatoknak a CSM-en belüli kooperáció keretében a gyárfejlesztési feladatokhoz; a Vasöntödének a gépiformázáshoz és a Fémműnek a könnyűfém-, a színesfémgyártás fejlesztéséhez.

Vállalták, hogy a kiemelt tételek (elsősorban a PHG

Bódy Irén

MK SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

NAPLÓ

Veszprém

1970 SEP 5-

1024

Kékfestésű textíliák a Bakonyi Múzeumban

Megnyílt Bódy Irén veszprémi kiállítása

Tegnap délután a Bakonyi Múzeumban *dr. Lukács Lászlóné*, a Hazafias Népfront veszprémi bizottságának titkára nyitotta meg *Bódy Irén* textilművész kiállítását. A tavasszal Munkácsy-díjjal kitüntetett textiltervező iparművésznő másodszor szerepel szülővárosában kékfestő munkáival. Bemutatkozása óta a Fészekklubban, az Iparművészeti Múzeumban és Dunaújvárosban volt nagysikerű kiállítása.

Bódy Irén kékfestő textíliáit a divattervezők is alkalmazzák. Ruhákat, függönyöket, párnákat, kalapokat és falképeket láthat a megyeszékhely közönsége abból az ősi technikával készült — de modern mintákkal ellátott — anyagból, mely hajdan a parasztasszonyok olcsó kelméje, praktikus viselete volt.

A kékfestészet reneszánszát megteremtő iparművésznő kiállításának megnyitóján sok érdeklődő vett részt.

6.

Eladó 8 szögöl tel pénzért, Fiat vagy személygep ezer km-ig tok. Érdekl bián Ádám S. u. 3. Als

300 négys lő barackos tonalmáditó re, műút mellett buszmegállónál el adó. Valamint rak tárnak 2 helyiség ki adu. Fűthető, víz. villany van. Érdeklődni: Veszprém. Victor H. u. 22. (63)

Somló déli oldalán összes szőlőnket el fogadható árért el adjuk. Érdeklődni helyszínen hetedikén reggel 8 órától 14 óráig. Nemes Dezsőné. Balatonfüred, Noszlopi G. u. 23. (66)

Szentgyörgyhegy nyugati oldalán 1056 négyszögöl szőlő, akár megosztva is, pincével, felszerelés sel és az idei termessel eladó Érdeklődés Tapolcán, Szabadság tér 5. szám alatt. (18)

Várpalotán, Lon csosban 1267 négyszögöl részben szőlő, szántó és gyü

Balatonfüreden 122 négyszögöl gyümölcsös házhely eladó. Rajta 40 négyzetméter, télen is lakható épülettel. Érdeklődn. személyesen a helyszínen, Rákóczi u. 10. Tanácsnál nyílik az utca. (566)

450 négyszögöl termő szőlő Somlóhegyen, autóbusztól 5 perenyire, h áron te együtt eladó Wille. Pápa, Zs. u. 24.

Padragkúto hely gyümö eladó. Érd Padragkút, u. 10.

Somlóhegy négyszögöl j sü (700, négyszögöles lákra me szőlő. Mar

u. 91. szám [illegible] vő 2 szobás ház 500 négyszögöl telken el adó. Érdeklődni a helyszínen. (101)

Várpalotán, Zalka Máté utca 9. szám alatti 2 szobás családi ház eladó. Érdeklődni lehet a helyszínen. A háznak a Mészáros Lőrinc utca felől is bejárat

Bódy Irén

Neve említve

„Textil falikép 68"

Magyar Nemzet 1968 szept. 26.

Bódy Irén

1021

CSALÁD –

Kékfestő a lakásban — kékfestő az öltözködésben

Egy lassan már kihalóban lévő népi iparművészet — a kékfestő gazdag formakincseit gyűjtötte össze és korszerű formában felhasználva az eredeti technikával, újszerű formában, saját alkotó fantáziájával fejlesztve és gazdagítva, elevenítette fel ezt a sajátos népi művészetet Bódy Irén Munkácsy-díjas iparművész. Ezt láthattuk az Iparművészeti Múzeumban nemrégiben rendezett kiállításán, amelyből most néhány sorban és képpel ízelítőt adunk azoknak, akik nem láthatták a kiállítást.

Bemutatott anyaga két részből állt: kékfestő a lakásban és kékfestő az öltözködésben. Modern lakások, nyaralók, kerti házak díszítésére való fali drapériák, képek kisebb-nagyobb méretben, hagyományos és modernizált népművészeti motívumokkal díszített párnák, ajtó, ablak, vagy egész falfelület takarására szolgáló függönyök, asztalterítők, szalvéták, apróbb használati tárgyak. Bódy Irén keze nyomán a régi kékfestő díszítményvilága felfrissül, hangulatot teremt, amellett, hogy megmarad a minták régies, kézműipari bája, a mai ember, a mai otthon kifejezőjévé válik. Olyan ízléses alkotások, amelyek hangulatossá tehetik a mai otthont, terített asztalt, sőt munkahelyet is.

A kékfestőkelme és motívumkincs alkalmazása, s továbbfejlesztett változatai az öltözködésben a játékos variációkra is számtalan lehetőséget nyújtanak. Mi minden készülhet ebből az olcsó és mégis nagyon mutatós anyagból, amelyhez a kiállításra Soltész Nagy Anna készített divatos modelleket? Szoknya-mellény, vagy nadrág-mellény együttes, virágmintás férfiing, amit természetesen lányok is viselhetnek, könnyű nyári ruha, strandöltözék, strandkalap, ernyő, mini és maxi szoknya, vállkendő, sőt alkalmi ruha is.

A kiállítás értékéből semmit sem vonhat le az az észrevételünk, hogy egy kérdés válasz nélkül maradt: hol kapható, hol vásárolható meg mindaz, amit a kiállításon láthattunk? Hiszen bizonyos, hogy bármelyik fiatal lány, s a felnőttebb korosztályhoz tartozó nő is szívesen viselné a hagyományos és modern változatú kedves kékfestőkelméből készült nyári holmikat és bizonyára sokan vásárolnának modern lakásukba, de főként nyaralójukba, hétvégi házukba függönyt, díszpárnát és egyéb lakástextíliát. Egyelőre azonban a kiállítás rendezői sem tudtak választ adni arra, hogy művészetük mikor léphet ki a kiállítás keretéből és juthat el a lakásokba, avagy az üzletekbe, természetesen kézműipari jellegétől függően kis szériában. A lakástextileket ugyan már ebben az évben forgalomba hozza, árúsítja az Iparművészeti Vállalat. De vajon csak különlegességként is, rendel-e a kereskedelem az öltözködésben felhasználható anyagokból is?

Alföldi Erzsébet

Habosan omló kékfestő függöny, ablaksötétítésre, vagy egész falfelület takarására.

Modern változatú párnák székre, heverőre, amelyet nem sajnálunk a gyűrődéstől, a fejünk alá tenni, ha lepihenünk.

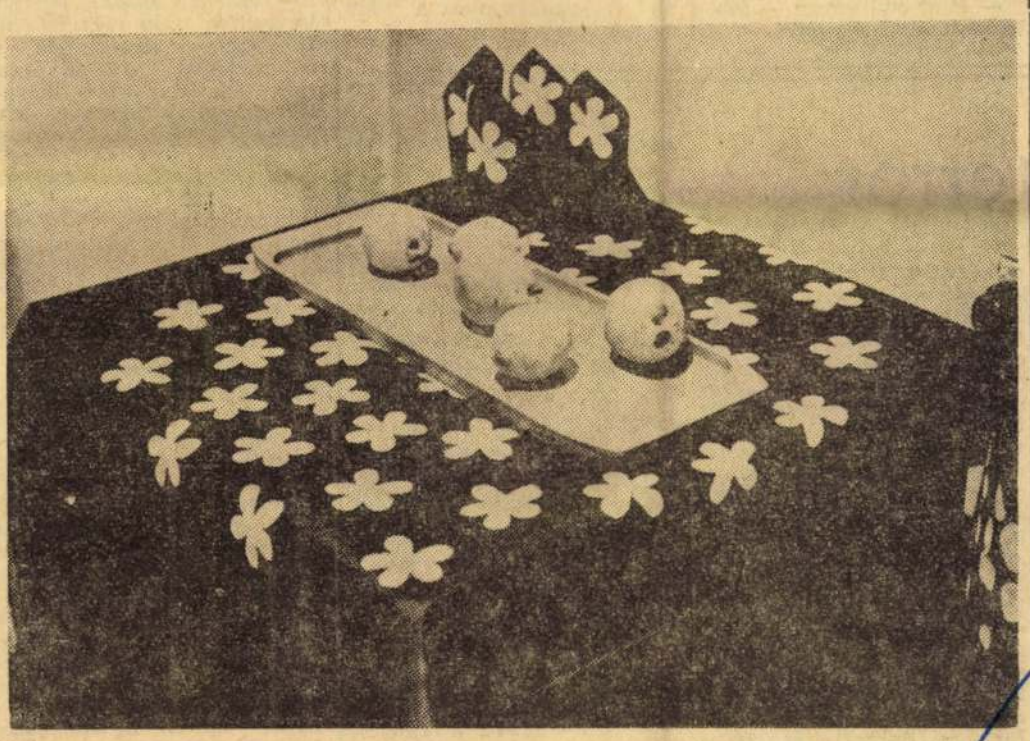

Kékfestő abrosszal és szalvétákkal leterített uzsonnaasztal.

..., érdeke Szabolcsnak

...t üzem „telepi ...negyénkbe

...fővárosi tanács közgazdásza

elmúlt öt évben két vállalati kitelepítést támogattunk. Ezek: a Fővárosi Cipőipari Vállalat, mely ötmilliót kapott, hogy Nyírbátorba megkezdhesse áttelepülését — és a Fővárosi Faipari és Kiállítás Kivitelező Vállalat, mely négymillió forint támogatásban részesült, hogy egyik fontos profilját Mátészalkára telepítse át.

— A most következő időszak legjelentősebb ipartelepítése Budapest és Szabolcs között az Országos Gumiipari Vállalaté, mely egy 900 főt foglalkoztató új gumiipari üzemet létesít Nyíregyházán. Határidő: 1975. A teljes beruházás összege 180 millió. Ebből a fővárosi tanács vállal magára 56 milliót.

A másik fontos telepítés szerint az Öntödei Vállalat Kisvárdára viszi le faáru és mintakészítő üzemét. Határidő: 1975. A teljes beruházási érték: hetvenmillió forint. A fővárosi tanács hozzájárulása ehhez 25 millió. Az üzemrészben 260 fő fog dolgozni.

A harmadik segített ipartelepítés az Egyesült Izzóé, mely 1972-ig egy 16 milliós üzemrészét viszi le. E... főváros 8 milliót ad. Do... létszám: száz fő.

Az egyik legtöbb munkahelyet adó vállalat a gyár- és gépszerelő, mely szintén 1972-ig készül egyik üzemét Nyíregyházára telepíteni. Az egész beruházás 50 milliós, ebből a főváros 15 milliót vállal. Dolgozó létszám: hatszáz fő.

— Ötödik telepítő vállalatunk a Hajtómű és Felvonógyár, mely 1972-ig új üzemrészt létesít Nyíregyházán. A beruházás 50 milliót igényel, a főváros része ebből 15 millió. Dolgozó létszám: 200 fő.

Hatodik vállalat az Ipari Szerelvény- és Gépgyár, mely 1973-ig Mátészalkára viszi gyáregységét. Összberuházás: 35 millió. Ehhez a fővárosi tanács hozzájárulása 10 millió. Az új gyárrészben ötszázan fognak dolgozni. Végül az Épületasztalosipari és Faipari Vállalat zárja le a sort. Ez az üzem is Mátészalkára viszi nagy gyáregységét, három... jeszkedő ipar ide vonzott ... kásainak közművekkel, bolthálózattal, iskolai intézményekkel való ellátása. De ezenkívül a megszüntetésre ítélt gyártelepek útjában vannak az újonnan épülő lakókörzeteknek, a városrendezésnek, telepeik elavultak, felújítást már nem érdemelnek, újjáépítésüket tehát a fővárosban tilalom alá vonták.

Ott viszont, ahol van munkaerő — mint Szabolcsban — ahol a lakókörzetektől elkülönített ipartelepeket már kialakították és az új üzemek ide kerülhetnek — mint Nyíregyházán és Mátészalkán, meg Kisvárdán — ott hasznos megépítésük. Ez a közel háromezer fő sem kényszerül az ingázó életre.

(gnz.)

SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81.
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776
KELETMAGYARORSZÁG
Nyíregyháza

— nyolcszázmillió, tehát több mint a háromszorosa.

— Éppen így jelentősen megnőtt a Szabolcsba telepítendő üzemek támogatása, száma és főleg nagysága, jelentősége. Míg az elmúlt öt évben, 1966-tól 1970-ig mindössze két üzem telepítésére 'adtunk' összesen kilencmilliót, most hat üzem és telep Szabolcsba telepítését kívánjuk segíteni összesen 129 millióval — egy hetedik egyedi nagyberuházásként kerül oda, így máshonnan kap segítséget — és a hét üzem összesen 2860 munkahelyet teremt a megyében.

— Hangsúlyozni kell — folytatta dr. Bánfalvi Barnabás — hogy az említett adatok jelenleg a tervezés állapotában vannak. Ahhoz, hogy a tervbe illeszthessük őket — gazdasági demokratizmusunk szabályai értelmében — a három érdekelt félnek, tehát a fővárosi tanácsnak, a megyei tanácsnak és az érdekelt üzemeknek kellett kialakítaniuk az elgondolásokat. Igy van tehát, hogy ami a fővárosi tanács vb részéről határozat — az az országos szervek elé javaslatként kerül.

Gumigyár, Vulkán, Izzó a listán

— Mint említettem — folytatódott a tájékoztatás — az

Árvíz után

Fehérgyarmat—Zajta között

néhány napon belül újra közlekednek a vonatok

Az árvíz levonulása után még májusban — helyreállították a Mátészalka—Csenger közötti vasútvonalat. Június 4-én megindult a forgalom Mátészalka és Fehérgyarmat között. E gyors helyreállítások után június második felében egyre türelmetlenebbül várták a Fehérgyarmat—Zajta közötti szakasz melletti árvízkárosult és a távolabbi községek lakói, hogy visszaálljon a forgalom.

A HATÁRIDŐK

A köztudatban úgy terjedt el a hír, hogy június 20-ra Zajtáig is elkészülnek a helyreállítással. Ez a dátum jócskán elmúlt. Egyre türelmetlenebb sürgetések, panaszos levelek érkeztek szerkesztőségünkbe. A helyszínen kerestük fel az építés irányítóit, hogy első kézből tudjuk meg, mi is a helyzet. Jánkmajtison a helyreállítandó szakasz egyik legjelentősebb állomásán munkában találtuk Kovács Gusztáv pályafenntartási főnököt, aki a munka felelős vezetője.

Miért késlekednek? Igaz-e, hogy a MÁV ezt a vonalat, nem is akarta helyreállítani? A környéken ez a hír terjedt el.

— Először is, nincs késedelem — mondta Kovács Gusztáv. Mi, építők és akik tervezték a helyreállítást, soha nem mondtuk, hogy ezzel a szakasszal június 20-ra készen leszünk. Az első szemlénk alkalmával még augusztus 20-ról beszéltünk. A pontosabb felmérés után július közepére, úgy 20-a tájára terveztük a forgalom újraindítását.

FORGALOM JÁNKMAJTIS—KÖLCSE KÖZÖTT

— Az, hogy a MÁV valami megszüntetési elgondolás miatt késleltetné a helyreállítást, egyáltalán nem igaz. E szakasz felszámolása jelenleg nincs napirenden. Hogy mennyire nem ez a helyzet, azt mi sem bizonyítja jobban, mint a Jánkmajtis—Kölcse közötti keskeny nyomtávú vonal esete. A közelmúltban látott napvilágot ennek a kisvasútnak a megszüntetéséről szóló határozat. Mi ennek ellenére az árvízkárokat kijavítottuk, és szombat (július 4) reggel 6 óra óta újra menetrendszerű a forgalom ezen a szakaszon.

— A zajtai szakaszon az árvíz levonulása után még májusban azonnal megkezdtük a helyreállítást. Itt az árvíz előtt egy jelentősebb pályajavítás volt előkészítve, erre több ezer köbméter homokot és folyami kavicsot tároltunk Nagyszekeres mellett. Igy a munkát nemcsak Fehérgyarmat, hanem Zajta irányából is megkezdhettük. Ha ez a készletünk nincs a helyszínen, még hetek kellettek volna a helyreállításhoz.

SEGITETTEK A TÁRSADALMI MUNKÁSOK

— Fehérgyarmat után nagyon megnehezült a munkánk. Itt volt Penyige előtt egy 705 méteres szakasz, amit teljesen elmosott az ár. De a továbbiakban is nem egy helyen volt 100—200 méteres rongálódás. A környező földeken, árkokban lévő víz miatt ide töltésanyagot csak vasúton lehetett szállítani. Tehát magunk alatt kellett mindig megépítenünk a vonalat, amin az anyagot szállítottuk.

— Amíg a csengeri és fehérgyarmati szakaszt építettük, Mátészalkától errefelé szinte csak vasúthelyreállítási járat volt. A fehérgyarmati átadás után pedig a munkát úgy kellett végezni, hogy a szokott forgalom többszöröse irányult erre a vonalra. Az árvízkárosultaknak küldött segélyszállítmányok, az építőanyagot szállító irányvonatok annyira megterhelték Mátészalkától a vasútvonalat, hogy a helyreállítási anyagot szállító vonatok többször késéssel érkeztek. Például a legutóbbi pénteken is, már Kállósemjénnél elakadt az a zúzottkő-szállítmány, ami a helyreállításhoz jött volna.

Az építés egyetlen szombatra, vasárnapra sem állt le. Minden vasárnap, három-száz-ötszáz fős önkéntes társadalmi munkát végző vasutas csoportok érkeztek a helyreállítási munkákra. De az állandóan ide vezényelt vasutasok sem nyolc órát dolgoztak naponta, hanem sokszor 12—14-et.

A VASUTASNAP TISZTELETÉRE

— Az itt dolgozók vállalták, hogy a vasutasnap tiszteletére — határidő előtt — már július második hetében átadjuk ezt a szakaszt. Ennek érdekében még július 5-ére is érkeznek társadalmi munkások Záhonyból és Debrecenből, hogy az utolsó simításokat elvégezhessük. A mi helyreállítási anyagot szállító szerelvényeink már július első napjaiban lejártak Zajtáig, igaz lassabban és állandó ellenőrzés mellett. Ez is mutatja nem sok javítás van már hátra.

Itt, a szatmári részen 126 helyen volt megrongálódva a pálya. A kár, mintegy 8 és fél millió forintot tett ki. A helyreállítás közben néhány napra — a második árvíz miatt — a munkát abba kellett hagyni és átvonultunk az ágerdőmajor—mátészalkai vonal védelmére.

— Most már bátran mondhatjuk: megfeszített munkával, nagy társadalmi segítséggel elértük, hogy néhány napon belül — a jövő hét végi vasutasnap előtt — átadjuk a Fehérgyarmat—Zajta közötti vonalat. Ezzel a vasúton az árvízkárok helyreállítása megtörténik — fejezte be tájékoztatóját Kovács Gusztáv pályafenntartási főnök.

Cs. B.

terror

eszközének, amellyel a védőket és a perbe fogottakat megfoszthatták a védekezés lehetőségétől. És bőven éltek is ezekkel az eszközökkel.

Az antant jóvoltából „győzelmes" ellenforradalom halálosan rettegett. A szovjet Vörös Hadsereg 80 kilométernyire volt a Kárpátoktól. A szovjet nép haragosan elítélte a magyar fehérek vérengzéseit. A bécsi emigráció szakadatlanul leleplezte a gazságokat. Európa valamennyi haladó politikai és szellemi vezető személyisége a vádlottak mellé állott. Olyan világhíresség követeltek perbeszüntetést, mint Shaw, Wells, Brandes, Romain Rolland, Freud, Einstein, Barbusse és végtelen sorban sokan mások. A kurzus kül- és belpolitikailag egyaránt elszigetelt volt és gyenge.

A per „gyors" lefolytatása nem sikerült. Főleg a szovjet tiltakozás okozott zavart a „rendezők" körében. Végül is csak decemberben hirdettek ítéletet, a tárgyalás berekesztése utáni előírásos 8 nap helyett több mint egy hónappal később. Négy népbiztost halálra, hatot életfogytiglani börtönre ítéltek. De az ítéletet nem tudták végrehajtani. Az általános európai felzúdulás nyomán jobbnak látták, ha elfogadják a szovjet fogolycsere-ajánlatot.

A tor nem sikerült: a kurzuslovagok — minden erőfeszítésük ellenére — nem tudták bemocskolni a Tanácsköztársaságot.

F. M.

M.D.K.

Bódy Irén

"Gyönyörü összképet ad a kék-fehér játéku kiállitás, amelyből ugy kell a szemnek szétválogatni a párnákat, teritőket, függönyöket, kendőket."-irja Perneczky Géza: "Három kiállitás" c. kritikájában.

Élet és Irodalom, Bp. 1969. nov. 15.
XIII. évf. 46. sz. 8. lap

1021

NAPLÓ (Veszprém

1962. szeptember 26.

Iparművészeti kiállítás a Bakonyi Múzeumban

— Benkő Ilona és Bódy Irén alkotásairól —

KÉT IGEN TEHETSÉGES, *fiatal iparművész alkotásaival ismerkedik a veszprémi közönség: Benkő Ilona keramikus és Bódy Irén textiltervező műveivel. A kiállítás megrendezői — az Iparművészeti Vállalat és a Bakonyi Múzeum — jó alkalmat teremtettek egy új művészeti ág megismerésére.*

Kettőjük művészete közül az utóbbié a kiforrottabb és jelentősebb. A kiváló textiltervező — érzékletesen hatnak. Amit a művész csaknem hétévi nagyüzemi gyakorlat során tanult — mint nyomott anyag tervező, annak a kézifestés művészeként is mindinkább érzi a hasznát. Bódy Irén az Iparművészeti Főiskola nyomófestő szakán végzett és évekig a kispesti textilgyárban dolgozott. A IV. Országos Iparművészeti kiállítás és a Csók Galériában rendezett kiállítás óta egyre gyakrabban hallhatunk róla: bírálói lehiggadtnak, rangosnak ítélték mű-

megyénk szülötte — egy-egy kül-
földi út és több hazai siker után
szűkebb hazájába is hazaérkezett,
hogy itteni ihletésű anyagából né-
hányat bemutasson. Az idejétmúlt
kispolgári giccs imitációval nem
találkozhatunk ebben a mérték-
tartóan színes és változatos anyag-
ban. A függönyök — akár kis,
akár nagy felületen — egy bátran
kísérletező művész mai, korszerű
szemléletéről beszélnek. Még az
agyoncsipkézett, túlcicomázott la-
kások híveit is magával ragadja
az egyes darabok varázsa. Bódy
Irén függönyein és képein nem ön-
célú vegyítésben, nem illuzionista,
érzéki csalódást okozó ritmusok-
ban jelennek meg és ismétlődnek
a színek. Egyik legszebb alkotá-
s[illegible]prémi várat ábrázoló
k[illegible]
u[illegible]
[illegible]

vészetét. Meglepő részeredmények
után Bódy Irén újabb alkotásai
már teljességükben sugározzák
mozgalmas, szín- és gondolatgaz-
dag művészetének értékeit. Ezek-
kel arat most osztatlan sikert
Veszprémben is.

XVIII. évfolyam — 225. szám.

AZ MSZMP VESZPRÉM

NAPLÓ

Világ prole[illegible]

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Bódy Irén

NAPLÓ (Veszprém)

2

Bódy Irén, textilművész

L.: Marosfalvi Antal

–: Heti apánlat

Új Tükör, 3 p., 1986. júl. 6.

3.

XXIII/27

Bódy Irén, textiltervező

BÓDY IRÉN TEXTILJEI

Műcsarnok

A hagyományos indigófestés (amelylyel a jellegzetes kék mellett barnára, vörösre és feketére is gyakran festettek pamutszöveteket) azért tartozhatott feltalálása óta mindvégig a legkedveltebb termékeket előállító kézműves iparágak közé, mert az így festett anyag nemcsak mutatós, de kiemelkedően tartós is volt. A kékfestő kelmék színe éppenúgy állt ellen a fény, a használat és a mosás fakító hatásának, ahogyan — és Bódy életmű-kiállítása is ezt bizonyítja — a műfaj egésze is ellen tudott állni a régiértékeket sokszor kikezdő időnek.

Miközben a hatvanas évek közepétől kezdve a világ (és hazánk) textiles iparművészei minden ko-

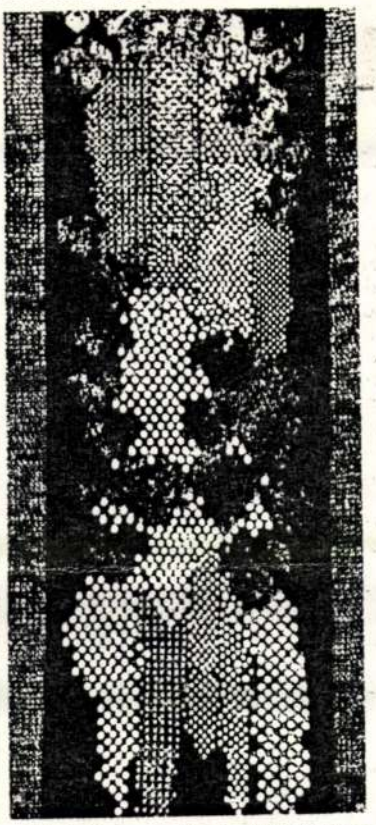

rábbinál nagyobb lendülettel (és nagyon jó eredményekkel) újabb és újabb technikák kimunkálásában keresik a textil megújításának lehetőségeit, Bódy a visszatekintésben találja meg az előrelépés egyik útját. Húsvét Lajos veszprémi kékfestőmestertől veszi át a stafétabotot, hogy a kézi ducnyomás gazdag mintakészletének feleleventésével — később, az egyedi falikárpitok esetében továbbfejlesztésével is — művészi színvonalú, de egyszersmind gyakorlatias megoldásokat kínáljon az öltözködési és lakástextil területén. S miközben hagyományos mivoltunkban is újszerű függönyeivel, ruhaanyagaival a szó jó értelmében vett divatot teremt, kísérletezni kezd az immár maradéktalanul elsajátított ősi technikában rejlő további lehetőségekkel. Az első terem vörössel és feketével, majd a második klasszikus kékkel és fehérrel színezett, hagyományos módon készült pamutkelméi (közöttük jónéhány nagyméretű, figurális „kékfestőkép") után, a harmadik teremben láthatók ennek dokumentumai: a pamutbársony kékfestő és a pozitív nyomással megmunkált, különböző alapszínű hernyóselymek. *(Képünkön a Szőlős falikárpit).*

Acsay Judit

– Heti ajánlat

Új Tükör

3.

XXIII/16

szott címadó szerzemény tudatosan felvállalja a banalitást (Ezt nem tudom másképp mondani... szeretlek II"), bízva abban, hogy a jól időzített ritmusváltás, a formai újdonság nem engedi lerontani a megélt vallomás hitelét. A dal máris sláger. A Mártha István vezényelte WYXIMFÓNIKUSOK közreműködése nem a magas kultúra szignatúrája a lemezen, szerepük érdemi és egyenrangú. A *Mondtuk, hogy ne menjél zenésznek* című kompozícióban a szimfonikusok nem csupán felvezetik és illusztrálják a témát, hanem a rockséma kihordásában kaptak izmos funkciót. Zakariás István hangmérnöki munkáját dicséret illeti. *(Start)*

Jurányi Benő

KIÁLLÍTÁS

Bódy Irén, Munkácsy díjas textiltervező iparművész

A 8. szombathelyi Fal- és Tértextil-biennálén látható a graffiti, azaz a falfirka megörökítése, – mely nem új keletű a művészetben. A biennále ezúttal a „Textilrealitás – textilrealizmus" témakör megfogalmazásával próbálta irányítani a művészi törekvéseket. – Bódy Irén nagy felfedezése: a kékfestő díszok lenyomatának alkalmazása bársonyon. Pávás falikép, így kap valami nemes, matt puhaságot, fennkölt szépséget. /említve/.

Torday Aliz: Fal a falon.
Népújság /Tolna/, 1984. júl. 14.

Bódy Irén

Munkái magasfokú technikai igényességgel dekorativ feladatot old meg.

Forgács Éva: Magyar textilhiállítás Hallbergban. Művészet, 1978. november - 22. lap.

A kékfestés

A napjainkban ismét divatos kékfestő kelmék Indiából kerültek Nyugat-Európába, s előbb a francia udvarban, majd Hollandiában és Angliában váltak közkedveltté. Olyannyira, hogy a kereskedők a XVII. század második felében hajórakományszám ontották e kelmét és az indigót a nyugati piacokra. Ez késztette az érintett országok textilnyomóit, hogy megismerjék az új eljárást, és saját termékeikkel jelenjenek meg a hazai piacokon. S mert a pamutáruk tömeges behozatala veszélyeztette az angol és a francia szövőipart, e két kormány behozatali tilalmat rendelt el az indiai mintás anyagokra, azazhogy a franciák egy olyan társaságot hoztak létre, amelynek kizárólagos joga volt a behozatalra — nyilván csak az udvar és a főrangúak szükségleteinek kielégítésére a viseletben és a paloták kárpitozásában.

Míg az említett tilalmak védték a hazai textilipart, védtelenek maradtak a régebbi festőnövényeket termelő vidékek — így a két nagy központ, *Türingia* és *Észak-Franciaország* —, ahol a falvak százaiban foglalkoztak a *festőcsülleng* termesztésével. (Ez a növény adta évszázadok óta Európának a kék festéket a vásznak és a posztók színezéséhez.)

A XVII. század végére a *városi polgárság* is felzárkózott az új divathoz. A XVIII. század elején már feltartóztathatatlan volt a műhelyek szaporodása, s ez egyúttal a *falusi* igények kielégítését is jelentette.

Hazánkban

Európa *keleti* felében a vallásüldözések elől menekülő nyugati mesterek s a céhez vándorló legényei terjesztették el az új eljárást. Mindenütt drága pénzen vásárolták meg azokat a féltve őrzött recepteket, amelyek a mintázáskor használt fedőmassza összetételét írták elő.

Magyarországon vannak ugyan adataink az indigócsávás új eljárás *korai* gyakorlatára is, nagyobb arányú terjedéséről azonban csak a *XVIII. század közepe óta* beszélhetünk. Meghonosodását nagyban elősegítették a már működő festőműhelyek. Szinte a városi igények kielégítésével egyidejűleg jelent meg a kékfestő a falvakban is. A XVIII. századi hagyatéki leltárakban gyakran találkozunk kékfestő ágyneművel, kendővel, ruhával. A céhek mesterremek-előírásaiban szintén olvashatunk ilyen anyagokról, vállkendőkről, fej- és zsebkendőkről.

A XVIII. században nálunk még csak néhány manufaktúra készített textilneműt, így a köznép szükségleteinek kielégítésében igen fontos szerep jutott a *takácsoknak* éppúgy, mint a *festőknek*. A XIX. század elején számuk már több százra rúgott, de termelőképességük — a műhelyenként alkalmazott néhány főt véve alapul — nem volt elegendő a hazai kereslet kielégítésére. Így nagy szerephez jutottak a városokban létesült *külföldi lerakatok* és a külföldi termékeket forgalmazó *kereskedők*. Sőt, a kisebb műhelyek képtelenek voltak állni a versenyt a külföldi manufaktúrák, majd gyárak olcsó termékeivel. S a helyzet fokozatosan romlott a XIX. század első évtizedeiben.

Így érthető, hogy *Kossuth* Védegyletének a hazai ipart pártoló mozgalmához a kékfestők is nagy lelkesedéssel csatlakoztak. A hazai termékeket hirdették a HONI, NEMZETI, HONI DIVAT, EGYETÉRTÉS, ÉLJEN KOSSUTH, GR. SZÉCHENYI ISTVÁN feliratú zseb-, fej- és vállkendők, s a magyar címerrel mintázott végáruk. Ilyen mintákat ismerünk *Debrecen, Miskolc, Kiskörös, Székesfehérvár, Pápa, Veszprém, Győr, Csorna, Sopron, Sümeg, Kaposvár és Siklós* műhelyeiből. Sajnos a gazdasági okok, majd a levert szabadságharc miatt nem volt mód az iparág föllendülésére. Egyedül a gépesítés, a gyári berendezkedés volt versenyképes a külföldi áruk dömpingjével szemben. Több *óbudai műhely* ugyan ilyen üzemmé vált — s hamarosan ezek is nehezítették a kis műhelyek létezését —, de a XIX. század végére a vidéki műhelyek többsége csak egészen szűk helyi ízlésre, legfeljebb 40—50 kilométeres körzet szükségleteire termelt, s a nemzeti ipar alakulásában egyre kevésbé játszott szerepet.

A kékfestés kétszáz éves hazai múltja mégis sok tanulságot és értéket hagyott ránk. Éppen a sok kis műhely működése révén alakulhatott ki a *táji ízlés*, a hagyományos mintáknak bizonyos falvakban való megrögződése. Így alakulhattak ki a nemzetiségi sajátosságok, s így elégíthették ki a nemzetiségi igényeket. Míg a *magyar* lakta területeken elsősorban a *fehér*, a *kék-fehér* és a *világoskék* mintázatú kelméket kedvelték, a *szlovákok*, a *vendek* és a *délszlávok* a nagyobb foltfelületű *zöld-sárga, zöld* és *kék-sárga* mintákhoz húztak, de nem maradt el a *fehér* mintázatú változat sem. A *német* nemzetiségűek az egészen *sötét hátterű* és *apró kék mintázatú* anyagokat vásárolták legszívesebben. Egy-egy műhely azonban nagyon jól kielégíthette az összes igényt, hiszen a legkülönbözőbb színű minták receptjei már a XIX. század elején általánosan elterjedtek a festőmesterek között.

Az eljárás

Mindeddig csak a kékfestés múltjáról írtunk, de nem esett szó arról, hogy mi volt az új *eljárás* lényege. A fehér vásznat faragott *mintafák* segítségével egy bizonyos *fedőanyaggal* (a festéket taszító bevonattal) *mintázták meg*, majd megszáradás után *indigócsávában festették*. (Az indigócserjét Dél-Ázsiában termesztették. Leveleiből törés, áztatás, üle-

Festőszoba (Pápa, Kékfestő Múzeum)

Véméndi viselet (1963, Baranya megye)

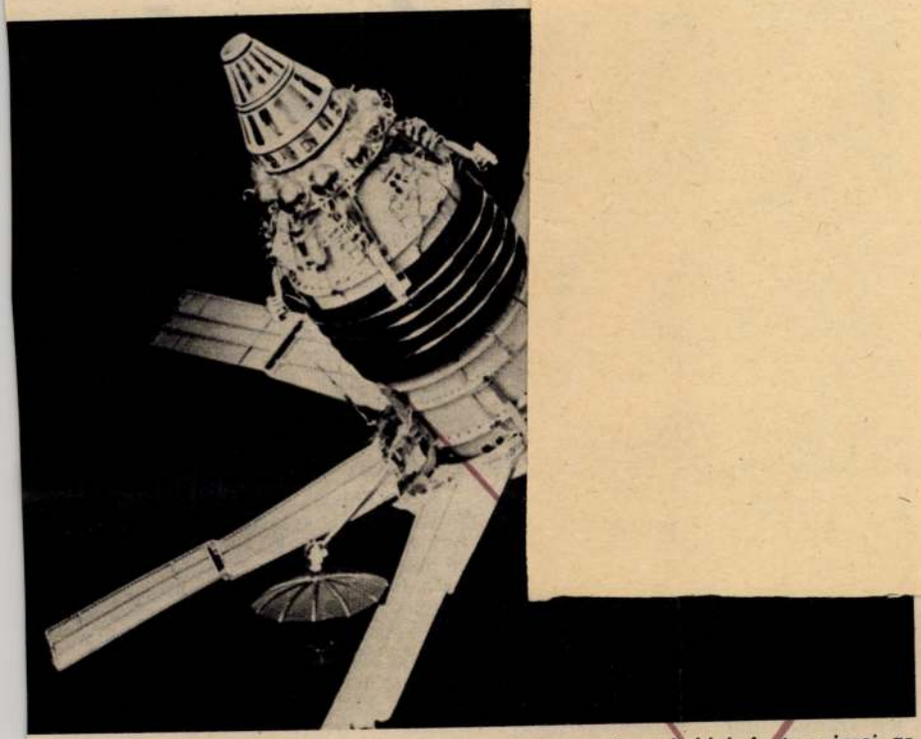

A mesterséges holdak fontos részei az energiaellátást biztosító napelemek; a gallium-arzenid naptelepek hatásfoka rendkívül kedvező, kb. 25 százalék (MTI Külföldi Képszolgálat)

99,9999 százalékosnál tisztább galliumot is készíthetnek.)

Érceiből úgy vonják ki a galliumot, hogy az ércet először pörkölik, majd feloldják, s a szétválasztási műveletek egész sorát hajtják végre a többféle vegyületet tartalmazó oldaton, végül a már dúsított oldatból elektrolízissel leválasztják az értékes fémet. Az NSZK-ban és Angliában úgy találták, hogy a rézpalák* maradékainak erősen lúgos oldatából is érdemes kivonni a galliumot, ugyancsak elektrolízises eljárással.

Mire használják?

A mindennapi életben végzett hőfokmérésre rendszerint megfelel a higanyos hőmérő. Ennek mérési tartománya mínusz 38 C-foktól plusz 357 C-fokig terjed. A tudományos kutatásokban nagyobbak a követelmények: ott olykor *30* és *2230* C-*fok* között „működő" gallium hőmérőt használnak. Az alacsony olvadáspontú galliumot szívesen használják az *automatikus tűzjelző* és *tűzoltó rendszerek érzékelőjeként* is: ha a védendő helyiségben 30 C-fok fölé emelkedik a hőmérséklet, a gallium megolvad, s villamos kapcsolóként működik, bekapcsolja a riasztó és a tűzoltó berendezéseket. Egy kevés galliumadalék jócskán *megnöveli az üveg törésmutatóját* — ez optikai szempontból lehet kívánatos. A gallium-oxid adalékkal készült üvegnek pedig az a tulajdonsága, hogy *jól átengedi az infravörös sugarakat*. A mérések tanúsága szerint azonban a *folyékony* gallium a ráeső fénynek csaknem a 90 százalékát *visszaveri* (a szilárd halmazállapotú fém valamivel kevesebbet reflektál). Nem csoda tehát, hogy a galliumozott *tükrök* a legjobbak közé tartoznak, s különösen a csillagászati optikának van szüksége rájuk. A *gyógyításban* a gallium mesterségesen létrehozható 14,2 óra felezési idejű, 72-es tömegszámú *izotópját* használják, főként a rákos daganatok létének, helyének, méretének a földerítésében. Egy ideig úgy tűnt fel, hogy a galliumra számottevő szerep vár az *atomreaktorokban*, azok hőcserélő közegeként. A széles hőfoktartományban folyékony fém okkal keltette ezt a reményt. Ám kiderült, hogy magasabb hőmérsékleten a gallium a fémek többségével reakcióba lép, s az sem mutatkozott előnyösnek, hogy fölöttébb aktívan „fogja be" a neutronokat.

A gallium jelenkori nagy „karrierjét" tulajdonképpen az a felismerés indította el, hogy az arzénnal alkotott vegyülete — a *gallium-arzenid* (GaAs) — igen tiszta állapotban kiváló *félvezető*, jobb, mint a germánium vagy a szilícium. A germániumvegyületekből készült eszközök 70—80, a szilíciumvegyületekből készültek 150—200 C-fokon már kezdik megváltoztatni villamos tulajdonságaikat, ellenben a gallium-arzenid azokat tág hőmérsékleti tartományban, mínusz értékektől egészen plusz 500 C-fokig megőrzi. Ráadásul megvan az a tulajdonsága is, hogy a fényt közvetlenül villamos energiává tudja átalakítani. Ez utóbbi a *napelemek* készítésére teszi alkalmassá, márpedig ezek iránt egyre nagyobb a kereslet világszerte.

Blahó István

beszállt azok közé a költők közé, akik ébresztgették a szabadságharc emlékét". Egy rádiós zenei vetélkedőn szereplő középiskolás diák pedig ezt mondta: „A divertimento a barokk korban *menő műfaj* volt". Helyesen így fogalmazhatták volna ezeket a kifejezéseket: „Vajda János is *azok közé a költők közé tartozott*..."; „A divertimento ... *elterjedt műfaj* volt".

A ‚lemásol, utánoz' értelemben használatos *koppint* hangulatos szava a bizalmas társalgás nyelvének. A német közvetítéssel nyelvünkbe került latin eredetű *kopíroz*nak játékos megrövidítése és képzése útján keletkezett. Tréfás hatásához hozzájárul, hogy felidézi a vele azonos alakú *koppint*, ‚koppant' szót is, amely — talán az *orrára koppint* kifejezés hatására — szintén elég bizalmas hangulatú. Ezért meglepő hatású volt a *lekoppintás* (‚másolás') szó egy tárgyilagosan, nem kedélyeskedő modorban fogalmazott televízióbeli kommentárban, amely arról szólt, hogy az afrikai országok számára nem lehetséges a nyugati tőkés fejlődés formáinak *lekoppintása*. E helyett a szó helyett nem *lekopírozást* használnánk (bár ez közömbös hangulatú, de a magyar nyelvben szükségtelen henye idegen szó), hanem az emeltebb stílusban is megfelelő magyar szinonimákat: *lemásolás, utánzás, átvétel*.

Dr. Raisz Rózsa

Bódy Irén, iparművész 2

és újjáéledése

pítés és szikkasztás után kapták a kék indigót. Ezt a felhasználáskor porrá őrölték, mésztejjel és arzenikummal — régi nevén maszlaggal — feloldották, kellő mennyiségű vizet és rézszulfátot adtak hozzá, s készen állott a festőcsáva.) A tartókra — ún. *ráfokra* — akasztva festőfürdőbe mártott és áztatott anyag a *levegőre* felhúzva sárgászöld színűből szemlátomást sötétzölddé, majd *világoskékké* vált. Tulajdonképpen egy *oxidációs* folyamat ment végbe. Az oxidáció révén ismét víz által *oldhatatlanná* vált az indigó, s éppen ez a tulajdonsága tette kedveltté az új eljárást: a *kékfestő kelmék mosás- és fényállóságával más hasonló anyagok nem vetekedhettek!* A szövet annál sötétebb kékre színeződött, minél többször mártották be a festőfürdőbe. Ezt követte a mintázáshoz használt *fedőmasszának a lemaratása* — ez kétszázalékos kénsavas-sósavas fürdőben történt. A sötétkék háttérből ekkor *előtüntek* a vászon *alapszínét* megőrző *minták*.

Mintafa Széchenyi István mellképével (1840, Győr)

Falikárpit (Bódy Irén munkája)

A *kikészítés* — tehát a festés, a mosás és a szárítás — utáni műveletek adták meg az áru *végső* karakterét. A kelme a már említett savazás után a *szárítóra* került. Mángorlás előtt azonban a helyi szokásoknak megfelelően erősebben vagy gyengébben *keményítették* az anyagot. Ezzel érhették el a fényes, *ragyogó* felületet és a *kemény, ropogós* jelleget. Más vidéken meg a *sima, puha, fénytelen* (matt) szöveteket kedvelték, s ezt az árunak *hengerekre* sodrásával, *kisimításával* érték el — ehhez keményítésre nem volt szükség; a festők megszabadultak a sok erőt és időt rabló mángorlástól és a hozzá való költséges, hatalmas berendezésnek a létesítésétől. (A kövekkel terhelt mángorlókat mozgató, körben járó lovakkal hajtott járgányos, fa szerkezetű gépezetek a középkori bányászatban váltak ismertté hazánkban mint vízemelő szerkezeteknek vagy szállító kosaraknak a mozgatói. Szélesebb körben azonban csak a textilfeldolgozó szakmák révén terjedtek el.)

A mintakendők

Egy-egy kis műhelynek 90—100 darab mintafája volt már alapítása idején is, mint ezt a hazai hagyatéki leltárak adataiból tudjuk. E mintamennyiség jóvoltából a megrendelők számára kellő volt a választék. Szokás volt ugyanis *hozott anyagra* is mintát nyomni, s azt kifesteni. A mintakészletet sorban egymás mellé és alá egy úgynevezett *mintakendőre* nyomták le a mesterek, s az a műhelyben vagy az üzletben volt kifüggesztve, választékot mutatva a vevőknek. A sokszor művészien faragott mintafákat egyik-másik mester maga csinálta, de a többség szakemberekkel készíttette. Ők a hazai manufaktúrákban, osztrák, cseh és morva textilüzemekben, illetőleg a mellettük működő *formakészítő műhelyekben* dolgoztak. De a vándorló legények között is akadt, aki csak formakészítéssel és a régi minták javításával foglalkozott. A XVIII. századi, többnyire csak fából vésett mintafák olyan rutinos, műszaki bravúrral készült faragások, olyan lendületes a mintájuk, hogy csakis gyakorlott és jó szakemberek készíthették őket.

A rokokó minták finomabb részleteit vékony *rézdrótokkal* és *-lemezekkel* alakították ki. A választék gyors növelésére serkentő XIX. századi fejlődés, a műhelyeknek a szaporodása egyre jobban háttérbe szorította a faragást, s a teljesen rézdrótokból és rézlemezekből alakított nyomódúcok váltak általánossá. A formakészítő központok utazóik ré-

908-910
XXXII/29

(A fekete-fehér képek a szerzőnek, a színesek Bojtár Ottónak a felvételei)

vén gyűjtötték a megrendeléseket, s ha kellett, elkészítették a versenytársak keresett mintáit is. Így érthető, hogy bizonyos mintákból az ország legkülönbözőbb helyein teljesen azonos darabokkal találkozunk.

Lakástextil, viselet

A viseletben használatos méterárukon és kendőféleségeken kívül nagyon fontos területe a kékfestőnek — mai szóval élve — a *lakástextil*. Az abroszok szegélyekkel díszesek, a közepük koszorús, virágos, de az uzsonnát jelképező kávés- vagy tejeskannák, csészék és kiflik mintáival, sőt néha feliratokkal és évszámokkal is találkozhatunk rajtuk. Az abroszok kínálták a legnagyobb teret az ízlés és a szakmai tudás kifejezésére. Kevésbé igényes, de fontos darabjai voltak a lakásnak a kékfestő dunyhahuzatok, párnahuzatok és az ágyat betakaró csíkos mintájú ágyterítők meg a bejárati ajtó földig érő függönyei, az ajtóruhák.

A *férfiviseletben* a rábaközi parasztság is kedvelte az apró mintájú inget és zsebkendőt. Az állatokat őrző gulyások körében a *kék ing* és a *kék gatya* szintén előfordult. A csikósok öltözetének pedig jellegzetes kelléke szinte napjainkig a középkék színű bő gatya és ing.

A felszabadulás után 30—40 műhely működött még az országban, eleinte hozott anyagra, majd végszám mintázva a vásznakat. A népviselet további csökkenése azonban tizenötre apasztotta a műhelyek számát. Az 1950-es években szorgalmazott népi forrásból való merítés késztette a nagyobb textilgyárak tervezőit is a kékfestés mintakincsének gyűjtésére. Sajnos, felhasználásuk átütő erejéről nem beszélhetünk. De a *soproni múzeum* motívumtára, majd az 1963-ban létrejött *Kékfestő Múzeum* Pápán és más vidéki múzeumok is hatalmas mennyiségű mintát gyűjtöttek be és őriztek meg.

Megújulása

A pápai Kékfestő Múzeum régi minták felhasználásával könyvjelzőket, kis terítőket, szetteket készíttetett 1963-ban mint „műtárgymásolatokat" s ezzel igyekezett némi propagandát csapni a kékfestőnek. Ezeket a darabokat a *csornai* kékfestőműhely készítette el kisebb-nagyobb sorozatokban. Válságosnak látszott az iparág jövője, hiszen a falusi igények vészesen csökkentek. A gyári tervezők akciója nem vezetett eredményre.

A megújulásnak egy magasabb szintről kellett elindulnia, az *iparművészet* területéről. Nemcsak *bordűrös** szoknyaanyagokkal, hanem a lakástextilnek, a faliképnek, a strandruhának, az éttermi asztalkészleteknek és az ajándéktárgyaknak az ötleteivel — tehát egy mindent átfogó kollekcióval — jelentkezett 1966-ban *Bódy Irén* iparművész egy önálló kiállítás keretében. A régi mintáknak, sajátos együtteseknek nagyobb kompozíciókhoz való felhasználása nagy sikert aratott, s lendületet adott a kékfestő városi alkalmazásának. Ezeket a készítményeket Jászapátiban a *Jakkel-műhely* festette sorozatban. *Jakkel Sándor* mester a szakma legidősebb képviselője az országban. Műhelyében áttért a hazai kékfestők körében az 1930-as években megjelenő *indantrén* használatára. E középkék árnyalatú szintetikus festék a korszerű igényeknek jobban megfelel, kevesebb helyet és munkaerőt köt le, mint a régi indigócsávás eljárás. Jakkel Sándor maga is készített bordűrös szoknyaanyagot és divatos asztalterítőt. Segítsége nélkülözhetetlen volt az iparművésznő számára, aki egyébként időközben sok hazai és külföldi kiállításon szerepelt alkotásaival. Textiljein a népművészet és a népköltészet motívumaival találkozunk. A mézeskalács szív, a huszár, a betyár, a hímes tojás, a madarak, az őzek és egyéb mesebeli motívumok mind mintakincsébe tartoznak. Alkalmazásuk meg tudja tartani a kékfestői jelleget, együttesük művészi mondanivalót tud kifejezni. Bódy Irén 1971-ben Munkácsy-díjat kapott; a kanadai iparművészeti világkiállításon pedig vágtató huszárjával oklevelet nyert; 1976-ban SZOT-díjas lett.

A hazai műhelyek közül önálló törekvéssel a csornai *Fraszt-műhely* tűnt ki. Termelői és üzleti tevékenysége közepette számos kiállításon népszerűsítette a modern lakásban használható függönyöket és terítőket éppúgy, mint a ruhaanyagokat. *Frasztné Barna Márta* 1970-ben megkapta a Népművészet Ifjú Mestere kitüntetést, majd a Röpülj Páva döntőjének díszletéért nívódíjat kapott. Örvendetes, hogy az új stílust a *pécsi*, a *dunaföldvári* és a *bácsalmási* műhelyek is felkarolták. A művészi színvonalú alkalmazásért azóta a népművészet ifjú mestereinek száma is gyarapodott.

Úgy látszik azonban, hogy a kékfestő tartósabb továbbélése a *mintakincs megújulását* is szükségessé tenné. Itt azonban egyelőre nehézségek vannak, bár a kiváló fafaragók közül egyre többen vállalkoznak a még működő műhelyek tájjellegének megfelelő motívumok és mintafák elkészítésére. A még működő műhelyek lassan idegenforgalmi nevezetességgé válnak, éppen technikatörténeti érdekességük révén.

Dr. Domonkos Ottó
múzeumigazgató
(Sopron)

Bódy Irén

Méltatás

Szekely András · Fabra csempészett mürek.
Új Tükör, 1978. december 31 - 28. lap.

Bódy Irén

A II. Szombathelyi Fal- és Tértextil Biennálén szereplő műve egyedi munka, de tanulhat tőle nyomott textiliparunk is. Kék paradicsoma inkább köztereinkre (!) nalá, mint ~~mag~~ magánlakásba, Szenes Isuzsa Fogadójához hasonlóan.

Fal- és tértextil művészetünk (Korzonyi Ákos kozzásdása a biennálét követő ankétan); Ipari Művészet 1973/1. sz. M. C.

Bódy Irén

A népművészeti hagyományokkal szoros rokonságot tartó kékfestő kompozíciója felkeltheti a pamatnyomó szakemberek figyelmét is.

Fal- és tértextil művészetünk; Mikály Mária kozzászólása a II Szombathelyi Fal- és Tértextil Biennálét követő ankéton; Ipari Művészet, 1973/1. sz. 14. l.

Bódy Irén

Hozzászólása a II. Szombathelyi Fal- és Tértextil Biennálét követő anhéton.

Fal- és Tértextil művészetünk; Ipari Művészet, 1973 /1. sz. 13. l.

Bódy Imre

Munkája teljes értékű művalkotás.

Fal- és testextil művészetünk; Mihály Mária hozzászólása a II. Szombathelyi Fal- és Testextil Biennálét követő vitához; Ipari Művészet, 1973/1-2. 14.l.

Bög Bódy Irén

magyar textiltervező/1925-

Koczogh Ákos:A modern művészet útjai

Népművelési Propaganda Iroda 1972 232.old.

Bódy Irén

„Mályvál", falikép vörös reserva
eljárással, selyem buretten
214 x 62 cm

Mai magyar iparművészet I.
Az Iparművészeti Múzeum kiállítása
1977.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 135-068, 337-748, 340-726

1974 JUN – 8

Magyar Hírek

Bódy Irén textiltervező-
iparművész
1971 Munkácsy-díjas
Frank János

MAGYAR KÁRPIT-MŰVÉSZET TORONTÓBAN

A magyar textiltervező iparművészeket hárman képviselik műveikkel a World Crafts Council torontói világkiállításán: Bódy Irén, Cságoly Klára és Szilvitzky Margit.

A magyar kárpit-művészet történetében 1968. a döntő évszám, amikor művészeink megrendezték a Textil Falikép kiállítást a budapesti Ernst Múzeumban. Elhatározták, hogy erre a tárlatra az egész műfaj megújhodik, szakítanak a rossz hagyományokkal, mindenki új technikát talál magának, új formákkal, új tartalmakkal, új gondolatokkal lépnek színre. Önmaguk zsüriztek, szigorúbban, mint bármely más bizottság. Lelkesedésük, munkájuk meghozta a gyümölcsét. Kárpitjaikat ma már kommunális helyiségek, termek, előcsarnokok, hallok számára készítik; rendszeres bemutatójuk a nyugat-magyarországi Szombathelyen rendezett Fal- és Tértextil Biennálék sorozata.

Bódy Irén, Munkácsy-díjas textiltervező

Ismerjük meg a három kiállítót:

Bódy Irén 1952-ben végezte az Iparművészeti Főiskolát, három fontosabb egyéni kiállítása volt, számos hazai és külföldi tárlaton szerepelt. Elnyerte a Szakszervezetek Országos Tanácsának díját, és a Munkácsy-díjat. Ő használta fel először a szecesszió hagyományait, és majd egy évtizede harcol a — valszonra való — kékfestő eljárás feltámasztásáért. A régi kékfestő ipar Csehországból került hozzánk, a XVIII. században; régen ezt az anyagot viselték a parasztasszonyok ruhának, köténynek. Bódy felfedezte az ipar egyik utolsó műhelyét, régi körtefa nyomódúcokat szerzett, maga is tervez új mintákat: e kettőből vegyíti textilterveit, ornamentálisakat, alakosokat is. Alkotásai használati tárgynak, faliképnek is alkalmasak.

Kékfestő falkárpit. Bódy Irén alkotása

Itthon-Otth

EBÉDIDŐ – VASÁRNAP

Vasárnap együtt a család. Mert együtt vagyunk, együtt is ebédelünk. Ezen a napon *étkezünk*. Lassan, komótosan, gondtalanul. Csak az ételre figyelve. S élvezzük a húsok, fűszerek ízét, zamatát.

Ínyencek

Dr. T. M. falusi körzeti orvosnő.

— Imádok főzni! Ez a hobbim. Na persze, csak egy héten egyszer főzök. Hétköznap ahányan vagyunk, annyifelé eszünk. De vasárnap? Ó, a vasárnap! Szombat reggel, mielőtt bevásárolni megyek, végigkérdem a családomat: ki mit szeretne enni. Annak örülök, ha négyen négyfélét.

— Legutóbb mit főzött?

— Marhahúslevest, csigatésztával. A főtt húshoz paradicsomszószt és tormamártást. Utána? A hétéves Kati lányom hirtelensültet kért burgonyapürével és szilvakompóttal. Pisti, aki ötéves, rántottszeletet rendelt, sültburgonyával és savanyúpaprikával. A férjemnek sertéspörköltöt főztem sós burgonyával, és céklát. Én marhapörköltet ettem, tarhonyával. Desszertnek almás, túrós és ízes palacsinta volt. Kati utálja a palacsintát, neki egreskrémet csináltam.

— Mennyi ideig főzte ezt a nagy ebédet?

— Nyolckor tettem föl a húst, és fél egykor tálaltam.

— Az étkezés mennyi ideig tartott?

— Fél négykor felálltunk az ebédlőasztaltól, és kiültünk a tornácra. Az uzsonnára készített madártejet már ott ettük meg.

Kertvendéglőben

Az idei tavasz nyarat játszott. Márciusban olyan napsütéses vasárnapokra ébredtünk, amilyen csak májusban szokott lenni. A jó idő kicsalta a zöldbe a városlakókat.

A hűvösvölgyi villamos végállomásánál áll az egykori „Balázs", a nagyvendéglő. Udvarán hatalmas gesztenyefák alatt asztalok.

üveg sört ittak meg, a gyerek kólát, a nagymama ásványvizet kért. Amikor fizetésre került a sor, F. István szívta a fogát. Két és fél darab százast „ettek" meg.

Szeretjük a gyomrunkat

A T. családban három gyerek van. Tizenhárom, tizenöt és tizenhat évesek. T.-né a munkahelyén állandó szabad szombatos. A szabad szombatján háromszor-négyszer jön be a kapun. Korán reggel a Garay téri piacról két kosárral hozza a zöldséget. A második forduló: a hentes. A harmadik: kenyér, vaj, tej, s még ki tudja mi minden lapul a sok kis papírzacskóban. A negyedik forduló az ital: sör, bor, pálinka.

Vasárnap reggel szétszéled a család. A gyerekek külön utakon járnak. De mire a rádióban a delet harangozzák, újra együtt van mindenki. A terített asztalnál.

— Hánykor kezd főzni? — kérdeztem az asszonyt.

— Hatkor levágom a tyúkot. Az én uramnak nem kell se mirelit, se konyhakész baromfi. A tyúkot hétkor felteszem főzni. Aztán sorjában a többit.

— Mit főzött legutóbb?

— Azt, amit mindig. Húslevest marhából, csontból és a töltött tyúkkal. A tyúkot, amikor félig kész, kiveszem a levesből és sütőben sütöm tovább. Káposztát párolok hozzá. Utána rántott hús van krumplival és almásrétes.

— Mennyiből jön ki a vasárnapi ebédjük?

— Kétszáz forintból. De az ital nincs benne!

— Ennyiért étteremben is ebédelhetnének. És akkor maga is pihenhetne vasárnap délelőtt. Eleget dolgozik egész héten.

— Egyszer megpróbáltuk. Majdnem háromszáz forintot elköltöttünk, és amikor hazajöttünk, nekiálltam palacsintát sütni, mert éhesek maradtunk. Nagyon szeretjük a gyomrunkat, az az igazság.

Egyedül

Vasárnap délben aktatáskás férfi Budán, a Margit-hídnál levő önkiszolgáló étteremben. Tálcáján újházi tyúkleves, pirított máj, cékla, túróscsusza.

— Bocsánat — telepedek melléje, — miért itt ebédel?

— Itt szoktam. Jól főznek.

— Na, de ma... ugye mégis... hiszen vasárnap van...

— Drága hölgyem, nekem mindegy, milyen

nap van.
pokat. H
mi konyh
viszont r
kedvem v
— Csal
— Elvá

Hónap

Nem ta
teremben.
nek, két s
fogadnak.
tek, az étl
az árak ta
zás után

— Egy
két pohár
nyeret...
mondja a
akkor har
még cigit

Hónap v

Víkend

A Zsíros
keken vík
körül szor
kek. Vasár
lep. A nők
nek: készü

S amiko
raszon, a
rócra kupo
új telek-,
ebédje: zs
Egyik hely
gel, otthon
morzsába
csak ki kel
nál, saját t
mával. Má
sárolt retel
zikó hátán
roslik benr
gatóba jött
a tűz körül
nyérre csöp

— Nem
háziasszony

— Majd
előtt kijött
zsiderbe. H
ez itt kint,

...TŐL TALPIG MŰBŐRB

Színpompás, fényes hatású esőköpenyanyag a *„Graboplast" Győri Pamutszövő és Műbőrgyár* idei meglepetése. A méltán világhírű gyár minden esztendőben újabb és újabb műbőrtermékkel mutatkozik be, mint most is, az Intercontinental Szállóban rendezett nagyszabású divatbemutatón.

A különféle, nemcsak fel-

rűs hangulatot árasztanak kukoricasárga, pasztellkék, pisztáciazöld esőköpenyanyagok, de nagy sikere volt a fehér-fekete pettyes és a világosbarna csokoládébarna csíkos esőkabátnak. Ezekhez nagyszélű esőkalapot, illetve újszerű esőfejkendőt mutattak a kollekciót összeállító OKISZ Labor tervezői.

A ruhatárunk jól kihasz-

Bódy Irén

Textiltervező

Bódy Irén elmondja, hogy gyár-
ban dolgozott ipari tervezőként.
Azzal a szándékkal, hogy a tex-
tilből sokat, sieget is okson gyalt-
samak.

Fekete Judit: A hikfestő
Művészet, 1974. junius – 21 lap.

Bódy Imre
textiltervező

Bódy Imre kiindulópontnak
tekintette a régi mesterekkel-
lemi örökét és kiegészítette
azokat a maga tehetsé-
képességével.

Body Éren
textiltervező

A művésznő új használati tárgyat, párnát, ruhát, vagy ajándéktárgyat tervez. Formajuhat a rendeltetés határozza meg.

Fekete Judit: A kikfestő
Művészet, 1974. junius – 21 lap.

Bódy Irén
textiltervező

A kikfestő anyag helethelésig nyúlt vissza Bódy Irén ipamű-vész, ezért sikerült neki azt az anyagot teljes egészében újra alkotni.

Fehete Judit: A kikfestő.
Művészet, 1974. junius - 21 lap.

Bódy Irén
Sextiltervező

Bódy Irén maga is tervezett
dúcokat a liekfestés hez, meg
a végi mintákat ~~csoma~~ásheut
csoportosította.

Fehérte Judit: A liekfestő.
Mú vészet, 1974. junius - 21 lap.

Bódi Irén
Textilművész

Kékfestő faliképet készített az Arany Pába nemzeti I. dijasok számára.

Lengyelffy Miklós: Arany Ráva 1973.
Műveszet, 1974. május - 20 oldal.

Bódy Irén
Textiltervező

A hikfestés „szellemiében" készült
Bódy Irén 1966-os Csok Galerna-
beli kiállítása is.

Fekete Judit: A hik festő
Művészet, 1974. junius – 21 lap.

Äskel stöd - D. Bäs Jeske

Mürsest, 1874. Januus - 31 sep

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

VENDÉGLÁTÁS
Budapest
Bódy Irén Munkácsy díjas textiltervező művész
1973 SEP

1021

Balatoni képek

FÜREDTŐL – BERÉNYIG

Gondolatok egy „kékfestő" kiállítása kapcsán

Meghívót kaptunk *Bódy Irén* Munkácsy díjas textiltervező művész balatonfüredi kiállításának július 20-i megnyitójára. Néhány nappal később jutottunk el Füredre, de ekkor már csak plakát utalt az iparművészeti pavilon bejáratánál a bemutatóra. *„Minden elfogyott napok alatt"* — mondta az üzletvezető — s a pult alól megmutatott néhányat a megmaradt csodálatos kékfestő abroszokból, futókból. Nagy volt az érdeklődés. Mindent megvettek a különlegességeket, specialitásokat kereső vendégek.

Érdemes volna elgondolkozni azon, hány fiatal művésznek jelentene erkölcsi és nem utolsósorban anyagi elismerést egy-egy ilyen bemutató, s hány kiállításra lenne lehetőség nyáron a Balaton forgalmasabb üdülőhelyein. Vajon nem lenne-e alkalmas kiállítási terem egy tágas szállodai hall, különterem, esetleg egy ideiglenesen felállított pavilon? Ezzel is bővíthetnénk a balatoni „programok" sorát...

Vendéglő cégér nélkül

Kenesétől Aligáig kevés vendéglő van a parton. Akarattyánál azonban felfedeztünk egyet. Igaz, csak a terasz asztalai hívták fel magukra a figyelmet, mert a táblát: *Alföldi Jófalat Vendéglő* — mint megtudtuk — néhány napja be kellett venniök az út széléről. Az emelkedőben épült kétszintes ház földszintjén van a söntés, emeleti részén pedig a Balatonra néző terasz.

A tulajdonos, *özv. Géczy Mihályné*, régi szakember. Kecskeméten dolgozott, onnan jött ide családjával. Két évig építkeztek, tavaly nyáron már fogadtak vendégeket. Jól számítottak, amikor ezt a helyet választották. Mint mondták: *itt nincs konkurrencia.* Géczyék III. osztályú árakkal, szép választékkal, házias ízekkel várják a vendégeket, s azok szívesen jönnek. Vannak közöttük külföldiek is, számukra készült a kézzel írott német nyelvű étlap. 12 óra körül megtelik a terasz, van úgy, hogy 100—150 ebédet is felszolgálnak. Az egész család dolgozik. Hajnalban kelnek, reggel 10-től este 10-ig vannak nyitva. A konyhában, raktárban ragyogó tisztaság van. A mellékhelyiségben szappan és törülköző. (Nem tudták, hogy jövünk.)

A közelben, alig 100 méternyire innen a közelmúltban egy másik vendéglő is nyílt. Sajnos nem tudtuk megnézni, mert éppen zárva volt. Kérdés, hogy ezen az ételkínálat szempontjából ellátatlan vidéken nem lett volna-e ésszerűbb ezt az üzletet távolabb telepíteni?

Önkiszolgálók a fehér foltokon

A vendéglátó vállalatok sokat tesznek azért, hogy a Balaton-part ellátatlan területein üdülők étkezéséről, szórakozásáról gondoskodjanak. A Pannonia Vállalat múlt év júliusában *Balatonzamárdi-Felsőn* nyitott egy II. osztályú önkiszolgáló éttermet. Forgalma 400 ezer forint körül van havonta. 4—500 ebédet adnak el délidőben.

Szárszó és Szemes határán a Pest-Budai Vendéglátó Vállalat július elején *Hullám* elnevezésű önkiszolgáló-jellegű gasztrofól éttermet nyitott. A 120 férőhelyes üzlet hatszáz fiatal — a szomszédos Express Ifjúsági Tábor lakói — ellátásáról gondoskodik. A hatalmas forgalmat — havi 600 ezer forintot — 12 fővel bonyolítják. Íme a gasztrofól ételek előnye!

Kevesebb „Hullám"-ot

Vajon miért olyan sok a „Hullám" és „Balaton" elnevezésű üzlet a tó partján? A táj, a nyár, az üdülés számtalan szellemes, kedves elnevezésre adnak lehetőséget. Miért nem választunk belőlük?

Szövetkezeti üzletek

Egyre több szövetkezet üzemeltet, illetve nyit kisebb-nagyobb üzleteket a parton. Van

Részlet a zamárdi önkiszolgáló étteremből

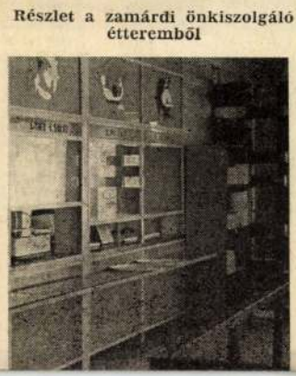

A siófoki Motel Étterem teraszán üttőrözenekar fújta az ebédhez a „nótát". Nagy sikerük volt

közöttük kellemes, keresett hely, mint például a szárszói *Konzum Szövetkezet Tóparti Étterme* és *Bárja*. Nem mondható el ugyanez *Balaton Csárdájukról*, ami bizony siralmas képet mutat.

A somogyvári Rózsa TSZ Kupa-vezér Csárdájáról sem mondhatunk sok jót. A kerthelyiségben száradó ruhák és kempingsátor társaságában terítetlen asztalok fogadják a vendégeket. Vígaszt aló, hogy úgy tervezik, ősszel végképp lebontják.

Balatonboglár egyetlen szállodájának is szövetkezet, a Balatonboglár és Vidéke ÁFÉSZ a gazdája. A 18 szobás „C" kategóriájú *Hotel Hullámhoz* étterem és nagy kerthelyiség tartozik. Az étlapon békacombból, nyúlból, őzből, szarvasból, vaddisznóból készült ételek és kímélő fogások is vannak.

Fonyódtól délre

A fonyódi Deltáról már sokszor írtunk. A helyiség egyetlen szállodáját a *Sirályt*, a *Somogy megyei Vendéglátó Vállalat* gyógyüdülő központtá kívánja fejleszteni. Az eszményi környezetben felépített szállodában állandó a teltház. Az étterem tetőteraszán sörözőt, a szálloda tetején napozót rendeztek be.

Zuhogó esőben érkeztünk a fonyódi hajóállomás melletti *Gyöngyhalász Étterembe*. Mivel rossz a lefolyó, így az étterembe ömlik a kéretlen zuhany. Az üzletvezetőnek sok a gondja. Az időjárásra panaszkodik. *„A tavalyi és az idei szezon nem nagyon tisztelte szakmánk érdekeit"* — mondta. A Somogy megyei Vendéglátó Vállalatnak szép tervei között erre az üzletre is kellene gondolnia.

A most épülő korszerű fenyvesi állomás mellett szembeötlő a *Vigadó Vendéglő* elhanyagolt épülete. Bizony ráférne egy általános felújítás. Az üzletben van egy Zuzmara hűtőpult — ki tudja miért nem használják? — mert mikor szóvátettük, feltöltötték palackos italokkal.

A *balatonkeresztúri Autós Csárda* szintén jó példával jár elől. Kitűnő ételek és bő italválaszték mellett könyvet és autóalkatrészeket is lehet itt kapni. A télen-nyáron nyitvatartó üzlet a *Balatonmáriai ÁFÉSZ*-hez tartozik. Kár, hogy egy ilyen modern üzletnek a csárda nevet adták.

Somogy és Veszprém megye találkozásánál van a déli part utolsó csárdája a *balatonberényi Határ Csárda*. A nádtetős épület három részből áll, egy nyitott, és egy üvegfallal körülvett fedett terasz, valamint egy nagyon hangulatos, szőttesekkel díszített belső terem összesen 500 vendégnek kínál helyet. Jó és választékos a konyha, nagy az italválaszték, hangulatos a zene. A *Marcali ÁFÉSZ* üzletén is látszik a szakma és a vendég iránti szeretet.

S. Pákozdi — Éliás

A Vendéglátás kislexikonja

T

Table cloth

— asztalterítő (*fr. Nappe* — vászondarab, amellyel étkezéskor szokták beborítani az asztalt)

Az asztalterítőnek hosszú története van. Visszanyúlik egészen a középkor elejéig.

A XV. századig az asztalterítő nagyon széles volt, ketté hajtották úgy, hogy áthajlott egymásba a két vége. Ez az ún. „dupla terítő". Ettől az időszaktól kezdve a divat azt diktálta, hogy az asztalterítő szimpla széles legyen. Gyakran arannyal díszítették, vagy hímzettek voltak. Az abrosz fontos szerepet játszott a feudalis ceremóniákban. Teljesen elfogadott szokás volt, hogy különböző rangú emberek egy asztalnál étkeztek. Így az is, hogy az úr szolgáival fogyasztja el étkét, de tiszteletből egyedül a házigazda előtt volt asztalterítő, mely megkülönböztette őt a többi jelenlevőtől. Ha az asztalt teljesen beborította a terítő, úgy a gazda helyét kiemelték azzal, hogy egy jellegzetes kendőt tettek elé. Nem volt szabad egy magasrangú személy elé terített terítőről enni vagy inni, kivéve formális meghívásokor.

Ha egy nemes ember hűbéresét, 1 alacsonyabb rangú nemest fogadott és gedélyezte az ugyanannál a terítőnél történő étkezést — azért, hogy ügyeljen a társadalmi különbségek megóvására — egy kis terítőt tett a fatányérja alá.

A legnagyobb sértések egyike, mely egy lovagot érhetett az volt, ha az asztalterítőt kettévágták. A teríték bal és jobb oldalára helyezték el, jelezvén, hogy törvénysértést követett el a lovagiasság ellen és tovább nem ismerik el lovagrendjében.

A XVI. század végéig, amíg a jellegzetes szalvéta nem jött használatba, az abroszt egy futóval borították le, hosszú, vékony vászoncsíkkal, mely a terítő szélén feküdt. A vendégek kéz- és arctörlésre használták.

A XVI. században jött általános használatba az asztalterítő. A királyi udvarban, a gazdag nemeseknél, a polgári házaknál, vendégfogadókban az asztalokat terítő borította és minden vendégnek saját szalvétája volt.

Amikor I. Ferenc spanyolországi rabsága után az ő jó Bordeaux-jába ért, „Mindenfajta húst óriási bőségben szolgáltak fel *asztalterítővel és szalvétával borított asztalon*" — írja *Moreau de Villefranche.*

Ebben az időben az előkelőségek odáig vitték, hogy az étkezés alatt a szalvétákat többször cseréltek. A *„Hermaphroditák szigete"* című VIII. Henrik udvara ellen irányuló röpirat szerzője írja: *„Aztán hoztak neki egy másik szalvétát tálcán, amelyet kicseréltek minden fogás után, sőt talán még gyakrabban, ahogy valaki észrevett egy pöttyöt."* Elképzelhető, hogy abban az időben még a legnagyobb kifinséges szalvétaellátás nem volt teljesen elégtelen.

Az étkezés alatti szalvéta-csere szokása még a középosztálybeliek között is sokáig megmaradt. *Montaigne* jegyezte fel roszszallóan a tényt: *„Sajnálom, hogy egy szokás, amelyet először királyoknál láttam gyakorolni, oly széles körben elterjedt, hogy minden fogás után szalvétáinkat is cseréljük, akár a tányérjainkat".*

A XVI. században a szalvétát — melyet a XV. században a vállra, vagy a bal karra tettek, — a nyak köré kötötték, hogy megvédje az akkor viselt szép muszlin gallért. A szalvéta két végének összecsomózási művelete nem volt elég könnyű ahhoz, hogy maga a vendég hajtsa végre, ezért segítséget kellett kérni egy-egy vendégtárstól. A „két vég találkozásának létrehozása" kifejezés innen származik (összekötés, csomózás).

Ebben az időben arannyal díszített terítőket és szalvétákat kezdtek szőni Franciaországban: Rheimsben, Normandiában, különösen a Caen-vidéken. Ezek olyan csodálatosak voltak, mint amilyeneket addig Flandriában és Velencében készítettek. Élt egy *Graindage* nevű ember, akinek, mint mondják, támadt egy ötlete: nyomott minták és virágok szövése az asztali vászonra. Fia *Richard*, aranyozott mintás abroszt készített emberi figurákkal, állatokkal és más alakokkal. Végül *Michel*, Richard fia, néhány gyárat alapított aranymintás abrosz gyártása céljából, így annak használata elterjedt az egész királyságban.

S. T.

Az idei szezonban nyitotta meg a SIOTOUR 16. balatonszárszói kirendeltségét

HÍREK

Az ORBIS és az Inter-Continental Hotels Corporation megállapodott egy 300 szobás luxus szálloda felépítésében. Az új szállodaépítkezést a varsói operaházzal szemben lévő téren tervezik.

A Hotel Varsó a második lengyel szálloda, amely az Inter-Continentál hotellánc keretében épül, az első a Forum Varsó Hotel, amely 750 szobájával előreláthatólag 1974. év elejére készül el. (Hotel und Gastwirtschaft.)

●

Júniusban Szombathelyen megalakult a Vas megyei Tanács Kereskedelmi és Idegenforgalmi Bizottsága. Létrehozását a Vas megye életében egyre jelentősebb szerephez jutó idegenforgalom tette szükségessé. Szép tájait, műemlékeit, arborétumait és egyéb látnivalóit, több mint negyedmillióan keresték fel az elmúlt évben.

●

Olaszországban ebben az évben mintegy 10 százalékkal drágább az üdülés mint 1972-ben volt. Az áremelkedés területenként 7—15 százalék között mozog, és az értéktöbbletadó bevezetésével magyarázzák. (Hotel und Gastwirtschaft.)

Bódy Irén

"Lovát ugrató, kékfestő huszárjá"-t elismerés-
sel méltatja Vadas József: "Az, ami" c.
kritikája a Képzőművészet c. rovatban.
A jövő évi iparművészeti világkiállitás ma-
gyar anyagában,-mint megjegyzi- ilyen kitűnő
müvek fognak szerepelni.
A kiállitást az Iparművészeti Muzeumban ren-
dezték.

Élet és Irodalom, Bp. 1973. aug. 18.
XVII. évf. 33. sz. 12. lap.

Bódy Irén, népművész,
[kékfestő]

Minden ország legjobbja megkapja
Bódy Irén faliképét.

Morvay István: Arany Pára döntő

2

ESTI HIRLAP, Bp. 1974. ápr. 7.

Bódy Irén

a 60-as években, szecessiós motívumokkal dolgozott, elsőként alkalmazta a kelfestőt a textilművészetben.

The New Hungarian Quarterly 1974 56.sz.

196. old.

Magyar Hirdető
Sajtófigyelő
Magyar Hirlap

Bódy Irén
1974. szeptember 4.

Iparművészeink sikere Torontóban

1974-ben a kanadai Torontóban a *Kezek dicsérete* címmel rendezték meg az első iparművészeti világkiállítást. Az Iparművészeti Világszervezet a kiállító magyar művészeknek és az Iparművészeti Vállalatnak elismerő oklevelet juttatott el. *Bódy Irén*, *Cságoly Klára*, *Szilvitzky Margit* textiltervezők, *Bokor Kornélia*, *Engelsz József*, *Muharos Lajos* ötvösművészek és *Benkő Ilona* kerámikus bensőséges ünnepségen vették át az Iparművészeti Világszervezet diplomáját.

a te
port.
tonn
nak.)
Mi
még
cikk
a tej sok . . ." E cím, közvetve a szövet-
kezeti elnökök panaszára utalt, aminek lényege az volt, hogy — mint akkor *Schiffer Andor, a pomázi Petőfi Tsz* elnöke mondta: „Naponta 5—600 liter a fölöslegünk, ezért egyebek közt azt kutattuk, miként szorgalmazható jobban a tejvásárlás."

Nos, mondhatni, több oldalról indult meg az a folyamat, amelynek

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

Zalai Hirlap
1974 SEP 15

Bódy Irén iparművész
1021

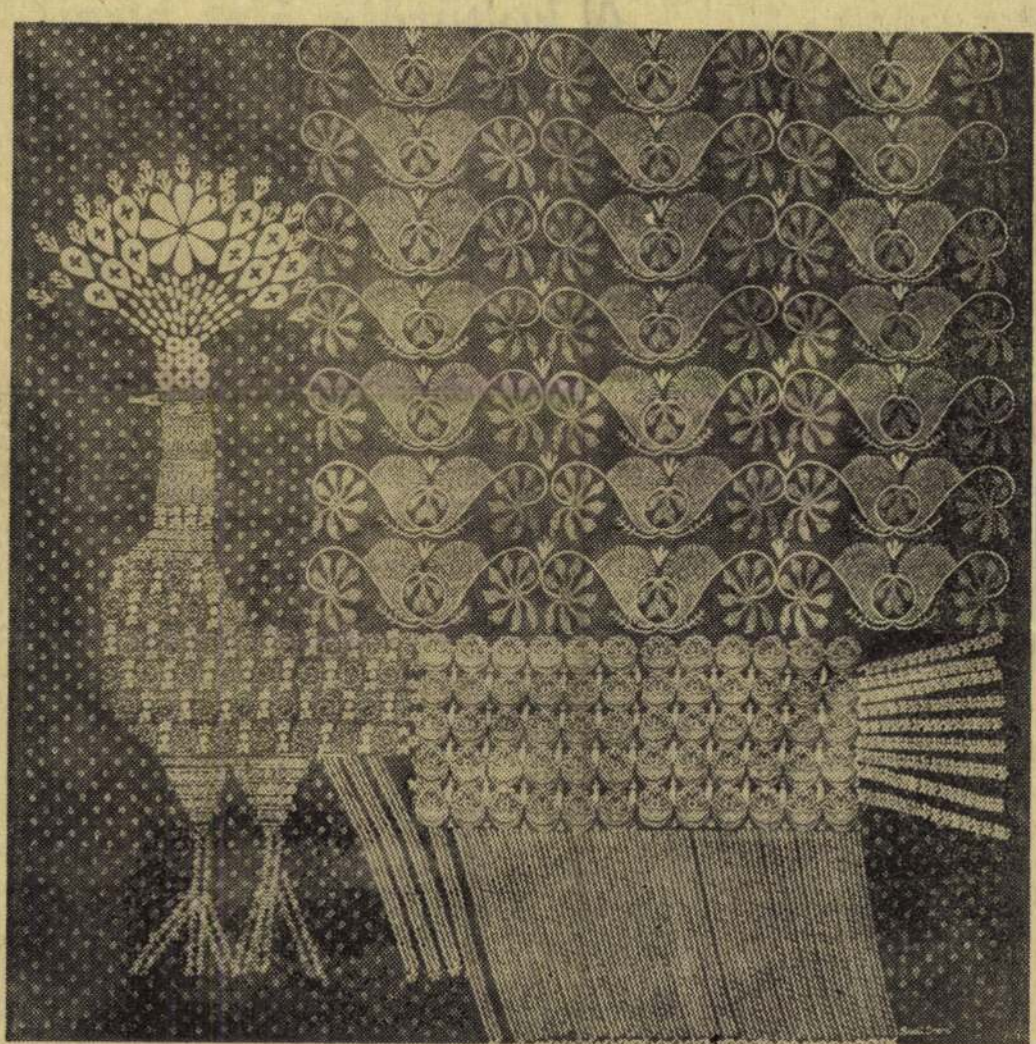

Bódy Irén: A páva

DIVAT ÉS MŰVÉSZET

Bódy Irén egerszegi kékfestő-kiállításáról

Ahogy a habán agyagműveseket, a kékfestőket is a vallásüldözés vetette egykor hazánk földjére, hogy azután az évszázadok során egy ízig-vérig magyaros, népi ihletésű kékfestő iparág alakuljon ki a Kárpát-medencében. A népi, kisipari mesterségek alkonya — a gyáripar létrejöttével — ezt a sajátságos kelmefestőiparágat sem kerülte el, így mostanában már kuriózumként, idegenforgalmi látványosságként mutogatják a megmaradt, egy-két kékfestőműhelyt. Érdemes tudni mindezt, ha most a látogató érdeklődéssel tekinti végig Bódy Irén Munkácsy-díjas textiltervezőnő kékfestő-munkáit az egerszegi Ifjúsági Házban rendezett kiállításon.

Bódy Irén ugyanis az az iparművész, aki nem kevesebbre vállalkozott, minthogy megújítsa, feltámassza ezt a kihaló népi mesterséget. Ma számos népművészeti, népi kismesteri ágazat bizonyítja, hogy szükség van a hajdani formakincs korszerűsítésére, modernizálására, hiszen a népi műhelyeket éltető társadalmi, gazdasági közeg megszűntével enélkül stagnálás, céltalan másolgató ismétlés lenne a népi mesterségek sorsa. A fafaragó, szövő, hímző, korongozó stb. díszítőművészeti formák ennek megfelelően az ősi népművészeti formakincsből sorra átváltottak a maibb igényű népi iparművészetbe, a kékfestésnél ez az újítás elsősorban Bódy Irén érdeme. S ahogy az említett népművészeti formák ma már sorra elérhetők a népművészeti boltokban, szerencsére így van ez a kékfestő kelmékkel is. Ma az öltözködési divat újra felfedezhette ezért a kékfestő-anyagokat, amelyek az iparművészek kezén hatalmas átalakuláson mentek át, s a művészi díszítésű textília gazdag választékából válogathatnak a szakboltokban a vásárlók.

Ezért özönlenek a látogatók erre a kiállításra, ezért a vendégkönyv sok-sok elismerő véleménye; Bódy Irén valóban biztoskezű mester a kékfestés formavilágában is. Díszítményei szerencsésen ötvözik a modern iparművészeti formákat és a népi hagyományokat, s nem csupán kendőket, párnákat, terítőt, ropogós szoknyákhoz, ingvállakhoz alkalmas kelmét készít, hanem önálló művészi alkotásnak is minősíthető kékfestő-faliképeket is. Ezek a pávák, virágok, mesebeli huszárok, mézeskalácsfigurák igényes díszei lehetnek bármely, modern bútorzatú berendezésű lakásnak, s ezen túl a legkényesebb ízlésű műértő is elgyönyörködhet bennük.

Így válik hozzáértő művész kezén mindenki kincsévé napjaink megújított tartalmú kékfestése.

T. A.

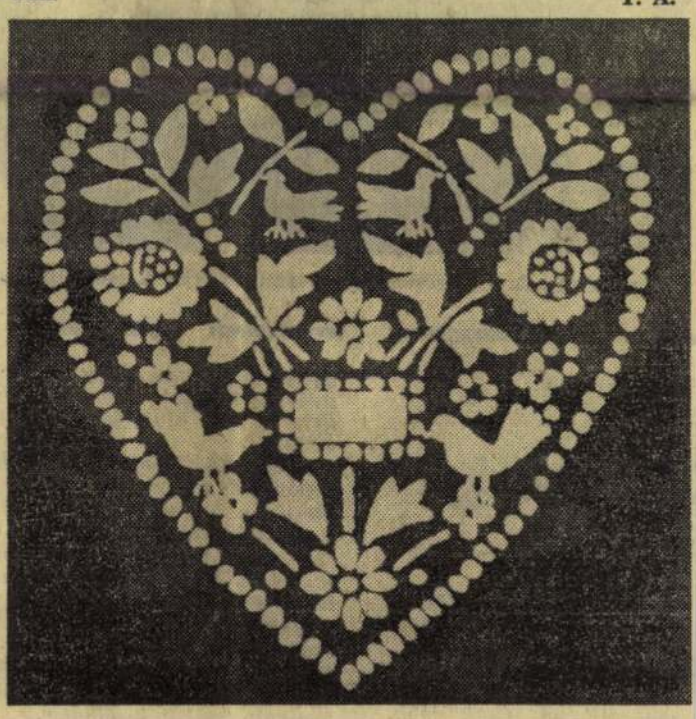

Bódy Irén: Mézeskalács-figura

Bencze József versei

Anyám

Szalmagyűrűs asszony, anyám,
kéve-ágyon a mezőn szült,
mint a megáldott rozskalász,
mire megért, meg is őszült.

Könny

Kútbaesett csillag,
megittalak nyáron,
ej, azóta ragyog
könny a szempillámon.

Magamat fognám

Magamat fognám
vasszeges igába,
hogy húzzak én is
gondot a világba!
Küllős kerekekkel
fölszöknék az égre,
hold-tököt hozni
haza a cserénbe.
Ostor oltalmazzon
mindörökre engem,
zsömle felhőimben
villám ne kerengjen!
Szarvamat adnám
béke-harsonának,
jó kaszatokmánynak
jövő aratásra.
Sokan boruljanak
jászolkarikámra,
hogyha megszakadok
egyszer az igába!

A kulturális élet hírei

Televíziós felvételen vettek részt az elmúlt hét végén a Lovászi—Letenye Röpülj páva kör tagjai, Virágos kenderem című népi játékukkal. A műsort a tv november első felében, egy folklór-sorozat keretében sugározza majd.

★

Másodízben rendezik meg az ősszel a zalaegerszegi zenei napokat, amelynek keretében sor kerül a dunántúli zeneiskolák hangszerszólistáinak fesztiváljára, Bónis Ferenc zenetörténész Beethoven és a magyar zene című előadására, valamint az egerszegi zenetanárok és a városi szimfonikusok koncertjére.

★

Tizedik önálló kiállítását rendezi meg tíz éven belül Erdős László nagykanizsai festőművész. Az október 6-án, a kanizsai Thury-múzeum Vörös Hadsereg úti kiállítótermében nyíló bemutatón az alkotó új olajképeit és akvarelljeit tekintheti meg a közönség.

★

Az Humanité ünnepén részt vett KISZ Központi Művészegyüttes a héten is nagysikerű hangversenyt adott a párizsi kongresszusi palotában, ahol csütörtökön a Budapesti Szimfonikus Zenekar is a közönség elé lépett.

★

Elkezdték Ugorjunk a táncba című új, zenés-táncos műsoruk próbáit az egerszegi KISZÖV Táncegyüttes és zenekar tagjai; a néptánc-műsort ősszel, a megyeszékhelyen mutatják majd be. S miután máris több községbe hívják a csoportot, megyei turnét is terveznek még az idén az új produkcióból.

★

Régi festmények és szobrok címmel tervez új bemutatót a Göcseji Múzeum október elején; a megyénkbeli múzeumok, közgyűjtemények értékes tulajdonát kívánják együtt kiállítani.

★

Három előadást tartott a héten a hazánkban első ízben vendégszereplő bukaresti Nemzeti Színház társulata a budapesti Nemzeti Színházban, köztük két román szerző művét bemutatva.

★

Újabb, nem várt gazdag leletanyag került elő a héten lezárult pusztaszentlászlói ásatásokon a földből. Így igen jelentős I. László korabeli pénz, ékszer és kerámia-lelet feldolgozása kezdődhet meg.

★

A fej nélküli lovas című szovjet westernt tűzi műsorra 19—23-a között az egerszegi Ady Filmszínház, a kanizsai Béke Moziban pedig az Alfredo, Alfredo című Pietro Germi filmet vetítik csütörtöktől vasárnapig. A megyeszékhelyi művészmoziban holnap és kedden este a Diploma előtt című amerikai filmet tekinthetik meg az érdeklődők, Dustin Hoffman főszereplésével. Az egerszegi kertvárosi kertmoziban 19—20-án a Fennakadva a fán, 21—22-én a Szegény gazdagok, a landorhegyi kertmoziban ugyanekkor előbb a Flórián kapitány, majd a Pisztolypárbaj pereg. A kanizsai kertmoziban csütörtökön és pénteken a Nápolyt látni és..., a hét végén pedig a Kettős bűntény Hamburgban lesz az új műsor.

Egy kocka A fej nélküli lovas című szovjet kalandfilm-újdonságból

---

ZTAL

ozta Bujkóékat. Az asszony velet, amit a pesti rokonok szobába.
hatjuk ezt a nagy, rozoga újat...
ságórnéd ad. Csak jobb,

rnebb! És milyen szép! Hi- Kinyitható, összecsukható.

gyanú búját meg, hogy mindenki azt lesi, mijük van, mit gyűjtöttek össze. Bujkó álmélkodva pillantotta meg a modern, ernyős hinta-ágyat és mellette a színes, összecsukható székeket.

A konyhaajtó kinyílt és a két öreg kilépett a verandára. Csodálkozva nézték a sovány, sapkás kis embert, aki elmerült a hintaágy szemlélésében

— Már megnézzük, ki jön ilyen későn...

— Én volnék... Tőlem nem kell megijedni — felelte Bujkó. A tréfa erőltetetten hangzott, mert attól, ahogyan Kotászék a magas verandáról lenéztek rá, elveszítette a biztonságát.

— Az a hinta a fiataloké... Ők vették maguknak kéz alatt — mondta az öregasszony kedvetlenül, beidegzett védekezéssel, hogy a vagyon látható, le nem tagadható tárgyainak értékét kisebbítse.

— Jól jártak vele. Merthogy egészen újnak látszik — válaszolt Bujkó. Kedélyes akart lenni, de a hízelgésnek szánt dicséret valahogyan rosszul sült el. Látta az öregek [illegible] elsötétült, mintha fejükre olvasták

zélni. Csak azért, hogy egy kis odott Bujkó bátortalanul.
van éppen a konyhában...: — ló mozdulatot tett, de az arca t, nyomában az asszonnyal. De ellépdelt az öt lépcsőn és beik sem volt ott. A szobába veta be belülről egy erősfogású

alnál ült, s egy hosszú kötél

niért, nem mondott szervuszt, találkoztak. S mindjárt utána előle a csodálkozás:
!
beli barátját új lakásában, a patta, akkor látott ilyen konylakkos villanytűzhellyel, kétrély került ide ez a berendezés, falakra? Ennyire észrevétlenül? autóján jött haza és nem egya kert előterébe... Mindebből ől csupán annyi látszott, hogy izet a házba, csapból folyatják. zaladgálnak kannákkal az utcai

on helyet, Feri bácsi — mondta talember.
t fel, s észrevette, a sápadt, ő, szinte gyermeki ámulatot. Sös hangját mint valami tilalmi nyhai látnivalók közé:

Irén Body VEB
ZEITUNGSAUSSCHNITTDIENST GLOBUS
1021

Neue Zeit
Berlin

Genuß durch gezähmte Phantasie

„Tradition im modernen ungarischen Kunstgewerbe" noch bis Mitte Juli

Dem Blick durchs Fenster in voller Person durch die Tür zu folgen, lohnt sich durchaus bei der derzeitigen Ausstellung „Tradition im modernen ungarischen Kunstgewerbe" im Ungarischen Kulturzentrum in der Liebknechtstraße. Man erfährt sogleich durch Augenschein und durch einen vorzüglichen kleinen Katalog, daß auch in einem stark agrarisch bestimmten Land die Übernahme von Traditionen in moderne Gestaltungen nichts mit peinlicher Nachahmung von Folkloreblümchen zu tun haben muß, zumal Ungarn seit Sezession und Bauhaus der Weltkunst wesentliche Werke und Diskussionen geliefert hat. Die jetzige Schau bereitet Genuß durch die gezähmte Phantasie, mit der hier Überlieferungen und eigene Einfälle, auch zäh Erarbeitetes, verschmolzen sind.

Zwei der Textilkünstlerinnen haben in ihren Techniken auf bäuerliches Urgut zurückgegriffen, das sie neubelebten und abwandelten: Irén Body mit ihren bei aller tektonischen Strenge oft spitzenfeinen oder lustigen Blaudrucken, Anna Szilasy mit robusten Wandbehängen in leuchtenden Streifenmustern aus selbstbereiteter Wolle. Bei den kapriziösen Wandbehängen von Zsuzsa Szenes, die in einer Art Sticktechnik entstehen, kann besonders die Gestaltung „Labyrinth" gefallen, bei dieser Arbeit übersteigt die Hinzunahme von kleinen Spiegeln als Ausdrucksmittel die nur dekorative Wirkung. Die sehr vornehmen, dabei nicht langweiligen Boden- und Wandteppiche von Eva Németh stellen insofern keine absolute Neubegegnung dar, als nach ihren Entwürfen gearbeitete Stücke im Laden des Kulturzentrums angeboten werden. Vielleicht wird man hier auch einmal den Blaudrucken begegnen.

Traditionell wie Wolle und Leinen sind auch Holz, Metall, Keramik und Glas, mit sehr verschiedenem Effekt haben fünf Paar Männerhände diese Materialien bearbeitet. Der Keramiker János Németh, er gab deftige, körperbetonte Kannebäckereien und Wandbilder her. Die beiden Holzkünstler sind zugleich bekannte Innenarchitekten: József Király und Gábor Mezei. Der erste liebt betont schlichte, ja, archaische Formen, die, so seine Vogelfiguren, auch gefällig und komisch sein können. Wogegen Mezei der Materie Holz alle organischen Möglichkeiten von Form und Oberflächenbehandlung abgewinnt. Weibliche Besucher werden besonders hingerissen sein von den alternativen Schmuckkollektionen.

Von den hier vertretenen neun Künstlerinnen und Künstlern ist keiner älter als fünfundvierzig, die jüngsten sind noch nicht dreißig Jahre alt. Sie repräsentieren eine äußerst sympathische, phantasievolle Richtung im ungarischen Kunsthandwerk, die abseits von — immer noch neuer? — Sachlichkeit oder billiger Volkskunstimitation einen neuen Lebensstil mitbestimmen will.

M. T.

Bódy Irén

„Pulyka" (kétfesti, rézinyomás „Reserva" technikával)
c. textiljenek fotója a répmelléklettben

The New Hungarian Quarterly 1974 56.sz.

Bódy Irén
textilterverő

A művészmő lichfeslő munkával a régi hagyományokat elevenítette fel.

Szerszegy Sbolyó: A jubileumi ipaművészeti...
Művészet 1975. május – 8 oldal

Bódy Irén

A kékfestő dúcok szimilágát használja fel mondanivalója kifejezésére textiljeiben.

Népszava, 1973. okt. 27. 101. évf. 252 sz. 8 p.

Bódy Irén

Bódy Irén nem csak az öltözködés, hanem a kalástextil céljaira is felhasználja a kiekfestés technikáját és motívum világát.

Brestyánszky Ilona: Tanár és alkotója, Nők Lapja, 1975. okt. 25 – 14 oldal.

Bódy Imre

Munkájának reprodukciója

Jubileumi iparművészeti kiállítás
1975. Miskolc, jún - júl.

sebb rétegek igényeit elégitette ki, csaknem kihalt.
Ma, már csupán néhány idős mester müveli.. /Zene/
A képfestő mester végszámra ismételte anyagán a nyomódúcok mintáit. Ezeknek a dúcoknak változatos motivumait használja fel Bódi Irén is,figurális kompozicióinak apró elemeiként.
Ma már inkább ipari célokra használt anyag a filc. A müvészi kifejezésre látszólag nem sok lehetőséget nyujt.
Atalai Gábor alkotó fantáziáját éppen a filc homogén anyaga, tiszta szinei inditották el.
A leomló anyag természetes ivei önmaguk kinálnak számtalan formát.. /Zene/
A textilmüvészet legtöbb müfaja a női kezek könnyed, türelmes munkáját is igényli. Csak a megvalósulás során alakulnak ki a puha gyapju finom kötegeiből Szené? Zsuzsa elképzelései. Bennük, magától értetődő, szerves részekké válnak, a kis tükörlapok játékos foltjai, a szinek mozgalmas ivei..
Szabó Mariann több textil plasztikája, több, mint alkotó játék az anyag lehetőségeivel. Poétikus, lirai játék.
Évszázadok óta a textil-müvészet klasszikus müfaja a goblein. Sajátossága és egyben nehézsége is, hogy a szövés során végleges megfogalmazásra kell törekedni.Alkotójától a legnagyobb önfegyelmet követeli ez a technika..Megtervezni a gobleint, megfesteni a kartont, erre szivesen vállalkoznak a festők is. Megszövésére már csak az a müvész vállalkozik, mint Solti Gizella, aki megtalálja ebben az alkotás örömét.
A mühelyek magányában születnek az iparmüvészet alkotásai.
Az anyag, amihez vonzódik a müvész, a megmunkálás maga-választotta módja mind-mind csak eszköz arra, hogy kifejezze önmagát.
- Kedves Nézőink! A Képes krónikát látták. A viszontlátásra !

Bódi Klára

Gondolat, Fiatalság, monotypia

V. Északmagyarországi területi képzőművészeti kiállítás Salgótarján 1969.

Bódy Irén iparművész

az Iparművészeti Múzeum II. kiállítán szerepelt műve; abrosz. (említve)

Vadas József: Mai magyar iparművészet II.

Kritika, Budapest, 1975. márc.

Bódi Irén iparművész

Az Iparművészeti Múzeumban ma nyílt meg a kitüntetett iparművészek alkotásainak kiállítása, melyen a művész műve szerepel, új kékfestő faliképe.

|ezelőtve|

Déli Krónika

1975. X. 11. 12.00 |6| Z.

1021

Bódi Irén textiltervező iparművész

1972. IX. 16. 17.20. Petőfi /11/ V.

Láttuk, hallottuk a Kiállitótermekben

- A Ceglédi Kossuth Múzeumban, holnap nyilik meg Bódi Irén, Munkácsy-dijas textiltervező iparművész, festő kiállitása.

- Munkatársunk, Keve Mária felkereste a művészt azzal a kérdéssel, milyen új műveit láthatják a műfaj barátai a ceglédi kiállitáson ?

- Ez a kiállitás sem teljesen új anyag, ez is tartalmazza mindazokat amiket ~~xxxxxxxxxxxx~~ 70-ben az Iparművészeti Múzeumban bemutattam, de azóta kjészült jónéhány új darabbal frissitettem fel ezt az anyagot. A Ceglédi Múzeum nagyon sok szép"kék festő " formát mondhat magáénak, amit raktáron tart. Az Marótiné, Hercég Ibolya művészettörténész a Műcsarnok rendezője, ezeket a " ducokat " felfedezte a Ceglédi raktárban, és ugy gondolta, hogy nagyon szép, és tanulságos kiállitást tudnánk olyan módon csinálni, hogy a ducokat, és a kékfestőt egy időben állitsuk ki.

- Mi az ujdonság ezen a kiállitáson ?

- A kék-fehér mellett a kék-piros alkalmazását, dekorációs anyagon, illetve falkárpiton.

- Ott található ducokból is válogattál, és felhasználtál, és új mintákat dolgoztál fel. Hány ducot találtál, amit szívesen tudtál, vagy szeretettel, örömmel használtál fel ?

- Hát a többszáz ducból körülbelül egy 500-600 ducot találtam olyannak, amit boldogan használtam volna fel, de ez azért olyan mennyiség, hogy nem mindet kiállítani, nem mindet alkalmazni nem lehetett, egy néhányat, ami jellemző, és ami biztosan a ceglédi, és a Cegléd környéki régi kékfestő műhelyekből származik, abból válogattam ki néhányat. Azokat mutattam be.

- Tulajdonképpen te már régen foglalkozol a kékfestővel. Honnét ez a szerelem, hol találkoztál vele először?

- Talán banálisan hangzik, hogy már gyermekkoromban, de valóban, Veszprémben egy kékfestő szomszédságában nőttem fel, és ezt a Festő utcának hívták, ez a kapcsolat, ez nagyon régi, és mivel mindig volt kékfestő ruhám, amikor elvették Husvét bácsi műhelyét, akkor döbbentem rá, hogy ez nem lesz tovább, akkor hogy is lesz ? És akkor kezdtem intenzíven foglalkozni a kékfestő mintakincsének a felkutatásával, összegyűjtésével, majd alkalmazásával is.

- Ujrajta, eddig még szinte nem is gondolt alkalmazási módokat munkáltál ki. Hányféle helyre tudod ajánlani ?

- Én azt hiszem, hogy az életünk majd minden területén fel lehet használni, akár az ültözködés területén, azzal én nem foglalkozom, de a környezetünkben,

konyhában, nyaralóban, szobában, függönynek terítőnek, falkárpitnak, kötőnek,

- Azonkivül, hogy ujdúcokat is csinálsz, felkutatod a régi dúcokat, és azt hiszem, hogy az egész munkádnak az a legizgalmasabb része, ahogy ezeket a dúcokat egymás mellet felhasználod. Itt van benne az iparművész tervező, alkotómunkája.

- Hát természetesen az esztétikai megjelenés, a motivumoknak, különösen a régi dúcok összeválogatása, a stilusegység megteremtése, különböző léptékű dúcoknak, ezeknek az alkalmazása, feltétlenül egy alkotótevékenység.

- Tehát lehet-e ebben tévedni ?

- Feltétlenül, mint ahogy erre hát példa is adódik, hiszen még a meglévő kékfestő műhelyek állitanak elő kékfestő anyagot, ahol nem mindem esetben sikeres az általam felujitott, és megteremtett ujcikkek motivumainak, és az esztétikumának az utánzása.

- Hiad kevesebb van kékfestő műhely, hiszen ez egy szinte általad feléledesztett hagyomány. Mi lesz akkor, hogyha a régi kékfestő mesterek már nem fognak tudni tovább működni ?

- Erre is nagyon nehéz válaszadni, még van az országban, körülbelül 8-10 kékfestőműhely, tulajdonosai, hát igen korosak, és hát nem is igen van folytatás.

- Képzőművészeti kritikai műsorunkat hallották. Szerkesztik Ambrus Tibor.

BÓDY IRÉN, iparmüvész, kékfestő

1975-ben "Hagyomány és modernség"cimmel készült kiallitás a soproni müzeum és Bódy Irén Munkacsy-dijas iparmüvész kékfestőiből. A kiallitast franciaországban is bemutatták. 171.old

DOMONKOS OTTÓ: Jelentés a soproni müzeum 1975.évi munkájáról 167.old

Soproni Szemle, Helytört. Folyóirat, XXX. 2.sz.
SOPRON, 1976.

BÓDY IRÉN, iparművész

A II.Fal-és Tértextil Biennálén szerepelt művek közül a Magyar Népköztársaság Művészeti Alapja megvásarolta és a Savaria Múzeumnak átadta:
Bódy Irén:Kék paradicsom, cimü alkotását. 627.old

MIHÁLY MÁRIA: Jelentés a Vas Megyei Múzeumok 197-72. évi munkájáról.Savaria Mús.Szombathely, 627.old

SAVARIA, A Vas Megyei Múzeumok Értesitője, 5-6. 1971-72. Szombathely, 1975.

BÓDY IRÉN, iparmüvész

1975-ös kiállitása Sopronban. Kékfestők,-10.sz.kép.
A "Huszár" a kékfestő kiállitason. 175.old. fekete rep

DOMONKOS OTTÓ: Jelentés a soproni múzeum 1975.évi
munkájáról 167.old

Soproni Szemle, Helytört.Folyóirat,XXX. 2.sz.
SOPRON, 1976.

BÓDY IRÉN, iparművész

1975-ös kiállitásán új életre keltette az évszázados te
technikát, új művészi tartalommal töltötte meg. Népművésze
ti ihletésü kompoziciói mai magyar iparművészetünk kül
földi bemutatkozásain állandóan szerepelnek. 171.old

DOMONKOS OTTÓ: Jelentés a soproni múzeum 1975.évi
munkájáról 167.old

Soproni Szemle, Helytört.Folyóirat, XXX. 2.sz.
SOPRON, 1976.

Bódy Irén

Kikfestő anyagai szépek a tárlaton.

Székely András: Iparművészeti alkotások.
Új Tükör, 1977. november 20 - 4 lap.

Bódy Iréa

A művésznő művei reve-
lációi igénye és élménye nél-
küli mű

Forgács Éva: Művészetek és művészeti ágak...
Művészet, 1979. szeptember – 34. lap.

Bódy Irén

Méltatás

Menyhárt László: Válasz Forgács Évának.
MŰVÉSZET, 1980. február - 46. lap.

Bódy Gréw

A művészű 1972-ben vállal-
kozott emberábázolásra.

Torday Aliz: Textilművészeink motivumvalasztása.
Művészet, 1980. május - 26. lap.

Bódy Irén
ipszművész

M.D.Y.

Kiállításán bemutatta a városok
címcze alá festett kép. Veszprém
Budapest, a régi Pest címcze lát-
ható.

Kenessei András: Bódy Irén kiállítása
Művészet, 1967. julius - 35 lap

MDK

Bódy Irén

Kiállitási kritika

Magyar Nemzet 1968 márc. 22.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307.

MAGYAR NEMZET

1963 APR 10

Bódy Irén

1021

Nemzet

Bódy Irén és Szabó Kinga kiállítása

A *Népi Iparművészeti Tanács* Régiposta utcai bemutató termében ezúttal két iparművész, *Bódy* Irén textiltervező és *Szabó* Kinga keramikus mutatja be *kékfestő* technikával készült anyagait, illetve népies formálású *korsóit, vázáit és készleteit.*

Bódy Irén munkásságában nem kelt különösebb meglepetést a tárlatán felbukkanó, művein új életre kelő ősi technika. Próbálkozott vele régebben is, s tavalyi — Csók Galéria-beli — kiállításán már bemutatott néhány hasonló eljárással készült művet. Mostani lépése tehát útja logikus folytatásának tekinthető, akár a technikai kutatások, akár a munkásságában állandóan jelenlevő tömegtermelési igény szempontjából mérlegeljük.

A tömegtermelés kifejezés csak részben fedi Bódy Irén törekvéseinek tartalmát — s legyünk őszinték — némi rossz ízt is kever a dologba. Szögezzük le tehát: a tömegtermelés ebben az esetben nem végtelen szériák szürke áradását jelenti, hanem Bódy Irén — számtalanszor hangsúlyozott — egészséges törekvésének, a textilművészet produktumai közkinccsé tételének lehetőségét; amely a mostani bemutatón is lemérhető művészi fejlődéssel együtt egyértelműen látszik kijelölni a modern lakásművészet kialakításának egyik fontos útját.

A bemutató másik részvevője, Szabó Kinga keramikus művei sokkal közelebb állnak a »merkantil« értelemben vett népiesség fogalmához. A kancsók, készletek és egyéb edények még nem jelzik készítőjük művészi szuverenitását a motívumok fölött; távol állnak az egyéni nyelvvé alakulás stádiumától, s — hogy a hasonlatnál maradjunk — inkább a népi kerámia »szótárának« látszanak, mint a nyelvén kifejtett, önálló mondandókat is közlő alkotások sorának.

H. Gy.

Magyar N

eteorológia

vény és *Tiszafüred* körzetében. *Szolnokon, Törökszentmiklóson, Karcagon* és *Mezőtúron* háztetők rongálódtak meg, kémények és tűzfalak dőltek le.

Komárom megyében a vizes, tapadó hó terhe alatt sok helyen *elszakadtak a telefonvezetékek*, beáztak a kábelek; *37 község és város között szakadt meg az összeköttetés.* Mozgósították a posta valamennyi vonalfenntartóját, akik sötétedésig dolgoztak a megrongált szakaszokon, a legtöbben Almásfüzitő és Esztergom között. Tatabányán egyszerre két távvezetékszakaszon keletkezett zárlat, s emiatt a város több negyedében *órákig áramszünet volt.*

Baranya megyében máris jelentős a fagykár, mert ott minden más országrésznél erőteljesebb volt a virágzás. Első becslés szerint *keddre virradóra a vihar és a lehűlés kétmillió kényes őszibarack-, cseresznye-, meggy-, alma- és szilvafát lepett meg tavaszi pompájában.* A Mecsek lejtőin kedd reggelre fehér és rózsaszínű virágszőnyeg borította a földet a szél pusztítása nyomán.

A váratlan változás viszont hasznot is jelent a mezőgazdaságra azzal, hogy *megszűnt a már-már aszállyal fenyegető szárazság.* Kedd délutánig a Meteorológiai Intézethez jelentős mennyiségű csapadékról érkezett hír. Budapesten máris meghaladta az eső mennyisége a 30 millimétert. Az őszi vetések fejlődése szemmel láthatóan meggyorsult. A borvidékekről érkezett jelentések szerint egyszeriben lassúbb lett a szőlő fejlődése, amely már-már egészségtelenül gyors volt.

Első fokú bésvültség

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
1963 MAJ 23
KISIPAROS ÚJSÁG

Bódy Irén

KÉKFESTÉS

Kihal vagy életre kel?

A paragrafus sorompója

Az iparművész próbálkozik

Haldoklik egy ősi kisipari szakma: a *kékfestés*. Az utóbbi évtizedekben nem tanulta senki ezt a nehéz, de szép mesterséget. Néhány tudója, aki még életben tartja — idős. Velük eltűnik hazánkból a népi ruházkodás hagyományhordozója.

Hogyan lehetne mégis megmenteni? — ez a gondolat foglalkoztatta *Bódy Irén* iparművészt. És szívós munkával, következetes formakereséssel, kitartással megpróbálta ismét életre hívni. Hogy milyen sikerrel, azt bizonyítja a Népi Iparművészeti Tanács Régiposta utcai bemutatótermében rendezett kiállítása, ahol másfél hónapig a közönség is láthatta eredményeit.

— Mi adta az ötletet a kékfestés hagyományainak ápolásához, feldolgozásához? — kérdezzük az iparművészt.

— Már a főiskolán kezdett érdekelni. Talán azért, mert közelebbről nem ismerkedtünk vele, inkább csak érintettük. Nagyon sok szépet látok benne, és úgy érzem, *alkalmazásuk a modern lakáskultúra kialakításában nélkülözhetetlen.* S hogy mennyire hiszem, azt bizonyítja tavalyi, Csók Galéria-beli kiállításom is, ahol már szerepeltem hasonló szellemű dolgokkal. Azok kézi rezervával készültek.

A most zárult kiállítás textíliái már kékfestőműhelyben, régi, hagyományos eljárással születtek. *Jakkel Sándor* jászapáti kékfestőmester kezenyomán kelt életre Bódi Irén sokszínű elképzelése.

Ez a kiállítás az elmúlt évinek következetes továbbfejlesztése, amellyel a művész igazolni akarja: jó úton indult el.

— Az itt látottak természetesen csak ízelítőül szolgálnak. Ennél sokkal több fantáziát érzek az ősi technikában.

— Például?

— Idegenforgalmi központunkban, a Balaton szállodáiban nemcsak szépen hatnának, érvényesülnének a kékfestett kerti és éttermi garnitúrák, de feltétlenül érdeklődést váltanának ki az ott megforduló turisták, külföldiek körében is. *A női divat területén ugyancsak hódítana.* Meglepetéssel forgattam a napokban az egyik külföldi divatlapot: az új divatban helyet kaptak az ősi kékfestő szakma motívumai. És még számtalan példát mondhatnék. Sok dolgot szeretnék megvalósítani, kihozni az öreg műhelyből — közkinccsé tenni.

— Hogyan jött létre a kapcsolat Jakkel mesterrel?

— A már említett Csók Galéria-beli kiállítás után a Népi Iparművészeti Tanácshoz fordultam: mi lenne, ha komolyan foglalkoznánk a kékfestéssel, „fel kéne fedezni", mint sajátos magyar színt. Örömmel fogadták érdeklődésemet, és nyomban adtak is lehetőséget a hevesi háziipari szövetkezetnél. Formatervező, művészeti vezető lettem Hevesen. A szövetkezet foglalkozott kékfestéssel, együttműködött Jakkel mesterrel már akkor is. Így aztán minden alakult magától. Illetve csak eddig. Most baj van.

— Történt valami?

— Amikor elé álltam, hogy tanítson meg engem erre a mesterségre — ott kezdődött... Hiába szeretné eladni nekem szakmai titkait, művészetét. Nem teheti. „Nincs rá lehetőség" — sajnálkozott.

— Nem akartam elhinni... Utánajártam... Sajnos — igaza van. Csak saját gyereket taníthatna, azt sem mint ipari tanulót.

— Itt érzem veszélyben a szakma életképességét, a ráfordított energiát, az elért sikereket. Pedig nagy szó, ha kékfestőmester idegennek vall! Olyan féltett foglalkozás ez ősidőktől fogva, hogy már vérükben van a titoktartás. Még egymásnak sem árulták el, mit tudnak. Ha nem volt saját gyerek — elvitték magukkal örökre titkukat a mesterek.

— Nehéz szakma. Magam sem tudom elképzelni, hogyan bírnám fizikai erővel. *De ismernem kellene.* E nélkül nem tudok tervezni, lehetetlen továbbfejleszteni, korunk művészi szemléletének megfelelően kialakítani...

Az iparművész próbálkozik. Lehetőséget szeretne „kijárni" a legális tanulóidőre, együttműködésre. Arra, hogy az egyébként is koros és egészségileg megrongált szervezetű Jakkel mesternek legyen még ideje — ha már neki nincs gyereke — utódot nevelni.

Ha igényli a közönség — *márpedig igényli, bizonyította a kiállítás* —, miért kell akkor intézményesen kárhozatra ítélni egy nagy múltat hordozó szakmát? Múzeumokba vándorolnak, nyugdíjba vonulnak a kékfestő-műhelyek felszerelései. Nem volna jobb értő kezekbe adni?!

Kin múlik? A KIOSZ-t köti a rendelkezés. Minisztériumok?... Vajon, hol keresse Bódy Irén és a hevesi szövetkezet a megoldást?!

Kár megtagadni a vállalkozóktól szerény kérésüket. Mindössze egy embert szeretnének e halálra ítélt mesterségre megtaníttatni. Ők reménykednek. Talán nem érkezik későn a segítség.

A kiállítással csatát nyertek. Lehet, hogy további elképzelésük, vágyuk is teljesül?...

Uray Ágnes

— *Találmány. Egy drezdai iparostól kaptam. Itt találkoztam vele a Balatonnál. A házak homlokzatára szórják ezt az anyagot — géppel. Érdekes dísz lehet ez a vakolaton. Azt mondta a német kolléga, menjek ki hozzá, nála megtanulhatom, hogyan kell ezt csinálni.*

— *És kimegy?*

— *Ki!*

Varga Nándor

---

i segély
jségi biztosításban

szor érdeklődnek nálunk afelől, ı jár-e a biztosított kisiparos lődés oka az, hogy a segélyre is kétségbevonták. Ez azonban atlan összetalálkozása lehetett. et ugyanis, amely az önkéntes sítási szolgáltatások között fel- 800,— Ft segély tehát kisipa- inak, sőt pontosabban: annak, A segély kifizetésének csak mutatni a halotti anyakönyvi t.

SSEN
A
ÚJSÁGBAN!

Autósok figyelmébe!

Hengerfúrás, dugattyúzás, főtengelyköszörülés, csapágyazás, kardánkereszt felújítás, **ERNYEI gépműhely.** Új cím: **XIII., Hegedüs Gyula utca 50, Muk Sándor utca sarok.** **Telefon: 295—298**

Kárpitoszsinórt, bortnit, bojtot színminta szerint is készít Elek Istvánné paszományos mester, Budapest, VI., Kmetty u. 14. Tel.: 310—096.

Szalagfűrész-reszelők, használt reszelők újravágása: Temkó Jánosné reszelővágó mester, Szeged, Pulcz u. 11.

Bőrhulladék és cipészkellék szaküzlet. Livsin László, Bpest, VII., Dob u. 76.

Takács Sándor
fodrászkellék kereskedése,
BUDAPEST VIII., VIG UTCA 28. SZ.
Telefon: 334—870
Fodrászgépek, felszerelések, szerszámok, vegyiáruk. Vidékre utánvéttel is szállítok.

Csillám: vakolatba, szobafestéshez, őrölve kapható. Kiss Gyula, Bp., VII., Garai u. 3.

Kárpitosok figyelmébe! Székváz 220 forint, Rumba fotelállvány 320 forint. Raktárról kapható Gárdos Ernő asztalosnál, XIII., Szabolcs utca 11. Tel: 403—913.

Villanymotorok tekercselése garanciával, vidékre is. Bezze, Budapest, IX., Ráday u. 3. Tel: 384—328.

MOLNÁR

fodrászati cikkek és kellékek szaküzlete.
Budapest VIII., józsef körút 62. sz.
Telefon: 335—468

Szalagfűrésszel kombinált gyalugép,

---

a
si
7.
d

CSILLÁROK
stíl, modern, **KOVÁCSOLTVAS** tervek szerint is. Javítások:
Asztalos József bronzműves,
IX., Üllői út kilenc.
Telefon: 180—522

Kisiparos VII. kerületben keres üzletműhelynek alkalmas földszinti helyiséget (esetleg szabad rendelkezésűt vagy rezsitársként is). Kirakatlehetőség szükséges. „Körút, Rákóczi út" jeligére a kladóba.

Kilós tömeg sárgarezezést és nikkelezést, valamint alumíniumcsiszolást vállalok. VIII., Bacsó Béla u. 38. Bere. Tel: 145—332.

Cukrászok! Svéd rendszerű (Pinguin) gyorsfagyasztó aggregáttal együtt eladó. Rosta cukrász, Kapuvár.

BŐRTALP, BŐRHULLADÉK, CIPÉSZKELLÉK, FASAROK,
KALMÁN
BUDAPEST VI., MARX TÉR 3.

Holti Imre cipészkellék szaküzlete. Bpest, XI., Bartók Béla út 80. Vidékre utánvéttel szállítok.

Villanymotorok tekercselését garanciával, rövid határidőre vállalom. Tóth műszerész, Dob u. 58. 222—643.

Fodrászok, szabók! Belgatükrök minden méretben. Landler Jenő u. 16., szaküzlet. Tel: 212—711.

Festőhengerek, rugalmasak, puhák, légmentesek. Kérjen bemutatólapokat. Flóhr, Budapest, VI., Majakovszkij u. 98/a. Telefon: 428—746.

„VIBROMAT SUPER"
2930.— Ft.
Komplett **„Vibromat Baby"**
935,— Ft.
Komplett aut. tű
360,— Ft.
Szabadalmi gyártói **„Vibromat Szerviz"**
Szebenyi György
és
Jantay Gusztáv műszerészek.
Budapest XI., Bocskai u. 11. és 24.

Táskakészítéshez, harisnyakötéshez társat keresek. „Négyórás is lehet 244357" jeligére a Felszabadulás téri hirdetőbe.

Gépjárműmotorok csapágyazása, főtengelygörgözés, köszörülés, hengerfúrás, oválugattyúkészítés, VII., Csengery u. 3., gépműhely.

AUTÓ-, TRAKTOR-, MOTORJAVITÁS ÉS FŐTENGELYKÖSZÖRÜLÉS
Törv. védett eljárással készítek motordugattyúzást, hengerfúrást, fehér és bronz csapágyazást, vonalbafúrást illesztésekkel, szét- és összeszerelést, bejáratást próbapadon **GARANCIAVAL, Warszawa, Moszkvics, Skoda, Wartburg, Opel** 8 napon belül vidékre utánvéttel.
EICHLER
autómotorjavító,
Bp. XIII., Jász u. 42. Petneházi utca sarok.
Telefon: 405—717

Azonnal beköltözhető ház eladó 18[illegible] négyszögöl, másfél szobás, gyümölcsössel, Kistarcsán, Komáromi u. 4. Érdeklődni: X., Sörgyár u. 59. fsz. 5. Erdődi.

Eladó: Bádogos szerszámok, gépek és egy műhelyrész. V., Vadász u. 17. bádogos műhely.

Szobafestők! A

1967 AFR 2 2

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Bódy Iren

ESTI HÍRLAP

...rel és forró sütőben megsütjük.

1021

A lakások meleg otthonná alakításához ajánlunk egy hasznos kiállítást. Bódy Irén textiltervező iparművész kézi technikával készült, reprezentatív igényt kielégítő alkotásai mellett sokszorosítható lakástextília-terveit mutatja be a Csók István Galériában (Váci utca 25.). A gazdag anyag sokféle módon mutatja be a textil felhasználásának lehetőségeit.

GOLDE

Bódy Géza
textilterve

M.D.K.

A Csók István Galériában
rendezett tárlatot. Kiállí-
tásán lakástextilekkel mu-
tatta be.

Frank János: Bódy Géza kiállítása
Élet és Irodalom, 1967. május 13-8 lap

MDK.

Bódy Irén

Textilművészetéről

Magyar Nemzet 1965 ápr.17.lap 4.

Bódy Irén textiltervező M.D.K.

függönye a sárbogárdi tsz éttermében

Domanovszky György: Husz esztendő magyar.....
textilművészete

Magyar Nemzet 1965. április 17. 4.l.

MDK.

Bódy Imre
textilfestő

Méltatói.

Domanovszky György: Szabó Marianne művészete
Művészet, 1968. július - 41 kép

Bódy Éva

Kh. gy. cikke: „Bódy Éva textil tervező művész kiállítása a Csók galériában"

Magyar Nemzet, 1967. V. 4.

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1969 NOV 14
ESTI HÍRLAP
Budapest

PÖTTYÖS A FÉSZEKBEN

A kékfestés lehetőségei

Gyermekkorában Veszprémben a Festő utcában lakott, s mellettük dolgoztak a kékfestők, már akkor kék-fehérben látta a világot, pettyes ruhákat hordott, el is nevezték, azóta is így hívják *Bódy Irén textiltervező művészt: Pöttyös.* Makacsul és kitartóan tervezi az olyan textíliákat, amelyek egyéniek, eredetiek, de mindenki számára elérhetőek, vagyis nem drágák. A kékfestéssel öt éve foglalkozik egészen rendkívüli intenzitással s nem bátortalanodva el a HISZÖV közönyétől sem. Az ő Régiposta utcai üzletükben aratta első sikereit a kékfestő anyagokkal, de a vállalat — ki tudja miért? — azóta sem foglalkozik az ízléses, eredeti, számtalan variációs lehetőségű, könnyen kezelhető anyagok árusításával.

Most, a Fészek klub termében a néző alig tud elszakadni Bódy Irén hangulatos, nyarat, napot, fényt idéző kék-fehér párnáitól, függönyeitől, terítőitől. Részben a régi népi motívumokat alkalmazza, részben új mintákat talál ki; több mint száz, körtefából készült nyomódúcot készített, s azokat variálja. Különösen kedves a különböző nagyságú, szétszórt, aszszimetrikusan pettyes függöny, a margarétás, gyöngyvirágszirmú párnák, a szívmotívumokkal díszített és virágos terítők. És milyen jó ötlet: kék-fehérben elkészíteni egy-egy város címerét, a turistáknak meganynyi szép emlék: falraakasztható terítő lehetne.

Kislakások, nyaralók, étkezőkonyhák, kertek, nyári vendéglők eredeti, igazán modern díszei — lehetnének. Talán valahol valaki mégiscsak megteremti a lehetőségét annak, hogy a közönség is megvásárolhassa!?

P. Zs.

vendé
máb
zott f

TA

Ma délelőtt a Parlament Vadász-termében ülést tartott a *Magyar Nők Országos Tanácsa.*

A tanácskozást nagy munka előzte meg: a Nőtanács aktivistái, pedagógusok, egészségügyi dolgozók és más társadalmi munkatársak részvételével széles körű, felmérő munkát végeztek. Sokoldalúan megvizsgálták a nők politikai, gazdasági és szociális helyzetét a közéletben, a termelésben, a munkában betöltött szerepüket, foglalkoztak a családi élet gondjaival. Az alapos elemzés tapasztalatairól számolt be ma délelőtt *Erdei Lászlóné*, a Magyar Nők Országos Tanácsának elnöke.

Szovjet ú
sajtóérte

Moszkva, november 14.

Hável József, az MTI tudósítója jelenti:

Már hagyománnyá vált, hogy a szovjet űrhajósok egy-egy sikeres kozmikus kísérlet után ellátogatnak Moszkvában a *Novosztyi* sajtóügynökség Puskin utcai székházába. A Szojuz-űrhajóraj kísérlete után is folytatódott ez a tradíció, ezúttal azonban *kibővített formában:* a szerkesztőségi kerekasztal mellett az új-

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRMONDÓ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Bódy Irén

ESTI HÍRLAP
Budapest

1969 NOV 21

Pöttyös kapható

November 14-i lapszámunkban „Pöttyös a Fészekben — A kékfestés lehetőségei" címen cikk jelent meg. A riport Bódy Irén textiltervező művész egyéni, eredeti — a kékfestős technikájával készült — alkotásairól, az azokból rendezett kiállításról számolt be. A cikk nyomán vállalatunk a művész munkáit — díszes terítőit, párnáit — árusítani fogja.

Kiss Ivor Sándor főosztályvezető
Népművészeti és Háziipari Ksz Vállalat

SAJTÓFIGYELŐ

ESTI HÍRLAP

Budapest

MDK

Bódy Irén

Bojár Iván irása

Budapesti Rundschau 1968 okt.11.

Bódy Irén

Említve

Magyar Képzőművészek
Szövetsége Iparművész
Titkárságának Tájékoztatója 1970. IV. 5. l.

Bódi Irén, textilterverő

- a Népművészeti és Háziipari Szövetkezetben kékfestőből készített nyári paraszturkája a BNV-n

Népművészetünk

Magyar Ifjúság, 1969. V. 30. 18. l.

Bódy Irén

Mályvák c. népies hangulatú művével szerepelt.

Szíj Rezső: 1. Fal- és Textil Biennálé Szombathelyen; Ipari Művészet, 1970. 10. 45. l.

Bódy Iréne

"Mályvák" c. munkája említve

A Magyar Képzőművészek
Szövetsége Iparművész
Titkárságának Tájékoztatója 1970. IV. 5. l.

Bódy Irén

nevét a hagyományos kézi textilfestés első felszabadulás utáni úttörői között kell emliteni. Évek óta a régi kékfestő technika megvalósitásán és elterjesztésén fáradozik.

Katona Imre: Modern iparmüvészetünk néhány kérdése. Müvtört.Ért. 1970.4.sz. 278-283. l.

283. l.

Bódy Imre

Foto és néhány adat a művészről.

I. Fal- és Textil Biennálé
Szombathely, Savaria Múzeum, 1970.

Bárdy Imén

Rövid méltatás

Lector: Mezőgazdaság a Répszőmincsel-
ben
Tagyar Nemzet, Jo. 1970. sept. 11.

Bódy Irén

Textiltervező. Szabó Kinga kerámikussal közös kiállításuk volt a Népi Iparművészeti Tanács bemutató termében. Bódy Irén kékfestőink hagyományát követi.

Ipari Művészet, 1968. 3. sz., 60. l.

Bóshy Imén

Emlétre

Lómcz Sámsher: Kiállítésnél-kiállítésre

Meyer Hirlap, Bp. aug. 25.

BÓDY IRÉN: Sálrészlet

BÓDY IRÉN, mint nyomó-festő textiles az Iparművészeti Főiskolát végezte és utána a Kispesti Textilgyár tervezője volt. Ebben az együttesben való szereplése éppen ezért érdekes: A nagyipar vonaláról jött és most mint a Komplex Textil Studió tagja dolgozik. Bizonyos kötöttség után teljes tervezői szabadságot kapott. Ez művészi törekvésén — kezdetben — érezhető volt. A nagy felületek megoldására törekedett. Ennek következtében erőteljes színezés és nagyméretű díszítés jellemezte. A nagyipari tervezés azonban nem adott ehhez megfelelő alapot és így első művei inkább figyelemreméltó kísérleteket, mint elfogadható eredményeket hoztak. A lépték különbsége, a múlt és jelen feladatai és problémái között természetes nehézséget okoztak számára. A IV. Orsz. Iparművészeti Kiállításon azonban már két függönyével bizonyította, hogy magáratalál, a kísérletezésekből eljutott a határozott mondanivalóhoz. Érdekes módon mindkettő geometrikus megfogalmazású volt a kezdeti kísérletekkel szemben. Talán az itt elért eredmény vezette vissza ahhoz, hogy most már a növényi díszítmények komoly művészi ábrázolásai sem okoznak gondot neki. Ezen az úton eljutott odáig is, hogy egyaránt tud lakás- és ruhatextilt tervezni.

CSÁNYI ÁRPÁDNÉ 1953-ban végezte az Iparművészeti Főiskolát. A négy kiállító közül az ő művészetéről tudok legkevesebett mondani, nem azért, mert értékben társai mögött marad, hanem, mert a kötelesség évekre adminisztratív beosztásba szólította és amikor végre visszatérhetett, hogy mint művész dolgozhassék, akkor is a szövőművészet legnehezebb részét, a gobelint és a szőnyeget választotta. A Főiskolát végezve különösen a bútortextilben kereste mondanivalóját és néhány mintájával komoly sikert is ért el. Így szerepelt a III. Iparművészeti és Népművészeti Kiállításon is. Később már szövött ruhaanyaggal is foglalkozott és e téren is voltak komoly eredményei. Mégis figyelemreméltóan ez nem elégítette ki. A nagyobb felületek szövött megfogalmazása érdekelte és így jutott el a szőnyeghez és a gobelinhez. A bútortextilből kiindulva nehéz e két tokonfajhoz eljutni, különösen akkor, amikor annyira egyéni utak kiépítésére törekszik egy művész, mint ő. Művészi látásában van egy kettősség: egy teljesen festői és egy erősen lehatárolt, geometrikus. Ez művészetében még sok zavart fog okozni, de egy egészen egyéni stílust is. Eddigi törekvéseit és már letett alkotásait ismerve, határozottan állítom, hogy a keresés időszakán túljutva önálló színt fog adni mindkét műfajban.

DOMANOVSZY GYÖRGY

CSÁNYI ÁRPÁDNÉ: Gobelin

A kiállítást rendezte:
Dr. DOMANOVSZKY GYÖRGY
Az installáció tervezője és
a rendező munkatársa:
KÁTAI ISTVÁN

609625 Pátria nyomda Bp.
Felelős vezető: Földi Vilmos
F. k.: dr. Balázs Istvánné

CSÓK ISTVÁN GALÉRIA

BUDAPEST V., VÁCI UTCA 25

KISS ROÓZ ILONA
PERCZ JÁNOS
BÓDY IRÉN
CSÁNYI ÁRPÁDNÉ

IPARMŰVÉSZEK

KIÁLLÍTÁSA

1961

JANUÁR 6-TÓL JANUÁR 20-IG

1958 augusztusában, ugyanezekben a helységekben, a művészeteket szeretők egy első kísérletet láthattak, amikor öt fiatal iparművésznő: egy belső építész, egy textilfestő, egy szövő, egy keramikus és egy üveges együtt mutatkozott be. A kiállítókat akkor mi válogattuk össze azzal a céllal, hogy minél egységesebb hangot adjanak és azon felül, hogy művészi munkájukról beszámolnak, a kulturált lakásnak kis propagandát fejtsenek ki. Kísérletnek szántuk azzal az elgondolással, hogy siker esetén a kiállítást megismételjük, további iparművészeti ágak bevonásával. A siker, amint arról az írott és szóban elmondott kritikák tanúskodnak, a vártnál nagyobb volt. Nemcsak a szakma, hanem a nagyszámú látogató is az elismerés hangján szólott.

Ezúttal alapvetően másként jelentkezik négy művész és más összeállításban is. Ők maguk társultak, ők keresték meg egymást, hogy művészetüket bemutassák, eredményeikről számot adjanak. Műfajilag is más az összetétel. Bódy Irén képviseli a festő- és a nyomottanyag textilt, Csányi Árpádné a szövést néhány gobelinnel és szőnyeggel, Kiss Roóz Ilona a kerámiát és az ilyen összeállításban még nem szerepelt műfajt, az ötvösséget Percz János. Mindnégyük nevét ismerjük már kiállításokról, így az 1959—60. évi IV. Országos Iparművészeti Kiállításon is eredményesen szerepeltek. Azóta egy év telt el és ez az egy év újabb kiemelkedő alkotásokhoz vezetett. Sajnos az együttesből hiányzik a belső építőbútortervező és annak alkotásai. Mégis a legnagyobb örömmel kell fogadnunk a négy művész bemutatkozását, mert egy elindított gondolat eredményes átfogalmazásával találkozunk az ő kezdeményezésüknél.

Négyüknél nemcsak bemutatkozásról van szó, hanem művészi-emberi hitvallásról is, mellyel a dolgozó ember legközvetlenebb környezetét, magas színvonalon kívánják szolgálni, mind a négyen egyforma hangszereléssel. A „ma" emberéhez kívánnak szólni úgy, hogy a beszéd ne csak magyar legyen, hanem nemzetközi is, értse meg Kelet és Nyugat egyaránt, olyan, mely érthető és nem dadogás, ne az, amit Nyugaton egyes — hangsúlyozom, hogy egyes — művészek tálalnak a haladás cégére alatt. A kiállítók alkotásaikban „modernek", de konstruktív módon.

Ezúttal a kiállító művészek bemutatásánál eltérek a megszokott ABC-sorrendtől. És ezzel négyük művészete között nem értékbeni ítéletet kívánok adni, hanem azt, ahogyan évek során művészetük feilődését figyelemmel tudtam kísérni. Ez tehát nem értékelés, nem kritika — bár más helyütt mindegyikükkel nagyon szeretnék ily vonatkozásban is foglalkozni.

KISS ROÓZ ILONA Állatfigurák

Így tehát a Munkácsy-díjas KISS ROÓZ ILONÁVAL kezdem. E'őször a II. Iparművészeti és Népművészeti Kiállításon jelentkezett néhány kisméretű, formailag igénytelen tányérkával. Figyelmeztető volt a dekor és a színezés finomsága. A kiállításról írt kritikámban megírtam, hogy többet kívánunk tőle. Ez az év 1952. volt. Az azóta eltelt nyolc év alatt sokszor szerepelt alkotásaival és művészetét szigorú kritikus szemmel nézve, hol emelkedő, hol hanyatló tendenciát mutatott. Az ígéret állandó volt, de az „igen" csak lassan formálódott ki. Művészete népi elemekből, helyesebben a magyar népi fazekasság szemléletéből indult ki, eltekintve néhány nagyobbméretű és nem sikerült darabtól. Formaalakítása és színezése meglehetősen egyhangú volt. Ennek ellenére önálló volt, oly mértékben, hogy egyik vezető keramikus mesterünkhöz sem lehetett kapcsolni. Még 1955-ben a III. Iparművészeti és Népművészeti Kiállításon is így jelentkezett, bár akkor már megmutatkozott, hogy formában, színben több a mondanivalója. 1958-ban művészete egyszerre kivirágzott, vagy helyesebben az egysíkú lassú fejlődésből sokfelé tekintő kereséssé alakult. Talán ebben az időszakban vétette a legtöbb hibát. Érthetően, mert a mohó keresésben nem mindig találta meg a saját hangját. De ez a nagy, lázas keresés meghozta az eredményt.

Ezen a kiállításon bemutatott alkotásai már azt bizonyítják, hogy igen széles skálán képes játszani formában, színben és dekorban egyaránt. Már nem küzködik, hanem könnyen alakít nagy- és kisméretű formákat, vázákat, tálakat, ember- és állafigurákat. Dekorjai egyéniek, nem mesterhez vagy iskolához igazodik. És ami a legnagyobb erénye, minden munkájában vérbeli keramikus marad. — Komoly kritikát szeretnék róla írni, mert „feltört" legjobb keramikusaink közé.

Úgy érzem, másodiknak PERCZ JÁNOS ötvösművészetéről kell írnom. Bár említésreméltó első bemutatkozása nem is olyan régi, hiszen több tárggyal csak a IV. Orsz. Iparművészeti Kiállításon szerepelt, mégis azok előtt, akik művészeti életünk egészét figyelik, neve már néhány éve ismert. A Képzőművészeti Főiskolát ugyan mint festő végezte, mégis érdekes módon, erős plasztikai látással rendelkezik és ez kényszerítette az ötvösművészetre, melynek mesterségbeli részét önerejéből sajátította el és fejlesztette biztos alappá. Ennek birtokában alakította ki teljesen egyéni-hangú művészi mondanivalóját. Oly egyénien jelentkezett, hogy kezdetben még a szakavatottak is értetlenül álltak alkotásaival szemben. Pedig ebbéli munkássága igen sokirányú volt, már jelentkezése kezdetén is és az utóbbi évben egyre gazdagabbá válik. Anyaga a vörösréz. A kiállított anyag bizonyítja, hogy ebben milyen hihetetlen forma- és méretgazdagságot tudott elérni. A különféle méretű és megoldású maszkok, tálak, edények, figurák stb. nemcsak elmélyült művészi alkotómunkásságról tesznek tanúságot, hanem arról is, hogy ezt nem a megszokott úton kívánja elérni. Újat és korszerűt teremtett az edényalakításban és új ékszertípust alakított ki. Ugyanakkor sokrétű munkásságában állandóan visszatérő törekvés, hogy a plakettban is újat teremtsen. Végezetül azt is meg kell említenünk Percz János művészetével kapcsolatosan, és ami igen figyelemreméltó, hogy akkor, amikor apró ékszereket, figurákat csinál, monumentális látása is van. Ezt bizonyítja a Gellért Szálló számára készített fémkompozíciója és a tervezés alatt levő debreceni nagy világtérképe.

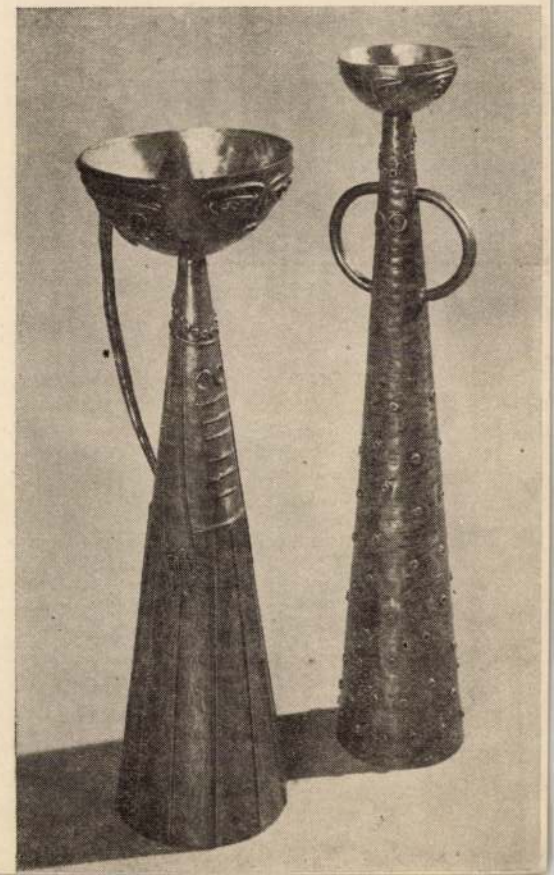

PERCZ JÁNOS: Vörösréz edények

Bódy Iván

Három év a mesék birodalmában

Mi legyen a művésszel? Közhellyé üresedett kérdésünkre politikai közhelyek szlogenjei válaszolnak egy átalakuló társadalom hétköznapjaiban. Tudjuk, ismerjük: álljon meg a saját lábán; keressen mecénásokat; találjon megbízásokat; majd kialakul egy új vásárlói réteg; majd a fejlődő új típusú (nekünk új) műkereskedelem megmenti. Szó, szó, szó. Az egészet emigyen foglalhatná össze bármely nagyokos, ha lenne egy kis népi alapon örökített kultúrája: segíts magadon s az úristen is megsegít.

Mi lesz vidéken a művészekkel? Ahol egy, mondjuk, Veszprém nagyságú városban kell élniük s ahol igencsak korlátozott a közületi megrendelők száma. A mindenki álma, a bankok száma is véges. A városlakók mindennapi megélhetéssel küzdenek, és az elképzelt mecénási réteg, vásárlók is jóval kevesebben vannak—lesznek, mint egy nagyvárosban. Szóba jöhetne a turizmus, de hát éppen az a baj, hogy a balatoni idegenforgalomnak nemcsak a mennyisége, de és elsősorban a minősége romlott feltűnő módon, s most már biztos, hogy ide csak a legelemibb nyári igényeiket jönnek kielégíteni, nemhogy műtárgyat vásárolni! Már vízparti idétlenségeket sem vásárolnak. Maradhatna még az állami, értsd önkormányzati mecenatúra — vásárlás, díjadás —, de mindenki tudja, összeomlottak az eddigi kiállítások, az összegző vagy tematikus tárlatok megszűntek, s ami akad, néha az is olykor rögtönzés, kapkodás. (Előfordult éppen Veszprémben, hogy a tárlat díjazott művészei üres borítékokat kaptak, s a díj összege csak hosszú hónapok múlva érkezett meg hozzájuk.)

Ennyi negatív jelenség hallatán szoktunk kollektív öngyilkosságot elkövetni... Hiszen tudjuk jól (s olykor az állami fennhatóság is ezzel nyugtatja rózsaszín álomba magát), a helyzet mégsem ilyen reménytelen. Mindezeket a gondolatokat is Veszprémben egy galéria kellemes légkörében, szép képek között, egy neobiedermeier garnitúra asztalán írom. (A garnitúra kölcsönözve a helyi múzeumból.) S ebben a galériában éppen az ellenkezője történik mindannak, amiről a bevezetőben írtam, igaz, a maga lehetőségeiből adódóan csak kicsinyített méretben és mennyiségben.

Hegyeshalmi László galériája (jó lenne a neve elé a korjelző *„id."* szócskát kitenni, mert van egy ifjabb is, aki maga is képzőművész) a *Mestermű* nevet viseli. Bizonyára nehéz vajúdás szülte név, de pontos és igényes. Sőt elriasztója azoknak, akik beérik az olcsóval, a bóvlival. Itt az olcsó nem az árakra vonatkozik, mert ebben a galériában a szép tárgyak is elérhető árúak.

De nem ez a lényeg a tulajdonos számára. „Érthetetlen" magatartásával ez a galéria inkább bemutatóhely, mintsem vásárlóhely, illetve mindkettő, csak éppen az arányok az előbbi javára tolódtak el, lehet, hogy a tulajdonos akarata és reménysége ellenére. Tény, hogy már három éve így tudja megőrizni vállalt célját, amelyhez egy Kassák-mottót is választott: *„A jó műnek jövője van."*

Egyetlen adat fontos csak Hegyeshalmi László nacionáléjából: nyugdíjba vonulásáig több mint tíz éven át a Petőfi Színház igazgatója volt, s ő irányította az épület teljes felújítását is, aminek eredményeként egy gyönyörű jugendstíl színház nyerte vissza régi pompáját. Nem csoda, ha a színházat felékesítő művészekből szerezte a galéria első tagjait: *Smetana Ágnes, Albert András, Szekeres Károly, Szenes Zsuzsa, Horváth Márton, Horányi Ágnes, Vásárhelyi Emese.* Majd a megye művészeit kérte

fel a galériához csatlakozásra: *Udvardi Erzsébet* Badacsonyból, a herendi iparművészek: *Takács Zoltán, Tamás Ákos, Horváth László*, a visszatérő *Décsi Ilona* és *Kéri Imre*, az örök tapolcai *Marton László* és sorba a többiek: *Bódy Irén, Duray Tibor, Gönczi András, Hegyeshalmi László (B), Nagy R. Katalin, Somogyi Győző, Somogyi József*, s jöttek az újak: *Bojtor Károly, Cziráki Lajos, Bartha Ágnes, Raffay Béla.*

S a sort tovább bővítve a galéria bevonta a határon túli magyar művészeket is tevékenységébe. Elsőként a sepsiszentgyörgyi *Etna* csoport mutatkozott be, majd a Vajdaságból áttelepült *Szajkó István*, később *Penovác Endre* tárlata nyílt meg. Mindez úgymond lelki kilépés volt a galériának otthont adó múlt századi gyönyörű ház pincéjéből, de a földrajzi távolodás is bekövetkezett. Túl azon, hogy a galéria már kétszer is szerepelt a fővárosban a *Budapesti Szalon* bemutatkozásán, az elmúlt évben Somogyi József *Corpusok és piéták* című kiállítását rendezte meg a veszprémi vár egyik barokk templomában. Első ízben kerültek ezek az alkotások a közönség elé, hiszen szűk körön kívül senki sem tudta róluk, hogy léteznek. Az indulatosan megfogalmazott, a gyötrő halálfélelmet és a bölcs belenyugvást sugárzó, olykor vaskosságukban is törékenységet és kiszolgáltatottságot jelző szobrokat első ízben a Mestermű Galéria vitte közönség elé, soha hitelesebb helyszínen. De rendezett a Mestermű Galéria kiállítást már Zircen is, a helyiekkel együttműködve.

Mindezek mellett lezárult életművek is felvillannak újra a boltívek alatt, mint *Duray Tiboré* (1912—1988), *Karácsonyi Iréné* (1908—1992), hogy a gyors felejtés nehéz fátyola leereszkedését kicsit késleltessék. A maiak közül itt vitte közönség elé *Kéri Imre* a Mestereknek és a Margarétáknak ajánlott rézkarcait, *Decsi Ilona* varázsos nőiességén át felragyogtatott Krúdy hangulatait, *Bojtor Károly* ős-szimbólumokkal gazdag, fájdalmas pasztellszínűre fogott festményeit, *Raffay Béla* marokköveket idéző, mikroméretükben is kozmikus érzelmeket sugárzó szobrait, salföldi kavicsasszonyait és torzóit.

Különösen fontos, hogy a Mestermű Galéria mindig megtalálta a kapcsolódási pontokat más művészetek együttes bemutatására. Kiváltképp alkalmasak erre a költészet-napi események, amelyeknek hagyományosan immár visszatérő színhelye a Hegyeshalmi műhely. De emellett is, itt mutatták be *Udvardi Erzsébet* Arany János balladáira készített csupa éj — csupa vörös képeit, amelyek ugyanakkor a Pannon Nyomda jóvoltából albumban is megjelentek. Itt volt a bemutatója *László Gyula* Arckép és kézírás kötetének, a pálya- és kortársairól készített rajzoknak. Ady Endrét 1994-ben a költészet napján ifj. *Hegyeshalmi László* képei idézték fel ciklussá rendezett látomás-víziókban. 1995-ben gondolnak az alapítók közül *Horváth Márton* és *Smetana Ágnes* együttes bemutatkozására, a 70 éves és ugyancsak megyebeli *Marton László* köszöntésére és a szintén évfordulóját ünneplő *Bódy Irén* textilvarázsainak összegyűjtésére is.

S amikor az irodalom ünnepe van, akkor megszólalnak az alkotók is: Ady, József Attila, Arany János, Krúdy Gyula művei hangzanak el s a megjelenítés kimondottan színházi, az érdeklődés órási. De egyébként itt mindig ül valaki a kényelmes fotelban, itt mindig feketével, egy korty itallal várják a betérőt, néha már egyenesen idegesítő, ha a beszélgetést megzavarja egy-egy profán szándékú vásárló. A kiállításokhoz katalógusok készülnek, a vernisszázsokat hosszan tartó beszélgetések követik s olykor a galériát támogató alapítvány (mert ilyen is van) kuratóriuma fehér asztalnál beszéli meg a teendőket. (Decsi Ilona kiállítását is velőscsontos, barna seritalos Krúdy-ebéd követte.)

Mindez mese is lehetne, ha igaz nem volna. A mese ott kezdődik, hogy ez a galéria még mindig él. A terembérleti díj, a felújítási hitel törlesztése, a rezsi költségek kifizetése tartozik a mese világába. Ez a galéria nem kap állami támogatást, sehol nem szerepel költségvetési tételként. Nagyritkán elnyer egy-egy helyi pályázatot, olykor ráesik egy főnyeremény: egy nagyobb közületi vásárlás; a többi rejtély. Mi tartja életben, nem tudni. Hogy Hegyeshalmi Lászlót elismeri a város, a megye, az szép. Hogy megkapta a város legszebb díját, a Gizella-díjat mindezért, az még szebb. Hogy művész, barát, érdeklődő jól érzi magát ott, az remek. Mindezt hogyan csinálja — az titok.

A Mestermű Galéria Veszprémben még él. Egyelőre. Várja a sokak által beígért új magyar középosztályt, a lakását majd kortárs művészek alkotásaival díszítő új polgárságot. Bízik a tömött pénztárcájú s magyar művészek munkáira vágyakozó idegenekben. Reménykedik az anyagilag is megerősödő és a politikai forró szurok öntögetéstől kiszabaduló önkormányzatokban, akiknél tervezett feladat lesz a kortárs magyar művészektől való vásárlás.

Csodahívő a veszprémi galéria tulajdonosa. S amíg a csodák bekövetkeznek, több mint 30 kortárs magyar művészt mutat be rendszeresen, olykor sikeresen is (ami az eladásokat illeti).

Azt mondják, 6000 művész él ma Magyarországon. Kétszáz Mestermű Galériára lenne szükség hamarjában.

Praznovszky Mihály

Fülöp Lajos

Veszélyes játékok

(Regényrészlet)

Amikor Karcsi felfedezte Jakab Jóskát a kíváncsi gyerekek között, akik az égő házat oltó embereket bámulták, úgy érezte, hogy a sok átélt izgalmat feltétlenül meg kell osztania pajtásával. Átfurakodott a fecskendő körül ácsorgók gyűrűjén, és megrántotta Jóska kabátját.

— Gyere, mondok valamit!

— Mit akarsz? — mordult kissé dühösen a bámészkodásban megzavart fiú.

— Majd meglátod, ha eljössz hozzánk. Eltalálta a házunkat egy ágyúgolyó.

Jóska nem szívesen vált meg a tűzoltófecskendő mellett szerzett jó helyétől, ahonnan nemcsak a lángoló házat láthatta, de a tűzoltók serény munkáját is figyelhette, beszélgetésüket, cifra káromkodásaikat is hallhatta.

— Ne hazudozz össze-vissza, és hagyj békén! — mondta, vagy inkább kiabálta a nagy zsivajban.

— Ne hidd el, ha nem akarod!

Ezeken a szavakon egy kicsit elgondolkodott Jóska. „Ha Karcsi így beszél, az azt jelenti, hogy igaz lehet, amit mond. Akkor pedig érdemes lenne megnézni."

— Na jó, később majd elmegyek, de még maradjunk itt egy kicsit — válaszolta megbékélve. Karcsi szavai felgyújtották a képzeletét, de a tűzoltás nem mindennapi látványáról sem akart lemaradni. Miután a szalmás ház teteje hamarosan teljesen leégett és a lángok továbbterjedését sikerült megfékezni, s legfeljebb csak a vén, füstölgő tömésfalakat nézegethették tovább, a bámészkodó gyerekek széledni kezdtek. Jóskának is elege volt a látványból, ezért hamarosan engedett Karcsi unszolásának.

— Majd meglátod, mekkora lyukat csinált a falon az ágyúgolyó. Azt hiszed, hazudok? — mondta Karcsi, amikor elindultak. De bizonygatásra már nem volt szükség. Alig várta Jóska, hogy saját szemével is láthassa az ostrom nyomait. Útközben egymás szavába vágve mesélték mindketten a nehéz órák alatt átélt élményeiket.

Ámulva nézegették a csonka kútágast, meg az éléskamra falán tátongó nagy lyukat.

— Ezt tényleg jól eltalálták — mondta Jóska. Elképzelte, milyen nagy robajjal dőlhetett be a fal, de egy kis csalódásfélét is érzett. Azt gondolta, legalább félig összedőlt Karcsiék háza, s ahhoz képest nem is esett akkora kár.

Miközben szemrevételezték a lövedék becsapódásának a következményeit, a szemfüles Jóska észrevette, hogy az ólak mögül Szőke settenkedett elő, majd hirtelen eltűnt a kocsiszínben, ahol Kálmán matatott már hosszabb ideje. Valószínűleg ott füstölte titokban újságpapírba sodort cigarettáját, miközben rejtekhelyet keresett különböző „kincseinek", amelyeket vakmerő portyázásai során szerzett az iskola pajtájában a németektől.

— Láttad? — bökte meg Jóska Karcsit.

— Mit? — nézett az kíváncsian.

Bódy Irén
textilterverő

„Függöny" terverete.

Korácsfonzsa Lakások
Wál Lajja, 1969. nov. - 47 szám.

Bódy Iréu

~~[illegible]~~ - textilfestő

Kikfestő alvasz, terítő.

(nyomo)

F.Á.: Kikfestő 1968.

Nők Lapja, 1968 május - 20 szám

Bódi Irén

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

1970 APR 11

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

dett a mozgalom, tartalmát az ör-
szágot birtokba venni készülő népi

gyan, kitől sajátítottak

1021

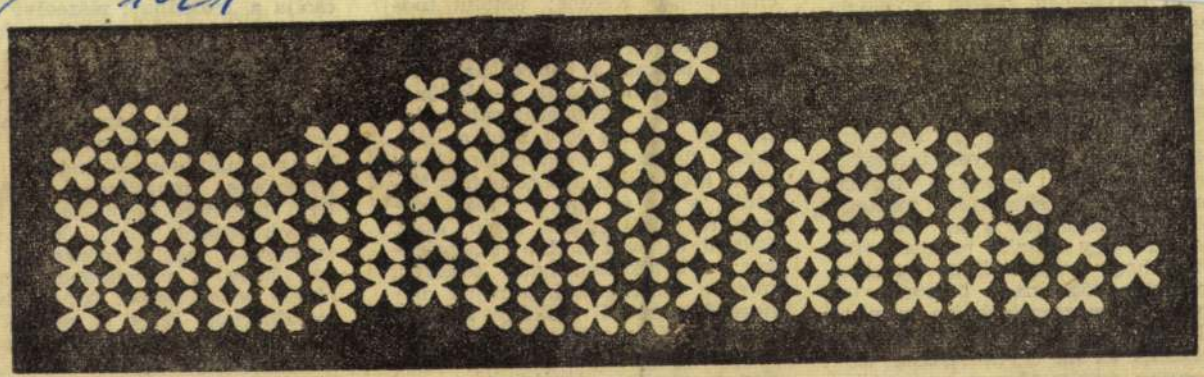

Bódi Irén: Kékfestő-minta

...egis hátrányo-
...bb helyzetben, hiszen nevükhöz nem fonódott versenygyőzelem. A versenypszichózis különös jelenség, s érdekesen jellemzi a közönség szelektáló igényét. Nemcsak azt jelenti tehát, hogy a hallgató szívesebben fogad olyan művészt, aki valahol, valamilyen területen legyőzött már másokat, hanem maga is összehasonlít, mintegy „belső" pályadíjat ír ki kedvencének. Úgy látszik, nehezen tűri meg, hogy egyidejűleg, egyazon területen több nagy tehetség legyen: szükségesnek érzi a szembeállítást és a kiemelést. Amennyire hasznos ez az együttizgulás, olyannyira értelmetlen a rangsorolás — különösen főiskolai hallgatóknál. A „főiskolai hallgatói" státusz ebben az esetben nem is nö-
vendék voltukra céloz — hiszen

...ség elvonatkozta
ságukat, s a késő-
charme-ját. Kérdés: pó
ják-e majd a természet
ajándékát az érett kor
gével? Magam is osztom
véleményt: néhányuk —
sen Kocsis — zongorázá
pen az érettség lepi m
gatót, de nem feledhet
ez a meglepetés életkor
tődik, s tíz év múlva más igényekkel hallgatjuk majd őket. Félteni és óvni kell a tehetségeket: a kritikátlanságtól csakúgy, mint a fanyalgástól, a rájuk nehezedő terhektől csakúgy, mint a problémátlanságtól; rendezni kell életkörülményeiket és minden módon támogatni pályájukat.

A világban megnőtt a technikai tökély varázsa — e négy fiatal művész azonban nemcsak technikában, hanem zenei mondanivaló-
...tehetség. Mind-

Egy bizonyos, hogy széles körű zeneoktatásunk, javuló hangszeres tanításunk megteremtette az alapot, hogy a növendékek tanárai kiváló pedagógusok. Sőt azt is elmondhatjuk, hogy a szakiskolában, a főiskolán a különleges tehetségek nem fogytak el, a még fiatalabb korosztály is igen nagy reményekre jogosít.

Kocsis Zoltán és három társa üstökösként ragyogott fel a magyar zenei élet egén, vigyázzunk,

Bódy Irén, iparművész

Két falikép
repr.

(alföldi): Kékfestő anyagok
Magyar Hírlap, 1970. IV. 10. 16. l.

Bódy Irén

"Kékfestő minta" c. képének repr.-ját bemutatja a lap.

Élet és Irodalom, Bp. 197o. január 17.
XIV. évf. 3. sz.

Bódi Irén, iparművész

kétfertő falikép

repr.

– : Mit ajándékozzunk?

Magyar Ifjúság, 1970. XI. 27. 16. l.

Bódy Imre

„Mályvár" selyem, vegy.

I. Fal- és Textilbiennálé
Szombathely, Savaria Múz. 1970.

Bódi Irén

"Kékfestő minta" c. müvének repr.-ját hozza a lap.

Élet és Irodalom, Bp. 197o. ápr. 11.
XIV. évf. 15. sz. 13. lap

Bódy Irén

Kék paradicsom
falikárpit triptichon
/3/

Torday Aliz: Textilművészeink motivumválasztása;'68-'78
MŰVÉSZET,1980.május - 25. lap.

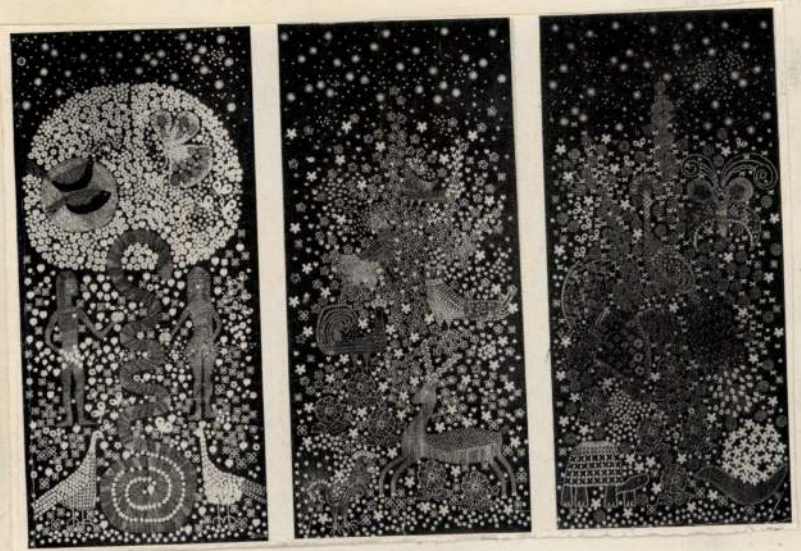

Bódy Irén
textilterveró

„Huszár" textil falikép
(repro)

Az borító hátlapjáon
Művészet, 1974. junius.

Bódy Irén
textilterverő-

„Paradicsom" falikárpit
„triptichon jobb oldali
része. (repro)

Fehete Judit: A hétfeltő
Művészet, 1974 jenius - 21 lap.

Bódy Irén
textilterverő

„Paradicsom" falikárpit
„triptichon közepső-része.
(tepro)

Fehete Judit: A liekfestő.
Művészet, 1974. junius - 21 oldal.

Bódy Irén

„Mátyrát", falitép, repr.

Mai magyar iparművészet I.
Az Iparművészeti Múzeum Miállítása, 1972.

Bódy Irén

Tanulmány

Népszava, 1976. május 1.
7. oldal.

Bódy Irén:
Tanulmány

Bódy Irén

Páva /kékfestő kárpit/

NÉPSZAVA, 1976. május 1.
10. oldal

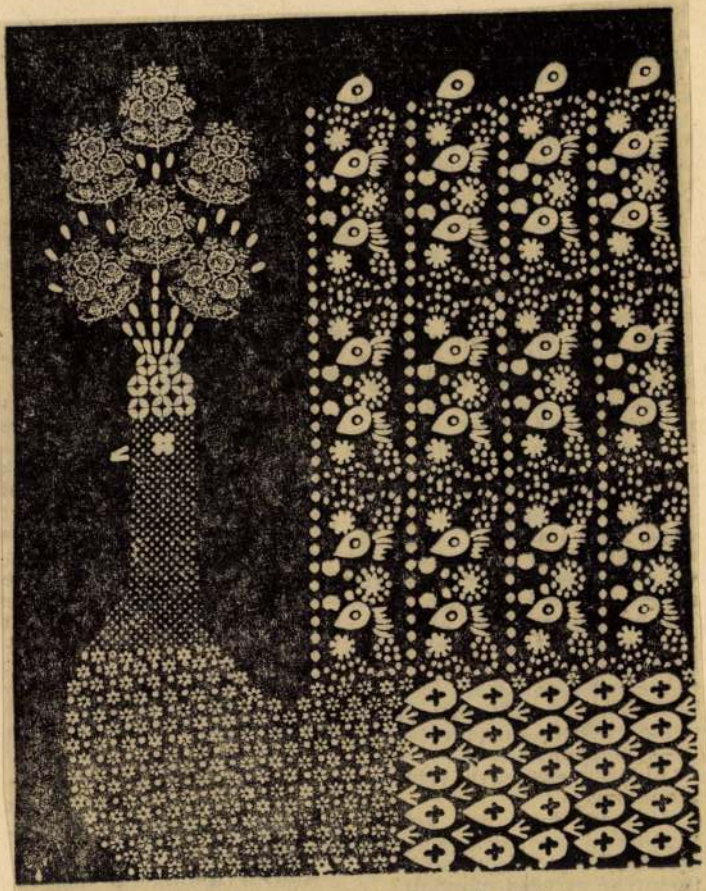

Bódy Irén: Páva (kékfestő kárpit)

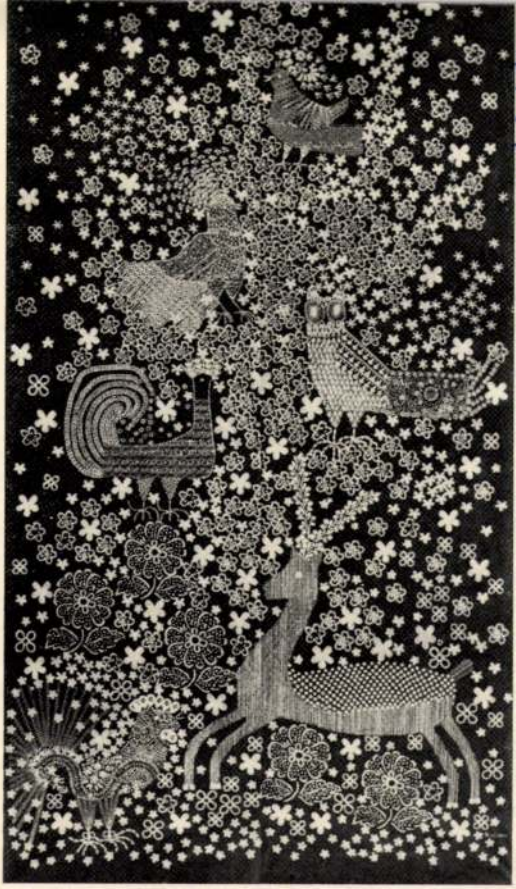

40. Bódy Irén: Paradicsom falkárpit triptichon jobb oldali része (fotó Kónya)

kor szerepük és lassan elszegényedik az egykor oly gazdagon pompázó formavilág. Bár valamennyi európai országban használják, elkülönült minta sehol sem alakult ki. Valamennyi ország ugyanis a keletről hozott mintákat veszi át. Másrészt a fa, amibe a mintákat faragják, vagy amibe később a sokkal hajlékonyabb barokkos vagy szecessziós mintájú rézlemezeket és szögeket verik – megköti a dúcfaragók lehetőségeit. A helyi sajátosságok persze így is kialakultak, s hatott a mintákra a tájegységek népművészete is. A felvidéki dúcok nem azonosak az erdélyiekkel. Megyénként másmás minták a gyakoribbak. Somogyban a csirkeszemes, a napos, gyertyalángos minták kedveltek, Zalában a tökindás, a bibolás és a tiklábas, Keszthely környékén a bozsorgós vagy a villámos.

Magyarországon a középkék színárnyalat terjedt el, de készült egészen mélykék színben is és az indigó alapra nyomtak zöldes, sárga mintákat is. Sokféle rendeltetésű anyag volt, használták ruhára, hordták ünnepnap, munkában

Bódy Irén

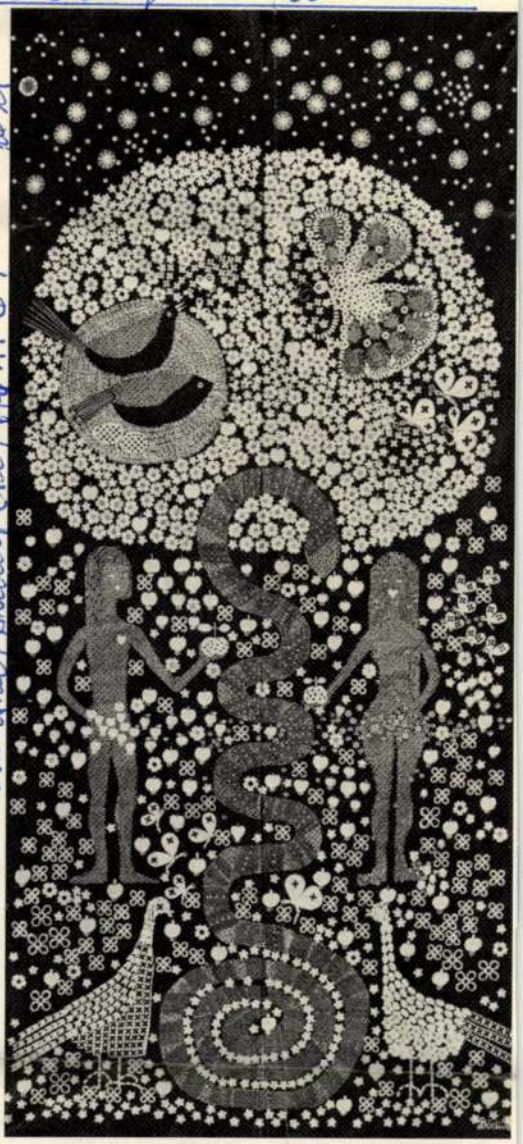

39. Bódy Irén: Paradicsom, falkárpit triptichon középső része (fotó Kónya)

ahogy azokat valaha is használták. Újraalkotás azért, mert kiinduló pontnak tekintette a régi mesterek szellemi örökét és kiegészítette azokat a maga szellemi képességeivel, mai igényeink ismeretében. Textiljein nem az a lényeg, amit sokan és sokfelé utánoznak: hogy a ruhák szabásvonalához vagy a terítő alakjához igazítja a mintákat, hogy ugyanazon az anyagon többféle dúcot is használ, vagy hogy a különféle dúcokat meghatározott kompozíciós rendben helyezi el. Hanem ez: újat tervez. Új használati tárgyat, párnát, ruhát, vagy ajándéktárgyat, formájukat mindig a rendelte-

43

1

1 Bódy Irén: Páva, kékfestő pamutbársony falikárpit, részlet, 300 × 175 cm, 1984

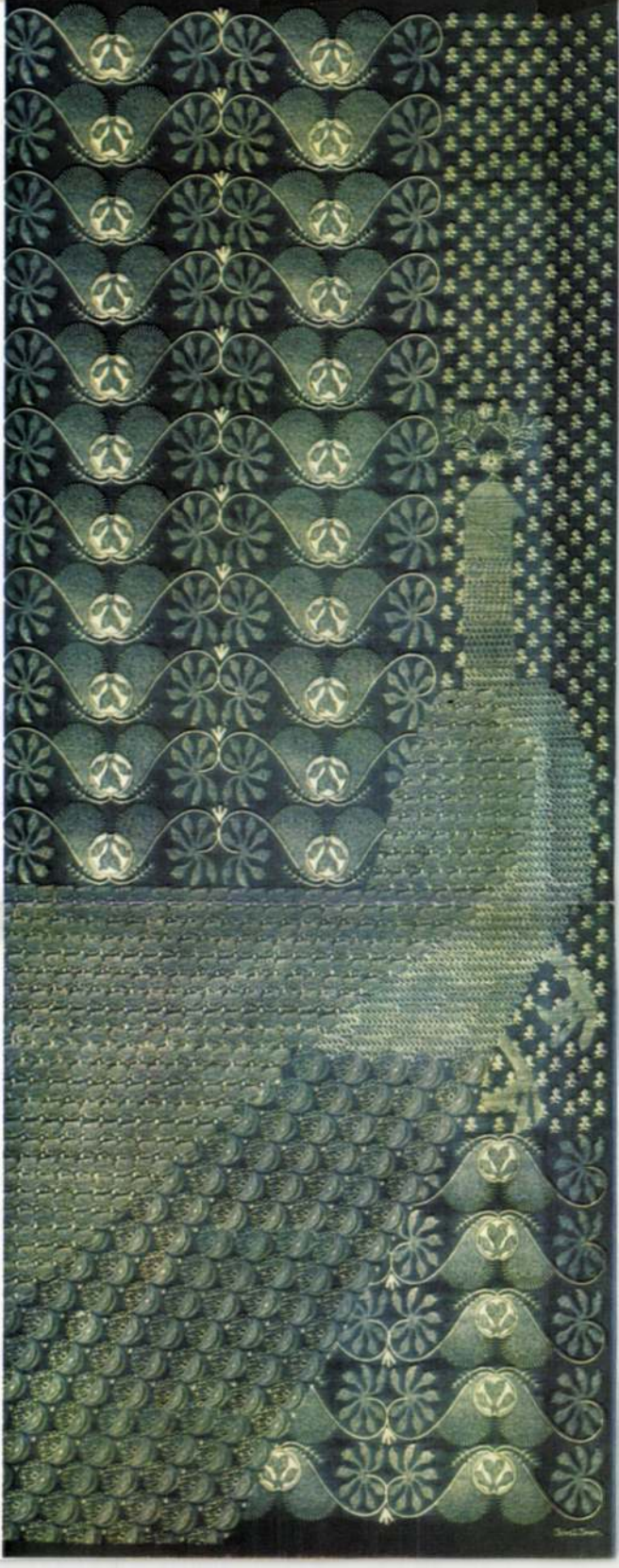

Bódy Irén, Munkácsy-díjas textiltervezői parmúvész 2.) Folytatás.
Torday Aliz: Kékfestő paradicsom, Bódy Irén világa.

2 **2** Bódy Irén: Verbéna I–II, kékfestő falikárpit piros vásznon, 2 × 70 × 245 cm, 1978

Művészet, 1987. október, 41-old.

Bódy Irén, Munkácsy-díjas textiltervező iparművész 3.) Folytatás.
Torday Aliz: Kékfestő paradicsom, Bódy Irén világa. ,1.

3 **3** Bódy Irén: Kékfestő pamutbársony, 1975

Művészet, 1987, oktober, 41-old.

:/

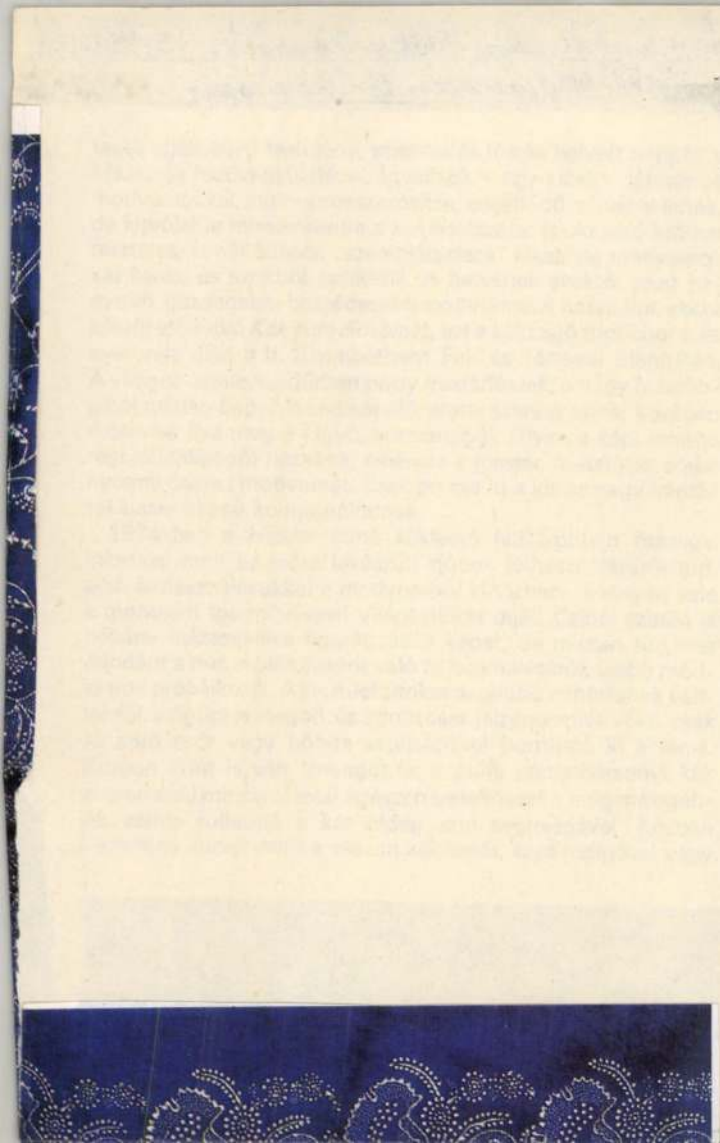

4 Bódy Irén: Hernyóselyem pozitív dúcnyomással, 1980

festékkel, sötétebb vagy világosabb kék színben végeznek. (Hajdan gazdagabb volt a színskála, a kék vagy a kétszerkék – indantrén kék indigókék alapon – a legegyszerűbb megoldásokhoz tartozott.)

Ha Bódy Irén csak annyit tett volna, hogy új életre segíti ezt

Bódy Irén, Munkácsy-díjas textiltervező ipszerművész 5. Folytatás
Torday Alix: Kékfestő paradicsom, Bódy Irén világa.

5 Bódy Irén: Nyárfás, függöny, kékfestő vászon, 320 × 340 cm, 1970 (fotók Kónya Kálmán)

Műrészet, 1987, október, 43-old.

A szövött kárpit esélyei

Dobrányi Ildikó munkáiból

1

Dobrányi Ildikó az új szellemben dolgozó textilművészek második nemzedékének tagjaként kezdte pályafutását. Alapos, itthon és külföldön megszerzett szakmai felkészültség birtokában lépett színre. A Képző- és Iparművészeti Gimnázium szőnyeg szakát elvégezve az Iparművészeti Főiskola gobelin szakán folytatta tanulmányait; 1972-ben diplomázott. Ezt követően Franciaországban képezte magát tovább, előbb az Aubussoni Állami Iparművészeti Iskola gobelintervező (kartontervező) tanfolyamának növendéke volt, majd a jugoszláv *Jagoda Buić* műhelyében dolgozott Párizsban. Aubussonban a klasszikus textiltechnikára, a szőtt kárpitra vonatkozó ismereteit gyarapította, az új szellemű textilművészet neves elkötelezettje, Buić mellett – asszisztensként – a modern francia textilművészet hagyományosabb képi szemléletén túltekintő merészebb kezdeményezések iránt vált fogékonnyá.

1973-ban, amikor még Dobrányi Párizsban tanult, *Az új falikárpit* című genfi kiadású kötetben látott napvilágot Buić nyilatkozata az azokban az években népszerű tudományos fogalom, a struktúra (szerkezet) és a szövéstechnika összefüggéseiről.

Buić irányította Dobrányi figyelmét – egy korabeli kritika észrevétele szerint – az újabb kelet-európai tértextilművészeti törekvésekre, amelyeknek egyik legismertebb, Nyugat-Európában is számon tartott képviselője azokban az években a lengyel *Magdalena Abakanowicz* volt. Ez utóbbi törekvésekkel hozható összefüggésbe Dobrányinak több olyan jellegzetes, vegyes technikával készült plasztikus hatású szőnyege, amely szerencsés vásárlás folytán egy-egy jelentékenyebb hazai és külföldi szolgáltatóipari épület belső tereiben talált otthonra (*Fióka,* 1973; *Faliszőnyeg madarakkal,* 1973 – mindkettő a moszkvai Malév-kirendeltség tulajdona –; *Faliszőnyeg félköríves elemekből,* 1977 – megvásárolta a városligeti Gundel étterem, a térbelső nem az eredeti terv szerint került kivitelezésre –; *Hajtogatott szőnyeg,* 1981 – a Magyar Kereskedelmi Kamara moszkvai kirendeltségének tulajdona – stb.). Ezek a szőnyegek stílárisan különböző jellegűek, az organikus szellemű elvonatkoztatás és az erőt sugárzó geometrikus absztrakció egyaránt képviselve van köztük. Művészi erejük végül is a különböző textilanyagok szolgáltatta lehetőségek kiaknázásában keresendő, a képi és a taktilis hatások újszerű, mesterkéletlen párosításában, különböző technikák és megoldások együttes alkalmazásában, s végül a felület változatosan plasztikus kiképzésében, amely az építészeti környezetre kihatóan a térbelsőnek mozgalmasabb megjelenést biztosít.

Készített – megrendelésre – hagyományos szemléletű munkát is Dobrányi. Ezt művészi irányultságához kevéssé közelállónak tartja, így készült faliszőnyege a megrendelő és az általa képviselt (feltételezett) közízlés és a művész fokozottabb méltánylást érdemlő vizuális érzékenysége közti feszültségre mutatnak. Ez történt – a Grand Hotel Hungária (volt Szabadság Szálló) Beatrix termébe tervezett nagyméretű kárpit esetében (1985), amelyhez Dobrányi több, az elfogadottnál frissebb szemléletű, sőt hatásosabb tervet készített. (Bármelyik másik terv, így a művészt ezekben az évek-

2

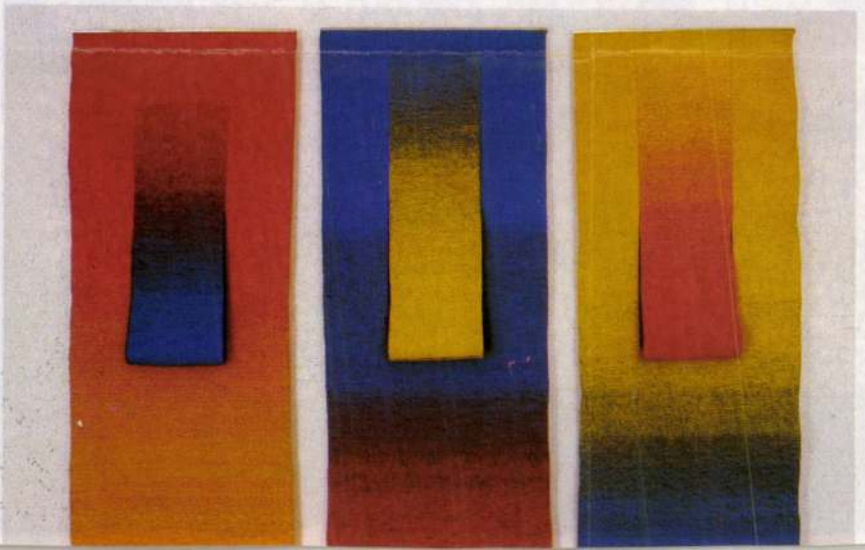

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

CSONGRÁD MEGYEI HÍRLAP

1972 JAN 12

Bódy Irén Munkácsy-díjas iparművész

1021

Kékfestő a lakásban

Egy lassan már kihalóban levő népi iparművészet — a kékfestő gazdag formakincseit gyűjtötte össze és korszerű formában felhasználva az eredeti technikával, újszerű formában, saját alkotó fantáziájával fejlesztve és gazdagítva, elevenítette fel ezt a sajátos népi művészetet Bódy Irén Munkácsy-díjas iparművész.

Alkotásai között találhatók modern lakások, nyaralók, kerti házak díszítésére való fali drapériak, képek kisebb-nagyobb méretben, hagyományos és modernizált népművészeti motívumokkal díszített párnák, ajtó, ablak vagy egész falfelület takarására szolgáló függönyök, asztalterítők, szalvéták, apróbb használati tárgyak. Keze nyomán a régi kékfestő díszítményvilága felfrissül, hangulatot teremt, amellett, hogy megmarad a minták régies, kézműipari bája, a mai ember, a mai otthon kifejezőjévé válik. Olyan ízléses alkotások, amelyek hangulatossá tehetik a mai otthont, terített asztalt, sőt munkahelyet is.

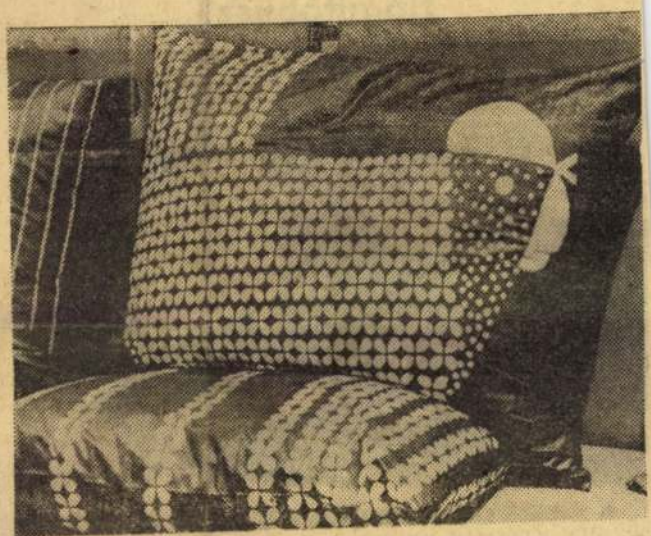

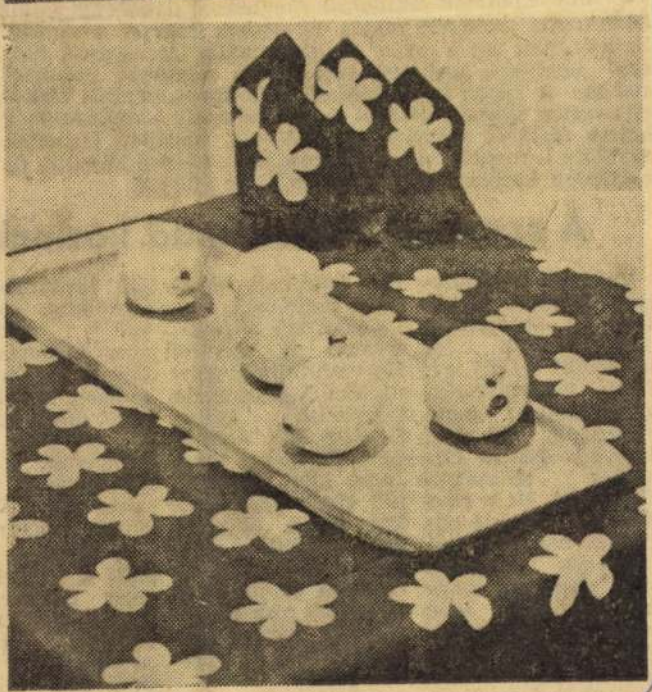

KÉPEINKEN:

Fent: Modern változatú párnák székre, heverőre, amelyet nem sajnálunk a gyűrődéstől, a fejünk alá tenni, ha lepihenünk. Lent: Kékfestő abrosszal és szalvétákkal leteritett uzsonnaasztal.

Hóautóbusz

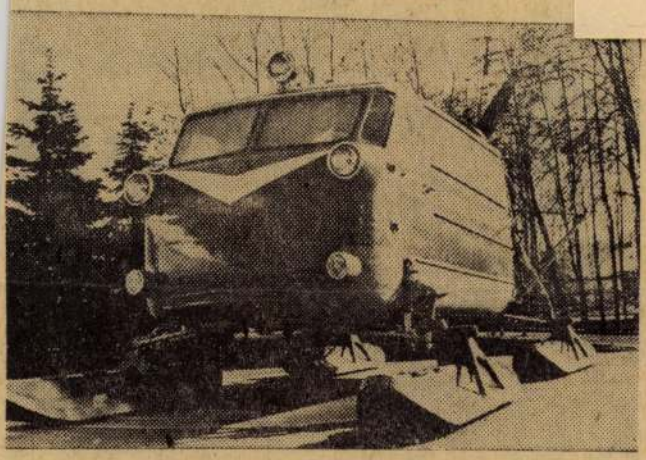

A végeláthatatlan hómezőkön a kutyák és rénszarvasok által vontatott szánokat rövidesen ilyen motorizált közlekedési eszközök fogják felváltani. Szovjet mérnökök konstruálták azt a széles talpakon sikló, légcsavarral hajtott „hóbuszt", melynek legnagyobb sebessége óránként 100 km. A képen is jól látható teleszkópos rugózás rázkódásmentes utazást biztosít a jól szigetelt karosszériában helyet foglalók számára. A „KA—30" típusjelű járművet egyelőre a mentő- és kutatóexpedíciók részére készítik, de rövidesen közhasználati forgalomba is állítják.

a halász- és horgászjegyek?

Az Országos Halászati Felügyelőség tájékoztatásul közli, hogy az 1971. évre szóló halászati és horgászati területi engedélyek érvényességét 1972. március hó 31. napjáig meghosszabbította. Az 1971. évben váltott területi engedélyek tehát a fenti időpontig érvényben maradnak.

Az intézkedés azonban nem mentesít az 1972. évi állami halász-, illetve horgászjegyváltás kötelezettsége alól.

Halászatra és horgászatra tehát az 1972. évi állami jegy és március hó 31. napjáig az 1971. évre szóló területi engedély, április hó 1. napjától kezdve pedig az 1972. évre szóló területi engedély együtt jogosít.

A szentesi Diákszínpad kazincbarcikai sikere

Tegnapi számunkban hírként közöltük: az öntevékeny színjátszóknak jól kezdődött az új év: január 3-tól 9-ig Kazincbarcikán megrendezték az Ifjú Horváth István Országos Színjátszó Fesztivált. Ez a rendezvény minden eddiginél nagyobb, tartalmában gazdagabb volt. Jellemző, hogy 28 együttes több mint 600 résztvevővel 30 műsort mutatott be. A résztvevő csoportok a fesztivál bemutatói mellett [illegible] dési házaiban, a környék üdülőiben.

Megyénket a fesztiválon a szentesi Horváth Mihály gimnázium Diákszínpada képviselte. Műsorukban két folklór összeállításukat — a „Meg kén' házasodni" című népi játékot és a „Férhön kéne mönni" című népi csúfolkodót — ötvözték egybe, és a csoportok részére felajánlott három különdíj közül az egyiket hozták el.

Műsorukat a kazincbarcikai szereplés mellett még [illegible] ját járművükkel, a „Szóljatok szép szavak!" vetélkedőn nyert kisbusszal utaztak. A vidéki bemutatókon is szép sikereket értek el. Ózdon a bemutató után meghívták a Diákszínpadot a várossá válás 20. évfordulójának ünnepségeire.

A fesztivál ideje alatt ezenkívül még több meghívást is kaptak az ország különböző részeire. Aggteleken a SZOT-üdülőben mutatták be műsorukat. Az üdülőben a nézők — [illegible] rolták a belépőjegyeket és megajándékozták vele a színpad tagjait. Két bányában — Berentén és a Fekete-völgyben — is tartottak bemutatót. A két helyen mintegy 500 leszállásra váró bányász nézte végig a műsort, akik figyelemmel hallgatták a népi csúfolódókat — tapssal — nevetéssel nem fukarkodtak. Szívükbe zárták a szentesi diákokat.

A Horváth Mihály gimnázium Diá[illegible] pada

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Pest m. Hírlap

Bódy Irén

1021

1972. JÚLIUS 26., SZERDA

KÉK PARADICSOM

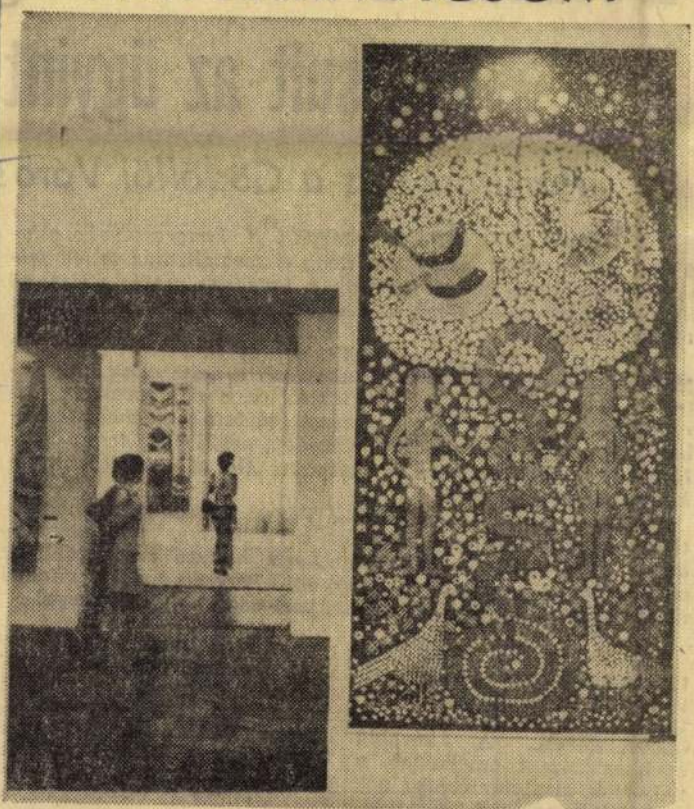

Megnyílt a II. fal- és tértextil biennálé a szombathelyi Sa-
vária Múzeumban. A képen Bódy Irén nagydíjas alkotása: Kék
paradicsom.

1972. JÚLIUS 26., SZERDA

Erősödtek a tanács tömeg gyorsult az ügyint

Pártirányítás a Gödöllői Város

A Magyar Szocialista Munkáspárt X. kongresszusán elfogadott határozatok leszögezik, hogy a szocializmus teljes felépítésének egyik fontos feltétele a tanácsok megfelelő munkája, hatáskörük bővítése, az államapparátus tevékenységének továbbfejlesztése.

A párthatározatot követő, 1971. évi új tanácstörvény célul tűzte ki a tanácsok szerepének növelését a helyi állami feladatok elvégzésében, a lakosság ellátásában, a nép tevékeny közreműködésének fokozását a tanácsi feladatok meghatározásában, végrehajtásában és ellenőrzésében, végül a tanácsok önállóságának, felelősségének, a központi állami irányítás hatékonyságának erősítését.

Hogyan felelt meg a Gödöllői Városi Tanács választott testülete és apparátusa e fokozott követelményeknek, növekedett-e a tanácsi munka hatékonysága, hogyan érvényesül a pártirányítás? — Ezekre a kérdésekre keresett választ minapi ülésén az MSZMP gödöllői városi párt-végrehajtóbizottsága.

Már a legutóbbi választások tükröztek bizonyos pozitív változásokat a városi tanács testülete és végrehajtó bizottsága összetételében. A korábbi évekhez képest emelkedett a választók bizalmát élvező nők és fiatalok száma. A nőké a tanácstagságban nyolcról 12-re, a végrehajtó bizottságban egyről kettőre; 1971 előtt egyetlen 18—24 év közötti fiatal sem volt a tanácsban, jelenleg pedig né-

munkájából megítélni; ám az is kétségtelen, hogy nagymértékben befolyásolja. Ilyen szempontból is örvendetes, hogy a Gödöllői Városi Tanács Végrehajtó Bizottságának munkáját őszinteség, aktív kritikai szellem és vitakészség, a párt politikai-gazdasági célkitűzéseinek megvalósítására irányuló állandó törekvés jellemzi.

A vb-ülések a legidőszerűbb problémákat tűzik napirendre.

1021

Bódy Irén

Bódy Irén textiltervező kékfestő sajátos, ritka művészeti ágat képvisel. A kékfestést igyekszik átmenteni korunkba — újabb formákkal, mai nyelven szól a ma emberéhez. A Fészek Klubban rendezett kiállítása nagy érdeklődést keltett szakmai körökben és a látogatók körében egyaránt.

(Selmeczi T. S. felvétele)

Mert nem emberek csatáro-
ásáról van szó. A Marianne, a
'aroline vagy a Fidji szigetek
artjai mentén húzódó salak-
zegély
aradic
ek ha
lnek,
elen
orallz
Olya
melye
icanth
ik és
tövísl
arját
üskéi
ag k
orall
eik
áfrá
llen
A
cora
közi
cere
ihol
mág
tarkaságát csodathatta
hamarosan nem marad más,
mint csatatérhez hasonló fehé-
res felület. Egy csapat csillag
egy hónap alatt 800 méter
hosszú partot képes felfalni. A
Guam sziget egyik partszaka-
szán már több mint 9 százalék-
nyi korallgyűrű elpusztált.

Ami az amerikai külügy-
minisztériumot arra késztette,
hogy közbelépjen: a korall el-

szigetei, minthogy korallpaj-
zsaik már nem nyújtanak vé-
delmet, nemsokára képtelenek
lesznek kiállni a viharok ost-
a
án
ák
a-
k,
k,
a
e
l-
g
tt fel
usok
tóza-
pedig
bokra
arab-
l. Az
e az,
égével
jekci-
én ez-
y óra
ott ki
négy halász. Illuzióban azon-
ban nem ringatják magukat.
Csak akkor érnek feladatuk
végére, ha egy nap megtalál-
ják az új egyensúly megte-
remtésének feltételeit.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776
ZALAI HÍRLAP
Zalaegerszeg
1969 NOV 2 3

SZEG
ET,
HŰTŐBÁDOGOSOKAT,
KAT
ÉTELRE.
zeti és munkaügyi osztályán
3346

A 125-IK ÉVFO
Ganz Mávag
év

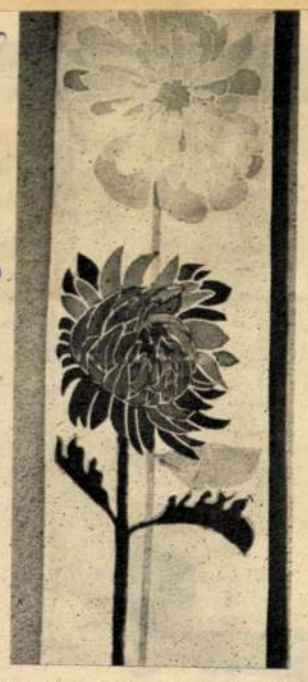

Faldísz. Nem kép helyett! Önmagáért

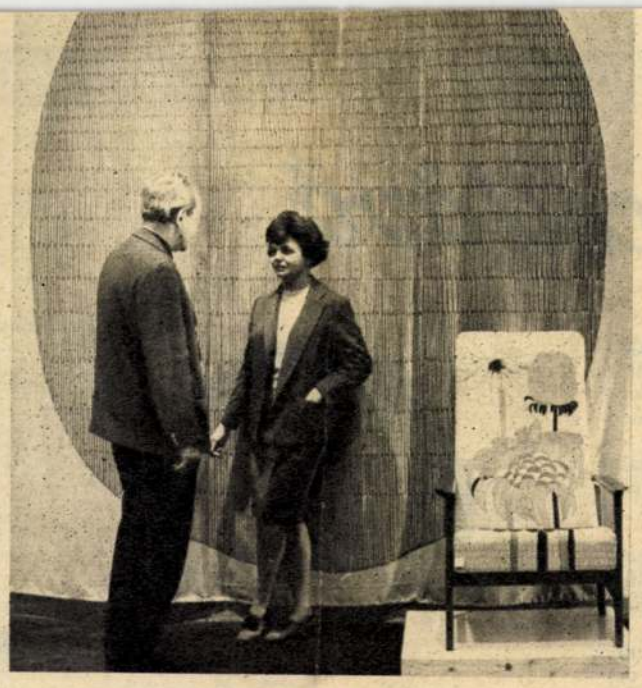

Bódy Irén egy látogatóval a kiállításon, a nyugalmat árasztó függöny és az izgalmas fotel társaságában

SIKER ÉS "?"

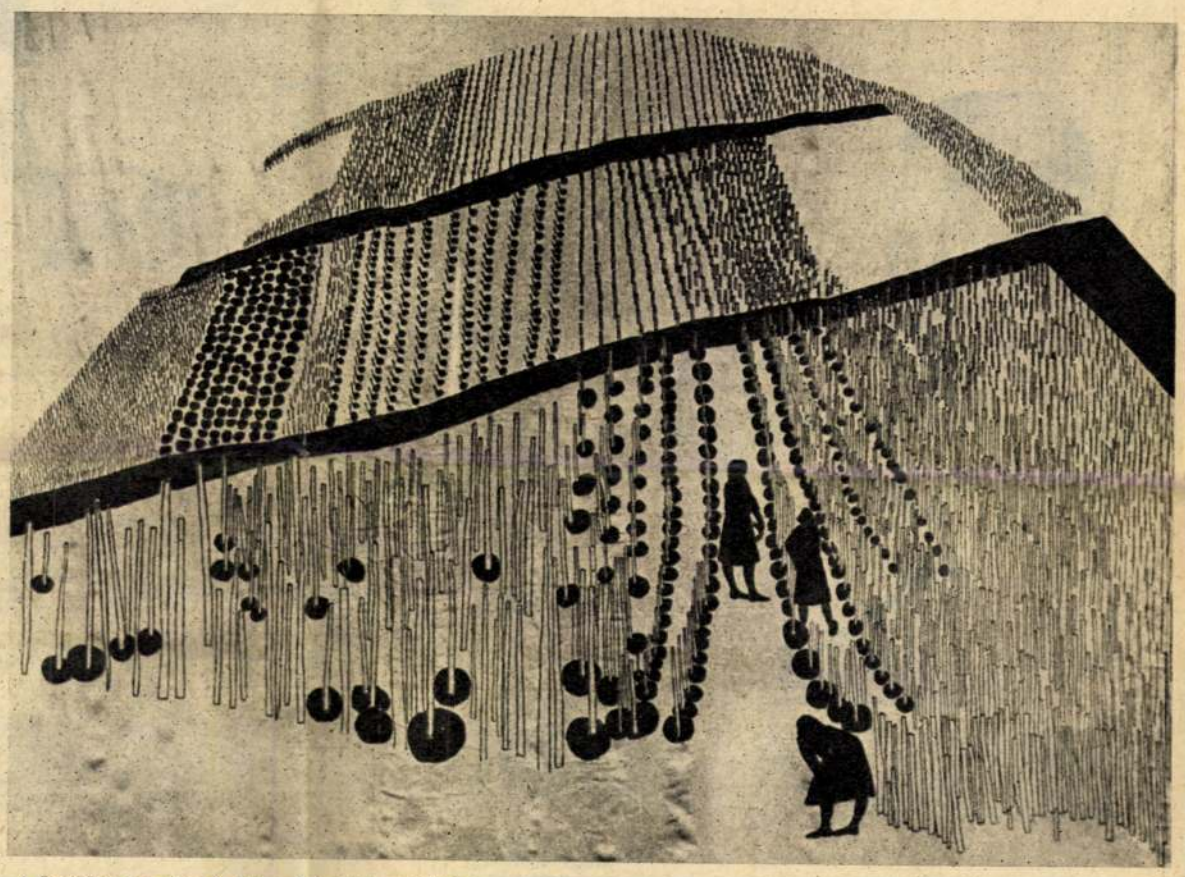

A hatalmas méretű, kézzel festett »Szőlőhegy«

(Ács Irén felvételei)

Megajándékozott bennünket a kék örömével.

Bódy Irén textiltervező művésznek kiállítása volt a Csók Galériában; ott, a nagyteremben mondtam ki gondolatban ezt a mondatot, s most jólesett leírnom, mert annyira igaz. Mert ezt érezte a sok-sok látogató is, amikor elsétált az első terem tájékoztató jellegű munkái – a jugoszláviai paraszthaz mintát sugalmazó gerendáinak rajza, a szürke-fekete foltos ritmus tanulmány, stb. – előtt, majd átlépve a nagyterembe az alkotó jóvoltából ezeregyedszer is felfedezte a kéket.

– Két évig készültem erre a kiállításra – mondta Bódy Irén – s nagyon sok megoldási módot elvetettem, míg ez a végső elképzelés kialakult. Határozottan és tudatosan törekedtem arra, hogy sok, egymástól színben és hangulatban eltérő munka helyett egy skála bemutatásával keltsem a teljesség érzetét. A kék? Valóban szívügyem. Szeretném feleleveníteni és folytatni a magyarországi kékfestők szép hagyományait.

Így jött létre a kiállítás egyik része, a „kék fal", a fehér alapon kék rajzolattól a kék alapon kékig. A végtelen tisztaság érzetét keltették ezek a nagyméretű, falra feszített textiliák.

És a virágok?

Milyenségüket Bódy Irén tárgyilagosan így fogalmazta meg: „Virág, lefordítva a textil nyelvére." Számomra azonban (elnézést művésznő!) van az egészben valami meseszerű. A mese így hangzik: egy lány virágot látott és elfelejtette. Aztán éveken át újra meg újra lerajzolta, száz és ezer alakban. Amit rajzolt, az virág is volt meg nem is, hasonlított is arra a régi virágra, meg nem is... „Okos" virág volt. Alkotója pedig – művész.

Szerepelt a kiállításon a többi között két nagyméretű, kézzel festett függöny és egy különleges, napsütötte, virágos fotel. Az a fotel a választóvíz szerepét töltötte be a közönség körében. Egy idős hölgy, dönteni nem tudván, megkérdezte: vajon milyen szerepet szánt a tervező ennek a bútordarabnak?

– Megfelelő környezetben érdekes színfoltja lehet a lakásnak, a mögötte látható függöny társaságában. Magában is állhat: jó helye egy sarok, vagy ablakmélyedés lenne.

*

A kollégák gratuláltak, a közönség tetszéssel fogadta a kiállítást. Egy pályatársnő félig tréfásan azt mondta: „Megpukkadok, hogy nem én csináltam!"

Azonban túl a tetszésnyilvánításon, jó lenne tudni, hogy a „hálás utókorra" – vagyis a vásárlókra áramlik-e majd valami jó a kiállítás sikeréből? Bódy Irén, kis műtermében természetesen nem tud mennyiségi termelésre berendezkedni, s az is nyilvánvaló, hogy a kézi festéssel készült munkák drágábbak, nem mindenki számára elérhetőek. Bódy Irén mintái között azonban van nem egy sokszorosítható, s ha nem is nagyüzemi, de kisüzemi gyártásra alkalmas. (Kis szériák...) Mivel a tervező művésznek sem az a célja, hogy kizárólag kevesek számára alkosson, érdemes lenne megvizsgálni ezt a dolgot illetékeseknek, úgy is, mint a választék gazdagításának lehetőségét. Kár lenne kihasználatlanul hagyni ennyi szépet.

Némethi Györgyi

ORSZÁG VILÁG
1967 AUG
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

A vak céllövő

Akármennyi baj is van az emberiséggel, mint tömeggel és az emberekkel egyénenként, néha mégis úgy tűnik, mintha mégiscsak az ember lenne a teremtés koronája.

Itt van mindjárt Per Andersen csodálatos élete. Ez a norvég férfi negyven esztendős és nagyszerűen siel. Díjakat is nyert ebben az ügyben.

De ez még semmi. Per kitűnő tornász, azonfelül egy énekkórusnak a vezetője. Szereti a zenét és ő maga is háromfajta hangszeren játszik.

De legjobban szeret — mint a képeken is láthatjuk — célba lőni, mert kitűnő céllövő. Saját céllövöldéje van saját, koromsötét pincéjében.

Normális körülmények között ezen még

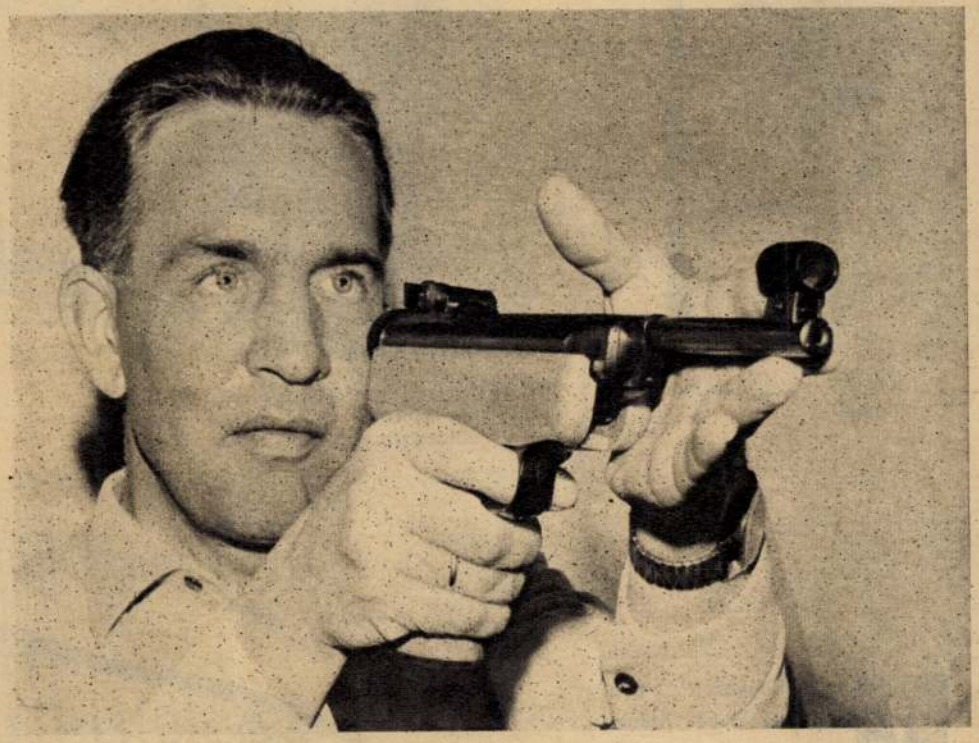

A vak céllövő, célzás közb...

Anderson ellenőrzi találatait

nem lenne semmi csodálatos, ami megdöbbentő és hihetetlen az egészben, csak annyi, hogy ez a norvég céllövő húsz esztendeje teljesen vak.

Kitalált magának egy olyan rendszert, hogy a céltábla csengetéssel jelzi, ha telitalálatot ért el. Megérzi, merre kell lőni — ez kedvenc sportja.

Néhány héttel ezelőtt koromsötét pincéjében éppen fegyverét töltötte, amikor szokatlan neszt hallott. Betörő járt a házában, aki halálra volt rémülve, amikor a koromsötétben hirtelen felcsattant egy kemény férfihang:

— Fel a kezeket vagy lövök! —

A betörő nem hitte el, hogy valaki a sötétben eltalálhatja, de a következő pillanatban eldördült Anderson fegyvere, a vak ember a betörő lábába lőtt és így tette ártalmatlanná, amíg a rendőrség megérkezett. Valami csodálatos tehetsége van, megérzi, hova kell lőni és a rendőrségen elmondta, hogy a betörő lábára célzott, mert nem akart komoly kárt tenni benne.

Az átlagember nem tud örülni annak, ami van, mert természetesnek találja, hogy lába van, hogy szeme van, hogy füle van és más apró, érdektelen dolgok miatt boldogtalan.

Úgy látszik, nem a baj a fontos, hanem az, ahogy veszi az ember.

(Királyhegyi)

MOZAIK

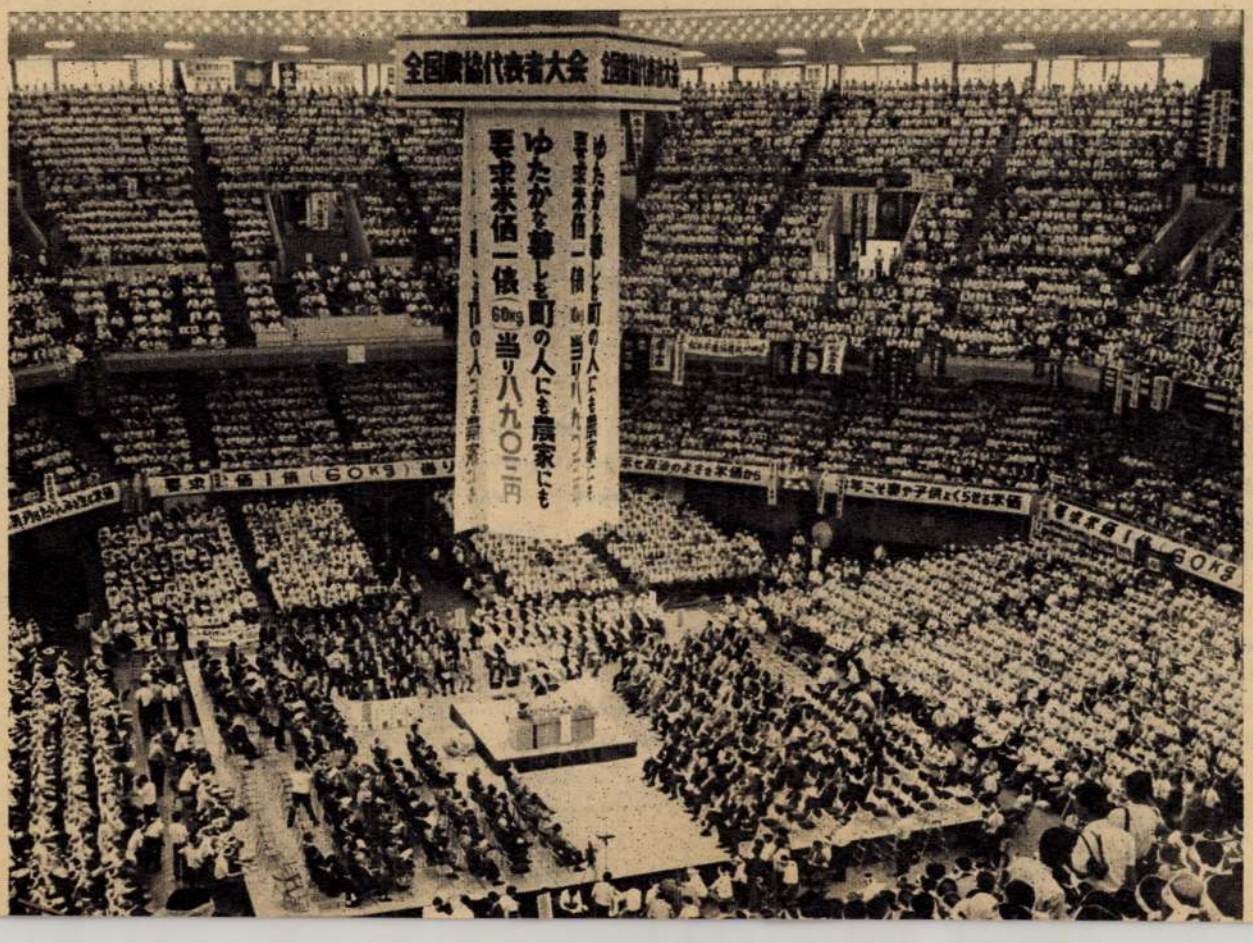

TOKIÓ

A hatalmas Nippon Budokan csarnokban csaknem 15 ezer paraszt tartott nagygyűlést, amelyen követelték, hogy a kormány emelje fel a rizs hatósági felvásárlási árát

(MTI — Külföldi Képszolgálat)

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726
1976 MAJ 1
MAGYAR NEMZET

Bódy Irén, textil-
tervező iparművész

10 1021

Kiosztották az 1976. évi SZOT-díjakat

A SZOT székházában pénteken ünnepélyesen kiosztották az 1976. évi SZOT-díjakat. Az ünnepségen részt vett *Aczél* György, a Minisztertanács elnökhelyettese, *Gáspár* Sándor, a SZOT főtitkára, *Óvári* Miklós, az MSZMP Központi Bizottságának titkára, a Politikai Bizottság tagjai, dr. *Orbán* László kulturális miniszter és *Dobozy* Imre, a Magyar Írók Szövetségének főtitkára.

Gáspár Sándor adta át a díjakat.

A SZOT elnöksége fogadást adott a kitüntetettek tiszteletére.

SZOT-díjat kapott *Asperján* György író, *Balázs* József író, *Bódy* Irén textiltervező iparművész, *Csongrády* Kornél karnagy, *Feledy* Gyula grafikusművész, dr. *Grétsy* László nyelvész, *Hermann* István kritikus, esztéta, irodalomtörténész, *Jákó* Pál színművész és rendező, *Kamarás* István, a könvtártudományi és módszertani központ osztályvezetője, *Kishegyi* Árpád operaénekes, *László* Lajos, a Magyar Rádió pécsi stúdiójának helyettes vezetője, *Magyar* József filmrendező és operatőr, *Magyar* Józsefné, az Újpesti Munkástovábbképző Intézet igazgatója, *Molnár* Andrásné, a dunaújvárosi munkásművelődési központ igazgatója, *Sebő* Ferenc és *Halmos* Béla zenészek (megosztva), *Sipos* Tamás, a Magyar Televízió vezető dramaturgja, *Sütő* Irén színművésznő és *Zsombolyai* János operatőr.

a béke!

st kettős zöldöve

er hektár új erdő az ezredfordulóig

területen 20 000 hektár a meglevő erdő, a terv végrehajtása után 33 000 hektár erdő szolgálja Budapest lakosságának jólétét.

A főváros zöldövezetének a felépítése a következő: *belső zöldöv*, amelynek alkotóelemei közvetlenül Budapest peremén

ban Cinkotán, Rákosszentmihályon, Mátyásföldön, valamint Rákos-patak és a Szilaspatak völgyében telepítendő 800 hektárnyi parkerdő-együttes *mélyen behatol a város szerkezetébe és csatlakozik Zugló lakóterületéhez.* A délpesti városrészek — Kőbánya, Pesterzsébet, Kispest, Pestimre, Pestlőrinc — 1600 hektár erdőterülethez jutnak, míg Csepel parkerdeje a kavicsbánya tórendszerére telepített 600 hektárnyi egységgel bővül. Észak-Budán és Óbuda lakóterületei mögött mintegy 350 hektár új erdőt telepítenek

Body-Zvěn
textilterveží

Neporava, 1976. máj. 1.

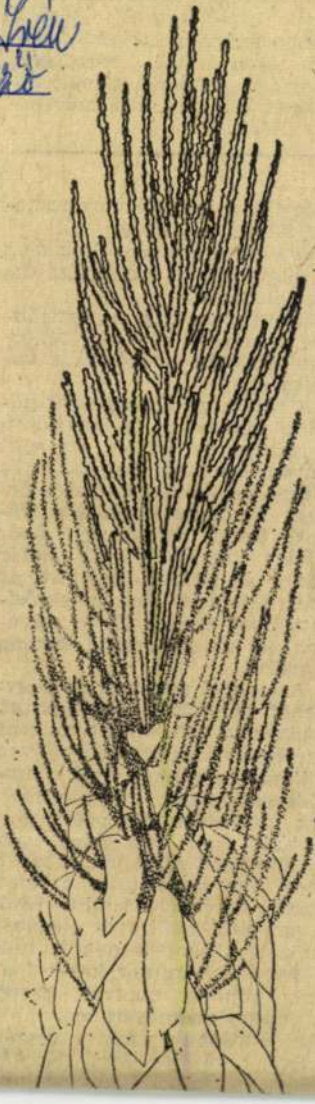

művészetnek". Hiszen az időnkénti „felfedezései" közötti időben rengeteg művészi munkát végez, kifelé, csendesen, kitartóan. Jeles népművelő hivatását fel nem adó művészhez illően.

Sikerült a lengyel parancsnokot is megtalálni.

Este tíz órára beszélték meg a találkozót a parasztgazda, Jan portáján.

Este tíz óra előtt a partizánparancsnokot magyar teherautón hozták az erdőből a városba.

A találkozó tíz óra előtt néhány perccel el is kezdődött. A magyarok között ott volt Imregy ezredes, Tokaji János

Bódy Iréne:
Tanulmány

Irén Bódy

The New Hungarian Quarterly, 1974, 56

Photo: Kálmán Kónya

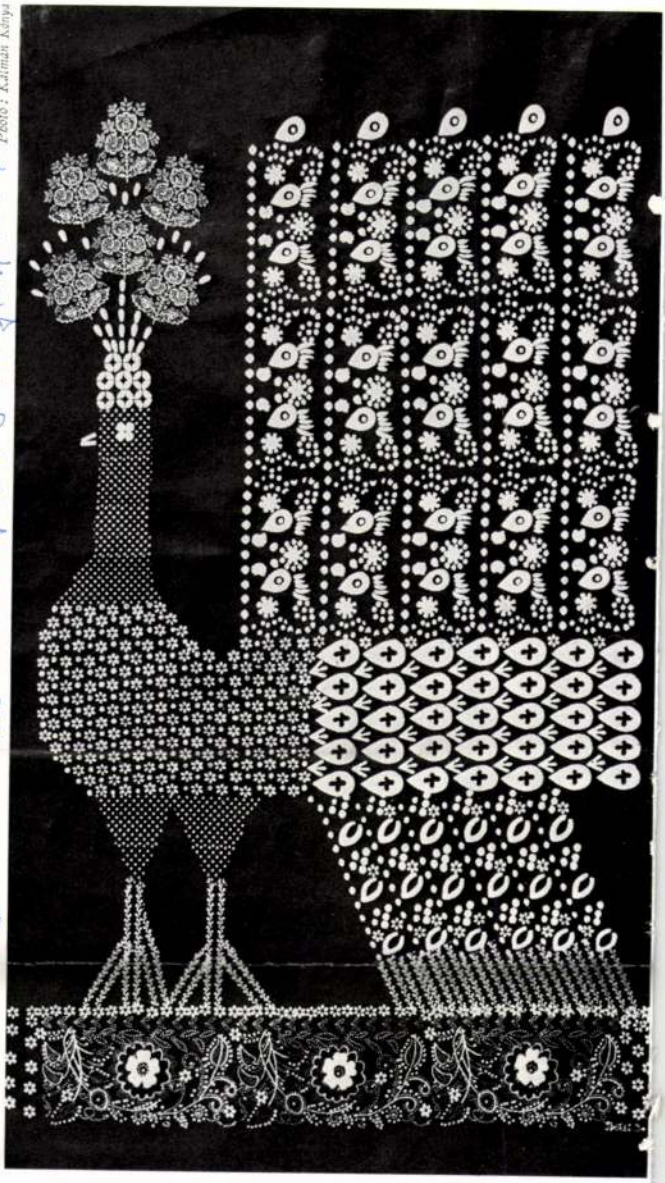

IRÉN BÓDY: PEACOCK (INDIGO HANDPRINT WITH "RESERVA" TECHNIQUE)

◀ Marianne Szabó: Siren (sewn felt)

Photo: Ferenc Kovács

Photo: Ferenc Kovács

Zsuzsa Szenes: Labirinth with ros

◀ Irén Balázs: Triplets (embroidery on ju

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

1976 MÁJ 1

NÉPSZAVA

Bódy Iréne

Bódy Iréne: Páva (kékfestő kárpit)

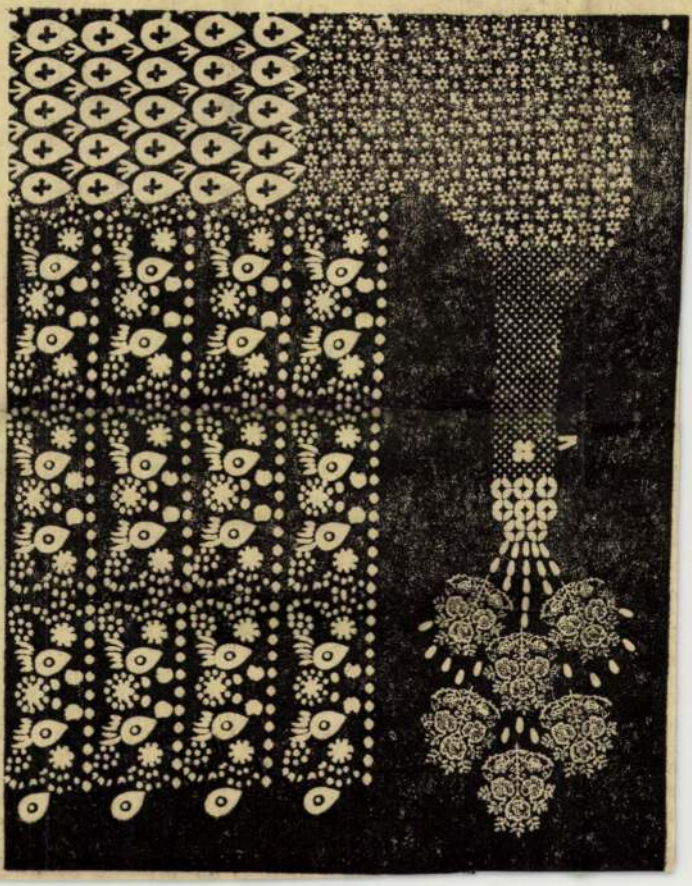

kevesebbet, mint mi. Szóval, a front fokozatosan nyugatra tolódik, ezt mindannyian tudjuk, a németek is. S gondolom, önök is. Mi nemsokára kivonulunk a városból, és lehet, hogy a németek már el is kezdték a visszavonulást. Mielőtt azonban a németek végleg elmennének, felrobbantják az önök városát. Felhívom a figyelmüket arra, hogy az iskolában egy német aknászegység van. Feladatuk, hogy az oroszok ideérkezése előtt a folyó hídja alá nyolc repülőbombát helyezzenek el... A robbanás majd az egész városban tüzet okoz. A híd felrobbantásának idejét a magyar parancsnokság nem ismeri, s ez a későbbiektől, a fronthelyzet alakulásától függ. Azt hiszem, fontos hír ez az önök számára, s az, hogy a németeknek 24 aknászuk van, és a töltetek kábelei a folyó mögötti réten húzódnak...

A lengyel partizán arca fokozatosan vált mérlegelőre és komollvá. A gazdával egymásra néztek és hirtelen, mintha nem értenék, amit az ezredes mondott, újra megkérdezték:

— Felgyújtanák a várost? A hidakat egyszerre robbantanák fel?

— Igen, erről van szó — mondta a pap lengyelül, és elismételte mindazt, amit az imént az ezredes mondott.

Tomcsányi századosnak és már dönteni kell. Az otthoni hírek siettethetik a döntést."

— A legnagyobb nehézséget az jelenti, hogy nincs elég fegyverünk, lőszerünk... Arra gondoltunk — mondta bizonytalanul, hol az ezredesre, hol az őrnagyra tekintgetve a lengyel parancsnok —, hogy ma kaptunk hússzállítmányt, m adnánk húst, és kérnénk érte gépfegyvert, golyószórót, kézigránátot. Mindenekelőtt ezekre lenne szükségünk.

Az ezredes gondolkodás nélkül válaszolt:

— A fegyvereket a századdossal intézzék, a százados megpróbálja majd önöket kisegíteni. Ezért nem kérünk semmit. Ami a húst illeti, m adunk önöknek lisztet, s ezér kérünk húst. — Az ezredes most az őrnagyra és a századosra nézett, egyetértenek-vele? — Úgy tudom, hogy a ezrednek bőven van mos lisztje. A cserét minél hamarabb le kell bonyolítani, mer nekünk — előreláthatóan — két nap múlva el kell hagynunk a várost — magyarázta az ezredes.

Tomcsányi százados volt tehát megbízva a fegyvereknek a partizánokhoz való eljuttatásával.

Amikor a mintegy negyedórás tárgyalás véget ért, az ezredes és az alezredes elment, a százados már közölte

1021 Bódy Irén

BÓDY IRÉNNÉL

MŰTEREM

BÓDY

Textiltervező iparművész, egyike a legtekintélyesebbeknek. Tíz éve, amióta kilépett a gyári műteremből, önállóan dolgozik. Kereső, kísérletező alkat, tudatos művész, aki — szinte fanatikusan — sohasem enged igényességéből, aki elképzeléseiért hajlandó áldozatokat vállalni, aki szembe mer szállni a divattal, illetve megelőzi a divatot. Valamennyi iparművészeti kiállításunkon résztvett, művei szerepeltek Prágában, Moszkvában, Belgrádban, Koppenhágában. 1962-ben és 1967-ben a Csók Galériában volt tárlata, most a Régiposta utcai terem tart kékfestő munkáiból állandó bemutatót.

— Miért lett iparművész?

— Már gyermekkoromban éreztem, hogy a selymek, vásznak, kartonok mintáit csinálja valaki. Ahogy maguk mondják, *par excellence* iparművésznek tartom magam.

— En nem egészen. Bódy Irént olyan iparművésznek tartom, aki gyakran tévedt át a képzőművészet és az iparművészet amúgy is elmosódott határain. Vannak olyan tervei, melyeket táblaképnek is szívesen látnék. De talán erről majd máskor. Maradjunk az iparművészetnél, úgyis olyan keveset beszélünk róla. Az első kiállítása 1962-ben volt.

— Geometrikus szellemű anyagokat terveztem akkor. Olyan „angolos", kockás, csíkos mintákat.

— Hogy a következő kiállításig szakítson velük. Emlékszem, Maga volt az első magyar művész, akit izgatott a szecesszió reneszánszának világ-áramlata, már csaknem egy évtized előtt. Úgy mondta familiárisan, enyhe iróniával, a szecci.

— Először csak érdekelt, aztán már tudatosan vállaltam a szecessziót, leszámítva a valóban undorító részleteit. Nem a formavilága vonzott, hanem a szecesszió korának művészeti törvénye, az igényesség, ezek a már-már megkopott kategóriák.

(Bódy tavalyi kiállítása a kínai, japán selyemfestést és a szecessziót — eredetileg ugyancsak Távol-Keletről importált — növény-ornamentikáját, rózsaszín, szürke, lila színeit idézte. Csak nagy művészek sajátsága az ilyen szűkszavú előadás. Az ötlet nála csak mellékszereplő lehet a művészi mondanivaló mellett.)

— Látom, inspirálja a növényvilág. Hogyan lesz ebből kép, minta?

— Az előkészület a *gyűjtés*. Tavasztól őszig tart. Egy növény kezdeti, vagy elvirágzó stádiuma egészen más. Ugyanazok a növények bizonyos időkihatással új élményt jelentenek. A munkámban tehát első a „naturstudium", utána következik a növény karakteréből adódó ritmus-játék, *szín*-játék. Ezek után az áttétel: a növény, mint ornamentika. A kusza növény nem jelent összevisszaságot.

(Bódy Irén tudja, hogyan kell a rendetlenségben rendet teremteni.)

— A mostani — Régiposta utcai — kiállításának a kékfestő technika a témája.

— Ugyanúgy, mint a szecessziónál, itt is megfogott a művesség, az egyszerűség és az absztrahálásnak a tervező számára kimeríthetetlen lehetősége. Amikor — sok éve — elborzadtam a kommersz textilek háromszög-modernségétől, elkezdtem tanulmányozni a kékfestő ipart. A *Néprajzi Múzeumban* és — szülővárosom — *Veszprém* — múzeumában. Nem vagyunk a kékfestő mesterség hazája, de a magyar kékfestő mégis más, mint az osztrák, vagy a cseh. Megtaláltam a kevés kékfestő mesterek közül egyet, a hetvenkét éves *Jakkel Sándort* Jászapátiban, aki még ma is a két évszázados technikával dolgozik. Még körben járó lóval — a Vilmával — mángorol. Ugy érzem, már megmaradok a kékfestő mellett. Meg akarom szerezni — tizenöt évvel a főiskolai diplomám után — a kékfestő mesteri képesítést. Egy nagyobb munkám már készül is. A siófoki *Delta* étterem bárpultja fölötti száz négyzetméteres, vadgesztenye virágjaiból komponált textil oromfal. A vendéglőnek fehér márvány padlója lesz, s fölötte kékfestő kárpit.

— Es miben különbözik a népművészettől az iparművész munkája?

— A régi kékfestő-mintákat átkomponálom mai felhasználásra, új cikkekre. Ilyen a kékfestő-abrosz, szalvéta, kárpit. A különböző klasszikus kékfestő-dúcok mintáit *harmóniába* hozom. Uj mintákat tervezek másképpen, nagyobb léptékben, de mindenkor megtartom a kékfestő szellemét, törvényeit, az egyszerűségét, dekoratívitását, *zártságát*.

Frank János

MIKLÓS PÁL:

TANÁRMŰVÉSZEK

KÉPZŐMŰVÉSZET

Az utóbbi hetekben több olyan kiállítást láthattunk Budapesten, amelynek alkotói vagy jelenleg is pedagógusok, vagy nemrég még azok voltak, közép- vagy főiskolai rajztanárként működtek. A kiállítások nagyon tarka képet mutattak: volt, amelyik jelentős *művészi egyéniségről* és eredetiségről tanúskodott, volt, amelyik kulturált és gondosan kivitelezett *munkákat* sorakoztatott fel, s olyan is volt, amelyik a művészkedés, a nagyotakarás *tüneteit* tárta fel műalkotások vagy legalább munkák helyett. A tárlatok minősége és az alkotók főfoglalkozása között nem volt mindig összhang; olykor éppen a gyöngébb vagy egyenesen rossz munkák kiállítójáról tudatta a katalógus: odahagyta a tanári pályát, hogy teljesen a művészetnek szentelnesse magát.

Az ilyen elhatározás önmagában még tiszteletet is érdemelne. Hiszen tudott dolog, hogy festőnek, szobrásznak megélni, ha kezdő vagy úgynevezett „nem befutott" ember, elég keserves dolog; bizony az sem ritka, hogy a kereső feleség tudja biztosítani neki az értelmiségi életszínvonalat. S ha valaki mégis vállalja a nehézségeket, megtette az egyik alaplépést a művészpályán. Ahhoz ugyanis az első és nélkülözhetetlen dolog egyfajta munkának és életformának tudatos és áldozatos vállalása. Fontosabb ez a főiskolai végzettségnél is: diplomával még el lehet kallódni, de félkézzel, fél-akarással, óvatos ügyeskedéssel még senkiből sem lett művész. Lemondást, áldozatot és erőfeszítést kíván a nagy feladat: eredeti módon megformálni azt a fontos üzenetet, amelyet a művész a társadalomhoz kíván intézni. Mert az üzenet elvont gondolat, vagy aforizmák, üggyel-bajjal eldadogott szentenciák, körülnyögött sejtések formájában ott lappang már sok emberben. Csak az a művész, aki megleli és megalkotja az üzenetnek azt a mellbevágó vagy elgondolkoztató, esetleg felháborodást kavaró formáját, amelynek azonban végső soron az az eredménye, hogy ezrek vagy százezrek érzik s értik meg általa az addig csak sejtett üzenetet.

Az ilyen művész ritka. Olyan már több akad, aki ezeket a sejtéseket könnyed ügyességgel önti tetszetős formákba s ezzel ideigóráig azt a hitet kelti bennünk, hogy valami fontosat mondott, közérdekűt. Idők múltával, néha nem is olyan sokára, észrevesszük, hogy semmivel sem mondott többet a mi sejtéseinknél, csak kicsit ügyesebben mondta: közhelyeket ismételgetett, a forma azonban, amelyet ráhúzott a közhelyekre, nem tudta őket elmélyíteni, kitágítani — hijával volt az eredetiségnek. Ha nem is volt épp haszontalan, amit csinált, az időt nem állja.

Akad olyan művész is, aki küszködik gondolataival, szép és mély (bár többnyire kölcsönzött) eszméinek megformálásával, de sose jut tovább a kísérleteknél vagy mások utánzásánál. Szerencsés eset, ha ezt egyáltalán belátja s felhagy a sziszifuszi munkával; a gyakoribb az, hogy élete végéig kínlódik, meg nem értve, mártírként, szüntelenül sértődötten.

S végül, van olyan is, ki tudatosan vagy ösztönösen nem vesződik a nagy eszmék megformálásával, irántuk nem is fogékony, sokszor meg sem érintik, hanem szerényen megmarad az élet köznapi poézisének, alig észrevehető vagy kevéssé becsült szépségeinek felfedezésénél; ezeket örökíti meg s a felfedezés és megláttatás örömét osztja meg közönségével. A tapasztalat arra tanít, hogy ez a művészet is lehet értékes: ha az ilyen tevékenység nem is vetekedhetik a nagy művészet esztétikai értékével, bázisa neki s kiegészítője, mint a társadalom életének közvetlen részese, mint társadalmi értékű művészet.

Úgy vélem, ez felel meg leginkább az úgynevezett „rajztanárpiktura" lehetőségeinek. A maga korlátjait ismerő s azon belül becsületesen dolgozó művészfajta rokonszenvet ébreszt és megillethet helyét a társadalomban is. A lelkiismeretes munkával megcsinált szobrok és képek is megillik helyüket abban a kis világban, ahonnan származnak — a rajztanárnak többnyire verbuválódik egy szűkebb, nem is nagypénzű, de meghitt barátsággal és ragaszkodással sok egyebet pótló vásárló- és tisztelőköre. Kiállításai pedig, különösen akkor, ha vidéken működik, többnyire az ott aránylag ritka művészeti események közé emelkednek, tanítványai és barátai révén pedig a művészeti nevelés egy-egy tankönyvévé lépnek elő. Engem is így nevelt annak idején Miskolcon egykori rajztanárom, néhai Meilinger Dezső: minden évben elvitt minket saját kiállítására is, kollégáiéra is, Döbröczöni Kálmánera, Imreh Zsigmondéra, Hajdú Béláéra. Ott tanultam meg alapfokon, hogyan kell a kiállításon a képeket nézni, mit kell nézni rajtuk. Most tudom csak értékelni azokat a leckéket, amikor nekem is ilyen feladat jutott: képnézést tanítani.

A nagy művészeket csodálom, tisztelem. A pedagógusmestereknek pedig hálás vagyok, hiszem, sokadmagammal együtt. És ez a hála szilárdabb társadalmi megbecsülést biztosít ennek a szakmának és ennek a műfajnak, a rajztanárok művészetének, mint az olykor hangos, de mindenképp múlékony divat a művészkedőknek, a fetűnést hajhászóknak, vagy az ambíciózus féltehetségeknek. Rajztanárnak lenni és közben alkotni, nehezebb művészetnek is, megélhetésnek is, mint szakmányban exportra festeni. De becsületesebb emberileg is, művészileg is.

URBÁN GYULA:

Átváltozások

Hogy végső képet nyerjen e szoba
jöjjön fel homlokod csillagzata.
Az asztalodon kenyér, kés, pohár
az átváltozás kürtjeire vár.
Mert személyedtől megindul a fal,
világgá tágul ablakaival.
Ragyogni kezd a gyűrűs rajzolat.
Az asztal lapja végig meghasad,
s fölzúg az erdő, melyből vétetett,
mutat madár karmolta törzseket.
Kicsorbul gyönge ujjadtól a kés.
— A hús elérhetetlen küldetés. —
Ott állsz fölötte irgalmatlanul,
s a tompa vas a kőbe visszahull.
A kenyér háta fölpúposodik,
követelő vetéssé változik.
A pohárban a víz föllelkesül,
kiált, s ismét folyóvá teljesül.

S a szerelem, ki sokat éhezett,
eljön, szárnyát kés csonkitotta meg.
Talpában fénylő üvegcserepek.
Két lába csillog: tollig véresek.
Fülébe szuvas asztal, szék recseg.
Jaj, megcsúfolt, jaj, megkeseritett!
Mezőkben jár, erdőkben bújdokol.
Meg kell, hogy leljen újra valahol.
Csak táncol, piszkos szárnya vizbe ér.
Sebére szó hull, keserű levél.

PERNECZKY GÉZA:

ANNA MARGIT BÁBSZEKRÉNYE

Megint bebizonyosodott, hogy egy jó kiállítás nemcsak önmagában jó, nemcsak a művészre és közönségére hat épületesen, hanem jó a művészettörténelemre is, amelynek tökéletlen építménye azt várja, hogy ajtókat-ablakokat nyissunk benne, s láthatóvá tegyük az egymásra következő korszakok összefüggéseit.

Anna Margitról is tudtuk, hogy miként fest és hogy 1948-ban az Európai Iskola kiállítást is rendezett műveiből, de ez a tudásunk meddő ismeret maradt. Ez az újabb kiállítás kellett ahhoz, hogy észre vegyük: ő a hiányzó láncszem a szecessziós évtizedek Gulácsyja és a mai fiatalok, Berki Viola, Gross Arnold, Galambos Tamás naívan mesélő, groteszken primitív hangvételű csoportja között. Húsz év csendjében Anna Margit végig variálta és tökéletessé érlelte művészi eszközeit, azokat a különös kosztümöket, amelyekbe festett bábuit öltözteti. Az Ernst Múzeum termeiben most úgy érezheti magát a látogató, mint egy társadalomban. Minden foglalkozás feltalálható itt, ám minden figurát paróka, jelmez és álszakáll takar, mert köztünk és Anna Margit teremtményei között fénytörő közeg vibrál — a meseszerű stilizálás.

Ez az alakoskodó és játékos világ, rejtett célzásaival és alig sejthető allegóriával valóban a szecesszió és a szimbolizmus távoli örököse, de természetesen sokat merített a közben porondra lépett újabb törekvésekből is, — így a szürrealizmusból. Anna Margit felesége volt az 1944-ben mártírhalált halt Ámos Imrének, akinek lengő óráit, hajnalt kukorékoló kakasait, Hold felé kapaszkodó vagy gyilkosokkal hadakozó álomalakjait jól ismerjük, s bennük a szürrealizmus módszerét is: a meglepő és gondolatébresztő képzettársításokat. Anna Margit ebből az eszköztárgyból csak a technikai elemet, a társítást hagyta el. Figurái egyedül vannak, s csak önmagukban, ténfergő mozdulataikkal vagy meghökkentő mozdulatlanságukkal próbálják elmondani mindazt, amit korábban egész jelenetek szimbolizáltak, az emberi érzelemvilág, a fantázia jogainak hirdetését, az egészséges személyiség védelmét. Ez a mondanivaló húsz év alatt legfeljebb felszabadultabbá vált, ma már a humort is ismeri. A karakterfigurák sokasága a mesék sodró erejével visz tovább minket teremről teremre, az ismétlődés és az unalom veszélye nélkül.

Anna Margit kiállítása ezért tesz mély benyomást a látogatóra. Holdfényből, rózsaszín ernyőkből, síró latrokból és szomorú csodagyerekekből álló kompániája mintha gyermekkorunk világát ébresztené, mintha a „lánc-lánc eszterlánc" éneklne fájdalmas magasságban. Régi tapasztalat, hogy ezt a fájdalmat szívesen vállaljuk, mert évtizedek lerakódásait, kiábrándulások, közönyök és eltompulások kérgét hántja le rólunk. A kritikusnak is itt illik művészt és közönséget négyszemközt hagyni.

KÖNYVEK A KIRAKATBAN

Aligha lehet azt várnunk kiadóinktól, hogy minden héten, minden műfajban megörvendeztessenek bennünket valami nagyszabású újdonsággal. Már az is örvendetes, hogy a könyvhét után is szép számmal került a kirakatba olyan érdekes kiadvány, amely a főképpen szépirodalmi tájékozódású olvasókat is lebilincselheti. Emellett tény, hogy például mai magyar költő könyve nem jelent meg a könyvhét óta. A

költészetről

azonban két igen érdekes munka szól: Gellius *Attikai éjszakák*-ja az egyik (Európa), Szabolcsi Miklós *A verselemzés kérdéseihez* című tanulmánya a másik (Akadémiai, Irodalomtörténeti füzetek 57.) Klasszikus és új

regényeket

javarészt új kiadásban vehetünk ismét kézbe. A Magyar Helikon Jókai sorozatában a *Politikai divatok* jelent meg (40 és 80 forintos áron, vászon-, illetve bőrkötésben). A Móra Hegedűs Géza két történelmi regényét jelentette meg egy kötetben: közös bennük — a „történelmi" műfaj mellett — az, hogy mindkettő a tizenhatodik században játszódik, *A fekete ember históriája* a Karácsony György vezette parasztfelkelést, a *Hajnal a tárnák felett* a Besztercebányán lezajlott, első magyarországi bányászsztrájkot mutatja be. Thomas Hardy *A weydoni asszonyvásár* című regényét is a Helikon adta ki (úgyszintén kétféle, 45, illetve 60 forintos árban); Elio Vittorini *Emberek és farkasok* című, ismert, szép könyvét is a könyvművészeti műhely gondozta új kiadásban. Az egyetlen regényújdonság e héten: Jorge Semprun *Az ájulás* című könyve, az Európa Modern Könyvtár sorozatában. A

humoros és kalandos

irodalmat négy könyv képviseli. Fehér Klára *Nem vagyunk ördögök* című, apró írásokat tartalmazó, szellemes kötetét a Szépirodalmi adta ki; egy ritka műfaj, a viccgyűjtemény is feltűnt a színen Kis Tódor *1000 vicc a javából* (Közgazdasági) című könyvével; a Magvető Albatrosz sorozatában Georges Simenon *Maigret és a lusta betörő*, a Kossuth Tarka könyvek sorozatában pedig Oleg Smelev — Vlagyimir Vosztokov *Nyílt kártyával* című izgalmas írása olvasható (az utóbbi Az ügynök utolsó tévedése című regény folytatása.) Az

irodalomtörténeti

kiadványok sora Révai József *Válogatott irodalmi tanulmányok* című kötetének kiadásával (Kossuth) s *A magyar irodalom története 1849-ig* című, sorozatba illeszkedő kötet harmadik kiadásának megjelentetésével gyarapodott (Gondolat). A Révai-kötet hosszabb lélegzetű írásokat tartalmaz: Ady, Kölcsey, Petőfi, Madách, Móricz és József Attila munkásságáról; a kiadó az MTA Irodalomtörténeti Intézete munkatársaival együttműködve állította össze. Az

ismeretterjesztő, tudományos

és „egyéb" műfajú könyvek közt meg kell említenünk az Ady kritikai kiadás új kötetét: *Ady Endre összes prózai művei VIII. Újságcikkek, tanulmányok* (Akadémiai); Aczél György *Kulturális és ideológiai életünk néhány időszerű kérdése* című előadásának kiadását (Kossuth); a *Tanár úr, készült?* című összeállítást, amely a Móra kiadó gondozásában neves írók, költők — mint Füst Milán, Szabó Lőrinc, Váci Mihály — tanáraikról szóló emlékezéseit, volt tanárok és gyakorló tanárok színes feljegyzéseit tartalmazza; a Magyar Néphadsereg Művészegyüttesének húszéves tevékenységét bemutató *Thália katonái* című kötetet (Zrínyi); Bokor Péter dokumentumfilm-rendező *Századunk képei* című könyvét (Gondolat); Az én zeneszerzőm sorozat új darabját, Gál Zsuzsa *Johann Sebastian Bach* című könyvét (Zeneműkiadó); végül Ota Sik *A szocialista áruviszonyok* című alapos és újszerű munkáját (a Kossuth és a Közgazdasági közös kiadásában).

Cs. K.

KOROKNAI ZSUZSA:

A TUDÓS DILEMMÁJA

KÖNYV

Egy percig sem áltattam magamat azzal, hogy Norbert Wiener önéletrajzi könyvéből *(Matematikus vagyok — Gondolat* kiadás, fordította: *Nagy Imre)* akárcsak megközelítőleg is megérthetném azt a szerteágazó, s mind terebélyesebb tudományt, amelynek egyik megalapozója éppen Norbert Wiener, s amelyet tőle származó gyűjtőnévvel úgy hívnak: *kibernetika.* Jóllehet a szerző népszerűen megfogalmazott és logikus magyarázatai valamelyest oszlatják azt a homályt, amely ezt a fogalmat a hozzánemértők szeme elől szinte mitikus ködbe rejti, a könyv fő érdekességét — számomra legalábbis — elsősorban emberi-társadalmi vonatkozásai jelentik. Azok az adalékok — vagy, hogy stílusosak legyünk: információk —, amelyeket egy nagyon fontos embertípus, a modern tudós portréjáról szolgáltat.

Nemcsak a modern tudományt, a modern tudós alakját is sokféle mítosz övezi. *A* matematikus, *a* fizikus sokak szemében egy emberfeletti hatalom, az új *übermensch* szinonimája, akinek módja van elpusztítani, vagy mérhetetlenül gazdaggá tenni a világot. A mítosz elterjedése miatt gyakran kárhoztatják az irodalmat. (S a fő botránykő ebben a vonatkozásban Dürrenmatt Fizikusok című drámája, mely egy *valódi* lelkiismereti problémát — a tudós iszonyatát, hogy tudományos eredményeit emberellenes célokra használhatják — merőben *irreális* nézőpontból, a tudományos közviszonyok nemismeretében és a társadalmi valóságtól elszigetelten ábrázol.) Pedig az irodalom legfeljebb tükrözi és felnagyítja a köztudatban ténylegesen élő mítoszokat. Amelyek — mint a legtöbb mítosz egyébként — a nemtudásban, az áttekintés hiányában gyökereznek. A tudomány fejlődését nemcsak értelmünkkel, képzeletünkkel sem tudjuk már követni. S a felfoghatatlan-elképzelhetetlen tudományos eredmények nem könyvtárak polcain halmozódnak, hanem fantasztikus gyorsasággal realizálódva állandóan és drasztikusan beleavatkoznak mindannyiunk életébe. Növeli a mitikus tiszteletet és félelmet, hogy az új korszak, a közvetlen termelőerővé váló tudomány korszakának kezdetét az atombomba robbanása jelentette be az emberiségnek.

Norbert Wiener könyvének olvastán az első gondolatunk: óriási közhely és óriási megkönnyebbülés. Nini, hiszen ennek, a nukleáris fizikánál nemkevésbé rejtélyes és éppoly beláthatatlan következményekkel terhes kibernetikatudománynak a pápája is: ember. Abban az értelemben is, hogy tele van emberi gyengeségekkel (értelmesen rossz író például; amint nem a tudományról beszél, reménytelenül összekeveri a lényegest a lényegtelennel), naivitással, gátlásokkal, meg abban is, hogy érzelmei, gondolatai, szorongásai — mutatis mutandis — minden más emberéhez erősen hasonlók. És kielemezhetők könyvéből az alkotó ember legfontosabb vonásai: amit csinál, azt hihetetlen szenvedéllyel, gyönyörrel-gyötrelemmel a tökéletességre-törekvés jegyében, egyszersmind az abszolút, a tökéletesség elérhetetlen voltának tudatában csinálja.

(A Wiener-könyvnek a matematika esztétikumáról és szigorú belső fegyelméről szóló eszmefuttatásait el kellene olvasnia mindenkinek, aki — és sokan vannak még ilyenek — a tudományoknak ezt a mostani, koronázatlan királynőjét afféle száraz és rideg, pedáns-unalmas vénkisasszonynak tartja.)

A tudósmítoszt cáfolva és tagadva azonban nem kerülhetjük meg — Norbert Wiener sem teszi ezt — a tudós dilemmáját. Amely többféle ellentmondásból szövődik. Először is: a tudomány, fejlettségének jelenlegi fokán, lényegénél fogva kollektív és internacionális tevékenység. A rokonterületeken dolgozó tudósok szükségképpen kell, hogy tudjanak egymásról, s egymás eredményein léphetnek csak tovább. (Jellemző példa: az amerikai Norbert Wiener még a legsötétebb hidegháborús korszakban is állandóan igyekezett legalább jelzésszerűen tájékozódni Kolmogorov, Kapica és mások tevékenységéről.) Egy-egy tudományos felfedezéshez a legkülönbözőbb nemzetiségű és a legkülönbözőbb szakágazatú tudósok együttműködése, közös erőfeszítése szükséges. (Még felsorolni is sok volna azoknak a neveknek, tudomány szakoknak és nemzetiségeknek a tömegét, amelyeket, illetve akiket Wiener a kibernetika létrehozásában munkatársaiként, tanácsadóiként, vitapartnereiként említ.) S a tudomány fejlődése elképzelhetetlen tudományos közvélemény — kontroll, vitalehetőség — nélkül. Ugyanakkor a megosztott világ, a fegyverkezési és ipari verseny a tudósokat — állampolgári, hazafiúi kötelességeikre a jelenlegi helyzetben joggal hivatkozva — konspirációra, messzemenő titoktartásra ösztönzi. Másodszor: az elidegenedés a maga klasszikus értelmében — az alkotás függetlenülése az alkotóinak rokonszenvesen élénk képzelete. Másokban több tartós értéket érzek, mint amennyit szavakkal, érvekkel, adatokkal meg lehetett fogalmazni. A tabló pedig mindig viszonyításra készteti a nézegetőt, s a viszonyítás az értékelés egyik — elismerem, nem a legpontosabb — módja. Mindezek mellett azonban mégis a kötet magasabb, a konkrétumokon felülemelkedő igazságát szeretném hangoztatni. Azt, hogy megrendítő és izgalmas ez a Pantheon, így, egészében, kisebb és nagyobb, művesebb és elmosódottabb rajzolatú sírköveivel. Egy mulandóságra, a megállíthatatlan időre épített műfaj halhatatlansága. Egy megfoghatatlan, s a dolgok folyamatos áradatában mélyre került produkció mégis-ragyogása, túlélő gesztusa. Hogy olykor csak egy anekdota kapaszkodik bele a maradandóságba, egy hang, egy árva emlékkép reprezentálja a részeket? Bele kell nyugodnunk; ezzel kell fizetni a harsány, mutatós korabeli sikerért. De az egész mégis él, ha egyes képviselői elpárologtak is a ködben: élnek a jobb törekvések, a stíluskísérletek bátor tettei, él az, ami a példákból hasznosítható, újratermelésre, átformálásra alkalmasnak bizonyult. Dicséret illeti a kötetet, s a *Gondolat Kiadót*, hogy segített tudatosítani sejtéseinket.

ÉLET ÉS IRODALOM
1968 JUN 15
188-296, 188-307

Ha megmarad *pusztán* a tudomány emberének. Mint *társadalmi ember* azonban nagyon is sokat tehet. Dürrenmatt Möbius professzorának tébolydába menekülése naiv és irreális álláspont. (Csődjére egyébként a maga határozatlan-kívülálló módján Dürrenmatt is rámutat.) A tudományos felfedezéseket korunkban — épp kollektív jellegüknél fogva — semmiképp sem lehet „eltitkolni". Bár a tudósokat néha megkísérti ez a gondolat: Wienernek is meg kellett küzdenie vele. „Némi gondolkozás után azonban eldöntöttem, hogy ezt nem tehetem meg, mert felfedezésem nem az én egyéni tulajdonom, hanem a koré — írja. — ... Elhatároztam tehát, hogy az eddigi legnagyobb fokú titoktartásomat a legnagyobb nyilvánossággal cserélem fel, s az egész világ figyelmét felhívom az új felfedezések előnyeire, de veszélyeire is..."

Bizonyos, hogy Wiener filozófiai nézeteivel (és politikai elfogultságaival) sok vonatkozásban nem érthetünk egyet. Az őszinteségével feltétlenül egyet kell értenünk. A tudós dilemmája ugyanis: társadalmi probléma. S megoldása nem a tudomány világtól elzárkózó berkeiből, hanem a társadalom „legnagyobb nyilvánosságától" várható.

Nem könnyen, sok előre látható és előre nem látott bonyodalommal, de feltétlenül onnan.

ABODY BÉLA:

HALHATATLAN MULANDÓSÁG

A *Színészarcok a közelmúltból* címen megjelent írásokat először a Film Színház Muzsikában olvashattuk, már akkor is élvezettel. Most kötetbe gyűjtötte őket *Illés* Jenő egy okos, problémaérzékeny, az egyes írások perspektíváin túlmutató tanulmány kíséretében, gondos jegyzetekkel ellátva. Így még jobban tetszenek. Valószínűleg azért, mert az *egész* új esztétikai-etikai minőség. Megvan a maga sajátos, külön varázsa, többlet-csillogása.

S még egy dolog. Színészekről nehéz írni. Minden e tárgyú dolgozat egy külön, sajátos pedagógiai lecke tehertételét hordozza. Meg kell dolgozni a közvéleményt, elő kell készíteni a terepet a tárgyilagos gondolatok befogadására. Tartja még magát a két szélsőséges „viszonyulás"-lehetőség: a színész komédiás, *alkalmazott*, akit a néző a jegy árával kényére-kedvére megvásárolt magának, hogy a fülébe húzzon három-négy órára. (Igaz, ezt olykor az írótól is elvárja a jámbor olvasó, a könyvért kifizetett tíz-húsz forintjáért.) A másik szélsőség: a színész öntörvényű, bírálhatatlan, misztikus magasságokban lebegő univerzum. Istenség, vagy legalábbis szent a szentség összes kellékeivel; varázserejű ereklyéket osztogat és cáfolhatatlan gesztusokkal formálja magát emlékezetessé. Nem kétséges, hogy ez a kötet igen különböző értékű írásokat tartalmaz jelentős, de szintén különböző értékű művészekről, színházi emberekről. Ám éppen a megközelítési módok sokfélesége, a teljes beleérzés és a madártávlat, a tárgyra szorítkozás és a nagyobb összefüggések keresése, az önálló súlyú tanulmány és a rögtönzés teszi lehetségessé, hogy minden oldalról megismerjük ezt a színes, tehát vonzó, a miénktől eltérő törvényű, tehát kíváncsiságot — olykor nosztalgiát — ébresztő világot.

Azt gondolom, a szerkesztő is sejtette, hogy ilyenformán áldozatot kell hoznia a stílusegység oltárán — ha ugyan megérdemli, hogy oltárnak nevezzük —, de nem kétséges, hogy megérte. Hogy csak néhány példával éljünk: *Gyárfás Miklóstól, Gyergyai Alberttől, Hubay Miklóstól, Illés Endrétől, Keresztury Dezsőtől, Thurzó Gábortól* és persze elsősorban a portréműfajban klasszikus *Kellér Andortól* írói remeklést kapunk, a jelenség „égi mását", a konkrét anyag szublimálását. *Galamb Sándor* — sajnos, szinte egyetlenként a kötetben — alapos és sűrű, mármár aprólékos kifogásokat hangoztató szerepelemzésekkel járult hozzá a kép pontosságához, az exponálás élességéhez. A kritikusok bíráltak s a kollégák meghatódtak; volt, aki a lényeges, szimbólum-értékű pillanatokban vélte a titok kulcsát meglelni, és volt, aki az élettörténet vagy a művészi fejlődéstörténet vázlatával. Ismétlem: természetes, hogy különböző színvonalon, hiszen mindenki a maga színvonalát szokta reprezentálni; ez már valahogy így van. S nem lehet hallgatni a portréfestők s az arcok közötti távolságok eltérő voltáról sem: akadt, akit témája megemelt, akadt, akit megoldhatatlan feladatba kevert. Aztán néhány meglepetés, ami esztendők óta nem meglepetés már: milyen írói igényességgel és láttató erővel ír *Kazimir Károly*, ha a közvetlen valóság inspirálja és nem teóriákat fogalmaz meg; mennyire ez a testhezálló műfaja *Demeter Imrének*, az életanyag és a konzekvenciák találkozási pontjainak feltárása; folytathatnám.

Igazságos kép kerekedik ki végül is a kötetből? A szó szorosabb, közforgalmú értelmében nyilván nem egészen. Néhány művész-halottunknak szükségképpen jót tett a sírápolók szakértelme, gondossága, a legenda karbantartó

LÁTOGATÓBAN

Írópárti vagyok, s e szakmai elfogultságomban megerősített a *Látogatóban* című interjú kötet, mely fényképpel és szöveggel bizonyítja, hogy az írók kiemelkedően szép és okos emberek. (Ámbár küllemük megítélését komplikálja, hogy itt csak negyven éven felülieket vehetünk szemügyre.)

A kötetbe csak bele akartam lapozni, hiszen az ÉS ismert és közkedvelt utolsó oldalas interjúit azon melegiben mindig elolvasom. Aztán beleestem a könyvbe, mert így együtt ez a riportsorozat az egyes darabok fölé nőtt. Érdekes, hasznos, tanulságos — tolulnak tollam alá a közhelyek.

Mert mire panaszkodnak legtöbbet az írók? A kritikára. A szigorúsága miatt? Nem. Hanem mert „értetlen'. Persze, van értetlen kritika és van nehezen megérthető írói mű. Ezért igen hasznos, ha az író közvetlenül is magyarázhatja magát, vallhat szándékáról.

Mit a legnehezebb elviselni? Érdekes: a sikert. A sikeres írókból szakad ki a legtöbb keserűség. Őket félreértik, félremagyarázzák, támadják, nyomják, irigylik. A siker keserű. Hát nem furcsa? De ha elgondolkozik az ember, rábólint: tulajdonképpen értem ezt.

Tanulságos a kötet egészének nagyon komoly és felelősségteljes hangvétele. (Ebben talán a riporterek kérdéseinek, a szerkesztők ízlésének is szerepe van; ezért kár, hogy az interjú-készítők neve nem szerepel se a tartalomjegyzékben, se külön felsorolásban, hiszen egy riporter kivételével — aki Berkesit interjúvolta — csak dicsérhetem őket. Azt sem jelzi a tipográfia, hogy az Élet és Irodalom főszerkesztője szerkesztőként és nem íróként nyilatkozott.)

Az író önmagával és a világgal szemben támasztott igényének tökéletes megfogalmazása, hogy el kell érni azt a *„belső szuverénitást, amelyben teljes egységbe tud kerülni a legmélyebb politikai, világnézeti elkötelezettség, és a legnagyobb alkotói szellemi tágasság".*

A bölcs önismeretre ötven kötet kiváló írója ad példát: *„Tulajdonképpen nem szeretnék hátrahagyni, még szemelésre sem többet, mint egy kötet verset, vagy ötszáz oldalnyit, és mondjuk három kötet prózát, három színdarabot — ez szinte sok is".*

Az irodalom mérhetetlen felelősége parázslik a prózaíró (látszólagos csupán szakmai) indulata alatt. *„Az anekdota nemzeti csapás... Csak úgy kapásból mondok egy dolgot, amit oly sokak igyekeztek és igyekeznek elanekdotázni; 48-at, a két világháborút, a magyar—német kérdést, a magyar—szovjet kérdést, a zsidókérdést, a szexuális kérdést..."*

Szinte kideríthetetlen és megmagyarázhatatlan kérdéseket lehet egyetlen *felelősségteljes* aforizmába sűríteni: *„A magyar dráma útja teli van kitárt karú, lelkes rajongókkal, szívügyes emberekkel, akik nyájas arccal állják el az utat közeledő szeretteik elől."*

Az igazi művészet szigorú önmagával és a világgal szemben, mércéjét a még elérhető legmagasabb fokra helyezi. *„Megvetem azokat, akik egyetlen hivatásuknak érzik, hogy untalan egyszerűségből vizsgáztassák le a költőt... Ezek kinevezik magukat a közvélemény képviselőinek, mindig és mindenütt felszólalnak, több levelet termelnek, mint mocsári fűz. Ők nem szolgálatra figyelmeztetik a költőt, hanem taszítanák a legrútabb szolgaságba."* ...

Végül hadd idézem azt a mondatot, amit, hiszem, soha nem fogok elfelejteni: *„igyekszem elkerülni korunk két legnagyobb bűnét: a fanatizmust és a közönyt, és igyekszem tenni ellenük annyit, amennyit csak lehet."* Hogy miért érzem ezt a mondatot felejthetetlennek? Mert olyan mint egy bolygó magsűrűsége: szinte minden benne van. Világnézeti, történelmi, etikai és művészeti kérdések százait lehet kielemezni belőle. De nem kezdek magyarázkodni, elébb tíz-húsz évig gondolkozom rajta.

Gáll István

BÓDY Irén

Vadas József

A kékfestő mineváltozása
[Bódy Irén]

Élet és Irodalom, 1986. márc. 14. 12.

i igény

- - - - - - - - - - - - - - - - - -

- - - - - - - - - - - - - - - - - -

- - - - - - - - - - - - - - - - - -

- - - - - - - - - - - - - - - - - -

- - - - - - - - - - - - - - - - - -

- - - - - - - - - - - - - - - - - -

- - - - - - - - - - - - - - - - - -

...nap.

Bódy Irén
MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

NAPLÓ
Veszprém

1971 SEP 19

7021

Múzeumból múzeumba

A pápai kékfestő

Európában a Kis-Ázsiából behozott textilek hatására honosodott meg a kékfestészet a XVII. században. Keleten ma is virágzó batik-nyomásból ered az eljárás. A len-, vagy pamutvásznat szódás vízben főzték, majd a minta nélkülit azonnal festették — indigóval, amit Indiában honos növény leveleiből vontak ki. A porrá őrölt, vízoldhatatlan festéket mésztejjel, vagy arzenikummal — maszlaggal — oldották fel, rézszulfáttal és vízzel elegyítve készen állt az indigó csáva.

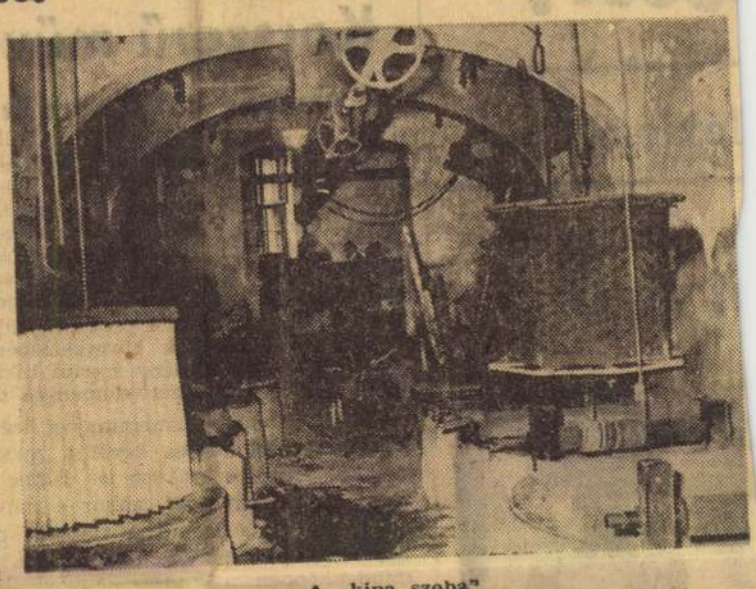

A „kipa szoba"

A mintázandó végek főzés után a „tarkázóba" kerültek, ahol kézi mintafákkal később Perrotine-géppel szigetelő masszát nyomtak rá. Ezzel akadályozták meg a festékoldat behatolását a vászonba. A szigetelőanyag — festőanyag, hegyikréta, rézgálic, faggyú stb. — összetétele a műhelyek féltett titka volt. A szigetelő masszával nyomott helyeken, a mintának megfelelően fehér maradt az áru, miután többször belemártották a vásznat indigós oldatba, és szárítás után sósavas oldatban öblítették ki. A sav szabadította meg a szigetelő masszától...

Díszes asztalterítő (Foto: Borbás János)

Keményítés, majd mángorlás következett ezután — amint dr. Domonkos Ottó leírja a pápai kékfestő múzeum vezetőjében. A pápai Kluge-féle üzem a legrégibb kékfestő üzem hazánkban. 1954-től védett iparművészeti emlék, teljes felszerelésével, irattanyagával együtt. Közép-európai viszonylatban egyedüli; 1962-ben a Textilipari Kutató Intézet segítségével alakították múzeummá. Előtte 12 évig már nem dolgoztak benne.

A Március 15 tér 12 alatti három épület közül az udvarvégi a régi üzem. Kétemeletes, szárítója erkélyszerűen kiugrik, padlásablakai zsalugáteresek. Benne jól nyomon követhetni az ősi kékfestő mesterség történetét és technikáját. Ide csak néhány érdekességét jegyezhetjük fel.

A festő, vagy „kipa szobában" — egykor festékkel teli — kádak fölött csigáról lelógó ráfok láthatók, a rajtuk levő kis kampókra akasztották a kelmét, spirál vonalban vezetve. A mártogatás közben falakra csapódott indigóréteg vastag. Egyes „húzások" közben kovakővel fényezték a legények a kényesebb kendőket... E század elejéig csak tavasztól őszig festettek, télen mintáztak az el nem csapott legények. Ugyanis hidegben nem lehetett szárítani. Aztán kazán gőzével fűtötték a szárítót.

Gépesítésre a budai textillakosságé. Kezük is kék volt, a vásáron nem is bíztak a parasztok a tiszta kezű mesterekben. Legények a „sasi"-nak nevezett szigetelőanyagba a mintafákat — míg csak a gőzgép üzembe nem lépett. Ekkor a korábban lóval hajtott mángorlót — simítót — is gőzerővel üzemeltették, nem csak a teljesítményt megsokszorozó Perretine-nyomót... A kényesebb munkák kézi mintázása továbbra is megmaradt. De már színezték is a kelméket. Szemügyre vehetjük itt a legszebb termékeket, a kézi és a fémből készült gépi mintákat. Az előbbiből csaknem 300, az utóbbiból közel 3 ezer maradt meg. Sok a drága brokátok, tapéták, hímzések motívumait utánozza. Olcsó vigasz a pórnépnek. Különösen a nők viseletében volt nagy szerepe a kékfestőnek. Még a kifakult gyári ruhadarabokat is újramintáztatták itt, sokszor.

Érdekesek a nemzetiségi különbségek is a viseletben: a magyarok a középkék, fehér, sárga, világoskék mintázatú; a svábok az egészen sötét, bronzvörös alapszínű és apró mintás anyagot, a vendek a zöld és sárga mintást kedvelték. Volt választék: külföldre is szállított a cég. A tulajdonos fia vegyészmérnöki képesítést szerzett, de a háború derékba törte törekvéseit. 1945 után csak hozott anyagból dolgozott a mester, haláláig, 1950-ig.

A kékfestészet újjáélesztésén most — a veszprémi származású — Bódy Irén iparművész fáradozik. A pápai műhely csupán érdekesség a látogatóknak.

r. i.

gyárak kényszerítették a kis üzemeket, az 1783-ban alapított pápait is. A világot járt Kluge Károly vetette meg a cég alapját. Mesterlevelét, minta- és receptkönyvét is kiállították. A szomszéd tárlóban körte- és diófából faragott minták, odébb az 1939-ben létesült laboratórium. „Kékfestő segédek betegsegélyező társulata" 1869-ből való kéziratos szabályzatból csak annyit idézünk: a mesterektől kötelező nyilatkozatot vettek, miszerint nem alkalmaznak olyan segédet, aki nem lép be a társulatba.

Egyébként a legények inge, még ágyneműje is festőáruból készült, akárcsak a falusi

— NAPLÓ — Szabad szombat — NAPLÓ — Szabad szombat — NAPLÓ —

SALTÓRGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
NAPLÓ
Veszprém

...nbat

...léklete

...rairól

...ben, a Vadaspark közelében
...mlakásában él és dolgozik
...ke szobrászművész, a Veszp-
... és az országos jellegű tár-
...ó résztvevője. R. Kiss Len-
...rém megyei képzőművészeti
... aktív részvételéért egy íz-
...negkapta az Egry-díjat. Az
... az ő szobraiból mutatunk
...t.

Két kultúra? Korszerű műveltség!

Amióta — több mint tíz éve — megjelent C. P Snow világhírűvé vált tanulmánya a műveltség kettészakadásáról, különböző szinteken és nézőpontokból, egyetértően, vagy tagadón, világszerte sokan foglalkoznak a két kultúra létezésének a problémájával. azzal tudniillik, hogy az úgynevezett humán műveltség, elsősorban a művészetek körébe tartozó ismeretek jobban közkinccsé váltak, szélesebb rétegek képesek ezek megközelítésére és feldolgozására, mint a tudományos, elsősorban a természettudományi ismeretek birtoklására. S ennek következtében a művelt ember fogalmát a közvélemény szerint inkább fémjelzi a humán, mint a természettudományos tájékozottság.

Aki a humán ismeretanyag iránt érdeklődik. az közvetlen kapcsolatba kerül a megalkotott produktumokkal. Olvas, színházba jár, filmet néz, zenét hallgat. Ha rendszeresen teszi, akkor a művek keletkezésének folyamatáról is fogalmat alkothat magának. Élvezi a kapott ismereteket, de nem tartja fontosnak, hogy mindenképpen a kulisszák mögé lásson. Sőt, olykor egyenesen zavarónak érzi, ha beavatják a mesterségbeli fogásokba.

Másfelől viszont mindenki nap mint nap találkozik a civilizáció fejlődéséből adódó lehetőségekkel. Tudja, például, hogy a villannyal világíthat, gépeket üzemeltethet, s azt is tudja, hogy a technikát természettudományos törvényszerűségek határozzák meg. De míg a humán ismeretek esetében csak a produktumok közvetlen megismerése teheti értővé a produktum élvezőjét, a természettudomány eredményei azok értése nélkül is élvezhetők, a technikai vívmányok úgy is használhatók, ha működésük törvényszerűségeit a laikus nem ismeri.

A közművelődés fontos kérdése: az egyik terület képviselői milyen mértékben ismerik a másik területet, illetve milyen mértékben vált a humán és a természettudományi műveltség a kultúra alkotó részévé.

Minthogy Magyarországon, ha műveltségről volt szó, hosszú időn át csak a humán műveltséget értették (amely egyébként egy szűk réteg birtoka volt), ma is elsősorban ennek a terjesztésén munkálkodunk, ami helyes, már csak azért is, mert egyre szélesebb rétegek érdeklődnek iránta. De az már kevésbé örvendetes, hogy az általános műveltség megítélésekor a természettudományos tájékozottság még ma is másodrendűnek minősül. A sajtó, a könyvkiadás termékei, a rádió és a tévé műsorai is ezt fejezik ki. S az aránytalanságot csak növeli az, hogy sokan a pusztán szórakozást szolgáló produktumokat is a humán műveltség részének tulajdonítják.

A művészeti alkotások csak akkor válhatnak az általános, korszerű műveltség részévé, ha az egyén közvetlen kapcsolatba kerül a lényegükkel, tehát a „mondanivalójukkal". Ez a kontaktus eredményezhet egyetértést vagy ellentmondást, a hangsúly a kontaktuson van. A természettudományos eredmények esetében más a helyzet. Gondoljunk például arra, hogy mindenki használ gyógyszereket, de milyen kevesen képesek akár körvonalazni azok hatásmechanizmusát, összetételét stb. Természetesen nem arról van szó, hogy az általánosan művelt embernek a eredmények létrejöttében kell jártasnak lennie, amint erre a humán ismeretkörbe tartozó esetekben sincs szükség. Viszont elengedhetetlen, hogy a problémák között a laikus is eligazodjék. S ez már a természettudományos szemlélet kérdése. Ennek hiánya folytán a világ jelenségeinek — köztük jónéhány humán ismeretkörbe tartozó jelenségeknek is! — a megértése nehézzé, esetenként lehetetlenné válhat.

A természettudományos műveltségen elsősorban nem adatok és konkrét ismeretanyag felhalmozott tudását kell érteni, hanem azt, hogy meghatározott esetekben, meghatározott probléma kapcsán az egyén tudja: hová kell fordulnia, hol kell keresnie a kérdés helyes megoldását. Komplex természettudományos tudás ma, a fokozódó specializálódás korában ...számára sem érhető el. Eligazítást ...ükség, amint azt Szent-Györ-...ent tanulmánykötetében (Egy ... a tanulás fő eszközéről, a

...almazó könyvek természeté- ... egy helytelen felfogás. Úgy ...yveknek a tartalmát a fe- ...gondolom, ennek az ellenke- ...ghoz. A könyvek azért van- ...tukban a tudást, mialatt mi ...juk... én nem becsülöm le ...rtottam meg, amire szüksé- ... megértéséhez, intuitív meg- ... megtudjam, melyik könyv- ...ünk nem tanulnunk, hanem ..."

... is elsősorban a két kul- ... beszélni, nem a két terüle- ...őket kell hangsúlyozni, ha- ...a után szoros kölcsönhatá- ...et kell tudatosítani a köz-

...nak, művészeti ágainak ...esen merítenek a természet- ...a vívmányaiból, éppúgy, ... is hasznot húznak a humán ...mészetes tehát, hogy a köz- ... bonyolult és szerteágazó ...örekednünk, hogy a két te- ...zerepeljen. A modern tudo- ... nem érthetők meg, ha két ...ndolkodunk. A természet ...mber szellemi törekvéseit ...tot összefogó, korszerű mű- ...zőre!

Korányi Tamás

Tudományos Ismeretterjesztő Társulat
1088 Budapest, Bródy Sándor utca 16.
Tel: 06-1-327- 8900 • www.titnet.hu

Vök Lopja: Bódy Irén
1967. jun. 10. 10 21

BOGYAY TAMÁS

LENGYEL, ZSOLT K.: GELEHRSAMKEIT UND MENSCHLICHKEIT. ZUM TODE THOMAS VON BOGYAYS

UNGARN-JAHRBUCH 21. 1993-1994, 213-222

Bódy K.
Bodzavár

- Megbeszéltük Szőnyi Katóval a Bábszinház főrendezőjével, hogy benézünk a próbákra és megismerkedünk a bábmozgatás különböző módszereivel. Most éppen a becket próbája folyik, mi történik itt ?

- Ebben a némajátékban egy ember kerül egy vele idegenül és kegyetlenül szembenálló környezettel..Az ember célja az, hogy elérje azt az üvegvizet, a kockát,
- igen a kockát
- a kocka segitségével próbálja most elérni és rendkivül emberszerüen kell mozdulnia, mozognia, hiszen semmi különös ismertetője nincs, hogy az a figura ki honnan jött mit csinál, csak egy ember
- igen, de gondolkodik közbe azt látni
- Gondolkodik, cselekszik, töpreng, csalódik, reménykedik
- most megtalálta a másik kockát
- most megtalálta másik kockát és igy próbálja elérni a vizet. Nagyon szomjas.
- Igen, leesett, No most
- most a tárgyak megint bosszut álltak rajta
- Igen, no most még mit csinál ez a figura a játékban? Tessék csak
- Álljunk meg gyerekek. Álljatok fel egy pillanatra, szóval minden jó volt addig ameddig a bábu nem nézett föl a vizre, nem volt elég kifejező, a vágyódás nem látszott eléggé az egész testtartásán és a szeme irányán. Azt nézzük meg mégegyszer, hogy mennyire szomjas ez a figura, ez tükröződjön az egész magatartásán és különösen a tekintetén. Ezt csináljuk meg mégegyszer.
- Most láttuk a szinészek, a bábszinészek arcát is. Ujra visszahuzzák ezt a különös kámzsát. Ez a fekete bábszinház ?

1977.II.17. TV. 21.25 (Vinné)
Művészeti Magazin

- Igen, ez a fekete szinház, nemcsak bábszinház, nemcsak bábszinházban alkalmazzák

- Igeh, már emlitette

- Igen, hanem keleten szinházi előadásokban is alkalmazzák. Itt mi a bábszinházban azért alkalmaztuk ezt a fekete technikát, ami azt jelenti, hogy fekete háttérbe, a szinészek fekete ruhába öltözve egybeolvadnak a háttérrel és előttük lévő fénysikba tartják a figurát, tehát a bábu ragyog, ők viszont láthatatlanná válnak

- Igen, ezt a bábut ugy látom két szinész mozgatja

- Időnként kettő, de legtöbbször három. Ez a bábu nagyon sok mozgásra kell hogy képes legyen. Az emberi mozgás minden árnyalatát ki kell hogy fejezze

- Milyen jópofa, hogy igy gondolkodik és megtörli a száját

- Igen, hát emberi helyzeteket, érzelmeket, szándékokat kell hogy kifejezzen. Tehát azért kell ennyi szinész a mozgatásához, hogy erre a nagyon bonyolult cselekedetre, a bábu nagyon finoman érzékenyen képes legyen.

- Igen, na most Kedves Szőnyi Kató sok sok darabot rendezett, mérhetetlen tapasztalata van..Most jó volt a megoldás ?

- Igen, ezt most jól csinálták

- és most hogyha megismerkednék mondjuk a klasszikus bábmozgatási figurákkal kell még ez a dobogó vagy most próbálnak valami mást ?

- Nem, vigyék ki a diszletet

- mert azért aki nem is foglalkozott bábjátékkal, vagy gyerekkori élménye van, ismerünk egypár megoldást. Talán a legklasszikusabbak amik ugy mindannyiunk emlékébe vannak, hogy például valaki a kezére huzza, a gyerekek játszanak

- Hát igen, nálunk ez a legkedveltebb bábjáték technika. Mert valóban itt a szinész a saját kezével a legügyesebb szerszámmal mozgatja a figurát, a figura rendkivül mozgékony, dinamikus mozgásokra képes és nagyon életteli. Éppen azért mert

- mert közvetlen kapcsolat van
- mert közvetlen kapcsolat van a szinészek

- Megigérte Katóka hogy néhány figurát meg tudunk nézni. Először a kesztyüs

- Igen, gyere be légyszives. Kardos Melinda egy nyuszival mutatja be, hogy hogy mozdul meg a kesztyüs bábu a szinész kezén

- Igen, felhuzza a kezére és mit tud a ?
- Most mutasd meg, hogy mit tud a nyuszi
- Két első kezét két mellső lábát
- azt csak ugy tartja a másik kezében, de jobb kezében végzi lényegében a finom kis életteli mozgásokat.

- Köszönöm szépen és ez a másik ?

- Jó, köszönöm. Most jön egy másik hőstipus
- Ez az a dróton rángatott baba

- Hát nem dróton, hanem zsinóron mozgatott bábu, ez a marionett. Ez a legjellemzőbb a marionettre hogy lába van és hangsulyos is mindig a lábmozgatása.
Hát attól függ, hogy milyen mechanikával rendelkezik, ez hegedülni is tud, ez a Katona története hőse, a katona.
Itt a szinész keze nincs a bábuban, hanem fölülről amint láthatjuk zsinórral irányitja, de nagyon érzékenyen és nagyon groteszkül tud mozogni ez a bábu

- Ki volt a müvész aki bemutatta ?

- Kis István
- Na most mi van még ?
- Hát most jön egy nagyon lirai, szép figura ez a fából faragott királyfi kisasszonya. Mutasd meg Márti, hogy hogy mozgatod
- Szakály Márta művésznő
- Szakály Márti művésznő igen, egy pálcikát fog, ezzel mozgatja a bábu törzsét és fejét
- és ott lelóg még két pálcika
- Két pálcika, az arra való, hogy a bábu két karját mozgassa.

- Milyen elegánsan mozog
- Nagyon finoman, kecsesen, lebegően tud mozogni a figura.

- Hát most egy egész más tipusu bábot fogunk látni a Gulliver cimü darabból óriás királyát. Itt a szinész

- Szabad bemutatnom a müvészeket ?
- Őrsi János a király, és Gulliver Szöllősi Irén
- Remek
- Itt az az érdekes, hogy mig eddig amit láttunk azoknál a báb tipusoknál a szinész válik bábuvá, itt az óriás király a szinész
- Értem, itt most a szinész változott bábuvá
- A szinész vált bábbá, és nehézkes sulyos mozgásával éppen kontrasztot képez a nagyon érzékenyen és finoman mozgó kis pálcás bábu mozgásával.

- Itt igazolódik az a mondás a kis Gullivernek minden mozdulata olyan sikkes
- kecses
- roppant elegáns és finom
- Nagyon emberi, a királyé pedig merev, bábszerü

- Ki tervezte ezt a bábfigurát ?
- Ezt a bábut ugyanugy mint az előbb láttuk a királykisasszonyt Bódy Vera tervezte.

- Hihetetlen, hogy milyen hamar a bábu varázslata alá kerül az ember, még itt is ahol nincs előadás, de ahol sokan vannak. Nyilván a közönség szinte egymást hangolja erre. Eszembe jut az,

hogy Jókai Anna irta valahol, hogy az élő szknház olykor menynyire élettelen és a bábszinház mennyire életet tud lehelni mindenbe.
Hallatlan, Önöknél ez szinte naponként megismétlődő csoda igaz ?

- Hát igen, ez a mi életünk, az élettelent élővé varázsoljuk valóban.
- Ez már egy ismert mondás
- Hát ez már egy ismert mondás, de tulajdonképpen minden nap ezt kell csinálni, mindig ujat kell csinálni és mindig az uj gondolathoz uj formát kell találni

- Na most van- e például még olyan uj forma a bábmozgatásba amit nem láttunk ?

- Most a legutóbbi darabjaink közül a Lavalsban
- A valcer ez ugye ?

- Igen Ravell Raval szimü kompoziciójában, annak a báb változatában
- igen ezt látjuk most
- Igen, egy élő jelmezt , élő emberi jelmezt mozgat meg a szinész maga elé tartva a bábut, a fejére fekete csuklyát huzva eltünik mint az előbb
- Igen Szakály Márta
- Igen Szakály Márta játszik ezzel a figurával és rendkivül légiesen tud élni egy emberi élethelyzettet egy sorsot, ő táncol
- Tehát ő mögötte fogja
- Az anyag mozgatásával éri el azt a hatást, mintha egy ember élné ezt az életet, amit a bábu kifejez.
Itt minden egy célt szolgál, szinészi munka, képzőmüvészet, zene egy irói gondolatot bont ki, látványban fejez ki a szinpadon cselekvésen keresztül.

- Köszönöm szépen. Kedves nézőink ugy vagyok, mint az előadáson az egyik kisgyerek aki az előcsarnokban hangosan kiabálta, hogy nem akarok hazamenni, nem akarok hazamenni.
Hát én bizom benne, hogy ebben a müsorban sikerült megismertetni, megszerettetni , bepillantani ennek a különös nehéz, érdekes világnak, a bábmüvészetnek a titkaiba.
Bucsuzum és bucsuzásul nézzék meg az Állami Bábszinház egyik legrangosabb világhirü produkcióját Bartók Fából faragott királyfi egyik jelenetét, azt amikor a királyfi harcol az erdővel
- Részlet -

Bódy Károly

iparmuvész, festette ki a kevermesi (Csanád m.) templomot 1935-ben. Figurális freskok.

Bodor József dr. A 100 esztendős kevermesi r. k. plébánia és templom története. (Kevermes) 1935. 30. l

ren-
ból
an
lasszi-
ikus
~~ran~~
hető
~~lt~~
~~alkó~~
ény,
s
m-
a
g,
lágy-
arc-
s,
gyancsak

~~Ha valamely stílus keretébe akarjuk beilleszteni~~

Mégis mindegyiken látunk olyan vonásokat, stílusjegyeket, amelyek összekapcsolják ~~a pottré~~ őket. – Alig észrevehető mosoly, hideg, kitejezésnélküli tekintet, mandulaszerűen elrajzolt szemek, továbbá az a sajátság, hogy

~~Stílusában sokat mogó~~

Stílusában és rajztechnikájában ~~sokat mogó~~ – mód a KUHI. szá-

Bódy Mária

festő

Nemzeti Szalon

Bódy Mária.

1936. Munkácsy Céh kiáll.

Krizanthenümok, olajf,

Bódyné Várdeák Aldikó

Feketekávés készlet: porcelán
mott zöld alap, aranyozott negék
Formatervező: Bódyné Várdeák Aldikó
Dekortervező: Kocsar Sándor
1955.
Crines repr.

Sikota Győző: Hollóházi kerámia. Bp. 1961.
152-o.

Bődyné, Várdeák Aldikó
[Bódyné?]

Feketekáné kémlet: porcelán
nincs festett virágminta
Forma- és dekortervező: Bődyné, Várdeák Aldikó
1957 [Bódyné]
Fekete-fehér repr.

Sikota Győző: Hellóhán. Kerámia. Bp. 1961.
152. o.

M.D.K.

Bodyk János, Maklárról

Acs, Az ostrom alatti derék munkáért 10 forintnyi kősó a jutalma.

Détshy Mihály: Munkások és mesterek az egri vár épitkezésein 1493 és 1596 között. I. közl. 193. o.

Az Egri Múz. Évkönyve. I. Eger, 1963

Bodyk János ács M.[illegible].K.

Maklárról

Az 1552-ss ostrom idején sháborus károk helyreállitásán dolgozik

Bétchy Mihály: Munkások és mesterek az egri vár épitkezésein 1593 és 1596 között

Az Egri Muzeum Évkönyve 1964. I. Eger- 1964. 193.1.

M.D.K.

Bodnyk János, naklási ác

az 1552 évi egri ostrom
alak a várvédelmen dolgozik.

Heves megye műemlékei I. írta Voit Pál,
Magyarország műemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 314. old.

Bodza vára

végvár
a bodzai szorosban
Nagypatak falu közelében.

Kővári Erdépeml.

134. l.

lő sieleú vezető út menti szikla mellett
obb kezével ~~[illegible]~~ görbe kardjára tá-
l(a szikláu fekvő kalapot fogja, melynek
ztoly fekszik. Haja, tapisza és szakálla
á lehajtott, mellenye és vörös bélésű spencer-
szükke, csizmájának szára terdig ér.
zsinóron kürt lóg. Jobbról hegyes vidék-
és a szikla elejeú irás van jelezve.

retei 45.5 : 36.3 c/m.

8853.

107/95 lajstr. 86.

M.D.K.

Bodrási Ferenc ötvösmester

a rimaszombati cék tagja volt (1780-1796). Ugyanott, hasonló-nevű édesapjánál tanult.

S. Mihalik: Versuch einer Zentralisierung dws ungarischen Punzierungswesebs im 18.Jahrhudnert. Acta Historiae Artium, 1961. Tom.VII. Fasc.3-4.

281. old.

megírva

Bodzai, l. Bodzási

L.

Szendrey - Szentiváneyi

218. l.

Bodzai Királyhő

vára

Barcaság

l Gaali II. 141. l

HAROMSZÉK
92. aug. 15.

TELEPÜLÉSEINK (68.)

Bodzamező

Bodzamező alatt a Bodzaforduló körüli erdős, pázsitos hegyvidéket értjük, amely az Olt és a Szeretbe ömlő Bodza közti vízválasztót képezi. A Bodza völgyének legszebb része a Krasznaiszoros. Hankó Vilmos leírása szerint: vadregényes vidéken, őserdők között, a Bodza-víz zuhatagai mellett, szédítő meredek hegyoldalakon visz az út egészen a határig, hol a Szilon lábánál, a patak partjánál dorobáncok őrzik a határt. Az út helyenként 100 méternyire vezet a zúgó Bodza felett. 1887 szeptember havában itt találták a híres bodzakrasznai aranyrúdakat.

A népi hiedelemben a Bodza vizének fakadásáról a következő történet maradt fenn: ott, ahol a Bodza ered, egy öregasszony lakott. Nagyon rossz híre volt, mindenki félt tőle a környéken. Volt viszont neki egy fia, akit, az anyjának ellentéteként, a jóság megtestesítőjeként ismertek. Ez a fiú beleszeretett egy lányba, akit feleségül vett, és hazavitt az anyjához. Nem szerette a vénasszony a menyét, szidta, ütötte-verte, kínozta. A tél vége fele az jutott eszébe, hogy neki három szem eper kell, mert csak abban az esetben tudja megfejni a juhokat és túrót csinálni. Nagy hó volt még mindenütt, de a fiatalasszonyt elküldte, hogy kívánságát teljesítse. A menyecske hiába tiltakozott, hogy tél végén epret szedni képtelenség, megverte és kikergette. Szerencsétlen bolyongott az erdőben, eperre viszont nem lelhetett. Majd sírva hazaindult. Az öregasszony már várta a ház előtt, és messziről fenyegette. Kettőjüket egy árok választotta el, a vén banya át akart ugrani azon, hogy a menyét parancsa megszegéséért megverje. Amint nekirugaszkodott és elugrott, hirtelen kővé vált és víz kezdett forrni belőle. A forrást azóta is Kőbálványnak nevezik.

A középkorban ezen a vidéken nem voltak falvak, ellenben nyaranta számos ökörcsorda, juhnyáj és ménes verte fel a tölgyekkel és bükkösökkel borított vidék csendjét. Mivel a Tatárhavas-hágó s onnan a Teleajen völgyébe vezető út erre ment át, a Bodzamező gazdasági fontossága miatt, valamint kereskedelmi és stratégiai szempontból is jelentős volt. A Bodzamezőn találkozott Barcaság, Háromszék és Fehér megye havasi határa. Az egykori Orbaiszékhez (Zágon és Zabola falvakhoz) tartozott: Kraszna, Zabrató, Csemernek, Szitabodza és Bárkány vidéke; Sepsiszék a két Borosnyó, Bikfalva és más falvak: Ladóc, Tálaspatak Bodzafordulása, Sármás tájait foglalta magába. Felsőfehér megye falvai, Bodola, Nyén, Bodzavám és Egeres vidékét birtokolták. A Hétfalut birtokló Brassó városa főképpen az országútjáért fontos Tatárhavas-hágó, Kisbodza és Bodzavám feletti völgyet birtokolta.

1471-ben Mályás király Prázsmár oppidumnak adományozza Bodzamezőt, illetve ezen vidéknek a Barcaság és Havaselve határa között fekvő részét, ahol a székelyek, románok és bolgárok (a Brassó—Bolgárszegi és Rozsnyó—Bolgárszegi macedo-románok) legeltetik nyájaikat. A prázsmáriak birtoklásának gyökere visszanyúlik a német lovagrend idejére (1211—1225), amikor a teutonok birtokolták a Crucenburghoz (Királykő) tartozó legelőket. 1225 után a prázsmári Gerébek (a Teel család), majd magvaszakadásuk után Prázsmár mezővárosa bírta a közbércen vagy Predeálon túl fekvő erdőket és mezőket. A középkor folyamán a Bodzamező birtoklásáért számos határpert folytattak a prázsmáriak és brassóiak a háromszékiekkel. A háromszékiek legtöbbször elhajtották a barcaságiak méneseit, vagy felgyújtották szénásszekereiket. 1563-ban például a székelyek elhajtották a prázsmáriak 1 000 lovát, s a nagy verekedésnek több halálos áldozata is volt. 1590-ben a prázsmáriak határa a Tatárhavasánál kezdődött, magába foglalta a Nagy- és Kisbodza vizét, valamint a Származányt (későbbi neve Borbát-hídja). Máskor a székelyek a havaselveiekkel voltak határperben: 1647-ben a Păltineni-i (Buzău) muntyánok elhajtottak 36 zágoni makkoló disznót. 1750-ben *„Nemes Fehér vármegye incolái (lakos), amely a sok rendbéli illegális arestációktól és hatalmaskodásoktól máig nem szünnek meg, főképpen a Bodola-i, nyéni és márkosi incolák amint most is a Nagybodzának egy nagy részét békertelvén árpával, kölessel és lennel bévetették, mely a sokrendbéli illegalitásokért még eddig is elegendő és illendő szatiszfakción nem obtineáltattanak az exponens urak ő kegyelmek"*.

A középkor során Bodzamezeje igen gyakran a török—tatár hadak beözönlésének helye volt, más esetben viszont ezen keresztül menekültek, vagy verték ki az ellenséget az országból, ugyanakkor ez a térség az itt megtelepedni szándékozók számára otthont is biztosított. 1611 decemberében Báthory Gábor *„elfuta az város alól, Omer pasa törökjével, tatárjával hajnalban ment el... az székelyek, az Bodzán reájuk támadtak, sokat vágtak le a törökben, az lövő szerszámban mű is vittünk be Brassóba.*

1683 május 23-án érkezik ki a tatár kán az egész táborral a Bodza mezejire, akkor jöve meg László Balázs is a vezér szolgáival, szálla a tatár tábor a barca rétire." 1751-ben *„Sztán Popi Tohánból három fiaival, most nyolc esztendeje ment el, de az ketteje úgy mint Sztán és Dumitru nevűek házasok egy Juon nevű pedig nőtelen amint haliuk laknak, Bodzamezején a vámon alól, amint gondoljuk az Béldi urak földén"*.

A XVIII. század végén a Nagybodza völgyében megalakult Bodzavám szétszórt alaprajzú falu, Bodzafordulása és Szitabodza között pedig főleg a Hídvégi Nemes család és a zágoni nemesek földjére telepednek román zsellérek.

BODZA ÚTJA

A középkorban a legfontosabb összekötő kapocs volt Havaselve s Háromszék, valamint Barcaság között. A székely székek felé tartó utakat, ösvényeket 1562 után a lécfalvi Várhegy ellenőrizte. A Bodza útján jött Erdélybe 1599 őszén Mihály vajda, majd 1611-ben a tatárok. A Tatárhavas-hágó ellenőrzése céljából Bethlen Gábor idején a háromszéki székelyek és a barcasági szászok közös erővel építik fel Bodza várát. 1630-ban egy oklevél jelzi a háromszékiek számára keletkező előnyöket a vár építésével kapcsolatosan: *„mivel az Bodzán és Ojtozon való várakat Háromszék építette, végeztük azt is, hogy valakik magok szükségekre vitetnek, vagy hozatnak marhát Havasalföldéből vámot rajtuk ne vegyenek"*.

A Vasile Lupu elleni hadjáratra 1637-ben Kemény János *„az Bodza vári úton"* ment be néhány ezer székellyel, lovassal, gyalogossal, lövőszerszámmal. A havaselviek leverésére indult erdélyi had erre ment ki, mivel *„a Bodza útja Brassón felül, a havasokon a hadi nehézségek és lövőszerszámok által költöztetésekre alkalmatosabbnak állítanának"*.

Rákóczi György 1655-ben Bodzán nagy sereggel vanult ki, a tatárok ezután behatoltak a Bodzai-szoroson, a Barcaságot és Hétfalut pedig lángra lobbantották. 1658 nyarán erre ütött be az Erdélyt elpusztító török—tatár had: *„Ezek nagy dühödt haraggal Brassó táján Bodza váránál, némely gonosz lekiismeretű magyaroknak kalauzolása által Erdélyben beütvén."*

A betörő ellenséggel Mikes Mihály székely serege hasztalan állott szembe, a túlerő elpusztította a Barcaságot és Háromszéket. Mivel a vár éppen a vízválasztón végigfutó határon volt, 1666. október 1-jén az erdélyi nemesek a traktára kijött havasalföldi bojárokkal Bodza váránál tárgyaltak. 1683-ban a tatárok a Talassin, avagy a bodzai úton törtek be Erdélybe. 1690-ben, amikor a császáriak Thököly ellen lezárták a hágókat, a Bodza várához is küldtek székely csapatokat, de a zernyesti vereség után, a Thökölyvel szövetséges Constantin Brîncoveanu havasalföldi vajda hadának egyik különítménye lerombolta Bodza várát. Az utolsó török betörés 1788-ban zajlott le, amikor a vámház felett az osztrákok védőáncokat ásattak. 1789 augusztusában Bora őrnagy és Damó százados vezette székely határőrök véres harc után verték ki a törököt. A Kápolnahegyen és a vámhivatal kertjében pihennek azok a székely határőrök, akik életüket áldozták a hazáért — írja Hankó Vilmos, Székelyföld című, 1896-ban megjelent könyvében. A százados harcok emlékét őrzik a Lármahegy Kálvária és a bodzafordulói Őrhegy helynevek.

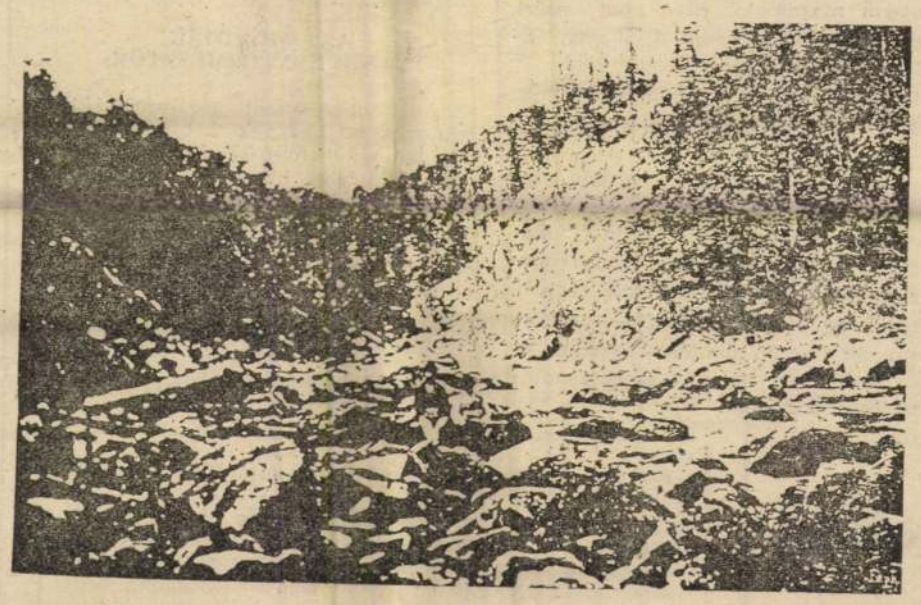

A XVIII. században Bodzamező orbai részén is új zsellértelepek keletkeznek. Zágon határán a Szentkereszty grófok 1712—1722. között román zselléreknek bérelik Szitabodza és Bárkány területeit. 1763-ban a Nagybota, Kisbota és Szurduk területét jó esztenázó helynek tartják. 1760-ban Zabratón már egy 95 lelket számláló ortodox román gyülekezet alakult. A XIX. században az őserdőségek jobb kihasználása végett több üvegcsűr épült. Krasznán Mikes Benedek (1855), Bárkányon pedig Bartha Károly zágoni földbirtokos 1847-ben alapít üvegcsűrt. Ez utóbbi gyárban szudétanémet üvegfúvókat alkalmaztak.

CSEREY ZOLTÁN,
dr. BINDER PÁL

KÁRMENTŐ

Kocsma az egész város

A romániai sajátos piacgazdaság egyetlen területén valóban világszintre emelkedett: kocsma kocsmát ér, italkimérés minden sarkon, minden udvarban, pincében, ház előtt és ház mögött: kocsma az egész város, az egész ország. És zavart tekintetű emberek a létminimum határán.

Ám miért is isznak vajon kies hazánkban az emberek? Természetesen, bánatukban. De erről máskor s kevésbé cinikusan, mert az alkoholizmus máris népbetegséggé vált, s ha valahogyan megálljt parancsolni nem fogunk tudni, még a mostaninál is nagyobb bánatunk lesz. Tulajdonképpen nem az italkimérésekkel kívántunk foglalkozni, hanem azzal a cseppet sem kellemes jelenséggel, hogy az igénytelen kereskedés, az ócska és tucatáruk halmaza lepi el környezetünket, lejárt szavatoltságú édességet, konzervet, a világpiac leggyengébb minőségű árucikkeit hordják be honfitársaink, s még mindig az hiányzik, amit nélkülözni nem lehet. Van Kent és Marlboro, francia konyak és minőségi magyar bor, színes tévé és habfürdő, de nincs cukor, olaj, kenyér és vaj. 20 lej lett a tojás, de ahogy mondani szokás, jó, hogy lehet kapni.

Piac van, gazdaság nincs. Ennek isszuk a levét, s ettől is elhomályosodhatna tekintetünk.

Ne keseregjünk, fel a fejjel, lesz még rosszabb is!

SIMÓ ERZSÉBET

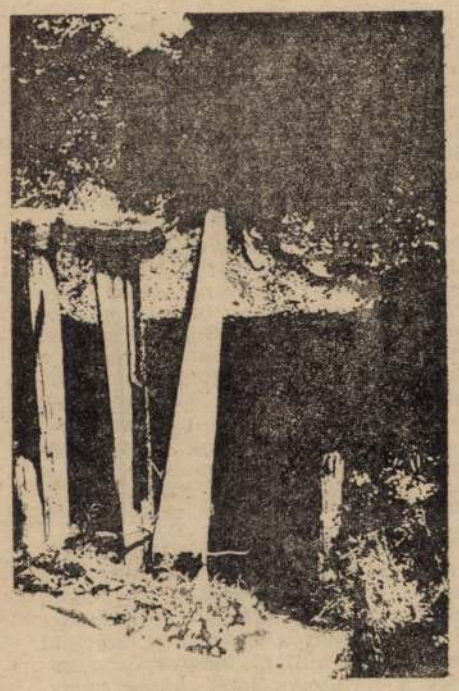

Azt mondják ...

(folytatás az első oldalról)

hogy azzal a 130 000—150 000 sertéssel, amit Háromszéken jelenleg tenyésztenek, már eléldegélhetünk — ha nem is éppenséggel békés az együttélés, különösen téli hajnalokon.

hogy közelebbről nem a kámforos cukorka és a méregdrága cigaretták meg italok meleg ajánlásával töltik meg a tévé reklámműsorát, hanem a gazdászok szaktanácsait hallhatjuk — kezd megjönni az önbizalom, egészségükre!

AZT MONDJÁK A NÖVÉNYTERMESZTŐK,

hogy gabonafélékből 2400—2500 kilogrammra számítanak hektáronkénti átlagban — nem 5 000—6 000-re, s ezt még el is lehet hinni,

hogy semmi információ nem szaladt be 38 községből arról: mennyi búzavetőmagra lenne szüksége a gazdáknak — pedig küszöbön az ősz.

hogy célszerű vetésforgó nélkül nem lehet szakszerűen gazdálkodni, megelőzni a betegségeket és a kártevők fellépését, a gyomosodást — csakhogy mindezt gazdaköri összefogás nélkül nehéz kivitelezni.

VISSZAJELZÉS

„Kozmopolita — judeó — bolsevista"

A Háromszék ez év július 29-i — szerdai — számában két, számomra szomorú jelzést találtam.

Az első, hogy három nap múlva esetleg sárga csillag.

A második egy ... metafora: „kozmopolita-judeó-bolsevista".

Ez utóbbi egy interjúban szerepel, amely szerint gyengeségünk oka az, hogy személyek egy csoportja akadályozni próbálja nemzetünk érdekeinek felismerését. Ők érdemelték ki az említett metaforát.

Nekem a „judeó" metaforarészletről krematóriumok jutnak eszembe. Meg néhány túlélő. És azok gyermekei. Akik, nyilván, még akkor is újra feltűzik azt a csillagot három nap múlva — szükség esetén —, ha olvasták azt az interjút és a „kozmopolita-judeó-bolsevista" szavakat.

Szüleim és szüleim szülei életéből kimaradtak a krematóriumok. Ezért lemondok arról a megtiszteltetésről, hogy „kozmopolita-judeó-bolsevistának" tekintsem magamat. (És nem azért, mert még KISZ-tagsági díjat sem fizettem XI. osztályos korom óta.)

Sepsiszentgyörgy, ez év július 29-én.

ZSIGMOND LÁSZLÓ

P.S.: E levél megírása után úgy gondoltam, hogy a magyar prefektusok leváltása után kialakult helyzet valamennyire elfogadhatónak tűnő rendezéséig ezt a levelet magamnál tartom. Most, hogy a sárga csillagra — a kormány pillanatnyi döntése nyomán — nem kerül sor, véleményemet rendelkezésükre bocsátom.

BEKE GYÖRGY

Világos árnyékában

— 25. —

Vagy öten surrantak-bújtak az egyenességet sugalló, szálegyenes fenyők között.

asszony továbbra is börtönben volt. Márkosfalván érte utol a főhadnagyot.

— Áron — mondta neki Várady —, jó lenne meghúznunk magunkat egy félreeső faluban. Bartalist is elfogták, azzal kecsegtetik, hogy elengedik, ha mindent kivall. Nekünk mindenképpen menekülnünk kell innen.

Egy évvel előbb, mikor Háromszék falvait jár-

VILÁG

DÖNTÖTT A BT

A Biztonsági Tanács megszavazta azt a határozatot, mely fegyveres erők bevetését is lehetővé teszi Bosznia-Hercegovinában a segélyszállítmányok célba juttatására, ez azonban nem jelent közvetlen nemzetközi katonai beavatkozást vagy újabb csapat telepítését Boszniába. A testület arról is döntött, hogy a fogolytáborok létrehozóit egyénileg is felelősségre lehet vonni. Megerkezett Észak-Boszniába az a 80 tonnás segélyszállítmány, melyet az ENSZ Menekültügyi Főbiztonsága küldött az ott élő muzulmánoknak. A világszervezet képviselői személyes jelenlétükkel próbálják megakadályozni, hogy a szerbek lakóhelyük elhagyására kényszerítsék a mohamedánokat. A világ vezető politikusai elégtétellel könyvelték el a döntés megszületését.

GENFBEN AZ EMBERI JOGOK

a volt Jugoszláviában való megszegését vizsgálják. Ranko Barnkovics, Szerbia képviselője kijelentette, hogy országa határozottan szembeszegül az „etnikai tisztogatásokkal". Tagadta, hogy országában gyűjtőtáborok lennének, és erélyesen szembeszegült azzal a kijelentéssel, mely Szerbiát fasizmussal vádolja. A Vöröskereszt szerint Bosznia-Hercegovinában is folyamatosan megszegik az emberi jogokat, sorozatos kegyetlenkedésekről, a polgári személyekkel szembeni embertelen bánásmódról és tömeges menekülési hullámról számoltak be. A továbbiakban a Vöröskereszt azt kéri az ENSZ-től, hogy szabadon ellenőrizhessék a gyűjtő- és fogolytáborokat. A kérést támogatja a világszervezet, és különmegbízottat nevezett ki, hogy az jelentést készítsen a délszláv országokban fennálló helyzetről. Ezt két héten belül kell a BT elé terjeszteni, s a tapasztaltak arányában dönt majd a következő lépésekről, egészen a háborús bűnökkel való vád megfogalmazásáig.

KIS-JUGOSZLÁVIA KORMÁNYA

úgy döntött, hogy elismeri Szlovéniát. E lépés — melyet a nemzetközi közvélemény pozitívan értékelt — első és rég várt lépés, melyet újabbaknak kell követniük, hisz függetlenségének elismerését várja Horvátország, Bosznia-Hercegovina, Macedónia is.

LIBIA KÜLÜGYMINISZTÉRIUMA

közleményben ítélte el az április 15-től bevezetett légi és katonai embargó, a BT általi újabb 120 nappal való meghosszabbítását.. Azt állít-

M. D. K.

BODZÁSI Ferenc ötvös

1795 körül a rimaszombati ötvöscéh

tagja

Mihalik Sándor: Szentpéteri J. Bp. 1954.

136. l.

Bodzási Ferencz

ötös

L.

Szendrey-Szentiványi

218. l.

kivonat, 1931 október 31.

rgalom		Egyenleg	
	Követel	Tartozik	Követel
0 —		108100 -	
00	43500 —		43500 —
00 —	20,000 —		
10	63,500 —	108,100	43500 —
	64600 —		64600 —
00 —	128,100 —	108,100 —	108,100 —

megirva

Bodzási Ferenc I

ötvös

Rimaszombat

1648–1676.

Kőmagyötvj: 314 l

(I.)

Bodzási Ferencz, Ötvös. Alighanem B. György (l. o.) ötvös fia. A legelőkelőbb rimaszombati ötvösök egyike volt, aki ötvös társai előtt nagy tiszteletben állott. 1642-ben avatták mesterré s 1650–76-ig tizenegy alkalommal választották meg czéhmesterré. 1648-ban a czéh dékánja volt ~~1658-ban pedig convocatusi biró volt~~.

Ballagi Aladár: Kecskeméti W. Péter ötvöskönyve. Bpest, 1884. 25. l. — Mihalik Sándor: A rimaszombati ötvösczéh. Bpest, 1919. 28–29, 32, 33, 91. l. — Rómer Flóris: A hazai ötvösczéhek szabályai. Száradok. 1877. 412, 414, 417, 419, 422. l.

Bodzási Ferencz, ötvös. Alighanem B. György (l. o.) ötvös fia. A legelőkelőbb rimaszombati ötvösök egyike volt, aki ötvös társai előtt nagy tiszteletben állott. 1650—76-ig kilencz alkalommal választották meg czéhmesterré.

Ballagi Aladár: Kecskeméti W. Péter ötvöskönyve. Budapest, 1884. 25. l. — *Römer Flóris:* A hazai ötvös czéhek szabályai. *Századok.* 1877. 412, 414, 417, 419, 422. l.

Bodzási Ferenc I

ötv.

l. Kőmagyötvj 314. l.

1886. n.

megjövő

Bodzási II. Ferenc

ötvös

Rimaszombat

Kolmagyötvi 3151

1894

—

BF **Franciscus Bodzási II, M 1755, MC 1774, † 1786.**

(Csányi) **Kehely, kagylós és angyalfejes dísszel, áttört noduszszal. — *Kelch m. Muscheln u. Cherubköpfen verziert, Nodus durchbrochen.* — „1761.“**

M—H 30

Ref. egyház — *Ref. Kirche*, Tiszanána. Expos. 1934 : XIII, 57, 27.

bs

Bodrzási (II.) Ferenc, ötvös. 1755-86-ig a rimaszombati ötvöscéh kebelébe tartozott. 1765-68-ig a céh dékánja volt.

Mihalik Sándor: A rimaszombati ötvöscéh. Bpest, 1919. 93. l.

33.

Bodrási (III.) Ferencz, ötvös. Rimaszombaton élt, hol 1780–1796-ig az ötvöscéh tagja volt. 1774–1777-ig czéhmesteri tisztet viselt.

Azonos Bodrási II. Ferenccel.

Kőszeghy Aladár

Mihalik Sándor: A rimaszombati ötvöscéh. Bpest, 1919. 93. l.

29

Bodrási Ferenc II

ötv.

l.

Kőmagyőtvj 315. l.

1894. n.

magyar

(I.)

Bodzási Gábor

ötvös 1727 - 1755.

L.

Szendrey-szentványi

218.1.

BUDAPEST SZÉKESFŐVÁRO

Gömbölyüvas 5 mm,
Horgonybádog 0·3 mm,
Poldi-féle stiriai tégely önt
" " " " "

10-14 mm vastag,
Fenyőfa jegyü innerbergi acél
salzi lópatkó

Az árok 3 havi hitelre értend

Reméljük, hogy ajánlatunkat k
megrendeléseikkel felkeresnek

Szives válaszukat várjuk és v

Bodzási (I.) Gábor, ötvös. 1727–55-ig Rimaszombaton működött. 1733-ban és 1738-ban az ottani ötvöscréh dékánja, 1755-ben pedig créhmestere volt.

[29, 32,

Mihalik Sándor: A rimaszombati ötvöscréh. Bpest, 1919. [92. l. — Rómer Flóris: A harai ötvöscréhek szabályai. Száradok. 1877. 420. l.

Bodzási Gábor, ötvös. 1738-ban Rimaszombaton élt.

Rómer Flóris: A hazai ötvös czéhek szabályai. *Századok.* 1877. 420. l.

Bodrási (II.) Gábor, ötvös. 1802–32-ig rimaszombati mester. 1806, 1813 és 1815-ben a rimaszombati ötvöscéh dékánja, 1816–27-ig és 1831–32-ben czéhmestere volt.

Mihalik Sándor: A rimaszombati ötvöscéh. Bpest, 1919. 30, 93. l.

33

Bodrási II. Gábor
Ötvös

Rimaszombat

Bodrási György

ötv.

l. Kőmagyötvj.

1881. 7.

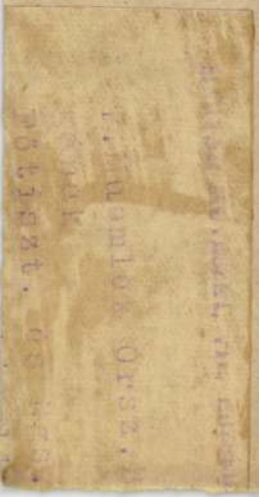

Bodrási György

özv.

L.

Szendrey-Szentiványi

218.01

BUDAPEST SZÉKESFŐ

Megjegyezzük, hogy az innerbe
tekintettel és csak most adha

Megállapodásunkhoz hiven inté
nek erejéig

P lej. május 9.

Intézvényünket kérjük elfogad
küldeni és reméljük, hogy a vá
váltani.

Szives válaszukat kérjük és va

Bodzási György, ötvös. A XVII. század első felében Rimaszombaton működött. 1633, 1640 és 1642-ben első czéhmester volt.

Rómer Flóris: A hazai ötvös czéhek szabályai. *Századok.* 1877. 414—417. l.

Bodrási György

ötvös Rimaszombat
1620–48.

Svod

Kőmagyötvj. 314. l.

M. D. K.

BODZÁSi József ötvös

1795. körül a reinaszombati ötvös-céh tagja

Mihalik Sándor: Szentpéteri J... Bp. 1954.
136. l.

Bodzási György, ötvös. 1620–1648-ig Rimaszombaton működött. 1632, 1633 és 1640-ben az ottani ötvöscéh előljárója volt.

28.

Mihalik Sándor: A rimaszombati ötvöscéh. Bpest, 1919. 91. l. – Römer Flóris: A kassai ötvöscéhek szabályai. Századok. 1877. 414–417. l.

Bodzásy József, ötvös. B. (~~III.~~ II.) Ferencz (l. o.) fia. ~~volt~~. 1786-ban Alexy Márton (l. o.) vimaszombati mesterhez szegődött. 1794–95-ben szerepel a vimaszombati ötvösmesterek sorában.

Mihalik Sándor: A vimaszombati ötvösczéh. Bpest, 1919. 41, 93. l.

Bodzási József

ötvös

megvan

magirva

Bodzási Sámuel

ötös

L.

Szendrey-Szentiványi

218. l.

BUDAPEST SZÉKESFŐVÁ

Sziveskedjenek az árut Temesvá

96.000.-P-ő, erejéig biztosita

Kedvező értesitéseiket várjuk

Konszignátio másolat.

Bodrási Sámuel, ötvös. 1688–1729-ig Rimaszombaton élt. 1713–15, 1717–21, 1724 és 1726-ban a rimaszombati ötvösök czéhmestere volt.

Mihalik Sándor: A rimaszombati ötvösczéh. Pest, 1919. 29, 92. l. – Rómer Flóris: A kassai ötvösczéhek szabályai. Századok. 1877. 419. l.

Bodzási S á m u e l, ötvös. A XVIII. század elején Rimaszombaton működött. 1715-ben czéhmester volt.

Rómer Flóris: A hazai ötvös czéhek szabályai. *Századok.* 1877. 419. l.

Bodzsási, l. Bodzsási

L.

Szudrey Szentiványi

218. l.

BUDAPEST SZÉKESFŐVÁROS

Zugleich schliessen wir die Ve
betrag

2.607.92 P pr. heute wir Ihre

Wir hoffen dass wir je baldigs
einem neueren Verkauf zu diene

Bodzásnjlaki ref. templom

Pohár ezüstből 1636-ból
a bodzásnjlaki ref. egyház tulajd.

VI. 28.

Mur és Kit-Ért

Bodzássy Béla
Háborus mésalliance, olaj
Kolozsvári hetipiac, "

O.M.K.T. 1918-19. évi kiáll. Mics. 23 l.

Bodravár,

Kisboroszyoi

Háromszék

l.

Gaali I. 292. l.

Ø V. Boeck P. Erzsébet

Nemzeti Szalon
1927. tav. kiáll.

Zománcozott kü-
lönféle iparmü-
vészeti tárgyak.

Máshol nem
szerepelt
valószínűleg kül-
földi.

Hanz boek,asztaloslegény

A győri asztalos és puskaagykészitő céh legénykönyvéből,1685-től: "Deh 2 Marcy ist frembt geseßen Hanz boek von ginß.Dischler". 105.old

Batári Ferenc: Asztaloslegények Győrött a XVII.században Adatok Győr város asztalosmüvességének történetéhez k 93.old

Arrabona,9.-Kantus János Múz.Győr,1967.-A Győri Múz.Évkönyve

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

Boek H./Hanz/,asztaloslegény

Győrben 1674-1699 között megfordúlt asztaloslegé-
nyek jegyzéke származási hely szerint:"Kőszeg:Boek H."
122.old

Batári Ferenc: Asztaloslegények Győrött Axxxx XVII.
században - Adatok Győr város asztalosmüvességé-
nek történetéhez 93.pld

Arrabona,9.- Kantus János Múz.Győr,1967.- A Győri
Múz.Évkönyve

Bodzássi István

39.l. 40.l

l. 2 Csendélet, sf

A Szegedi Képrö-
müves Céh egyház-
művészeti és világi
képrömüvészeti kiállí-
tásának képes tárgy-
mutatója. 1938.
pil. aug.

Könyvtáramban

NEMZETI SZALON
MŰVÉSZETI EGYESÜLET
BUDAPEST, V. SZTÁLIN (Erzsébet)-TÉR
TELEFON: 184-622

NYOMTATVÁNY

dr. Szentiványi Gyula urnak,
Budapest. XI. Lágymányosi ut 16.

1/211

BUDAPEST

ker ..... u. ..... sz.

Haás-nyomda, T. 226-375

Bodzásy Istvánné

Bodzásy Istvánné iparművésznő,
IV. Mária Valéria-u. 1. 183-119

Budapest, 1940. sept

" 1942 jan.

s polgármestere

izottságának,

B u d a p e s t.

IX., Hőgyes Endre utca 10.

1941 — 6454

MDK

Bodzássy István

szerepelt a szegedi képzőművészek haladó csoportjának 1919 máj. 18-iki kiállitásán.

Magyar László: "Juhász Gyula: A művészekről a közönségnek".

DÉLMAGYARORSZÁG ~~L./&; JUN; "~~;
1964. jun. 28.

MDK

Bodzási István,

1907-ben az iskolában dolgozott.

A szabadiskola ideje. /1902-1912./ 83.l.

M. D. K.

BODZÁSI István festő

1907-ben Nagybányán a Szabadiskola növendéke

Réti Bp. 1954. 327. l.

Bodrássy István
posta Szeged, Árpád u. 13.

Szeged 1919
Három kis leány, of.
Muskátlis leány, of.

Szegedi Képző és Ipar-
művészek 1919. máj
Kiállításán

Bodrássy István

festő

lásd

Némedy Gy. Szeged képzőművészete.

NémedySzeged 417. l.

Évekig élt és működik Szegedan. Az első világháború után külföldre sodródott. Interieurök, szegedi városképek, virág-csendéletek festett tájképeket.

Csikvári H.: Cronográd vm. V. Szeziográfiák. Bp. 1939. 417. l.

Bodrási István

festő

megírva

Nagybányai kiáll kat. 1912

83

Börtsök-Réti. 83. l.

1907 a nagybányai
festő iskolában
dolgozott

György

Ráth (: Az iparmüvészet könyve

IX. 87.

BODZÁSY István

Apró Ferenc: Egy elfelejtett szegedi festőművész: Bodzásy István. = Múzeumi kutatások Csongrád megyében 1984. 165 – 169. p.

Illma Com Marga
Abensperg & Traun
lis Esterās de Ga
kuo Comitum x
reta Christina de
Illmi Com Gabrie
lanta perpm Fra

KÁRMENTŐ

De hol a cukor?

Kinyitod a vízcsapot, és szidja az FSN az FDSN-t. Lehúzod a budit, és hörög a PUNR az UDMR-re. Az elnök torkon ragadja az újságírókat, a jelöltek csűrdöngölőt járnak. G. elvtársnak világfájdalmas hascsikarása van, és kínjában lenyeli a Lónchidat... Aztán jön a többi is... A nagy hajrában valaki összezavarja a szélkakast a jégcsirkével, és párosít: „Ne, te, ne, Marosvásárhelyen az FSN egyesül az UDMR-vel... Hű, az anyátokat, az FSN már megtartotta esküvőjét a PUNR-vel... A tegnap azt mondta az FDSN marosi képviselőjelöltje, hogy holnap «fuzional» (egyesül) az UDMR a PUNR-vel..."

És együttes erővel: „Veszélyben a haza, ezek a magyarok..." Tovább már nem mondom, a szöveg oly ősi, lehet idézni, folytatni, bővíteni stb. És túllihegni, mert eddig csak (ama decemberi napig) egy hazafinak kellett vértet kovácsolnia a határainkon vicsorgó ellenségből, ám most ahány párt, ahány elnökjelölt, annyi csaholás, és ebből aligha lesz mindenkinek szavazatbőség... Apropó, bőség...

Végül is ki fogja bedobni nekünk a cukrot? Azt a cirkuszi idomító kockacukrot... Mert mi azt várjuk, felkészültünk rá, bennünket így neveltek... „Ha jó gyermekek vagytok, szófogadóak, akkor kaptok szeretett bácsikátoktól egy kis", mondjuk, öt lejt az egyetemisták ebédjének minőségi javításához, egy lejt a nyugdíjasok orvosi ellátásához és egy-egy szem kubai cukrot egy-egy szavazatért.

Az előkészületek megtörténtek. A kikötőben kirakták az importcukrot. Az üzletekbe még nem rakták be. A választásig még van egy hónap. Barátaim, aki bedobja nekünk a cukrot, az lesz az elnök. Rászavazunk széles e három rózsában: Moldva, Munténia és Erdélyországban. És Erdélyországban?

Gyarmathy Zsolna

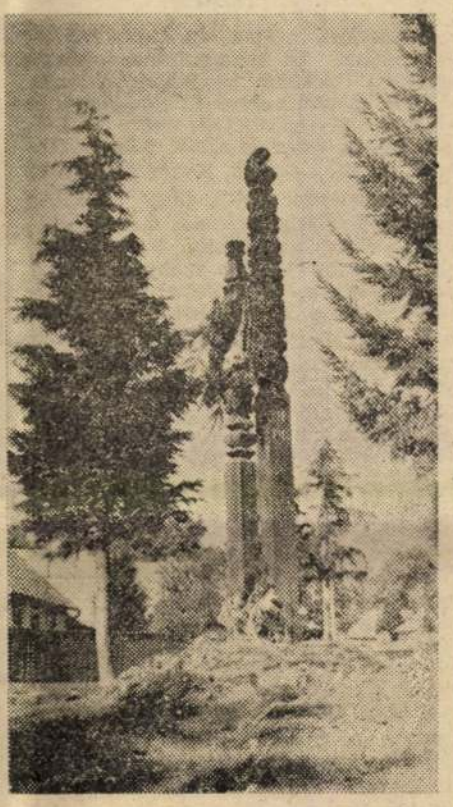

Kopjaink úgy szaporodnak, mint gondjaink. Falvaink elöregednek, ifjaink messzi földön keresik a megélhetést... Így fogyatkozunk...

Egyetemi felvételikre

A beiratkozáshoz szükséges okiratok

1. Érettségi oklevél (eredetiben);
2. Születési igazolvány (közjegyzőtől hitelesített másolat);
3. Házassági igazolvány (közjegyzőtől hitelesített másolat);
4. 3 (három) darab fénykép (személyazonossági igazolványhoz szükséges típus);
5. Orvosi igazolvány (MS — 18. 1. 1. típusú űrlap, szűrővizsgálat, vér- és belgyógyászati eredmény);
6. Szülők szolgálati igazolványa a munkahelyről (az utolsó 12 hónap átlagfizetése);
7. Személyazonossági igazolvány;
8. Kérvény (melyben a felvételiző tudatja, milyen tantárgyból szeretne anyanyelvén vizsgázni);
9. Boriték típusú irattartó (mely tartalmazza a felsorolt okiratokat).

Úzvölgyi krónika

(folytatás az első oldalról)

öreg sváb asszony — azt mondja nekem: Vitéz úr, ezek olyan németek, amilyen orosz én vagyok. Megérezte kiejtésükön, hogy nem németek voltak. Német katonaruhába öltözött orosz kémek! Serfőző alezredestől megtudták állásainkat. Könnyű volt, mert lerumozta magát. Alig mentek vissza, már jöttek is a német jelzésű orosz tankok. Kezdődött a menet!

Bumm... bumm...

Jelentem a századosnak, hogy mit látok. Erre ő: Öcsém, ne szarj be! Ezek a németek, jönnek segíteni!"

P. B.: *„Kiséh is lesték a tankokat, s hát egyszer meglátták, hogy a kukucskáló katona sapkáján piros csillag van.*

— Hej, fiúk — kiáltották —, ezek nem németek, ezek oroszok!

K. B.: *„... Öt tankot ügyesen kilőttünk... de mint a tatár, ömlött szembe az orosz. Megkezdtük a visszavonulást Csobányos felé."*

P. B.: *„Néztük, hogy az oroszok jönnek-e fel a hegyre. De nem jöttek. Harapófogóba vettek. Elvágták a híradóvonalat és saját magukat kötték rá. Kértük a segítséget a 12-esektől... Leértünk a völgybe, 250-en voltunk. Kétoldalról megindították a tüzet. Maradtunk 27-en... a többi halott, fogoly és sebesült!"*

K. B.: *„Ott esett el Kajcsa András. Szentgyörgyi volt."*

P. B.: *„Én egy odvas fában húzódtam meg. De lőttek. A fa mentette meg az életemet. Szürkülödött, visszahúzódtunk az erdőbe. Az is tele volt orosszal. Reggelre értünk ki az Aklostetőre."*

K. B.: *„Én ekkor már fogoly voltam. Amikor mi lejöttünk a völgybe, egy nagy tüzet kaptunk. Hátba támadtak, és elfogtak. 52-en estünk fogságba. Velem együtt Bara Mihály, Domokos Sándor, Huszti, Saláta Mihály, Barta Jóska, Köllő István. Forró és Szabó főhadnagy is.*

Vallattak. De kérges tenyereinkkel bebizonyítottuk, hogy frontmunkások vagyunk, nem katonák. Mutattuk a tenyerünket: az orosz beléköpött. Elhitték! Sebaj: megmenekültünk. Meglőtték volna mégis. Sorba lefektettek, fejet fejjel össze. Egy öreg kozák mentette meg életünket. A Kajcsa apjának felső-alsó fogsora be volt rúgva, mert aranyból volt. Szívét kiszakította a löveg.

Levittek Aszóba, onnan Poduri-ba. Itt átadtak a román hadseregnek. Azután kezdődött az igazi haddelhadd!"

P. B.: *„Mi Aklosban már csak kilencen maradtunk egy csapatban. Két nap bujkáltunk az erdőben. Elvesztünk. Bementünk egy elhagyottnak vélt esztenába. Ott elfogtak. Két hétig az első vonalban a mi halottainkat temettük. Én eljuttam Suceavába. Kemény tél volt. Román kézen voltunk. Egy orosz tiszt megkegyelmezett: papírt adott. Elindultam egyedül gyalog hazafelé..."*

(folytatjuk)

Jogi szolgálat

KANYÓ LÁSZLÓ, Nagyborosnyó: Téesznyugdíját a 4/1977-es és az 5/1977-es törvény alapján állapították meg. A fent említett két törvény rendelkezései szerint a nyugdíjhivatal törvényesen járt el. A felelősség azt a személyt terheli, aki a nyugdíjaztatási iratcsomóját szolgálati hanyagságból nem terjesztette elő idejében a nyugdíjosztályhoz. Az elszenvedett anyagi kár megtérítéséért a vétkes személy ellen polgári pert indíthat a sepsiszentgyörgyi bíróságon.

LUKÁCS SÁNDOR, Kézdivásárhely: A fizetésekre kivetett adót a 70-es számú Hivatalos Közlönyben 1991. április 3-án megjelent 32-es számú törvény szabályozza. A törvény 6-os szakasza d.) pontja előírja: „A jelen törvényben előírt adó fizetése alól **mentesítették** a következő kategóriába tartozó személyek: d.) az I. vagy II. fokú rokkantak, a háborús veteránok, valamint az Egészségügyi Minisztérium és a Munkaügyi és Társadalomgondozási Minisztérium által igazoló iratok alapján megállapítandó hátrányos helyzetű személyek az alaptisztségük szerinti munkahelyükön megvalósított jövedelmekért."

Az egészségi állapotát igazoló iratokkal, valamint a munkahelye által kiadott igazolással keresse fel a munkabíró-képességet felülvizsgáló szakbizottságot. A szakbizottság állapítja meg, hogy mentesítik-e vagy sem az adófizetés alól.

BALOGH KLÁRA jogtanácsos

VILÁG

HARCOK ÉS SEGÉLYSZÁLLÍTMÁNYOK

Bosznia-Hercegovina újra heves harcok színtere. Szarajevó ellen a szerb támadók repülőgépeket is bevetettek. Ennek dacára, tegnap még fogadta a segélyszállítmányokat a reptér: 26 gép szállt le, de ahhoz, hogy a város ellátását biztosíthassák, napi 28 szállítmányra lenne szükség.

GRÚZIA KIVONJA CSAPATAIT

Abházia fővárosából, Szuhumiból, de a kijárási tilalom továbbra is fennmarad, és a belső karhatalom egységei felelnek a rendkívüli intézkedések tiszteletben tartásáért. A fővároson kívül az abház ellenállók partizánharcot kezdtek a grúzok ellen. Az összecsapásokban egyetlen hét leforgása alatt több mint 100-an haltak meg.

VILÁGKONGRESSZUST TARTANAK

az ukránok is Kijevben. Mintegy 1 000-en a határokon kívülről érkeztek a rendezvényre.

HEGYI-KARABAH ÉSZAKI RÉSZE

ellen indultak harcba az azeri erők. Hírügynökségi jelentések szerint, egyetlen nap mintegy 20 örmény katona halt meg. A védőknek sikerült egy repülőgépet lelőniük. A FAK tagállamai 11 milliárd rubel kártérítést követelnek Azerbajdzsántól az Örményországnak szánt termékek eltérítéséért. Az azeri hatóságok különbizottságot létesítenek az áruk visszaszármaztatására. ● Tegnap reggel Bakuban, Azerbajdzsán fővárosában, több fegyver- és lőszerraktár felrobbant. A hatalmas anyagi káron kívül a robbanásnak sok emberáldozata is volt. Orosz katonai szakértők szerint, a felelősség az örmény szélsőséges erőket terheli.

GEORGE BUSH ELSŐ VÁLASZTÁSI

kampánybeszédében, Houstonban arra kérte Amerika lakosságát, válassza őt újra elnökének, s az elkövetkező négy esztendőben valóságos keresztes hadjáratot fog indítani a jobb Amerikáért.

AZ IZRAELI—ARAB BÉKETÁRGYALÁSOK

palesztin résztvevői bejelentették, hogy kétségeik ellenére elutaznak a washingtoni megbeszélésekre, mert jobb részt venni, mint bojkottálni azt.

SZADDAM HUSSZEIN

iraki elnök tiltakozik az Egyesült Államok és szövetségeseinek azon szándéka ellen, hogy Dél-Irakban saját légi védelmi övezetet hozzon létre. Állítása szerint, ez a terv országa felosztását jelenti. A francia hadügyminiszter rámutatott, hogy a Biztonsági Tanács 668-as számú határozata indokolja ezt a lépést az ott élő polgári lakosság védelme céljából.

KEMKEDNEK AZ OROSZOK

A svéd kormány azzal vádolja Moszkvát, hogy lehallgatókészülékrendszert építtetett be szentpétervári konzulátusának szobáiba. Stockholmi források szerint, a lehallgatórendszer nagyon korszerű és hibátlanul működött.

TÜKÖR

TELEPÜLÉSEINK (69.)

Bodzavám

A Bodza-patak felső folyása mentén, a Csukás havasa alatt fekvő község. Akárcsak a Bodzamező többi falva, újabb telepítvény, s a román havasi zsellérek csak a XVIII. századtól kezdve telepedtek le végleg ide. 1787-ben Bodzavámon 37 családot és egy pópát írtak össze, mindannyian a Béldi család zsellérei voltak. A legtöbben a barcasági falvakból szöktek meg a Bodolai nemesek Fehér vármegyei kaszálóira. „Puskás Ráduly öt fiaival a Bodzában Leánymezőn Béldi uram földjin lakik Zalatnai uram kocsmárosa — olvassuk a tatrangi szökött jobbágyok 1749. évi összeírásában. — Egy másik tatrangi román Kállya alias Gyéi Juan házas, a bodzai harmincadon Béldi uram földin lakik." A tohóni, 1751-ben összeírt szökött jobbágyok között volt „Stan Popi három fiaival most 8 esztendeje ment el, de az ketteje úgymint Sztán Dumitru nevűek, házasok, egy Juon nevű pedig nőtlen amint halljuk laknak Bodzamezején a vámon alul, amint gondoljuk az Béldi urak földjén". Bodzavámon máig gyakori a Tohánean és Zărnovean családnév. A kis Bodza- (Buzoel) tanya 1848 előtt Brassó, Egres (Agriş) pedig Bodola tartozéka volt. A vámház és a Vízköze helyek 1701-ben Brassóhoz tartoztak.

Bodza vidékére a kedvező létfeltételek vonzották a jobb élet után vágyókat. 1850-ben már körülbelül 100 család lakja a falut. A lélekszám is látványosan növekszik: 1850-ben 685-ön, 1891-ben 1363-an, 1930-ban 1914-en, 1956-ban 2082-en, 1966-ban 1738-an és 1977-ben 1636-on lakják ezt a hajdani határszéli települést. A lakosság juhtenyésztéssel és határszéli kereskedéssel foglalkozott. Bodzavámon felül volt a vámhivatal és a veszteglőintézet, a vámháború következtében azonban az átjáró elvesztette korábbi jelentőségét.

A székely határőrség 1764-es megszervezése után a Bodza vidéke, de elsősorban a Bodzai-szoros és határátkelő ellenőrzése és védelme a II. székely határőrezred hatáskörébe tartozott. 1768-ban a havasalföldi és moldvai közös határvonal őrzését rendelik el. A Bodzai-szorostól a kovásznai hegyekig a határ mentén, az átkelőhelyeket tiszteletben tartva, hét ellenőrzőállomást állítottak fel, mindenütt az utat sorompóval zárták le. A bodzai vám- és határszakasz őrzésén kívül a katonákat igen gyakran irányítják erre a vidékre különféle munkafeladatok elvégzésére. 1769-ben például Szotyorból a katonák nagy része több napot volt kénytelen házon kívül tölteni, a vámház építéséhez a szükséges követ és fát fuvarozandó. Más esetben az utak javítását, az őrállomások építését végezték. Külön fejezetként kezelendő a háborús idők okozta súlyos terhek és szenvedések a katonai és civil lakosság számára. Így volt ez az 1788—89-es osztrák—török háború idején is, amikor a Bodzai-szoros védelméért súlyos harcok folytak az ostromló törökök és a védekező székely katonák között. A hágó védelmének biztonságosabbá tétele céljából védősáncot és más erősítő munkálatokat végeztek. Ebben a tevékenységben mindenkinek kötelessége volt részt venni: a katonák harcoltak, a civilek pedig dolgoztak. 1788. május 28-án Tompa Antal alszolgabíró jelentéséből megtudni: „a bodzai vámhoz kirendeltem a dolgosokat, magam is kimentem és által adtam fő strázsamester Erntz úrnak, s felettébb haragudván azon, hogy a távolabb lévő helyiségekből a dolgosok az eljövetellel nagyon késnek, mivel, hogy közülük felesen jöttenek meg. Azt is megkérdeztem a fő strázsamester úrtól, hogy meddig kívántatik ilyen számos dolgos ember, amelyre azt felelte, hogy ameddig a munka véghez menyen mind igy kívántatik. Csináltatott pedig a dolgosokkal a vámon kivül egy földvárat vagy sáncot a Kálvária nevű hegytetőre, melynek mind széle, mind hossza 50 ölnyi. A munka igen súlyos, hogy annak a szerint való kidolgozására nem százak, hanem ezrek kívántatnak, hasznos mi legyen belőle által nem láthatom, mert az ellenség ha ki akar ütni azt elkerüli oda nem megyen, hogy ott veszekedjék a földvárért és igy a miliciának (katonaság) akkor ki kell jönni onnan, mely szerint keveset használhat, melyet a parancsolat szerint kívántam referálni." A bodzai katonai parancsnok arról panaszkodott, hogy a szépszámú kivezényelt dolgos közül néhány nap múltán alig maradt néhány személy, a többiek mind elszivárogtak, s emiatt képtelenség lesz a munkát nyáron elvégezni. Egy hétre 300 embert, 10 szekeret, 6 nagyfuvart, 2 kővágó csákányt, 180 ásót, 50 irtókapát és 2 ekét igényelt. S hogy milyen hatalmas munkálatról volt szó, jelzi az alábbi számadat is, csak a miklósvárszéki kerületből (Árapatak, Bölön, Erősd, Hídvég, Középajta, Miklósvár, Nagyajta, Ürmös) az 1788-as évben gyalogszeres és szekeres napszámra 10 196 személyt kényszerítettek. A frontot azonban nemcsak munkával, de élelemmel és a lovaknak takarmánnyal is kellett segíteni: „a hús iránt minthogy a főbíró megirta, hogy a Bodzán márciusban az uzoni kerület tart mészárosokat, majd az angyalosi és a szentgyörgyi".

A Bodza-vidéki hatalmas legelők és kaszálók egy részét, az úgynevezett „Székfüvét" közösen használhatták a sepsiszéki katona és civil lakosok. A közös használat azonban gyakori forrása lett a nézeteltéréseknek és egyet nem értéseknek. 1768-ban a sepsiszéki katonarenden lévő személyek panaszkodnak a hatóságnak, hogy az addig használatukban lévő Székfüve helyről teljességgel kiszorították őket. Az adminisztrátor a terület fele részét maga hasznára fordította, a másik részét a civilek részére osztotta ki, a katonák számára pedig semmit sem hagyott. „Nekünk őfelsége szolgálatjához való készülésünk és személy szerint mindenikünknek kimaradása nagy költségünkbe telik a terenumoknak szűk volta mián, mivel nekünk ennél több közhaszon vivő helyünk nincsen, amelynek hasznából magunkat segíthetnénk. Mely szerint régi uzusunk és a helyeknek törvényesen és igazán való reánk maradása elöttünk felrúgván, keserves szemekkel nézzük ettől való megfosztásunkat." A megújuló panaszok és felfolyamodások a Főkormányszéket 1773-ban rendelet meghozatalára késztették: „régtől fogva a Bodzán lévő szék helyeinek füves vagy kaszáló helyeknek úgy a havasoknak is sok féle panasz és diszputációk voltak, úgyhogy a füves helyeket is egész székbeliek egyaránt az itteni lakósok nem használhatták. A havasokban az esztenás helyeknek nagyobb részén a Sepsi falvak nem tarthattak esztenát, hogy a panaszok megszünjenek tétetett ilyen rendelés." A füves helyek ettől fogva elárvereztetnek 80 magyar forint értékben, elővásárlási joguk a sepsiszékieknek lesz; az esztenás helyeket szintén árverezés alá bocsátják; Csemernek legelős területe az eddigi szokás szerint a sepsiszéki falvak marháinak használatában marad; a havasi erdőkben makkra a sepsiszéki falvak minden fizetés nélkül szabadon hajthatják fel a sertéseket. A katonák havasi legelő- és kaszálóhasználati gondjaik enyhítése érdekében 1787-ben a Főhaditanács a zágoni Szentkereszti család birtokában lévő Bodzai-, Hosszú- és Dealu Bătrînhavasokat megvásárolta a határőrség javára.

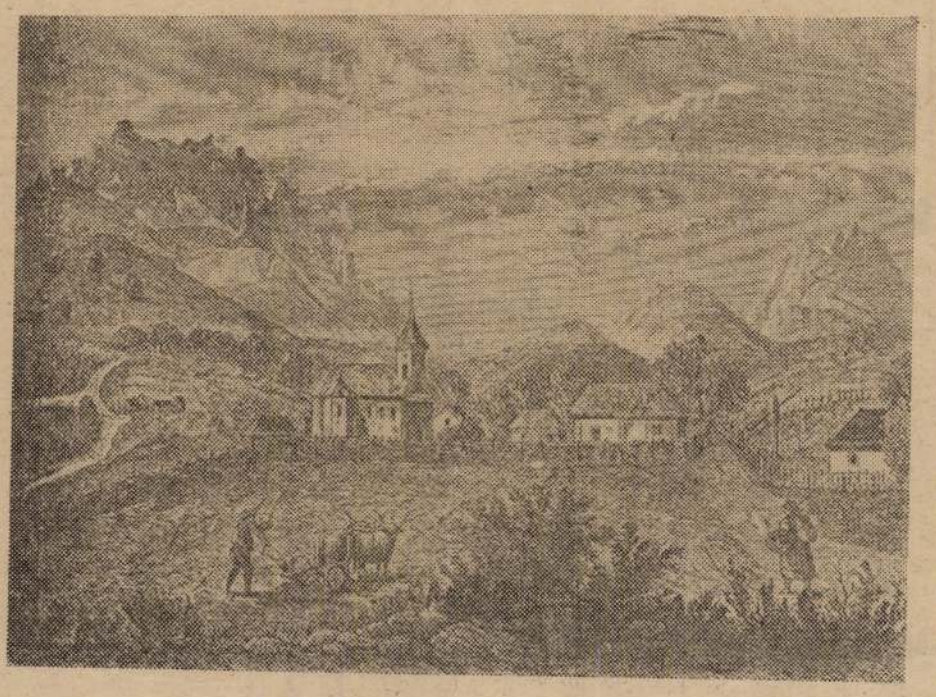

Bodzaforduló

A Bodzafordulói-medence központi fekvésű települése. A medence 700 m feletti magasságban helyezkedik el, de a környező vízválasztó hegyek csúcsai elérik az 1000 m-t. Bodzafordulót a Bodza folyásiránya mentén több kisebb-nagyobb település követi: Szitabodza, Zabrató, Bodzakraszna, Bárkány és Nagypatak.

A XVIII. században kialakuló, tipikusan havasalji települést legkorábban 1770-ben említik. A kiterjedt erdőségekkel, legelőkkel, kaszálókkal, de szűk és rossz minőségű szántóval rendelkező, hosszan elnyúló település 1820 táján három községre szakadt szét. Közigazgatásilag Felsőfehér megyéhez, 1876—1918 között Háromszék vármegyéhez, 1920—1950 között Brassó megyéhez, míg 1968-tól Kovászna megyéhez tartozik. 1787-ben 40 családot és egy papot írtak össze, akik gróf Nemes János zselléreiként telepedtek ide. A Bodza vidéke azonban legnagyobb részben a Mikes és Béldi család tulajdonát képezte. Ennek a két családnak a birtokai közel 35 000 holdat tettek ki. S az ott lakók nagy része is ezeknek a családoknak a jobbágya volt 1848-ig, de ezután is hosszas pereskedés folyt a földesurak és az itt lakó zsellérek és jobbágyok között, akik mint telepítvényesek kerültek ide, ezért rájuk a jobbágyfelszabadítás nem vonatkozott. Hosszas pereskedés indult itt is, mint Bükszádon vagy Mikóújfaluban a jobbágyterhek alóli megszabadulás érdekében. 1873-ban megszületett végre a határozat a telepítvényesek felszabadításáról, melyből azonban kiderült, hogy ez a kategória nem számíthatott arra, hogy az állam megváltsa őket. Nem maradt más hátra, mint az önmegváltás lehetősége. Hosszú évtizedekig húzódott még el az itteni jobbágy-zsellér népesség felszabadulásának az ügye. A XX. század első negyedére vásárlás vagy osztás útján mindenki földhöz jutott.

A lélekszám roppant gyorsan szaporodott, míg 1787-ben mindössze 299 személyt írnak fel, 1880-ban már 4157-en, 1910-ben 5356-on, 1930-ban 3444-en, 1956-ban 5313-an, 1966-ban 5845-en lakják ezt a szétszórtan elterülő, nagy községet, melyet 1968-ban várossá nyilvánítottak. Bodzaforduló magába foglalja a szomszédos településeket is: Fenyős (Fenyvespataka), melyet 1764-ben említenek első ízben, 1968-ban 350 lakosa volt; Virágpatak, 1968-ban 1591 lakossal és Tálpatak, amely Henter Ferenc birtokán alakult ki, 1787-ben mindössze 11 család lakta ezt a települést.

A XX. század első felében Bodzaforduló lakosságának társadalmi egyensúlya megbomlik, megindul a rétegződés. Kis százalék nincstelenné válik, döntő többségük 3 hektár alatti területet birtokol, ez viszont kevés volt a megélhetéshez, amit más természetű munkák végzésével kellett pótolni. Gazda Klára tollából ismerjük az itteni lakosság társadalmi és életkörülményeit. A juh- és szarvasmarha tenyésztésén kívül a krumpli volt az a növény, amelyik megjutalmazta a vele való fáradozást. A mezőgazdaság és a hatalmas erdőségek árufelesleget kínáltak burgonyából, szénából, kenderből és fából, másfelől ugyanakkor hiánycikk volt a gabona, a kukorica, a zöldség, gyümölcs stb. A termékfelesleg értékesítése és a hiánycikkek beszerzése leginkább a közvetlen csere útján történik. A szomszédos regáti falvakban krumpliért kukoricát vagy búzát kaptak. Az első világháború előtt a község szegényebb része a dobrudzsai bojárok földjeire járt mezőgazdasági idénymunkára, ezeket a távolság miatt elsősorban pénzbelileg javadalmazták. Ezenkívül a barcasági gazdag szász falvak vonzották őket részes munkára, különösen aratás idejére szegődtek el, ahonnan aztán gabonával tértek haza. Az erdőkitermelés fellendülésével, a vasútépítés után már egyre kevesebben jártak el hazulról. Ki favágásból, ki fűrészüzemi munkából, ki szekerezésből jutott pluszjövedelemhez. A bodzafordulóiak a fa-, széna-, burgonya-, kender-, tapló-, gombafölöslegüket a tatrangi, brassói, prázsmári, nagyborosnyói, uzoni és ritkábban a sepsiszentgyörgyi vásárokon értékesítették. Különösen gyakori látogatói voltak a nagyborosnyói és uzoni heti és évszakonkénti nagyvásároknak. A keresztváriak, de a háromszékiek is, általában innen vásárolták a szarvasmarhát. 1928-ban a bodzafordulóiaknak sikerült megszerezni a vásártartási jogot, azóta minden kedden hetivásárt, évente 4-szer nagyvásárt tartanak. A Bodza-vidéki települések közül Bodzaforduló volt a legfejlettebb. Itt dolgozott a legtöbb iparos, ez volt a vidék központja, ezért is kapta meg a vásártartási jogot.

A helységnek kezdetben fából épített temploma volt. Az első papok közül Nyagovics György 50 éves lelkészi és tanítói tevékenysége volt kiemelkedő. A tanítók közül Dinu Grozea és Gheorghe Zaharia emelkedett ki. Ez utóbbi tankönyvírással is próbálkozott „Carte de cetire" címmel. 1851-ben építik fel az önálló iskolaházat, amelyet 1875-ben modernizálnak.

DR. BINDER PÁL
CSEREY ZOLTÁN

Boek
Boehm

Boeck,Hans,asztaloslegény

Győrben 1674-1699 között megfordult asztalosleg é-
nyek jegyzéke: "Boeck,Hans,Kőszeg,1687".113.old.
13.jegyz

Batári Ferenc: Asztalosleg ények Győrött a XVII.szá-
zadban - Adatok Győr város asztalosmüves-
ségének történetéhez 93.old

Arrabona,9.-Xantus János Múz.Győr,1967.- Győri
Múz.Evkönyve

MDK

V.Boeck P.Erzsébet

iparművész

N.Szal. kiáll. 1927. jun. 31. 1.

V. Boeck Erzsébet ipolmúvész

Szerepel a Nemzeti Szalon tavaszi tárlatán

Pesti Hirlap 1927 VI. 16.

Boeck P. Erzsébet iparművész

Zamános tárgyakkal nezepel a Nemzeti szalon nagy tavaszi táslatán

Magyarság 1927 VI. 16.

Boeck P. Erzsébet ötvös

szerepelt a Nemzeti Szalon
Nagy Tavaszi Kiállításán

Pesti Napló 1927 VI. 16.

V. Boeck Erzsébet

Zamáncos munkákkal szerepel a Nemzeti Szalon tavaszi tárlatán

Nyíg 1927 VI. 16.

Boeck Piroska gobelinszövő müvész

Undi Mariska müvészetéről ir Adám Éva: "A magyar gobelin" cimmel.
"Magna Hungária" c. képét e,liti meg elsősorban, majd "Életfa" c. magyar ornamentális kompozicióját és A "Sárközi barackszedés"c. munkáját.
Undi Mariska mühelyében tanitja és vezeti a gobelin-szövést két müvésztársával: Boeck Piroska és Keresztes Henrik István gobelin müvészekkel, akik most a "Lepkekirályfi" c. képet készitik.
A cikk leirja a képek tartalmát.

Élet, Bp. 1922. julius 9. XIII. évf.
14. sz. 341. lap.

Ø Boege Richárd

brassói szobász

Cást

Biró József: Erdély
műemlékeinek sorsa a bel-
vederei döntés után.
Kolozsvár, 1943. 17. l.

Viselet.

A balra fordult dalmát g
káját fogja, baljával pedig
kodik. A háttér hegyes vidék t

Officier des Fantassins

ezután: Les Ordres de ma Reine
Et meme dans un pais q
Souveraine! j'obéis, c
Ne pouvant autrement p
jobbra fölül és alól: 107.
legalól balra: C.P. Maj.
jobbra: Mart. Engelbre

Szines rm., mér. a

Bochm l. Böhm

Bochm

Erinész

Bochm tehetségére hamar felfigyel-
tek, Bécsbe höltözött, de a Magyar
Gardasági Egyletnek csalnem min-
den érmét ő készítette.

G.Héri Vera: Budapest és az éremművészet.
MŰVÉSZET, 1973.október - 41.oldal

Boehm
érmén

Boehm képességét mutatja, hogy a meglehetősen egyhangú lemá — termelése és tenyésztési érdemek jutalmazása — változatos tudott lenni.

G.Héri Vera: Budapest és az éremmüvészet.
MÜVÉSZET, 1973. október - 41.oldal

Boehm
ermész

1843-ban készült a Magyar
Gazdasági Egyesület által ala-
pított „gyümölcstenyésztési" dij-
ezém Boehm műve.

G.Héri Vera: Budapest és az éremmüvészet.
MÜVÉSZET, 1973.október - 41.oldal

Boehm Antal, rajztanár, festő MDK

Szegeden érdemes képzőművészeti tevékenységet fejtett ki. 142 old.

Szelesi Zoltán: Adatok Szeged XIX. századi képzőmüvészetéhez. 180.o.

A Móra Ferenc Múzeum Évkönyve. Szeged. 1957. Szegedi Nyomda Váll. 1957

Boehm Antal

Szepedi rajz tanár volt a mult
nárad végén

Tinatáj 1967 VIII. n. hátsó borító

Bochen Antal

Szeged képzőművészete a múlt sz. végén:
Szelesi Zoltán

Tiszatáj,
1958. jún.

MDK

Bocham Antal rajzfandr.

Szegedi rajzfandr a múlt szá-
zad végén (más adat nincs.)

Szelesi Zoltán: Szeged képzőmű-
vészete a múlt század végén.
Tiszatáj, Szeged, 1955. június. 3. l.

Bochm Dániel

gyűjtő

Budapesti Szemle, 1874. IV.

225 - 238. l. - Pulszky Ferenc:
a dalókok a magyarországi műtörténelemben.

MDK

Boehm I.D.: Magyar Tudományos Akadémia jutalomérme. bronz

Árverési Közlöny 194o.dec.7.rk.sz.96.aukció

MDK

Boehm József Dániel, 1794-1965

Andreas Stifft Baron, br.érem

Árv. Közl. 1939. 5.rk.sz. 92. szám.

39. 1.

MDK

Boehm József Dániel, 1794-1865.

Stifft András báró br.emlékérme 1834.

A magy. orvosok és természetvizsgálók 1843-i temesvári vándorgyülése, eml.érem, bronz

A magy. természetvizsgálók és orvosok 1847 évi soproni gyülése, eml.érem, bronz

Árv. Közl. 1941. márc. 2.rksz. 43 l.

MDK

Boehm József Dániel, 1794-1965.

Borura-derü. A M.Tud.Akadémia kitüntető-érme.
Beöthy Zsolt példánya. bronz.

Árverési Közl. 1940. okt. 4.rk. 95. auk.
41 l.

MDK

Boehm József Dániel, 1794-1965.

Temesvár város emlékérme 1845-ből az Orvosok és Természetbuvárok vándorgyülése alkalmából, bronz

Árverési Közl. 1940. okt. 4.rk. 95. auk.

41 l.

MDK

Boehm József Dániel, 1794-1965.

A jászkun hármar kerület váltsága százados emlékünnepére vert ezüst emlékérem 1845-ből, József nádor képével

Árverési Közl. 1940. okt. 4.rk. 95. auk.

41 l.

MBK

Boehm József Dániel, 1794-1865.

A józsefvárosi Kerület választásra szükséges emlékiratpéldányai. Pest, emlékkérem 1845-ből, József nádor képével.

Árverési Közl. 1916. okt. 4.-tk. 95. szk.

47 I.

Boehm J.D.

V.Ferdinánd erdélyi homagiális esküttételi emlékérme, bronz

József nádor orsz.főkapitány fészázados emlékérme,"

Árverési Közlöny, 1938.4.sz. 37 l.

MDK

Boehm I.D.

József nádor orsz.főkapitányi félszázados emlékérme, 1846., bronz

Árverési közlöny. 1938. 6.sz. 37 1.

Boehm J.D.

MDK

Árverési Csarnok, 113.sz. 1945.

MDK

Boehm, Joseph Daniel, 1794-1864.

magyar vonatkozásu emlékérmek, ezüst és bronz

Árverési Közl. 4. rk.sz. 1937. okt.

43 l.

BOEHM JÓZSEF,éremmüvész

Az Orsz.Szépmüv.Muz érem-és plakettgyüjteményének 88%-a magyar anyag.Az 1800 utáni évekből és legnagyobbrészt XX.századi magyar müvészektől származnak. Igy szerepelnek Boehm József müvei is abban. 68.old.

SOÓS GYULA: Az Országos Szépmüvészeti Muzeum érem- és plakettgyüjteménye 68.old.

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY,LIV-LV.évf. 1955-1956. Akad.Kiadó,Bpest. 1956.

Boehm József Dániel

érmei-medalionjaival tekintélyt szerzett magának Bécsben.

Pogány Ö. Gábor: Magyar festészet a XIX században, Budapest, 1970.

11 l.

BOEHM J. DÁNIEL, éremművész

A magy. orvosok és természetvizsgálók vándorgyüléseinek érmeiből Karl Henrik kettőt, Boehm hatot, Bernsee egy egyet, Seidan Wencel nyolcat, Gerl Károly egyet, Beck Ö. Fülöp egyet, Vastagh György egyet mintázott. Öt éremnek /Előpat k. Marosvásárhely. Szombathely. pécsi bányalátogatás, pozsonyi zeton/alkotója ismeretlen. 6. old.

DR. FALUDY GÉZA: A magyar orvosok és természetvizsgálók vándorgyüléseinek érmei 5. old

AZ ÉREM, II. évf. BP. 1924.

BOEHM J.DANIEL, éremművész

A magyar orvosok és természetvizsgálók érmeinek táblázata.
8.-1847.-Kismarton.-ezüst, bronz, ezüstözött bronz.
Herceg Eszterházy Pál érme. 7.old.

DR.FALUDY GÉZA: A magyar orvosok és természetvizsgálók vándorgyüléseinek érmei 5.old

AZ ÉREM, II. évf. BP. 1924.

BOEHM J. DANIEL, éremművész

A magyar orvosok és természetvizsgálók érmeinek táblázata.
7.-Sopron.-ezüst. bronz, aranyozott bronz. 1847.-
7. old.

DR. FALUDY GÉZA: A magyar orvosok és természetvizsgálók vándorgyüléseinek érmei 5. old

AZ ÉREM, II. évf. BP. 1924.

BOEHM J. DANIEL, éremművész

A magyar orvosok és természetvizsgálók érmeinek táblázata.
9.-Pest.-ezüst, bronz.-Bene Ferenc dr. emlékére.
7.old. 1863

DR. FALUDY GÉZA: A magyar orvosok és természetvizsgálók vandorgyüléseinek érmei 5.old

AZ ÉREM, II. évf. BP. 1924.

BOEHM J. DANIEL, éremművész

A magyar orvosok és természetvizsgálók érmeinek táblázata.
5.-1845. Pécs. - ezüst, bronz, aranyozott bronz, ezüstözött bronz. 7. old.

DR. FALUDY GÉZA: A magyar orvosok és természetvizsgálók vándorgyüléseinek érmei 5. old

AZ ÉREM. II. évf. Bp. 1924

BOEHM J.DANIEL,é emmiivész

A magyar orvosok és természetvizsgálók érmeinek
táblázata.
6.-1846.-Kassa-Eperjes.-ezüst,bronz,aranyozott bronz.
.old.

DR.Faludy Géza A magyar orvosok és természetvizsgálók vándorgyüléseinek érmei 5.old

AZ ÉREM, II. évf. BP. 1924.

BOEHM JÓZSEF, vésnök

A modern vénzverés nagy mestereinek sora a Szepesolaszi
ból származó Boehm József Daniellel kezdődik. Ő 1794-
ben született. 1836-ban lett a bécsi Vésnöki Akadémia
igazgatója. Ez az iskola nevelte Karl Radnitzkyt, Anton
Scharffot és teremtette meg a klasszicista bécsi érmé-
szetet. 22.old

VADÁSZ GYÖRGY: Esztétikai kérdések a modern magyar
pénzekről 19.old

A Magy. Numizmatikai Társulat Évkönyve, 1972.
Bp. 1973

BOEHM J. DANIEL, éremművész

A magyar orvosok és természetvizsgálók érmeinek táblázata.
3.-1843.-Temesvár.-ezüst, bronz, aranyozott bronz.
7.old.

DR. Faludy Géza: A magyar orvosok és természetvizsgálók vándorgyüléseinek érmei 5.old

AZ ÉREM, II. évf. BP. 1924.

BOEHM JÓZSEF DÁNIEL

L. Kovászhai Viktória. Fejezetek a magyar éremművészet történetéből. Bp. 1999 Argumentum, M. Numizmatikai Társulat

*Névmutató**

Alföldi János 94
Asszonyi Tamás 135, 138, 140–142, *153*

Beck Ö Fülöp 25–26, *38*, 40, 44–45, 47, *52–54*, 61, 64, 67, 70–72, 76, 96–99
Berán Lajos 46, 48, 62, 64, 66, 73, 93–94, 96, 98–106, *113–118*
Bernsee József 13
Bethlen Gyula 42, 50
Bezerédy Gyula 44, 50
Boehm József Dániel 10, 12–15, 17, 19–20, 24, *30–31*
Boldogfai Farkas Sándor 95
Borsos Miklós 98, 132–133, 137, 139–140, *146*
Bödy Kálmán 95
Brüll Moritz 13
Budahelyi Tibor 135, 138, 142, 144, *159*

Czinder Antal 124–131, 134, 140–142, *147–150*

Csikszentmihályi Róbert 133, 137, 141, *154*
Csíkvári Péter 136, 138
Csiky Tibor 136, 138, 142, *159*
Csillag István 46, 50, 61, *77*, 98
Csiszér János, Zs. 94, *119*
Csúcs Ferenc 95, 98, *120*

Edvi Illés György 97
Egyed Emma, Sz. 98
Esseö Erzsébet 74, 76, *119*
Exner Károly 22, 26, *34*, 93

Ferenczy Béni 124, 132, 139–140, 144, *146*
Ferenczy István 10, 12, 17, *28–30*, 92
Fémes Beck Vilmos 68–71, 74, 76, *80–82*, 96
Friedrich Ferenc 142, 145

Gaál István 98
Gáti Gábor 98, 141, 143, 145, *160*
Gerl Károly 15–17, 19, 21–22, *31–33*, 93, 98

Hafner Arnold 45, 48, 50, 61–62, 73–74
Holdas György 143, 145, *160*
Horváth László 144, 145

Ispánki József 97–98
Iván István 98

Jittner Antal 13
Juhász Gyula 47, 50, *77*

Kallós Miklós 98
Kalmár János 142, 145
Karl Henrik 11–12, 16, *28*
Kenéz László 133, 137, *157*
Kiss György 98, 142, 144–145, *160*
Kiss Kovács Gyula 140–141, 145, *159*
Kiss Nagy András 98, 133, 136–137, 140–142, 144, *156*
Kovács László, Cs. 135, 138, 144, *158*
Kövesházi Kalmár Elza 65, 76

Ligeti Erika 134–135, 137, 140–141, 144, *155*
Lóránfi Antal 15–17, 22, 25, *35*
Lugossy Mária 136, 138, 142–144, *157*

Madarassy Walter 94, 97 *122*
Mayer Elek 15, 17, 21, *3*
Merényi Gina 98
Mester Jenö 98
Moiret Ödön 62, 65–67,
Murányi Gyula 42, 47, 5

Nagy István János 135, 1

Palotás József 135, 138,
Pátzay Pál 98
Patzó Pál 46, 50
Petrovics Demeter 13

Radnitzky Károly 9–10,
Reisner József 19, 21–22
Reményi József 46, 50, 6 73, 76, *84–85*, 94, 97
Renner Kálmán 98, 110–
Rigele Alajos 98
Róna József 45, 50
Ruff András 48, 51

Scharff Antal 9–10, 15– 92–93
Schwartz István 15–17, 1
Seidan Wenzel 9–10, 14,
Soltra E. Tamás 144–145

* A névmutató csak a magyar éremművészek neveit tartalmazza.

Br.BOEHM J.EDGAR, szobrasz

1908-ban Bohm/Boehm/József Daniel unokája jegyzeket vett fel Bohm XXXXXX József Daniel és fiának Bohm J. Edgar olyan művekről, melyek akkor még a család birtokában voltak.

Br.BOEHM EDGAR művei:

3.Sz.-Boehm Jánosnénak/domborművű arckepe viaszkból. 75.old

HUSZAR LAJOS: Böhm József Daniel ismeretlen kőfaragványai 89.old

FOLIA HISTORICA. 2. A M.N.M.Évkönyve, Bp. 1973

Br.BOEHM J.EDGAR, szobrasz

1908-ban Böhm/Boehm/József Dániel unokája jegyzéket vett fel Böhm József Dániel és fiának Böhm J.Edgárnak oly művekről,melyek akkor még a család birtokában voltak.-

Br.BOEHM ADGAR művei:

4.Sz.-Nyolc darab jellemzetes ezüst gomb,a művesz ifjukori művei. 70.old

HUSZAR LAJOS: Böhm József Dániel ismeretlen kőfaragványai 69.old

FOLIA HISTORICA. 8. A M.N.M.Évkönyve, Bp. 1973

Br. BOEHM J.EDGAR, szobrász

1908-ban Böhm/Boehm/József Daniel unokája jegyzéket vett fel Böhm József Daniel és fiának Böhm J.Edgarnak oly müveiről,melyek akkor még a család birtokában vol tak.

Br.BOEHM J.EDGAR müvei:

5.sz.-Három darab réz pecsétnyomó ,a müvész ifjukori müvei. 75.old

HUSZAR LAJOS: Böhm József Daniel ismeretlen kőfaragványai 69.old

FOLIA HISTORICA, 2. A M.N.M.Évkönyve, Bp. 1973

Br. BOEHM I.EDGAR, szobrasz

1908-ban Böhm József Dániel unokája által felvett jegy
zék Böhm és fia Edgar művei szerepelnek benne.
EDGAR műve:
1. Viktória angol királyné elefántcsont mellszobra.
75.old

HUSZÁR LAJOS: Böhm József Dániel ismeretlen kőfa-
ragványai 69.old

FOLIA HISTORICA, 2. A M.N.M.Évkönyve, Bp. 1973

J.

Br.BOEHM EDGAR, szobrasz

1908-ban Bohm/Boehm/József Dániel unokája jegyzéket vett fel Bohm Dániel és fiának Bohm J.Edgarnak oly művekről, melyek akkor még a család birtokában voltak.

Br.Boehm J.Edgar művei:

B.-Boehm Jánosnak, a művész bátyjának domborművű arcképe viaszkból. 70.old

HUSZAR LAJOS: Böhm József Dániel ismeretlen kőfaragványai 69.old

FOLIA HISTORICA. 2. A M.N.M.Évkönyve, Bp. 1973

Boehm Eduard (1830 - ?)

„Vízparti táj fiatal párral"
O. v. 37x58 cm J. l. j.: E. Boehm
(Restaurált)
Kikiáltási ár: 12000 Ft.

BÁV 49.Képaukció Budapest,1979 szeptember

J.O.BOEHM F.,vésnök

530.-A Katonai Mária Terézia Vitézi Rend. Ezüst emlék érem.Károly Lajos Főh.a nagykereszthez gyémánt diszt kapott.Emlékére jut.érem.A főh.balra néző mellképe a rend jelvénnyel.Német körirat.Vésnök:J.O.BOEHM F.H/.tölgyág szalaggal,kidomborodó nagykereszt.Szélén_"FÜNFZIGJAEH RIGE GEDAECHTNISSFEIER"évszám.Peremen:FRANZ FREIH.V. ENTWCH.Ezüst.52 mm.70 gr. Ua.bronz peremirat nélkül. 42-old. kép.I.tábla. 39.old.

BÁNKI VAJK EMIL: Magyar vonatkozásu rendjelek ,kitüntetések. XI.folyt. 37.old.

AZ ÉREM,Közlemények az éremgyüjtés köréből.
------ XIX. 1963. 24.sz. Bp.

J.D.BOEHM F H.vésnök

Magyar vonatkozásu rendjelekmki tüntetések:
183.-1835.-Arany polgári érdemérem I.oszt.E:az alapitó arcképe j.Körben:"Ferdinandus I.D.G.Austriae Imperator".Vésnök:J.D.Bohm F.H.H/.Babérkoszorúba "Meritis".50 mm.Súly 24 dukát.Szalag:vörös. 1/289/.old.

BÁNKI VAJK EMIL: Magyar vonatkozasú rendjelek,kitüntetések. 1/XX 289/.old.

AZ ÉREM,Közlemények az éremgyüjtés köréből.
-------- XVII. 1961.17.sz. Bp.

J.D.BOEHM, vésnök

550.-1864-70. Lóápolási kitüntető érem. I.F.J. egyenruhás képe balra. Körben: FRANC.JOS.I.D.G.AUSTRIAE IMPERATOR. Vésnök: J.D.BOEHM/nincs jelezve/H/. "A LOVAK TENYÉSZTÉSE S ÁPOLÁSA FEJÉBEN". Ezüst, 34 mm. 22 gr. 44.old. Kép 2. tábla 551./ez fül nélkül, de azonos az 550-nel.

BÁNKI VAJK MIHÁLY: Magyar vonatkozású rendjelek, kitüntetések. AI.folyt. 37.old.

AZ ÉREM, Közlemények az éremgyűjtés köréből. ------ XIX. 1965. 24.sz. Ép.

J.D.BOEHM, vésnök
-é----

550.-1864-70Lóápolási kitüntető érem.I.F.J.egyenruhás képe balra.Körben:FRANC.JOS.AUSTRIAE IMPERATOR I.D. G.a. AUSTRIAE IMPERATOR.Vésnök:J.D.BOEHM/nincs jelezve/H/. "A LOVAK/JÓ/TENYÉSZTÉSE/S ÁPOLÁSA/FEJÉBEN".Ezüst,34 m 22.gr.44.old.Fekete repr.2.tábla 551./ez fül nélkül,de azonos az 550-nel.

BÁNKI VAJK EMIL: Magyar vonatkozásu rendjelek ,kitüntetések. XI.folyt. 37.old.

AZ ÉREM,Közlemények az éremgyüjtés köréből.
------ XIX. 1963. 24.sz. 4p.

J.D.B.F. /Boehm/, vésnök

Magyar vonatkozású rendjelek és kitüntetések:
190.-"Zur Belohnung" ezüst érem.E/.a császár babérkoszorús feje és"Ferdinand I.Kaiser von Oesterreich Vésnök:J.D.B.F.H/."Zur Belohnung".30 mm.Súly 14 g gr. 2/290/.old.

BÁNKI VAJK EMIL: Magyar vonatkozású rendjelek,kitüntetések. 1/X2 289/.old.

AZ ÉREM,Közlemények az éremgyüjtés köréből.
-------- XVII. 1961.17.sz. Bp.

J.O.BOEHM F.,vésnök

530.-A Katonai Mária Terézia Vitézi Rend.Ezüst emlékérem.Károly Lajos föh.balra néző mellképe.Német körirat Vésnök:J.O.BOEHM F.H/tölgyág szalaggal.nagykereszt.Szél lén:"FÜNFZIGiaehrige gedaechtnissfeier"évszám.Peremen: FRANZ FREIH.~~x~~ V.ENTSCH.Ezüst.52 mm.70 gr.Ua.bronz pere irat nélkül. 42.old.Fekete repr.I.tábla. 39.old.

BÁNKI VAJK EMIL: Magyar vonatkozasu rendjelek ,kitüntetések. XI.folyt. 37.old.

AZ ÉREM,Közlemények az éremgyüjtés köréből.
------ XIX. 1963. 24.sz. 8p.

BOEHM JÓZSEF DÁNIEL, vésnök

A magyar orvosok 1841-ben tartották első vándorgyülésüket. Ezek emlékére majdnem minden esetben émlékérem készült.
1846. é Kassa-Eperjes.-7. nagygyülés.-Az érmet véste: Boehm József Dániel. 237. old.

SZIGETI ISTVÁN: Magyar orvosok vándorgyüléseinek emlékérmei 237. old.

AZ ÉREM, Közlemények az éremgyüjtés köréből.
------- 1965. XXI. 31-32. sz. Bp.

Boehm József Dániel, [ ]

NUMIZMATIKA

SZERKESZTI: DR. GEDAI ISTVÁN

Érmek az önkényuralom korában

A magyarországi éremművészet *a szabadságharc leverése utáni két évtizedben* mutatta a legsivárabb képet. A pénzverdékben nem vertek érmeket, s hiányoztak a reformkorban szórványos egyéni éremkészítő törekvések is. Az 1850-es évekből évenként csak néhány magyar tárgyú emlékéremről tudunk. Ellenben 1865-ből már harminc-negyven emlékérmet ismerünk. Ez utóbbiak idegen, elsősorban *bécsi* készítmények voltak.

Az aléltságból először a nagyobb művelődési és gazdasági intézmények tértek magukhoz. A *Magyar Tudományos Akadémia* Kazinczy-érmét Antonio *Fabris* velencei művész készítette 1859-ben, az akadémiai jutalomérmeket pedig — rajta az ismert *Borúra derű* felirattal — *Boehm* József Dániel, a szepességi eredetű bécsi művész. *A Magyar Gazdasági Egyesület* emlékérmei szintén Bécsben készültek. Az *orvosok és természetvizsgálók vándorgyűléseinek* érmei a cseh származású bécsi Wenzel *Seidan* munkáját dícsérik. A bécsi *Pittner* vésnök műhelyéből került ki az 1861. és az 1865. évi *országgyűlésre* emlékeztető önérmek többsége is.

A hazai vésnökök műhelyeiben készült néhány — kézzel vésett — *jutalomérem*. Bizonyára itthoni munka a lóversenyérmek és jelvények sorozata is. Néhány öntött érmen régi magyar *hadvezérek* és *királyok* képét láthatjuk. A reformkornak és a szabadságharcnak néhány kiemelkedő személyiségére vésett érmek emlékeztetnek. Soknak nem ismerjük a készítőjét: az alkotók az önkényuralom idején igyekeztek a háttérben maradni.

A divatos *keresztelőérmek* „félig hazai" készítmények voltak: a magjuk egy keresztelési jelenetet ábrázoló vert érem (a legtöbbnek az alkotója valamelyik külföldi művész, gyakorta a bécsi Leopold *Heuberger*), azt azután a hazai ötvösök díszes kerettel övezték, az érem hátlapjára pedig rávésték az újszülöttnek és a keresztszülőknek a nevét.

Még két éremcsoport tartozik e kor érmeihez: az egyik az úgynevezett *honvédérmeké* (az emigrációban készítették őket a szabadságharc honvédei számára), a másik a *Kossuth-érmeknek* az Egyesült Államokban készült változatos sora.

Huszár Lajos

Egy ismeretlen mester Árpád fejedelmet ábrázoló érme
(D. Erdőkürti Zsuzsanna felvétele)

Boehm 603 XXV/19

le született formájáról van
(tünetegyüttesnek) nevezik.
Pickwick-szindrómának is
őséről, aki folyton elaludt,

eddig csak embereken ész-
alváskutatással foglalkozó
en talált kóros aluszékony-
egy *kutya* volt. Az orvos-
kórosan aluszékony kutyákat
rősítheti azt a föltevést, hogy
tes betegség. *(Science et Vie)*

szaki *Dryopithecusnak*, amely
jelent meg, és hogy nem sokkal azelőtt élt, amikor bekövetkezett az a hasadás a törzsfejlődés fáján, amelytől különvált a majmoknak, illetve az embernek a kifejlődéséhez vezető ág. *(Time)*

Áramvezető ragasztóanyag

A gliwicei (Lengyelország) Hegesztéstechnikai Intézetében ezüstporból, műgyantából és szilárdító anyagból álló áramvezető ragasztóanyagot fejlesztettek ki. Az iparban fogják alkalmazni. *(Polen)*

BOEHM JÓZSEF, vésnök

A magyar orvosok 1841-ben tartották első vándorgyülésüket. Ezek emlékére majdnem minden esetben emlékérem készült.

1845.-Pécs..-6.nagygyülés.-Az érmet véste:Boehm József Daniel. 237.old.

SZIGETI ISTVÁN: Magyar orvosok vándorgyüléseinek emlékérmei 237.old.

AZ ÉREM, Közlemények az éremgyüjtés köréből.
------- 1965. XXI. 31-32.sz. Bp.

BOEHM JÓZSEF DÁNIEL, szobrász

A magyar orvosok 1841-ben tartották első vándorgyülésüket. Ezek emlékére majdnem minden alklaommal emlékérem készült.-
1843.-Temesvár.-4.nagygyülés. Az érmez véste Boehm József dániel. 237.old.

SZIGETI ISTVÁN: Magyar orvosok vándorgyüléseinek emlékérmei 237.old.

AZ ÉREM, Közlemények az éregyüjtés köréből.
------- 1965. XXI. 31-32.sz. Bp.

BOEHM JÓZSEF DÁNIEL, vésnök

A magyar orvosok 1841-ben tartották első vándorgyülésüket. Ezek emlékére majdnem minden esetben emlékérmet készitettek.

1847.-Sopron.-8.nagygyülés.-Az érmet véste:Boehm József Dániel 237.old.

SZIGETI ISTVÁN: Magyar orvosok vándorgyüléseinek emlékérmei 237.old.

AZ ÉREM, Közlemények az éremgyüjtés köréből.
------ XXI. 1965. 31-32.sz. Bp.

BOEHM JÓZSEF DÁNIEL, vésnök

A magyar orvosok 1841-ben tartották első vándorgyűléseiket. Ezek emlékére majdnem minden esetben emlékérmet készitettek.-
1863.-Pest/dr.Bene Ferenc/ 9.nagygyülés.-Az érmet véste:Boehm József Dániel. 237.old.

SZIGETI ISTVÁN: Magyar orvosok vándorgyüléseinek emlékérmei 237.old.

AZ ÉREM, Közlemények az éremgyüjtés köréből.
------ XXI. 1965. 31-32.sz. Bp.

BOEHM JÓZSEF DÁNIEL, vésnök

A magyar orvosok 1841-ben tartották első vándorgyülésüket. Ezek emlékére majdnem minden esetben emlékérmet készitettek.
1847.-Kismarton hg. Esterházy Pál.-Az érmet véste:
Boehm József Dániel. 237.old.

SZIGETI ISTVÁN: Magyar orvosok vándorgyüléseinek emlékérmei 237.old.

AZ ÉREM, Közlemények az éremgyüjtés köréből.
------ XXI. 1965. 31-32.sz. Bp.

BOEHM JÓZSEF DÁNIEL, vésnök

A Magyar Orvosok és Természetvizsgálók vándorgyűléseik emlékére emlékérmeket és jelvényeket adtak ki.
EMLÉKÉREMÓ. IX. -1863. -Pest. -Vésnök: Boehm József Dániel. /Bene Ferenc/. --Ezüst, bronz. 330. old.

DR. VARANNAI GYULA: Magyar Orvosok és Természetvizsgálók vándorgyűléseinek numizmatikai emlékei 329. old.

AZ ÉREM, Közlemények az éremgyűjtés köréből.
------- XXII. 1966. 35-36. sz. Bp.

BOEHM JÓZSEF DÁNIEL VÉSNÖK

A Magyar Orvosok és Természetvizsgálók vándorgyüléseik emlékére emlékérmeket és jelvényeket adtak ki.
EMLÉKÉREM:.-VII.1846.Kassa-Eperjes.-Vésnök:Boehm József Daniel.-Ezüst,bronz,aranyozott bronz. 330.old.

DR.VARANNAI GYULA: Magyar Orvosok és Természetvizsgálók vándorgyüléseinek numizmatikai emlékei 329.old.

AZ ÉREM,Közlemények az érmegyüjtés köréből.
------- XXII. 1966. 35-36.sz. K Bp.

BOEHM JÓZSEF DÁNIEL, vésnök

A Magyar Orvosok és Természetvizsgálók vándorgyüléseik emlékére emlékérmeket és jelvényeket adtak ki.
EMLÉKÉREM:.-VI.-Pécs.-Vésnök:Boehm József Dániel. Ezüst, bronz, arányozott bronz, ezüstözött bronz. 330.old. 1245

DR. VARANNAI GYULA: Magyar Orvosok és Tremészetvizsgálók vándorgyüléseinek numizmatikai emlékei 329.old.

AZ ÉREM, Közlemények az éremgyüjtés köréből.
------- XXII. 1966. 35-36.sz. x Bp.

BOEHM JÓZSEF DÁNIEL, vésnök

A Magyar Orvosok és Természetvizsgálók vándorgyüléseik emlékére emlékérmeket és jelvényeket adtak ki.
EMLÉKÉREM:.-IV. 1843.-Temesvár.-Vésnök:Boehm József Dániel. Ezüst,bronz,aranyozott bronz
~~x~~ 330.old.

DR.VARANNAI GYULA: Magyar Orvosok és Természetvizsgálók vándorgyüléseinek numizmatikai emlékei 329.old.

AZ ÉREM,Közlemények az éremgyüjtés köréből.
------- XXII. 1966. 35-36.sz. K Bp.

BOEHM JÓZSEF DÁNIEL, vésnök

A Magyar Orvosok és Természetvizsgálók vándorgyűléseik emlékére emlé kérmeket és jelvényeket adtak ki.
EMLÉKÉREM:.-VIII.-1847.-Kismarton/Esterhazy Pál/
Vésnök:Boehm József Dániel.Ezüst,bronz,
ezüstözött bronz. 330.old.

DR.VARANNAI GYULA: Magyar Orvosok és Természetvizsgálók vándorgyűléseinek numizmatikai emlékei 329.old.

AZ ÉREM,Közlemények az éremgyűjtés köréből.
------- XXII. 1966. 35-36.sz. * Bp.

BOEHM JÓZSEF DÁNIEL, vésnök

A Magyar Orvosok és Természetvizsgáló vándorgyü-léseik emlékére emlékérmeket és jelvényeket adtak ki.
EMLÉKÉREM:.- VIII.-1847.-Sopron.-Vésnö:Boehm József Dániel.-Ezüst,bronz,aranyozott bronz. 330.old.

DR.VARANNAI GYULA: Magyar Orvosok és Természetvizsgálók vándorgyüléseinek numizmatikai emlékei 329.old.

AZ ÉREM,Közlemények az éremgyüjtés köréből.
------- XXII. 1966. 35-36.sz. x Bp.

Boehm József Dániel szobrász és érem készítő.
Szepesolaszban született
Bécsi és római tanulmányok után Bécsben kezdett el, a vesszőki akadémia igazgatója lesz. Finoman motivált érmei, gemmái

Popány Ö. Gábor: A magyar nemzeti képzőművészet kialakulása.
MTA II. Tdn.-Tört. Tud. Ozt. Közl. XI. (1961.) 353. l.

Boehm József Dániel szobrász

175 éve született

Nepszava 1969 március 16
10. old.

Boehm József Edgár

a legeredményesebb magyar származású angol szobrász, akinek bronz műve London legforgalmasabb terein, útvonalain és templomaiban látható ma is.

Gál István: Magyar-angol művészeti kapcsolatok. „Művészet" folyóirat, 1968. március 3. sz. 9l

Joachim József Edgar

A Temple Bar. Memorial Viktória királynő" és VII. Edward szobrával az ő" műve. Carlyle bronzszobrát Chelseaben pintén ő" készítette.

Gál István: Magyar-angol művészeti kapcsolatok. „Művészet" folyóirat, Budapest, 1968. március 3. sz. 9.

Boehm József Edgar

A Szent Pál székesegyházban Gordon tábornok parkofágján a bronz szobor az ő műve.

Gál István: Angol-magyar művészeti kapcsolatok. „Művészet" folyóirat, Budapest, 1968. március 3. k. 91

MDK

Boehm J. Edgár

Thirring G.dr.: Szépmüv. Muzeum. Budapest részletes kalauza. Részletes helyi kalauzok 1. Bpest. 1926. 91.l.

MNK

Boehm József

a walesi herceg, a "jelenlegi" VII.Edward angol király szobra Bombayban.

Nálunk sajnos, egy sincs alkotásai közül.

Mirowi Ryskovszky Ernő: A magyar képzőművészet története. Bp. 1906.

57.1

Boehm József MDK

Londonban a királyi udvar és az arisztokrácia kedvence lett.
Viktoria királynő szobra a windsori kastélyban.
Kent herceg emléke a londoni Szt György kápolnában.
Alice hesszeni hercegné márványsiremléke a fragmori királyi mauzoleumban.
I. Lipot belga király és a zuluk ellen viselt háboruban elesett Napoleon herceg szobra a westminsteri apátság templomában.
Wellington Herceg szobra a londoni Hyde-parkban.

Mirowi Ryskovszky Ernő: A magyar képzőművészet története. Bp. 1906.

57.1 .

Boehm József szobrász Ybl

1834-1890

Budapesti Hirlap ,1882,IX,25.

264.sz.3.o./Sz.és M./

Plasztika, mellszobor Ybl
Boehm Józseftől Lulu her-

ceg szobra

Budapesti Hirlap, 1882, IX.25.

264.sz.3.o./Sz.és M./

Jbl

London, Beaconsfield síremlék

~~Bo~~ Boehm József Edgártól

Budapesti Hirlap, 1881, VI. 18.

6 n. 4 o. (Sz.-és M.)

Boehm, Joh

10940

I. Ferencz.

Mellig, kissé balra fordul, de jobbra néz, tojásdad medaillonban. Mellén a jobb vállától bal csipője felé haladó rendszalagon az aranygyapjas rend jelvénye nyugszik. Felirata a kép alatt:

Franciscus I.

alól jobbra: Joh: Boehm.

Rk., méretei a vk. 10.1 : 7.6 cm.

Szn. 174-904
634-904-75

Boehm Tivadar MDK

Dunajeczi táj, repr.

Mücsarnok 1937 Magyar Biedermeier Kiáll.

Poems Tivadar

Dumajecz 1st. copy.

MDK

Boehm Tivadar

Dunajeczi táj, festm.repr.

M. Biedermeier Kiáll. Mücs. 1937. nov.

Boemm K.
Boemm R.

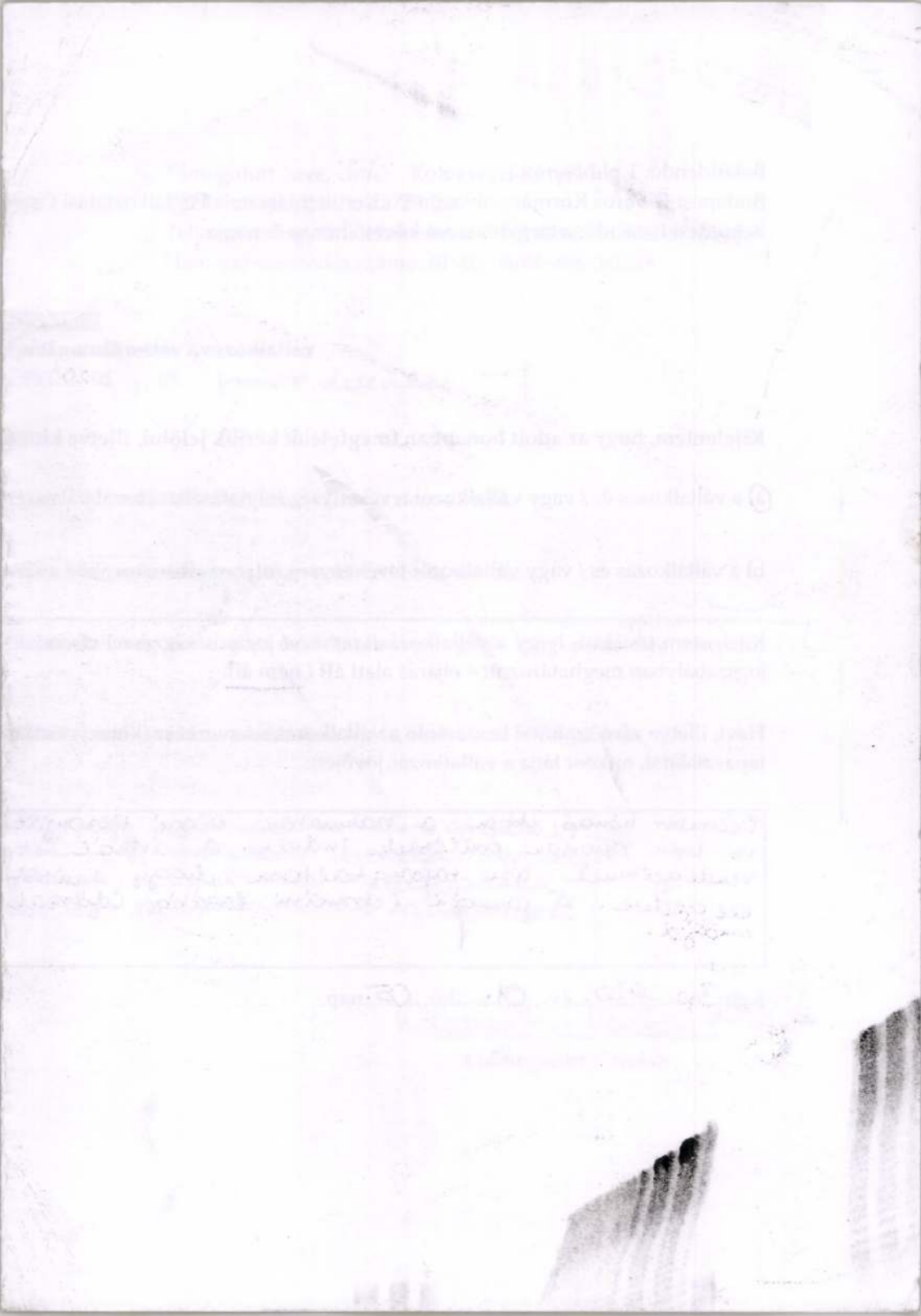

MDK

Boemm Klára

Magyar kiállitó müvészek névsora. Mücsarnok, 1899. 22.sz. 346-348 l.

MDK

Boemm Klára
Mocsári gólyahir. vf.

N.Szal. 2.zsürimentes kiáll. 1916. máj. 12 l.

Boemm Klára MDK

Aratás után, vizf.

Mücsarnok 1931 őszi tárlat

MDK

Boemm Klára, festö

Krizantémek. Vizf.
Öszirózsák. "

A Magy. Akv.- és Pasztellf. Egy. X .kiáll. 1923 nov.
Nemz. Szal. Kat.

MDK

Boemm Klára

Őszi rózsa, vf.

M. Akv. és Paszt.festők Egyes. 9. kiáll.
N.Szal. 1922. ápr. 8 l.

MDK

Boemm Klára, festőm.

Muskátli.	Vf.
Narancsok.	Vf.

Nemz. Szal.
XXXIXXXX. 1919. okt. kiáll. Kat. 2.l.

Boemm Klára

Tulipán, vizf.

MAPE V. kiáll. N.Szal. 1916. nov. lo 1.

Boemm Klára

Őszi rózsa vizf.

A magy ar akvarell és pasztellfestők egyesülete IX. kiállitása. 1922. Nemzeti Szalon katalogusa

MDE

Boemm Klára

Jácint, vf.

N.Szal. tav. tárlat, 1913. ápr.

7. 1.

MDK

Boem Klára

Női munkakiállitás. Művészi Ipar 1906, 109 l.

MDK

Boemm Klára

Viola és rezeda, vf.

M. Akv. és Paszt.festők Egyes. 11. kiáll.
N. Szal. 1925. febr. 5 l.

MDK

Boemm Klára, festö

Csetei puszta. Vizf.

Nemzeti Szalon.-Őszi Tárla t. 1931.szept. Kat.

Boemm Klára

Budai kert részlet, vf.

Viola, vf.

N.Szal. őszi tárl. 1920. szept.

6. l.

MDK

Boemm Klára, festö

Muskátli. Vizf.

Nemzeti Szalon.-Tavaszi tárlat.1931.junius. Kat.

MDK

Boemm Klára

Régi szekrény, vf.

M.Szal. kiáll. 1927. jun. 8. 1.

MDK

Boemm Klára

Gellérthegy, vf.

N. Szal Téli Tárl. 1920. dec.

5.l.

Boemm Klára festő

Kiállított a Nemzeti Szalon Nagy
Tavaszi Kiállításán

Pesti Napló 1927 VI. 16.

MDK

Boemm Klára

Tulipán, vf.

MAPE 5. kiáll. N.Szal. 1916. nov. lo. 1.

Boemm Klára MDK

Fasor, Olgyay féle rézmetszet után, faégetés

Mücsarnok 1897. tavaszi kiáll.

Boemm Klára

Orgonaviráok, vf.

N.Szal. Tov.kiáll. 1916. ápr. 7. l.

Boemm Klára

Tulipán, vizf.

A Magyar aquarellisták és Pasztellfestők
Egyesületének V. Kiáll.
Nemzeti Szalon 1916. nov.

BOEMM KLÁRA

636. Fasor. Faégetés.

Műcsarnok 1898.tav.nezetk.kiáll. 3o.oldal

Boemm Klára MDK

Krisantémok, vizf.

Mücsarnok 1912. Hegedüs L.Tull Ő.Akvarell-és pasztellfestők és a grafikusok egyesülete kiállitásai

BOEMM KLÁRA

538 Narancsok. Vizf. Eladó.

Képzőm.Társ.1913.tav.kiáll.kat. 74.oldal

MDK

Boemm Klára, festőm.

Chrysanthemum. Vizf.

Műcs-CMKT Hegedüs L. és Tull Ö. hagyat.kiáll.
és
Akv.- és Pasztt. festők Egyes. és Graf. Egyes.-nek kollektiói rendezett kiáll. 1912. márc. Kat.

Boemm Klára MDK

Narancsok, vizf.

Műcsarnok 1913. tavaszi kiállitás

Boerne Klare

Herrnbeek, viel.

Boemm Klára MDK

Rózsák, vizf.

Műcsarnok 1914. tavaszi kiállitás

Boemm Klára MDK

Cyklamen, vizf.

Mücsarnok 1914. tavaszi kiállitás

Boemm Klára, festőnő; szül. 1866 febr. 18-án Lőcsén. Festeni előbb Lőcsén, majd Drezdában édes atyjától, B. Tivadar festőtől (l. o.) tanult. Jobbára csendéletképeket fest aquarellbe, melyek közül többet a Műcsarnok és a Nemzeti Szalon kiállításain is bemutatott. Szép sikerei voltak különböző égetett fatárgyaival, melyekkel gyakran szerepel belés külföldi iparművészeti kiállításokon. 1906-ban a párisi »Le Gaulois« által rendezett nemzetközi kiállításon egy égetett és kifestett magyar fakulacsával diplôme d'honneurt nyert. A Képzőművészeti Társulat kiállításain 1898-ban egy Olgyai-féle rézmetszet után készült faégetéssel, ~~1912-ben Chrysanthemum cz. vízfestményével~~, 1913-ban Narancsok cz. vízfestményével, 1914-ben Rózsák és Cyklamen cz. vízfestményeivel vett részt. Állandóan Budapesten tartózkodik.

A művésznő közlése nyomán.

Megjeva

Boemm Klára

fostó

szül. Löcse.

életr. l.

Boz Magyarlex

179. h.

archeppel

Boeman Klára, festő, sz.
1866 febr. 18. Löcsén. Festeni
Löcsén és Drezdában atyjá-
tól B. Tivadar festőtől tanult.
A drezdai ~~konzervatori-~~ zeneakadémián
~~umban~~ zongoratanári ok-
levelet szerzett. ~~Ugyan kalida~~
Az 1890-es evek ~~elején~~ végén
~~[illegible]~~ ~~hazajött~~ s Budapesten
zongoratanítással, festéssel
és iparművészettel foglalko-
zott. 1906. a párizsi Le Gau-
lois-tól rendezett nemzetk.
kiállításon egy égetett és festett
fakulacsával diplomie d'hon-
neurt nyert. – ~~Művei kiál-~~
~~lításokon~~ Egetett fanumkai-
val sőbb hazai és külföldi
iparművészeti kiállítá-
son szerepelt

Chrysanthemum

1901 NSz 1

1912 Gudet 2
1912 MAPE 3
1916 NSz 4

1923 MAPE 5

Rózsa

1901 NSz
1912 Képmutató
1914 Gudet

1915 NSz
~~1916 NSz~~

Muskátli

1919 NSz

1931 NSz
1937 NSz

Narancsok

1913 Gudet

1919 NSz

Virágok

1901 NSz

1937 NSz

Tulipán

1906 NSz

1916 MAPE

Ötürózsák

1908 NSz

~~1909 NSz [illegible]~~

1923 MAPE

Mocsári gyékelin

1913 MAPE

1916 NSz

Boemm Klára

festő

V.

Műcs. kiáll. 1898 tól
Pipics 110. l.

Boemm Klára

Műcsarnok
1914. tav. Eiák. 523, 533

Szentes h. n. VI. 314.

Boemm Klára

1./

Boem Klára.

1901 Téli tárlat.

Ákácok,vizf.
Rózsák,vizf. II
Chriyszanthén,vizf.
Árvácska,vizf.
Virágok,vizf. I

1906 Tavaszi és IV.Graf.kiáll.

Tilipán,vizf. I

I sö ungvári kiáll. 1909

~~Öszirózsák,vizf.~~
Vás rfia,vizf.

III.debreceni és I kisujszállási kiáll.

Virágcsendélet,olajf, 1913
1908 Tavaszi és V.graf,kiáll.

Viola,vizf.
1908 Téli kiáll.
Öszirozyák,vizf. I

1909 Magy.Kpm.nők Egys.Nemz.kiáll.

Szegfuk,vizf.

1912 Magy.Kpm.-nők Egy.IV.rendes kiáll.

Rózsák,vizf.

1912. Téli kiáll.

Kerti részlet,vizf.

1913 Tavaszi kiáll.

Jáczint,vizf.

1913 Magy.Graf.Aquar.pszt, festők IV.kiálllitása.

Pünkösdi rozsák,vizf.
Mocsárigólyahir,vizf.

1914 Tavaszi kiáll.

Orgonavirág,vizf.

1915. Öszi kiáll.

Azalea,vizf.

1915 Téli kiáll.

Rózsák,vizf. IV.

1916 Tavaszi kiáll.

Orgonavirágok,vizf.

1916 II.Jurymentes kiáll.

Mocsárigólyahir,vizf. II

Nemzeti Szalon

1916 Magy.Aquar és paszt,fest.V.kiáll.
Tulipán,vizf.

1916 Téli kiáll.
Chrysantheun,vizf. IV.

1917 Tavaszi kiáll.
Szegfü,vizf.

1918. Tavaszi kiáll.
Bazsarózsák,olajf,

1918 Téli kiálll.
Őszi virágok,vizf.

1919 Őszi kiáll.
Muskátli,vizf.
Narancsok,vizf. II

1920 Aquar és paszt.festők kiáll.
Bazsarózsák,vizf.
Vidéki udvar,vizf.

1920 Őszi tárlat.
Budai kert részlet,vizf.
Viola,vizf.

1920 Téli tárlat.
Gellérthegy,vizf.

1922 Aquar és paszt.fest.kiáll.
Őszirózsa,vizf.

1923 Aquar és paszt.fest.ki
Krizantémek,vizf.
Őszirózsák,vizf.

1924 Magy.Kpm.-nők kiáll.
Chrymson rózsák,vizf.

1925 Aquar és paszt.f.kiáll
Viola és rezeda,vizf.

1927 Tavaszi tárlat.
Régi szekrények,vizf.

1930 Aquar és paszt.fe.kiál
Alföldi tanyaház,

1931 Tavaszi tárlat.
Muskátli II,vizf.

1931.Őszi tárlat.
Csetei puszta,vizf.

1932. Tavaszi tárlat.
Muskátli II,vizf.

1937. Szepesi művészek Szövetség kiá
Virágok,vizf. II

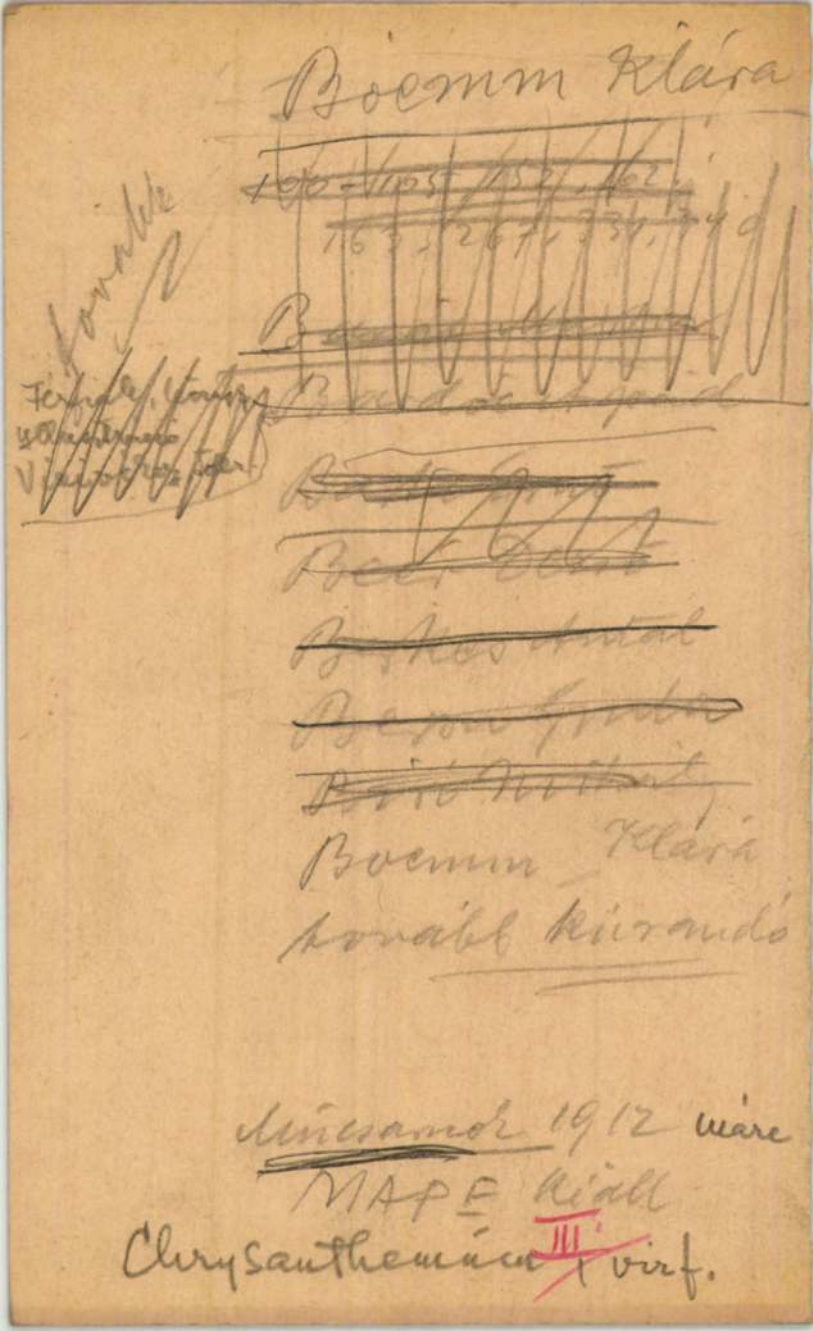
Boemm Klára
Boemm Klára
Boemm Klára

ménytár

A mű neme	A mappa jelzése	Megjegyzések
Tűzkép,		

Stephaneum nyomda r. t. Budapest.

MAPE

B. Klare

1913 (N. Szal)

Průměsdi rózsák
Mocsári gólyahír } vírf I

1916. (k. o.)

Tulipán II, vírf

Boemm Klára

Barsarósák, vízf. 600.—

Vidéki udvar, vízf. 600.—

Nemzeti Szalon 1920 máj.

MAPE 7. kiáll.—

MAPE B. Kláre

1922 (N. Sal.)

Čtyři Rózte, virf.

MAPS

Boemm Klára

Krizantémek, vízf V.
500.000.—

Őszirózsák, vízf II
440.000.—

IGAZGATÓ: HUBAY ANDOR

FŐTITKÁR: KÉZDI-KOVÁCS ELEMÉR

PÉNZTÁROS: LEHEL BÉLA

Nemzeti Szalon

MAPE 10. kiáll. 1923 nov.

MÁRJÁS VIKTOR

A kiállítást rendezték:

KMETTY JÁNOS PÁTZAY PÁL SZŐNYI ISTVÁN

MÁRJÁS VIKTOR

Boerum Klára

Viola és rezeda, vízf.
900.000.—

Nemzeti Szalon

MAPE 11. kiáll. 1925
febr

ADIUM · SALTOVALLALAT

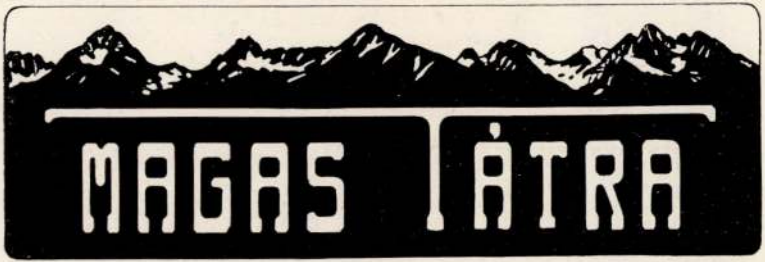

Elsőrangú magaslati gyógyhelyek és szanatóriumok

NYARALÓHELYEK **TURISZTIKA**

Visszautazásnál 50% kedvezmény a csehszlovák vasutakon

Boemm Klára

Alföldi tanyaház

Nemzeti Szalon

MAPE 16. kiáll.
1930 dec

1931 ősz (nincs)
hratás után, virf

magyar művészek műveinek reprodukciója,
művészi disztárgyak,
a világhirű herendi diszkészletek,
jutányos kézifestésű asztali készletek.

●

21 VILÁGKIÁLLITÁSON NAGYDIJ.

KÖZPONTI IRODA:

BUDAPEST, IV., VÁCI UCCA 37.

Telefon: 182—755.

Gyártelep:

HEREND

(Veszprém megye.)

M. képzm. nők [illegible]

1909 (N. kal.)
Szegfűk, virf

1912 (k.o.)
Rózsák II. virf

1924 (k.o.)
Cry[illegible]som rózsák, virf

Boemm Klára

Boemm Ritta

Ird

Bozzay Margit:

Magyar asszonyok lexikona. Bp. 1931.

179. l. arczkép-rel.

Boemm Rittának

179-80. oldalon

bő életrajza

archéppel

Boemm Klára

festőnő

erőd

Krück. I. 126. l.

rád

bát mir Zeum

Fokos-gyűjtemény a Nemzeti Múzeumban

VI. 149

Boemm Klára

festőnő

L.

Szendrey-Szentiványi

218. l.

1 Budapest, Madách-utca 4a

GULYÁS ENDRE
Urnak,

SZEGED.

Határozott árajanlat.

Bátyja Gulyás Pál siroki korcs
szóbeli felszólitására, mely sz

10-20 vagon fára

Ajánlunk Önnek a kivánt fából

Boem Klára

l.

(Neuvek Müvészet

Müvészi Ipar

1906. 109. l

(Mozumdzakiállítás

V

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.

Rothermere-utca 12. II. 2

Boemm Klára

Szegfü, vörf -

Nemzeti Szalon

1917. máj.

tav. tárl.

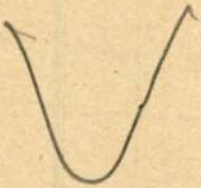

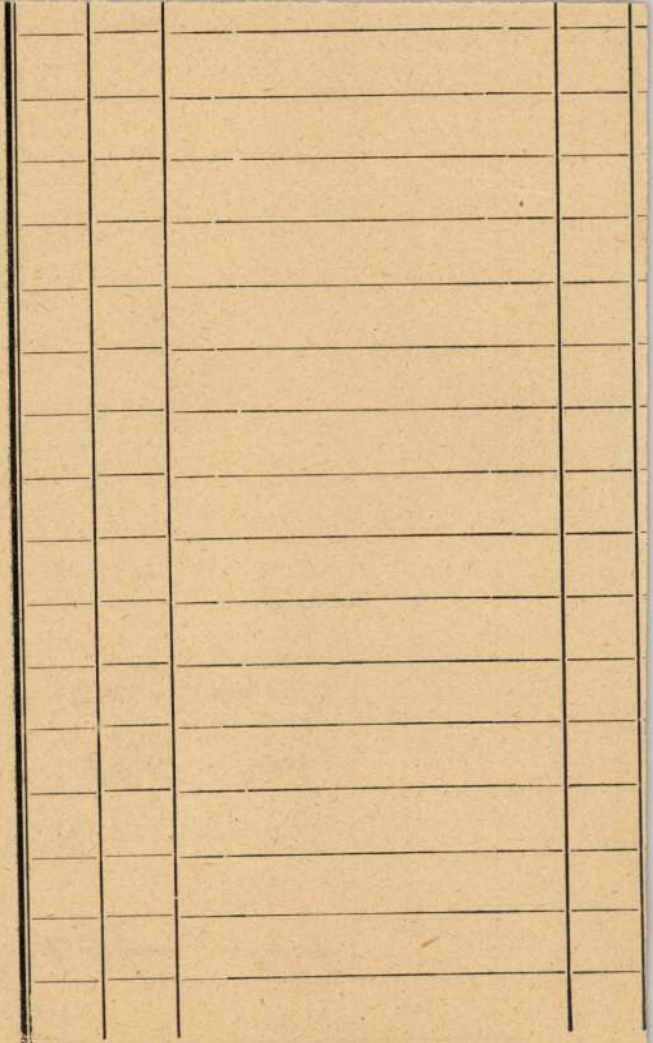

917. raktári szám.

Boemm Klára

15 Basarózsák olajf. 400.—

Nemzeti Szalon

1918 máj.

tav. kiáll.

Ernst-Muzeum aukciói

VII. VIII.

36

NYOLCADIK CSOPORTKIÁLLITÁS

Boemm Klára

kiáll. Nemzeti szalonban

1920 jan.-febr.

Sarga virág, vízf.

900.-

állandó kiállító!

Lelet, Risapáti VI. 80

BOEMM KLÁRA:

107. Virágok, vízfestmény ---- ---- ---- ---- ---- ---- ---- ---- ---- ---- ---- ---- 80.— P

Nemzeti Szalon 1937

Szepesi művészek máre

Boemm Klára

festő

A SZEPESI SZÖVETSÉG TISZTIKARA:

Ügyvezető elnök:	**KRISCH JENŐ** szfőv. felső keresk. isk. igazgató.
Alelnökök:	**KALMÁR ELEK** ny. tanker. főigazgató,
	Dr. SZEPESSY REZSŐ ny. szfőv. ker. előljáró-tanácsnok.
Főtitkár:	**CSERVENKAY KÁROLY** szfőv. felső keresk. isk. tanár.
Titkár:	**WINKELMANN LÁSZLÓ** szfőv. tisztviselő.
Ügyész:	**Dr. SZŐNYEY DEZSŐ** ügyvéd.
Főjegyző:	**OSZWALD ALBERT** áll. gyak. felső keresk. isk. tanár.
Jegyző:	**SZENT-ISTVÁNY GYULÁNÉ,** festőművész-tanár özvegye.
Főpénztáros:	**HAYDE SÁNDOR** bankcégvezető.

MDK

Boemm Klára

Chrysanthenum, vf.

KMTárs. 1912. márc. kiáll. kat. 62.l.

MDK

Boemm Klára

Narancsok, vf.

KMT. 1913. tav. kiáll. kat. 74.l.

Boemm Klára

Kayserling Jolán, Kunhegyesi Caesarina, Ráth I
Panni müvészeket, mint kevésbé ismert neveket emliti meg a kritika, de kiemeli feltünő jó müveiket a Nemzeti Szalonban rendezett kiállitásról, melyet a Magyar Képzőművésznők Egyesülete rendezett.
Tövis: "Müvésznők" cimmel számol be a tárlaton szereplő müvek alkotóinak képességéről.

A HÉT, Bp. 1909. ápr. 25. XX. évf.
17. sz. 290-291. lap.

Boemm Ritta

MDK

Missa Solemnis

Mücsarnok 1937 Téli kiállitás

MDK

Boemm Ritba

Missa Solemnis

Missarmok 1937 Téli Hangversenye

Boem Ritta
festőművész

Művészi csarnok aukciós kiállítása –
kiállítási helyiségében – képével szerepel.

Pesti Hirlap
1929.11.10

M.D.K.

Boemm Ritta

"A Nemzeti Szalonról" c. cikkében a Szalon választmányi tagjaként emliti meg a müvészt Rózsa Miklós.

"Érdekes regény" c. festményét bemutatja a lap. Repr.

Magyar Salon, Bp. 1900. julius
693-708. lap
774. "

M.D.K.

Boem Ritta /1868-

60. Körösfői utcarészlet. Olajf. 80x89.5 vászon.

Háborus mütárgyveszteség-jegyzékek. IV. füzet.
MUMOK. Bp. 1952. 5. l.

MDK

Boemm Ritta

választott /rendes/ tag

Magy. Akvarell és paszt.festők 14.kiáll. N.Szal.
1928. okt.

MDK

Boemm Ritta

Állami I.vizf. dijat nyert 192o

Magy.Akvarell és paszt.festők 14.kiáll. N.Szal.
1928. okt. 2o. l.

MDK

Boemm Ritta

állami II. vizf. dijat nyert 1911

Magy. Akvarell és paszt.festők 14.kiáll. N.Szal.
1928. okt. 2o.l.

MDK

Boem Ritta, festö.

Virágos kert.
Interieur.

Bp. Műcs.-OMKT. Nemz. Képzőmüv.kiáll. /Rend. M.Kir. Vall.- és Közokt.Min./ 1933 ápr.19.-máj.25. Kép.tm. 11.

Boemm Ritta MDK

A kranpnici tónál

Mücsarnok 1936 Jubielumi kiállitás

MDK

Boemm Ritta

Interieur I. Repr.

KMTárs. 1907. tav. kiáll. kat.

3000 db – 65.13679 Közl.

Kardos László
1965.

családból származik, t
kodású.

- Nyugdijas v
gélikus, néha Pestre u
zálist adott.

- Egy Népbol
tényiek, reformátusok,
tagja a nyakas reformá

- Cseténvi,
ez baptista lett. Megi
sok közül 1-2 fő lett

- Hegedüs Es
mondja - "az atya megt
nyerte a katolikus egy

- Egy bizony
ekhez jár.

Boemm Ritta

MDK

Interieur

Műcsarnok 1937 Téli kiállitás

Bonne Fête

Inbetieur

Boemm Ritta

MDK

Napsütés

Virágok

Mücsarnok 1937 Téli kiállitás

MDK

Boemm Ritta

Leányom, pasztell

Műcsarnok 1931 őszi tárlat.

MDK

F. Boemm Ritta

Képzm. Társ. 1931. őszi kiáll. kat. 41 l.

Boemm Ritta MDK

"Achauer Hütte" Halleinban, olf.

Műcsarnok 1931 Művészcsoportok kiállitása

F. Boemm Ritta MDK

A krampnitzi tó Potsdamnál, vizf.

Műcsarnok 1931 őszi tárlat

F. Boemm Ritta

MDK

Magyar szoba, vizf.

Műcsarnok 1931 őszi tárlat

Boemm Ritta MDK

Csendélet, olf.

Mücsarnok 1931 Müvészcsoportok kiállitása

Dear Mike

Cannes, etc.

Mike 1921 Mike Cannes

Boemm Rilla

Szerepelt a művészcsoportok műcsarnoki kiállításán.

PFL 1931. II. 21.

MDK

Boem Ritta festőm.

Nyári délután, festm. repr.

Szász Károly: Müteremlátogatás. Müvész-Élet 1933. 12-13.sz. kép 8. l.

MDK

Boemm Ritta

Szász Károly: Müteremlátogatás.

Művész-Élet 1933. 12-13.sz. 4. l.

Boemm Ritta MDK

A kranpnici tónál

Műcsarnok 1936. máj.jun. Jub. kiáll.

MDK

Boemm Ritta
műve:

A kranpnici tónál.

Az Orsz.Magy.Képzőm.Társ.jubileumi kiáll.
képes tárgymutatója. 1936.máj-jun. 39.1.

MDK

Boemm Ritta, festöm.

Erdei patak. Vizf. Jelz.

Árv. Közl. 1936.márc. 76.sz.2.rk.sz. 31.l.

Boemm Ritta

Téli táj, vizf.

Műcsarnok 1936 Jubileumi kiállítás

MDK

Boemm Ritta

Udvar Ercsiben, of.

Királyi vásárlások a Mücs. tárlatain. SzmKT 50-135.1.

MDK

Boemm Ritta

Udvarrészlet Ercsiben, of.

Királyi vásárlások a Mücs. tárlatain. SzmKT 50-134.l.

MDK

MDK

Boemm Rilla festőművész
1868–

Parkrészlet (Luxembourg) vízfestmény
Magnolia virágzás (Aquarelle)
c. művei a kiállításon.

Katalog a Nemzeti Szalon Nemzetközi Kiállításáról
Budapest 1901.

Boemm Ritta MDK

Virágcsendélet, vizf.

Mücsarnok 1889/9o. téli kiáll.

Boem Ritta MDK

Téli táj, vizf.

Műcsarnok 1936. máj-jun. Jub. kiáll.

MDK

F. Boemm Ritta

Képzőművészet, 1932. VI. 48. sz. 67. l.

127956	2622	Drávaszentmárton,Somogy m.	Női
127957	2622		

MDK

Boeum Ritta, festö

Babakarácsony.	Vízf.
Tájkép.	"

Nemzeti Szalon.-MAFB XXIII.Kiáll. 1938.nov.2c.-dec.4.
Kat.

Boemm Ritta MDK

Tivi, vizf.

Mücsarnok 1918-19. Téli kiállitás

Boemm Ritta

Szerepelt a chicagoi Ősi tárlaton.

PK 1926. X. 24.

BOEMM RITTA

Reggeli hangulat. Olajf.

Műcsarnok 1908/9. téli nemzetk.kiáll. 37.oldal

MDK

Boemm Ritta, festöm.

Baba. J.l.j.

Falusi udvar. Gouache. J.l.j.

Árv. Közl. 1931. 3.rk.sz. 46.l.

MDK

Boemm Ritta, festöm.

*Elmulás. Vizf. Jelz.

Beethoven. Olf. "

Árv. Comm. 1937.okt. 83.sz./Árv.Közl.rk.sz./ 18.l.

Boemm Ritta MDK

Az éjszaka, olf.

Mücsarnok 1897. tavaszi kiáll.

Boemm Ritta

MDK

Magdolna, olf.

Műcsarnok 1897. tavaszi kiáll.

Boemm Ritta

Szerepel az Akvarell és Pasztell-festők Egyesülete Kiállításán a Nemzeti Szalonban

Est 1938 XI. 20

Boemm Ritta

szerepelt a nemzeti kiállításon.

PH 1933. IV. 20.

Boemm Ritta

Szerepelt a Műcsarnok Őszi tárlatán.

Újság 1926. X. 24.

MDK

Boemm Ritta
festő

művei a kiállításon

÷ Nemzetközi grafikai kiállítások a
Műcsarnokban.

Grafikai Szemle 1909 évf. 2. z. 29 l.

MDK.

BoemmRitta festő

"A lőcsei templom belseje" /olaj/

"Baba" "

Árverési Közlöny 4.sz.1931. december.
27.1.

MDK

Boemm Ritta

Kőrösfői utcarészlet, of.

Parkrészlet, vf.

7. l.

M.Szml. Tsv.kiáll. 1910. ápr.

MDK

Boemm Ritta

Interieur, vf.

Porcellánok, "

Chrysanthémum,"

MAPE 5. kiáll. N.Szal. 1916. nov. 1o. 1.

MDK

Boemm Ritta

Nóra, vf.

Eső után, vf.

Napsütés, "

Virágos rét,"

MAPE 5. kiáll. N.Szal. 1916. nov. 1o. 1.

MDK

Boemm Ritta

Interieur I., of.

" II. "

Odaliszk, vf.

M.Képzőművésznők 8. 9. kiáll. M.Szal. 1917. ápr. 7. 1.

M.D.K.

Boehm Ritta.

"Müteremsarok" Repr.

Hegedüs László és Tull Ödön hagyatékából.
Orsz.Magy.Képzőművészeti társulat. 1912.

MDK

F. Boem Ritta

1917. 5oo K-ás székesfővárosi dij

Magyar Képzőművésznők Egyesülete X. kiáll. 1918. ápr.

MDK

Boemm Ritta, festöm.

Interieur a kiscelli kastélyban. Repr.

Mücsarnok. 1915/16. Téli kiáll.

Boemm Ritta MDK

Őszi hangulat, olf.

Mücsarnok 192o-21. Téli kiállitás

MDK

F. Boemm Ritta , festöm.

Csendéletei ismert, jó értékek.

Borsos Mihály: ...magyar festők csendélet kiállítása. -Képzőművészet.1932. 48. 43.sz. 67.l.

Boemm Ritta festőművész

Interieur

1934.évi emlék- és gyüjteményes kiállitás
tárgymutatója . Műcsarnok.

Boem Ritta MDK

Csendélet, olf.

Műcsarnok 1897. téli kiáll.

MDK

F. Boem Ritta

Liliomok, o.

Szépmüv. Kuz. háborus veszteségeinek jegyzéke.

Bp.1952.

MDK

Boemm Ritta

Kőrösfői utcarészlet, o.

Főv. Képtár háborus veszteségeinek jegyzéke
Bp. 1952

Boem Ritta (1868-)

Körösfői utcarészlet.
Oljf.80x89.5 vászon.Ltsz:497.Sign.

A Fővárosi Képtár háborus veszteségeinek jegyzéke
Budapest 1952.

Boemm Ritta

Szerepel a műsarnok téli tárlatán

Ujhagyarság 1937 I. 24

Boemm Ritta

MDK

Saját arcképem, olf.

Műcsarnok 1894/95. téli kiáll.

Boemm Ritta MDK

Régi kovácsmühely, olf.

Mücsarnok 1894/95. téli kiáll.

Boemm Ritta MDK

Eső után, vizf.
Napsütés, vizf.
Virágos rét, viz.

Magyar aquarellisták és Pasztellfestők
Egyesületének V. Kiállitása
Nemzeti Szalon 1916. nov.

Boemm Ritta

MDK

Udvarrészlet, olf.

Műcsarnok 1919-20. téli tárlat

Boemm Ritta NDK

Csendélet, olf.

Műcsarnok 1919-20. téli tárlat

Beomm Ritta MDK

Interieur, olf.

Mucsarnok 1926.Őszi kiállitás

Boemm Ritta MDK

Bredák néni kertje, olf.

Műcsarnok 1906/7. téli nemzetközi kiáll.

Beomm Ritta MDK

Udvarrészlet Ercsiben, of.

Műcsarnok 1986/7. téli nemzetközi kiáll.

Boemm Ritta MDK

Részlet Ercsiből, olf.

Műcsarnok 1906/7. téli nemzetközi kiáll.

Boemm Ritta

MDK

Virágzó almafák, repr.

Műcsarnok 1907/8. téli kiáll.

Boemm Ritta MDK

Részlet Ercsiből, vizf.

Udvarrészlet, vizf.

Részlet Ercsiből, vizf.

Műcsarnok 1906/7. téli nemzetközi kiáll.

Boemm Ritta MDK

Udvarrészlet, vizf.

Rác szoba Ercsiben, vizf.

Műcsarnok 1906/7. téli nemzetközi kiáll.

Boemm Ritta MDK

Temető E¨csiben, vizf.

Részlet Ercsiből, vizf.

Mücsarnok 1906/7. téli nemzetközi kiáll.

Boemm Ritta MDK

Udvarrészlet Ercsiben, repr.

Műcsarnok 1906/7. téli nemzetk. kiáll.

MDK

Boemm Ritta, festöm.

Buda. Vizf.

OMKT-Vándorkiállitások.1910.szept.8.-dec.27. Eger, Miskolc, Kassa, Eperjes, Debrecen, S.a.ujhely, Gyöngyös.
Kat.76.l.

Boemm Ritta MDK

Karácsonyi vendégek, olf.

Mücsarnok 1908. tavaszi kiáll.

BŒMM RITTA

Missa Solemnis

Boemm Ritta NDK

Részlet a király magánkertjéből, vizf. I-II.

Tájrészlet, vizf.

Műcsarnok 1902/3. téli kiáll.

BOEMM RITTA

Téli táj. Vizf.
Erdélyi falu. Vázf.

MAPE kiáll. Nemzeti Szalon 1942 dec-1943. jan.

BOEMM RITTA

Interieur.
Napsütés.
Virágok
Elmulás

Téli kiállitás képes tárgymutatója. Műcsarnok 1937.

Boemm Ritta

MDK

Tavaszelő, vizf.

Műcsarnok 19ol. tavaszi nemzetközi kiáll.

Boemm Ritta MDK

Arckép, olf.

Mücsarnok 19ol. tavaszi nemzetközi kiáll.

MDK

F. Boem Ritta

A Nemzeti Szalon tav.tárlata.A Lakás 1914.5.sz.
99.l.

Boemm Ritta MDK

Zsurvendég, olf.

Műcsarnok 1910. tavaszi kiállitás

M.D.K.

Boemm Ritta

"A HÉT TÜKRE" c. rovat közli, hogy az Andrássy-uti Mücsarnok téli kiállitásán először tünt fel a müvész munkáival.

Képes Családi Lapok, Bp. 1894. dec. 2.
16. évf. 49. sz. 784. lap

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

M.D.K.

Boemm Ritta

"Megváltó"-ját kiemeli Déry Béla: "A Nemzeti Szalon tárlata" c. beszámolójában.

Képes Családi Lapok, Bp. 1904. okt. 16.
26. évf. 42. sz. 762. lap

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

MDK

Boemm Ritta

Futó rózsák, of.

Virágos udvar Ercsiben, of.

Képzőm. Társ. 1908/9. téli kiáll. kat. 58.l.

MDK

Boemm Ritta

Whist, of.

KMT. 1898/99. téli kiáll. kat. 34.1.

MDK

F.Boemm Ritta

Csendélet. Olajf.

Az első magyar representativ csendélet kiállitás katalogusa. Nemzeti Szalon 1932. Febr.-Márc.

MDK

Boemm Ritta

Kilátás egy parkból Lőcsén, of.

Parkrészlet, of.

Képzőm. Társ. 1910/11. téli kiáll. kat. 46.l.

MDK

Boemm Ritta

Probstner-park Lőcsén, of.

Virágos kert, of.

Képzőm. Társ. 1910/11. téli kiáll. kat. 46.l.

MDK

Boemm Ritta

Látogatás, of.

Képzőm. Társ. 1913. tav. kiáll. kat. 61.l.

MDK

Boemm Ritta

Narancsok, of.

Karácsony, of.

Képzőm. Társ. 1913. tav. kiáll. kat. 62.l.

Boemm Ritta MDK

Rinterieur, olf.

Műcsarnok 1907. tavaszi kiáll.

Beomm Ritta MDK

Interieur I-II, olf.

Műcsarnok 1907. tavaszi kiáll.

Boemm Ritta MDK

Százhalombatta, vizf.

Virágzó almafa, vizf.

Műcsarnok 1907/8. téli kiáll.

Boemm Ritta

MDK

Udvarrészlet Ercsiben, olf.

Műcsarnok 1907/8. téli kiáll.

Boemm Ritta

MDK

Petuniák, olf.

Mücsarnok 1907/8. téli kiáll.

Boemm Ritta MDK

Liliomok, olf.

Mücsarnok 1907/8. téli kiáll.

Boemm Ritta MDK

Rózsák, olf.

Kis ablakom be van növe virággal, olf.

Mücsarnok 1907/8. téli kiáll.

Beomm Ritta MDK

Mályvák, olf.

Hulló vadrózsák, olf.

Udvarrészlet Ercsiben, olf.

Mücsarnok 1907/8. téli kiáll.

Boemm Ritta MDK

Interieur I., repr.

Műcsarnok 1907. tavaszi kiáll.

Boemm Ritta MDK

Léckerités, olf.

Mücsarnok 1907/8. téli kiáll.

MDK

Boemm Ritta, festöm.

nem lehet a többi női kiállitó közé sorolni, kik ez alkalommal sem tettek ki tulságosan magukért.

Farkas Zoltán: A Nemzeti Szalon téli kiállitása. Vas. Ujs. 50.sz. 57.évf. 1910.dec.11. 1026.l.

MDK

Boemm Rútta

Zsurvendég, of.

Képzőm.Társ. 1910. tav. kiáll. kat. 39.l.

Beomm Ritta MDK

Müteremsarok, vizf.

Mücsarnok 1912. Hegedüs L. Tull Ö. Akvarell és pasztellfestők és a grafikusok egyesülete kiállitásai

Boemm Ritta MDK

Interieur, vizf.

Mücsarnok 1912. Hegedüs L. Tull 6. Akvarell és pasztellfestők és a grafikusok egyesülete kiállitásai

Boemm Ritta MDK

Müteremsarok, repr.

Műcsarnok 1912. Hegedüs L. Tull Ö. Akvarell és pasztellfestők és a grafikusok egyesülete kiállitásai

MDK

Boemm Ritta festő

Résztvett az 1916.évi tav.tarlaton.

KMT 1916.tav.kiall.

Boemm Ritta MIK

Molnár néni tornáca, olf.

Műcsarnok 1916-17 téli tárlat

Boemm Ritta MDK

Kis lak áll a nagy Duna mentében, olf.

Mücsarnok 1916-17 téli tárlat

Boemm Ritta

MDK

A szentendrei Saborna belseje, olf.

Mücsarnok 1917-18 téli tárlat

MDK

Boemm Ritta

Virágok között, olajf.

KMTárs, 1900/1. téli kiáll.kat.53.l.

Boemm Ritta

Régi ház udvara Lőcsén. Vizf.
Régi ház udvara Lőcsén. "
Lőcsei háztetők. "

[illegible]

MDK

Boemm Ritta

A Műcsarnok 1906 évi tárlatán a királyi magánpénztár megvásárolta Udvarrészlet Ercsiben, c. olajf.-t.

Cikk: Vásárlások az orsz.magy.képzőm. társ.kiáll.-ból.

Szm KT 50-134. 1.

MDK

Boemm Ritta

A Műcsarnok 1907 évi tárlatán a királyi magánpénztár megvásárolta Udvar Ercsiben c. olajf.-t.

Cikk: Vásárlások az orsz.magy.képzőm. társ.kiáll.-ból.

Szm KT 50- 135. 1.

MDK

Boemm Ritta

Zivatarós hangulat. Olajf.

Képzőm.Társ. 1910/11. téli kiáll.kat. 51.l.

MDK

Boemm Ritta

Mályvák.Olajf.
Hulló vadrózsák.Olajf.
Udvarrészlet Ercsiben.Olajf.

KMT 1907/8. téli kiáll. 47.l.

Boemm Ritta MDK

Téli hangulat, vizf.

Műcsarnok 1912. Hegedüs L. Tull G. Akvarell és pasztellfestők és grafikusok egyesülete kiállitásai

Boemm Ritta MDK

Tanulmányfej, aqu.

Mücsarnok 1912.Hegedüs L.Tull Ö.Akvarell- és pasztellfestők és a grafikusok egyesülete kiállitásai

MDK

Boem Ritta

Boem Ritta egyike azoknak, akik megalakitottak a Magyar Akvarell- és Pasztellfestők Egyesületét

Cikk: Magyar Akvarell- és Pasztellfestők Egyesülete.

Művészet, 1910. 222.lap

Boemm Ritta MDK

Virágok, aqu.

Mücsarnok 1912.Hegedüs L.Tull Ö.Akvarell és pasztellfestők és a grafikusok egyesülete kiállitásai

Boemm Ritta MDK

Interieur a kiscelli kastélyban, olf.

Mücsarnok 1915-16 téli tárlat

Поэма Ильва МПК

Литейное и Кисельный переулки, 21г.

Мясницкая 19/1-18 тел. 124-64

Boemm Ritta

MDK

Interieur a kiscelli kastélyban, olf.

Műcsarnok 1915-16 téli tárlat

Boemm Ritta MDK

Kápolna a kiscelli kastélyban, olf.

Mücsarnok 1915-16 téli tárlat

MDK

Boemm Ritta MDK

Gobelines interieur, olf.

Műcsarnok 1916. Tavaszi tárlat

Boemm Ritta MDK

Interieur, olf.

Műcsarnok 1916. tavaszi tárlat

Beomm Ritta MDK

Mályvarózsák, olf.

Micsarnok 1913-14 téli kiállitás

Boemm Ritta MDK

Látogatás, olf.

Műcsarnok 1913. tavaszi kiállitás

Boemm Ritta MDK

Narancsok, olf.

Műcsarnok 1913. tavaszi kiállitás

Roemm Hitts

Marmoseek, olf.

Boemm Ritta MDK

Karácsony, olf.

Műcsarnok 1913. tavaszi kiállitás

Boeum Nitta MDK

Kartoony, oil.

Moscarrok 1913. Tavaast Kiallitka

Boemm Ritta MDK

Mákvirágok, plf.

Mücsarnok 1913-14. téli kiállitás

Boemm Ritta MDK

Birótelep a Kissvábhegyen, vizf.

Mücsarnok 1913-14. téli kiállitás

MDK

Boemm Ritta

Téglarakodó Battám, vf.

Százhalombatta, vf.

Virágzó Almafa, vf.

KMT. 1967/8. téli kiáll. kat. 54.l.

MDK

Boemm Ritta

Templom Ercsiben, vf.

Virágos kert, vf.

Részlet Ercsiben, vf.

KMT. 1907/8. téli kiáll. kat. 54.l.

MDK

Boemm Ritta

Téglarakodó Battán, vf.

Százhalombatta, vf.

Virágzó almafa, vf.

Képzőm. Társ. 1907/8. téli kiáll. kat. 54.l.

MDK

Boemm Ritta

Templom Ercsiben, vf.

Virágos kert, vf.

Részlet Ercsiben, vf.

Képzőm. Társ. 1907/8. téli kiáll. kat. 54.l.

Boemm Ritta MDK

Tájkép tehenekkel, olf.

Műcsarnok 1905/6. téli kiáll.

MDK

Boemm Rittam festöm.

497. Falu vége. Vizf.

498. Falusi lak. "

499. Gellérthegyi részlet. "

Képzöm. Társ. 1905/6. téli kiáll. Kat. 52.1.

MDK

Boemm Ritta

Csendes sarok, vizf.
Interieur, vizf.
Virágok, vizf. Mgt.

A Magyar Akvarell- és Pasztell-festők Egyesülete kiáll.kat.1940.Nov.24.-Dec.8.- 8.lap

MDK

Boemm Ritta

Őszi rózsák c. festm.repr.

Képzőm.Társ.1909/10. téli kiall.kat.

Boemm Ritta MDK

Akácfa virág, vizf.

Mücsarnok 1909. grafikai nemzetközi kiáll.

Boemm Ritta MDK

Buda, vizf.

Műcsarnok 1910. Vándorkiállitás

Boemm Ritta MDK

Interieur, vizf.

Mücsarnok 1909. akvarellek, pasztellek és grafikai müvek nemzetközi kiállitása

Boemm Ritta

MDK

Ószékely ésmeisseni edények, vizf.

Műcsarnok 1909. akvarellek, pasztellek és grafikai művek nemzetközi kiállitása

Boemm Ritta

MDK

Vacsora után, vizf.

Műcsarnok 1909. akvarellek, pasztellek és grafikai művek nemzetközi kiállitása

Boemm Ritta MDK

Kilátás egy parkból Lőcsén, olf.

Műcsarnok 1910/11. téli kiállitás.

Boemm Ritta MDK

Lorx néni virágai, olf.

Mücsarnok 1910/11. téli kiállitás

Boem Ritta.

Kiállitotta müveit a Könyves Kálmán Szalon 1909-ben.

Bende J:
A Képzőművészeti egyesületek története,kézirat.

Boemm Ritta.

Tagja volt az 1907-ben alakult Magyar Aquarell
és Pasztellfestők egyesületeének.

Bende J:
A Képzőművészeti egyesületek története,kézirató

Boemm Ritta.

a"magyar aquarell és pasztellfestők egyesületének tagja.

Benda János.
a Képzőművészeti egyesületek története, kézirat.

Boemm Ritta MDK

Falu vége, vizf.

Falusi lak, vizf.

Gellérthegyi részlet, vizf.

Műcsarnok 1905/6. téli kiáll.

Boemm Ritta MDK

Azaléa, akvarell

Műcsarnok 1965. tavaszi nemzetközi kiáll.

MDK

Boemm Ritta

Reggeli hangulat, of.

Képzőm. Társ. 1908/9. téli kiáll. kat. 37.l.

MDK

Boem Ritta festöm.

MAPE tagilltm.:

Tanulmányfej. Akvarell.

Virágok. "

Műcs.-OMKT Hegedüs L. és Tull Ö. hagyat.kiáll.
és
Akv.- és Pazta.festők Egyes. és Graf.Egyes. -nek kollel
cióiból rendezett kiáll. 1912.márc. Kat.49.l.

Boemm Ritta MDK

Zivataros hangulat, olf.

Műcsarnok 1910/11. téli kiállitás

Boemm Ritta MDK

Csendélet, olf.

Műcsarnok 1909. tavaszi kiáll.

Boemm Ritta MDK

Futorózsák, olf.

Mücsarnok 1908/9. téli nemzetközi kiáll.

Boemm Ritta MDK

Virágos udvar Ercsiben, olf.

Mücsarnok 1908/9. téli nemzetközi kiáll.

mDK

Boemm Ritta, festőm.

347. Téli hangulat. Vízf.

KMTárs. 1912. márc. kiáll. Kat. 64. l.

MDK

Boemm Ritta

Csendélet, of.

Műcsarnok 1909. tav. kiáll. kat. 33.l.

MDK

Boemm Ritta

Hajnal, olajfm.
Alkony, "

KMT 1898/99. téli kiáll. 35.lap

MDK

Boemm Ritta

Műteremsarok, of.

Képzőm. Társ. 1911. tav. kiáll. kat. 41.l.

MDK

Boemm Ritta

Műcsarnok 1909/1910. téli kiáll. kat. 62.l.

MDK

Boemm Ritta

Kilátás egy parkból Lócsén, olajfm.
Parkrészlet, olajfm.
Probstner-park Lócsén, olajfm.
Virágos kert, olajfm.

KMT 1910/11. téli kiáll. 46.l.

MDK

Boemm Ritta

Udvarrészlet Ercsiben, of.

KMT. 1907/8. téli kiáll. kat. 46.l.

MDK

Boemm Ritta

Petuniák, of.

KMT. 1907/8. téli kiáll. kat. 46.l.

MDK

Boemm Ritta

Rózsák, of.

Kis ablakom be van nőve virággal, of.

KMT. 1907/8. téli kiáll. kat. 46.l.

MDK

Boemm Ritta

Liliomok, of.

KMT. 1907/8. téli kiáll. kat. 45.l.

Boemm Ritta

MDK

Csendélet, olf.

Műcsarnok 1919-2o téli kiállitás

Boemm Ritta

MDK

Udvarrészlet, olf.

Mücsarnok 1919-2o téli kiállitás

MDK

Boemm Ritta, festőm.

Téli hangulat. Vizf.

Műcs-OMKT Hegedüs L. és Tull Ö. hagyat.kiáll.
és
Akv.- és Pasztt. festők Egyes. és Graf. Egyes.-nek kollekcióiból rendezett kiáll. 1912.márc. Kat. 64.l.

MDK

Boemm Ritta, festőm.

482. Müteremsarok. Repr.

Mücs-OMKT: Hegedüs L. és Tull Ö. hagyat.kiáll.
és
Akv.- és Paszt.festők Egyes. és Graf. Egyes.-nek kol-
lekcióiból rendezett kiállitás. 1912.márc. Kat.
Reprodukciók.

MDK

Beemm Ritta, festőm.

Müteremsarok.	Vizf.
Interieur.	"

Mücs-OMKT: Hegedüs L. és Tull Ö. hagyat.kiáll.
és
Akv.- és Paszt.festők Egyes. és Graf. Egyes.-nek
lekcióiból rendezett kiállitás. 1912.márc. Kat.73.

MDK

Boemm Ritta

Képzőm. Társ. 1909. tav. kiáll. kat. 44.l.

MDK

Boemm Rítta

Képzőm.Társ. 1909/10. téli kiáll. kat. 62.l.

MDK

Boem Ritta

Mücsarnok 1909. tav. kiáll. kat. 44.l.

MDK

Boem Ritta

Lyka K.: Uj képek a Nemzeti Szalonban. Uj Idők 1901. VII. 44. sz. 392.l.

MDK

Boemm Ritta

"Ophelia". Olajfm.

KMTárs. 1900/1. téli kiáll. 46.l.

Boemm Ritta MDK

Udvarrészlet, olf.

Műcsarnok 1919-2o téli tárlat

Boemm Ritta

MDK

Csendélet, olf.

Mücsarnok 1919-2o téli tárlat

MDK

Boemm Tivadar, festőm.

17. Olasz nő. Vízf.

Képzőm.Társ. 1931. őszi kiáll. Kat. 25.1.

Boemm Ritta, festőm. MDK

416. "Ophelia" Olf.

Műcsarnok. 1900/1. téli kiáll. Kat. MM 46.1.

Boemm Ritta, festöm.

328. Liliomok. olf.

Képzöm.Társ. 1907/8 téli kiáll. Kat. 45.l.

MDK

Boemm Ritta, festöm.

349.	Petuniák.	Olf.
356.	Udvarrészlet Erzsiben.	Olf.
366.	Rózsák.	Olf.
368.	Kis ablakom be van növe virággal.	Olf.

Képzöm.Társ. 1907/8. téli kiáll. Kat. 46.l.

MDK

Boemm Ritta

Lublófürdői kápolna, olajfm.

Képzőm.Társ. 1899-1900. téli kiáll. 34.lap

MDK

Boemm Ritta

Whist, olajfm.

Múcsarnok, 1898/99. téli kiáll. 34.lap

Boeum Mitta

White, olaftm.

Boemm Ritta

Szerepelt a Nemzeti Szalon őszi tárlatán.

Cikk: A Nemzeti Szalon kiáll.

Uj Idők, 1900. VII.évf. 1o.sz. 222.lap

MDK

Boemm Ritta

Gobelines interieur. Olajfm.

KMT 1916.tav.kiáll. 33.lap

Boemm Ritta

MDK

Őszi hangulat, olf.

Műcsarnok 1920-21 téli kiállitás

Boemm Ritta MDK

Rózsák, olf.

Mücsarnok 192o-21 téli kiállitás

MDK

Boemm Ritta, festőm.

465. "Halottak napján" olf.

Képzőm. Társ. 1901-2. téli kiáll. kat. 48.l.

MDK

Boemm Kitta, festőm.

226. Virágzó tájk a Gellérthegyen. olf.

Képzőm. Társ. 1909. tav. kiáll. kat. 37.1.

M.D.K.

Boemann Ritta

"Bemutató a Mücsarnokban" cimmel a lap beszámol a "Téli ~~t~~ mütárlat"-ról, s mint irja "201 kiállitónak 582 mütárgya látható a termekben" Ezek között emliti meg a kritika a müvész nevét.

Szinház és Élet, Bp. 1907. okt. 23. V. évf. 47. sz.

Boemm Ritta MDK

Kis lak áll a nagy Duna mentében, olf.

Műcsarnok 1908/9. téli nemzetk. kiáll.

Boemm Ritta

MDK

Reggeli hangulat, olf.

Műcsarnok 1908/9. téli nemzetk. kiáll.

Boemm Ritta

Eső után, olf.

Virágzó fák a Gellérthegyen, olf.

Mücsarnok 1909. tavaszi kiáll.

Boemm Ritta MDK

Apage Satanas, olf.

Mücsarnok 1908. tavaszi kiáll.

Boemm Ritta

MDK

Karácsonyfa, olf.

Mücsarnok 1908. tavaszi kiáll.

Boem Ritta, festö

A kertben.	Vizf.
Zárda-kapu.	"
Olasz hajlék.	"

Nemzeti Szalon. 1900. Nemzetközi graf.kiáll. Kat.

36-l.

MDK

Boemm Ritta

Interieur, vf.

M.Studio 1.graf.,kiáll. 1921. márc.

7 l.

MDK

Boemm Rita, festő.

129. Falusi udvarrészlet I. Of

203. Falusi udvarrészlet. "

A Szegedi Képzőműv. Egy. műkiáll. - Szeged, 1907. III.

Kat. 12, 14

MDK

Poemu Rita, forte:

129 Fałusi udowodniłeś I. 6f

203 Fałusi udowodniłeś. "

J. Bogodi Hipnotizm: Sp. mu biblio. Bogod. 1907/III.

Hist. 12, 14

MDK

Boemm Ritta

állami II. vizf. dijat nyert 1911

MAPE 12.kiáll. kat. N.Szal. 1926. máj.
5 l.

MDK

Boemm Ritta

Magyar kiállitó művészek névsora. Műcsarnok, 1899. 22.sz. 346-348 l.

MDK

Boemm Ritta

Beethoven, of.

Elmulás, vf.

Árverési Közl. 1938, 3.rk.sz. 16 l.

MDK

Boemm Ritta, festő

Mütteremsarok. Of.

KMT. - 1911 tav. kiáll. - Kat. 42. l.

MOK

Boemm Rita, festő.

358. Látogatás, of.
360. Narancsok, of.
365. Karácsony. of.

62.
KMS. - 1913 tav. kiáll. - Kat. 61. l.

MDK

Boemm Ritta, festő

Kisértés.

Szent György Céh M. Ann. és Gyüjt. Egyes. 15. aukc. Kat.
322. l.

Boemm Ritta, festö. MD K

Udvar-részlet. Vizf.
Dunapart. "
Városrész. "

Nemzeti Szalon. 1900. Nemzetközi graf.kiáll. Kat.
36. l.

MDK

Boemm Ritta

állami I. vizf.dijat nyert 192o

MAPE 12.kiáll.kat. N.Szal. 1926. máj. **5 l.**

MDK

Boemm Ritta

Lublófürdői kápolna, of.

Képzőmüv. Társ. 1899-1900. téli kiáll. 34 l.

MDK

Boemm Ritta, festö

Chrisanthenum. Olf.

MK.Seg.Biz. Müv.Kiáll. 1914.nov.-dec. Kat. 4.1.
Szépm.Muz.

MDK

Boemm Ritta

Tanulmányfej, vf.

Magy. Müvészetért kiáll. r.Mücs. 194o. febr.
16. 1.

MDK

Boemm Ritta

Bábuk, of.

Interieur, of.

Árv. Csarnok 1934. aukc. 1942. máj. 6. 1.

MDK

Boemm Ritta

Ülő nő, of.

Árv. Csarnok 1904. aukc. 1942. máj. 5. 1.

MDK

Boemm Ritta, festö

Tájkép.	Vizf.
Madonna.	"
Virágos rét.	"
Esti hangulat.	"
Virágcsendélet.	"
Nyirfák.	"
Nóra.	"

A Nagy. Akv.- és Pasztellf. Egy. X .kiáll. 1923 nov. Szem. Szal. Kat.

MDK

Boemm Rittá, festö

Tájkép. Olf.

Szent György Céh VIII. müvészeti aukciója.
1911 okt. 17.1.

MDK

BOemm Ritta ,festö

A M.Akv.és Pasztlf.Egy. müvészetagja.

A Magy.Akv.-és Paszt.fest. Egy.X.kiáll. 1923.nov.
Nemz. Szal. Kat.

Boemm Ritta

Chrisanthnum, olaj

Magyar Képzőművészek Segitő Bizottsága. Müvészeti kiállitás. 1914. 4 l.

en ez ozmánli kézen volt, mert a

A Dsámi mellett igen jóvizü kut van,

s jéghideg. A kutfuró mester ezt a

ki és ugy hozta elő a vizet, teljes

sinos magyar város. Lakói többnyire

áz van benne. A vár a hatvani mező

l."

vízozkangyaz 1

grafikai pendentja 1686-ban Amling

E metszet égbenyuló kősziklára helyezi

zután a mult században többen ~~pontosan~~

tos felnyírás is elkészült. (Bp. Építőipari Műszaki

m Pagi Bujakiensis 1691. felirattal

an fennmaradt. 1711-ben Mária Terézia

lnak adományozta s az Esterházy-

település, fésüs beépitéssel.

Boem Ritta
festö

M.D.K

Whist.

Aradjegyz. III terem 61 sz. 25 l

Boemm Ritta
Falusi udvarrészlet, olaj

Szegedi Képzőműv. Egyesület kiáll. 1917. márc.
14 l.

Boemm Ritta
Falusi udvarrészlet II, olaj

Szegedi Képzőműv. Egyesület kiáll. 1937. márc. 12 l.

Boemm Ritta

Erdei patak, vizf.

Árverési Közlöny, 1936. márc. 2. rend.sz.

31 l.

Boemm Ritta

Tivi, vizf.

O.M.K.T. 1918-19. évi kiáll. Műcs. 15 1.

Boemm Ritta Fehér Kálmánné, sz.Lőcse, 1868.

Tátrai táj

Egri Kaszinó kiáll. Eger, 1924. 6 l.

Boemm Ritta
Erdőrészéet, olaj

Szent György Céh III. árverésének katalógusa. 1910. 6 l.

Boemm Ritta
Lőcsei táj, akv.

Szent György Céh III. árverésének katalógusa. 1910. 9 l.

Boemm Ritta

Kora reggel a Dunán, olaj

A Nemzeti Szalon első márványarosszigeti kiállitása.
XXXIII. viéki kiáll. 1908. 12 l.

sák őseihez kerül, akiktől 1297-ben Mihály
család őse és Libertsey Tamás vették
. Fulkó részére állit ki a váci káp-
?-1563-ban Muszia Celebi a hübérbirtoko-
it irták össze. 1598-ban Ragyolczy Péter,
-ban gr. Zichy István a földesurai.
ar háztartását irták össze. A XVIII.
- majd a Darvas-családok, 1770-től a
családok, a XIX. század közepén pedig
urai,
utcás Ludányból s a szintén egyutcás
ás Szécsényhalászi községből alakult.
k határán vezető forgalmas ut mentén,

a XIX. század végén bővitve és teljesen

Boemm Ritta

Interieur, vizf.
Porcellánok, "
Chrysanthemum
Nóra, "
Eső után, "
Napsütés, "
Virágos rét, "

MAPE V. kiáll. N.Szal. 1916. nov. 5/ 10 **1.**

MDK

Boemm Ritta, sz.Lőcse 1868

Whist, olaj

Boemm Ritta
Csendélet, olaj

Téli tárlat. Műcsarnok, 1919-2o. 22 l.

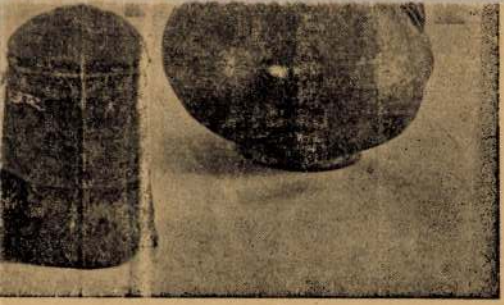

ek, XVII. század.

, Sámuel C. N. H. I. 10., I. Béla C. N. H. I. 15., I. Géza C. N. H. I. 63., 93., II. László C. N. H. 96., II. Endre C. N. H. I. 123., 128., 129., 148., 51., 153., 166., 173., 191., 196., de különösen 07. (friesachi típus), IV. Béla C. N. H. I. 236., . István C. N. H. I. 301., 307., a bizonytalan ovatartozandóságú, bécsi fillért utánzó C. N. H. 353., III. Endre C. N. H. I. 381., Róbert Károly garasai C. N. H. II. 6—7. sz., denár C. N. . II. 29., majd a Corpusban nem szereplő, de chulek által a Num. Közl. 1926. évf. XII. táb- n közölt 30A., mely a 25. és 30. sz. denárok átlapjainak egyesített hibrid verete s csak két éldányban ismeretes. Nagy Lajos C. N. H. II. 2. firenzei típusú aranya 2 drb., denár C. N. H. I. 68., Mária denár C. N. H. II. 117., Zsigmond rany C. N. H. II. 119A. 3 drb., Kormányköz

1e

1.

213

Boemm Ritta
Udvarrészlet, olaj

Téli tárlat. Műcsarnok, 1919-20. 23 l.

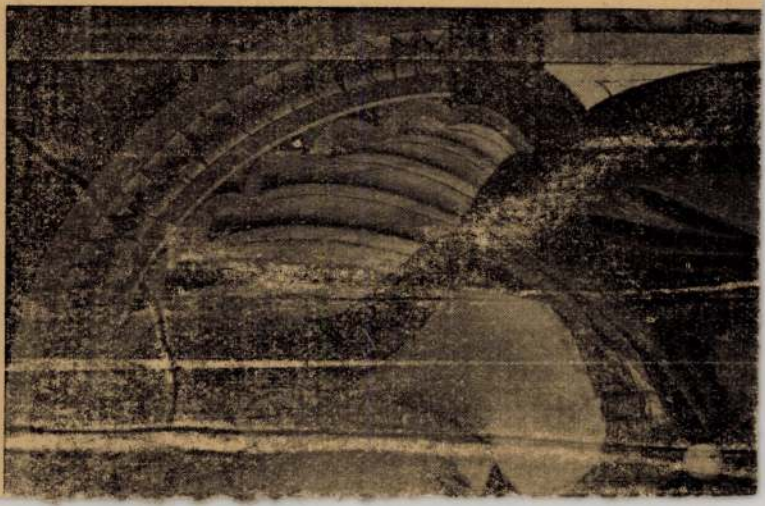

Boemm Ritta
Csendes sarok, vizf.
Interieur, vizf.
Virágok, vizf.

A Magyar Akvarell- és Pasztellfestők Egyesülete kiállítása. Nemzeti Szalon, 1940. november, 1, 8 l.

kezdőbetük. 2 *miniatura*. *Kötés:* egykorú, XVI. századi kopott, dísztelen sötétbarna bőr, a veretek hiányoznak. A kézirat egy csonka, színezett metszetekkel díszített német pergamennyomtatvány közé van kötve. E nyomtatvány „Das büchlin ist genant der Gilgengart ainer yetlichen Christenlichen seel" Augsburgban 1520-ban és 1521-ben August Schönspergernél jelent meg. A Petrarca-mester metszeteivel díszített nyomtatványnak négy kiadása ismeretes. (Lásd Berkovits Ilona: A budapesti Egyetemi Könyvtár festett kéziratai. Magyar Könyvszemle, 1931. 19—20 l.) Az esztergomi nyomtatvány vörösbetűs címlapja a Panzer, G. W.: Annalen der ältern deutschen Litteratur (Nürnberg 1788.) I. köt. 26. lapon, No. 37. szám alatt leírt évszám nélküli példány címlapjával azonos. A gondosan színezett nyomtatványban csak 5 metszet s 19 lapkeret van. A 3., 7. és 8. metszet, továbbá 6 lapkeret hiányzik.

Svább, augsburgi munka a XVI. század első negyedéből.

A nyomtatvány címlapján bejegyzés: 159 [2(?)] J. K. P. A nyomtatvány 7a lapján (b) bejegyzés: „Infrascriptus libellum hunc a Reverendo Domino Joanne Schulcz 2-i anni Theologo charo infrascripti discipulo acceptum donat Bibliothecae Ven. Capituli E. M. Strigoniensis Tyrnaviae die 26a. — Juli 1830. Franciscus Pribelyi in Lyceo Aeppali Studii Biblici Professor." A könyv a Nagyszombatban levő esztergomi káptalani könyvtár 1833-ban készült kéziratkatalógusában szerepel. (Catalogus Biblioth. Supex Ven. Capi. E. M. Str. Tyrnaviae. A. 1833. 422. l. N°. VI. 24.)

95b lap: Egy miniatura (*85×73* mm) *Szent Afra* megtérését ábrázolja. Jobboldalt, kék

Boemm Ritta
Alkony, olaj

A Nemzeti Szalon első bajai kiállitása, 1906. 2 l.

Boemm Ritta
Téli táj, vizf.
Erdélyi falu, vizf.

Magyar Akvarell és Pasztellfestők Egyesülete kiállítás. Nemzeti Szalon, 1942. december 3, 6 l.

wiener Gemäldesammlungen II. kötet, München 1914., 174. és 180. l. — Pigler: Evag 130. l.

OSZTRÁK FESTŐ, 1470 körül

Háromkirályok. (Belső kép.) (153. kép)

Júdás csókja (Külső kép.) (154. kép)
Szárnykép, szétfűrészelve.

Fa, tempera, 81×80 cm.
Blasius Höfel 1839-ben elárverezett bécsújhelyi, Lemann bécsi és Ipolyi Arnold gyüjteményéből.
Verzeichniss einer Sammlung altdeutscher Gemählde ... Bécs 1839., 23. szám. — Frimmel: Lexikon der wiener gemäldesammlungen II. kötet, München 1914., 178. l. — Pigler Evag 134. l.

OSZTRÁK FESTŐ 1470 körül

Szent Ágnes és Szent Dorottya (Belső kép.)

Szent Margit és Szent Katalin (Belső kép.)

Szent Apollonia (Külső kép.)

Szent Orsolya (Külső kép.)
Két szárnykép, szétfűrészelve
Fa, tempera, egyenkint 53×29·5 cm.
Blasius Höfel 1839-ben elárverezett bécsújhelyi, Lemann bécsi és Ipolyi Arnold gyüjteményéből.
Verzeichniss einer Sammlung altdeutscher Gemählde ... Bécs, 1839., 5—6. szám.
Frimmel: Lexikon der wiener Gemäldesammlungen II. kötet, München 1914., 174. l. — Őszi kiállítás 1930., Ipolyi, 2., 3., 4., 7.

MDK

Boemm Ritta, festő.

Kis Svábhegy.1909. 600.-kor. Eszterh.-díj.

OMKT-Vánd.kiáll. 1910 szept. 8. -dec.27.

Kitünt.müv.lájstr.-Horny.V.kny. 61 l.

MDK

Boemm Ritta, sz.1868.

Tél Drezdában, gouache

Ernst Muz. 51. auk. 1935. márc.
5 1.

Boemm Ritta festőm

MDK

Farkas Zoltán: Grafikusok, aquarell- és pasztellfestők a K.Szal.-ban. VU 1911, 15. sz. 252 l.

Neszmély (Komárom

Várrom, négyszögü torony. Tala
ja. Oklevelek nem emlitik.

(Wácz József: A Kértes vidékének
160–161 l, kép 161 l) – Tombor Ilo

MDK

Boemm Ritta

Nő virágokkal, of.

Árv. Közl. 1935. 2.rk.sz. 74. sz. 18 l.

Boemm Ritta MDK

A magyar müvészet képviselői között a Nemzeti Szalon Kossuth utcai helyiségében 1901.febr. 16-án megnyilt xxxx internacionális tárlaton.

Mücsarnok.1901.8.sz.132.l.

MDK

Boem Ritta, festő.

Buda. — Vizf. —

OMKT-Vándorkiáll. 1910 sept. 8. -, dec. 27. —

Tm. - Hornyánszky V. kny. 76. l.

MDK

Boemm Ritta

Virágos kert, of.

Árverési Közl. 1938. dec. 8.sz. 88.rovk.

16 l.

MDK

Alműsy-Teleki I. aukc. 1939. szept.

1.

MDK

Boemm Ritta

Zsur vendégek, vf.

Lolly, vf.

Virágot vegyenek!, vf.

M. Akv. és Paszt.festők Egyes. 9. kiáll. N.Szal.
1922. ápr. 8 l.

Beem Ritta

M.D.K.

A Lánchid. Gouache.

Budapest régen és most. Bp. 1923.

10 l.

MDK

Boemm Ritta

Finum Rózsi, vf.

Interieur, vf.

M. Akv. és Paszt.festők Egyes. 9. kiáll. N.Szal.
1922. ápr. 8 l.

MDK

Boemm Ritta

Mocsári gólyahir, vf.

M. Akv. és Paszt.festők Egyes. 8. kiáll. N.Szal.
1921. IV. 6 l.

MDK

Boemm Ritta

Csendélet, vf.

Interieur, vf.

M. Akv. és Paszt.festők Egyes. 11. kiáll.
N. Szal. 1925. febr. 5-6 l.

MDK

Boemm Ritta

Napkelet virága, gouache

N.Szal. I.nagykanizsai kiáll. 1906.

3 1.

MDK

Boemm Ritta

Virágos kert

Interieur

Nemz. Képzőműv. kiáll. Műcs. 1933. ápr.

11 1.

Boeuf Bitte

Virágos kert.

Interieur

Kunst-Lithographie Anst. Actien-Ges. Kunst. Lith.

11 X.

MDK

Boemm Ritta

Faluszében, olaj

Szent György Cöh 14. muk. 1913.

* 3 1.

Boemm Ritta

MDK

Tivi, vizf.

Műcsarnok 1918-19 téli kiállitás

MDK

Boemm Ritta

Arcképe, olajf. Mgt.
Tavaszelő, vizfm.

KMT 1901. tav. nemzetk. kiall. 36.1.

MDK

Boemm Ritta

A velencei magyar kiállitás. Ország-Világ 1909.
237.l.

Boemm Ritta MDK

Virágos kert, olf.

Virágzó fák Budán, olf.

Műcsarnok 1911/12. Jubileumi kiállitás

MDK

Boemm Ritta .

Gyöngyösy Nándor: A mai magyar művészet. Bpest. 1916. 20.l.

MDK

Boemm Ritta

A kertben, vf.

Zárda-kapu, vf.

Olasz hajlék, vf.

Nemzeti Szalon nemzetközi graf. kiáll. 1900. 36.l.

MDK

Boemm Ritta

Udvar-részlet, vf.

Dunapart, vf.

Városrész, vf.

Nemzeti Szalon nemzetközi graf. kiáll. 1900. 36.l.

MDK

Boemm Ritta

Virágok, vf.

KMTárs. 1912. tav. kiáll. kat. 49.l.

MDK

Boemm Ritta

Tanulmányfej, vf.

KMTárs. 1912. tav. kiáll. kat. 49.l.

MDK

Boemm Ritta

Lőcsei régi külváros, vf.

Képzőm. Társ. 1899/900. téli kiáll. kat. 38.l.

MDK

Boemm Ritta

Lorx néni virágai.Olajfm.

KMT 1910/11. téli kiáll. 47.1.

Boemm Ritta MDK

Interieur, olf.

Műcsarnok 1926 őszi kiállitás

BOEMM RITTA, festő

Nemes Marcell ajándékaban a festők megjarták Párizst, München t,az Iparrajz Iskolat.Sikeres tajkép vagy portré festők voltak.A kor elmaradott polgári izlésének kielé gitői,lényegükben nem tartóztak a progressziv törekvé seknez.-Ezek egyike volt:Boemm Ritta is. 285.old

SÜMEGI GYÖRGY: Nemes Marcell a mügyüjtő Adalékok a magyar mügyüjtés századeleji történetéhez 275.old

CUMANIA,III.HISTORIA, Bács-Kiskun Megye Múzeumainak Közleményei, Kecskemét, 1975

Boemm Ritta festőművész

Van szerencsém a T. C. közönséggel tudatni, hogy itt Miskolcon Széchényi-utca 78. sz. alatt a volt Megay cukrászda utcai helyiségében

Boemm Ritta	**Komáromi Kacz Endre**
Berkes Antal	**Molnár Z. János**
Cserna Károly	**Náray Aurél**
Gutaházi Németh Gyula	**Neogrády Antal**
Heyer Arthur	**Neogrády László**
Horváth Andor	**Németh György**
Juszkó Béla	**Olgyay Ferenc**
Kárpáthy Jenő	**Pádly Aladár**
Kárpáthy László	**Ujváry Ferenc**
Kézdi-Kovács László	**Zorkóczy Gyula**

és több jeles, mintegy 30 ismertnevü magyar festőművésznek 150 darab eredeti művészi alkotásából

képkiállitást rendezek.

Ezen kiállitás annyiban különbözik a szokásos kiállitásoktól, hogy nemcsak az eredeti festmények iránt érdeklődő értelmiség találja meg a maga lakása diszitésére alkalmas műtárgyat, hanem azok is, akik vallásos érzületüknél fogva, szentképek iránt érdeklődnek. A vallásos tárgyu kép nemcsak disze az otthonnak, egyben simboluma a hitnek és megvéd bennünket a bűntől, mert állandóan figyelmeztet bennünket Isten közelségére.

Az általam kiállitott szentképekből is háromféle csoportot kivánok a község képvásárló közönségének bemutatni:

I. eredeti szentképeket,

II. világhirü nagy mesterek olajban festett cópiáit,

III. művészi reprodukciókat.

Az összes kiállitott képek tetszés szerint havi vagy heti részletre is vásárolhatók. Sulyt helyezek arra, hogy a szerényebb anyagi viszonyok között élő embereknek is módot nyujtsak lakásuk diszitésére. Vállalatom fizetési feltételei annyira méltányosak, hogy a kevésbé tehetős ember is megengedheti magának azt a kulturluxust, hogy lakását maradandó becsü eredeti festményekkel diszithesse.

Gyönyörü Madonnákat és egyéb szentképeket már heti 1 vagy 4 pengős havi részletre is vásárolhat. A kiállitást belépődij és vásárlási kötelezettség nélkül tekintheti meg.

Teljes tisztelettel

SOLYMOSI MÁRTON

a „SOLYMOSI KÉPSZALON"

tulajdonosa

(IV., KOSSUTH LAJOS-U. 13.)

Boemm Ritta, *Fehér Kálmánné*, festőnő; szül. 1868 jan. 20-án Lőcsén. Első oktatásban atyjától, B. Tivadar festőtől (l. o.) részesült, ki a művésznőt még gyermekkorában tanítgatni kezdte. 1882-ben atyjával Lőcséről Drezdába költözött, ahol 1894-ig tartózkodott s ez idő alatt Claudius, később Emeregildo Donadini rajztanárnál, majd Carl Banzer akadémiai tanár és Poetsch Pál festőnél folytatta tanulmányait. Drezdából Párisba ment, hol három évig tanult s ez idő alatt Jules Lefèbvre, Robert Fleury, Paul Leroy, Luc Oliver Merson és Rafael Collin voltak mesterei. 1895 és 1896-ban már a vallás- és közoktatásügyi miniszterium ösztöndíjával tartózkodott a franczia fővárosban. Tanulmányai befejeztével 1897-ben Budapestre költözött, végleg itt telepedett le, s 1902-ben ugyanitt férjhez is ment.

A Képzőművészeti Társulat kiállításain 1889 óta szerepel, bár ez időben még Drezdában élt, s az ottani kiállításokon állította ki jobbára csendélet- és tájképeit. Egy kis magyar falurészletet ábrázoló képét is egy drezdai kiállításon vette meg 1894-ben Carola szász királynő. 1896-ban párisi tartózkodása alatt Whist partie-ja a Salonba is bejutott, s onnan vásárolta meg a Szépművészeti Múzeum számára a magyar állam. Ugyancsak a Szépművészeti Múzeum tulajdonába kerültek: Temető, vízf., (1900), Reggel, vízf., (1906) és Liliomok, olajf., (1907). A király magánképtárába jutottak 1906-ban: Udvarrészlet Ercsiben, s 1907-ben ugyancsak Udvarrészlet Ercsiben cz. olajfestményei. Mint oltárképfestőnek szintén szép sikerei voltak, s tőle valók a csákvári (1901), ózdi (1902) és érsekújvári lutheránus templomok oltárképei. 1908-ban San-Franciscoban az ottani új műcsarnok tavaszi kiállításán Magyar táj cz. aquarelljét s Jézus és Jairus leánya cz. olajfestményét állította ki, melyekről az angol sajtó elismeréssel nyilatkozott. Az 1908. évi londoni magyar kiállításon két víz- és három olajfestménynyel volt képviselve. 1909-ben B. és atyja műveiből a Könyves Kálmán kiállítást rendezett s ugyanez évben a Műcsarnok téli kiállításán Kis-Svábhegy cz. művé-

Boemm Ritta

~~XXII.~~

l. Arv. Kürl

1938. 85. n. 16. l.

1315.

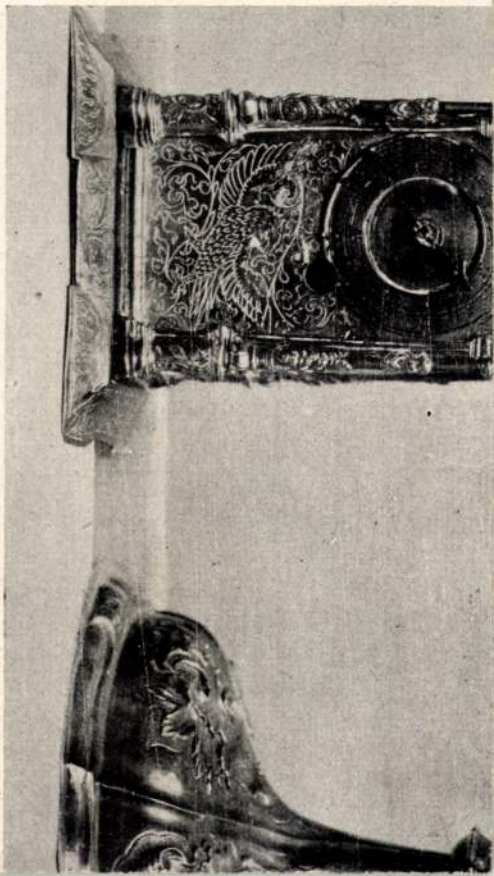

XXI.

924.

927.

Boemm Ritta

Árveresi Csarnok aukcio kat.

31. sz. 1926. febr.
32. sz. 1926. apr.
34. sz. 1926. okt.
35. sz. 1926. dec.
36. sz. 1927. febr.
37. sz. 1927 márc.
39. sz. 1927 okt.
40. sz. 1927 dec.
41. sz. 1928. febr.

stennők és két Amorette ~~[illegible]~~ drapeziát tartanak,
medaillonban látjuk T. Lipóznak mellképét,
arókában, vértbe öltözve, palástban és az arany-
val abrázolja. Alatta e szavakat olvassuk:
t Elementá Triumphos." Alól hegyes vidék
eptun s kiserete halad; balról a parton egy fa tövében ül
Fortuna, ki jobb kezével a császár felé mutat;
as ~~ut~~ van kiterjesztett szárnyakkal, melyet füst
ivárvány ragyog s itt-ott galambok röpkednek.

l."
Vieñae."

i a vonalkeretnek 29:18·7 cm.

275.

140/95 № 178.

Boemm Ritter

Arö. Csarn. 103, audr. Eat.

" " 104, " "

" " 107, " "

" " 109 " "

9. 11, 1292 11

" " 110 " "

" " 111, " "

" " 112 " "

Bohr Károly 272
Bory 7, 11, 24, 54.
Bosnay, 59, 204

Brunde H. 1, 283, 307
Brummer Józs. 60, 90

Bosny 174, 210
Budenszky 222

Boemm Ritta

aut. 1868

65. Parasztudvar,

vászon 88 × 78

Ernst Muzeum aukcioi

XV

V

Boemm Ritta

XXIV. aukcio
A Gyüjtö 1915. 171. l.
Páva, olaj 67×46 120.–
Rácsos kapu rózsákkal
79×89 400.–

V

Gõreg, tpl

177 – 181

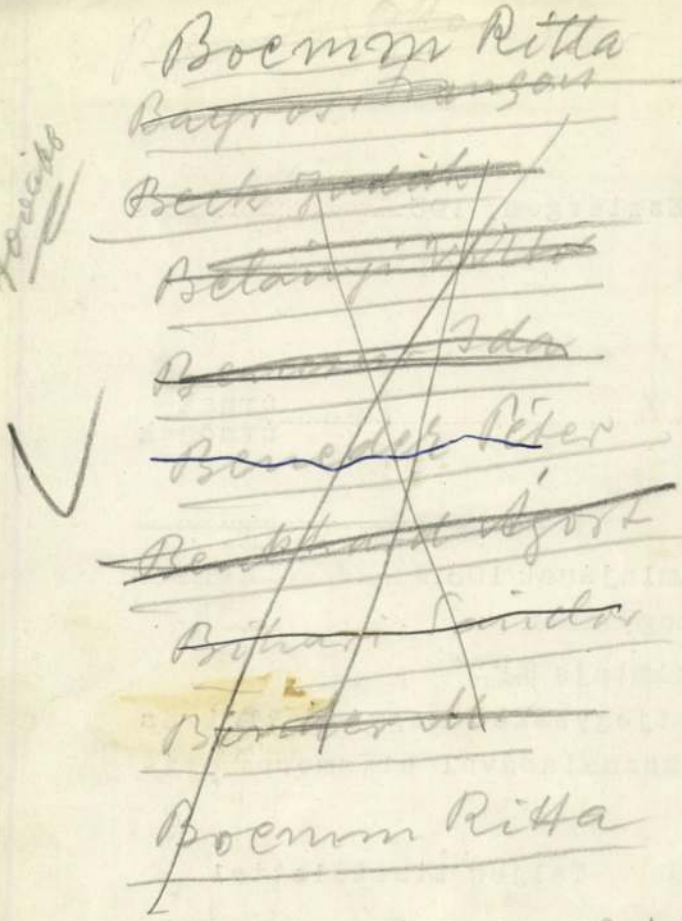

Boemm Ritta

~~Bayros Dragon~~

~~Beck Judith~~

~~Belányi Vilma~~

~~Bemerer Ida~~

~~Benedek Péter~~

~~Benkhard Ágost~~

~~Bihari Sándor~~

~~Bender M.~~

Boemm Ritta

Mücs Régiségk. Vall.
ankc. I. (1946)

Esztergom, 1937. július 1.

Antal úrnak
elatus kanonok úrnőnek

folyószámlájának 1937 június 30.
öljük, hogy azon
ozik b számlája ~~terhére.~~ javára.
: a letétjegyzéket megvizsgálni és
ány felhasználásával elismerni szi-

Teljes tisztelettel

ESZTERGOMI KERESKEDELMI ÉS
IPARBANK.

Boemm Ritta

Mlle Ritta Boemm se présente avec son aquarelle intitulée „Parc", qui témoigne de son talent et de son universalité.

Boemm Ritta „Parkrészlet" cimü aquarelljével uj oldaláról mutatkozik be.

Ritta Boemm's „In a Park" a water-colour, presents the artist's gifts in a new light.

Magyarország (Hongrie — Hungary) II + III. n.

43. l.

a göröngyös vizek megborzadt engedelmességgel válnak ketté
lassan, lassan
már csak vörös halmokat himbál ott messze a tenger...

A matróz feje lecsuklik lélektelenül,

de valahol egy tisztáson most a tillinkós pásztor is az erdők fejére bámul
a bábeli városokban egy mindenek fölé került filozófus is
ott szorong az ablakánál az ötödik emeleten
és keserü arca gyerekszelidre enyhül,
és cellájában egy őrült is, ki szegény azon vesztette el az eszét, hogy ő a nap,
gombolyodva, komikus mozdulatokkal hull, hull, esik össze...

— Óh néma vizek, magányos erdők, orditó házak, őrültek tiszta agya
óh világ: Naptemető sir, napszülő, fáradhatatlan anyaméh!

VÉR ANDOR

Boemm Ritta

Boemm *Ritta, Fehér* Kálmánné, festőnő, *1868. Belsőségeket, csendéleteket festett, apró színfoltos technikával. Oltárképei vannak Ózd, Érsekujvár, Csákvár templomában. Atyja, *B. Tivadar*, †1889, oltárképfestő (Lőcse, Dobsina).

Uj Idők Lex.
IV. K. 975. 1.

	3.000 P.
ok megóvására és biztositására,	
itására	1.500 P.
romjainak biztositására	1.000 P.
	2.500 P.
léki jellegü épületek	
m látható munkákra	5.000 P.
emléki kiadványokra	6.000 P.
pitására	4.000 P.
asználható fényképekre	
	1.000 P.
a és kötésekre	5.000 P.
sára	2.000 P.
	2.000 P.
Összesen	60.000 P.

egjegyezni,hogy a fenti összegben
ályi palota feltárási munkálatainak

ásügyi Minisztérium
B u d a p e s t

Böhm (Böhmová)

Boemm Ritta festš

Nul. 1848. v. Levoči (Löcse)
Malířka na Slovensku,
dcera malíře Theodora
Böhma „Vlastní po-
dobizna (vyst. r. 1933
na retrosp. výst. spiš-
ského portretu v Kež-
marku).

Toman 44. l.

Neue Kell.

Brózik (Béos) 128

Bünny, Ruppert (Paris) 158-160

Bruck Lajos, 329

Büttner Helén (313) 322-24, 28

Brandl Gustáv graf 21, 32, 33, 34, 35 (48.l.

Cserépy Árpád (208-10)

Bodor Ide 145

Büttner H 33, 133, 164

Bruck Ilm 108, 110-112, 128

" H 129, 131

Arad város kiptárában:

Whist, of

Tovább
2

~~Agghány Gyula~~
~~Badiny Ottó~~
~~Balló Ottó~~
~~Basch Gyula~~
~~Benoni Gyula~~
~~Bihari Sándor~~
Boenum Ritta
Boruth Andor
Bosznay István
Braunecker Stina
Brocky Karoly
Bruck Miksa
Coulin Artur

Római nemzetk. kiáll. 1911
Kat. 189 – 191-l.

iás k. 6. r. 1–2.).

kal és kissé jobbra nézve ábrázolt Rafael
ifjú Tobiást; haja göndör, ruháját de-
~~kerek dobozt~~ tart; baljával pedig a vál-
biás kalapot, lehajtott galléru kabátot
obb kezével Rafaelnak bal karjába kapasz-
igrisből kifogott halat viszi. Mellette

ssága 52 cm.
Bene Ödöntől 300 Kán. (539/901.).

3. BOEMM RITTA: Kerti részlet (vizf.) Ára 75 frt.
4. „ „ Városligeti tavasz (vizf.) Ára 100 frt.
5. „ „ Louxemburgi részlet (vizf.) Ára 75 frt.
6. „ „ Tavasz a temetőben (vizf.) Ára 100 frt.
7. „ „ Aréna-ut (vizf.) Ára 150 frt.

Nemzeti Szalon
1900. tél. kiáll.

művészek szine-javát fogja valaha egyesiteni zászlója alatt, a melynek jeligéje : igazság és tisztaság !

Már is a fejlődésnek egy magasabb lépcsőjéhez értünk, lassu, de biztos emelkedésünk utjában. László Fülöp lépett a művészeti ügyvezetés élére, kiállitó művészeink névsora pedig naponként ujabb csatlakozással gyarapszik. Erős a hitünk, hogy a félreértesek homálya felderül lassanként s a művész-geniek egysége még ragyogóbb fénybe fogja vonni valaha a Szalont, a mely a magyar művészet szentélye akar lenni.

Addig pedig következetesen haladva dolgozunk és serénykedünk. Tapsolni fogunk minden sikernek, amely művészetünket izmositja, bárhonnan eredjen is az. E munkából akarjuk kivenni részünket, mert ez a szent cél közös és a hazának tartozunk vele. Békességet hirdetünk minden jóakaratu embernek, de védekezni fogunk

Boemm Ritta

festő

Érdekes regény.

olaj. 250 k

64. BOEMM RITTA: Kápolna az erdőben (olajf.) Ára 150 kor.

100. BOEMM RITTA: Csendélet (olajf.) Ára 200 kor.

Nemzeti Szalon

1900. tav. kiáll.

V

Boemm Ritta

30. Kőrösfői táj, olajf. — — — — — 1200.—

Nemzeti Szalon

1915. sept.
Őszi kiáll.

V

F. BOEMM RITTA:

103.	Intérieur, vízfestmény	350.— P
104.	Iriszek, vízfestmény	250.— P
105.	Virágos kert, vízfestmény	500.— P

F. Boemm Ritta

Nemzeti Szalon 1937 május.
Szepes művészek.

NEMZETI SZALON MŰVÉSZETI EGYESÜLET

ELNÖK:

Gróf ZICHY JÁNOS

TÁRSELNÖKÖK:

WEISS FÜLÖP **PRESZLY ELEMÉR dr.**

ALELNÖKÖK:

Boemm Ritta

Nemzeti Szalon 1937

Szepesi művének márc

BOEMM RITTA

Interieur.

F. BOEMM RITTA

10 Csendélet olajf 500.--

Nemzeti Szalon

Csendélet kiáll. 1932 febr-marc

(Carlo Lotti, Carlotto).

Velencében 1698 október 6-án.

dultan ülve és fölfelé tekintve
kődarabot tart, a melylyel
dig keblén nyugtatja. Felső
s térdét fehérneműje és bal
takarja. Hosszú haja, lelógó
t, szemöldöke és szeme barna.
nem látható Feszület tövében

cm. — Lelt. sz. 4200. — Értéke
tomfai esperes-plébános hagyo-
tt 1910 október 14-én (1580–
eptember 3-án (109–911). —
án (453–913).

III

847 (4200)
978 (99).

Boemm Ritta: *Érdekes regény.*

Nemzeti Szalon 1900. tav. kiáll

Boemm Ritta

Boemm Klára

Műcsarnok

MAPE ~~Arátás utáz. i vizt.~~

~~1931. őszi k. áll. XII. 435~~

1932. őszi tárl. III. 8, 13, 34

Ritta

Csudelét

Szobarészlet

Virágos kert

V

Boemm Ritta

Vkminkiäll, 1943

Csendes sarok, olajf.

MEGHIVÓ

a MAGYAR-OLASZ TÁRSASÁG

f. évi április 27-én,
szombaton délután 6 órakor
az Iparművészeti Múzeum (IX., Üllői-út 33—37.) dísztermében

és

f. évi április 29-én,
hétfőn délután 6 órakor
a TESz (V., Falk Miksa-utca 1.) dísztermében tartandó

NYILVÁNOS ÜLÉSEIRE,

amelyeken

P. FACCHINETTI VITTORINO
a milánói Szent Szív egyetem tanára

tart előadást

szombaton:

„DUE FULGIDE GLORIE DELLA SANTITÀ ITALIANA"

címmel (vetített képekkel),

hétfőn: **„LA RADIO IN VOLO"**

címmel.

AZ ELNÖKSÉG

Vendégeket a Társaság szívesen lát.

F. Boemm Rita

Rózsa, vízf.

Nemzeti Szalon

MAFE 16. kiáll 1930 dec

Alapitva : 1 8 3 9.

Herendi Porcellángyár

R. T.

GYÁRTMÁNYAI:

Csánky Dénes

Nemzeti Szalon 1926.
MAPE 12. kiáll. - maj

A Magyar Akvarell- és Pasztellfestők Egyesülete

Tiner képe

Elnök:
Nádler Róbert

Titkár:
Baranski E. László
Bpest, VI. Andrássy-ut 71.

Pénztáros:
dr. Loeszl István
Bpest, IX. Erkel-u. 13a.

Választott (rendes) tagok:

Baranski E. László
Boemm Ritta
Csánky Dénes dr.
Deák-Ebner Lajos
Edvi Illés Aladár
Garzó Bertalan
Jaschik Álmos
Katona Nándor
M. Major Jenő
Márton Ferencz
Mendlik Oszkár
Nádler Róbert
Nagy Sándor
Neogrády Antal
Olgyai Viktor
Poll Hugó
Pogány Villy
Raáb Ervin
gy. Takách Béla
d. Székely Andor
Szlányi Lajos
Szmrecsányi Ödön
Undi Mariska

Tovább!

A NEMZETI SZALON IGAZGATÓSÁGA:

ELNÖK:
Gróf ANDRÁSSY GYULA v. b. t. t.

MŰVÉSZETI ALELNÖK:
Horvai János

IGAZGATÓ:
Déry Béla

IGAZGATÓSÁGI TAGOK:

Művészek:
Edvi Illés Aladár
Katona Nándor
Kézdi Kovács László
Rubovics Márk
Vajda Zsigm.

Műpártolók
Bauman Márton
Gellért Jenő
alelnöki teendőkkel megbizva
Dr. Ilosvay Lajos

MŰTÁROS:
Kató Kálmán

TITKÁR:
Bende János

ÜGYÉSZ:
Dr. Képessy József

PÉNZTÁRNOK:
Eckstein M. Miklós

SOCIETAIRE TAGOK:

Baditz Ottó
Déry Béla
Edvi Illés Aladár
Endrey Sándor
Gellért Jenő
Horvai János
dr. Ilosvay Lajos
Kacziány Ödön
Katona Nándor
Kézdi Kovács László
dr. Képessy József
† Kőrösfői Kriesch Aladár
László Fülöp Elek
† Br. Mednyánszky László
Mendlik Oszkár
Nádler Róbert
Rubovics Márk
† Székely Bertalan
† Szikszay Ferencz
Vajda Zsigmond

Baranyai E. kamb.

Boemm Ritta

Csendélet, vízf
Interieur, vízf

Nemzeti Szalon

MAPE 11. kiáll. 1925 febr.

V

1282. Hegyitó a Wallisban, olajfestmény 900
1283. Kilátás az engadini tavakra, olajfestmény 900
1284. Alpesi rózsák, olajfestmény 180
1285. Enciánok, olajfestmény 180

ZÜRICHER, ULRICH WILHELM, SIGRISWIL

1286. Weisshorn, olajfestmény 2400
1287. A Totensee, olajfestmény 2160
1288. Bietschhorn, olajfestmény 1920
1289. Blümlisalp, olajfestmény 1920
1290. Niesen, olajfestmény 1440
1291. Märjelensee, olafestmény 960
1292. Hegyitó, olajfestmény 720
1293. Zergék, olajfestmény 840
1294. Magashegyi rét, olajfestmény 960
1295. Kilátás a távolba, olajfestmény 745

Boemm Ritta

l.

Nemzeti Szalon

MAPE 10. kiáll. 1923 nov.

V

hogy szíveskedjenek az Egyesület műpártoló tagja[illegible]

Az a csekély anyagi áldozat, amelyet ezzel magukra vállalnak, lehetővé teszi, hogy az Egyesület a mai katasztrófális anyagi viszonyok között is tovább folytathassa áldásos működését.

Műpártoló tagjaink díjmentesen látogathatják kiállításainkat és résztvesznek az évenként megismétlődő műtárgy-sorsolásban.

A műpártoló tagsági díj: évi 10 pengő.

Hazafiui üdvözlettel:

NEMZETI SZALON MŰVÉSZETI EGYESÜLET IGAZGATÓSÁGA.

F. Boemm Ritta

Tivi fiam, vesf.
Modelljeim, vesf.
8000.–
Úrnő és volga, vesf.

Nemzeti Szalon 1920 máre

MAPE 7. kiáll

A KIÁLLÍTOTT MŰTÁRGYAK

JEGYZÉKE

Boemm Ritta

Mucsarnok

1915-16. téli kiáll. 64, 97, 102 V

1916. tav. kiáll. 4, 143 V

1916-17. téli kiáll. 299, 302 V

1917-18. téli kiáll. 100. V

V 1918-19. téli kiáll

V 1919-20. téli kiáll. 462, 466.

V 1920-21. téli kiáll. ~~[illegible]~~ 483, 513

V 1926. őszi kiáll. 375

~~Agyagedény, népvándorláskori~~

~~VI. 178.~~

Boemm Rita

áll. I. vízf. díj 1920
áll. II. vízf. díj 1911

Nemzeti Szalon

MAFE 16. kiáll. 1930 dec.

ében megtehesse.

vül főleg ruhanemüek, tüzelőanyag, nem rom-
édességek stb. adományozása volna kívánatos.
at kérjük főcsoportunk hivatalos helyiségé-
i. magasföldszint alá legkésőbb december hó
továbbitására pedig szíveskedjenek a csa-
t felhasználni.
lat nevében

hazafias köszöntéssel

DERNYEY GYÖRGY sk.
ny.alezredes,főcsoport elnök

Sereghy Sándor sk.
a jóléti bizottság elnöke

sütörtök este 19-21 óra között.
ó: 45-66-76
csekkszámlaszám: 43.211.

F. Boemm Ritta

festő

Műcs. kiáll. 1889tól
Pipics 110.l.

Nemzeti Szalon 1916.
MAPE 5. kiáll nov. dec

V

A MAGYAR AQUARELLISTÁK
ÉS PASTELLFESTŐK EGYESÜLETE

ELNÖK:
Nadler Róbert

TITKÁR:
Edvi Illés Aladár

PÉNZTÁROS:
Gorzó Berthold

TAGOK:

Baransky E. László
Boemm Ritta
Deák Ebner Lajos
Edvi Illés Aladár
Garzó Berthold
Háry Gyula
Katona Nándor
Körösföi Kriesch Aladár
Major Jenö
Mendlik Oszkár
Nadler Róbert
Nagy Sándor
Olgyai Viktor
Poll Hugo
Pogány Villy
Raáb Ervin
Dobai Székely Andor
B. Undi Mariska

Boemm Ritta

KMTÁRS művcsoptok
1931 feb-márc kiáll.

VIII. 11, 25

TÁRGYMUTATÓ

E L A D Á S I F E L T É T E L E K

Az eladást az Orsz. Képzőművészeti Társulat feltételei alapján a Társulat titkársága közvetíti.

Az eladó művek árai a kiállítási termek ajtói mellett, vagy a termek sarkában vannak kifüggesztve. A vásárlások közvetítését kizárólag a főtitkár végzi. Azok a művek, melyeknek eladási árai nincsenek kiírva, nem eladók. Úgy az ajánlatoknál, mint a vétel megkötésekor a vevő egy vásárlási nyilatkozatot köteles aláírni, amely feltétlen fizetésre kötelezi az aláírót a kitüntetett összegig megállapított határidőn belül. A vételár egynegyed része a nyilatkozat aláírásakor azonnal lefizetendő, a maradvány legkésőbb a tárlat bezárásáig a Társulat pénztárába készpénzben szolgáltatandó be. Ha a felajánlott összeget a művész elfogadta, a mű az ajánlattevő, illetve

Boemm Ritta

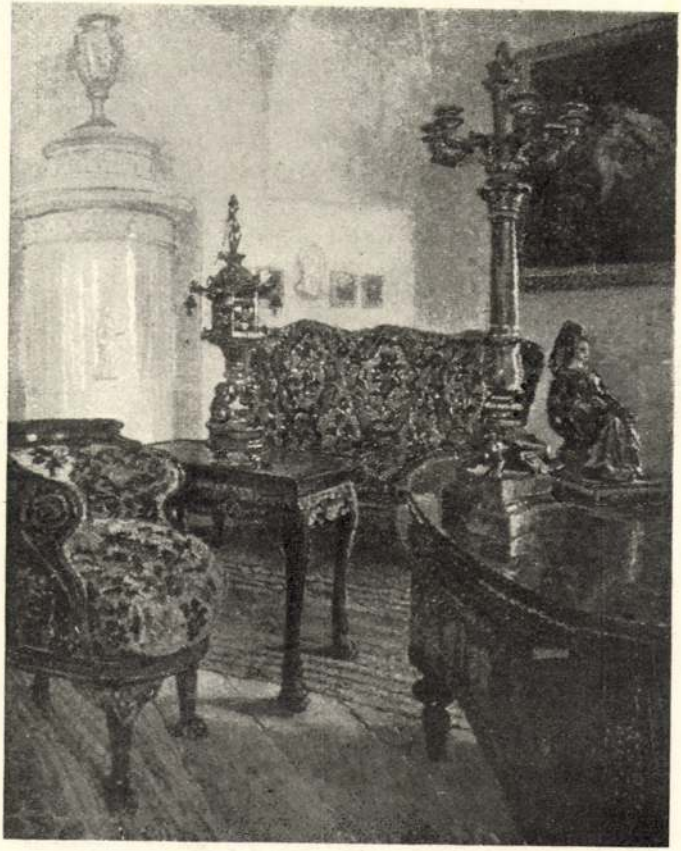

64. Boemm Ritta: Interieur a kiscelli kastélyban.

KMT 1915/16. téli kiáll

173. Nagy Vilmos: Elmerengve.

Boemm Ritta

Gerthon Istvan közlése.

BOEMM RITTA festőnő, született 1868 január 20-án 2 öcsén-szerzdában kezdett tanulni, majd állami ösztöndíjjal Párisba ment. Kollektív kiállítása volt 1910-ben a szemzeti Szalonban. Több díjat nyert, öt képe a Szépművészeti Muzeum tulajdonában. Tőképp interieurokat és tájképeket fest, technikája erősen hajlik a pointilizmus felé.

gli stessi ungheresi portarono
seco un ~~che~~ arte industriale
di stampo persa-sassanida,
~~alla~~ di cui troviamo ricchi
ed ornati lavori di metallo
e di oreficeria nelle varie
tombe. La più ricca
eredità artistica ebbero
però dalle provincie
~~[illegible]~~ romane, la Pannonia
[illegible] S. Stefano

összeget f. é. [illegible]

F. Boemm Rita

1917. MKE 500 K-ás

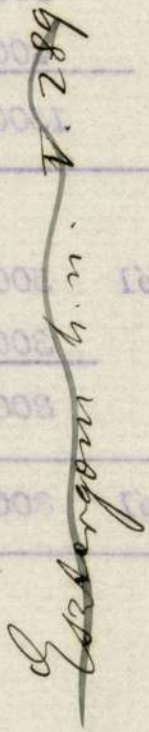

	a ktári javból	500	"
	a rtári "	600	"
	a nri "	400	"
	összesen	1500	"
"	a rtári javból	800	"
	a nri "	300	"
	a tri "	400	"
	összesen	1500	"
"	a rtári javból	500	"
	a nri "	300	"
	összesen	800	"
"	a ktári javból	800	"

Bocium Ritta

Lepci a Hopm

Murban

Neumann Miksa dr. V. 199.

Boemm Ritta

állami vizf. díj 1920.

Cangiante II. 29.

Érkezett 1907. március 12.

197/1907. Sz. (Debreczen, 1907. március 11-én 791. Sz. a.)

A tiszántuli ev. ref. kerület püspöke jelentést tesz a debreczeni főiskola természetrajzi gyűjteményei 1902. évi államsegélyének felhasználásáról saz 1903-ra remélt segély utólagos kiutalványozását kéri. (I. A tiszántuli ev. ref. püspöknek; II. Felterjesztés; I-II. 1907. VII. 31. III. 500 kor. elküldetett póstautalványnyal, 1907. IX. 3.)

Boemm Ritta

MAPFE förstatan 1920
állami I. vizf. dij

— u. 04. 1911.
állami II. vizf. dij.

638 Klein, Adam

Kozákok csoportja tábori üst körül.

Rk.

K. 3.

170 x 230 mm.

Böhm Ritta

Körösfő utcarészlet
olaff

Budapest nékesfőv. tulajd.

Bronzkori cserép VIII. 53.

Boemm Ritta

Föv hégt

Körösföi táj, of
Krizantém, virf.

Boenun Z. Ritta (Fehér Kálmánné) festő, szül. 1868 I. 20. Lőcsén. Drezdában, Párisban tanult, 1898 óta Budapesten mikodik. Tőleg interieuröket és tájképeket fest.

3. Tivadar, festő, szül. 1822 X. 22. Munkácson, megh. 1889 VII. 31. Drezdában. A bécsi akadémiára végezve tanulmyait 20 évig Lőcsén rajztanár volt. Élete végen Drezdában telepedett le. Arc- és oltáképeket festett.

1. Klára festő

–	–	–	V	31	361	–	–	43
–	–	–	V	31	362	–	–	44
–	–	–	V	12	370	–	–	46
–	–	–	V	13	372	–	–	46
–	–	–	V	141	257	–	–	41
–	–	–	IV	82	668	–	–	71
–	–	–	IV	83	667	–	–	71
–	–	–	V	35	690	–	–	73
–	–	–	V	1	124	–	–	37
–	–	–	IV	52	620	–	–	59
–	–	–	V	9	148	–	–	474
–	–	–	IV	62	641	–	–	491
5	–	–	V	88	503	–	–	487
5	–	–	V	45	765	–	–	494
–	–	–	V	4	289	–	–	478
–	–	–	V	52	511	–	–	487

Boemm Ritta

97. Boemm Ritta: Udvarrészlet Ercsiben.

Műcsarnok 1906/7. téli
nemzetk. kiáll.

749. JOHANSEN VIGGÓ: Feleségem és leányaim.

Boemm Ritta

Föv hégt.

krisantém, virf

Adorján Andor

A rokokó század.
Budapest, 1914. Ors. Monogr. Társ.
8-r, 294 l, képmellékletekkel
Füzet.

I. 2. p. h.

4.—P

Boemm Ritta

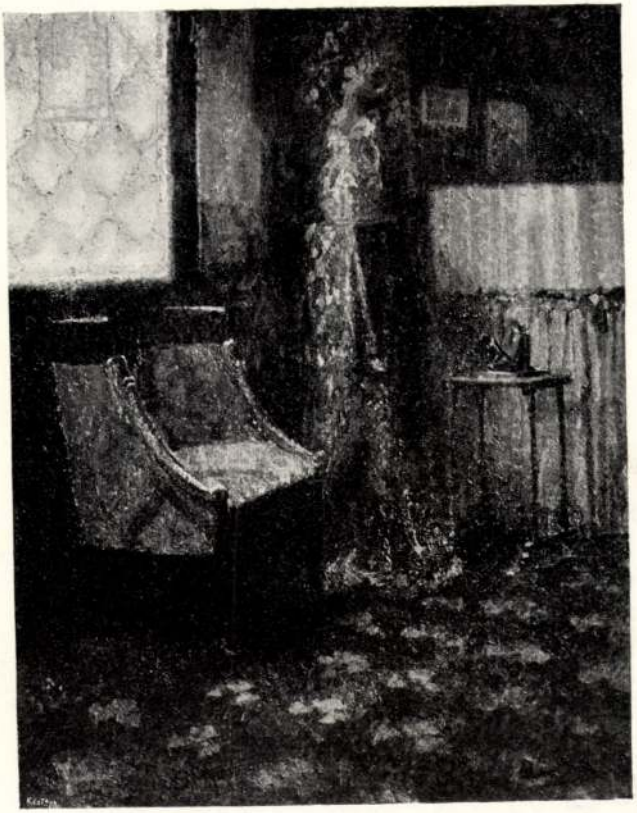

112. Boemm Ritta: Interieur. I.

KMT 1907. Sav. Enäll –

304. Vastagh Géza: Útonállók.

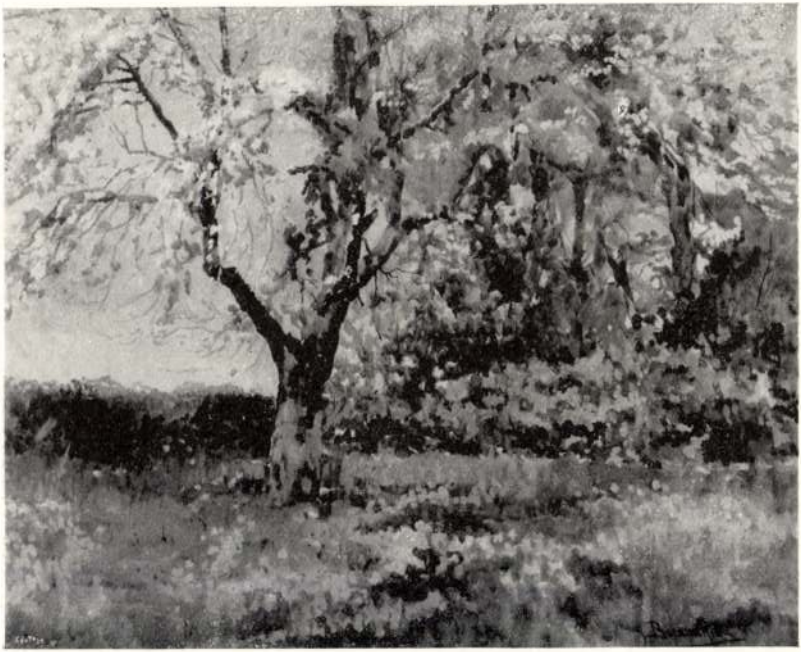

541. Boemm Ritta: Virágzó almafák.

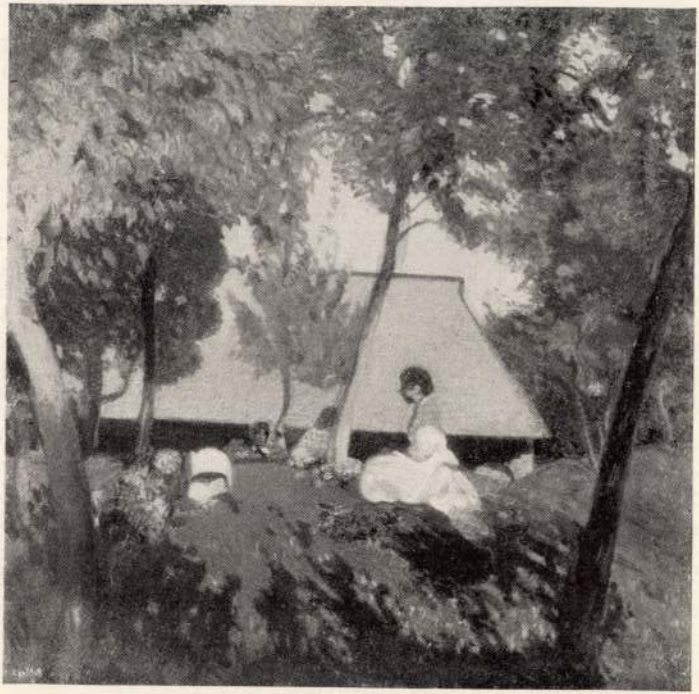

59. Herrer Cezár: Tájkép.

56 Boemm Ritta: Őszi rózsák.

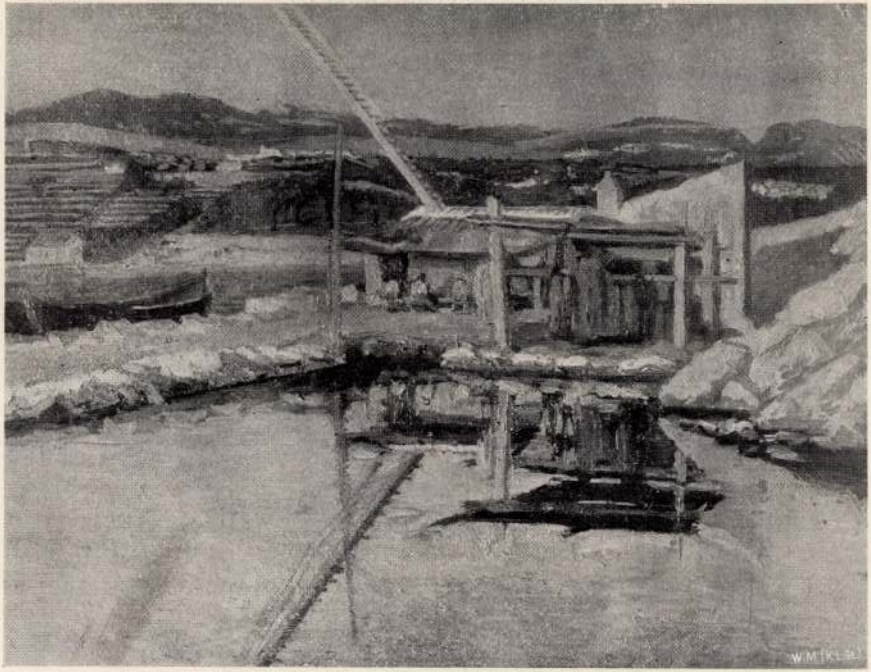

17 Zemplény Tivadar: Halászkunyhó.

Boemm Ritta

BOSZNAY ISTVÁN.

487 Síp-hegy Fenyőháza mellett. Olajf. Eladó.

BOEMM RITTA.

488 Campanula. Vízf. Eladó.

KLAMMER MARISKA.

489 Rózsák. Olajf. Eladó.

BOEMM RITTA.

490 Lőcsei ház kerttel. Vízf. Eladó.

TELKESSY VALÉR.

491 Virágok. Olajf. Eladó.

KACZIÁNY ALADÁR.

492 Contessa C. B. arcképe. Olajf. Eladó.

UDVARY GÉZA.

493 Visszapillantás. Olajf. Eladó.

ZEMPLÉNYI TIVADAR.

494 Elhagyott malom az Adrián. Olajf. Eladó.

BOSZNAY ISTVÁN.

*495 Csorba-tó a Tátracsúccsal. Olajf. Eladó.

VÁMOSYNÉ ELEŐD C.

496 Napos udvar. Vízf. Eladó.

KÖRÖSFŐI KRIESCH ALADÁR.

497 Czinka Panna. Tempera festm. Eladó.

JENDRÁSSIK JENŐ.

498 A kíváncsi. Olajf. Eladó.

BOEMM RITTA.

499 Utcarészlet Lőcsén. Vízf. Eladó.

PAPP BERTALAN.

500 Öltözőben. Olajf. Eladó.

ZEMPLÉNYI TIVADAR.

*501 Cirkvenicai részlet. Olajf. Eladó.

KMT 1912/13. kiállítás

KÉZDI-KOVÁCS LÁSZLÓ.
474 Erdő széle. Olajf. Eladó.

TAMÁSSY MIKLÓS.
475 Bordó rózsák. Olajf. Eladó.

KÉZDI-KOVÁCS LÁSZLÓ.
476 Hazafelé. Olajf. Eladó.

XII. TEREM.

BOEMM RITTA.
477 Utcarészlet Lőcsén. Vízf. Eladó.

WOLFF KÁROLY.
478 Fürdés előtt. Olajf. Eladó.

BOEMM RITTA.
479 Udvarrészlet Lőcsén. Vízf. Eladó.

WOLFF KÁROLY.
480 Csendélet. Olajf. Eladó.

AGGHÁZYNÉ BALLÓ MARISKA.
481 Nővérem arcképe. Pastell. Magánt.

BOEMM RITTA.
482 Lőcse látképe. Vízf. Eladó.

S. KALIVODA KATA.
483 Parasztleány. Olajf. Eladó.

BOSZNAY ISTVÁN.
484 Lubochna-patak. Olajf. Eladó.

TELKESSY VALÉR.
485 Peoniák. Olajf. Eladó.

TOLNAY ÁKOS.
486 Fiam arcképe. Olajf. Magánt.

Boemm Ritta

482. Boemm Ritta: Műteremsarok.

KMTais. 1912 márc. kiáll.

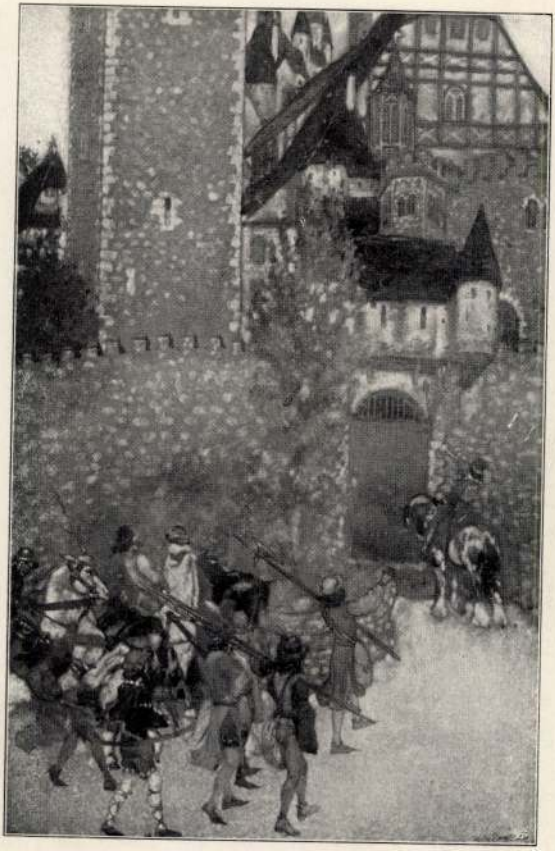

395. Pogány Willy: Felvonulás a Wartburgba.

Boemm Ritta

508 Boemm Ritta: Régi ház udvara Lőcsén.

KMT 1912/13. téli Eiall

418 Komáromi Kacz Endre: Kettős arckép.

~~telepedett meg s ugyanitt~~ 2

~~1902. ment férjhez.~~ (kiállítottás)

1898. Whist partie-ját a Salonban ~~is bejutott. Ennek vágáretta meg a szépmüvé-veti Museum. Nemára a m. állam.~~ 1898. Bpesten telepedett meg, s ugyanitt 1902. ment férjhez. Ezt 1899. tól. cvig festőiskolája volt a fővárosban. 1901. festette a csákvári, 1902. az ózdi utóbb az érsekujvári ág. ev. templom ~~és~~ ok mankon kat. templom ~~kat~~ ~~kinai~~ és az ujkalocsai m. misszios templom, telen anak oltar-képeit. 1906. Udvarrészlet Ercsiben I. és 1907. Udvarrész-let Ercsiben II. c. olajfestmé-nyét vették meg a király részére. 1908. a sanfran-

Ebben az évben vízfestményeiből kolt. kiállítusa volta Könyves Kálmán szalonjában

ciskói új műcsarnok megnyitó kiállitásán Magyar táj c. vízfest-
ményével, valamint Jézus és
Jairus leánya c. olajfestmé-
nyével vett részt. Ugyanezcs-
ben a londoni m. kiállitá-
son műveire ezüstérmet
kapott. 1909. B. és atyja
műveiből a Könyves Kálmán
rt. rendezett gyűjteményes
kiállitást, és a Műcsarnok
téli kiállitásán Kis Svab-
nagy c. vízfestményével megnyer-
te az Esterházy-díjat ~~[illegible]~~
1911, 1913 ~~[illegible]~~ a N. Szalon grafikai
kiállitásain az állami
~~akvarell~~ vízfestmény-díjjal jutalmaz-
ták. I. a már említett ké-
pen kívül a Szép Művészeti
Múzeumban sannak ~~[illegible]~~

I 1917 a fővárosdíjat nyerte.

mh. 1948 ápr. 19. Spesten

Boemm Ritta, Fehér Kálmánné, festő; 12. 1868. jan. 20. Löcsen. Arya B. Tivadar festő, kitől a festészet elemeit tanulta. 1882. a család ~~jával~~ Drezdaba költözött, hol 1894-ig élt. 14 ő is elvégezte a ~~konzervató~~ zeneakadémiánt a zongoraszakot majd teljesen a festészetnek élt. W. Claudius, P. Poetsch, K. Banser és Ermeneguildó Donadini voltak drezdai mesterei. Első ízben a Sächsische Kunstverein, nemzetk. akvarell tárlatán szerepelt. 1895–97. a m. kultuszminiszterinn ösztöndíjával Párizsban Jules Lefèbvre, Robert Fleury, Luc Olivier Merson és Rafael Collin tanítványa volt. ~~1897. Spesten~~

Boemm Ritta

lekcióval szerepelt. Az ugyanitt 1909-ben rendezett gyűjteményes kiállításán következő műveit állította ki:

I. Olajfestmények: Jézus Mária és Márthával, Jézus kísértése, Alkony, Csendélet sárga

se, A jó pásztor, Interieur, Vadrózsabokor, Erzsébet-híd reggel, Önarczkép, Virágos udvar, Futórózsák, Kis lak áll a nagy Duna mentében, Reggeli hangulat, Eső után, Bredák néni, Részlet a Svábhegyről, Menuette, Kertben, Léczkerítés, Karácsonyi vendégek, Dolly, Rolly-Polly, Őszi táj, Nocturne, Chrysanthemok, Liliomos kert, Téli reggel, »Mit is írjak?«, Fiókos szekrény, Dunapart, Virágok, Árnyas sarok, Virágillat, Chrysanthemok, Párisi modell, Olasz fiú, Dunamenti táj, Pipike, Dudika olvas, Szebb a páva, mint a pulyka, Lőcse vidéke, Szepesi táj, Fogarasi táj, Önarczkép, Erdei lak, Parkban, Jézus születése, vázlat, Kiűzetés a paradicsomból, vázlat, Jézus, Mária és Márthával, vázlat, Beethoven, vázlat, Krisztus kísértése, vázlat, A fiatal halál, vázlat, Napraforgók, paravent, Az est, paravent, Alkony, paravent, Hajnal, paravent, Öregember, Arczkép, Fürdő nők, Ophelia, Loluka nem fél, Loth, vázlat, Krisztus kísértése, vázlat, »Hagyjátok a kisdedeket hozzám jönni«, Tanulmányfej, Szepesi táj, Krisztus a getsemani kertben.

II. Vízfestmények: Eltünt városrész (Gellérthegy), Mocsári gólyahír, Interieur, Virágzó almafa, Téglarakodó a Dunán, Ablaknál, Parkban, Napraforgó, Margareta, Virágos kert, Szászhalombatta, Ercsi-i templom, Olasz fiú, Pyrna (Drezda mellett), Konyhabejárat.

III. Pastellek: Arczkép, Tanulmányfej, Lolika.

Ki volt ezeken kívül állítva 119 drb. régebbi vízfestménye és 28 drb. rajza.

Művei közül a Könyves Kálmán kiadásában megjelentek: Jézus Mária és Márthánál (heliogr.) és Futó rózsák (fénykép).

Boemm Ritta gyűjteményes kiállítása a Könyves Kálmán szalonjában. 1909. (arczképpel). — *Cs. Szabó Kálmán:* Boemm Ritta. *Ország Világ.* 1898. 781. l. (arczképpel a 776. lapon). — *Kiáll. tárgymutatók.* — *Könyves Kálmán* Magyar Műkiadó R.-T. műlapkiadványainak jegyzéke. Budapest, 1912. — *Magyar Géniusz.* 1898. 822. l. (képpel). — *Műcsarnok.* 1898. 95. l. — 1899. 396. l. — *Művészet.* 1910. 17, 20 (képekkel), 45. l. — 1911. 129 és köv. l. — *Nemzeti Szalon Almanach.* Budapest, 1912. 128, 153. l. — *Pesti Hírlap.* 1909 jan. 27. (Boemm Ritta kiállítása.) — *Rottenbiller Ödön:* Boemm Ritta gyűjteményes kiállítása. *Független Magyarország.* 1909 jan. 28. — *Tábori Kornél:* Magyar művésznők. *Pesti Napló.* 1912 decz. 25. (önarczképpel). — *Tövis:* Boemm Ritta képei. *A Hét.* 1909 jan. 31. — *Új Idők.* 1909 febr. 7. (Boemm Ritta képei.) — *Vas. Ujs.* 1909. 108. l. (Boemm Ritta képei; önarczképpel és képekkel.) és a művésznő közlése nyomán.

vel megnyerte az Esterházy-féle 600 koronás vízfestmény díjat. 1911-ben a Nemzeti Szalon grafikai kiállításán a 300 koronás állami aquarell díjat kapta meg. A Nemzeti Szalonnak alapító tagja.

A Képzőművészeti Társulat tárlatain következő képeit állította ki:

1889—90. téli kiáll.: Három virágcsendélet, vízf., à 40 frt.

1894—95. téli kiáll.: Önarczkép, olajf. — Részlet Hozelecz faluból, olajf., 300 frt. — A Tátra hegység, olajf., 200 frt. — Régi kovácsműhely, olajf., 50 frt.

1897. tavaszi nemzetk. kiáll.: Elárúsítónő, olajf., 100 frt.

1897—98. téli kiáll.: Csendélet, olajf., 100 frt. — Arczkép, olajf., 300 frt. — Szepesi vidék, olajf., 120 frt. — Tájkép, vízf., 100 frt.

1898. tavaszi nemzetk. kiáll.: Magdolna, olajf., 100 frt. — Az éjszaka, olajf., 300 frt.

1898—99. téli kiáll.: Whist, olajf., 300 frt. — Hajnal, olajf. — Alkony, olajf.

1899—1900. téli kiáll.: Lublófürdői kápolna, olajf., 100 frt. — Lőcsei régi külváros, vízf., 120 frt. — A szorgalmas, olajf., 200 frt.

1900—1901. téli kiáll.: Ophelia, olajf., 800 K. — Virágok között, olajf., 1200 K.

1901. tavaszi nemzetk. kiáll.: Arczkép, olajf. — Tavaszelő, vízf., 600 K.

1901—2. téli kiáll.: Halottak napján, olajf., 1200 K.

1902. tavaszi nemzetk. kiáll.: Füzek alatt, vízf., 200 K.

1902—3. téli kiáll.: Kertrészlet, vízf. — Részlet a király magánkertjéből, vízf. — Részlet a király magánkertjéből, vízf. — Tájrészlet, vízf.

1905. tavaszi nemzetk. kiáll.: Azaléa, vízf.

1905—6. téli kiáll.: Tájkép tehenekkel, olajf. — Faluvége, vízf. — Falusi lak, vízf. — Gellérthegyi részlet, vízf.

1906—7. téli nemzetk. kiáll.: Bredák néni kertje, olajf. — Udvarrészlet Ercsiben, olajf. — Részlet Ercsiből, olajf. — Udvarrészlet, vízf. — Rácz szoba Ercsiben, vízf. — Temető Ercsiben, vízf. — Részlet Ercsiből, vízf. — Részlet Ercsiből, vízf. — Udvarrészlet, vízf. — Részlet Ercsiből, vízf.

1907. tavaszi kiáll.: Interieur I., olajf. — Interieur II., olajf. — Interieur III., olajf.

1907—8. téli kiáll.: Léczkerítés, olajf. — Liliomok, olajf. — Petuniák, olajf. — Udvarrészlet Ercsiben, olajf. — Rózsák, olajf. — Kis ablakom be van nőve virággal, olajf. — Mályvák, olajf. — Hulló vadrózsák, olajf. — Udvarrészlet Ercsiben, olajf. — Templom Ercsiben, vízf. — Virágos kert, vízf. — Részlet Ercsiben, vízf. — Téglarakodó Battán, vízf. — Százhalombatta, vízf. — Virágzó almafa, vízf.

1908. tavaszi kiáll.: Karácsonyi vendégek, olajf. — Apage Satanas!, olajf. — Karácsonyfa, olajf.

1908—9. téli nemzetk. kiáll.: Kis lak áll a nagy Duna mentében, olajf. — Reggeli hangulat, olajf. — Futó rózsák, olajf. — Virágos udvar Ercsiben, olajf.

1909. tavaszi kiáll.: Csendélet, olajf. — Eső után, olajf. — Virágzó fák a Gellérthegyen, olajf.

1909. nemzetk. grafikai kiáll.: Akáczfavirág, vízf. — Vacsora után, vízf. — Ó-székely és meisseni edények, vízf. — Interieur, vízf.

1909—10. téli kiáll.: Kis-svábhegyi részlet, olajf. — Kis-svábhegy, vízf. — Csöndes sarok, vízf. — Interieur, olajf. — Őszi rózsák, olajf. — Kinai mese, olajf.

1910. tavaszi kiáll.: Zsúrvendég, olajf.

1910—11. téli kiáll.: Kilátás egy parkból Lőcsén, olajf. — Parkrészlet, olajf. — Probstner-park Lőcsén, olajf. — Virágos kert, olajf. — Lorx néni virágai, olajf. — Zivataros hangulat, olajf.

1911. tavaszi kiáll.: Műteremsarok, olajf.

1911—12. jubiláris téli kiáll.: A lőcsei szent Jakab templom főoltára, olajf. — Részlet a lőcsei szent Jakab templomból, olajf. — Virágos kert, olajf. — Virágzó fák Budán, olajf.

1912. márcz. kiáll.: Tanulmányfej, vízf., a Magyar Aquarell- és Pastellfestők Egyesületének tagilletménye. — Virágok, vízf., a Magyar Aquarell- és Pastellfestők Egyesületének tagilletménye. — Téli hangulat, vízf. — Műteremsarok, vízf. — Interieur, vízf.

1912—13. téli kiáll.: Utczarészlet Lőcsén, vízf. — Udvarrészlet Lőcsén, vízf. — Lőcse látképe, vízf. — Campanula, vízf. — Lőcsei ház kerttel, vízf. — Utczarészlet Lőcsén, vízf. — Régi ház udvara Lőcsén I., vízf. — Régi ház udvara Lőcsén II., vízf. — Lőcsei háztetők, vízf.

1913. tavaszi kiáll.: Látogatás, olajf. — Narancsok, olajf. — Karácsony, olajf.

1913—14. téli kiáll.: Mályvarózsák, olajf. — Mákvirágok, olajf. — Bírótelep a Kis-Svábhegyen, vízf.

A Nemzeti Szalonnak szintén állandó kiállítói közé tartozik, s e művészeti egyesület budapesti, pécsi, szabadkai, kecskeméti, aradi, bajai, győri, nagykanizsai, máramarosi stb. kiállításain számos művével vett részt. A Könyves Kálmán szalonjában 1907-ben rendezett vízfestmény kiállításon egy egész kollekczióval szerepelt. Az ugyanitt 1909-ben rendezett gyűjteményes kiállításán következő műveit állította ki:

I. Olajfestmények: Jézus Mária és Mártával, Jézus kísértése, Alkony, Csendélet sárga dinnyével, Csendélet görög dinnyével, Virágok cserepekben, Duna-korzó, Csendélet almával, Csendélet körtével, Csendélet szalonnával, Csendélet birsalmával, Kis udvar, Interieur, Mályvás udvar, Reggeli a lugasban, Virágzó fák a Gellérthegyen, Kis-Svábhegy, Eskü-tér, Mályvák, Petuniák, Rózsabokor, Kis ablakom be van nőve virággal, Karácsonyfa, Kis-Svábhegyi részlet, Kinai me-

se, A jó pásztor, Interieur, Vadrózsabokor, Erzsébet-híd reggel, Önarczkép, Virágos udvar, Futórózsák, Kis lak áll a nagy Duna mentében, Reggeli hangulat, Eső után, Bredák néni, Részlet a Svábhegyről, Menuette, Kertben, Léczkerítés, Karácsonyi vendégek, Dolly, Rolly-Polly, Őszi táj, Nocturne, Chrysanthemok, Liliomos kert, Téli reggel, »Mit is írjak?«, Fiókos szekrény, Dunapart, Virágok, Árnyas sarok, Virágillat, Chrysanthemok, Párisi modell, Olasz fiú, Dunamenti táj, Pipike, Dudika olvas, Szebb a páva, mint a pulyka, Lőcse vidéke, Szepesi táj, Fogarasi táj, Önarczkép, Erdei lak, Parkban, Jézus születése, vázlat, Kiűzetés a paradicsomból, vázlat, Jézus, Mária és Márthával, vázlat, Beethoven, vázlat, Krisztus kísértése, vázlat, A fiatal halál, vázlat, Napraforgók, paravent, Az est, paravent, Alkony, paravent, Hajnal, paravent, Öregember, Arczkép, Fürdő nők, Ophelia, Loluka nem fél, Loth, vázlat, Krisztus kísértése, vázlat, »Hagyjátok a kisdedeket hozzám jönni«, Tanulmányfej, Szepesi táj, Krisztus a getsemani kertben.

II. Vízfestmények: Eltünt városrész (Gellérthegy), Mocsári gólyahír, Interieur, Virágzó almafa, Téglarakodó a Dunán, Ablaknál, Parkban, Napraforgó, Margareta, Virágos kert, Szászhalombatta, Ercsi-i templom, Olasz fiú, Pyrna (Drezda mellett), Konyhabejárat.

III. Pastellek: Arczkép, Tanulmányfej, Lolika.

Ki volt ezeken kívül állítva 119 drb. régebbi vízfestménye és 28 drb. rajza.

Művei közül a Könyves Kálmán kiadásában megjelentek: Jézus Mária és Márthánál (heliogr.) és Futó rózsák (fénykép).

Boemm Ritta gyűjteményes kiállítása a Könyves Kálmán szalonjában. 1909. (arczképpel). — *Cs. Szabó Kálmán:* Boemm Ritta. *Ország Világ.* 1898. 781. l. (arczképpel a 776. lapon). — *Kiáll. tárgymutatók.* — *Könyves Kálmán* Magyar Műkiadó R.-T. műlapkiadványainak jegyzéke. Budapest, 1912. — *Magyar Géniusz.* 1898. 822. l. (képpel). — *Műcsarnok.* 1898. 95. l. — 1899. 396. l. — *Művészet.* 1910. 17, 20 (képekkel), 45. l. — 1911. 129 és köv. l. — *Nemzeti Szalon Almanach.* Budapest, 1912. 128, 153. l. — *Pesti Hirlap.* 1909 jan. 27. (Boemm Ritta kiállítása.) — *Rottenbiller Ödön:* Boemm Ritta gyűjteményes kiállítása. *Független Magyarország.* 1909 jan. 28. — *Tábori Kornél:* Magyar művésznők. *Pesti Napló.* 1912 decz. 25. (önarczképpel). — *Tövis:* Boemm Ritta képei. *A Hét.* 1909 jan. 31. — *Új Idők.* 1909 febr. 7. (Boemm Ritta képei.) — *Vas. Ujs.* 1909. 108. l. (Boemm Ritta képei; önarczképpel és képekkel.) és a művésznő közlése nyomán.

Boemm Tivadar, festő; szül. Munkácson 1822 okt. 22-én, megh. Drezdában 1889 júl. 31-én. Iskoláit Lőcsén végezte, s ugyanitt Czauzig József festőnél sajátította el a festőművészet elemeit. 1847-ben Bécsbe ment s beiratkozott a képzőművészeti akadémiára. Tanulmányai azonban 1848-ban egyelőre megszakadtak, mert a fiatal festőt haza szólította a szabadságharcz, melyben mint hadnagy vett részt. 1853—54-ben Drezdában képezte magát, honnan tanulmányai befejezése czéljából Belgiumba, majd Párisba ment. Bécsi és drezdai tartózkodása alatt előszeretettel foglalkozott a régi nagy mesterek műveinek másolásával s különösen értékesek az általa 1853—1856-ig a bécsi Belvedere és a drezdai képtárban festett Correggio, Rubens, Rembrandt, Raffael, Tizian, Velasquez, Ribera, s más mesterek műveiről készített másolatai, melyek jelenleg elosztva leányai birtokában vannak. Párisból 1859-ben érkezett haza Lőcsére s eleinte főleg tájképfestéssel és rajzolással foglalkozott. E tájképek közül egy egész sorozatot küldött be 1859-ben a Vasárnapi Ujságnak (Dunajecz völgyi képek), amelyek ott Riewel fametszetében 1860 elején meg is jelentek. Ugyanekkor a szerkesztőség nagy dícsérettel emlékezett meg »Lőcsén lakó derék festész hazánkfiáról.« 1862-ben megnősült, s ezután a 60-as évek végéig csupán a festészetnek és családjának élt. 1870-ben elnyervén a lőcsei főreáliskola rajztanári állását, 1882-ig Lőcsén működött s ez idő alatt a Szepességben ismert és keresett arczképfestő volt. 1860—1880-ig a Szepességben lakó főurak és családtagjainak arczképeit többnyire ő festette. B. készítette a Csáky grófok kastélya számára a család ősének, Csák Máténak arczképét, valamint a király képmását a lőcsei megyeház díszterme számára. Több oltárképet festett, s egyebek között tőle való a lőcsei minoriták templomának, s a dobsinai templom oltárképe is. 1882-ben nyugdíjaztatását kérte, s mikor ezt megkapta, családjával együtt kiköltözött Drezdába, ahol még hét éven át, 1889-ben bekövetkezett haláláig dolgozott. Utolsó éveiben majdnem kizárólag az arczképfestésnek élt, s művei közül többet kiállított a drezdai tárlatokon. 1889 nyarán húnyt el s a drezdai Trinitas temetőben helyezték örök nyugalomra. Hagyatékát, számos eredeti képpel, másolattal és rajzzal együtt három leánya örökölte.

1909-ben a Könyves Kálmán szalonjában B. Ritta gyűjteményes kiállításával kapcsolatban a család B.-nek a következő műveit állította ki:

I. Eredeti festmények: Boemm Tivadarné arczképe, Boemm Klára arczképe, Boemm Ritta arczképe, Önarczkép, Boemm Lucia arczképe, Dédanyó, Nővérek, Nagyanyó, Nagyapó, Tátrafüred I., Arczkép, Kis púpos, Tátrafüred II., Női szépség, Oltárkép, Rajzok és aquarellek.

II. Másolatok: Bamboccio gen. Peter Laar, Útra készülődés; Rembrandt, Kánai menyegző; Arczkép a Belvedere-ből; Van Dyck, Női arczkép; Raffael, Sixtusi Madonna; Van Dyck, Férfi arczkép; Tizian, Másolat; Cuyp, Pásztortanya; Tizian, Jacob és Rachael; Guido Reni, Krisztus; Liotard, Olvasó nő; Rembrandt, Saskia; Ribera, Dioge-

Egri kaputca

1924

Tátrai táj

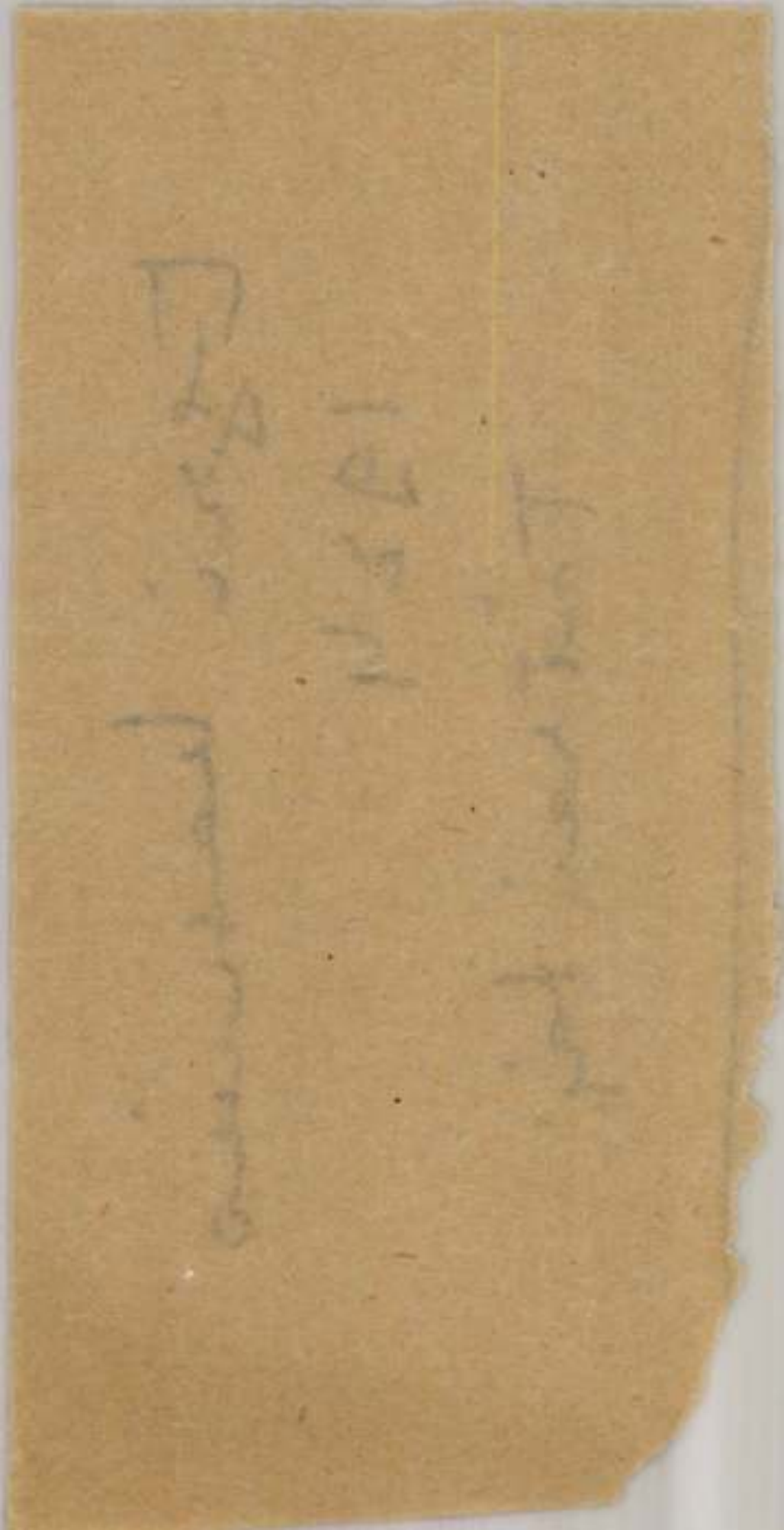

(25)

Interiors

1907 Goulet I - III
1908 NSz. IV.
1909 Goulet V.
1909 Morok VI
1909-10 Goulet VII.
1911 Mafe VIII - X
1912 Mafe XI
1914 NSz XII
1916 Goulet XIII
1916 Mafe XIV
1917 NSz XV - XVI
1919 NSz XVII.
1921 Studio XVIII.
1922 Mafe XIX
1925 Mafe XX
1926 Goulet XXI.

1934 Mafe XXII.
1937 Goulet XXIII
1937 NSz XXIV
1940 MAFE XXV.

Nyitra

1916

Virágos udvar, of

Csendélet (13)

1897-98 Gmelt of 1
1900 N.Sz. of 2
1901 N.Sz. of (2) 3-4

1909 Gmelt of 5
1910 NSz 6 of 1911 MAPE 7
1914 NSz of 8
1919 MAPE virf 9
1919-20 Gmelt of 10

1925 Mape virf 11
1932 Mape 12
1932 NSz 13

(4) Virág csendélet

1889-90 Gmelt virf (3)

1923 Mape virf

Interieur

1940 Mape

1907 Gmelt (3) of
1908 NSz. virf

1909 Gmelt virf
1909 Kőrvik virf
1909-10 Gmelt of
1911 MAPE (3) virf
1912 MAPE virf
1914 NSz of
1916 Gmelt of
1917 NSz. (2) of
1919 NSz of
1926 Gmelt of
1937 Gmelt — NSz.

1934 Mape

1916 MAPE virf

1921 M. Studio

1922 MAPE virf

1925 Mape

Rózsák 5

1904 NSz. ~~[illegible]~~ of
1907-8 Gmelt of
1909 NSz of
1920-21 Gmelt of
1930 Mape virf

(3)

(4) Arckép

V 1897-98 Gmkt

V 1901 Gmkt

V 1904 N Sz. ~~[illegible]~~ part

V 1909 köw. k. of

" " part

Gnarckép (3)

1894-95 Gmkt of

1909 köpver k. (2) 2

Tájkép (6)

1897-98 Gmkt 1

1905 N Sz. (3) 2-4

1923 kape vnf 5

1938 kape 6

Whist

1898-99 Gmkt of

H Tavan

1906 N Sz

1911 MAPE

Central

Northeast

Northwest

Southeast

Southwest

Virágos kert (5)

1907-8 GMKT virf

V 1910-11 GMKT of

V 1911-12 GMKT of

V 1932 MAPE

1937 NSz

Tan. fej (2)

V 1909 kőrv. k. of

V 1912 mare MAPE virf

10

Virágok (4)

V 1907 NSz of

V 1912 MAPE virf

(8) Parkrészlet

V 1901 N. Sz. virf 1

V 1902 NSz. [illegible] 4

V 1910-11 GMKT of 5

V 1912 NSz. of 6

V 1916 NSz virf 7

V 1924 NSz. virf 8

V 1937 GMKT

V 1940 MAPE virf

[illegible]	[illegible]
√1908-9 Gmlt of	√1911 Gmlt of
√1916-17 Gmlt of	1912 MAPE virf √
[illegible]	[illegible]
√1911-12 Gmlt of	√1911 N Sz of
	√1911-12 Gmlt of
√1919 N Sz of	

Udovrréhlet Dresiben (3)

√1906-7 Gmkt of √
√1907-8 Gmkt of (2)

Réhlet Dresiböl (5)

1906-7 Gmkt of 1
1906-7 Gmkt (3) of 2-4
1907-8 Gmkt virf 5

Templom Dresiben

1907 Jav Gmkt virf

Temeti Dresiben

1906-7 Gmkt virf

Virágzó fák #

1911 MAPE

Virágos rét #

1923 Mape vinf

Vertrétilet #

1902-3 Gmelt vinf

Chrysanthemum (5)

1909 Kőrök. (2)
V1909 NSz
1914 Szépen
V1916 MAPE

Alkoy	Udvarrénlet #
√1898-99 Ankt of	√1900 N.Sz. virf
√1899 NSz of	√1911 MAPE virf
	√1916 NSz of
	1919-20 Ankt

# Virágos udvar	Dolly #
√1909 N.Sz. of	√1909 NSz.
√1911 MAPE	
√1916 NSz of	√1924 NSz

Omkt (1) Boemm Ritta

1914-ig l. Sz.-Sz.

1915-16 téli

Interieur a hiscelli hast-ban, of I-II.

Nápoly a " " "

1916 tav

Gobelines interieur, of

Interieur XIII, of

1916-17 téli

Molnár néni tornáca, of

kis lak áll a nagy Duna mentében, of II

1917-18 téli

A szentendrei Sakorna helsége, of

1918-19 téli

Tivi, virf

A löcsei tuglomban, of

Omlet (2) Boemm Ritta

1919-20 Téli
Csendélet ~~X~~ of
Udvarrészlet IV

1920-21 Téli
Ebéli hangulat of
Rózsák IV

1926 ősi
Interieur ~~XXI~~ of

1931 ősi
Leányom, past
Magar holca, virf.
A krampnitzi tó Potsdamnál, virf
krampnitzi tó, past.

1932 febr-márc
Lolli

1936 máj-jun-júl
Téli táj, virf
A krapnitzi tónál

Omkt (3) Bremer Ritte

1937 téli

Interieur XXIII.
Napsütés
Virágok III
Elmúlás
Missa Solemnis

Beom Ritta.

1899. Téli kiáll.

Elárnsitónő olaj II
Alkony, olaj III

1900. Tavaszi kiáll.

Kápolna az erdőben, olaj
Érdekes regény, olaj
Csendélet, olaj

1900. Grafikák és vázlatok nemzetk. k.

A kertben, vizf.
Zárdakapu, vizf.
Olasz tájkép, vizf.
Udvar részlet, vizf. I
Dunapart, vizf.
Városrész, vizf.

1900 Téli kiáll.

Kertirészlet, vizf.
Városligeti tavasz, vizf.
Louxenbirgi részlet, vizf.
Tavasz a temetőben, vizf.
Aréna út, vizf.

1901. Nemzetközi kiáll.

Parkrészlet, vizf. I.
Virágzás, olaj

1903. Téli kiáll.

Csendélet, olaj III

1901. Tavaszi kiáll.

Részlet a louxemburgi partból, olaj
Eső után olaj

1901. Őszi kiáll.

Vizáradás, olaj
Lőcsei várfal, olaj
Sárinéni, olaj
Erdő erdő sőrű erdő árjában, olaj

1901. Téli kiáll.

Fogarasi vár, olaj
Csendélet, olaj IV

1902. Őszi kiáll.

Arckép tanulmány, olaj
Ophélia, olaj

1902. Téli kiáll.

Parkrészlet I - XIV ig olaj

1903. Tavaszi kiáll.

A kis hamis, olaj
Füzes alatt, vizf.

1903. Vizf. Rajz Metszet kiáll.

Rhododendron, gouache
Kis udvar, vizf.

1904. Téli kiáll.

Részlet Fogarasvárából, olaj
A jó pásztor, olaj

1904. Őszi kiáll.

Arckép, paszt.
Rózsák, olaj
Krisztus a Getseman kertben, olaj

1905. Tavaszi és II. graf. kiáll.

Tájkép, olaj
Tájkép, vizf.
Tájkép, vizf.

1905. Őszi kiáll.

Kilátás a Svábhegyről, olaj
Tájkép libákkal, olaj

1905. Téli kiáll.

Fürdözők, olaj
Régi konyha, olaj

1906. Tavaszi és grafikai kiáll.

Eskütéri hid, vizf.
Petőfi-tér, vizf.
Tavasz, vizf.
Reggel, vizf.
Corso, vizf.
Az ablaknál, vizf.

1903. aradi kiáll.

A nyaralóban, olaj
Halottaknapjánolaj

Isó kecskeméti kiáll.

Rózsák, olaj
Arckép, paszt.

1904. I. ső zombori kiáll.

Parkrészlet, vizf.

1906. I. ső nagykanizsai kiáll.

Virág, gouach

1905 II bajai és II szabadkai kiáll.

Részlet a lőcsei templomból, olaj
Kis dada, vizf.

I ső győri kiáll.

1907 Alkony olaj

Iső lugosi kiáll.

1907 Kora reggel a Dunán, olaj

Iső debreceni kiáll.

1903 Kora reggel a Dunán, olaj

Iső nmszigeti kiáll.

1908 Kora eeggel a Dunán, olaj

1908

I ső mvásárhelyi kiáll.

A jó pásztor, olaj
Csendélet, olaj

I ső karcagi kiáll.

1909 Dunapasrt Ercsi mellett, olaj

II. nyiregyházi kiáll.

Dolly olaj
Virágos udvarmolaj

II. kecskeméti kiáll. 1909

Dolly olaj
Virágos udvar, olaj

II. ujvidéki kiáll. 1910

Dunapasrti részlet, olaj
Dolly, olaj

I.ső pancsovai kiáll.

Dunapasrti részlet, olaj
Dolly, olaj 1910

1907. Őszi kiáll.

Kora reggel a Dunán, olaj
Dunaparti részlet Ercsiben, olaj
Virágok, olaj

1908. Tavaszi és V. graf. kiáll.

Interieur, vizf.
Téglarakodás a Dunán, vizf.
Régi székely és meisseni edények, vizf.
Mócsári gólyahir, vizf.
Virágzó almafa, vizf.

1909. Tavaszi kiáll.

Dolly, olaj
Chrysanthenium, olaj
Virágos udvar, olaj

1909. Jubiláris téli kiáll.

Téli táj Budán, olaj
Oltár, olaj
Rózsák, olaj

1910. Téli kiáll.

Virágzó fa, olaj
Csendélet, olaj

1911. Magy. Graf. és paszt. Egy. kiáll.

Udvarrészlet, vizf.
Háztetők Lőcsén, vizf.
Téli táj, vizf.
Tavasz, vizf.
Budai részlet, vizf, I.II
Virágos udvar, vizf.
Vacsora utánvizf.
Pityóka leesett, vizf.
Virágos kertben, vizf.
Mezei virágok, vizf.
Kappan csendélet, vizf.
Kakas csendélet, vizf.
Interieur, vizf.
Csendélet, vizf.
Kis dada, vizf.
Budai részlet, vizf.
Interieur, vizf.
Kis barátnő, vizf.
Virágzó fák, vizf.
Virágcsokor, vizf.
Imádkozó öreg, vizf.
Interieur, vizf.
Löly és Nóri babái vizf.

1911. Téli kiáll.

Részlet a szt. Jakab templomból, olaj

191.2 Tavaszi kiáll.

Parkrészlet, olaj

1913. Magy.graf.aquar.paszt. festők IV.kiáll.

Falusinéni udvara,vizf.
Mályvarózsák,vizf.
Tündöklő falusi kert,vizf.
Fussinéni konyhája,vizf.
Falusi házrészlet,vizf.
Kerékgyártó mühely,vizf.
Almák,vizf.

1913. Téli kiállitás.

Rácsos kapu,olajf.

1914. Tavaszi kiállitás.

Csendélet,olajf.
Interieur,olajf.

1914. Téli kiállitás.

Körösfői konyha,olajf.
Körösfői parasztszóba,olajf,

1915.Őszi kiállitás.

Körösfői táj,olajf.

1915. Téli kiálllitás.

Vili és Lislotte,olajf.

1916. Tavaszi kiállitás.

Körösfői utcarészlet,olajf
Parkrészlet,vizf.
1916.Magy.aquar és paszt. festők V.kiállitása.

Interieur,vizf.
Porcellánok,vizf.
Nóra,vizf.
Eső után,vizf.
Napsütés,vizf.
Virágosrét,vizf.
1916. Téli kiállitás.

Tájrészlet Ercsiben,olajf.
Virágos udvar,olajf.
Napsütés,olajf.
Udvarrészlet,olajf.

1917.Magy.Képzőművésznők IX.kiáll.

Interieur I. olajf,

Interieur II.olajf.
Odaliszk,vizf.

1919. Magy.Képzőművésznők XI.kiáll.

Füvesek,olajf.
Interieur,olajf. XVII.

1919. Aquar és paszt.festők VI.kiáll.

Monna Vanna, vizf.
Részlet a lőcsei templomból.vizf.
Csendélet,vizf.

1919. Egyházművészeti kiáll.

A szentendrei szoborna,olajf.
Főoltár a lőcsei szt.Jakab templomban.olajf.
Szt.Anna oltár ugyanott.olajf.
Részlet a lőcsei jesuita templomból,olajf.
Kápolna a kicselli uti Kstélyból,olajf.

1920. Aquar és paszt.festők kiáll.

Tivi fia,vizf.
Modelljeim,vizf.
Urnő és szolga,vizf.

1920. Népgondozó aktio javára rend.kiáll.

Tavasz a temetőben,olajf.

1921. Aquar és paszt.festők

Mócsári gólyahir,vizf.

1922. Aquar és paszt.fstők kiáll

Zsur vendégek,vizf.
Lolly,vizf.
Virágot vegyenek,vizf.
Interieur,vizf.

1923. Aquar és paszt.festők kiá

Tájkép,vizf.
Madonna,vizf.
Virágosrét,vizf.
Esti hangulat,vizf.
Virágcsendélet,vizf.
Nyirfák,vizf.
Nóra,vizf.

1924. Magy.Képm.nők kiáll.

Párisibaba,vizf.
Párkrészlet,vizf. VIII.
Madonna,vizf.
Szepesi táj,olajf.
Lolly,olajf. II
Muskátlisudvar,olajf.

1925. Aquar és paszt.festők kiáll.

Csendélet, ~~olajf.~~ virf.
Interieur

1937. Szepesi Szövetség kiáál.

Intereur, vizf. XXIV.
Irinek, vizf.
Virágosrét, olajf.

1938. A Magy.Akv.és Paszt.festők kiáll.

Baba karácsony, vizf.
Tájkép, vizf.

4./ febr-márc
1932. Csendélet kiáll
Csendélet, of

Boemm Réka

Nemzeti Szalon

1899

Bocsum Rita

Szépm. Muz

1914 nov-dec. (M. képzm. Sz. Bizj. ált. rend.)

Chrysanthemum, of

1907. febr. A 19. 4-beli m. mű-vesek kézrajzainak retrospektív tárlata

Tavaly (1892)

1943 Vall. és közokt. min. vásárl. kiáll

Csudes Sarok, of

tragedi hapsu Ches

1907

Falusi udvarrázlat I–II. 10 f

Könyves Kálmán

1909. szept.

l. Sz-h

1913 dec

Erzsébethíd

Kissváb hegyi részlet

Viskók a Gellérthegy oldalán

MAPE (1) Boemm Rita

1911 (N. Szal.)

Udvarrészlet II
Háztetők lőcsén
Téli táj
Tavasz II
Budai részlet I-II.
Virágos udvar II
Vacsora után
Pityóka leczett
Virágos kertben
Mezei virágok
Kappan csendélet
Halas csendélet
Interieur ~~I-III~~ VIII-X
Csendélet VII.
Kis dada II.
Vis barátnő
Virágzó fák
Virágcsokor
Ismádkszó öny
Lolly és Nóri babái

Virf

(1)

(2) Bolmen Ritta

MAPE, 1912 máre (kiner)

Tan. fej III, virf
Virágok II
Téli hangulat
Kiterem sarok II
Intérieur XI

1913. (N. Szal.)
Falusi néni udvara | virf
Mályvarózsák
Tündöklő falusi kert
Füssi néni kopháje
Falusi házrészlet
Kerékgyártó műhely
Almák

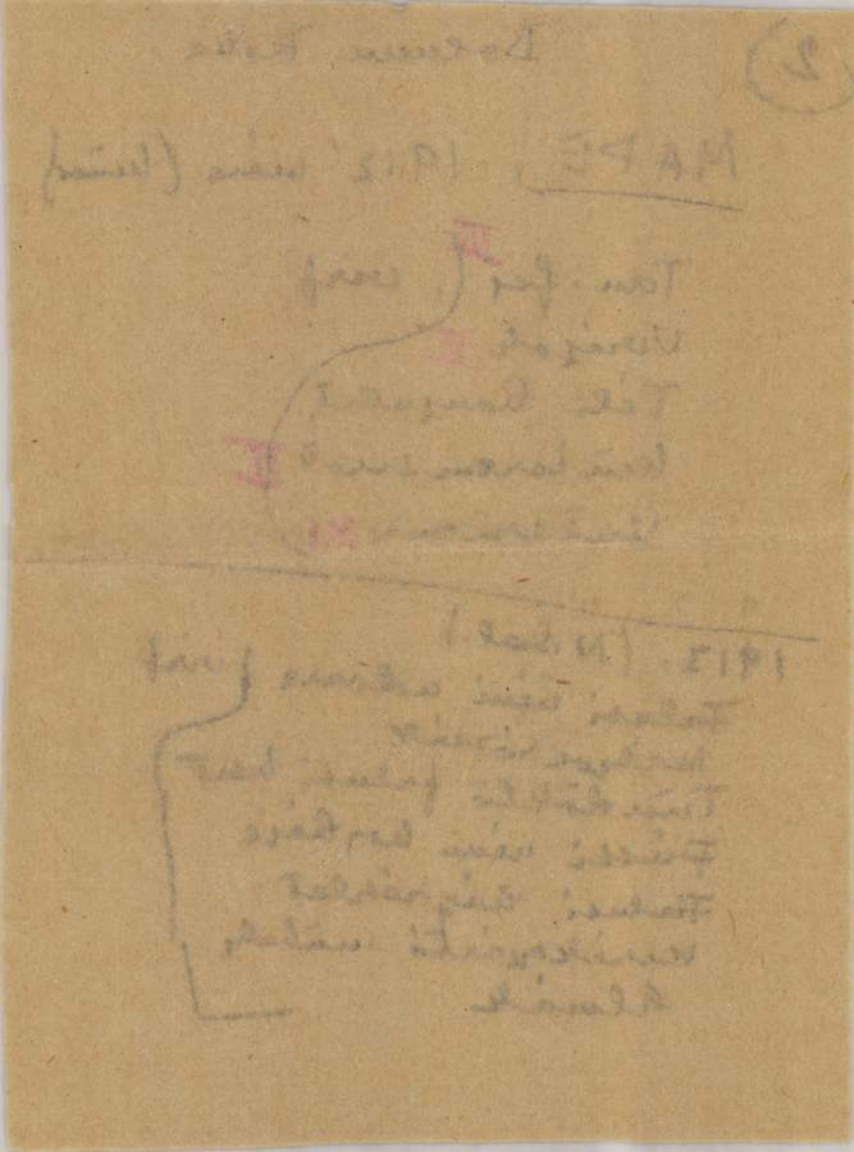

MAPE (3) Boemm Rita

1916 (N.Sz.)

Intérieur XIV
Porcellánok
Chrysanthemum IV
N'ora II
Ősö után
Napsütés
Virágos rét I

virf

1919 (U.o.)

Monna Vanna
Részlet a lőcsei minorita tepl. ból
Csendélet IX.

virf

1920 (U.o.)

Tivi fiam
Modelljeim
Urnö és holze

virf

MAPE (2) Bremen Rolle

1916 (N.S.)

[illegible] XIV
[illegible]
[illegible] III
[illegible] II
[illegible]
[illegible]
[illegible] III

Verf

1919 (N.S.)

[illegible]
[illegible] XV

Verf

1920 (N.S.)

[illegible]
[illegible]
[illegible]

Verf

MAPE (4) Boemm Rike

1921 ~~[illegible]~~ (k.o.)

Mocsári gólyahír II, virf

1922 (k.o.)

Fsúr-vendégek
Lolly III
Virágot vagyunk!
Finánc Rózsi
Intérieur XIX

virf

1923 (k.o.)

Tájkép V
Madonna
Virágos rét II
Esti hangulat
Virágcsendélet IV
Nyírfák
Nóre III

virf

---

(4)

MAPE (5) Boemen Ritta

1925 (h.o.)

Csendélet XI } virf
Interieur XX

1930 (h.o.)

Rózsák V, virf

1932 ősz (kincs)

Csendélet XII
Szobarészlet
Virágos kert III

1934 márc.-ápr. (h.o.)

Interieur XXII

1938 (N.Sz.)

Babakarácsony } virf
Tájkép VI

(6)

BOEMM RITTA

40. Csendes sarok, vízf.
41. Intérieur, vízf. XXV.
42. Virágok, vízf. IV

Nemzeti Szalon

1940. nov.-dec.
MAPE 25. kiáll.

1942 (h.o.)
Téli Táj
Erdélyi falu | vízf

115. ORBÁN DEZSŐ: Besztercebánya felett

M. Studio

Boemm Rille

1921 marc. I. graf. hiáll

Interieur, virf.

XVIII.

Boemm Ritta

Telkessy Valéria szerepelnek a Nemzeti Szalon kiállitásán, melyet a Magyar Képzőművésznők Egyesülete rendezett.
Tövis: "Müvésznők c. kritikájában irja: "festő-primadonnák, akik már megengedhetik maguknak, hogy megtagadhatják nemükkel a szolidaritást. Ez az első lépése az egyenjoguságért harcoló asszonyoknak, mikor utban vannak a "beérkezés" /idézés a kritikustól/ felé."

A HÉT, Bp. 1909. ápr. 25. XX. évf.
17. sz. 290-291. lap.

Boemm Ritta

Markó Ernő, Papp Gábor, Góth Móric, Pörge Gergely, Kemenyffy nevü müvészek munkáit bemutatják a Mücsarnokban rendezett tárlaton. Tövis: "A téli kiállitás" cimmel, a Müvészet c. rovatban azt irja: a felsoroltaknál komolyabb müvészi törekvések jelentkeznek, s éppen ezért megérdemelnék, hogy más környezetben, kongeniális emberek társaságában kerülhessenek a publikum elé.

A HÉT, Bp. 1909. nov. 21. XX. évf.
47. sz. 778-779. lap.

Boemm Ritta

Kriesch Aladár, Pálinkás Béla az a három művész, akinek az akvarelljei fénypontot képeznek a Könyves Kálmán Müintézet termeiben rendezett akvarell kiállitáson. A megszokott sablontól teljesen eltérően ujat adtak, s megmutatták, hogy az akvarellben is „van nagy, egységes látás, erős kézzel megfogott foltok, s oly szinek, melyek a maguk diszkrét mivoltában teljesen ujak." Müvészetük nagy hatással lesz a magyar akvarell festészetre.
Müvészet c. rovat közleménye "Akvarell kiállitás" cimmel.
A HÉT, Bp. 1907. márc. 31. XVIII. évf.
13. sz. 214. lap.

BOEMM KITTA, festő

Nemes Marcell 1911-ben 80 képet ajándékozott a Kecskeméti Múzeumnak.-A gyüjtemény jegyzéke:

4.-BOEMM KITTA: Kalotaszegi baba,-Papir,olaj.-44,5;33 cm.-Jelezve jobbra lent:Boemm Kitta.-Katona József u.-Ltsz:56,115.-297.old

SÜMEGI GYÖRGY: Nemes-Marcell a mügyüjtő Adalékok a magyar mügyüjtés századeleji történetéhez V 275.old

CUMANIA,III.HISTORIA, Bács-Kiskun Megye Múzeumainak Közleményei, Kecskemét, 1975

Boem Ritta

Margitay Ernő tizenhat művészt sorol fel a Nemszeti Szalon kiállitásá"-n résztvevők közül, ismertetve müveiket is:
Mednyánszky László, Horthy Béla, Kacziány Ödön, Boem Ritta, Magyar Mannheimer Gusztáv, Márk Lajos, Pentelei Molnár János, Góth, Markó, Wellmann Róbert, Garay Akos, Hadl Rikárd, Szinyei-Merse Pál, Rippl-Rónai József, Fényes Adolf.
Boem Ritta: sok férfimüvésznél erősebbnek tartja a kritka. Igen kiemeli "Virágos udvar" c. képén a szinek "merész játékát. A "Chrysantémum"c. festményén is a finom szineket dicséri.

ÉLET, Bp. 1909. juni. 6. I. évf. 23. sz. 751-752. lap.

Boemm Ritta

"Jézus Máriánál és Mártánál" c. festményét bemutatja a lap. Oltárkép.
Repr.

"Az Olajfák hegyén" c. képe a térdeplő Krisztust ábrázolja, előtte megjelenő angyal a kehellyel.

Repr.

ÉLET, Bp. 1909. szept. 5. I. évf. 36. sz. 309. lap. " " 12. " " 37. " 343. "

Boemm Ritta

Rieselbach (168)

1997. szept. 19.

Boemm Ritta

Tövis:„Két kiállitás" c. beszámolója.
Hat-nyolc évvel ezelőtt beválasztották a művészt a Nemzeti Szalon választmányába...akkor amikor a Szalonban a megválaszthatóság a festői irni-olvasni tudáshoz volt kötve.
Most a Könyves Kálmán Müintézet termeiben rendezett gyüjteményes kiállitást. Müvei között szerepelnek gyermekkori rajzai is. Apja volt a mestere. Elismerte leánya tehetségét, de idegenszerünek tartotta és ezért eltiltotta a festéstől. Ezzel szemben Boemm Ritta modern müvésszé fejlődött.Szinimpresszióit kiemeli.
A HÉT, Bp. 19o9. jan. 31. XX. évf.
5. sz. 87. lap.

Boemm Ritta

Három kiváló művész vizfestményeit feltétlenül figyelembe kell venni, ha helyes képet akarunk alkotni e kiváló tehetségek jelentőségéről,-irja F.T.Z. /Felvinczi Takács Zoltán/ a Nemzeti Szalonban rendezett kiállitáson szereplő művekről és alkotóikról.
Körösfői Kriesch Aladár "Hungária"-ja nagyigényü, megrázó alkotás.
A másik két művész Déry Béla és Boemm Ritta.

A HÉT, Bp. 1919. febr. 16.
XXX.évf. 7. sz. 108. lap.

Boem Ritta

Edényei, interieurjei, akvarelljei említésre méltók, -irja Tövis: "Grafika a Nemzeti Szalonban" cimmel a kiállitáson szereplő müvekről.

A HÉT, Bp. 1908. május lo. XIX. évf.
19. sz. 3lo. lap.

Boemm Ritta

Különös figyelmet érdemel a müvész templom-interieurje,-mondja kritikájában Felvinczi Takács Zoltán: "A téli tárlat III." cimmel, mely a kiállitáson szereplő müveket ismerteti.

A HÉT, Bp. 1919. febr. 9.
XXX. évf. 6. sz. 9o. lap.

Boemm Ritta,

Telkessy Valéria müvészek "a női szavazatok együtt tartása reményében jutottak a nagy gráciához", hogy részt vehettek a téli tárlaton,-irja Tövis: "Nemzetköziek és szövetségiek" cimmel. Ennek a megállapitásnak az a magyarázata, hogy a zsüri tagjai csak azoknak engedikmeg a tárlaton való részvételt, akik hüségesek hozzájuk és becsületszóval fogadják, hogy mindenkor, mindennemü választáson a szövetség tagjaira szavaznak.

A HÉT, Bp. 1908. nov. 22. XIX. évf.
47. sz. 761-762. lap.

Boemm Ritta

A Műcsarnok téli tárlatán szereplő művészek alkotásai közül a következő műveket mutatja be a lap:
Telcs Ede: "Egy nő arcképe" c. szobor.
Knopp Imre: „Könyvbuvár" c. olvasó öregember.
Hubovics Márk: "Fiatal tudós" könyvespolcnál fehérparókás fiatal férfi olvas.
Kató Kálmán: "Sárga ház a napsugárban" c.fákkal, bokrokkal körülvett magányos ház.
Szenes Fülöp: "Dolce far niente" függőágyban fekvő fiatal nő virágokkal.
Boemm Ritta: "Csöndes sarok" fehérruhás fiatal leány, antik fiókos szekrényra támaszkodva áll.

Élet, Bp. 1909. nov.21. és nov. 28.-i lap, I. évf. 48. és 49. sz. 686, 687, 699, 701, 706, 707. lapokon.

Boemm Ritta

Czóbel Margit "ügyesen variált, stilizált aprósá-
gokkal", K. Madarász Adeline "jó ceruza-rajzok-
kal", gr. Apponyi Sándorné "Katona Nándorra emlé-
keztető tájképekkel", Dolányi Ida "erősen benczu-
ros rózsákkal", Bükkerti Mariska "csendéleteinél
kevésbé banális temloma-itérieurrel", L. Popper
Aranka "jó, napos, piros reflexben fürdő erőtel-
jes megoldásu aktja", Glatzné Widder Mária "egy
delikát szinben tartott gyümölcs-csendélete" és
Boemm Ritta "rég ismert kvalitásos munkái" sze-
repelnek a Nemzeti Szalon kiállitásán, melyet a
Müvészet c. rovatban közölt kritika ismertet
"Két kiállitás" cimmel.

A HÉT, Bp. 1917. ápr. 22. XXVIII. évf.
16. sz. 255. lap.

Boemm Ritta

A kétszázadik kiállitást rendezték meg a Nemzeti Szalonban, melyet Orbán Dezső ismertet a „Képek" c. rovatban. A tárlaton szereplő művészek: Zemplényi Tivadar, Joachim Ferenc, Kiss Rezső, Heller Ödön, Szontágh Tibor, Heyer Artur, Éder Gyula, Reiszmann R.M., Neumann Sigfried, Bosznay István, Komáromi Kacz Endre, Erdőssy Béla, Gulácsy Lajos, Pentelei Molnár János, Tolnay Ákos, Boemm Ritta, Ferenczy József, Kemény Nándor, Góth Móric, Jobbágy Miklós.

Boemm Ritta: a kőcsei templomot festette meg "remek folttechnikával". A kritika igen nagyra értékeli a müvet.

ÉLET, Bp. 1911. dec. 17. III.évf. 51. sz. 1561-1562. lapokon.

Boemm Ritta

A "Téli tárlat"-ról ir Margitay Ernő: "A Műcsarnok kiállitása cimmel. A résztvevő művészek nevét felsorolva ismerteti munkájukat. A kiállitást a Képzőművészeti Társulat rendezte. Glatter Gyula, Nyilassy Sándor, Horthy Béla, Mednyánszky László, Pentelei Molnár János, Hegedüs László, Herrer Cézár, Kacziány Ödön, Boemm Ritta, Tull Ödön, Skuteczky Döme, Góth Móric. Boruth Andor, Pörge Gergely.
Boemm Ritta: "rendkivül erős akvarelljeit, pazar szineit, valamint "Interieur" c. képét kiemeli a kritika.

ÉLET, Bp. 1909. nov.21. I. évf. 48. sz. 670-672. lap.

Boemm Ritta

Fémjelzett nevek a tárlaton cimmel sorolja fel a Művészet c. rovatban közölt beszámoló A Nemzeti Szalon Téli Kiállitásán szereplő művészeket: Zemplényi Tivadar, Heyer Arthur, Kató Kálmán, Sán dor József, Boemm Ritta, Lakos Alfréd és nem utolsó sorban Horvay János, -teszi hozzá a kritika.

A HÉT, Bp. 1916. dec. 24.
XXVII. évf. 52. sz. 755-756. lap.

Boemm Ritta

A Nemzeti Szalon jubiláris kiállitásán szerepelnek az itt felsorolt müvészek alkotásai: Vajda Zsigmond, Pettenkoffen Agost, Mendlik Oszkár, Bruck Miksa, Keményffy Jenő, Hadl Richard, Boruth Andor, Boemm Ritta, Góth Móric, Pentelei Molnár János, Kacziány Ödön, Szenes Fülöp.

Boemm Ritta: "Oltárkép"-ét és "Téli táj Budán" c. festményeiről igen nagy elismeréssel ir Margitay Ernő kritikájában.

ÉLET, Bp. 19o9. dec. 19. I. évf. 52. sz. 821-822. lap.

Boemm Ritta

Az akvarell festők között kitünik a müvész, aki a legöntudatosabb festők közül való, anyagát kitünően érti és ismeri, -irja kritikájában a lap Müvészet c. rovata, a Magyar Grafikus Egyesület által rendezett, "Grafika" c. ∉. kiállitásról, a Nemzeti Szalonban bemutatott müvekről.

A HÉT, Bp. 1911. márc. 26.
XXII. évf. 13. sz. 206-207. lap.

Boemm Ritta

Vajda Zsigmond, Déry Béla, Horvay János, Boemm Ritta művészeket a kritika ugy emliti meg, mint a Szalon hivatalos reprezentánsait, akiknek munkái "a nagy, tisztán kenyérkereső célok után törő tömegtermés közepette is megérdemlik a művésérlők jóindulatát, érdeklődését. A beszámolót "Őszi kiállitás a Szalonban" cimmel közli a Művészet c. rovat.

A HÉT, Bp. 1915. szept. 19.
XXVI. évf. 38. sz. 531-532. lap.

Temető, Reggel, Csendes sarok c) 4

~~(1900)~~ ~~Reggel (1906)~~ c. viz-

festmenyei és [Liliomok ~~(1907)~~ ~~és Csen-~~

~~de~~ Glajfestmenye, a Fővárosi

Képtárban ~~karom képe~~.

Körösfoi táj c. of. és Krizan-

tein c. vízf.

[Whist partie, Vinagrófa és

Az 1940-es évek elején

vissza vonultan élt Erdély-

ben Körösfőn.

19. BOEMM RITTA FEHÉR KÁLMÁNNÉ
Született Lőcsén 1868-ban. – Tátrai táj. – Tulajdonosa: Dr. Glósz Kálmán úr.

KISS Péter: Gyűjtemények és múzeumok Egerben 1951-ig. IV. + Függelék: Az Egri Kaszino által...Egerben, magántulajdonban lévő műtárgyakból rendezett retrospectiv kiállítás katalógusa, 1924. aug. 30 - szept.8. = Agria, XXV/XXVI. (1990) 705.

Boemm Ritta MDK

Részlet a lőcsei Szt. Jakab templomból, olf.

Műcsarnok 1911/12. Jubileumi kiállitás

MDK

Boemm Ritta

Lőcsei háztetők, vf.

KMT. 1912/13. téli kiáll. kat. 71.l.

Boemm Ritta

MDK

A lőcsei Szt.Jakab templom főoltára, olf.

Műcsarnok 1911/12. Jubiláris kiállitás

MDK

Boemm Ritta

Régi ház udvara Lőcsén, vf.

Régi ház udvara Lőcsén, vf.

KMT. 1912/13. téli kiáll. kat. 71.l.

F. Boemm Ritta

A Nemzeti Szalon összes helyiségeiben a Magyar Képzőművésznők munkái szerepelnek,- közli Margitay Ernő m. sign.-val. Közülük a legjobbak:

F. Boemm Ritta interieurjei, melyeket a Kiscelli kastélyban festett,

Undi Mariska tabáni részleteket megörökitő finom vizfestményei,

Klammer Mariska "Dürensteini utcarészlet"-e,

Czóbel Margit akvarelljei,

Bruck Hermina "Hajnal" c. vászna.

Élet, Bp. 1917. ápr. 29. IX. évf. 17. sz 420. lap.

Boemm Ritta

Margitay Ernő a "Téli kiállitás" c. kritikájában beszámol és értékeli a bemutatott müveket. A tárlatot a Mücsarnokban az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat rendezte.

Boemm Ritta: "Tivi" c. akvarell arcképe és a "Lőcsei templomban" c. olajfestménye igen finom és erős, csupa szin és levegő"

Garzó Bertalan,

Makoldi József,

Egyed Erna,
a három müvész igen figyelemre méltó tusrajzokkal szerepel.

Élet, Bp. 1919. jan. 26. XI. évf. 4. sz. 89-91. lap.

Boem Ritta

Tizenegyedik tárlatát rendezei a Képzőművésznők Egyesülete a Nemzeti Szalonban. u.i. sign.-val Undi Imre: " A Képzőművésznők kiállitása cimmel méltatja a tárlaton bemutatott müveket:

Boem Ritta: "Füzesek" c. olajfestményét,

Pataki Kató portréit,

Szilágyi Erzsi /a napokban elhunyt müvész/ "Arckép"-ét tartja ~~tartja~~ tehetséges munkának.

„Mindhárom festőnőről érdemes megemlékezni" a kritika szerint.

Élet, Bp. 1919. febr. 9. XI. évf. 6. sz. 139. lap.

Boemm Ritta

MDK

A lőcsei templomban, olf.

Műcsarnok 1918-19 téli kiállitás

MDK

Boemm Ritta Fehér Kálmánné, Lőcse, 1868-

Tátrai táj

Az Egri Kaszinó kiáll. kat. Eger, 1924.aug.

6. 1.

MDK

MAPE 13. Kiáll. N.Szal. 1927. máj.

Boemm Ritta

A lőcsei templomban, olaj

O.M.K.T. 1918-19. évi kiáll. Műcs. 16 l.

MOK

Boemm Ritta, festő

akvarelljei az 1931 ees tárlat értékei.
Kellemes vinczésű pasztell-fajel is
állitott ki.

(gy) Magyar Akvarell- és Pasztellfestők Egyesülete
Képzőművészet. 1931. 43-44. sz. 185. l.

Hermann Hesse, Basel

Postkarte. Um 1931 an Stefan Zweig in Salzburg. Mit eigenhändiger Adresse und Unterschrift.

Boemm Ritta
Tavasz a temetőben, olaj

Népgondozó akció javára rendezett kiáll. N.Szal.
1920. ápr. 1.

Boemm Ritta MDK

Parkrészlet, olf.

Probstner-park Lőcsén, olf.

Virágos rét, olf.

Mücsarnok 1910/11. téli kiállitás

MDK

Beenm Ritta, festőm.

5e8. Régi ház udvara Lőcsén. Repr.

Képzőm. Társ. 1912/13. téli kiáll. Kat.

Boemm Ritta MDK

Templom Ercsiben, vizf.

Virágos kert, vizf.

Részlet Ercsiben, vizf.

Téglarakodó Battán, vizf.

Mücsarnok 1907/8. téli kiáll.

MDK

Boemm Ritta

A lőcsei jezsuita templom belseje c. műve. Repr.

Csókássy.

MDK

Boemm Rutta

Utcarészlet Lőcsén. Vizf.
Udvarrészlet Lőcsén. "
Lőcse latképe. Vizf.
Campanula. "
Lőcsei ház kerttel. Vizf.
Utcarészlet Lőcsén. "

Képzőm.Társ. 1912/13. téli kiall.kat. 69, 7o.l.

MDK

Boemm Ritta festő

Résztvett az 1908.évi tav.kiallitáson.

Képzőm.Tars.1908.tav.kiall.kat.44.l.

MDK

Boemm Ritta

Karacsonyfa. Olajf.

Képzőm.Társ. 1908. tav.kiáll.kat. 39.l.

Bollé H. építész, XIX. sz. második fele,
nagy diszoklevél, orsz. kiáll.

Pesti Hirlap. 1885. III. é. aug. 3. 4 s.

Közli az országos kiállítás képzőművészeti
zsűrije által...

MDK

Boemm Ritta, festöm.

Kis Svábhegy. 1909. Eszterházy-féle 600 koronás vizfestm-dij.

OMKT.-Vándorkiállitás. 1910. szept.8.-dec.27. Eger, Miskolc, Kassa, Eperjes. S.a.ujhely. Debreczen. Gyöngyös. Kat. 61.l.

M.D.K.

Boemm Ritta

"Két hegyes részlete a Felvidékről, nagyon jól vannak megfestve"-irja Murányi Iván: Téli Tárlat c. kritikájában.

Képes Családi Lapok, Bp. 1895.
17. évf. a 848. lap után következő mellékletben.

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

BOEMM RITTA

Kis lak áll a nagy Duna mentében. Olajf.

Képzőm.Társ.1908/9.téli kiáll.kat. 36.oldal

MDK

Boemm Aitta

Részt vett a Műcsarnok 1937.évi téli kiallitasán.

Pipics Zoltán dr.: Téli tárlat a Műcsarnokban.

Uj Magyarság, 1937. jan. 24. 21.1.

Boemm Ritta MDK

Interieur, vizf.
Porcellánok, vizf.
Chrysanthémum
Nóra, vizf.

Magyar aquarellisták és Pasztellfestők
Egyesületének V. Kiállitása
Nemzeti Szalon 1916. nov.

Boemm Ritta MDK

A szentendrei szaborna olf.

Fő oltár a lőcsei Szt.Jakab templomban

Szt.Anna oltár a lőcsei Szt.Jakab templomban,olf.

Részlet a lőcsei jezsuita templomból, olf.

Kápolna a kiscelli uti kastélyból, olf.

Egyház és művészet kiállitás

Nemzeti Szalon 1919.

BOEMM RITTA

417. A szorgalmas. Olajf.

Képzőm.Társ. 1899-1900. téli kiáll.kat. 41.oldal

Boemm Ritta MDK

Whist, olf.

Műcsarnok 1898/99. téli kiáll.

Boemm Ritta MDK

Lőcsei régi külváros, vizf.

Műcsarnok 1899/1900. téli kiáll.

Boemm Ritta MDK

"Ophelia", tempera

Mücsarnok 1900/1901. téli kiáll.

Boemm Ritta MDK

Virágok között, olf.

Műcsarnok 1900/1901. téli kiáll.

Boemm Ritta MDK

A szorgalmas, olf.

Műcsarnok 1899/1900. téli kiáll.

Festészet.

„Troubadour" c. kép.

(Boemm Rikkó-tól).

V. V. 738/1898.

1898. nov. 20.

Festészet.

„Olasz Jiú" c. kép.

(Boemm Rittá-tól)

K. V-738/1898.

1898. nov. 20.

Boemm Ritta festőnő.

Kr. V. 708/1899.

1899. dec. 4.

Boemm Ritta Jestönö.

K. V. 738/1898.

1898. nov. 20.

Festészet.

„Krisztuskísértése" c. kép.

(Boemm Rittá-tól),

K. V. 708/1899.

1899. dec. 4.

Festészet.

„Tanulmányfej" c. kép.

(Boemm-Ritter-tól).

K. V. 738/1898.

1898. nov. 20.

M.D.K.

Boem Ritta

"Alkony" c. festményét bemutatja a lap.
Repr.

Magyar Salon, Bp. 1901-2./kötet./ november
129. lap

Boemm Ritta MDK

Tájkép, vizf.

Műcsarnok 1897. téli kiáll.

Boemm Ritta MDK

Szepesi vidék, olf.

Műcsarnok 1897. téli kiáll.

MDK

Boem Ritta

A lőcsei Szt.Jakab-templom főoltára, of.

Műcsarnok 1911/12 téli kiáll. 59.l.

Boemm Rittą MDK

Részlet Hozelecz faluból, olf.

A Tátra hegység, olf.

Mücsarnok 1894/95.téli kiáll.

MDK

Boemm Ritta -

Babakarácsony,vizf.
Tájkép,vizf.

A Magy.Akvarell- és Pasztellfestők Egyesülete
XXIII.kiáll.kat.1938.nov.20-tól dec.4-ig.

Boemm Ritta MDK

Arckép, olf.

Mücsarnok 1897. téli kiáll.

Poems Hatte MDK

Arnkëp. olf.

Mlosarnok 1897. téli hiall.

MDK

Boemm Ritta
grafikai műve:

Téli táj. Vizfestmény.

Az Orsz. Magy. Képzőm. Társ. jubilrumi kiáll.
képes tárgymutatója. 1936. maj-jun. 22.l.

Boemm Ritta MDK

Elárusitónő, olf.

Mücsarnok 1897. tavaszi nemzetk. kiáll.

MDK

Boem Ritta

Képei, az Akvarell- és Pasztelfestők Egyesületének a Nemzeti Szalonban rend.kiáll.-an.

Magyarság 1925.febr.8. 21.l.

BOEMM RITTA

111. Interieur. III. Olajf.
112. " I. "
117. " II. "

KMT 1907.tav.kiáll.kat. 29.oldal

BOEMM RITTA

Mályvák. O.ajf.
Hulló vadrózsák. O.ajf.
Udvarrészlet Ercsiben. O.ajf.

Képzőm.Társ. 1907/8. téli kiáll.kat. 47.oldal

BOEMM RITTA

225. Eső után. Olajf.

Képsőn.Társ.1909.tav.kiáll.kat. 36.oldal.

MDK

Boemm Ritta

A Műcsarnok háborus kiállitásán szerepelt.

Cikk: Háborus kiállitása

Művészet, 1914. 451-452.l.

Boemm Ritta, festőm. MD K

Monna Vanna. Vizt.
Részlet a löcsei minorita templomból. Vizt.
Csendélet. "

Nemz. Szal.- A MAFE VI. kiáll. kat. 1919 febr. XVII.
8.1.

Boem Ritta MDK

Hajnal, olf.

Alkony, olf.

Műcsarnok 1898/99. téli kiáll.

Boemm Ritta MDK

Rózsák, olf.

Műcsarnok 192o-21. Téli kiállitás

Boemm Ritta

MDK

Lublófürdői kápolna, olf.

Mücsarnok 1899/1900. téli kiáll.

Boemm Ritta

Zsurvendégek, vizf.
Lolly, vizf.
Virágot vegyenek, vizf.
Finum Rózsi, vizf.
Interieur, vizf.

A magy ar akvarell és pasztellfestők egyesülete IX. kiállitása. 1922. Nemzeti Szalon katalogusa

Boemm Ritta MDK

Virágos kert

Interieur

Műcsarnok 1933 Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.

M.D.K

Boemm Ritta
festő

műve a kiállításon

Biró Mihály: A műcsarnok jubiláris
kiállítása

Grafikai Szemle 1912 évf 1 sz 12 l

Boemm Ritta

"A Mücsarnok tavaszi, nemzetközi tárlata" cimmel közölt kritika megdicséri a müvész képeit.

Képes Családi Lapok, Bp. 1902. ápr. 13.
XXIV. évf. 15. sz. 240. lap

MDK

Boemm Rita festőm.

Mütermekből. Mücsarnok, 1898, okt. 2o. 95 l.

Boemm Ritta

"Képei közül a legjobb saját arcképe"-irja Csillag Máté: "A Nemzeti Szalon téli tárlata" c. kritikájában.

Képes Családi Lapok, Bp. 1901. dec. 22.
XXIII. évf. 51. sz. 815. lap

MDK

Boemm Ritta

Lyka K: Mücs. téli kiáll. Uj Idők 19o7-8. XIV. 9. sz. 214 l.

MDK

Boemm Ritta

Zivataros hangulat, of.

KMT 1910-11. téli kiáll. 51 l.

MDK

A Nemzeti Szalon grafikai kiállitása díjai.

Boem Ritta

Művészet 1911. 192.o.

Boemm Ritta MDK

A lőcsei templomban, olf.

Műcsarnok 1918-19. Téli kiállitás.

Boemm Ritta

"Arcképtanulmánya előretörekvő, forrongó művésznő munkája"-irja a lap "A Nemzeti Szalon őszi kiállitása" c. beszámolójában, ahol felsorolja a tárlaton szereplő müvészek alkotásait.

Képes Családi Lapok, Bp. 1902. okt. 12.
XXIV. évf. 41. sz. 655. lap

Boemm Ritta MDK

Virágcsendélet I-II, vizf.

Műcsarnok 1889/90. téli kiáll.

Boemm Ritta

Olvasó nőt ábrázoló festményét -"Érdekes regény"-cimmel hozza a lap.
Repr.

Otthon, Bp. 1900. évf. 8. füzet.
51. lap

Boemm Ritta

Fiatal leányalakot ábrázoló festményét bemutatja a lap "Alkony" cimmel.
Repr.

Otthon, Bp. 19o1. nov. hó.
17. lap

Boemm Ritta MDK

Őszi rózsák. olf.

Kinai mese, olf.

Interieur, olf.

Csöndes sarok, ~~xxxx~~. vizf.
Kissvábhegy, vizf.
Kissvábhegyi részlet, olf.

Műcsarnok 1909/10. téli kiáll.

Boem Ritta

Szerepelt a művészcsoportok műcsarnoki kiállításán.

VII. 1931. II. 22.

MDK

Boemm Ritta

1909-ben "Kis Svábhegy" c. képe nyerte az Esterházy Miklós Móric gróf által alapitott 600 Kor.-ás vizfestmény dijat.

SzmKt 50- 129.1.

Boemm Rita akvarell-festő

Magyar Akvarell és Pasztellfestők Egyesületének kiállításain a Műcsarnokban szerepelt.

PH. 934. III. H.

Boemm Ritta, festöm. MDK

46. Falusi udvar. Gouache. 48x32 J.l.j.

Arv. Közl. 1932. I.f.sz. 61.sz./14.l.

F. Boemm Rita

Magyar akvarell és pasztellfestők kiállításain a Nemzeti Szalonban szerepelt.

PH. 930. XII. 14.

Boemm Ritta

szerepel a Nemzeti szalonban a szepesi művészek kiállításán

Nemzeti Cyság 1937. III. 14

[illegible] Ritta (Lőcse, 1868.jan.20.-- Bp. 1948.ápr.16.): festőművész. Drezdai zeneakadémiai tanulmányok után(Párizsban) R. Fleury, J. Lefèvre, Lervy, Merson növendéke volt, majd 1898-ban Bp.-en telepedett le. Néhány oltárképen kivül főképp eredeti technikáju vizfestményeivel tünt fel. Önarcképével Párizsban aranyérmet nyert és a m. államtól 3 éves párizsi ösztöndijat kapott 1894-ben. Bp.-en a Mücsarnokban és a Nemzeti Szalonban állitotta ki képeit. Oltártanulmányai, csendéletei keresettek voltak.

F.R.

Magyar Életrajzi Lexikon

Born Rita festő

Pesti Napló. 1926. febr. 26. 9

Magyar festőművészet Bécsben

Boem Ritta festö

Pesti Hirlap. 1924. máj. 11.15

K. k. l. A Magyar képzőművészűek kiállítása

Boemm Ritta festőművész

Népszava XXXV.évf.1907 szept.29.
232 sz. 7 lap.

Akt kiállitás.

Boemm Ritta festő

Népszava1909 január 27.
22 sz. 5 lap
Művészet,irodalom,kritika.
/ v.d. = Várnai Dániel /
Boemm Ritta kiállitása.

Egyesületek, mükereskedések.
Könyves Kálmán Szalon.

3.

Népszava 1909 január 27.
22 sz. 5 lap
Müvészet, irodalom, kritika.
/ v.d.= Várnai Dániel /
Boemm Ritta kiállitása.

megjön

F. Boemm Ritta

l. Irodalom

Bende 1916

136. l.

137. l.

Témák a
kiüvésiatról
1916

ácsy Mihály.

ár 20-án. † Endenichben
us 1-jén.

arczképe.

balrafordultan ül. Feje elől
bajusza és szakálla, melyet
szemöldöke őszbevegyült;
ált. Ingének gallérja látszik;
bátja fekete; vállaira vetett
t is takarja, prémmel bélelt.
1·5 cm. — Lelt. sz. 1886. —
1900 szeptember 22-én (460
— Az ajándékozást jóváhagyta
sz. leirat (201–901).
Párisban megkezdett képet a
akarta elkészíteni, azonban Türr
ejezés késett.

III
218 (1886).
637 (368).

218

Boemm Ritta

festi

Hul. Löcse 1868.

lärd életr.

Boz Magyarlex

179–181 i. h.

archippet

1931

Boemm Ritta

A nő mint művésznő. Irta Boem Ritta. Az Ujság dec. 25.

1907

(Művészet 1908, 72. l.)

öröndökkel és őrtornyokkal
a mecsetek tornyai uralkodnak.
vezet, jobbra pedig a hajó-

cm.

Boemm Ritta (Fehérné)

élętrajz

źród

Gókássy 66. l.

1933

T. 4680.

partján az erődöket látjuk Ó-
atokkal. Az előtérben balra pedig
át lovas tisztek veszik körül, kik-
k mögött áll. Felirata:

der Blokate von Neu-Orsova

1. die [illegible] Stadt und Festung Neu-
neueröfnete Strasse über Cavilova

vk. 15.6 : 20.1 cm.

5.

Boemm Rita

1909-ben a gróf Eszterházy-díjat, 1911-ben és 1913-ban az állami akvarell díjat, 1917-ben a székesfőváros díját, Londonban pedig ezüstérmet nyert. Ő festette a csákvári, ózdi, érsekújvári evangélikus templomok oltárképeit, úgyszintén a napkóri katolikus templom és az Újkalocsáj kínai magyar missziós telep templomának oltárképét. Több képét megvette Ferencz József király, a Szépművészeti és a Fővárosi múzeum.

opere vinse nel 1909 il premio Esterházy, nel 1911 e nel 1913 il premio dello Stato per l'acquerello, nel 1917 il premio del Municipio di Budapest, a Londra poi la medaglia d'argento. Ha dipinto i quadri degli altari delle chiese protestanti di Csákvár, Ózd, Érsekújvár, nonchè i quadri degli altari della Chiesa cattolica di Napkór e della Chiesa del Campo dei missionari ungheresi di Újkalocsa. Molti suoi quadri sono stati acquistati da Re Francesco Giuseppe, dai Musei di Belle Arti e Municipale di Budapest.

Boemm Rita

Csákvár

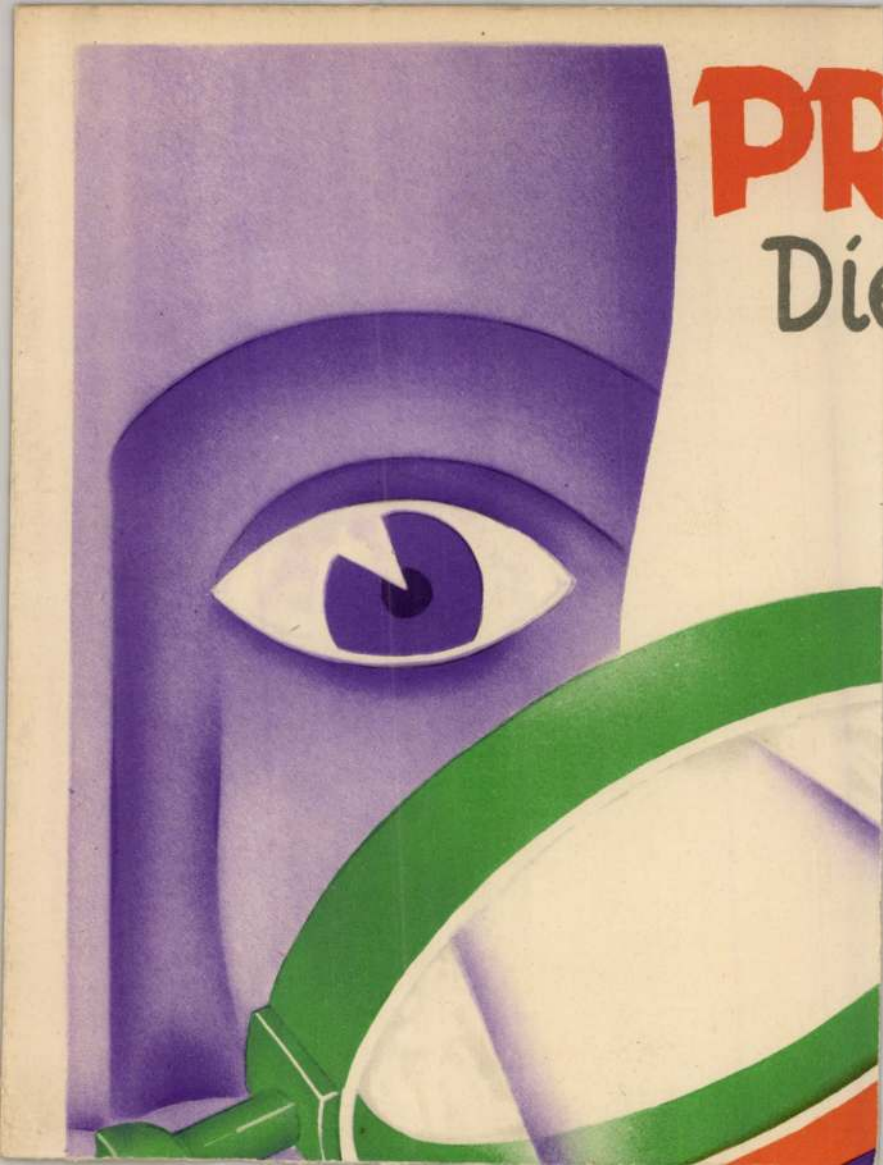
PR
Dí

Cs. Szabó k~~[illegible]~~:

B. R. O-V. 1898.

781. l. (arcképpel)

B. R. zřejmě hrále z Kozovec

K. trol. kan 1909. (archipel)

BOEMM 1. *Ritta (Fehér Kálmanne)*, festő, * Lőcse 1868 jan. 20. Drezdában és Párizsban végzett tanulmányai után 1898. Budapesten telepedett le, ahol egyéni előadású olajfestményei és akvarelljei, nagyobbára interiőrök, felbontott színfoltokkal festve, sűrűn szerepeltek a Műcsarnokban. Oltárképeket is festett (Csákvár, Ózd, Érsekújvár). Liliomok, Virágzó fa és Whist c. képei a Szépművészeti Múzeum tulajdonában vannak.

E. G. I. 122. l.

Löschardt Nándor, ny. Zichyfalvai
v. k. esperes IV. 244.

Boemm Ritta
festőnő

Tőrányi Lajos 1895. jun. 7., 1799. old.
(Művészeti Képzőművészeti osztondíjas.)

Karlsruhe

Boehm Ritta
festőnő

Fővárosi Lapok 1900. dec. 30., 11. old.
(Művészet. Apróbb művészi hírek.)

Katalin

Boemm Ritta

l

Elekfy Jo:
Ar akvarell.

Szépmüvèszet

1942. 287. l

Europa

Tek.

Kiadóhivatalának

Budapest V.

Rothermere utca

III. 2.

Boemm. Ritta

Interieur a Kiscelli
kastélyban c. Lépe
repr.

Gyöngyös y N. 79. l.

A mai m. minoret
1914-15

1916

390. Ismeret

A XVII. sz

I. Ferdinánd neje.: Ann

Vállig, balrafordultan és
Főkötője reczés, inge fodros,
virágos brokát. Rendjelét n
mellett még egy láncz láthat
rejtette. Körirata: »EL. ANN
FERD. I.«.

Ébenfa-dombormű, kerek n
— Lelt. sz. 390. — Értéke 30 K
zeum régiségtárától 1885 januá
14-én (97–885 rgst. sz. N° I: 18

A kiállítására vonatkozó ad
Anna királyné, I. Ferdinand ne

Boemm Ritta

~~Élet. arck.~~

Gell Mad

81. l.

(Arckippel)

Gellert-Madarász

Három évtized tört. életrajzokban

1932

BUDAPEST
1944

kéjűek, a párta fehér, porzói bíborszínűek, termése fekete bogyó. Utak szélén, szántóföldeken gyakori, mérges gyom. A *Sambucus nigra* L. *(fekete bodza*, Európában a Kaukázusig); cserje, sátorozó virágzattal; a párta fehér, a bogyó fekete, az ágak vastag, lágy fehér bélűek. Erdők szélén gyakori. Virágzatát néhol kirántva eszik. Az ú. n. bodzavirágteát szolgáltatja, melynek a gyógyászatban van szerepe (flores Sambuci off.). Bogyója főzve élvezhető,

Gyalogbodza. *a)* virágos ág terméssel, *b)* egy virág, *c)* bogyótermés

de gyógyítóhatású is (baccae Sambuci med.). Fáját és vastag belét különféle célokra használják. Számos változata (var. laciniata, var. rotundifolia, var. argentea, var. virescens stb.) kerti dísznövény. A *Sambucus racemosa* L. *(fürtös bodza)*; Európa, Ázsia, Északamerika mérsékelt tájain honos sötétkérgű cserje, tömött fürt- vagy bugavirágzattal, a bogyótermés pirosszínű. Az ágak bele sárga. Hegyvidéki erdők növénye. A *Sambucus pubescens* Michx. és *S. Sieboldiana* Bl. az előbbi fajnak változata; kultiválják, fáját különféle célokra használják, bogyójából olajat nyernek. PALIK P.

Bodza, románul *Buzeu*, a Sereth jobboldali mellékfolyója. A régi Brassó vm.-ben, a Csukás hegység K-i oldalán ered és a keskeny Bodzaszoroson É-ra folyik. Magyarbodza község közelében mintegy 700 m magas fensíkra ér, hirtelen D-nek fordul és a festői, mély, meredekfalú Kraszna-szorosban eléri a régi határt. A Bodza-forduló síkja kitöltött tómedence. A Kraszna-szoroson műút vezet át. Ezt az utat a római időben is használták, erről tanuskodik az itt talált aranyrudakból álló lelet. P. ORMÓS J.

Bodzai hegység, a Keleti Kárpátok homokkővonulatának a Bodoki hegységtől a Háromszéki medence beszakadásával elválasztott egyik tagja, a Tatrang és a Bodza völgyei között. Sűrű erdőkkel borított zárt hegyvidék, legnagyobb a Csukás tömege, ugyanitt a hegyvidék legmagasabb csúcsa a *Csukás* (1985 m). KÉZ A.

Bodzás, most *Bzané* néven Csehszlovákiához tartozó község Zemplén vm. elcsatolt részében.

Bodzásújlak, most Csehszlovákiához tartozó község Zemplén vm. elcsatolt részében.

Boehlau *Helene*, német írónő, szül. 1859 nov. 22-én Weimarban. Konstantinápolyban az iszlám hitre tért zsidó Arndt doktor (Omar al Rasid) felesége lett s ennek halála után Münchenben telepedett le. Regényei és elbeszélései nagyon kedveltek, főként a sok kiadásban megjelent *Ratsmädelgeschichten* (1888) és a *Neue Ratsmädelgeschichten*, *Altweimarische Geschichten* (1897), melyeknek háttere a Goethekorabeli Weimar. Regényeiben szinte forradalmi formában foglalkozik a nő felszabadításának problémájával: *Der Rangierbahnhof* (1896). *D. Recht d. Mutter* (1897), *Halbtier* (1899). Összegyűjtött művei 1914-ben jelentek meg. KOSZÓ J.

Boehm *Georg*, német paleontológus, szül. 1854 dec. 21-én Franfurt a/d Oder-ben, megh. 1913 március 18-án Freiburg i/Br.-ban, mint az ottani egyetem tanára. Tevékeny részt vett a badeni nagyhercegség területén végzett földtani felvételekben; beutazta Ujzélandot és a Molukki szigeteket és a geológiai és paleontológiai irodalmat számos, becses értekezéssel gyarapította. KORMOS T.

Boehmeria *Jacq.*, az *Urticaceae* (Csalánfélék) család génusza, 45 faja főleg a trópusokon honos. Kis fák, cserjék, vagy félcserjék, átellenesen álló, nagy, váltakozó állású levelekkel. A virágzat egyivarú fűzér vagy buga. A *Boehmeria nivea* (L.) Hook. et Arn., tropikus és mérsékelt Keletázsiában mindenfelé elterjedt, úgy vadon, mint kultúrában. Értékes fonóanyagot szolgáltat *ramie* néven (a csalánvászon anyaga), mely igen szívós, a nedvességnek ellenáll. PALIK P.

Boehmeria nivea. *a)* egyporzós virág

Boemm *Ritta*, férjezett *Fehér Kálmánné*, festő, szül. 1868 jan. 20-án Lőcsén. Először Drezdában tanult, de különös befolyással voltak művészetének kifejlődésére Párisban töltött évei. 1897-ben állandóan Budapesten telepedett le, ahol sűrűn szerepel a tárlatokon. Képei közül különösen város- és falurészletei, vala-

Gutenberg Lex. V. K.

mint interieurjei válnak ki. Tőle valók a csákvári, érsekújvári, ózdi ev. templomok oltárképei. A budapesti Szépművészeti Múzeum több olajfestményét és akvarelljét őrzi. ÉBER L.

Boemm *Tivadar*, festő, Boemm Ritta atyja, szül. 1822 okt. 22-én Munkácson, megh. 1889 júl. 31-én Drezdában. Drezdában és Párisban tanult. 1859-ben Lőcsén telepedett le. 1870—82-ig rajztanár volt Lőcsén és nagy tevékenységet fejtett ki, mint arcképfestő. De festett oltárképeket is, így tőle való a lőcsei minorita templom és a dobsinai templom oltárképe. 1882-ben Drezdába költözött. ÉBER L.

Boér *(Berivoji, Récsei, Kopacseli, Kövesdi)*, fogarasföldi ősnemes *család*, amely kun-bolgár telepesektől származik. Konstantin 1302-ben fogarasi alkapitány. Az 1507-ben élő Istvánnak Péter nevű fiától a Récsei előnevet viselő ág, Bálint nevű fiától pedig a Berivoji, Kopacseli és Kövesdi előneveket viselő ágak származnak. A récsei ág sarja *báró Récsey Ádám* (megh. 1852-ben) táborszernagy. A kövesdi ágból *József*, Tordamegye főispánja, családi nevének *Huszár*-ra való átváltoztatásával 1728-ban magyar báróságot kapott. SZILÁGYI L.

Boér *Elek (Kövesdi)*, közigazgatási jogász, szül. 1872 nov. 26-án Csapón (Kis-Küküllő vm.). 1898-ban avatták Kolozsvárott sub auspiciis Regis az államtudományok doktorává. Megyéjében először szolgabíró, majd aljegyző lett, közben Kolozsvárott a közigazgatási jog magántanárává habilitálták. 1910-ben a kolozsvári egyetemen a közigazgatási és pénzügyi jog nyilvános rendes tanára lett. 1922-ben nyugalomba vonult. Nagyobb munkái: *A porosz község, kör s tartományok szervezete* (Kolozsvár, 1898), *Közigazgatási bíráskodás* (Budapest, 1907), *Magyar közigazgatási jog* (Kolozsvár, 1908), *A közigazgatási intézkedések jogereje* (1910). V. NAGY I.

Boér *Elek (Kövesdi) ifj.*, szül. 1898 szept. 15-én Kolozsvárott. 1922-ben sub auspiciis Gubernatoris az államtudományok doktorává avatták a szegedi egyetemen. A Hazai Bank titkára. 1929-ben a szegedi egyetem jog- és államtudományi karán magántanárrá habilitálták a közgazdaságtan elmélete tárgykörből. Nagyobb munkái: *A konjunktúra elmélete* (Budapest, 1927), *Diszkont és pénzelmélet* (Budapest, 1928). V. NAGY I.

Boereni, *Boérfalva* most Romániához tartozó régi szolnok-dobokavm.-i község mai neve.

Boerescu *Vazul*, román államférfiú, szül. 1830 jan. 1-én Bukarestban, megh. 1883-ban. Mint egyetemi hallgató, a párisi kongresszushoz 1856-ban emlékiratot nyujtott be a két fejedelemség: Moldva és Havasalföld politikai és gazdasági helyzetéről. Ebből alkotja későbbi munkáját: *La Roumanie après le traité de Paris du 30. Mars 1856*. Igazságügyi miniszter volt 1860-ban és közoktatásügyi miniszter 1873—75-ig, majd nagykövet Párisban. 1875-ben alapította az első román biztosító társaságot, a Dáciát. Közzétette a két fejedelemség egyesülése után hozott törvények gyüjteményét. ALEXICS GY.

Boérfalva, most *Boereni* néven Romániához tartozó község a régi Szolnok-Doboka vm.-ben.

Boerhaave *Hermann*, németalföldi orvos, egyetemi tanár, szül. 1668 dec 31-én Voorhoutban Leiden mellett, megh. 1738 szept. 23-án. Eleinte fiziológiával, matematikával és teológiával foglalkozott és csak azután ment orvosi pályára. Tudományos munkáival oly hírnévre tett szert, hogy 1701-ben a leideni egyetemre az elméleti orvostan tanárának hívták meg. Később kedvenc tárgyának, a kémiának és a gyakorlati orvostannak lett a tanára. Leiden városa szobrot emelt neki. Nagyszámú munkái közül megemlítjük: *Institutiones medicae in usus annuae exercitationis domesticos digestae* (1708), melyben alaprajzát adja az elméleti orvostudománynak; *Aphorismi de cognoscendis et curandis morbis in usum doctrinae medicae*, melyben a betegségeket tárgyalja. ANTAL J.

Boerok (holl., ejtsd: *búrok*), néptörzs, lásd: *Búrok*.

Boethius *Anicius Manlius Torquatus Severinus*, római államférfi és filozófus, élt 480—525-ig. 510-ben konzul volt. Theodorik keleti gót király összeesküvés gyanúja miatt kivégeztette. Lefordította és kommentálta Arisztotelészt, továbbá Nikomachosz, Euklidész, Archimedész és Ptolemaiosz matematikai munkáit. Foglalkozott zenével is. Főműve, *De consolatione philosophiae* az emberi sors változandóságát és az erény boldogító hatalmát fejtegeti. Teológiai iratok is maradtak fenn tőle (így *De sancta trinitate)*, melyeknek hitelességét azonban némelyek kétségbe vonták. KARDOS L.

Boëthius *Simon*, svéd történetíró, szül. 1850 márc. 6-án Sävsnäsben, megh. 1924 márc. 29-én Upsalában. 1889—1915-ig az upsalai egyetem történelemtanára, 1891—92-ben konzervatívpárti képviselő volt. Több történelmi munkát írt, többek között: *Sveriges historia* (1879, 7. kiadás 1922.), *Om statslivet* (Az állami életről, 1916). MEZEY D.

Boettner *Johann*, német kertészeti szakíró és szaklapszerkesztő Frankfurt a. Oderban, szül. 1840-ben. Nevezetesebb, nálunk is jól ismert népszerűsítő kertészeti munkái:

Boem Ritta

Körösfőn vinzavonul-
tan él. Nem
vett részt a kalota-
szegi tehetek képzőmű-
részeti kiállításán.
Mindőnze egy magán-
tulajdonban lévő régibb
képet állitotta ki a ren-
deröség -

Jánosházy György:
Kalotaszeg a művé-
szetben. Kolozsvári
Szemle 1944. 151. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Boemm Ritta

vitavezetője Lányi Károly.

Boemm Ritta özv. Fehér Kálmánné festőművésznő Budapesten 80 éves korában meghalt. Drezdában és Párisban tanult, majd Budapesten állandóan szerepelt a kiállításokon. 1909-ben megnyerte a Műcsarnok Esterházy-díját, több képét a Szépművészeti Múzeum vásárolta meg. Az ózdi, csákvári és érsekújvári templomok oltárképeit is ő festette és különösen eredeti technikájú vízfestményeivel tünt fel. Kedden ½3-kor temetik a farkasréti temetőben.

1948
IV
20

Hírlap.

M á s o l a t

ad 328

38 39

Szá

A Műemlékek Országos Bizo

F.hó 5-én, 8

móben a mai napon szállito

DOLGOZATOK a

Régiségtudományi Intézetb

12 P árban.

Kiáll tru

Insert Two

M. Génin. 1898

822. l. (Keppel)

Kovács K.: M. kiadó

RT. mülap-kiadó. 1947.

Bp 1912.

Boem Ritta

(Fehér Kálmánné)

bő életrajz

lásd

Karczagmagyállam ...

371, 372 h.

1932

Boemm Ritta

vül. 1868

irod

15. l.

Kösz E. ~~Zips~~ 34. l.

Köszeghy E.: Bildnismalerei in der Zips. Katalog der Zipser Porträtausstellung. Kežmarok-Kesmark. 1933. 15, 34. l. —

Nemzeti Legitimista Néppárt
V., Bálvány-u. 5.
Telefon: 883-37, 883-68.

Kedves Barátom!

Többször és nyiltan szállítam szem
mely a mai veszedelmes külpolitikai h
vezetett. Nem sikerült. Ezért még a kép
pártjából.

Az ország sorsáért való mélységes
kapcsolatom arra kötelez, hogy tovább ki
érdekeit, a polgárság nyugalmát és a gaz

Én tehát felveszem a harcot, a
ki az országot a mai szörnyű helyzetéből

kibontom a legitimizm

„Istenért, Ki

indulok uj alkotmányos küzdelembe, ezel

Ladanyi M: Pesterzsébet, Kispest környéke.
MVM. XVIII. 1936

Boemm Ritta

festő
szul. 1868 Lőcsén
Budapesten 10 évig volt
festőiskolája.
Sorokszáron lakott
az 1930-as években.

Szód
2

Lad Perzsébet

291. l.
(Személyi adattár)

Az adatokat
valószínűleg Sorok-
száron lakó-leánya
Fehér Lolly (laid ott)
adta s így nem bizonyos
hogy ő nincs lakott.

A másolat hitelé

iga.

Boemm Ritta

Gestorno

ivod
2

Krück. I. 126. l.

Fábján Gábor levelei V. 142

Boemm Ritta

Tanulmányait Drezdában és Párizsban végezte. 1898-ban haza jött, azóta itthon dolgozik. Műveivel 1909-ben a Gróf Esterházy-díjat, 1911-ben és 1913-ban az állami akvarell-díjat, 1917-ben a székesfővárosi díjat, Londonban pedig ezüst érmet nyert. Ő festette a csákvári, ózdi, érsekujvári, úgyszintén a napkori katolikus templom és az ujkalocsai kínai magyar missziós-telep templomának oltárképét. Több képét megvette Ferenc József király, a Szépművészeti és a Fővárosi Múzeum.

She finished her study in Dresden and in Paris. In year of 1898 she came back to Hungary had from this time she is working here. He won many prices as: in year 1909 she won the price of earl Esterházy, in 1911 and 1913 the price os the state aquarelle, and in 1917 our metropolitan price, in London she won a silver medal. She painted the Csákvár, Ózd, Érsekujvár and Napkor churches, has created the altar-piece of the chinese-hungarian mission's church in New-Kalocsa. One can see her pictures an several museums.

Elle a terminé ses etudes en Dresden et en Paris, est revenn en 1898, depuis ce temps elle travaille chez nous. Elle a obtenn chez nous ainsi qu' á l'étranger phisieures decorations avec ses ouvrages. Elle fit sensation par ses compositions religenses et louent dignement sa nom. Plusieurs de ses travaux sont dans les Musees.

Magyar Nemzeti Múzeum

1939. 5. 7.

(B.R. kézjegy)

IV. Terem.

43 MARSILI Emilio. Éneklő gyermek. Bronzszobor. 350 frt.

44 PESKE Géza. Nesze kenyér, pipusom. Olajf. 500 frt.

45 VAJDA Zsigmond. Gyermekcsoport. Olajfestm. Magántulajdon.

46 FERRARIS Artúr. F. úrnő arcképe. Olajf. Magántulajdon.

47 STRÓBL Zsófia. Csendélet. Olajf. 150 frt.

48 JAKESCH Heinrich. Reggel. Olajf. 200 frt.

49 TÖLGYESSY Artúr. Kelő hold. Olajf. Eladó.

50 TARNÓCZY Berta. Őszi est. Olajf. 150 frt.

51 TELEPY Károly. Pojana Flora

Babák. Boemm Ritta olajfestménye

Magyar Nemzeti Múzeum
1939. 5. 22.

Boemm R.

Az én falum. Csallóközi Farkas Lőrinc olajfestménye

Mūé

Mūvész-élet, 1933, 12-13 sz.

4. l. (: mūterem látogatás)

8. l. (kép)

Boemm Rita

l.

Müwarnok

1898.95.l. - 1899, 396 l.

(B. R. festőiskolája.)

Székesfővárosi Könyvtár II. 238.

BOEMM RITTA
VÁZLATKÖMYVÉBŐL
413

Műv. 1.
Művészet 1902.

nak, jelentősége nem csökkent, érdemei nagyok. Mindössze annyi változás történt, hogy a házi vízvezetékek korszaka óta kissé elbujva surran az emberek otthonába. A ki végigsétál Budapest utcáin, annak fogalma sincs róla, merre, hogyan jut házainkba ez a fontos elem. Némi rosszhiszeműséggel azt hihetné, hogy Budapest a korhelyek eldorádója, a hol csupán borocskát színak az emberek. Csakugyan, alig van ebben a városban nyoma annak, hogy létének alapja, a víz, nem hiányzik itt sem. Kivéve persze az öreg Dunát. A városkép, a melyből hiányzik a legfontosabb elem megjelölése, hiányos és művészietlen. A városképnek ugyanis el kell árulnia, mi folyik a falak közt, mi végből, mi alapon áll egymás mellett e sok ház, mit űznek a lakói, minő az életük. A helyesen szabott utca és tér, a művésziesen épített házak közvetlenül adnak erről számot. Manchester egész mást árul el látogatóinak, mint Róma, Temesvár mást, mint Bártfa, Hódmezővásárhely mást, mint Pozsony. Fontos dolog ez az ön-elárulás a város artisztikus mérlegelésében. S a mi fontos egészben véve, az fontos részleteiben is. Budapest városképének művészietlenségét sok egyében kívül az is nagyon tökéletlenné teszi, hogy fontos vérkeringését alig árulja el valahol is művészi munka.

Vannak bizonyos logikus folyományai a művészi munkának, a melyek törvényszerűek. Az iparművész, a midőn széket, szekrényt tervel: tagokat kapcsol össze s a hol ezek összeérnek, világosan megmutatja, még pedig hangsúlylyal, hogy itt van a szerkezet punctum saliense. Az építész, a midőn házat épít, a homlokzaton erőteljesen kidomborítja, hogy mi foglaltatik benn a házban. Ez az architektus punctum saliense. A szobrász és festő pedig stílust ad művének azzal, hogy lelke hangulatát végig kidomborítja művén: ez az ő lényeges feladata. Ilyen törvénye van a városrendező művésznek is: neki utcáival, tereivel el kell árulnia a negyed jellemét, mutatnia kell, hogy erre folyik a közlekedés árja, arra meg a luxus-élet sétál, itt dolgoznak az emberek, amott villasorokban pihennek, itt artisztikusabb, amott gépiesebb az élet. Fel kell fednie a város titkait: emitt dombot teremtett az Úristen, lám az ember telerakja házakkal, a honnan messzi belátni s okosan utat vezet rá, kanyargó-menedékest a kocsi, lépcsőset a gyalogos számára. Lenn azonban fülledt a völgy, ott tereket kell kihasítani, sok levegővel. És itt kezdődik a kút szerepe is. Állitania kell kutakat a városkép oly pontjaira, a hol azok beszédesek, szabadok, könnyen megkörnyékezhetők, ezek a kutak pedig dokumentálják itt a város legszebb és legfontosabb pontjain, hogy e hatalmas téglatestben élő vér kering. A mit föntebb az iparművész, az építész, a festő és a szobrász művének alaptörvényéről mondottunk: ugyanazt kell érvényesítenie a városrendezőnek itt. A kút, ha művészi, nyomatékosan hangsúlyozza a víz mindenható jelenlétét. S ha manapság alagcsövekben, rejtve hajtják a vizet a házakba: annál erőteljesebben kell hangsúlyozni a föld alá bujtatott elem munkáját és feladatát művészi megoldás által. Stilisztikailag tehát ma a művészi kút szükségesebb kiegészítője a városképnek, mint volt hajdanában.

Tegyük fel, hogy akadna Budapesten tíz Milacher Lajos és szobrászaink egyszeribe tíz kút-terv problemájával állanának szemközt. Első gondolatuk bizonyára az volna, hogy miféle módon feleljenek meg ennek a kivánságnak.

A kút művészeti szükségességéről ime áttérit minket ez a kérdés a kút artisztikumára.

Könnyű volna azt mondani, hogy lám, ha a víz a legfontosabb valami a városban: ennek a fontosságát kell valamiképen kifejezni. Ez a válasz azonban nem ad semmi kézzelfogható részletet. Legfeljebb arra csábithatna valamely akadémikus lelket, hogy néhány néni vagy bácsi alakjával szépen agyonallegorizálná ezt a sovány gondolatot is.

Hogy valamiképen megkörnyékezzük a problemát, a melyet kissé bajos preciz szókba foglalni, vissza kell idéznünk emlékezetünkbe azoknak a jó és rossz kutaknak képét, a melyeket itt is, ott is láttunk. Ezek némelyike egyszerű mimelése volt a forrás képének: kőhalom, a melyből lecsurgott a víz. Egy ily kút nem való a városképbe, mert a forrás naturalisztikus másolata nem illik stílszerűen a nagyváros háztengerébe, három-négyemeletes paloták közé. A megoldás ily formája tehát

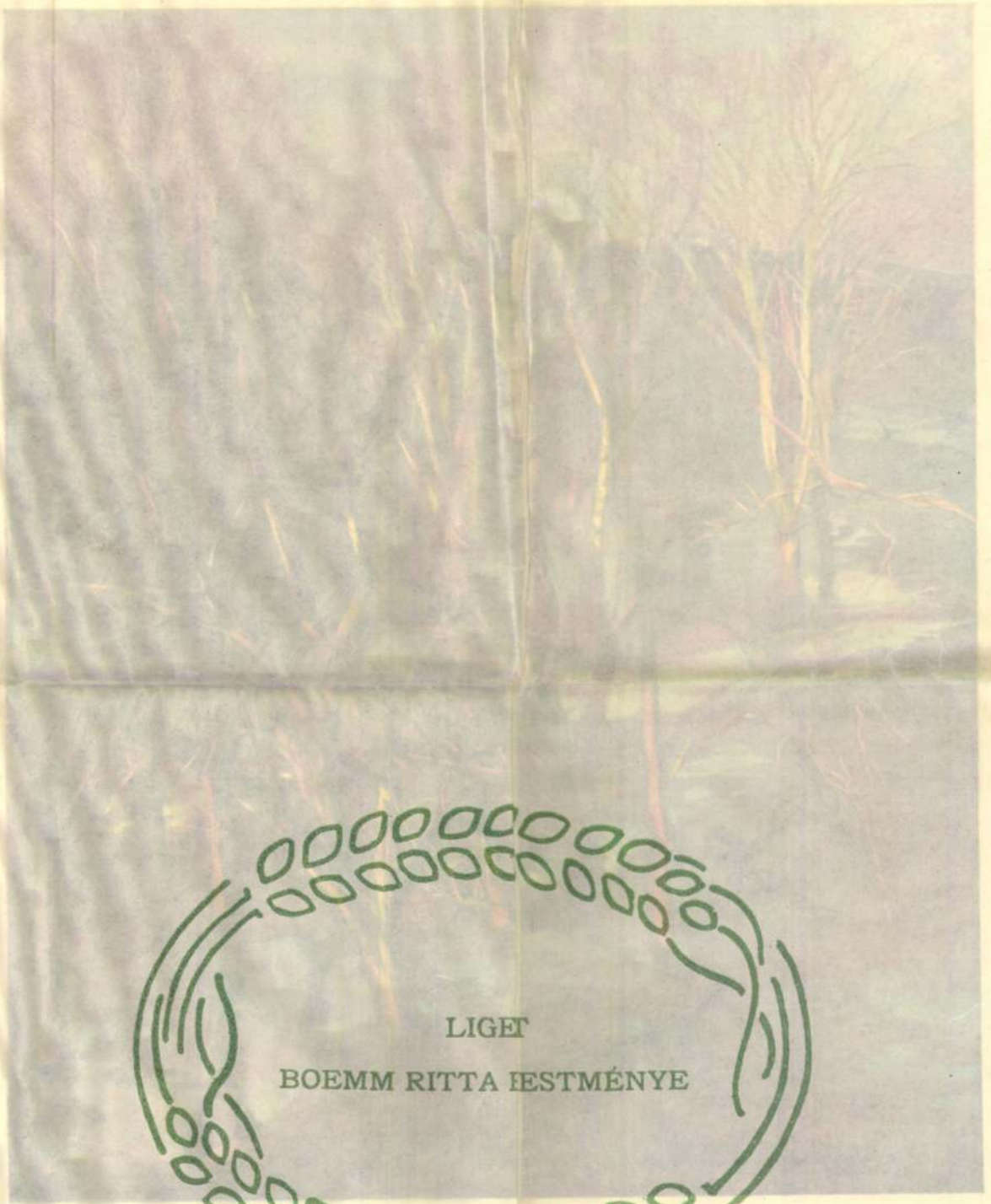

LIGET

BOEMM RITTA FESTMÉNYE

Művész

1910. I. szám

Boemm Ritta

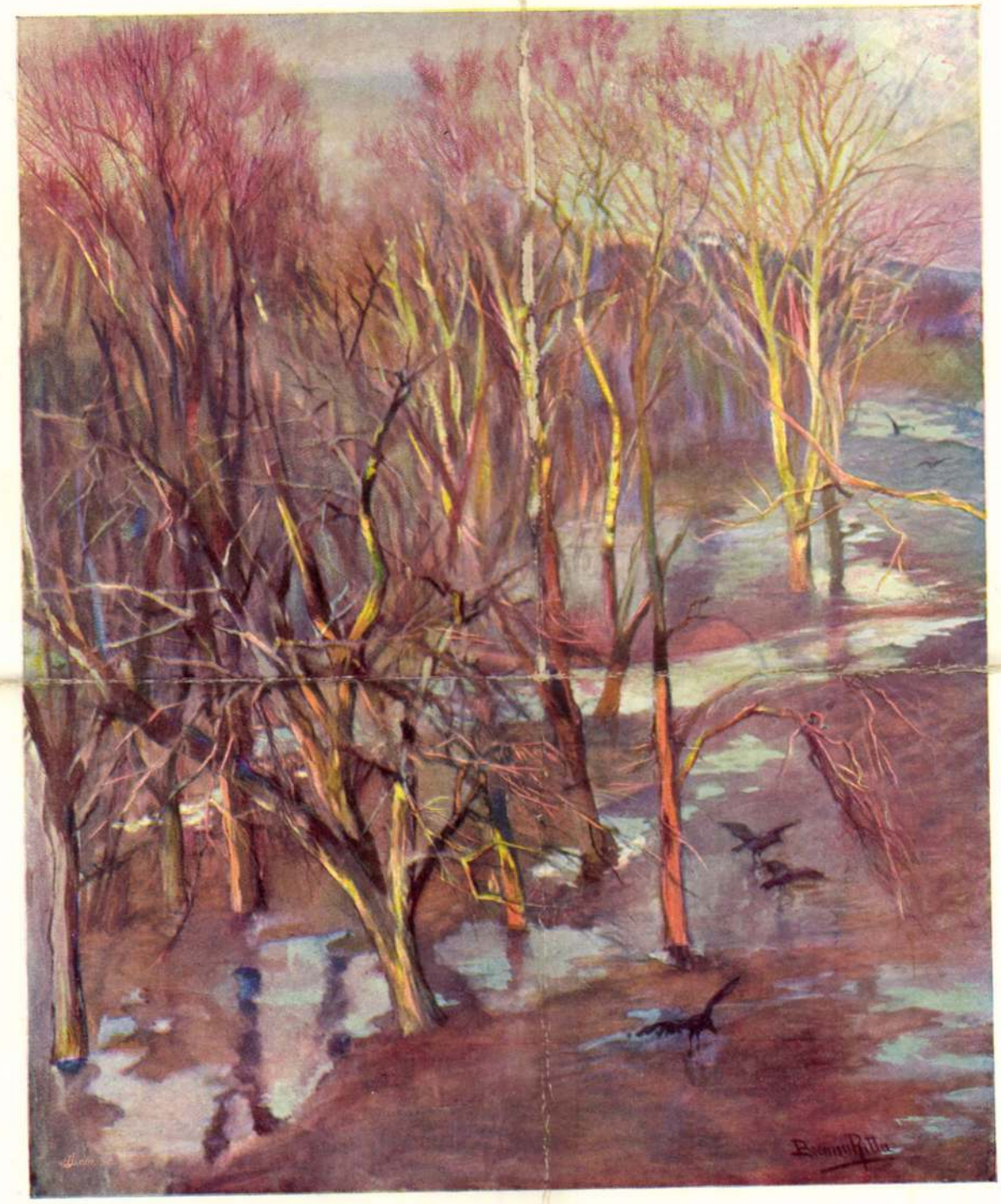

LIGET
BOEMM RITTA FESTMÉNYE

Kissvárhegy
Boemm Ritta festménye.
Az Esterházy-díj nyertese.

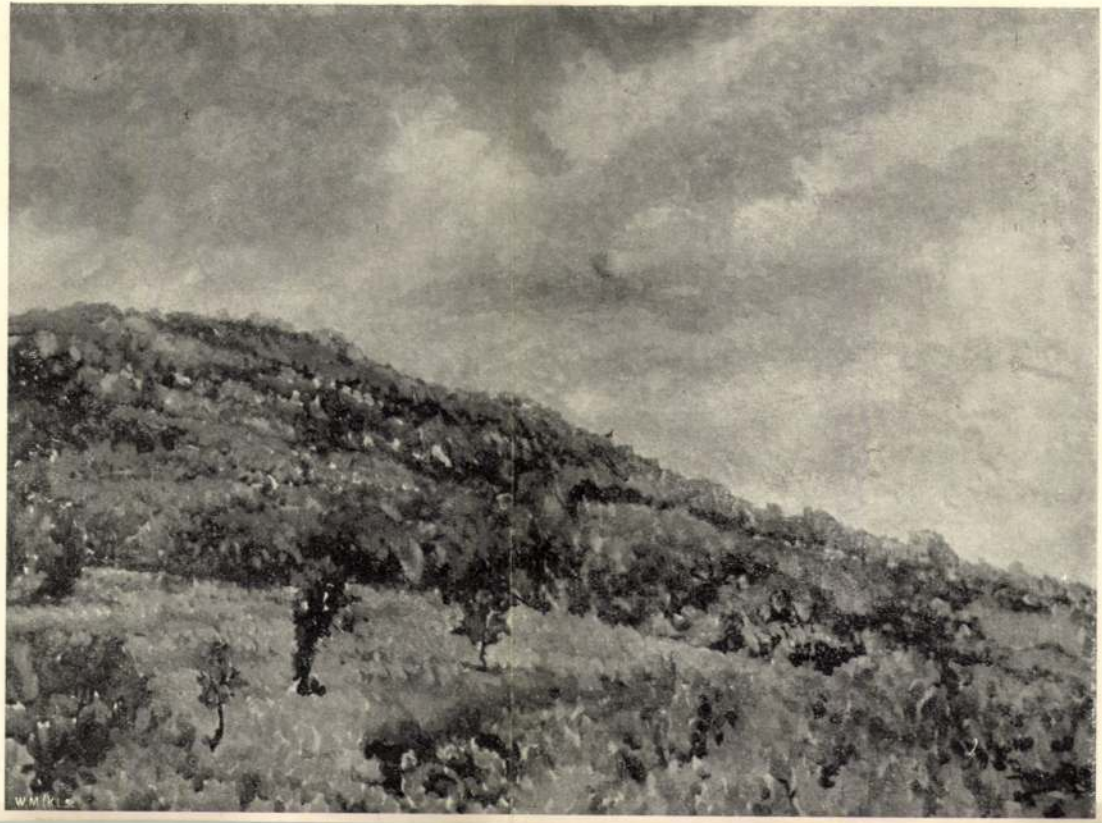

Boemm Ritta

szorosításai voltak láthatók s előkelő egyéniségek vetekedtek őt vendégül láthatni. A Képzőművészeti Társulat művésztagjai a Margit-szigeten fényes bankettet rendeztek tiszteletére. Zichy sziporkázó szellemességgel válaszolt a felköszöntőkre s tapintatosan és szerényen kollegáira hárította a laikusok túlzó dícséreteit. A forradalom előtti Waldmüller-iskolának növendékei közül, kik Zichyvel együtt tanultak, Jakobey Károly, Klimkovics Ferenc szintén jelen voltak a felejthetetlen estén. A forradalom előtti bécsi időkről folyván a szó és adomázás, Zichy a menű-kártyák hátlapjára néhány típikus alakját rajzolta az akkori Bécsnek gyors egymásutánban.

Ugyancsak ez időtájt volt kiállítva a Képzőművészeti Társulat egyik felújított tárlatán Munkácsy Mihálynak „Lakodalmi hivogatója“ is.

A kép igen érdekelte gróf Andrássy Gyula akkori miniszterelnököt, de sokféle teendői miatt, bár hosszú ideig várták, csak akkor nézett be a kiállításba, mikor már Munkácsy festményét Bécsbe küldötték színes sokszorosítás végett. Mivel Andrássy a képre igen kíváncsi volt, táviratilag visszahozatták s még néhány napig ki volt állítva.

Egy más, szintén érdekes eset híre járt ugyanakkor szájról-szájra.

Az eset szereplői Barabás (mint már akkor is nevezték, az öreg) s egy milliomos londoni bankár Pickersgill voltak. Pickersgill megrendelte egész alakú, életnagyságú arcképét Barabásnál s a kép árának meghatározását a művészre bízta.

A kitünően sikerült képért Barabás ezerkétszáz forintot kért (jellemző az akkori viszonyokra) s a bankár ez összegen kívül ugyanily értékű ajándékot küldött a művésznek.

Barabás abban az időben igen sok a közéletben szereplő férfiú arcképét rajzolta kőre, átlag hetenkint két ilyen kőrajzot készített. A jelesek e Pantheonját Verebi Soma látta

17

Művészet 1910. 20. l.

képerrel 45. l.

Mão. 2. 1937. 62. l.

(n. d.: Srepesich a N. Sval-Gau

N. Szal. Alm.

Ap 1912. 128, 153. l.

Ф. 2, оп. 2, ед. хр. 4

Дер. [illegible] - 154 л., [illegible] г., [illegible]

lett volna venni, ebből a néniék sokára esznek... Visszamászhatok a kerítésen? Nem szeretek körülmenni az utcán.

A két felnőtt egyszerre bólintott. Nézték a gyerek piszkos, vékony lábszárát, amint visszamászott a szomszédba. Egymásra néztek. A férfi sajgó kezét lóbálta és így szólt:

— Milyen ügyesen megszegezte a lugast ez a kis gyerek...

— Jancsika... — mondta lágyan az asszony és lemutatott a gondosan kapált szamócaágyba — szép kis lábai vannak... nézd, hogy elál! a kisujja a többitől... kis gyerekláb... — És elsírta magát.

A férfi megfordult, a házra nézett, amely elé diófát ültettek, hogy valamikor hűs lombsátrat kapjanak Békeházukra. A ház zöldre festett ablakai rejtélyesen néztek a diófára, a kertre, a rózsafákra. Minden hallgatott, várt, remélt. Minden félt. A csendtől, a pusztulástól, a magánytól. A férfi gondolatai befutottak a kényelmes, békés szobákba és hirtelen nem talált bennük semmi megnyugtatót. Gyorsan visszatért a kertbe, az életbe, az asszonyhoz. Megcsapott jobbkezét az asszony vállára tette:

— Klára...

Az asszony mély, hosszas nevetéssel hajolt a sötét földre a szamócatövek fölé:

— Eladom a nagyszekrényt a kis szobából és bebutorozzuk... mert a házunk, az itt marad.

— És a lugas... — nevetett a férfi az éretlen szőlőfürtökre.

ŐSZI HANGULAT

Az aranyló suttogó lombok
Ezüstös szírma aludni tér...
Mint rozsdafoltos pitykegomfbok
Vezeklőn a röpke tavaszér'.

A törpe nyár szórja szét
fpénzét
Halála fütyörésző bánat...
Visszaringat egy édes szépség
Kuvikol a hervadó mának.

Opálos fényű ködök szállnak
Zizzen a bágyadt alkonyi szél
A párás függönyóriásnak...
Hulló könnye sárga falevél.

Az öreg faun táncra perdül
És eldanolja mit álmodott
Nótája bánatosan csendül...
Szegény egy utolsót mulatott.

Halál tavasza susogja most
Nimfa szemérmes hattyúdalát
Haldoklása oly csodálatos...
Szívembe sírja bucsúszavát.

Sonkovics Kálmán.

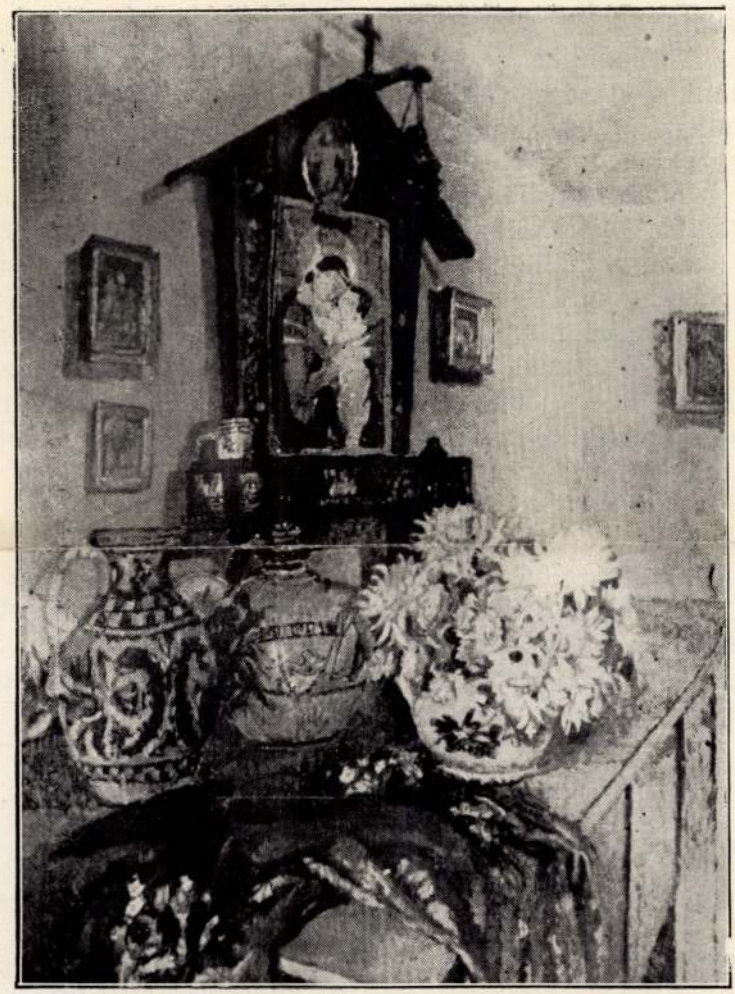

Csendes sarok.
Boemm Ritta vízfestménye.
A Nemzeti Szalon kiállításán megvette az állam.

Ősz a művészetben

(Bpest, 1940.) 15. l.

PH 1909 Jan. 27

(B. R. Middleton)

Boemm Ritta

Az ősz virágai c-
kepe szines repr-

A Pesti Hirlap Vasárnapja

1930. 44. sz.

Virág csendélet
szines repr

U.o. 1930. 23. sz.

Komárom és Esztergom közigazgatásilag egyelőre egyesitett vármegyék alispánjától.

ENGLÄNDER FERENCZ, TATA

834 DEC. 13. 17.

2
11695 szám

193

Műemlékek Országos Bizottsága

Budapest

Hivatalból

dij átalányozva.

Boemm Ritta

U. 3764

Kiss virgoh c.
olaff.
osmiesen repr.

Pesti Hirlap Vasárnapja
1930. jun. 8.

368

9. julius 15-én.)

n.

nántó-földön egy magyar bérés kezeli az
ökörpárt fogott s a melylyel bal felé ha-
lap van, csokorra kötött nyakkendője fekete,
ge s gatyája bő. Mögötte a pajtát látjuk, a
ör áll. A pajta tetején galambok ülnek, felette
k. A derült ég körmyen felhőrött. Jelvére alól

1 4

éretei 33 : 51·5 cm.

90-ben.

503.

21

Boemm Ritta

U. 3823

Az ősz virágai c.
kéje repr.

Pesti HV.

1930 nov. 1.

Cím Elp.

4558. Alfred Zoff:

Sz. Grarban 1852 decem

Esti napfény Chi

Az előtért elfoglaló csa
kat ~~[illegible]~~ olyan világítja meg
és az utcán járó vagy álldog
~~[illegible]~~ utoppiak körül egy a körülötte lévő
ül holmija ~~meg~~ mellett. A csillogó
felhőrött. Felrése alól balra: A

Vászon, mér. 37:49.9 c
ke 200 K.-- Grof Andrássy Dé
9-én /621-913/.-- A Magyar N
913/.-- ~~Átvétetett 1913 ápri~~
lentetett 1914 márczius 30-a

Boemm Ritta

Pevällag III.

1377. l.

Boemm Ritta

4013. Boemm Ritta.

Sz. Lőcsén 1868 január 20-án.

Virágzó fa.

Egy dombos vidék előterében díszlik, magánosan áll és a törzséből kiágazó három ágnak galyait sárgás-fehér virágok borítják. Közelében bozótok nőnek. Az égbolt felhőzött. Jelzése alól jobbra: »*Boemm Ritta*«.

Vászon, méretei 75 : 91·5 cm. — Lelt. sz. 4013. — Vétetett az 1911 január 19-iki 505 sz. leirat alapján 650 K-án (194–911). — Kifizettetett 1911 márczius 9-én. — Elszámoltatott 1911 április 8-án (1006–911). — Az elszámolást jóváhagyta az 1912 április 15-iki 24090–911 szvsz. határozat (873–912).

III

575 (4013).

601 (56).

III : 575.

VÉA 1911

3693. Boemm Ritta.

Sz. Lőcsén 1868 január 20-án.

Liliomok.

Egy dombos vidék előterében szemlélhetők, a hol egy rozoga rácskerítéssel körülvett területen nagy mennyiségben virágzanak. A háttérben balról földszintes ház és azon túl erdő látszik. Jelzése alól jobbra: »*Boemm Ritta*«.

Vászon, méretei 76·5 : 120 cm. — Lelt. sz. 3693. — Vétetett az 1908 január 15-iki 146170–907 sz. engedély szerint 1200 K-án (153–908). — Elszámoltatott 1908 április 27-én (730–908).— Az elszámolást jóváhagyta az 1911 márczius 11-iki 11525–910 szvsz. határozat (911–911).

III
498 (3693.)
601 (56.)

III : 498

Vét 1908

1657. Boem Ritta.
Sz. Lőcsen 1868 január 20-án.
Whist.

A szoba közepén egy négyszögletes asztalnál, két idősebb hölgy whistezik, a kik térden alólig ábrázolvák. Az innen kissé jobbra néz és a treff-ötöst játszja ki; a szemben és a balra ülő pedig figyelve lesi, hogy a jobbról helyet foglalt fekete főkötős asszonyság, mit fog ráadni. Az egész őszhaju társaság sötét ruhát visel és tagjai közül kettő csiptetőt használ. Az asztal felett égő petroleum-lámpa lóg; a háttérben fodros fehér kötényes leány kávés-csészét visz kifelé; a fal melletti szekrényen óra áll és balról a falon keretes kép lóg. Jelzése alól balra: Ritta Boemm.

Vászon, méretei 70.2:98 cm. 90432
Vétetett 1898: XII. 31-én a sz. rendelettel 300 frtért.
Elszámoltatott 1899: IV. 6-án (14/99).
Az elszámolást elfogadta 1899: V. 25-én a 29855 sz. leirat (277/99).
Az 1899: IV. 28-iki 30480 sz. rendelet alapján ((213/99), 1899: V. 11-én, kiadott az aradi Muzeumnak (223/99, 267/99) és az a erre vonatkozó jelentést (241/99) tudomásul vette az 1899: VI. 30-diki 36384 leirat. (461/99).

Vid. Szm.

<Boemm Ritta>

< > mitgeschrieben

Repr.

Rat Str 128. l.

Rottenbiller Ö:

B R. gyűjt. kiáll.

Függ. kor. 1909 jan

28.

Boemm Ritta

Szefeltlex 127. l.

Bö élétr. arck.

u. o. 486. l.

SzeMFT

AZ OR
MAGYA

Kelet. **Oldalszám.**

A címzett neve:

FOSZTÓ ÉS TÁRSA NAGY

Budapest, VI., Szondi-u 20.

Tá

Herrn KARL NEUMANN,

WIEN.
I., Stubenr. 16.

Levelük jele: **Levelük kelte:**

Tárgy: Verkaufs von der Kommissionswa

Wir teilen Ihnen mit, dass es von der kommissionsware

2.500 kg Zinkblech

gegen Bahrzahlung verkaufen.

SI „KOSSUTH LAJOS" FELSŐKERESKEDELMI ISKOLA

A Magyar Akvarell- és Pasztell-festők Társaságának a Nemzeti Szalon Művészeti Egyesület kiállítási helyiségeiben rendezett nagysikerű kiállításáról a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter több kiállító művésztől vásárolt. Megvette *Boem Ritta:* „Csendes sarok" c., *Elekfy Jenő:* „Malom alja" c., *Halápy Ede:* „Kis-Svábhegy" és „Sulykolás" c., *Istókovits Kálmán:* „Halász-tanya" c., *Komjáthy Gyula:* „Petinkó lányom beteg" c., *Raáb Ervin:* „Virágzó fák" c. és *Varga N. Lajos:* „Illyefalvi templom" c. vízfestményét és *Kássa Gábor:* „Ősz a tanyán" című pasztellrajzát.

illa. — A város-
ályázata.
illa. — Pasaréti
ak tervpályázata.
Dr. Márkus Jenő
et tervpályázata.
ztina-téri bérház.
ája.

Szépművészet
1941. 49. l.

Boem Ritta

Sándy Gyula
Sárkány István
Schodits Lajos
ifj. Schömer Ferenc
Schulek János
Sebestyén Artur
Spiegel Frigyes
Sterk Izidor
Szabó Gyula

Tábori K.

M. művészünk. PN

1912 dec. 25 (önarck)

Az eső nagyon rakezd. Hár istennek. Segít az oltóknak.
A ruha már hozzám tapadt. Egy víz vagyok. Fázom.

Boemm Ritta
Tavasz a művészetben
[Bpest, 1940) 37. l.

Enteriör.
Boemm Ritta
vízfestménye.

Az egyik csendőr lekapja a puskáját. Minden szem arra fordul.

— Ki... mi... mi az... odaát, szomszédasszony? — kiabálnak össze-vissza.

— Büdös cigány... lopni akart! – felelnek a tűz mellől.

— Az ám! — üt a fejére mellettem egy öreg paraszt és már ballag is vissza az úton, még pedig sietve.

A cigány... meg a lopás... másnak is eszébe jut. Asszonyok, emberek olvadnak le a tömegből. A tűz tovább serceg. A tűzoltók sisakja csillog, a leventék fáradhatatlanok és az öreg foghíjas még mindig azt hajtogatja:

— Hijába, kénküves láng, nem alszik el...

Asszonyféle szalad a sötétben és a tömeget vizsgálja.

— Andris, Andris... — kiabál már messziről.

— No mi a? — vág rá egy hang a sötétből.

— Oda a kisbornyu... elvitték...

Egyszerre beszél és egyszerre indul mindenki. Minden háznál van valami féltenivaló és, hogy a villanyt szétbontották, még nagyobb a sötétség.

Az ácsorgók jórésze szétszalad.

Boemm Ritta

wód
z
Thieme-Becker
IV. 201. l.
(Łyka)

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

Boemm Ritta

az érsekújvári ev. templom oltárképe

mely a Magvetőt ábrázolja, fenti műve

Racin Érsekujvár

36. l.

Thaiss J.:

Érsekújvári műemlékei

Érsújv. 1932

Tövis B.R képei

A Hét 1909 jan. 31

Boemm-kiállítás a Könyves Kálmán szalonjában — Boemm Ritta: Otthon

ami lelkem mélyéig megrázott . . . még e percben is kábultja vagyok . . . hallgasd meg.

A Massenet „Manon"-ját adták. Az első felvonás fináléjában minduntalan felujjong a „Páris hív!" motivuma. Én borzongva visszahúzódtam a páholy mélyébe és leginkább sírni szerettem volna. A zene mindig fölkorbácsolja az emlékeimet a legtitkosabb, legmélyebb álmok fenekéről.

A függöny leereszkedik . . . világosság . . . egymásra nézegető arcok . . . elszórt tapsok . . . egyre hangosabb társalgás.

Hirtelen, mintha valami láthatatlan finom, de annál élesebb sugár esnék rám . . . a szememet még kápráztatja a színpad tarkasága . . . önkénytelenül lenézek a földszintre . . . szemben, egy páholy aljának támaszkodva ott áll valaki . . . megint elfordította az arcát, de én majdnem kiesem a páholyból, úgy nézem... Horváth Pál.

Szakasztott ugyanaz a világosszőke lesimított haj, ugyanaz az ábrándosan sötét szem, de egy árnyalattal szomorúbb, lelkesebb.

Érzem, hogy megizzik az arcom és aztán, hogy elsápadok.

— Mi bajod? — kérdi a férjem.

— Nagy a hőség, — felelek és lehunyom a szemem. Táncol előttem mindaz, amit az imént nyitott tekintettel láttam. Félek kinyitni a szememet. Érzem, hogy lehetetlen! . . . És mégis valami rettenetes, ellenállhatatlan vágy kényszerít rá, hogy kinyissam és letekintsek az örvénybe . . . Ő az, de most másfelé tekint . . .

A szememhez igazítom a messzelátómat és érzem, hogy a kezem lázasan remeg. Horváth észreveszi, hogy őt nézem és egyenesen belepillant a messzelátómba . . . Ő az, Istenem! ő az! . . . Most már kétségtelen. A mosolya nem csal . . . ez az ő mosolya.

Milyen szép még mindig! Tíz év nyomtalanul suhant el fölötte . . . Csak egy árnyalattal férfiasabb, szédítőbb . . . Tehát él . . . Tehát hazudott . . . És ha megint rám néz, érzem, hogy meghalok . . .

A férjem is figyelmessé válik . . . Mások is rám néznek . . . Most már le kell tennem a messzelátót. De a szemem köréből nem engedem ki. Istenem, ha megint eltünne! . . . Ez a bizonytalanság!

Karcsu és könnyedén előkelő még mindig. Az embereket közömbösen mustrálja. Az asszonyok erősen nézik, de ő csaknem fitymálva néz rájuk vissza. Nincs egyetlen barátja, ismerőse. Mindig ilyen volt világéletében.

Álmodom? Káprázik a szemem? Vagy lehetséges ilyen megdöbbentő hasonlatosság? De az a név a hotel névsorában! . . . És miért nem néz vissza? Miért nem lát meg? Miért nem jön fel hozzám . . . hozzánk . . . Még mindig gyűlöl engem is és a férjemet is.

Szeretném kinyujtani a kezem utána: „Pál!" Csak egy szót mondanék neki: „Hazudott!" és kiadnám az útját . . . De érzem, hogy gyönge volnék vele szemben . . . Tíz év alatt csak megerősödött bennem az, amiről azt hittem, hogy örökre el van temetve . . . Leánykori napjaim jönnek elém . . . napfoltos ligetek . . . csobogó szökőkutak, felhő-arabeszkek, paj-

Uj Idők 1909. XV. 6. 7. kép

Farsang. Az inség-bál

Mühlbeck Károly rajza

zán nevetés és piros szájak, piros csókok . . . Egy egész elsuhant világ . . .

Pál! . . .

A szemem hirtelen elsötétül. A nagy csillár kialszik, a színpad kivilágosodik . . . Des Grieux és Manon párisi mansard-lakásába beesik a tavaszi napfény és belátszik a dúskéményü házak orma . . .

A sötét nézőtér rám mered . . . Ha megint elvesztettem! . . . A messzelátóval lopva végigszárnyalok az arcokon. Keresem az övét . . . nincs sehol. A szívem lázasan ver. A sötétből hirtelen egy messzelátót szögeznek rám. Ő az . . . Megismertem. És többé nem tudom levenni a szemem vakító ingmelléről.

Az arca homályban van . . . és ez borzasztó rám nézve. Sokkal szebbnek képzelem, mint szabad volna. Szőke haja a sötétben is aranyos fénnyel tükröződik. . . Csak egy őrült vágyam van már: Megcsókolni . . .

De hazudott és meg kellene büntetnem . . . Vajjon nem hazudtam-e én is? És ez a sok hazugság most mind föllázad, hogy felém kiáltsa az igazságot: „Még mindig szereted!"

Nem vagyok többé asszony, nem vagyok többé anya. Csak egy szemérmetlenül szerelmes nő. A bűnös vágy kicsattan a pórusaimon . . . A szívem egy seb, egy gyulladás . . . Lázasan reszketek, mintha már az ölében volnék . . . És a színpadon gőgicsélnek . . Érzem, hogyha az egész világ köztünk állna, még akkor is át tudnék törni rajta . . . hozzá!

Föl akarok állni, föl kell állnom. És oly gyönge a lábam. Oly gyönge az elhatározásom. Szégyellem magam a férjem előtt, a világ előtt . . . Borzasztó sors nőnek lenni, egy helyben ülni, leláncolva, mozdulatlanul, míg ránk nem szakad a menny vagy a pokol . . .

A zene egyenkint tépi ki az idegszálaimat. Emelygek . . . didergek . . . fázom . . . és az arcom majd kicsattan.

— Lázas vagy? — kérdi a férjem.

— Neeem.

Mintha hosszu századok óta tartana már az előadás és többé sohasem lenne vége. Csak egy vágyam van: ebből a páholyból szabadulni, menekülni . . . De mi lesz, ha azóta nemcsak a világ, hanem tíz esztendő is közénk állt? Ha elfelejtett egészen? . . . Jobb rá nem gondolni . . . És csak gépiesen nézem őt, egyre őt és senki mást nem látok a világon . . .

Megint kigyulladnak a csillárok. Vége a felvonásnak.

— Hová mégy? — kérdi a férjem.

— Mindjárt, — feleltem vissza, és rohanok kifelé. Falak, emberek suhannak el mellettem. Vagy én száguldok? . . . De érzem, hogy végtelen, apró lépésekkel megyek és reszket, inog a térdem . . . nem látok, nem hallok semmit, mint az alvajáró . . . Az emberek a szemem közé mosolyognak.

Végre a földszinten vagyok . . . a nézőtéren . . . Hová lett a szemérmem? . . . Az emberek közt feltünést keltek. Mintha mindenki csak engem nézne. De már nem törődöm semmivel . . . Ő ott áll. Megismerem hátulról. Melléje szédülök és a kezemmel gyöngéden megérintem a vállát . . . Megfordul, rám néz . . .

Én elpirulok. Alig tudok valamit dadogni:

— Bocsánat . . . tévedtem.

Egy idegen ember áll mosolyogva velem szemben és kérdi: „Talán nagyon hasonlítok valakire?" . . . Igy történt. Mit szólsz ehhez? Ölel: *Lujzád.*

Második levél.

. . . Kétségbeejtő a hasonlatossága. Izsépynek hívják. Szeme, szája, orra, álla szakasztott olyan, mint a Horváth Pálé. Még a jellemző mozdulatait is viszontláttam benne. Termete, járása egészen ugyanaz.

Csak ne beszélne. A hangja száraz, fénytelen, nem az a zengő érc, ami Horváth Pálé volt. És ami a legnagyobb baj: azt hiszem, hogy kissé korlátolt ember. Hiányzik belőle az a nemes férfias szellem, ami Pál minden szaván, minden gesztusán végigömlött.

Ez az Izsépy most már egészen belém háborodott. Virágbokrétával, levéllel, távirattal üldözött eddig. A fejébe szállt a hasonlatossága. Azt akarja velem elhitetni, hogy a sors egyenesen őt rendelte ki, hogy Pálhoz hasonlítson és kárpótoljon mindazért, amit az életben elmulasztottam.

És előttem is néha úgy rémlik, mintha a sors küldte volna a nyakamra ezt az embert, hogy tréfálkozva megkínozzon és fölszaggassa behegedt sebeimet. Néha szeretném összetett kézzel kérni, hogy ne szóljon egy szót sem; talán meg tudok barátkozni rettenetes hasonlatosságával.

Olyan ez, mintha élő emberbe egy halott volna elrejtve. És ezt Izsépy nem tudja megérteni. Mondd, drága barátnőm, mit mondjak ennek az embernek, hogyan rázzam le a nyakamról? Vagy ne rázzam le? Megtartsam visszás emléknek? Adj tanácsot a te hűséges *Lujzádnak.*

Harmadik levél.

Kedves barátnőm,

lassan olvasd e sorokat, figyelmesen . . . a Sorsnak torzképe vigyorog ki belőlük.

Tegnap, szerdán délután kissé fájt a fejem és otthon maradtam. Rossz kedvem elől a férjem kávéházba menekült.

Zongoráztam, görögös pongyolában, Mignont.

És magamban, könnyek nélkül, sokat sírtam.

Alkonyodott.

És ez a szemtelen Izsépy megcsókolta a vállamat. Mindig olyankor jön, amikor nincs odahaza a férjem. Azóta különben megfogadta a szavamat és keveset beszél. A zene, a csönd, a haldokló napsugár olyan zsibbadttá tettek, hogy alig tudtam védekezni.

Izsépy vérszemet kapott és megcsókolta az ajkamat . . . De nem mert szólni egy szót sem, mert tudta, hogy az ő kötelessége most — hasonlítani . . . Pedig szegény fiu — elhiszem — mennyit szeretett volna mondani!

Csodálatos hangulat volt ez. Ahogy ott mi ketten szemben ültünk egymással, abban sok szomorúság, de sok kómikum is volt.

Egyszerre kintről csöngetés hallatszik.

Felugrom:

— A férjem!

levágja az ember. A szegény növény hamar elülről kezdi a munkát: csonka tagjaiból sarjút hajt, bimbózásnak indul másodszor is. S egy nap ismét tömegmészárlást végez ott a kasza. Egypár növény megkisérti még harmadszor is a virágzást. És ősszel el is érkezik a magkötéshez. De minő csenevész mag kerül ki e végső erőlködéséből! Pedig ez a mag lesz a mező jövendő szőnyegének szülője.

Nem kell-e attól tartani, hogy ezen az okon is elcsenevész a mi európai flóránk?

Igy mos lassu víz partot. De vannak hirtelen katasztrófák is. Az erdővágásról mindenki tud. De az legalább szabályozva van. Hanem egy nagy mocsár vagy láp lecsapolása Flóra asszony birodalmában fölér egy világkatasztrófával. Mert a lecsapolt területen még hírmondónak sem marad az ősi növényzetből egy szál sem.

Szeretnék irgalmat kelteni, részvétet csöpögtetni azokban az okos és tudatosan munkálkodó férfiakban, akik a nemzeti vagyon megmentésére irtó háborut kezdtek a gyom ellen. Szent Botanikusztól hallottam ugyanis egy spiritiszta széancon, hogy az ősi flóra is besorozható a nemzeti kincs vaspáncélos trézór-szekrényeibe. Egy kis alkuval nyélbe is ütheto a dolog. Amről oly sok növénykedvelő titkon álmodozik: csinálja meg a gyomok Hannibálja, a földmívelésügyi miniszter; — csinálja meg a nemzeti flóra néhány szigetét. Hasítson ki az államtestből egy darabka őserdőt, egy darabka lápot, egy darabka mezőt és szikest, egy darabka homokot. És védje azt embertől-állattól. Maradjon meg a jövő számára is valami a magyar flórából. A többit pedig, a szántóföldre, legelőre, kaszálóra tolakodókat, ám irtsa tűzzel-vassal.

Bár némileg kétes, hogy az irtásba nem szól-e bele az idézett szentnek valamely ravasz cselfogása.

Számadó János.

Falusi idil

Lengyel Menyhért színműve.

A nagy tehetség, amely Lengyel Menyhértnek minden eddigi munkájában föltünt, most merész és kockázatos föladatra vállalkozott. A magyar vidék miliőjét rajzolta meg, a magyar megyei élet ellen emelt vádat, a magyar falunak idilljét mutatta be keserü torzképben. Minden szava sujt, minden jelenetéből gúny árad, minden alakja szomoru szatirát hoz a színpadra. És mégis, ez a darab nem bánt. Nem sért hagyományokat, érzéseket, eszméket. Alapgondolatát ma gyakorta halljuk, de valahányszor halljuk, mindig kellemetlenül érezzük egy nagyképü és intolerans modernség fitogtatását. Lengyel Menyhért darabjának nincs meg ez a kellemetlen utóize. Nincs meg azért, mert a szerző fölényes intelligenciája szerencsésen elkerüli mindkét veszedelmet; nem nagyképü és nem egyoldalu.

Lengyel Menyhért igazságos iró. Szemének megvan az a szomoruan értékes tehetsége, hogy tisztán lát. A füle pedig minden hamis hangra azonnal rezonál. Modern frázisok éppen olyan kevéssé tévesztik meg, mint hazafias frázisok. A hagyományok hazug hangoztatásán éppen úgy mosolyog, mint egy felületes képtárműveltség Baedecker jelszavain vagy a sokat emlegetett „Deutsche Rundschau" úgynevezett kulturáján. Főszolgabiró és zsidó ügyvéd, konzervativ és szociálista, leány és asszony, hazafi és kozmopolita egyaránt odakerülnek itélőszéke elé és ő csendes mosollyal egyenkint megméri őket. Mene, mene, tekel ufarsin. Megmérettél, könnyünek találtak, — irta egykor a láthatatlan kéz Belzassar lakomáján. Lengyel Menyhért pedig sorra veszi a falusi trakták hőseit és hősnőit és mindegyikre kimondja ugyanezt az itéletet.

És mégis, a keserü szatira nem esik rosszul. Lengyel szomoru humora nem a destruktiv irányból sarjadzott ki, hanem abból a nagy, megértő szeretetből, amely a Fáyak, Kazinczyak, amely Eötvös József tollát vezette, amikor a maguk korának hazugságait, félszegségeit, hazug és félszeg embereit ostorozták. A „Falusi idill" torztükre mögött nem a harag és megvetés, nem a lenéző gúny, hanem a szenvedő szeretet húzódik meg. Ez nem a budapesti kávéház fölényes hangja, amely „a jó öreg megyéről" pamfletteket ir, anélkül, hogy a jó öreg megyét valaha látta volna. Lengyel Menyhértnek minden szava, minden vádja, minden keserüsége az eleven életből fakad és az eleven élet sir benne tovább. A szatirának megvan a maga irodalmi jogosultsága, megvan a maga nevelő hatása is, de egy előföltétele van úgy az irodalmi jogosultságnak, mint a nevelő hatásnak: a szatirának jóhiszeműnek kell lennie. A szatirát nem szabad kigondolni, hanem át kell érezni. És talán Lengyel Menyhért abszolut jóhiszeműsége az, amely annyira meggyőz.

A Magyar Színház nagyszerü művészi munkát végzett ismét, amikor legjobb erőit állította a darab szolgálatába. Halmi Margitot mindig kiváló színésznőnek ismertük, de most voltak átmenetei, amelyek egyenesen revelációk erejével hatottak. Csortos főszolgabirája e nagy színész legjelesebb alkotásait is fölülmulta. De jól, sőt kitünően játszott mindenki; Mészáros Giza, Törzs, Forrai Rózsi, Rátkai és a többiek. A rendezés mintaszerü volt. Színház és szerző büszkék lehetnek egymásra.

F. P.

Boemm Ritta képei

Kissé gyanakodva fogadja a közönség a festőnők képeit. Talán azért, mert a gyengébb nem mind ez ideig nem mutathat föl egyetlen igazi géniuszt a festészet vagy a szobrászat terén. A feministák hivatkozhatnak ugyan Kaufmann Angelikára, Vigée-Lebrunere, Rosa Bonheurre, Baskircseff Máriára, Schwartze Terézre, Olga Boznanskára: nagy kinyilatkoztatásokat azonban ezek egyikétől sem kaptunk. Az általános húzódás és gyanakvás még sem megokolt. Mert bizonyos korlátokon belül tiszteletreméltó szintre emelkedik nem egy festő-asszony. Boemm Ritta is közéjük tartozik. Ha annak a kétszázötven képnek, amelyet most a Könyves Kálmán művészeti szalónjában mutat be a közönségnek, javát megtekintjük, nemcsak tudásával szemben érzünk tiszteletet, hanem olyasmit is tapasztalunk, ami éppen festőnőknél ritkaság: bizonyos foku eredetiséget. Ez pedig érték akkor is, ha talán egyéni izlésünkkel nem is egyezik egészen ennek a festői eredetiségnek megnyilatkozási módja.

Virágos kertjeit, verőfényes házikóit, telt színü intérieurjeit félig-meddig a Műcsarnokból is ösmeri a közönség. Ott is, mint itt, a szín tömörsége, a bátor traktátus és bizonyos szőnyegszerü textúra kötötték le figyelmünket. Csupa nyugtalan színfoltot juttat egymás mellé, még sem válik tarkává vagy rikitóvá. Stilusérzése nyilván fejlett, tehát képei az előadás minden szaggatottsága mellett is kellemes hatásuak. Ő maga is művészcsaládból való: atyja, Boemm Tivadar, annak idején keresett festő volt, néhány eredeti műve (arcképek) és másolata most először kerül magyar kiállitáson bemutatóra. Két korszak ütközőhelyévé vált igy ez a tárlat. Roppant messze esnek egymástól, nem is érthetik meg egymást. Boemm Ritta az, akinek művészete minden tekintetben közelebb esik hozzánk.

A modern pedagógia útjain

— Weszely Ödön dr. könyve. —

Ha valakinek az a rögeszméje támadna, hogy olyan könyvet ir, amelyet a nagyközönség sorából lehetőleg egy árva lélek se olvasson el, ajánlok neki erre való tárgyat: irjon a pedagógiáról. Az emberek túlnyomó része már magától e szótól is megriad. Akkora szárazságot érez ki belőle, mint a Rákos homokjából augusztusban. S olyan terméketlennek látja, mint a szikest. Pedig irodalmunkban is találhatna néhány idevágó munkát, amelyet, ha csak kissé belekóstol, nem hagyna olvasatlanul. A régiebbek közül hadd említsem Salamon Ferencnek egy elfelejtett szép könyvét. A legeslegújabbak közül pedig azt a testes kötetet, amellyel Weszely Ödön ajándékozta meg irodalmunkat e napokban.

Uj Idők, 1909. 143.

„A pedagógia tudomány, művészet és mesterség egyaránt", — így kezdi a szerző tanulmányainak elsejét. S alig hogy néhány lapot végigolvastunk, világossá válik előttünk, hogy ez a sokat felölelő jellemzés akkora gazdagságot takar, amekkorára ugyancsak nincs fölkészülve a legtöbb ember. Hiszen nincsen elménk, szívünk oly területe, ahonnan ne vonná éppen a legszebb szálakat a maga szövedékéhez a pedagógia. Ezeket a szálakat külön-külön kibogozni, értéküket latra vetni, szerepüket tisztázni: fölfedni nekünk e hímes mű minden titkát — erre vállalkozott a szerző. Maga is tudomány a pedagógia s ez éppen korunkban válik egyre világosabbá, de szolgálatába veszi valamennyi többi tudományt is. Halad vagy sülyed a pszihológia és etika haladásával és sülyedésével, de önálló tudomány, mert van saját vizsgálati köre és mert a nevelés funkciója elvont formulákban is kifejezhető. Feladatai rendkívüliek: hisz a műveltség tudománya. Ha ily elválaszthatatlan a viszonya a műveltséggel, akkor a modern pedagógus kitartón tanulmányozza ezt a műveltséget is. Weszely egy tanulmány-sorozatban keresi, kutatja, mi is tulajdonképpen a kultura, mik haladásának tényezői, mint válik a pedagógia a kultura szervezőjévé. Szinte áttekinthetetlen terület, de a szerző oly világosan tagolja előadását, oly bőven szólaltatja meg a legjobb elmék idevágó nézeteit, hogy az avatatlan is eligazodik benne.

Bizonyos nézőpontról tekintve, a pedagógia alkalmazott lélektannak mondható. Ezzel magunk elé terítettük már a modern pszihológia ágas-bogas rendszereit, új perspektiváit, részlettanulmányait is. A gyermektanulmány, a nép-pszihológia, az életjelenségek vizsgálata, az idegrendszer minden funkciója, az egész élet- és fejlődéstan: rengeteg tér, amely a cél érdekében most tüzetesen megvizsgálandó, hogy magával a pedagógiával tisztába jöjjünk. Ezt a nagy tudást és összefoglaló erőt kívánó munkát a fejezetek egész sorában úgy végezte el a szerző, hogy az is, aki e tudományokkal nem kötött beható ismeretséget, nemcsak megérti, hanem nyomról-nyomra szívesen is követi a szerző eszejárását, okfejtéseit.

Vannak aztán a nagy és sokágu kérdésnek oly részei is, amelyek egészen külön, részletező, szinte monografikus földolgozást kívánnak. Csak néhányat ragadunk ki a sok közül. Ilyen például a módszer kérdése: ősi viták tárgya. Weszely bőven megismertet minket az összes nagy pedagógusok idevágó állásfoglalásával s megvilágítja a magáét is. Ilyen részletkérdés — de nem csekély fontosságu — a nyelvtanítás, a grammatika, az irodalmi tanítás kérdése, az írásbeli dolgozatok pszihológiája, az együttes nevelés problémája és a többi. Végül megismerkedünk az új reform-iskolákkal. Nemcsak képüket kapjuk, hanem erényeinek, gyengéinek megvilágítását is. S mintegy megkoronázása a terjedelmes és tudós munkának az a fejezet, amely a kulturális munka szervezéséről szól, s a jövő számára készít alapokat az iskolaszervezet egységessé tételével s beillesztésével az állam egész szervezetébe.

Ezen a helyen csak futtában pedzhettük azt a sokágu tárgykört, amelyről a szerző kiválóan áttekinthető képet, magvas fölvilágositást és megszívlelendő útmutatást ad. Előszavában mondja: „Igyekeztem a szigoruan tudományos tárgyalás mellett is világosan irni, hogy az olvasónak a tudományos tárgyalással járó nehezebb gondolatbeli munkát megkönnyítsem". Ez az igyekezet teljes mértékben sikerült. A könyv, amely sok évi tanulmányok élvezetes gyümölcse, azok közé tartozik, amelyet minden modern magyar embernek el kellene olvasnia.

Színi Gyula „Lelki kalandok". Színi Gyula alakjai mind kissé szomoruak, kicsit melankólikusak, könnytelt szemeken keresztül nézik az életet, mialatt lelkük legmélyebb érzései végtelen finom pianóba kísérik az élet legközönségesebb eseményeit. Ez a lélek mélységeiből jövő kíséret az, amely oly egyéniekké varázsolja Színi novelláit. „A felhők és remények"-ben meghatóan mondja el az ember csendes nyomorúságait, amelyek elől nem lehet kitérni, amelyek ott kísértenek mindegyikünk életében. „A fecskékben", a „Szent spleen"-től összetört, a passzivitásban elernyedt emberi szívet rajzolja le. „A hatytyú", „A sárga batár", mindegyik az élet szimbóluma. De mind-mind, sorban el kellene mondani hosszan és részletesen e novellákat és akkor is csak azt mondhatnók, ezt a könyvet el kell olvasni, hogy fogalmat szerezhessünk magunknak róla. Csak egyről, talán a legszebbről, e kötetben, szeretnék még megemlékezni, a „Messzi vizek"-ről. Itt oly erővel, olyan megkapóan irja le a tájat és embereket, hogy dacára a mesehangulatnak, mely kiárad belőle, úgy érezzük, hogy egyszer mi is voltunk, régen, nagyon régen ebben az erdőben, láttuk ragyogóan a napfénytől mámoros Marnet, hol borongó pagonyok és néptelen rónák vonulnak a végtelenségbe, mintha a selymesen kék francia éggel együtt álmodoznának. Nekünk is eszünkbe jut egy másik folyó, mely sötét és komor és ahol zömök, nehézkes orosz parasztok álmodozva, fatuskószerüen nézik a vizet. És magunk előtt látjuk a leányt, amint megrészegedve a víz színétől, csobogásától, fényétől, ritmikus mozdulatokkal és önfeledten gázol bele a vízbe és megy, menni akar a messzi vizeken. Színi Gyula könyvének legnagyobb erőssége az, hogy lelki kalandjait úgy tudja elmondani, hogy azok nekünk is kitörülhetetlen lelki élményeinkké válnak. *L. M.*

Magyar művésznő sikere Angliában. Gaiduschek Erzsi, kinek művészi fotografiáit már bemutattuk, a manchesteri kiállításon első díjat nyert. Nemzetközi kiállításon, amelyre ezernél több művészi fotografiát küldenek be az egész világról és amelyen csak tizenkét első díj kerül kiosztásra, ez kétségkivül igen nagy szó. Ez már nem a banális „magyar siker külföldön", hanem igazi, nagy és komoly siker, amelyre büszkék lehetnek úgy Gaiduschek Erzsi, mint a fénykép magyar művészei.

Piperemunka a dob-utcai leányiskola napközi otthonában

A dob-utcai leányiskola napközi otthonában a gyakorlati életre nevelésnek egy új és úgy nemzetgazdászati, mint szociális szempontból nagyjelentőségü kézügyesitő-foglalkoztatással tesznek most kisérletet. A Bajza Margit céltudatos tevékenységével immár magyar háziiparrá fejlődő piperemunkát honositották ott meg a jelekből itélve olyan sikerrel, amely mindenesetre figyelmet érdemel.

Bajza Margit az iskolásgyermekeket viszi a vámsorompó elé és ezek szorgalmas munkájával torlaszolja el az utat a beözönlő idegen ipartermékek előtt, hogy megmentse a rengeteg milliók egy részét, amellyel évenként a piperemunkákért a külföldnek adózunk.

Bajza Margit, székesfővárosi tanitónő külföldi tanulmányutain azt tapasztalta, hogy a sás földolgozása nagy hasznot hajtó foglalkozás. A magyar vizek mentén dúsan tenyésző sás megbecsülhetetlen kincsévé, a népjólét és nemzeti vagyonosodás kiapadhatatlan forrásává válhatna, ha azt már az elemi iskolás kis gyermek kezébe oda adnánk, hogy azt az új miniszteri tanitástervbe fölvett kézügyesitő órákon fonja meg és gyakorlati rendeltetéssel bíró piperemunkákká dolgozza föl.

Apponyi Sándorné grófné hazafias érzése sehogy se tudott megnyugodni abban, hogy a külföldre mázsaszámra szállitott cukrozott magyar gyümölcs díszkosárkái mind idegen ipar termékei legyenek. Ismételten ellátogatott a Tulipán-Szövetség Magyar Védőegylet piperetanfolyamára, ahol addig buzdította Bajza Margitot, a tanfolyam vezetőjét egy olyan díszkosárka-tipus készitésére, mig az teljesen sikerült. Ez a kosárkát készitik most a dob-utcai leányiskola napközi otthonában a felügyelő tanitónők: Heuszler Margit, Teles Karolin és Eger Teréz ügyes vezetése mellett olyan sikerrel, hogy azok izlés, eredetiség és olcsóság tekintetében bátran versenyezhetnek a külföldi gyártmányokkal.

Nagyon szép retikülöket készitenek még a növendékek raffiából, szalvétatartókat kákából és a cukrászok által kedvelt sokféle bonboniereket szalmából és háncsolt nádból. o

---

Uj könyvek

Az Uj Idők szerkesztőségéhez a következő új könyveket küldték be:

Bacsányi János válogatott költeményei. Magyar Könyvtár. Ára 30 fillér.

Faltay Lucyen: Egy tengerésztiszt naplójából. Magyar Könyvtár. Ára 30 fillér.

Boemm Ritta †

festő

Meghalt Boemm Ritta

Boemm Ritta festőművésznő, Fehér Kálmán orvosprofesszor özvegye 81 éves korában meghalt. Eredeti poentillista stílusú tájképei és csendéletei nagy feltűnést keltettek annakidején. A Szépművészeti Múzeum több képet őriz tőle, oltárképeket is festett, a csákvári, ózdi és érsekujvári templomokban.

Emlékezetesek rendkívül színes csendéletei, melyekben mint állandó motívum ismétlődik egy-egy matyó- vagy karakterbaba. Az utóbbi években teljes visszavonultságban élt budai műtermében. Temetése kedden délután ½3 órakor lesz a farkasréti temetőben.

Világ. 1948. ápr. 20

Boehm Tivadar MDK

Dunajeci táj

Mücsarnok 1937 Magyar Biedermeier Kiáll.

MDK

Boehm Tivadar

Dunajeci táj, festm.

M. Biedermeier Kiáll. Mücs. 1937. nov.
4o l.

Tiszacsege (Hajdu)

Ref.templom, homlokzati hegyessi
A nyolcszög három oldalával zár
hajó. Kehely, 1693. Teritő, XVI
gyobbitva 1773-ban, megújítva 1

(Kovács J. István: Magyar reformáti
Nagymáté Záviló, 1955)

MDK

Boem Tivadar

Vándorlások Szepes megyében. I. Nedecz és Csorsztin vára. Boem Tivadar lőcsei festő, Riewel fametszete

Vas. Ujs. VII. 1860. I.l. 5 l.

Hogy gondolt volna fiára,
Ki titkon búra hajolt?
(Hajnalka volt az anyja, de ő
November gyermeke volt.)

Siromra, ha meghalok, ez jön:
«Itt nyugszik az, ki nem élt:
Nem nyúlt az eléberakotthoz,
Jöhetleneket remélt.
Világa nem a nap vala,
Csak a kölcsönfényü hold:
Hajnalka volt az anyja — de ő
E hajnal alkonya volt.»

Babits Mihály.

MINDIG MAGAMRÓL...

Mindig magamról — énemről beszélek —
Csak én vagyok a vonzó, nagy titok —
Sejtelmes mással meghittségben élek,
A fák ágán nyiltan virít a lélek,
Ősvágyát értem a százhúrú dalnak,
Mit fészekrakó tavasz estnek hallnak.

Dobban a föld a lépteim alatt —
Fejem felett mindig ott van az ég.
Embert szólítni vannak lágy szavak —
Minden csudáról van mese elég!
Idegent átölelhet a karom —
— Csak önnön arczom sohsem láthatom!
Elbűvölt önmagam sohasem találom!
De a vándorlást buzgón vállalom.
— És mert az úton százszor is csalódtam —
És mert a czélom távoli, valótlan —
Mert legmesszibb van az egész világon —
Az én belém sülyesztett szívre vágyom!

Lesznai Anna.

KÉT KIS TÖRTÉNET.

Elbeszélés. — Irta **Lux Terka.**

I.

A kis leány és a kutya.

Ancsu, a kis leány, a szekéren ült, a mely vitte őt a pesti, homokos rónaságon, arra Szolnok felé. A fejét még otthon, Pesten hátrakötötte az új asszonya egy meleg posztókendővel, pedig olyan jó meleg őszi délután volt, hogy oda illett volna májusnak.

A kis batyuja, a mely egész vagyonát képezte, ott hevert mellette, a kas fenekén. Ott volt a kis batyuban mindene: három inge, az ünneplő szoknyája és topánkája, a mell-kötője, két rongyos, tarka zsebkendő, egy piszkos, imádságos könyv s az anyja halotti levele.

Apja, ilyen fölösleges luxus, nem volt Ancsunak. Az anyja tizennyolcz esztendős korában lejött Trencsénből Pestre, palotát épiteni s egy őszi éjszaka — de azt nem lehet pontosan tudni, hanyadik őszi éjszaka — a klinikán megszületett Ancsu.

Szerencsére a többi kis férgek mind elhaltak, de az utolsó, Ancsu, megmaradt. Már akkor az anyja beteges volt, megette a tüdejét a sok téglahordás, a mészpor s ott kellett hagyni a palotaépitést és elment viczinének.

Valami magazin-félében lakott Ancsu az anyjával nehány esztendeig s az a magazin tele volt ládákkal és egerekkel s a hosszúkás, keskeny, börtönszerű ablakon egy nagy, piszkos, sötét falra nyilt.

Ancsunak abban a nagy, négy emeletes házban egyetlen barátja az egerek voltak. Egy bizonyos füttyentő sziszegésére úgy szaladtak eléje, mint a galambok a búzaszem pergésére s ott sétálgattak a kezefején, a tenyerén, a mi igen boldoggá tette a kis leányt. Mindenik egérnek más nevet adott, rongyokból kis sapkát, köpenyeget varrt nekik, olyat, mint azoknak a kutyáknak van, kiket jobban szeret az asszonyuk, mint az olyan nyomorult kis emberi kuvaszt, mint Ancsu.

Egyszer aztán nagyon beteg lett az anyja s egy sötét, hideg, ködös deczemberi napon a nyomoruság és a tüdővész megölte. A kórházból temették el. Nem ment más emberi teremtés a koporsója után, csak a kis leány, a kit kézen vezetett egy másik viczinė, a meghaltnak földije.

És ez az asszony beprotezsálta Ancsut egy másik négyemeletes ház házmesternéjéhez, a kinek nem volt gyereke s máskülönben jószivű asszony volt, de hirtelen mérgű s ilyenkor a komiszságig igazságtalan.

Ancsunak itt elég jó dolga volt. Volt a háznál egy nagy, kövér kandur s Ancsu ezzel mindjárt megbarátkozott. Azután vett neki a házmesterné egy ötkrajczáros kosarat s ezt egész nap a karján hordta. Délután beletette az uzsonna-kenyerét s kiment az utczára bámészkodni.

Csunya, sovány, madárorru kis leány volt, homoksárga haja lelógott a szemére, mely olyan kék volt, hogy szinte zöldnek látszott s orgonavirágszinű, kopott kis slafrokjában ácsorgott az utczán és nézegette különös érdeklődéssel és szeretettel az állatokat. Az embereket nem szerette, félt tőlük, de órákig el tudta nézni a söröshordókat húzó, nagy, otromba lovakat s ha hozzájuk férhetett, oda állt elébük és kékes-zöld szemével nézett rájuk és beszélgetett hozzájuk:

— Kedves ló... jó ló... én vagyok Stankó Ancsu... Nézd, van egy kis kosaram... A mamám meghalt a kórházban...

Olykor elment egy czukrászda elé, először azért, mert a kirakatban volt egy porczellán targonczás-ember, a ki nagyon tetszett neki, azután azért, mert észrevette, hogy a kirakat alatt egy pinczének az ablaka van, a hol a czukrászsegédek a süteményeket készitették.

Ancsu itt órákig el tudott ácsorogni s nézte a lenti sürgést-forgást, a segédek fehér sapkáját, az inasokat, kik diót, mandulát őröltek s ez alatt ő a pinczeablak előtt ette a maga kis száraz kenyerét.

Egyszer a mint igy evett, lenn a pinczében, az ablak alatt egy széken, egy kis kutya ült és nézett fel olyan gyorsan megértő szeretettel a kis leányra, a melyre csak egy kutya képes.

— Nini, — örvendett magában Ancsu — egy kis kutya! — És sóvárgó csodálkozással gondolta el, milyen jó dolga lehet annak a kis kutyának ott lenn. Ehetik diót, czukrot, habot... s ez alatt a kis kutya hasonló sóvárgással és kunyoráló pillantással nézett ő reá s ha leesett a vasrostélyon keresztül egy morzsa az Ancs ukenyeréből a pinczébe, a kutya mohón felkapta és megette.

Ezen eleinte nagyon csodálkozott a kis leány s mind sürűbben dobált le kenyérdarabokat. És a kutya mohón, édesdeden ette a kenyeret. A segédek olykor egy-egy darabka süteményt, czukrot dobtak eléje, de egyiket sem ette olyan jóizűen mint az Ancsu kenyerét.

És az egerek helyett most ez a kutya lett az Ancsu barátja. Minden délután elvitte az Ancsu uzsonna-kenyerét s falatonkint ledobálta a kutyának.

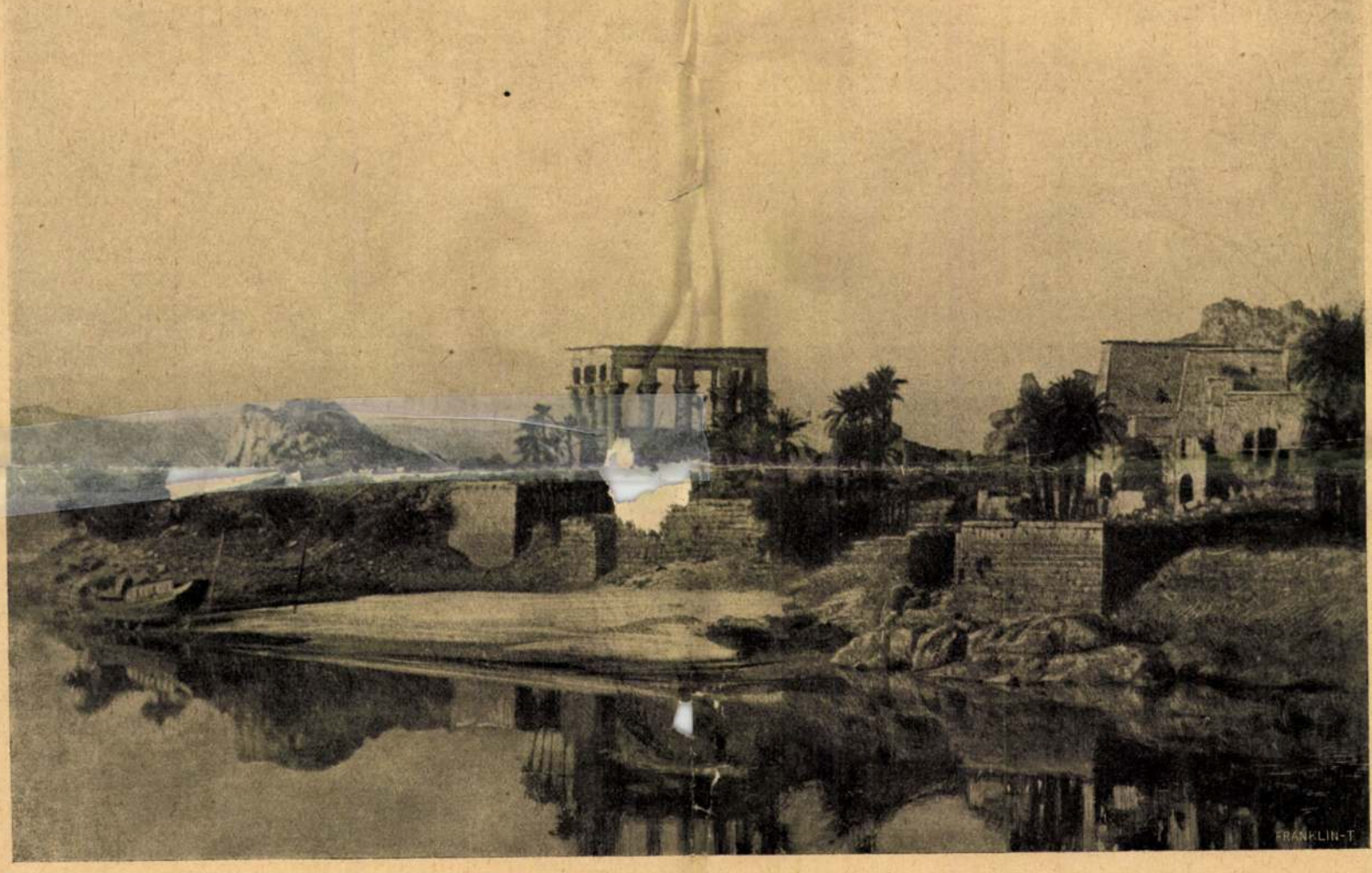

A FÁRAÓK ORSZÁGÁBÓL. — IZISZ-TEMPLOM PHYLAE SZIGETÉN.

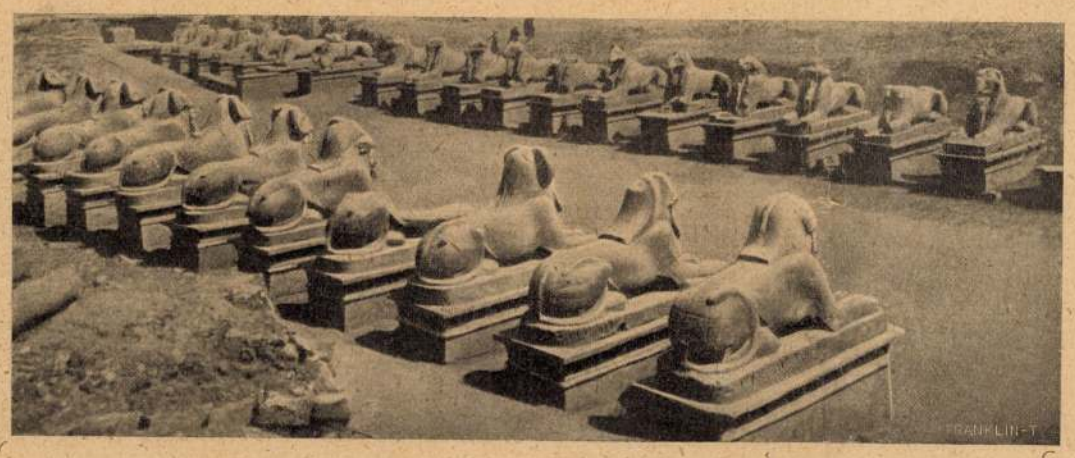

A KARNAKI SPHYNX-ALLÉE.

Már régebben tartott ez az ablakon át való barátkozás s Ancsu mindig várta, hogy a kutya fel fog jönni a pinczéből, odamegy hozzá és ő akkor megsimogatja a fejét, megcsókolja a szemét és elmondja neki: hogy ő Stankó Ancsu és a mamája meghalt a kórházban . . .

De a kis kutya nem értette el ezt a kívánságot. Ostobán és feszesen ült egy magas széken s innét nézett fel Ancsura és ette meg a kenyerét, sőt egy nap a húst is, a mit a kis leány ledobott neki.

Ancsunak úgy tetszett, hogy a húsajándékra még barátságosabban néz reá a kutya és most már szentül hitte, hogy egy nap feljön hozzá a pinczéből. S ennek reményében, a hogy csak tehette, húst hozott a kutyának. Hol a maga porcziójából, hol el-el csent egy darabot a vágódeszkáról, ha nem látta a házmesterné, vagy a kredenczből vett ki egy csipetnyit. Mindig csak egy csöppet, s a maga számára soha, de egyszer rajtakapta a mérges asszony s a mellett hogy kegyetlenül elverte, öt percz mulva az egész ház cselédsége tudta, hogy Ancsu húst lopott, hogy Ancsu tolvaj. És úgy néztek a kis nyomorultra, mint valami bélpoklosra.

Az asszony be sem engedte a házba, kívül a konyhaajtón kapott enni s addig járta az árvaházakat és hirdette az ujságokban a kis leány örökbeadását, mig egyszer csak beállított hozzá egy parasztasszony Szolnokról, kinek tavaszszal halt meg az egyetlen leánykája. Az asszonynak ugyan nem tetszett a csúnya kis tót leány, de a házmesterné annyi jót beszélt a gyerekről, meg Krisztusról, a keresztényi kötelességről, hogy az asszony utoljára mégis csak felültette a szekérre Ancsut, a ki szó nélkül engedelmeskedett és mindent úgy tett, a hogy parancsolták neki. Kezet csókolt a házmesternek, a házmesternének, — a sok jóért, a mit vele tettek, — a ház összes szakácsnéinak, de szivéből csak a kövér kandurt csókolta meg és csak akkor kezdett el sírni, mikor a szekér elindult és hirtelen eszébe jutott, hogy most már soha többé nem fogja látni az ő kis kutyáját.

És erre sokkal keservesebben sírt, mint mikor az anyja koporsóját kisérte ki a temetőbe . . .

II.

A kecske.

(Elmondja ő maga.)

Tegnapelőtt még nem voltam semmi egyéb, mint egy közönséges kecske; künn ugrándoztam a mezőkön, annyi füvet ettem, a mennyit szemem-szám kivánt és olyan boldog voltam, hogy azt se tudtam, milyen boldog vagyok.

Ma már nem vagyok egy közönséges kecske; ma egy úgynevezett: *kisérleti kecske* vagyok. Kötéllel hozzá kötöttek egy akáczfához, az akáczfa egy városi ház puszta udvarán áll és csak ép annyi füvet ehetek, a mennyit elébem tesznek.

Egy csíkosruhás, valami egyen-legény teszi elébem a füvet s hol megrúg, hol megsimogat, már a mint a kedve hozza magával és mindig megjegyzi:

— Egyél, úgy se soká eszel!

Erre az igéretre a helyett, hogy ennék, nem eszem. Búsan megrántom a kötelemet, azon reménynyel, hátha elszakadna s miután nem szakad el, lefekszem a fa alá és visszagondolok arra az időre, a mikor még boldog voltam . . . Semmi kötél, semmi porcziós koszt, semmi egyen-legény, e helyett: a puszták szabadsága, egy egész mező tápláléka s a pásztor, egy jószivű kis fiú, úgy szeretett, mint a tulajdon testvérét.

Csak álom volt . . .

Kora tavaszszal, márczius végén születtem, már akkor nyiltak az ibolyák, fiatal fű sarjadzott a mezőkön és jó meleg nap sütött le az égről gyönge kis bőrömre. Egész nap ugrándoztam, ettem-ittam, melegedtem, játszottam a többi kis kecskékkel és estére oda bujtam az anyám mellé a karámba s az ő jó meleg bundája alatt aludtam el.

Napokat aludtam, az anyám vigyázott reám, nyalogatott s ha esett az eső, hallgattuk a kopogását s az anyám mesélt nekem a télről. — Az eső — mondta — az semmi. A hó, az különös. A hó olyan, mint a czukorpor, fehér, csillog, hideg és betakarja a földet, mint nyáron a fű.

És én úgy szerettem volna havat látni . . . Azután nőttem és szerelmes lettem egy kis fehér kecskébe, a kit a pásztor Tündikének hívott s a ki mindig megrugott, ha feléje közeledtem.

Oh, Tündike, most [illegible] csak, mennyire szeretlek! Most, a mikor mindennek vége. Ma, vagy holnap, az emberiség érdekében valami mérges váladékkal be fog oltani egy lelketlen, szemüveges, kopasz kuruzsló és én senyvedni, pusztulni fogok, mint itt mellettem a ketreczekben ezek a boldogtalan házinyulak, kutyák, patkányok.

De ki törődik egy kecskével? Meg fogok halni és nem látom soha többé a mezőt, nem fogok havat látni és nem vehetem el a kis kényes Tündikét feleségül, a ki mindig megrugott, ha felé közeledtem.

Isten veled, szép mezőm, szabadság, szerelem, Isten veletek!

*

Az egyen-legény ma reggel nem adott ennem.

— He, he, he! — kaczagott — ma olyan reggelit kapsz, komám, a mitől tánczolni fogsz.

És csakugyan, jött a hóhérom, a szemüveges kuruzsló. Üvegeket, tűket, gyilkos szerszámokat hozott és én még egyszer Tündikére gondoltam, a mezőre, ezután lehajtottam fejemet s megadtam magamat sorsomnak.

— Jézuskám, milyen gyönyörű kis kecske! — hallatszott e perczben egy gyerekhang s egy kis leány karját éreztem a nyakam körül. — Ezt nem engedem megölni, apuskám — mondta, — ez az enyém lesz. Hozass magadnak más kecskét!

Meg voltam mentve . . . A drága gyerek megmentett, s a doktor elküldte az egyen-legényt, hogy vegyen egy másik kecskét.

*

Irtózatos! Az egyen-legény Tündikét vette meg s őt ölik meg én helyettem.

Mikor megláttam első szerelmemet az ákáczfához kötve, neki akartam szaladni a fának, hogy bezuzzam rajta a fejemet, de a kis leány ott volt nyomomban és nem tehettem; de rettenetes bánat és életunalom fogott el.

Azután friss füvet tett elébem a kis leány — és én — óh, bocsáss meg, Tündike — ettem s hogy a nap kisütött, — óh, bocsáss meg, Tündike, mindent elfejtettem s a túláradó életkedv bennem tánczolni kezdett és tánczoltam, ugráltam, mint egy bolond és nem éreztem egyebet, csakhogy élni jó, élni öröm, akár boldogul, akár boldogtalanul, de nagyon jó . . .

Ezalatt pedig . . . Istenem, hát megtörtént. A doktor beoltotta Tündikét . . . Nem vagyok gentleman, az bizonyos, de hát tehetek én arról, hogy a világon minden megismétlődik, a szerelem legtöbbször, csak az élet egyetlen egyszer sem?

BOEMM RITTA KÉPEI.

Boemm Ritta az első magyar festőnő, a ki gyűjteményes kiállításban mutatja be művészete eddig elért eredményeit. Nem is lesz oka megbánni sem neki, sem a *Könyves Kálmánnak*, mely a kiállítás czéljaira helyiségét átengedte, mert a művésznő magasan fölötte áll az átlagos női festőknek s művészete már eddig is sok elismerésben részesült. Pályáját Drezdában kezdte s ott a «Sächsischer Kunstverein» tárlatában és a drezdai nemzetközi

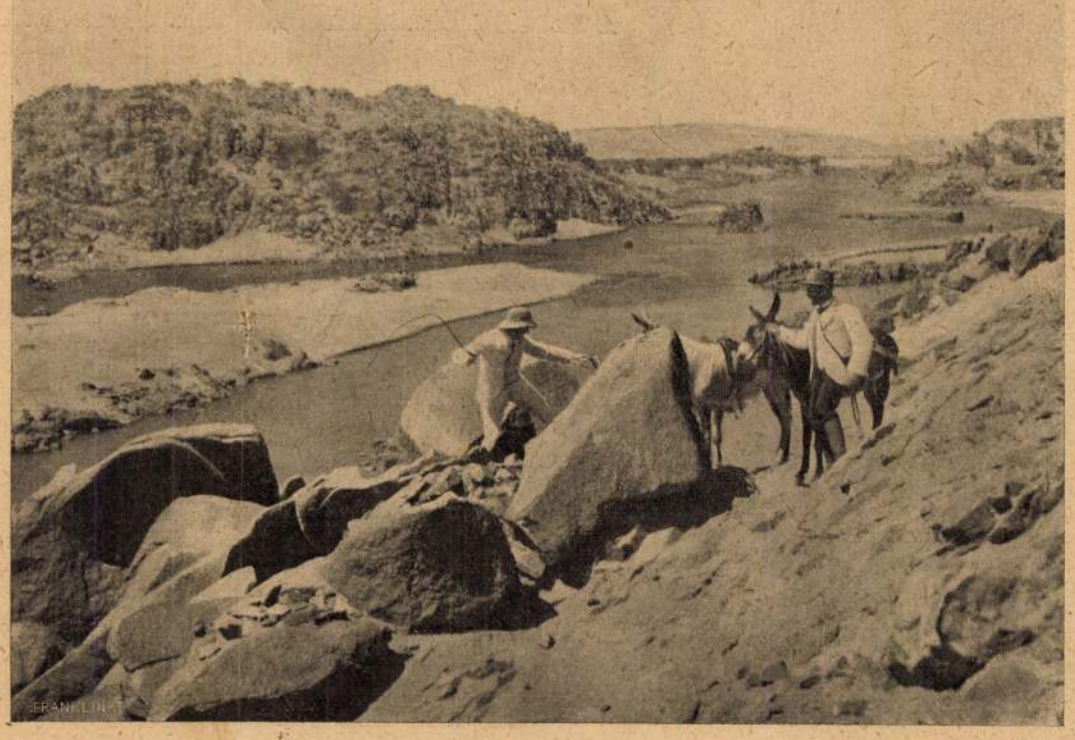

A NILUS ELSŐ KATARAKTÁJÁNÁL.

A FÁRAÓK BIRODALMÁBÓL.

műkiállításban mutatta be akkor festett képeit. Sikert aratott velük. Akkorát, hogy egész sereg tanítványa akadt, a kikkel kis festő-iskolát nyitott. A magyar államtól ösztöndíjat kapott s ezzel Párisba ment. Ott Jules Lefèvre, Luc. Olivier Merson, Róbert Fleury, Collin, Leroy volt a tanítómestere.

Tiz évvel ezelőtt hazajött, s azóta itt él. Innen küldi képeit a kiállításokba. A párisi Szalónban kiállított «Whist-játszma» cimü képét a magyar állam vette meg, a király is megvette két képét a budai palota számára, az állam a Szépművészeti Muzeum számára négy képet vett meg tőle. A külföldi tárlatokon is becsületet szerzett művészi nevének. Mi a hazai tárlatokon figyelhetjük meg érdekes fejlődését, mely utóbbi időben a művésznőt az impresszionizmus felé vitte.

A kiállításon a kegyeletes gyermek bemutatja atyjának és első mesterének, a nálunk jórészt ismeretlen *Boemm* Tivadarnak festményeit is. Boemm Tivadar csöndes elvonultságban dolgozott. Jó ideig Lőcsén, majd Drezdában, a hol 1889-ben meghalt. A szepességi templomok és kastélyok sok művét őrzik, s kint Drezdában is előkelő arczképfestőnek ismerték. A nagymesterek műveit rajongó szeretettel másolta, s e másolás közben szerzett tapasztalatai nyomán fejlődött a művészete. Tanulmányait Bécsben kezdette, az ottani akadémián, azután beállt honvédnek s mint hadnagy a szabadságharczot végig küzdötte. Azután megint külföldre került, Brüsszelbe, Párisba, Drezdába. A hatvanas években hazakerült, a lőcsei reáliskola rajztanára lett. Arczképeket, templomi képeket, történelmi festményeket festett. Nem állitotta ki s nem igen adta el őket. Jómódu ember volt s a maga gyönyörüségére művészkedett. Később Drezdába költözött s ott már kiállitásokban is részt vett. Sikert és elismerést szerzett bennük. Az örök pihenőre is ott tért. A drezdai Trinitas-temetőben nyugszik.

AZ ERZSÉBET-HÍD REGGEL.

A tehetséges festőnő megérdemelt sikere így egyben kegyeletes elismerést juttat egy derék, már-már elfeledett magyar művész emlékének is.

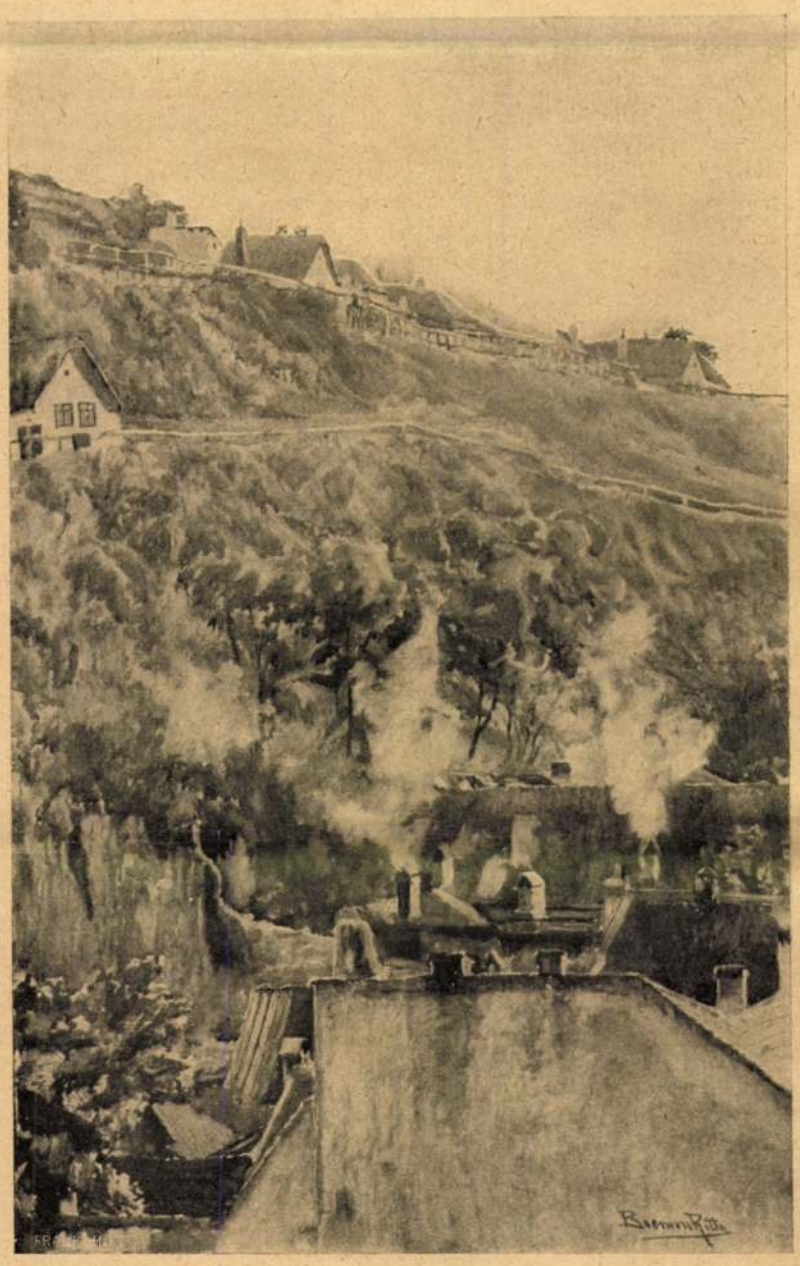

BUDAI RÉSZLET.

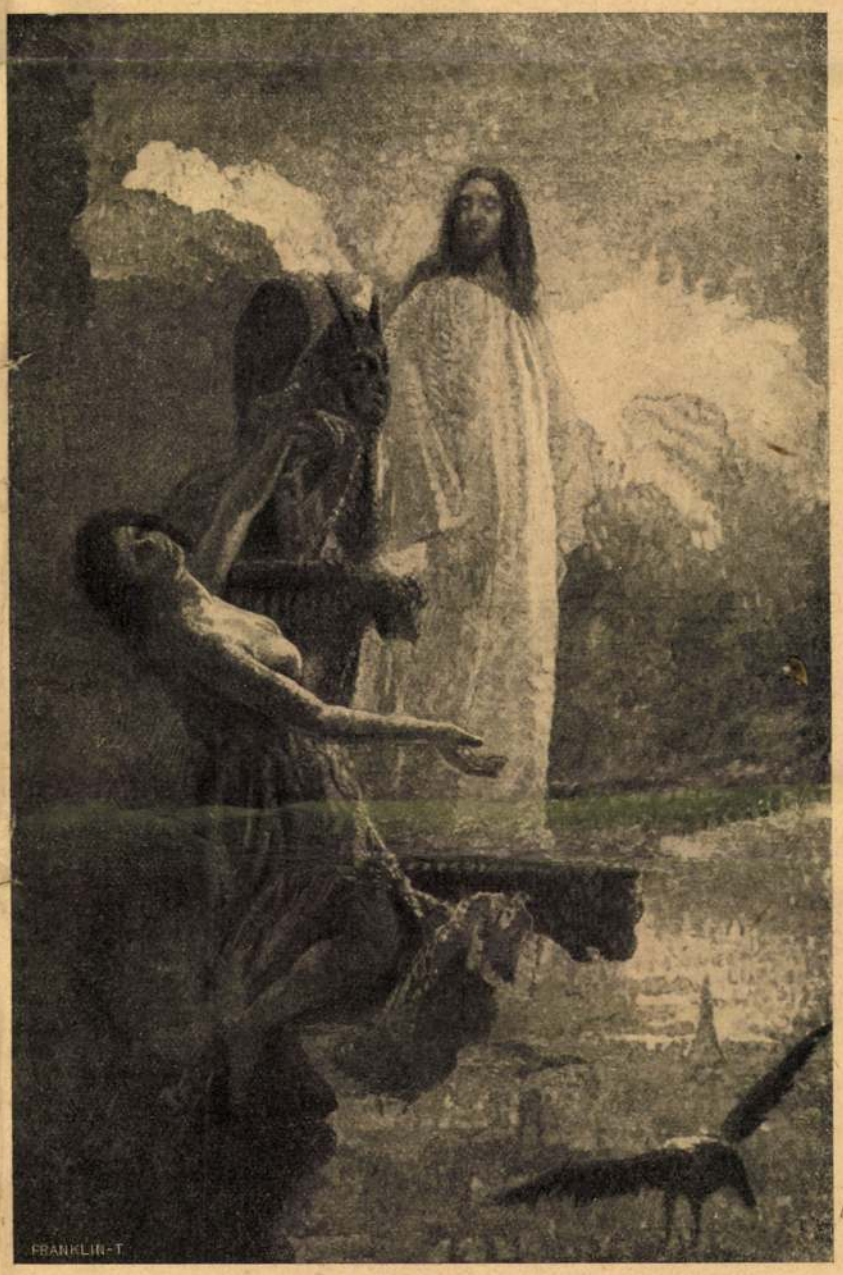

JÉZUS MEGKISÉRTÉSE.

BOEMM RITTA FESTMÉNYEINEK KIÁLLÍTÁSÁRÓL.

BOEMM RITTA ÖNARCZKÉPE.

A FÖLDRENGÉSEK.

Az Olaszország déli részén a legutóbbi hetek alatt lejátszódott borzalmas jelenségek, melyekről úgy a napi sajtó, valamint a képes folyóiratok is elég részletesen emlékeztek meg s napról-napra még mindig hoznak újabb értesítéseket, nagyon is aktuálissá teszik a földrengéseknek, sajnos, még mindig megoldásra váró kérdését.

A föld szilárd kérgének mozdulatlanságába vetett hitet semmi sem ingathatja meg jobban a földrengésnél, mert hiszen, ha már a merev talaj, a holt kő is rakonczátlankodik, hát akkor mihez tartsuk magunkat, hova meneked-jünk?

Tagadhatatlan ugyanis az, hogy a földrengések, erőszakos megnyilatkozásaikban a legborzalmasabb természeti tünemények közé tartoznak s így legkevésbbé sem csodálkozhatunk azon, ha azok, a kik átélték, a világ végének bekövetkeztéről voltak szentül meggyőződve!

A földrengések száma minden képzeletet felülmúlóan nagy. Így 1850—57 között 4620-at jegyeztek föl, melyek közül az Alpesek területére 1000-nél több esett. Svájczban 1881-ben 166 lökést észleltek; a görögországi Jókiszban 1870—73-ban úgy 300, többé-kevésbbé romboló hatású és több ezer gyengébb rengést figyeltek meg. Általában azt mondhatjuk, hogy a föld szilárd kérge szakadatlan rázkódtatásoknak van majd egyik, majd másik pontján kitéve, a mit legjobban bizonyítanak azok az érzékeny készülékek, — az ú. n. szeiszmometerek — melyeket számos megfigyelő állomáson helyeztek el a földrengések észlelése czéljából.

Épen ezek a készülékek bizonyítják legjobban, hogy a földrengések minden ezredike sem mondható veszélyesnek, a legtöbbje semmiféle pusztítást sem okoz, jóformán ugyanaz a viszony áll fenn itt is, mint a viharoknál, melyek romboló cziklonok alakjában egész városokat pusztítanak el s a tengereken halomszámra sülyeszthetik el a járműveket, de viszont leggyengébb képviselőik az erdő fáinak legvékonyabb ágait is alig képesek mozgásba hozni.

A tudomány szempontjából épen az a nagyszámú gyenge rengés bir nagy értékkel; ezek t. i. a nyugodt, alapos megfigyelést inkább teszik lehetővé, mint ama borzalmas, de szerencsére sokkal ritkább katasztrófák, mint a minő a messinai is volt, melyek nehány pillanat alatt egész városokat döntenek romba. Csakis a minél nagyobb számú és teljesen megbízható észlelés lehet alkalmas arra, hogy a földrengések kérdésének megoldását siettesse.

Ezen irányban közreműködni a tudomány minden barátjának szent kötelessége, mert ezen a téren egy-két embernek a munkája nem vezet czélhoz!

De vegyük a földrengésekkel kapcsolatos jelenségeket kissé közelebbről szemügyre. A talajnak *lökésszerű* és *hullámzó* mozgását szokás általában megkülönböztetni. A lökésszerű mozgás, oldalvást beálló terjedés útján, a hullámosan ingó mozgásba mehet át. Az egyes lökések merőlegesen, alulról fölfelé, vagy ferdén, oldalvást, vagy néha jóformán teljesen szintes irányban következhetnek be. Álljon itt egy-két példa a lökésszerű mozgásra:

Az 1873-iki földrengés alkalmával Kalábriában a hegyek csúcsai valóságos tánczot jártak, számos ház, az alapzattal együtt, mintha valami fölrobbantott akna működött volna közre, a levegőbe repült; az utczák burkolatának koczkakövei pedig valóságos lövegekként röpködtek ide-oda a levegőben.

Reo-Bambában — Ekuador, Dél-Amerika — 1797-ben a sirokból vetette ki a földrengés az eltemetett emberek hulláit, az élő emberek százszámra lökődtek fel a magasba s a folyam túlsó partján holtan hullottak alá egy ottani magas dombon.

A függélyes lökések ezen heves hatásaival szemben, az erőszakosság szempontjából semmivel sem marad vissza egyik-másik hullámos rengés sem; bizonyság erre az alábbi nehány példa:

1783-ban Kalábriában a fák annyira meghajlottak, hogy ágaik a talajhoz ütődve töredeztek le; hosszú fasorokon egész jól volt a hullám tovaszaladása megfigyelhető.

1811-ben Missouriban — Egyesült-Államok — olyforma ide-oda mozgást mutattak az erdők, mint a minőt a gabonaföldeken az erősebb szél szokott előidézni.

1810-ben Battangban — Khina — a talaj eleintén a nyugodt, később pedig a vihar által fölkorbácsolt tengerre emlékeztetve jött hullámzó mozgásba.

A hatásukban erőszakosabb földrengések gyakran hasadékok keletkezésével állanak kapcsolatban, melyek nem egy esetben épen olyan hirtelenül bezárulnak, mint a mily rögtönösen keletkeztek. 1692-ben Jamailában — Nyugat-India — számos embert nyeltek el ilyen hasadékok, elevenen eltemetve, vagy azonnal összezúzva őket.

Tengerpartokon, a hasadékok hosszában gyakran csuszamlások is következnek be. Így Görögországban, Achaja partján 1861-ben 13 négyszögkilométernyi terület sülyedt alá, még pedig úgy, hogy a tenger e terület jó részét teljesen elnyelte, 12 falu jóformán teljesen elpusztult. Lisszabonban az 1755-iki földrengés alkalmával a márványból újonnan épült rakpart, a rajta menedéket keresett óriási embertömeggel egyetemben teljesen elsülyedt. Hegyvidékeken a rázkódtatások folytán nem egyszer óriási sziklatömegek válnak le s omlanak alá. A Villach — Karinthia — mellett 1348-ban, egy rettenetes földrengés folytán bekövetkezett hegyomlás két városkát és tizenhét falut temetett el.

Az emberáldozatok száma nem egy esetben sok-sok ezerre rúghat. Az 1812-ik évben Karakas mellett fellépett földrengés alkalmával nehány percz lefolyása alatt húszezernél több ember vesztette életét. 526-ban Sziriában és Kis-Ázsiában állitólag százezernél több ember pusztult el. 1707-ben pedig Japánban egy földrengésnek közel kétszázezer ember esett áldozatul.

Gyakran a legborzasztóbb pusztításokat egyetlen egy, vagy mindössze nehány lökés okozza, úgy hogy az egész rengés alig nehány perczig, vagy esetleg csak másodperczig tart. Caracas 1812-ben 30 másodpercz alatt, Lisszabon öt percz alatt pusztult el teljesen; 1868 augusztus 16-án Ekuadorban 15 percz lefolyása alatt hetvenezer ember ment tönkre. Casamicciolót 1883-ban egyetlen egy, alulról fölfelé irányult lökés söpörte el a föld színéről.

De megesik az is, hogy hosszabb idő lefolyása alatt nagyobb számú lökés következik be egymás után; azok a rázkódtatások, melyek 1870-ben Jókiszt elpusztították, három éven felül tartottak.

A tavakon és tengereken a rengések a viztükör nagyfokú ingadozása által válnak észrevehetőkké. Nem ritka eset az sem, hogy a tenger vize a parttól előbb visszahúzódik, hogy aztán kőfalhoz hasonló óriási hullám alakjában törjön ismét elő. A lisszaboni földrengés alkalmával az előtörő hullám az ár legmagasabb állását állítólag jó 10 méterrel múlta felül és ezer meg ezer embert ragadott el magával, a hajók legnagyobb része — pedig épen akkor vagy 300 vesztegelt a kikötőben — elvesztette horgonyait, nehány elsülyedt, sok közülök többé-kevésbbé megsérült; egy hollandiai hajót a hullám a partra vetett ki, de daczára ennek ez a hajó mégis szerencsésen megmenekedett, mert a megtorlódott és visszafelé rohanó hullám újra felkapta s minden komolyabb baj nélkül szállította vissza a tengerre, pedig egy ilyen hajó súlya legalább is húszezer mázsa!

A limai — Dél-Amerika — földrengés alkalmával, 1724-ben az előtörő hullámok Kallao kikötővárost teljesen elpusztították; a kikötőben vesztegelt hajók nagyobbára elsülyedtek, egyikök-másikok a város területén jó órányi távolságra sodortatott el, a tartomány belseje felé.

A földrengések kiterjedésének hatása szerfölött ingadozó, s míg a rengések némelyike csupán helyi jelentőségű s nagyon szükre szabott határok között jelentkezik, addig ismét mások több száz kilométernyi területen figyelhetők meg. Az 1881 január 27-iki svájczi földrengés a Genfi-tótól a Bódeni-tóig volt érezhető, kiterjedésének köre 260 kilométernyi hosszú és 155 kilométernyi széles tojás alakú területnek felel meg. Az 1846 julius 29-iki rajnavidéki földrengés 2200, a lisszaboni pedig több mint százezer négyzetmértföldnyi rengési területet mutatott föl. 1876 junius havában oly földrengést észleltek, mely Nápolytól a Vörös-tenger keleti partján fekvő Ádenig volt érezhető s mely ilyenformán Olasz- és Görögországot, Kis-Ázsiát, Sziriát, Egyptomot és Arábiát rázkódtatta meg, míg ezekkel szemben azok az erőszakos lökések, melyek a 80-as évek elején Casamicciola fürdőhelyet pusztították el, csakis Ixbig szigetén voltak közvetlenül érezhetők.

A települési viszonyoknak és a rétegek közetszerkezetének megfelelően a terjedés sebessége is nagyon eltérő; a legnagyobb sebesség 900, a legkisebb 200 méter, a középsebesség tehát 500 méternyinek vehető másodperczenként. A tengereken a hullámok sokkal nagyobb távolságokig jutnak el, mint a mekkora a rengési területnek felel meg, így néhány délamerikai földrengés alkalmából a tenger hullámai hihetetlen sebességgel rohantak végig a Csendes oczeánon egészen Japán és Uj-Hollandia partjáig.

Tekintettel a földrengések némelyikének borzalmas következményeire, nagyon természetesnek fogjuk találni, hogy az emberek már a legrégibb idők óta kutattak és kutatnak ma is a rengési jelenségek előhirnökei után. Még manapság is nagyon általánosan el van az a vélemény terjedve, hogy a földrengéseket a barometer szokatlan esése, vésztjósló szélcsend, a levegő fülledtsége, a nap elhomályosodása, az égboltozatnak ólomszürkévé váló szine s több más ilyen úgynevezett «előhirnök» szokta megelőzni. Nagy jelentőséget tulajdonítottak a nap és a hold állásának is, s a modern próféták igyekeztek is az összes gyanús körülményeknek tekintetbevételével a földrengések bekövetkeztét előre megjósolni.

Hogy mindezek a feltevések legnagyobb részben a fantázia rovására irandók, legjobban bizonyítja az a körülmény, hogy a földrengések legtöbbje mindenféle előjel hiján, hirtelenül s teljesen váratlanul következik be; így a chiosi — Görögország — 1880-ban déltájt a legpompásabb, teljesen derült időjárás mellett jelentkezett; az 1881 márczius 3-iki svájczi földrengésről pedig ezeket jegyezték föl: «Az időjárás tiszta, csendes, a légsulymérő állása az egész területen igen magas, az égboltozat derült, a levegő nyugodt.»

Azonban mindezen körülményeknek, kérdéseknek a tisztázása még a jövő feladata. E feladat megoldásához minden intelligens ember